بسم الله الرحمن الرحيم

وكلا نقص عليك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك وجاءك فى هذه الحق وموعظة وذكرى للمؤمنين * وقل للذين
لا يؤمنون اعملوا على مكانتكم انا عاملون وانتظروا انا منتظرون * لقد كان فى قصصهم عبرة لاولى الالباب
ما كان حديثا يفترى ولكن تصديق الذى بين يديه وتفصيل كل شئ وهدى ورحمة لقوم يؤمنون * اول فاتح خزائن
جود وكرم * ومنزل آلاء علوم وحكم * اولان ذات الوهيت وحضرت احديته * لسان قرب فرايض ايله حمد
اولسونكه رتق وجمع ذاتيده مندمجه ومكتومه * وغيب هويتده ختم احديت ايله مختومه اولان * حروف
شئون غيبيه وكلمات حقايق اعيان علميه يى * مراتب غيبيه ده فيض اقدسدن وارده اولان تجليات ذاتيه
وانفاس رحمانيه ايله فتق وفك ايدوب * نفس رحمانى ايله اعيان غيبيه نك اقترانندن مركبه اولان كلم كملك
قلوبى خواتمنى ذات وصفاتى نقوشى ايجون فصوص ايلدى * وثبوت علميده حقايق معدومه واعيان
معلومه نك اقتضاى ذاتيلرى اوزره نفس رحمانى يى تخصيص * وحصص تجلياتدن هر بر حقيقته بر حصة
معينه تخصيص ايدوب هر عين ثابته نك استعداد غير مجعولى قامتنه فيض اقدم ثوبنى مقصوص ايلدى *
وشهود واشهاد كلى ايجون حب ذاتينك مقتضاسى اوزره اعيان كونيه وقوابل وجوديه نك هر بريسى علم
الهى وثبوت غيبيه ده متعينه اولان صورتى وثابته اولان حقيقتنك استعدادى وقابليتى اوزره ظاهر اولوب *
اعطى كل شئ خلقه ثم هدى * مضمونى اوزره قدر معلوم وحد مرسوم هر بريسنه تجلى وجودى وفيض
جودى يى اعطا ايدوب مظهر عطاء غير محدود ومورد نصيب غير منقوص ايلدى * ومحتد اذواق اكابر انبيا
اولان حقيقت محمديه وولايت الهيه جمعيه نك مراتبندن هر بر مرتبه يه مخصوصه اولان علوم وحكمك زبد
ونتايجن خواتم كلم انبيا ايله اظهار ايدوب هر بر نبى يى حكم الهيه دن بر حكمتنك ختمينه مخصوص ايلدى *
وخواتم خلفايى حفظة خزانهٔ عالم وينابيع فيض اقدس واقدم ايدوب * غيب هويتده مستجن اولان جمالى
كمالى وكمالى جمالى انلرك وجودى مراياسنده اظهار ايدوب * جمعية الهيه سنه خصيصه اولان صورتنك
مظهريتنده ثبوت وقيامده انلرى بنيان مرصوص ايلدى * وعموما خلاصهٔ اهل خصوص اولان ختوم كمل
وكمل ختوم مظاهرندن هر بريسنى جلا واستجلاء كلى وشهود واشهاد جمعى وتجلى احدىٔ ذاتى يه مخصوص
ايدوب * انلرك وجوداتنى كندى ذاتى احديتنه براهين وشهود ودلائل ونصوص ايلدى * وحضرت
الوهيتدن صلوة وسلام اول سيد ولد آدم وامر وجوده مفتاح وخاتم اول عنصر اعظم ونور اقدم ومظهر اكمل
واتم ومجلاى اشمل واحكم خازن خزائن حضرات جود وكرم وممد حقايق وارواح ارباب همم اولان سيد من

وسند من محمد صلى الله عليه وسلمه واصل اولسونكه * امر رسالت آنك وجودى ختمى ايله مختوم ونبوتده ختميته
خصوص انك اسم اعظمى ايله موسوم اولوب ختوم كلم بيننده منصهٔ ظهورده مظهريتده اكمليت ايله انى
منصوص ايلدى * ودخى آل واصحاب اهل يقين واولياء اصحاب تمكين حضورينه متواصل اولسونكه انلردن
هر بريسنك قلبنى (انزل من السماء ماء فسالت اودية بقدرها) فحواسى اوزره آنك استعدادخاصى اوزره حضرت
الهيهٔ علويه دن آنك حقيقى ومستندى اولان اسمك حضرتندن نازل وفايض اولان فيض رحمانى وتجلى
ربانى يه مجرى ومجلى ايدوب مقتداى اهل خصوص ايلدى (اما بعد) قلب سليم وطبع مستقيم اصحابى اولان
اخوانه شويله معلوم اولسونكه وقتا كيم الله سبحانه وتعالى غيب ذاتيسى واطلاق احديسى حسبيله اسما
وصفات وشئون واضافات كثرتندن منزه اولوب * جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه انك احديت ذاتيه سنده
مستهلكه اولديسه (پس كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) مفهومى اوزره غيب هويتده
مستجن اولان كمالنك صورتى ايله ظهور ايدوب معروف اولمغيجون محبت ذاتيه سى منبعثه اولدى * پس
ديلدى كه ذاتنده مستهلكه اولان اسمانك صورن * واسمانك قوتنده اولان انلرك احكام واثارن * مظاهر خلقيه ده
اظهار ايليه پس مظاهر تفصيليهٔ صورينك جمعى اولان عالمى جسد مسوى كبى خلق ايلدى * ولكن عالم جمعيت
الهيه صورتنك قبولنه قابل وظهور واظهاركى انكله حاصل اولمغله * انك روحى اولان آدمى صورت الهيه
اوزره خلق ايلدى * پس آدم مظهر اسماء الهيه ومجمع صفات ربانيه اولوب * جلا واستجلاء كلى وشهود واشهاد
جلى وتفصيلى انكله حاصل اولدى * پس آدم عليه السلام صورت انسانده اولان ختومك اولى ونشأت
عنصريه ده انبيانك اقدمى اولوب * الله تعالى نبوت ظاهره يى اولاندن اظهار ايلدى * وحقيقة الحقايق اولان
حقيقت محمديه دن اكا امداد ايلدى * وبعده اولادندن كلم انبيانك هر بريسنده امر نبوت ايله شريعت
مخصوصه ظهور ايتدى * اول نبى ايله انك امتى اوزره حاكم اولان اسمك ربوبيتى واعطا ايتديكى عطاسى ونبى ايله
امتنك استعدادى حسبيله * پس انبيادن هر بر نبى اگرچه كيم جميع اسماء الهيه نك مظهريدر ولكن انده اولان
ظهور آنك حقيقى ومستندى اولان اسم الهينك سعت دائرسى حسبيله در پس هر بر نبينك نبوتى وشريعتى
ايله حقك معروف ومعبود اولمسى انك اصلى اولان اسمك حكمى حسبيله در * پس وقتا كيم جميع نبواتى جامعه
اولان نبوت عامهٔ مطلقه نك وجميع اسماء الهيه يى جامع اولان اسم اعظمك صاحبى محمد صلى الله عليه وسلم
مبعوث اولدى * اليوم اكملت لكم دينكم * فحواسى اوزره امر دين وامر نبوت وامر معرفت وامر ظهور آنك
وجود عنصريسى ايله ختم اولوب كمال بولدى * زيرا نبوت ولايتك ظاهرى وولايت نبوتك باطنيدر ورسول عليه
السلام * كنت نبيا وآدم بين الماء والطين * حديثنك مفهومى اوزره آدمك وجودندن اول نبى اولوب جميع ارواح
انبيايه واوليايه ولايت مطلقه سندن امداد ايتديكى كبى * وجود آدمدنصكره دخى كذلك ولايت مطلقه سندن
ونبوت كليه سندن جميع انبيايه وانلرك ائمه انلرك استعدادلرى حسبيله امداد ايدوب * علوم الهيه يى انلره افاضه
ايلدى * پس امر نبوت انكله ختم اولوب انك انتقالندنصكره دخى كذلك جميع شرايعك اسرارنه متعلقه اولان
علومى وولايته وتوحيد ذاته متعلقه اولان حكمى كندى ورثه وخلفاسى اوزره ولايت مطلقه سندن امداد ايدوب
القاايتمكدن زائل دكادر پس * كنتم خير امة اخرجت للناس * مضمونى اوزره كندى امتى خير امم اولمغله جميع
انبيانك ولاياتى حسبيله اولان علوم واذواق وحكم كمالاتى جمعيتنى رسول عليه السلامك ولايت كاملهٔ
مطلقه سندن صورت واحده ده اظهار ايتمكه ارادت الهيه تعلق ايتدكده رسول عليه السلامك روح كليسى
مظاهرينك مظهر اكملى وولايت وحقيقتى مجاليسنك مجلاى اشملى خاتم ولايت محمديه وحامل صورت الهيهٔ
جمعيه * خارق حجب واستار غيبيه وناشر اعلام علوم وحكم الهيه مظهر صفوف ارواح انسانيهٔ كماليه وحامى
حماى ذات احديه اولان محمد بن على بن عربى يه كه حاتمى وطائى واندلسى ومغربيدر رضى الله عنه رسول عليه
السلام ختوم كمل انبيانك ذوق محمدى ومشرب جمع احديده اولان جميع علوم واذواقلرنى كتاب فصوص الحكم
صورتنده مبشرده ارائت ايدوب ناسه اخراج ايتمكه امر ايتدى تا كيم انك امتى حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ محمديه يه
جسد كبى اولان شريعت ظاهره نك كمالى ايله متحقق اولدقلرندنصكره شريعتك سرى ونبوتك باطنى اولان
ولايت مطلقهٔ محمديهٔ الهيه دن اقتباس انوار معرفت ايده لر وانك علوم وحكمى ايله متحقق اولوب ظاهر وباطن

وخلق وحق وجمع وفرق وكثرت ووحدت بيننده برزخيهٔ كبرى وجمعيت عظمى ايله ظاهر اوله‌لر پس اول
عنقای مغرب ومشرق شمس بطحا ويثرب وارث علوم نبوى شيخ محيى الدين عربى رضى الله عنه وراثت عامه
وعبوديت كامله تامه حسبيله امر سيده امتثالا بو كتاب جليل القدر وعظيم الخطب والامرى حد رسول اوزره
من غير زيادة ولا نقصان اخراج ايلدى ✻ پس وقتا كيم بو كتاب منبع مقام محمدى ومشرب ذاتى وجمع احديدن
وارد اولوب ✻ علم باللهده رسول عليه السلامك ذوقنى مشتمل وانده ذكر اولنان انبيانك ولايتلرى حسبيله اولان
اذواقلرى اصولنه وكمالاتلرى خواتمنه مشير وشامل اولديسه ✻ انلرك همم واشواقلرى متعلقاتنك نتايج
وخلاصه‌سن وكمالات واذواقلرينك خواتمن جامع اولديغى حالده ✻ پس اگرچه كيم عقل حسينك حدى قتنده
واقف وفكر نظرينك رسمى قتنده قوت نظريه‌سى صارف اولوب ✻ علوم رسميه واعتقادات ظنيه ايله علوم
يقينيه ومعارف الهيه‌دن محتجب اولان ارباب الفاظ وحروف ✻ واصحاب قشور وظروفدن انك حقنده مقالات
كثيره صادره‌در ✻ انك حقايق مطلقهٔ شريفه‌سى ادراكندن انلرك فهملرى قاصر اولديغندن اوتورى وعقول
مقيدهٔ سخيفه وقلوب قاسيه وكثيفه ايله مشرب محمدى وحظ جمعى واحديدن محتجب ومستتر اولدقلرندن
اوتورى ✻ بلكه شقاء ازلى وخذلان ابدى آثارينك ظهورندن اوتورى ✻ ولكن بو كتاب بغير وسائط حضرت محمديه
ومرتبهٔ احديهٔ جمعيه‌دن نازل اولمغله ✻ طائفهٔ اهل خصوصدن ملوك وسلاطين وارباب سلوك عارفينك
حسرتيدر ✻ انك اسرار وحقايقى ابكارى بكارتى اوزره‌در ✻ انلرك وصلى ذيلنه رجال فحولك يدى اصابت ايتمدى
✻ وعرايس رموز ودقايقى حجاب عزت ايله محتجبه‌در ✻ وخيام رقت ايله مقصوره‌در اهل تجرد وكمالدن اولان
افراددن غيرى انلرك وجوهندن حجاب عزتى براحد كشف ايتمدى (حور مقصورات فى الخيام فباى آلاء ربكما
تكذبان لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان) پس انك اسرارنه مطلع اولمدى الا ورثهٔ محمديين‌دن جمع قليل كه مقام
ختم محمدى وجمع ذاتى احدى‌يه مطلع اولديلر كه ختم محمدى‌يه ايضاح اولنان شيئه مستشرف واول واقف
اولديغى علوم وحكمه واقف اوله‌لر زيرا بو كتابك اللهدن اخذى وبو علمك حضرت محمديه‌دن افاضه واستفاضه‌سى
محض عنايت الهيه ورابطهٔ ذاتيه ايله‌در اسباب ووسائط ووسائل وروابط ايله دگلدر پس ورثهٔ محمديين‌دن غيرى
بر قوم ايچون بو علمه سبيل وبو سادات ايچون بو علمك اطلاعنه اللهدن غيرى دليل يوقدر پس اخوان محمديين
وافراد عارفينك بعضسى مرارا بو فقيردن بو كتابى لسان تركى ايله استشراح ايدوب اسرار وحقايقى ورموز ودقايقى
ايضاحن طلب ايتدى ✻ لكن اول زمانده قلب سليم اوزره رؤيت خلق وكثرت وتجلى انوار احديت غالب اولوب
اظهار واعلان اخفا وابطان تحتنده مغلوب اولمغله سؤالى اجابت اولنمدى ✻ بلكه اظهار اسرار امر كريه وشنيع
فاحش كورندى ✻ پس وقت آخرده وراثت كامله وعبوديت تامهٔ حكمى قلب اوزره غالب اولدى ✻ پس رسول
عليه السلامك (واخرج به الى الناس ينتفعون به) قولى اوزره انتفاع ناس ايچون واظهار معرفت حق وابقاء
صور مظاهر وجود مطلق ايچون كتابك الفاظى لسان تركى‌يه ترجمه اولنوب شرح اولندى ولكن حقايق كتابى
تفهيم ✻ ومعانى ودقايقنه اشارت وتعليم ايچون شرح اوزره اون ايكى اصل تمهيد اولندى) (اصل اول) (شيخ
رضى الله عنه خاتم ولايت محمديه اولوب بو كتاب فصوص انك باطنى اولان ولايت كليهٔ محمديه‌نك ذوقى اوزره
اولديغن وشيخك حقنده وبو كتابك حقنده منكرين وطاعنينك منشأ انكار وطعنلرى اولان شيئى وانلرك انكار
وطعنلرى موجب حرمان وسبب خسران اولديغن بيان ايدر) (اصل ثانى) (غيب مطلق وغيب هويت ولا تعين
ايله تعين اول ومرتبهٔ او ادنى وحضرت عما ومراتب عما ومرتبهٔ احديت ايله مرتبهٔ قاب قوسينك بياننده‌در
(اصل ثالث) (اسما وصفات الهيه‌نك بياننده‌در) (اصل رابع) (اعيان ثابته‌نك بياننده‌در) (اصل خامس)
حضرات خمسك بياننده‌در) (اصل سادس) (وجودك وانسان كاملك بياننده‌در) (اصل سابع) (حروف كلماتك
بياننده‌در) (اصل ثامن) (نبوت ورسالت وولايتك بياننده‌در) (اصل تاسع) (علم ظاهر ايله علم باطنك بياننده‌در
وعلم ظاهر ايله علم باطن بيننده جمعك بياننده‌در) (اصل عاشر) (مقام محبت جميع مقاماتدن عالى اولديغنك
بياننده‌در (اصل حادى عشر) طريقك وسالكك وسلوك احوالنك وولايت خاصهٔ محمديه‌يه موصل اولان مرشد
كاملك بياننده‌در) (اصل ثانى عشر) (حقيقت محمديه‌نك ازلا وابدا امدادى وصور معانى وحقايق روحانيه‌ده
وصور حسيه‌ده انبيا واوليا مظاهرى ايله انك افاضه‌سى بياننده‌در) (اصل اول) (شيخ رضى الله عنه خاتم ولايت

محمديه اولوب بو كتاب فصوص انك باطنى اولان ولايت كليهٔ محمديه‌نك ذوقى اوزره اولديغن ✻ وشيخك حقنده
وبو كتابك حقنده منكرين وطاعنينك منشأ انكار وطعنلرى اولان شيئى ✻ وانلرك انكار وطعنلرى موجب حرمان
وسبب خسران اولديغن بيان ايدر (امدى) شويله معلوم اوله كه شيخ محيى الدين عربى رضى الله عنه سيد المرسلين
حسناتندن بر حسنه‌در ✻ جميع افعال واعمال واقوالده ✻ وصفات واخلاق واذواق واحوالده ✻ وفنا فى اللهده
معدوم اولوب وجود حق ايله باقى اولمقده ✻ وجميع مراتب ومقامات محمديه‌ده اكا تابعدر ✻ وعلوم ومعارف
وكمالاتنه وتجليات ومقاماتنه وارثدر ✻ وجميع مراتب الهيه وكونيه‌يى جامعه اولان ولايت محمديهٔ الهيهٔ كماليه‌نك
مظهر ومرآت ✻ وروح كلى محمدى‌يه مجلى ومشكاتدر ✻ وآدم عليه السلامدن ختم نبوته منتهى اولنجه جميع
انبياده اولان نبوت متفرقه‌يى الله تعالى ختم نبوت ايله ختم ايدوب جميع نبواتك زبده وخلاصه‌سى انك نبوتى
ختمى ايله اولديغى كبى ✻ جميع انبيانك نبواتى بواطنى جامعه اولان ولايت الهيهٔ محمديه صفت الهيهٔ كليه ايكن شيخ
رضى الله عنهده ظهورا تمكله ✻ ولايتك جميع علوم وكمالاتى وزبده ونتايجى ايله اول ظاهر ومتحقق اولمغله
ولايتك خاتمى اولدى ✻ پس انك وجودى حقيقت كليهٔ جمعيه وولايت الهيهٔ احديهٔ محمديه‌نك ظاهر يى
ومشكاتى اولدى ✻ پس خاتم انبيا عليه السلام كندى باطنى اولان ولايت مطلقه‌سندن جميع انبيايى ممد اولديغى
كبى انك وارث اكملى اولان خاتم ولايت دخى كذلك انك باطنى اولان ولايت مطلقه‌دن ممددر ✻ پس اولدخى علوم
الهيه وحقايق وحكم ربانيه‌دن بر شيئ ابرازا ختم الاختام نبوته تبعيتله وانك وراثتى جهتيله وانك اذنى ايله ✻
پس بو كتابى اذن الهى واذن رسول ايله حد رسول اوزره انزال واظهار ايلدى ✻ پس بو كتابه انكار ايدن وشيخ
رضى الله عنهى العياذ بالله الحاده نسبت ايدوب انى اكفار ايدن رسول عليه السلامه وانك كلامنه ولسان
ظاهر فهمندن غيرى كلام اللهك اسرار وحقايقنه وبطون ودقايقنه انكار ايدر ✻ ومعانى قرآنيه‌يى وعلوم
الهيه‌يى عقول مقيدهٔ كثيفه وافهام جزئيهٔ ضعيفهٔ سخيفه ايله حصر وتحديد ايدر ✻ من يطع الرسول
فقد اطاع الله ✻ پس رسول عليه السلامه وخليفهٔ رسوله بلكه خليفة الله‌يه اطاعت ايدن الله‌يه اطاعت ايدر ✻
ورسولدن وخليفهٔ رسولدن اعراض ايدوب اكا انكار ايدن حقدن اعراض ايدوب اكا انكار ايدر ✻ من حفر
بئرا لاخيه وقع فيه ✻ مفهومى اوزره شيخ رضى الله عنهك حقنده وسائر اولياء عارفين وكمل محمديين حقنده
حفر بئر ايدنلر بئر ايچنه دوشرلر ✻ زيرا خلفاء عظام واولياء كرام صفات بشريه‌دن منسلخ اولوب صفات الهيه ايله
متصف وصبغة الله ايله منصبغ ومظهر انوار الهيه ومجلاى تجليات ربانيه اولديلر ✻ پس كفروا كفار عالمندن
خلاص اولوب عالم وحدت وانوار وحضرت قدس واسرارده داخل اولديلر ✻ زيرا كفر والحاد قابليت صفات
نفسانيه واخلاق بشريه اصحابنده‌در ✻ صفات الهيه واخلاق ربانيه ايله اتصاف وتحقق عالمنده فقر محمدى
وكفر حقيقى دركه صفات وجوبيه صفات امكانيه اوزره غالبه اولوب صفات وجوبيه ايله استهلاكده احتجاب
واستتاردر ✻ پس اخلاق الهيه وانوار قدسيه‌دن صفات نفسانيه وتعشقات عاديه ايله محتجب اولان علماء
رسوم مقتبلرندن جمع كثير رجل كامل حقنده فتوا رويرمكله انك علو شاننه وعند الله سمو مكاننه نقص ويرمزلر
✻ بلكه مرتبهٔ صديقينه بالغه اولان طائفهٔ صديقينك كاسى اتفاق ايدوب انى الحاد وزندقه‌يه نسبت ايتسلر
انك علو قدرنه قدح ويرمزلردى ✻ بلكه طائفهٔ صديقينك معرفتى انك رتبهٔ علياسنه اصابت ايتمديكى انك كماله
دلالت ايدر ✻ نته كيم سيد الطائفه جنيد بغدادى قدس سره ديمشدر (لا يبلغ احد درجة الحقيقة حتى يشهد
فيه الف صديق بانه زنديق ✻ شهود وعيان مرتبه‌سنه واصل اولان كفروا كفار مراتبندن خلاص اولمشدر
وخلقك مدح وقدحنده دگلدر ✻ وبو كتابك حقنده علماء رسومك منشأ غلطلرى بودركه بو كتابده وسائر
اولياء اللهك كلامنده واقعه اولان علوم الهيه واسرار غيبيه‌نك بعضسى مجتهدك اجتهادى ايله مقرره
اولان مسائلك بعضيسنه مخالف وارباب عقايددن بعض عقيده‌يه مغاير كوررلر ✻ وعلم الهى‌يى مجتهدك عقد
خاصنه حصر ايدرلر ✻ وانك وراسنى زعم وقدح ايدرلر وانى بلمزلر كه مجتهد استدلال اهليدر ظن غالبى اوزره حكم
ايدر كشف وعيان وشهود وايقان صاحبى دگلدر تاكيم عند الله وعند رسوله امرى نه شيئ اوزره‌در ✻ انى انك اوزره
مشاهده ايدوب حكم ايليه ✻ بو اجلدن اوتورى مجتهدك اصابتى قتنده ايكيون اجرين واردر بريسى اجر اجتهاد
وبريسى اجر اصابتدر وانك عدم اصابتى قتنده ايكيون انجق اجر اجتهاد واردر ✻ وعارف مشاهد كشف وعيان

صاحبيدر * علم الهيده امر نه شئ اوزره ثابت اولديسه انك اوزره انى مشاهده ايتدكدنصكره اكر اول امرى
اظهارايتمكه امر الهى اكا وارداولورسه شهودى اوزره اظهار ايدروا كر اكا امر الهى وارداولمزسه مجرد مشاهده
ايدوب حقيقت اوزره عارف اولمغله اظهارايتمكه متصدى اولمز زيرا عبوديت محضه ايله متحقق اولان
عبداللهدر عبد ظاهر دكلدر تاكيم اظهارى ابطان اوزره ترجيح ايدوب اظهارايليه وعبد باطن دخى دكلدر
تاكيم ابطانى اظهار اوزره ترجيح ايدوب ابطان ايليه * پس اظهار ايتدكده اجر صاحبى دكلدر * زيرا اجر ايچون
اظهار ايتمز عبوديتدن وامر الهى يه امتثالدن اوترى اظهار ايدر * پس مجتهد برامرك اجتهادنده اصابت
ايتميوب امر عندالله نه شئ اوزره ايسه انك خلافى اوزره عقد ايتسه * وعارف امر الهى ايله انى حقيقتى اوزره
كشف واظهار ايلسه مجتهدك عقدنه مخالف اولمغله * علماء رسومدن مجتهده مقلد اولان كمسنه عارفك علمنى رد
ايدروانى الحاد وزندقه يه نسبت ايدر * پس حقله ورسول حقله وخليفۀ رسول ايله ترك ادب اوزره اولور زيرا
غير متناهى اولان علم الهى يى مجتهدك اجتهادنه حصر ايدر والله تعالينك (لو كان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد
البحر قبل ان تنفد كلمات ربى * قولنى ودخى * ولا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء * قولنى ودخى * وما اوتيتم
من العلم الا قليلا * قولنى ودخى وما يعلم تأويله الا الله والراسخون فى العلم * قولنى ودخى * ان فى ذلك لذكرى
لمن كان له قلب اوالقى السمع وهو شهيد * قولنى ودخى * ولا تقف ما ليس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد كل
اولئك كان عنه مسؤلا * قولنى ودخى بونلرك امثالى اولان آياتى ذكر ايتمز ودخى رسول عليه السلامك
(ان للقرآن ظهرا وبطنا واحدا ومطلعا الى سبعة ابطن وفى رواية الى سبعين بطنا) قولنى فكر ايتمز والله تعالى يه
ورسولنه مقابله ايدروخلفاء وامناء حقله ترك ادب اوزره اولوب انلره خصومت ايدر والله تعالينك * كلا بل ران
على قلوبهم ما كانوا يكسبون * وبدا لهم من الله ما لم يكونوا يحتسبون * بل قلوبهم فى غمرة من هذا * وقالوا
قلوبنا غلف * لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم
اضل * قولنده اولان غائلهدن وعندالله مؤاخذهدن امين اولور (امدى) شويله معلوم اوله كه رسول
عليه السلام علمى اوچ قسم اوزره تقسيم ايلدى برقسمى بودركه الله تعالى انى رسول عليه السلامه تعليم
ايلدى وا كا امر ايتديكه اولدخى امتنه انى ابلاغ ايليه * وبو علم امتك قابليتى واستعدادى حسبيله لسان نبوت
ايله انلره انزال اولنان علمدر * وبرقسمى دخى بودركه الله تعالى انى رسول عليه السلامه انزال ايلدى انك
استعداد خاصى حسبيله كه نفسنه نسبت ايله مرتبۀ نبوت انى اقتضا ايدر وانى امتنه اعلامدن منع ايلدى *
وبرقسمى دخى بودركه الله تعالى انى رسول عليه السلامه اعلام ايتمدى قومنى الله تعالى يه دعوتى حيننده
وقيد نبوت ايله تقيدى حالنده * تاكيم دعوتنده اكا فتور لازم كلميه * واول علم قضا وقدر وعلم سر قدردر وعلم
توحيد وعلم وحدت وعلم ولايت كليۀ محمديه در تاكيم رسول عليه السلام بعض اوقاتده باطنى اولان ولايت
مطلقه سنه وعالم وحدته توجه ايدوب دعوتدن منخلع اولوردى * واول زمانده عالم خلق وكثرتدن برشئ
مشاهده ايتمزدى بلكه كندى نفسنك عدميت وفناسى مشاهده سندن وجه حقه نظرك لذتن مشاهده
ايتمزدى انكيچون وجه حقه نظرك لذتن سؤال ايتدى * اللهم انى اسئلك لذة النظر الى وجهك الكريم قولى ايله *
پس اكر الله تعالى نبى عليه السلامه حين دعوتده ولايتنه ووحدت حقه متعلقه اولان علوم واسرارى كشف
ايتسه انك اوزره شهود وحدت حق غالب اولوب امر دعوت واهتدى معطل اولوردى * ورسول عليه السلام
دعاسنده بواقسام ثلثه يه اشارت ايلدى * اللهم انى اسئلك بكل اسم سميت به نفسك اوانزلته فى كتابك اوعلمته
احدا من عبادك اواستاثرت به فى علم غيبك * قولى ايله وفى حديث اخر انه عليه السلام قال علمنى ربى ثلاثة
علوم علم امرنى بافشائه وعلم نهانى عن افشائه وعلم خيرنى فى افشائه) پس مجتهدك اجتهادى ايله مقرره اولان
احكام شرعيه يه ناظر وبانى شريعت خاصه سنده انزال ايتديكى علمك ظاهرى قتنده واقف اولنلر علمده
راسخيندن اولمز * زيرا حق تعالى برشيئك علمنده راسخين ايچون انكله مساوات اثبات ايتدى وشك يوقدركه
براحد ايچون برشيئك علمنده حقله مساوات ثابته اولمز الا علم الهيده اول شيئك ثبوتى حالنده انك عين ثابته سنه
وصورت علميه سنه مطلع اولان كمسنه ايچون * زيرا اول شئ صور علميه دن قنغى صورت اوزره علم الهيده
متعين اولديسه اول صورت اوزره حق تعالى انى عالم اولور واولدخى اول صورت اوزره حقك معلومى اولور

وحضرت علميده اول شيئك صورت علميه سنه مطلع اولان كمسنه دخى كذلك اول صورت اوزره انى عارف اولور
والا علمده راسخ اولمزدى * زيرا علمده رسوخ * معلومى على ما هو عليه كشف ايدوب عالم اولمقدر * پس بو اجلدن
اوترى * والراسخون * قولى لفظ جلاله عطف اولوب علم الله ايله علم راسخين بيننده جمعيت واتحاد صحيح اولور *
وشك يوقدركه فهم ظاهر قتنده واقف اولان عالم علمده راسخ دكلدر * زيرا اكر علمده راسخ اولسيدى * قل هذه
سبيلى ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى * خواصى اوزره امرى بصيرت وكشف اوزره على ما هو عليه عالم
اولوردى * وظن اوزره حكم ايدوب حكمده اصلا خطا ايتمزدى * وعلمده رسوخ وبصيرت ايله اولان حكم * ظن
اوزره اولان حكم كبى دكلدر * زيرا ظن ايله حاصل اولان علمده حقله مساوات اطلاقى باطلدر زيرا حقك علمى
ظنون واوهامدن عاليدر * پس فهم ظاهر قتنده واقف اولان عالمك علمده عدم رسوخى ثابت اولدى *
وحال بوكه كندى فهمندن زائد علمدن برشئ اثبات ايدوب قبول ايتمز * وبرشيئك معرفتنده علم حقله علمده راسخين
اولنلرك علمى تحددر * پس عالم علمى فهم ظاهره حصر ايدوب كندى فهمندن زائد اولان علمى كه رد وانكار
ايدر اول علم * اللهك وعلمده راسخينك علميدر * پس ذكر اولنديغى اوزره كندى فهمندن زائد اولان علم حقى كه
رسول عليه السلام) (وقل رب زدنى علما) (قولنده من عندالله انك طلبى ايله مأموردر تصديق ايدوب اكا مؤمن
اولميان كمسنه حقدن قنغى شيئه مؤمن اولوب انى تصديق ايدر * پس زهى خسران عظيم وحرمان جسيم كه
علم جزئى يى قياس ايله علم حقدن محتجب اوله وانى رد ايدوب اكا انكار ايليه * پس نص ايله ثابت اولان علمك ايكى
قسمى كه بريسى رسول عليه السلامه وبريسى حقه مخصوص اوله بغير نص رد وانكار ايتمك امر مشروع دكلدر
* بلكه امر منكردر پس انك مقابله سنده اجر نوجهله تصور اولنور * پس عالمه اولى واحسن بو ايديكه شرعك
ظاهرى قتنده واقف اولوب انكله عمل ايده وامرى فهم ظاهره حصر ايتميه وعلم الهى ايله علم نبى عليه السلامه
مراقب اولوب) (وقل رب زدنى علما) (قولنده حقك امرنه ورسول عليه السلامك قولنه تبعيت ايدوب علمده
زياده يى طلب ايليه * وعلمدن احاطه ايتديكى شيئه انكار ايتميه بلكه كنديسنك فهمى قصورنه وعدم استعدادنه
حمل ايليه زيرا علم باطن غير محصور * جميع وجوه ايله علم ظاهره موافق دكلدر * وفهم ظاهره محصور دكلدر *
زيرا اسماء الهيه حقايقيله برى برندن متميزه در * پس اسم باطن حقيقتيله اسم ظاهردن متميزدر وكذلك
اسم ظاهر دخى حقيقتيله اسم باطندن متميزدر * وقال الظاهر انا قال الباطن انا قال الظاهر لا * پس اسم ظاهر
براعتبار ايله اسم باطنه مخالفدر * واسم باطن دخى بروجهله اسم ظاهره مغايردر * ونبوت ظاهره در * وولايت
باطنه در * پس بينهماده بروجهله منافات واردر زيرا نبوتك مقتضاسى واسطه ايله حقدن وحى اخذ ايتمكدر
ورؤيت خلق وكثرتدر واعتراضدر وامر معروف ونهى منكردر وكفردن ايمانه دعوتدر واجراى حدوددر
وآخرتده درجات كبرى ومثوبات عظمايه ترغيب وعذاب اليم ونيران جحيم ايله ترهيبدر * وولايتك مقتضاسى
بغير واسطه وجه خاص ايله حقدن اخذ ايتمكدر ورؤيت حق ومشاهدۀ جمال وحدتدر * وجميع امورى حقه
تسليم وتفويضدر * وجميع افعالى فاعل واحد حقيقى يى حقدن مشاهده ايتمكدر وهر برشيئده امر حقه عدم
تعرضدر * وهر براجده عدم اعتراضدر ودنياده مراتب عليا وآخرتده درجات عظمادن تجاوزدر وتعينات
كونيه وتعشقات امكانيه دن بالكليه اعراض ايدوب كندى وجودن وجود حقده افنا ايتمكدر * نظر
ايتمزميسن كه موسى عليه السلام رسول الله وكليم الله ايكن واسم ظاهرك احكامى كماليله انده ظاهر اولمش
ايكن خضرك صحبتنه واجتماع واقتباسنه حقك اكا تشويقندنصكره وعدم اعتراض اوزره خضر اندن عهدى
اخذ ايتدكدنصكره حقايق الهيه دن واسرار توحيددن اولميان باطنك بعض احكامى ايله خرق سفينه وقتل
غلام واقامت جدار كبى خضر عليه السلامدن ظاهر اولدقده * ظاهرك ونبوتك مقتضاسى اوزره موسى عليه
السلام نيچه اعتراض ايلدى * وخضر دخى ولايت ايله واحكام باطن ايله متحقق اولمغله موسى عليه السلام
انكله صحبت ايتمكه اندن اذن طلب ايتدكده ولايتك وباطنك مقتضاسى اوزره بلديكه موسى عليه السلام
ايچون ذوق يوقدر شول مقامده كه كندى انده قائمدر واول مقام ولايتدر تاكيم انكيچون ذوق يوقدر شول
مقامده كه موسى عليه السلام انده قائمدر * واول مقام رسالتدر ومقام رسالت اعتراض اعطا ايدر پس
موسانك مقامى اعتراض اقتضا ايدر * وخضرك مقامى عدم اعتراض اقتضا ايدر پس موسانك مقامى حسبيله

خضرلہ اکا)(انك لن تستطيع معی صبرا وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا)(دیدی*پس خضرلك مقامی اکرچه كيم براحده اعتراض اعطا ایتمز مشاهدهٔ خاصه‌دن اوتری كه خضرانده‌در*ولكن موسانك مقامی اعتراض اعطا ایتمکله انك اعتراضنی ومقامی مقتضاسنی بیان ایتمکله اکا اعتراض ایدر*وانی صحبتنه قبول ایتمك استر زیرا خضر مقام معلوم صاحبیدر كندی مقامنه موافق مصاحب استروامااهل یثرب اولان وارث محمدیٔ یثربی كه مقام معلوم صاحبی دكلدر پس هر براحد ایله صحبت ایدرانك لسانی ومقامی حسبیله پس موسایه)(انك لن تستطيع معی صبرا)(دیمزدی بلكه موسانك مقامی حسبیله انكله صحبت ایدردی* وكذلك موسی علیه السلام اعتراض اوزره*خضرایله معاهده ایتدكدنصكره هرامرده كه موسی خضره اعتراض ایلدی خضردخی اکا)(الم اقل انك لن تستطيع معی صبرا)(دیدی عاقبت امرثالثده موسی اکا انکار ایتدیکی حینده اول دخی موسایه)(هذافراق بينی وبينك)(دیدی وكذلك تطییب خاطرایچون خضرموسایه انا على علم علمنیه الله لاتعلمه انت وانك على علم علمكه الله لا اعلمه انا*دیدی پس هر بریسی كندی مقامی ایله منفرداولدی وانكارایله متفرق ومتمیز اولدی وبوامورلك جمله‌سی ظاهر وباطن ونبوت وولایت بیننده بروجهله واقعه اولان مناخاتدندر*خضردن غلامك قتلی موسانك شرعنه منافی اولدیغی كبی وموسانك اعتراضی خضرلك مقامنه منافی اولدیغی كبی*زیرا انك مقامنده اعتراض یوقدر وموسانك وسائررسلك مقامی اعتراض اعطا ایدر*پس اسماء متضاده‌نك جمعی ظاهر وباطن واول واخر كبی حقه ومحمد بیندن انسان كامله مخصوصدر كه ظاهر وباطن بیننده حدفاصل وبرزخ جامع وطرفین ایله متصف اولوب جهتینه ناظر وواسعدر* پس احكام اسم ظاهر ایله ظاهر اولدقده احكام اسم باطنه انكار ایتمزواحكام اسم باطن ایله ظاهر اولدقده احكام اسم ظاهری رد ایتمز)(اعطى كل شئ خلقه ثم هدى)(مفهومی اوزره ظاهر وباطندن هرشیئك حقنی اعطا ایدر*زیراظهور وبطون اکا نسبت ایله على السویه‌در*ظهور وبطوندن هر بریسی انك حقیقی احكامندن برحكمدر*وحقیقتك لوازمندندر ولكن محمد بیندن انسان كامل احكام اسم ظاهر ایله مقید اولان كمسنه‌نك قتنده اسم باطن احكامنك بعضیسی ایله كه اهل ظاهرلك اکا اطلاعی یوقدر ظاهر اولسه اکا انكار ایدر*موسی خضره انكار ایتدیکی كبی*واحكام باطن ایله مقید اولان كمسنه‌نك قتنده احكام ظاهره‌نك بعضیسی ایله كه انك مقامنه مخالف اوله ظاهر اولسه اول دخی كذلك اکا انكار ایدر)(وجزاء سيئة سيئة مثلها)(مفهومی اوزره قصاص ایله حدودلك طلبی كبی وامرین ایله ظهورده ذاتنده انكار اولنمز زیرا امرین ایله ظهور حقیقه جامعه‌سنك مقتضاسی اوزره ونبوت وولایت احكامی انده مجتمعه‌در*ونبوت ولایتك ظاهری وولایت نبوتك باطنی وسری اولوب بینهماده مغایرت اولمدیغی وجه یوقدر كه نبوت وابلاغدن مراد توحیدبخق ومعرفت حق وعبادت حقدر وبوولایتده حاصل وموجوددر (امدی) علم الهی‌یه نهایت یوقدر ظاهره*وفهم ظاهره محصوردكلدر كیمی اخبار نبی ایله واسان نبوت ایله حاصلدر وكیمی تعليم الهی ایله حاصلدر قال الله تعالى)(وعلمناه من لدنا علما)(واتقوا الله ويعلمكم الله)(يؤتى الحكمة من يشاء)(اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشی به فی الناس)(والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا)(وخضر علیه السلامك علمی بوقسمدندر وكیمی اطلاع الهی وتجلیء الهی ایله ظاهردر تعليم ایله دكلدر وبوخاتم انبیا محمد صلی الله علیه وسلمك ولایت خاصه‌سنه مخصوص اولان علمدر وقال النبی علیه السلام من عمل بما علم ورثه الله علم مالم يعلم وقال ایضا العلم نور يضعه الله فی قلب من يشاء (وقال ان من العلم كهيئة المكنون لا يعلمه الا العالمون بالله*وقال على كرم الله وجهه وضرب بيده الى صدره ان ههنا لعلوما جمة لو وجدت لها حملة وقال لواذن لی ان اتكلم فی الالف من الحمد لله لتكلمت فيها سبعين وقرا وفی قول آخر لوفسرت الفاتحة لاوقرت سبعين وقرا وقال ابن عباس رضی الله عنه فی قوله تعالى)(الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن)(لوذكرت تفسيره لرجمتمونی* وفی روایة لقلتم انی كافر*وقال ابوهريرة رضی الله عنه حملت عن النبی صلی الله علیه وسلم جرابين اما الواحد فبثثته فيكم واما الآخر فلوبثثته قطع منی هذا البلعوم*وفی روایة لقطعتم منی هذا البلعوم وقال على بن الحسين ابن على بن ابی طالب رضی الله عنهم (شعر) يارب جوهر علم لوابوح به*لقيل لی انت ممن يعبد الوثنا*ولا استحل رجال مسلمون دمی* يرون اقبح ما ياتونه حسنا*پس علوم الهیه ومعارف ذوقیه ادلهٔ عقلیه وانظار فكریه ایله

دكلدر بلكه عنایت الهیه‌دنصكره تفریغ محل وصفاء خاطر وتوجه تام ایله حاصلدر (قال الشيخ صدرالدين القنوی قدس سره فی تفسير الفاتحة اعلموا ان حصول العلم الذوقی الصحيح من جهة الكشف الكامل الصريح يتوقف بعد العناية الالهية على تعطيل القوى الجزئية الظاهرة والباطنة من التصريفات التفصيلية المقصودة لمن تنسب اليه وتفريغ المحل عن كل علم واعتقاد بل عن كل شئ ماعدا المطلوب الحق على ماتعلم نفسه بتوجه كلی جملی مقدس عن سائر التعينات العادية والاستحسانات التقليدية والتعشقات النسبية على اختلاف متعلقاتها الكونية وغيرها مع توحد العزيمة والجمعية والاخلاص التام والمواظبة على هذا الحال على الدوام اوفی اكثر الاوقات دون فترة ولا تقسم خاطر ولا تشتت عزيمة انتهى كلامه) امدی اولیانك قلوبنه منزله اولان علوم الهیه‌یه انكار ایدن یاجاهل جاحد ویامقلد معانددركه علوم رسمیه‌ده علمایه مقلددر والفاظ علمیه اساتذدن قلبنه سرایت وموجبیله عمل ایتمش اوله بلكه (واضله الله على علم) اول بضاعهٔ قلیلهٔ عارضه‌یی امتعهٔ دنیویه‌نك كثرت ادخارنه الت اتخاذ ایتمش اوله پس جهلا وعنادا انكار ایدر) ویا علماء ظاهردن شول كمسنه‌دركه شرعك ظاهری قتنده واقف اولوب بطون قرآنیه ودقایق فرقانیه‌یه مطلع اولمامش اوله پس اول كیسی محرومدر زیرا مقلدینك قلوبی فیض الهیدن مختومه‌در)(كلا بل ران على قلوبهم ما كانوا يكسبون)(لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل) وایكنجیسی اكرچه كيم مراعات احكام شرعیه ومحافظهٔ حدود اسلامیه ایتمكله اجر صاحبیدر ولكن علم صحیحدن محجوب وعلم الهی‌یی اجتهاد ظاهره حصر ایدوب تقییدایتمكله ترك ادب ایله محجوبدر*والحاصل خلفاء حق اولان اولیایه سوء ظن ایدوب رجما بالغيب ایدن كمسنه‌لر)(ان الذين يحبون ان تشيع الفاحشة فی الذين امنوا لهم عذاب اليم فی الدنيا والاخرة)(قولنده واقع اولان حكمه مظهر اولورآیت وعیددر الله تعالى دیلرسه فاحشه‌لری مقابله‌سنده مؤاخذه ایدر ودیلرسه حدود شرعی مراعات ایتدكلرندن اوتری سیئه‌لرندن تجاوز ایدر)(وما يتبع اكثرهم الا ظنا ان الظن لا يغنی من الحق شيئا ان الله عليم بما يفعلون)(ابویزید بسطامی قدس سره علماء رسومدن بعضیسنه مخاطب اولدیغی حالده (اخذتم علمكم ميتا عن ميت واخذنا علمنا عن الحی الذی لا يموت) دیدی وفتوحات مكیه‌ده باب ثلاثینده شیخ رضی الله عنه دیركه*وايس الاطلاع على غوامض العلوم الالهية من خصائص نبوة التشريع*بل هی سارية فی عباد الله من رسول وولی وتابع ومتبوع*یاولی فاين الانصاف منك اليس هذا موجودا فی الفقها واصحاب الافكار الذين هم فراعنة الاولياء ودجاجلة عباد الله الصالحين والله يقول لمن عمل منا بما شرع الله له ان الله قد يعلمه ويتولى تعليمه بعلوم انتجتها اعماله قال الله تعالى (واتقوا الله ويعلمكم الله والله بكل شئ محيط)(وقال ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا)(انتهى كلامه وشيخ رضی الله عنه فتوحاتده باب ثانیده ایتدی*فاقل درجات الطريق التسليم فيما لا تعلمه واعلاه القطع بصدقه وماعدا هذين المقامين فحرمان والمتصف محروم كما ان المتصف بهذين المقامين سعيد قال ابويزيد البسطامی لابی موسى ياابا موسى اذا لقيت مؤمنا بكلام اهل هذه الطريقة قل له يدعولك فانه مستجاب الدعوة انتهى كلامه (امدی) شویله معلوم اوله كه شیخ رضی الله عنهك بوكتاب نصوصده اولان كلامنك بعضیسی ظاهره موافقدر وعلمك شول قسمندندركه رسول علیه السلامه انی شرعنده انزال ایلدی وشرعك ظاهری قتنده واقف اولان ارباب ظاهر آنی فهم ایلدی وبعضیسی باطندر ظاهره موافق دكلدر وعلمك شول قسمندندركه الله تعالى رسول علیه السلامه انی انزال ایلدی*ولكن رسول علیه السلام شریعتنده آنی اظهار ایتمكله من عند الله مأمور اولمدی بلكه اخفا ایله مأمور اولدی*وبعضیسی علمك شول قسمندندركه الله تعالى رسول علیه السلامه دعوت نبوت ایله تقییدی حیننده انزال ایتمدی تاكیم دعوتده اكا فتور كلمیه بلكه علم غیبندن انی استیثار ایلدی نته كیم حدیث مذكورده سبق ایتدی واول نبوتك خصایصندن اولمیان علم الهیدر*پس جمیع انبیا علیهم السلام رسول علیه السلامك نوابی اولوب وقتك لسانی حسبیله نشأت عنصریه ایله انك ظهورندن اول انلرك مظاهرندن قسم اول اولان علم الهی‌یی اظهار ایتدیکی كبی*كذلك قسم ثانی ایله قسم ثالث حقیقتنك مشكاتی اولوب خاتم اولیا اولان شیخ رضی الله عنهك مظهری ایله اظهار ایلدی امتنك لسانی حسبیله*زیرا انك امتی جوامع الكلم صاحبنك حكمی تحتنده داخل اولوب قابلیت كلیه ومظهریت جمعیه ایله خیرالامم‌در*پس اكر

بوكتاب صاحبی اولان شیخ محیی الدین عربیدر رضی الله عنه واكرورثهٔ محمدیه‌دن سائر كمل درانلردن براحد
علوم الهیه‌دن برشیٔ اظهارا یتمزالا امر حقله وامر رسول ایله * پس كتاب فصوصده شیخ رضی الله عنه امر رسول
علیه السلام ایله حضرت الهیه‌دن انزال ایتدیكی علوم الهیه واسرار غیبیه‌یه انكار ایدن قلوب قاسیه وآراء
مكدره اصحابندن صادر اولان طعنله انكار رسول علیه السلامه رجوع ایدر * پس اكا طعن وانكار ایدرلر
اطاعت واقرار صورتنده * زیرا شیخ رضی الله عنه خاتم رسلك شرعنه تابع اولوب وجودی شرع رسوله مرآت
وقرآن عظیمه مشكات اولوب مراتب ومقاماتده اكا كمال تبعیت ایله تابع اولوب حقیقت الحقایق اولان ولایت
خاصهٔ محمدیهٔ كمالیهٔ كلیهٔ الهیهٔ احدیه‌سنه دخی مشكاتدر * پس شول كمسنه كه رسول علیه السلامك ولایت
خاصه‌سی انده منطبعه اوله واندن ظاهره ومتجلیه اوله وقلبی مظهر صورت الهیهٔ جمعیهٔ احدیهٔ ذاتیه اوله كندی
اختیاری ایله * اول عالم وحدت نورو حضرت قدس وسروردن اعراض ایدوب عالم كثرت وظلمته وعالم زور وغروره
توجه ایدوب نظر ایتمز * فكیف كه تالیف كتب ایله قید حجبه مبتلا اولمغی اختیار ایده * الا مأمور اولدقده
عبودیتندن امر الهی‌یه امتثال ایدر * بلكه شیخ رضی الله عنه بوكتابی وجه معهود وطریق مشهود اوزره امر
رسول علیه السلام ایله اظهار ایتمسه مجرد وراثت تامه وتبعیت كامله ومظهریت كلیه حسبیله اظهار ایلسه
آنك اوزره ثنادن غیری برشیٔ توجه ایتمزدی * زیرا حضرت الوهیتك عزت وعظمتی اندن اجلادركه قلوب قاسیه
وادلهٔ عقلیه وافكار نظریه اصحابنك محدودی ومحصوری اوله * انلرك علمندن عالی اولمیه * وشیخ رضی الله عنهك
عندالله مرتبه‌سی ومنصبی آندن اجل واعلادركه انك وجودی مشكاتنده منطبعه اولان حقیقت محمدیه
وجمعیت الهیهٔ ذاتیه وسورت علیه‌دن خارج برشیئی ایراد ایلیه پس رسول علیه السلامك شیخ رضی الله عنهه
بوكتابی اخراج ایتمكه امردن مرادی بودركه خیر امت اولان امتندن شریعت كلیهٔ جامعه‌سی ایله متحقق اولان
ناس آنك ولایت كلیه‌سی وحقیقت جمعیه‌سی ایله متحقق اوله‌لر وظاهر وباطن وامكان ووجوب ونبوت وولایت
احكامی بینی جمع ایده‌لر * تاكیم مجمع البحرین وملتقی الطرفینده حاصل اوله‌لر وقاب قوسین مقامنده كمال محمدی
ایله متصف اولوب انسان كامل اوله‌لر وخلافت عظمی ونیابت كبری ایله متحقق اوله‌لر * وبعده مقام احدی
وجمع ذاتی ومرتبهٔ اوادنایه ومرتبهٔ اكملیته توجه ایده‌لر زیرا بوكتاب مقام ذاتی احدیدن مشرب جمع محمدی
اوزره نازلدر (امدی) شویله معلوم اوله كه * اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری * مفهومی اوزره حقك غیری
ایچون معروف اولمقدن قباب غیرت وحجاب عزت ایله مكتنف اولوب جمال وحدت وجمع نورینه مستغرق
اولان اولیانك علو شاننه ساحل فرق وتقلیده خشك لب اولان ارباب تقییدك ذم وقدحلرندن نقص كلمز *
وسبحات وجه حقده محترق اولوب دریای وحدتده غرق اولان اصفیانك كنار حصر وتحدیده فیض بحر
مطلقدن بی بهره وبی نصیب اولان اصحاب تقلیدك ثنا ومدحلرنده ذوق وصفالری ترقی بولمز * نه منكرلك
انكارندن انلرك قلوبنه انكدار ونه مقرلك اقرارندن انلرك وجودنده اعتراض حاصل اولور (قلب یسع القدیم
كیف یحس بالمحدث موجودا) (والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) (بوكتابه انكار ایدن علماء ظاهردن
بعضیسنه جواب ایدوب انك انكارنی ازاله ایتمك ایچون شارحینك بعضیسی بوكتابده واقعه اولان مسائلك
بعضیسنی شیخك مالكی المذهب اولمسنه حواله ایلدیكه * شیخ اهل استدلالدن اولوب اصل مالكی اوزره
مجتهددر * بویله اجتهادا ایتمشدر دیو جواب ایتمكله * وبعضیسی بعض مسائلی ظاهره تطبیق ایتمك ایچون
تاویل ایلدی (امدی) منكرین انكارلرنده خطا ایتدكلری كبی بونلر دخی ظاهرلك فهمی اوزره حقایق الهیه‌یی
تطبیق ایتمكده وشیخ رضی الله عنهی مالكی‌یه نسبت ایدوب استدلال واجتهاد صاحبیدر دیدكلرنده خطا
ایتمشلردر * اكر بو اعتقاد اوزره بوقول انلردن صادر اولدیسه (امدی) شویله معلوم اوله كه شیخ محیی الدین عربی
رضی الله عنه اصل مالكی اولان مذهب خاص اوزره دكلدر اصل محمدی وشرع احمدی اوزره‌دركه رسول علیه
السلام كندی زماننده اول شرع ودین اوزره ایدی واصحاب رضوان الله علیهم اجمعین آنك اوزره متفق ایدیلر *
نعم هر كامل جهالی زماننده مذاهب اربعه‌دن برمذهب اوزره نشو ونما بولوب سلوك ایتمشدر ولكن كمال محمدی
ایله متحقق اولدقده علم الهی‌یی بغیر واسطة روح محمدیدن اخذ ایدر * وجمیع مذاهبك اصلی انك وجودنده
منطبع اولوب مذهب محمدی اوزره اولور واكا محمدی دیرلر * پس شیخ رضی الله عنه دیار غربده مذهب مالكی

اوزره ایدی ولكن سلوك ایدوب كمال محمدی ایله متحقق اولدقده محمدی اولدی وخاتم ولایت محمدیه اولدیكه جمیع
مذاهب اربابی اول مشكات محمدیه‌دن مستمدیندر * زیرا رسول علیه السلامدن بغیر واسطة علم الهی‌یی اخذ
ایدن وارث كامل * ویاخود وجه خاصله ارتباط ذاتی ایله بغیر واسطة اللهدن اخذ ایدن عارف كامل * ظاهرده اهل
اجتهاددن برمذهب خاصه منتمی اولمغه محتاج دكلدر * زیرا رسول علیه السلام انك مشهودیدر پس اول رسول
ایله‌در نته‌كیم رسول علیه السلام وحی الهی ایله‌دركه انك اوزره انزال اولنور * وكذلك استدلال اهلی اولوب
مجتهد دخی دكلدر زیرا مجتهد شك وظن صاحبیدر یقین صاحبی دكلدر * والا مجتهدین بیننده اختلاف واقع
اولمزدی وشیخ رضی الله عنه كشف وشهود صاحبیدر وارادات الهیه مقتضاسنجه بصیرت اوزره انزال
ایدر دلائل عقلیه ایله حكم ایتمز * نهایت بعض مسائلك اهل ظاهره تناولی آسان اولسون ایچون استدلال
واجتهاد صورتنده اظهار ایتمشدر * كندیسنك شكندن اوتری دكلدر زیرا بر موضعده كه رسول علیه السلام
موجود اوله آنده قیاس جائز دكلدر واهل كشف قتنده رسول علیه السلام موجود وانلرك نظرلرنده مشهوددر
پس انلر حكمی رسول علیه السلامدن اخذ ایدرلر نته‌كیم شیخ رضی الله عنه فتوحات مكیه‌ده اوچیوز
التمش التنجی بابده مهدینك حقنده وانك علمی حكمی حقنده ایتدی (فما یحكم المهدی الا بما یلقی الیه الملك من
عندالله الذی یسدده وذلك هو الشرع الحقیقی المحمدی الذی لو كان محمد صلی الله علیه وسلم حیا ورفعت الیه
تلك النازلة لم یحكم فیها الا بما یحكم هذا الامام فیعلمه الله ان ذلك هو الشرع المحمدی فیحرم علیه القیاس مع
وجود النصوص التی منحه الله ایاها ولا یسوغ القیاس فی موضع یكون فیه الرسول علیه السلام موجودا
واهل الكشف النبی عندهم موجود فلا یاخذون الحكم الا عنه ولهذا الفقیر الصادق لا ینتمی الی مذهب انما هو
مع الرسول الذی هو مشهود له كما ان الرسول مع الوحی الذی ینزل علیه فینزل علی قلوب الفقراء الصالحین من
اهل الله التعریف بحكم النوازل انه حكم الشرع الذی بعث به رسول الله صلی الله علیه وسلم واصحاب علم الرسوم
لیست لهم هذه المرتبة لما ركبوا من حب الجاه والریاسة والتقدم علی عباد الله وافتقار العامة الیهم فلا یفلحون
فی انفسهم ولا یفلح بهم وهی حالة اهل الزمان الراغبین فی المناصب من قضاء وشهادة وحسبة وتدریس انتهی كلامه
پس ورثهٔ محمدیه‌دن اهل شهود عقد خاص ایله مقید دكلردر بغیر اختلاف * دین الله خالص اوزره‌درلر) (والله
یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) (اصل ثانی) (غیب مطلق وغیب هویت ولاتعین ایله تعین اول ومرتبهٔ
اوادنی وحضرت عما ومراتب عما ومرتبهٔ احدیت ایله مرتبهٔ قاب قوسینك بیاننده‌در (امدی) شویله معلوم اوله كه
غیب الهی ایكی شطره منقسمدر شطر واحد عز احماسی مقامنده نعوت وقیوددن واحكامدن وتعلق اجمالیدن
غیری مداركك تعلقاتندن منزه اولان كالنده مطلقدر * واكا شطر تسمیه اولندیغی تعین وتقییدندن دكلدر * بلكه
وقتاكه تعین اول اولان شطر ثانی متعین اولدیسه اكا دلیل اولدی زیرا اول اصلدر * پس شطر اولدن متعین اولان
تعین اول انك اوزره دلالت ایدركه اول غیر متعیندر پس انكیچون غیب لاتعین وشطر ایله تسمیه اولندی * پس حق
اطلاق ذاتیسی وغیب هویت ولاتعینی اعتباریله احدیت ذاتیه ووحدت حقیقیه‌سنده وصف ونعتدن
واسم ورسم وحكمدن منزهدر برحكم ایله انك اوزره اولنمز * وبروصف ایله توصیف اولنمز وبراسم ایله تسمیه
اولنمز وبر رسم ایله متعین اولمز ووحدتدن ویا انك وجودی وجوبندن ویا مبدأیتدن ویا ایجادلك اقتضاسندن
ویا اثرلك صدورندن ویا كندی نفسنه ویا غیره علمك تعلقندن برشیٔ اكا مضاف قلنمز كثرت صفاتیه واسمائیه‌دن
منزهدر * اسماء الهیه انده استهلاكده هو هو درهی هو دكلدر پس وحدت حقیقیه ایله واحده‌در انك وحدتی
كثرت مقابله‌سنده متعلقه دكلدر ونفسنده تحقق وعلم صحیح محققده تصوری انك ضدی تصورینه متوقف دكلدر
بلكه كندی نفسیله ثابته ومثبته‌در وبزم وحدت دیدیكمز تنزیه وتفخیم ایچوندر * وحدت مفهومنه دلالت
ایچون دكلدر * پس حق تعالی وحدت حقیقیه‌سی اعتباریله ومظاهردن مظاهر حیثیتیله اكا مضاف اولان
اوصافدن ومظاهرده ظهورندن تجردی اعتباریله ادراك اولنمز واحاطه اولنمز ومشاهده اولنمز ومعروف
وموصوف اولمز * پس اعیان واكوانده مدرك ومشهود اولان الوان واضواء وسطوح مختلفه‌دركه كیفیتی مختلفه
وكمیتی متفاوته‌در ووجود حقك حقنده انك ذاتی عینیدر وانك ماعداسنده شیئك حقیقتی اوزره امر زائددر
زیرا هر موجودك حقیقتی ازلا علم الهیده انك تعینی نسبتندن عبارتدركه اهل الله محققینك اصطلاحنده عین

ثابته ایله تسمیه اولنور وغیرلك اصطلاحنده ماهیت ومعلوم معدوم وشیء ثابت ایله تسمیه اولنور * پس غیرلك
وجودی انك عین ثابته سی اوزره مفاض اولان تجلیء الهی ونفس رحمانینك افاضه سی ایله درزیرا اول افاضه
انك حقیقتی اوزره امر زائددر * وشطر ثانی تعین اولدر وتعین اول غیب مطلقدن اولکی ممتازدر واول اسما
حضرتنك مفتاحیدرزیرا انك باطنی نفس رحمانی اولان عمادرکه احدیتا کامستندر وعما جمیع اسما وصفاتك
حضرتیدر قیل لرسول الله صلی الله علیه وسلم این کان ربنا قبل ان یخلق قال کان فی عماء) ومراتب ظهورلك
اولکی مرتبه سی تعین اولدرزیرا غیب مطلقه نسبت ایله تعین اول ظاهردر وما بعدنده اولان مراتبه نسبت ایله
غیبدر * وشطر ثانیکه تعین اولدر کذلك شطرینه منقسمدر شطرینك بریسی شول وجهدرکه اطلاق غیبینك
تلویدرواول وجه شطر اولدن غیبده باقیه اولان نسبتدر اسم ظاهرلك باطنی حیثیتیله که اول وجه ایله ظاهرلك
بقاسی ومسمی اولان باطنه دلالتی صحیح اولدی * وبو نسبت باطنه غیبدن انفصالی قبول ایتمز زیرا اول نسبت
ظاهر ایله باطن مطلق بیننده جامع اولان امردن عبارتدرکه شطرین بیننده حد فاصلدر) (بینهما برزخ
لا یبغیان * که تعین وامتیازدنصکره شطر منفصلی منع ایدر * شطر اول ایله امتزاج واتحاددن واحدیت اول حد
فاصلك نعتیدر * پس اول حد معقول وغیبیدر انکچون عین ظاهره اولمز نته کیم هر فاصل که امرین بیننده
حاجزدر انك حکمی ظاهردر عینی ظاهره دکلدر * واول نسبت باقیه ایچون بنه کذلك بر وجه واردرکه ظاهرلك
تلویدرواول تقید وتعدددر * وبر وجه دخی واردرکه باطنك تلویدر واول اطلاق وغیبدر پس اول نسبت دخی
کذلك شول هویت که شطر مذکوردن منفصل اولدی شبیه اولدی شطرینك اصلده اتحادی حیثیتیله وتغایر
امتیازده درواول نسبت عدمیه درامر وجودی دکلدر * پس شطرین بیننده حافظ اولان حقیقت کامل واکمل
اولان انسانك مرتبه سیدرکه قابلیت اولیسنك اطلاقی سببیله جامعدر * ذات مطلقه نك مظهریتی بینیله اسما
وصفات وافعال بینی نشئهٔ کلیه سنده جمعیت واعتدال * وانك مظهریتنده حیطهٔ وسعت وکمال اولدیغندن
اوتری * وکذلك اول حقیقت بنه برمرآتدرکه انده عبودت وسیادت حقیقی ظاهره اولور * واول مرتبه نك
اسمی عمادر وانك نعتی احدیتدر وانده متعینه اولان صفاتك مجموعی اسماء ذاتیه در * واول اسماء متقابله نك
واسما احکامنك ودخی صفاتك وصفاتك بطونی حیثیتیله انلرلك خواص لازمه سنك مجموعندن حاصله اولان
صورت معقوله صورت الوهیتدر * وشطر ثانی شول وجه درکه ظاهرلك تلویدرواول وجه تعین اولك باطننده
تعقلده ثابت اولان تعدد نسبینك اعتباریدر * وکثرت نسبیه ایله تعدد تعدد عینیی موجبدرزیرا وقتا کیم
مرتبهٔ عماده اسم ظاهر تعین اولك باطنندن که غیب مطلقدر ممتاز اولدی ایسه * تعین اولده معقوله اولان کثرت
نسبیه صورتنی که اندن امکان ایله تعبیر اولنور حامل اولدیغی حالده * ودخی اسم ظاهر ایله منفصل اولدی ایسه
انك سائر توابعی ولوازمی کذا کا مضافه در * پس حق تعالی کندی نفسنی کندی نفسیله انك ظاهریت اولیسی
مرتبه سنده مشاهده ایتدی * وذاتی اکا ظاهره اولدی انك اسماء ذاتیه سی ونسب اصلیه سی ایله که انلرلك تعینی
ظاهردر مقام احدیء ذاتی وتعین جمعی حکمی ایله که اول تعین اولدر * واول کثرت نسبهٔ معقوله ده ونسب
اصلیه ده اولان تعدد تعدد عینیی ایجاب ایلدی * پس اسم ظاهر ایله تجلیء ثانی تعین اول مرتبه سنده آنده
معقوله اولان نسب اوزره منبعث اولدی * پس اول تجلیده نسب اصلیه وصور اسمائیهٔ معقوله ظاهره اولدی
وصورلك بعضیسی بعضدن متمیزه اولدی * وذات کندی رتبنك ثانیسنده ظاهره اولدی واول تعین ثانیدر *
وبو شطر ثانیده معقوله اولان کثرت صورینك تعین ثانیده ظهوری اعتباریله شطر ایکی قسمه منقسم اولور *
بریسی قوس وجوبدرواول اسماء الهیه ونسب ربانیه یی مشتملدر * وبریسی قوس امکاندرواولدخی کذلك
حقایق کونیه وصور امکانیه یی مشتملدر * وقوسین مذکورین متضایفان ومتلازماندروجوداوتقدیرا بریسی
اخرسز تصور اولنمز * وقوسین مذکورین بیننده متعین اولان انسان کامل کذلك حقایق حقانیهٔ وجوبیه
ونسب افعال ایله اسماء الهیه وربوبیتیی ایله حقایق امکانیه واعیان کیانیه بینی جامعدر فهو محیط بالحقیقتین
وشامل لجمیع ما فی العالمین وهو ملتقی الطرفین ومجمع البحرین ظاهر بالصورتین وهذا المقام هو مقام قاب قوسین
(وصل) شویله معلوم اوله که نفس رحمانی ایچون مراتب ثابته در (اولکی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولك
قلبی غیبنده اجمالی واندماجی مرتبه سیدر تعین اول متعین اولمزدن اول نفس رحمانیده مندمجه اولدیغی کبی

ومرتبهٔ نفسك لا تعینی واطلاقی واحدیتی مرتبه سیدرعالم رقده الف نقطه ده نقطه نك عینی اولمسی کبی ونفس
متنفسك تنفسندن اول متنفسك عینی اولمسی کبیدر زیرا قبل التعین تنفس وتنفیس یوقدروبو مرتبه احدیت
ذاتیه درکه کثرت نسبیه ووجودیه اندن منتفیه در (وایکنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولك باطنندن
انبعاثی واندن امتدادی مرتبه سیدر مراتب الهیهٔ غیبیه دن برمرتبه ایله تعین سز انسانك قلبی باطنندن نفس
انسانینك مجرد الف ایله انبعاثی وامتدادی کبی که مخارج حروف برمخرج ایله متعین اولمیه (واوچنجی مرتبه
تعین اول ایله نفس رحمانینك تعینی مرتبه سیدر نفس انسانینك الف مرتبه سنده همزه ایله تعینی کبیدرکه
نفس انسانی الیٰ همزه نك مخرجی اولان قلبده متعین اولور * پس همزه قلب انسانی مرتبه سنده تعین اولدر
ونفسك ینبوعی اولان قلبك باطننه نسبت ایله مقاطعك اقربیدر ونفس انسانی سائر مخارج حروف اوزره
اندن منبعث وممتد اولور (ودردنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولده برزخیتی وهویتی ایله تعین ایله لا تعین
بینی جمعیتی اعتباریدرکه تعین ایله لا تعین بینی جمع ایدرا یکیسنك عینی وظاهر وباطنك عینی اولمغله زیرا تعین
اول ایله متعینه اولان عین باطنه درو تعین ظاهردر نفس انسانی همزه ایله متعین اولدیغی حینده برزخ اولدیغی
کبی حروفدن انده متعین اولان شیء یعنی ایله انك اطلاقی ولا تعینی حیثیتیله پس نفس انسانی تعین ایله لا تعین
بینی جامعدر (بشنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولدن امتدادی مرتبه سیدر وسائر مراتب حرفیهٔ غیبیه
ایله تعینی مرتبه سیدر نفس انسانینك مخارج اولی اولان قلب مرتبه سندنکه همزه نك مخرجیدر سائر
مخارج حروف اوزره انبعاث وامتدادی کبی * پس تعین اولك نظیری ونفس رحمانی تعیناتندن اولکی تعینك
نظیریکه تعین اولك باطنندن امتیازی سببیله اول متعین اولدی نفس انسانیده عالم حروفدن همزه در * زیرا همزه
قلبك باطنندن نفس انسانینك انبعاثی سببیله ممتازه اولان حروفك اولیدرکه اول نفس انسانیده حروف وکلمات
انسانیهٔ صوریه منفتحه اولدی * والف عماصورتنك مظهریدرکه وحدانی النعت اولان نفس رحمانیدرکه انکله
وانده سائر موجوداتك صوری ظاهره ومتعینه اولدیکه اول صور حروف وکلمات الهیه واسما واسماء
اسمادر * نته کم حروف وکلمات انسانیه نفس انسان ایله متعینه در * پس حروفدن برشیء ایچون عین ظاهره اولمز
الا واحدلك مظهری اولان الف ایله والف ایچون دخی استعلان تام طریقی اوزره مرتبهٔ کلامده عین ظاهره اولمز
زیرا الفك مقامی وحدتدر * وواحد شول وحدت ونزاهتی مرتبه سنده که آنده انك غیری ایچون عین
ظاهره اولمز وآنی غیرادرالـ ایده مز * ودخی الف لفظ نفسیده متعین اولمز بلکه رقده ظاهر اولور زیرا الف قلبك
باطنندن نفسك انبعاث وامتدادندن عبارتدر * مخارج حروفدن برمخرجده مقطع خاصله تعین سز پس الف
ایچون مخارج حروفده متعین اولمسندن غیری برشیء یوقدر وحروف مخارجنده ظاهره ومتعینه اولمز الا الف
ایله * پس نته کیم همزه کندی مخرجنده نفس انسانی الفنك قلبی باطنندن انبعاثی وآندن امتیازی سببیله
ظاهره اولدیسه کذلك بو تعین اول متعین اولمز الا ذاتك نفس رحمانی ایله تعین اولك قلبی باطنندن که لا تعیندر
منبعثدر * کندی رتبنك اولکی رتبه سنده ظهوری سببیله * پس ذات تعین اول مرتبه سنده نفس سببیله
متعینه اولدی وکذلك وحدانی النعت اولان نفس رحمانی تعین اول مرتبه سنده متعین اولدی تعین اولك
قلبی باطنندن انبعاثی سببیله * پس نچنکم نفس رحمانی نور وجودی وفیض جودی ایله تعین اولك قلبی باطنندن
منبعث اولدی تعین اولك انطواسنده اولان جمیع اشیایی حاوی وحضرت امکان جوئنده حقایق فعل وانفعالی
جامع اولدیغی حالده عین نفسده اولان قوابل مظهریه نك برودتی آنی تقیید وتعقید ایتدی * زیرا عین نفسده
فاعل وقابل مندمجدر * پس بو بخار معنویء نوریده صور عمائیه منعقده اولدی * پس نشیء عمائیء اکبر ظاهر
اولدی اندنصکره نشیء نفسی انحاء ثلاثه اوزره ممتد اولدی بری علویدرو بریسی سفلی وبریسی جمعی احدیء
برزخیدر * پس عین نفسده جمیع حقایق فعلیه وانفعالیه متعینه اولدی * پس ایکی عمانك صورتی ظاهر
اولدی بریسی عماء رب وبریسی عماء مربوبدر * پس نفس متعالیده جمیع حقایق الهیهٔ مؤثرهٔ فعالهٔ نوریه
متعینه اولدی * صور الهیهٔ ربانیه وتعینات وجوبیهٔ حقانیه اولدیغی حالده بو عماء ربدر وسفله ممتد اولان
نفسده که حقایق مظهریهٔ انفعالیه یی منطویدر جمیع حقایق خلقیهٔ متأثرهٔ انفعالیه متعینه اولدی * صور
کیانیه وتعینات وجودیهٔ امکانیه اولدیغی حالده وبو عماء مربوبدر پس کذلك نشیء کونی وعالم خلق منتشی اولدی

وبو نشئهٔ كونيه نك اولى قلم اعلادر ونشئهٔ وسطى جمعى احدى برزخى حقايق الهيهٔ مؤثرهٔ فعاله يى وحقايق خلقيهٔ
متأثرهٔ انفعاليه يى جامعدر * پس نشئهٔ وسطى رابط وجامعدر * اعلى واسفل وظاهر وباطن ووجوب وامكان
بيننده * طرفيندن ممتاز دكلدر بلكه طرفين جمعنك احديتى وطرفين عيننك جمعيتيدر * وبو نشئهٔ وسطيده
متعين اولان انسان كاملدركه طرفين بينى جامع وفاصلدر * والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم (اصل
ثالث) اسماء وصفات الهيه نك بيانندهدر * شويله معلوم اوله كه جميع اسماء وصفات الهيه نك ذات حقده
استهلاكى اعتباريله جميع اسماء وصفات ذات حقك عينيدر هو هودر هى هو دكلدر واحديت ذاتيه ده اولان
اسماء وصفاتدن هر بريسى سائر اسماء وصفاتك عينيدر * وجود او نسبة انلرك بيننده فرق وامتياز يوقدر *
نواة ايچنده اولان شجره اغصان واوراق وازهار واثمارى ايله نفسى وعينى اولديغى كبى * واغصان واوراق دخى
برى برينك عينى اولديغى كبى * پس ذات حقده مندمجه اولان صفات حسبيله فيض اقدس ايله ذات احديت
تجلى ايتدكده اسماء صفات الهيه صورتى ايله كه اسمانك حقايقيدر ظاهره اولور وبرى برندن تميز علمى ايله متميزه
اولور اسمانك حقايقى اولان صفاتك تميزى حسبيله * ومحل ظهور وتميز اولان حضرت علميهٔ ذاتيه‌در * پس
اسمادن هر بر اسم ايچون مظهريت ذاتيه دن بر حصهٔ معينه واردر كه اكا مختصه‌در * پس اسمانك بعضيسى
اوسع واشملدر بعضندن احاطت ووسعتده * وسائر اسمايه شمولده * زيرا بعضيسى اصول كبيدر بعض ايچون
وبعضيسى تابع وتاليدر بعض ايچون * پس بعضيسى اسماء ذاتدر وبعضيسى اسماء صفاتدر وبعضيسى اسماء
افعالدر پس مراتب ثلاثه دن هر بر مرتبه ايچون ثابته اولان اسماء مرتبتينده ثابته اولان اسمادن منفرده‌در
ومراتب ثلاثه اسماسندن هر بر اسم ايچون بر كمال حاصلدركه اكا مخصوصدر * وانكيچون بر حقيقت
ثابته‌دركه انكله غيردن متميزدر واكا مخصوصه بر ربوبيت حاصلدركه غير ايچون ثابته دكلدر * مثلا الله اسمى
ورحمن اسمى ايچون جميع اسمايه احاطت وشمول واردركه بو ايكى اسمدن غيرى بر اسمدن غيرى بر اسم ايچون يوقدر
(قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن اياما تدعوا فله الاسماء الحسنى) پس هر بر اسم ذاته دلالت ايتمز الا انك صفت
معينه‌سى وحقيقت متميزه‌سى حسبيله زيرا هر بر اسم ايچون دلالتين ثابتدر برى ذاته دلالتدر بر صفت ايله
وبرى شول معنايه دلالتدركه انكيچون سوق اولندى وانى طلب ايدر * وبو اعتبار ايله بر اسم اسم آخرك غيرى
اولور ومسمانك وذاتك غيرى اولور واما بر اسمك ذاته دلالتى اعتباريله * پس انكيچون جميع اسماء حاصلدر زيرا
مسمى واحددر پس جميع اسما ايله منعوت اولور وبو اعتبار ايله اسم اعظم اولور ومسمانك عينى اولور نته كيم ابو
قاسم ابن قيسى نك مذهبيدر ذكر ابو قاسم ابن قيسى فى كتابه المسمى بخلع النعلين * ان كل اسم الهى يسمى بجميع
الاسماء الالهية وينعت بها لانه يدل على الذات انتهى كلامه وقلنا فى كتابنا المسمى بخلع النعلين وهو كتاب فسرنا
فيه قوله تعالى لموسى عليه السلام (فاخلع نعليك انك بالواد المقدس) (الاية وهذا ما ذكره ابن قيسى من وجه
واعتبار ما هو من جميع الوجوه لان جميع الاشياء اسماء الله باعتبار دلالتها عليه وكل اسم يدل على الذات باعتبار
صفة لايدل دلالة مطابقة بخلاف الانسان الكامل كنبينا محمد صلى الله عليه وسلم فانه اعظم الاسماء وان دلالته
على الحق دلالة مطابقة لان دلالته عليه دلالة جمعية جميع الاسماء لكونه فى مظهريته جميع الاسماء بل دلالته على
الحق دلالة ذاتية دلالة الحق تعالى على نفسه لكونه مظهرا تاما للذات الالوهية فدلالة الناقص على الكل ليست
مثل دلالة الكامل عليه وكلاهما يدلان عليه فالتفاوت فى دلالة الاسماء الالهية على الذات كذلك بحسب حيطة
الاسماء وسعة دائرتها بل نقول ان جميع الاسماء الالهية عين المسمى وعين الذات باعتبار تجلى الذات وظهورها
فيها وعدم مغايرتها للذات الحق لان الاسماء شئون الهية ونسبة ذاتية ليس لها وجود غير تجلى الذات وظهورها
فيها عينها وغيرها باعتبار تقيد الذات بكل اسم منها ودلالة الاسم على المعنى الذى انفرد به عن غيره * پس
حضرت علميه ده صور علميه اوزره اولان اسماء الهيه دن شول جمع كثير كه فيض مقدس ايله اعيان كونيه وصور
امكانيه مظاهرنده ظاهر اولور * احكام وآثارى ايله معلوم ومعروف اولور * واسماء الهيه دن شول جماعت كه
مظاهر كونيه ده ظاهره اولمدى علم الهيده انلر ثبوت اوزره قالور حقدن غيرى كمسه نك انلره اطلاعى اولمز
وكمسه نك انلره علمى اصابت ايتمز مكر كيم الله تعالى رسول ونبيدن ويا وليدن بر كمسه يى ارتضا ايدوب حضرت
علميه يه اطلاع ايليه وحضرت علميه دن كشف ايدوب صور علميه يى مشاهده ايليه * پس اسمادن معلوم اولان

ضرب مظاهرده ظهوريله معلومدر وصفات الهيه يا ايجابيه ويا سلبيه‌در پس صفات ايجابيه يا حقيقيه‌دركه
آنده اضافت يوقدر حيوة ووجوب كبى ويا اضافيهٔ محضه‌در اوليت وآخريت كبى ويا ذو اضافتدر ربوبيت وعلم
وارادت كبى وصفات سلبيه غنا وقدوسيه وسبوحيه كبيدر وكذلك صفات الهيه ايكى قسم اوزره‌در بر قسمى
صفات كليهٔ احاطيهٔ تامهٔ جامعه‌در ائمهٔ سبعه ايله تسميه اولنان صفات كبى وانلر حيوة وعلم وارادت وقدرت
وسمع وبصر وكلامدر وبر قسمى بونلرك غيرى اولان صفات جزئيه‌در خالقيت ورازقيت كبى (اصل رابع) اعيان
ثابته نك بيانندهدر * شويله معلوم اوله كه اعيان ثابته حضرت علميهٔ ذاتيه ده شئون ذاتيه واسما وصفات
الهيه نك صوريدركه ذات الهيه تعين خاصله حضرت علميه ده انلرك صورنده متعينه ومتجليه‌در وانلر عدميت
اوزره ثابته‌در وجود ايله متصفه دكلدر * وكذلك اعيان ثابته ممكناتك علم الهيده ثابته اولان حقايقيدر * پس
اعيان ثابته ايچون ايكى وجه واردر بر وجه بودركه اعيان ثابته حقايق الهيه‌در اسماء وصفاتك صورى اولديغى
اعتبار اوزره وبر وجه دخى بودركه ممكناتك حقايقى ومستنديدر * پس اعتبار اول اوزره اعيان ثابته ايچون ابدان
كبيدر ارواح ايچون * واعتبار ثانى اوزره ارواح كبيدر ابدان ايچون * واعيان ثابته علم الهيده فيض اقدس
ايله متعينه وحاصله‌در وفيض مقدس ايله انلرك صورى اولان اعيان ممكنه خارجده لوازمى وتوابعى ايله حاصله‌در
واعيان ثابته جعل ايله متصفه دكلدر زيرا خارجده موجوده دكلدر ومجعول اولان شئ خارجده موجود اولور *
الاعيان ماشمت رايحة الوجود * موجود اولان مراياى اعيانده فيض مقدس ايله ظاهره اولان اعيانك
صوريدر پس جميع صور اكوان ومظاهر عالم امكان اعيان ثابته نك صوريدر ويا اسماء وصفاتك صوريدر
اصل خامس) حضرات خمسه نك بيانندهدر * شويله معلوم اوله كه حضرات الهيه يه نهايت يوقدر ولكن عوالم خمس
اعتباريله بش حضرتدر * بريسى حضرت غيب مطلقدركه اعيان ثابته وحقايق علميه حضرتيدر وانك
مقابلى حضرت حس وشهادتدركه عالم ملك وعالم كون وفساددر ولر وبينهماده حضرت مثال مطلقدر ومثال
مطلق حضرتى ايله غيب مطلق حضرتى بيننده * ارواح جبروتيه حضرتيدر يعنى عقول ونفوس مجرده‌در
وحضرت مثال مطلق ايله حضرت شهادت بيننده مثال مقيد حضرتيدركه عالم منامدر * وبو حضرات خمسه نك
كليسى حضرت انسانيهٔ كماليهٔ جمعيهٔ جامعه‌در وجميع حضراتك نتيجه‌سيدر * پس انسان كامل مرتبه‌سنك
حضرتى التنجى حضرتدر قال امير المؤمنين على كرم الله وجهه (شعر) دواؤك فيك وما تشعر * وداؤك منك
وما تبصر * وانت الكتاب المبين الذى * باحرفه يظهر المضمر * وتزعم انك جرم صغير * وفيك انطوى العالم
الاكبر * فلا حاجة لك من خارج * وفكرك فيك وما تفكر * وتنظر فى الكتب كى تستفيد * وعندك مصنفها يخبر
پس انسان كامل عالمى جميع عوالمك اجمعى وجميع حضراتك اعلى واوسعيدر (اصل سادس) وجودك
وانسان كاملك بيانندهدر (امدى) شويله معلوم اوله كه وجود واحددر وانكيچون ظهور واردر واول عالمدر
وبطون واردر واول اسمادر وبرزخ جامع واردركه عالم ايله اسما بينى فاصلدر * تا كيم انكله ظهور بطوندن متميز اوله
وبطون ظهوردن * واول برزخ انسان كاملدر پس ظهور بطون ايچون مرآتدر وبطون ظهور ايچون *
وبينهماده اولان شئ جمعا وتفصيلا ظهور وبطون ايچون مرآتدر * پس نته كيم ذات حق كتاب جمليدر وام
جامعدر جميع كتب ايچون كسبك تفصيلندن اول * وحقك كندى نفسنه علمى كتاب مبين تفصيليدركه ذاتده
مجمل اولان شئ مبين ومفصلدر كذلك انسان كامل كتاب جمليدر وام جامعدر جميع كتب ايچون انلرك تفصيلندن
اول وانك كندى نفسنه علمى كتاب مبين تفصيليدركه انده قوت واجمالده اولان شئ مبين ومفصلدر * پس
نته كيم حقك كندى ذاتنه علمى كندى ذاتنه مرآتدر * وذاتى انده ظاهره‌در وانكله متعينه‌در * پس انسان
كاملك كندى نفسنه علمى انسان كامل ايچون مرآتدر وانده ظاهردر وانكله متعيندر پس ذات حق ايله انسان
كامل بيننده كليه واجمال جهتيله وذات حقده اشيانك كونى جهتيله مضاهات واردر * وعلم حق ايله علم انسان
كامل بيننده مظهريت حيثيتيله مضاهات واردر زيرا انسان كاملده مجمل اولان شئ انك علمى تفصيليدر پس
انسان كامل ذات حقه مرآت تامه‌در * وبو مضاهات سببيله وذات حق كليه وجمليه وجهى اوزره انك اوزره
متجليه وانكله انده ظاهره‌در * وانسان كامل علمى دخى حقك علمنه مرآتدر وحقك علمى انك اوزره متجلى
وانكله ظاهردر * پس هر شئ كه ذاتده وجه كلى واجمالى اوزره مندرج اوله پس اول شئ انسان كاملده وجه

كلى واجمال اوزره مندرجدر * وعلم حقده وجه جزئى وتفصيل اوزره ظاهر اولان شئ * پس علم انسان كامله
وجه جزئى وتفصيل اوزره ظاهردر * بلكه حقك علمى انسان كاملك علميدر * وانك ذاتى انسان كاملك ذاتيدر *
اتحاد وحلولسز زيرا اتحاد وحلول موجوديندن حاصل اولور * وحلول دخى بو يلجه در زيرا وجوده وجود
واحددن غيرى يوقدر زيرا اشياء حقك وجودى ايله موجوده وكندى نفسلرى ايله معدومه در * پس حقله نيجه
متحد اولور شول شئ كه انك وجودى ايله موجود اوله وكندى نفسى ايله معدوم اوله پس نته كيم ذات حقله انسان
كاملك ذاتى بيننده وعلم حقله انسان كاملك علمى بيننده مضاهات واردر اجمال وتفصيل جهتيله * پس كذلك
قلم اعلى ايله انسان كاملك روحى بيننده * ولوح محفوظ ايله انسان كاملك قلبى بيننده * وعرش ايله انسان كاملك
جسمى بيننده * وكرسى ايله انسان كاملك نفسى بيننده مضاهات واردر * پس بونلردن هر بريسى اكا مضاهى
اولان شئ ايچون مرآتدر * پس هر شئ كه قلم اعلاده مجملدر * پس اول شئ انسان كامله مجملدر * وهر شئ كه
لوح محفوظده مفصلدر * پس اول شئ انسان كاملك قلبنده مفصلدر * وهر شئ كه عرشده مجملدر *
پس اول شئ انسان كاملك جسمنده مجملدر * وهر شئ كه كرسيده مفصلدر * پس اول شئ انسان كاملك
نفسنده مفصلدر * پس انسان كامل جميع كتب الهيه وكونيه يى جامعدر * نته كيم حقك كندى ذاتنه
علمى جميع اشيايه انك علمى مستلزمدر * وكندى ذاتنه علمندن جميع اشيايى عالمدر * زيرا انسان
كامل اجمالا وتفصيلا جميع اشيانك هويتيدر (فمن عرف نفسه فقد عرف ربه) قال الشيخ رضى الله عنه
فى كتاب الاسرار (شعر) انا القرآن والسبع المثانى * وروح الروح لا روح الاوانى * قال تعالى عز وجل اقرأ
كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا) وقال تعالى سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم حتى يتبين لهم انه
الحق اولم يكف بربك انه على كل شئ شهيد) وحق تعالى (الم ذلك الكتاب لا ريب فيه) ديرپس (الف) ايله ذات
احديه يه اشارت اولنور ازلده اشيانك اولى اولديغى حيثيتله و (لام) ايله اعيان ممكنات اوزره منبسط اولان
وجوده اشارت اولنور و (ميم) ايله كون جامعه كه انسان كاملدر اشارت اولنور پس حق تعالى وعالم وانسان
كامل * كتاب لا ريب فيه در * پس شويله معلوم اوله كه انسان كاملك مرتبه سى بوندن اول ذكر اولنديغى كبى
بحر وجوب اولان اسماء الهيه وحقايق ربانيه بيننده * وبحر امكان اولان صور كونيه وحقايق امكانيه بيننده
برزخيتده در طرفين ايله متحققدر وطرفينه على السويه ناظردر * وبو مرتبه يه بالغ اولميان كمسنه صورتده
انساندر حقيقتده انسان دكلدر * وعالمنده خلافت ايله ظاهر اولان بو مرتبه دن ظاهر اولور * وبو مرتبه ايله
متحقق اولميان درجهٔ كماله ودرجهٔ خلافته بالغ دكلدر * وخليفه ومرشد كامل دخى دكلدر وبو مرتبه نك فوقى
مرتبهٔ اوادنادر كه مرتبهٔ اكمليتدر واول حضرت احديتدر كه استهلاك محمدى مقاميدر وبو مقام اصالة محمد
صلى الله عليه وسلمك مقاميدر * وورثه سندن اكمل اولنلرك مقاميدر (والله يهدى من يشاء الى صراط
مستقيم) (فصل) (شويله معلوم اوله كه انسان كاملكه عالمده اندن اكمل يوقدر * انساندن نفس ناطقه
مرتبه سنده در * واول بزم سيدمز محمد صلى الله عليه وسلمدر كه عالمدن غايت مطلوبه اولدروانك مرتبه سندن
نازلين اولان كمل انساندن قواى روحانيه مرتبه سنده در * وانلر انبيا عليهم السلام وانبيانك مراتبندن نازلين
اولان كمسنه لرك مرتبه لريدر كه انساندن قواى حسيه مرتبه سنده در وانلر ورثهٔ انبيا اولان اوليادر رضوان
الله عليهم اجمعين * وبونلرك باقيسى كه شكلده انسان صورتنده در وسيرتده حيوانك جمله سندندر روح حيوانى
منزله سنده در كه نموا حساسى اعطا ايدر * وبز انكيچون ديرز رسول عليه السلام نفس ناطقه در زيرا رسول
عليه السلام ديركه انا سيد الناس وعالم ناسدندر زيرا عالم جرمده انسان كبيردر كه تسويه ده متقدمدر تا كيم
رسول عليه السلامك نشأتى صورتى اندن ظاهر اوله نته كيم الله تعالى انسانك جسدنى كندى روحنك آنده
نفخندن اول تسويه وتعديل ايلدى اندنصكره كندى روحندن انكا نفخ ايلدى پس عالم انكله انسان تام
اولدى وصورت عالمدن ملائكه انسانك خيالنده ظاهره اولان صورت كبيدر وكذلك جن دخى صورت
خياليه كبيدر پس عالم انسان اولمز الا انك نفس ناطقه سى اولان انسانك وجوديله نته كيم نشأت انسان
انسان اولمز الا النفس ناطقه سى ايله وانساندن نفس ناطقه كامله اولمز الا صورت الهيه ايله پس بو اجلدن اوتورى
عالمك نفس ناطقه سى كه رسول عليه السلامدن عبارتدر درجهٔ كماله حائز اولدى بتمامها صورت الهيه اندن

ظهورا تمكله پس صورت عالم جسد مسوى كبى اولدى وصورت الهيه ايله رسول عليه السلام انك روحى كبى
اولدى) (والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم) (اصل سابع) حروفك وكلماتك بيانده در * شويله معلوم اوله كه
حروف ايله كلمات ايكى قسم اوزره در بريسى حروف الهيه وكلمات الهيه * وبريسى حروف وجوديه وكلمات
وجوديه در * پس حروف الهيه غيبى غيب غيوبده كامن اولان شان ذاتيدر نواة ايچنده شجره كبى * پس شئون
الهيه تعينات حقك اعلى مراتبى اولدقلرى اعتباريله * وصيغهٔ وجوديه دن اول حقك علم ذاتيسنده اشيا ايچون
تعقلاتك اسنى مراتبى اولدقلرى اعتباريله انلردن هر برشان حروف غيبى ايله تسميه اولنور * وصيغهٔ وجوديه دن
اول هر برشانى انك لوازمى ايله تعقل ايتمك اعتباريله اول شان كلمهٔ غيبيه ايله تسميه اولنور * واول شان ايله
حقك ظهورى وانك اوزره انك لوازمى اعتبارينسز حقك تجليسى حكمينك انسحابى اعتباريله اول شان حروف
وجودى ايله تسميه اولنور * واول تجلى حكمنك اول شان اوزره وانك لوازمى اوزره انسحابى اعتباريله اول شان
كلمهٔ وجوديه ايله تسميه اولنور * پس حروف غيبيه شئون ذاتيه اولديغى اعتبار اوزره حقك عينيدر شجره نواتده
نواتك عينى اولديغى كبى * وتعين علمى ايله حروفك تعينى وتعدد نسبى ايله حروفك تعددى اعتباريله وحروف اشيانك
حقايق واصولى ومبدائى ومنشئى اولديغى اعتباريله حروف غيبيه ذات حقك غيريدر تميز نسبى ايله اندن متميزه در
تميز حقيقى ايله دكلدر * پس حروف غيبيه اشيانك تعيناتى ايچون مبادى واقعه اولور والسلام (اصل ثامن)
نبوت ايله رسالتك وولايتك بيانده در شويله * معلوم اوله كه نبى شول كمسنه دركه من عند الله وحى الهى ايله كاملك
كاور كه اول وحى برشريعتى متضمن اوله كه اول نبى يه كندى نفسنده الله تعالى اول شريعت ايله عبادت ايتديرر
پس اكر اول شريعت ايله غيره مبعوث اوله جق اولورسه اول نبى رسول اولور * قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب
الرابع عشر من الفتوحات * اعلم ايدك الله ان النبى هو الذى يأتيه الملك بالوحى من عند الله يتضمن ذلك الوحى
شريعة يتعبده بها فى نفسه فان بعث بها الى غيره كان رسولا ويأتيه الملك على حالتين اما ينزل بها على قلبه على
اختلاف احوال فى ذلك التنزيل واما على صورة جسده من خارج بان يلقى ما جاء به اليه على اذنه فيسمعه او يلقيه
على بصره فيبصره فيحصل له من النظر مثل ما يحصل له من السمع سواء وكذلك سائر القوى الحساسة وهذا باب
قد اغلق برسول الله صلى الله عليه وسلم فلا سبيل الى ان يتعبد الله احدا بشريعة ناسخة لهذه الشريعة المحمدية
وان عيسى عليه السلام اذا انزل ما يحكم الا بشريعة محمد صلى الله عليه وسلم وهو خاتم الاولياء فانه من شرف محمد
صلى الله عليه وسلم ان ختم الله ولاية امته بنبى رسول مكرم ختم به مقام الولاية فله يوم القيمة حشران يحشر مع
الرسل رسولا ويحشر معنا وليا تابعا محمدا صلى الله عليه وسلم كرمه الله تعالى والياس بهذا المقام على سائر الانبياء
انتهى كلامه * ونبوت ايكى قسم اوزره در برقسمى نبوت باطنه در وبرقسمى نبوت ظاهره در ونبوت باطنه بودركه
رسول عليه السلام اسم باطنده وعالم غيبده حقيقتى وروحى ايله مراتب الهيهٔ غيبيه ده انبيا واوليا ومؤمنينك
حقايق وارواحنه من عند الله انبا ايتديكيدر نته كيم * كنت نبيا وآدم بين الماء والطين * قوليله رسول عليه
السلام بو نبوت خاصه يه اشارت ايلدى * ونبوت ظاهره ايكى قسم اوزره در برقسمى نبوت تشريعيه وبرقسمى
نبوت تعريفيه در ونبوت تشريعيه دخى ايكى قسم اوزره در برقسمى شريعت مجدده ايله مشرع اولان نبينك
انباسيدر واول نبى رسولدر وبرقسمى نبى شريعت خاصه ايله متشرعدر شريعت مجدده ايله مشرع دكلدر *
ومشرع اولان نبينك نبوتى دخى ايكى قسم اوزره در برقسمى نبوت مطلقهٔ كليهٔ عامه در وبرقسمى نبوت مقيدهٔ
جزئيهٔ خاصه در پس نبوت مطلقهٔ كليهٔ عامه محمد صلى الله عليه وسلمك نبوتيدر ونبوت مقيدهٔ جزئيه خاصه آدم
عليه السلامك زماندن محمد عليه السلامك زمانته كلنجه شرايع مجدده اصحابى اولان انبيانك نبوتيدر وبونلرك
حقايق ومستندى اولان اسمانك سعتى واحاطتى وامتلرينك استعدادى وقابليتى حسبيله بونلرك نبوتى دخى
سعت وشمولده متفاوتدر * زيرا اكرچه كيم نبوت مطلقهٔ كليهٔ محمديه يه نسبت ايله بونلرك نبوتى نبوت جزئيه در
اما بونلرك نبوتى تحتنده انواع وافراد كبى اولان نبوات جزئيه يه نسبت ايله كه انبياء غير مشرعينك نبواتيدر
بونلرك نبوتى نبوت كليه در ونبوت تعريفيه دخى ايكى قسم اوزره در برقسمى انبيا عليهم السلام نبوت
تشريعيه دن خارجه اولان علوم ومعارفى ولايت جهتيله بغير واسطة حقدن اخذ ايدوب انبا ايتدكلريدر
وبرقسمى انباء الهى وكشف ربانى ايله اوليانك حقايق الهيه ومعارف واسرار غيبيه دن انبا ايتدكلريدر

ونوابادە شریعت مجددە ایلە اتیان یوقدر وخضر علیه السلامك نبوتی دخی بو قسمدندر * زیرا خضر صدیقت
ایله نبوت شرعیه بیننده فردیت وقربت مقامنده متعیندر ومقام قربت ونبوت مطلقه مقامیدرکه
اکا اختصاص الهی ایله نیل اولور وبو مقامده دخی خاص الهی بغیر واسطة وجه خاص ایله حقدن اخذ اولنور
وبو نبوت حیوانده دخی سائردر وقال تعالی)(واوحی ربك الی النحل)(وسائر موجوداتده دخی ساریه در ولکن
بریسنه نبی ایله رسول اسمی اطلاق اولنمز الا خاصة ملائکه یه رسل اطلاق اولنور * ونبوت تشریعیه ولایت
الهیهٔ مطلقه نك مراتبندن بر مرتبه در وآنك ظاهریدر * ونبوت تشریعیه رسول علیه السلام ایله منقطعه در
لا نبی بعدی) آندنصکره شریعت مجددە ایله رسول مشرع کلمز ولکن نبوت تعریفیهٔ دنیا وآخرت * ولایت محمدیه
مظاهرندن ابدا منقطعه اولمز وانبیاء مرسلین سائر انبیادن اعلادر زیرا آنلر رسالت ونبوت وولایت اولان مراتب
ثلاثه یی جامعلردر لکن رسولده ولایت نبوت ایله آنك رسالتندن اعلادر * زیرا ولایت صفت الهیه در ونبوت
جهت ملکیه در ورسالت جهت بشریه در وبروجه ایله رسالت اعلی نبوت ایله ولایتدن ونبوت دخی ولایتدن
اعلادر ورسول نبیدن وولیدن اعلادر * زیرا رسول کتاب ایله مبعوثدر ونبی ولیدن اعلادر زیرا ولی نبی یه
شریعتده تابعدر ونبی اکا متبوعدر * وانبیانك بدایتی اولیانك نهایتیدر وعقل طوری بنك منتهاسی طور ولایتك
مبدأیدر (بیت) خاطر خیاط عقل کرچه بسی بخیه زد * هیچ قبایی ندوخت لایق بالای عشق)(وولایت
صفت الهیه اولدیغی اعتبار اوزره دائمه وابدیه در وفلك عام محیطدر جمیع مراتب الهیه وکونیه یی جامعدر
ونبوت آنك مراتب کلیه سندن بر مرتبه در وولایت عبده نسبت اولندیغی اعتبار اوزره وجود حقده عبدك
فناسندن وذات حقده آنك استهلاکندن عبارتدر * وولی یه کندی نفسیله ظهور یوقدر ولی عبد محضدر اکر
حق اظهار ایدرسه ظاهر اولور * اکر ابطان ایدرسه باطن اولور کندی نفسیله ظاهر اولان عبد ظاهردر وکندی
نفسیله باطن اولان عبد باطندر عبد الله اولان کندی نفسیله ظاهر وباطن اولمز * وولایت ایکی قسم اوزره در
برقسمی ولایت الهیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ باطنه در وبرقسمی ولایت ظاهره درکه مظاهر بشریه ایله متعینه در ایکی
قسم اوزره در برقسمی ولایت عامه در * وبرقسمی ولایت خاصه در وولایت عامه دخی ایکی قسم اوزره در *
برقسمی آدم علیه السلام زماننده رسول علیه السلامك زماننه کلنجه مبعوث اولان انبیا ورسلك ولایتیدر
واقطابك وسائر اولیانك ولایتیدر وقال الله تعالی)(الله ولی الذین آمنوا)(الایه وفترت زماننده اولان اهل توحیدك
ولایتی اکرچه کیم ولایت خاصه در آنلره نسبت ایله اما ولایت عامه ده داخلدر زیرا ولایت عامه آنلرك ولایتنه
دخی شاملدر * پس بو اعتبار اوزره ولایت عامه اوچ قسم اوزره اولور وولایت خاصه دخی ایکی قسم اوزره در
برقسمی ولایت خاصهٔ کلیهٔ محمدیه درکه وجود بشریده رسول علیه السلامك نفس مبارکنه وانك ورثه سی اولان
اقطاب محمدیینه مختصه در بو اعتبار اوزره انك وجودی وورثه سنك وجودی ولایت الهیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ باطنه
ایچون مشکات کبیدرکه اول ولایت کلیهٔ باطنه ایکن آنلرك وجوداتنده جمیع احکام ولوازمی ایله ظاهره
ومتعینه اولور ولکن رسول علیه السلامدنصکره کلان اقطابده ولایت عامهٔ کلیه وولایت خاصهٔ محمدیه مجتمعه در
وولایت خاصه نك برقسمی دخی اهل سلوکدن خواص مؤمنینك ولایتیدر * وبو ولایتدر مرتبهٔ ایمانك فوقنده
اولان مراتب الهیه ومقامات محمدیه دن هر بر مرتبه وهر بر مقام حسبیله * وهر بر مرتبه ده واقعه اولان ولایت
اول مرتبه حسبیله تسمیه اولنور)(الله ولی الذین آمنوا)(کبی ودخی)(الله یتولی الصالحین)(کبی پس
هر بر مرتبه ده وهر بر مقامده متعین اولان ولی اول مرتبه حسبیله جمیع اموری اوزره حق مولی ایدوب حق
دخی اول مرتبه ومقام حسبیله آنك اوزره متولیدر ولایت خاصهٔ محمدیه ایله متحقق اولنجه * زیرا ذوق محمدیده
ولی هر شیدن فانیدر پس الله تعالی ایله برشیء مشاهده ایتمز بلکه کندی وجودی ایله فانی اولوب حقك
وجودی ایله باقی اولدقدنصکره هر شیده باقی اولور * وهر شیده حقك وجودی ایله حقی مشاهده ایدر * پس
حضرت محمدیه یه مختصه اولان مقاماتك هر بر مقامنده واقعه اولان ولایت ولایت خاصهٔ محمدیه در * اول
مقام مقام محمدی اولدیغی اعتبار اوزره * پس مقامات محمدیه دن مقام قاب قوسینده که مقام انسان کاملدر
ومقام انبعاث خلایقدر متعین اولان اولیا دخی ایکی قسم اوزره در * برقسمی اولیاء مردود مکملدر وبرقسمی
بونلر هشیارلردر وبرقسمی دخی اولیاء مستهلك وکاملدر وبونلر مستانان حقدرکه بونلر مضیق بشریتدن

خلاص اولوب قاب قوسین احدیتنده غرق اولمشلردر وصمدیتك جلال وجمالی شهودنده محو اولمشلردر * پس
آنلرك کندی وارلقلرندن اکاهی یوقدر پس غیری کسنه ایله نیجه مقید اولورلر آنلرده اول قوت یوقدرکه غیری
کسنه یی اول جناب ایله آشنا ایده لر آنلرك تسبیحی دائما بودر)(شعر)(یا منیة المتمنی شغلتنی بك عنی * ادنیتنی
بك حتی * ظننت انی انت * وبو طائفه نك طور نبوتدن واقفندن بهره لری یوقدر وبونلری دعوته مشغول
ایتمزلر واما مردود مکمل اولان که هشیارلردر انلره)(وجعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا)(فحواسی اوزره خلافت
ونیابت خلعتنی کیدیررلر وآنلر خلقی حقه دعوت ایدوب امر حقله هادیلردر)(قل هذه سبیلی ادعوا الی الله
علی بصیرة انا ومن اتبعنی)(ومقام قاب قوسینده متعینه اولان ولایت خاصهٔ محمدیه مهدی علیه السلام ایله
مختومه اولور وولایت عامه عیسی بن مریم ایله مختومه اولور وولایت الهیهٔ ذاتیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ کمالیهٔ اکملیهٔ
انسانیه که جمع جمع خصوصی احدیتیدر ذات ایله الوهیت بیننده برزخیت ایله متحقق اولان محمد صلی الله
علیه وسلمك وارث اکملی ایله مختومه در * واول بو کتاب صاحبی شیخ محیی الدین عربیدر رضی الله عنه قال رضی
الله عنه (شعر) وانی لختم الاولیاء محمد * ختام اختصاص فی البداوة والحضر (قال ایضا)شعر)وان ختم الولایة
دون شك * لورث الهاشمی مع المسیح)وولایتده ختمیتدن مراد دورهٔ ظاهرهٔ محمدیه * ونشأت عنصریهٔ بشریهٔ
انسانیه ده ولایتك خلاصه وزبده سنك وباطننده اولان کمالنك ظهوریدر * والا ولایت صفت الهیه اولدیغی
اعتبار اوزره ظهور وبطون ایله متصفه در * تجلی ایله واظهار کمالات ایله مختومه اولمز * رسول علیه السلام ایله
نبوت تشریعیه نك انقطاعندنصکره واقعه اولان وواقعه اوله جق تجلیات الهیه وکمالات ربانیهٔ غیر متناهیه در
مخاطبات ودودیه وتجلیات شهودیهٔ ابدیه وسرمدیه در * غیر منقطعه اولان ولایت الهیه ایله بغیر واسطة وجوه
خاصه ایله وارده در)والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم (اصل تاسع) علم ظاهر ایله باطنك وعلم ظاهر ایله علم
باطن بیننده جمعك بیانده در * معلوم اوله که حق تعالی ظاهر وباطندر * پس ظاهر ظاهر ایله معلوم اولور وباطن
دخی باطن ایله معلوم اولور وعلم ظاهر ایکی قسم اوزره در برقسمی فهم اول اوزره قرآن عظیمك ظاهرندن مستفاد
اولان علملردرکه حدود شرعیه واحکام دینیه وعقاید اسلامیه یی متضمندر وبو علم بدن کبیدر علم باطن ایچون * وبر
قسمی حواس ظاهره واعضا وجوارح انسانیه ایله حاصلدر قوهٔ بصریه وقوهٔ سمعیه وقوهٔ لامسه وقوهٔ شامه کبی
وسائر اعضاء انسانیه کبی که انسانك ظاهرنه مختصه در بطن وفرج ورجل کبی * پس قوا واعضاء مذکوره دن
هر بریسی ایله نشأت انسانیه ایچون بر علم حاصل اولور وبونلر بو نشأت انسانیه نك عمال ظاهره سیدر)(سنریهم
آیاتنا فی الآفاق)(مفهومی اوزره آفاق عالمده مبسوطه اولان آیات الهیه وعلوم ربانیه یی اخذ ایدوب باطنه
ایصال ایدرلر * وعلم باطن دخی ایکی قسم اوزره در برقسمی قرآنك بطونندن مستفاد اولان علملردر واول علم
توحیددر * اسرار الهیه وحقایق غیبیه یی متضمندر وبرقسمی حواس باطنه وقوای روحانیه ایله حاصلدر روح
حیوانی وروح عقلی وروح فکری وروح قدسیله ومجلی اولان قلب قابل ایله وبونلر نشأت انسانیه نك عمال
باطنه سیدرکه وفی انفسهم مقتضاسی اوزره باطندن وانسانك نشأت غیبیه سندن وحقیقتندن اخذ ایدوب
آنك نشأت ظاهرهٔ عنصریه سنه ادخال ایدرلر وعلم روح کبیدر علم ظاهره نسبت ایله * پس روح بدنسز ظاهر
اولمدیغی کبی علم باطن دخی علم ظاهرسز ظاهر اولمز و بدن دخی روحسز قائم اولمدیغی کبی علم ظاهر دخی
علم باطنسز قائم اولمز پس صورت الهیه اوزره مخلوقه اولان نشأت انسانیه ایچون علملرك اجتماعی لازمدر تاکیم
ظاهری ظاهر ایله وباطنی باطن ایله مشاهده ایلیه وظاهر وباطن بیننده جمع ایله متصف اوله که انسان ایچون
کمال انکله حاصل اولور اهل ظاهرك بعضیسی کبی ظاهره حصر ایتمیه واهل باطنك بعضیسی کبی باطنه حصر
ایتمیه * زیرا علماء ظاهر معلومی علم ظاهره حصر ایتمکله علم باطن ایله مدرك ومعلوم اولان شیدن محتجبلردر
قوم موسی کبی مدارك عقلیه ومراتب غیبیه ده شهود غیبی ایله حقی مشاهده ایتمزلر * وعلماء باطن دخی کذلك
معلومی باطنه حصرا ایتمکله وجه مذکور اوزره علم ظاهر ایله مدرك ومعلوم اولان شیدن محتجبلردر قوم
عیسی کبی ظاهردن تجردلری وجهت روحانیته انهماکلری سببیله مظاهر کونیه ومجالی حسیه ده ظاهر اولان
حقی مشاهده ایده مزلر * پس کمال محمدی ظاهر وباطن بیننده جمع ایتمکله در * وظاهر وباطن بینی جمع ایتمك
اولمز الا قاب قوسین مرتبه سنده که مرتبهٔ انسان کاملدر ومرتبهٔ خلافتدرکه قوس ظاهر وباطن وقوس وجوب

وامکان وقوس خلق آنده مجتمعیندر وانسان کامل قوسین بیننده حاق وسطده قائمدر وطرفینه علی السویه ناظردر (اعطی کل شئ خلقه) بحر وجوب ایله بحر امکان بیننده برزخدر تا کیم امر ظهور واظهاره خلل کلیه وامکان ووجوب بحرندن بریسی آخراوزره بغی ایتمیه (بینهما برزخ لا یبغیان) بلکه مقام اکملیته توجه ایدوب (وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه) مجواسی اوزره علوم ظاهره‌دن وعلوم باطنه‌دن انسانه اعطا اولنان شیئک جمله‌سندن تجاوز ایدوب جمیع صور حسیه ونفوس عقلیه وغیبیه‌دن وحقایق اسمائیه وجوبیه‌دن وحقایق مظاهر امکانیه‌دن قلب مجلی ایله عزیمت کلیه ایله حضرت احدیته عزیمت ایدوب قلبنی اکا مرآت تامه ومظهر کل ایتمکله مقام او ادنایه وحضرت محمدیه‌یه واصل اولور (یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم) (والله یقول الحق وهو یهدی السبیل) (اصل عاشر) (مقام محبت جمیع مقاماتدن عالی اولدیغنک بیاننده‌در) شویله معلوم اوله که مقام محبت جمیع مقامات واحوالک اعلاسیدر زیرا حب الهی جمیع مقاماتده ساریدر وجمیع اشیانک ظهوری حب الهی ایله‌در پس هر مقام وحال که محبتدن اول واقع اوله پس محبت ایچون مراد اولنور وهر مقام وحال که محبتدن صکره واقع اوله پس آندن مستفاددر زیرا محبت وجودک اصلیدر وعالمک مبدئی اولان محمد صلی الله علیه وسلمک مقامیدر پس بوسیدک حقیقتندن خلایقک کایسی متفرعه اولدی پس الله تعالی مقاماتک اصلی اولان مقام محبتی موجوداتک اصلی اولان محمد صلی الله علیه وسلمه اعطا ایلدی پس محمد صلی الله علیه وسلم حب الهی صورتیدر انکیچون الله تعالی (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) قولنده محبت الهیه‌یی رسولک اتباعنه تعلیق ایلدی پس سن دخی اگر محبوب حقیقی جمالنی مشاهده ایتمک دیلرسک حب الهی‌یه تشبث ایله زیرا کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف مفهومی اوزره ظهور حب الهی ایله اولدیغی کبی وصول دخی حب الهی ایله میسردر (والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) (اصل حادی عشر) (طریقک وسالکک وسلوکک احوالنک وولایت خاصهٔ محمدیه‌یه موصل اولان انسان کاملک بیاننده‌در) (امدی) شویله معلوم اوله که الله تعالی غیب هویتده مستکن اولان کمالنک جمالنی اظهار ایتمک ایچون انسانی احسن تقویم واحسن ترسیم اوزره خلق ایدوب اسفل سافلینه رد ایتدی نته کیم (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) دیدی پس اسفل اولان عالم طبیعتده واقع اولان انسانه لابددر که وحدت حقه مؤمن اولوب حقک قبولنه صالح اولان اعمال ایله اتیان ایده که نصکره آنک خاقیتنه حقک ارادتی تعلقنی موجب اولان شئ که معرفت الهی وجلاء واستجلاء کلیدر توجه ایلیه زیرا آنک سعادتی آنده محصله‌در ومعرفت کلیه وجلا واستجلا میسر اولمز الا کمال انسانی ایله وکمال انسانی دخی میسر اولمز الا حضرت واحدیته ومرتبهٔ قاب قوسینه وصول ایله که مرتبهٔ انسان کاملدر وبعده کمال محمدی اولان مرتبهٔ او ادنایه وحضرت احدیته وولایت خاصهٔ محمدیه‌یه دخول ایدر وحضرت واحدیته دخول میسر وکمال انسانی‌یه وصول متصور دگلدر الا بیت حق اولان قلبی شرعا وعادة مذمومه اولان اوصافدن ماء اخلاص ومراقبه ایله غسل ایدوب تعلقات کونیه وعوایق امکانیه‌دن تخلیه ایتمکله وجمیع وجوه قلبله حضرت وحدته توجه ایدوب وجه وحدتدن غیری اطرافه نظر والتفات ایتمامکله والله تعالی‌یه اعتصام ایدوب اکا انقیاد ایتمکله وآنک احکامی تحتنده استسلام ایله قال تعالی (ومن یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم) وقال (ومن احسن دینا ممن اسلم وجهه لله وهو محسن واتبع ملة ابراهیم حنیفا) وقال (ومن یسلم وجهه الی الله وهو محسن فقد استمسک بالعروة الوثقی والی الله عاقبة الامور) وطریق مستقیم وطریق قویم طریق توحیددر وطریق وحدت ذاتدر وجمیع انبیانک دینی واحددر (فطرة الله التی فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله ذلک الدین القیم) ناس ازلده اول دین واحد اوزره مفطور اولوب نشأت عنصریه‌ده آنک اوزره ثابتدر قال تعالی (شرع لکم من الدین ما وصی به نوحا والذی اوحینا الیک وما وصینا به ابراهیم وموسی وعیسی ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا فیه) پس مرتبهٔ عظمی ومکانت زلفی اولان وحدتک علو قدرن عارف اولوب بو طریق اهم وصراط اقوم اولان توحید ذاتی اوزره سلوک ایتمک ممکن دگلدر الا واسطهٔ رسول ایله ویا واسطهٔ نبی ایله ویاخود اول مرتبه‌یه واصل اولوب خلیفهٔ حق اولان وارث کامل واسطه‌سیله قال الله تعالی (ما کان لبشر ان یکلمه الله الا وحیا او من وراء حجاب او یرسل رسولا) ورسالت ایله نبوت

تشریعیه رسول علیه السلام ایله منقطعتاندر نبوت تشریعیه ایله آندن صکره رسول ایله نبی گلمز ولکن ولایت عامهٔ محمدیه دنیا وآخرت ابدا منقطعه دگلدر وجمیع ازمانده مظاهر انسانیهٔ کاملیه‌دن زائل اولمز وآنلر اشرف ورثهٔ محمدیه‌دن اولان اقطاب وخلفادرکه اول حقیقت واحده آنلرک صورنده متجلیه‌در لکن (لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) مفهومی اوزره زمان واحده شخص واحددن غیری احکام الوهیته مظهر اولمز پس اول مقامه ارشادا تمک آنک یدنده‌در آنک یدندن غیری براحدک آنده یدی یوقدر زیرا آنک یدی ید الله‌در (ید الله فوق ایدیهم) واول شخص قطب اقطابدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب السادس والثلاثین والثلاثمائة فی الفتوحات اعلم ان المبایعة العامة لا تکون الا لواحد الزمان خاصة وان واحد الزمان هو الذی یظهر بالصورة الالهیة فی الاکوان هذا علامته فی نفسه لیعلم انه هو انتهی کلامه پس اول مقامه ارشادا آنک یدی ایله ویاخود آنک امری ایله اول مقامه واصل اولان خلفانک یدی ایله میسردر ولکن آنک تربیه‌سنده نشو ونما بولوب مهتدی اولان سائر خلفانک تربیه‌سنده مهتدی اولان کبی دگلدر واکا اصابت ایدن غیره اصابت ایدن کبی دگلدر زیرا سلطان مقربلرندن بریسنک دلالتی کبی دگلدر زیرا اکا اصابت ایدن عینه اصابت ایدر وغیره اصابت ایدن صفته اصابت ایدر اصحاب مقامات اولان عارفین بو سردن غافل اولوب بو مرتبه‌یه اصابت ایتمدین خلقی دعوت ایدرلر الا من کرکیم مرشد کامل اولان قطب طرفندن مأمور اوله‌لر وطالب حق اولان اهل سلوکک اکثری بو سردن زاهل وامری علی ما هو علیه جاهلدر ظن ایدرلرکه هر ولی وهر انسان کامل حقه ارشاد ایدر زیرا لرکه الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق هر مخلوقده حقک یدی واردر نعم هر مخلوق وجوه الهیه‌دن بروجهه مظهر وبر اسمک تجلیسنه مجلی وفعلنه مصدردر ولکن هر مخلوق حضرت واحدیتده اسماء الهیه جمعنه مظهر کل دگلدر وآنده ظهور کلی یوقدر واگر هر مخلوقده یدالهینک وجودی وآنده وجه واحدک مشاهده‌سی کفایت ایدیدی پس سلوکه قاصد اولان هر مخلوقده دخی حقک یدی ووجهی واردر پس کندی وجودنده اولان ید حق ووجه حق قیوب غیرده اولان یدحقه ووجه حقه تشبث ایتمکدن ترجیح بلامرجح لازم گلور وکذلک کندی وجودنده حقی مشاهده ایتمین مخلوق محجوب آنک کبی کندی وجودنده حقی مشاهده ایتمین محجوب آخر مظهرنده حقی نیجه مشاهده ایده بیلور وآنک واسطه‌سیله نیجه مشاهده ایدر پس کندی محجوب آخره دلیل اولمدیغی کبی محجوب آخر دخی اکا دلیل اولوب آنی ارشاد ایتمکه قادر دگلدر براعمی که کندی بصری برکحالک کحلنه محتاج اولوب بوله وارمغه قادر اولمیه غیری اعمینک بصری پرده‌سن نیجه رفع ایدوب اکا دلالت ایده بیلور وبر اخرس که اناسندن خرس ایله طوغوب تکلم ایتمکه قادر اولمیه سلیمانلق ایدوب قوش دیلن نیجه تعلیم ایده بیلور (بیت) (سن نه بیلدک زبان مرغانی کورمدک ای پشه سلیمانی) (طاغدن کلان هر چوبان انی انا الله نداسنی ایشیدوب موسا لق ایله ظاهر اولمز وعالمده مجرد اولوب برکایم ایله هر سیاحت ایدن روح الله اولمغه لایق ومرده‌یی احیا ایتمکه مستحق اولمز) (بیت) (نه هر کو آید از کوهی بود با دعوت موسی نه هر کو زاید از زالی بود با سطوت دستان) هر دله نور عزت اسرار صغماز وهر کوش سطوت جلال معرفت سماعنه طاقت کتورمز (بیت) (زاولان به که مستمع طلبی که نداند هندوان عربی) پس هر زمانده متعین اولان فرد کامل روح الهی محلی اولان قلب کبیدر وسائر اولیا وخلفا اکا اعضا وجوارح کبیدرلر پس کامل جزئی کبی اولان شئ کامل کلی کبی دگلدر مظهر ناقص مظهر کامل کبی دگلدر واسم مضل مظهری اسم هادی کبی دگلدر پس مراتبی تمییز ایدن سالک اهل تحقیق اولور ومراتبی تمییز ایتمین ملحد وزندیق اولور وادی حیرتده هایم وحیران اولوب تیه حسرتده خرمان وخسران اوزره قالوب شهود وعیان طرفنه یول بوله من هر مظهرده مظهر حسبیله حقک شهودی عارف کاملک ذوقیدر سالکه لازم اولان تمییز مراتبدر بلکه جمیع وجوهدن اعراض ایدوب جمیع اسماء الهیه جمعیتنک مظهری اولان انسان کامله وآنک قلب قابلی مشکاتنده متجلی اولان حقه توجه ایلیه (قال الشیخ رضی الله عنه) (شعر) (قلب المحقق مرآة لمن نظرا لذات من اوجد الارواح والصورا) امدی ای مؤمن مقبل وای سالک قابل اگر الله تعالینک (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة وجاهدوا فی سبیله لعلکم تفلحون) قولنده اولان امر الهی‌یه امتثال ایدوب بو عالم فانیدن فلاحی طلب ایدرسک وعالم بقا ووحدته واصل اولمغه رغبت ایدرسک پس بو عالم

کثرت وظلمانی یه کوکل ویرمکدن اتقا ایدوب چاه طبیعتدن خلاص اولمغیچون ولی کامل ومرشد فاضلدن
بر وسیله ابتغا ایله که مشکات ولایت محمدیه مظهریتنده قائم اولوب صورت الهیهٔ کمالیهٔ انسانیه ایله ظاهر اوله
ومرتبه اوادنادن مقام قاب قوسینه خلافت ایله مردود اوله اکا تسلیم اولوب مطیع ومنقاد اول * و برامرده
اکا اعتراض ایدوب مخالفت وانکار ایتمه وصدق واخلاص وتسلیم ووفا اوزره انکله صحبت ایله * زیرا
الله تعالی دیرکه) (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله * من یطع الرسول فقد اطاع الله) (پس طالب حق اولان
مریده لابدر که مرشد کامله مبایعت ایدوب حقوق شرعیه نك مراعاتندنصکره مال وبنونه ومراتب دنیویه
ودرجات اخرویه یه میل ایتمکدن قلبنی فارغ ایلیه * وقلبنده جمال وحدت ظهورینه مانعه اولان عوایق وعلایقی
آندن اخراج ایدوب اطرافه انجذابدن سالم اولدیغی حالده محبت الهیه وعزیمت کلیه ایله تشتت خاطرسز حقه
متوجه اوله وکشف وعیان مرتبه سنه بالغ اولمینجه محبوب حقیقی اولان حقك حبندن غیری آنك قلبنده
برشیئك سلطنتی وانك ارادتندن غیری شیئك ارادتی اولمیه) (ان الله لا ینظر الی صورکم ولا الی اعمالکم ولکن ینظر
الی قلوبکم) (بیت) (دردل بجز از یکی نشاید که بود * درخانه اگر هزار باشد شاید) (امدی) کمل اولیا بو طریق اوزره
سلوك ایتدیلر وندراصفیاء ملك وحدته بو صراط اوزره یول بولدیلر وکمل رسله بو وجه اوزره) (وتبتل الیه تبتیلا
واعبد ربك حتی یأتیك الیقین) (امری وارد اولدی انکیچون کثرت وجودیه ونسبیه دن اعراض ایدوب مقام
اوادناده احدیت ایله متحقق اولدی) (قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من
المشرکین (ففروا الی الله جمیعا) پس طریق محمدی توجه تام ایله حقه فرار وغیردن اعراض ایدوب اکا انکاردر
لا اله الا الله * ومن احسن قولا ممن دعی الی الله وعمل صالحا وقال اننی من المسلمین) (بیت) (انها که ربودهٔ الستند *
از عهد الست یار مستند * درمنزل درد بسته پایند * دردادن جان کشاده دستند * چالاك شدند وپس ییك کام)
ازجوی حدوث نار جستند * فانی زخود وبدوست باقی * وین طرفه که نیستند وهستند * این طائفه اند
اهل توحید * باقی همه خویشتن پرستند) (تتمیم) (شویله معلوم اوله که انسان اوچ قسم اوزره در برقسمی
اصحاب شمالدر قال تعالی) یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون (وقال فمنهم من یرید الدنیا)
پس انجق جمله همتلری حیوة دنیانك ظاهریدر ومراتب اخرویه یه توجه ایتمکدن آنلرك قلوبی غلاف ایچنده در
وآنلرك مقصد اصلیلری حیوة دنیانك متاعیدرکه الله تعالی ذکر ایلدی) (زین للناس حب الشهوات من النساء
والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث ذلك متاع الحیوة الدنیا)
قولنده پس آینده مذکور اولان متاع دنیویه یه توجه ایدوب آخرتدن قلبی مختوم کمسنه اصحاب شمالدندر
وبرقسمی اصحاب یمیندر وآنلرك جمله همتلری متاع آخرتدر ودرجات جنتدر ومتاع دنیویه یه کفاف مقداری
سعی ایدرلر وبونلر اصحاب جنت اولان مؤمنیندر * وبرقسمی مقربیندر آنلر کندی نفسلری اوزره حیوة دنیا
متاعنه ودرجات آخره ارتفاعنه رغبتی حرام ایتمشلردر زیرا آنلرك قلوبی مرایای الهیه ومجالی تجلیات ربانیه در
آنلر شهود واعیان وکشف وایقان وذوق ووجدان اصحابیدر * صور دنیویه واخرویه کثرتنك شهودی ایله جمال
وحدت مشاهده سندن محتجب دکللردر وبو طائفه علیه نك امر حقله عباد الله یه خدمتلری مقام وحدته آنلرك
ارشادی وایصال ایچوندر * وعباد الله یه همتلری علایق دنیویه وعوایق اخرویه دن آنلرك قلوبنی تخلیه وتجلیه
ایدوب آنلرك هدایت وایصال ایچوندر * درکاه رب عزتدن عبدلك بعدنی موجب اولان امور دنیویه نك حصولی
ایچون همت ایتمزلر * وجمال وحدت حقدن محجوبك احتجابنی ایجاب ایدن مراتب اخرویه یه وصول ایچون توجه
ایتمزلر * زیرا بونلرك خدمتی حقله عبادك بیننده اولان حجب وموانعی رفع ایتمکدر حجبی تکثیر ایتمك دکلدر * وبونلر
حقه هادیدرحقدن مضل دکلدر وحق تعالی صور دنیویه یده بونلری عوامدن حفظ ایلدی واعمال صالحه
صورنده دخی خواصدن حفظ ایلدی * ولمورده برشیئك ابقاسنده وتصرفنده عجز ایله ظهورده هر شیئك اتیان
وتصرفنده عجز ایله ظاهر اولمیان رجال ابدالدن دخی حفظ ایلدی * زیرا ارباب کمالك قوا واعضاسی ورعیت
وخدمه سی مرتبه سنده اولان اصحاب مقاماتدن کرامت اربابنك بعضیسندن کرامت ولید الدنیا برسنی ده
تصرف صادر اولسه که ارباب کمال آنك اتیاننده عجز صوری ایله ظاهر اولورلر * پس بونلر عبودیت وعجز صوری
ایله محتجب اولمغله ناسك عوام وخواصی فهمندن وکندیلرك اصحاب واحبابی ادراکندن وآنلرك درجه رتبه

واصل اولمیان ارباب مقاماتك وطائفهٔ ابدالك معرفتندن مصون اولدیلر * واموروکونیه ده عواملك آنلره
مراجعتندن محفوظ اولدیلر * اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری * اولیاء الله عرایس الله ولا یری العرایس
المجرمون واما بو طائفه نك علو قدرینه واقف وبو فرقه نك مکانت علیاسنه مستشرف اولان ارباب بصیرت
واصحاب کشف ومعرفت عجز وحیرت صورندن بو طائفه ده حقیقی صورت الٰهی ظاهر اولورسه آنلرك علو قدرینه مقر
ومعترف اولوب فیض وافاضه لری بحرندن مغترف اولورلر واول صورت ظاهره یه نظر ایتمزلر بلکه آنلرك قلوبی
مشکاتندن متجلی اولان نوره ووجوداتی مرایاسنده اولان ظهوره نظر ایدرلر * وآنلر ایله صحبت ایدوب استیناس
ایدرلر وآنلردن انوار معرفتی اقتباس ایدرلر طوبی لمن آمن بهم وان لم یرهم (نظم) اول کرام حی کوردکیم جانلر بازار
ایتدیلر * ماسوادن یوز چویروب حقه اقرار ایتدیلر * لوح دلدن نقش غیری محو ایدوب پاك ایتدیلر * حقه واصل
اولمغیچون ترك اغیار ایتدیلر * لا تعین عینی ایچره کنز مخفی ایدی حق * فتح ایدوب کنز غیوبی حقی اظهار ایتدیلر *
مخزن اسرار اولوبدر بیل قلوبی بونلرك * امر رحمان ایله بونلر کشف اسرار ایتدیلر * نور وحدت پرتوی چکدی
قلوبن بونلرك * کیردیلر انس عالمینه حرق استار ایتدیلر * کاشانه عین رحمتدر وجودی بونلرك * ظلمت آباد جهانی
غرق انوار ایتدیلر * آصفیانك حرزه سینه مدعیلر کیرملی * سکه یی ترك ایلیوب اول خرقه دن عار ایتدیلر * خرقه
وسجاده یی نار ایله آبه صالدیلر * باز کونه نعل اوروبن ترك دستار ایتدیلر * عالم قدسك عروسی ایدی بونلر تا ازل *
برایکی کون جلوه ایدوب عرض دیدار ایتدیلر * نقش وصورت عالمیله اولمدیلر محتجب * جان وباشی ترك ایدوبن
حقه ایثار ایتدیلر * بو جهاندن کوز یوموبن قلمدیلر التفات * عالم غیب وشهوده فتح ابصار ایتدیلر) (اصل
ثانی عشر) (حقیقت محمدیه نك ازلا وابدا امدادی صور معانی وحقایق روحانیه ده وصور حسیه ده انبیا
واولیا مظاهری ایله آنك افاضه سی بیاننده در * شویله معلوم اوله که حقیقت محمدیه * جمیعهٔ الهیهٔ اسمائیه دن
عبارتدر پس نشأت عنصریهٔ انسانیه دن اول نشأت متقدمه ده حضرات حقایق ومعانیده * وحضرات علویه
روحانیه ده * انبیا واولیانك ومؤمنینك حقایق وارواحنه حقیقت محمدیه وروح محمدی انباء معنوی
وروحانی ایله امداد ایلدی * ونشأت عنصریهٔ انسانیهٔ آدمیه نك ظهورندنصکره دخی کذلك جمیع انبیا واولیایه
امداد ایدوب شرایع متفرقه صورنده مظاهر انبیا ایله امام مختلفه ومتباینه ایله امداد وانبا ایلدی * پس رسول
علیه السلام صورت جسمیهٔ عنصریه سنده ظهور ایتدیکی زمانده بغیر واسطه امداد کلی ایله امداد وانبا ایدوب)
(الیوم اکملت لکم دینکم) (آنك وجود عنصری وسیله دین الهی کامل اولدی وامر ظهور واظهار آنکله حاصل
اولدی * وآنك انتقالندنصکره آنك حقیقت کلیه سنك مظاهری وروح کلیسنك مرایاسی اقطابدر * فیض
وامداد وهدایت وارشاد آنك خلفاسی اولان اقطاب مظاهریله حاصل اولور * والی یوم القیام برزمان یوقدر که
آنك ورثه وخلفاسندن خالی اوله وآنلرك وسایطیسز * عالم امکان قائم اوله عالم امکانده آنلرك وجودی روح
کبیدر جسد انسانده (قال علیه السلام (لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض الله الله ای حتی یکون فیها احد
یذکر الله ذکرا حقیقیا) (قال الشیخ ابو العباس المرسی فی تفسیر قوله تعالی) (ما ننسخ من آیة او ننسها نأت بخیر
منها او مثلها) (ای ما نذهب من ولی الا ونأت بخیر منه او مثله وقد سئل بعض العارفین اولیاء الله ینقصون
فی زمن فقال لو نقص منهم واحد ما ارسلت السماء قطرها ولا ابرزت الارض نباتها وفساد الوقت لا یکون بذهاب
اعدادهم ولا بنقص امدادهم ولکن اذا فسد الوقت کان مراد الله سبحانه وتعالی وقوع اختفائهم فاذا کان
اهل الزمن معرضین عن الله مؤثرین لما سوی الله لا تنجع فیهم الموعظة ولا تمیلهم الی الله التذکرة لم یکونوا
اهلا لظهور اولیاء الله * فیهم وکذلك قالوا اولیاء الله عرایس الله ولا یری العرایس المجرمون * قال علی بن ابی
طالب کرم الله وجهه فی مخاطبته لکمیل بن زیاد اللهم لا تخل الارض من قائم لك بحجتك اولئك الاقلون عددا
الاعظمون عند الله قدرا قلوبهم معلقة بالمحل الاعلی اولئك خلفاء الله فی عباده وبلاده آه * واشوقاه
الی رؤیتهم وروی الامام الربانی محمد بن علی الترمذی فی کتابه الختم له یرفعه الی عمر رضی الله عنه قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم امتی کالمطر لا یدری اوله خیر ام آخره) (وروی ایضا هو یرفعه الی ابی الدرداء قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم) (خیر امتی اولها وآخرها وفی اوسطها الکدر) (وروی هو ایضا یرفعه الی عبد
الرحمن بن سمرة قال جئت مبشرا من غزوة مؤتة فلما ذکرت قتل جعفر وزید وابن رواحه بکی اصحاب رسول الله

صلی الله علیه وسلم فقال علیه افضل السلام)(ما یبکیکم فقالوا ومالنا لانبکی وقد قتل خیارنا واشرافنا
واهل الفضل منا فقال علیه السلام)(لاتبکوا انما مثل امتی کمثل حدیقة قام علیها صاحبها فاحتلب رواکبها
وهیأ مساکنها وحلق سعفها فاطعمت عاما فوجا ثم عاما فوجا فلعل آخرها طعما یکون اجودها قنوا وانا زاطولها
شمراخا والذی بعثنی بالحق لیجدن ابن مریم منی خلفا خیرا من حواریه)(وروی هو ایضا برفعه الی رسول
الله صلی الله علیه السلام)(انه قال فی کل قرن من امتی سابقون)(وروی هو ایضا برفعه الی سهل بن ربیعة قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان فی اصلاب اصلاب اصلاب اصلاب رجال من اصحابی رجالا ونساء یدخلون
الجنة بغیر حساب)(ثم تلا وآخرین منهم لما یلحقوا بهم وهو العزیز الحکیم * ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله
ذو الفضل العظیم * والله یقول الحق وهو یهدی السبیل

وسمیته بتجلیات عرائس النصوص فی منصات حکم الفصوص

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی زین خواتم الکلم بزینة فصوص الحکم * ونقش فصوص قلوبهم بنقش اسمه الاعظم * وجعل
قلوب اصحاب الهمم جداول لفیوض بحر القدم * الذی اراد ان یعرف ویعلم * بخلق علی صورته آدم فسواه
وعدله وقوم * ثم جعله خاتما لخزائن العالم * واعطی ایاه مفاتیح خزائن الجود والکرم * وصلی الله علی هادی الامم
من لیالی الظلم علی طریق الامم * ونهج الاسلم الاحکم * محمد المرسل الی خیر الامم * الذی اوتی جوامع الکلم
من المقام الاقدس الاقدم * واید بالامر القویم والقیل الاقوم * وعلی آله واصحابه وسلم * وورثته الکاملین
من العرب والروم والعجم (امدی) ای خاتم ملک سبحانی وای نقش فص نکین سلیمانی شویله بیل وقتا کم شیخ رضی
الله عنه رسول صلی الله علیه وسلمی مبشرده مشاهده ایتدیسه ورسول علیه السلام دخی اکا فصوص الحکمده
مذکورین اولان انبیانک قلوبی اوزره منزله اولان حکمی صورت مثالیه ده ارائت ایدوب اکا امر ایتدیسه که
اول حکمی اخذ ایدوب صورت حسیه ده بغیر زیاده ولانقصان نامه اخراج ایلیه رسول علیه السلام اکا حمد
ایتدیکی اوزره * پس اولدخی امر سیده امتثال ایدوب بو کتابک ابرازنه قصد ایتدی * تسمیه دنصکره جمیع نسب
اسمائیه وصفات ربانیه یی جامعه اولان ذات احدیه یه حامد اولدیغی حالده که بو حکم وعلوم واسرار آنک قلبی اوزره
وانبیاء مذکورینک قلوبی اوزره اول مرتبۀ جامعه دن منزله در پس)(بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الذی منزل
الحکم علی قلوب الکلم)(دیدی یعنی حمد مطلق مرتبۀ الوهیتده معینه اولان ذات موجده یه مختصدر * بن
اکا حمد ایدرن که سائر عبدی بینده بنی مقام محمدی ومشرب ذاتی وجمع احدی یه مطلع ایدوب بو کتابده ذکر
اولنان اکابر انبیانک اذواقی اصولنه که ولایت خاصۀ محمدیه یه متعلقه در تخصیص ایلدی پس براعت استهلالدن
اوتوری شیخ رضی الله عنه الله تعالی یی وصف ایلدی آنک مقصدنه دلالت ایدن وصف ایله یعنی حمد الله تعالی یه
مخصوصدر که قلوب کلم اوزره دائما ابدا حکمی انزال ایدیجیدر * ویاخود تنزیل ایدیجیدر یعنی تدریج ایله انزال
ایدیجیدر (امدی) وقتا کم رسول علیه السلام حقیقتیله جمیع حقایقی جامع اولدیسه ووجودی ایله اکمل
جمیع رسل اولدیسه زیرا جمیع اسماء الهیه یی جامع اولان اسم اعظم در وحضرت احدیتدن وآنک حقیقتی اولان
ولایت محمدیه دن حکم واسرار قلوب کلم اوزره نازله در * ودخی آنک نبوتی جمیع انبیاده متفرقه اولان نبوتک
احدیتی وولایتی دخی که مشکات خاتم اولیادر جمیع انبیا واولیاده متفرقه اولان ولایانک احدیتی اولدیسه آنک
ورثه سندن بعض وارث کامل واردر که انکچون خاتم ولایت خاصۀ محمدیه مرتبه سی حاصله در * پس اول وارث
کامل حکم الهیه یی بعض اول مشکات محمدیه دن اخذ ایدرکه مأخذ اذواق وعلوم جمیع اولیادر * وولایت
جهتیله جمیع انبیانک مأخذیدر که آنلرک ولایاتنه متعلق اولان حکم وعلوم واسراری آنلردن اخذ ایدرلر منشأ
فصوص شیخ کبی رضی الله عنه * وقتا کم ورث محمدی ومشرب ذاتی وجمع احدی ایله متحقق اولدی * الله تعالی
آنک قلبی اوزره مقام احدمدن حکم فصوصی انزال ایلدی که اول حکم بو کتابده ذکر اولنان انبیانک قلوبی
اوزره منزله در)(فما القی الا ما یلقی الی ولا انزل فی هذا المسطور الا ما ینزل به علی)(دیدی پس شیخ رضی الله عنه
کامل اولیادن شول کمله اولدی که الله تعالی آنک قلبی اوزره بو کتابده وبو کتابک غیریسنده ذکر ایتدیکی جمیع
حکمی انزال ایلدی پس شیخ رضی الله عنهک قلبنه انزال اولان حکمک مقابله سنده آنک حمدی جامعدر جمیع

محامدی که انبیاء علیهم السلامک قلوبی اوزره انزال اولنان حکمک مقابله سنده اول محامد ایله آنلر حمد ایتدیلر
پس بو اجلدن اوتوری شیخ رضی الله عنه منزل الحکم علی قلوب الکلم قولی ایله وصف ایلدی * قال الشیخ رضی
الله عنه فی الفتوحات فی الفصل السادس من الباب الثامن والتسعین بعد المائة الحمد ثناء عام مالم یقیده الناطق
به بامر وله ثلاث مراتب * حمد الحمد وحمد الشیء نفسه * وحمد الشیء غیره * وما ثم مرتبة رابعة فی الحمد ثم فی الحمد
بما یحمد الشیء نفسه او یحمد غیره قسمان اما ان یحمده بصفة فعل او بصفة تنزیه وما ثم حمد ثالث هنا واما حمد
الحمد له فهو فی الحمدین بذاته اذ لو لم یکن لما صح ان یکون لهما حامد (شعر) فحمد الحمد یعطی الحمد فیه * ولولا الحمد
ما کان الحمید)(ثم ان الحمد علی المحمود علی قسمین قسم واحد وهو ان یحمد بما هو علیه والقسم الاخر ان یحمد
بما یکون منه وهو المسمی شکرا انتهی کلامه * پس شیخ رضی الله عنهک الحمد قولنده حمددن مرادی شیئک غیره
حمدی اولمق ممکندر که شیخ رضی الله عنه مقام قرب نوافلدن لسان حق له صفت فعل اولان انزال ایله حقی
حمد ایلیه * پس بر وجه ایله که بو حمد شیئک غیره حمدی قبیلندن اولور ووجه آخر ایله بو حمد شیئک کندی نفسنه
حمدی قبیلندن اولور زیرا لسان قرب نوافلده لسان حقدر * پس بو تقدیر اوزره حق حامد ومحمود اولور وحمددن
مراد وجهین ایله شیئک کندی نفسنه حمدی قبیلندن اولمق ممکندر * بر وجه بودر که قرب فرایض مقامندن
حق لسان شیخ ایله کندی نفسنی حامد اولان صفت انزال ایله متصف اولمغله * ووجه ثانی بودر که شیخ رضی الله
عنه کندی نفسنی حامدا وله الله تعالی یک)(وان من شیء الا یسبح بحمده)(قولی کبی * ضمیر شیئه راجع اولدیغی
اعتبار اوزره * زیرا شیخک حقیقتی حقک تعینات علمیه سندن بر تعین کلیدر وظاهری دخی حقک مظاهر
وجودیه سندن بر مظهردر پس حکم الهیه دن آنک قلبنه واصل اولان شیء واصل اولمز الا آنک حقیقتندن وعین
ثابته سندن که شئون الهیه دن بر شاندر * پس آنک کندی نفسنه حمدی دخی حقک حمدنه راجع اولور * ولکن
وقتا کم شیخ رضی الله عنه فتوحاتده فصل مذکورده تحمیدات مذکوره نک اقسامی ذکر ندنصکره ذکر ایلیوب
دیدیسه ولما کان عین حامدة ومحمودة فی العالم کلمات الحق الظاهرة من نفس الرحمن ونفس الرحمن ظهور الاسم
الباطن والحکم الغیب وهو الظاهر والباطن رجعت الیه عواقب الثناء فلا حامد الا الله ولا محمود الا الله وحمد الحمد
صفته لان الحمد صفته وصفته عینه اذ لا یتکثر ولا یکمل بالزاید تعالی الله فحمد الحمد هو فلیس الا هو)(شعر)
(فاحمد الله الا الاله * ومحموده عینه لا سواه * فمن حمد الله علی هذا النحو فقد حمده ومن نقصه من ذلک شیء فهو
بقدر ما نقصه فان کنت حامدا فاحمده بهذا الحضور وهذا التصور فیکون الجزاء من هذا حمده عینه فافهم
انتهی کلامه پس بو تحقیقدن متحقق ومتعین اولدی که شیخک حمددن مرادی حمد حمددر که ذاته متعلقدر
وبو حمد انسان کامل ایله قائم اولان حمدمراتبنک اعلی مرتبه سیدر * بلکه بو حمد شول حمددر که حق تعالی اول
حمد ایله عالمیندن غنیه اولان ذاتی ازلده حمد ایلدی وعبادنه امر ایتدیکه اول حمد ایله آنلر دخی آنی حمد ایده لر *
قال الحمد لله رب العالمین ای قال قولوا الحمد لله زیرا وقتا کم موجودات باسرها نفس رحمانیدن ظاهره اولان
کلمات الهیه اولدیسه وحال بو که نفس رحمن اسم باطنک ظهوریدر وحق که ظاهر ومشهوددر * مظاهر
موجوداتده موجودات حسبیله ظاهر اولدیسه ومجالی قوابلده قوابل صوری ایله متعین اولدیسه * جمیع
موجوداتک ثناسی شول شیء حسبیله واقع اولور که موجودات حقدن آنی استفاده ایتدیلر * وحقک
تجلیسندن موجوداتک اعیانی مرایاسنده منطبع اولدی * پس حق تعالی جمیع حامدینده کندی نفسی
اوزره مثنیدر * حامدینده حقک ظهوری وتجلیسی حیثیتیله آنلر حامدین دکلدر * زیرا وجود حقدن نظری
قطع ایتمکله آنلرک وجودی یوقدر * پس حق تعالی هر حامدده وحامدک فعلی اولان حمدده ظاهر اولدی
ومحمود خود کندی نفسیدر * پس حق تعالی حامد ومحمود وحمد اولدی * پس عواقب ثنا حقه رجوع ایتدی
وبو تحقیق شیخک کلامندن مفهومدر وامورک کلیسی حقه راجع اولور کرک حمد اولسون وکرک حمدک غیری
اولسون * پس حق تعالی اشیایی وجودی ایله محیطدر که آنک وجودندن خارج بر شیء یوقدر وذاتی ایله محیطدر
جمیع اشیانک آنده استهلاکی حیثیتیله * پس بجنکم هر حامدک حمدی حق تعالی یه راجع اولسه وحمد ایله حامد
ومحمود بیننده تمیز مرتفع اولسه جمیع حقایق الهیه ونسب اسمائیه بینی ایله جمیع مظاهر خلقیه وصور کونیه
بیننده برزخ جامع اولوب * جمیع صورده حقله سریان ذاتی ایله ساری اولان انسان کاملک حمدی صاحب کتاب

شیخ کبی اجمع جمیع محامد اولدی * والیق واحری اولدیکه حق تعالی کندی ذاتی ایله آنده کندی ذاتنی حامد اوله
وحمد وحامد ومحمودك کثرتی احدیت ذاتیه نك قهری تحتنده مستهلکه اوله * زیرا شیخ رضی الله عنهك علم
باللهده رتبت ومنصبی آندن اجل واعلادرکه حمدك اعلی مرتبه سن ذکر ایلیه که انسان کامل انکله حقی
حمد ایدر واولدخی اول حمددن ادون اولان حمد ایله حقی حمد ایلیه پس ثابت اولدیکه حمددن شیخك مرادی بوذکر
اولنان حمددر انکیچون حمدی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده اسمنه که لفظة اللهدر مضاف
ایتدی والله اسمی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده نك اسمیدرکه الوهیت وربوبیت ایله وسائر نعوت
وصفات وجوبیه ایله موصوفه درذاتك اطلاقی حیثیتیله آنك اسمی دکلدر بلکه ذات موجده اسما وصفات ایله
موصوفه اولدیغی حیثیتله در زیرا ذات اطلاقی حیثیتیله عالمیندن غنیدر انکیچون براشارت متعینه اولمز
وانکیچون اسم معین واقع اولمزکه اکا علم اوله وخصوصیت ذاتیه دن غیری آندن برشیء فهم اولنمیه * والله اسمنك
حروف ظاهره وباطنه سی مجموعه اولدقده التی حروف اولور برحرفی الفدر خطا وهمزه در لفظا وایکی لامدر ولام
ثانیه دنصکره نطقده ظاهره اولان الفدر وهادر وهانك ضمه سی اشباعیله ظاهره اولان واودر ولکن بو اسمك
مدلولی اولان الوهیت بو التی حرفه مضافه اولدقده در * پس صدرالدین قنوی قتنده یدی حرف اولور ولکن شیخ
رضی الله عنه آنی اعتبار ایتمدی زیرا الوهیت بو اسمك مدلولیدر آنك حروف ظاهره سندن وحروف
باطنه سندن دکلدر پس اولکی الف تعین اولك صورتیدرکه اسم ظاهر اولدر زیرا تعین اولك لاتعیندن انفصالی
قتنده اسم ظاهر اول متعین اولدی پس تعین اول لاتعینه نسبت ایله شهادت ظاهردر * وآنك مادونی اولان
مراتبه نسبت ایله غیب وباطندر پس وحدانی النعت اولان نفس رحمانی الفی که تعین اولك باطنندن ممتد اولوب
تعین اول مرتبه سنده متعین اولدی نفس انسانی الفی انسانك قلبی باطنندن ممتد اولوب * مرتبهٔ قلبده همزه ایله
متعین اولدیغی کبیدر * پس همزه اولان الف تعین اولك صورتی اولدیغی اعتبار اوزره مابعدك آندن انفصالی
اشارت ایدرکه تعین اولده حقك ظهوری وتعینی حیثیتیله برشیء حقه متصل ومرتبط دکلدر زیرا تعین اول کان الله
ولم یکن معه شیء مرتبه سیدر اسماء الهیه وصور کونیه کثرتی آنده بالقوه در وجود حق کثرت اسمائیه ایله تصافدن
اول مرتبه ده غنیدر زیرا کثرت اسمائیه عالم ایله ظاهره در وعالم آنده موجود دکلدر * پس اسمانك کثرتی آنده
تعقلده در وکثرت نسبیه در وجودیه دکلدر * وکذلك الف ذاتی اعتبار یله که اول مرتبه ده متعیندر ذات
اعتباریله حق تعالی عالمیندن غنیدر زیرا تعین اول لاتعینك عینیدر * تعین اعتبارندن غیری ولاتعینده کثرت
اسمائیه مستهلکه وتعین اولده بالقوه اولمقدن غیری بینهماده فرق یوقدر * ولامیندن بریسی حقك عالمه
ارتباطی نسبتنه اشارت ایدر حق حقایق عالم ایله ظاهر اولدیغی حیثیتله حقایق عالم حقه مرایا واقعه اولوب
حق آنلرده ظاهر وآنلر حقده باطنه اولور * وایکنجی لام عالمك حقه ارتباطی نسبتنه اشارت ایدر غیب حقده
عالمك بعضیسی بعضنه ظاهر اولدیغی حیثیتله پس وجود حق عالم ایچون مرآت واقع اولورکه وجود حقده عالم
ظاهر وحق باطن اولور * وایکنجی الف اسم باطنك نسبتنه اشارت ایدرکه اول الف نطقده ظاهره در خطده
ظاهر دکلدر اسم باطن کندی اثریله ظاهر اولوب عینیله ظاهر اولمدیغی کبی * وهویت غیبیه دن که اول
وآخر وباطن وظاهر وملکوت وغیب وشهادت بینی جامعه در کنایه اولان ها پس اشارت ایدرکه روح اضافیده
مستجن اولان تجلی نفسی وقلب انسانی عرشی اوزره که مؤمن وتقیدر مستویه اولان الف الهیهٔ ذاتیهٔ اولیهٔ
غیبیه متصله در زیرا نفس انسانی الفنك خطی دوری واحاطی واقع اولدقده آخرتی نقطه سی اولیتی نقطه سنه
متصله اولور و(ن) شکلی ظاهر اولور پس ها بر دائره شکلی اولورکه اولی آخرنه متصلدر * پس ها شکلی اوزره
برالف حاصل اولدیکه مبدئیتی بینیله نهایتی بینی محیط اولدی وها اولك ظاهری وواو هانك باطنیدر زیرا
هانك ابتدا حرکتی ومخرجی صدرك باطننده در که نفس انسانی ها ایله شفتینك ظاهرنه ممتد اولور آندنصکره
مبدائی اولان صدرك باطننه عودت ایدر ودوری تمام اولور وجمیع مخارج حرفیه خصایصنی محیط اولور * پس
هانك حرکتی عالم غیبدن شهادته در آندنصکره مبدائی اولان غیبه عودت ایدر * پس ها اولك ظاهریدر وواوك
ابتدا حرکتی نفسده ابتداء جمعی ایله شفتینك ما بیننده در بعده شفتیندن صدره عارج اولدیغی حالده ممتد اولور
وبعده مبدأنه عودت ایدر * پس دورهٔ احاطیهٔ جمعیه ده جمیع مخارج حروف اوزره مرور ایدر * وجمیع حروفك

احکامی ایله منصبغ اولور وواوك حرکتی عالم شهادت وملکدن عالم غیبه در آندنصکره مبدائی اولان شهادته
عودت ایدر پس واوك باطنیدر پس واو ایله ها بریرینه منطبقدر بریسی آخردن منفك دکلدر پس واو جمیع
حروفك خواصیله که اول حروفك مخارجی اوزره مرور ایتدی ظاهر اولوب جمیع حروفی محیط اولدیغی کبی
هادخی جمیع حروفك خواصیله که اول حروفك مخارجی اوزره مرور ایتدی ظاهر اولوب جمیع حروفی
محیط اولدی کذلك نفس رحمانی الفی تجلی ایجادی بدأنده تعین اولك قلبی باطنندن ممتد اولوب علم ذاتیده
احدیت جمع حضرتنده اولان جمیع شئون ذاتیه واعیان علمیهٔ غیبیه وحقایق فعلیهٔ الهیه اوزره حضرت
امکانك غایتنه منتهی اولنجه مرور ایتدی * پس تجلینك تعینی ایچون برمحل تام بولمدیغی اجلدن ینه مبدائی
اولان تعین اولك باطننه رجوع ایتدی پس دورهٔ تجلی تمام اولدی ونفس رحمانی الفی حقایق وجوبیه وامکانیه یی
احاطه ایدوب آخری اولنه متصل اولدی پس الله تعالی علما ووجودا اشیانك کایسنی محیط اولدی پس بو اجلدن
ایکنجی لامه متصل اولان الف که تلفظده ظاهردر هاء هویته متصل اولدی * والف ها صورتنده ظاهر
اولدی وغیب هویتدن کنایه اولان ها واوك ظاهری * واو دخی انسان کاملدن کنایه اولوب هانك باطنی اولمغله
هادنصکره اشباعده واو ظاهر اولدی زیرا امر الوهیت انسان کامل ایله ختم اولدی * والوهیتك باطنی ونتیجه سی
انسان کامل اولدی * والله اسمنده اولان لامینك بر وجهی دخی بودرکه اولکی لام نفس رحمانیده محموله اولان
حقایق اسمائیهٔ وجوبیه ایچون واقعه اوله که باطنه در * وایکنجی لام دخی کذلك نفس رحمانیده محموله اولان
صور مظهریهٔ امکانیه ایچون واقعه اوله که ظاهره در (امدی) تتمه کیم الله اسمی ایله تلفظده نفس انسانی
الفی اولا همزه ایله متعین اولدی بعده همزه دن لام اولایه ممتد اولدی بعده لام ثانیه یه بعده الف صورتنده
ظاهر اولدی وبعده ها صورتنده ظاهر اولوب اشباع صورتنده واو ایله ختم اولدی * کذلك نفس رحمانی الفی جمیع
حقایق اسمائیهٔ فعاله وحقایق کونیهٔ انفعالیه حروفنی حامل اولدیغی حالده تعین اولك باطنی اولان لاتعیندن
ممتد اولوب الله اسمندن همزه مرتبه سنده اولان تعین اولده متعین اولدی * پس نفس رحمانیده محموله اولان
اسماء الهیهٔ وجوبیه وحقایق فعلیه وانفعالیه اسم باطنده قوتده متعینه اولدی * واسماء الهیهٔ معلومه
ومعقوله درکه خارجده انلرك اعیانی ظاهره دکلدر ظاهر اولان انلرك آثاریدر بعده نفس رحمانیده محموله اولان
حقایق امکانیه ومظاهر کونیه دخی اسما ایله ظاهره اولدی واسما انلرده باطنه اولدی * پس نفس رحمانی اولا همزه
مرتبه سنده اولان تعین اولده اسم باطنده متعین اولدی بعده اسماء الهیه صورنده متعین اولدیکه لام اولی
رتبه سیدر * ولام اولی لام ثانیه نك باطننده متعینه اولدیغی کبی ولام ثانیه لام اولینك ظاهری اولدیغی کبی اسماء
الهیهٔ صوریه نفس رحمانی ایله مرایای اعیانده ظاهره ومتعینه اولدی * وصور اعیان قابله که مظاهر اسماء
الهیه در نفس رحمانینك تعیناتی اولان اسماء الهیه ایله ظاهره ومتعینه اولدی * پس اسماء الهیهٔ وجوبیه قوابل
امکانیه اعیانینك باطنی واعیان قوابل کونیه اسمانك ظاهری اولدی پس لام اولینك لام ثانیه ده اندراجی اسماء
الهیه نك مظاهر کونیه ده اندراجنه اشارتدر * ولام ثانیه لام اولینك ظاهری اولدیغی * مظاهر کونیه اسماء
الهیه نك ظاهری اولدیغنه اشارتدرکه مظاهر کونیه نك مددی وقوتی باطنده اولان اسمادن واردر ومظاهر
اوزره حاکم اولان باطنده اولان اسماء الهیهٔ ربانیه درکه مظاهر اوزره قوت وسلطنت وتأییدو تشدید اسماء الهیه
نکدر انکیچون باطن واندراجده اولان لام اولایه دلالت ایدن تشدید لام ثانیه اوزره مسلط وحاکمدر * ولام ثانیه
لام اولینك تشدیدی حکمنده انقیادده ثابته در * پس لامینده که بریسی اسماء الهیه در بریسی قوابل
کونیه در متعین اولان نفس رحمانی الفی باطن ولامین ظاهر اولدی زیرا متعین باطندر وتعین ظاهردر پس نفس
رحمانی اسماء الهیه واعیان کونیه حقایقنی اظهار ایدوب ربوبیت ومربوبیت مراتبی متعینه اولدی وحکم
تجلی نفسی لام ثانیه اولان مظاهر خلقیه واعیان کونیه ده منقضی اولدقده نفس رحمانی وتجلی الهی غیب
مطلقدن کندی مستقرینی طالب اولدیغی حالده عودت ایدر وبالذات اصلنه رجوع وتقاضی طلب ایدر زیرا عالم
کثرت ایله انك مناسبتی یوقدر نفس رحمانی الفی کندی اصلنه رجوع ایتدکده بطون اوزره رجوع ایدر زیرا الف
خطده ظاهر اولمز تلفظده ظاهر اولور زیرا نفس رحمانی الفی اولا اسم باطنده مظاهر اعیان غیبیه اوزره متجلیدر
بعده اسم ظاهرده مظاهر خلقیهٔ کونیه ده ظاهر ومتجلیدر پس مظاهردن منسلخ اولوب کندی اصلنه رجوع

ایندکده بطون غیبی ذاتی اوزره رجوع ایدر وشیخ رضی الله عنه فتوحاتده الف ثانیه نك خفیه اولمسنده
بروجه دخی ذکرایدرودیرکه * ثم وجدنافی الله وفی الرحمن الفین الف الذات والف العلم الف الذات خفیة والف العلم
ظاهرةلتجلی الصفة علی العالم ثم ایضا خفیت فی الله ولم تظهر لرفع الالتباس فی الخط بین الله والالاه انتهی کلامه
پس نفس رحمانی الفنده کندی اصلنه عودی وامتدادی قننده دوراحاطی و(ن) شکلی حاصل اولدی انکیچون
الف تلفظده هایه متصل اولدی وهادخی اشباع ایله واوصورتنده ظاهر اولدی وهو یتك سری انسان کامل
اولدیکه واواندن کنایه در * زیرااو جمیع حروفك خواصی جامعدر کذلك انسان کامل دخی جمیع حقایق الهیه
وحقایق کونیه حروفنك خواصی جامعدروجمیع خواصی ایله ظاهردر پس الله اسمی تعین اول اولان الف حرفی
ایله بدأ اولنوب انسان کاملدن کنایه اولنان واوحرفی ایله ختم اولدی وجمیع حقایق اسماء الهیهٔ غیبیه وحقایق
وجوبیه وحقایق امکانیه وصورت الهیهٔ ذاتیهٔ جمعیه انده مجتمعه اولوب تعین اول مرتبه سندن بنه تعین اوله
منتهی اولنجه متعینه اولان مراتب الهیه ومراتب کونیه دن برمرتبه قالمدی الابواسم جامع انی جامع اولدی *
پس تعین اول مرتبه سندن دور احاطیده بنه تعین اوله منتهی اولنجه متعینه اولان مراتب الهیه وکونیه دن
برمرتبه قالمدی الاالله اسمنك مظهری ومفهومی اولان انسان کاملده ظاهره ومتعینه اولدی * حتی هو یت
الهیه نك سری اولوب نفس رحمانی وتجلی ایجادی امری انکله ختم اولدی * پس جمیع محامدالله اسمنه وانك
معناسنه راجع اولدی والله لفظنده لام اولی تخصیص ایچوندرولاملك خفضی عبودیت خفضی حفظ ایچوندر
ولام وسطینك سکونی اسماء الهیه نك اعیاننده عدمیت اوزره سکونته ویاخود اعیان کونیه درجنده سکونته
اشارتدر * نته کیم لام وسطی لام اخیره ده مدرجه درولام اخیره نك فتحی فتحه نك اختی اولان الفه متصله اولدیغی
اعیان قابله نك نفس رحمانی یه اتصالندن فتح باب وجود ومفاتیح غیب وجود حصولنه اشارتدر * پس لاملك
الفه اتصالندن لام مفتوح اولدیغی ظلمات عدمیتدن نفس رحمانی ایله اعیان قابله مفتوحه اولوب فتوحات الهیه
وتجلیات رحمانیه نك حصولنه اشارت ایدر * ومقام حفض عبودیتده اولان لام ایله غیب هو یتدن کنایه اولنان
هانك مخفوض اولدیغی اشارت ایدرکه عبودیت محضه ایله متصف اولان عبدك الله تعالینك * ادعونی
استجب لکم فاذکرونی اذکرکم * قولی اوزره ذکری ودعوتی حقده عمل ایدوب وحق انی ذکر ایدوب دعوتنی
استجابه ایتمکله عبده منقاد ومطیع اولور * وشیخ رضی الله عنهك منزل الحکم علی قلوب الکلم قولنده منزل
قولی میمك ضمی ونونك سکونی ورانك کسری ایله انزالدن اولمق جائزدر قال الله تعالی * الحمد لله الذی انزل
علی عبده الکتاب * وقال انزلنا الیك الکتاب * وقال تعالی * هو الذی انزل علیك الکتاب * ویقال انزل الیه
وانزل علیه ودخی میمك ضمی ونونك فتحی ایله تنزیلدن اولمق جائزدر کقوله تعالی * وانزلنا الذکر * وکقوله تعالی
تنزیل من الله العزیز الحکیم * وشراح متأخرینك اکثری تنزیلده تدریج وتفصیل معناسنی ملاحظه ایتمکله
بووجه اولیدر دیوذاهب اولمشلردر ولکن اولویه وجهنك وجهی یوقدر * زیراشیخ رضی الله عنهك منزل الحکم
قولنده واقعه اولان حکمك نزولی اگرچه کیم انبیاء مذکورینك قلوبی اوزره تدریج ایله منزله اولان شریعت
خاصه یی که امتنه اولندی نبوتنه متعلقه دربیان ایتمك دکلدر بلکه مرادی ولایت خاصهٔ محمدیه دن انلره
مختصه اولان حکم واسراری بیان ایتمکدر * بغیرواسطه وجه خاص طریقی اوزره مقام اقدمدن انلرك قلوبی
اوزره منزله در * انکیچون علی قلوب الکلم باحدیة الطریق الامم من المقام الاقدم دیدی وتدریج ایله منزله اولان
شرایع * مقام مقدمدن حضرات اسمائیه دن وعوالم علویه دن منزله درکه امتك ونبینك استعداد مجعولی وتهییٔ
وقبولی متزائد اولدیغی حسب اوزره انزال واقعدر * بلکه تنزیلدن مراد دورنبوتده تدریج ایله احکام شرعیه نك
تنزیلی مراد اولدقده انزال تنزیل اشمل واجمعدر * زیرا انزال تدریج ایله منزله اولان حکمه ودائما ابدا انبیا
واولیانك قلوبی اوزره منزله اولان حکمه شاملدر * ودخی بوکتابده مذکورین اولان انبیانك حکمی دفعهٔ
واحده ده صورت مثالده رسول علیه السلامك یدنده بوکتاب صورتنده متمثله وشیخك قلبی اوزره منزله اولوب انك
مقابله سنده شیخ رضی الله عنه حامد اولدیغی اعتبار اولندقده منزل افعالدن دخی نسبدر واما کلم انبیا واولیا
قلوبی اوزره دائما ابدا مطلقا انزال مراد اولدقده منزل ومنزل علی السویه جائزدر زیرا قرأن وجهین اوزره
ناطقدر وانزال وتنزیل دخی قلوب کلم اوزره واقعدر شیخ رضی الله عنه انزالده استمرار معناسنی رعایت

ایندیکندن اوتری صیغهٔ ماضی ایله انزال دیمدی حال ایله استقبال بیننده مشترک اولان اسم فاعل صیغه سی
ایله ایراد ایتدی وانزال ونزول حقیقت نسبیه در تصور اولنماز الاعلو ایله سفل بیننده وعلو حقیقی اطلاق ذاتی یه
وحضرت ربوبیت فعاله مؤثره یه مخصوصدر وانسفال وتقید وانفعال مرتبهٔ عبدانیت قابلهٔ متأثره یه
مخصوصدر * وانزال وحی الهی ایله ویاالهام ایله ویاقلبه القا ایله ویاکشف تام ایله حاصلدر * وحکم حکمتك جمعیدر
وحکمه مسائل علمیه واحکام کلیه ضوابطندن عبارتدر قال الشیخ الکامل صدر الملة والدین القنوی قدس
سره فی الفکوك والحکمة عبارة عن ضوابط تلك المسائل العلمیة والاحکام الکلیة بطریق الحصر لها مع التنبیه
علی اصل محتدها ومستندها من مطلق علم الحق والتعریف لذاته سبحانه من حیث تعینه فی تلك المرتبة ومن
ظهوربها وفیها ظهورا معربا عن المراد الالهی الذی هو متعلق الارادة الذاتیة الاولی وسر ذلك التعین وما هو المراد
بعینه والمراد بالتبعیة * وکلم جمع کلمه در وسرموجودك عینته کلمه دیرلر قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات
فی الباب الثامن والتسعین بعد المائة اعلم ان الموجودات هی کلمات الله التی لاتنفد قال الله تعالی فی وجود
عیسی علیه السلام * انه کلمة القاها الی مریم * وهو عیسی علیه السلام انتهی کلامه * وحق تعالی لاتبدیل
لکلمات الله ولاتبدیل لخلق الله دیدی پس موجوداتك کلیسی کلمات الهیه درولکن وقتاکیم شیخ رضی الله عنه
بوکتابده ذکر اولنان انبیانك قلوبی اوزره منزله اولان حکمك بیانی صددنده اولدیسه کلم ایله ذوات مراد
ایتدی وان اختلفت الملل والنحل لاختلاف الامم قوانینك قرینه سی دلالتی ایله قال صدر الملة والدین فی الفکوك
الکلمة عین ذلك النبی المذکور من حیث خصوصیته والحظ للتعین له ولامته من حکم الحق الذی هو شریعته
النبی من حیث یسمی نبیا واما من حیث معرفته بالحق ومن حیث علم الحق به وبلوازمه والموقت والمتناهی
من کل ذلك وغیر المتناهی وغیر الموقت فذلك جهة ولایته انتهی کلامه وشیخ رضی الله عنه بونده برمعنای
لطیفه اشارت ایتدی واول معنی بودرکه وقتاکم اسانید صحیحه وروایات صریحه ایله حضرت محمدیه دن علماء
امتی کانبیاء بنی اسرائیل قولی ایله ثابت اولدیسه که بوامتك علما وعرفاسی بنی اسرائیل انبیاسی کبیدر * پس
معلوم اولدیکه بوامت محمدیه ده ورثه موجوده درکه علما وحالا ومقاما انبیایه وارث اولورلر وانبیانك ارواحندن
علوم واحوال واذواقی اخذ ایدرلرکه انلر اول مقاماتده انلردن اول وجودین ایدیلر * وهرنبینك وارثی فیض
ومددی اول نبینك روحندن اخذ ایدر ویاالله تعالیدن اخذ ایدر شول معدندن که اول نبی اول معدندن انی
اخذ ایتمشیدی پس بوتقدیر اوزره قلوب انبیا اوزره منزله اولان کلم ایچون بوامت محمدیه ده ورثه موجوده درکه
هرنبینك حکمتی دائما ابدا انك وارثی قلبی اوزره نزول ایدرکه انك علوم واحوالنه وارثدر ویاذوق ومشربده اکا
موافقدر * ایکیسندن هر بری واسطه ایله ویاواسطه سز براسمك حضرتندن اخذ ایتدیکی حیثیتله * ووارث
محمدی که علومی الله تعالیدن صورت نورانیه ده ویاخود صورت روحانیه ده اخذ ایدر ویاخاتم ولایت خاصهٔ
محمدیه روحندن ویااول مظهرده الله تعالیدن اخذ ایدر جمیع ورثه نك کملیدر * علمانك ورائة اکملی مقامات
واحوال ومشاهدی احاطة انلرك اجمعی واوسعیدر وشك یوقدرکه بزم نبیمز محمد علیه السلام رسلك اکملیدر
زیرا اسم اعظمدر جمیع اسماء الهیه یی جامعدرکه اول سمادن قلوب کلم انبیا اوزره نبوتلری جهتیله کندیلرینه
وامتلرینه متعلقه اولان حکم منزله در * ومقام اقدم اولان حضرت احدیه دن وحقیقت محمدیه دن ولایتلری
جهتیله کلم انبیا وکلم اولیانك قلوبی اوزره حقك معرفتنه * وولایت وتوحید ذاتنه متعلقه اولان حکم منزله در
ودخی رسول علیه السلامك نبوتی جمیع نبوتانك احدیتی صورتیدرکه جمیع انبیاء متقدمینده متفرقه ایدی *
وانك ذاتی که خاتم اولیانك مشکاتیدر جمیع انبیاء واولیاده متفرقه اولان جمیع ولایاتك احدیتی صورتیدر *
پس بوندن اول اشارت اولندیغی اوزره شیخ رضی الله عنه ورث محمدی ومشرب ذاتی وجمع احدی ایله متحقق
اولدقده انکیچون خاتم ولایت محمدیه مرتبه سی حاصله اولدی * پس جمیع انبیانك ولایتلری جهتیله واولیانك
مأخذی اولان ولایت کاملهٔ محمدیه وجمعیت احدیت ذاتیه دن فصوص حکمده مذکورین اولان انبیانك
قلوبی اوزره منزله اولان حکم فصوصی الله تعالی مقام اقدمدن شیخ رضی الله عنهك قلبی اوزره انزال ایتمکله
اولدخی حمد کلی ایله حمد ایتدیکه اول حکمك مقابله سنده انبیادن صادره اولان جمیع محامدی جامعدر وشیخ
رضی الله عنه بونده کلامی فص آدمیده وحکمت شیثیه ده اولان کلامی اوزره بنا ایلدی) (قال فی الفص آدمی

فی حق الانسان الکامل فتم العالم بوجوده فهو من العالم کفص الخاتم من الخاتم فهو محل النقش والعلامة
التی یختم بها الملك علی خزائنه وقال فی الحکمة الشیثیة ان القلب من العارف او الانسان الکامل بمنزلة
محل فص الخاتم من الخاتم) (پس اولا عالمی خاتم منزله سنده استعمال ایتدی وانسان کاملی فص خاتمه تشبیه
ایلدی انده نصکره انسان کاملی خاتم منزله سنده وقلبنی خاتمك فصی منزله سنده استعمال ایتدی * پس انسان
کاملك قلبی فص اولدی پس قلب محل نقش وعلامتدر ونقش اسم الله اعظمدر یعنی ذات واحده جمیع اسماء
الهیه ایله انده منقوشه در * پس ذات مقدسه اولان مقام اقدمدن محل نقش اسم اعظم اولان ومظهر ذات الهیه
اولان قلوب کمل اوزره حکم الهیه نك انزالی اولیدر * وظاهر ومظهرتی اعتبارندن اوتری * وقلوب کمل اول حکم
قبولنك قابلیتی ایله ظاهره اولدیغندن اوتری زیرا قلوب کملده احدیت جمعیت الهیه حاصله در * پس قلوب کمل
جمعیت کمالیهٔ احدیه حکمنه قابلدر * وبو کتاب اهل کمالك مشاربی خصوصینك ذکرنه مختصدر (امدی) شویله
بیل وقتا کم عرف تحقیقده حکم انزالی ایکی طریق اوزره واقع اولدیسه که بو ایکی طریق طرق غیر متناهیه نك
مشتملدر بریسی سلسلهٔ ترتیب طریقیدر وبو طریق اوزره انزال مقام مقدم اولان حضرت الوهیت وربوبیتدن
واقعدر * وایکنجیسی طریق سر اولان وجه خاص طریقیدرکه انده واسطه ایچون اصلا مدخل یوقدر زیرا وجه
خاص شول وجهدرکه هر موجود عین ثابته سی قبلندن اول وجه ایله الله تعالی یه بغیر واسطه ارتباط ذاتی ایله
مرتبط اولور وبو طریق اوزره انزال مقام اقدم اولان حضرت ذات احدیه دن واقعدر پس انکچون) (باحدیة
الطریق الامم من مقام الاقدم) (دیدی امم فتح همزه ایله اقرب ومستقیم معناسنه در ویا منزل الحکم قولنه
متعلقدر علی معناسنه اولمق جائزدر) واذا مروا بهم یتغامزون) کبی (وانکم لتمرون علیهم قولی دلیلیله یعنی
مقام اقدم اولان حضرت احدیت ذاتیه دن احدیت طریقی اوزره که طریق اقربدر قلوب کمل اوزره حکمی
منزلدر ویا ظرفیت معناسنه در رجعت بطریق الکوفة کبی یعنی قلوب کمل اوزره حکمی احدیت طریقنده که
طریق اقربدر منزلدر ویا ملابسه ایچوندر ای منزل الحکم ملتبسا باحدیة الطریق الامم یعنی قلوب کمل اوزره
مقام اقدمدن حکمی انزال ایدر طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله ملتبس اولدیغی حالده ویا انزال اخبار ایله
امر معناسنی متضمندر) (نزل القرآن بتحلیل البیع وتحریم الربوا) قولی کبی ای منزل الحکم امرا او مخبرا بان
الطریق الاقرب طریق الاحدیة * وطریق احدیت وجه خاص طریقیدرکه رابطهٔ ذاتیه دن غیری انده واسطه
یوقدر (امدی) شویله معلوم اوله که هر شی ایچون بر احدیت واردرکه اکا مختصه در واول احدیت شئون
ذاتیه دن که انلره اعیان ثابته وحقایق علمیه دینلور هر برشانك احدیت ایله منعوته اولان ذاتنه عدم مغایرتی
حیثیتیله در زیرا احدیت شئون ذاتیه دن هر برشانده سریان ذاتی ایله ساریه در * پس تلك الشئوندن هر برشان
ذات احدیه نك عینیدر * وشئوندن هر برشان شان آخرك عینیدر ذات احدیتده شئونك استهلاکی اعتباریله
وذات دخی جمیع شئونك عینیدر انلرده انك عدم انحصاری اعتباریله * پس عین ذات اولان حق چنکم شئوندن
هر برشانده واعیاندن هر برعینده شئون واعیانك حسبیله ظهور ایتسه وانلردن هر بریسنك مظهرنده
خصوصیت معینه ایله متعین اولسه وسریان ذاتی ایله اول شئونك صورنده سریان ایتسه اول شئونك صورندن
بر صورت ذات حقه مغایر اولمز زیرا هر بر صورت ذاتك عینیدر حیثیت مخصوصه ایله که اول حیثیتله حق اول
صورتده ظاهر اولدی * پس کلده ظاهر اولان ذات احدیه در وکلده انك سریانی صراط مستقیمدر وبو صراط
توحید ذاتیدر * پس حکم واسراردن هر نه شی که ذات احدیه دن انك مظاهر کامله سی اولان کملك قلوبی اوزره
القا اولنمز * الا طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله * وبو طریق اقربدن دخی القا اولنمز الا وجه خاص طریقی
اوزره * که ارتباط ذاتی ایله شیء اول وجه ایله حقه مرتبطدر وبو وجه عموم طریقی اوزره در * واما طریق خصوص
اوزره * پس اگرچه کیم هر نبی وهر ولی بزم نبیمز علیه السلامدن غیری وانك ورثه سندن اولان کملدن غیری حقه
حیثیت معینه واعتبار مخصوص ایله مستند ومرتبط اولدیسه که اول اعتبار اسماء حقدن بر اسم ایله تسمیه
اولنور * ولکن انلر حقك عینیدر زیرا حق انلردن هر بریسنك صورتنده احدیت جمعیه ایله ظاهر وسائر اشیا
بونك خلافی اوزره در * زیرا اگرچه کیم حق اشیادن هر بریسنك عینی اولدیسه انلرده انك ظهوری اعتباریله
ولکن اشیا جمیع وجوه ایله حقك عینی دکلدر * زیرا اشیا بعض اسمانك مظاهریدر * پس حق تعالی اشیایه

صورت

صورت ذاتیه سی اوزره تجلی ایتمز * واما انسان کامل پس اول حقك عینی اولمقده اشیایه مخالفدر * زیرا حق
تعالی اکا صورت ذاتیه اوزره تجلی ایدر * پس انسان کامل جمیع وجوه ایله حقك عینیدر وانك غیری دکلدر *
پس باحدیة الطریق الامم قولندن مراد توحید ذاتی طریقی اولور وجه اولدن اکمل واجمع وجه اوزره یعنی منزل
الحکم علی قلوب الکلم باحدیة طریق کونهم عین الحق المتجلی لهم علی صورة الذاتیة وکون قلب کل واحد
منهم متقلبا مع الحق فی صور شئونه الذاتیة فکانوا مع الحق فی التحول والتقلب فی جمیع الشئون الالهیة
والصور الکونیة ککون الحق معهم فی التجلی علی صورته الذاتیة * ومن المقام الاقدم قولی منزل الحکم قولنه
متعلقدر ومقام اقدمدن مراد مقام ذات احدیتدر (امدی) شویله بیلسکل که طریق غیر متناهیه نته کیم طریقین
مشهورین اوزره منحصره اولدیسه که بریسی سلسلهٔ ترتیب طریقیدر * وبریسی طریق سردرکه وجه خاص
طریقیدر * کذلك مقامات دخی اگرچه کیم غیر متناهیه در اصحاب مقاماتك عدم تناهیسی حسبیله لکن
جمیع مقامات مقامینده مجموعه در بریسی آخردن اقدمدر رتبه وذات تقدمی ایله زمان ایله دکلدر که علماء
رسومك معلومیدر * واول مقام حضرت احدیت ذاتدرکه تکثر اسما وصفاتدن منزهه در واحدیت جمع جمیع
حضرات اسمائیه ایله مسمیه در * واول حضرت محمدیه جمعیهٔ احدیهٔ ختمیه درخاصة پس جمع ذاتی احدیتی ایله
حضرت محمدیه اولان حضرت احدیه دن طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله تجلی ایدر * وبو طریق ایله
حکمك انزالی شول کملك قلوبی اوزره که صورت ذاتیه اوزره انلره متجلی اولان حقك انلر عینی اولدیلر وانلرك
قلوبی جمیع شئون ذاتیه ده حقله متقلبه اولدی اول کمل بینی ایله حضرت احدیت بیننده اطلاقده وعدم
تقییدده مناسبت ذاتیه ثابته وبو حضرت محمدیتنه مختصه اولمغله * پس بو حضرت محمدیه دن اخذ ایدن
بغیر واسطه ورث محمدی ایله اخذ ایدر وبو مقامدن منزله اولان حکم حکمت واحده در کثرت وجودیه واسمائیه
اندن منتفیه در * ولکن اول حکمت واحده انك قوابل مختلفه سی حسبی اوزره حکم ایله مسمیه اولدی * پس
حکم قوابل مختلفه حسبیله نسبتده متکثره در پس بو مقام اقدمدن قلوب کمل اوزره حکمك القاسی واقع اولمز
الا طریق امم احدیتی ایله * وبو طریق احدیه انبیا واولیادن محمدیتنه مخصوصدرکه انلرك قلوبی اوزره حکم الهیه
احدیت وصفی اوزره منزله در وطریق دخی احدیت اوزره در * زیرا انلرك قلوبی وصف احدیت اوزره در * پس
بو مقامدن انزال اولنان حکم ایکی وجه اوزره اولور * بر وجهی توحید ذاته واحدیته وولایته وذوق محمدی یه
متعلقه اولان حکم مقام احدیتدن طریق احدیت ووصف احدیت اوزره اولان قلوب کمل اوزره منزله
اولمسی ینه وصف احدیت اوزره در * کثرت نسبیه ووجودیه اندن منتفیه در * وبر وجه انبیایه ونبوته وامه
متعلقه اولان حکم وصف احدیت اوزره منزله در * ولکن قوابل مختلفه واقتضاآت متباینه حسبیله نسبتده
متکثر اولور * پس وحدت حقیقیه وکثرت نسبیه ایله متصفه اولور * واولکی کبی کثرت وجودیه اندن منتفیه
اولور ومقامك بریسی دخی مقام مقدمدرکه اکا حضرت واحدیت وحضرت الوهیت وربوبیت دیرلر که اسماء
الهیه دن هر بریسی اول مقامده آخردن متمیزدر ذات احدیه دن اکا معینه اولان حصه ایله واول حضرتدن کثرت
نسبیه اسماء غیر متناهیه حسبیله متعینه اولدی * پس بو مقامدن حکمك انزالی ونزولی وتنزیلی تفصیلیدر
حضرات اسمائیه تعددی ایله متعدده اولور وحقایق مختلفه واقتضاآت متباینه حسبیله مختلفه اولور * پس اسم
جمیل ولطیف ومحسن وعطوف ورحیم ورؤف وبونلرك اخوانی اولان اسمانك حضرتی متباینه در جلیل وقاهر
وشدید العقاب ومعذب ومنتقم وبونلرك اخوانی اولان اسمانك حضرتنه وبو مقامدن حضرات اسمائیه دن
واقع اولان انزال * سلسلهٔ ترتیب طریقی اوزره محمدیین ایچون وانلرك غیری ایچون دخی حاصل اولور (امدی)
شویله بیلکم حضرات اسمائیهٔ الهیه نك کلیسی اگرچه کیم قدیمه در زیرا ذات احدیت ایچون نسب ذاتیه در لکن
ذات احدیه حضرتی رتبة انلردن اقدمدر * زیرا کثرت نسبیه نك انقطاعی مقامیدر وتعددات وجودیه نك
استهلاکی حضرتیدر * واما حضرات اسمائیه که انلری حضرت واحدیت جامعه در اکا مخالفه در زیرا اگرچه کیم
حضرت اسمائیه دن کثرت وجودیه منتفیه در ولکن کثرت نسبیه انده ثابته در نته کیم احد واحددن اقدمدر
زیرا کثرت نسبیه وکثرت وجودیه ذات احددن منقطعه در وواحد احده مخالفدر * زیرا واحد واحد اولدیغی
اعتبار اوزره اگرچه کیم اندن کثرت وجودیه منتفیه در لکن کثرت نسبیه انده متعقلة التحقق در نصفیت وثلثیت

وربعیت نسبی کبی ودخی سائر نسب غیر متناهیه کبی زیرا بو نسب واحده ده متمایزه ایکن وجودده ظاهره اولمز
الاعدد ایله پس واحد عددك منشأ ومبدائیدر نته کیم عدد واحدی مفصلدر پس نچنکیم تعدد واحد ایله بو نسب
ظاهره اولسه واحدك مراتبی تفاصیلنده که اثنین وثلاثه واربعه در واحد اثنینك نصفی وثلاثه نك ثلثی واربعه نك
ربعی واقع اولور * پس احدك واحد اوزره اقدمیتی ظاهر اولدی (امدی) شو بله بیلکل که حکم الهیه قلوب کلم
اوزره مقاماتندن انزال وتنزیل اولنور لکن شیخ رضی الله عنه منزل الحکم علی قلوب الکلم باحدیة الطریق الامم
من المقام الاقدم دیدی وجهیندن اوتری بر وجه بودر که مقام ثانی اولان حضرت الوهیتدن منزله اولان حکم
مقام اقدم اولان حضرت احدیتدن حضرت الوهیتده اسماء الهیه اوزره مفاضه در * واسماء الهیه دن قلوب انبیا
واولیا اوزره انزال اولنور * وبر وجه دخی بودر که مقام اقدمدن احدیت طریقی ایله قلوب انبیا واولیا اوزره نزول
ایدن حکم ذوق محمدی یه وتوحید ذاته خصیصه اولان حکمدر که وصف احدیت اوزره ودین واحد اوزره منزله در
وجمیع انبیا واولیا توحید ذاتی اولان دین واحد اوزره درلر * اکرچه کیم انلرك خصایص ذاتیه لری اعتبار یله
بعضیسنك اذواقی بعضنه مغایردر ولکن اصول توحیده مغایرت یوقدر الا بو قدر وار در که امملك استعدادانده
اختلافی سببیله ادیان وشرایع اوامر ونواهیده وافعال مخصوصه ده واحکام معینه ده بری برینه مخالفدر
انکیچون شیخ رضی الله عنه (وان اختلفت النحل والملل لاختلاف الامم) دیدی بو قول اعتراض مقدره جوابدر
کانه سؤال اولنور اکر حکم الهیهٔ احدیهٔ جمعیه ذات احدیتدن قلوب کلم اوزره احدیت طریقی ایله منزله اولیدی
ویا اکر انزال حکمدن مراد طریق واحد اولیدی پس نحل وملل نیچون مختلفه اولدی وشرایع وادیان ومذهب
نیچون متکثره اولدی * پس بو اعتراضه جواب ایدوب دیر که واکرچه کیم امزجه ومشارب واستعداداتده امملك
اختلافندن اوتری نحل وملل مختلفه اولدیسه حکم الهیهٔ ذاتیه مقام اقدمدن طریق احدیت اوزره منزله در
زیرا امملك اختلافاتی طریقك احدیتنه قدح ویرمز (اعلم) ان الدین فی الحقیقة واحد کما قال الله تعالی (شرع لکم
من الدین ما وصی به نوحا والذی اوحینا الیك وما وصینا به ابراهیم وموسی وعیسی ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا فیه
الایة ولکن المتدینین من الامم مختلفون فی حقایقهم واستعداداتهم وامزجتهم وعلومهم ومعارفهم وعاداتهم
ومعتقداتهم بل وکل فرد من افراد ای امة فی ای عصر کان مخالفا للاخرین فی تعینه فی علم الحق واستعداده الغیر
المجعول والمزاج والعلم والحال واستعداد المجعول ومشربه ومذهبه من حیث ربه الخاص به مع الاشتراك فی بعض
الامور فانه لا یمکن الاتفاق والمناسبة بین الشخصین فی جمیع الامور لانه لما غلب علی اهل کل عصر حکم وصف
واحد وثبت المناسبة بینهم بهذا الوصف الحاکم علی جمیعهم وان کانوا مختلفین فی سائر احوالهم وغلب حکم
ما به الاتحاد علی حکم ما به الامتیاز وقویت المناسبة بینهم وکان حکم ما به الامتیاز مقهورا تحت سلطنة حکم
ما به الاتحاد فحصل بینهم الاتحاد بالکلیه کانوا کانهم علی وصف واحد غیر مختلفین فظهر الاختلاف بین الامم
بهذا الوصف الغالب علی کل واحد منها بحسب اختلافهم فی الاوصاف والاستعداد والمزاج والعلم والاعتقاد
کان الاختلاف بین الملل والنحل لان علم کل واحد من الرسل من جهة الرسالة لیس الا بقدر ما یحتاج الیه
امته المرسل هو الیها لا زاید ولا ناقص لانه انما ارسل بسؤال استعدادهم فلا یکلفهم الا بقدر وسعهم فی الاستعداد
فبقدر تفاضل الامم فی الاستعدادات تتفاضل الرسل فی علم الرسالة قال الشیخ قدس سره فی الحکمه العزیز
اعلم ان الرسل صلوات الله علیهم من حیث هم رسل لا من حیث هم اولیاء عارفون علی مراتب ما هی علیه
اممهم فما عندهم من العلم الذی ارسلوا به الا بقدر ما یحتاج الیه امة ذلك الرسول لا زاید ولا ناقص والامم متفاضلة
بعضها علی بعض فتتفاضل الرسل فی علم الارسال بتفاضل اممها وهو قوله تعالی) (تلك الرسل فضلنا بعضهم
علی بعض) (کما هم ایضا فیما یرجع الی ذواتهم من العلوم والاحکام متفاضلون بحسب استعداداتهم وهو قوله
تعالی) (ولقد فضلنا بعض النبیین علی بعض) (انتهی کلامه پس وقتا کم علم ارسالده کلم بینده تفاضل امملك
تفاضلی حسبیله اولدیسه حکمت واحده حکم کثیره یه وکلمهٔ واحده کلم کثیره یه منقسمه اولوب مختلفه اولدی
وحضرت محمدیه ده جمیع حکم حکمت واحده وجمیع کلم دخی حقیقت احدیه سنده کلمهٔ واحده ایدی وجمیع
انبیانك دعوتی دین واحده اوزره رب واحده ایدی پس دین واحد ادیان مختلفه صورتنده متدینین ومتشرعین
حسبی اوزره ظاهر اولدی زیرا هر بر امتك هدایتی اولمز الا انلرك طبایع متنوعه لری حسبیله مراتب ومراکز

مختلفه لرندن وانلرك اصلاحلری دخی تصور اولنمز الاعتقادات متباینه واهوا واستقابلهلری موجبیله انلره
مختص اولان فسادك ازاله سی سببیله * پس امملك ادیان وشرایعده اختلافلری ذکر اولنان طریق اقرب
احدیتنده که توحید ذاتی طریقیدر قدح ویرمز زیرا الله تعالی اینك (ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی
علی صراط مستقیم) قولی عموم اوزره در * واسماء الهیه نك کایسی دخی انلره مختصه اولان مظاهر ایچون
اربابدر ومظاهرك حقایقی دخی مختلفه در * پس هر بر دابه دب ایتمز الا انك ربی اولان اسمه تبعیت ایله یعنی
اول اسمك صراط مستقیمی اوزره مشی ایدر * پس نته کیم جمیع اسماء الهیه احدیت ذاتیهٔ مطلقه نك قهری
تحتنده مستهلکه در کذلك جمیع طرق مختلفه که دوابك کایسی انك اوزره مشی ایدر * توحید ذاتی اولان طریق
امم احدیتنك قهری تحتنده مستهلکه در * قال الشیخ رضی الله عنه فی النقش الفصوص غایات الطرق کلها
الی الله والله غایاتها فکلها صراط مستقیم ولکن تعبدنا الله بالطریق الموصل الی سعادتنا خاصة وهو ما شرعه لنا
انتهی کلامه) (وصلی الله علی ممد الهمم من خزائن الجود والکرم بالقیل الاقوم) (یعنی حضرت الوهیتده
متعین اولان جود واحد حقك تجلی وامتنانی ولطف واحسانی خزائن جود وکرمدن قیل اقوم ایله ممد هممم
اوزره واصل اولسون دیمکدر صلوة عرف تحقیقده حقیقت اضافیه در بر اعتبار ایله عبده اضافتی جائزدر
وبر اعتبار ایله الله تعالی یه اضافتی جائزدر * پس صلوة عبد طرفندن دعا وخضوع واستکانت وخشوع ونزوعدر
وحق قبلندن رحمت وجنان وتجلی لطف وامتناندر وعطف ورأفت واحسان وغفران ورضواندر ونبی صلی الله
علیه وسلم اوزره صلوة وقت اولور که انك عینی حیثیتیله احدیت جمع جمیع حضراتندن وذات احدیت
حضرتندن واقعه اولور ووقت اولور که آل واتباعدن غیرلرنا کاضافتی حیثیتیله واقعه اولور * قال الشیخ
فی الفتوحات فی آخر باب اسرار الصلوات ان الصلوة علی الشخص قد یصلی علیه من حیث عینه ومن حیث
ما یضاف الیه غیره فیکان الصلوة من حیث ما یضاف الیه غیره هی الصلوة من حیث المجموع او للمجموع حکم
لیس للمفرد الواحد انتهی کلامه * وشیخ رضی الله عنه مقتضای ظاهردن عدول ایدوب صیغهٔ غیبت ایله وصلی
الله علیه دیدی پس صلوتی الله تعالی یه اسناد ایلدی زیرا الحمد قولی اقتضا ایدر که والصلوة ویاخود واصلی علی محمد
اللهم دیه * پس شیخ رضی الله عنه رسول علیه السلامك علو مرتبه سنه رعایت ایدوب اکا اشارت ایلدی که
مراتب صلوتك اعلی مرتبه سی که صلوة اللهدر رسول علیه السلامه تخصیص ایلدی * ویا اشارت ایلدیکه
انك لسانی اوزره حامد اولان حقدر کندی نفسنی دکادر * پس کندی نفسنی حامددر وحق کندی نبیسی
اوزره مصلیدر پس بو اجلدن اوتری وصلی الله قولنی الحمد لله قولنه عطف ایلدی وممد الهمم قولنده شیخ
رضی الله عنه صلوتی رسول علیه السلامك صفت شریفنه که امداددر اضافت ایتدی وممد قولنی علم موضعنه
وضع ایتدی اکا بنا که خزائن جود وکرمدن هممك امدادی رسول علیه السلام ایچون وصف ذاتیدر غیر ایچون
اندهٔ قدم یوقدر پس رسولك امداده تعیینی شهرتندن امداد انکیچون علم کبی اولدی ورسول علیه السلامك
نشأت عنصریه ده ظهورندن اول ومحمد اسمی ایله مسمی اولمزدن اول حضرت واحدیه وحقایق غیبیه ده امملك
همه سی امداداته دیکنك اقدمیتنه اشارت ایتدی * زیرا حقایق غیبیه حضرت علمیه ده ثبوتلری حالنده انلرك
احوالی لسانی ایله اسماء الهیه دن انلری مقوم ووجوده مظهر اولان شیئی سؤال ایتدیلر * پس وقتا که حقایقدن
هر بر حقیقت اسماء الهیه دن بر اسمه مستند اولدیسه واسمانك کایسی رسول علیه السلامك حقیقتی اولان
اسمنك تحتنده مجموعه اولدیسه حقایقك کایسنه امداد اولنان شیئك کایسی رسول علیه السلامك حقیقتندن
امداد اولندی * پس بو تقدیر اوزره رسول علیه السلامه صلوة انك عینی وحقیقتی حیثیتیله واقعه اولور
وهمم جمع همتدر وهمت نفوس واروا حدن قصدك قوتیدر بر کمالك طلبنده که همت ایله انك حصولنی
طالب اولان کمسنه نك حالنه لایقدر وهمت همدن فعله در جلوسدن جلسه کبی وهمت متنوعه اولور
اهلنك تنوعی وعلوم وطبقاتنده اختلافی حسبیله بلکه حقایقلرینك اختلافی حسبیله زیرا هر همت صاحبی
حقایق الهیه دن بر حقیقته مستنددر وحقایق مختلفه در خصوصیات ذاتیه لرینك اختلافی حسبیله * پس
هر همت صاحبی ایچون استعداد خاص حاصلدر که انك همتی ایله اکا لایق اولان کمالنی جلب ایدر * واول
استعداد شول اسمك مقتضاسیدر که اول همت صاحبی اکا مستنددر زیرا اسماء الهیه دن هر بر اسم استعداد

خاصی طلب ایدرکه اول استعداده اسم اخرا کامشارک اولمیه پس هر بر اسم بر کمالک خزانه سیدرکه اول استعداد
اول کمالی حضرت واحدیتده که اعیان انده ظاهر اولدی وهر بریسی آخردن نسبت مخصوصه ایله ممتاز اولدی
اقتضا ایدر * پس وقتا که حقیقت محمدیهٔ احدیه جمعی سببیله برزخ جامع اولدیسه جمیع حقایق علمیه وحضرات
اسمائیهٔ الهیه بینیله جمیع اعیان وجودیه وصور کونیه بیننده وحضرت واحدیتده جمیع خزائن اسمائیه
مفاتیحی رسول علیه السلامک یدنده واقعه اولدیسه رسول علیه السلامک هر همتی ممد اولدی اول اسمک
خزانه سندن که حق تعالی اول اسم ایله اول همت صاحبنی تربیه ایدر * اول اسمک خزانه سنده واقع اولان کمالی اکا
اعطا ایتمکله * پس علی السویه درکرک همت مهمات نفسانیهٔ دنیویه یه متعلقه اولسون وکرک کمالات روحانیه
واخرویه یه وکرک الله تعالی یه والله قتنده اولان شیئه متعلقه اولسون پس بر احد بر شیئه واصل اولمزکه انی طلب
ایدروا کا اهتمام ایدر الا انک رب خاصی اولان اسمک خزانه سندن وحضرتندن وانک عین ثابته سندن که علم
الهیده انک تعینی حقیقیدر ولکن حقیقت محمدیه نک امدادی ایله واصل اولورکه جمیع خزائن اسمائیه یی جامعدر
وخاتم رسل مشکاتیدر * پس هر عطا ونعمت وتجلی که ذات الهیه دن جود وکرم خزائنی اولان اسماء الهیه
حضراتندن انلرک مظاهرینه واصل اولسه که اول مظاهر اسمادن اول عطا ونعمتی مستمده اولسه حقیقت محمدیه
برزخیتی ایله واصل اولور * پس حقیقت محمدیه هر همتی ممده در وهر حاجتی قاضیه در * اول اسمک حضرتندن
که اول همتک صاحبی اکا مرتبط اوله علی السویه درکرک امداد خزائن جوددن اولسون قابلک استحقاقی
اعتبارسز وسؤالسز ویا خزائن کرمدن اولسون قابلدن استحقاق وسؤال اعتباریله وصیغهٔ جمع ایله * الهمم قولی
انبیا واولیانک همتنه شاملدرکه انلرک نفوس مبارکه لری اندن صادره درکرک اول همم معجزه نک ویاخود کرامتک
اظهارینه متعلقه اولسون کرک اولمسون * پس انلردخی رسول علیه السلامک حقیقت جامعهٔ کلیهٔ کمالیهٔ ختمیهٔ
احاطیه سندن مستمدلردر ورسول علیه السلام اول حقیقت جامعه دن انلر ایچون همی امداد ایدر * پس
بو مرتبه دن رسول علیه السلامک سائر رسل اوزره افضلیتی ظاهر اولدی پس ظاهر اولدی که شیخ رضی الله عنه
ممد الهمم من خزائن الجود والکرم قولنی محمد قولی اوزره تقدیم ایتمکله حقیقت محمدیه نک تعقلی تقدمنه
والله تعالی یدن اول حقیقت اوزره صلوتک تقدمنه اشارت ایدر اول حقیقت انک اسم شریفی اولان محمد اسمیله
تسمیه اولنمق اوزره * وامداد وقت اولورکه بر مقامک ترقیسی ایله واقع اولورکه همت اکا متعلقه در ووقت اولورکه
بر مقامدن اعلی واشرف وافضل اولان مقامک تعریفی ایله واقع اولورکه صاحبی انده قائم اوله وبر حالتک بیانی ایله
واقع اولورکه انک حالت اولیسندن اعز واکمل واجمع اوله * پس رسول علیه السلامک همتی بو اجمع واکمل ایله
اتصافه وبو اشرف وافضله اتصاله مترقبه ایدی * وشیخ رضی الله عنهک بالقیل الاقوم قولی دلالت ایدرکه بو امداد
مقام بیانده کلام ولسان ایله ارشادا ایتمکله واقع اوله * زیرا رسول علیه السلام قول حقی اعدل اقوال ایله احسن
اعتدال اوزره وقرب نوافلدن لسان حق ایله قائل ایدی بلکه قرب فرایضدن رسول علیه السلامک لسانی اوزره
حق تعالی قائل ایدی پس بوندن اوتری رسول علیه السلامک قولی اعدل اقولدر قال الله تعالی)(ومن
اصدق من الله قیلا) پس رسولک قولی قول اللهدر پس بو تقدیر اوزره امداد رسول علیه السلامک بعثتی
مدتنده وقول اعدل ایله حقه دعوتی زمانتده ما کا مخصوص اولوروانک انتقالندنصکره الی الابد اولان امدادنه
شامل اولوروانده اول واقعه اولان همه وحضرات اسمائیه ده مخزونه اولان آلاء ونعمه متعلقه اولان همه
عام اولمدی وحال بوکه الله تعالی رسول علیه السلامک قرآنده علو مرتبه سن ورحمت عامه سن بیان ایلدی
وما ارسلناک الا رحمة للعالمین)(قولی ایله پس عالمدن بر عالمی تخصیص ایتدی وکذلک قول وبیان ایله امداد
ایتدکنی ایله امداد خزائن جود وکرمدن اولمق میننده توفیق امر مشکلدر خزائن حضرات اسمائیه اولمق تفسیری
اوزره قیل اقوم ایله امداد ظاهرده محل ارشاده واقعدر * وحضرات الهیه احوال غیبیهٔ باطنه ده در وانلردن
امداد دواقع اولمز الا توجه وهمت ایله وقوت روحانیه ایله اخذ ایتمکله لسان ایله اولان قول ایله وبیانده فصاحت
وبلاغت ایله واقع اولمزکه اعدل اقوالدر اطناب ایله ایجاز بیننده ولسانده فصاحت وبیانده بلاغت بیننده
* پس بو مقامده توفیقده تحقیق بودرکه شیخک فتوحاتده واقع اولان تحقیقیدر قال رضی الله عنه فی الفتوحات
فی الفصل الثانی من الباب الثامن والتسعین بعد المائة الکلام والقول نعتان لله تعالی فبالقول یسمع المعدوم وهو

قوله (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له کن) وبالکلام یسمع الموجود وهو قوله تعالی)(وکلم الله موسی تکلیما)
انتهی کلامه پس قول الله تعالینک نعتیدرکه انکله معدومه اسماع ایدر واول قول کن قولیدرکه عدمده ثابت
اولان شیئه دینلدی واول شی انکله ظاهر وموجود اولدی زیرا کن قولی شول قولک عینیدرکه حق تعالی انکله
تکلم ایتدی وکن قولی الله تعالی ایچون بر تجلیدر بر صورتده که قولی وکلامی قبول ایدر نته کیم حق ایچون تجلی
بوندن غیری شیء ایله واقعدر پس قول بو تقدیر اوزره لسان ظاهر ایله اولمقدن اعمدر زیرا لسان ذات ولسان صفات
ولسان افعال ولسان مرتبه ولسان حقیقت دینلور والسنه ده بونلردن غیری دخی دینلور پس هر بر لسان
ایچون بر قول حاصلدرکه اکا مختصدر * پس وقتا که عرف تحقیقده محقق اولدیکه رسول علیه السلامک
حقیقتی اولان حقیقت کلیهٔ کمالیهٔ احاطیهٔ ختمیه برزخ جامعدر ذات ایله اسماء الهیه بیننده وحقایق وجودیه ایله
صور کونیه بیننده ودخی رسول علیه السلامک شول ذاتی که انک حقیقت کلیه سی انده متعینه اولدی ذات
الهیه ایچون مظهر اکملدر وصفات واخلاق واسما وافعالی ایچون وسائر نسب واضافاتی ایچون مجلای اتملدر
وحق تعالی انک ذاتنده وقوا واعضاسنده سریان ذاتی ایله ساری اولدی ومقام قرب فرایضدن انک لسانی اوزره
نطق ایتدی الله تعالینک)(فاجره حتی یسمع کلام الله)(قولی کبی پس معلوم اولدیکه همت بر شخصدن
بر کمالک حصولی ایچون ویا اول همت صاحبنک رب خاصی اولان اسمک خزانه سندن بر عطانک وصولی ایچون
صادره اولسه رسول علیه السلامک حقیقت جامعهٔ برزخیه سی کن قولی ایله قائله اولمقدن زائل ایدکلدر
شول شیء معدوم ایچون که عطاء الهیدر ویا کمال مطالبدرکه مخزوندر اول اسمک خزانه سنده که اول اسم صاحبنک
همتی اکا متعلقه اولدی * پس رسول علیه السلام ذلک الشخصک همتنی قیل اقوم اولان کن قولی ایله امداد
ایدر پس قیل اقوم کن قولندن عبارت اولورکه رسول علیه السلامک حقیقتی وذاتی لسانی ایله دائما انجا
حقدن صادردر روشیخک وصلی الله علی ممد الهمم الی آخره قولی معناسنده اعتبار آخر واردر * واول اعتبار
بودرکه وقتا کیم الله تعالی بو کتابده مذکور بن اولان انبیانک اصولنه اطلاعی شیخ رضی الله عنه اعطا
ایدوب انلرک قلوبی اوزره منزله اولان حکمی انک قلبی اوزره انزال ایتمکله اکا انعام ایتدیسه واول دخی
اکا حمد ایدوب انک حمدی جامع اولدیسه جمیع محامدیکه بو کتابده مذکوره اولان نعمک مقابله سنده انبیادن
صادره در * کذلک وقتا کیم * بو کتاب متضمن اولدیسه انده ذکر اولنان انبیانک حکمنی که انلردن هر بری ایچون
بو امتدن بر وارث کامل واردرکه انک حکمتنه وارثدر واول نبینک حقیقتندن واردا اولان شیئک زیاده اولمسنه
همتی وانبیاء مذکورینک مقاماتی دائما بو ورثه ایله معموره اولدیسه ورسول علیه السلام بو ورثه نک همتی
اول انبیانک حقایقندن جمیع حقایقی جامعه اولان حقیقتی ایله ممد اولدیسه * وشیخ رضی الله عنه رسول علیه
السلامک حقیقتی ایله متحقق اولوب مبشرده * بو کتابی اکا اعطا ایتدیسه وانک حقیقتندن انی قیل اقوم ایله
امداد ایتدیسه خزائن جود وکرم اولان انبیانک حقایقندن جمیع همملک امدادی ایله واول قیل اقوم مبشره ده
هذا کتاب فصوص الحکم خذه واخرج به الی الناس ینتفعون به قولیدر وشیخ رضی الله عنه رسول علیه السلام
اوزره صلوة جامعه ایله صلوة ایتدیکه اول همملک امدادی مقابله سنده وقعه اولان جمیع صلواتی جامعدر
واول صلوة الله در * پس وصلی الله علی ممد الهمم دیدی پس رسول علیه السلام اول ورثه نک همتی ممد
اولدیغن شیخ رضی الله عنه تصریح ایدوب اشارت ایلدیکه کندیسی جمیع همم امدادی ایله ممداد اولمشدر
پس جمیع همم انک حقنده همت واحده اولدی نته کیم جمیع حکم حکمت واحده اولدی زیرا انک همتی حقیقت
محمدیهٔ جمعیهٔ احدیه دن صادره در (محمد وآله وسلم) محمد قولی ممد الهمم قولی ایچون عطف بیاندر یعنی صلوة
ممد همم اولان محمد صلی الله علیه وسلمک وانک آلی اوزره متواصله اولسون ومحمد ایله آلی اوزره اسم سلام
حضرتنه مخصوص اولان تجلی ایله تجلی ایتسون محمد تحمیده مبالغه در زیرا انک حقیقتی جمیع اسماء الهیه
وعطایاء ذاتیه یی جامعه در پس هر حامددن صادر اولان حمد انک اصالته راجعدر که عطا کاندن صادر اولدی
پس جمیع محامد حقیقت واحده اولان حقیقت انسانیه یه راجعه در * پس حقیقت انسانیه محمد ایله تسمیه
اولندی زیرا جمیع محامد الهیه وکونیه جمعنک احدیتیدر وجمیع حامدینک حامدی ایله محموددر وآلدن مراد
رسول علیه السلامک خاصه قریبه سیدر وقال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی اختلاف الصلوة علی النبی

صلى الله عليه وسلم ان الال فى لغتهم خاصة الرجل القريبة اليه اذا كان عظيما حينئذ يضاف اليه بلفظ الآل
واذا لم يكن عظيما لا يضاف اليه بلفظ الال بل يضاف اليه بلفظ الاهل وخاصة الانبياء والرسل هم الصالحون
العلماء بالله المؤمنون وقال فى موضع آخر فلا يتخيل ان ال محمد صلى الله عليه وسلم هم اهل بيته خاصة ليس هذا
عند العرب وقد قال تعالى (ادخلوا آل فرعون) يريد خاصته فان الال لا يضاف بهذه الصفة الا للكبير القدر فى الدنيا
او فى الاخرة) انتهى كلامه پس شيخ رضى الله عنهك كلامندن متبين اولديكه آلدن انك مرادى صالحيندن
وعلماء باللهدن رسول عليه السلامك خاصه سيدر كه انك امورى ومواريث علميه ومقاميه سى انلره آئلدر اولور
على السويه دركه انلر شرفادن اولديلر وكرك اولاد بلر * الا شول كمسنه كه قرابت طينيه صاحبى اولسه ورسول
عليه السلامك صورت عنصريه سنه نسبتى صحيحه اولسه ولكن وراثه معنويه روحانيه دن والله تعالى به اقبالدن
حطام دنيا ايله مشتغل اولسه پس اولدخى صورتده انك آليدر معناده دكلدر * ورسول عليه السلام ايله انك
آلى اوزره تسليم الله تعاليدن سلامك استدعاسيدر * وتسليم ذكر اولنديغى كبى اسم سلام حضرتنه مخصوصه
اولان تجليدر * پس الله تعالى اكا حقايق كمالى تسليم ايدر وتجليات جلاليه سطواتندن اكا سلامتى اعطا ايدر
وانى خلافت وامامت وشفاعت كليه صورتى ايله اظهار ايدروا كالوا حمدى ومحامد الهيه كماليه بى اعطا ايدر *
وانحرافاتدن سلامتى وحقيقت مرأ عند اليه ايله تحقيق هبه ايدر والله اعلم) (اما بعد فانى رأيت رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم فى مبشرة فى العشر الاخير من محرم سنة سبع وعشرين وستمائة بمحروسة دمشق وبيده صلى
الله تعالى عليه وسلم كتاب فقال لى هذا كتاب فصوص الحكم خذه واخرج به الى الناس ينتفعون به) (شيخ رضى
الله عنه ديركه حمد وصلوتدن صكره * پس تحقيق بن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى بر مبشره ده كوردمكه
اول مبشره محروسهٔ دمشقده ايدى سنه سبع وعشرين وستمائه محرمنك عشر اخيرنده من عند الله اراءت ايله
كوردم وحال بوكه رسول الله صلى الله عليه وسلمك الندهبوكتاب وار ايدى پس بكا خطاب ايدوب ايتدى بوكتاب
فصوص الحكم كتابيدر بونى اخذ ايت وبونى ناسه اخراج ايله بونكله منتفع اولورلر خذه قولنده اولان ضمير تذكيره
وموضعنده به ضميرى كتابه عائددر وموضع اولده باتعديه ايجوندر وفصاحت ايجون دخى اولمق جائزدر وموضع
ثانيده باسببيه در (امدى) شويله بيلكل كه حضرت رسالت صلى الله عليه وسلمدن اسانيد صحيحه ايله صحيح
اولديكه بيورمشدر) (من رأنى فقد رأنى فان الشيطان لا يتمثل بى) (بو حديثك مفهومى بودر هر كمسنه كه
رسول عليه السلامى رؤياده اول صورتده كورسه كه دنياده حياتى حالنده رسول عليه السلام اول صورت
اوزره ايديكه احاديث صحيحه ده انك اول صورتى ثابتدر * واول صورت مرتبه كامل الخلقه اولسه پس تحقيق
اول كمسنه رسول عليه السلامى حقيقة كوردى زيرا شيطان اول صورتده متمثل اولمز * واول صورت ايله ابدا
ظاهر اولمز زيرا رسول عليه السلام اسم هادى صورتيدر وشيطان اسم مضل صورتيدر پس اسم مضل مظهرى
اولان شيطانه ممكن دكلدر كه اسم هادى صورتنده ظاهر اوله ووقت اولور كه شيطان صورتدر بوبيت ودعواى
الوهيت ايله ظاهر اولور زيرا مظهر اسم مضلدر وصورت الهيه واسعه در * اسم هادى صورتنى واسم مضل
صورتنى وسائر اسماء الهيه صورتنى محيطدر پس شيطان رسول عليه السلامك صورتنده ظاهر اولمز واما شول
كمسنه كه رؤياده بر صورت كوردى اول حالتدن متيقن اولدى وياخود اكا بيلدى كه اول كورديكى رسول
عليه السلامدر ولكن كورديكى صورت انك صورت اصليه سنه كه حديث صحيحده ثابتدر مطابق اولمسه
واول صورت اكا خصيصه اولمسه وياخود بر وجه ايله كه اكا مطابق اولسه وبر وجه ايله اكا مخالف اولسه * پس
اول صورت مرتبه رسول عليه السلامك صورتى دكلدر وانلك شريعت محمديه صورتنه نسبتنك صورتيدر
* پس شول كمسنه كه انك اعتقادنده وياعلمنده وياحالنده ويامقامنده نقص واقع اولسه مشاهده ايتدرلر رسوله
كندى نسبتى صورتنى وشول كمسنه كه رسول عليه السلامه هر وجه ايله مقتدى واكمل وجه اوزره انك هدايتى
ايله مهتدى اولسه وعلم وعملده حق متابعت ايله اكا متبع اولسه ورسول عليه السلامك حالندن ومقامندن
انكيجون ورث تام اولسه يقظه سنده ومنامنده وسنه ده اولان وقايعنده كورديكى شى مطابقتده اكمل واصح
وشهود وروئتنده تشخص وتمثلده ابين واوضح اولورلر وارثلر رسول عليه السلامه * جميع اخلاق واوصافده
واحوال واعماله ده كمال اتباعندن اوترى انك كبى كمسنه يه بز رسول عليه السلامى كوردم ديمك صحيحدر

وبعده شويله بيلكه روئيت ابصاردن اعمدر * زيرا ابصار حاسهٔ بصر ايله مبصراتك شهوديدر وروئيت جميع
مشهوداتك شهوديدر كرك مشهودات مبصره ويامتخيله ويا ممثله ويا معقوله ويا معلومه اولسون * پس روئيت
حاسهٔ بصر ايله مقيده دكلدر بلكه عين بصيرت وعين علم وعين قلب ايله حاصلدر پس وقتا كه شيخ رضى الله عنه
رأيت رسول الله ديدى وحال بوكه انك زماننده اولان قرمك علم حقايقده اول اعلمى ايدى بزه معلوم اولدى كه
حقيقة انى مشاهده ايتدى پس شيخ رضى الله عنه عين بصيرت ايله وعين قلب ايله رسول عليه السلامك صورت
حقيقت ومعنويه سن كوردى وروحى عينيله صورت روحانيه سن كوردى وعين نورانيهٔ الهيه سيله صورت
نورانيهٔ الهيه سن كوردى وبصرى باطنيله محسوسه ومبصره اولان صورت متمثله سن كوردى ورسول الله
صلى الله عليه وسلم ايجون واردر كه وارث كاملى اولان كمسنه عالم حسده محسوسا ومبصرا ظاهر اوله * زيرا
رسول عليه السلام * بر عالمده مقيد وبرزخده محبوس دكلدر * جميع عوالم وبرازخده صورت معينهٔ
مخصوصه سيله ظاهر اولور وروئيت احديت جمعيهٔ كماليه كه * جميع مقامات روئيتنى جامعه در حقه نسبت ايله
واكمل خلق اولان رسول عليه السلامه * وسائر كله نسبت ايله خاتم نبوت وخاتم ولايت وانلرك اولادنه
مخصوصه در ومبشره اصلده روئيانك صفتيدر ولكن موصوف مقامنه قائمه اولان صفات غالبه دندر * پس
معلوم موصوف ايله ذكر اولنمز بطحا كبى * پس روئياء مبشره دينلمز ارض بطحا دينلديكى كبى پس مبشره روئياء
صالحه دركه مسلم انى كورر * قال الشيخ رضى الله عنه فى المشاهد خرج الترمذى عن انس قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم * ان الرسالة والنبوة قد انقطعت فلا رسول بعدى ولا نبى بعدى قال فشق ذلك على الناس
فقال عليه السلام لكن المبشرات قال يا رسول الله وما المبشرات قال رؤيا المسلم جزء من اجزاء النبوة قال
ابو عيسى هذا حديث حسن صحيح انتهى كلامه واما مشرب الحقيقه ده مبشره روئياده اولمقدن اعمدر * زيرا الله
تعالى اولياسنى يقظه ده روئياسزدخى تبشير ايدر القا واعلام ايله وتجلى ايله ووارد الهى ايله ووارد روحانى
ملكى ايله وبيده صلى الله عليه وسلم قولنده يد قدرت صورتيدر زيرا يد عطا ومنع وقبض وبسط مظهريدر
وكتاب يدر سولده اولديغى اشارتدر كه كمل انبيا اذواقى خصوصنده بوكتابده اولان علوم وحكم اكرچه كيم
بوكملك قلوبى اوزره استعدادات خصيصه لرى حسبيله انلرك اصولى اولان اسمانك حضراتندن منزله درلكن
اول علوم وحكمك احديت جمعى رسول عليه السلامك يدنده وانك قبضه سنده در انك نبوتى جميع نبوات
ختميه جمعنك احديتى اولديغى اعتبار اوزره جميع علوم وحكمى على التخصيص جامعه ومحيطدر * واول حكم
وعلومك تفصيلى وتبيينى پس خاتم ولايت محمديه يدنده در * وهذا كتاب فصوص الحكم قولى پس رسول
عليه السلام طرفندن بوكتابى فصوص الحكم ايله تسميه در وياخود اخبار دركه عند الله بوكتابك اسمى فصوص
الحكمدر * وبوكتابى فصوص ايله تسميه ايتمك اعلامدر كه بوكتاب كمل مذكورينك قلوبى اوزره منزله اولان
حكمك عيونيدر * زيرا فصوص خاصهٔ معلومه اولان معانى وحقايقه دلالت ايدر نتكيم فصوص نقوش
وعلامات اسميه محليدر كه خزانه اوزره انلر ايله ختم اولنور وبوفصوص نقوشنده واقعه اولان نقوش حكم الهيهٔ
كماليهٔ احديهٔ جمعيهٔ ختميهٔ محمديه دركه بوكتابده مذكورين اولان كمل انبيانك قلوبى قابليتنده مفصله در * پس
اكرچه كيم بونقوش حكميه حضرات الهيهٔ اسمائيه دن انبيانك قلوبى اوزره منزله در ولكن اصل ومحتد
جمعيتيله بو حكم ونقوشك جمعى احديتى خاتم رسلك صلوات الله عليه قبضه سنده در * وذكر اولنديغى اوزره
بوحكمك تفصيلى خاتم ولايت محمديه يدنده در زيرا بوحكم وراثت خاصهٔ محمديهٔ ختميه ايله اخذ اولنور
ورسول عليه السلامك شيخ رضى الله عنهه خذه قولى ايله بوكتابى اخذ ايتمكه امرى اشارتدر كه * شيخ
رضى الله عنه ولايت خصوص ختميتنه مخصوص اولان خاتمدر * زيرا فصوص الحكم ختميده اولان حكم
مقامات ختميهٔ محمديه يه مخصوصه اولان حكمدر كه حضرات اسمائيهٔ الهيهٔ خصيصه اولان كمالاتك
مقاماتندن هر مقام متعينه دركه بوكتابده مذكورين اولان انبيا اول اسما تجلياتنك وعلوم واحكامنك
جمله سيدر * پس فاخرج به الى الناس قولى ايله خاتم انبيانك شيخه بوكتابك اخراجنه كه حكم ختميه يى متضمندر
امر ايتمسى اشارتدر كه شيخ رضى الله عنه ختميهٔ جمعيه ده انك وارث اكمليدر * زيرا حقايق وعلوم ختميه واقعه
اولمز الا ختميه ايله متحقق اولان كمسنه ايجون وحكم ختميه يى الله تعالى شيخ ايله اظهار ايدر وانلديدى ولسانى اوزره

وسیاق کلام اقتضا ایدرکه * ینتفعون قولی امرك جوابی اوله * وینتفعون قولی اسقاط نون ایله مجزوم اوله *
لکن مقتضای ظاهر اوزره اخراج اولنمدی * کانه رسول علیه السلامدن اخبار ایتدیکیدر * جاریه اولان حال
صورتیله مزید اعلام وبشارتدن اوتری * اخرج به الی الناس ای المتحققین بالانسانیة ینتفعون به * دیدی
یعنی انسانیه ایله متحققین اولان ناس انك ایله منتفع اولورلر دیمکدر * ویاخود سؤال مقدره جوابدر اکر رسول
علیه السلام سؤال اولنسه که تحقیق بو حکم صفت حیوانیه ایله متصف اولان ناسك فهمندن ممتنع الیه در
پس جواب ایدر * بان فیهم ناسا مستعدین للکمال ینتفعون به * قولی ایله) (فقلت السمع والطاعة لله تعالی
ولرسوله ولاولی الامر منا کما امرنا) (پس مبشره ده رسول علیه السلامه ایتدم الله تعالی یه ورسولنه وبزدن
اولی الامره سمع وطاعت قرأنا وحدیثا مأمور اولدیغمز کبی یعنی تفصیلا امر الهیی سامع اولوب الله تعالی یه
ورسولنه اطاعت وامتثال ایتدم ودخی بزدن یعنی باطنده حکم اصحابی اولان اقطاب وخلفادن وظاهرده
سلاطین وملوکدن اولان اولی الامره بنکم * اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم * حقك قولنده
ودخی اذا ولیتم امرا فاطیعوه ولو کان عبدا حبشیا رسول علیه السلامك قولنده مأمور اولمشز وبو وجه
مفهوم ظاهر اوزره در واما بونك سری وباطنی بودرکه شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه طاعت الله وطاعت
رسول الله وطاعت اولی الامر اولان امور ثلثه مبشره ده امر ثیه اولان صورت محمدی یه اطاعتده مجتمعه در
زیرا الله تعالی مظهر محمدیه ده متجلی وظاهردر وصورت محمدیه ورسول علیه السلام جمیع کمل اوزره ولی
امردر * پس رسول علیه السلامه اطاعتده امور ثلثه مجتمعه اولور * وکذلك اولی الامرده دخی امور ثلثه
موجوده در زیرا اولی الامر اولان اولیا کمل مظاهر الهیه در وخلفاء رسولدرلر پس انلره اطاعت الله تعالی یه
ورسولنه اطاعتدر * پس شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه رسول علیه السلام امر الهی ایله بو کتاب
فصوص الحکمی اکا اعطا ایدوب ناسه اخراج ایتمکله امر ایتدکده اولدخی اولیا وخلفاء اولی الامردن اولوب
امر الهی ایله وامر رسول ایله اخراج ایتدیکی کتابی قبول ایدوب انکله منتفع ومتحقق اولمقده الله تعالی یه
ورسولنه واولی الامره که شیخك کندی وجودیدر مؤمنین اطاعت ایدرلر * پس اکر اطاعت رسول ایله اطاعت
اولی الامرده اطاعت حق اولمیه دی الله تعالی رسول ایله اولی الامره اطاعت ایله عبادته امر ایتمزدی * وقضی
ربك الا تعبدوا الا ایاه * پس اولی الامر اولان شیخ رضی الله عنه امر حق وامر رسول ایله اخراج ایتدیکی کتابی
قبول ایدن کمسنه الله تعالی یه ورسولنه واولی الامره اطاعت ایدر * واکا انکار ایدن کمسنه الله تعالینك
ورسولینك امرنه واولی الامرك امرنه انکار ایدر ونعوذ بالله من الادبار فی صورة الاقبال * پس اولی الامر منا
قولنده کندی امرنه اطاعته اشارت ایدر * وشیخ رضی الله عنهك بو واقعه سنه موافق ورسول علیه السلام
کتاب فصوصی انك ایدینه ویردکنه مطابق (سنه ثلث والف) تاریخنده که افلاق طائفه سی عصیان ایدوب
روسجق نام قصبه ده عسکر اسلام ایله سردار * نهر طونه اوزره جسر وضع ایدرکن فقیر عسکر اسلام ایچنده
موجود ایدم ناکاه برکون اشراق وقتنده بنی نوم اخذ ایدوب رسول علیه السلامی اصفیاء عظام واولیای کرامدن
برجمعیت عظیمه وصحبت جسیمه ایچنده کوردم که اول مطالع نور نبوت قطب دائره وجود حاق وسطده مشهود
ایدی * واول قوم کرام حلقه اولوب انك اطرافنده ادب وخشوع ودزانو اوزره اوتوروب نور نبوت جمالنه ناظر
وانلرك امر واحکامنه منتظر ایدیلر وبندخی اول ادانك سلکنده منتظم واول دائره نك رسمنده مرتسم اولوب
اول مجلسده ادب اوزره قاعد وجمال رسولی انك مقابله سنده مشاهد ایدم پس ناکاه اول سالار انبیا ومرتب
صفوف ارواح اولیا علیهم افضل الصلوة والسلام * اول جمع عظیم ایچنده بو فقیره التفات ایدوب کندی خط
شریفیله مکمل ومجلد بر مصحف بنم الیمه صوندی وبندخی اول مصحفی رسول علیه السلامك الندن الوب
بر موضعدن فتح ایتدم پس کوردم که رسول علیه السلامك خطیدر پس رسول علیه السلامدن درس
وتحقیق طریقی اوزره قرائت ایتمکه شروع ایتدم اولدخی بکا درس ویروب حقایق قرانیه واسرار ودقایق
فرقانیه یی قلبمه نفخ ایتدی وبندخی علم الهیده شویله مستغرق اولدمکه هرنه شیدن که سؤال اولنسم جواب
ایدردم پس افاضه واستفاضه وظیفه سی تمام اولدقده حضار مجلس اولان قوم کرامك بعضیسی بعض مسائلی
استشکال ایتمکله رسول علیه السلامدن سؤال ایدوب اندن قرائته شروع ایتدکده بندخی حضور رسول

علیه

علیه السلامده انلرك طرفندن جواب ایتدم والیده اولان مصحف رسولدن انلره تحقیق وافاده ایتدم وانلردخی
درس طریقی اوزره قرائت ایدوب استفاده ایتدیلر ورسول علیه السلام واقف وساکت ومتوجه ومراقب
ایدی وسائر اصحاب مجلس دخی سامعین ایدیلر * ومجلسك آخرینه وارنجه رسول علیه السلامدن هرنه که
سؤال اولنسه بی توقف بصیرت ویقین اوزره جواب ایدردم پس مجلسك آخرنده اول ساقی شراب علم وعرفان
ومعد ارواح انس وجان حضرتلری تکرار بو فقیره التفات ایدوب الیمه بش التی جزء مقداری غیر مجلد کتاب
صوندی وبکا خطاب ایدوب * بو کتاب حضرت حسینك قرآن عظیمه اولان تلخیصیدر شمدی نصکره بونی
اوقوینك دیدی پس بندخی اول کتابی رسول علیه السلامدن الدم * پس رسول علیه السلامك اول صحبت
عظیمه ایچنده بو فقیره التفات ایدوب کندی خطیله اولان مصحفی الیمه ویروب * علم النبی قرأتی بغیر واسطه
اندن اخذ ایتدیکمدن * وانك مجلسنده غیره افاده ایتدیکمدن مسرور ایکن * امام حسین رضی الله عنهك
واقعه سنك دهشتندن استیقاظ ایدوب امام حسینك قرأنه تلخیصی اهل اسلامه قرائت ایتمکه واقع اولان
امرنده هیمان اوزره سیر اولدم * پس رؤیانك دلالتی وجوهندن بعض وجه ایله اخذ اولندیکه رسول علیه
السلامك امتی امتحانات الهیه ایله امتحان اولنوب بلاد اسلامیه اوزره بلایا ومصائبك تسلیطنه وعسکر
اسلامك انهزامنه اراده الهیه نك تعلق ایتدیکنه رسول علیه السلام اشارت ایلدی پس عسکر اسلام ایله سفر
ایتمکه رسول علیه السلام طرفندن اذن مشاهده اولنمغله عسکر اسلام نهر طونه دن عبور ایدوب دار
کفاره دخول ایتدکارنده جهاد وغزایه توجهدن عودت اولنوب اوچنجی کون عسکر اسلام کفار ایله مقابله
اولدقلرنده انلره برمقدار انهزام واقع اولوب طبل وعلم اصحابندن اول کونده چوق کمسنه شهید اولدی وعسکر
اسلام اول سفردن عودت ایتدکارنده کفار بدکردار انلرك اردلرندن ایریشوب انلره کسر ویردیلر * روایت
ایدرلر که اول کون قرق اللی بیك مقداری کمسنه عسکر اسلامدن شهید اولدی * والحاصل اول سنه ده اهل
اسلامه اصابت ایدن مصیبت زمان قریبده اصابت ایتمشدر * واول زماندنبرو ممالك اسلامیه وبلاد عثمانیه
تسلیط اهل بدعت وضلال وتقلیب اصحاب بغی وجلالدن خالیه اولمدی بیك اون سکز تاریخنه کلنجه * پس
بوسنه ده عالمك قوای ردیه سی تحلیله ومظاهر جلالیه نك نجوم نحوست مطالعلری افول وزواله یوز طوتدی
(امدی) شویله معلوم اوله که اول ممد همم * وصاحب جود وکرم محمد صلی الله علیه وسلم دائما ابدا اورنه
وخلفاسن علم الهی ایله ممد اولمقدن خالی دکلدر وانلردخی بغیر واسطه اندن اخذ ایتمکدن خالی دکللردر * پس
شیخ رضی الله عنه بو کتابده حکمدن هرنه شی که ایراد ایتمشدر حد رسول علیه السلام اوزره ایراد ایتمشدر
زیاده ونقصانه استطاعتی یوقدر) (والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) (فحققت الامنیة واخلصت النیة
وجردت القصد والهمة لابراز هذا الکتاب کما حدلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من غیر زیادة ولا نقصان
(پس عالم حس وشهادتده امنیتی که اول مبشره در بن تحقیق ایتدم یعنی حضرت خیالده متمثل اولان صورتك
حقیقت وحقیتنی ادراك ایتدم ویاخود خارجده اثبات ایدوب حسده ظاهر ایتدم نتکم الله تعالی یوسف
پیغمبر علیه السلامدن حکایه طریقی اوزره * هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا * دیدی ای کانت
رؤیای مشهودة فی حضرة الخیال موجودة فی الحس یقظة * وبو کتابك ابرازنه نیتی خالصه ایتدم وقصدی وهمتی
بن تجرید ایتدم نتکیم رسول الله صلی الله علیه وسلم انی بکا تحدید ایتدی من غیر زیادة ولا نقصان * پس الامنیة
قوالنده وجهین جائزدر بروجه بودرکه رسول علیه السلامه مضاف اوله ولام عهد مضاف الیهدن عوض
اوله کانه رسول علیه السلام ولایت خاصه سی ذوقنه متعلقه اولان * علوم وحکمك واسرارك کشف
واظهاری خاتم اولیا ایدی اوزره اولدیغی عالم اولماغله * شیخ رضی الله عنه خاتم ولایت محمدیه مرتبه سنده
متحقق اولدقده برازخ علویه روحانیه ده رسول علیه السلامك روح شریفی من عند الله تمنی ایدوب مراد
ایتدیکه اول حکم واسراری انك مظهر قابلی ووارث کاملی اولان شیخ رضی الله تعالی عنهك یدی اوزره
اظهار ایلیه * پس الله تعالی انك صورتی مظهری ایله اول حکم واسرارك صورتنی شیخه اعطا ایتدی وانلرك
اظهاری رسول علیه السلامك امنیتی ومقصودی اولدی وبروجه دخی که امنیه شیخ رضی الله عنه مضاف
اوله کانه شیخ رضی الله عنه خاتم ولایت محمدیه مرتبه سنده متحقق اولدقده عارف اولدیکه اول مرتبه یه متعلقه

اولان علوم واسرارك اظهاری * اول مرتبه ده متحقق اولان كمسه نك يدی ايله واقع اولور واول علوم واسرارك
اعطا وافاضه سی حقيقت محمديه يدنده در پس شيخ رضی الله عنه انك حقيقتی اولان حقيقت محمديه حضرتندن
كانه انك يدی اوزره اول حكمك اظهارنی تمنی ايتديكندن اوتری ومبشره دخی شيخك اولديغندن اوتری امنيه
اكا اضافت اولنور وامنيه تمنيدن مأخوذدر قال الله تعالی (وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبی الا اذا تمنی
القی الشيطان فی امنيته فينسخ الله ما يلقی الشيطان ثم يحكم الله آياته) وكتابك ابرازنه تجريد قصد وهمت بودركه
بو كتابك ابرازنه توجه وعزيمتی وهمتی احدی الوصف القاءات شيطانيه واغراض نفسانيه دن برشیء انده متخلل
اولميه * وشيخ رضی الله عنهك رسول عليه السلامك حدی اوزره من غير زيادة ولا نقصان ابراز ايتديكنك
وجهی بودر زيرا شيخ رضی الله عنه خلافت ايله متحققدر پس خليفه امين در وامانت زياده ونقصانی قبول ايتمز
بلكه خليفه امر رسوله ممتثلدر شول وجه اوزره كه رسول انی ايراد ايتدی وشول حد اوزره كه آنی تعيين ايلدی
(وسألت الله تعالی ان يجعلنی فيه) ای فی ابراز هذا الكتاب) وفی جميع ما يرقمه بنانی وينطق به لسانی وينطوی
عليه جنانی بالالقاء السبوحی والنفث الروحی فی الروع النفسی بالتأييد الاعتصامی) والله تعاليدن بن سؤال
ايتدم كه بو كتابك ابرازنده ودخی بنم جميع احوالمده بنی انك شول عبادی زمره سندن ايليه كه شيطان ايچون
انلر اوزره سلطان وحكومت وتسلط وتغلب يوقدر ودخی جميع شيئده كه بنم بنانم انی كتابت ايدر ولسانم انكله
نطق ايدر * وقلبم انك اوزره منطوی اولور تأييد اعتصامی ايله روع نفسيده القاء سبوحی ونفث روحی يه بنی
تخصيص ايليه * پس شيخك ان يجعلنی فيه الی اخره قولی مخرجدر الله تعالينك) اهدنا الصراط المستقيم)
(قولنك مخرجی كبی * پس بو لسان الله ايله ادب لسانيدر زيرا شيخ رضی الله عنه يقين اوزره در كه كنديسی
عباد اللهك شول زمره سندندر كه الله تعالی انلرك حقنده) ان عبادی ليس لك عليهم سلطان) ديدی زيرا
جميع كمالات الهيه وكونيه يی مستجمع ودرجات ايمانيه انسانيه كماليه يی مستكمل وجامع روشهود واحساس
وتوحيد وعيان مرتبه سنه بالغ اولوب خلافت كبری ايله متصف ومتحققدر * پس الله تعالی ايله ادب اعلای
مقامات محققين واكمل درجات مقربيندر * وكذلك رسول عليه السلامك) ان فی الجنة درجة واحدة لا تصلح
الا لرجل واحد وارجو ان اكون ذلك الرجل) قولی كبی مخرجدر زيرا انك حقنده عليه السلام محققدركه * اول
رجل علی التعيين كندی نفسيدر * وكذلك وان يحصنی فی جميع ما يرقمه بنانی الی آخره قولنده واقع اولان القاء
شياطين مواضعنده ادب حقی رعايت ايتديكه اول موضعك بريسی تلاوت حقنده نطقدر وبريسی القاء الهی يی
ويا القاء روحی يی اهلنه كتابت حاليدر وبريسی قلبك ظاهری اولان جنانده خاطر وهاجسدر وفی جميع ما يرقمه
بنانی قولی كتابت حقنده وينطق به لسانی قولی ايله كلام حقنده وينطوی عليه جنانی قولی ايله قلبه نزولی حقنده
القاء سبوحی ونفث روحی تخصيص طلب ايتدی * پس مواضع القادن برمحلی ترك ايتديكه شيطان اندن تحلل
ايليه پس تأييد اعتصامی وتوفيق ربانی والقاء سبوحی ونفث روحی ايله مؤيد ايكن * واعلای درجات حفظ
وعصمتده محفوظ ومعصوم اولوب قلبی حقه واسع ايكن وقلبی حق ايله مملو ايكن مواضع القاده عصمت وحفظ
تخصيصی طلب ايتدی * والقاء سبوحيدن مراد حضرت طهارت ونزاهتدر زيرا القا جميع حضرات اسمائيه دن
واقعدر پس حضرت طهارت ونزاهتدن اولان القاء سبوحی يه تخصيصی طلب ايتديكه جميع شوائبدن طاهرا
ومقدسا الله تعالی ايچون خالص اوله ويا خود بلا واسطه حضرت احديتدن واقع اولان القادركه كثرتدن
طاهر ومنزه در ونفث روحی كلام روحانی صورتيدركه ارواح عاليه كليه ملكيه دن القا ايله نفسك باطننده
ظاهر اولور ورسول عليه السلام * بوكا اشارت ايدر) ان روح القدس نفث فی روعی (ان احدا لن يموت حتی
يستكمل رزقه) ونفث روحيدن مراد وحی والقا دخی واقع اولور * وكذلك نفث روحی قوليله محمد صلی الله عليه
وسلمك روحانيتی صورتنده كندی نفسنه وفی الروع النفسی قوليله محمد صلی الله عليه وسلمك روحانيتی صورتنده
كنديسنه القا اولنان روح الالهيه اشارت ايدر * روع ضم را وسكون واو ايله صدردركه نفس طرفندن قلبك
وجهيدركه محل هواجس نفسانيه ووساوس شيطانيه در * پس تأييد اعتصامی ايله القاء سبوحی مؤيد اولوب
ونفث روحی يه محل اولدقده نور الهی ايله منور اولوب رذائل اندن زائل اولور * پس روع نفسيكه نفسك باطنی
وقلبك ظاهريدر القاء سبوحی ونفث روحی محلی واقع اولور * والقاء الهی ونفث روحی قلبك باطنندن نفسك

باطننده

باطننده قلبك ظاهرينه در پس نفس من عند الله مؤيده والقاء شيطانيدن معصومه اولور وتأييد اعتصامی
عصمت الهيه ايله الله عاصمدن تأييد ونصرتدر القاءات شيطانيه وخواطر نفسانيه دن * وصراط مستقيمه
هدايتدر) قال الله تعالی ومن يعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقيم) (وبالتأييد قولی وجه مشروح
اوزره يحصنی قولنه متعلق اولور وبا ملابسه ايچون واقع اولور ومع معناسنه دخی اولمق جائزدر وای وان يحصنی
بالالقاء السبوحی مع التأييد الاعتصامی (حتی اكون مترجما لا متحكما) حتی سألت قولنه متعلق اولور * يعنی
تأييد اعتصامی ايله القاء سبوحی ونفث روحی يه اختصاصمی الله تعالی دن سؤال ايتدم) تا كيم بو كتابك ابرازنده
رسول عليه السلام طرفندن مترجم اولم متحكم اولميم يعنی رسول عليه السلام مبشره ده صورت مثالده بكا
كوستردیكی كتابده ارادة الهيه ايله اظهارا تمكه ارادت ايتديكی حكم واسرار غيبيه يی انك لسانتدن عالم حس
وشهادیده الفاظ وعبارت وحروف وكلمات ايله مترجم اولم ورسول عليه السلام حد ايتديكی شیء اوزره زياده ايله
ويا اندن نقصان ايله كندی نفسم طرفندن متحكم اولميم زيرا مترجم مقام وراثتده قائم اولوب علم رسوله وارثدر
وانك امرنه ممتثلدر * ومتحكم كندی رأيی قتنده واقفدر صاحب سوادیدر مقام وراثت حقنی ايفا ايتمشدر
پس شيخ رضی الله عنه بو حكم واسرارك غيبدن شهادته اخراجنده ترجمان رسول عليه السلامدر * پس بو حكم
واسرار مترجمه دن هرقنقی شيئه عوام ناس انكار ايدرلرسه وشيخ خدمتنه تهمت ايدرلرسه پس كلام حقه
وكلام رسوله انكار ايدرلر * ورسول عليه السلامه تهمت ايدرلر (امدی) ای صاحب بصر حديد ونظر سديد پس
سن كاملك حقوق حقی وحقوق رسولی رعايتنه نظر ايله فو الله اكر خلافت كامله حسبيله وصورت الهيه يه
مظهريتی ايله اسم حكيم مقتضاسی اوزره حكم ايتسه انك علوقدرنه نقص لازم كلمزدی زيرا جميعا وتفصيلا
انك حكمی حكم حق وحكم رسول عليه السلامدر پس انك كلامنه انكار ايدن كلام حقه وكلام رسوله
انكار ايدر (ليتحقق من يقف عليه من اهل الله اصحاب القلوب انه من مقام التقديس المنزه عن الاغراض
النفسية التی يدخلها التلبيس) تا كيم اصحاب قلوب اولان اهل اللهدن بو كتابك سرينه واقف اولان كمسنه
متحقق اوله يعنی حقيقت اوزره عارف اوله كه بو كتاب شول مقام تقديسدن منزلدر يعنی بو كتابك الفاظنده
ظاهره ومتجليه اولان حكم وعلوم مقام احديتدن منزلدركه اول مقام شول اغراض نفسيه دن منزهدركه
انلره تلبيس داخل اولور يعنی بو كتابك صورت معنويه سی ارادت الهيه ايله مقام احديتدن طهارت اصليه
اوزره منزله در مقام كثرتده اولان نفسك اغراضندن كه محل تلبيسدر منزهه در اغراض نفسانيه ايله
منصبغه اولمغله ومحل نقص وعيب اولان نفس مرتبه سندن منبعثه اولمغله * زيرا مرتبه نفسدن ظاهر
اولان شیء اغراض نفسيه ايله ظاهره * ونفس حقی باطل ايله الباس ايدر * ليتحقق قولنده لام سألت
قولنه متعلقدر صيرورت معناسنه دروا كالام عاقبت ولام مأل تسميه ايدرلر * حق تعالينك) فالتقطه
آل فرعون ليكون لهم عدوا وحزنا) قولنده واقع اولان لام كبی ولام تعليل اولمق دخی جائزدر واصحاب
القلوب قولی اهل الله قولی ايچون عطف بياندر واهل اللهدن مراد مشرب كمالی احدی جمعی الهی اصحابی
اولان اصحاب قلوبدركه انلرك قلوبی حق ايله منقلبه در وحقه واسعه در آنك تجلياتی تنوعاتنده * وتجليات
جلاليه سطواتنده مستهلك اولان تجليات جماليه ده مستغرق اولان اهل الله دكلدر * ودخی اذواق جزئيه
تقييديه اسمائيه ارباندن اولان اهل الله دكلدر (وارجو ان يكون الحق تعالی لما سمع دعائی قد اجاب ندائی)
(وبن رجا ايدرمكه وقتا كيم حق تعالی بنم دعامی استماع ايليه تحقيق بنم ندامی اجابت ايليه * وشيخ رضی الله
عنهك دعاسی وسألت الله ان يجعلنی فيه الی آخره قوليدر وسمعی دعا يه واجابتی ندا يه اضافتده ناسك بعضسی
اعتراض ايدوب ايتديكه بونك عكسی انسبدر عرفا زيرا اندادن مراد اسما عدرو دعادن مراد اجابتدر) (قال الله
تعالی ادعونی استجب لكم (ولكن شيخ رضی الله عنهك دعاسی وسألت الله ان يجعلنی فيه الی آخره قوليدر
جميع احوال واقوالده الله تعالی يه ورسولنه مقتديدر پس الله تعالينك انك يسمع الدعاء قولنده اولان عبارتی
اعتبار ايتدی وقال تعالی) امن يجيب المضطر اذا دعاه) پس وقتا كه الله تعاليدن اجابت متحققه اولدی
شيخ رضی الله عنه (فما القی الا ما يلقی الی ولا انزل فی هذا المسطور الا ما ينزل به علی) ديدی پس بو كتابده
حكم واسراردن وعلوم ومعارفدن كتابت ايله بن القا ايتم الا حضرت محمديه دن بكا القا اولنان شیئی يعنی الله

تعالی بنم قلبمه القا ایتدیکی حکم واسراری القا ایدرم * وبن بومسطور ایچنده یعنی بوکتابده هرقصده وهرحکمتده تنزیل ایتم الاشول شیئی که بنم اوزریمه انکله تنزیل اولنور یعنی الاشول علمی که صورت محمدیه کمالیهٔ ختمیه‌ده ظاهراولان الله بنم اوزریمه انی تنزیل ایدر * ولاانزل ومانزل قولی افعالدن وتفعیلدن اولمق جائزدر تنزیل اولنور پس وقتاکیم شیخ رضی الله عنه ضعف افهامدن اوتری بنزل به علی قولنده دعوای نبوته ویاخود دعوای وحیه اوهامک سبقتن بلدی پس استدراک ایدوب (واست بنبی ولارسول ولکنی وارث وللاخرة حارث) دیدی یعنی حال بوکه بن نبی دکلم رسول دخی دکلم ولکن بن وارثم وآخرتم ایچون حارثم یعنی نبوت ورسالت جهتی ایله بن تنزیل ایتم ولکن وراثت محمدیه حسبیله تنزیل ایدرم حقیقت محمدیه‌دن متولد اولوب مال یتیم اولان علوم واحوال ومقامات ومشارب واذواق وکمالاتک جمعیتی صورتنه ابن صلبی کبی وارث اولوب وراثت کلیه جمعیتم حسبیله امر حق وامر رسول ایله انزال وتنزیل ایدرم وبوحکم واسراری صورت محمدیه‌ده اخذ ایدوب امر حقله اظهار ایتمکله طالب ظهوردکلم عبد ممتثل وابن وارثم وآخرتم ایچون یعنی مرجعم وعاقبتم اولان حقیقت محمدیه وذات احدیه ایچون حارثم اول حقیقتده مندرجه ومندمجه اولان حقایق حکم ومعارف بذرنی سطورکتابه وقلوب مستعدین اولی الالبابه بذرایتدیکیم حالده * وکذلک آخرتم ایچون حارثم هیأت الهیه‌دن بکا عطا اولنان علوم ومعارفی امر رسول ایله طالبینه علی طریق الامتنان اعطا ایدرم (امدی) شویله بیلسکل که اختصاص الهی اولان نبوت ورسالت تشریعیه رسول علیه السلام ایله منقطعه‌درزیرا نبوتدن مراد کمال دین الهیدر * وامر دین رسول علیه السلام ایله اکمال اولندی نته‌کیم الله تعالی (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی) (دیدی پس انکیچون رسول علیه السلام لانبی بعدی ولارسول) دیدی * پس تشریع جدیده متعلق اولان انزال خاص منقطع ومهجوردر واما ورثهٔ انبیا اولان اولیادن انبیانک حقایقی اولان حضرات الهیهٔ اسمائیهٔ مخزونه اولان علوم وحکم ومعارف الهیه‌نک انزالی مطلقا ممنوع ومحجور دکلدر * دائما ابدا انبیانک ورثه‌سی اولان اولیانک قلوبی اوزره انبیانک حقایقی متضمنه اولدیغی علوم ومعارفی الله تعالی انزال ایدر * وورثه‌دن هربر وارث * انبیادن برنبینک علوم واحوال ومقاماتنه وارثدر اول نبینک مقاماتی ایله قائم اولور وانک احوالی انک اوزره ظاهر اولور * والله تعالینک علومی حقایقی که اول نبینک زماننده الله تعالی انکله انلری اظهار ایلدی اول وارث ایله اول حقایقی اظهار ایدر * قال علیه السلام (العلماء ورثة الانبیاء وقال علیه السلام الانبیاء ماورثوا دینارا ولادرهما وانما ورثوا العلم فمن اخذه اخذ بحظ اوفر) وعلوم انبیاء الهیه‌در ووهبیه وکشفیه‌در تجلی الهی ایله منزله‌در کسب وتعمل ایله محصله دکلدر * پس وراثت حقیقیه دخی کذلک وهبیه وکشفیه‌در فعلیه وعقلیه دکلدر * پس اولیادن بعضیز علمی شول معدندن اخذ ایدرکه * نبی ویاخود رسول اول معدندن انی اخذ ایتدی وروات اسانید طویله ایله نقل ایتدیکی شیء علم دکلدر * زیرا انی ایله رسول علمی اللهدن اخذ ایتدی * پس وارث حقیقی الله تعالیدن اخذ ایتمکده درمنة ولدن اخذ ایتمکده دکلدر (امدی) رسول علیه السلام اکمل رسلدر حالا ومقاما پس آنک وارثی دخی اکمل ورثه‌در علما وحالا ومقاما ورسول علیه السلام بغیر واسطة علم الهی‌یی اللهدن اخذ ایتدیکی کبی آنک وارث اکملی دخی کذلک بغیر واسطة اللهدن اخذ ایدر * فتحقق (شعر) فمن الله فاسمعوا والی الله فارجعوا فاشرط محذوفه جواب اولمق جائزدر یعنی بوکتابده حکم واسراردن بن برشیء القا ایتدم الاشول شیئی که الله تعالی بنم اوزریمه انی القا ایتدی * پس بوکتابده ایراد ایتدیکم شیئده بنم تصرفم یوقدر * پس بخنکم بوحکم واسرار اوده بنم تصرفم اولمسه وحق تعالی انلری بنم قلبمه انزال ایدوب القا ایلسه پس سز انلری بندن استماع ایتمک مقام تفصیلده * الله تعالی بنم قلبمه تلقی اولدیغی حیثیله ومقام جمعده بنا کامظهر کل اولدیغم حیثیله ظهور کلی ایله بنم مظهرمده ظاهر ومتجلی ومتکلم اولدیغی حیثیله اللهدن استماع ایدلئ * زیرا بن آنک لسانی یم پس بنم لسانم ایله قائل ومتکلمدر * وبوکتابده مذکور اولان حقایق ومعارفدن برشیئده سز مشتبه اولسکز پس الله تعالی به رجوع ایدلئ ویتده موضعنده واقعه اولان صله تخصیص ایچون تقدیم اولندی) (فاذا ما سمعتم ماأتیت به) وماأتیتم به فعوا) (پس بخنکم سز اللهدن استماع ایتسکز * شول شیئی که بن انی کتوردم ویاخود شول شیئی که اول سزه اتیان اولندی * پس سز انی قلوبکزو عاسنده حفظ ایدلئ زیرا قلوب صافیه مخزن اسرار

الهیه‌در * عواوعی یعیدن امر حاضر جمع مذکردر یقال وعی اذا حفظ (ثم بالفهم فصلوا) من التفصیل مجمل القول واجمعوا) (وبعده فهم الهی ایله اول قول مجملی تفصیل ایدلئ وجمع ایدلئ یعنی مقامات کمالیه‌ده قولی بن اجمال ایتدم * وهر نبینک ذوقی اثناسنده مقام ختمیهٔ محمدیه‌یه مختص اولان کمالی وحکمتی ذکر ایتدم * پس سز اول قول مجملی تفصیل ایدلئ * واول کمال ختمیهٔ محمدیه‌یی که بر نبی‌یه مخصوصدر * غیردن تمییز ایدلئ * وبعده مقامات محمدیه‌دن بر مقامک کمالنه مختصدر اول مقامک ذوقی حسبیله * ومقاماتدن هربریسی آخردن متمیزدر ولکن جمیع مقامات محمدیهٔ فرقانیهٔ تفصیلیه مقام اقدم اولان مقام احدیتده مجموعه واندہ مندرجه‌در جمعا * نته‌کیم اول مقام اقدم واجمع جمیع مقاماتده تفصیلا ظاهردر * اول مقاماتک اقتضاسی حسبیله) (ثم منوابه علی طالبیه لاتمنعوا) (یعنی حقایق اذواق ومشارب وکمالات وعلوم احوال ومقامات ایله وتوحیدده بیان ایتدیکم * فروق ایله وبعد الفرق جمع ایله متحقق اولدیغکزدنصکره سزدن اتیان ایتدیکم * شیء ایله انک طالبینی اوزره من ایدلئ یعنی انلردن عوضنی غیری طالبین اولدیغکز حالده عطاء امتنانی ایله انلره عطا ایدلئ تعلیم وارشاد ایتمکله بخلا وشحا طالبیندن انی منع ایتمک بلکه امر رسول ایله عمل ایدلئ که انتفاع ناس ایچون اخراج واظهار ایتمکله بکا امر ایلدی زیرا طالبیندن انک کتم واخفاسنده فائده یوقدر بلکه انی اهلنه اذاعت وافشاسنده‌در قال الله تعالی) (وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه) (هذه الرحمة التی وسعتکم فوسعوا) یعنی بوکتابده انزال اولنان علوم وحکم که علم توحیددن خلاصه اذواقه ومشارب کمل زبده‌سنه متعلقه‌در * الله تعالیدن سزه‌ای اهل خصوص واصحاب فصوص بر رحمت خاصه‌درکه سزه واسعه‌در واهل خلوصی کماله مؤدیه‌در * پس سز آنی طالبین اوزره توسیع ایدلئ الله تعالی سزلئ اوزریکزه توسیع ایتدیکی کبی وبورحمت سزه واسعه اولدیغی کبی * وبوعلومک طالبینه ایصالنده اللهک ورسولک اعوانی وانصاری اولک وانلری طالبینه توسیع ایدلئ) (ان تنصروا الله ینصرکم) (زیرا عامهٔ خلق حقیقت امردن حجاب عظیم وجهل عمیم ایچنده‌در * پس انلر علومنده حقه واصل اولمزلر وخلقک حجابینده مدرکاری ومفهوملری حسبیله حقدن محروم قالوب ضلالتده قالورلر * زیرا انلر امری فرق وتمییز اوزره ووجودده الله ایله اثبات غیر اوزره بنا ایدرلر تحدید وتحییز ایتمکله * وحال بوکه ذوق انبیا ومشرب کمل اولیاده امر توحید اوزره‌در * زیرا انلر (شهد الله انه لااله الا هو) (قولی ایله) (وهو بکل شیء محیط) (قولنده وغیریده واقعه اولان شهادت حقله ووجود وشهوددن غیری وجود حقیقی ایله موجود بر وجودی اثبات ایتمدیلر * وکشف وشهود ایله وجود واحد حقدن غیری برشیء مشاهده ایتمدیلر * بلکه وجودات اشیایی آنک وجودنده هالکه وتعینات اعیانی آنک عین واحده‌سنده فانیه مشاهده ایتدیلر * پس) (رحمة للعالمین) اولان رسول امر الهی ایله مراد ایتدیکه خلقی ضلالدن انقاذ ایدوب * حقیقت امره که نفسنده امر آنک اوزره‌در علم حقیقی‌یی اعطا ایتمکله انلره رحمت ایلیه * وبو رحمت مراتب رحمتک اعلی واکملی وافضلیدر * پس اذواق انبیا علیهم السلامده واقعه اولان مراتب توحیدی وجمیع مراتب توحیدی جامع اولان توحید ذاتی مشتمل اولان بوکتاب مستطابده‌که مشرب محمدی وذوق جمیع احدی‌یی جامعدر رسول علیه السلام کندی ورثه‌سنک اکملی اولوب خاتم ولایت محمدیه اولان شیخ رضی الله تعالی عنهک یدنه ویروب عامهٔ ناسه رحمت ایتمکیچون اخراجنه واذاعت وافشاسنه امر ایتدی وجه مشروح اوزره * هذه قولی مبتدادر وخبری محذوفدر تقدیر کلام بویله اولور * هذه هی الرحمة التی وسعتکم وجائزکه هذه الرحمة التی وسعتکم قولی مبتدا اوله وخبری محذوف اوله * پس تقدیر کلام بویله اولور هذه الرحمة التی وسعتکم هی الرحمة الواسعة فوسعوا (ومن الله ارجوا ان اکون ممن اید) مبنی للمفعول (فتأید واید وقید) مبنی للمفعول) بالشرع المحمدی المطهر فتقید دوقید وحشرنا فی زمرته کما جعلنا من امته * شیخ رضی الله عنه من عندالله موفق ومؤید وشرع محمدی ایله مقید ایکن رسول علیه السلام ایله ادب لسانی اوزره دیرکه واللهدن بن رجا ایدرمکه عبادلئ شول زمره‌سندن اولامکه من عندالله تأیید اولندی * پس اولدخی متأید اولدی وغیری تأیید ایلدی وشرع محمدی مطهر ایله من عندالله تقیید اولندی * پس اولدخی مقید اولدی وغیریدخی شرع محمدی ایله تقیید ایلدی وبرازخ اخرویه ومراتب الهیه‌ده رسول علیه السلامک خواصی زمره‌سندن بزی حشر ایلیه نته‌کیم نشأت دنیویه‌ده بزی آنک امتندن وجمیع احوالده اکا تابعیندن ایلدی وشیخ رضی الله تعالی عنه قمل رجا اوزره حرف

جارا بله لفظة اللهی تقدیم ایلدی رجای الله تعالی یه تخصیص ایدوب انی الله اوزره قصر ارادتندن اوتری تا کیم
تأییداعتصامی ایله آنی تأیید ایلیه *پس شیخ رضی الله عنه من عند الله مؤید وغیر مؤید در که امر رسول ایله
اکا کتوردیکی کتابه مؤمن اوله وشرع محمدی مطهر ایله الله تعالی انی تقیید ایتمکله متقید اولدی واولاد
محمدینی تقیید ایلدی زیرا امر اطلاق وتقییددر *پس بز ارواح وحقایقمزله ومعانی واطائفمزله وقلوب
واسرارمزله فضاء کشف وشهود واحدیت جمع ووجودده نفسک عقاید جزئیه وتقییدیه سندن مطلقز *وعلوم
رسوم تقلیدیه ومقتضیات مدارک نظریه وافکار بشریه تجدیدیه دن منسرحز *ونفس طبیعت وصورت
بشریه حسبیله شریعت کامله جامعهٔ محمدیه ایله که اندن اکمل واجمع برشرع یوقدر مقیدز *اید وقید قولنی
صیغهٔ مجهول ایله کتوردی فاعله تعظیم واجلالدن اوتری زیرا حقک لطف وجودنه مظهر اولان جماعت
کثیره دن شیخ رضی الله عنه برفرددر *وحشرنا اوان یحشرنا معناسنه در فعل ماضی ایله کتوردی انبیا واولیا
زمره سنده محشور ربتی تحقق ایچون امت رسوله مجعول اولدیغی کبی *وزمرته وامته قولنده اولان ضمیر محمد
علیه السلامه راجعدر زیرا انک زمره سی انبیا وامتی اولیادر (فاول ما القاه المالک علی العبد من ذلک فص
حکمة الهیه فی کلمة آدمیه) پس بو کتابده مذکور اولوب بنم قلبمه القا اولنان شیدن اولکی شی که مالک انی
عبدک قلبی اوزره القا ایلدی کلمهٔ آدمیه ده منقوشه اولان حکمت الهیه فصیدر یعنی رسول علیه السلام
مبشره ده مرهٔ واحده ده بکا ویردیکی کتابدن اولکی شی که الله مالک اولدیغی حیثیتله عالم حس وشهادتده اول
کتابک کتابتنه امر رسول ایله بنم ارادتم قتنده بنم قلبمه انی القا ایتدی ویاخود مبشره ده صورت محمدیه ده
مالک حق بنم قلبمه اول کتابدن القا ایتدیکی اولکی شی کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمت الهیه نک خاتمه سی
وخلاصه وزبده سیدر والمالک قولندن مراد الله در ربوبیتی حیثیتیله والعبد قولندن مراد شیخک کندی
نفسیدر *پس شیخ حقک مالکیت وربوبیتنه وکندیسنک مملوکیت وعبودیتنه اشارت ایدر *پس هر شی که
حق تعالی مالکیت وربوبیتی ایله آنک قلبنه القا ایدر اولدخی مالک وسیدک امرنه امتثالا مملوکیتی وعبودیتی
حیثیتیله انی قبول ایدر وکتابده انی قید ایدر وطالبینه انی القا ایدر پس سیدک امرنده عبدک تصرفی ومدخلی
یوقدر زیرا کمال عبودیت ایله متحقق اولان عبدک حق سیدک مرسومی قتنده واقف اولوب آنک امرنه امتثال
ایتمکدر *فاول ما القاه المالک قولی مبتدادر وفص حکمة الهیه جمله سی آنک خبریدر (امدی) شو یله معلوم
اوله که فص بو کتابده مذکوره اولان مراتب انسانیهٔ کمالیه دن هر برمرتبه نک علومی خاتمه سندن وخلاصه
وزبده سندن واول مرتبه نک جمعی احدیتنک صورتندن عبارتدر *وهر برمرتبه احکامنک مرتبه یه نسبتی
بروجه ایله اجزاء عنصریه دن متحصل اولان مزاج طبیعی یه اجزاء عنصریه نک نسبتی کبیدر *ودخی عرصهٔ
علم الهیده هرمرتبه نک احکامی اجتماعندن متعقله اولان هیأت تسویه اولنان نشأت انسانیه کبیدر *اول
مرتبه مراتب مذکوره دن هرقنقی مرتبه اولورسه وهرمرتبه اسماء الهیه دن قنقی اسمه اسناد اولنورسه
هرمرتبه نک احکام کلیه سنی احدیت جمع ایله حائز اولوب اول مرتبه علومنک خاتمه وخلاصه سی اولان فص
ذکر اولنان نشأت مسواده منفوخ اولان روح کبیدر که نشأت مسوانک خلقیتی انکله ختم اولور *وهر فصک
نقشی انک معنویت ومعقولیتندن ودخی شول شیدن معرب اولان کلامدر که اول معنویه انک کلیتی حیثیتیله
مسائل علمیه وامور کلیهٔ تفصیلیه سندن انی مشتمله در وحکمت دخی اول مسائل علمیه واحکام کلیه نک
ضوابطندن عبارتدر انلره حصر طریقیله حقک علم مطلقنده اول مسائلک محتد ومستندنه واصلنه تنبیه
ایتمکله *قال الشیخ المحقق صدر الملة والدین القنوی قدس سره فی الفکوک ونقش کل فص الکلام المعرب
عن معنویة ذلک الفص ومعقولیته وما یشتمل علیه تلک المعنویة من حیث کلیتها من الامور التفصیلیة
والمسائل العلمیة والحکمة عبارة عن ضوابط تلک المسائل العلمیة والاحکام الکلیة بطریق الحصر لها مع التنبیه
علی اصل محتدها ومستندها من مطلق علم الحق والتعریف لذاته سبحانه من حیث تعینه فی تلک المرتبة ومن
ظهر بها وفیها ظهورا معربا عن المراد الالهی الذی هو متعلق الارادة الذاتیة الاولی وسر ذلک التعین وما هو المراد
بعینه والمراد بالعینه انتهی کلامه وکلمه هر نبینک عینیدر آنک خصوصیتی واکا وآنک امتنه حکم حقدن متعین
اولان آنک خطی حیثیتیله که آنک شریعتیدر که انکله نی تسمیه اولنور قال ایضا فی الفکوک والکلمة عین

ذلک النبی المذکور من حیث خصوصیة وحظ المتعین له ولامته من حکم الحق الذی هو شریعته التی
من حیثها یسمی نبیا واما من حیث معرفته بالحق ومن حیث علم الحق به وبلوازمه والموقت والمتناهی من کل
ذلک وغیر المتناهی وغیر الموقت فذلک جهة ولایته ولکل کلمة کمال نسبی یخصها وللاول والاخر الکمال
الحقیقی ولمن بینهما من الکمال بمقدار ما یشهد له به الخاتم بالفص المترجم عن شانه وشان غیره ولهذا الخاتم من کونه
مترجما عن کل شیء بکل شیء وباحدیة جمعه الاحاطة بجمیع ذلک کالعلم الذاتی الالهی لانه صورة التعین
الاول العلمی الذاتی الجامع للتعینات کلها الذی من حیث هو یتعقل اطلاق الحق السابق کل تعین انتهی کلامه)
(پس وجه مشروح اوزره فص خاتمه وزبده وخلاصه معناسنه اولدیغی اعتبار اوزره فاول ما القاه المالک علی
العبد من ذلک قولنک معناسی بویله اولور رسول علیه السلام مبشره ده شیخ رضی الله عنه کوستردیکی شیدن
الله تعالی انک قلبی اوزره اول القا ایتدیکی کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمة الهیه نک خاتمه سی وزبده سیدر
وکلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمت الهیه نک خاتمه سی وزبده وخلاصه سی لما شاء الحق قولندن فصک آخرنه
وارنجه واقع اولان کلامدر که فصک معنویه ومعقولیتندن معربدر واما مالک حق بو حکمت الهیه نک فصنی
بو کتابک کتابتنه شیخک شروعی حیننده کتابت ایچون اول القا ایتدیکی شیدر وبو اعتبار اولندقده جائزدر که
لفظ فص خلاصه وزبده معناسنه اولدیغی کبی باب ویا فصل معناسنه اولوب کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان
حکمت الهیه یی بیان ایلیه پس دیمک اولور مالک حق بو کتابدن بنم قلبمه القا ایتدیکی شیدن اولکیسی حکمت
الهیه فصیدر یعنی بابیدر *پس بن انی اول قید ایتدم وشیخ رضی الله عنه بو فصک آخرنده وهو هذا الباب قولی
ایله بو معنایه اشارت ایتمشدر والهیه دخی مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ربانیه نک ظاهریتیدر *زیرا الوهیت بو مرتبه نک
باطنیدر والوهیت بو مرتبه نک معقولیتیدر یعنی جمیع نسب اسمائیه نک معقولیاتی وخصوصیاتی حیثیتیله
اولان جمعک احدیتیدر که ذات واجبده ذاتک عینی اوله ذات اوزره زائد اولمیه پس آدمکه احدیهٔ جمعیهٔ
انسانیهٔ الهیهٔ کمالیه نک ظاهریتیدر مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ربانیه نک ظاهریتی اولان الهیت ایله احدیتی جمعده
مشترک اولمغله کلمهٔ آدمیه حکمت الهیه یه مختصه اولدی (امدی) شو یله معلوم اوله که جمعیت الهیه احدیتنک
ظاهریتی اولان الهیه مألوه سز ظاهرده متحققه دکلدر وظاهر خلقیهٔ تفصیلیهٔ فرقانیه دن هر برشیء انجق
براسمک مظهریدر الوهیت جمعیتنه مظهر اولمغه برفردک قابلیتی یوقدر *پس عقل کلدن مکونات مخلوقه
اولنجه هر برشیء براسمه مظهر اولوب اول اسمک ربوبیت والوهیتندن حصه سی اولدیغی قدر الهیه دن دخی اول
شیده ظهور ایدر *پس انسانه منتهی اولنجه جمیع موجودات علویه وسفلیه وافرادکونیهٔ خلقیه خلق
اولنوب هر برشیده الهیتک ظهوری اول شیئک رب خاصی اولان اسمک ذاتدن مظهریتی وربوبیتیدن حصه
معینه سی حسبیله در ومظاهر کونیه دن هر برمظهرده اسماء الهیه دن انجق براسم ظهور ایتدی وبراسم ایله
حق تعالی اکا تجلی ایتدی باطنده اولان صورت جمعیت اسمائیهٔ الهیهٔ احدیتنک ظهورینه برشیده استعداد
وقابلیت یوقدر *پس وقتا که آدم که ابو البشر علیه السلامدر وجود ونوعیهٔ کونیه نک آخری وخاتمی اولدیسه
وجمیع موجوداتک نتایجی وزبد وخلاصه سی انده موجوده اولوب جمیع تعدداتی وجودیه کثرتک صفاتی
واخلاقی وخواصیله ظاهر اولدیسه یعنی جمیع مظاهر کونیه نک صفاتی واخلاقی ولوازمی کثرتی آنک نشأسنده
موجوده اولدیسه مظاهر کونیه کثرتک جمعیتی احدیتنک ظاهریتی اولدی *پس باطنده تعقلده اولان
صورت الهیهٔ اسمائیهٔ جمعیتی دخی آدمده آدم ایله ظهور ایتدی *وآدم دخی جمیع اسماء الهیه نک مظهری
اولدی *پس الهیه ظاهرده آدم ایله متحققه اولمغله حکمت الهیه کلمهٔ آدمیه یه تخصیص قلندی *یعنی
حضرت الهیه یه منسوبه اولان علوم ومعارف وتجلیاتک خاتمه سی کلمهٔ آدمیه یه مخصوصه اولوب آنک جمعی
احدیتنک صورتی روحیتی دخی کلمهٔ آدمیه ده منفوخه اولدی بلکه آدم باطنده اولان الوهیت احکامی جمعیتی
نشأسنک روحی مثابه سنده در *زیرا اول نشأنک کمالی آدم ایله ظهور بولوب ختم اولدی *وکمال جلا واستجلا
انکله حاصل اولوب قرار بولدی *وبعد ذلک شو یله معلوم اوله که فصوص الحکم ضمننده واقعه اولان حکم
مقامات ختمیهٔ محمدیه یه مخصوصه اولان حکمدر که حضرات اسمائیهٔ الهیه یه خصیصه اولان کمالاتک
مقاماتندن هر برمقامده متعینه در *واول حضرات اسمائیهٔ الهیه تجلیاتنک وعلوم واحکامنک جمله سی انبیادر

* پس حضرات اسمائیهٔ الهیه دن هر بر حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکم بر نبی یه مخصوصه درکه اول نبی
مقامات ختمیهٔ محمدیه دن بر مقامده متعیندرکه اول مقام اول حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکمک
مقامیدر * پس اول حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکم اول نبی ایله ظاهره اولوب انکله ختم اولمغله اول
نبی یه نسبت اولنور پس مرتبهٔ الهیه جمیع مراتب علمیه نک اصلی ومستندی اولوب سائر مراتب علمیه اندن
متفرعه اولمغله وهر بریسی انک احکام ولوازمندن ومشتمله اولدیغی مراتبدن بر مرتبه اولمغله وصورت انسانیه
ایله سائر کلمدن مقدم کلمهٔ آدمیه ظهور ایدوب صورت الهیه دخی جمیع کلمدن مقدم کلمهٔ آدمیه ده متحققه اولمغله
وسائر کلمک صور نوعیهٔ انسانیهٔ بشریه سی ووجودات ظاهره سی کلمهٔ آدمیه دن متفرعه اولوب هر بریسی
انک ظهوراتی مراتبندن بر مرتبه ووجودی اجمالندن تفصیل واقع اولمغله حکمت الهیه بو کتابده اولان سائر
حکم اوزره وکلمهٔ آدمیه دخی سائر کلم اوزره تقدیم اولندی * وبعد ذلک فصه شروع ایتمزدن اول بلمک کرکدرکه
رؤیت اوچ درلودر * بریسی رؤیت ذاتیه درکه حق تعالی کمال ذاتی وغناء ذاتیء احدیسنده کندی ذاتنی
کندی ذاتی ایله مشاهده ایدر وبو رؤیت آنک ذاتی اوزره زائده دکلدر وتعقلده وواقعده اندن متمیزه دکلدر واسما
وصفاتی ونعوت وتجلیاتی احدیتک قهری قبضه سنده مستهلکة الاحکام غیر ظاهر الآثار نسب ذاتیه وشئون
غیبیه مشاهده ایدر وبو رؤیت تعین اول مراتبنک اول مرتبه سی اولان احدیتده وحضرت عماده درکه جمیع
صور کونیه ونسب اسمائیهٔ ذاتیه انده مستهلکه در وبری برینک عینیدر (کان الله ولم یکن معه غیره) وبر رؤیت
دخی رؤیت اسمادرکه مظاهر اسما اولان عوالمده اسمانک ظهوری وتجلیسی ایله واقعدر یعنی بو رؤیت
احدیتده مستهلکه اولان اسمانک اعیانی عوالمده اظهار ایتمکه موقوفه در * وبر رؤیت دخی کون جامعده
اولان رؤیتدرکه رؤیتینی جامعه در * پس لسان الهیت حقایق اسما جمعنک احدیتی حیثیتیله (کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف) قولنی قائل اولدی یعنی حضرت احدیتده ومرتبهٔ عماده حقایق اسمانک احدیتی
کنزیکه حقایق اسما ومسمیات ونسب وشئون جواهرنی جامعدر تعینات اسما اولان مظاهرده ظاهر اولوب
بلنمک ایچون حقک محبت ذاتیه سی اقتضا ایدوب عقل کلدن نوع انسانی کمالیء جمعی یه منتهی اولنجه جمیع
عوالمی خلق ایتدی * پس عوالم امریهٔ روحیه دن واعیان جسمیهٔ ملکیه دن هر بر شیء اسماء الهیه دن بر اسم
خاصه مظهر وصفات الهیهٔ جزئیه دن ویاخود کلیه دن بر صفته مجلی ومصدر واقع اولوب هر شیئده حقک
ظهوری اول شیئک استعدادی وقابلیتی حسبیله اولدی * پس اعیان موجودات علویه دن واشخاص
مخلوقات سفلیه دن بر فرد اول جمعیت الهیه صورتنه مظهر اولمغه مستعد اولمغله) (انا عرضنا الامانة علی
السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان) (فحواسی اوزره ظهور احدی
وجمعی وکلی ایله حق تعالی ظهور ایتمکیچون امری حاصر اولان کون جامعی خلق ایتدی وانده جمیع اسماء
حسنی اعیاننی اظهار ایلدی ظهور کلی وتفصیلی ایله ظهور ایتمکه مشیت الهیه تعلق ایتمکله وعلم الهیدن
جمیع اشیانک ظهوری مشیت الهیه ایله واقع اولمغله شیخ رضی الله عنه دخی کلمهٔ آدمیه یه مختصه اولان حکمت
الهیه یی علم الهیدن اظهار ایتمکده مشیت حقله ابتدا ایدوب) (لما شاء الحق سبحانه وتعالی من حیث اسمائه
الحسنی التی لا یبلغها الاحصاء ان یری اعیانها وان شئت قلت ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر)
دیدی یعنی وقتاکه حق تعالی اسماء حسناسی حیثیتیله که انلرک تفصیلی کثرتنه احصا یتشمز امری حاصر
اولان کون جامعده که انسان کاملدر اسمانک اعیانی واکر دیلرسک دیرسن کندی عینیتی کورمک دیلدی زیرا
اسمانک اعیانی حقک عینیدر تعینات ونسبک کثرتی اعتباریله یعنی احدیتک مظاهری اولان اسماء حسناده
حقک تعینی وبر صفت ایله ظهوری اعتباریله حق تعالی دیلدیکه هر بر اسمک حقیقتنده متعین اولان انک
وجودی اول اسمک صفتیله ظاهر اولوب کندی عینی کون جامع اولان انسان کاملده مشاهده ایلیه زیرا
کمال جلا واستجلا انده وانکله حاصل اولور وشیخ رضی الله عنهک) (لما شاء الحق من حیث اسمائه الحسنی) قولی
مشیت ذاتیهٔ احدیه نک سبقته اشارت ایدرکه اول مشیتده اعیان اسما مستهلکه در وبو مشیت ذاتیهٔ احدیه
تعین اولک باطنی اولان احدیتده وحضرت عماده درکه انده اسماء ذاتیه صوری متعلقه در ذات مطلقه
من حیث اطلاقها ولا تعینها مشتبهی دکلدر * زیرا ذات من حیث اطلاقها اکابر حکم مضاف قلنمز * ودخی

بر وصفله وبر اسمله متعینه اولمز ولکن من حیث اسمائه الحسنی قولی اسماء محصاته شامل اولدی * پس
اسمانک اعیانی دخی متناهیه اولوب امر غیر جامع اولمق لازم کلمکله (التی لا یبلغها الاحصاء) دیدی زیرا اسما
ممکنات غیر متناهیه نک حقایقنده اولان تعینات الهیه در * پس اسمانک تشخصیاتی دخی متناهیه دکلدر * زیرا
ممکنات غیر متناهیه در واما اسمانک تعینات کلیه سی حیثیتیله پس امهات اسما احصا اولنور وانلر حقایق
وجوب وفعل وتأثیر کلیاتیدر * وهی مائة الا واحدا والف وهذا الواحد هو عین التسعة والتسعین وعین
الالف والواحد) ودخی (ان یری اعیانها وان شئت قلت ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر قولی کون
جامعدن اول اولان مظاهر نوریهٔ روحیهٔ امریه ده اولان تجلی مجالی ظلالیهٔ جسمانیهٔ خلقیه ده اولان تجلی یه
مخالفدر وقوابل علویه ده اولان ظهور قوابل سفلیه ده اولان ظهوره مغایردر زیرا هر شیئده ظهور مظهر
ومحل حسبیله واقعدر پس کون جامعده اول اولان مظاهر جزئیه حقک کندی نفسنه وعیننه رؤیتی جامعه
دکلدر * زیرا انلر اکوان غیر جامعه در وحقایق سر وجهری ودقایق بطن وظهری حاصره دکلدر جمیع مظاهر
علویه وسفلیه نک احدیتی اولان عالم آدمسز جسد مسوی کبیدر وجود کلی ایله متصف دکلدر پس کون
جامعکه جمیع مظاهر علویه وسفلیه یی جامع وتجلیات الهیهٔ اسمائیه ونسب وشئون ذاتیه یی واسعدر ووجود
ومرتبه امرنی حاصر وشامل وحقیقه وخلقیه بیننده بر برزخ جامع وفاصلدرکه طرفینک نعتیله ظاهر اولوب
حکمینک اطلاقی اکا صالحدر بلکه جمعیت واطلاقدن غیری انک بر نعت ذاتیسی یوقدر اسما وذات احدیتنک
مظهریتنه لایق وانک مظهریتنده (ان یری اعیانها وان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر) دینلمکه اول
صادقدر * پس وجه مشروح اوزره (ان یری) رؤیتدندر وضمیر فاعل حقه عائددر (واعیانها) قولی مفعولیت
اوزره منصوبدر وارائتدن اولمق جائزدر وتری صیغهٔ تأنیث ایله رؤیتدن مفعول ایچون مبنی اولمق جائزدر
ولکن شیخک (فان رؤیة الشیء نفسه لنفسه ما هی مثل رؤیته نفسه فی امر آخر یکون له کالمرآة قولی یری
رؤیتدن مضارع معلوم اولدیغنی مؤیددر (لکونه متصفا بالوجود) بو قول کون جامعده اولان رؤیتک مشیتنه
تعلیلدر * یعنی وقتاکه امری حاصر اولان کون جامع وحق اسماء حسناسنک اعیاننی ویاخود کندی عیننی
کورمک دیلدی زیرا کون جامع وجود کلی وجمعی والهی وخلقی وتفصیلی ایله متصفدر ووجود کلی وجمعی ایله
متصف اولان شیئده اعیانک ظهوری وتجلیسی دخی (کینونة کل شیء فی شیء انما تکون بحسب المحل) حسبیله
کلی وجمعیدر ووجود دخی وجود اولدیغی حیثیتله ظاهر وباطنه ووجوب امکانه وحقانی خلقه شاملدر * پس
کون جامع مراتب الهیه وکونیهٔ وجودیه یی جامعه اولان رتبهٔ کلیهٔ جامعه ایله موجود اولمغله آنک
مظهریتنده حقک ظهوری ووجودی دخی انک مظهریتی حسبیله تعین کلی وجمعی واحدی ایله متعیندر کون
جامعدن غیری اکوان غیر جامعه نک کون جامعسز وجودی وجود کلی دکلدر * شیخ وجودی کبیدر ودخی
لکونه متصفا بالوجود قولی یحصر الامر قولی ایچون علت اولمق جائزدر فحینئذ یحصر الامر قولندن مراد کون
جامعک امر ظهور ورؤیته مظهریتی اعتبار اولنسه یعنی اعیانک کون جامعده ظهوری ورؤیتی امرنی کون
جامع مظهریتی حاصردر دیو اعتبار اولنسه * یعنی یحصر امر ظهور الاعیان فیه لکونه متصفا بالوجود واما
فحینئذ کون جامعک مظهریتی امر وجودی حاصر اولدیغی اعتبار اولنسه یحصر الامر قولنه علت اولمق جائز
دکلدر زیرا معنی بویله اولورکه کون جامع امر وجودی حاصردر وجود ایله متصف اولدیغندن اوتری * پس
یا شیء کندی نفسیله تعلیل لازم کلور ویا لکونه متصفا بالوجود قولی زائد اولمق لازم کلور زیرا امر وجودی
حاصر اولان شیء وجود ایله متصفدر فافهم وامردن مراد امر ظهور اعیان اسمادر وامر رؤیت اعیاندر
فعل وشأن دکلدر وکن تعلق ایتدیکی شیئک امری دکلدر وبر وجه دخی بودرکه اسماء حسنانک اعیانی مشاهده
اولنمز الا مظاهر وجودیه ده * وکون جامع صورتندن اول واقعه اولان مظاهر اکوان غیر جامعه در وصورت
اسمائیهٔ الهیهٔ جمعیه یه وصورت اسمائیهٔ تفصیلیه یه مظاهر اولمغه مستعد دکلدر * وصورت عنصریهٔ انسانیهٔ
کلیه یه مختصه اولان اسماء الهیه انلرده ظاهره دکلدر * واسماء الهیهٔ ظاهره ده مظاهر ایله ظاهره ومتحققه
اولور پس نشأت عنصریهٔ انسانیه صورتیکه جمیع مراتب وجودی جامعه وجمیع مراتب وجودی
حاصره در * آخر مراتب وجود وختم دائرهٔ وجود اولمغله ووجوددن علت غائیهٔ کون جامعک وجودی اولوب

سائرا كوان غير جامعه آنك اوزره متفرعه اولوب انك كليه وجعيتنك اجزاسى ولوازمى كبى اولمغله كون جامع
ووجود ايله متصف اولدى وسائرا كوان غير جامعه وجود تام ايله متصفه اولمدى الا كون جامعك وجودى ايله
زيرا امر ختميه مرتبهٔ انسانده واقعدر * پس انسان كامل وجود ايله متصفدر وامرى جامع وحاصردر پس
اسماء حسنى اعيانك رؤيتى آنك مظهرنده واقع اولور) (ويظهر به سره اليه) (يظهر قولى اظهاردن نصب ايله
ان يرى اعيانها قولنه معطوفدر وبرى قولنده اولان اعرابك وجوهى بونده دخى جائزدر به وسره واليه قولنده
اولان ضمائر اعتباريله وانلردن زائده وجوه آخر دخى مفهومه در * اما سياق كلام ومقتضاى مقام اوزره
يظهر قولى اظهاردن فاعل ايچون مبنيدر وبه ضميرى كون جامعه راجعدر وسره واليه ضميرى حقه راجعدر
يعنى حق تعالى ديلديكه كون جامعده اعيان اسمائى كوره وكون جامع مظهرى ايله كندى سرينى كندويه اظهار
ايليه * واليه قولى صله اولمق جائزدر يقال له واليه ويظهر ثلاثيدن فاعل ايچون مبنى اولدقده وكون جامع ايله
حقك سرى حقه ظاهر اولمسين ديلدى ديمك اولور * سرى اعيان اسمادركه حقك غيب الغيوبنده مستوره در
واعيان اسمادخى اسماء الهيه ونسب ذاتيه تامة المضاهات وعامة المحاكات اولان مرايادركه على وجه
التفصيل اسماء الهيه مراياى اعيانده ظاهره اولور * پس مراياى اعيانى جامع اولان كون جامع مرآتنده حق
كندى ذات وصفاتى ونسب واضافاتى جمعيتنك احديتى على وجه التفصيل مشاهده ايدر (فان رؤية الشئ
نفسه بنفسه ما هى مثل رؤيته نفسه فى امر آخر يكون له كالمرآة) (بو قول لماشاء الحق الى آخره قولنه علتدر
واعتراض مقدردن جوابى متضمندر كانه اعتراض اولنوركه اعيان اسمانك رؤيتنه مشيت الهيه نه كيفيت ايله
تعلق ايدر وحال بوكه الله تعالى ذات وصفاتى ايله ازلى ابديدر كندى ذاتنه وغيره بصيردر عالم انسانينك ايجادندن
اول * پس مظهرده كندى عينى رؤيتنه محتاج دكلدركه كندى عينى انده مشاهده ايليه * پس شيخ رضى الله
عنه رؤيتين بيننده فرقه اشارت ايدوب اعتراض مقدره جواب ايدر ومشيت حقه تعليل ايدر يعنى ديمك اولور
زيرا برشيئك كندى نفسنه كندى نفسيله رؤيتى اول شيئه مرآت كبى اولان امر آخرده كندى نفسنه رؤيتى
كبى دكلدر * زيرا كون جامعده اسمانك اعيانن مشاهده ايتمكه مشيت الهيه تعلق ايتمزدن اول واكوان
غير جامعه ده اولان ظهوردن مقدم حق تعالى كمال ذاتيسنده وغناء احديسنده اولوب كندى ذاتنى كندى
ذاتنده رؤيت ذاتيه ايله مشاهده ايدردى اول رؤيت انك ذاتى اوزره زائده اولميوب انده متميزه اولمديغى حالده
واسما وصفاتن ذات ايچون نسب ذاتيه وشئون غيبيه مشاهده ايدردى * وبو رؤيتده كندى ذاتنى كندى ذاتنده
مشاهده ايدر ذات واحده ده ذات واحده نك مشاهده سندن غيرى يوقدر * پس حق تعالى ذاتنده مستهلكه
اولان اعيان اسماسنك كمالى حيثيتيله اسماء حسنى اعيانى كون جامعده ظاهرة الاحكام والآثار مشاهده ايتمك
ديلدى يعنى هر اسمك عينى مظهرنده برصفت ايله ظاهر وبر تجلى ايله متجلى اولوب * اول اسمك ذاتنده مستهلكه
اولان حقيقتده اولان كمالن * اول تجلى ايله اظهار ايليه * يعنى كنديسى اول صفت ايله واول كمال ايله ظهور ايدوب
انك وجودى اولان كون جامعده بنه كندى وجودن مشاهده ايليه * پس حق بونده دخى كندى نفسنيكه
اعيان اسمادر كندى نفسنده كه كون جامعدر مشاهده ايدر * رؤيت اوليده كندى نفسنى كندى نفسنده
مشاهده ايتديكى كبى * ولكن اول رؤيت بو رؤيت كبى دكلدر * زيرا بو رؤيتده كندى نفسنك عينى اولان اعيان
اسمانك هر بريسنده برصفت ايله ظهور ايدوب بر تجلى ايله تجلى ايدر * وبر كمالى اظهار ايدوب ظهور كلى
وتفصيلى ايله دخى اسماء الهيه جمعيتى احديتنك مظهرى اولان كون جامعده ظاهر اولوب * كمال جلا
واستجلانك حصولندن غيرى وجمعيت اسماء الهيهٔ ذاتيه صورتن حق انده مشاهده ايتديكندن غيرى * كون
جامع مرآتنده ظاهره اولان اعيان اسمادن هر براسمك عيننده برصفت ايله تجلى ايدوب ظهور ايتديكده كون
جامعك جمعيتى صورتى اول اسمك عينى آينه سنده ظهور ايدوب كون جامعده اولان اسماء الهيه نك جمعيتى
صورتنى وجميع اسمانك كمالات احكامنى هر براسمك عينى آينه سنده على وجه التفصيل مشاهده ايدركه
اعيان اسمادن هر بريسنده اول جمعيت اسمائيه نك صورتى ظهورنده مزاحمه اولميه صورت واحده نك مراياى
متعدده ده ظهورى وبرى برينه عدم تزاحمى كبى * واما رؤيت اولى اولان رؤيت ذاتيه ده كه اسماء الهيه اعيانى
انده مستهلكه در وذات واحده نك رؤيتندن غيرى انده رؤيت يوقدر * اسماء الهيه نك اعيانى وكمالاتى انده مشاهده

اولنمز * پس حق تعالى كندى نفسنى كندى نفسنده كورمك اكا آينه كبى اولان كون جامعده كورمك كبى
دكلدر) (فانه تظهر له نفسه فى صورة يعطيها المحل المنظور فيه) (بو قول رؤيتين بيننده نفى مماثله ايچون تعليلدر
فانه قولنده اولان ضمير شان ايچوندر * يعنى ديمك اولور * زيرا امر آخرده اولان رؤيتده شان بودركه شيئك
نفسى شيئه برصورتده ظاهره اولوركه منظور فيه اولان محل اول صورتى اعطا ايدر * وضمير حقدن عبارت
اولان شيئه راجع اولمق جائزدر * يعنى حقك نفسى برصورتده اكا ظاهره اولوركه محل منظور فيه انى اعطا ايدر
عالم يكن يظهر له من غير وجود هذا المحل ولا تجليه له) مما قولنده من بيان ايچوندر فى صورت قولنى بيان ايدر *
ولم يكن ويظهر قولنك ضميرى مايه عايددر وله ضميرى فان رؤية الشئ قولنده حقدن عبارت اولان شيئه
عايددر وتجليه قولنك ضميرى حقه وله ضميرى محله عائددر * يعنى محل منظور فيه اعطا ايتديكى صورتكه حقك
نفسى اول صورتده اكا ظاهره اولور * شول شيئك صورتندركه بو محلك وجودى سز وانك بو محله يعنى حقك
بو محله تجليسى بو شيئكه صورتدر اكا ظاهره دكل ايدى * يعنى حق ايچون مرآت كبى اولان شئ حقه برصورت
اعطا ايدركه اول صورت حقه ظاهره دكل ايدى وبو محلك وجودى سزكه اول صورتى اعطا ايدر وحقك اول محله
تجليسز ولم يكن وتظهر قولى صيغهٔ تأنيث ايله اولوب ضمير نفسه راجع اولمق دخى جائزدر * يعنى شيئك نفسى اكا
برصورتده ظاهره اولوركه اول صورتى منظور فيه اولان محل اعطا ايدركه اول صورت شيئدركه انك نفسى
اكا اول صورتده بو محلك وجودى سز ودخى انك بو محله تجليسز ظاهره دكل ايدى * بو تقدير اوزره كلامده
فيها تقدير اولنور يعنى مما لم يكن تظهر له فيها (امدى) وجه اول اوزره ديمك اولوركه * منظور فيه اولان محل اعطا
ايتديكى صورتده شيئك نفسى شيئه ظاهره اولور حسن وبها وكمال وصفادن شول صورت ايله كه بو محلك
وجودى سز واول شيئك اكا تجليسز اول شئ اول صورت ايله كندى نفسنه ظاهره دكل ايدى واول صورت ايله
كندى نفسنى مشاهده دكل ايدى زيرا اول صورت مرآته قائمه در ناظرك انده ظهورى سببيله پس ناظر كندى
ذاتنده اولان صورتنك حسن وبهاسن تماشا ايتمك ايچون مرآته نظر ايتدكده مرآت اكا برصورت اعطا ايدركه
مرآتسز اول صورت ايله اول ظاهر دكل ايدى * پس صورت امرين دن مستفاده اولور بريسى محلدر *
وبريسى محله ناظرك تجليسيدر * واما فانه يظهر له نفسه قولنده ضمير شيئه راجع اولوب يظهر قولى اظهاردن
فاعل ايچون مبنى اولديغى ونفسه دخى مفعوليت اوزره منصوب اولديغى اعتبار اولنسه پس ديمك اولور *
تحقيق اول شئ كندى نفسنى كندى نفسنه منظور فيه اولان محل اعطا ايتديكى برصورتده اظهار ايدركه اول
محلك وجودى سز واول شيئك اكا تجليسز اول صورت ايله كندى نفسنى كندى نفسنه اظهار ايتمدى * پس
على كلا التقديرين كرك نفسك ظهورى وكرك اظهارى اعتبار اولنسون رؤيت اوليده حقك كندى ذاتنده
اولان رؤيتنده مشاهده اولنان كندى ذاتيدر وذاتنك عينى اولان كمال ذاتيسيدر كمال اسمائيسى اسماسيله ذاتنده
مستهلكه در ولكن شول مظاهركه حق انلرده نفسنى مشاهده ايدر اگر انلر ايچون حيثيت معينه واستعداد
خاص اولمزايسه كه اول حيثيتله انده ظاهر اولان حقدن اوله لر * انلرده ظاهر اولان حق عيننده ن وذاتندن
متغير اولمز خصوصيت ذاتيه ايله ظاهر اولور انسان كاملده حقك ظهورى كبى * واگر مظهرك استعداد خاصى
وحيثيت معينه سى اولورسه كه انكله انده ظاهر اولان حقدن ممتاز اوله * حقك انده ظهورى محل حسبيله
واقع اولور محل حقك حسبيله واقع اولمز * پس مظاهر جزئيه ده اولان ظهور مقيددر صفات جزئيه وياخود
كليه اعتباريله * وحق تعالى كندى ذاتى ايچون اقتضا ايدركه كل ايله ظاهر اوله وكل دخى انكله ظاهر اوله *
پس وجه مذكور اوزره اگر مظهرك ظهور احدى وجمعى ايله استعداد خاصى وحيثيت معينه سى اولمزسه كه
انكله انده ظاهر اولان حقدن ممتاز اوله كون جامع كبى * پس حقك انده ظهورى ظهور كلى واقع اولور * زيرا
ذاتنده مستهلكه مشاهده اولنان اعيان كون جامعده احكام وكمالاتيله ظاهره اولديغى حالده مشاهده اولنور
* پس رؤيت اولى رؤيت ثانيه كبى اولمديغندن اوترى ظهور واظهار ايچون كون جامعده اسماء حسنانك
اعيانن مشاهده ايتمكه مشيت الهيه تعلق ايلدى * پس فانه تظهر له نفسه فى صورة يعطيها المحل المنظور فيه
مما لم يكن يظهر له من غير وجود هذا المحل) قولندن مراد استعداد خاصى وحيثيت معينه سى اولميان مظهر
انسانئ كمالئ برزخيده جمعيت ذاتيه وصورت الهيه اوزره حقك ظهوريدركه حقيقتى مقتضاسندن انى

اخراج ایتمیه * وذاتده بالقوه اولان اسما وصفات الهیه وکمالات ذاتیه واسمائیه جمعیتی صورتی ایله انده ظاهره اوله * وبوندن اول رؤیت اوچ قسم اوزره تقسیم اولندیدی * برقسمی فان رؤیة الشیٔ نفسه بنفسه ماهی قولندن مستفاد اولان رؤیت ذاتیه‌در * وبرقسمی مثل رؤیته نفسه فی امر آخر یکون له کالمرآة قولندن مستفاد اولوب کون جامعده اسماء الهیه اعیانی جمعیتنك رؤیتیدر * وبرقسمی آتیده وقد کان الحق اوجد العالم کله وجود شبح مسوی لاروح فیه فکان کمرآة غیر مجلوة) قولندن مستفاد اولوب کون جامعدن مقدم ایجاد اولنان عوالم کدا کوان غیر جامعه‌یی جامعدرکه انسانسز شبح وجودی کبی ایجاد اولنمشیدی انك مظاهرنده اولان رؤیت اسمائیه‌در (وقد کان الحق اوجد العالم کله وجود شبح مسوی لاروح فیه فکان کمرآة غیر مجلوة) وحال بوکه کون جامع مظهرنده اسماء حسنانك اعیانی رؤیتنه مشیتك تعلقندن اول حق تعالی عالمك کایسی شبح مسوی کبی که انده روح یوقدر ایجادا یتمشیدی * پس عالم جلا اولنمش آیینه کبی ایدی زیرا کون جامعك ایجادندن مقدم ایجاد اولنان عالمك کایسی اعلی واسفلی وظلمانی ونورانیسی وعالم امری وخلقی اولسون اسماء الهیه مظاهریدر * پس بونلردن برموجود یوقدر الا آنك وجودی اوزره بعض اسمانك حکمی سائر اسما اوزره غالبدر واول موجود اول اسمه مظهر واکا مستنددر واول اسم حیثیتیله حق آنك رب خاصی ومعبودیدر واول اسم حضرتندن حق آنك اوزره وجودینی افاضه ایتدی وعند التجلی اول اسم آنك مشهودیدر * پس کون جامع ومظهر شامل اولان انسان کاملدن اول اگرچه کیم عالم وجوددن برنوع وجود ایله موجود اولدیسه وحق وجود تفصیلی وفرقانیله انده ظاهر اولدیسه ولکن قصد اول ایله ایجاد عالمدن مطلوب اولان کمال جلا واستجلادر پس مظهر اکملده کمال ظهور بولندیغی حیثیتله ایجاد عالمدن مطلوب اولان مراد حاصل اولدی * زیرا انسانسز عالمك کمال ظهوره قابلیتی یوقدر * وذاتا وصورة جمعا وتفصیلا ظاهرا وباطنا حقك کمال مظهریتندن قاصر اولدیغندن اوتری * پس انساندن اول عالم ظهورکلی انسانی روحی ایچون تسویه اولنمش برجسد کبی ایدی وانسانك وجودی جلاسی ایله جلا اولنمغه قابل جلا اولنمامش برآیینه کبی ایدی * وجود شبح قولی مصدر اولمق اوزره منصوبدر ویا مفعول محذوفك صفتیدر ای اوجده مثل وجود شبح ویاخود نزع خافضدن اوزره منصوبدر ای اوجده کوجود شبح (ومن شان الحکم الالهی انه ماسوی محلا الا ولابد ان یقبل روحا الهیا عبر عنه بالنفخ) وحکم الهینك شاننددرکه تحقیق اول برمحلی تسویه ایتدی الا ولابدرکه اول محل برروح الهی‌یی قبول ایدرکه اول روح الهیدن نفخ ایله تعبیر اولندی عبر قولی مفعول ایچون مبنی اولمق اوزره وفاعل ایچون مبنی اولمق دخی جائزدر یعنی الله تعالی اول روح الهیدن نفخ ایله تعبیر ایلدی * یعنی روح الهی‌یی قبول ایدن محل مسواده روحك تعیننندن وانده آنك مقبول اولمسندن الله تعالی (ونفخت فیه من روحی) قولنده نفخ ایله تعبیر ایلدی * عبر عنه قولنده ضمیر روحه عائد اولور ولکن روح نفخك عینی اولمق معناسنه دکلدر بلکه محل مسواده روحك تعینی حق تعالی) (ونفخت فیه من روحی) (عبارتیله ذکر ایتدیکی معنایه‌در یعنی حق تعالی بن محل مسوایه روحی نفخ ایتدم قولیله محل مسواده روحك تعینندن تعبیر ایلدی واکثر نسخه‌ده بالنفخ فیه واقع اولدی * پس ضمیر محله راجع اولور وعند البعض عبر عنه قولنده عنه ضمیری قبوله راجعدر) (وماهو الا حصول الاستعداد من تلك الصورة المسواة لقبول الفیض التجلی الدائم الذی لم یزل ولا یزال) (هو اسم اشارت معناسنه‌در ذکر اولنان ماسوی محلا الا ولابد ان یقبل روحا الهیا قولنه اشارت ایدر والتجلی عن الفیض قولندن بدلدر ویاخود عطف بیاندر * یعنی وحال بوکه روح الهی‌یی قبول ایتمك ایچون تسویه محل دکلدر الا لم یزل ولا یزال اولان تجلی دائم فیضنی قبول ایتمك ایچون تسویه اولنان صورتدن استعدادك حصولیدر یعنی کون جامعدن مقدم ایجاد اولنان عالمك روح الهی‌یی قبول ایتمك ایچون تسویه اولنمسی تسویه اولنان عالمك صورتندن استعدادك حصولیدر * کون جامعك وجودی روحن قبول ایتمك ایچوندرکه مظهر فیض تجلی دائمدر) (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) (فحواسی اوزره جسد عالم تسویه اولندقده کون جامع وجودیله کانفخ روح اولوب کمال جلا واستجلا حاصل اولدی * وتجلی دائم اولان فیض الهی که لم یزل ولا یزالدر آنك مظهرندن ظهورانتدی (امدی) شویله معلوم اوله که تسویه نفخ ایچون محل مسواده قابلیتك حصولندن عبارتدر یعنی محل مسواده ذاتی اولان استعداد غیر مجعولی اظهار ایتمکدر زیرا اکرمحلك استعداد مجعول

وجودی‌یی قبول ایتمکه استعداد ذاتیسی اولمیدی فیض دائمی قبول ایتمکه مستعد اولمزدی * زیرا تسویه که استعداد مجعولك حصولیدر ناظرلك صورتن قبول ایتمك ایچون سطح مرآتك صقالتی منزله‌سنده‌در * پس برمحلك که مرآت اولمغه استعداد ذاتیسی اولمیه تسویه ایله استعداد مجعولی تحصیل ایدوب ناظرلك صورتن قبول ایده‌من * زیرا صورتی قبول ایتمکه اول محلك ذاتنده استعدادی یوقدر * پس محل مسواده قابل فیض اولان یعنی فیضی قبول ایدن اول محل مسوانك عین ثابته‌سنده غیر مجعول اولان استعداد ذاتیله متعین اولان فیض الهی ووجود حقانیدرکه اول شیئك ماهیتنده انك تعینی حیثیتیله مرة اولیده مقبول ایدی * پس مرة ثانیه‌ده اول محل مسوی اوزره وارد اولان تجلی وجودیٔ عینی‌یی قبول ایدن ینه اول محلك ماهیتنده متعین اولان وجود حقدر * پس بو اجلدن اوتری لقبول الفیض التجلی الدائم قولنده التجلی قولی قبول ایچون مفعول اولمق اوزره منصوب اولمق والدائم قولی التجلی قولی ایچون صفت اولمق اوزره منصوب اولمق جائزدر * یعنی حقی قبول ایدن ینه حقدر * زیرا فیض اولکه قابل مرة اولیده انکله موجود اولدی لم یزل ولا یزال اولان تجلی دائمی قبول ایدر * زیرا حق اقتضاء ذاتیسی حسبیله دائم التجلیدر (ومابقی الا قابل) بو قول وقد کان الحق اوجد العالم کله قولنه معطوفدر * ومابین زیاده بیان وایضاح ایچون واقعدر یعنی حق تعالی عالمی تجلیات الهیه ایله ایجاد ایلدی * محل مسواده فیضی قبول ایدن قابلدن غیری حد ایجاددن خارج برشی باقی قالمدی * زیرا قابلك وجودی تجلیات الهیه ایجادی ایله دکلدر * بلکه فیض اقدسدن واقعدر * انکیچون شیخ رضی الله عنه (والقابل لایکون الامن فیضه الاقدس) دیدی یعنی وحال بوکه قابل واقع اولمز الا حقك فیض اقدسندنکه تجلی ذاتیدر * زیرا فیض اقدس حضرت علمیهٔ اسمائیه‌ده اولان اعیان قابله‌نك صورتنده ذاتك تجلیسیدر * پس اعیان ثابته وحقایق علمیه فیض اقدسك قوابلیدر * وتجلیات ذاتیه تعیناتك مبدائی تعینات علمیه‌درکه اعیان ثابته‌دن هربرعین فیض اقدس ایله حضرت علم وشهودده متعینه اولدی وخصوصیت ذاتیه‌سیله بری برندن متمیزه اولدی * واحده نصفیت وثلثیت وربعیت نسبی نسبتنده بری برندن متمیزه اولدیغی کبی * پس علم ازلیده اولان معلومات علمیه فیض ذاتی اولان فیض اقدس ایله متعینه اولدیکه * اول نفس رحمانینك حضرت علم وشهودده اولان اول انبعاثیدر پس نسبت علمیه ونسبت شهودیه معلومات وشهوداته تعلق ایدوب معلومات قابله‌نك بعضیسنی حق تعالی وجوده مائل بلوب فیض وجوده قابل مشاهده ایتدکده وجود عینی فیضنی قبول ایتمکه استعداد وتهیؤ وقبولدن اکا تمکین اعطا ایلدیکه کندی نفسنده کندی نفسی ایچون وجودی قبول ایلیه * اما تجلی علمیده وجودی وتحقق حق ایچون حقده ایدی * کندی عیننده وکندی عینی ایچون دکل ایدی * پس شول فیض وجودیکه حضرت علمیه‌ده اعیان قابله‌نك اولا مقبولی ایدی آنك اوزره وارد اولان تجلی وجودیٔ عینیه‌یی ثانیا قابل اولدی * یعنی حضرت علمیه‌ده که معلومات علمیه فیض اقدس ایله متعینه اولوب اعیاندن هربرعین فیض اقدسی قابل اولدی * وفیض اقدس آنلرك مقبولی اولدی * حضرت شهودده تجلی شهودی ایچون قابل اولان یعنی تجلی شهودی‌یی قبول ایدن اعیان علمیه‌ده مقبول اولان فیض اقدسدر ودخی مابقی الا قابل قولی ومن شان الحکم الالهی الی آخره قولنك تتمیمی اولمق جائزدر * یعنی محلی تسویه ایدن حق ایدوکن وتجلی دائم اولان فیض دخی حقك تجلیسی ایدوکن بیان ایتدکدنصکره قابلدن غیری بیان ایده‌جك برشی قالمغله ومابقی الا قابل دیدی * یعنی اول محل مسواده فیض وجودی قبول ایدن قابلدن غیری باقی قالمدی وحال بوکه قابل دخی فیض اقدسدندر پس قابل ینه حقدر * شویله معلوم اوله که فیض اقدس شول تجلی ذاتیدن عبارتدرکه اولا حضرت علمیه‌ده بعده حضرت عینیه‌ده اشیانك ودخی استعداداتنك وجودینی موجب اوله * وفیض اقدس مظاهر اسمائیه‌یه موقوف دکلدر * اسمانك کثرتندن اقدسدر * بلکه حضرت احدیتدن حضرت واحدیه اولان حضرت علمیهٔ اسمائیه حقك نزولی واعیان قابله‌نك صورتنده ظهوریدر * وفیض مقدس دخی بحسب المحل اولان تجلی شهودیٔ اسمائیه‌درکه مظاهر اسمائیه اولان قوابله موقوفدر * پس فیض مقدس اعیانك استعدادانی اقتضا ایتدیکی شیئك خارجده ظهورینی موجب اولان تجلیات اسمائیه‌در) (فالامر کله منه ابتداؤه وانتهاؤه) (پس امرك کلیسی حقدندر امرك ابتداسی وانتهاسی یعنی امر وجودك ابتداسی تجلی ذاتی

ایله حقدر که اولا نسب علمیه اولان اعیان ثابته ده ذاتك تجلیسیدر و تجلی اعیانده مقبول اولوب اعیان ثابته ایله تجلینك تعیینیدر بعده تجلیات اسماء الهیه ایله عوالمك ایجادی وظهورکلی ایله حقك ظهوری ایچون محلی تسویه ایتمك * وبعد التسویه تجلی دائم ایله انده ظاهر اولمق حقدر * وامر وجودك انتهاسی دخی تجلی شهود ایله حقدر که محل مسواده اولان تجلی شهودینك قابلی اولدر که اکا منتهی اولور وانکله نهایت بولور) (والیه یرجع الامر کله کما ابتدأ منه) (وامر وجودك کلیسی اکا رجوع ایدر نته کیم اندن ابتدا ایتدیسه یعنی نسب واضافاتك رفعی وتوحید ذاتك ظهوری قتنده امر وجود اکا رجوع ایدر جمیع صور کونیه وتعینات اسمائیه کثرتی ذات احدیتده مضمحله ومتلاشیه اولمغله * پس جمیع اشیانك اولی ومبدائی وآخری ومرجعی حقدر وجمیع اشیانك مظهریتنده ظاهر وقابل وجمله سنده باطن ومقبول حقدر (فهو الاول والاخر والظاهر والباطن) (هو لا اله الا هو والیه تصیر الامور) (وقد کان الحق قولندن کما ابتدأ منه قولنه منتهی اولنجه واقع اولان کلام شرط ایله جواب بیننده اعتراضدر وشرط لما شاء قولیدر وجوابی) (فاقتضی الامر جلاء مرآة العالم فکان آدم عین جلاء تلك المرآة وروح تلك الصورة) (قولیدر * پس وقتا که لما ایله آنك جوابی بیننده علت مشیت توسط ایتدیسه شیخ رضی الله عنه جوابده فاء سببیه ابراد ایلدی * پس امر الهی وحکم ربانی عالم مرآتنك جلاسن اقتضا ایلدی * پس آدم اول مرآت جلاسنك عینی واول شبح مسوی صورتنك روحی اولدی * زیرا آدم اسماء الهیه جمعیتنی جامع اولان حضرت الهیتك مظهریدر * پس حضرت الهیه اسماء الهیه یی جامعه اولوب انکله ذات بیننده واسطه اولدیغی کبی * حضرت انسانیه دخی اسماء الهیه یی جامعه اولوب ذات احدیت ایله آنك بیننده واسطه بوقدر * حضرت الهیتده اولان جمعیت اسمائیه انسانده ظاهره در * پس آدم احکام وجوبی جامع اولدی * ووجود دخی حضرت جمعدن اولا حضرت الهیته نزول ایتدی * بعده مراتب ممکناتده صور نوعیه امکانیه اوزره فائض اولوب جمیع مراتب ایله منصبغ اولدیغی حالده انسانه منتهی اولدی * پس انسان کامل جمیع مراتب امکانیه نك زبدنی جامع اولمغله احکام امکانیه یی دخی جامع اولدی * پس آنك نشأسی جمیع نشأتك اوسعی واجمعی اولمغله وتجلی دائم فیضنی قبول ایدوب جمیع قوابلك اکملی واقبلی اولمغله انك مظهریتنده صورت حق اکمل تعینات ایله متعین اولدی * وکمال جلا واستجلا انکله حاصل اولدی * پس حق تعالی مجلای اتم ومظهر اجمع واعم اولان وجود آدمی کمال ظهور ایله مجلی ایدوب انك وجودی ایله مرآت عالمده واقع اولان مبدائی دخی جلا ایدوب تجلی کامل ایله مرآت عالمه تجلی ایتدکده کندی نفسنی رؤیت کامله ایله که کمال ذاتی وکمال اسمایی یعنی جامعه در مشاهده ایدر * پس عالم آدم ایله کمال بولوب اکمل صورتده حق تعالی عالم ایله ظاهر اولدی * زیرا عالم صورت حق اوزره اولان آدمك صورتی اوزره در * پس آدم عالم قابلیتنك عینی اولدی * زیرا عالمك نتیجه سی وثمره سی آدمدر ظهور جمعی ایله * وتجلی کمالی جمعی الهی یه قابل اولان آدمك قلبی عالم جلاسنك عینی اولدی * پس مرآتیه آدمده ظهور ایدن صورت الهیه عالم صورتنك روحیدر * ومظهریت آدمیه دخی مرآت عالمده ظاهره اولان حقك صورتنی حافظ اولان قلب قابلدر * وجائزدر که انك جوابی محذوف اوله وتقدیر بویله اوله ای لما شاء الحق ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر لکونه متصفا بالوجود ویظهر به سره اوجد آدم علیه السلام (وکانت الملائکة من بعض قوی تلك الصورة التی هی صورة العالم المعبر عنه فی اصطلاح القوم بالانسان الکبیر) وملائکه دخی اول صورتك بعض قواسندن اولدیکه اصطلاح قومده انسان کبیر ایله معبر عنه اولان عالمك صورتیدر اصطلاح قومدن مراد اولیاء اللهك اصطلاحیدر که انلرك اصطلاحنده عالم انسان کبیردر صورت ایله ایچنده انسانك وجودی سببیله وصورت رحمان اوزره مخلوق اولمغله * والا بحسب المعنی صغیردر زیرا عالم وجود انساندن اول تسویه اولنمش روحسز بر صورت ایدی (امدی) شویله معلوم اوله که ملائکه صور حسیه جسمیه ایله قائمه اولان قوانك ارواحیدر ودخی قوای نفسیه وقوای عقلیه قدسیه ارواحیدر وبو قوی ارواحنه ملائکه دیرلر زیرا بونلر احکام ربانیه وآثار الهیه یی عوالم جسمانیه یه موصله در والملك فی اللغة هو القوة والشدة پس وقتا که ارواح مذکوره انوار الهیه ایله قویه اولدیسه * ونسب ربانیه واسماء الهیه دخی احکامنی ایقاع ایتمکده وانوارنی ایصال واظهار ایتمکده اول قوای ارواحی ایله قویه اولدیسه * انلر ملائکه ایله تسمیه اولندی * پس

ملائکه وقتا که عالم صورتنك بعض قواسندن اولدیسه وانك مراتبنده من حیث هی هی ودخی احدیت جمع ذات حیثیتیله ودخی جمعا وفرادا اسماء الهیه مظهریتنده قائمه اولمغه انده قوت یوقدر زیرا ملائکه عالمدن بر جزودر وعالم کون جامعسز جسد کبیدر روحسز مرآت منه کوره یه قابل دکلدر * پس جمیع تجلیات کمالیه کلیه یی جامع اولان مظهر کامل انسان کاملدر که قابلیت کلیه اطلاقی ایله ذات مطلقه نك مظهریتی بیتیله اسما وصفات وافعالك مظهریتی یعنی جامعدر نشأت کلیه سنده جمعیت واعتدالك وانك مظهریتنده حیطه وسعت وکمالك وجودی سببیله ودخی حقایق حقانیه وجوبیه ونسب افعال اسماء الهیه وربوبیه بیتیله حقایق امکانیه واعیان کیانیه یعنی جامعدر * پس انسان کاملك کمالی حقیقتین یعنی احاطه ایتمکله وعالمینده واقع اولان جمیع اشیایه شامل اولمغله وبحرین یعنی جمع ایتمکله واقعدر پس) (وکانت الملائکة من بعض قوی تلك الصورة التی هی صورة العالم) (قولیله شیخ رضی الله عنه ملائکه عالمك بعض قواسندن اولدیغن بیان ایدوب تصریح ایدر زیرا بو فصده مراد اولان ادعاء خلافت وعرض استحقاق امانت ایدن ملائکه نك مرتبه سن بیان ایتمکله جمعیت الهیه یه مظهر اولمغه انك عدم استعدادلرین وآدم مظهر صورت الهیه ومرآت جمعیت اسمائیه اولدیغن بیان ایتمکدر والا صورت عالمده قوای کثیره واردر که انلره نسبت ایله عالمده صور تفصیلیه سی منبثه اولان قوای ملائکه قلیلدر انکیچون شیخ رضی الله عنه من بعض قوی تلك الصورة دیدی زیرا ارواح جنیه ایله شیاطین وعفاریت ومردة ارواحی دخی عالمك بعض قواسی صورتندندر * وکذلك حیوانات ماشیه وساعیه وسابحه وطایره ایله دواب وبهایم وحشرات وسباع دخی بعض قواسی صورتنده وبونلردن دخی قوای کثیره واردر که فهمه اعتمادن اوتری ذکر اولنمدی) (فکانت الملائکة له کالقوی الروحانیة والحسیة التی هی فی النشأة الانسانیة) (پس ملائکه عالم ایچون نشأت انسانیه ده اولان قوای روحانیه وقوای حسیه کبی اولدی که حواس ظاهره وحواس باطنه درونشأت انسانیه ده اولان قوای حسیه قوت سامعه وقوت شامه وقوت ذائقه وقوت لامسه کبیدر وبونلرك متعلقاتی محسوساتدر وقوای روحانیه قوت متخیله ومفکره وحافظه وذاکره وعاقله کبیدر * وبو قوای کلیه وبونلرك تخصیصاتی روح انسانی حیطه سنده در وبونلرك منشئ ومبدأ تصرفاتی وآثاری دماغدر * وقوای طبیعیه دخی قوت جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه ومنمیه ومولده ومصوره کبیدر * وبو قوانك مرجعی روح طبیعیدر وبونلرك محلی کبددر * ودخی علم وحلم ووقار وشجاعت وعدالت وسیاست ونخوت وریاست کبی وبونلر روح حیوانی ونفسانی یه عائده در * پس نته کیم قوای مذکوره مختلفه نشأت انسان اقطارنده منتشره ومنبثه اولدیسه وبونلردن هر بریسی ایچون نته کیم بر محل خصیص واقع اولدیسه که احکام وآثارینك مظهری وحقایق واسرارینك منشأیدر نته کیم انسان جمعیتنك حکمی کافه کلیه ایله ساریه اولدیسه کذلك صورتا انسان کبیر اولان عالم قواسنك کلیاتی وامهاتی جزئیاتیله وانواع واشخاصیله سموات وارضین فضاسنده انلرك بیننده وانلرك فوقنده اولان عوالمده منتشره ومنبثه در * واول قوادن هر بر قوت عالمدن اکا مناسب وملایم اولان محلده متعینه اولوب جمعیت الهیه دن بر کماله مظهر واقع اولدی که حضرت ربوبیتدن نزول ایدن اوامر الهیه دن هر بریسی قوای ارواحدن انك مظهری اولان قوته نازل اولور * واول محلده ظهور ایدوب انکله قوت بولور وعالم قوای مذکوره یی وغیر مذکوره یی جامع اولوب جمله سنده جمعیت الهیه نك حکمی ساری وامری جاریدر * پس عالم انسان کبی بر شخص معیندر وصورت حسبیله وانسانك ایچنده وجودیله وانسانك وجود عینیسنه عالمك توجهیله وانسانك اندن انفعالی وانسانده انك تأثیری حسبیله انسان کبیردر قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثامن والخمسین والثلثمائة من الفتوحات لما شهدنی الله تعالی ذاتی واشهدنی هیکلی واشهدنی نسبة العالم کله وتوجهه علی فی ایجاد عینی فعلمت انفعالی عنه وانه لولاه لم یکن لی وجود عینی وهو اکبر من خلق الناس قدرا ورتبة لان له رتبة التأثیر ونسبة الفاعلیة وعلمت عند ذلك انی انا من القلیل الذی علم ذلك ولکن حصل لی الانکار فی ذلك تحت امر مثلی فقیل لی انت المقصود من العالم انتهی کلامه واما بحسب الحقیقه ایجاد عالمدن علت غائیه وعین مقصوده انسان اولمغله وعالم انسانك بعض ظهوراتی مراتبندن اولوب عالم انسانك ظلی وانسان عالمك روحی اولمغله ودخی انسان مرآتیه جمعیت اسمائیه وذاتیه ده قایم اولمغله انسان عالم کبیردر وعالم انسان صغیردر) (وکل قوة

وفی بعض النسخ فكل قوة (منها محجوبة بنفسها الاترى افضل من ذاتها) وعالمك صورت قواسندن هر برقوت
كندی نفسيله محجوبه در ذاتندن افضل كيمسه يی كورمز يعنی نته كيم نشأت انسانيه ده قوای انسانيه دن
هر بر قوت جمعيت انسانيه دن بر كماله مظهر واقع اولوب اكا مناسب اولان محله مخصوص قلندی وهر برقوتك
مظهريتنده جمعيت انسانيه اكا مخصوص اولان كمال ايله ظهور ايدر واول قوت اول كمال ايله ظاهره اولوب سائر
قوايه دخی اندن سرايت ايتمكله اول قوت كندوسنی جمعيت انسانيه يه مظهر اشمل وجميع قوادن اعلی وافضل
مشاهده ايدر بيلمزكه سائر قوادن هر بريسی دخی انك كبی جمعيت انسانيه يه مظهر اولوب جمعيت انسانيه
قوادن هر برقوت حسبيله انده ظاهره در وكندوسی جمعيت انسانيه دن انجق بر كماله مظهر دركه اول كمال سائر
قوايه اندن ساری اولدی مثلا انسانك بصير اولمسی قوت باصره سی سببيله در وقوت باصره نك محلی بصردر *
پس نشأت انسانيه جمعيتنك بصيرلكی كمالی قوت باصره ده ظهور ايدر انك محلی اولان بصر حسبيله وقوت
باصره بصيرلك كمالی ايله ظاهره اولدقده اول كمال اندن سائر قوايه دخی ساری اولور * پس قوت باصره نشئهٔ
انسانيه جمعيتنك بصيرلكنه مظهر اولوب بصيرلك سائر قوايه اندن سرايت ايتمكله ظن ايدركه جمعيت انسانيه نك
جميع كمالاتنه مظهردر وباقی قوانك كمالاتی دخی اندن مستفاضه در وبالجمله انسانك انسانيتی كندی نفسيدر
نفسندن افضل براحد يوقدر دیو زعم ايدر وقوت سامعه وقوت ذائقه وسائر قوی دخی بونك كبيدر هر بريسی
كندی نفسيله حقيقت امری مشاهده ايتمكدن محجوبه اولوب كندی ذاتندن افضل كيمسه يی مشاهده ايتمز
كذلك قوای عالمدن هر برقوت كرك ملائكه اولسون كرك انلرك غيری اولسون احديت جمعيهٔ الهيه تجليسنه
مجلی واقع اولوب هر برقوتده جمعيهٔ الهيه انك حسبيله ظاهره در وهر بريسی جمعيت الهيه نك كمالات
واحكامندن بر كماله وبر حكمه مظهر اولوب انده ظاهر اولان كمال وحكم سائر قوايه دخی اندن سرايت ايدر پس
هر برقوت كندی نفسنی جمعيت الهيه يه مظهر كل بلوب جميع كمالات الهيه يی جامعه زعم ايتمكله كندی
نفسيله حقيقت امری مشاهده ايتمكدن محجوبه در كندی ذاتندن افضل براحدی مشاهده ايتمز بيلمزكه
كنديسی جمعيت الهيه يه انجق بر حكم ايله وبر كمال ايله مظهردر وجمعيت الهيه نك انده ظهوری وتجليسنك انده
تعينی انك حسبيله وخصوصيتيله در جمعيت الهيه حسبيله ظهور كل ايله دكلدر * زيرا كل حسبيله ظهور كل
اولمز الا كلده * زيرا كل ايچون اوچ مرتبه ثابته در بريسی مرتبهٔ جمع جمع ومرتبهٔ احديتدر واول شول حقيقت
انسانيهٔ الهيه دركه آدم انك صورتيدر * وايكنجيسی تفصيل انسانی والهينك صورتيدر يعنی عالمدر ايچنده
انسان كاملك وجودی شرطيله * واوچنجيسی احديت جمع جمع انسانی وكمالی صورتيدر * پس جمع جمع احدی
مرتبه سنده كلك ظهوری احديدر انده تفصيل يوقدر ومرتبهٔ تفصيليه ده دخی كلك ظهوری فرقانيدر
وبو مرتبه ده كل ايله كلده ظاهردر كل مشتمل اولديغی هر احدده كل ايله ظاهر دكلدر * ومرتبهٔ احديت
جمع جمع انسانيده كلك ظهوری ظهور كاملدر وتجلی شاملدركه جمع ايله تفصيل وقوت ايله فعل بيننی جامعدر *
زيرا كل هر انسان كاملده بالقوه ودفعهٔ واحده در وبالفعلده هر زمانده تدريج ايله (وان فيها) ای فی كل من قوی
صورة العالم (فيما تزعم) ای فی زعمها (الاهلية لكل منصب عال ومنزلة رفيعة عند الله) يعنی صورة عالم
قواسندن هر برقوتك نفسنده انك زعمنده اهليت واردر هر منصب عالی ايچون وعند الله هر منزلهٔ رفيعه
ايچون بو تقديراوزره ان مكسوره در وجمله ابتدائيه در وان مفتوحه اولدقده لاترى افضل من ذاتها وترى ان فيها
تقدير اولنور والاهلية قولی منصوبدر انك اسمی اولمق اوزره وجه مذكور اوزره وكل قوة منها قولنده ضمير
من بعض قوی تلك الصورة قولنده قوايه عائد اولور وان فيها ضميری قوای مذكوره دن هر برقوته عائد اولور
وفيما تزعم قولنده ما مصدريه اولور وبو وجه وكانت الملائكة من بعض قوی تلك الصورة التی هی صورة العالم)
قولی اوزره مبنی اولوركه ملائكه دن هر بريسی صورت عالم قواسندن برقوت اولديغن بيان ايتدكده * فكانت
الملائكة له كالقوی الروحانية والحسية التی هی فی النشأة الانسانية قولی ايله ملائكه قواسنك صورت عالمه
نسبتی نشأت انسانيه ده واقعه اولان قوای روحانيه وحسيه نك نشأت انسانيه يه نسبتی كبی اولديغن بيان ايدر *
يعنی ديمك اولور عالم نشأسنده ملائكه عالمك قوای روحانيه وصورت عالم قواسندن وحسيه سندن بعضدر
هر برقوه كندی نفسيله محجوبه در ذاتندن افضل براحدی مشاهده ايتمز واما وكل قوة منها قولی فكانت الملائكة

كالقوی الروحانية والحسية التی هی فی النشأة الانسانية قولی اوزره مبنی اولدقده ايكی وجه جائزدر بر وجه
بودركه منها ضميری نشأت عالمده ملائكه دن عبارت اولان قوايه عائد اوله كه نشأت انسانيه ده قوای روحانيه
وحسيه كبيدر * وبر وجه دخی بودركه مطلقا قوايه راجع اوله كرك قوی صورت عالمده اولسون كرك نشأت
انسانيه ده اولسون زيرا نشأت انسانيه قوای متضاده يی مشتمله در وهر برقوت قوت اخرينك ضديدر وخاصهٔ
لازمه سی كندی نفسيله محتجبه در قوای عالم دخی بری برينك ضديدر وهر بريسی نفسيله محجوبه در وجائزدركه
(منها ضميری نشأت انسانيه يه عايد اوله وقوای عالم نشأت انسانيه نك قوای روحانيه وحسيه سنه تشبيه اولنه
يعنی نشأت انسانيه قواسندن هر برقوت كندی نفسيله محجوبه در كندی نفسندن افضل كيمسه يی كورمز *
پس عالم صورتنك قواسندن هر برقوت كندی نفسيله محجوبه اولوب كندی ذاتندن افضل برقوتی مشاهده
ايتمز عند الله اولان هر منصب وفضيلت ايچون كندی نفسنده اهليت زعم ايدر وغيری جرح ايدر وبو وجوهك
بعضيسی بعضيسندن اوجهدر) (لما عندها من الجمعية الالهية) (الجامعة) (بين ما يرجع من ذلك الى الجناب
الالهی والى جانب حقيقة الحقايق وفی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف الى ما تقتضيه الطبيعة الكل التی
حصرت قوابل العالم كله اعلاه واسفله) (وفی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف الى ما تقتضيه الطبيعة الكل
قولی معطوفدر والى جانب حقيقة الحقايق قولنه وكلامده تقديم وتأخير واردر * يعنی والى ما تقتضيه الطبيعة
الكل فی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف ديمكدر * پس معنی بويله اولور * هر برقوت فتنده جمعيهٔ الهيه دن
حاصل اولديغندن اوتری انك مظهری حسبيله وياخود كندی نفسنده جمعيت الهيه يی كندی نفسيچون
تصور ايتديكندن اوتری كه اول جمعيت الهيه عند الله منزلهٔ رفيعه دن ومنصب عاليدن جناب الهی يه راجع
ودخی حقيقة الحقايق جانبنه راجع ودخی بو اوصافی يعنی اوصاف حقيه وخلقيه يی حامله اولان نشأتده عالم
قوابلنك كليسنی اعلی واسفلنی حاصره اولان طبيعت كل اقتضا ايتديكی شيئه راجع اولان شی بيننی جامعه در
جناب الهيدن مراد حضرت احديتدركه جميع حقايق ممكنه ده حكم ايجاديله مؤثره اولان اسماء الهيه نك
منشأيدر وحقيقة الحقايقدن مراد حضرت امكاندر وبو ايكی مرتبه دن هر بر مرتبه يه مخصوصه بر جمعيت
واردركه انكله جمعيت اخرادن ممتازه در * اولكيسی جمعيت الهيه دركه حقايق الهيه ونسب ربانيه يی جامعه در
وايكنجيسی جمعيت كيانيه دركه حقايق امكانيه وصور كونيه يی جامعه در * اوچنجی جمعيت دخی طبيعت كليه
جمعيتيدركه جميع عوالم قوابلنی وموادنی حاصره اولان طبيعت كليهٔ الهيه دركه من وجه جميع صورده فعاله
وجميع صورده منفعله اولور * پس طبيعت كليه جمعيت الهيهٔ اسمائيه يی وجمعيت امكانيهٔ كيانيه يی جامعه در
زيرا حقايق اوچدر * بری بالذات مطلقه اولان حقيقتدركه فعاله ومؤثره وواحده وعاليه در * ووجودی واجب
بالذاتدر وبو حقيقت الله سبحانه وتعالينك مرتبهٔ واحديتده اولان حقيقتيدركه الوهيت مرتبه سيدر
وبری حقيقت مقيده ومنفعله ومتأثره وسافله دركه حقيقت واجبه دن واسطهٔ فيض وتجلی ايله وجودی قابله
اولان حقيقت امكانيه در * وبری دخی اطلاق ايله تقييد وفعل ايله انفعال وتأثير ايله تأثر بيننی جامعه اولان
حقيقت احديه دركه بر وجهله مطلقه در وبر وجهله مقيده در وبر وجهله فعاله وبر وجهله منفعله در * وبو حقيقت
حقيقتين مذكورتين جمعيتنك احديتيدر وبو حقيقت ايچون مرتبهٔ اوليهٔ كبری ومرتبه آخريهٔ عظمی
حاصله در * زيرا حقيقت مطلقهٔ فعاله حقيقت مقيدهٔ منفعله مقابله سنده در وهر بريسی جمعيت خصيصه ايله
بری برندن مفترقه در * پس بو حقيقتين مختلفتين ايچون براصل جامع وبر برزخ شامل وواسع لازمدركه
ايكيسی اول اصلده واحد ومجمل اوله واول اصل دخی انلرده منفصل اوله * زيرا واحد عددك اصلی وعدد دخی
واحدك تفصيليدر * پس حقيقت ثالثه حقيقتنك احكامنی جامعه واوليت وآخريت انده مجموعه در (امدی
نشأة انسانيه ده وصورت عالمده جمعيات ثلاثه يی جامعه وجميع مناصب ومنازلی شامله اولان جمعيت الهيه دن
عند الله رفيعه اولان منازل ومناصبدن حقيقت اولی اولان حضرت واحديته راجعه اولان منصب عالی
بودركه جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه احكام وربوبيات ايله انلرك حقايقنده اولان جميع كمالات ايله تجلی ايدوب
نشأت انسانيه ده وصورت عالمده ظهور ايدر وحقيقت ثانيه اولان حضرت امكان كه غيب حقده معدوده اولان
اعيان خلقيه وصور كونيهٔ اسماء الهيهٔ وجوبيه مقابله سنده انده تعقلده ثابته وعيننده معدوده در * وانلرك

تعقل نسبيسنی جامعه اولان انك نسبت معقوليه سنه حضرت امكان وحقيقة الحقايق ديرلر پس انك جمعيتنه
راجع اولان منصب عالی بودركه * اولا آنلرك معدوميتی حالنده اسماء الهيه نك تجلياتن قبول ايدوب اسماء الهيه
انلر ايله متعينه ومتميزه اولدقده انلر دخی اسماء الهيه تجلياتی ايله اجمالا مرتبهٔ عقل كلده وجود ايله متصفه اولوب
علی طريق سلسلة الترتيب جميع مراتب وجوديه ده تجلی اسمای وجودی اعيان كونيه ايله متعين وظاهر واعيان
كونيه دخی اسماء الهيه وشئون ربانيه مظهر باتنده قايم وانلرك تصرف وربوبيتی تحتنده منفعله ومتأثره اولوب
كمال ظهور واظهار حاصل اولنجه اعيان طرفندن انفعال ايله اسماء الهيه يی اظهاردن واسما قبلندن فعل
وظهوردن خالی دكلدر * پس اسماء الهيه صورتنك كمالی ايله ظهوری اعيان كونيه نك كمال آثار وانفعالنه
متوقف اولمغله حضرت امكان جمعيتنده اولان منصب عالی اسماء الهيه نك ربوبيتی تحتنده وتأثيری قتنده
عبوديت تامه ايله اتصافيدر * واسماء الهيه مظهر كل اولمسيدر ونشأت انسانيه ايله صورت عالمده اولان
جمعيت جمعيت الهيه دن حقيقت ثالثه اولان طبيعت كليه يه راجع اولان منصب عالی ومنزلهٔ رفيعه بودركه
جميع عوالمك قوابل ومواددنی حاصره وجميع صوری فعاله وجميع صورده منفعله اولان طبيعت كليه كه حقيقت
كليهٔ الهيه در والوهيتك ظاهر يتيدر والوهيت بونك باطنيدر مادهٔ عمائيه ده اسماء الهيه صورتی فعاله در * يعنی
اسماء الهيه صوری بونكله بونده ظاهره در * پس طبيعت كليه نشأهسی نشأت واحده دركه حقيقتيله صور
حقانيهٔ وجوبيه يی وصور خلقيه وكونيه يی جامعه در وطرفينك كمالی ايله ظاهره در وحقيقتنك احكاميله
متصفه در * پس وقتا كه احديته جمعيت الهيه وحقايق الحقايق اولان جمعك احديتی وطبيعت كليه ده اولان
جمعك احديتی نفس رحمانی ايله نشأت انسانيه ده وصورت عالمده اولان قوا احقايقنده جمعيات ثلاثه يه راجعه
اولان مناصب عاليه ومنازل رفيعه ايله ساريه اولديسه قوای انسانيه دن هر برقوت وصورت عالمده قوا
منزله سنده اولان ملائكه دن هر برملك جمعيات ثلاثه يی جامعه اولان جمعيت الهيه يی كندی قتنده مشاهده
ايتمكله جمعيات ثلاثه يه راجعه اولان مناصب عاليه ومنازل ساميه يه كندی نفسنده اهليت زعم ايدروعين
كل ايله كلده ظاهر اولان حقك كمالندن محتجب اولوب عارف اولمديغی تعين احدی جمعی كمالی قابلك
استعدادی حسبيله در وكنديسی جمعيات ثلاثه يی جامع اولديغی كمالاتدن بركماله مظهر واقع اولديغيدر
وجمعيات ثلاثه يی جامع اولان وانلره راجعه اولان مناصب ومنازله مظهر اولان كون جامع اولان انسان
كاملدر بوتحقيق اوزره (وان منها وفيها تزعم ولاعندها) قولنده اولان ضمائر ثلثه وكل قوة منها قولنده قوت
قولنه عائد اولور وجائزدركه ان مكسوره اوله وضمائر ثلثه النشأة الانسانية ده انك زعمی اوزره اهليت حاصلدر
عندالله هر منصب عالی ايچون وهر منزلهٔ رفيعه ايچون زيرا انك قتنده جمعيت الهيه ثابته در * وان مفتوحه
اولمق وواو حاليه ايله جملهٔ حاليه اولمق جائزدر وضمائر ثلثه النشأة قولنه عائد اوله يعنی ديمك اولور وحال بوكه نشأت
انسانيه ده هر منصب عالی ايچون اهليت واردر انك زعمنده اولديغی كبی زيرا انك قتنده الهيه ثابته در * وكذلك
ان مفتوحه اولوب لاترى قولنه معطوف اولمق جائزدر وضمائر ثلثه نشأت انسانيه يه عائد اوله ای وكل قوة منها
محجوبة بنفسها لاترى افضل فی ذاتها ولاترى ان فی النشأة الانسانية الاهلية لكل منصب عال كما تزعم يعنی
قوادن هر برقوت كندی نفسيله محجوبه در كندی ذاتندن افضل كيمسه يی كورمز ودخی كورمز كه نشأت
انسانيه ده هر منصب عالی ايچون اهليت واردر نته كيم بونشأت زعم ايدر انك قتنده جمعيت الهيه نك
حصولندن اوتری * پس نشأت انسانيه ده برقوت كبی اولان عالمك قواسندن هر برقوت كندی نفسيله
محجوبه در غيرك كمالی ادراكدن وزعم ايدركه هر منصب عالی يه اهليت اكا مختصه در نشأت انسانيه دكلدر
ونشأت انسانيه قتنده اولان جمعيت الهيه امور ثلثه دن حاصلدركه بريسی جناب الهی يه راجعدر * وبريسی
حقيقة الحقايقه راجعدر * وبريسی طبيعت كليه راجعدر وجه مشروح اوزره * من ذلك قولنده من تبعيض
ايچوندر وذلك منصب عالی قولنه اشارتدر نته كيم شيخ مؤيد جندی ديمشدر * وجائزدركه ذلك الجمعية الالهيه
قولنه اشارت اوله وبووجه اظهردر يعنی جمعيت الهيه جامعه در جناب الهی يه راجع اولان شيئيتی ودخی
حقيقة الحقايق جانبنه راجع اولان شيئيتی ودخی طبيعت كليه يه راجع اولان شيئيتی بوندن اوتری بوجمعيات
ثلثه يه متعلقه اولان مناصبه كندی نفسنده اهليت واستحقاق زعم ايدر والی ما تقتضيه الطبيعة الكل

قولنده الكل قولی الطبيعة قولندن بدلدر ای الكل طبيعة واحدة ويا خود عطف بياندر ای والطبيعة التی هی
الكل وممكندركه وفی النشأة الحاملة لهذه الاوصاف قولی مرهٔ ثانيه ده آدمك ذكری شروعنك ابتداسنه محمول
اوله يعنی قوای مذكوره دن هر برقوت قتنده اولان جمعيت الهيه دن اوتری وحقيقة الحقايقه راجعه اولان
مناصب ومنازله كندی نفسنده اهليت زعم ايدر وحال بوكه اهليت مذكوره اول قوت ايچون دكلدر بلكه اول
اهليت بواوصافی يعنی اوصاف خلقيه يی حاصره اولان نشأتده حاصلدر قوابل عالمی حاصره اولان طبيعت
كليه اقتضا ايتمكله وبونشأت نشأت انسانيهٔ كامله در * والتقدير وان فيها فيما تزعم الاهلية وليست الاهلية
فيها بل فی النشأة الحاملة لهذه الاوصاف وبوتقدير اوزره (وان فيها) قولنك ضميری قوته راجع اولور (وهذا
لا اعرفه عقل بطريق نظر فكری بل هذا الفن من الادراك لايكون الاعن كشف الهی منه يعرف ما اصل
صور العالم القابلة لارواحه) (هذا طبيعة كلية قتنه اشارت ايدركه عالمك اعلی واسفل اولان قوابلنی حاصره در
يعنی طبيعت كليه فننی عقل نظر فكری طريقی ايله عارف اولمز بلكه ادراك دن بوفن يعنی بوفنك ادراكی واقع
اولمز الا كشف الهی ايله كه اندن معلوم اولور ارواحنی قابله اولان عالم صورينك اصلی ندر (امدی) طبيعت كليه
جميع صوری فعاله اولان حقيقتنك ظاهريتيدر پس شويله بيلكه صورت جسمانيه مخصوصه دكلدر زيرا آز
اولوركه صور عقليه وعلميه وخياليه وذهنيه ونوريه وروحانيه والهيه دخی واقعه اولور نته كيم حديث صحيحده
وارد اولدی ان الله خلق آدم علی صورته فلله تعالى صورة الهية نورية لايقة بجنابه تعالى) (پس صور طور
تحقيقده صور علويه وصور سفليه در وصور علويه دخی علويهٔ حقيقيه وعلويهٔ اضافيه در * پس صور علويهٔ
حقيقيه اسماء ربوبيه وحقايق وجوبيه صوريدر وبوصورك ماده وهيولاسی عماءدر وبوصوری فعاله اولان
حقيقت ذات الوهيت جمعنك احديتيدر وبواحديتك ظاهريتی طبيعت كليه در وصور علويهٔ اضافيه ارواح
عقليه وارواح مهيمه وارواح نفسيه وملائكهٔ مهيمه ارواحنك حقايق صوريدر وبوصور روحانيه نك مشرب
تحقيقده ماده سی نور تجليدر وصور سفليه صور حقايق امكانيه ونسب مظهريهٔ كيانيه در وبونلر دخی علويه
وسفليه در پس صور علويه عالم امرك صوريدركه صور علويهٔ اضافيه در حقايق جسمانيه يه نسبت ايله وبوصورك
موادی وهيولاسی عماء ربوبيدر وبوعمايه عماء برزظلمت ايله مسوی اولديغندن اوتری وعالم مثال مطلقك ومثال
مقيدك وعالم برزخك صوری صور علويهٔ كونيه دندر * وبوصورك ماده وهيولاسی انفاس واعمال واخلاق
وملكات ونعوت وصفاتدر وصور سفليهٔ كونيه عالم اجسامك صوريدر وبونلر دخی علويه وسفليه در علويه
اولان عرش وكرسی وافلاك وسمواتدر وبونلرك ماده سی جسم كلدر وسفليه اولان عناصر وعنصرياتدر وبونلر
دخی علويه وسفليه در * پس علويه اولان ارواح هوائيه وارواح ناريه ومارجيه صوريدر وبوصورك ماده سی
هوا ايله ناردر وسفليه اولان شول صوردركه نشأتلرنده ثقيلتان اولان ارض ايله ما غالب اوله خفيفتين اولان
نار ايله هوا اوزره * وبونلر دخی اوچ نوعدر صور معدنيه وصور نباتيه وصور حيوانيه در وعالم مذكوره دن هر بر
عالم غير متناهيه اولان شخصياتك صورنی مشتملدركه حقدن غيری كيمسه انلری احصا ايتمز * پس طبيعت
بوصوری حامله اولان برحقيقتدركه جميع صوره من وجه عين ماده اولمغله ومن وجه صورك كليسی طبيعت
فعاله در (امدی) شويله بيلكل كه طبيعت معقولة الوجود در خارجده انك وجودی يوقدر ولكن انك آثاری
ظاهره در مافوقندن اكا مضافه اولان صور حسيهٔ وجوديه يی اعطا ايدر محل انفعالدر اسماء مؤثره ايچون
انثی كبيدر ذكر ايچون كه اندن تكوين ظاهر اولور جميع عالم قوابلنك صورنه ماده اولمغله پس نفس رحمانينك
اكا توجهی حسبيله عالم قوابلنك صوری واسماء الهيهٔ وجوبيه صوری انده ظهور ايتمكله منفعله در وطبيعت
الهيتك ظاهری اولوب باطنيله مادهٔ عمائيه ده صور اسماء وجوبيه انكله ظاهره اولمغله وعالم قوابلنك
صوری دخی اندن متأثره اولوب ظاهره اولمغله فعاله در * زيرا مادهٔ عمائيه ده ظاهره اولان صور طبيعتده
طبيعتله متعينه اولوب ظاهره اولور پس اول صورك فاعلی طبيعت اولور بلكه طبيعت حالت واحده ده فعاله
ومنفعله در زيرا طبيعت ايله مسمی اولان شئ اركان اربعه اوزره اجزاء اربعه دن مركبدر ايكيسی فاعلتاندر
وايكيسی منفعلتاندر فاعلتان اولان حرارت وبرودتدر ومنفعلتان اولان يبوست ورطوبتدر حرارت يبوستده
فاعله ويبوست حرارتدن منفعله در وبرودت رطوبتده فاعله ورطوبت برودتدن منفعله در پس طبيعت

كندى نفسنده برفاعله اولدقده بروجهله دخى منفعله اولور فاعله اولمسى منفعله اولمسندن منفكدكادر (امدى
طبيعت كليه ذكراولنديغى اوزره كرك عالم قوابلنك صورته ماده اولمغله منفعله اعتبار اولنسون كرك صور
مذكوره طبيعت ايله مادهٔ عمائيه ده متعينه اولمغله فعاله اعتبار اولنسون * ذوق صحيح وكشف صريح اعطا
ايتديكى بودركه ارواح عالمى قائله اولان عالم صورينك اصلى طبيعت كليه دركه جميع امورى حاصره وجامعه در
وطبيعت كليه قتنك ادراكى تجلى ذاتى اعطا ايتديكى كشف ايله واقع اولور (امدى) شويله بيلكه كشف برقاج نوع
اوزره در برنوعى عقليدر يعنى عقل انى ادراك ايدر فكرلك ومزاجك قيودنده مطلق اولان جوهر ايله وبرنوعى
نفسانيدر قيود مزاجيه دن ادمان رياضات ومجاهدات ايله منطلقه اولان نفوس كليهٔ اما كنهٔ عاليه ايچون
حاصلدر * مابه المباينة والممايزه اولان حجابك كشفى قتنده * وبرنوعى روحانيدر حجب نفسانيه وعقليه نك
كشفندنصكره روح انسانى انفس رحمانيه مطالعن مطالعه ايتمكله * وبرنوعى ربانيدركه تجلى طريقيله
حاصل اولور ياجانب حقدن تنزل ايله وياعبد طرفندن تعرج ايله ويااسرار تولى ايله منازلات ايله وياخود رب
متوليدن حقيقت تجلى ايله تجليدنصكره جمع وتجلى ايله * وبونوع كشف حضرات اسمائيه تعددى ايله متعدد
اولور زيرا حق حضرات اسمائيه دن هر برحضرتده متجليدر هر برحضرته مخصوص اولان تجلى ايله وتجليات
اسمائيه نك اعلاسى تجلى الهئ احدئ جمعيدركه مكاشفات كليهٔ احديهٔ جمعيه يى اعطا ايدر * وبونك فوقنده
تجلئ ذاتئ اختصاصيدركه حقيقة الحقايق كشفنى ومراتبنى ونفس رحمانى ايله عماء حقيقتنك وحقيقت
الهيه نك وطبيعت كليه حقيقتنك كشفنى اعطا ايدر * پس طبيعت كليه اكرچه كيم فصل الهئ ذاتى يه مظهر
واقعه اولديسه * ولكن انك حقيقتى عوالم ربانيه ده وعوالم كيانيه ده صور فعليه وانفعاليه جمعى احديتنك
حقيقتى اولمغله انك معرفتى صعوبتندن اوترى انك ادراكى كشف ذاتى يه مخصوصدر * نظر فكرى ايله عقل انى
ادراك ايتمكده قاصردر * وطبيعت بقيه تفصيلى فص عيسى وادريسده ايراد اولنور ان شاء الله تعالى) (فسمى
هذا المذكور انسانا وخليفة فاما انسانيته فلعموم نشأته وحصره الحقايق كلها) (پس بومذكور يعنى عالم
مرأتنك جلاسى وعالم صورتنك روحى اولان كون جامع انسان ايله وخليفه ايله تسميه اولندى اما انك انسانيتى
يعنى انسان ايله تسميه اولنمسى پس نشأه سنك عمومندن اوتريدر وحقايقك كليسنى حاصر اولديغندن اوتريدر
يعنى انك نشأه سى جميع نشأت الهيه وكونيه يى جامعه اولوب جميع نشأتده انك وجودى سارى وحكمى جاريدر
وجميع نشأت انك نشأه سنده مجمله وانك نشأه سى جميع نشأتده مفصله در وبرزخيهٔ كبرى جمعنك احديتى
حقيقتى ايله جميع حقايق حقيه وخلقيه يى وبرزخيه يى حاصره در * پس ذكر اولنان كون جامعك انسانيتى
اشتقاق لفظى اعتباريله جميع حقايقه مونس ومأنوس اولديغندن اوتريدر * واما حقيقت انسانيه دن غيرى
اولان جميع حقايق پس برى برندن متميزدر هر برحقيقتده غيريتى موجب اولان خصوص متباين ايله * پس
حقيقت انسانيه سائر حقايقدن احديت جمع جمع ايله واحاطت كل ايله ممتازه اولدى واحاطت كل واسطه سيله
جميع حقايق ايله مونسه وجميع حقايق دخى انكله مأنوسه اولدى * پس انسان كبى برشى يوقدر زيرا انك نشأه سى
جميع نشأته عامه در ونشأت عالمده دخى برشى يوقدركه انسانده انك اصلى ونظيرى اولميه * زيرا عالم انسانك
صورتى اوزره در انسان صورت الهيه اوزره اولديغى كبى پس انسان صورت طبيعيه سى ونشأت عنصريه سيله
عالم طبيعتك جميع مظهرياتنى جامعدر وروحى ايله عالم ارواح خصايصنى يعنى ارواح مهيمه وعقول ونفوس
وملائكه وجن ارواحنى جامعدر وانك حقيقت انسانيه سى برزخيتيله بحر وجوب ايله بحر امكان بيننى
واطلاق لاتعين ايله تعيين بيننى جامعدر * پس قابليتى جميع قابلياتك اجمعيدر ومظهريتى جميع مظهرياتك
اكمليدر وانكا مخصوص اولان فيض وتجلى اتم واكمل واعم واشملدر پس وقتاكه نشأت انسانيه سعت قابليتى
ايله واستعدادى احاطتى ايله صور عالم ايله قائمه وعوالمك اعلى واسفلنده منتشره اولان قوا ايله حقايقك
جمله سنى جامعه اولديسه قوا ايله حقايقك ارواحى صورندن عبارت اولان ملائكه مظهر انسانيتك ارلى اولان
آدمه سجده ايتديلر زيرا عالم كمالنده انسانك وجودنه مفتقردر * وانسان نشأت كامله سى ايله عالمدن مستغنيدر
پس انسان عالمدن مغنيدر وتجلى ذاتئ احدئ جمعى يه واسماء تفصيليهٔ فرعيه يه مظهريتده كافيدر وعالم آنسز
كافى دكلدر * والسجود هو الدخول فى الطاعة والانقياد لان الاشياء تحن الى اصولها والانسان جامع * لجميع

القوى وارواح الملائكة وايضا هو جامع * لجميع الاسماء الالهية التى بعضها ارباب ارواح الملائكة التى هم
مستندون اليها فى وجودهم فان كل واحد منهم مظهر الحقيقة مخصوصة من حقايق اسماء واجب الوجود وخادم
لاسم معين الذى هو ربه فلا يعرف الحق الا من حيث مظهريته المتعينة وقابليته الجزئية التى تحت حيطة
الجمعية الانسانية الكمالية فلهذا ولا مور اخر امرت الملائكة بسجود آدم عليه السلام) (وهو للحق بمنزلة
انسان العين من العين الذى به يكون النظر وهو المعبر عنه بالبصر) (وادم اولان كون جامع انسان ايله تسميه
اولنديغنك بروجهى دخى بودركه اول مذكور يعنى آدم حقك ايچون عيندن عينك انسانى يعنى بيكى
منزله سنده دركه نظر انكله واقع اولور * وبصر ايله معبر عنه اولان دخى اولدر * يعنى قوت باصره مبصراتك
ظاهريتى عينك انسانى ايله ادراك ايتديكى كبى علم وشهود جمعى احديتى ايله حقايق شيانك جمعياتى احديتنه
حقك نظرى بو مظهر اعم واكمل ومنظر اجمع واشمل اولان انسان كامل ايله واقعدر * زيرا حقك عين منزهيدر
(فلهذا سمى انسانا فانه به نظر الحق الى خلقه فرحمهم) (پس بوندن اوترى آدم انسان ايله تسميه اولندى زيرا
شان بودركه حق انكله خلقنه نظر ايلدى وانلره رحمت ايلدى * پس حقك عين منزهى اولان انسان كامل
مظهرنده ظهوركاى ايله حقك ظهورى اعتباريله حق انك مظهريتى ايله خلقه نظر ايدوب * اولا رحمت رحمانيه
ايله انلره رحمت ايلدى يعنى صورت نوعيهٔ ادميه ايله انسان كاملك ظهورندن مقدم اولان عالمك صور نوعيهٔ
خلقيه سى روحسز جسد مسوى كبى ايدى انسان كاملك ظهورى روحى نفخ اولنمغله حيوة ووجود ايله متصف
اولدى وانك مظهريتى ايله حق تعالى خلقه نظر ايدوب رحمت رحمانيه ايله رحمت ايلدى * وبعده مطلقا انسان
كامل مظهرنده صورت الهيهٔ جمعيهٔ ذاتيه ايله ظهور ايدوب انك مظهريتى ايله خلقه نظر ايدوب هر فردك
استعدادى حسبيله حقنى اعطا ايتمكله رحمت ايتدكده استعدادى كامل اولان افراده رحمت رحيميه ايله رحمت
ايلدى * وحق انسان كاملك مظهريتيله نظر ايدوب انسانك بصرى وسمعى وسائر ادراكاتى قرب فرايضده
اولوركه حق ظاهر وخلق انده باطن اولوب حقك جميع اسماسى ونسب وادراكاتى اولور واويله اولسه قرب فرايضده
حق انسانك بصرى ايله ناظر وسمعى ايله سامع اولور * پس انك مظهريتنده حق مشاهده ايدوب حقك منظورى
اولان كسنه حقك رحمت خاصنه مظهر اولور * واكا بيعت ايدن حقه بيعت ايدر) (ان الذين يبايعونك
انما يبايعون الله) (الآية (امدى) انسان كامل عالم صورتنك روحى وانسانك عينى وعينك انسانيدر * ظهور
واظهار عالمدن علت غائيه اولدر) (فهو الانسان الحادث الازلى والنشؤ الدائم الابدى) (پس كون جامع اولان
آدم انسان حادث وازليدر ونشئ دائم ابديدر * يعنى آدم صورت عنصر يه سيله حادثدر وصور علميه سيله ازليدر
زيرا صورت علميه علمك قياميله قائمه وحق عالمك دواميله دائمه در بلكه انسان صورت جسميه سيله ازليدر
زيرا تجلى ايجاديدن علت غائيه صورت جسميهٔ انسانيه دركه كمال جلا واستجلا وظهور كلى انكله حاصل اولور
واما نشئ دائم ابدى اولديغى بودر زيرا حقيقت انسانيه عين ذات واحده يه مرآت اولوب عين ذات واحده ده
مندمجه اولان تعينات غير متناهيه ايله عين واحده وجميع مراتبده متعينه اولمغله وعين واحده نسب
غير متناهيه دن كامن اولان شيئك ظهوريله عين واحده ايچون نشئ دائمك حقيقتى متحققه اولور ونشئ
دائم ذاتى مراتبنك اولكى مرتبه سى نفس رحمانى مرتبه سيدركه فيض وجودى ايله تعين اولك قلبى باطنندن
منبعثدر تعين اول منطوى اولديغى حقايقك جمله سنى محيط اولديغى حالده * پس انسان جمع اولك احديتى
اولديغى كبى ذلك الجمعك دخى تفصيليدر وجمع تفصيل ايله جمع جمع احديتيدر * پس انسان حقيقى شول نشئ
دائم ابديدركه اكر عالم تفصيل وفرقانده واكر مقام جمع وقرأنده انك نشأه سندن غيرى نشأه يوقدر ودخى شول
نشئ دائمدركه انك اولى يوقدر وشول نشئ ابديدركه انك اخرى يوقدر) (فهو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو
بكل شئ محيط) (والكلمة الفاصلة الجامعة) (ودخى كون جامع اولان آدم كلمهٔ فاصله وجامعه در يعنى احكام
وجوب ايله احكام امكان بيننده برحد فاصل وبر برزخ حايلدركه احدهمانك احكامى آخره غلبه وبغى ايتمكدن
مانعدر (بينهما برزخ لا يبغيان) واحكام وجوب ايله احكام امكانى جامعدر زيرا كلمات كليه اوچدر برى حروف
فعل ايله تأثيرى جامعه اولان كلمه در * وبر يسى بين الفعل والانفعال رابطه اولان جمع برزخى حروفنى جامعه در
پس كلمهٔ برزخيه اولان انسان حقايق وجوب ايله حقايق امكان بيننى بروجهله جامعه وبروجهله فاصله در

وفاصله وجامعه اولمغله طرفيندن ممتازه انك عين زائده سى بودر * تا كيم طرفين جمعنك احديتندن اخراج
ايليه فهو الجامع والفاصل والرابط والحائل) (فتم العالم بوجوده) (پس عالم كون جامع اولان آدمك وجودى
ايله تمام اولدى * زيرا آدمك وجودندن اول عالم جسد مسوى ومرآت غير مجلوه اولان كبى ايدى * صورت
الهيه نك مظهرى اولان آدمك وجودى جسد مسوى ومرآت غير مجلوه اولان عالمك روحى وجلاسى اولدى *
پس عالم آدمك وجودى ايله تمام اولدى) (فهو من العالم كفص الخاتم من الخاتم) (پس كون جامع اولان آدم
عالمدن خاتمك فصى كبيدر * خاتمدن يعنى فص خاتمك خاتمه نسبتى كبيدر وخاتمك ختمى فصله درو خاتمدن مراد
فص اولديغى كبى عالمك ختمى دخى آدم ايله درو عالمدن مراد آدمدر زيرا آدم فص خاتم كبى محل نقش وعلامتدر
(وهو) وفى بعض النسخ الذى) (هو محل النقش والعلامة التى بها يختم الملك على خزائنه) (ضمير فص خاتمه
راجعدر * يعنى فص خاتم شول نقش وعلامتك محليدر كه ملك اول علامه ايله كندى خزائننى ختم ايدر * پس
فص خاتم كبى اولان كون جامع نقش وعلامتك محليدر كه ملك حق انكله خزائن عالم اوزره ختم ايدر * وانكله
خزائن عالمى حفظ ايدر * وفص عالم اولان آدمك نقشى ان الله خلق آدم على صورته * صورت جمعيهٔ الهيهٔ
اسمائيه نك آدمده ظهوريدر يعنى ذات وصفاتك واسما وشئونك آنده تجليسيدر وعلامت دخى خصوص مقام
محمديدر كه اول حضرتده انك حسبيله اول فصه مخصوصه اولان حكمت نازله اولور زيرا هر برينك قلبى نقش
حكمت محليدر * وبو حكمت الهيه نك علامتى جميع جمعيات اسمائيه جمعنك احديتيدر كه جميع اسماء متقابله
وصفات متضاده يى سريان ذاتى واحديت جمعى ايله جامعه در پس نظم مشهود ونسق معهود اوزره آدم
مظهريت كليه وجمعيت الهيه ايله حقايق عالمده خصوصيات متمايزه حسبيله كه حقايقك بعضيسى
بعضيسندن انلر ايله متميزه در واقعه اولان مباينت وتفرقه نك مقتضاسى اولان حالى سد ايدوب انخرام
وانفكاكدن منع ايدر و عالم خزانه ايله تسميه اولنديغنك حكمتى بودر كه آلاء الهيه وهيأت ربانيهٔ غير متناهيه نك
خزاينى اولان اسماء صفات الهيه حقايق عالم مظاهرى ايله متحققه اولوب مظاهر وسايطى ايله انلرده مخزونه اولان
الاونعم حسيه ومعنويه يى اظهار ايدر * وبو وجه ظاهريدر * اما وجه خاص بودر كه حقايق عالم مظاهر اسماء
الهيه ومجالى تجليات ربانيه در * عالمك هر برحقيقتى وجوه الهيه دن بر وجه خاصه مظهر وهر بر جزئى بر اسم
خاصك تجليسنه مجلى ومصدردر * وجه اخص دخى بودر كه اسماء الهيه صورتك خزانه سى اولان صورت
انسانيهٔ كماليهٔ قرآنيه نشأه سى صورت انسانيهٔ جمعيه ايله ظهورندن مقدم عوالم متفرقه ده اولان نشأت فرقانيهٔ
تفصيليه صورنده مخزونه در * پس حقايق عالمدن هر برحقيقت مخزون صور كماليهٔ انسانيه ومادهٔ نشأت
آدميه در * پس هر برحقيقت كرك على جهة التفصيل اندن ظهور ايدن صور نوعيه مثاليهٔ كونيه يه اصل
اعتبار اولنسون وكرك نشأت عنصريهٔ انسانيهٔ كماليه يه ماده اعتبار اولنسون على كلا التقديرين خزانهٔ الهيه در
وبالفعل انسان كامل اولان آدم خزائن عالمك ختميدر كه انك وجودى ايله خزائن محفوظه در) (وسماه خليفة
من اجل هذا لانه الحافظ خلقه كما يحفظ الختم الخزائن فما دام ختم الملك عليها لا يجسر احد على فتحها الا باذنه
(وحق تعالى بو انسان كاملى بو اجلدن اوترى خليفه ايله تسميه ايلدى زيرا مظهريت كليه ايله حقك خلقنى
اول حافظدر نتكيم ختم ملك خزائن ملكى حفظ ايدر پس مادامكه ملكك ختمى خزائن اوزره موجوددر خزائنك
فتحنه براحد اقدام ايتمز الا انك اذنيله يقال جسر على كذا يجسر جسارة وتجاسر عليه اى اقدم پس ملك حقك
ختمى يعنى انسان كاملك مظهريت كليه سى مادامكه خزائن عالم اوزره در حقايق متباينه دن براحد خزائن
عالم فتحى اوزره جسارت ايتمز الا ملك حقك اذنيله يعنى فتح جزئيده حكمت الهيه اقتضا ايتديكى اوزره حقك
وياخود انسان كاملك اذنى ايله فتح كليده احديت جمعيت مظهرى اولان ختم انسانئ كمالينك عالمدن خروج
ايتمكه حقك اذنيله) (فاستخلفه فى حفظ العالم فلا يزال العالم محفوظا ما دام فيه هذا الانسان الكامل (پس
عالم احديت جمعيت مظهريتنده اولان انسان كامل ايله محفوظ اولمغله حق تعالى عالمك حفظنده
انى استخلاف ايتدى زيرا خليفه خزائن عالم حفظنده صورت مستخلف ايله ظاهردر حقايق عالمدن
هر برحقيقت نه اقتضا ايدرسه احديت جمعيت مظهريني ايله اكا افاضه ايدر * پس عالم محفوظ اولمقدن زائل
اولمز مادامكه بو انسان كامل آنده موجوددر زيرا انسان كاملك وجودى اسم اعظمدر قابليت كليت

ومظهريت جمعيت اسمائيه ايله اسماء الهيهٔ متقابله احكامنى جامع وحاوى ومتباينه ومتنافره اولان حقايق
عالمده احديت جمع ايله ساريدر وبرزخيهٔ كليهٔ واحديت جمعيه ايله حقايق خزائننى حافظه در * پس خزائن
عالم انك وجودى ختميله محفوظه اولمقدن زائله اولمز وخزائن عالم حقايقنده مخزونه اولان افراد نوعيهٔ انسانيه
حد كماله بالغه اولوب مرتبهٔ جمعيت انسانيه يه واصله اولمقدن خاليه اولمز * پس مادامكه بو ختم احدى وجمعى
وجودى خزائن عالم اوزره موجوددر) (لا تقوم الساعة حتى يقال فى الارض الله الله) (مقتضاسى اوزره خزائن
عالم انفكاكى قبول ايتمز پس چنكم امر ظهور واظهار غايته وجلا واستجلا حكمى نهايته بالغ اولسه واسم
ظاهر تجليسنك دورى كماله منتهى اولسه) (ثم قبضناه الينا قبضا يسيرا) (تجلى اسم ظاهر ينه اصلنه تقلص
ايدوب رجوع ايتمكه ارادت الهيه تعلق ايتسه صور نوعيهٔ كونيه نك ختمى وخزائن عالمك ختمى وحافظى اولان
انسان كامله نشأت دنيويه دن خروج ايتمكه اذن اولنور * وخزينهٔ دنيويه دن منفك اولوب خزينهٔ اخرويه يى
مظهريت كليه وسعت قابليتى ايله حفظ ايتمكه مأمور اولور زيرا نشأت دنيويه ونشأت اخرويه متضمنه
اولديغى خزائنك حفظى وتجليات الهيه نك مركزى نشأت انسانيهٔ كماليهٔ جمعيه مظهريتنه دائر وحقك صورتى
مظهريتى ايله حق تعالى اول خزائنى حافظ وانلره ناظردر) (الا تراه) (اى الانسان الكامل الذى هو الختم
على خزانة الدنيا) (اذا خرج) (وفى بعض النسخ) (اذا ازال وفك من خزانة الدنيا لم يبق فيها ما اختزنه الحق فيها)
يعنى خزانهٔ دنيانك ختمى اولان انسان كاملى كورمزميسنكه چنكم خزانهٔ دنيادن چيقوب فك اولنسه
حق تعالى دنياده اختزان ايده جك دنياده برشئ قالمز زيرا حقايق عالم خزائنى جمعيت الهيهٔ اسمائيه مظهرى
اولان انسان كامل ايله معموره در * پس انسان كامل دنيادن خروج ايتسه حقايق عالمدن هر بر حقيقتده
انك احديت جمعيه سندن بحسب المحل سريان ايدوب ظهور ايدن امداد الهى وتجلى ربانى دخى حقايق عالمدن
منقطع اولوب ينه اصلنه رجوع ايدوب متقلص اولور * پس انوثت مرتبه سنده اولان حقايق عالم باطننده
ذكورت طبقه سنده اولان اسماء الهيه ايجاد ايدوب اختزان ايتديكى اسرار الهيه دن واظهار ايده جك صور
نوعيهٔ كونيه دن خالى قالور اختزان ايده جك انده برشى قالمز * پس معلوم اولدى كه انسان كامل باطنيله عالم
خزينه سنك روحى واصليدر وصورت ظاهره سيله خزائن عالمك ختميدر فهو الظاهر والباطن) (وخرج
ما كان فيها والتحق بعضه ببعضه وانتقل الامر الى الاخرة فكان ختما على خزانة الاخرة ختما ابديا) (وخزانهٔ
دنياده مخزونه اولان اسرار الهيه وانوار تجليات اسمائيه دن وقوا وخصايص وحقايق كونيه وارواح جزئيهٔ
مدبره دن اولان شئ چقار * وبو مخزون اولان شيئك بعضيسى بعضيسنه يعنى فروعى اصولنه كه اندن منبعثه
اولدى وصور وهيأتى وقوا وخصايصى حقايقنه وارواح جزئيهٔ مدبره كلياتى اولان ارواح سماوانه ملتحقه اولور
وامر ختميه آخرته انتقال ايدر * پس مظهريت كليه ايله انسان كامل خزانهٔ آخرت اوزره ختم ابدى ايله ختم
اولدى * زيرا نشأت دنيويه عناصر متباينه ومتنافره ومواد مختلفه ومتضاده دن مركبه در دائمه وباقيه دكلدر
حقايق ايله انفكاك اقتضا ايدر * ونشأت اخرويه كه قوت علميهٔ ذاتيه دن وعقايد سليمه واعمال صالحه دن وقواى
روحانيه والهيه وصفات واخلاق وملكات فاضله دن نفس ناطقه ايچون محصله در دوام وبقا اقتضا ايدر * زيرا
مادهٔ روحانى ونورانيدر * پس چنكم امر اخرته انتقال ايتسه ونفوس وارواح انسانيه صور روحانيه وبرزخيه
وحشريه ده ظاهره اولسه وروحيت صور اوزره ونوريت ظلمت اوزره غالبه اولسه وحق تعالى اسرار الهيه
وانوار حقايق ربانيه يى صور اخرويه ده اختزان ايلسه انسان كامل خزانهٔ آخرته احديت جمعيت ومظهريت
كليه سيله ختم ابدى اولور * ودخى اذا خرج وفك عن خزانة الدنيا لم يبق فيها ما اختزنه الحق فيها وخرج ما كان
فيها والتحق بعضه ببعضه وانتقل الامر الى الاخرة الخ قولنده وجه انسب وطريق اقرب بودر كه چنكم ختم انسان
كامل خزانهٔ دنيادن چيقوب فك اولنسه خزانهٔ دنياده اختزان ايده جك برشئ قالمز زيرا خزانهٔ دنياده
وجود ايله متصفه اولديغى وآناته متجدده اولديغى كون جامع اولان انسان كاملك مظهريتى صورتى ايله در
پس انك مظهريتنده اسم ظاهرك تجليسى تمام اولوب ظهورات نهايته وتجليات غايته يتشدكده رب باطن انك
مظهريتى صورتى اخذ ايتدكده انك وجودى مظهريتنده خزانهٔ دنيا جواهرنه وصور عالم مظاهرنه منتشره
اولان انوار الهيه وتجليات ربانيه دخى باطنده انسان كامل مظهريتنده اولان حقايق واصولنه رجوع ايدر

وخزانهٔ دنیا اخترازاندن خالیه قالور (وخرج ما كان فیها والتحق بعضه ببعضه) خزانهٔ دنیاده قوا وصفات وخواص وحقایقدن وارواح مدبره‌دن ودنیانك هر برجزئی مظهر یتنده مخزونه اولان اسرار ونعمدن هر بریسی كندی اصلی اولان انسان كامل مظهریتی ایله نشأت دنیادن چقار وقوا وصفات واخلاق وخواص وحقایق وارواحدن بعضیسی بعضیسنه ملتحق اولوب نشأت اخرویه منتشئه اولور* وصور اخرویه‌دن هر برصورتده ارواح وقوا وخصایص وحقایق دوام وبقا اقتضا ایدر* بر ظهور ایدركه ظهور اولدن دخی اظهر واجلی وتجلی سابقدن دخی اعلی واحری اوله و انسان كامل دخی صفات الهیه وقوای ربانیه وصورت علمیهٔ ذاتیه وجمعیت اسمائیه صورتنده ظهوركالی ایله ظهور ایدر وتجلی اولدن اشمل واجمع تجلی ایله تجلی ایدر* زیرا نشأت دنیاده انك ظهوری عناصر متضاده وقوای متباینه‌دن مركبه اولان صورتده ایدی كه تحلیل وانفكاك اقتضا ایدر (وانتقل الامر الی الاخرة یعنی خزانهٔ دنیانك ختمی اولان انسان كامل خزانه‌دن منفك اولدقده انلرده مخزونه اولان جواهر واسرار خزانهٔ آخرته دخول ایدر* وامر ختمیت آخرته انتقال ایدر یعنی خزانهٔ آخرت انك وجودی ختمی ایله محفوظه وحفظ ورعایت انك مظهر یتندن ملحوظه اولور) (فكان ختما علی خزانة الاخرة ختما ابدیا پس انسان كامل خزانهٔ آخرت اوزره نشأت جمعیهٔ احدیه ایله ختم ابدی اولور* زیرا نشأت آخرت نشأت روحانیه وابدیه‌در) (والاخرة خیروابقی وانسان كاملك انده نشأتی نشأت نورانیه والهیه‌در) (فظهر جمیع ما فی الصورة الالهیة من الاسماء فی هذه النشأة الانسانیة) (جائزدركه بوقول شیخ رضی الله عنهك فاقتضی الامر جلاء مرآة العالم فكان آدم عین جلاء تلك المرآة وروح تلك الصورة قولی تتمیمندن اوله یعنی پس امر عالم مرآتنك جلاسن اقتضا ایلدی* پس آدم اول مرآة جلاسینك عینی واول صورتك روحی اولدی* پس صورت الهیه جمعیتنده اولان اسمانك جمیعسی بونشأت انسانیه‌ده ظاهره اولدی وجائزدركه فسمی هذا المذكور انسانا وخلیفة فاما انسانیته فلعموم نشأته وحصره الحقایق قولنه حمل اولنه یعنی پس بومذكور انسان ایله وخلیفه ایله تسمیه اولندی پس انك انسانیتی انك نشأه‌سی عمومندن اوتریدر* ودخی جمیع حقایقی حصر ایتدیكندن اوتریدر* پس صورت الهیه جمعیتنده اولان اسمانك جمیعسی بونشأت انسانیه‌ده ظاهر اولدی زیرا صور انسانیهٔ احدیهٔ جمعیهٔ كمالیه‌ده حقایق اسمانك ظهوری جمعی احدیٔ كمالیٔ احاطیدركه اول ظهور احدیٔ جمعی ایله خزائن عالمی حفظ ایدوب خلافته مستحقه اولدی وصور تفصیلیهٔ عالمده حقایق اسمانك ظهوری فرقانیدر* زیرا حقایق اسمانك اجزاء عالمدن هر برجزؤده ظهوری بحسب المحل جزئیدر* اما بحسب المظهر الاجمع الاكمل مظهر اجمع واكمل اولان هر كاملده ظهوری ظهور جمعی واحدی وكلیدر انكیچون صور تفصیلیهٔ فرقانیه خلافته مستحقه وخزانهٔ عالم حفظنه لایقه اولدی فی هذه النشأة قولی فظهر قولنه متعلقدر (فحازت رتبته الاحاطة والجمع بهذا الوجود) (پس نشأت انسانیه بووجود حقانیٔ جمعیٔ كمالی ایله صورت الهیه وصورت كونیه‌یی احاطه وجمع مرتبه‌سنه حائزه اولدی یعنی بووجود جمعی ایله نشأت انسانیه صورت الهیه وكونیه‌یی احاطه وجمع ایتمكله سایر صور نوعیهٔ عالمدن ممتازه اولدی) (وبه قامت الحجة لله تعالی علی الملائكة وبووجود حقانی وكمالی اولان آدم ایله ملائكه اوزره الله تعالی ایچون حجت قائمه اولدی یعنی نشأت آدمیه ایچون اسناد جرم ومعصیت وكندی نفسلری ایچون ادعاء استحقاق خلافت ایتدكلرنده اسماء الهیه‌نك جمعیتی صورتی مرآت آدمده ظهور ایدوب ملائكه‌یی حق تعالی الزام ایتمك ایچون صورت الهیه‌ده اولان اسمادن استنبا ایتدكلرنده انلره مختصه اولان اسمادن غیری كه اول اسما ایله انلر حقی تسبیح وتقدیس ایدرلر جمعیت اسماء الهیه‌ودخی انلرك مستندی اولان اسمایه عدم اطلاع ووقوفلرینه اقرار واعتراف ایتدكلرنده) (قال یا آدم انبئهم باسمائهم فلما انبأهم باسمائهم قال الم اقل لكم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون) پس آدم وجود حقانی وجمعی وكمالی ایله كندی نشأتنده ظاهره اولان اسماء الهیه جمعیتی ایله انبا ایتدكده ملائكه اوزره الله سبحانه وتعالینك حجتی قائمه اولدی پس آدم حقك حجتی اولدی پس انسان كامل قوای كونیه واسماء الهیه‌یی بكمالها جامعدر* پس دائرهٔ وجودده اندن اكمل برموجود وخطهٔ شهودده انك مظهریتندن اشمل برشهود یوقدر* پس حیوة دنیاده نوع انساندن كامل اولمین حیوان ناطقدر صورت انسانیه‌دن برجزؤ در درجهٔ انسانیته لاحق دكلدر بلكه انك انسانه نسبتی جسد میتك انسانه نسبتی كبیدرو انسانك كمالی خلافت

ایله‌در وخلیفه اولمز الا بطریق الاستحقاق اسماء الهیه‌یه مظهر اولان كسنه والله اعلم) (فتحفظ) (یعنی اسماء الهیه جمعیتنك مظهری اولان ادمك مرتبه‌سنه ملائكه‌نك عدم اطلاعلرندن وكندی نفسلرینه عدم معرفتلرندن خلافته عدم استحقاقلری قتنده خلافت اهلیتن ادعا ایتدكلرندن اوتری معرض عتاب الهیده واقع اولدقلرندن اوتری خاتم ولایت محمدیه اولان شیخ رضی الله عنه دخی كندی نفسنی عارف ومرتبهٔ خلافته واقف اولمیوب ادعاء خلافت ایدن مدعیلری منع ایدوب غفلتدن ایقاظ ایتمك ایچون) (فتحفظ فقد وعظك الله بغیرك) (دیدی یعنی ای نوم غفلتده نائم وای وادیٔ پنداردہ حیران وهائم اولان مسكین متنبه ومتیقظ اولكه تحقیق الله تعالی سكا وعظ ونصیحت ایلدی سنك غیرك اولان شول ملائكه ایله كه* اولا ادعاء استحقاق خلافت ایدوب صكره عجزلرینه اعتراف ایلدیلر) (الم اقل لكم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون) (قولی ایله انلره عتاب ایتمكله) (وانظر من این اتی علی من اتی علیه) (اتی مفعول ایچون مبنیدر* یقال اتاه واتی به واتی علیه واتی علی ایله كلدی زیرا توبیخ وزجر معرضنده‌در یعنی نظر ایله كه نره‌دن هلاك قلندی شول من كه هلاك قلندی ویاخود نره‌دن فعل ایقاع اولندی شول من اوزره كه انك اوزره فعل ایقاع اولندی واتی بونده فاعل ایچون مبنی اولمق جائزدر* ای وانظر من این هلك من هلك اووانظر من این هلكه من هلكه یقال اتی الدهر علیهم ای اهلكهم وافناهم ویقال اتی المرأة جامعها ویقال اتی علیه ای اوقع علیه الفعل وهو یستعمل فی كل مكروه واتی ایچون فاعلك حذفی جائزدر* ای وانظر من این اتی العتاب علی من اتی علیه وفی الحدیث اتی‌ات ای هلك یعنی عتاب الهی نره‌دن وارد اولدی شول من اوزره كه انك اوزره عتاب وارد اولدی یعنی ملائكه‌یه عتاب الهی خلافت اهلیتن ادعاسنده حقه اعتراض ایدوب وتزكیه وترجیح نفس ومذمت وتجریح آدم ایتدكلرندن اوتری اولدیغن بصیرت ایله مشاهده ایله ومتحقق اولمدیغك مناصب عالیه‌یه اهلیت ایدوب مذمت غیر ایتمه تاكیم غیره عبرت اولمیه‌سن ملائكه سكا عبرت اولدیغی كبی پس شیخ رضی الله عنه ملائكه اوزره عتاب الهی نه‌شیدن اولدیغن تفصیل ایتمكه شروع ایدوب دیدی فان الملائكة لم تقف مع ما تعطیه نشأة هذا الخلیفة) (ملائكه‌نك توبیخ ایچنده وقوعنه سبب اولان شیئی بیان ایدر* یعنی دیركه زیرا ملائكه بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیكی شیئه یعنی انك علو مرتبه‌سنه واقفه اولمدی یعنی ملائكه جمعیت اسمائیهٔ الهیه‌نك مظهریتنده اولان خلیفه‌نك نشأت احدیهٔ جمعیه‌سی كمال واحاطه‌دن اعطا ایتدیكی شیئه واقفه اولمدی وخلیفه صورت حقله ظهور ایدوب جمیع اسمانك اول مطلوب اولمسی عزتندن انلر محتجبه اولدی یعنی خلیفه‌نك نشأت ظاهره‌سی عالم صورتی اوزره ونشأت باطنه‌سی حقك صورتی اوزره‌در* پس اسماء الهیه جمعیتنك صورتی اوزره اولوب بونشأتك رتبتی خلافتدر* وعبادت ذاتیه ایله حقه عبادتدر دو بیلمدیلر* وخلیفة اللهك رتبتی اقتضا ایتدیكی ادبك مراعاتی اوزره اولمدیلر* مع هذا انی جاعل فی الارض خلیفة) (قولی ایله تعریف الهی واقع اولمشیدی* پس تعریف الهیدنصكره ملائكه‌نك منزلت آدمه عدم علملری وانك رتبتنه جهلری ملائكه‌دن آدمك بطونی وفهملرندن انك غموضی اولدیغندن اوتری) (ولا وقفت مع ما تقتضیه حضرة الحق من العبادة الذاتیة) (ودخی ملائكه حضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیكی شیئه واقفه اولمدی (امدی) عبادت ذاتیه مظهرا كملده اسماء الهیه‌نك ظهورندنصكره جمیع اسمانك ربوبیتی تحتنده مظهرلك اولسی واول حضرته عدم اعتراضیدر* پس حضرت الوهیتك علو وعظمتی وجلال وسطوتی عبادت ذاتیه‌یی وعبادت ذاتیه ایله عبادت ایدر عابدی اقتضا ایدركه جمیع اسما ایله ذات حقه عابد اوله* پس مطلوبه اولان عبادت ذاتیه‌نك علو رتبتن واول حضرتك قدرین بیلمیوب اكا عبادت اهلیتن وخلافت استحقاقن ادعا ایتدیلر* وقوف اطلاع وشعور معناسنه‌در ثبوت معناسنه دكلدر* ومعیت ایله تخصیص بالذكر اولندی زیرا معیت نوعا مصاحبت معناسنه دلالت ایدر* وعلی دلالت ایتمز پس مع علی معناسنه اولور ووقوف ثبوت معناسنه اولسی اول حینده تصور اولنوردی كه اگر ملائكه بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیكی شیئه مطلعه اولسیدی وحضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیكی شیئه دخی واقفه اولسیدی وبعد الاطلاع خلیفه‌نك اعطا ایتدیكی شیء قتنده وحضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیكی شیء قتنده ثابته اولسیدی وحال بوكه بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیكی شیئه انلرك اطلاعی

وحضرت حق عبادت ذاتیه دن اقتضا ایتدیکی شیئه دخی انلرك شعوری یوقدر * زیرا اكر واقف اولسه ایدیلر
آدمی قدح ومذمت ایتمزلردی وادعاء خلافت دخی ایتمزلر ایدی واما قوله فان الملائكة لم تقف مع ما تعطيه
نشأة هذا الخليفة قولنده خلیفه نك نشأه سی اعطا ایتدیکی شیئدن مراد خلیفه نك ادبی اولسه وكذلك ولا وقفت
مع ما تعطيه حضرة الحق من العبادة الذاتية قولنده حضرت حق عبادت ذاتیه دن اقتضا ایتدیکی شیئدن
مراد اوامر الهی اولسه پس وقوف ثبوت معناسنه اولمق جائز اولور یعنی خلیفه نك نشأه سی اعطا ایتدیکی
ادب قتنده وحضرت حقك امری قتنده ثابت اولمدی ووقوف اطلاع وشعور معناسنه اولدیغی شیخك (فانه
لا يعرف احد من الحق الا ما تعطيه ذاته) قولی مؤید در وبو قول ملائكه نك حضرت حقه عدم وقوفلرینه
تعلیلدر یعنی دیمك اولور * زیرا شان بودر كه براحد حقدن بیلمز الا انك ذاتی اعطا ایتدیکی قدر یعنی انك ذاتنده
حقك ظهوری قدر پس ملائكه ده اولان ظهور جزئی انكله حضرت الوهیتده اولان جمعیت اسمائیه یی ادراك
ایده مز زیرا ملائكه نك صورتی آدمك ظاهری مشتمل اولدیغی صور عالمدن برصورتدر * پس تعریف
الهیدنصكره ملائكه نك آدم مرتبه سنه عدم اطلاعی ملائكه دن آدمك بطونی اولدیغندن اوتریدر * زیرا آدم
صورت الهیه نك مظهریتیله صور كونیه دن باطندر * انكیچون ملائكه نشأت خلیفه قتنده ترك ادب ایتدیلر
وخلیفه نك جمعیتی عبادت ذاتیه یی اعطا ایدوب خلافته استحقاقن مشاهده ایتدیلر واول نشأتك انقیاد
واطاعتدن خروج ایدوب اكا اسناد فساد ایتدیلر وحضرت الوهیتك علو قدرین بیلیوب نفسلرنده اكا
عبادت اهلیتن ادعا ایتدیلر وحقه اعتراض ایدوب تزكیهٔ نفس وتجریح غیر ایتدیلر وخلیفة اللهك رتبتی اقتضا
ایتدیکی انك خلافت وجمعیتی حكمتك تحتنده دخول وانك عبودیت وانقیادی مرتبه سنه نزول ایدی
وعبادت ذاتیهٔ حقله انك اوامری قتنده وقوف تفویض وتسلیمی وعدم اعتراضی اقتضا ایدر * پس ملائكه نك
اوامر الهیه یه امتثال واطاعتلرینه الله تعالى لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما يؤمرون) قولی ایله شهادت
ایتدكدنصكره (واني جاعل في الارض خليفة) قولی ایله آدمك خلافتنی تصریح ایتدكدنصكره رتبهٔ آدمه
عدم وقوفلری ذكر اولندیغی آدمك آنلرك بطونندن اوتریدر * وعبادت ذاتیه یی اقتضا ایدن حضرت الوهیته
انلرك عدم اطلاعلری آنلرك ذواتی اعطا ایتدیكندن اوتریدر * زیرا انلرك صوری مظاهر جزئیه در * وهر مظهرده
حقك معرفتی حقك اندظهوری قدردر * وملائكه ده آدمك جمعیتی یوقدر كه اول جمعیت ایله معرفت ذاتیه ایله
حقی عارفه اوله * وعبادت ذاتیه ایله اول حضرته عائده اوله * زیرا ذكر اولندیغی كبی عبادت ذاتیه نشأت
انسانیه ده اسماء الهیه نك ظهورندنصكره جمیع اسمانك ربوبیتی تحتنده نشأت انسانیه نك تسلیم اولمسیدر
واول حضرته عدم اعتراضیدر * پس حضرت الوهیته عبادت ذاتیه مظهر جمعیت اسمائیهٔ الهیه اولان
نشأت انسانیهٔ كمالیه یه مخصوصه در (وليس للملائكة جمعية آدم) وحال بوكه ملائكه ایچون جمعیت آدم یعنی
آدمه مخصوصه اولان اسماء الهیه جمعیتی یوقدر * تاكیم معرفت كلیه ایله حقی عارفه اولوب عبادت ذاتیه ایله
حقه عابده اوله وخلافته مستحقه اوله * پس اوجه واحسن واحری واتقن بو ایدیكه تعریف الهیدنصكره
اعتراض واستنكاف ایتمیوب آدمك احاطه وجمعیتندن اوتری انصاف ایدوب انك فضیلتنه اعتراف ایدهلر
(ولا وقفت مع الاسماء الالهية الا التي تخصها وسبحت الحق بها وقدسته) ودخی ملائكه اسماء الهیه یه مطلعه
اولمدی الا شول اسمایه كه انلر سائر اسما بیننده ملائكه یه مخصوصه در وملائكه اول اسما ایله حقی تسبیح ایتدیلر
وانلر ایله حقی تقدیس ایتدیلر وبعض نسخه ده (ولا وقفت مع الاسماء الالهية التي تخصها) ای تخص جمعية آدم
بها او تخص الاسماء الالهية بها (وسبحت الحق بها وقدسته) واقع اولدی یعنی دیمك اولور ودخی ملائكه شول
اسماء الهیه یه واقفه اولمدیكه ادمك جمعیتی انلره مختصه در ویاخود شول اسماء الهیه یه واقفه اولمدیكه اول اسماء
جمعیت آدمه مخصوصه در وجمعیت آدم دخی اول اسما ایله حقی تسبیح ایدوب انی تقدیس ایلدی * پس وجه اول
اوزره تخصها قولنده فاعل ضمیری وسبحت وقدسته قولنده اولان ضمیر فاعل جمعیت آدمه عاید در * وتخصها
قولنده مفعول ضمیری اسمایه عائد اولور ووجه ثانی اوزره تخصها قولنك فاعل ضمیری اسمایه ومفعول ضمیری
جمعیت آدمه عاید اولور * پس بو تقدیر اوزره وقوف اطلاع وشعور معناسنه اولور * وجائزدر كه ضمائر مذكوره
ملائكه یه عاید اوله پس دیمك اولور * ودخی ملائكه واقفه اولمدی شول اسماء الهیه یه كه ملائكه انلره مختصه در

ویاخود تخصها قولنك فاعل ضمیری اسمایه راجع اوله * ومفعول ضمیری ملائكه یه راجع اوله * یعنی ملائكه شول
اسماء الهیه یه واقفه اولمدی كه اول اسما انلره مخصوصه در واول اسما ایله انلر حقی تسبیح وتقدیس ایلدیلر وبو اسمادن
مراد (سبوح قدوس وطیب وطاهر ونور وواحد واحد وعلی) وبونلرك اخواتی اولان اسمادر كه تنزیه وتقدیسه
متعلقه در وملائكه یه مخصوصه اولان اسمایه ملائكه نك عدم وقوفی بودر زیرا اكر ملائكه انلره مخصوصه اولان
اسمانك حقایقنه مطلعه اولیدی خلافته عدم استحقاقلرین عارف اولورلردی وادعاء خلافت ایتمزلردی * پس
التحقیق انلره مخصوصه اولان اسمانك صورنه واقف اولدیلر * واول اسما ایله حقی تسبیح وتقدیس ایلدیلر پس بو وجه
اوزره بونده دخی وقوف شعور واطلاع معناسنه اولور * وثبوت معناسنه دخی اولمق جائزدر * یعنی ملائكه یه
مخصوص اولان اسمانك احكامی قتنده ملائكه ثابت اولمدیلر * ونفسنی تزكیه ایدوب آدمی تجریح ایلدیلر
(وما علمت ان لله تعالى اسماء ما وصل علمها اليها فما سبحته بها ولا قدسته) وحال بوكه ملائكه بیلمدیكه الله تعالى
ایچون اسما واردر كه انلرك اول اسمایه علمی واصل اولمدی * پس اول اسما ایله الله تعالى یی تسبیح ایتدیلر * ودخی
انی تقدیس ایتدیلر خالق ورازق ومصور وسمیع وبصیر ومطعم كبی انلر تدبیر وتسخیره متعلقه در وعالم اجسام
وطبیعت مخصوصه اولان اسما كبی كه نعیم وعذاب ومرض وشفا وداء ودوا انلره دلالت ایدر * ودخی تواب
وغفور وغفار وعفو وستار وعدل ومنتقم كبی كه عبدك بو اسما ایله اتصافی عبددن ذنبك صدورینه موقوفدر
زیرا مادامكه حق تعالى جمیع اسماسی ایله انسانه تجلی ایتمیه انسان كامل اولمز * وعبودیت تامه ایله متصف
اولوب عبادت ذاتیه ایله متحقق اولمز * پس ملائكه جمعیت آدمدن ناقصه اولمغله كندی نفوسنده اولان نقصان
سببیله آدمده اولان بعض نقایص ومذامی كه بعض اسمانك تجلیسی انلره موقوفدر مشاهده ایدوب نقایصك
مقابله سنده ظهور ایدن اسماء الهیه یی بیلمدیلر وانلر ایله حقی تسبیح وتقدیس ایتمدیلر (فغلب عليها ما ذكرناه
وحكم عليها هذا الحال) پس ملائكه اوزرینه بزم ذكر ایتدیكمز شی یعنی نشأت احدیت آدمدن اعطا
ایتدیكی شیئه عدم وقوف وجمعیت آدمه مخصوصه اولان اسماء الهیه نك اكثرنه وحضرت الهیته عبادت
ذاتیه دن اقتضا ایتدیكی شیئه عدم شعوری غالب اولدی پس سوء ادب ایدوب حقه اعتراض ایتدیلر وتزكیهٔ
نفس ایدوب جرح آدم ایتدیلر وبو حال ملائكه اوزره حكم ایلدی یعنی قوتدن فعله كلوب كتم ایتمكه قادره
اولمدی (فقالت من حيث النشأة اتجعل فيها من يفسد فيها) پس ملائكه نشأت جزئیهٔ ناقصه سی كه حق
تعالى یی اختصام ایله وصف ایلدی زیرا طبیعت متقابله در * ویاخود حیثیتله كه وحدت وبساطت ونوریت
اولان نشأت ملكیه در حقه خطاب ایدوب ایتدی سن ارضده خلیفه ایدرمیسن شول كمسنه یی كه ارضده افساد
ایدر وسفك دما ایدر پس ملائكه نشأت جزئیه سی وملكیه سیله كه وحدت بساطتی اقتضا ایدر * ونشأت كثرت
وتركیب جسمانیه منافیه در نشأت كاملهٔ آدمیه دن كه كثرت تركیبی مقتضیه در * محتجبه اولدی * وتركیب
جسمانی حسبیله آدمدن ظهور ایدن فساده متوقعه اولان اسماء الهیه یه مطلعه اولمدی (قال الشيخ رضي الله
تعالى عنه) في الفتوحات في الباب الرابع والخمسين بعد المائة لان المولد من الاضداد المتنافرة لا بد فيه من المنازعة
ولا سيما المولد من الاركان فانه مولد من مولد من مولد من مولد ركن عن فلك عن برج عن طبيعة عن نفس
واصل النزاع الاسماء الالهية المتقابلة الدرجات ومن هنا سرى التقابل في العالم فنحن في آخر الدرجات فالخلاف
فيما علا عن رتبة المولد من الاركان وقل وان كان لا يخلوا الا ترى الملأ الاعلى كيف يختصمون وما كان لرسول الله
صلى الله عليه وسلم علم بالملأ الاعلى اذ يختصمون حتى اعلمه الله بذلك وسبب ذلك ان اصل نشأتهم ايضا تعطى
ذلك ومن هذه الحقيقة التي خلقوا عليها قالوا اتجعل فيها وهو نزاع خفي للربوبية من خلف حجاب الغيرة
والتعظيم واصل النزاع والتنافر ما ذكرناه من متقابلة الاسماء الالهية مثل المحيي والمميت والمعز والمذل والضار
والنافع) (وليس) (هذا القول منهم) (الا النزاع) وحال بوكه ملائكه دن بو قول دكل الا نزاعدر یعنی افسادی
وسفك دمائی آدمه نسبت ایدوب امر حقه مخالفت ایتدكلری عین نزاعدر ونزاع موجب فساددر وسبب سفك
دمادر) (وهو عين ما وقع منهم كما قالوا) (في محل الاعتراض مع الله تعالى یعنی * نزاع انلردن حقله اعتراض
محلنده واقع اولان شیئك عینیدر * یعنی انلردن واقع اولان شی عین نزاعدر * زیرا حقه اعتراض عین نزاعدر
ونزاع موجب فساددر او وليس المراد لهم من قولهم اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء الا النزاع اى اسناد

النزاع لادم علیه السلام یعنی ملائکه نك بوقوللرندن مرادلری دکل الانزاعی آدمه اسناد ایتمکدر * ونزاع
انلردن واقع اولان شیئك عینیدر * زیرا انلر حضرت حقه اعتراض ایتدیلر * واعتراض عین نزاعدر ونزاع
موجب فساددر) (فیما قالوه فی حق آدم هو عین ما فیه الحق) (پس شول شی که ملائکه آدمك حقنده
دیدیلر اول شول شیئك عینیدرکه انلر حقلرنده نزاعده واقع اولدیلر * یعنی فساددن وسفك دمادن وهر نسنه‌یی
که ملائکه آدمه اسناد ایدوب اکا نسبت ایتدیلر حقلرنده اعتراضده عینیله اول نسنه انلردن صادر اولدی واول
نزاعدر * ونزاع موجب فساددر زیرا آدمك جرحی فسادك عینیدر * وآدمك عدم خلقنده سعی ایتمك انك دمی
سفکنده بلکه اولادینك دماسی سفکنده سعی ایتمکدر (فلولا ان نشأتهم تعطی ذلك ما قالوا فی حق آدم ما قالوه
پس اکر ملائکه نك نشأت طبیعیه‌لری ویا نشأت جزئیه ناقصه‌لری ونشأت بسیطهٔ ملکیتلری آدمك حقنده
بو اعتراضی اعطا ایتمیدی آدمك حقنده اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء دیدکلری قولی دیمزلردی)
وهم لا یشعرون) (وحال بوکه ملائکه غلبهٔ حالده حقلرنده نزاع ایدوب اکا اعتراض ایتدکلرینه وآدمه
اسناد ایتدکلری نقایض ومذامه ارتکاب ایتدکلرینه شعورلری یوقدر) (فلو عرفوا انفسهم لعلموا) (شویله
معلوم اوله که * واذ قال ربك للملائکة انی جاعل فی الارض خلیفة * قولنده ملائکه‌دن عقل کلك وقلم اعلانك
حیطهٔ تحتنده داخل اولان ملائکه درکه اسماء تنزیهیه ایله حقی تسبیح وتقدیس ایدرلر وآنلر سموات سبعك
فوقنده اولان ملاء اعلادرکه اختصام ایله موصوفلردر * عقل کلك حکمندن خارجه اولان ملائکهٔ مهیمه
دکلدرکه جمال الهی جلالنده آنلر مستهلکه درجه‌دن غیری آنلرك معروف ومشهودی یوقدر بلکه آنلرك
برنوعی حقك شهودی استهلاکنده کندی نفوسن دخی بیلمزلر * انی جاعل فی الارض خلیفة * خطابی
استماع ایتمکه آنلرده قابلیت یوقدر تاکم آنلر خطابده داخل اوله‌لر * وملائکهٔ ارض دخی دکللردر * واما بو محلده
داود قیصری رحمه الله دیرکه * ان الملائکة الذین نازعوا فی آدم لیست من اهل الجبروت ولا من اهل الملکوت
السمویة فانهم لغلبة النوریة علیهم واحاطتهم بالمراتب یعرفون شرف الانسان الکامل ورتبته عند الله
وان لم یعرفوا حقیقته کما هی بل ملائکة الارض والجن والشیاطین الذین غلبت علیهم الظلمة والنشأة الموجبة
للحجاب پس عند التحقیق داود قیصری کلامنك وجهی یوقدر زیرا جبروت وملکوت اهلی اولان ملائکه نك
نشأتلری طبیعیه ونورانیه وروحانیه اولمغله ونوریه آنلر اوزره غلبه ایتمکله * نشأت عنصریهٔ جسمانیهٔ
آدمیه یه آنلر مخالفدر آندن اوتری ملاء اعلی اوزره نورانیه غلبه ایتمکله آدمی فساده وسفك دمایه نسبت
ایتدیلر * وملائکهٔ ارض ایله جن وشیاطین اوزره ظلمت ایله حجابی موجبه اولان نشأت غلبه ایتمکله بونلر آدم
حقنده اعتراض ایدوب نزاع ایتمك لازم کلمز زیرا ملائکه‌ده حجاب ظلمت آدمك جرحنه سبب دکلدر زیرا بو وجه ایله
آنلرك نشئه‌لری آدم نشئه‌سنك ضدی دکلدر بلکه نشأتلرنده احتجاب وظلمت بروجهله نشأت آدمیه ایله مناسبتی
موجبدر پس جرح وطعنه سبب اولان آنلرك نشأتلرنده اولان نوریه‌که نشأت آدمه مغایردر * وملاء اعلاده
نشأت طبیعیه‌در * زیرا طبیعت متقابله‌در * انکچون الله تعالی سموات سبعك خدمتنده اولان ملاء اعلایی
اختصام ایله وصف ایلدی * تسبیح وتقدیس احتجابی اولان ملاء اعلا آدم علیه السلامك خلافتی حقنده حق
تعالی یه اعتراض ایدوب مقابله ایلدیلرنته کیم * ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قولنده مصرحدر پس داود
قیصرینك کلامی مدعاسنك خلافنی منتجدر * زیرا دیرکه جبروت وملکوت اهلی اوزره نوریت غالبه‌در پس
آنلر طعن ایتمدیلر وحال بوکه آنلرده نوریتك غلبه‌سی عدم طعنی موجب دکلدر بلکه طعنی موجبدر * زیرا نشأت
آدم آنلرك نشأتلرینه مغایره‌در وکذلك ملائکهٔ ارضده اولان ظلمت وحجابده مغایره دکلدر بلکه ظلمت وحجابده
ادم ایله مناسبتلرندن اوتری آنلر دخی آدم کبی ارضه مخصوص قلندیلر * وشیخ رضی الله عنه فتوحاتنده
* وشاورهم فی الامر * قولنده مشورتك حکمی حقنده ایتدی والسبب الموجب للمشورة کون الحق له وجه
خاص فی محل موجود لا یکون بغیر ذلك الموجود فقد یلقی الحق سبحانه فی امر ما لا یلقیه لمن هو اعلی منه
طبقة کعلم الاسماء لادم مع کون الملاء الاعلا عند الله اشرف منه ومع هذا فکان عند آدم ما لم یکن عندهم پس
شیخ رضی الله تعالی عنه بونده تصریح ایلدیکه آدم قتنده اولان اسماء ملاء اعلا قتنده یوقدر * پس بوندن سکا
معلوم اولورکه * اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك * قولنی قائله اولان

ملاء اعلادر وآنلر سموات سبعك فوقنده اولان طبیعیوندروبوندن اول ایراد اولنان شیخك کلامنده ملاء اعلا
آدم حقنده واقع اولان اعتراضده داخل اولدیغی وحقه اعتراض ایتدیکی مصرحدر) (فلو عرفوا انفسهم لعلموا
پس اکر ملائکه نفوسلرین معرفت جزئیه ایله عارف اولیدیلر یعنی آدمك حقیقتندن برجزء وقواسندن برقوه
ایدکلرین بیلدیلر تحقیق معرفت کلیه ایله نفسلرین بیلورلر ایدیکه وحدت وبساطت مقتضاسی اوزره آنلرده نزاع
واعتراض یوقدر بلکه کندی وجودلرنده آدمك بعض صفاتی ایله ظهورن مشاهده ایدرلر ایدی ویاخود اکر
کندی نفسلرین وذاتلرین معرفت جزئیه ایله عارف اولیدیلر آدمك کلیتن وخلافت معرفته کلیه ایله آنك
استحقاقن وکندیلرینك خلافت استحقاقلرین عارف اولورلر ایدی (ولو علموا لعصموا) واکر کندی نفسلرین عارف
اولیدیلر ویاخود اکر فوقلرنده آدم نشئه‌سنك کلیتن عالم اولیدیلر آدمك حقنده حقلرنده نزاعدن وآدمك
تجریحندن ونفسلرینك تزکیه‌سندن عصمت اولنورلردی پس آنلردن نزاع صادر اولمزدی) (ثم لم یقفوا مع
التجریح حتی زادوا فی الدعوی بما هم علیه من التقدیس والتسبیح) (آنده صکره ملائکه آدمك تجریحی قتنده
ثابته اولمدیلر یعنی آدمك جرحی ایله اکتفا ایتمدیلر حتی آنك تجریحی اوزره دعواده زیاده ایتدیلر شول شیئی که آنلر
تقدیس وتسبیحدن آنك اوزره ثابت ایدیلر یعنی آدمك افساد وسفك دما ایله اتصافن ادعا ایتدکلرنده * ونحن
نسبح بحمدك ونقدس لك * قوللری ایله تسبیح وتقدیسلرین بیان ایتمکله دعوالرین زیاده ایتدیلر پس مذام
ونقایصی آدمه وتقدیس وتسبیحی کندی نفسلرینه تخصیص ایتدیلر) (وعند آدم من الاسماء الالهیة ما لم تکن
الملائکة علیها) (وحال بوکه آدم قتنده اسماء الهیه‌دن شول جمعیت حاصله‌در وآدم اول جمعیت اسما ایله حقی
تسبیح ایدوب نقایصدن آنی تقدیس ایدرکه ملائکه اول اسمانك صفات واحکامی اوزره اولمدیلر * واول
اسما ایله متحقق اولمدیلر وآنلری بیلمدیلر) (فسبحت ربها بها ولا قدسته عنها) (ای عن النقایص تقدیس آدم
وتسبیحه * پس آدمك جمعیتی قتنده اولان اسماء الهیه ایله ملائکه حقی تسبیح ایتمدیلر واول اسما ایله نقایصدن
حقی تقدیس ایتمدیلر آدمك تقدیسی وآدمك تسبیحی کبی * یعنی ملائکه نك قتنده حاصله اولان اسماء
تنزیهیه‌دن غیری * دخی آدمه خصیصه اولان اسماء الهیه‌دن شول جماعت کثیره واردرکه آنلرك بعضیسی عالم
کثرت وترکیبه متعلقدر * وبعضیسنك آدمده ظهوری وآدمك آنلر ایله متحقق اولمسی آدمدن بعض ذنوب
ونقایصك صدورینه متوقفدر پس آدمك جمعیتی قتنده حاصله اولان اسما ایله آدم حقی تسبیح ایدوب بعض اسمانك
مقتضیاتی اولان نقایصدن آنی تقدیس ایلدیکه ملائکه نك اول اسمایه وقوفی یوقدر * یعنی نشأت آدم صورت
الهیه وکونیه‌یی جامعه اولمغله صورت الهیه‌ده اولان اسماء الهیه ایله حقی تسبیح ایدوب صور کونیه اقتضا
ایتدیکی نقایصدن دخی اول اسما ایله آنی تقدیس ایلدی * ملائکه‌ده صورت الهیه وکونیه جمعیتی اولمغله آنلر
آدمك تسبیح وتقدیسی ایله حقی تسبیح وتقدیس ایتمدیلر * پس آدمده اولان اسماء الهیه نك جمعیتی وآدمك
تسبیح وتقدیسی اجمع واکمل واوسع واشملدر * ولکن ملائکه نشأت جزئیه‌لری ایله آدمك جمعیتنه واقفه اولمدیلر
زیرا براحد حقی عارف دکلدر الا انك ذاتنده حقك ظهوری قدر) (فوصف الحق لنا ما جری لنقف عنده ونتعلم
الادب مع الله تعالی) (پس حق تعالی بزه وصف ایلدی آدم حقنده انکله ملائکه بیننده جاری اولان شیئی
یعنی ملائکه آدمی فساد وسفك دمایه نسبت ایدوب ذم وقدح ایتدکلرین وکندیلری تسبیح وتقدیسه اهل
اولوب خلافته استحقاقلری دعوالرین وعاقبة الامر محجوب اولدقلرین بزه وصف ایلدی * تاکم دعوای جرح
قتنده بز واقف اوله وز ویاخود تاکم بز اول وصف قتنده واقف اوله وز واول وعظ الهی ایله متعظ اوله وز والله تعالی
ایله معامله ایتمکده ادب تعلم ایده وز) (فلا تدعی ما انا متحقق به) (من الاسماء الالهیة) (وحاو علیه) (
من العلوم والکمالات والاذواق) (بالتقیید) (وبعض نسخه‌ده ما نحن متحققون به وحاوون علیه واقع اولدی
پس بز تقیید ایله ادعا ایتمیه وز اسماء الهیه‌دن شول شیئی که انکله متحقق اولمشز * وعلوم وکمالات واذواقدن
آنك اوزره حاوی اولمشز * یعنی صورت الهیه وکونیه جمعیتی جامعه اولان حقیقت خلافت ایله متحقق اولان
اخوان الهیندن جمله‌مز ورث محمدی ایله خلافتك مقتضیاتی اولان جمیع اسماء الهیه ایله متحقق اولوب اول
مرتبه نك علوم واذواق وکمالاتندن جامع وشامل اولدیغمز شیئی کندی نفسمزه تقیید ایتمکله ادعا ایتمیه وز *
بلکه جمیع علوم ومعارفی وعبادت وطاعتی وحول وقوتی حقه اسناد ایدوب عبودیت وادب اوزره اوله وز بلکه

اللهم انت الصاحب فى السفر والخليفة فى الحضر * موجبنجه مقام اكمليته توجه ايدوب اول مرتبه اوزره حق
استخلاف ايدوب * فاتخذونى وكيلا * مفهومى اوزره آنى وكيل اتخاذ ايده وز)(فكيف ان نطلق فى الدعوى
فنعمم بها ماليس لى بحال ولا انا منه على علم فنفتضح)(فكيف كه دعواده اطلاق ايده وز * پس دعوا ايله تعميم
ايده وز * شول شيئى كه اول بنم حالم اولميه وبن دخى آندن علم اوزره اولميم * پس آنك سببيله مفتضح اوله وز *
يعنى حالم اولميوب علمم احاطه ايتديكى مراتب ومقاماتك ادعاسنده اطلاق ايدوب دعوى ايله تعميم ايده وز *
وبعد المطالبه آنلر ايله اتياندن عاجز اولديغمزده عند الله وعند الخلق تسوء يتمز منكشف اوله * وضمائرك جمع
وافرادى وحدت وكثرت اعتبارى اوزره در مقام وحدتدن نفس متكلم وحده ايله تعبير ايدر * ومقام جمعدن
نفس متكلم مع الغير ايله تعبير ايدر)(فهذا التعريف الالهى مما ادب الحق به عباده الادباء الامناء الخلفاء)(پس
بو تعريف الهى شول شيدندر كه حق تعالى انكله ادبا وامنا وخلفا اولان عبادنى تأديب ايلدى يعنى ملائكه
نفسلرين تزكيه وترجيح وآدمى فساده وسفك دمايه نسبت ايدوب آنى ترجيح ايتدكلرندن اوترى عاقبت امرده
محجوب اولدقلرينك جانب حقدن بزه وصفى تعريف الهيدركه خزانهٔ عالم حفظنده استخلاف ايتديكى ادبا وامنا
وخلفا اولان كندى عبادنى انكله تأديب ايلدى * يعنى طائفهٔ مذكوره يه حقك الطاف خفى سندندركه غيره
خطاب وعتاب ايتمكله وغيرلك امرنى آنلره وصف ايتمكله آنلرى تأديب ايدروصريحا آنلره خطاب ايتمز *
پس آنلردخى اول تعريف الهى وتأديب ربانى ايله متأدب اولورلر زيرا ادب بو طائفهٔ عليه نك اشرف مقاماتى
واعلا مراتبيدركه صورت الهيه اولان امانتك اهلى اولان خلفايه مخصوصدر * زيرا ادب تسليم
وتفويض دن نصكره برخصوصده حقه اعتراض ايتيوب هر مقامده امر الهى نيجه اقتضا ايدرسه حقله معامله
ايتمكدر * پس اديب وامين اولان كمسنه يه لازم اولان بودركه خلقدن هر برفردك مظهريتى اقتضاسى
حسبيله انكله معامله ايدوب وجوه الهيه نك مراعاتى اوزره اوله * وكندى وجودنده عند الله عاليه اولان
منازلدن خلافته وامانته وعلوم وعبادات وتصرف كرامت كبى برشى ايچون اهليت دعواسن ايتميه * بلكه
دائما باب عزتده توجه وملازمت اوزره اوامر الهى جريانته منتظر اوله * وامنانك قلوبى دخى اسرار الهى
خزانه سيدر * ان الله حرم الفواحش ما ظهر منها وما بطن) اظهار اسرار اولان فواحش باطنندن مصونه
ومحفوظه در * زيرا اسرار الهيه يه مخصوصه اولان قلوب اسراره امين اولان امنانك قلوبيدر * رطب ويابس
سويلين سفها ومجانينك وارباب اوساطدن بعض احوال مغلوبى اولان اشخاصك قلوبى دكلدر * وخلفا
صورت حقله صورت عالم اوزره اولوب خزانهٔ دنيانى حافظلردر * وادبا وخلفا مصون ومحفوظلردر آنلرده ظهور
واظهار وادعاء اهليت وكشف اسرار * بو قدر مكركيم ارادت الهيه تعلق ايدوب حق تعالى آنلرى اظهار ايليه *
حاشا كه صفات حيوانيه واوصاف سبعيه ايله متصفه اولان نفوس خسيسه قلوبى اسرار الهيه يه امين اوله *
پس وقتا كه خاتم ولايت محمديه اولان شيخ رضى الله تعالى عنه حكمت الهيه يى بيان ايدركن على سبيل
الاستطراد واثناء حكمتده ملائكه نك قصه سيله اعتراض ايدوب آدمك نشئه سنه نسبت ايله ملائكه نك
نشئه سى ناقصه اولوب آنك قواسندن آنلر برقوت اولدقلرندن بيان ايتديسه بنه حكمت الهيه يه رجوع
ايدوب)(ثم نرجع الى الحكمة)(ديدى يعنى آندنصكره حكمت الهيه نك تحقيقنه رجوع ايدرز)(فنقول اعلم
ان الامور الكلية وان لم يكن لها وجود فى عينها فهى معقولة معلومة بلاشك فى الذهن)(پس بزدير بزشو يله
بيلكه تحقيق امور كليه حيوة وعلم وقدرت كبى اكرچه كيم آنلر ايچون وجود يوقدر آنلرك عيننده يعنى
اكرچه كيم آنلر ايچون وجود عينى يوقدر پس آنلر بلاشك ذهنده معقوله ومعلومه در زيرا اكر آنلر اعيانده
ظاهره اولديلر مقيده اولورلردى كليه ومطلقه اولمزدى)(فهى باطنة لاتزال عن الوجود العينى)(بونده تقديم
وتأخير جائزدر * فهى لاتزال باطنة يعنى امور كليه باطنه اولمغله وجود عينيدن زائله اولمز يعنى اكرچه كيم
بو امورك اعيانى علم الهيده باطنه در لكن آثارينك ظهورى جهتيله وجود عينيدن منفكه دكلدر بو تقدير
اوزره لاتزال فتح تا ايله افعال ناقصه دن اولور وكذلك لاتزال ضم تا ايله افعالدن مفعول ايچون مبنى اولوب
باطنه حال اولمق اوزره منصوب اولمق جائزدر يعنى امور كليه باطنه اولديغى حالده وجود عينيدن ازاله اولنمز *
ودخى فهى باطنة لاتزول عن الوجود العينى جائزدر يعنى امور كليه باطنه اولديغى حالده وجود عينيدن زائله

اولمز * زيرا وجود عينى ايله موجوده اولان جميع اشياده امور كليه نك احكام و آثارى ظاهره در * پس امور
كليه باطنه ايكن وجود عينيدن زائله اولمز)(ولها الحكم والاثر فى كل ماله وجود عينى)(ديدى پس امور كليه
ايچون حكم واثر واردر هر شيده كه انكچون وجود عينى يعنى وجود خارجى حاصلدر امور كليه دن حيوة وعلم
كبى اولان وصف كاينك حقله خلقدن انكله موصوف اولان شيده تأثيرى كبى * پس اول موصوف اوزره
حكم اولنور كه اول حى وعالمدر وآنك اوزره بو وصف ايله حكم اولنمز الا كنديسى حيوة ايله علمك عينى اولديغى
حينده)(بل هو عينها لا غيرها اعنى اعيان الموجودات العينية)(بلكه امر كلى موجودات عينيه اعيانك
عينيدر آنلرك غيرى دكلدر يعنى امر كلى حقايق واوصاف ايله موجودات عينيه اعيانده حكم واثر ايله
ظهورى جهتيله آنلرك عينيدر كليهٔ مطلقه سى جهتيله دكلدر * زيرا امور كليهٔ مطلقه وجود وعلم وحيوة كبى
من حيث هى هى حقله خلقه اضافتدن نظرى قطع ايتمكله حقايق مطلقه درحقله خلقدن هر برينه
اطلاق اولنورلر كه آنلر ايله متصف اوله وآنلردخى انكله قائمه اوله * پس حقايق كليه اضافتدن مطلقه
اولديغى حيثيله باطنه اولمقدن زائله اولمز وباطنه اولديغى حالده دخى وجود عينيدن زائله اولمز اعيان
موجوداتده احكام وآثارينك ظهورى سببيله بلكه حقايق كليه حقيقتيله وجود عينيسى اولان شيئك
كاينسنده ظاهره ومتجليه در * ووجود عينيله موجود اولان امر كاينك ظهورى وتجليسيدركه محل حسبيله
مقيددر * پس امور كليه باطنه اولديغندن زائله اولمديغى كليه اولديغى اعتبار يله در وكليه اولمسى اعتبارى
اعتبار ثانيدر مسبوقدر امورك حقايق كليتيله اتصافدن مجرده اولمسى اعتبار يله پس امور كليه حقله خلقدن
هر بريسيله كه قائمه اوله پس آنك كاينسنده حقايقيله ظاهره در * زيرا وجود قديم ايله حادثده هو هو در وعلم
دخى هر عالمده بويله در * پس امور كليه هر موجود عينيده كندى نفسنك عينيدر وجودا وشهودا آنك اوزره
زائده دكلدر اما عقلا دكلدر * زيرا عقل موجوددن وجودنى نزع ايدر اندنصكره وجودا اوزره آنى زائد تعقل ايدر
وبو امر عقليدر)(ولم تزل)(بضم الزاء وفتحها)(تلك الحقايق الكلية)(عن كونها معقولة فى نفسها)(واول
حقايق كليه كندى نفسنده معقوله اولمقدن زائله اولمدى)(فهى الظاهرة من حيث اعيان الموجودات)(
پس اول حقايق كليه اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره در هر موجود خارجيده حقيقتيله متحققه اولديغندن
غيرى وحقيقت كليه هر موجودده موجودك عينيدر بحسب الوجود وجوددن امتيازى اولمديغندن
اوترى مثلا علم اكر قديم انكله متصف اولورسه قديم ايله تسميه اولنور * واكر حادث انكله متصف اولورسه
حادث ايله تسميه اولنور * وقديمده علم حقيقة قديمدر ومحدثده حقيقة محدثدر * زيرا ذاتيله انكله موصوف
اولان هر شيئه مقابلدر * اما كندى نفسنه نسبت ايله حقيقتدن متغير دكلدر * وهو فى كل ذات بحقيقته
وعينه وماله عين وجوديه سوى عين الموصوف فهو على اصله معقول لا موجود)(كما هى الباطنة من حيث
معقوليتها)(نته كيم اول حقايق كليه باطنه در معقوليتى حيثيتيله يعنى كليتى ومعقوليتى اعتبار يله ظهور ايله
متميزه دكلدر * فهذه الحقيقة لاتزال معقولة ابدا الا يقدر العقل على انكارها ولا يزال حكمها موجودا ظاهرا فى
كل موجود)(شعر)(فكل موجود لها صورة * فيه ولا صورة فى ذاتها * فحكمها ليس سوى ذاتها * وذلك
الحكم ليس من آياتها * يجتمع الاضداد فى وصفها * فوصفها فى عين اثباتها)(فاستناد كل موجود عينى)(
مبتدا وخبره ثابت)(لهذه الامور الكلية التى لا يمكن رفعها عن العقل ولا يمكن وجودها فى العين وجودا تزول
به عن ان تكون معقولة)(لهذه الامور قولنده لام ظرفه متعلقدر يعنى ديمك اولور پس هر موجود عينينك
استنادى بو امور كليه ايچون ثابتدركه عقلدن آنلرك رفعى ممكن دكلدر ودخى عينده آنلرك وجودى ممكن دكلدر
شول وجود ايله كه انكله معقول اولمقدن زائله اوله * يعنى بر موجود شخصينك استنادى ابدا بو امور كليه دركه
عقلدن بونلرك رفعى ممكن دكلدر بونلر اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره اولمغله وعين ظاهرده امورك وجودى
ممكن دكلدر بونلر اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره اولمغله وعين ظاهرده امورك وجودى ممكن دكلدر شول
وجود ايله كه آنك سببيله معقوله اولمقدن زائله اوله * زيرا امور كليه نك معقوله اولمسى كليتى اعتبار يله در
وهر موجود عينينك عينى اولمسى حقايق اعتبار يله در * پس كليتيله باطنه ومعقوله در وحقايقيله
هر موجود عينيده ظاهره در وجائزدركه لهذه الامور قولنده لام الى معناسنه اوله استناده متعلق اوله وخبر

محذوف اوله‌ای استنادکل موجود عینی الی هذه الامور الکلیة واجب) (وسواء کان ذلك الموجود موقتا اوغیر
موقت نسبة الموقت وغیر الموقت الی هذا الامر الکلی المعقول نسبة واحدة) (وبرابردرکه کرك اول موجود
عینی موقت اولسون وکرك غیر موقت اولسون موقت ایله غیر موقتك بو امر کلیء معقوله نسبتی نسبت واحده‌در
قال الشیخ رضی الله تعالی عنه فی الفتوحات فی الباب السادس فان وجدشیء عن غیر عدم متقدم کوجود الحق
وصفاته قیل فیها موجود قدیم لاتصاف الحق بها وان وجدشیء عن عدم کوجود ماسوی الله وهو المحدث
الموجود بغیره قیل فیها محدثة وهی فی کل موجود بحقیقتها فانها لا تقبل التجزی * پس وجود مطلق ایله
موصوف اولان حقك وجودی کندی ذاتیله موجوددر عدم متقدمدن موجود دکلدر * پس انك وجودی
غیب ذاتی تحتنده اولان جمعیت مراتب الهیه وکونیه‌ده ظهوری وتجلیسی اعتباریله غیر مقیددروغیر
موقتدروکندی نفسنه نسبت ایله عدمدن موجود اولان شیدن عقل اول ونفس کل وارواح مهیمه کبی وبالجمله
فلك اطلسك تحتنده اولان موجودات موقته‌در * پس غیر موقت اولان موجود عینیدن مراد کرك حقك
مراتب الهیه وکونیه‌ده ظهوری اعتبار اولنسون * وکرك فلك اطلسك فوقنده اولان موجودات اعتبار
اولنسون امر کلی‌یه موقت اولان موجود عینینك وغیر موقت اولان موجود عینینك نسبتی علی السویه‌در
یعنی بو امر کلینك هر موجود عینیده ظهوری محل حسبیله‌در ومحلك ذاتی اقتضا ایتدیکی اوزره قدیمده قدیم
وحادثده حادث ظهور ایدر وکذلك عالم ارواحده ظهوری روحانی ونورانیدروعالم اجسامده ظهوری
جسمانی وظلمانیدر یعنی بو امر کلی‌یه موقت ایله غیر موقتك نسبتی واحده‌درهر شیده ظهوری محل حسبیله‌در
(غیر ان هذا الامر الکلی یرجع الیه حکم من الموجودات العینیة بحسب ماتعطیه) (وفی بعض النسخ
(تقتضیه حقایق تلك الموجودات العینیة) (الا بوقدر واردرکه بو امر کلی‌یه موجودات عینیه‌دن برحکم
رجوع ایدر اول موجودات عینیه‌نك حقایقی اعطا ایتدیکی شیئك حسبیله یعنی بو امر کلینك موقت ایله غیر
موقته نسبتی علی السویه‌در لکن موقت اولان موجودات عینیه‌دن اکا برحکم رجوع ایدر واول حکم ایله
بو امر کلی موصوف اولور وغیر موقت اولان موجود عینیدن دخی برحکم رجوع ایدر واول حکمله امر کلی
کذلك متصف اولور) (کنسبة العلم الی العالم والحیاة الی الحی) (امور کلیه‌دن مثلا علمك عالمه وحیاتك حیه
نسبتی کبی عالم ایله حی کرك موقت اولسون وکرك غیر موقت اولسون) (فالحیاة حقیقة معقولة) پس حیات
اولان امر کلی حقیقة معقوله‌در ذات عالم ایله قائمه‌در * العلم فی عرف التحقیق ادراك الشیء بماهو وبماهو علیه
فی عینه علی وجه الاحاطة والتمیز عن غیره) (متمیزة عن الحیاة کما هی الحیات متمیزة عنه) (حقیقت علم متمیزه‌در
حیاتدن نته کیم حیات آندن متمیزه‌در) (ثم نقول فی الحق تعالی ان له علما وحیاة فهو الحی العالم ونقول فی الملك
ان له علما وحیاة فهو الحی العالم ونقول فی الانسان ان له علما وحیاة فهو الحی العالم وحقیقة العلم واحدة وحقیقة
الحیاة واحدة ونسبتها الی العالم والحی نسبة واحدة) اندنصکره حق تعالینك حقنده بز دیرز تحقیق انکچون علم
وحیات واردر * پس حق تعالی حی وعالمدر وملك حقنده دخی بز دیرز تحقیق انکچون علم وحیات واردر * پس
ملك دخی حی وعالمدر وانسان حقنده دخی بز دیرز تحقیق انکچون علم وحیات واردر پس انسان دخی حی وعالمدر
وعلمك حقیقتی واحده‌در وحیاتك دخی حقیقتی واحده‌در وعلمك عالمه وحیاتك حیه نسبتی نسبت واحده‌در *
پس علمك حقیقتی حقیقت واحده‌در وحیاتك حقیقتی دخی حقیقت واحده‌در وهر بریسی حقیقت ایله آخردن
متمیزه‌در وهر بریسی حقیقت متمیزه‌سی اوزره کلیت ایله معقوله ایکن موقت وغیر موقت اولان موجود
عینیده حقیقتیله آنك ظهوری علی السویه‌در حق عالم وحیدر وملك دخی عالم وحیدر وانسان دخی عالم
وحیدر لکن بو امر کلینك ظهوری محل حسبیله‌درکه محل اکا برحکم اعطا ایدرکه انکله متصف اولور اکر
مضاف الیه اولان موجود قدیم مطلق اولورسه آنده ظهور ایدن علم دخی قدیم مطلق اولور واکر مضاف الیه
اولان موجود حادث ومقید اولورسه انده ظهور ایدن علم دخی حادث ومقید اولور) (ونقول فی علم الحق انه قدیم
وفی علم الانسان انه حادث) (وبز حقك علمی حقنده دیرز تحقیق علم حق قدیمدر زیرا قدیمه مضافدر وانسانك
علمی حقنده دخی بز دیرز تحقیق علم انسان حادثدر زیرا حادثه مضافدر * پس امر کلی اولان علمك حقیقتنه
موجود عینیدن رجوع ایدن قدم وحدوث حکمی موجود عینی اعطا ایتدیکی حکمدر * والاعلم کلیت

واطلاق ایله معلومدر وحقیقت حکمی ایله بحسب المحل ظاهردر وقدیم وحادثده ظهوری علی السویه‌در)
(فانظر ما احدثته الاضافة من الحکم فی هذه الحقیقة المعقولة وانظر الی هذا الارتباط بین المعقولات
والموجودات العینیة) (پس بو حقیقت معقوله اولان علمده قدم وحدوث حکمندن اضافت احداث ایتدیکی
شیئه سن نظر ایله یعنی اضافت علمده قدم وحدوثی نیجه احداث ایلدی ودخی معقولات ایله موجودات عینیه
بیننده اولان بو ارتباطه نظر ایله) (فلما حکم العلم علی من قام به ان یقال فیه انه عالم حکم الموصوف به علی العلم
بانه حادث فی حق الحادث قدیم فی حق القدیم) (پس نته کیم علم ایله قائم اولان من اوزره علم حکم ایلدی آنك
حقنده اول عالمدر دینلمکی کذلك علم ایله موصوف اولان من علم اوزره حکم ایلدی که اول علم حادثدر
حادثك حقنده قدیمدر قدیمك حقنده) (فصار کل واحد محکوما به ومحکوما علیه) (پس علم ایله موصوف به‌دن
هر بریسی محکوم به ومحکوم علیه اولدی جهتین مختلفتین اعتباریله یعنی علم ایله قائم اولان من اوزره علم
حاکمدر آنك حقنده اول عالمدر دینلمکله واول من محکوم علیه اولور وعلم اوزره اول من حاکمدرکه اول
قدیمدر ویا حادثدر وعلم محکوم علیه اولور پس بو وجهله معقولات ایله موجودات عینیه بیننده ارتباط حاصل
اولدی) (ومعلوم ان هذه الامور الکلیة وان کانت معقولة فانها معدومة العین موجودة الحکم) (ومعلوم
محققدرکه بو امور کلیه اکرچه کیم معقوله‌در یعنی آنلرك وجودی علم ایله عقلده‌در پس تحقیق انلر معدومة
العیندر وموجودة الحکمدر یعنی بونلرك وجود عینیسی یوقدر نهایت حکملری موجوده‌در یعنی وجود عینی
اوزره حاکمه‌در) (کما هی محکوم علیها اذا نسبت الی الوجود العینی فتقبل الحکم فی الاعیان الموجودة)
(نته کیم اول امور کلیه محکوم علیهادر چونکم وجود عینی‌یه نسبت اولنسه‌لر پس آنلر اعیان موجوده‌ده
محل حسبیله اولان حکم مخصوصی قبول ایدرلر یعنی امور کلیه وجود عینی‌یه نسبت اولندقده اعیان
موجوده‌ده اعیان حسبیله حکمی قبول ایدر پس علم مثلا حقه نسبت اولندقده قدم حکمنی قبول ایدروآنك
اوزره قدیمدر دیو حکم اولنور وحادثه نسبت اولندقده کذلك حدوث حکمنی قبول ایدر وآنك اوزره حادثدر
دیو حکم اولنور وکذلك اعیان موجوده‌دن هر برعینه نسبت اولنور اول عینك خصوصیتی حسبیله پس امور
کلیه وجود عینی‌یه نسبت اولندقده موجودة الحکمدر وهر عینده اول عین حسبیله برحکم ایله محکوم علیهادر
(ولا تقبل التفصیل ولا التجزی فان ذلك محال علیها فانها ظاهرة بذاتها فی کل موصوف بها) (وامور کلیه
تفصیلی ودخی تجزی‌یی قبول ایتمز یعنی امور کلیه اعیان متعدده حسبیله ظاهره اولمغله تفصیلی وتجزی‌یی
قبول ایتمز زیرا تفصیل وتجزی امور کلیه اوزره محالدر زیرا امور کلیه آنلر ایله موصوف اولان جمیع اعیانده
ذاتیله ظاهره‌در پس امور کلیه آنلرك موصوفی اولان اعیان متعدده حسبیله ذاتیله ظاهره اولدقده تفصیل
وتجزی آنلرده محال وغیر ممکندر) (کالانسانیة فی کل شخص من هذا النوع الخاص لم تتفصل ولم تتعدد
بتعدد الاشخاص ولا برحت معقولة) (انسانیت کبی بو نوع خاص انسانیدن هر برشخصده سریان وظهوری
جهتیله تعدد اشخاص ایله متعدده ومتفصله اولمدی ومعقوله اولمقدن دخی زائل اولمدی یعنی امور کلیه بحسب
المحل اعیانك هر بریسنده ذاتی ایله ظاهره اولوب تفصیل وتجزی‌یی قبول ایتمدکاری انسانیتیدر بو نوع خاص
انسانیدن که هر برشخصده محل حسبیله ظهور ایدوب تعدد اشخاص ایله متعدده ومتفصله اولمدی ومعقوله
اولمقدن دخی زائل اولمدی مثلا زید وعمرو وبکر اوزره انساندر دیو حکم اولنور وانسانیت ذاتیله هر بریسنده
متحققدر وتعدد اشخاص ایله متعدده دکلدر ومع هذا زیدك عینی عمرك عینی وبکرك عینی دکلدر * پس امور کلیه
دخی کذلك وجودات عینیه‌ده ذاتیله متحققه‌در * وموجوداتك تعددی حسبیله متجزیه دکلدر) (واذا کان
الارتباط بین من له وجود عینی وبین من لیس له وجود عینی قد ثبت وهی نسب عدمیة) (وچونکم وجود عینیسی
اولان من بینیله وجود عینیسی اولمیان من بینده که امور کلیه‌در ارتباط ثابت وحال بوکه امور کلیه نسب
عدمیه‌در) (فارتباط الموجودات بعضها ببعض اقرب ان یعقل لانه علی کل حال بینها جامع وهو الوجود العینی
وهنالك فما ثم جامع وقد وجد الارتباط بعدم الجامع فبالجامع اقوی) (پس موجوداتده بعضیسنك بعضنه
ارتباطی فهم اولنمغه اقربدر وجود عینیله امر معقول بیننده اولان ارتباطدن زیرا شان بودرکه علی کل حال
موجودات بیننده جامع ورابط واردرکه اول وجود عینیدر وامر کلی ایله وجود عینی بیننده اولان ارتباطده

پس جامع وروابط یوقدر وتحقیق عدم جامع ایله ارتباط بولندی * پس جامعك وجودیله ارتباط اقوی واحقدر
یعنی معقول ومعدوم اولان امر کلی ایله موجودات عینیه بیننده جامع یوغیکن ارتباطه وجود اولیجق پس
موجودات عینیه بیننده جامعك وجودی ایله ارتباطك وجودی اقوی واحقدر پس بو طریق اوزره موجود
قدیم حق بیننده موجود حادث خلق بیننده ارتباط ثابت اولور جامع اولان وجود سببیله (امدی) شویله
معلوم اوله که امور کلیه دن مراد اعیان وجودیه نك ذات حقده استهلاکی قتنده آنلرك ایچون شئون ذاتیه اولان
نسب عدمیه در حیوة وعلم کبی وعالم مثال وجودات عینیه دندر * پس عالم مثالده متمثل وظاهره اولان صور
مثالیه کرك اهل اشراق مذهبی اوزره امور کلیه اعتبار اولنسون وکرك اعتبار اولنمسون وجودات عینیه دندر
زیرا تجلی عام ایله وجوددن برضرب ایله موجوده در وامور کلیه اولان نسب عدمیه معدومه در وجوددن
برضرب ایله موجوده دکلدر پس (مثلا نوعی رحمه الله) بو مقامده اهل اشراق قولی ایله ایراد ایتدیکی اعتراض
باطل اولور زیرادیرکه اهل اشراق قولی اوزره امور کلیه ایچون عالم مثالده وجود ثابتدر اول تقدیر اوزره مراتب
وجودیه دن آنلرك حظی اولور پس ذکر اولندیغی اوزره امور کلیه دن شیخ رضی الله تعالی عنهك مرادی نسب
عدمیه درکه وجوده داخل دکلدر الاعیان ماشمت رایحة الوجود والاعدم ارواحده وعالم مثال وشهادتده
واقعه اولان وجودات عینیه حسیه دن هر بر وجود نسبت ایله امر کلیدر لکن شیخ رضی الله عنهك مرادی
وجود ایله مقیده اولان امور کلیه دکلدر امور عدمیه در) (ولاشك ان المحدث قد ثبت حدوثه وافتقاره الی محدث
احدثه لامکانه لنفسه) (وفی نسخة) (فی نفسه) (وشك یوقدر که تحقیق محدثك حدوثی وآنی احداث ایدر محدثنه
انك افتقاری ثابت اولدی انك کندی نفسنده امکانندن اوتری یعنی آنك وجودی کندی ذاتنده اولمدیغندن
اوتری * زیرا ممکن اولدیغی حیثیتله وجوده مرجحدن نظری قطع اتمکله وجود ایله عدمه نسبتی علی السویه در
(فوجوده من غیره) (پس حدوثك وجودی غیردن مستفاددرکه حق محدثك وجودیدر) (فهو مرتبط
بارتباط افتقار) (پس محدث فتح دال ایله مرتبطدر غیره که محدثدر * کسر دال ایله وجودده ارتباط افتقار ایله پس
قبل حادثدن ارتباط حادثی احداث ایدر محدثنه افتقار ایله واقعدر وقبل محدث موجودك ارتباطی ایجاب واستلزام
ایله واقعدر * پس محدث وجودده محدثنه مستنددر) (ولابد ان یکون المستند الیه واجب الوجود لذاته غنیا
فی وجوده بنفسه غیر مفتقر) (یعنی لابددرکه مستند الیه لذاته واجب الوجود اوله کندی نفسیله وجودنده غنی
اوله وجود آخره مفتقر اولمیه * پس محدث ایچون مستند الیه اولان وجود البته لذاته واجب الوجود کرکدر
وجودنده غیردن غنی کرکدر * پس بالذات واجب الوجود ایچون بالذات وجودك ثبوتی امر ذاتیدر وجودده
غیره مفتقر دکلدر واکا متوقف دکلدر * ولکن واجب الوجود کندی وجودندن ووجوبندن مفیضدر بالذات
وجودی اولمیان شی اوزره * پس حادثك وجودی بالذات واجب الوجوددن مفاضدر والا دور ویا تسلسل لازم
کلور) (وهو الذی اعطی الوجود بذاته لهذا الحادث فانتسب الیه) (ومستند الیه شول واجب الوجوددرکه
کندی ذاتیله بو حادثه وجودی اول اعطا ایلدی * پس حادث وجودده اکا منتسب اولدی زیرا حادث وجودده
واجب الوجود اولان محدثنه مفتقردر * پس حادث اوزره وجودی افاضه ایدن واجب الوجوده حادث
بالضروری منتسب اولدی) (ولما اقتضاه لذاته کان واجبا به) (وقتا کیم واجب الوجود حادثی لذاته اقتضا
ایلدی حادث واجب الوجودك وجودیله واجب اولدی یعنی واجب الوجود حادثك وجودنی اقتضا اتمك
واکا وجودی افاضه اتمك اقتضا وافاضهٔ ذاتیه درکه کندی ذاتی ایچون انی اقتضا ایدر زیرا اله مألوهك وجودنی
مقتضی ایدر ورب مربوبك وجودنی موجبدر * پس حادثك وجودی واجب الوجودك وجودی ایله * واجب
اولدیکه کندی نفسیله وجودده اکا مفتقر اولدی) (قال الشیخ) (رضی الله تعالی عنه فی الفتوحات اعلم ان
الامر حق وخلق وانه وجود محض لم یزل ولا یزال وامکان محض لم یزل ولا یزال وعدم محض لم یزل ولا یزال
فالوجود المحض الذی لا یقبل العدم ازلا وابدا والعدم المحض لا یقبل الوجود ازلا وابدا * والامکان المحض یقبل
الوجود بسبب والعدم بسبب ازلا وابدا فالوجود المحض هو الله لیس غیره والعدم المحض هو المحال لیس غیره
والامکان المحض هو العالم لیس غیره ومرتبة بینه الوجود المحض والعدم المحض انتهی کلامه) (ولما کان استناده
الی من ظهر عنه لذاته اقتضی ان یکون علی صورته فیما ینسب الیه من کل شیء من اسم وصفة ماعدا الوجوب

الذاتی فان ذلك لا یصح فی الحادث) (وقتا کم حادثك استنادی شول واجب الوجوده اولدیسه که حادث آندن
لذاته ظاهر اولدی یعنی واجب الوجودك ذاتی اقتضاسی ایچون ظاهر اولدی حادثك واجب الوجوده استنادی
انك صورتی اوزره اولماسنی اقتضا ایلدی اسم وصفتدن اکا نسبت اولنان هر شیده وجوب ذاتیدن غیری زیرا
وجوب ذاتی وصفی حادثك حقنده صحیح دکلدر * زیرا حادث وجودده غیره مفتقردر ووجوب ذاتیله واجب
الوجود اولان غیره مفتقر دکلدر زیرا آنك وجودی بذاته من ذاته در وحادث خود عین معدومدر واجب الوجودك
نوری افاضه سیله موجوددر پس حادثك حقنده وجوب ذاتی وصفی صحیح دکلدر) (وان کان واجب الوجود
ولکن وجوبه بغیره لا بنفسه) (واکرچه کیم حادث واجب الوجود اولدیسه واجب الوجود کندی وجودی ایله
آنی مستلزم اولوب آنك صورتی اوزره اولمغله * ولکن آنك وجوبی غیرك وجودی ایله حاصلدر کندی نفسیله
حاصل دکلدر * زیرا آنك اصلی عدمدر وعدم کندی نفسیله موجود اولمزه کیف که آنك وجودی واجب اوله
(امدی) وقتا که عبد ربك صورتی اوزره اولدیسه ربك وجودی واجب اولدیغی کبی آنك وجودی دخی
واجبدر ولکن عبدك وجودی ربك وجودندن مستفاددر پس وجوب ذاتیده آنك قدمی یوقدر زیرا وجوب
ذاتیله موجود اولان شیئك وجوبی لذاته در) (ثم لتعلم انه لما کان الامر علی ما قلناه من ظهوره بصورته)
(آندنصکره معلوم اولسونکه تحقیق شان بودرکه وقتا کیم امر یعنی حادثك امری واجب الوجودك صورتیله
ظهوردن بزم دیدیکمز اوزره اولدیسه یعنی واجب الوجودك صورتیله حادثك ظهوری امری بزم دیدیکمز
کبی اولدیسه) (احالنا تعالی فی العلم به علی النظر فی الحادث وذکر انه ارانا آیاته فینا) (وفی بعض النسخ (فیه)
حق تعالی کندی وجودی علمنده بزی حادثه نظر اتمکه حواله ایتدی وبزه ذکر ایتدیکه تحقیق اول آیاتنی بزم
وجودات حادثه مزده بزه کوستردی یعنی حادث قدیمك صورتیله ظاهر اولمغله کندی وجودی علمنی وآیاتی
مشاهده سنی بزم وجودات حادثه مزه نظر اتمکه حواله ایدوب) (سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم)
قولی ایله ذکر ایلدی زیرا آیاتی آفاق وانفسده بزه بسط ایلدی) (فاستدللنا بنا علیه فما وصفناه بوصف الا کنا
نحن ذلك الوصف الا الوجوب الخاص الذاتی) (یعنی حق تعالی صورت الهیهٔ اسمائیه ایله بزم وجودمزده یعنی
خلایقك وجودنده ظاهره اولمغله بز کندی وجودمزی اول صورت اوزره بیلورز آنك جمیع نسبی ولوازم
ثبوتیه سیله کرك کمالیه وکرك غیر کمالیه اولسون * پس بز آنك وجودینه وکمالات ثبوتیه سنه اکمل وجه اوزره
استدلال ایدرز * بزم کمالات وثبوتیه مزده که بالذات کامل اولان بزده ظهور اتمکله آنلری بزه اعطا ایلدی *
پس بز آنی وصف اتمدك بر وصف ایله الا بز اول وصفك عینی اولدق وجوب خاص ذاتیدن غیری زیرا حادثك
وجوب خاص ذاتیده قدمی یوقدر * پس بز آنی وصف اتمزز الا بزده ظاهر اولان انك اوصافیله زیرا اکر اول
وصف بزده موجود اولمیدی وبز انکله متصف اولمیدق انکله حقی وصف اتمکه بز قادر اولمزدق) (لیس لنا
من الامر شیء بل کل ما لنا من الکمالات والاوصاف منه یقول تعالی) (وما بکم من نعمة فمن الله) (فلما علمناه بنا
ومنا نسبنا الیه کل ما نسبناه الینا) (پس وقتا کم بز حقی بزم ایله وبزدن بیلدك ایسه اکا نسبت ایتدك هر وصفیکه
بزه نسبت ایتدك حیوة وعلم وارادت وقدرت وسمع وبصر وکلام کبی بو تقدیر اوزره بزده ظاهره اولان صفات
الهیه ایله بزم اتصافمز حسبیله بز اول صفات ایله حقی وصف ایدوب کندی نفوسمزه نسبت ایتدیکمزی اکا نسبت
ایده وز دیمکدر اما مکر واستهزا وکید وفرح وتأذی کبی اولان صفات خلقیه که بزه نسبت اولنورلر بر اعتبار
ایله حقه دخی نسبت اولنورلر نته کیم السنهٔ رسل اوزره اخبارات الهیه ده وارده اولدی * پس بزم وجودات
متعینه مز آنك تجلیاتی مظاهریدر وصوریمز آنك نوری ظهوریننك مرایاسیدر * پس بزم وجودمز آنك
وجودی ایدوکی معلوم اولدقده بزه نسبت اولنان صفاتی اکا نسبت اولنور * پس معنی بویله اولور وقتا که بز حقی
بزم ایله و بزدن بیلدك ایسه بزه نسبت ایتدیکمز جمیع صفات ربانیه یی اکا نسبت ایتدك) (وبذلك وردت
الاخبارات الالهیة علی السنة التراجم الینا) (وبو طریق اوزره یعنی بز کندی وجودمزله حقك وجودنه
استدلال ایدوب اکا معرفتمزك حصولی نفسمزه معرفتمزك حصولندن اولدیغی اوزره بزه السنهٔ انبیا اوزره
اخبارات الهیه وارده اولدی من عرف نفسه فقد عرف ربه) (ومن یطع الرسول فقد اطاع الله * وما رمیت
اذ رمیت ولکن الله رمی) (وبذلك قولی نسبنا الیه کل ما نسبناه الینا قولنه اشارت اولمق جائزدر یعنی صفات کمالیه

وصفات خلقيه‌دن بزه نسبت اولنان صفات ایله حقك اتصافی اوزره * السنهٔ رسل اوزره بزه اخبارات الهیه
وارده اولدی * والاحق تعالی ذاتیله * صفات محدثات ایله اتصافدن منزهدر وعقول دخی حق ایچون صفات
محدثاتی محال کورر وحقك صفات محدثات ایله اتصافی حقنده وارده اولان اخبارات الهیه بونلردر قال الله
تعالی (الله یستهزئ بهم * واقرضوا الله قرضا حسنا * وقال * والله خیر الماکرین * ان الذین یؤذون الله ورسوله
واکید کیدا * وقال * مرضت فلم تعدنی وجعت فلم تطعمنی) (وبونلردن غیری صفات محدثات ایله مظاهر
انسانیه‌ده حقك ظهوری اعتباریله اتصافی السنهٔ رسل انبیا اوزره وارده‌در پس صفات الهیه بزم مرایای
وجودامزده ظاهره‌در وصفات محدثه دخی بزم وجودات متعینه‌مزله ثابته‌در پس بزم وجودمز حقك
وجودندن مفاض اولمغله بلکه آنك وجودی بزم وجودمزده ظاهر ومتجلی اولمغله بزه نسبت اولنان شیئا کا
نسبت اولنور (فوصف نفسه لنا بنا فاذا شهدناه شهدنا نفوسنا) (پس حق تعالی کندی نفسنی بزم اوصافمزله بزه
وصف ایلدی یعنی شول نسب واسماء وصفات ایله کندی نفسنی آنلر ایله بزه وصف ایلدیکه بز آنلرك صوری بز
وآنلر بزده ظاهره‌در * حیوة وعلم وارادت وقدرت کبی پس تحقیکم بز آنی بر وصف ایله مشاهده ایتسك
اول وصف ایله کندی نفسمزی مشاهده ایده‌وز زیرا آنك وجودی مرآتنده ظاهر اولان شی بزم اوصافمزدر
(واذا شهدنا شهد نفسه) وتحقیکم حق بزی بر وصف ایله مشاهده ایتسه کندی نفسنی اول وصف ایله مشاهده
ایدر * زیرا اول وصف آنك وصفیدرکه انکله بزه بزم استعدادمز حسبیله تجلی ایلدی پس بز آنی مشاهده
ایتسك کندی نفوسمزی مشاهده ایدرز * زیرا آنك وجودی مرآتنده ظاهره اولان بزم اوصافمزدر واول
بزی مشاهده ایتسه کندی نفسنی مشاهده ایدر * زیرا بزم نفوسمز مرایاسنده ظهور ایدن آنك اوصافیدر *
پس بزم اطاعتمز آنك اطاعتیدر وبزم رمیمز آنك رمییدر وبزم کندی نفوسمزه معرفتمز آنك وجودنه معرفتمزدر
زیرا مقتضای تحقیق اوزره وقتا که حق تعالی کندی ذاتنی مستهلکة الاعیان نسب صاحبی مشاهده ایتدی
ایسه پس اعیان غیبیه‌یی وجود عینیده اظهار ایتمکه محبت ذاتیسی تقاضا ایتدی واول نسب مستهلکه
حضرت علم ذاتیده بری برندن متمیزه ایدی * پس وقتا که مشیت الهیه اول نسبی وجودده اظهار ایتمکه منافی
ایتدی ایسه ینبوع جوددن افاضهٔ جود ایله حق تعالی تجلی ایدوب اول اعیانی عرصهٔ شهودده ابراز ایلدی
پس بز اول نسب ذاتیه وشئون غیبیه‌نك صوری یز پس حق تعالی بزی بالذات اقتضا ایتدی موجدیت
وربوبیت ایله موصوف اولمغله وکندی نفسنی بزه وصف ایتدی بزم ایله پس آنك نسب ذاتیه‌سی وتجلیات
وجودیه‌سی اولان وجوداتمزك معرفتی آنك وجودی معرفتیدر پس بز آنی مشاهده ایتدیکمزده کندی
نفوسمزی مشاهده ایدرز * زیرا بز آنك وجودی نورنده ظاهرز واول بزی مشاهده ایتدکده کندی نفسنی
مشاهده ایدر * زیرا بز آنك شئون ذاتیه‌سی صوری یز پس شیخ رضی الله عنه بونده حق ایله خلق بیننده اولان
ارتباطی بیان ایتدکدنصکره بر اعتبار ایله بینهماده اولان فرقی بیان ایتمکه شروع ایدوب ایتدی)
(ولا نشك انا کثیرون بالشخص والنوع وانا وان کنا علی حقیقة واحدة تجمعنا) (وبزشك ایتمزز که تحقیق
بز شخص ونوع حسبیله کثیرونز وتحقیق بز اگرچه کیم حقیقت واحده اوزره یز که جمیع اشخاص وانواعمزی
اول حقیقت واحده جمع ایدر یعنی شك یوقدر بزم وجودات محدثه‌مز چوقدر اشخاصك افرادی وافرادك
انواعی حسبیله زیرا شئون ذاتیه‌دن هر برشانك بر خصوصیتی واردرکه انکله غیردن متمیزدر پس اول
خصوصیات علمیه اشخاص وانواعك تعددن ووجود علمی موجبیله وجود عینیده بری برندن تشخصات
بله تمایزن ایجاب ایدر پس اگرچه کیم وجود مطلقك حقیقتی جمیع شئون ذاتیه‌یی جامعه وموجده‌در لکن
خصوصیات ذاتیه وجود واحدی کندی حسبلریله معینه‌در وبزم وجودات حادثه‌مزدن هر بریسی
شخصا ونوعا کندی شأنی خصوصیتیله غیردن متمیزه اولوب بزم صور کثیره ایله ظاهر اولمشز وحال بوکه حقیقت
واحده جملهٔ مزی جامعه‌در * پس جمیع مراتبده وجود واحد حقك ظهوری مختلفدر وقوابل مختلفه ومتکثره
حسبیله متکثره‌در) (فنعلم قطعا ان ثم فارقا به تمیزت الاشخاص بعضها عن بعض) (پس بز قطعا بیلورز که
تحقیق حقیقت واحده‌ده اولان شئون غیبیته‌ده فارق واردرکه آنك سببیله اشخاص تمیز ایلدی بعضیسی بعضندن
واول فارق بزم خصوصیات ذاتیه‌مزدرکه هر بریسی کندی حسبیله وجود مطلقی تعیین وتخصیص ایلدی

وآنك سببیله اشخاصك بعضیسی بعضیسندن حسن وقبح وعلم وجهل جهتیله متمیزه اولدی که هر بریسنك
شأنی خصوصیت ذاتیه‌سیله واستعداد ذاتیسیله بری برندن حضرت علمده متمیزه اولوب وجود واحد حقیقی
هر برینك حسبیله متعین اولدیغی کبی کذلك حضرت عینده دخی هر بر شخصك استعدادی وهر بر مرتبه‌نك
اقتضاسی حسبیله قوابل مختلفه ومتکثره‌ده مختلف ظهور ایتدی وآنك مظاهری اولان اشخاصك بعضیسی
بعضیسندن انکله متمیز اولدی (فلولا ذلك ما کانت الکثرة فی الواحد) واگر وجود واحد حقیقینك حقیقتنده
مستهلکه اولان شئون ذاتیه‌دن هر برینك خصوصیتی حسبیله * ووجود واحدك تعین علمیله تعینی وبعده
قوابل مختلفه حسبیله وجود عینیده ظهوری واشخاصك بری برندن تمیزی سری اولمیدی کثرت نسبیهٔ علمیه
وکثرت عینیهٔ وجودیه وجود واحد حقك ظهوراتی اختلافی وتعدد وکثرتی قوابلك اختلافی وتعددی وکثرتی
حسبیله‌در) (فکذلك) (الحق) (ایضا وان وصفنا بما وصف به نفسه من جمیع الوجوه فلا بد من فارق) (پس بونه
کذلك حق تعالی اگرچه کیم بزی من جمیع الوجوه جمیع اوصافیله وصف ایتدیسه وجمیع اوصافیله اتصافی وجمیع
اسماسیله تسمیتی بزه اعطا ایتدیسه پس البته حق ایله بزم بینمزده بر فارقدن لا بددر) (ولیس الا افتقارنا الیه
فی الوجود وتوقف وجودنا علیه لامکاننا وغناه عن مثل ما افتقرنا الیه) وحق ایله بزم بینمزده اولان فارق بزم اکا
افتقارمزدر وجودده وجودمزك دخی اکا توقفیدر بزم امکانمزدن اوتری زیرا ممکنك کندی ذاتندن وجودی
یوقدر اولوجودك وجودندن مفاضدر * ودخی حق ایله بزم بینمزده فارق حقك غناسیدر شول شیئك مثلندن که
بز اکا مفتقر اولدق زیرا حقك کندی وجودی من ذاته‌در غیردن مفاض دکلدر (امدی) شویله بیل که افتقار
بزم وجودمزه عاید اولدیغی کبی من حیث الظهور حقك اسماسنه دخی شاملدر زیرا اسماء الهیه‌نك احکام
وآثاری ظاهرده مظاهر سز ظاهره ومتحققه دکلدر والوهیت وربوبیت وخالقیت وجود اوتعلقا متحققه اولمز
الا مألوه ومربوب ومخلوق ایله * پس نسب اسمائیه ایچون دخی افتقار ثابت اولدی اما حق تعالی ذاتنده
ووجودنده عالمیندن غنیدر زیرا آنك وجودی ذاتندندر وذاتنك عینیدر ذاتی اوزره زائده دکلدر) (فبهذا
ای الفارق الذی هو افتقارنا الیه وغناؤه الذاتی عن الغیر) صح له الازل والقدم الذی انتفت عنه الاولیة التی لها
افتتاح الوجود عن عدم) (پس بو فارق سببیله عبدك افتقاریدر * وحقك غناء ذاتیسیدر * حق ایچون
ازل ایله قدم صحیح اولدیکه آندن اولیت منتفیه اولدی شول اولیت که انکچون عدمدن افتتاح وجود واردر
یعنی شول ازل وقدم انکچون ثابت اولدیکه عدمدن وجودك افتتاحی ایله مقیده اولان اولیت آندن منتفیه‌در
یعنی اولیت مقیده‌دن مطلق اولان قدم حق ایچون صحیح اولدی وبو اولیت مقیده بزم ایچون ثابته‌در * زیرا
عدمدن وجودك افتتاحی ایله مقیده اولان اولیت ایله بز متصف اولمشز زیرا تعین اولده متعینه اولان بزم
حقیقتمزدر وقصد ایله اول اولان دخی بزم وجودمزدر) (فلا ینسب الیه مع کونه اول) پس ذکر اولنان اولیت
مقیده حقه نسبت اولنمز حق اول ایکن * واولیت انکچون ثابته ایکن * زیرا حق اولیت مطلقه ایله اولدر
بلکه حق بو اولیتدن اطلاق اولنور * پس شول اولدرکه تعینات وجودیه‌یی وجود مطلق ذاتیسیله سابقه
وحدوث ایله قدم حقیقتنده وجوده متعلق دکلدر * بلکه بحسب الازمان والاوقات تعینه متعلقدر تعین
خود متعیندن نظری قطع ایتمکله امر عدمیدر) (فسبحان الذی وسع بوجوده ورحمته وعلمه وحکمته
کل شیء حتی النسب العدمیة التی احدثها واعطاها ضربا من الوجود واظهرها موجودة مشهودة للشهود
المعهود الموعود والوجود المشهود) (ولهذا قیل فیه الاخر) (بوندن اوتری حقك حقنده آخر دینلدی زیرا آنك
اولیتی وجود مقید اولیتی دکلدر بلکه جمیع اشیادن وجود سابق ازلی ایله اول موجوددر واشیا ایچون هادر *
پس اشیا ایچون ینه مرجعدر پس بو وجه ایله آخردر) (فلو کانت اولیته اولیة وجود التقیید) (پس اگر حقك
اولیتی وجود تقیید اولیتی اولیدی یعنی اگر حقك اولیتی وجود عینی حیثیتیله مقیده اولان اولیت اولیدی)
لم یصح ان یکون آخر المقید لانه لا اخر للممکن لان الممکنات غیر متناهیة فلا آخر لها) (صحیح اولمزدی حقك
مقید ایچون آخر اولمسی زیرا شان بودرکه ممکن ایچون آخر یوقدر زیرا ممکنات غیر متناهیه‌در پس آنلر ایچون آخر
یوقدر وحال بوکه حق آخردر (امدی) حقك آخریتی بو معنایه دکلدرکه تحقیق ممکنات منتهیه اولسه حق آنلرك
آخری اوله یعنی وجود تقییدك آخری اوله) (وانما کان آخرا لرجوع الامر کله الیه بعد نسبة ذلك الینا) (بلکه

حق آخر اولدی امر کلیسی اکا رجوع ایتدیکندن اوتری امرک کلیسی بزه نسبت اولندقدنصکره یعنی اولا
تعین اول مرتبه سنده لاتعین اولان ذاتک تجلیسی متعین اولدقدنصکره جمیع تعینات علمیه ده متعین ومحدثات
کونیه ده بحسب المراتب ظاهر ومتعین اولوب انسان کامل مرتبه سنده امر ظهور منتهی اولنجه جمیع امور
بزم وجودات متعینه مزه بحسب المراتب نسبت اولنورکن امر ظهور منتهی اولمغله * حجب تعینات مراتب
مرتفع اولوب وجه وجود مطلق ظاهر اولدقده بزم وجودات متعینه مزه نسبت اولنان امور اکا رجوع ایدر
مثلا وجودات حادثه مزده متعینه اولوب مظاهر مزله مقیده اولان تجلیات الهیه کبی * ووجوداتمزده رابحه
اولان صفات الهیه وعلوم ربانیه وصفات عبدانیه وسائر اخلاق وافعال کبیکه آنلر بزه نسبت اولنورلردی
جمله سی اکا رجوع ایدروا کانسبت اولنور * مظاهر مزده آنلرک ظهوری اعتباریله * پس امر تجلی وظهور
وامر تعینات اسمائیه * اکا رجوع ایتمکله آخر اولور * لاموجود الاهو * فالکل منه بدأ والیه یعود (لااله
الاهو) (الیه المصیر) اول مطلق غیر متعین فی کونه عین الکل بلابدایة وآخر فی عین لاتعینه واطلاقه یرجع
الامور الیه لاالی نهایة) (فهو الآخر فی عین اولیته والاول فی عین آخریته) (پس حق آخردر عین اولیتنده واولدر
عین آخریتنده یعنی وجود مطلق اطلاق ذاتیسنده ایکن تعیناتک مبدائی اولمغله اول اولمسی وتعیناتک امری
اکا رجوع ایتمکله آخر اولمسی * اطلاق ذاتیسی اوزره امر زائده دکلدر بلکه هو هودر * واول وآخر اولمسی
امر نسبیدر * پس آخریتی عین اولیت واولیتی عین آخریتدر * پس وجودده بزم افتقار مز اکا ذاتی اولمغله
اکا اول وآخر اطلاق اولندی وغناء ذاتیسی اولمغله انکچون ازل وقدم صحیح اولدی فهو الاول والباطن فی اللاتعین
والآخر والظاهر فی التعین ختام الاهو (ثم تعلم) بابله مفعول ایچون مبنیدر ولغت قلیله اوزره تا ایله امر حاضر
معلوم اولمق جائزدر) (ان الحق وصف نفسه بانه ظاهر باطن فاوجد العالم عالم غیب وشهادة لیدرک الباطن
بغیبنا والظاهر بشهادتنا) آندنصکره معلوم اولسونکه * تحقیق حق تعالی کندی نفسنی وصف ایلدی که
اول ظاهر وباطندر پس عالمی ایجاد ایلدی یعنی عالم غیبی وشهادتی که بز باطنی ادراک ایده رز بزم غیبمزله وظاهری
دخی ادراک ایده رز بزم شهادتمزله پس بو اعتبار اوزره بزم وجودات حادثه مز دخی عالمدندر * وبزم غیبمز روحانیه
شهادتمز جسمانیتدر پس بزم باطنمزده مرکوز اولان قوای روحانیه ومعانی غیبیه ایله بز باطنی ادراک ایدرز
وجسمانیه وقوای شهادیه ایله بز ظاهری ادراک ایده رز یعنی مظاهر کونیه ده بحسب المراتب حقک ظاهریتنی
ومحل حسبیله تجلیسین ادراک ایدرز زیرا احد برشیء ادراک ایده من الا اول شیدن آنده موجود اولدیغی قدر
پس بز دخی غیبمزله باطنی وشهادتمزله ظاهری ادراک ایده رز (ووصف نفسه بالرضا والغضب فاوجد العالم
وخوف ورجاء فنخاف غضبه ونرجوا رضاه) ودخی حق تعالی کندنی رضا وغضب ایله وصف ایلدی پس عالمی
خوف ورجا صاحبی ایجاد ایلدیکه غضبندن خوف ایدرز ورضاسن رجا ایدرز یعنی بزده خوف ایجاد ایتدی
تاکم آندن غضبه انتقال ایدرز ورجا ایجاد ایتدی تاکم آندن رضاسنه انتقال ایدرز) (ووصف نفسه بانه جمیل
وذوجلال فاوجدنا علی هیبة وانس) ودخی حق تعالی کندی نفسنی وصف ایلدی که اول جمیلدر وذوجلالدر
یعنی ذوالجلال والاکرام دیدی وبزی هیبتله انس اوزره ایجاد ایلدیکه جلالندن هیبت اتخاذ ایده رز وجمالی ایله
مونس اوله رز زیرا هیبت صفت جلالدن منفعلدر * تاکم حقک جمالن انکله ادراک ایده وز (امدی) شویله بیلکه
حق تعالی اطلاق ذاتیسی وهویت غیبیه سی حیثیتیله اطلاق وتقییددن وجمیع اعتبارات ونسب واضافه دن
مطلقدر وعین مطلقه سی حیثیتیله تعین ولاتعین اعتباریسزا کا اول وآخر وظاهر وباطن اطلاق اولنمز ولکن
باطندر اطلاقی حیثیتیله وغیبک عزی حجابی ایله باطن محاط اولمقدن وانکچون بدایت ونهایت اولمقدن
جلیلدر * پس انکچون جلال واردر اما تعین اول ایله تعینی حیثیتیله که مفاتیح غیب مفتاحیدر * وتعینات
ثبوتیه ونسب ذاتیه مبدائیدر ظاهر وجمیلدر * زیرا ذات احدیتده استهلاک وعدمیتده اولان نسبت ذاتیه
واعیان عدمیه یه افاضه وجود ایدوب وکرب ضیق عدمیت ایله یبوست جلالدن آنلری خلاص ایدوب آنلره
بر نوع وجود اعطا ایدر * پس وحدت حقیقیه ایله واحد اولان عین ایچون تعین اول ایله اثنینیت ظاهر اولدی
وعین واحده حضرت جلالیه سی حیثیتیله اعیان واغیاره قهر ایدر وغیرت احدیتله آنلره غضب ایدر * وعین
واحده تعین اولی وحضرت جمالیه سی حیثیتیله هر معین قابلدن وهر متعین مقبولدن راضی اولور هر برسنک

استعداد وخصوصیتنه مخصوص اولان رضا ایله واستحقاق واستطاعتی حسبیله تجلی ایدوب اکا مونس اولور
وهکذا جمیع ما ینسب الیه تعالی ویسمی به (یعنی حقه منسوب اولان جمیع اوصاف ایله جمیع اسما که حق آنلر ایله
تسمیه اولنور بویله در * یعنی حقک صفات مذکوره ایله اتصافی کبی واول صفاتدن هر برصفتک مقابله سنده
بزده برصفت انفعالیه یی ایجاد ایتدیکی کبی سائر اوصاف واسماء دخی بویله جه در) (ثم عبره) (وفی بعض النسخ
(فعبر عن هاتین الصفتین بالیدین) (المبارکتین) (اللتین توجهتا منه علی خلق الانسان الکامل) (لان یجعله
خلیفة یعنی آندنصکره حق تعالی صفتین مذکورتین متقابلتیندن شول یدین مبارکتین ایله تعبیر ایلدیکه
حقدن انسان کاملک خلقنه اول یدین متوجهتان اولدیکه آنی خلیفه ایلیه صفتیندن مراد صفت حقله عالمدر
صفت حق رضا وغضب وجمال وجلالدر وسائر صفات فعلیه وجوبیه مؤثره کبی که صورت حق آنلری مشتملدر
وصفت عالم خوف ورجا وهیبت وانسدر * وسائر صفات انفعالیه امکانیه متأثره کبی که صورت عالم آنلری
حاویه در زیرا شیخ رضی الله تعالی عنه دیرکه صفتیندن مراد یدین مبارکتیندر ویدیندن مراد صورت حقله
صورت عالمدرکه بوندنصکره وما هو الاعین جمعه بین الصورتین صورة الحق وصورة العالم وهما یدا الحق تعالی
قولی ایله تصریح ایلدی وبعض کمل صفتینی جمال وجلال ایله تفسیر ایلدی لکن جمال وجلال صفات الهیه دندر
انسان کاملک خلقنه حقدن صورت حقله صورت عالم اولان یدین مبارکتین توجه ایتدیکه یدینده اولان
صفات فعلیه وانفعالیه انسان کاملده منعکسه وآنلرک احکام وآثاریله انسان کامل ظاهر اوله * پس انکچون
ثم عبر عن هاتین الصفتین دیدی نته کیم حدیثده وارد اولدی (ان الله خلق آدم بیدیه) (وحق تعالی ابلیسه
(قال مامنعک ان تسجد لما خلقت بیدی) دیدی پس اول یدین مبارکتین سببیله بر یسی ایچون قبض وبسط
ومنع وعطا ورفع ووضع وسائر صفات فعلیه وجوبیه حاصلدر وبریسی ایچون انقباض وانبساط وخوف ورجا
وسائر صفات انفعالیه امکانیه حاصلدر بزی صورت حقله صورت عالم اوزره ایجاد ایلدی پس یدینده مقبوضه
ومستوره اولان صفات الهیه فعلیه وصفات خلقیه انفعالیه کثرتک احکامی بزه ظاهر اولدی * پس وقتا که
حق تعالی یدین مبارکتینک سرینی آدمه اظهار ایتدیسه اکا تجلی ایتدکده اختر ایهما شئت دیدی پس آدم علیه
السلام اخترت یمین ربی وکلتا یدی ربی یمین مبارکة دیدی ففتح سبحانه یمینه فاذا فیه آدم وذریته وخمر الله بیدیه
طینة آدم اربعین صباحا پس حق تعالی آدمه شول صورت ایله تجلی ایتدیکه آدمی اول صورت اوزره خلق ایتدی
وآدمک طینتن یدین مبارکتین ایله تخمیر ایتدی حتی طینتده صورت مبارکه سی احسن تقویم واکمل تعدیل
وترمیم اوزره ظاهر اولدی پس آدمده جمیع حقایق جلالیه قهریه وصفات جمالیه لطفیه وقوای نفسانیه
وظلمانیه واخلاق روحانیه ونورانیه ظاهر اولدی واطلاق وتقیید وتعین ولاتعین سری انکله وآنده کمال بولدی
پس آدم کونک اکمل واتم واجمع ومظهرک افضل واعم واوسعی اولدی) (لکونه الجامع لحقایق العالم ومفرداته
انسان کامل عالمک حقایق ومفرداتنی جامع اولدیغندن اوتری یعنی آدمی مخلوقات اوزره خلیفه ایتمک ایچون
آنی خلق ایتمکه یدین مبارکتین ایله توجه ایتدی آدم عالمک حقایق ومفرداتنی جامع اولدیغندن اوتری زیر
خلیفه حق مستخلفک صورتی اوزره اولمق لازم اولدیغی کبی مستخلف علیه اولان عالمک صورتی اوزره اولمق
دخی لازمدر تاکیم عموما استفاضه وافاضه حاصل اوله * پس آدم روحیله احدیت جمعی ایله جمعیت اسمائیه
الهیه مظهریتنه مناسبدر واجزاء وجودیسیله واعضاسنک مفرداتی کثرتیله عالمه موافقدر ولکونه الجامع
لحقایق العالم ومفرداته قولنده بر وجه دخی بودرکه آدمی مخلوقات اوزره خلیفه ایتمک ایچون یدین مبارکتین
آنی خلق ایتمکه توجه ایتدی آدم بطون واجمالده ایکن جمعیت آدمیه ده عالمک حقایق ومفرداتنی مجمل اولدیغی
حالده آدم آنلری جامع اولدیغندن اوتری وآدم حقایق عالم صورتنده مفصل اولدیغندن اوتری * پس عالم ظاهر
وشهادت اولور وآدم باطن وغیب اولور * یعنی صورت آدمی ایجاد ایدوب خلافت ایچون خلق ایتمکه یدین
مبارکتین ایله توجه ایتدی آدمک باطننده اولان حقایق عالم جمعیتی قابلیتی ایله صورتی دخی جمیع عالم صورتی
جامعه اولوب آنلره خلیفه اولمغه قابلیتی اولمغله * وحقایق عالم آدمده اجمالده ایکن آدم ظاهر وعالم باطن ایدی
شجره اغصان واوراق ایله نواتده باطنه اولدیغی کبی پس عالم آدمک باطنی صورتی اوزره خلق اولندقده عالم ظاهر
وآدم آنک حقایقنده باطن وساری اولور * شجره ظاهره ونواة آنک اغصان واوراقنده باطنه وساریه اولدیغی کبی

پس عالم ظاهر وشهادت اولور وخلیفه اولان آدم دخی باطن وغیب اولور انکیچون) (فالعالم شهادة والخلیفة
غیب) (دیدی پس عالم شهادتدر وخلیفه آنک غیبیدر زیرا آدمک ظاهر صورتی حقایق عالمدر وباطن صورتی
صورت الهیه‌در * پس عالم آدمک صورتی وظاهریدر وآدم آنک روحی وباطنیدر وآدم حقه نسبت ایله حقک
صورتی وظاهریدر وحق آنک روحی وباطنیدر (امدی) شویله بیل وقتا که خلیفه استخلاف اولندیغی شیده
مستخلفک صورتی اوزره اولمق لازم اولدیسه حق تعالی آدمی کندی صورتی اوزره وعالمی دخی آدمک صورتی
اوزره خلق ایتدی * زیرا عالم نشأت انسانیه‌نک تفصیلی صورتیدر * وانسان دخی اول نشأتک جمعی احدیتنک
صورتیدر * وتفصیل وکثرت صورتی اولان تفصیل وکثرت حجاب وظاهردر وجمعیت احدیت وجمع وحدت
غیب وباطندر * پس تفصیل وکثرت صورتی اولان عالم شهادت اولور وجمعیت احدیت صورتی اولان انسان
عالمک روحی وقلبی وسر وباطنی ولب غیبیدر) (ولهذا احتجب) (وفی بعض النسخ) (یحتجب السلطان) (پس
بو سردن اوتری سلطان رعیتدن محتجب اولدی زیرا سلطان خلیفه‌در وخلیفه روحدر وروح غیبدر * پس
سلطان عالمده غیبدر لب قشرده غیب اولدیغی کبی پس انکیچون سلاطین وخلائف محتجب اولدی * پس
خلیفه‌نک احتجابی آنک عزت وعظمتنه اوفق ورعیتک رعایت وادبلرینه وحفظ حقوق عبودیتلرینه دخی
الیقدر) (ووصف الحق نفسه بالحجب الظلمانیة وهی الاجسام العنصریة الکثیفة والنوریة) (وفی بعض النسخ)
(وهی الاجسام الطبیعیة وهی الارواح اللطیفة) ودخی حق تعالی کندی نفسنی حجب ظلمانیه ایله وصف ایتدی *
وآنلر اجسام عنصریه کثیفه‌در ودخی حجب نوریه ایله وصف ایتدی وآنلر ارواح لطیفه‌در وعقول ونفوسدر
وعالم امر وعالم ابداعدر) (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) (ان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة یعنی
نور ایله ظلمتدن الله تعالی ایچون یتمش بیک حجاب واردر پس حجب ایله احتجاب مقتضیات سلطنت وخلافتدندر
پس مظهر الوهیت اولان خلیفه نور ایله ظلمتدن یتمش بیک حجاب ایله محتجب اولور (امدی) خلیفه‌نک عز
واستغناسنه وخلافتک علو رتبتنه نظر ایله تا کم ادب حجابنی رفع ایدوب ادعاء خلافت ایدن جهله‌نک سوء حالن
وانحطاط درجه‌سن مشاهده ایده‌سن) (فالعالم بین کثیف ولطیف) (پس عالم کثیف ایله لطیف بیننده‌در *
یعنی روحانیه ونورانیه ایله لطیف وجسمانیه وظلمانیه ایله کثیفدر (امدی) وقتا که عالم لطیف ایله کثیف یعنی
روح ایله جسم بیننده واقع اولدیسه وجود حق لطیف ایله کثیفک عوالم وکثرات غیر متناهیه‌سنی عام
اولدیغی حالده متعین اولدی وعالمیندن هر بریسی آخره حجابدر * پس کثیف لطیف ایله ولطیف کثیف ایله
محتجب اولدی * پس عالمک وجودی کندی نفسنه حجابدر حقی ادراک ایده‌مز الا حجاب کثیفه ولطیفه وراسنده
زیرا وجوب ذاتیده عالمک حظی یوقدر) (وهو عین الحجاب علی نفسه) (پس عالم کندی نفسیله کندی نفسنه
عین حجابدر * زیرا حق تعالی حجب ظلمانیه ونورانیه ایله * محتجبدر وعالمک نفسی ظلمات ایله نور ولطیف ایله کثیف
بیننده‌در * پس عالم حقایق ومفرداتیله ولطایف وکثایفیله علی وجه التفصیل وجه حقه حجاب اولمغین عالم
کندی نفسنه حجاب اولمسی طریق اقربدر انکیچون عالمدن جزء اولان ملائکه کندی نفوسی ایله محتجبه اولوب
جمعیت آدمی مشاهده ایتمدیلر) (فلا یدرک) (العالم) (الحق ادراکه) (ای ادراک الخلق) (نفسه ولا یزال
فی حجاب لا یرفع) (الحجاب عنه * مع علمه بانه متمیز عن موجده بافتقاره) (پس عالم حقی ادراک ایده‌مز حق
کندی نفسنی ادراک ایتدیکی کبی * زیرا عالمک کندی نفسی کندی نفسنه حجابدر پس حجابدن غیری نسنه
ادراک ایده‌مز وعالم حجاب ایچنده زائل اولمز * حجاب آندن رفع اولنمز * عالمک علمی وار ایکن که اول موجدن
متمیزدر * ووجودده موجده افتقاری سببیله یعنی عالمک علمی وار ایکن که موجدن متمیزدر وجودده
اکا افتقاریله وموجدک آنده غناسیله امتیازی دخی عالمدر زیرا عالمک موجده وجودده افتقاری علمی
موجدک آنده غناسی علمی مستلزمدر * پس عالمک فقریله موجدن امتیازینه وموجدک ذاتیله آندن
غناسنه آنک علمی وار ایکن حجاب آندن مرفوع دکلدر * ووجه آخر دخی بودر که عالم وجود حقک وجوبی
حقیقتنی ادراک ایده‌مز * زیرا وجودده موجده مفتقر ایدیکنی عالمدر * وموجده افتقاری علمی موجد آنک
غیری ایدیکنه علم اولور * پس عالم ابد غیریت حجابی ایله محتجب اولور * پس اکر عالم حجب غیریت ایله محتجبه اولان
عین بو اغیارک عینی ایدوکن عالم اولیدی عین محتجبه‌دن حجاب زائل اولوردی ولکن عزت غیریت ایجاب

ایدر

ایدر (ولو رحمناهم وکشفنا ما بهم من ضر للجوا فی طغیانهم یعمهون) ادراکه ونفسه قولنده ضمیر حقه راجعدر
وجائزدرکه عالمه عاید اوله یعنی عالم حقی ادراک ایده‌مز ذوقا وشهودا کندی نفسنی ادراک ایتدیکی کبی ولا یزال
ضمیری عالمه راجعدر وجائزدرکه ضمیر حقه راجع اوله یعنی حق حجاب عزت ایچنده اولمقدن زائل اولمز حجاب
آندن رفع اولنمز (ولکن لا حظ له فی وجوب الوجود الذاتی الذی هو وجود الحق فلا یدرکه ابدا) (مع علمه قولنده
استدراکدر یعنی عالم عالم ایکن که موجددن متمیزدر وجودده اکا افتقاری سببیله وموجدک غناء ذاتیسی سببیله
پس کندی فقرینی وحقک ذاتی غناسنی عالمدر ولکن حق ایچون ثابت اولان وجود ذاتی وجوبنده عالمک نصیبی
یوقدر یعنی حقک وجوب ذاتی وجوبنده آنک حظی یوقدر زیرا غیره مفتقردر * پس عالم حقی ابدا ادراک ایده‌مز
ادراک ذوق وشهود ایله زیرا وجودنده موجده افتقاردن غیری وجوب ذاتیدن آنده برشی یوقدر (فلا یزال الحق
من هذه الحقیقة غیر معلوم ابدا علم ذوق وشهود لانه لا قدم للحادث فی ذلک) (پس حق تعالی بو حیثیتله ابدا
علم ذوق وشهود ایله غیر معلوم اولمقدن زائل اولمز زیرا شان بودرکه حادث ایچون وجود ذاتی وجوبنده قدم یوقدر
زیرا عالم حقدن برشی ادراک ایده‌مز الا کندی نفسنده متصف اولدیغی شی ایله پس عالم وجوب ذاتی ایله متصف
اولمامغله وجوب ذاتی ایله حقی ادراک ایده‌مز پس حق عالم ایله محتجب اولمقدن ولطیف وکثیف بیننده اولان
عالمک وجودی دخی حقدن کندی نفسیله محجوب اولمقدن زائل اولمز) (فجمع الله آدم بین یدیه الا تشریفا)
پس الله تعالی آدمی یدی بیننده که صورت الهیه وصورت کونیه‌در جمع ایتدی یعنی آدمک طینتنده بونلرک
خواصنی تخمیر ایتدی الا کا تشریفدن اوتری زیرا حق احدیت جمعه مخصوصه اولان کمالات الهیه‌نک
کلیسنی قابض اولمز الا صفتین مذکورتین اولان یدین مبارکتینک احدیتی جمعندن (ولهذا) یعنی آدم جمعیت
الهیه ایله مشرف اولوب یدین مبارکتین ایله مخلوق اولدیغی اجلدن اوتری (قال لابلیس) الذی هو جزء من العالم
ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی) (یعنی عالمدن جزء اولان ابلیسه الله تعالی ایتدی سنی نه شیء منع ایتدی
سجده ایتمکدن شول شیئه که یدیم ایله خلق ایتدم (امدی) وقتا که کمال الهیء انسانی جمع جمع احدیتده
اولدیسه پس کمالاتک افاضه اولنمسی صفتین مذکورتین اولان یدین مبارکتینک جمعی احدیتندن واقع اولور
پس یدیندن منبعثه اولان کمالات آدمده اضعافیله مجتمعه اولدی * زیرا جمیع حقایقی جامع اولان آدمده هیئت
جمعیت احدیت اعطا ایدرکه یدینک حقایقندن هر برحقیقت مجموعک هیئتیله آنده ظاهره اوله پس انکیچون
ابلیس اوزره آدمه سجده ایتمکدن امتناع وابا ایتدکده مؤاخذه توجه ایتدی * زیرا ابلیس عالمدن برقوت
وبرجزءدر وقوای طبیعیه وقوای روحانیه‌دن هر برقوته واجب اولان بو ایدیکه یدین بیننده جمعیت صاحبنک
حکمی تحتنه دخول ایدوب اطاعت وانقیاد ایده لکن ابلیسک حقیقتی طبعا وحقیقة آدمک حقیقتنه
منافیه‌در * زیرا آدمک حقیقتی جمعیات الهیه وجمعیات کونیه جمعی احدیتنک ظاهریتی صورتیدر انکیچون
الله تعالی یدین مبارکتینک جمعیتی بیننده آدمی جمع ایتدی * زیرا آدمک حقیقتی اولان انسانیت اعتدال اقتضا
ایدر وتعین ایله لا تعین واطلاق ایله وحدت بیننده جمع وتعین جزئیده عدم انحصار اقتضا ایدر * وابلیسک حقیقتی
انانیه جزئیه وانحراف یقینی صورتیدر که استکبار وظهور وعلو ایله مقیده‌در وبو حقیقت باقی عناصر اوزره
معتلیه اولان تفرقه ناریه‌یی اقتضا ایدر * پس مضادۀ حقیقیه سببیله عالم صورتنده دخی مضاده ومعادات
واقعه اولدی وآندن غیری آدم ایله ابلیسدن هر بریسنک نشأتی بری برینه مضاده‌در هر بریسنک جزء
اعظمی سببیله زیرا نشأت انسانیه‌ده جزء اعظم ما ایله ارضدر وما ایله ارض حقایق * وصور * وقوا وروحانیتلری
ایله * لین وطاعت وقبول وانقیاد وایمان وثبات ووقار وتودد وسکینت وخشوع وعبودیت وتذلل وعلم
وحلم کبی اولان صفات کثیره‌یی اعطا ایدر ونشأت ابلیسده جزء اعظم ناردر واول دخی حقیقت وصورت
وروحانیت ایله استعلا واستکبار وکبر وحیله وتسلط وجبروت وکفر وجحود وحقد وحسد کبی اولان صفاتی
اقتضا ایدر * پس ابلیسک نشئه‌سنده اولان نارک مقتضاسی استکبار وترفعدر تواضع وسجود دکلدر * زیرا
سجود ارضک صفتیدر پس استکبار سجودک ضدیدر ابلیسدن سجده‌نک اتیانی محالدر نهایت ابلیس سجده
ایله مأمور اولدیغی امتحان ایچوندر تا کیم شقاوتی ظهور ایده والا سجده‌نک اندن اتیانی محالدر زیرا آنک
حقیقتی ایله سجود بیننده منافات واردر (وما هو الا عین جمعه بین الصورتین صورة العالم وصورة الحق وهما

يد الحق تعالى (يعنى الله تعالى يدينى ايله آدمى خلق ايتمك وياخود يدينى بيننده ادمى جمع ايتمكدر * الا صورت
عالم ايله صورت حق اولان صورتين بيننده آدم جمعيتنك عينيدر وصورت عالم ايله صورت حق حقك يدينيدر
وصورت عالم ايله صورت حق يدين اولديغنك حكمتى بودر * زيرا صورت حق اسماء الهيه وصفات ربانيه
جمعيتى صورتيدر پس اسماء الهيه وصفات ربانيه مؤثره وفعاليه اولديغى حيثيتله ايادىء معطيه در وصورت
عالم صور نوعيهء كونيه جمعيتيدر * پس صور كونيه متأثره ومنفعله اولديغى حيثيتله ايادىء قابله واخذه در
بلكه حق ايچون رضا وغضب كبى متقابلات معطيه اولديغى كبى متقابلات آخذه وقابله دخى واردر كقوله
تعالى) الم يعلموا ان الله هو يقبل التوبة عن عباده ويأخذ الصدقات) (وعالم ايچون دخى صفات فاعله واردر زيرا
عالمك صفات انفعاليه سيله حقك صفات فاعليه سى متحققه اولور * پس صفات فعليه ايله صفات انفعاليه
بيننده آدمى جمع ايدوب صورت آدمى تسويه ايتدكده ابليس آدمده صفات انفعاليه يى كوردى صفات
فعليه يى كورمدى وبيلمديكه صفات قابله دخى صفات الهيه در * زيرا قابليات فيض اقدسدندر) (وابليس
جزء من العالم لم تحصل له هذه الجمعية) (التى حصلت لادم) وابليس عالمدن برجزءدر انكيچون بوجمعيت الهيه
حاصل اولمديكه آدم ايچون حاصل اولدى * پس ابليس آدمده بعض عالم صورتنى كه كندى شانى جنسندن
اوله كوردى صورت الهيه جمعيتنى كورمدى * پس انكيچون اهانت ايتدى وابليس آدمك حقنده نقص
حساب ايتديكى آدمك كمالندن وجمعيت احديت صورتنك احكامندندر (امدى) شويله بيل كيم تعين متعين
اوزره عالى اولوب انى ستر ايدر وحال بوكه تعينك ثباتى يوقدر زيرا هر تعينك حجابى بيننده عين متعينه نك نورى تعينى
حرق ايدر * پس حق متعين ومحمود وتعين ملعون ومطرود اولور * پس شول كمسه كه تعين وراسنده امر آخرى
مشاهده ايده كه تعين آندندر پس حقيقى حجابده مشاهده ايدر وشول كمسه كه حجابيت تعيننده غيرى مشاهده
ايتميه تعين ايله محتجب اولور زيرا تعين كندى نفسنه حجابدر * پس عين متعينه ومحتجبه يى ابدا مشاهده ايده مز
مرآتك ظهيرى كبى كه ابدا انده صورت ظاهره اولمز * پس بواجلدن اوترى هر تعين برانانيت ادعا ايدركه انكله
غيردن بلكه كندى عيننده وعين كاذنكه كالك قيامى انكله محجوبدر * پس كالك قيامى معرفتندن محروم اولور
واحديت الهيه ايله احديت انسانيه دن مطرود اولدى (ولهذا كان آدم خليفة) يعنى صورتين بيننده الله
تعالى آدمى جمع ايتمكله حقايق وجوبيه جمعىء احديتى بينيله حقايق كونيه جمعىء احديتى بيننده آدم ايچون
جمع جمع مرتبه سى حاصل اولديغى اجلدن آدم خليفه اولدى خليفه به صورت حق وصورت عالم جمعيتى لازم
اولديغندن وامر خلافت صورتين سرمتحقق اولمديغندن اوترى (فان لم يكن ظاهرا بصورة من استخلفه
فيما استخلفه فيه فما هو خليفة وان لم يكن فيه جميع ما تطلبه الرعايا التى استخلف عليها فليس بخليفة عليهم
فجواب الشرط الاول محذوف لدلالة الثانى عليه (لان استناد ها اليه) ديدى پس اكر آدم ظاهر اولميدى شول
حقك صورتى ايله كه انى استخلاف ايتدى واول شىء عالم واجزاء عالمدر پس آدم خليفه اولمزدى واكر خليفه ده
رعايانك طلب ايتديكى شيئك جميعسى موجود اولميدى اوله رعايا كه اول انلر اوزره استخلاف اولندى پس
اول انلر اوزره خليفه اولمزدى * زيرا رعايانك خليفه يه استنادى بودركه خليفه نك نشئه سى حقايقندن هر بر
حقيقت احديت جمعى حيثيتيله برزخدر بحر وجوب حقايقندن برحقيقتك بيننده بحر امكان حقايقندن
آنك مظهرى اولان حقيقتك بيننده كه آنك عرشيدر وانك حقيقت وجوبيه سى آنك اوزره مستويه در)
(فلا بد ان يقوم بجميع ما يحتاج اليه والا فليس بخليفة عليهم) (پس لابدركه آدم محتاج اليه اولان شيئك
جميعسى ايله قائم اوله والا انلر اوزره خليفه دكلدر * يعنى آدم عالمدن هر برشيئك محتاج اليهى اولان شيئله قائم
اولملق كركدر تا كيم آنك خلافتى صحيحه اوله (فليس بخليفة عليهم) (قولى اصلده شرط اولك جوابيدر يعنى
وان لم يكن فيه جميع ما تطلبه الرعايا التى استخلف عليها فليس بخليفة عليهم) (ديمكدر لكن وقتا كيم شرط ايله
جزا بيننده شرطك تعليلى كه) (لان استنادها اليه فلا بد ان يقوم بجميع ما يحتاج اليه) (قوليدر توسط ايتدى
ايسه جميع اجزاء عالمك احتياجى اولان شيئده خليفه مطالبى اولديغن بيان ايتمك ايچون * پس شرط آخرك
توسطى لازم كلديكه والا قوليدر * پس جواب شرط ثانى يه جواب اولدى * وجواب اولدن جواب ثانى
ايله اكتفا اولندى * جوابده اشتراكلرى اولديغندن اوترى * پس جواب اول محذوف اعتبار اولنور جواب

ثانى اكا دلالت ايتديكندن اوترى وياخود (فليس بخليفة عليهم قولى اصلده شرط ثانى يه جوابدر * وشرط
اولك جوابى محذوفدر بو جوابك قرينه سى دلالتيله يعنى اكر خليفه صورت الهيه ايله ظاهر اولمزسه حقى
جميع صفات ايله عارف اولمز * وجميع اسماء الهيه نك احكامى وربوبيتيله ظاهر اولوب امرى جارى وحكمى نافذ
اولمز * پس درجهء خلافتدن قاصر اولمغله رعايا اكا اطاعت ايتمزلر * واكر صورت عالم ايله ظاهر اولمسه اجزاء
عالم اولان رعايا كه انلر اوزره استخلاف اولندى * محتاج اولوب اندن طلب ايتدكارى شىء انك قتنده حاصل اولمز
* پس خليفه يه انلرك تربية وتدبيرلرى ممكن اولمز * پس بو طريق اوزره دخى انك خلافتى صحيحه اولمز * پس
بو اجلدن اوترى صورت حقله صورت عالم جمعيتنك احديتى اولان آدم خلافته مستحق اولدى * زيرا وقتا كيم
الله تعالى آدمى مطلوب الكل اولان آلاء ونعمانك جميعسيله مبسوطتين اولان يدينى بيننده جمع ايتدى وحقيقت
احديهء جمعيهء وجوبيهء الهيه حقيقت احديهء جمعيهء انسانيهء كماليه عرشى اوزره مستويه اولدى * وآدم
صورت الهيه ايله ظاهر اولدى * پس انك قتنده موجود اولان خزائنده وانك خزائنى خزائننده مخزونه
اولان آلا ونعمالى اعلاى ربانى يه وعالم اسفل كيانى يه ايصال ايتدى * نعمانك روحانى وجسمانيسن وسماوى
وارضيسن پس جميع حقايق وجوبيه ونسب الهيه وربوبيه تماما مظاهرنده زاهره وجميع حقايق خلقيهء
مظهريه دخى روحانيه ومثاليه وطبيعيه اولان مراتب ومناظر ومجاليده ظهور فرقانى وتفصيلى ايله
ظاهره اولدى * وحقايق وجوبيه وحقايق خلقيه نك خليفه ده ظهورى ظهور جمعى واحدى وكماليدر *
مظاهرك كليسنده بونلردن هر بريسنك ظهورى كبى دكلدر * زيرا بونلرك كليسى بونلرك كليسنك كلى دكلدر
* پس بحر وجوب ايله بحر امكانده برحرف وبركلمه يوقدر * الا انسان كاملده افضل واكملدر انساندن خارج
اولديغى حالده اكا مخصوص اولان كمال وفضيلتدن * پس انسانه اكمل اولوردى اكرقدرن يلوب طورندن
تعدى ايتمسه وحقيقت اعتدال مركزيتنده ملازمت ايدوب جمع وكمالده حقيقت اطلاق ايله متحقق اولسه
(فما صحت الخلافة الا بالانسان الكامل) پس بوتقدير اوزره اجزاء عالمدن برجزء ايچون خلافت صحيحه اولمدى
الا صورت حقله صورت عالم جمعيتنى جامع اولان انسان كامل ايچون قال فى بعض التراجم اتته الخلافة منقادة
اليه تجرر اذيالها * فلم تك تصلح الا له * ولم يك يصلح الا لها * ولو رامها احد غيره * لزلزلت الارض زلزالها
(فانشأت صورته الظاهرة من حقايق العالم وصوره) پس حق تعالى انسان كاملك صورت ظاهره سن عالمك
حقايقندن وصورندن انشا ايلدى * يعنى انسان كاملك ظاهرى عالمك وحقايق عالمك صورتى اوزره در * زيرا
بحسب الظاهر صورت عالم انسان صورتى اوزره مقدمدر وانسانك صورت جسمانيه سى حقايق عالمدن
مركبه در وصورت انسان عالمك حقايق وصوريله دخى مفرداتنك خواصيله ظاهره اولدى انكيچون عقل اولدن
موجودات كونيه نك آخرى اولان نوعه وارنجه ذرات وجوددن برذره يوقدر الا انسان كاملده انك نظيرى
موجوددر واما بحسب الحقيقة والمرتبه عالم انسانك صورتى اوزره در * وذات انسان حقايقنك حقايق عالمه
نسبتى اصلك فرعه نسبتى كبيدر) (وانشأ صورته الباطنة على صورته تعالى) (وانسان كاملك صورت
باطنه سن حق تعالى كندى صورتى اوزره انشا ايتدى زيرا انسانك باطنى اسماء الهيهء كليه حقايقنك صورى
اوزره در حيات وعلم وقدرت وارادت كبى كه انلر ازلا وابدا حقك صورتيدر * پس انسان كاملك باطنى اللهك
صورتى اوزره در ان الله خلق آدم على صورته) وظاهرى عالمك وحقايق عالمك صورتى اوزره در ظاهر خود
باطنه مجلادر وباطن ظاهرده ظاهر حسبيله متعيندر (ولذلك قال فيه عليه السلام فى الحديث القدسى حكاية
عن الله تعالى (كنت سمعه وبصره ولم يقل كنت عينه واذنه) يعنى انسان كاملك صورت ظاهره سى عالم صورتى
اوزره وصورت باطنه سى الله تعالينك صورتى اوزره اولديغى اجلدن رسول عليه السلام حديث قدسيده
انك حقنده ديدى الله تعاليدن حكايت طريقيله بن عبدلك سمعى وبصرى اولورم ديديكه بن عبدلك سمعى واذنى
اولورم زيرا سمع وبصر حقك صفاتيدر زيرا حق سميع وبصيردر وسمع وبصر باطندر وعين ايله اذن عبدلك جزؤ
ظاهريدر (ففرق) على البناء للفاعل (بين الصورتين) پس بوحديثده رسول عليه السلام صورتين بيننى يعنى
صورت باطنه ايله صورت ظاهره بيننى تفريق ايتدى وتخصيص ايتديكه انسان كاملك باطنى صورتى اللهك
صورتى اوزره در وانسان كاملك صورت ظاهره سندن مراد انسانك حظ جسمانيتى دكلدر بلكه جسم وروح

وعقل ونفس وقوى ومعانيدر وبونلردن غيري اولان صفاتدركه انلره خلقيه وماسوى الله اطلاقى صادقدر پس
بونلردن مجموعه اولان هيئت جمعيت انسان كاملك صورت ظاهره سيدركه انكله عالمك صورتى اوزره در *
پس بوندن اوترى انلك حقنده عالم صغير دينلور يعنى صورت ظاهره سى حيثيتيله در * صورت باطنه سى
حيثيتيله دكلدر * پس حديث صورتين بيننده فرقدن متضمن اولديغى بودركه سمع وبصردن هر بريسى نفس
ايچون وياخود روح ايچون حقيقت ملكوتيه والهيه در * واما عين الله اذن مبصرات ومسموعات ايچون
ادراك آلتيدر ادراكى الاتله مقيد اولان كمسنه يه نسبت ايله واما حقك سمعى وبصريكه انكله حق متسميدر *
آلت وجارحه يه متوقف دكلدر * پس بو حديثده ذكر اولنان شئ جناب رب عزته اهل عموم اسناديله اليق اولان
شيئدر والا آلات وجوارحك كليسيله هرذى آلت وجارحه ده اولان ادراكات بالاصاله حقكدر مدركين
صورتنده تجلى عام حيثيتيله (وهكذا هو فى كل موجود من العالم بقدر ما تطلبه حقيقة ذلك الموجود) بو قول
وانشأ صورته الباطنة على صورته تعالى) قولنك محذوفى اولان مدلولنه معطوفدر * اى فظهرت فيه صورته
تعالى ظهورا كليا جميعا احديا وهكذا هو فى كل موجود من العالم) (يعنى آدمده الله تعالينك صورتى ظهور
كلى وجمعى واحدى ايله ظهور ايتديكى كبى عالمدن هر برموجودده ذلك الموجودك حقيقتنى طالبه اولديغى
قدر يعنى حق تعالى عالمك هر برجزئنده ظاهر ومتعيندر اول جزء حقيقتنك استعدادى وآنك جمعيتى
وخصوصيتى اقتضا ايتديكى قدر پس حقه نسبت ايله جملهسنده حقك ظهورى على السويه در اما حقايق عالم
خصوصياتى حسبيله متباينه در) (ولكن ليس لاحد مجموع ما للخليفة) (لكن اجزاى عالمدن براحد ايچون يوقدر
خليفه ايچون مجموع اولان شئ زيرا آنك سعت قابليتى وجمعيت باطنه سيله انده اولا ظهور ظهور كلى
وجمعيدركه حقك خلقه شاملدر وظاهر وباطنى جامعدر پس استعدادينك سعت وقابليتندن اوترى براحد
ايچون آنك جمعيتى يوقدر) (فما فاز الا بالمجموع) (پس آدم مرتبهٔ خلافته فائز اولمدى الا مجموعله يعنى
صورت حقله صورت عالمك جمعيتيله اجزاى عالم بيننده ممتاز اولوب خلافته نائل اولدى والا جميع اجزاى عالم
حقك مظهريدر لكن انلرده اولان ظهور جزئيدر قابليت جزئيه حسبيله) فلولا سريان الحق فى الموجودات
بالصورة ما كان للعالم وجود) واكر حقك صورت الهيهٔ جمعيهٔ احديه ايله موجوداتده سريانى اولميدى عالم
ايچون وجود اولمزدى * زيرا ممكن اولان عالم عدمدن وجود حقك صورتيدر پس اكر مرآت عدمده حق
وجود اولان صورتى ايله ظاهر اولميدى جميع عالم عدمده قالوردى * پس عالمك وجودى جميع موجوداتده
صورتيله حقك سرياننددر (كما انه لولا تلك الحقايق المعقولة الكلية ما ظهر حكم فى الموجودات العينية) نته كيم
شان بودر * اكر حقايق معقولهٔ كليه علم وحيوة كبى اولميدى موجودات عينيه ده بر حكم ظاهر اولمزدى
كذلك موجوداتده صورت الهيه ايله حقك سريانى اولميدى عالم ايچون وجود اولمزدى بوندن اول عالمك حقه
ارتباطن وحقك عالمده ظهورى وجهنى بيان اتمك ايچون شيخ رضى الله عنه امور كليه نك وجود عينيده احكام
وآثارى ايله ظهورن ووجود عينينك انلره ارتباطى قاعده سن تمهيد ايتدكدنصكره تفصيلا اجزاى عالمك
حقه ارتباطن ووجودده اكا افتقارن بيان ايدوب فلولا سريان الحق فى الموجودات بالصورة ما كان للعالم
وجود قولى ايله عالمك وجودده حقك صورت ايله سريانه احتياجن وانسز وجود ايله عدم اتصافن حقايق
معقولهٔ كليه سز موجودات عينيه ده حكمك عدم ظهورنه تشبيه ايتدى وحقايق كليه نك عدمى تقدينده
عينيه ده حكمك عدم ظهورى مثلا زيدده علمك وجودى امركه اولان علم مطلقه مستنددر * اكر علم مطلق
اولان امر كلى اولميدى عالم بولنمزايدى وبراحد اوزره عالميت ايله حكم صحيح اولمزدى * كذلك هر موجود مقيد
وجودده حقك وجودنه مستنددر * وصورتيله انك سريانه متوقفدر) (ومن هذه الحقيقة كان الافتقار
من العالم الى الحق فى وجوده) بو حقيقتدن يعنى موجوداتده صورتيله سريانى حقيقتندن عالمدن حقه افتقار
ثابت اولدى عالمك وجودنده يعنى بو حقيقتدن وجودده عالمك حقه افتقارى اولدى * زيرا اكر موجوداتده
صورت ايله حقك سريانى اولميدى * عالم وجود ايله متصف اولمزدى * پس وقتا كه عالم وجودده حقك وجودنه
مفتقر اولوب وجود حق دخى عالمك مظهر يتنده ربوبيت ايله ظهوره مفتقردر زيرا مظهريت عالم ايله حقك
ربوبيتى متحققه در الوهيت مألوه ايله خالقيت مخلوق ايله متحققه اولديغى كبى * پس على طريق التضايف حقله

خالقدن هر بريسى آخره مفتقر اولمغله) (شعر) (فالكل مفتقر * ما الكل مستغن * ديدى پس حقله عالمك
كليسى مفتقردر برى برينه عالمك حقه افتقارى وجودده در وحقك عالمه افتقارى وجودده دكلدر * بلكه
حقايق وجوبيه ونسب ربوبيه نك مظهريت عالم ايله تحققنده در حقله عالمدن هر بريسى آخردن مستغنى
دكلدر * زيرا حقك صورت ايله موجوداتده سريانى اولميدى عالم وجود ايله متصف اولمزدى ومظهريت
عالم اولميدى حق ربوبيت ايله متصف اولمزدى) (هذا هو الحق قد قلنا ولا نكنى) (يعنى عالمك وجودده حقه
افتقارى وحقك ظهورده عالمه افتقارى قول حقدر تحقيق برانى ظاهرا وصريحا ديدك انكله كنايه ايتمز
ولكن ربك بالفعل ربوبيتى تحققنده مربوبه اولان افتقارى مربوبك اكا افتقارى كبى دكلدر * زيرا مربوبك
ربه افتقارى وجوديدر وربك مربوبه افتقارى نسبى وعدميدر واما حقايق عالمك اعيان معدوده سى مراياسنده
حقك سريانندن وصورتيله انلرده ظهورندن عالم وجود ايله متحقق اولمجق مراياى اعيانده صورتيله ظاهر
اولان حق اولور * پس حقك عالمه افتقارى اولمز بلكه اسم باطنك صورتى ظاهر اولمقده افتقار اسم ظاهره واقع
اولوركه اعيان معدومه مراياسندن ظهور ايله مقيددر واسم ظاهرك فيضى وامدادى اسم باطندر * بو تقدير
اوزره افتقار اسما بيننده واقع اولور * پس حقك عالمه افتقارى مجرد بو طائفه نك قتنده بر اصطلاحدر والا
حقايق عالمده حقك سريان وتجليسى اولمجق عالم وجود ايله متصف اولمز تاكيم حق اكا مفتقر اوله * وحق
تعالينك احاطهٔ ذاتيه سى حضرت الوهيت ايله حضرت كونيه يه شمول مشاهده ايدن كمسنه يه حقيقة معلوم
اولوركه اصلا افتقار يوقدر (فان ذكرت غنيا لا افتقار به) فقد علمت الذى بقولنا نعنى) پس اكر سن بالذات غنى بى
ذكر ايده جك اولورسنكه انك افتقارى يوقدر يعنى حق تعالى ذاتيله عالميندن غنى اولوب افتقاردن منزه اولديغن
بيلدكدنصكره اكر ذاتيله غنى اولديغن ذكر ايدرسك پس تحقيق سن عالم اولورسن شول شيئى كه بز فالكل
مفتقر قولمزله انى ديلرز يعنى بيلورسنكه بزم افتقاردن مرادمز اسما وصفات ايله در ذات ايله دكلدر * زيرا
حق ذاتيله عالميندن غنيدر بلكه عالمينك مقتضياتى اولان اسماء الهيه دن دخى غنيدر بو وجه اوزره ذكرت
صيغهٔ مخاطب اولور واما اكر نفس متكلم اعتبار اولنورسه پس يعنى بويله اولورا كربن برغنى بى ذكر ايده جك
اولورمكه آنك افتقارى يوقدر * پس بز قولمزله مراد ايدنديكمز شيئى سن بيلورسن يعنى من حيث الذات
عالميندن غنيدر ديمك اولور * وبه قولنده با مصاحبت ايچوندر وظرف معناسنه اولمق دخى جائزدر) (فالكل
بالكل مربوط فليس له * عنه انفصال خذوا ماقلته عنى) (فقولى كله حق لانى مظهر جمع ورتق * پس حقله
عالميندن هر بريسى اخره مربوطدر * پس هر بريسى ايچون آخردن انفصال يوقدر بنم ديديكم قولى بندن
اخذ ايدك يعنى حق عالمه مربوطدر ربوبيتن انكله واندن اظهار ايتدكله وعالم حقه مربوطدر آنك وجوديله
موجود اولوب وجودده اكا مفتقر اولمغله (امدى) شويله بيلكم افلاك الهيهٔ كليه دردت فلكه منحصره در
بريسى فلك لاتعيندر وبريسى فلك تعين اولدركه فلك احدى وجمعيدر وفلك تعين اول لاتعين اولان وجود حق
مطلقدن قلب كبيدر انساندنكه نفس رحمانى ايله اولا تعين اولده متعين اولور نفس انسانى قلبده اولا متعين
اولديغى كبى * وفلك تعين اول ايكى فلك عظيمى محيطدر * بريسى فلك اسماء الهيه وصفات ربانيه دركه جميع اسماء
الهيه نك افلاكنى محيطدر وبو فلك عاليدر وبريسى فلك كيانى ومظهريدركه جميع مظاهر كونيه افلاكنى محيطدر
وبو فلك حضيضدر واسماء الهيه افلاكندن هر براسمك فلكى فلك كيانى يى متضمن اولديغى مظاهر كونيه
افلاكندن آنك مظهرى اولان فلك خاصه مربوط اولوب اول اسمك نسبت ربوبيه سى وصورت وجوبيه سى انده
ظاهره در واول اسمك مظهر خاصى اولان فلك كونى دخى آنك رب خاصى اولان اول اسمه مربوطدر وجودده اول
اسمك تجليسنه افتقارى سببيله * پس جميع اسماء الهيه افلاكى انلرك مظاهرى اولان حقايق كونيه افلاكنه
مربوطدر * وجميع حقايق كونيه ومظاهر خلقيه افلاكى دخى جميع اسماء الهيه افلاكنه مربوطدر * پس
فالكل بالكل مربوط) قولنك معناسى بودر يعنى اسماء الهيه نك جمعيت كليه سى حقايق عالمك جمعيت
كليه سنه مربوطدر * وحقايق عالمك دخى جمعيت كليه سى اسماء الهيه نك جمعيت كليه سنه مربوطدر
احدهما نك آخردن انفعالى وانفكاكى) (فقد علمت حكمة نشأة جسد آدم اعنى صورته الظاهرة) (پس
تحقيق مذكوردن سن بيلدك جسد آدم نشئه سنك حكمتنى جسد آدم نشئه سندن مراد آدمك صورت

ظاهره‌سیدر * یعنی تحقیق مذکوردن بیلدککه آدمك صورت ظاهره‌سی عقل کلدن علی طریق سلسلة الترتیب موجوداتك آخری اولان نوعه وارنجه‌یه اولان حقایق مظهریهٔ خلقیه جمعنك احدیتی صورتیدر) (وقد علمت نشأة روح آدم اعنی صورته الباطنة) (ودخی تحقیق آدمك روحی نشئه‌سنك حكمتنی بیلدك مراد آدمك صورت باطنه‌سیدركه اسماء الهیه جمعنك احدیتی صورتیدر) (فهو الحق والخلق) (پس آدم صورت باطنه‌سیله حق وصورت ظاهره‌سیله مخلوقدر) (وقد علمت نشأة رتبته وهی المجموع الذی به استحق الخلافة) (وسن آدمك رتبتی نشئه‌سنی بیلدككه انك رتبتی شول مجموعدركه اول انكله خلافته مستحق اولدی یعنی آدمك رتبتی نشئه‌سی صورت حقله صورت عالم جمعیتیدركه صورتین بیننده اولان جمعیتی سببیله خلافته مستحق اولدیكه صورت باطنه‌سیله حقدن اخذ ایدر * وصورت ظاهره‌سیله عالمه ایصال ایدوب آنی حفظ ایدر) (فادم هو النفس الواحدة التی خلق منها هذا النوع الانسانی) (پس صورت حقله صورت عالم جمعنك احدیتی اولان آدم شول نفس واحده‌دركه اندن نوع انسانی خلق اولندی * شویله بیلكه آدم علیه السلام جمیع جمعیات جمعی احدیتنك ظاهر یتیدرو مرتبهٔ ظاهره‌ده ختوملك اولیدر زیرا صورت نوعیهٔ وجودیه بونكله ختم اولندی وصور بشریهٔ انسانیه بونكله فتح اولندی * وآدم صورت الهیه وجهندن بشره مثابه‌سنده‌در انكیچون ابو البشر اولدی * پس وقتاكیم آدم جمعیات الهیه وكونیه جمعی احدیتنك صورت ظاهره‌سی اولدی ایسه * پس فعل وتأثیر ایله متصفه اولان حقایق وجوبیه بیننده انفعال وتأثیر ایله متصفه اولان حقایق كونیه بیننده اجمع جمع احدیتنك اولكی صورتی اولدی) (وهو قوله) (یعنی آدمك نفس واحده اولدیغنك دلیلی الله تعالینك (یا ایها الناس اتقوا ربكم الذی خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثیرا ونساء) قولیدر یعنی ای عهود سابقه‌یی ناسی اولوب ماسوای حقله مونس ومأنوس اولان ناس شول ربكزدن اتقا ایدك كه سزی نفس واحده‌دن خلق ایتدی واول نفسدن زوجتی خلق ایتدی * ودخی ایكیسندن رجال كثیر ایله نسائی بث ایلدی * پس آدمك نفس واحده اولدیغی وصورت بشریه‌نك فاتحی اولدیغی * بو آیت كریمه ایله مدللدر ونفس واحده اولدیغی بودر * زیرا واحد عددلك اصلی ومنشائی اولدیغی كبی آدم دخی نوع انسانی عددینك اصلی ومنشأیدر * پس وقتاكیم خلق آدمدن مراد خلیفه‌نك وجودی اولدیسه بین المجموع والمفصل اكمل واجمع اولان وجه اوزره * پس حق تعالی بو اصل واحددن جمیع حقایق انفعالیهٔ جمعی احدیتنك صورتنی اخراج ایتدیكه صور جمعیات كمالیه‌یه قابل اوله واول صورته حوا تسمیه ایتدی * حوی دخی حوایه‌دن جمعدر * وانی آدمك صورتی اوزره اخراج ایتدی انك طبیعتی طینتندنكه انكیچون جانب ایسردر زیرا روح جانب ایمندندر وبو حقیقتدن كنایه اولندیكه ضلع اعوجدن خلق اولندی * زیرا ظهورده اعوجاج طبیعتك حقیقتندندر پس حق تعالی بو ایكیدن جمیع حقایق مظهریهٔ انسانیه جمعیاتی احدیتنك صور كلیه‌سنی اظهار ایتدی * پس حوی بطن واحده‌ده ذكر وانثی دن اب ایچون ایكیشر ولد انتاج ایدردی آدمك بطننده وياخود حوانك بطننده حقایق فعلیه وانفعالیه صوریتنك اصلی اولدیغندن اوتری واول اصل تعین اول ایله حقایق كیانیه‌نك حقیقتیدر زیرا حوا آدمك صورتی اوزره‌در آدم دخی تعین اول مشتمل اولدیغی اسماء الهیه‌نك حقایق فعلیه‌سن جامع وحقیقت حقایق كیانیه‌یی حاوی اولوب صور وجودیه‌نك حقایق انفعالیه‌سن مشتمل اولدی * پس حوی اول صورت اوزره اولمغله باطننده بالقوه اولان صفات فعلیه وانفعالیه بالفعل اندن ظهور ایتدی) (فقوله اتقوا ربكم واجعلوا ما ظهر منكم وقایة لربكم واجعلوا ما بطن منكم وهو ربكم وقایة لكم) (یعنی شیخ رضی الله تعالی عنه دیركه حقك اتقوا ربكم قولی اجعلوا ما ظهر منكم وقایة لربكم دیمكدر یعنی سزدن ظاهر اولان شیئی یعنی سزلك ظاهركزی ربكزه وقایه ایدك وسزدن باطن اولان شیئی یعنی سزلك باطنكزیكه اول سزلك ربكزدر كندی نفوسكزه وقایه ایدك زیرا آدمك ظاهر یتی عالم كیانینك مجموعندندر وعالمجا بیتندن نقایض ومذاملك مجمعیدركه مقام امكانی‌یه خصیصه‌در * پس انسانده صادر اولان افعال واخلاق واحكام اگر قبیحه اوله‌جق اولورسه انلری نفسه اسناد ایدوب نفسی حقه وقایه ایتمك گركدر واگر محموده اوله‌جق اولورسه انلری حقه اسناد ایدوب حقی نفسه وقایه ایتمك گركدر) (فان الامر ذم وحمد فكونوا وقایة فی الذم واجعلوه وقایتكم فی الحمد) (زیرا تحقیق امر ذمدر وحمددر * پس سز ذمده حقك وقایتی اولك

یعنی هر شیكه انده ذم ونقص اوله انی نفوسكزه اسناد ایدك حقه اسناد ایتمك وربكزی حمده كندی نفوسكزه وقایه ایدك یعنی هر شیكه انده حمد اوله عنایت وتوفیقدن واعطاء خیردن انی نفوسكزه اسناد ایتمیوب حقه اسناد ایدك) (تكونوا ادباء عالمین) (ادباء عالمین اولورسكز زیرا محامدی نفسه اسناد ایتمكده حقی نفسه وقایه ایدوب محامدی حقه اسناد ومذامی حقه اسناد ایتمكده نفسی حقه وقایه ایدوب مذامی نفسه اسناد ایتمك ادبا وعلما ایدر زیرا بی عار وبی ادب اولان ملاحده وزنادقه كمالات ومحامدی كندی نفوسنه ومذام ونقایضی حقه اسناد ایدرلر مشیت الهیه تعلق ایتمسه بویله اولمزدی دیو كندی نفوسی مرادلری اوزره ارتكاب ایتدكاری افعال قبیحه‌یی مشیت الهیه‌یه حواله ایدرلر * اما انلر ایدلری اوزره بر كسه‌یه بر خیر اصابت ایتسه بلكه محض شردن غیری نفسلرندن نسنه صادر اولسه عالمده واقعه اولان تصرفات الهیه‌یی كندی نفسلرینه اسناد ایدرلر مشیت الهیه‌یه اسناد ایتمزلر (امدی) وقتاكیم آدمك صورت ظاهره‌سی عالمك صورتی اوزره اولدیسه عالمك كثافتی وحقدن جدایتی حیثیتیله عالم مجمع مذامدر زیرا * نقایض ومذام عالم امكانه مخصوصه‌در پس نوع انساندن صادره اولان افعال واخلاق واحكام اگر قبیحه اولورسه كه عرفا ویا عقلا ویا شرعا مذمته مستحقه اولدیسه پس متأدبه اولی بودركه تأدبا وتحقیقا انلری نفسنه اسناد ایلیه حقه اسناد ایتمیه زیرا حقدن صادر اولان محض خیردر یعنی افاضهٔ وجوددر قبایح ومذام بقعهٔ امكانه وامكانك احدجانبینی اولان عدمه راجعه‌در وكذلك نفسنده اولان كمالات ومحامدی حقه اسناد ایتمیه زیرا فی الحقیقه انلر وجود حقه راجعه‌در پس عبد متأدب كندی نفسنی حقه وقایه ایدر مذامی نفسنه اسناد ایتمكله وحقی كندی نفسنه وقایه ایدر محامد وكمالاتی حقه اسناد ایتمكله) (قال الله تعالی) (ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سیئة فمن نفسك ولكن (قل كل من عند الله) ایكن مذامی نفسنه ومحامدی حقه اسنادك حكمتی بودركه نقایض ومذام نفسك مقتضیاتیدر نفسك تقاضاسی حسبیله اسم مضل اكا امداد ایدر * پس نفسك تقاضاسی حسبیله انده ظاهر اولان فعل نقص نفسه اسناد اولنور ومحامد حقه اسناد اولنور زیرا وجود مطلقده اسم هادی حضرتیدن فیض الهی مظهر انسانی كمالیه‌یه نازل اولدقده طهارت محل آنی تغییر ایتمیوب طهارت اصلیه اوزره ظاهر اولمغله حقه اسناد اولنور پس كل من عند الله در امداد وافاضه جهتیله واما مذام پس محل فیض الهی‌یی تغییر ایتمكله مذام محلنه یعنی نفسه اسناد اولنور) (ثم ان الله تعالی اطلعه) (ای آدم) (علی ما اودع فیه) (اندنصكره الله تعالی آدمی اطلاع ایتدی یعنی اكا اشهاد ایتدی انده ایداع ایتدیكی شیئه یعنی آدم صورت جمعیهٔ احدیهٔ كمالیهٔ انسانیهٔ الهیه‌نك ظاهر یتی جمعنك احدیتله انده ایداع اولنان اولادی مظهر یاتنك اسرارینه الله تعالی آنی اطلاع ایتدی (وجعل ذلك) ای اطلاع الشیء المودع فیه) (فی قبضتیه) (یعنی الله تعالی آدمده مودع فیه اولان شیئك اطلاع واشهادن كندی قبضتینده ایلدی یعنی حق ایكی قبضه‌سنده اكا كوستردی) (القبضة الواحدة فیها العالم) (قبضهٔ واحده‌كه یسرید رانده عالم مقبوض ومشهوددر یعنی صور عالمی تفصیلا قبضهٔ یسریده كوستردی كه اضعفدر زیرا قبضهٔ یسری صفات قابلیت صاحبیدركه صفات الهیه‌دن منفعله‌در) (والقبضة الاخری فیها آدم وبنوه وبین مراتبهم فیه) (وقبضهٔ اخری كه یمیندر انده آدم وبنین آدم مقبوض ومشهوددر * پس قبضهٔ یمینده آدمی واولادنی كوستردی واولادینك مراتبن اول اطلاعده بیان ایتدی وقبضهٔ یمنی اقویدر زیرا صفات فعلیه واسماء الهیه صاحبیدر یعنی قبضهٔ یمنی اولان صورت الهیه‌ده) (المؤمن مرآة المؤمن) فحواسی اوزره آدمی وجمیع جمعیات كمالیهٔ الهیه احدیاتنك صوری ازلان اولادی مظهر یاتنی وحقیقت الهیهٔ مطلقه‌دن هر برینك حصهٔ كمالیه‌سن وعلوم ومعارفی مرتبه‌سن بیان ایدوب مشارب مختلفه واذواق متنوعه موجبنجه مراتبك تمایزن مشاهده ایتدردی) (ولما اطلعنی الله فی سری علی ما اودع فی هذا الامام الوالد الاكبر) (شیخ رضی الله تعالی عنه دیركه وقتاكیم الله تعالی سرمده بنی مطلع ایتدی ایسه بو امام والد اكبرده ایداع ایتدیكی شیئه یعنی آدمده ایداع ایدوب اكا اظهار ایتدیكی جمعیات الهیهٔ كمالیه احدیاتنك صوری اولان اولادنی كوستردیكی كبی بكا دخی سرمده اولاد كاملینك صور جمعیهٔ الهیه‌سن علی طریق التفصیل مشاهده ایتدردی ایسه) (جعلت فی هذا الكتاب منه ما حدلی) (بن بو كتابده ابراد ایتدم مشاهده ایتدیكم شیدن بكا تحدید اولنان شیئی یعنی جمیع انبیانك حقایقن مشاهده ایدوب ذوق محمدی‌یه مخصوصه اولان اذواق

انبیایی اظهار ایتمکه ومراتبن بو کتابده بیان ایتمکه امر اولندقده رسول علیه السلام بکا تعیین وتحدید ایتدیکی قدر ایراد ایتدم)(لا ما وقفت علیه فان ذلک لا یسعه کتاب ولا العالم الموجود الآن)(اطلاع الهی ایله اذواق واسراردن شول شیئه که بن واقف اولدم انک کلیسنی ایراد ایتمدم زیرا واقف اولوب مشاهده ایتدیکم اذواق واسراره وعلوم ومعارفه بو کتاب والآن موجود اولان عالم واسع اولمز * زیرا مشکات ولایت محمدیه‌دن جلوه ایدن لا تعین وغیب مطلق اسراری مقیدات وتعیناته صغمز وحضرت وجوب وقدمه متعلقه اولان علوم الهیه بقعهٔ امکان وحدوث حدنه داخل اولمز)(مما شهدته مما نودعه فی هذا الکتاب کما حدلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حکمة الهیة فی کلمة آدمیة وهو هذا الباب)(مما نودعه قولنده من بیان ایچوندر وحکمة قولی مبتدادر ومما شهدته قولی مقدم خبر یدر دیمک اولور * پس سرمده مشاهده ایتدیکم شیئلردر که بو کتابده بزانی ایداع ایدرز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انی بکا تحدید ایتدیکی کبی حکمت الهیه که کلمهٔ آدمیه یه مخصوصه در و حکمت الهیه اولان شیء بو بابدر * پس بو کتابده مذکور اولان فصوصدن هر بر فص بر بابدن کنایه در که مراتب انسانیهٔ کمالیه‌دن هر بر مرتبه نک علومی بر باب ایله ختم اولمغله وهر بر بابده ذکر اولنان نبی یه متعلقه اولان علوم ومعارف جمعیتنک احدیتی انده منتقشه اولمغله اندن فص ایله تعبیر اولندی * وبو حکمت الهیه ایله لقب اولندی * مع هذا سائر حکم دخی الهیه دره زیرا بو حکمت که بو بابدر جمعیت الهیه یی مشتمله در یعنی جمعیت اسماء الهیه صورتنک ظهورن واحکام وآثارن بیان ایدر وبو حکمت جامعه نک اولی آدمدر که آنک سببیله بو حکمت ظاهره اولدی * پس انکیچون بو حکمت الهیه کلمهٔ آدمیه یه مختصه قلندی وسائر وجوهک ذکری فصلک اولنده سبق ایتدی (ثم حکمة نفثیة فی کلمة شیثیة) اندنصکره حکمت نفثیه در که کلمهٔ شیثیه ده منفوثه در نفث نفس واحدک ارسال وانبثاثندن عبارتدر * النفث بالفاء الموحدة والثاء المثلثة ارسال النفس بالفتح وهو مع ریقه کما یفعل اصحاب العزایم والرقی وبونده ماهیات قابله اوزره منبسط اولان نفس رحمانیدن عبارتدر وعلوم وهبیه وعطایای الهیه نک شیثک روع وقلبنه القادن کنایه در یعنی کسب وتعملسز اولان علوم وهبیه وعطایای الهیه کلمهٔ شیثیه ده متحققه در زیرا شیث لغت عبرانیه ده عطاء الله دیمکدر زیرا آدم هابیلک فقدی قتنده اکا حاصل اولان توجعی تسکین ایتمکیچون حضرت وهابدن بر موهبه طلب ایتدی * پس حق تعالی موهبت محضه‌دن شیثی اکا عطا ایتدی * پس حکمت نفثیه کلمهٔ شیثیه یه انکیچون مختصه اولدی زیرا فیاضیت ایله موصوفه اولان مصدریتدن عطیات الهیه علومی اولا شیث علیه السلامه حاصله اولدی وعلوم وهبیهٔ لدنیه ایله وعلوم روحانیات ایله ملائکه علومی که انلرکوانده اسما وحروف وکلمات وآیات ایله تسخیر وتصریف وتصرفه خصیصه در اولا انک اوزره نزول ایلدی * وکندی وجودی دخی مرتبهٔ مفیضیتدن نفس واحد رحمانک انبثاث وانبساطندن حاصله اولدی * پس شیث علیه السلامک قابی فصنده منتقشه اولان علوم وهبیهٔ الهیه یه وعطایای ذاتیه یه وانک سائر حکم ومعارفنه واذواق وکمالاتنه بو فص طابع کبیدر انکیچون شیخ رضی الله تعالی عنه بو فصده که بو بابدر نفس رحمانی انبساطیله حاصله اولان ماهیات الهیه وعطایای ذاتیه یی بیان ایتدی * پس وقتا کیم حق تعالی من حیث صرافة ذاته واطلاقه مبدأیتله وصف اولنمیوب بر شیئه دخی مصدر واقع اولمدیسه ومراتب متعقله نک اولی مرتبه سی جمیع تعیناتی جامع اولوب احدیت جمع صاحبی اولان تعین اول مرتبه سی اولدیسه واول مرتبه انسان حقیقی یه خصیصه اولدیسه که والد اکبر اولان آدم اول مرتبه نک صورتیدر واول مرتبه آدم ایله ختم اولدیسه پس انک تلوی اولان مرتبه که نفس رحمانینک ماهیات قابله اوزره انبساطی وافاضهٔ وجود ایتمک مرتبه سیدر فیاضیت ایله موصوفه اولان مرتبهٔ مصدریت اولدی ومرتبهٔ مفیضیتدن مولود اول اولوب مصدریت اولی مظهری اولان شیثک حکمتی حکمت آدمیه نک تلوی اولدی)(ثم حکمة سبوحیة فی کلمة نوحیة)(اندنصکره حکمت سبوحیه در که کلمهٔ نوحیه ده متحققه در وحکمت نفثیه حکمت سبوحیه ایله ارداف اولندی زیرا ذکر اولندیغی کبی مراتب الهیه نک اولکی مرتبه سیکه انکله مبدأیت حقک اولیتی ثابته اولدی که مرتبهٔ احدیت جمعدر واندنصکره صفت فیاضیت ومصدریتدر که فیض وجودی ووهب وجودی مرتبه سیدر * پس فیض الهیٔ ذاتیه قوابلک اولی عالم ارواحدر که انلر وسایطدن مکتسبه اولان ترکیب وتقایصدن وکثرت امکانیه‌دن طهارت ونزاهت

ایله جمیع موجوداتدن اتمدر ووحدانیت حقه بونلرک نسبتلری سائردن دخی احکمدر معرفت حقدن انلرک حظی تسبیح وتقدیس وتنزیه در وجناب حقه انلرک ارتباطی بو وجه ایله در * پس احکام امکانیه‌دن انلرک تجردلری حیثیتیله آدمی ذم ایدوب نقایض ایله وصف ایتدیلر * پس بوندن اوتری کمالات الهیه‌دن ادراک ایتدیلر * الا حضرت وحدانیته ارتباطلری نسبتلرندن استفاده ایتدکاری قدر وقبول ایتدکاری فیض وجودی بونلرده احکام امکانیه کثرتنک اکثری ایله منصبغ د کلدر احکام امکانیه‌دن انلرک تجردی حیثیتیله آدمی ذم ایدوب نقایض ایله انسانی وصف ایتدیلر * پس بونلرک علمی معرفت حقه مقصور اولدی کثرت وترکیبدن حقک تجردی ونزاهتی حیثیتیله صفت افتقاری متضمن اولدقلرندن اوتری * پس ارواح صفت تنزیه ایله ظاهره اولوب منصبغه اولدی * پس وقتا کیم نوح علیه السلام مرسلینک اولی اولدیسه واحکام رسالتک اولکی حکمی رسولک امتندن توحید حقی طلب ایتمسیدر و شریک ومثل ومنازعدن انک تنزیهیدر پس نوح علیه السلامک اوزرینه صفت تنزیهیه غالبه اولدی * زیرا مبدأ ظهور رسالتدر وحکم رسالتی قابل وتوحید ایله حقی مطالب اولنلرک اولیدر * پس نوحده ارواح عالمنک اولیتی وفیض الهیٔ وجدانیتنک اولنی قابله اولان وصفلری ظاهره اولدی * پس آنک اوزره حال غیرت وقومنه غضب غالب اولدی عبادت اصنامه انلرک انهماکارن مشاهده ایتدکده حق کمال غیرتندن قومنی ظلم ونقایضه نسبت ایتدکدنصکره هلاک ایله انلره دعا ایتدی زیرا اسماء الهیه آدم ایله متحققه اولدی وصورت الهیه انکله ظاهره اولدی بعده اعیان قابله حسبیله اسماء الهیه دخی افاضهٔ وجود ایدوب اسماء اعیانده تکثر وتعدد ظهورا ایتمکله وشیثدن نوح علیهما السلامک زماننه کلنجه زمان فترت متطاوله وعهد نبوت بعیده اولمغله نوحک قومی اسماء متعدده یی اجسام ظن ایدوب انلرک صوری اوزره ود وسواع ویغوث ویعوق ونسر ایله تسمیه اولنان اصنامی احداث ایدوب انلرک عبادتنه مکب اولدیلر واسماء متکثره احداث ایتدکاری الهیهٔ متعدده عبادتنه عکوفلریله وحدت حقدن محتجب اولدیلر * پس حقی سبحه ونقایصدن منزهه اولان ملائکه نک صفت تنزیهی نوح علیه السلامده غالبه اولمغله حکمت سبوحیه کلمهٔ نوحیه یه مقارن قلندی وحکمت شیثیه دخی حکمت سبوحیه ایله ارداف اولندی زیرا فیض وجودی مرتبه سندنصکره اولا متعین اولان ارواح مجرداتدر که معرفت حقدن انلرک حظی تسبیح وتقدیسدر * پس اولکی حکم حکم جمعدر وبعده مرتبهٔ فیض وجوددر وبعد مرتبهٔ علم تقدیسدر * پس بو فصده حقک تنزیهی احکامی دخی بوندن اوتری ایراد اولندی)(ثم حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة) اندنصکره حکمت قدوسیه در که کلمهٔ ادریسیه ده ثابته در وحکمت قدوسیه حکمت سبوحیه دنصکره ایراد اولندی * وادریس نوح علیهما السلامدنصکره ذکر اولندی مع هذا نوح زمان ایله ادریسدن متأخر ایدی زیرا صفت قدوسیه صفت سبوحیتی مغنی ومرتبه ده تالیه در واندن ابلغدر اگرچه کیم تنزیهده ایکیسی مشترکدر قال بعض الکمل السبوح هو المنزه عن ان یلم به نقص والقدوس هو الطاهر المقدس عما ان یتوهم فیه من امکان تطرق نقص ما الیه بشینه بحیث یقدح فی قدوسیته وقرآن کریمده بو مقامه تنبیه آیات شتاذه وارد اولدی حق تعالینک)(سبحانه وتعالی عما یقولون علوا کبیرا)(قول شریفی کبی وکذلک احادیث نبویه ده وارد اولدی وانک جمله سندندرکه نبی علیه السلام جبرائیل علیه السلامه سؤال ایتدی ودیدیکه)(ایصلی ربک فقال جبرائیل نعم فقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما صلوته فقال سبوح قدوس سبقت رحمتی علی غضبی) پس سبوحه قدوسی مقارن ایتدی پس قدوسیه‌ده برمعنی دخی وارد رکه اول جنابه وصف ناقصک تطرقن ایهام ایدر اگرچه کیم واصف ذلک التقدیسده وجه نقصی عالم دکل ایسه ونوحک تنزیهی بینیله ادریسک تقدیسی بیننده بر فرق دخی بودر که ادریسک ذوقی عقلی ومجرددر ونوحک ذوقی عقلی ونفسیدر زیرا ادریس مرتاض اولوب روحانیتی طبیعتی اوزره غالبه اولدی * وعالم مزاجدن منسلخ اولوب بشریتدن خروج ایتدی وملائکه وارواح ایله مخالطه ایتدی واون التی ییل مقداری اکل وشرب ایتمدی وانوم طاری اولمدی حتی عقل مجرد قالدی وسماء سابعه انکله عروج اولندی وجنته داخل اولدی ونوح علیه السلام بوکا مخالفدر زیرا نوح علیه السلام حظ نفسله وحظ روح ایله قایمدر وتزوج ایدوب انکیچون اولادی حاصله اولدی واول اب ثانیدر پس ادریسک تقدیسی ابلغدر وابلغ اولان تأخیره اولیدر پس بوندن اوتری حکمت سبوحیه حکمت قدوسیه ایله ارداف اولندی وحکمت

قدوسیه کلمهٔ ادریسیه یه مقارن قلندی زیرا ادریس ایچون حاصل اولان کمال تقدیس طریقی ایله دریعنی
مترقض اولمسی ایلهدر وکدورات طبیعیه ومزاج عنصریه دن اکا عارضه اولان نقایصدن انسلاخی ایلهدر
* پس انکیچون بو قصده احکام تقدیس ایراد اولندی)(ثم حکمة مهیمیة فی کلمة ابراهیمیة)(اندنصکره حکمت
مهیمیه درکه کلمهٔ ابراهیمیه ده مثبتدر الهیمان شدة العشق وهو صفة تقتضی عدم توجه صاحبها الی جهة
بعینها بل الی المحبوب فی ایة جهة کان لا علی التعیین وعدم امتیاز صاحبها بصفة مخصوصة تقیده * وصفت تهیم
اولا ارواح عالیهٔ مهیمه ده ظاهر اولدیکه حق تعالی انلره جمالی جلالندن تجلی ایتدی وانلر حقك انوارنده هایم
اولوب نفسلرندن غائب اولدیلر پس نفسلرینی وماسوای حقی بلمدیلر وانلرك خلقیتی اوزره حقیت متجلی وغالب
اولدی پس انلر تجلیده مستغرق ومستهلك اولدیلر وثانیا صفت تهیم کمل انبیادن ابراهیم علیه السلامده ظاهر
اولدی زیرا خلیل الرحمن ایدی وخلیل حبیبدرکه محبك روحی بیننده تخلل ایدر وخلت شول محبتدرکه حبیبده
تخلل ایدرنتهکیم دینلدی)(شعر)(وتخللت مسلك الروح منی * ولذا سمی الخلیل خلیلا * وخلیل اوزره محبت
حق غالبه اولدی حتی فی الله باباسندن وقومندن متبری اولدی وفی سبیل الله اوغلنی ذبح ایتدی والله ایچون
جمیع مالندن چقدی کثرتی مشهوردر ایکن وغلبهٔ هیمان ایله شدت محبتدن حقی مظاهر کواکبده طلب ایدر
اولدی کواکبده نوریتك ظهورندن اوتری)(فلما جن علیه اللیل رأی کوکبا قال هذا ربی فلما افل قال لا احب
الآفلین فلما رأی القمر بازغا قال هذا ربی فلما افل قال لان لم یهدنی ربی لاکونن من القوم الضالین فلما رأی الشمس
بازغة قال هذا ربی هذا اکبر فلما افلت قال یاقوم انی بریء مما تشرکون)(اندنصکره ایتدی لئن لم یهدنی ربی
لاکونن من القوم الضالین)(ای حائرین فی جمال الحق وبونلرك کلیسی غلبهٔ هیماندندر وهیمانك کمالی قتنده
کندی نفسندن فانی اولدی وحق تعالی اکا تجلی ایدوب مقام جمع وفرقده حقله باقی قالدی وحقی سموات
وارواح وارض واجسام واشباح مظاهرنده ادراك ایدوب ایتدی)(انی وجهت وجهی للذی فطر السموات
والارض (بتجلیة الوجود علیها وسریان ذاته فیها)(حنیفا مسلما)(فانیا عن الافعال والصفات والذات فی افعاله
وصفاته (وما انا من المشرکین)(ای المثبتین للغیر لوجدانی الذات الالهیة فی صور الاکوان بالکشف والعیان)
(پس ابراهیم وجود حقه متخلل ووجود حق دخی انده متخلل اولوب شدت هیماندن ماسوای حقدن متبری
وفاطر سموات وارضه متوجه اولدیغندن اوتری حکمت مهیمه ایله ارداف اولندی زیرا وقتاکیم شیخ رضی
الله تعالی عنه هر بر صفتی بر نبی یه مقارن ایلدیسه وجمیع صفاتی جامعه اولان مرتبه ایله که حضرت الوهیتدر
بدأ ایتدیسه وآنی آدمه مقارن قلدیسه که حیطت وجمعیتده انکیچون کمال حاصل اولدی وانی دخی عطایای ذاتیه
واسمائیه ایله که انلر ایچون اولیت ومصدریت واردر ارداف ایتدیسه وانی دخی صفات تنزیهیه وسلبیه ایله ارداف
ایتدیسه واجب اولدیکه مرتبهٔ معرفت تکمیل اولمق ایچون صفات ثبوتیه احکامی ومراتبی ومظاهر
انسانیه نك اولی ذکر اولنه * زیرا اسلوب اصلا معرفت تامه یی افاده ایتمز * پس خلیل علیه السلام اولکی
مرآتدرکه انده صفات الهیهٔ ثبوتیه احکامی ظاهر اولدی * وصفات الهیه ایله تخلق مرتبه سنه حائز اولان
ابراهیم علیه السلامدرکه خلت اولی صاحبیدر زیرا صفات الهیهٔ ثبوتیه ایله ظهورك اولیتی انکله حاصلدر
وبو اولیت خلت ابراهیمیه یه مخصوصه در یعنی حقیقتیله ذاتی صفات ایله کسوتلندردی بو مناسبتدن اوتری
خبر صحیحده وارد اولدی (ان اول من یکسی من الخلق یوم القیمة ابراهیم لانه الجزاء الوفاق)(وابراهیم ایچون
برزخیهٔ اولینك ظاهریتی واردر ومرتبهٔ امکانده احکام وجوبك کلیاتی اول انکله کامل اولدی واما بزم نبیمز
علیه السلام صفات الهیه ایله متحققدر وخلت اخری صاحبیدرکه انکله حجاب یوقدر زیرا خلت اولیده احکام
حجب مرتفعه دکلدر زیرا انك مقتضاسی صفات ایله معبر عنها اولان تعینات حقدن مخصوصه اولان تعیناتك
مقابله اولمسیدر قابلیات ذاتیهٔ غیریه یه که انلر حقیقتده قابلك لوازمیدر وخلت مصطفی بونك خلافیدر * زیرا
بونده مقابله دافعه در حقك ظاهریتی صفاتی بیننده انك باطنیتی صفاتی بیننده احدیت عینیله که ظهور وبطون
ایله متصوفه اولان هویتدر بوندن اوتری نبی علیه السلام ابراهیمه خلقك اشبهی دیدی وملتنی محب اولدی
وتخلق ایله تحقق بیننده فرق بودرکه تخلق کسب وتعمل ایله حاصل اولور وصفات ایله متحلی اولمدقده پس تخلق
صاحبی احکام صفاته محل وصفاتك اثاری سهامنه هدف اولور وصفات ایله تحقق صحیح اولمز الا مناسبت ذاتیه

ایله که قاضیه درکه صفات ایله متحققه اولان کسنه ذات ایچون وصفاتی جامعه اولان مرتبه ایچون مرآتدرکه
جمیع اسما وصفات انده ارتسام ذاتی ایله مرتسمه اوله انده ارتسام الهی ایچون محاکات طریقی اوزره مرآت
اولمیه پس صفات الهیهٔ ثبوتیه اولا ابراهیم ایله ظاهره اولمغله حکمت قدوسیه حکمت مهیمه ایله ارداف
اولندی وبو قصده هیمانك احوالی ایراد اولندی)(ثم حکمة حقیة فی کلمة اسحاقیة)(اندنصکره حکمت
حقیه درکه کلمهٔ اسحاقیه ده متحققه در (امدی) وقتاکیم صفات سلبیه احکامنك اخصی وحدت حقدن
سلب کثرت اولدیسه صفات سلبیهٔ قهریه حیثیتیله حقدن صادره اولان موجودات وحدته نسبت ایله
موجوداتك اقربی اولور ومرتبهٔ ظهوردن انلرك بعدی اولور وانلر ارواحدر وصفات ثبوتیه بوکا مخالفدر
زیرا صفات ثبوتیه حیثیتیله حقدن صادره اولان موجودات ظهوره اقربدر وظهور ایله تحققی اتمدر وذکر
اولندیکه صفات ثبوتیه احکامنی حامل اولان وانلر ایله ظاهر اولان اولا ابراهیم علیه السلامدر * پس لازم
اولدیکه آنك نتیجه سی اولان ولدی حالنده عالم خیالك حکمی وصفتی ظاهر اوله وعالم خیال حق ایله تسمیه
اولنور چنکم واقعه مطابقی اعتبار اولنسه پس بو اجلدن اوتری بو حکمت حقیه ایله وصف اولنوب کلمهٔ
اسحاقیه یه مختصه قلندی وبو حکمتك فصی فص ابراهیمی یه مقارن قلندی زیرا بو فص اسحاقینك ممتدی عالم
خیال صحیحدرکه انکله وانده متجسد اولان معنا یه مطابق ومناسبدر (امدی) شویله بیلکلکه شیخ رضی الله
تعالی عنه بو کتابده مذکورین اولان انبیانك شاننده ترتیب وجودی مراعاتنی التزام ایتمدی واکرچه کیم
اکثرینك ذکری ترتیب وجودی یه مطابقدر بلکه نبی بیننده نبی یه مقارن ایتدیکی صفت بیننده ثابته اولان
مناسبت تنبهی التزام ایتدی * ودخی اول نبینك ذوقی ممتدنه وحقدن مستمدنه اشارتی التزام ایتدی ومع ذلك
صدر کتابدن بو فصه کلنجه ترتیب وجودیده مناسبت ثابته در وجمیع فصوصده ترتیب رتبی ثابتدر شرح
اولندیغی کبی (ثم حکمة علیة فی کلمة اسمٰعیلیة) اندنصکره حکمت علیه درکه کلمهٔ اسماعیلیه ده حاکمه در
وکلمهٔ اسماعیلیه حکمت علیه یه مختصه اولدی زیرا الله تعالی اسماعیلی)(وجعلنا له لسان صدق علیا)(قولی
ایله تشریف ایلدی * پس اسماعیل علیه السلام اسم علی یه مظهردر واسم علی اسماء ذاتدندر وبروجه ایله
اسماعیلك علوه اختصاصنك سری خلیل علیه السلامك بقیهٔ اولادنه نسبت ایله در زیرا اسماعیل کمال محمدی
سرنی حامل دعاکبی ایدیکه انك ذات حقه نسبتی اتمدر واسحاق علیه السلام اسرار اسمائیه دعاکبی ایدیکه انبیا
اول اسمانك مظاهریدر وقرآن عزیزده بوکا اشارت سورهٔ عنکبوتده ابراهیم علیه السلام قصه سنده)(ووهبنا له
اسحق ویعقوب وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب)(قولیدر پس هر بر نبی اسمادن بر اسمك مظهریدر وکتاب
بونده شرایعی جامع اولان امردر واسمعیل که بزم نبیمز علیهما السلام خواص اسمائی جامعدر احکام شرایعی
جامعه اولان شریعته منفرد اولدی پس اسماعیل اسم اعلی نك مظهری اولمغله وکمال محمدی سری انك
مظهریتنده اولمغله علوه نسبت اولندی وکلمهٔ اسماعیلیه حکمت علیه یه مختصه قلندی وحکمت حقیه
حکمت علیه ایله ارداف قلندی اندن اعلی واکمل واتم واشمل اولمغله)(ثم حکمة روحیة فی کلمة یعقوبیة)
(اندنصکره حکمت روحیه درکه کلمهٔ یعقوبیه ده منفوخه در وبو حکمت روحیه نك کلمهٔ یعقوبیه یه تخصیصی
ایچون ایکی وجه جائزدر بر وجه بودرکه روحیت ضمرا ایله اوله یعقوب علیه السلامك)(ان الله اصطفی لکم
الدین فلا تموتن الا وانتم مسلمون)(قولنه نظرا تمسکه پس)(بو حکمت دینیهٔ روحیه ایله لقب اولندی وبونده
کلام دینك واحکامنك ذکری اوزره بنا اولندی روح ایله دین بیننده تدبیرده مناسبت ثابته اولدیغندن اوتری
زیرا اعاجلا وآجلا نشأت انسانیه نتهکیم روح ایله دینك تدبیرنی مشتملدر وروحك تدبیری ایکی قسم اوزره در
بر قسمی تدبیر عقلی درکه اخلاق الله ایله تخلق وصفات الهیه ایله اتصاف وسائر کمالات ربانیه ایله استکمالی طلب
ایدر احوال مزاج ایله تهم ومصالحی مراعاتنده تدقیق مراد اولمیه وتدبیر روحینك ایکنجی قسمی روحك بدنی
تدبیرا تمسی ومصالحنه نظرا تمسیدر وبو تدبیر دخی تدبیر روحی وتدبیر طبیعی یی جامعدر زیرا بدنك تدبیری وآنك
مصالحنه نظرا تمسی تدبیریدرکه اندن وجه اصلح اوزره بقا توقع اولنور وبعض نفوسه نسبتله بو تدبیر وجه اصلح
اوزره بقانك طلبی بعینه مقصود اولمیه بلکه بوکا اهتمام اولنور ورعایت اولنور امر آخردن اوتری * واندن اعلا
مطلبدن اوتری اول تخلق وتخلدر * ودینك تدبیری دخی ایکی وجه اوزره در بر وجهی سیاستدرکه عموم

وخصوصا حالات راجعه ده نظام عالمك مصلحتی حفظنی متضمنه در و تدبیر ثانی امر معاده و عواقب اموره نظر
ایتمکدر پس نشأت انسانیه ده دین ایله روحك تدبیرده مناسبتی اولدیغندن و دین روح منابه سنده اولدیغندن
اوتری دینی و احکامنی متضمنه اولان حکمت روحیت ایله وصف اولندی * وصفت روحیت یعقوب علیه
السلامه مختصه قلندی * یعقوب اوزره امر دین غالب اولوب دینی اولادینه توصیه ایتدیکندن اوتری وصفت
روحیتك یعقوب علیه السلامه اقرانك برسری دخی بودرکه یعقوب عرش الهیله مسمی اولان فلك اولك ایچون
نظهر و مثال کبیدر و عرش روح تدبیر ایتدیکی جسمیتك اولیدر * پس صفت روحیتك بونده ذکری و یعقوبه
اقرانی مناسب اولدی * و بر وجهی دخی بودرکه روحیت فتح را ایله اوله لسان یعقوبدن (ولا تیأسوا من روح الله
انه لا ییأس من روح الله الا القوم الکافرون) قولنی ملاحظه ایتمکله نته کیم هر نبینك حکمتنده ذکر اولندی
آنك حقنده تنزیلده وارد اولان شیء پس حکمتده متبین اولدیکه دینه انقیاد در و انقیاد ایله راحت حقیقیه حاصله
اولور و انقیاد اوزره روح دائم و سرمدی مترتب اولور زیرا هر کس که اوامر حقه منقاد اولوب نواهیسندن منتهی
اولسه و وجهنی الله تعالی یه تسلیم ایلسه درجهٔ علیا و راحت قصوایه نائل اولور * پس بو اعتبار اوزره
یعقوبك حکمتی حکمت روحیه اولدی و بو مناسبتدن اوتری یعقوبه مختصه قلندی و بو کتابك اولندن بو فصه
گلنجه شیخ رضی الله عنه انبیانك اسرارندن و احواللری محتدندن ذکر ایتدیکی شیئده انبیانك مراتبندن
هر مرتبه نك اولیتی سرینه تنبیهی رعایت ایلدی و صفت علیه روحیتی و راحت کلیه یی منتجه اولدیغندن اوتری
حکمت علیه حکمت روحیه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة نوریة فی کلمة یوسفیة) (اندنصکره حکمت
نوریه درکه کلمهٔ یوسفیه ده متجلیه در شیخ رضی الله تعالی عنه بو حکمت نوریه ایله وصف ایتدیکنك معرفتی
بر مقدمه نك معرفتنه موقوفه در مقدمه دخی بودرکه ظلمات ایله موصوف اولوب وجود محضك ضدی اولان
عدم وجود محضك مقابله سنده تعقلده متعیندر بدون التعقل متعین و متحقق دکلدر و وجود محض دخی ادراك
اولنمز الا انك مقابله سنده متعقل اولان عدمك آیینه سنده تعین اعتباریله پس وجود محض ایله عدم متعقل
بیننده متعین اولان شیء عالم مثال مطلقدر حقیقتده ضیادخی آنك صفت ذاتیه سیدر پس حضرت خیال
اوزره عالم مثال مطلقدن منبسط اولان نور فی الحقیقه ضیادر زیرا نور شول نودرکه انکله ادراك اولنور و اول
ادراك اولنمز و ضیادخی شول نوردرکه انکله ادراك اولنور و اول دخی ادراك اولنور * پس مقتضای تحقیق
بوایدیکه بو حکمت ضیائیه ایله وصف اولنه زیرا فی الحقیقه ضیائیه در نوریه محض دکلدر لکن شیئین بیننده
متوسط اولان شیئك حکمی بودرکه تحکم انك احد طرفینه نسبتی طرف آخره اولان نسبتندن اقوی اولسه
اول طرف غالب موصوف اولدیغی وصف ایله موصوف اولور پس عالم مثال مطلق که بو حکمت انك حقیقتی
و نورینك انبساطی بیاننده در ظلمت و کدورتله موصوف اولان عالم حس ایله عالم نور اولان عالم ارواح بیننده
متوسطدر و طرفینك اوصافیله موصوف اولمغه قابلدر لکن عالم ارواحه اقرب اولوب عالم ارواحك نوریتی اکا
غالب اولمغله اسم نور ایله تسمیه اولنوب بو حکمتی شیخ رضی الله تعالی عنه نوریه ایله وصف ایلدی و نوریه ایله
وصف ایتدیکنك بر حکمتی دخی بودرکه زیرا خیال نوردر نته کیم شیخ رضی الله تعالی عنه فتوحاتده اوتمش
اوچنجی بابده تصریح و بعده بو حکمت نوریه یی کلمهٔ یوسفیه یه مقارن ایلدی * عالم مثال مطلق ممتد ذوق و کشف
یوسف اولمغله زیرا عالم مثال نورینك حضرت خیالیه انبساطی سببیله اخوتن صور کواکبده و والده و خالته
سن صورت شمس و قمرده مشاهده ایلدی و دخی حق تعالی یوسف علیه السلامه تجلی ایدوب حضرت خیالده
مرئیه و متخیله اولان صورلك حقیقتن کشف ایدن نور علمی یی اعطا ایلدیکه اول علم تعبیردر * پس یوسف علیه
السلام ایله نوریه بیننده مناسبت ذاتیه ثابته اولمغله و نوریت ایله موصوفه اولان عالم مثال شرع خیال یوسف
اولوب آنك ذوق و کشفنه ممتد اولمغله حکمت نوریه کلمهٔ یوسفیه یه مقارن قلندی * وصفت روحیه صفت
نوریتی منتجه اولوب یعقوبك روحیتی صفتی ولدی یوسف علیه السلامده ظهور ایتمکله حکمت روحیه
حکمت نوریه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة احدیة فی کلمة هودیة) (اندنصکره حکمت احدیه درکه کلمهٔ
هودیه ده راسخه در احدیت اوچ مرتبه اوزره در بریسی احدیت ذاتیه درکه بر وجه ایله انده کثرتك
اعتباری یوقدر) (قل هو الله احد) (قولی اول احدیت مطلقه مرتبه سنی بیان ایدر وهی الاحدیة الذاتیة

المطلقه ولیست الاحدیة من هذا الوجه نعتا للواحد بل هی عینه وذاته و ایکنجیسی مرتبهٔ احدیت اسماء
صفاتدرکه جمیع اسماء و صفات کثرت مالا یحصی ایله ذات ایله بردر و کثرت اسمائیه تعقلده و نسبتده ثابته در
و بو اعتبار اوزره الله واحددر) (هو الله الواحد القهار) (و بو احدیت احدیهٔ الهیه در و بو اعتبار اوزره وحدت
واحدك نعتیدر ذاتی دکلدر و اوچنجی مرتبهٔ احدیهٔ افعال و احدیهٔ تأثیرات و متأثراتدر یعنی اول ذات
متعالیه درکه فی الحقیقه جمیع افعالك مصدریدر و جمیع منفعلاتده مؤثره در و بو احدیت احدیهٔ ربوبیه در * پس
چون هود علیه السلام اوزره غالب اولان ربوبیت کثرتی احدیتنك شهودی ایدیکه مربوبات متکثره مظاهرنده
واحدلر بوبیتن مشاهده ایدردی نته کیم حق تعالی آنك قولنی نقل ایدر) (ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها
ان ربی علی صراط مستقیم) (قولی ایله لاجرم انکیچون حکمة احدیه کلمهٔ هودیه یه مختصه قلندی * وصفت
نوریه احدیتی منتجه اولمغله حکمت نوریه یی حکمت احدیه ایله ارداف ایلدی) (ثم حکمة فتوحیة فی کلمة
صالحیة) صکره حکمت فتوحیه درکه کلمهٔ صالحیه ده مفتوحه و محصوله در) (الفتوح عبارة عن حصول شیء مما
لم یتوقع ذلك منه * پس حکمت فتوحیه کلمهٔ صالحیه یه مقارن قلندی صالحك معجزه سی اولان ناقه جبلدن
خروج ایتدیکندن اوتریکه جبلدن انك خروجی توقع اولنمزدی و دخی وقتا کیم فتوح فتحدن مأخوذ اولدیسه
زیرا انك جمعیدر عقول عقلاك و قلوب قلبك جمعی اولدیغی کبی و صالح اسم فتاحك مظهریدر * پس بو اجلدن
اوتری صالح ایچون جبل متفلق اولوب ناقه اندن خروج ایتدی و کذلك بو حکمتده فتح ظاهرك اولی اولان
سر ایجاده تنبیه ایتدی و فردیه اوزره اولدیغن بیان ایتدی و شیخ رضی الله تعالی عنه فتوحیه دیدی فاتحیه
دیمدی زیرا مفاتیح غیبك عددی فتوحك انواع عددی اوزره در * پس بونده ادب الهی یه رعایت ایتدی غیب
ذاتی و وجود مطلق احاطیدن بدأ ایجادی یه تنبیه ده حقه موافقتی قصد ایتمکله و بعض نسخه ده فاتحیه
واقعه در ای حکمة منسوبة الی اسم الله الفاتح و احدیت ربوبیت ذات احدیه نك فتوحن منتجه اولمغله
حکمت احدیت حکمت فتوحیه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة قلبیة فی کلمة شعیبیة) (اندنصکره حکمت
قلبیه درکه کلمهٔ شعیبیه ده متشعبه در حکمت قلبیه کلمهٔ شعیبیه یه مختصه قلندی * ایکی سردن اوتری برسر
بودرکه شعیب علیه السلامك اسمندن مفهوم اولان معنای تشعیب رعایت اولنمغله زیرا شعیب علیه السلام
عربدن ایدی و آنك اسمی عربیدر و بالجمله وقتا کیم انسانك بدنی اقطارنده قلب بدن انسانده بلکه تامة الخلقه
اولان حیواناتده منبعنه اولان شعبك منبعی اولدیسه پس قلب انسان و حیواندن متکون اولان جزئك
اولیدر کذلك شعیب علیه السلام کثیر الشعب ایدی نتایج و اولادی چوق ایدی و سر آخر شعیب علیه السلامك
قلبی سعتنه و آنك رحمة عافیه بسته نه مختصه در جمیع اشیایه واسعه و بو زشعبه یه منشعبه در و کذلك شعیب
علیه السلام اوزره غالب اولان صفات قلبیه ایدی عدل ایله امر و ایفاء کیل و قسط ایله وزن ایدی و قلب دخی
مظهر عدل ایدی و بین الظاهر و الباطن جمع احدیتنك صورتیدر و بدنك اعتدالی و نفسك عدالتی اندندر و عدالك
مقتضاسی اوزره فیض اندن منبعث اولوب اقطار صورته ساری و جمیع اعضایه علی السویه واصل و جاریدرکه
صورتك بقاسی انکله در و قلب ایچون قوای روحانیه و نفسانیه و بدنیه جمعنك احدیتی حاصله در و بو قوی
قسطاس مستقیم ایله اندن متشعبه در و هر عضوه اندن متوزع اولور انك استعدادی و قوت قبولی اقتضاسی
اوزره) (و یأتی المدد الیها دائما علی نسبة محفوظة القدر بالعدل وله ایفاء کل ذی حق حقه) و حکمت فتوحیه یی
حکمت قلبیه ایله اردافده اشارت ایتدیکه فتوحیهٔ کلیهٔ غیبیهٔ قلبه مخصوصه در و فتوحات الهیه قلب
کامله ده حاصله و انکله تامه اولور) (ثم حکمة ملکیة فی کلمة لوطیة) (اندنصکره حکمت ملکیه درکه کلمهٔ
لوطیه ده مالکه در و حکمت ملکیه کلمهٔ لوطیه یه مختصه قلندی لوطك امتنك حالی اوزره غالب اولان امردن
اوتری و لوطك قومنه حقك شدت عقوبت ایله معامله سندن اوتری شول شدت مقابله سنده که لوط انلردن
مشاهده ایتدی حتی لوطك قوم ایله حالی لسانی) (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید) (قولی ایله نطق ایتدی
یعنی لوط علیه السلام قومی بیننده ضعیف ایدی و انلر اقویا و شدید الجناب ایدیلر حقك امرینه انقیاد ایدوب
دعوتی قبول ایتمدیلر و امور طبیعیه یه انهماکاری و شهوات بهیمیه یه اشتغاللری واسطه سیله وجه ارضده
افساد ایتدیلر تا لوط) (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید) (دیدی پس حق شدید و قوی یه التجا ایتدی *

تاکیم حق شدید شدت عذاب ایله انلری استیصال ایلیه وحکمت قلبیه یی حکمت ملکیه ایله تعقیب ایلدی زیرا
فتوحات قلبیه ملك وشدت ایله نصرتی منتجه در وتجلیات الهیهٔ غیبیه یه ملك شدت ایله قلب انسان اوزره
وارده اولوب انی وجود اضافیسندن افنا ایدیجیدرکه انده انسان کندی نفسی ایچون وجود مشاهده ایتمیه
فکیف که همت ایله تصرفه مبادرت ایلیه)(ثم حکمة قدریة فی کلمة عزیریة)(اندنصکره حکمت قدریه درکه
کلمهٔ عزیریه ومتحکمه در وحکمت قدریه کلمهٔ عزیریه یه مختصه قلندی *عزیر سر قدره عثوری طلب
ایتدیکندن اوتری وعزیر علیه السلامك حالی اوزره قدر ایله تعذیر غالب ایدی * پس حق تعالی آنك روحنی
یوز ییل مقداری قبض ایتدی فاماته الله مائة عام ثم بعثه * پس عزیر لبثی قدرندن کم لبثت قولی ایله الله تعالی
سؤال ایتدکده)(لبثت یوما او بعض یوم)(قولی ایله تقدیر ایله جواب ایتدی * پس حق تعالی)(بل لبثت
مائة عام)(قولی ایله قدر معین ایدیکن تعیین ایتدی)(وکذلك انی یحیی هذه الله بعد موتها)(قولی قدرتك
مقدوره تعلقی کیفیتندن تعجب واستعظام استفهامیدر وقریهٔ خربه نك علی ما کانت علیه اعاده سنك استبعادی
صورتیدر * پس حق تعالی انك استعظام واستبعادی واسطه سیله صور اعاده نك انواعن واحکام قدرتك
انواعن اظهار ایتدی پس انکیچون بو حکمت عزیره مقارن قلندی واحکام قضا وقدر بو حکمتده ایراد اولندی
وحکمت ملکیه حکمت قدریه ایله ارداف اولندی * زیرا ملك وشدت حقك واسماء الهیه نکدر وسر قدره
اطلاع حقه مخصوصدر * پس اشارت ایدرکه فنا فی الله اولوب رکن شدید اولان حقه التجا ایدن کمسنه وجود
حقانی ایله موجود اولدقدنصکره سر قدره وحکمت قدریه یه مطلع اولورنته کیم عزیر علیه السلام اماته
اولنوب احیا اولندقدنصکره سر قدره واقف اولدی)(ثم حکمة نبویة فی کلمة عیسویة)(اندنصکره حکمت
نبویه درکه کلمهٔ عیسویه ده مبنیه در لفظ نبی همزه ایله وارد اولدی وهمزه سز * پس همزه ایله نبأدن مشتق
اولور یعنی انبیا معناسنه در وهمزه سز نبا ینبودن اولور ارتفاع معناسنه در یقال نبوا اذا ارتفع وشیخ
رضی الله تعالی عنهك بو حکمتی نبوته اقرانندن مرادی اخبار معناسنه دکلدر زیرا بو کتابده ذکر اولنان جمیع
انبیا اخبارده مشترکلردر بلکه مرادی رفعت معناسنه در قال صدر الملة والدین القنوی قدس سره فی الفکوك
ومراد شیخنا رضی الله تعالی عنه من اقرانه هذه الحکمة بالنبوة لیس بمعنی الاخبار فان کل من ذکر من الانبیاء
فی هذا الکتاب مشترکون فی ذلك وانما مراده معنی الرفعة انتهی کلامه)(وعیسانك رفعته نسبتنك وجهی
بودر زیرا عیسی کلمة اللهدر وروح الهیدر وحق تعالی انی کندی نفسنه نسبت ایتدی)(روح الله وکلمته
القاها الی مریم)(قولی ایله وکذلك حقه عروجده انی رفعته نسبت ایتدی)(انی متوفیك ورافعك الی بل رفعه
الله الیه)(قولنده پس بو سردن اوتری حکمت نبویه یی کلمهٔ عیسویه یه مقارن ایلدی وداود قیصری صدر
الدین قنوینك کلامنی رد ایدوب دیرکه ولیس الهاوبالنبوة الشریعة التی هی مشترکة بین الانبیاء له لا یلزم
اشتراکهم فیها بل المراد بها النبوة العامة الازلیة ولا اشتراك لاحد من الانبیاء والاولیاء فیها پس بو ورطه دن
فرار ایدوب ورطهٔ اخرایه واقع اولدی زیرا عیسی نبوت عامه صاحبی دکلدرنه نبوة عامهٔ ازلیه ایله ونه نبوت
عامهٔ بشریه ایله ولایت عامه صاحبیدر نبوت عامه رسول علیه السلامه مخصوصه در کرك نبوت عامهٔ
ازلیه اولسون وکرك نبوت عامهٔ بشریه اولسون)(قال علیه السلام کنت نبیا وآدم بین الماء والطین)
عیسانك نبوتی سائر انبیا علیهم السلامك نبوتی کبی انك نبوت کلیه سندن برجزءدر)(قال الشیخ فی الفتوحات
فی الباب العاشر ولو کان محمد صلی الله تعالی علیه وسلم قد بعث فی زمان آدم لکانت الانبیاء وجمیع الناس تحت
حکم شریعته الی یوم القیمة حسا ولهذا لم یبعث عامة الا هو خاصة فهو الملك والسید وکل رسول سواه بعث
الی قوم مخصوصین فلم تعم رسالة احد من الرسل سوی رسالته صلی الله تعالی علیه وسلم انتهی کلامه وشیخ رضی
الله تعالی عنه بو کتابده ذکر ایتدیکی انبیادن هر برنی به حکم الهیه دن بر حکمتی تخصیص ایلدیکه اول نبینك
نبوتی زماننده آنك ذوقی وکمالی آنی اقتضا ایدر و نبوت مطلقه رسول علیه السلامدن اول حکمت آنك حصهٔ
تعیینی سیدرکه آنك نبوتی آواننده آنك قلبی اوزره انزال اولندی * وآنك ولایتنه متعلقه اولان حکم علوم
وکمالات ولایت مطلقهٔ محمدیه دن مستفاده در * پس عیسی علیه السلامك قلبی اوزره منزله اولوب شیخك اکا
تخصیص ایتدیکی حکمتدن شیخك مرادی آنك دعوتی زماننده اولان حکمیدر سائر انبیانك حکمی کبی

هر نشأت روحانیه ده اولان حکم دکلدر ودخی نشأت ثانیه ده اولان ولایت عامه ایله نزول ایدوب خاتم ولایت
عامه اولدیغی حیثیتله قلبنه نازله اولان حکمتی دکلدرزیرا عیسی نشأت ثانیه ده نبوت ایله نزول ایتمزکه اول
زمانده آنك حکمتی نبوته نسبت اولنه ولایت ایله وشریعت محمدیه یه تبعیت ایله نزول ایدر وانبیا تعریفی ایله انبیا
ایدرکه اول انباء عیسایه مخصوصه دکلدر کمل اولیاده خصوصا خلفا واقطابده موجود وخاتم ولایت محمدیه ده
اکمل وجه اوزره مشهوددر * پس داود قیصری صدر الدینك کلامی رد نه ایراد ایتدیکی سنده مصیب دکلدر
وصدر الدین قنوی حکمت عیسویه ده نبوت اخبار معناسنه اولدیغی وجه اوزره رفعت معناسنه اولدیغی
وجهی ترجیح ایدوب اکا تخصیص ایتدیکنك سری بودر زیرا عیسانك نبوته نسبتی ایله اولان رفعتندن
حقه مرفوع اولدیغنك رفعتی دخی ارفعدر زیرا نبوت صفت خلیقه درحقله امت بیننده برواسطه در وعیسانك
حقه مرفوع اولمسی صفت خالقیه دن انی تجرید ایدوب انکله حق بیننده اولان نسبت الهیه یی احیا ایتمکدر
وحقه اتصالدر وشك یوقدرکه برشینك حقه اتصالی رفعی وحقك انی کندی نفسنه رفعی رفعتی امر حقله
منصب نبوت ایله خلق حقه دعوت ایتمك رفعتندن ارفعدر * پس حکمت عیسویه رفعت الهیه یه نسبت
اولندیغی ارجحدر * نبوته نسبت اولندیغندن فافهم * وا کر داود قیصری دیمش اولیدی ولکن فهم ظاهر اوزره
ظاهر اولان بودرکه عیسانك نبوتی فطریه اولوب انك حالی اوزره غالبه اولمغله وبطن امده)(لا تحزنی قد جعل
ربك تحتك سریا)(ومهدا یجنده)(آتانی الکتاب وجعلنی نبیا)(نبوت فطریت قابل اولمغله وبالجمله روح الله
اولوب انك اوزره حقدن انبا غالب اولدیغندن اوتری وحق تعالی اکاندن وکندی نفسندن انبا ایتدیکندن
اوتری وانباء بشر اوزره انك علوندن اوتری وارتفاع روحی والهیسندن اوتری بو حکمت نبویه ایله لقب اولندی
پس بونك ایچون حکمت قدریه حکمت نبویه ایله ارداف اولندی * زیرا سر قدره اطلاع رفعت کلیهٔ الهیه یی
منتجه در وعزیر علیه السلام کبی سر قدردن سؤال ایتمك اماتت واحیایه وسر قدره اطلاعه سببدر * وعیسی
علیه السلام سر قدره مطلعدر سر قدردن سؤال ایتمز بلکه حکم قدر ایله میتی احیا ایدر * پس سر قدره اطلاع
رفعت عیسویه نك مقدماتندندر ورفعت کلیه عیساده ظاهر اولدی)(ثم حکمة رحمانیة فی کلمة سلیمانیة)
(اندنصکره حکمت رحمانیه درکه کلمهٔ سلیمانیه ده ساریه در حکمت رحمانیه کلمهٔ سلیمانیه یه اسناد اولندی رحمت
عامه وخاصه نك اسراری کمالیله سلیمانده ظاهره اولدیغندن اوتری وحق تعالی سلیمانك امرنده وحکمنده اکثر
مخلوقات اوزره وسعت وجمیع عالمی اکا تسخیر ایدوب اکا تصرف وسلطنت اعطا ایتدی نته کیم رحمت رحمان
جمیع موجوداته واسعه در وحکمت نبویه حکمت رحمانیه ایله ارداف اولندی زیرا عبدك حقه ارتفاعندنصکره
عبد خلایق بیننده رحمت رحمانیه ایله ظاهر اولور * وعیسی حقه مرفوع اولدقدنصکره نشأت ثانیه ده ولایت
عامه اولان رحمت رحمانیه ایله نزول ایده جکنه اشارت ایدر * پس عیسی کبی حقه مرفوع اولیوب قاب قوسینه
واصل اولمیان کمسنه سلیمان کبی خلایق بیننده خلافت وحکم ایله ظاهر اولمز)(ثم حکمة وجودیة فی کلمة
داودیة)(اندنصکره حکمت وجودیه درکه کلمهٔ داودیه ده موجوده در * وکلمهٔ داودیه حکمة وجودیه یه مختصه
قلندی * زیرا وجود صورت انسانیه ده خلافت الهیه ایله تمام اولدی * بو نوع انسانیده شول کمسنه که خلافت
اولا انده ظاهر اولدی آدم ایدی ولکن خلافتك حکمی تماما آدم ایله ضبط اولمدی مستخلف علیهم اولمه جق
قومك وجودی قلتندن اوتری زیرا آدمك زماننده آدمك مرتبه سی احکامنك انبساطنی اقتضا ایدر * کیمسه
یوغیدی تاکیم اول مرتبه نك احکامی انك اوزره منبسط اوله الا انك ذریتندن برطائفهٔ یسیره ایدی * پس
بو اجلدن آدمك خلافتی مرتبهٔ رسالته متضمنه اولمدی بلکه آدمده وانك خانی اولان ذریتنده وآدمدنصکره
انلردن متناسلین اولنلرده نوح علیه السلام زماننه کلنجه که مرسلینك اولیدر * قوتده قالدی ظاهره اولمدی
پس احکام خلافت حیثیتله مستخلف فیهمك مرتبه سی حیثیتله وجود کبی ظهورا وانبساطا زائده اوله قدن
زائله اولمدی حتی امر خلافت داود علیه السلامه منتهی اولدی پس مرتبهٔ خلافت انك وجودیله تمام
ووجودده انك احکامی منبسط اولدی درجات اکملیت حسبیله * کمال مقامنك حصولنده شرط اولان شئ
استیفا اولندقدنصکره واولکی کمسنه که تسخیر ایله خلافت انده کمال بولدی داود ایدی * زیرا حق تعالی
داوده جبال وطیری انکله تسبیح ترجیعنده اکا تسخیر ایتدی قال الله تعالی)(انا سخرنا الجبال معه یسبحن

بالعشی والاشراق والطیر محشورة کل له اواب) وحق تعالی داوده ملك ایله حکمتی ونبوتی جمع ایتدی (وشددنا
ملکه وآتیناه الحکمة وفصل الخطاب) قولنده ودخی ظاهر واو صریحا استخلاف ایله اکا خطاب ایلدی
(یاداود انا جعلناك خلیفة فی الارض) قولی ایله پس مرتبهٔ خلافته داودك وجودی روح کبی اولوب مرتبهٔ
خلافت انك وجودی ایله متحققه اولوب تمام اولمغله حکمت وجودیه داوده مقارن قلندی * وحکمت رحمانیه
حکمت وجودیه اوزره تقدیم اولنوب حکمت وجودیه ایله ارداف اولندی * زیرا سبب وجود اولان نفس
رحمانینك انبساطیدر * وانبساط تجلی وجود وجود اوزره مقدمدر ورحمت رحمانینك ظهوری ووسعتی کمالی
وجود ایله متحقق اولور وکذلك سلیمان وداود علیهما السلامه موهبهٔ الهیه در * قال الله تعالی (ووهبنا لداود
سلیمان) پس سلیمان اکرچه کیم من عندالله تفهم کل ایله مؤیددر * ولکن داوده وهب الهی وفضل ربانیدر
(ثم حکمة نفسیة فی کلمة یونسیة) اندن صکره حکمت نفسیه درکه کلمهٔ یونسیه ده متنفسه در * نفسیه قولنده
ایکی وجه جائزدر * بر وجه فانك فتحی ایله در پس حکمت نفسیه نك کلمهٔ یونسیه یه مضاف قلندیغنك وجهی
بودر زیرا حق تعالی نفس رحمانیسیله یونسدن جمیع کربی تنفیس ایتدیکه اهلی واولادی وقومی قبلندن انك
اوزره مجتمعه اولدیدی ودخی کندی طرفندن اولان کربی تنفیس ایتدی زیرا مدحضیندن ایدی) (انه کان من
المدحضین فالتقمه الحوت وهو ملیم) پس وقتا کیم یونس تسبیح ایدوب اعتراف واستغفار ایتدی قال تعالی
فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین) پس حق تعالی اندن کربی تنفیس ایدوب
اهلی وسرینی اکا شبه ایتدی قال تعالی (فنجیناه من الغم وکذلك ننجی المؤمنین) وبر وجه فانك سکونیدر
نته کیم صدر الدین قنوی قدس سره فکوکده دیدی واما بزم شیخمزك بو حکمتی حکمت نفسیه ایله فانك
سکونی ایله تسمیه ایتدیکنك سری یونس علیه السلام صفت کلیه یه مظهر اولدیغندن اوتریدرکه جمیع نفوس
انسانیه اول صفتده مشترکه در * ونفوسك مثالیدر ابدان عنصریه ایچون نفوسك تدبیری حیثیتیله وانك
احوالی اول صفت کلیه نك احکامی صورتی وامثالیدر مرتبه سنك واستعدادینك مقتضاسی حسبی اوزره
ویونسك بطن حوته ارتباطی ارواح کلیهٔ عالیه دن منبعثه اولان نفوس انسانیه نك بدنه ارتباطی صورتیدر
ویونسك بطن حوتدن وجه ارض اوزره لحمه کبی ویا بر فرخ محققه کبی خروجی یعنی توپسز یاوری کبی که اذادن
انی حفظ ایدر * اوزرنده جلددن برشی یوغیدی اشارتدرکه نفوس انسانیه یم عناصرده اولان روح حیوانی
حوته ارتباط ایدوب وروح حیوانی یم عناصر ظلماتنده واقعه اولوب نفس انسانیه استغفار وانابتدن صکره
واسطهٔ استغفار ایله روح حیوانی ظلماتندن ویم عناصرك صفاتی کثرتندن منسلخه اولدقده نفوس کلیه
مرتبه سنه بالغه اولور * ونفس کامله اولور واکا نفس دیمکده صادق اولور آدم حقنده (هو الذی خلقکم
من نفس واحدة) دیمك صادق اولدیغی کبی وحکمت وجودیه حکمت نفسیه ایله فانك فتحیله تعقیب
اولندیغینك سری بودر زیرا تنفیس انسانی وجودك کمالی اولان مرتبهٔ خلافتدن صکره واقعدر مادامکه
انسان کامل کمال وجود اولان مرتبهٔ خلافته واصل اولمیه کرب وغم والم وهمدن خلاص اولمز وجود انسانی
کمالی منتجه در * فانك سکونیله نفسیه اولدقده حکمت نفسیه ایله تعقیبك وجهی بودرکه نفس انسانی مرتبهٔ
خلافتده کمال وجود ایله ظاهره ومتحققه اولدقدن صکره نفوس کلیه مرتبه سنه بالغه اولور (ثم حکمة غیبیة
فی کلمة ایوبیة) اندن صکره حکمت غیبیه درکه کلمهٔ ایوبیه دن ظاهره در حکمت غیبیه ایوبه مقارن قلندی
زیرا ایوبك ابتلاسی حالنده واندن اول واندن صکره اولان جمیع احوالی غیبیه ایدی حتی الامك جسمی
غیبو بنده ایدی پس غیب ایله مبتلا قلندی اندن صکره حق تعالی اندن ضری غیبدن کشف ایتدی) (ومثلهم
معهم رحمة من الله غیبیة) وحکمت نفسیه فتح نون ایله حکمت غیبیه ایله ارداف اولندی زیرا تنفیس الهی
وانفاس رحمانیه قلب ایله عالم حسدن غائب اولوب حضرت الهیهٔ غیبیه یه داخل اولان کمسنه یه مخصوصدر
ونفسیه سکون ایله حکمت غیبیه ایله تعقیب اولندیغنك وجهی بودرکه نفس کلیه مرتبه سنه بالغ اولان
کمسنه عالم غیبك اسرارینه مطلع اولدیغنه اشارتدر (ثم حکمة جلالیة فی کلمة یحیاویة) اندن صکره حکمت
جلالیه درکه کلمهٔ یحیاویه ده متجلیه در و بو حکمتك حکمت جلالیه ایله تسمیه اولنمسنك سببی ایکی امردر *
بر امر یحیی علیه السلامك حالنه مختصدر وامر آخر انك ذاتنه واسمنه وصفتنه مختصدر * پس ذاتنه وصفتنه

مختص

مختص اولان امر بودر بو نابتدرکه حق تعالی ذو الجلال والاکرامدر وجلیل انك اسماسیدر * ووجودده
بر موجود یوقدرکه انك اسما وصفاتی کثرتی وحدت ذاتنده مستهلکه اوله یعنی انك قتنده سر عدد ایله معدود
مضمحل اوله حق سبحانه وتعالیدن غیری * پس حق تعالینك یحیایه عنایتندندرکه بو کمالدن اکا بر نصیب اعطا
ایلدی وانی کندی نفسی منزله سنه انزال ایلدی * پس انك اسمنی وصفتنی ذاتی وحدتنده درج ایلدی یعنی
نته کیم الله اسمی ایچون اولیت واردرکه غیر انکله تسمیه اولنمز کذلك یحیایه دخی اسمده اولیتی اعطا ایلدی
(لم نجعل له من قبل سمیا) ویحیادن مقدم موجود اولانلرده بونی ایتمدی * پس بو تسمیه ایله یحیانی نعوت الهیه
امهاتندن اولان اولیت ایله تشریف ایلدی واولیتده دخی کندی نفسی منزله سنده انی انزال ایلدی وکذلك
صباوتی حالنده اکا حکمی اعطا ایتمکله انی تشریف ایتدی وبو موطنده حسن خاتمه ایله وبعد الموت محشرده
بشری ایله تشریف ایتدی (وسلام علیه یوم ولد ویوم یموت ویوم یبعث حیا) قولی ایله وامر آخر بودرکه
یحیانك ظاهری اوزره صفات جلالیه غالبه ایدی هیبت وقبض وخشیت وورع کبی ویحیی علیه السلامك
تفصیل اوزره احوالی حکمتنده ایراد اولنور ان شاء الله تعالی وحکمت غیبیه حکمت جلالیه ایله ارداف
اولندی زیرا حضرت غیبیه یه اطلاع واسرار غیبیه یه وقوف وشعور جمال ایچنده جلالی ایراث ایدر وانلره
واقف اولان کمسنه یه حق تعالی سطوت وعظمت وجلال ایله تجلی ایدر * یحیی علیه السلامه جمال ایچنده
جلال ایله تجلی ایتدیکی کبی (ثم حکمة مالکیة فی کلمة زکریاویة) اندن صکره حکمت مالکیه درکه کلمهٔ زکریاویه ده
متملکه در وزکریانك حکمتی مالکیه ایله وصف اولندی زیرا انك احوالی اوزره غالب اولان اسم مالك ایدی
لان الملك الشدة والملیك الشدید (ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین) پس حق تعالی انی قوت ایله تأیید ایتدیکه
انك همتنده وتوجهنده ساریه ایدی که اجابتی وحصول مرادی اثمار ایتدی ومعلومدرکه همت اسباب
باطنه دندر واسباب باطنه ظاهره دن معنا وحکما اقویدر وحقه نسبة احقدر * پس انکیچون عالم امر اهلی
عالم خلق اهلندن قوتا اتم وتأثیرا اعظمدر * پس (واصلحنا له زوجه) اکر حقك زکریا ایله زوجه سنه اسباب
معتاده دن خارجه اولان قوت غیبیهٔ ربانیه ایله امدادی اولمیدی زوجه سی ولد کتورمکه صالحه اولمزدی
وزکریادن اکا حمل میسر اولمزدی پس بوندن اوتری حق تعالی زکریایی یحیی ایله تبشیر ایتدکده زکریا اندن
وزوجه سندن ولد کلمسن استغراب ایدوب (رب انی یکون لی غلام وکانت امرأتی عاقرا وقد بلغت من الکبر
عتیا) دیدی پس حق تعالی اکا (کذلك قال ربك هو علی هین وقد خلقتك من قبل ولم تك شیئا) قولی ایله
جواب ایتدی یعنی اکرچه کیم بونك کبی شیئك حصولی اسباب ظاهره جهتیله صعب بلکه متعذر اولدیسه
لکن قدرت تامه وقوت کامله صاحبنه نسبت ایله میسردر واندن صکره وقتا کیم حقدن بو قوت زکریا ایله
زوجه سنده سرایت ایتدیسه انلردن یحیایه تعدی ایلدی انکیچون حق تعالی (یا یحیی خذ الکتاب بقوة)
دیدی وحکمت جلالیه یی حکمت مالکیه ایله ارداف ایلدی جلال مالکیه وشدتی ایراث ایتدیکندن اوتری
وسطوت تجلی جلال عبدك وجودینی افنا ایتدیکندن صکره صفات الهیه ایله ظهور ایدوب وجود حقانی ایله
مالکیتنه اشارتدن اوتری وکذلك یحیی زکریایه من عند الله هبه اولندیغندن اوتری (ثم حکمة ایناسیة
فی کلمة الیاسیة) اندن صکره حکمت ایناسیه درکه کلمهٔ الیاسیه ده مستأنسه در وبو حکمت ایناسیه کلمهٔ
الیاسیه یه مختصه قلندی شول صفت ذاتیه دن اوتریکه حق تعالی انکله الیاسی بزه دی حتی انکله ملائکه ایله
مناسبت ایتدی وانسان ایله دخی مناسبت ایتدی پس بو اجلدن الیاس ایچون طائفتین ایله انس ثابت اولدی
پس بو طائفتین الیاس ایله مؤنس اولورلردی وانکله مجالست ایدرلردی واولدخی انلرك انیسی وجلیسی ایدی
وبونك سری بودرکه قوای ارواح عالیه ایله قوای مزاجیهٔ انسانیه بیننده امتزاجات مختلفه ومتنوعه ثابته درکه
بینلرنده فعل وانفعال وغلبه ومغلوبیه حادث اولورکه بو عالمده واقعه اولان استحالاته شبیهه اولان کیفیات
معقولیه یه منتهی اولور مائك هوایه وهوانك ناره استحالتی کبی پس اناسی متروحینك بعضیسی تروحنده
رتبهٔ ملائکه یه منتهی اولور وبر مرتبه یه بالغ اولورکه انده موت تأثیر ایتمیه خضر وعیسی علیهما السلام کبی
پس قوای مزاجیهٔ طبیعیه سی ثابتة الحکم اولان قوای روحانیه سنده مستهلکه اولور * قوای روحانیه نك
قوای طبیعیت اوزره سلطنتی استیلاسنك دوامی حسبیله پس وقتا کیم الیاسك قوای روحانیه سی وقوای

طبیعیه‌سی بیننده حاصل اولان ممازجت تروحندن اول واقع اولدیسه تساوی یه قریب بروجه اوزره ملاء اعلا ایله وملاء اسفل ایله مناسبت ایتدی وطائفتین ایله موانست ایدوب صفتین بیننده اکا جمع حاصل اولدی پس نشأت ملکیه ایله نشأت انسانیه بیننده برزخ کبی اولدی وطرفینک احکامن جامع اولدی وحکمت مالکیه حکمت ایناسیه ایله ارداف اولندی صفات الهیه ایله مالکیه طائفتین ایله انسی بلکه حقله انسی مورثه اولدیغنه اشارتدن اوتری (ثم حکمة احسانیة فی کلمة لقمانیة) اندنصکره حکمت احسانیه درکه کلمهٔ لقمانیه ده مشهوده‌در احسان ایچون اوج مرتبه واردر برمرتبه بودرکه ما ینبغی ایچون کما ینبغی ما ینبغی اولان فعلدر* یعنی لازم اولان شی ایچون لازم اولان فعلی لازم اولدیغی کبی اشلمکده* وبرمرتبه دخی بودرکه حضور تامله عبادتدر کانه عابددر بنی مشاهده ایدر اوله وبومرتبه‌دن رسول علیه السلام جبرائیلدن سؤال ایتدی ما الاحسان قولی ایله پس جبرائیل اکا الاحسان ان تعبد الله کانک تراه قولی ایله جواب ایتدی پس احسان عبادتدر حقک استحضارندن حق تعالی کتبنده والسنهٔ رسل اوزره کندی نفسنی وصف ایتدیکی اوزره وبروجه دخی بودرکه کان مشاهده اوزره عبادتدر* نته‌کیم بعض اکابره دیندیکه هل رأیت ربک فقال لست اعبد ربا لم اره ورسول علیه السلام بوکا اشارت ایتدی (وجعلت قرة عینی فی الصلوة) قولی ایله ودخی الصلوة نور قولی ایله پس مرتبهٔ اولی احکامی بینله حکمتک احکامی بیننده اتحاد واشتراک واردر* زیرا حکمت دخی علی وجه الاوفق هرشیئی موضعنده وضع ایتمکدر ولقمان علیه السلام دخی حکمت صاحبیدر (ولقد آتینا لقمان الحکمة) وکذلک حکمت دخی احسانی مستلزمدر* انکیچون لقمان اوغلنه احسانی وصیت ایتدی پس بواجلدن اوتری حکمت احسانیه کلمهٔ لقمانیه یه مخصوصه اولدی وحکمت ایناسیه حکمت احسانیه ایله ارداف اولندی زیرا خلقدن قرار ایدوب حقله انس ایتمک موجب احسان وشهوددر* والیاس کبی متروض اولان کسنه صفات بشریه‌سی صفات کمیه ده وصفات الهیه ده مضمحل اولد قدنصکره لقمان مرتبه‌سنه که مرتبهٔ احسان وشهوددر بالغ اولوب خلافت ردا اولنور (ثم حکمة امامیة فی کلمة هارونیة) اندنصکره حکمت امامیه درکه کلمهٔ هارونیه ده حاکمه ومستقره‌در* شویله معلوم اوله که بوموضعده مذکور اولان امامت القاب خلافتدن برلقبدر* وانکیچون تقدم وتحکم واردر وامامت بروجهله ایکی قسمه منقسمدر* برقسمی بودرکه امامت ایله حضرت الوهیت بیننده واسطه یوقدر وبرقسمی دخی بودرکه امامت وسائط ایله ثابته‌در* ووسائطدن خالیه اولان خلافت اولورکه مطلقه اولور وجودده حکمی عام اولدیغی حالده* واز اولورکه مقیده اولور اما وسایط ایله ثابته اولان خلافت بونک خلافیدر* زیرا وسایط ایله اولان خلافت مقیده‌در مطلقه اولمز پس وسائطدن خالیه اولان امامتدن تعبیر حق تعالینک خلیله (انی جاعلک للناس اماما) قولیدر* وواسطه اولان امامت هارون علیه السلامی قومی اوزره استخلافی کبیدر* حین قال له اخلفنی فی قومی واصلح) الایه* ودخی ابو بکر رضی الله تعالی عنه حقنده دیندیکی کبی که رسولک خلیفه‌سیدر* وبو خلافت مهدی خلافتنک خلافیدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مهدینک خلافتنی کندی نفسنه اضافت ایتمدی بلکه انی خلیفة الله ایله تسمیه ایتدی وقال اذا رأیتم الرایات السود تقبل من ارض خراسان فأتوها ولو حبوا فان فیها خلیفة الله المهدی ثم قال یملاء الارض عدلا وقسطا کما ملیت جورا وظلما) پس رسول الله علیه السلام عموما انک خلافتی ایله اخبار ایتدی وحکم ایتدی که مهدی واسطه‌سز خلیفة الله‌در وبعد ذلک شویله معلوم اولسونکه هر رسول که سیف ایله بعث اولندی خلفاء حقدن برخلیفه‌در واولی العزمدندر واولی العزم شونلردرکه رسالت ربانی یی تبلیغ ایدرلر* ومرسل الیهم اولان اقوامه ایمان ایله الزام ایدرلر اگر ایماندن ابا ایدرلرسه انلر ایله مقاتله ایدرلر ورسالت بونک خلافیدر* چنکیم رسول انکله منفرد اولسه وقتال ایله مأمور اولمسه پس (وما علی الرسول الا البلاغ) نته‌کیم امر بزم نبیمز علیه السلامک عهدی اولنده واقع اولدی که (قل یا ایها الکافرون) (وما علیک الا البلاغ (وقل الحق من ربکم فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر) وبونلرک امثالی اولان آیاتده تنبیه اولندی وبوندنصکره حال بونک خلافی اولدی زیرا اندنصکره قتال ایله مأمور اولدی ودخی اموال اوزره حکم منبسط اولدی پس فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم واقتلوهم حیث ثقفتموهم) وبونک امثالی امر نازل اولدی پس بوندن واضح اولدیکه خلاف یوقدرکه موسی ایله هارون علیهما السلام سیف ایله بعث اولندیلر پس

ایکیسی دخی خلفاء حقدندر ورسالت وخلافت بیننی جامعدر* پس هارون ایچون شول خلافت حاصله اولدیکه انده حقله انک بیننده واسطه یوقدر* ودخی انکیچون واسطه ایله اولان امامت حاصله اولدیکه موسی طرفندن قومی اوزره انک استخلافیدر پس هارون امامتک ایکی قسمنی جامعدر پس امامته انک نسبتی قویه‌در انکیچون هارونه امامیه لقب اولندی وحکمت احسانیه حکمت امامیه ایله ارداف قلندی زیرا احسان وشهود امامت وخلافتی مورثدر وشهود واحسان امامتک مقتضیاتندن ولوازمندندر انسان شهود واحسان مرتبه‌سنه واصل اولمینجه مرتبهٔ امامته بالغ اولمز (ثم حکمة علویة فی کلمة موسویة) اندنصکره حکمت علویه‌درکه کلمهٔ موسویه ده متغلبه‌در* بوحکمتک صفت علویته اضافتنک سری موسی علیه السلامک علو مرتبه‌سندن وامور اربعه ایله رسلدن جماعت کثیره اوزره رجحانندن اوتریدرکه (بوامر) موسی علیه السلامک بغیر واسطة اللهدن اخذیدر نته‌کیم (قال یا موسی انی اصطفیتک علی الناس برسالاتی وبکلامی فخذ ما آتیتک وکن من الشاکرین) قولنده مصرحدر (وایکنجی) امر حقک موسایه قدرت ایله توراتی کتابتیدر زیرا کتابت توریه امور اربعه‌نک بریسیدرکه حق تعالی نفسیله واسطه‌سز آنلره مباشرت ایتدی علی ما اخبرنا النبی صلی الله تعالی علیه وسلم فی تعیین ما باشره الحق بنفسه فقال ان الله کتب التوریة بیده وغرس شجرة طوبی بیده وخلق جنة عدن بیده وخلق آدم بیده (واوچنجی) امر موسانک مقام جمعیتیدرکه نبی علیه السلامه مخصوصدر نسبتی قریبدر نته‌کیم (وکتبنا له فی الالواح من کل شیء موعظة وتفصیلا لکل شیء) قوالیله اکا اشارت ایلدی وحق تعالی موسایه اسم ظاهری عطایاسندن حظنی توفیر ایتدکده مراد ایتدیکه اسم باطنی احکامندن اکابر طرف مشاهده ایتدیره که طرفین بیننده جامع اوله اگرچه کیم جمع بعض وجوه ایله جمعیت کلیه دگلدر* پس حق تعالی موسایه خضر علیهما السلامک شرفنه تنبیه ایتدی وآنک لقاسنه تشویق ایتدی وخضرک صحبتنه مشیده موسایه اذن ویردی وموسی ایله خضر علیهما السلامی جمع ایتدی حتی موسی احکام ارادتدن برانموذج مشاهده ایتدی واحکام ارادت ایله احکام امر بیننده اولان فرقی بیلدی ولکن موسی علیه السلام اوزره صیغهٔ تشریع وآنک حالی غالب اولدی وخضرک بعض احوالنه صبر ایتمدی قال النبی صلی الله علیه وسلم) (رحمة الله علینا وعلی موسی لیت صبر حتی یقص علینا فی انبائهما وفی روایة اخری متفق علی صحتها ایضا لو صبر لرأی العجب ولکن اخذته فی صاحبه دمامة الحدیث پس صحبت خضر ایله وعلم لدنی اقسامندن بعض قسمی ذوق ایدوب ارادت الهیه‌دن بعض احکامی مشاهده ایتدرمک ایله حق تعالی موسایه اعتنا ایلدی (ودردنجی) امر شول امردرکه انکله رسلدن کثیرین اوزره آنک رجحانی ثابتدر حدیث قیامتده بزم نبیمز علیه السلامک اخبار ایدرکه اکا امم عرض اولندقده انبیادن برنبینک امتنی موسی علیه السلامک امتندن اکثر کورمدی وکذلک حدیث یهودیده لا تفضلونی علی موسی فان الناس یصعقون فاکون اول من یصعق فاجد موسی باطشا بقائمة العرش فلا ادری اجوزی بصعقة الطور ام کان ممن استثنی الله دیدی زیرا نفخ اسرافیلی مقامندن رفیع وعالی اولان کسنه ده نفخ مؤثره دگلدر بلکه اسرافیلک درجه‌سندن نازل کسنه ده تأثیر ایدر ووجوه مذکوره‌دن غیری موسانک علونه دلالت ایدر وجوه اخر واردر آنک جمله‌سندن حق تعالینک انک انت الاعلی قولیدر محاجه حیننده وکذلک) (قد افلح الیوم من استعلی) قولیدر وبالجمله فرعونه غالب اولدیغندن غیری موسایه عداوت ایتمش برقوم یوقدر الا موسی آنلره غلبه ایدوب قهرا ایتمشدر وبو جمله صفت علویه‌نک موساده کمال ظهورندندر* پس بواجلدن موسانک حکمتی صفت علویه ایله وصف اولندی وحکمت امامیه حکمت علویه ایله ارداف اولندی* زیرا علو حقیقتی مرتبهٔ امامته بلوغ ایله میسردر وهارون موسایه اللهدن هبه‌در* وآنک نبوتی موسانک نبوتندن برجزءدر وموسانک نبوتی دخی نبوت هارون ایله مؤیده اولوب وهارون منصب نبوت ایله موسانک وزیری وامورده مشیری ایدی* قال الله تعالی) (ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا) (ثم حکمة صمدیة فی کلمة خالدیة) اندنصکره حکمت صمدیه‌درکه کلمهٔ خالدیه‌ده مقصوده‌در واعلم ان لاسم الصمد معنیین احدهما باعتبار ان الصمد هو الذی لا جوف له والاخر بمعنی القصد والالتجاء بوندن مراد اولان قصد والتجا معناسنه‌در* پس وقتا کم خالد علیه السلام قومنده مظهر صمدیه اولدیسه که جمیع مهماتده اکا التجا ایدرلردی وملماتده اکا توجه ایدرلردی وحق تعالی آنک دعاسیله بلیاتی آنلردن رفع ایدردی وکذلک خالدک

قومی بیننده مظاهرده آنك نبوتی ظاهر اولدی قومی اكا مخالفت ایتدكلرندن اوتری پس اولادنه وقومنه
موتدنصكره آنك قبرنه قصد ایدوب التجا ایدلر دیو وصیت ایلدی پس بو اجلدن انك حكمتی صمدیه ایله وصف
اولندی وحكمت علویه حكمت صمدیه ایله ارداف اولندی زیرا علو حقیقی صمدیتی موجبدر) (ثم حكمة فردية
فی كلمة محمدية) (آندنصكره حكمت فردیه دركه كلمهٔ محمدیه ده منفرده در بو حكمتی شیخ رضی الله تعالی عنه
ایكی صفت ایله وصف ایتدی بریسی كلیه در وبریسی فردیه در * پس كلیه ایله وصف ایتدیكنك سری بودر زیرا
بو حكمت جمیع حكم جمعیهٔ كلیه جمعیتك احدیتیدر كه كلیه ایله بونلرك كلیسنده متعینه در وبونلردن هر كلك
كلیدر فردیه ایله وصف ایتدیكنك سری دخی بودر زیرا رسول علیه السلام تعیناتك اولیدر كه ذات احدیت
انكله متعینه اولدی هر تعیندن اول كه تعینات غیر متناهیه دن ذات آنلر ایله متعینه اولدی وجمیع تعینات
اجناس وانواع واصناف واشخاص ترتیب ایله مترتبه در وبعضیسی بعضیسندن مندرجدر وبو تعین اول جمیع
تعینات الهیه وكونیه وعلمیه ووجودیه به شاملدر پس وجودده واحد وفرددر زیرا مرتبه ده اكا مساوی بر تعین
دخی یوقدر وفوقنده دخی ذات احدیهٔ مطلقه دن غیری یوقدر كه هر تعین وصفتدن اسم ورسمدن وحد ونعتدن
منزهدر پس فردیه مطلقا اكا مختصه در وسائر احكام كلیه وفردیه ان شاء الله حكمتنده وموضعنده ذكر اولنور
وحكمت صمدیه حكمت فردیه ایله ارداف اولندی وجمیع حكم حكمت محمدیه ایله ختم اولندی زیرا صمدیه
فردیتی مقتضیه در وحكمت فردیهٔ كلیهٔ محمدیه جمیع حكمی جامعه در وكمالات الهیه وكونیه یه واسعه در
(امدی) شویله معلوم اولسونكه بو كتابده یكرمی یدی موضعده فص حكمت فلانیه فی كلمة فلانیه قولی هر بر
موضعده بر وجه ایله شرح اولندی اول حكمتك مضاف الیهی اولان نبی یه نسبت ایله وبو كتابك اولندن آخرنه
وارنجه واقعه اولان حكمدن هر بر حكمت حكمت اخرایی نه وجهله تعقیب ایتمشدر حكم بیننده اولان ترتیب
معنوی وجهی تعیین اولندی كه الی هذا الآن بو ترتیب كلی وتفصیلی وجهی عالم غیبدن منصهٔ ظهورده
جلوه ایتمدی وبالله التوفیق) (وفص كل حكمة للكلمة التی نسبت الیها) (وهر حكمتك فصی شول كلمه دركه
حكمت اكا نسبت اولندی یعنی هر حكمت نقشنك محلی شول نبینك قلبیدر كه اول نبی یه اول حكمت نسبت
اولندی) (فاقتصرت علی ما ذكرته من هذه الحكم فی هذا الكتاب علی ما ثبت فی ام الكتاب) (پس بو كتابده
بو حكمدن ذكر ایتدیكم شیئه ازره بن اقتصار ایتدم ام الكتابده ثابت اولدیغی حد اوزره كه رسول علیه السلام
اول حد اوزره بكا تحدید ایلدی ام كتابك مراتبی چوقدر ولكن آنك امهات كلیه سی بشدر اولكیسی ام كتاب
اكبردركه تعین اولدر وحقیقت حقایق كبرادر وایكنجیسی ام كتاب الهیه دركه اول عماء ربدر كه رسول علیه
السلام این كان ربنا قبل ان یخلق السموات والارض قولیله آندن سؤال اولندقده كان فی عماء قولیله جواب
ایلدی واوچنجی ام كتاب مبیندركه اسم مدبر ایچوندر واول عقل اول وقلم اعلادر یعنی عقل اول كتاب مبیندر
وامی حقیقت حقایق كیانیه در واول عماء مربوبدر * ودردنجیسی ام كتاب مفصلدر كه اسم مفصل ایچوندر
كسیر صاد ایله واول لوح محفوظدر شرعا ونفس كلیه در عرفا حكمیا وبشنجیسی شول ام كتابدر كه اسم خالق
ایچوندر واول سماء قمرك روحی روحانیتنده در پس حقیقة حقایق كبری اولان تعین اول انسان كامل
مرتبه سیدر كه جمیع امهات مذكوره ایچون امدر * وكتب دخی امهاتنده بوام كبراده مثبته در * پس ام كتاب
جمیع كتب الهیه وكونیه جمعنك احدیتیدر * وشیخ رضی الله تعالی عنهك حكم مذكوره دن بو كتابده ذكری
احدیت جمع جمیع كمالات حقیهٔ محمدیه مشربندن ام كتابده ذكری ثابت اولدیغی قدردر بو نسخه ام كتابده
حكمك ثبوتی قدر دكلدر وبو مرتبه برزخیهٔ كبرادر تعین ایله لاتعین وغیب ذاتی ایله شهادت كبری بیننده
وحقیقت ایله خلقیه بیننده فاصله در * وآنك صاحبی خاتم انبیا اولان صاحب لواء الحمد محمد علیه السلام دركه
اول مرتبه دن خاتم ولایت خاصه یه حد ایتدیكی شیئی حد ایتدی) (فامتثلت ما رسم لی ووقفت عند ما حد لی
ولو رمت زیادة علی ذلك ما استطعت فان الحضرة تمنع من ذلك) (پس حكم مذكوره نك بو كتابده ذكرنده بن امره
امتثال ایتدم بكا رسم اولدیغی اوزره ویاخود بكا رسم اولنان شیئه وحكمك اخراجنده ثابت اولدم بكا تحدید
اولنان شیئك قتنده واگر رسم وتحدید اولندیغی شیئه اوزره زیاده ذكر ایتمكه میل ایتسم قادر اولمزدم زیرا حضرت
خلافت امانت اقتضا ایلدر وحضرت عبودیت سیدلك رسمنه امتثال اعطا ایدر زیاده ایتمكه مانعدر * وكذلك

نقص ایتمكه دخی مانعدر * وخلفا وادبا وامنادر) (والله الموفق لا رب غیره

وفی ذلك فص حكمة نفثية فی كلمة شيثية

حكم مذكوره دن هر بر حكمتك بر كلمه یه اضافتی وجهی ذكر اولندی * پس كلمهٔ شیثیه ده نفس رحمانی ایله
منفوخه اولان حكمت نفثیه نك خلاصه وزبده سی ویاخود بیان ایلدر) (اعلم ان العطایا والمنح الظاهرة فی الكون
علی ایدی العباد وعلی غیر ایدیهم علی قسمین منها ما تكون عطایا ذاتیة وعطایا اسمائیة وتتمیز عند اهل الاذواق)
(بیلكل تحقیق شول عطایا ومنح كه كونده عبادلك الیدلری اوزره یعنی واسطه ایله ودخی عبادك الیدلرندن غیر
اوزره یعنی حقدن واسطه سز ظاهرة عباد اللهه واصله در ایكی قسم اوزره در آنلردن بر قسمی عطایای ذاتیه در
وبر قسمی عطایای اسمائیه در وبو عطایا اهل اذواق قتنده بری برندن متمیزه اولور زیرا الوهیتدن منبعث اولان
فیض الهی رحمانی ماهیات قابله اوزره منبسطه اولدقده چونكم اصلی ومحتدی حیثیتیله * اعتبار اولنسه
واحد اولور وبو اعتبار اوزره عطاء ذاتی تسمیه اولنور زیرا حقدن صادر اولدی آنك ذاتی مقتضاسی اوزره
آندن غیری اكا موجب یوقدر واما چونكم اول فیض الهی وعطاء ربانینك قوابلده صوری وقوابل حسبیله
تنوعی اعتبار اولنسه عطاء اسمائی تسمیه اولنور (امدی) شویله بیلكم ذات الوهیتدن وارده اولان عطایای
ذاتیه تجلیات اختصاصیه در اللهدن یعنی جمیع اسماء الهیه جمعی احدیتندن كمل مقربینه وافراد كاملینه
خصیصه اولان تجلیات الهیه در واما ذات مطلقه من حیث هی هی عطا اعطا ایتمز ودخی بر تجلی ایله حق ذاتی
حیثیتیله تجلی ایتمز تجلی ذاتی دیدكلری ذات الوهیتك تجلیسیدر وعطایای اسمائیه نك عطایای ذاتیه ده اندراجی
متعقلدر قوابلده تعددی وظهور متنوعی بالذات قبول ایتدیكندن اوتری پس حضرات اسمائیه دن هر بر
حضراتدن اكا مخصوص اولان عطاء الهی وارد اولور ومحل تجلی حسبیله ظاهر اولور) (كما ان منها ما یكون
عن سؤال فی معین وعن سؤال فی غیر معین ومنها ما لا یكون عن سؤال سواء كانت الاعطیة ذاتیة او اسمائیة)
معین قولی كسر یا ایله اولمق جائزدر پس بو تقدیر اوزره سؤال قولی ایچون مضاف الیه تقدیر اولنور * ومعین قولی
مضاف الیه اولور پس تقدیر بویله اولور عن سؤال سائل معین وفتح یا ایله دخی جائزدر * وسؤال قولی مسئول
معناسنه اوله پس بو تقدیر اوزره معین قولی سؤال ایچون صفت واقع اولور یعنی عطایای الهیه ایكی قسم
اوزره در بری عطایای ذاتیه وبری عطایای اسمائیه در * نته كیم عطایادن بعضدر شول عطا كه سائل
معین سؤالندن واقع اولور وسائل غیر معین سؤالندن واقع اولور ویاخود عطایادن بعضدر شول عطایا كه سؤال
معیندن واقع اولور وسؤال غیر معیندن واقع اولور وعطایادن بعضدر شول عطا كه سؤال لفظی ایله واقع اولمز
علی السویه در كرك عطیهٔ الهیهٔ ذاتیه اولسون وكرك اسمائیه اولسون پس وقتا كم شیخ رضی الله تعالی عنه
عطایای ذاتیه واسمائیه یی تقسیم ایتدیسه وتمیزی ذوقه حواله ایتدیسه اعتبار آخر ایله عطایای حس ایله
مدرك اولان اقسامه تقسیم ایتدی وتقسیم مذكوری امتیازده تشبیه ایتدی حس ایله متمیز اولدیغی كبی (فالمعین
(بكسر الیاء ای السائل المعین) (كمن یقول) (او بفتحها ای السؤال المعین كسؤال من یقول علی اضمار
السؤال) (یا رب اعطنی كذا فیعین امرا ما لا یخطر له سواه وغیر المعین كمن یقول یا رب اعطنی ما تعلم فیه مصلحتی)
(معین كسر یا ایله جائزدر یعنی سائل معین شول كمسنه كبیدر كه یا رب بكا فلان عطایی ویردیر پس بر امری
تعیین ایدر كه آندن غیری بر شیئه اكا خطور ایتمز لسان ایله تلفظ ایتدیكی حینده وسائل غیر معین شول كمسنه
كبیدر كه یا رب بكا عطا ایله شول شیئی كه سن آنده بنم مصلحتمی بیلورسن دیر وفتح یا ایله جائزدر وتقدیر بویله اولور
فالسؤال المعین كمن یقول یا رب اعطنی كذا فیعین امرا الی آخره وبو كا شیخك بوندنصكره فیما یسأل فیه
من معین وغیر معین قولی دلالت ایدر) (من غیر تعیین لكل جزء من ذاتی من لطیف وكثیف) (بنم ذاتمدن
هر بر جزء ایچونكه لطیف وكثیفدر اعطا ایله تعیینسزدر * یعنی ذاتم اجزاسندن هر بر جزء لطیفه كه روحدر
وقوای روحانیه در هر بر جزء كثیفه كه نفسدر وقوای نفسانیه در ملایم اولان نه ایسه وسن آنی مصلحت
بیلورسن آنی اكا اعطا ایله كل تعیینسزدیر پس بو تقدیر اوزره من غیر تعیین قولی یقول قولنه متعلق اولور
ولكل قولی دخی اعطنی قولنه متعلق اولور وتقدیر بویله اولور كمن یقول یا رب اعطنی ما تعلم فیه مصلحتی لكل
جزء من ذاتی من لطیف وكثیف من غیر تعیین پس بو تقدیر اوزره من غیر تعیین قولی شیخك كلامندن اولور *

وكذلك من غير تعيين قولى اعطنى ما تعلم فيه مصلحتى قولى ايچون تفصيل وبيان اولمق ولكل قولى من غير تعيين
قولنه متعلق اولمق جائزدر * يعنى يارب بكا اعطا ايله شول عطايى كه آندن بنم مصلحتم سن بيلورسن ذاتم
اجزاسندن هر بر جزء ايچون اكا مناسب اولان عطايى بن تعيين ايتمسن بنم جمعيتمه علمك اعطا ايتديكى اوزره
نافع اولان شيئى اعطا ايله بو تقديرده كلامده حذف واقع اولور اى من غير تعيين منى لكل جزء وكلامده تقديم
وتأخير اولمق وحذف اولمق جائزدر اى اعطنى لكل جزء قولى ايچون من ذاتى قولى صفت واقع اولور اى لكل
جزء كائن من ذاتى ولطيف وكثيف قولى لكل جزء قولى ايچون عطف بياندر وجزء لطيف يعنى يارب ذاتم
اجزاسندن اولان هر بر جزء لطيف وكثيف ايچون اعطا ايله شول عطايى كه آندهسن بنم مصلحتمى بيلورسن
هر بر جزئنه مناسب اولان مطلوبى بندن تعيين سز يعنى بن تعيين ايتمسنك علمك اعطا ايتديكى اوزرهسن اعطا ايله
وجزء لطيف روح وقواى روحانيه كبيدر وروح ايچون مطلوب اولوب آنك مناسبى اولان علوم ومعارف الهيه
وارزاق روحانيه در وجزء كثيف جسم ونفس وقواى جسمانيه ونفسانيه كبيدر وجسم ايچون مطلوب اولوب
آنك مناسبى اولان مال وبنون وارزاق جسمانيه در وبعض نسخه ده لكل جزء من ذاتى من لطيف وكثيف واقع
اولوب پس من لطيف قولنده من بيان ايچون اولوركه لكل جزء قولنى بيان ايدر وما تعلم قولنده ما ايچون بيان
اولمق جائزدر پس بو وجه اوزره كلامده تقديم وتأخير واقع اولور اى اعطنى لكل جزء من ذاتى ما تعلم فيه مصلحتى
من لطيف وكثيف وبعض نسخه ده لكل جزء من ذاتى لطيف وكثيف واقع اولدى جزء قولى ذاتى قولنه اضافت
ايله وذاتى يانك تخفيفيله در ويانك تشديدى دخى جائزدر * پس بو تقدير اوزره ذاتى قولى لكل جزء قولى ايچون
صفت واقع اولور پس ذاتى قولى يانك تشديدى ايله اعتبار اولندقده من غير تعيين لكل جزء ذاتى من لطيف
وكثيف قولى شيخك كلامندن واقع اولور * يعنى غير معين شول كمسنه كبيدر كه يارب اعطنى ما تعلم فيه
مصلحتى ديركه لطيف وكثيفدن ذاتى اولان هر جزء ايچون اكا مناسب اولان شيئى تعيين ايتمز بلكه مصلحتى
وسؤالنى حقك علمنه حواله ايدر) (والسائلون صنفان صنف بعثه على السؤال الاستعجال الطبيعى فان الانسان
خلق عجولا) (وعطاياى الهيه يى سائل اولنلر ايكى صنفدر برصنفى بودركه آنى سؤاله استعجال طبيعى بعث
ايتدى زيرا انسان عجولا مخلوقدر * پس سؤاله باعث اولان استعجال طبيعيدر * شيء آخر دكلدر سائلندن
بو صنف علم الهيده حقك تقديرنده مسؤلك وقوعندن ولا وقوعندن اولان شيئى عالم دكلردر وكندى يلرى
دخى ازمنه دن هر زمانده قنقى شيئه مستعد اولدقلرينى عالم دكلردر) (والصنف الآخر بعثه على السؤال) (علمه
لما علم ان ثمة امورا) من العطايا (عند الله قد سبق العلم بانها لا تنال الا بعد السؤال فنقول فلعل ما يناله سبحانه
يكون من هذا القبيل) وسائلندن صنف آخر بودركه آنى سؤاله آنك علمى بعث ايتدى زيرا اجمالا عالمدركه
علم الالهده عند الله عطايادن امور كثيره ثابتهدركه علم الهى سبق ايتدى يعنى علم الهيده ثابت اولدى كه اول
اموره نيل اولنمز الا سؤالدنصكره پس ديركه مرجودركه برنم الله سبحانه وتعاليدن سؤال ايتديكمز بو قبيلدن
واقع اوله * پس احتياط اوزره سؤال ايدر بعثه قولنك فاعلى مضمردر زيرا لما علم قولى اكا دلالت ايدر بو تقدير
اوزره لما علم قولنده لام مكسوردر تعليل ايچوندر وما تشديد ايله شرط ايچون اولمق جائزدر وآنك جوابى بعثه
قولى اوله پس كلامده تقديم وتأخير واقع اولور وتقدير بويله اولور لما علم ان ثمة امورا عند الله قد سبق العلم بانها
لا تنال الا بعد السؤال بعثه علمه عليه پس بو تقدير اوزره لما جوابى ايله مبتدانك خبرى واقع اولور * وبو صنفك
استعدادى حاليدر ومستعد اولديغى عالمدر وبعض نسخه ده لا تنال الا بعد السؤال فلعل ما يسأله واقع اولدى
(فسؤاله احتياط لما هو الامر من الامكان وهو لا يعلم ما فى علم الله ولا ما يعطيه استعداده فى القبول) (پس
بو صنفك سؤالى احتياطدر شول شيء ايچون امكاندن كه امر انك اوزره در يعنى علم الهيده ثابت اولان شيئك
حصولى علم الهيده سؤاله متوقف اولديغن اجمالا عالم اولمغله * پس برشيئى احتياطا سؤال ايدر وديركه ممكندركه
اول شيئك حصولى علم الهيده سؤاله متوقف اولان شيدن واقع اوله * پس امكان ايچون سؤال ايدر بو تقدير
اوزره من الامكان قولى لما قولنده ما ايچون بيان واقع اولور * ومن فسؤاله قولنه متعلق اولمق جائزدر اى فسؤاله
من الامكان اى الامكان احتياط لما هو الامر عليه وحال بوكه علم اللهده ثابت اولان شيء تفصيل اوزره بيلمز
وظاهرده رجا ايتديكنه موافقميدر شعورى يوقدر وآنك استعدادى قبولده اعطا ايتديكى شيئى دخى عالم دكلدر

پس اكر سؤاله باعث اولان استعجال طبيعى اوله جق اولورسه * پس يا اكا استعداد حالى موافقدر ويا موافق
دكلدر * پس اكر موافق اوله جق اولورسه مسؤلك وقوعى لازمدر * واكر موافق اولميه جق اولورسه وقت
اولوركه فى الحال واقع اولمز واكر سؤاله استعداد حالى باعث اوله جق اولورسه مسؤل البته واقع اولور واكا نيل
اولنور كرك سائل سؤال ايله تلفظ ايتمسون زيرا السنهٔ استعدادات ايله سؤالدن اجابته تأخير اولنمز واكر طلبه وتلفظ
ايله سؤاله باعث علم اوله جق اولورسه كه مسؤلاتدن بعض مسؤل واردركه اول ادراك اولنمز واعطا اولنمز الا
سؤالدنصكره پس احتياطا سؤال ايدر وطلب ايدر * پس مسؤل عنهك عينى واقع اولور اكر سائلك استعدادى
تام اوله جق اولورسه اكر سؤالى استعدادنه موافق اولميه جق اولورسه پس حق تعالى اكا سؤالى حالنده لبيك
ايله اجابت ايدر وعين سؤالده فعل ايله اجابتى تأخير ايدر ولكن امكان باقيدر * پس سائله وآنك مبلغ علمنه نظر
ايتمكله واقع اولمق ممكندر وواقع اولمق ممكندر اما استعدادك سؤاله اقترانى قنده تأخير واحكان باقى قالمز بلكه
مسؤلك عينى اولمق واجبدر) (لانه من اغمض المعلومات الوقوف فى كل زمان فرد على استعداد الشخص
فى ذلك الزمان) (زيرا شان بودركه اغمض معلوماتندر هر زمان فردده يعنى هر آن معينده وبر شخصك اول
زمانده اولان استعدادنه واقف اولمق زيرا هر زمانده بر شخصك استعدادنه وقوف اولمز الا كمل ايچون وافرادندن
ايچون پس هر براحد هر آنده اولان استعدادنى ادراك ايتمز تاكم مستعد اولديغى شيئى فى الحال سؤال ايليه
واول شيء دخى واقع اوله وازاولور برحال اوزره اولوركه نيچه اموره مستعد اولديغن زعم ايدر وآنلرى سؤال ايدر
وحقيقة اول امورك وقوعنه علمى يوقدر بلكه امكان طريقى اوزره عالمدر پس اول امور كاه واقعه اولور وكاه غير
واقعه اولمز * پس آز اولوركه انسان اجمالا برشيئى قبول ايتمكده اولان استعدادنه واقف اولورنه كيم واقف
اولوركه علم فقه وطبك قبولنه كنديسى مستعد در وبونك امثالى كبى * واما هر زمانه منسوب اولان استعدادك
جزئيه وقوفى مثلا الله تعالى بو كون بكا شولقدر رزق ويرر ويارن دخى شواقدر ويرر دبو وقوفى كبى پس اكا
سبيل يوقدر) (وما تدرى نفس ماذا تكسب غدا) (الامكر بونلرك بعضنه حق انى اطلاع ايليه (ولولا ما اعطاه
الاستعداد للسؤال ما سأل) واكر سائله سؤالى اعطا ايتميدى سؤال ايتمزدى يعنى هر نه شى كه عبد اوزره هر آنده
جارى اولور عبدك استعدادندندركه اول شيء اول آنده اقتضا ايدر حتى عبدك سؤالى دخى واقع اولمز الا آندن
استعداد ايله كه اول سؤالى اول زمانده آنك استعدادى اقتضا ايدر والا عبده سؤال ايتمكه امكان اولمزدى پس
سائلك سؤالى آنده كامن اولان مطلق استعدادنه دلالت ايدركه اول استعدادى سؤاله باعثدر ولكن هر زمان
فردده استعداده واقف دكلدر (فغاية اهل الحضور) من السائلين (الذى لا يعلمون مثل هذا ان يعلموه فى الزمان
الذى يكونون فيه) (پس سائلندن اهل حضورك غايتى كه آنلرك علم الهى يه واستعدادلرينه عالملرى يوقدر
استعدادلرينه عالم ايدر شول زمانده كه آنلر آنده موجودلردر زيرا حقله اهل حضور اولان كمسنه جميع عطاياى
الهيه يى كرك عبادك يدلرى اوزره ظاهر اولسون وكرك يدلرندن غير اوزره ظاهر اولسون كلينى حقدن بيلورلر
ودخى وجودده وتأثيرده حقدن غيرى برشيئى مشاهده ايتمزلر پس آنلر بيلمزلر كه هر وقتده استعدادلرى نه شيء
قبول ايدر زيرا علم اللهدن غيرى اكا برشيء واسع اولمز * پس آنلرك غايتى بودركه آنلر استعدادلرينى وحق تعالى
آنلره واردات وتجليات دن وعلوم واخلاقدن قنقى شيئى اعطا ايتدى اول زمانده بيلورلر كه آنلر آنده حاضرلردر
(فانهم بحضورهم يعلمون ما اعطاهم الحق فى ذلك الزمان) (زيرا آنلر حقله حضور وشهودلرى سببيله اول زمانده
حق آنلره اعطا ايتديكى شيئى عالملردر (الى هنا و) يعلمون) (انهم ما قبلوه الا بالاستعداد) (وآنلر عالملردركه آنلر اول
زمانده حاضرده قبول ايتدكارى عطايايى قبول ايتمديلر الا اول زمانده اولان استعداد جزئيلرى سببيله بو تقدير
اوزره وانهم قولنده ان مفتوحه اولور ومكسوره اولوب فانهم قولنه معطوف اولمق جائزدر وتقدير بويله اولور
اى وانهم بحضورهم يعلمون انهم ما قبلوه الا باستعدادهم) (وهم صنفان صنف يعلمون من قبولهم استعدادهم
وصنف يعلمون من استعدادهم ما يقبلونه وهذا اتم ما يكون فى معرفة الاستعداد فى هذا الصنف) (واهل حضور
ايكى صنفدر برصنفى عطايى قبوللرندن استعدادلرينى عالملردر وبونلر عالم معاينه دن واعيان ثابتهدن كشف
ايتمديلر پس بونلر على التفصيل استعدادلرينى بيلمزلر بلكه احوال وواردات لرندن وقبوللرندن اجمالا استعدادلرينى
بيلورلر زيرا بيلورلر كه اكر استعدادلرى اولمسيدى آنلردن قبول واقع اولمزدى وبرصنفى استعدادلرندن بيلورلر كه

عطادن نه شیئی قبول ایدرلر وصنف ثانینك معرفتی بو صنفده یعنی اهل حضور صنفنده * معرفت استعداده
واقع اولان شیئك اتمیدر یعنی بو صنف صنف اولدن اتم واکشفدر بو تقدیراوزره هذا صنف ثانی معرفتنه
اشارتدر واشارت ایچون واقع اولور * وبو صنف ثانینك حضورلری نه عوالم غیبیه وحضرات عالیه یه کشف
مقترن اولدی پس علم الهی ازلیده که ذات حقله قائمدر اعیان ثابته لرین بیلدیلر * پس خصوصیات قابلیات
اصلیه وازلیه لرندن علی وجه الاجمال استعدادلرینی بیلدیلر پس استعدادلری معرفتندن قنقی شیئی قبول
ایدرلر بیلورلر پس سؤال ایتمزلر الا شول شیئیکه آنك قبولنه کندیلرنده استعدادی مشاهده ایدرلر * پس
سؤال ایتدکاری شیء فی الحال واقع اولور ویاخود بر زمانك تأخیرندنصکره پس وقتا کم شیخ رضی الله تعالی عنه
عطایانی سؤال ایله حاصل اولان عطایا وسؤالسز حاصل اولان عطایایه تقسیم ایتدیسه وقسم اولی امر معینده
سؤال ایله اولان شیئه وامر غیر معینده سؤال ایله اولان شیئه تقسیم ایتدیسه وبعده سائلی سؤاله باعث حسبیله
قسمینه تقسیم ایتدیسه سائلیندن برفرعی دخی بیان ایدوب ایتدی (ومن هذا الصنف من یسأل لا لاستعجال
ولا لامکان وانما یسأل امتثالا لامر الله فی قوله تعالی ادعونی استجب لکم فهو العبد المحض ولیس لهذا
الداعی همة متعلقة فیما یسأل فیه من معین او غیر معین وانما همته فی امتثال اوامر سیده) یعنی اهل حضوردن
سائلین صنفندن ویا مطلقا سائلین صنفندن شول سائل واردرکه سؤال ایدر ولکن استعجال طبیعی ایچون
وامکان ایچون سؤال ایتمز بلکه الله تعالینك (ادعونی استجب لکم) قولنده واقع اولان امر الهی یه امتثال ایچون
سؤال ایدر * پس اول سائل عبد محضدر وحال بوکه بو داعی ایچون همت متعلقه یوقدر شول شیئده که
انك حقنده سؤال ایدر مسؤل معیندن ومسؤل غیر معیندن بلکه آنك همتی سیدینك اوامری امتثالندهدر
یعنی عبد محض اولان داعی ایچون دنیا وآخرت ظاهرا وباطنا مسؤل معیندن برامر مخصوصه آنك همتی
متعلقه دکلدر الا آنك همتی سیدینك اوامری امتثالندهدر * پس دعا ایچون وارد اولان امر الهی یه
امتثال ایچون سؤال ایدر ودعا ایدر (فاذا اقتضی الحال السؤال سأل عبودیة) (پس تحقیقکم (ادعونی استجب
لکم) قولنده اولان امر الهی یه امتثال حال اقتضا ایلسه عبودیة سؤال ایدر * زیرا عبودیت محضه امره امتثالی
اقتضا ایدر * پس بو داعینك لسان مقال ایله سؤالی امر الهی یه امتثالدن اوتریدر یوخسه حاجات ومسؤلنه
وصول ومراداتنه حصول ایچون دکلدر * زیرا انك قلبی ماسوای حق طلبندن معرا ومشاهدهٔ جمال مطلق ایله
غیردن مبرادر * نه مطالب دنیویه یه طالب ونه مآرب اخرویه یه راغبدر بلکه نظری وجه حقهدر جمعا مقام
وحدتده وتفصیلا مظاهر کثیرهده * پس حالی اقتضا ایتدکده سؤال لفظی ایله عبودیتندن اوتری سؤال ایدر
(واذا اقتضی) الحال) (التفویض والسکوت سکت فقد ابتلی ایوب وغیره وما سألوا رفع ما ابتلاهم الله به
ثم اقتضی لهم الحال فی زمان آخر ان یسألوا رفع ذلك) (فسألوا) (فرفعه الله عنهم) (وتحقیقکم وتوکل علی الله
قولنك حکمی اوزره غالب اولان حال تفویضی وسکوتی اقتضا ایلسه بو عبد عبودیتندن اوتری ساکت اولور
پس تحقیقا الله تعالی ایوبی واندن غیری انبیا واولیادن جماعت کثیرهیی مبتلا ایلدی وحال بوکه انلر سؤال
ایتمدیلر شول بلانك رفعنی که الله تعالی انلری اکا مبتلا ایلدی اندنصکره زمان آخرده حال اقتضا ایتدیکه
اول بلانك رفعنی سؤال ایدهلر پس سؤال ایتدیلر * پس حق تعالی اول بلایی انلردن رفع ایتدی یعنی ایوب کبی
بعض بلایا ایله مبتلا اولان صنفی حکمتك اقتضاسی اوزره حق تعالی بر بلایه مبتلا ایتدکده اول بلا تسلیطنك
حکمی منقضی اولوب تسلیطدن مراد اولان شیء ظهوره قریب اولمینجه حقه تفویض وسکوت حالی اولوب
وامور حقه تسلیم حالی انلر اوزره غالب اولوب سکوت ایدرلر * وتسلیطك حکمی تمام اولوب زمان آخرده اول
تسلیطك ثمرهسی ظاهر اولمغیچون حال اقتضا ایدر (وادعونی استجب لکم) قولنده دعا ایتمکه وارد اولان
امر الهی یه امتثال ایتمك حالی انلر اوزره غلبه ایدر * پس اول بلانك رفعنی سؤال ایدرلر پس الله تعالی انلردن
اول بلایی رفع ایدر * ولکن بونلرك سؤالی اجابت ایچون دکلدر مگر کیم انلرك سؤالی وانلرك اجابتی الله تعالینك
مرادی اوله * پس دعا ایدرلر دعایه مأمور اولدقلرندن اوتری اگر اجابت ایدرسه شکر ایدرلر واگر اجابت ایتمزسه
بیلورلر که دعایه امردن حقك مرادی دعادر * وکذلك اگر اجابت حاصل اولورسه حاللری ایله استعدادلرین
بیلورلر واگر اجابت اولمزسه وقت آخره لسان استعدادلك تأخیرین بیلورلر پس اول وقت سؤالی تأخیر ایدرلر

پس

پس عبد کامل گاه اولور که هر حالده کندی اهل اولدیغی شیئه استعدادینه علمی وار ایکن ومسؤلکده وعنه
واستعداد حالینك سؤاله اقترانینه علمی وار ایکن امره امتثالا اللهدن سؤال ایدر * ولکن اجابتی قصد ایتمز وشیئك
وقوعنه همتی متعلقه اولمز بلکه همتی اوامر الهیه یه امتثالدر پس بو عبد محضدر * وبو صنف صنف اولدن
اکملدر که سؤالی حالنده استعدادینی بیلمز وانك حقنده علم حقك تعلقی کیفیتنه مطلع دکلدر پس بو صنف اوزره
تحقیقکم حال سؤالی اقتضا ایتسه واحساس ایتسه که مراد الهی دعا وسؤالدر عبودیة وامتثالا دعا ایدر * واگر
استعداد حالیدن بیلورسه که ابتلا تمحیص وتکمیلدر وجانب حقدن اکا رضا واندر صبر ایدر وامر الله تعالی یه
تفویض ایدوب سکوت ایدر زیرا عالمدر که حق تعالی انك اوزرینه حضرت قهر وجلال حکمنی دائما ابقا ایتمز
بلکه رحمت ذاتیهده قهر عرضی آثارینك اضمحلالندن لازمدر زیرا سبقت رحمتی علی غضبی مغضوب علیه
حقندهدر * پس شول کمسنه که ازلا رحمت الهیه سبقت ایتمش اوله انك حقنده غضب عارضی بطریق اولی
مضمحل اولور مثلا ایوب علیه السلام کبی که ابتلایه صبر ایتدی وابتدا حقدن ضرك رفعنی سؤال ایتمدی حاله
واستعداد حالیسنه علمی اولدیغندن اوتری * پس هر محنت وابتلا که الله تعالی انکله عبادنی مبتلا ایدر قهر
محض دکلدر بلکه رحمت ونعمت خاصهدرکه محنت ونقمت صورتندهظاهرهدر * وبو ابتلایه راغب اولمز الا
مراد حقی عالم وعلم الهی یه واقف وسر قدره مطلع اولنلر * پس هر تحقیقکم انفصال ضراء وبأسانك اوانی وصولی
واتصال رخاء وسرانك ازمانی حصولن عالم اولهلر دعا ایدرلر والله تعالی انلردن ضری رفع ایدر وعسری یسره
تبدیل ایدر پس رفع ضری سؤال ایدرلر امر الهی یه امتثالدن اوتری * وعدم سؤالده قهر الهی یه مقاومت
توهمندن اوتری پس سؤالده وعدم سؤالده عباد الله ادبا درلر حقك ارادتی وعلمی موجبی اوزره امر الهی
وحکم ربانی یه ناظرلردر وحال اقتضا ایتدکده بو خواصك سؤالده امره امتثاللری انلرك نفوسنه متعلقه اولان
اموردهدر واما اهل عالمه واهل مملکته وکندیلرك داری اهلنه وبعض خصوصده کندیلرك وجودی عالمنه
متعلقه اولان اموردهحکمت الهیه ومعرفت تامه مقتضاسی اوزره سؤال ایدرلر زیرا امیرو مالکدرانك اوزرینه
واجبدر هر ذی حقه حقنی اعطا ایلیه کقوله علیه السلام (ان لاهلك علیك حقا ولنفسك علیك حقا ولعینك
علیك حقا ولزورك علیك حقا) (پس وقتا کیم عبد محض امر الهی یه امتثالدن اوتری سؤاله تعرض ایدر سؤال
مقابلهسنده اکا ایکی امردن بریسی عارض اولور یا مسؤل فیه تعجیل اولنور ویا تأخیر اولنور * پس تعجیل وتأخیره
سبب اولانی شیخ رضی الله عنه بیان ایدر) (والتعجیل بالمسؤل فیه والابطاء للقدر المعین له عند الله) التعجیل
مبتدا والابطاء عطف علیه وللقدر خبره یعنی * مسؤل فیه ایله جانب حقدن تعجیل وانکله تأخیر انکیچون
عند الله معین اولان قدردن اوتریدر * زیرا هر حادث ایچون عند الله وقت معین واردرکه لوح قدرده اکا مقارندر
اندن متأخر اولمز وانك اوزره مقدم اولمز) (فاذا وافق السؤال الوقت اسرع بالاجابة واذا تأخر الوقت اما فی الدنیا
واما فی الاخرة تأخرت الاجابة ای المسؤل فیه لا الاجابة التی هی لبیك من الله فافهم هذا) (پس تحقیقکم سؤال
وقتنه موافق اولسه اجابت ایله اسراع اولنور یعنی مسؤل فیه فی الحال اعطا اولنور وتحقیقکم اجابت ایچون مقدر
اولان وقت سؤالدن متأخر اولسه یا دنیاده ویا آخرتده یعنی وقت اجابت یا دنیاده تأخر اولنسه که بعد زمان وقت
کلدکده اجابت اولنسه ویا دنیاده اجابت اولنمسه وقت آخرتده متأخر اولسه اجابت متأخره اولور یعنی
مسؤل فیه اولان شیئك حصولی متأخر اولور وقت معینه دلك یوخسه اللهدن لبیك ایله اولان اجابت تأخیر اولنمز
زیرا عبد دعا ایتدکده البته لبیك ایله اجابت اولنور * یقول من الخبر الصحیح ان العبد اذا دعی ربه یقول الله لبیك
عبدی وحق تعالی ادعونی استجب لکم قولی ایله کندی نفسی اوزره عبدك دعوتی اجابتنی ایجاب ایتدی وانك
قولی حق ووعدی صدقدر * پس تحقیقکم عبد حقه دعا ایتسه اگر دعاسی وقت معینه موافق اولورسه فی الحال
لبیك فعل ایله اجابت اولنور * ولکن تحقیقکم حق تعالی مسؤل فیهك حصولی ایچون عبددن استعداد حالینك
ظهوری تأخیرینی عالم اولسه فی الحال عبده مبادرت ایدر انك کمال قابلیتنه واستعدادینه معین اولان شیئله
واکا معد اولور عین مسؤل حقنده اجابتی موجب اولان تجلی یی قبول ایتمکه زیرا استعدادی سؤاله موافق
دکلدر * پس تحقیقکم عین مسؤلك حصولی ایچون مقدر اولان وقت کلسه وسؤال وقتنه موافق اولسه فی الحال
اجابت اولنور * پس بو تقدیر اوزره اجابته سؤال وقتندن حاصلهدر هر قنقی سؤال اولورسه وهر قنقی سائل

اولورسه ولكن سؤال وقتنده اجابت حكمتك ظهوری عبدك استعدادی وقابليتی قدردر واجابت حكمتك
اول ظهوری مسؤلك ظهوری ایچون عبدك استعدادی تكمیلنه حقك اعانه وامدادیدر * وحقكم الله تعالى
عبددن لسان حالی ولسان ذاتی ولسان استعدادی ایله سؤالده كمال استعدادنی عالم اولسه لسان شخصی ایله
عبدك سؤالندن اول آنی بعث ایدر * وفی الحال اكا اجابت ایدر * پس بو سره شعوری اولمیان كمسنه ظن ایدركه
بعض عبیدك سؤالندن اجابت تأخیر اولنمز وبعضیسی اجابت اولنمز * ولكن امر بویله دكلدر بلكه هر داعیدن
هر دعا مجابدر * لكن امر الله تعالى امر ایتدیكی كبیدر) (وما كان لرسول ان یأتی الا باذن الله) (واول كمال
قابلیت واستعداددر) (فاذا جاء امر الله قضی بالحق وخسر هنالك المبطلون) (وشیخ رضی الله تعالى عنه
فافهم هذا قولی ایله تنبیه ایدركه بونده اجابتدن مراد بالفعل اجابتدر * لبیك ایله اجابت دكلدر * زیرا سؤالدن
لبیك ایله اجابت تأخیر اولنمزودخی لبیك ایله اجابت ایدوب فعل ایله اجابتی تأخیر ایتمك محبوبیت سرینه وعبددن
حقك عدم اعراضنه دلالت ایتدیكنه اشارت ایدر زیرا كاه اولوركه عبد سائل محبوب حق ایكن انك سؤالنی
حق تعالى لبیك ایله اجابت ایدر * اول شیء مسؤلی اعطا ایتمكله اجابت ایتمز عبدك دعاده ترددنه حقك محبتی
ورضاسی تعلق ایتدیكندن اوتری وتأخیر اجابت عبد ایچون اولی اولدیغندن اوتری ومع هذا حق تعالى
عبده محبت ایدر ودعاسنی وسؤالنی استجابت ایدر وانك قرب وكرامتنی مراد ایدر پس دعاسنی استماع ایدر واندن
راضی اولور وسؤال اولان شیئی اكا اعطا ایتمز اكا كمال محبتدن اوتری زیرا اندن برشیئله انك محتجب اولدیغن
واندن بعید اولدیغن استمز پس عبد محبوب حقدن غیری برشیئی حقدن سؤال ایتدیكن اجابه ایتمز اكا كمال
محبتدن اوتری تاكیم عبد اول شیئله اندن محجوب اولمیه وكاه اولوركه عبده مسؤلی اعطا ایدر وا اكا محبت ایتمز
بلكه انی استدراج ایدر) (قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون) (قولنده ابلیسك سؤالی كبی پس) (فانك
من المنظرین الی یوم الوقت المعلوم) (قولی ایله اجابت اولندی وبو اجابت حقك اكا محبتندن اوتری دكلدر
بلكه انك طرد واستدراجندن اوتریدر * پس فعل ایله اجابت تأخیرنده محبوبیت سرینه فافهم هذا قولی ایله
تنبیه اولندی) (واما القسم الثانی وهو قولنا ومنها مالا یكون عن سؤال فالذی لا یكون عن سؤال فانما ارید
بالسؤال التلفظ به فانه فی نفس الامر لابد من السؤال اما باللفظ او بالحال او بالاستعداد) (واما عطایاء الهیه دن
قسم ثانی واول بزم ومنها مالا یكون عن سؤال قولمزدر * پس شول عطادركه سؤال ایله واقع اولمز پس سؤال
ایله بزم مرادم سؤال ایله تلفظدر * یعنی شول عطا كه تلفظ ایله اولان سؤال ایله اولمیه زیرا شان بودركه نفس
امرده عطانك وصولی وقتنده سؤالدن لابدر یا لفظ ایله ویا حال ایله ویا استعداد ایله پس لسان لفظ ایله حاصل
اولمیان لسان حال ایله ویا لسان استعداد ایله اولقدن خالی دكلدر * زیرا لسان استعداد ولسان حال ولسان
مرتبه ولسان ذات ایله سؤال دائما واقع دكلدر * انكچون لسان تلفظ ایله سؤال اولندقده اجابت تأخیر اولنور
پس تحقیق لسان قول ولسان حال لسان استعداده موافق اولسه اجابت اسرع اولنور * پس عطاء الهی
ومسؤل حاصل اولور * لسان لفظی ایله سؤال ایتمكسزین ظن اولنوركه مسؤل سؤالسز حاصل اولدی
ولكن بویله دكلدر * پس سؤال ذاتی بودركه ذوات ذاتیاتنده اللهدن بقاسنی سایله واندن انك ذاتیله قیامنی
قائله در ولسان ایله سؤال جایع كبی كه جوعی ایله شبعی طلب ایدر وعطشان كبی كه عطشی حالی ایله ریی طلب
ایدر پس جوع بر حالدركه شبعك طلبنه باعثدر * پس حال طلبه باعث اولان شیئدر * وبو دخی استعداددندر
زیرا استعداده طلب اولمیندی داعیه حاصل اولمزدی * ولكن مطلوبك حصولی حال ریا طلبده اقتضا ایتمز
اگرچه كیم فی الجمله اقتضا ایدر ولسان استعداد ایله سؤال ایكی قسم اوزرهدر * بریسی استعداد جزئی مجعولدر
وبریسی استعداد كلی غیر مجعولدر پس لسان استعداد جزئی مجعول ایله سؤال شول كمسنه نك سؤالی كبیدركه
اللهدن بر امرك وبر فیضك حصولی ایچون انك اهلیتی وقابلیتی متكامل اوله * پس بو عطا متأخر اولمز ولسان
استعداد كلی غیر مجعول ایله سؤال اسماء الهیه احكام وآثارینك وكمالاتنك ظهورن طلب ایتدیكی كبی *
واعیان ثابته نك حضرت علم الهیده تعینی حیثیتیله وجودات خارجیه سن سؤال ایتدیكی كبیدر * پس
هر كسك عین ثابته سی فیض اقدسدن سائله وآنی ممداولقدن خالیه دكلدر * وبو سؤالدن دخی عطا تخلف ایتمز
زیرا نفس امرده استعدادك مقتضاسیدركه وجود عینیدن اول حضرت علمیه ده انكچون مقدردر ولسان

مرتبه ایله سؤال نبوت كبیدركه اللهدن سؤال ایدر شول شیئی كه انكله واندن انك قیامی وقوامی ثابت اوله شول
نبیدن كه انك وجودی ایله اول نبوت دائمه اوله وشیخ رضی الله عنه الله تعالیدن وارد اولان عطاء مطلقك
وقوعن كه عن سؤال واقع دكلدر حمد مطلقه اینكیسندن هر برینك نفس امرده احتیاجی عیدر قیاس ایتدیكه
برشی ایله مقید دكلدر وبینهما ده جامع اولان شول شی اوزرهكه برنوع ایله تقیید انی تقیید ایدر پس دیدی)
(كما انه لا یصح حمد مطلق قط الا فی اللفظ واما فی المعنی فلا بد ان تقیده الحال فالذی یبعثك علی حمد الله هو المقید
لك باسم فعل او باسم تنزیه) (یعنی نفس امرده عطانك حصولی ایچون سؤالدن لابدر عطا سؤال ایله مقیددر
سؤالسز مطلق اولمق صحیح دكلدر الا لفظده نته كیم شان بودركه حمد مطلق صحیح اولمز الا لفظده واما معناده
لابدركه انی حال تقیید ایله * پس شول شیكه سنی اللهك حمدنه بعث ایتدی اول شیئك حمدی سكا مقیددر اسم
فعل ایله ویا اسم تنزیه ایله * یعنی حمد مطلق غیر واقعدر زیرا حامدك حالی ووصفی ومقامی حمد حالنده حمدی تقیید
ایدر * واگرچه كیم لفظ حمد اطلاق اولنور ولكن معناده حال ایله مقیددر * پس معناده بر باعثدن لابدركه سنی
حمده بعث ایلیه واول باعث سنك همتك وسلامت هیئتك تصور ایدر * پس لفظده مطلق اولان حمد ایله حمد
ایدرسن * واما معناده حمد مطلق دكلدر * زیرا سن عالم سنكه سن اكا حمد ایدرسن سنك خالقك وحافظك اولدیغی
حیثیتله پس سنك حمدكی قید ایدر شول باعث كه اول سنك صحت وخلقیتك معناسنه اولان تصوركدر * اویله
صحت وخلقیتك كه اسم باری وحافظ ایله سلیمهدر * وبو ایكی اسم اسماء افعالدندر وكذلك جایع اكل ایدوب شبعی
وقتنده الحمد لله دیسه پس الله تعالیه اسم رزاق حضرتندن حمد ایدر ومتخیلدركه اول حمد بعینه اسم مانع
حضرتندن اوله وكذلك محل مخوفه ملاقی اولوب اندن نجات بولان كمسنه الحمد لله دیسه پس حمد ایتدی الا اسم
حافظ واسم واقی حضرتندن واسم منتقم حضرتندن حمد ایتدی * پس الحمد لله دیدكده انك حمدی مطلق اولمز
اسم فعل ایله مقید اولور * واسم فعلدن مراد اسم فاعلدر رزاق ومنعم وحافظ كبی وكذلك بر كمسنه كه الله تعالی
اكا هدایت ایتسه حقك صفات محدثات ایله عدم اتصافی معرفتنه * پس الحمد لله الذی هدانا لهذا) دیسه پس
حمدی اسم تنزیه اولان اسم سبوح وقدوس حضرتنه اشارت ایدر واسم تنزیه ایله حمدی تقیید ایدر پس عطا
دخی كذلك سؤال ایله مقیددر پس اگر سؤال لفظی موجود دكل ایسه واجابت واقعه وبركت ورحمت
شامله اولدیسه پس لسان حال ولسان استعداد ایله) (والاستعداد من العبد لا یشعر به صاحبه ویشعر
بالحال لانه یعلم الباعث وهو الحال) (وعبددن حاصل اولان استعداد جزئی به صاحبنك شعوری بوقدر غامض
اولدیغندن اوتری وحاله صاحبی مشعردر * زیرا حالك صاحبی باعث اولان شیئی عالمدر وباعث حالدر * پس
صاحبی سؤال حاله واقفدر اما سؤال استعدادندن اخفادر انكچون شیخ رضی الله تعالى عنه) (فاما الاستعداد
اخفی سؤال) (دیدی پس سؤالك استعداد سؤالك اخفاسیدر یعنی سؤال حال ایله سؤال لفظدن اخفادر زیرا
سؤال لفظه صاحبی واندن غیری دخی واقف اولور وسؤال حاله صاحبندن غیری بر كمسنه واقف اولمز وسؤال
استعداده صاحبی دخی واقف دكلدر زیرا غیب غیوبدندر اللهدن غیری كمسنه انی عالم دكلدر) (وانما یمنع هؤلاء
عن السؤال علمهم بان لله فیهم سابقة قضاء فهم قد هیؤا محلهم لقبول ما یرد منه وقد غابوا عن نفوسهم
واغراضهم) (یعنی عطایانك قسم ثانیسی كه یعنی سؤال واصل اولور انك اصحابی سؤالدن منع ایتمز الا انلرك
علیكه الله ایچون انلرك حقنده سابقه قضا واردر یعنی علم الهیده ثبوت علمیده نه وجه اوزره ثابت اولدیلر ایسه
وجود خارجیده ظاهر اولمز ینه قضا سبق ایتدی وقضاء سابق نه وجه ایله جاری اولدیسه لا راد لقضائه ولا مانع
لحكمه البته رد اولنمز پس بو طائفه كمال معرفتلرندن وعلم الهی ایله تحققلرندن تحقیق اللهدن وارد اولان حكمتك
قبولی ایچون محللرن یعنی قلوبن مستعد ایتدیلر وكندی نفوسلرندن واغراضلرندن غائب اولدیلر یعنی نفوس
واغراضلرندن بالكلیه منسلخ اولوب وجود واحدك مشاهدهسنده وواردات الهیهنك ملاحظهسنده غائب
اولدیلر پس بر عطانك سؤالنه تعرض ایتمدیلر انلرك حقنده اولان قضاء سابقك احكامی جزئیاتنه منتظر
اولدیلر) (ومن هؤلاء من یعلم ان علم الله به فی جمیع احواله هو ما كان علیه فی حال ثبوت عینه قبل وجودها
ویعلم ان الحق لا یعطیه الا ما اعطاه عینه من العلم به وهو ما كان اعطیه فی حال ثبوته فیعلم علم الله به من
این حصل) (وبو قسم ثانیدن بعضدر شول صنف كه عالمدركه تحقیق اللهك اكا علمی انك جمیع احوالنده

اول شول شيدركه اول صنف انك اوزره ثابت ايدى * عين ثابته سنك ثبوتى حالنده وجود خارجى ايله عينك
وجودندن اول * ودخى عالمدركه حق اعطا ايتمزالا انك عينى اكا علمدن حقه نه اعطا ايتديسه * وانك عينى حقه
نه اعطا ايتديكى علم شول شيدركه اول انك اوزره ثابت ايدى علم الهيده ثبوتى حالنده پس اول صنف عالم
اولوركه اللهك اكا علمى نه مرتبه دن حاصل اولدى (امدى) تحقيق شويله معلوم اوله كه علم الهىء ازلى يه واقعه
وقضا وقدره وانلر اوزره جاريه اولان اسرار الهيهء امكانيه مكاشفه اولان طائفهء عليه دن برصنف كه سايردن
مشهود ايله وكشف واكمل وعلم ووجود ايله اوسع واشملدر عالمدركه انك حقنده اللهك اكا علمى انك جميع اعمال
واحوالنده واذواق وافعالنده وعطاياى الهيه ومواهب كونيه ده كه اكا واصله اولور * وجود عينيسندن اول
تعين علميده عين ثابته سى ثبوتنده نه شى اوزره متعين اولوب ثبوت علميده ثابت اولديسه اول صورتده يعنى
تعين علميسى صورتى انك حقنده حقك معلوميدر واول صورت ايله حق انى عالمدر غيرى دكلدر زيرا اعيان ثابته
وتعينات علميه الله ايچون اشيانك معلوماتى صوريدركه هر عين نه صورت اوزره متعينه اولديسه اول صورت
ايله حق انى عالمدر واول صورت ايله اول حقك معلوميدر ووجود عينيله موجود اولدقده عالمدركه اعطيات
الهيه دن حق اكا اعطا ايتمزالا انك عينى علم الهيده ثبوتى حالنده كندى صورت معلوميه سندن حقه نه اعطا
ايتديسه پس وجود عينيده حق اكا انى اعطا ايدر يعنى هر شيئك معلوميتى صورتى حقه علمدن نه اعطا ايدرسه
حق انى اول صورتله عالم اولور واول صورت علميه نك مقتضاسى اوزره وجود عينيده اكا انى اعطا ايدر پس علم
معلومده اولميان شيئله معلومده مؤثر دكلدر بلكه تأثير وحكم معلوم ايچوندر * زيرا معلوم نه صورت اوزره
متعين اولورسه علم اول صورت ايله اكا تعلق ايدر پس علم معلومه تابع اولور وارادت علمه تابع اولور * پس معلوم
صورت علميه سندن عالمه نه اعطا ايدرسه عالم اول صورت ايله انى عالم ومريد اولور واول حكمى انك وجود
عينيسنه اعطا ايدر پس شىء صورت معلوميه سيله حق اوزره عالمدركه اول صورت ايله حق انى عالم اوله وحق
انك وجود عينيسى اوزره معطى وحاكمدر انك معلوميتى صورتيله ومعلوميتى حكمدن اكا نه شىء اعطا
ايتديسه * زيرا معلوم اولديغى حيثيتله صورت علميه يى اعطا ايدركه نفس عالمده مرتسمه دركه ازلا انك
معلوميتى صورتيدركه صورت علميهء ازليه وابديه دركه اول صورت ذات ديمومية ايله قائم اولان علم ذاتينك
قياميله قايمه در پس مشيت الهيه قضا وقدر ايله برموجود اوزره حكم ايتمز الا علم ازليده سبق ايتديكى شيئله
وعلم ازلى هر معلومه تعلق ايتمزالا انك عين ثابته سندن معلومك اعطاسى حسبيله زيرا معلوم ايچون قدر معلوم
وحد مرسوم بيان واردركه آنك خصوصيتيله معلوم آخردن متميز اولور زيرا علم ذاتىء الهيده برمعلوم متعين اولمز
الا بوقدر ايله كه انكله مختص اولدى پس بركمسنه يه بو اطلاع حاصل اوله آنك حقنده اولان علم الهينك
معدنى ومأخذى ندر وبو علم نه مرتبه ده حاصل اولدى معلوم عالم اولوريعنى كندى معلوميتندن اولديغن
مشاهده ايدر (وما ثم صنف من اهل الله اعلا واكشف من هذا الصنف فهم واقفون على سر القدر) وقسم ثانيده
اولان اهل اللهده بو صنفدن اعلا واكشف برصنف يوقدر پس بونلر سر قدره واقفلردر وسر قدر هر شيئك
علم الهيده معلوميتى صورتيدركه علم ثبوتى حالنده انكله متعيندركه ازلا وابدا اطوارات وجوديه ده اول شىء
اوزره حاكم اولان اول تعين علمى صورتيدركه حق تعالى آنك مقتضاسى اوزره زمان معينده ووقت مخصوصده
آنى اجرا ايدر * پس ثبوت علميده متعين اولان شىء وجود عينيده صورت علميه اوزره ظهور ايده جكى بو صنفك
معلومى اولمغله سؤالدن مستريح وجريان قضايه منتظر اولور) (وهم على قسمين منهم من يعلم ذلك مجملا ومنهم
من يعلمه مفصلا فمن يعلمه مفصلا اعلى واتم من الذى يعلمه مجملا فانه يعلم ما فى علم الله فيه اما باعلام الله اياه بما اعطاه
عينه من العلم به واما بان يكشف) الله (له عن عينه الثابتة وانتقالات الاحوال عليها الى ما لا يتناهى وهو اعلى
فانه يكون فى علمه بنفسه بمنزلة علم الله به لان الاخذ من معدن واحد) (وسر قدره واقف اولان صنف ايكى قسم
اوزره در آنلردن بعضدر شول قسم كه مجملا عالمدركه اللهك اكا واحوال ظاهره وباطنه سنه علمى عين ثابته سنك
مقتضاسى اوزره در يعنى مجملا برهان وايمان ايله عالمدر وآنلردن بعضدر شول قسم كه سر قدرى مفصلا يعنى
كشف وعيان ايله عالمدر وشول قسم كه مفصلا سر قدرى عالمدر اعلى واتمدر شول قسمدنكه آنى مجملا عالمدر زيرا
مفصلا عالم اولان آنك حقنده علم اللهده ثابت اولان شيئى عالمدر * يا الله تعالى اكا اعلام ايتمكله آنك عين ثابته سى

اكا علمدن حقه نه اعطا ايتديسه يعنى وجود عينيده حقك اكا اعلام ايتديكى ثبوت علميده آنك عين ثابته سى
متعينه اولديغى حالده آنك حقنده نه صورت ايله لوازم وعوارض ولواحق ايله متعينه اولوب معلوميتى ايله اول
صورتى حقه اعطا ايتديسه اول صورت ايله حق آنى عالم اولور * واول صورت ايله حق من غير زيادة ولا نقصان
وجود عينى سنه القاء سبوحى ايله اعلام ايدر وحقك عبده اعلامى اكر عبد نبى ايسه ويا واسطهء ملك ايله ويا قلبنه
القا وانزال ايدوب تعليم ايتمكله دروا كر عبد ولى وارث ايسه قلبنه القا ايتمكله دركه آنك عين ثابته سى بو احوال
معينه يى اقتضا ايدر وبو معرفت عين ثابته سنه اطلاع ايله حاصل اولان معرفت دكلدر * زيرا اخبارده عين
ثابته سنه شهود اوزره اطلاع يوقدر ويا خود آنك عين ثابته سندن وعين ثابته اوزره الى ما لا يتناهى احوالك
انتقالاتندن اكا كشف ايتمكله * وكشف ايله عالم اولان اعلادر اعلام ايله عالمدن * زيرا كشف ايله عالم اولان
كندى نفسنده علمنده يعنى كندى نفسنه علمى الله تعالينك اكا علمى منزله سنده اولور زيرا علمك اخذى معدن
واحددندر يعنى الله تعالى بو عبد مخلصه عنايت كليهء ذاتيه ايله حضرت علم الهيدن وعالم معانىء غيبيه دن *
كشف ايدوب عين غيبيه وحقيقت مطلقهء كليه ده ثبوت احديتى علمى وتعين ذاتىء غيبيله جميع اعيان ثابته يى
مشاهده ايتسه وكندى عين ثابته سيله متحقق اولوب آنى مشاهده ايتسه ومواطن ومراتب وجوديه واطوار
شهوديه ده دخى عين ثابته سنك احوالى ماهياتى اعيانيله ولوازمى ولوازم لوازمنى وعوارض ولواحقنى ولواحق
لواحقنى دنيا وآخرت عند الله مشاهده ايتسه پس عين ثابته سندن كه علم الهينك مأخذيدر عين ثابته وجود
حقده حقك عينى اولوب * آنك غيرى اولمديغى حيثيتله عالم اولور آنك حقنده وآنك غيرى حقنده ثابته ومتحققه
اولان جوارحى وكوايحى وتفصيل طريقى اوزره انلرى مشاهده ايدر وتفصيل ايله عالم اولان اجمال ايله عالم اولاندن
اعلادر زيرا اول كندى نفسى علمنده اللهك اكا علمى منزله سنده اولور * يعنى عين ثابته سى ثبوت وتعينندنصكره
الى ما لا يتناهى جميع اطوار وجود ومراتب شهودده اولان احوالنى الله تعالى نيجه عالم ايسه اول دخى كذلك
عالمدر * زيرا آنك حقنده علمك اخذى معدن واحددندركه آنك عين ثابته سيدر * پس علم الهىء ذاتيده عين
ثابته سى جميع احوالى ايله نه صورت اوزره * متعينه اولديسه حق تعالى اول صورت ايله آنى عالم اولور وآنك
حقه معلوميتى دخى اول صورت اوزره اولور * وحق تعالى اكا عين ثابته سندن كشف ايدوب آنى مشاهده
ايتدكده بنه اول صورت اوزره مشاهده ايدر زيرا معدن واحد عين ثابته سنك معينى صورتيدر وآنك حقنده
وحقك حقنده على السويه در صورت متعينه نسبت ايله اما بر وجه ايله حقك علمى عبدك علمنه مغايردر زيرا
حقك اكا علمى لذاته در برامر واسطه سيله دكلدر وعبدك عين ثابته سنه علمى آنك حقنده اولان عنايت الهيه
واسطه سيله در انكيچون شيخ رضى الله تعالى عنه استثنا ايدوب) (الا انه من جهة العبد عناية من الله سبقت له
هى من جملة احوال عينه الثابتة) (ديدى يعنى الا بوقدر واردركه علم مذكور عبد طرفندن عنايتدر اللهدن كه
انكيچون سبق ايتدى علم الهيده ثبوتى حالنده كه اول عنايت دخى آنك ثابته سى احوالنك جمله سندن
برحالدر يعنى عين ثابته سى اعطا ايتديكى شيدر زيرا عنايتك تعلقى ارادت الهيه نك تعلقى حسبيله در وارادت
الهيه نك تعلقى آنك عين ثابته سنه واحوالنه علمك تعلقى موجبيله در وعلمك اكا تعلقى تعين علمى واستعداد
ذاتىء غير مجعول حسبيله در * پس تعينات علميه وقابليات غيبيه عنايات الهيه نك اصليدر * پس بو عبدك
عين ثابته سنه علمى آنك عين ثابته سى احوالندن انكيچون سبق ايتمسى عنايت الهيه در اما حقك علمى بويله
دكلدر) (يعرفها صاحب هذا الكشف اذا اطلعه الله على ذلك اى على احوال عينه) (اول عنايت الهيه يى
بو كشف صاحبى عارف اولور حق الله تعالى آنى آنك عين ثابته سى احوالنه اطلاع ايليه) (فانه ليس فى وسع
المخلوق اذا اطلعه الله على احوال عينه الثابتة التى يقع صورة الوجود عليها ان يطلع فى هذا الحال على اطلاع
الحق على هذه الاعيان الثابتة فى حال عدمها الانها نسب ذاتية لا صورة لها) (تعليلدر كلام محذوف ايچون كه
الا انه من جهة العبد عناية قولى اكا دلالت ايدر اى الا انه من جهة العبد عناية الهية له سبقت فيعرفه بتلك
العناية فى الحضرة العلمية اذا اطلعه الله على عينه فقط ولا يعرفه فى الحضرة الاحدية فى استهلاك عينه ولا يطلع
فيها عليها يعنى عبد بو علمى بيلمز حضرت احديتده عينى استهلاكنده ودخى احديتده كندى عين ثابته سنه
واحوالنه مطلع اولمز زيرا وسع مخلوقده يوقدركه الله تعالى آنى عين ثابته سنه واحوالنه مطلع ايليه عين ثابته كه

صورت وجود آنك اوزره واقعه اولور * اطلاع ایتدیکی حیننده اول حالده حقك بو اعیان ثابته یه آنلرك عدمی
حالنده اولان اطلاعنه مطلع اوله زیرا عدم حالنده ثابته اولان اعیان نسب ذاتیه در آنلر ایچون اعیانده صورت
یوقدر * یعنی اعیان تعین علمیدن اول احدیت حقده معدومه ایکن معلومه دکلدر زیرا نسبت ذاتیه در
تعین علمیده متعینه دکلدر تا کم صورت علمیه سیله عبدك معلومی * اوله اما احدیتده حقك علمی وجودینك
وذاتنك عینیدر که جمیع اعیان آنده مستهلکه در * پس اعیان ثابته اول احدیتده مستهلکه اولدیغی حالده
بر غیرك صورتی اولان مخلوق آنلره نیجه مطلع اوله بیلور زیرا مخلوقك علمی حضرت علم الهیده عین ثابته سندن
مستفاددر و اعیان ثابته احدیتده استهلاکی حالنده معدومه در زیرا نسبت ذاتیه در * پس عبدك آنلره
علمی معدوم اولور پس عبد ایچون آنلره علم ثابت اولمز و بو وجه عبده نسبت ایله در * اما اعیان ثابته یه نسبت
ایله پس دیمك اولور * زیرا اعیان ثابته نسب ذاتیه در و نسب ذاتیه ذات حقدن غیری بر مخلوقك آنده وسعی
یوقدر * زیرا عالم خلق دکلدر جمیع کثرت وجودیهٔ خلقیه و کثرت نسبیهٔ ثبوتیه آنده معدومه در * پس علم
حق ایله علم عبد بیننده فرق بونده ایکی وجه ایله ثابت اولدی * بری عبدك علمی حقدن اکا عنایتدر و بری
اعیان ثابته نك عدمیتی حالنده حقك آنلره اولان اطلاعنه عبدك اطلاعه وسعی یوقدر الا اعیان ثابته نك
علم الهیده ثبوتی حالنده صورت علمیه سنی حق عالم اولدیغی کبی عنایت جهتیله عبد مکاشف دخی اولیجه عالمدر
* پس اعیان ثابته نك عدمیتی حالنده آنلره اطلاع حقه مخصوصدر * و علم الهیده اعیانك تعینی حالنده عبد
ایچون آنلره اولان اطلاع عبدك حقنده عنایتدر * و حقك حقنده دکلدر * پس مساوات انجق بر وجه ایله
ثابته اولدی * و بعض نسخه ده) (فلیس فی وسع المخلوق) (واقع اولدی * پس کلام اولی کما اما باعلام الله
اوبان یکشف قولیدر تعقیب اولور * یعنی بر احد ایچون جمع اولنمز اعیان ثابته یه و آنلرك احوالنه اطلاع بیننده
اعیان ثابته یه الله تعالینك اطلاعنه اطلاعی بینی) (فهذا القدر نقول ان العنایة الالهیة سبقت لهذا العبد
بهذه المساواة فی افادة العلم) (پس عبدك اعیان ثابته یه علمندن * بو مقدار علم ایله بز دیرز تحقیق عنایت
الهیه بو عبد ایچون علم افاده سنده بو مساوات ایله سبق ایتدی یعنی عبدك علمی آنك عین ثابته سندن مستفاد
اولدیغی کبی عبدك حقنده حقك علمی دخی عبدك عین ثابته سندن مستفاددر زیرا علم معلومه تابعدر و مراتب
وجودده معلوم منظور اولدیغچه علم دخی معلوم حسبیله واقع اولور * و عالم دخی معلومی اول حالده معلومك
صورتی حسبیله عالم اولور * پس عبدك عین ثابته سندن علمك افاده سنده حق ایله عبد بیننده مساوات ثابته
اولدی و الا حقك اعیان ثابته یه اطلاعی اعیان احدیت ذاتیهٔ غیبیه قعرنده مستهلکه اولدیغی حیثیتله اطلاع
احدیدر آنده مساوات تصور اولنمز * ولکن حقك علم الهیده * اعیان ثابته یه اطلاعی و علمی اعیانك عدمیتی
حالنده ثبوت غیبیده آنلره واقع اولان آنك اطلاعنه و علمنه مغایردر * زیرا اعیانك عدمیتی حالنده اولان علم
احدی و جمعی ذاتیدر و حضرت علمیه ده اعیانك ثبوتی حالنده اولان علم اعیانك صور علمیه سی حسبیله در *
پس اعیان ثابته دن هر بر عین و حقایق علمیه دن هر بر حقیقت احوال و لوازم و عوارضیله حضرت علمیه ده
نه صورت اوزره متعینه اولورسه اول صورت اوزره حق آنی عالم اولور * پس اول صورت علمیه یه علم آندن
مأخوذدر انکیچون شیخ رضی الله تعالی عنه) (ومن هنا یقول الله حتی نعلم) (دیدی یعنی حقك اعیان ثابته یه
علمی اعیانك صورندن و احوالندن مأخوذ اولدیغی مرتبه دن الله تعالی حتی نعلم دیر یعنی تا کم بز بیله لم دیر
(امدی) شویله معلوم اوله و نکه حقك علمی ایکی قسم اوزره در بر قسمی علم ذاتی واحدی و جمعی و اجمالیدر *
و بر قسمی علم صفاتی و اسمائی و وجودی و تفصیلیدر و علم ذاتی تحققده معلوماته متوقف دکلدر * زیرا احدیت
ذاتیه کثرت نسبیه یی و کثرت وجودیهٔ غیبیه یی قاهره در * پس جمعیت الهیهٔ اسمائیه حیثیتیله حقه مضاف
اولان علم متحقق اولمز الا جمیع حقایق غیبیه و شئون غیبیه نك تحقیقی ایله زیرا هر بر شانده حقك بر ظهوری
واردر * پس اول شانله اولان ظهور حیثیتیله حقه مضاف اولان علم متحقق اولمز الا بعینه اول شان وجودده
متحقق اولمغله * پس علم تحققده معلومه متوقف اولدیغی علم نسب معلومیهٔ مظهریته متعلقه بر نسبت اولماسی
حیثیتیله در * پس حتی نعلم قولی اسماء حسنا و صفات علیا حیثیتیله حقه مضاف اولان علمك توقفنه اشارتدر که
مراتب وجود و اطوار شهودده معلوماتك حقایقنه و تعینات ظهوراتنه متوقفدر و بو نوع علمده تجدد و علم

ذاتیه ده تجددی ایجاب ایتمز زیرا اعیان ممکنات حیثیتیله حقه مضاف اولان علمك اعتباری علم ذاتی اعتبارینك
غیریدر زیرا احدیت ذاتیه کثرت نسبیهٔ علمیه یی و کثرت وجودیهٔ عینیه یی قاهره در آنلر ایچون اعیان ظاهره
اولمز * زیرا احدیت ذاتده علم و عالم و معلوم احدیت اوزره در * و کذلك وجودده ذاتنك ذاتیتی اوزره زائده
اولمیان وحدت حقیقیه ایله وحدتده در) (وهی کلمة محققة المعنی ماهی کما یتوهمه من لیس له هذا المشرب)
یعنی نعلم محققة المعنی بر کلمه در اول شول شی کبی دکلدر که آنی توهم ایدر شول کمسنه که انکیچون بو مشرب حاصل
دکلدر * یعنی اسماء الهیه حیثیتیله حقه مضاف اولان علم وجودعینی و شهود عیانی کیانیده و مرتبه و مقام
حسبیله اشتمال احوال و احکامی و آثار و تعلقاتی و نسب و اضافاتی و سائر لوازم و لواحق ظهورینه متوقفدر
و کذلك مظاهر کونیه حیثیتیله واقع اولان حقك علمی مراتب وجودده مظاهرك تطوراتی حسبیله متحققدر *
زیرا بحسب الحقیقة اگرچه کیم هر بر مظاهرك قوتنده اولان آنك نسب و اضافاتی و لواحق و تعلقاتی صوری
الی ما لا یتناهی حقك معلومیدر ولکن مظاهر وجودیه دن هر بر مظهر صور حسیهٔ وجودیه دن قنقی صورت
ایله متلبس اولوب ظاهر اولدیسه اول صورت حسیه ایله حقك معلومی اولور * و اول صورتده متلبس ایکن حق
آنی اول صورت ایله عالم اولور * پس مؤمنین مجاهده یه صبر ایله متصفین اولمینجه مجاهدین و صابرین صورتنده
ظاهر اولمزلر و اول صورت ایله حقك معلومی اولمزلر پس اگرچه کیم هر بریسنك قوتنده اولان مجاهده و صبر حقك
معلومیدر اما اول صورت عقلیه قوتدن فعله کلمینجه مجازات واقعه اولمز پس علم معلومه تابعدر و معلوم
هر قنقی صورتده متلبس اولورسه اول صورت ایله حقك معلومی اولور * پس حتی نعلم محققة المعنی بر کلمه در
بو مشرب صاحبی اولمین تنزیه وهمی اهلی اولان متکلمین توهم ایتدیکی کبی دکلدر زیرا حق کندی ذاتی
مقتضیاتندن تنزیه اولنمز و نسب ذاتیه حیثیتیله ذاتنك مقتضاسی بودر که نسبك کندی ظاهر اولمیه الا آنلردن
کل ایله * پس حقیقت توقفی حقیقت معلومیه یه در پس بوتندیر اوزره توقف نسب بیننده در که بعضیسی بعضه
متوقفدر و نسب بیننده توقف غناء ذاتیده و ذات ایچون بالذات وجودك وجوبنده و بو نسب یعنی عالمیه
و معلومیه و علم ذات ایچون ذاتیه اولماسنده قادح دکلدر زیرا علم و عالم و معلوم احدیت ذاتده ذاتنك عینیدر
غیری دکلدر پس علمك معلومه توقفی نسب علمیه خصوصیتیله ذاتك ذاتیتنه مغایر اولان وجه حیثیتیله در)
(وغایة المنزه) (بالتنزیه الوهمی العقلی) ان یجعل ذلك الحدوث فی العلم) (فی قوله تعالی) (وانبلونکم حتی نعلم
المجاهدین منکم) (المتعلق فی العلم) (لا للحقیقة التی هی عین الذات و تنزیه وهمی و عقلی ایله منزهك غایتی و اعلا
مرتبه سی علمده بو حدوثی علمك تعلقی ایچون ایتمیدر یعنی حدوث عالمك تعلقندندر زیرا علمك حقیقتندن
دکلدر که ذاتنك عینیدر) (وهو اعلی وجه یکون المتکلم یعقله فی هذه المسئلة) یعنی علمده حدوثی تعلق ایچون ایتمك
بو مسئله ده عقلی ایله متکلم اولان کمسنه ایچون وجهك اعلاسیدر) (لولا انه اثبت العلم زائدا علی الذات) اگر عقلی
ایله متکلم اولان ذات حق اوزره علمی زائد اثبات ایتمسیدی وجه اعلا اولوردی ولکن ذات اوزره علمی زائد اثبات
ایلدی) (فجعل التعلق للعلم لا للذات) (پس تعلقی علم ایچون ایلدی ذات ایچون ایتمدی پس بر وجهله بونده
فساد لازم کلور زیرا ذات اوزره زائد بر شیء آخری اثبات ایلدی) (وبهذا انفصل عن المحقق من اهل الله صاحب
الکشف والشهود) (و عقل ایله متکلم اولان منزه ذات اوزره علمی زائد اثبات ایتمکله اهل اللهدن کشف
و شهود صاحبی اولان محققدن منفصل اولدی زیرا محققك قتنده اعیاندن ظاهر اولان علم اعیان ثابته نك
عدمیتی حالنده ثابت اولان علمك شیئیدر که ذات اوزره زائد دکلدر (امدی) وقتا کم بوندن اول عطایانك بحسب
السؤال تقسیمنده شیخك کلامی کلام استعداده منجر اولدیسه حاجت مقداری آنی ایراد ایتدکدنصکره ینه
مقصوده رجوع ایدوب ایتدی) (ثم نرجع الی الاعطیات فنقول ان الاعطیات اما ذاتیة او اسمائیة)
(اندنصکره بز اعطیات بیانه رجوع ایده لم پس بز دیرز تحقیق اعطیات یا ذاتیه در که ذات الوهیتدن تجلی ایله
واصله اولور و یا اسمائیه در که حضرات اسمائیه یه مخصوصه در و آنلردن واصله در اعطیات همزه نك ضمی
و یانك تشدیدیله اعطیتك جمعیدر امنیه کبی و همزه نك فتحی و یانك تخفیفیله اعطیه نك جمعی * عطیه عطانك
جمعی اولدیغی کبیدر و اعطیه عطانك جمعیدر * پس جمع جمع اولور) (فاما المنح والهبات والعطایا الذاتیة
فلا تکون ابدا الا عن تجلی الهی والتجلی من الذات لا یکون ابدا الا بصورة استعداد المتجلی له و غیر ذلك لا یکون)

پس اما منح وهبات وعطایاذاتیه کرك ربانیه وروحانیه اولسون علوم ومعارف وحقایق وتجلیات ومشاهد کبی
وکرك کیانیهٔ عنصریه اولسون پس ابدا واقعه اولمز الا تجلی الهیدن وذاتدن تجلی ابدا واقع اولمز الا متجلی لهك
استعدادی صورتیله بوندن غیری شیٔ واقع اولمز زیرا تجلیات ذاتیه واسمائیه‌یی مستدعیه اولان اعیانك *
استعدادات وقابلیاتیدر ومتجلی له اولان اعیان صور علمیهٔ ازلیه‌درکه هبهٔ معنویه اوزره فیض جودی وتجلیٔ
وجودینك تخصیصنه مخصوصه‌درکه * هر بریسنك خصوصی * واستعداد غیر مجعولی حسبیله (فاذا
المتجلی له مارأی سوی صورته فی مرآة الحق) پس تجلی الهی متجلی لهك صورتی اوزره اولدیغی تقدیر اوزره اول
تجلی‌یی کوردکده مرآت حقده کندی صورتندن غیری کورمدی زیرا تجلیٔ الهی متجلی لهك استعدادی
صورتی اوزره ظاهر اولدقده متجلی لهك استعدادی حسبیله متعین اولور ومتجلی لهك استعدادی صورتی اول
تجلیده متعین اولوب ظاهر اولور * پس تجلی الهی عبدك استعدادی صورتنه مرآت اولور پس عبد متجلی له
کندی استعدادی صورتنده تجلی الهی‌یی مشاهده ایتدکده مرآت حقده کندی صورتندن غیری مشاهده
ایتمدی (امدی) شویله معلوم اوله که عبد کامله تجلی الهی آنك وجود عینیسی استعدادی حسبیله وارد اولور
عرصهٔ وجود عینیده استعدادی عرصهٔ علم الهیٔ ذاتیده استعداد عینیٔ غیر مجعوله حسبیله در * پس وجود
عینیده متجلی له ایچون تجلی حاصل اولسه انك عین ثابته سنك استعدادی صورتی اوزره حاصل اولور پس تجنکم
کامله تجلی وارد اولسه حقك اکا تجلیسنده مشاهده ایتمز الا کندیسنك صورت غیبیهٔ ازلیه‌سن) (ومارأی
الحق) (ومتجلی له حق مشاهده ایتمدی یعنی عین کامل اولان حق مطلقی که صورت جمع واطلاق ذاتی صاحبیدر
مشاهده ایتمدی) (ولا یمکن ان یراه) (وعین کامل اولان حق مطلقی اکا مشاهده ایتمك ممکن دکلدر زیرا آنی
عین کل کرکدر تاکیم عین کل اولان حق مشاهده ایله) (مع علمه انه مارأی صورته الا فیه کالمرآة فی الشاهد
اذا رأیت الصور فیها لا تراها مع علمك انك مارأیت الصور او صورتك الا فیها) (یعنی عبد متجلی له عالم ایکن که اول
کندی صورتنی کورمدی الا حقده یعنی حقك وجودی مرآتنده ظاهرده مرآت کبی تجنکم سن آنده صوری
مشاهده ایتسك مرآتك جرمنی مشاهده ایده‌مزسن علمك وار ایکن زیرا سن صوری ویا کندی صورتکی
مشاهده ایتمدك الا مرآت ایچنده زیرا مرآتده مرئیه اولان صورت مثالیه‌یه شهودك استغراقی حالنده جرم
مرآت مشاهده اولنمز زیرا هر وقتده شهود تعینی وابصار شخصی مشهود واحددن غیری‌یه واسع اولمز * یعنی
حالت واحده‌ده مرآت ایچنده ظاهر اولان صورت ایله مرآت مشاهده اولنمز زیرا صورته نظر اولندقده مرآت
مشاهده اولنمز وسطح مرآته نظر اولندقده مرآت ایچنده متعینه اولان صورت مشاهده اولنمز) (فابرز الله ذلك
مثالا نصبه لتجلیه الذاتی لیعلم المتجلی له انه مارآه وما مثال اقرب ولا اشبه بالرؤیة والتجلی من هذا) (پس
مرآتده ظاهر اولان صورتك مشاهده‌سی قتنده جرم مرآتك عدم مشاهده‌سن ویاخود مرآتی ورائی ومرئی‌یی
الله تعالی مثال ابراز ایلدی که انی تجلی ذاتیسی ایچون نصب ایلدی تاکیم متجلی له عالم اوله که اول
کندی صورتیدر ووجودده رؤیت ایله تجلی‌یه مرآتدن اشبه واقرب مثال یوقدر نصبه قولنده ضمیر
مثالا قولنه راجعدر) (واجهد فی نفسك عند ماتری الصورة فی المرآة ان تری جرم المرآة لا تراه ابدا البتة)
مرآتده ظاهر اولان صورته سنك رؤیتك تعلق ایتدیکی زمانده نفسکده جهد ایله اکر جرم مرآتی مشاهده
ایدرسك ابدا البته سن آنی مشاهده ایده‌مزسن یعنی صورتی مشاهده ایتدیکك زمانده جرم مرآتی حالت
واحده‌ده مشاهده ایده‌مزسن * پس مرآت ایچنده ظاهر اولان صورتك مشاهده‌سی قتنده * جرم مرآت
مشاهده اولنمدیغی کبی وجود حق مرآتده ظاهر اولان عین ثابته‌نك صورتنی مشاهده ایتدیکك حینده
وجود حقی مشاهده ایده‌مزسن مع هذا مشاهده ایتدیکك صورتی وجود حقده مشاهده ایدرسن وسن ظن
ایدرسن که مشاهده ایتدیکك صورت حقك صورتیدر ولکن صورت مشهوده سنك صورتکدر حقك صورتی
دکلدر * زیرا ذات حقك اکا تجلیسی آنك صورتی ایله‌در ذاتك صورتی ایله دکلدر قال الشیخ رضی الله تعالی عنه
شعر) اذا تجلی حبیبی بای عین اراه * بعینه لا بعینی فما یراه سواه) وقال الله تعالی (لا تدرکه الابصار) (پس آنك
غیری آنی ادراك ایده‌مز پس مشاهده ایدن آنك عینی ایله مشاهده ایدر فلا یدرکه سواه فبعینه سبحانه اراه * عند
ماتری الصورة قولنده ما مصدریه‌در ای عند رؤیتك الصورة) (حتی ان بعض من ادرك مثل هذا فی صور المرئی

ذهب الی ان الصورة المرئیة بین بصر الرائی وبین المرآة هذا اعظم ما قدر علیه من العلم والامر کما قلناه وذهبنا الیه)
حتی مرائی صورنده بونك مثلنی یعنی مرآتده صورتك رؤیتی قتنده جرم مرآتك عدم ادراکنی ادراك ایدن
کمسنه‌نك بعضیسی ذاهب اولدیکه مرآتده مرئیه اولان صورت بصر رائی بینیله مرآت بیننده حاصله‌در
مرآتده دکلدر بوذکر اولنان ادراك ویاخود بو مذهب اول کمسنه ایچون علمدن آنك بالغ اولدیغی شیئك
اعظمیدر یعنی علمنك مبلغی ومنتهاسیدر واما امر حقیقیده شول شیٔ کبیدرکه بز آنی دیدك وا کا ذاهب اولدك
زیرا اکر صورت مرئیه مرآتده منطبعه اولمیدی استطالهٔ استداریدن وصغیر وکبیردن مرآتك کیفیتیله
متکیفه اولمزدی وقد بیناهذا فی الفتوحات المکیة و بزم ذکر ایتدیکمز قولی بز فتوحات مکیه‌ده بیان ایتدك
وفتوحاتده بیان ایتدیکی شیئك جمله سندندر التمش اوچنجی بابنده ایتدی فالخیال لا موجود ولا معدوم
ولا معلوم ولا مجهول ولا منفی ولا مثبت کما یدرك الانسان صورته فی المرآة یعلم قطعا انه ادرك صورته بوجه ویعلم
قطعا انه ما ادرك صورته بوجه لما یری فیها من الرقة اذا کان جرم المرآة کبیرا فیری صورته فی غایة الکبر ویقطع
ان صورته اصغر مما رأی ولا یقدر ان ینکر انه رأی صورته ویعلم انه لیس فی المرآة صورته ولا هی بینه وبین المرآة
ولا هو انعکاس شعاع البصر الی الصورة المرئیة فیها من خارج سواء کانت صورته او غیرها اذ لو کان کذلك لادرك
الصورة علی قدرها وما هی علیه وفی رؤیتها فی السیف من الطول والعرض یتبین ما ذکرنا مع علمه انه رأی
صورته بلا شك فلیس بصادق ولا کاذب فی قوله انه رأی صورته فما تلك الصورة المرئیة واین محلها وما شأنها فهی
منفیة ثابتة موجودة معدومة معلومة مجهولة اظهر الله سبحانه هذه الحقیقة للعبد ضرب مثال لیعلم ویتحقق
انه اذا عجز وحار فی درك حقیقة هذا وهو من العالم ولم یحصل عنده علم بحقیقته فهو فیما یخالفها اعجز واجهل
واشد حیرة انتهی کلامه) (واذا ذقت هذا ذقت الغایة التی لیس فوقها غایة فی حق المخلوق) (وتجنکم سن بزم
ذکر ایتدیکمز علمی ذوق ایتسك شول غایتی ذوق ایدرسنکه مخلوق حقنده آنك فوقنده بر غایت یوقدر (امدی)
شویله بیل که سنك عین ثابتك مرآتده حقك سکا تعینی واقع اولمز الا عین ثابتك حسبیله وآنك خصوصیتی
واستعدادی صورتیله * پس تجلی ذاتی ایله حق سکا تجلی ایتدکده سن حقی مشاهده ایده‌مزسن الا عین ثابتك
صورتنده پس سکا سنك عینك سکا متجلی اولان حقی مشاهده ایتمکده سنك عینکك باصره‌سی کبیدر مرآتده
سنك صورتکی مشاهده ایتمکده پس سن حقی سنده مشاهده ایده‌مزسن الا عین ثابتك خصوصیتیله ولکن
وجود حق مرآتده (فلا تطمع ولا تتعب نفسك فی ان ترقی فی اعلی من هذا الدرج) فی ان ترقی قولنده فی تطمع
وتتعب قولنه متعلقدر تعلیل ایچوندر کقوله تعالی) (فذلکن الذی لمتننی فیه) (وترقی قاف فتحیله یعلم بابندن
وقافك کسریله یضرب بابندندر وضمیر نفسه عائددر * وفی اعلی قولنده فی ترقی قولنه متعلقدر یقال رقی السلم
رقیا اذا صعد ودرجدن بونده مراد ذکر اولنان مرتبه‌در واول مرتبه‌دن درج ایله تعبیر ایتدی وجهیندن اوتری
بروجه بودر * زیرا اول مرتبه‌ده عبدك عین ثابته‌سنه حقك وجودنه مرآت اولوب عبدك عین ثابته‌سی وجود
حق مرآتده مندرجه‌در وعبدك عین ثابته‌سی حقك وجودنه مرآت اولوب * حقك وجودی عبدك عین
ثابته‌سی مرآتده مندرجه‌در وعبد عبد اولدیغی اعتبار اوزره بوندن اعلی انکچون مرتبه یوقدر * وبر وجه
دخی بودرکه صعود ایچون درجاتده اولان معانی‌یی ملاحظه‌دن اوتری زیرا مراتبدن هر بر مرتبه درجاتدن
بر درجه‌در ویاخود مراد نفس درج اوله که عبدك حقده اندراجیدر وحقك عبدده اندراجیدر * بینهماده تمیز
نسبتنك وجودیله دیمك اولور * پس سنك نفسك طمع ایتمسون وتعب چکمسون بو درجدن اعلی درجه‌ده
صعوددن اوتری یعنی نفسك بوندن اعلی بر درج ایله متحققه ومتلبسه اولوب آنده صعوددن اوتری تعب
چکمسون بو تقدیر اوزره فی اعلی قولنده فی ظرف مکان ایچون اولور وفی اعلی معناسنه اولمق جائزدر یعنی
بوندن اعلی درجه صعوددن اوتری تعب چکمسون ومصاحبت ایچون اولمق دخی جائزدر یعنی بوندن اعلا
درج ایله صعود ایچون زحمت چکمسون وفی ان ترقی قولنده فی ظرف زمان ایچون اولمق دخی جائزدر وفی اعلی
قولنده فی محذوفه متعلق اولمق واعلی قولی محذوف اولان موصوفه صفت اولمق جائزدر ای فی ان ترقی مندرجة
فی درج اعلی من هذا الدرج یعنی نفسك تعب چکمسون صعودده مندرجه اولدیغی حالده بو درجدن اعلی
بر درجه‌ده زیرا بو درجدن اعلی بر درج وبو مرتبه‌دن اعلی بر مرتبه یوقدر راستهلاك محض وعدم محضدر زیرا سن

حق عین ثابتك مرآتنده مشاهده ایدرسن ونفسكی عین ثابته مرآتنده ظاهر اولان حقده مشاهده ایدرسن *
زیرا حقده شهود درجاتك اعلا درجه‌سی عین ثابتك ایله متحقق اولدقدنصكره دربس بحکم سن عین ثابتك ایله
متحد اولسك امتیاز تعینی سزحق مشاهده ایدرسن حق كندی نفسنی سنده مشاهده ایتدیكی كبی *
ودخی سن عینكی حق ایچون حقده برصورت مشاهده ایدرسن وجه مشروح اوزره لا تطمع ولا تتعب قولی
نهی حاضر اولور * ونفسك قولی انت موضعنه وضع اولنمش فاعل مظهر اولور وترقی قولنك فاعل ضمیری نفسه
عائد اولور وترقی قولی صیغهٔ مخاطب اولمق وضمیری مخاطبه راجع اولمق دخی جائزدر * یعنی نفسك طمع
ایتمسون یعنی سن طمع ایتمه وتعب چكمه كه مترقی اوله‌سن بودرجدن اعلی بردرجه ونفسك قولی رفع ایله فلا
تطمع قولنده مستتر اولان ضمیردن بدل اشتمال اولمق جائزدر واما بدل كل پس ضمیر مخاطبدن مظهر ابدال اولنمق
جائزدكلدر وبو كلامده تقدیم وتأخیر اولمق دخی جائزدر ای فلا تطمع ولا تتعب فی ان ترقی نفسك فی اعلا من هذا
الدرج یعنی سن طمع ایتمه وتعب چكمه كه نفسك مترقیه اوله بودرجدن اعلا بردرجه بوتقدیر اوزره تطمع
وتتعب قولنك فاعلی انت مستتر اولور * ونفسك قولی مرفوع اولور ترقی قولی ایچون مقدم فاعل اولمق اوزره)
(فما هو ثم اصلا) هو ضمیری درج اعلایه راجعدر وثم قولی علمه اشارت ایچوندر ووجوده اشارت ایچون اولمق
جائزدر ای فی درج اعلی فی العلم اوفی الوجود من هذا الدرج اصلا یعنی دیمك اولور * پس علمده ویا وجودده
بودرجدن اعلی اصلا بردرجه یوقدر زیرا وجود حق مرآتنده ازلا حق ایچون معلومیتك صورتی اولان عین
ثابته كه سن مشاهده ایدرسن تعین علمی ایله عین ثابته نك تعینی وصورت معلومه نك آنده تحقیقی انسان
ایچون مراتب وجودك اولكی مرتبه سیدر زیرا تعین اول مرتبه سیدر وتعین اولك وراسنده انسان ایچون
وجود یوقدرتا كم انكیچون درجه ثابته اوله عدمیت محضه در) (وما بعده الا العدم المحض) ضمیر هذا الدرج
قولنه راجع اولمق جائزدر یعنی انسان ایچون بودرجك ما بعدی دكل الا العدم محضدر وضمیر حقه راجع اولمق
جائزدر * یعنی حقدنصكره وآنك مرآتی ومظهر ذاتیسی اولان عین ثابتكدنصكره كه ازلا حق ایچون سنك
معلومیتك صورتی یوقدر الا العدم محضدر زیرا سن عین ثابتك حیثیتیله ازلا وابدا موجودسن وامكانك وعین
وجودك حیثیتیله معدوم العین سن) (فهو مرآتك فی رؤیتك نفسك) پس حق سنك مرآتكدر نفسكی
كورمكده یعنی سن كندی نفسكی كورمك ایچون حق سكا مرآتدر * یعنی وجود حقك هویتی اینات
وجودیهٔ عینیه ظهورنه مرآتدر زیرا حقایق كیانیه آنك هویتی مرآتنده ظاهره دربس سن وجود حقك
تجلیسی نورنده صورت عینیهٔ وجودیه ایله ظاهر اولدك صورت علمیهٔ عینیه اوزره وكذلك آیینهٔ غیبكه وجود
حق دخی مرآتدر وعلم حق دخی صورت غیبیهٔ ذاتیه وهویت معنویهٔ ازلیه كه مرآتدر كه سن نفسكی آنده
مشاهده ایدرسن پس سن وجود عینی ایله موجود اولدیغك حالده صفاتكدن منخلع اولسك وذاتكی نسب
واضافاتكدن تجرید ایتسك وجود حقده عین ثابته كی مشاهده ایدرسن پس حق سكا مرآت اولور) (وانت
مرآته فی رؤیته اسمائه وظهور احكامها) وسن وجود جمعی واحدی ایله حقك مرآتی سن اسماسنی مشاهده
ایتمسنده واسماسنك احكامی ظهورنده یعنی حق صور اسمائیه سن ونسب ذاتیه سن وصفات ربانیه سن سنده
مشاهده ایدر واسماسنك احكامی سنده ظاهره اولور زیرا انسان مظهریت كلیه وجمعیهٔ ذاتیه ایله جمیع اسماء
الهیه نك ظهورنه مظهر واسماسنك احكامی صدورینه مصدردر) (ولیست سوی عینه فاختلط الامر وانبهم
(وحال بوكه اسماء الهیه ونسب ذاتیهٔ احدیه عین اعتبار ایله ذات حقك غیری دكلدر پس بحسب الحقیقه سن
ذات حقك مرآتی سن پس امر مختلط ومنبهم ومشتبه اولدی زیرا حق سنك نفسكه مرآتدر پس حق باطن وسنك
نفسك ظاهر اولور وسن حقك اسماسنه مرآتسن زیرا اسماء الهیه سنك عینكه متجلیه دربس اسماء جهتیله سنده
حق ظاهر در وسن باطن سن پس حقله خلقدن هر بریسی آخره مرآت واقع اولوب ظاهر وباطن وغیب
وشهادت اولمغله ظهور وبطون وسائر نسب اسمائیه وشئون ذاتیه ذاتك عینی اولمغله امر وجود وشهود بعض
مشاربه اهلنه مشتبه اولدی وكذلك حقك تجلی ذاتیسی انسانك نسبت غیبیه سنه كه آنك عین ثابته سیدر *
مرآتدر ووجود حق تجلی اعتبار ایله اعیان ثابته ده ظاهره در واعیان ثابته باطنه در * پس متجلی له اولان عین
ثابته استعداد غیر مجعول صورتی ایله وجود حق مرآتنده ظاهره اولور مع هذا نسبت غیبیه اولان عین ثابته

وجود حقك عینیدر * زیرا نسب ذاتیه در وانك معلومیتی صورتی حقك صورت علمیه سیدر * پس حقیقت
وخلقیت ایله امر وجود مبهم اولور) (فمنا من جهل فی علمه فقال العجز عن درك الادراك ادراك) (پس بزدن
یعنی ورثهٔ محمدیه‌دن بعضمز حیرت وهیماندن علمنده جاهل اولدی یعنی علمی اكا حیرت اعطا ایتدی پس حقله
خلق ما بیننده تمیزده متحیر اولدیلر بوتقدیر اوزره فی علمه ضمیری من قولنه راجع اولور وضمیر امره راجع اولمق
جائزدر * یعنی بزدن بعضمز امر وجود علمنده جاهل یعنی متحیر اولدی وعجزه اعتراف ایدوب العجز عن درك
الادراك ادراك دیدی یعنی ادراكك ادراكندن عجز ادراكدر * پس ادراكك غایتی امری علی ما هو علیه
ادراكدن عجزه اعترافدر وبو حیرت ربزدنی فیك تحیرا قولنده مطلوب اولان حیرتدر كه جهت معینه عدم
انحیازدر) (فالتقاء والعجز عن درك ما یعجز عن ادراكه هو غایة الادراك) (كما قال ابو بكر الصدیق رضی الله
تعالی عنه العجز عن درك الادراك ادراك) (ومنا من علم ولم یقل مثل هذا وهو اعلی القول بل اعطاه العلم
السكوت ما اعطاه العجز) (وبزدن بعضمز مظهریت كلیه واحاطت احدیت جمعیه ایله امری عالم اولدی یعنی
حق تجلی ذاتی اعتبار ایله عبدك غیبی ایچون یعنی نسبت غیبیه‌سی ایچون مرآتدر * وعبد وجود عینیسی ایله
حق ایچون مرآتدر اسماسی اعتبار ایله كه اسماسنك احكام وآثارنی آنده مشاهده ایدر * پس امری عالم اولان
كمسنه بونك كبی یعنی قائل اول كبی ویا قول اول كبی دیمدی یعنی عجزی اظهارا ایتمدی وآنك قولی قول اولدن
اعلادر آنك علمی اكا عجز اعطا ایتمدی اولكی كبی بلكه اكا سكوت اعطا ایتدی یعنی سكوتی كمال معرفتندندر
عجزندن دكلدر * بوتقدیر اوزره كلامده تقدیم وتأخیر واقع اولور ای اعطاه العلم العجز بل اعطاه السكوت
وبل قولی ولم یقل مثل هذا قولندن اضراب اولمق جائزدر ای لم یقل مثل هذا بل اعطاه العلم السكوت یعنی بونك
كبی دیمدی بلكه علم اكا سكوت اعطا ایتدی عجز اعطا ایتمدی (وهذا هو اعلی العلم بالله ولیس هذا العلم الا لخاتم
الرسل وخاتم الاولیاء وما یراه احد من الانبیاء والرسل الا من مشكوة الرسول الخاتم ولا یراه احد من الاولیاء
الا من مشكوة الولی الخاتم) وبو عالم عالم بالله اولان طائفه نك اعلاسیدر وعلم بالله مراتبندن بومرتبه عالیه در
وبو علم اصالة حاصل دكلدر * الا خاتم رسل ایچون وخاتم اولیاء ایچون وبو علمی انبیا ورسلدن براحد مشاهده ایتمز
الا رسول خاتم مشكاتندن واولیادن براحد كورمز الا ولی خاتم مشكاتندن (امدی) ورثهٔ محمدیه‌دن بومقامده بو
شهود ایله شول كمسنه متحقق اولور كه سعهٔ قابلیه ومظهریهٔ كلیه ایله تعین اولك مظهری اوله وتعین اول ظاهریتی
ایله یعنی جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه ایله آنك وجود عینیسندن ظاهر اوله وباطنیتی وجمعیهٔ احدیه‌سیله
آنك عین ثابته سنده منطبع اوله وعین ثابته‌سی خصوصیت جزئیه ایله مخصوصه اولمیه مظهریهٔ كلیه وسعهٔ
اطلاقیه ایله جمیع اعیان ثابته وحقایق غیبیه‌یی احاطت جمعیهٔ احدیه ایله محیطه وجامعه اوله وجمیع اعیان
وحقایق آنده منطبقه اوله پس جمیع اعیانك عینی وحقایقك حقیقتی اوله * پس آنك قابلیتنده اكا اولان تجلی
عین معینه‌سی وقابلیت احدیهٔ جمعیهٔ مطلقه‌سی حسبی اوزره تجلیٔ احدیٔ جمعی كمالی اولور * پس بوتجلیده
ذاتی آنك ظاهریله حقك ظاهرنی وباطننی مشاهده ایدر * وباطنیله دخی حقك باطننی وظاهرنی مشاهده ایدر
واحدیت جمعیهٔ احاطیه‌سیله وكمالی وختمی اولان خصوصیله جمع ظاهریتنیله جمع باطن بیننی جمع ایده وحق
شهود عینیله حق دخی آنی شهود واحدی وجمعی ایله مشاهده ایدر سه كه عین واحده‌ده تعین وحصردن
مطلق اوله پس اول مقامده تجلی اكا علمك غایتنه احاطتی وسكوتی وعدم حیرتی احاطه اعطا ایدر بوشهود واقع
اولمز الا حقیقت انسانیهٔ كمالیهٔ محمدیهٔ ازلیهٔ ابدیه ایچون وبو حقیقت جمعیهٔ احدیهٔ كمالیه ایچون مرتبهٔ
ظاهریتنده ومظهریتنده ودخی عالمك شهادتنده تعین احدی وجمعی واردر * وكذلك مرتبهٔ باطنیه وغیبیتنده
وملكوتنده انكیچون تعین احدی وجمعی وكمالی واردر * پس اول حقیقتك ظاهریتی نبوت وباطنیتی ولایتدر
ونبوت ایله ولایتدن هر بریسی ایچون ایكی جمع واردر بریسی جمع جمعدر وبریسی فرقدر * پس آدم علیه
السلامده اولان جمعیت قبل التفصیل صور مظهریهٔ عنصریهٔ انسانیه جمعیاتك احدیتی جمعیتیدر * پس آدم
جمع جمع صورتیدر * وبعد التفصیل اولان جمع كه جمع فرقدر آدمدن ختم ظاهر وختم باطنه وارنجه نوع
انسانیدن انبیا واولیادن اولان مظاهر كلدر وبو مرتبه ایچون جمیع محامد وكمالات ذاتیه والهیه جمعنك احدیتی
واردر * پس اكر بومرتبهٔ احدیهٔ جمعیه انسان كاملك ظاهریتی مرتبه سنده اوله حق اولورسه كه اول نبوتدر

پس بو احديهٔ جمعيهٔ كماليه ايله قائم اولان خاتم انبيا ورسل (محمد بن عبد الله) صلى الله عليه وسلم اگر جميع كمالات ومحامد جمعنك احديتى مرتبهٔ كماليهٔ انسانيهٔ الهيهٔ ذاتيه باطننده كه ولايتدر اوله جق اولورسه پس جميع كمالات حقيقيهٔ معنويه كه حقيه وخلقيه جمعى احديتنك باطننده متعين اولوب انكله قائم اولان خاتم ولايتدر* پس اگر احديه در* جمع جمع خصوصى احديتى اوله جق اولورسه* پس آنده قائم اولان* خاتم ولايت محمديهٔ خاصه دركه مرتبهٔ ختميتده محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك اكمل وارثيدر* واگر احديت جمع جمع عالم احديتى اوله جق اولورسه احديت جمعيهٔ انسانيهٔ كماليه نك باطنى روحنده* پس آنده وانكله قائم اولان روح الله وكلمة الله اولان عيسى عليه السلام دركه نشأت اخراده على الاطلاق خاتم ولايت عامه در پس بو اصولى سن عارف اولدقدنصكره عارف اولورسنكه تحقيق حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ جمعيهٔ احديه نك اسمى على سبيل المطابقه محمددر پس اگر جمعيت ظاهريه ونبوت حيثيتيله اوله جق اولورسه* پس حقايق وجوبيه ونسب الهيه اولورسه جمعى جمعنك احديتى مظهريدر وبو جمع اختصاصى وختمى ايچون روح ومعنى وصورت واردر* وصورت دخى روح ايله معنى بيننى جامعه در* زيرا صورت معنويه وروحيه جمعنك لوازم وخصايصى وعوارضيله احديتيدر پس تحقيقكم حقايق ومعانى اجتماع احدى ايله مجتمعه اولسه وتسويهٔ الهيه صورتى آنلر اوزره ظاهره اولسه والله تعالى اول صورته نفس رحمانيسيله احديهٔ جمعيهٔ كماليه روحنى نفخ ايلسه صورت مذكورهٔ محمديه بوصورت الهيهٔ احديهٔ جمعيهٔ كماليه ايله جمعيت روحيت بيننده وجمعيت معنويهٔ حقيقيه بيننده وجمعيت جسدانيهٔ بشريه بيننده محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اولور وآنك جمعيت ظاهريه سنه مخصوص اولان* ابو البشر آدم عليه السلامدر وانك باطنيتى روحى جمعيتنه مخصوص اولان عيسى روح اللهدر ومرتبهٔ معنويهٔ حقيقيه باطننده جمعيات احديه بيننده جمعيهٔ جمعه مخصوص ولايت اولان خاتم خاصه منشئ فصوص (محمد بن على بن عربيدر) رضى الله تعالى عنه وبو خاتمك جمعيتى جامعه در جمعيتك روحى ومعناسى وصورتى بيننده* وانك جمعيتى حقيقتيله جمعيتك روحى ومعناسى وصورتى بيننده وآنك جمعيتيله جمعيتك ظاهريتنى مستلزمه در وبو خاتمك ختم نبوته نسبتى حقيقة ابن صلبى نك نسبتى كبيدر وروح الله اولان عيسانك ختم نبوته نسبتى ابن غير صلبينك نسبتى كبيدر وختميت بطون ايله ولايت بينهماده مشتركدر (امدى) اى طالب معرفت حقيقت انسانيهٔ كماليه واى مائل انوار مشكات خاتم ولايت محمديه شويله معلوم اوله كه حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ محمديه ظاهريتيله جميع تعينات الهيه واسمائيه يى حاويه واصول حقايق انبيايى جامعه در* وجميع حقايق انبيا آنده متعينه در* زيرا هر برنبى اسماء كليه دن براسم خاصه مظهردر واول اسم حقيقتيله حقه مستنددر وآنك حسبيله احكام نبوت ورسالتى حقدن آخذدر* واسماء الهيه سعت حكم وتعلقده وآثار اسمايه شمولده متفاوته در* پس انبيا بيننده تفاصل آنلرك احوالى واصولى اولان اسمانك تفاوتى حسبيله در وانلرك نبوتى نبوت جزئيه در* ولكن هر قنقى نبينك مأخذ نبوتى واصل مستندى اولان اسم* سائر اسمايه شمولده اوسع وسائر اسمانك احكام وخواصنى اجمع كبيدر اول نبى جمعيت محمديه يه اقربدر* پس هر نبى نبوته متعلقه اولان علومى حقيقة الحقايقده آنك حقيقتى اولان اسم الهيدن اخذ ايتديكن حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ محمديه دن اخذ ايدر* اول اسمك سعت حكمى حسبيله* زيرا اول حقيقت جميع حقايقك مبدائى ومجمعيدر* وبو مرتبهٔ الهيه يه مشكات خاتم انبيادير لر وكذلك حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ محمديه باطنيتيله اسماء الهيه وصفات ربانيه نك باطنيتى اولان نسب ذاتيه سيكه ذاته نسبت اولنور جامعه در* وجميع حقايق وجوبيه وامكانيه نك مأخذ فيضى بو مرتبه در وبو مرتبهٔ الهيه يه مشكات خاتم ولايت ديرلر وبونكله لا تعين بيننده فرق يوقدر الا نفس تعين ايله* پس جميع اوليانك ولايت جهتيله جميع انبيانك بو مرتبه يه يعنى خاتم ولايت محمديه مرتبه سنه مخصوصه اولان علوم واذواقى بو مشكاتدن اخذ اولنور* يعنى بوندن اخذ ايدرلر وبو مرتبه دن اخذ وجه خاص ايله واقعدر بلكه استهلاك كى سبيله* بو مرتبهٔ جامعه نك اخذده انطباعى جهتيله واقعدر واما نبوته متعلقه اولان علومك اخذى وسايط ايله در* انكيچون انبيا نبوتلرى جهتيله بو مرتبه دن اخذ ايتمزلر زيرا نبيده نسبت خلقيه لازمه در وبو مرتبه ده نسبت خلقيه مستهلكه در* پس انبيانك خلقيتى حقيتده مستهلكه اولدقده بو مرتبه يه متعلقه اولان علومى ولايتلرى جهتيله اخذ ايدرلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم احيانا احكام كثرتدن منسلخ

اولوب اول مرتبه نك وحدتنده مستغرق اولديغنه (ان لى مع الله وقتا لا يسعنى فيه ملك مقرب ولا نبى مرسل) قولى ايله اشارت ايلدى* پس جميع انبيا واوليانك مبدأ فيضلرى بو مرتبهٔ الهيهٔ احديهٔ جمعيه در* لكن انبيا نسبت خلقيه ايله بلا واسطه بو مرتبه دن اخذ ايتمزلر زيرا ذكر اولنديغى كبى نسبت خلقيه آنده مستهلكه در وآنلر بو مرتبه يه واصل اولدقلرنده نسبت خلقيه دن منسلخ اولورلر وولايتلرى جهتيله بو مرتبه دن معرفت الهيه يه وتوحيد ذاته ووحدته متعلقه اولان علومى اخذ ايدرلر* پس صفت نبوت ايله متصف اولدقلرنده* بو مرتبه نك ظاهريتى اولان قاب قوسين مرتبه سندن وآنك مادونى اولان مراتب الهيه وكونيه دن اخذ ايدرلر پس على كل التقديرين فيض الهى بو مرتبه دن نازلدر* ولكن نبوت جهتيله انبيانك اخذى اول مرتبه نك ظاهريتندندر واوليا استهلاكى وولايتلرى جهتيله آنك باطنيتندن اخذ ايدرلر* پس مطلقا حقيقت انسانيهٔ كماليه يه مخصوصه اولان علومى انبيا ورسل اخذ ايتمزلر الا مشكات خاتم رسلدن* واوليادن برولى مشاهده ايتمز الا مشكات خاتم ولايتدن وبو ايكى مرتبه ظهور وبطون جهتيله براعتبار ايله مراتب الهيه دندر بينهماده تفاوت نسبت ايله در* زيرا حقيقت محمديه نك ظاهرى نبوت وباطنى ولايتدر* پس اسم ظاهر احكامنك قيامى واسم ظاهرك امدادى اسم باطندندر واسم باطن احكامنك وآثارينك ظهورى اسم ظاهر ايله در* پس تفاضل نسب الهيه بيننده در* وبراعتبار ايله حقيقت الهيهٔ كماليه حقيقت محمديه در آنك ظاهرى نبوت كليهٔ محمديه در وآنك باطنى ولايت مطلقهٔ محمديه در* پس محمد صلى الله تعالى عليه وسلم ظاهرده خاتم نبوت وباطنده خاتم ولايتدر* ولكن ظاهرك مقتضاسى كثرت وقيددر وباطنك مقتضاسى وحدت واطلاقدر* پس بر وجهله ظاهر وباطن برى برينه مخالف اولمغله وحدتك واسرار قضا وقدرك احكامى احكام ظاهره اوزره غالبه اولوب نبى عليه السلامه حين دعوتده فتور لازم كلسون ديو نبوت مطلقه ده آنك نفس كريمه سى متعينه دركه دور نبوتده انك اوزره دائردر* وولايت مطلقه ده ورثهٔ كاملندن وارث اكمل اولان برشخص متعيندركه اول مرتبه نك انطباعنه مرآت كبيدر وبراعتبار اوزره ظاهر نبوتدر ونبوت صفات خلقيه دندر وباطن ولايتدر وولايت صفات الهيه دندر وهو الولى الحميد وظاهر خاتم نبوت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايله قائمدر واول مشكات خاتم نبوت ايله تسميه اولنور وباطن دخى كذلك اكمل ورثه دن خاتم ولايت محمديه اولان ولى ايله قائمدر واول مشكات ايله تسميه اولنور پس جميع انبيا ورسل خاتم نبوت مشكاتندن اخذ ايدرلر آنلرك احوالى واصولى اولان اسمانك سعت احاطتى حسبيله ومشرب ختميهٔ محمديه يه مخصوصه اولان علومى جميع اوليا دخى مشكات خاتم ولايتدن اخذ ايدرلر (حتى ان الرسل لا يرونه متى رأوه الا من مشكاة خاتم الاولياء فان الرسالة والنبوة اعنى نبوة التشريع والرسالة منقطعان والولاية لا تنقطع ابدا فالمرسلون من كونهم اولياء لا يرون ماذكرناه الا من مشكاة خاتم الاولياء فكيف من دونهم من الاولياء) حتى تحقيق رسل عليهم السلام علم مذكورى مشاهده ايتدكلرنده آنى مشاهده ايتمزلر الا خاتم اوليا مشكاتندن زيرا رسالت ايله نبوت يعنى نبوت تشريع ورسالت تشريع منقطعاندر وولايت الهيهٔ محمديهٔ كليه ابدا منقطعه اولمز پس مرسلون اوليا اولدقلرى حيثيتله بزم ذكر ايتديكمز علمى مشاهده ايتمزلر الا خاتم اوليا مشكاتندن فكيف كه اوليادن انبيانك مادونى اولان كمسنه آندن اخذ ايتميه (امدى) وجه مذكور اوزره ولايت نبوتك باطنى ونبوت ولايتك ظاهريدر ومشكات خاتم اوليا ولايت خاصهٔ محمديه دن عبارتدر يعنى جميع انبيا واوليا ده متفرقه اولان ولاياتى جامعه وجميع اشيانك وجوه خاصه سن وجميع موجوداتك اعيان وحقايقك مشتمله اولان ولايت ولايت الهيهٔ مطلقه در ومشكات خاتم انبيا رسول عليه السلامك نبوت خاصهٔ ختميهٔ تشريعيه سندن عبارتدركه رسول عليه السلامك بو مقامه اختصاصيدر آنك خصوصيهٔ ذاتيه سيله* پس مشكات خاتم انبيا جميع انبياده متفرقه اولان نبواتك جمعنك احديتيدر* وانبيا اول نبوت مطلقه نك تفاصيلى صورتيدر* ورسول عليه السلام آنك احديتى جمعنك صورتيدر* پس نبوت نبى ايچون برنسبت اختصاصيه در الله ايله امتى بيننده واسطه در ونبوت مطلقهٔ ختميه دن انكله اخذ ايدرامتنك احوالنه لايق ومناسب اولان شيئى كه مصالح ظاهرهٔ دنيويه لرى وسعادت باطنيهٔ دينيهٔ اخرويه لرى آنده محصله در* ولكن هر نبى نبوتنى وشريعتى احكامنى ولايتيله اخذ ايدر زيرا حقيقت ولايت قرب وقرب درجاتنك نهايتى واسطه نك ارتفاعيدر (لى مع الله وقت لا يسعنى فيه ملك مقرب ولا نبى مرسل) ونبوت

واقعه اولمز الاملك واسطه سيله كه نبى يه وحى ايدر پس مشكات ولايت اكرچه كيم بالاصاله رسول الله ايچوندر
ولكن آنده متعين اولوب قائم اولان كسنه يه مخصوصه درانكيچون آنك حقنده مشكات خاتم اوليادينلور
وهر نبى حكم الهيه يى ولايتى جهتيله مشكات خاتم ولايتدن بش ضرب اوزره اخذ ايدر برحكمت مختصه در
امتنه شامله دكلدر وبرحكمت نبى ايله امتى آنده مشاركدر * وبرحكمت امتنه مختصه در امتنه شامله دكلدر
وبرحكمت نبى ايله امتى آنده مشاركدر وبرحكمت امتنه مختصه درنبى يه شامله دكلدر * پس رسل ايله انبيا
بوعلم خاصى اوليا اولدقلرى جهتيله خاتم اوليا مشكاتندن اخذ ايدرلر * زيرا رسالت ايله نبوت تشريعيه
منقطعه درو ولايت منقطعه دكلدر وبوكلام ايكى وجهى مشتملدر بروجه بودركه نبوت ايله رسالت تشريعيه
انبيا ورسل ايچون صفت دائمه دكلدر نشأت دنيويه يه مخصوصه در * پس نشأت دنيويه لرندن انتقال
ايتدكلرندنصكره * نبوت ورسالت جهتيله اولان اخذ دخى منقطع اولور زيرا نبوت ورسالت منقطعه اولدى *
پس برازخ اخرويه وحضرات علويه ده ولايت جهتيله معدن واحد اولان ولايت محمديه ختميه مشكاتندن
اخذ ايدرلر زيرا دائما ابدا انبيا ايله رسلدن فيض منقطع دكلدر * وبروجه دخى بودركه نبوت ايله رسالت صفات
خلقيه دندر بونلر ايله اخذ اولنان احكام حوادثا كوانه راجعه واسماء وصفاته واحوال ملكوت وجبروتدن
وعجايب غيبدن اخباره متعلقه اولان احكامدر وحدت ذات الهيه يه واعيان غيبيه ونسب ذاتيه يه اطلاع
وولايت خاصه محمديه يه خصيصه اولان حكم واسراره وقوف ميسر دكلدر * ونبى ايله رسول نسبت خلقيه ايله
متلبس اولديغى حينده بغير واسطة مشكات محمديه دن اخذ ايتمك متصور دكلدر * پس نشأت دنيويه ده انبيا
ومرسلينه الله تعالى سر وحدته متعلقه اولان علومى اشهاد ايتمك ديلسه آنلردن صفت خلقيه يى بالكليه
سلخ ايدوب احكام كثرتى رفع ايدر * ونبوت ورسالت آنلرك صفات ذاتيه لرندن وحقك صفاتندن اولمغله
آنلردن منقطعه اولور زيرا آنلرك صفت ذاتيه لرى فقر كلى واستهلاك كليدر وولايت دخى حقك صفاتندندر *
پس نبوت ورسالتك مشكات خاتم ولايتده كه اسماء الهيه واعيان غيبيه احديتنك صورتيدر مدخلى يوقدر *
پس نبوت ورسالت جهتيله اولان اخذ دخى منقطع اولدى وولايت جهتيله اولان اخذ غير منقطع اولدى
پس انبيا ورسل وسائر اوليا دخى كرك نشأت دنيويه ده موجود اولسونلر ايكن وكرك نشأت اخرويه يه انتقال ايدوب
برازخ روحانيه وحضرات علويه ده علم مذكورى مشاهده ايتمك استسه لر مشاهده ايتمزلر الا جامعة الكل اولان
خاتم ولايتدن وآندن اخذ ايدرلر ورسالت ونبوت تشريعيه منقطعه در وولايت جهتيله نبوت تحقيقيه
وتعريفيه منقطعه دكلدر * زيرا اللهدن اخذ دائما واللهك القا وتجليسى وتعليم واعلامى ابدا ولايتدن منقطع
دكلدر زيرا الله تعالى كندى نفسنى ولى ايله تسميه ايتدى نبى ورسول ايله تسميه ايتمدى پس حتى ان الرسل لا يرونه
متى رأوه الا من مشكات خاتم الولايه قولنك معناسى ديمك اولوركه حق تعالى رسل ايله انبيا ولايت ختميه
ايله قربه خصيصه اولان علومى وحكمى اشهاد ايتمك ديلسه اشهاد ايتمز الا مشكات خاتم اوليا اولان ولايت
خاصه محمديه دن خصوصا سر قدرى كه آنك علمى مقام دعوت علميه منافيدرنته كيم حضرت موسى عليه
السلامه انا على علم علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله لا اعلمه انا ديدى پس خاتم ولايت محمديه
مرتبه سنده اولمغله افراددن اولان خضردن موسانك علم لدنى اخذنه نظر ايله وملكدن وشجردن اخذنه نظر
ايله فكيف كه مظهر روح محمديدن اخذ ايتميه * وانبيا ورسل خاتم اوليا مشكاتى ايله بو منابه ده اولمق بطريق
اولى واوجب * سائر اوليا مشكات خاتمدن اخذ ايدرلر وشيخ رضى الله تعالى عنه فتوحات مكيه ده اون دردنجى
بابده ايتدى واما القطب الواحد فهو روح محمد صلى الله تعالى عليه وسلم وهو الممد لجميع الانبياء والرسل سلام الله
عليهم اجمعين حين النشاء الانسانى الى يوم القيامة قيل له صلى الله تعالى عليه وسلم) (متى كنت نبيا فقال صلى
الله تعالى عليه وسلم وآدم بين الماء والطين وكان اسمه مداوى الكلام فانه بجراحات الهوى خبير والراى والدنيا
والشيطان والنفس بكل لسان نبوى اورسالى اولسان الولاية وكان له نظر الى موضع ولادة جسمه بمكة والى
الشأم ثم صرف الان نظره الى الارض كثيرة الحر واليبس لا يصل اليها احد من بنى آدم بجسده الا انه قد رآها بعض
الناس من مكة فى مكانه من غير نقلة رويت له الارض فرآها وقد اخذنا نحن عنه علوما جمة بما خذ مختلفة ولهذا
الروح المحمدى مظاهر فى العالم اكمل مظهره فى قطب الزمان وفى الافراد وفى ختم الولاية المحمدى وختم الولاية العامة

الذى هو عيسى عليه السلام وهو المعبر عنه بمكة انتهى كلامه) (وان كان خاتم الاوليا تابعا فى الحكم لما جاء به
خاتم الرسل من التشريع فذلك لا يقدح فى مقامه ولا يناقض ماذهبنا اليه) (واكرچه كيم خاتم اوليا حكمنده
تابع اولديسه تشريعدن خاتم رسل من عند الله كتورديكى شيئه پس حكمده تبعيت خاتم اوليانك مقامنه
قدح ويرمز وبزذاهب اولديغمز شيئه مناقض اولمز يعنى وجه مذكور اوزره مشكات خاتم اوليا اولان مراتب
مطلقه على السويه دركرك رسول عليه السلامك باطنى اولان ولايت خاصه محمديه اعتبار اولنسون وكرك صفات
الهيه دن برصفت كليه ومراتب الهيه دن برمرتبه جامعه كليه اعتبار اولنسون جميع مراتب الهيه يى جامعه
ومحيطه در وجميع انبيا ومرسلينك واولياء كاملينك مأخذ علمى ومبدأ فيضيدر * پس اول مشكاتده متعين
اولان خاتم اوليا اول مرتبه كليه ده تعينى واول مرتبه نك آنده انطباعى حسبيله مأخذ كل ايكن واول
مرتبه ده استهلاكى حسبيله مظهر جمع وتفصيل ايكن * خاتم رسلك شريعتى حكمنده * خاتم رسله تبعيتى علو
مقامنه قدح ويرمز * وانبيا ورسل اوليا اولدقلرى حيثيتله آنك مشكاتندن اخذ ايدوب متبوع كل اولديغنه
مناقض اولمز قال داود القيصرى ولا ينبغى ان يتوهم ان المراد بخاتم الاولياء المهدى فان الشيخ صرح بانه عيسى
عليه السلام وهو يظهر من العجم والمهدى من اولاد النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ويظهر من العرب انتهى
كلامه (امدى) بونده خاتم ولايتدن مراد مهدى اولمديغى كبى عيسى عليه السلام دخى مراد دكلدر زيرا عيسى
عليه السلام خاتم ولايت عامه در بواسنده اولان ولايت عامه كه آدم عليه السلامدن بدأ اولندى عيسى عليه
السلامله ختم اولور (قال الله تعالى) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم) (قال الشيخ رضى الله تعالى عنه
فى الفتوحات فى الباب الثالث والسبعين فى الفصل الثالث عشر الختم ختمان ختم يختم الله به الولاية مطلقا
وختم يختم الله به الولاية المحمدية فاما ختم الولاية على الاطلاق فهو عيسى عليه السلام فهو الولى بالنبوة المطلقة
فى زمان هذه الامة وقد حيل بينه وبين نبوة التشريع والرسالة فينزل فى آخر الزمان وارثا وخاتما الاولى بعده بنبوة
مطلقة كما ان محمدا صلى الله تعالى عليه وسلم خاتم النبوة لا نبوة تشريع بعده وان كان بعده عيسى عليه السلام
من اولى العزم من الرسل وخواص الانبياء ولكن زال حكمه من هذا المقام بحكم الزمان عليه الذى هو لغيره
فينزل وليا ذا نبوة مطلقة يشاركه فيها الاولياء المحمديون فهو منا وسيدنا فكان هذا الامر اوله نبى وهو آدم
وآخره نبى وهو عيسى اعنى نبوة بالاختصاص فيكون له يوم القيامة حشران حشر معنا وحشر مع الرسل
واما ختم الولاية المحمدية فهو الرجل من العرب من اكرمها اصلا ويدا وهو فى زماننا اليوم موجود عرفت به سنة
خمس وتسعين وخمسمائة ورأيت العلامة التى له قد اخفاها الحق فيه عن عيون عباده وكشفها الى بمدينة فاس
حتى رأيت خاتم الولاية منه وهو خاتم النبوة المطلقة لا يعلمه كثير من الناس وقد ابتلاه الله باهل الانكار عليه
فيما يحقق به من الحق فى سره من العلم به وكما ان الله ختم بمحمد صلى الله عليه وسلم نبوة التشريع كذلك ختم الله
بالختم المحمدى الولاية التى تحصل من الوارث المحمدى لا التى تحصل من سائر الانبياء فان من الاولياء من يرث
ابراهيم وموسى وعيسى عليهم السلام فهم لا يوجدون بعد هذا الختم المحمدى وبعده فلا يوجد ولى على قلب محمد
صلى الله تعالى عليه وسلم هذا يعنى ختم الولاية المحمدية واما ختم الولاية العامة التى لا يوجد بعده ولى فهو عيسى
عليه السلام وقال فى الفصل الخامس عشر ما سبب الخاتم ومعناه فلنقل كمال المقام سببه والمنع والحجر معناه وذلك
ان الدنيا لما كانت لها بدؤ ونهاية وهو ختمها قضى الله سبحانه ان يكون جميع ما فيها بحسب نعتها له بدؤ وختام
وكان من جملة ما فيها تنزيل الشرائع فختم الله هذا التنزيل للشرائع بتشريع محمد صلى الله تعالى عليه وسلم فكان
خاتم النبيين وكان الله بكل شئ عليما وكان من جملة ما فيها الولاية العامة ولها بدؤ من آدم فختمها الله بعيسى
فكان الختم يضاهى البدأ اذ مثل عيسى عند الله كمثل آدم فختم بمثل ما به بدأ فكان البدؤ لهذا الامر بنبى مطلق
والختم به ايضا ولما كانت احكام محمد صلى الله تعالى عليه وسلم عند الله تخالف احكام سائر الانبياء والرسل
فى البعث العام وتحليل الغنائم وطهارة الارض واتخاذها مسجدا واوتى جوامع الكلم ونصر بالمعنى وهو الرعب
واوتى مفاتيح الخزائن وختمت به النبوة وعاد حكم كل نبى بعده حكم ولى فانزل فى الدنيا من مقام اختصاصه
استحق ان يكون لولايته الخاصة ختم يواطى اسمه اسمه صلى الله تعالى عليه وسلم ويحوز خلقه وما هو المهدى
المعروف المسمى المنتظر فان ذالك من سلالته وعترته والختم ليس من سلالته الحسية ولكنه من سلالة اعراقه

واخلاقه صلى الله تعالى عليه وسلم وقال رضى الله تعالى عنه فى الفتوحات فى الباب الخامس والستين
ولقد رأيت لنفسى رؤيا فى هذا النوع واخذتها بشرى من الله تعالى فانها مطابقة لحديث نبوى عن رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حين ضرب لنا مثله فى الانبياء فقال مثلى فى الانبياء كمثل رجل بنى حائطا فاكمله الا لبنة
واحدة فكنت انا تلك اللبنة فلا نبى بعدى ولا رسول فشبه النبوة بالحائط والانبياء باللبن الذى قام به هذا الحائط
وهو تشبيه فى غاية الحسن فان مسمى الحائط بهذا المشار اليه لم يصح ظهوره الا باللبن فكان خاتم النبيين فكنت
بمكة سنة تسع وتسعين وخمسمائة ارى فيما يرى النائم كان الكعبة مبنية بلبن فضة وذهب لبنة فضة ولبنة ذهب
وقد كملت بالبناء وما بقى فيها شئ وانا انظر اليها والى حسنها فالتفت فى الوجه الذى بين الركن اليمانى والركن
الشامى وهو الى الركن الشامى اقرب موضع لبنتين لبنة فضة ولبنة ذهب ينقص من الحائط فى العينين فى الصف
الاعلى ينقص لبنة من ذهب وفى الصف الذى تحته ينقص لبنة من فضة فرأيت نفسى قد انطبقت فى موضع
تلك اللبنتين الفضة والذهب فكمل الحائط ولم يبق فيه شئ ينقص وانا واقف انظر اليه واعلم انى تلك اللبنتان
لاشك فيها وانهما عين ذاتى لا غيرى فاستيقظت وشكرت الله عز وجل وقلت متأولا انى من صنفى الاتباع لرسول
الله صلى الله تعالى عليه وسلم فى الانبياء عليهم السلام وعسى ان اكون من ختم الله الولاية بى وما ذلك على الله
بعزيز وذكرت حديث النبى صلى الله عليه وسلم فى ضرب المثل بالحائط وانه كان تلك اللبنة فقصصتها على بعض
علماء هذا الشان بمكة فاخبرنى بالذى وقع فى وما سميت له الرائى من هو فالله تعالى اسأل ان يتمها على بمنه وكرمه
فان الاختصاص الالهى لا يقبل التحجير ولا الموازنة ولا العمل وان ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل
العظيم) انتهى كلامه) (فانه من وجه يكون انزل كما انه من وجه يكون اعلى) (پس خاتم اوليا من وجه انزل اولور
نته كيم اول من وجه اعلا اولور وانزل اولديغى وجه بودر زيرا عبوديت كامله ايله متصفدر وعبوديتى اتم اولور
جميع اشيادن * وناموس صاحبى دكلدر * بلكه خاتم رسلك احكام شرعيه سنده اكا تابعدر واحكام شرعيه يى
آندن اخذ ايدر * پس تبعيتى اعتباريله انزل اولور واعلا اولديغى خاتم رسل آنك مشكاتندن اخذ ايتديكندن
اوتريدر * زيرا خاتم رسل دعوتى زماننده احكام كثرتك بعضيله متلبس اولمغله وساطت ملك ايله اخذ ايدر وخاتم
اولياء ين جمعده در مأخذ كادرو آنك اخذى بغير واسطه در (امدى) امر ذكر اولنديغى كبى ايكن سن وهم
ايتمه كه مشكات خاتم ولايتده متعين ومنفرد اولان شخص شخصيتيله من جميع الوجوه خاتم رسلدن افضل اوله
زيرا خاتم اوليا اول مرتبهٔ جامعهٔ كليه مظهريتنده وجود ايله متصف دكلدر تا كم آنك وجودى ايچون افضليت
ثابته اوله (امدى) مراد ذكر اولنديغى اوزره نبوت ولايتك ظاهرى وولايت نبوتك باطنيدر پس نبوت ختميتنده
متعين اولان ولايت ختميتنده متعيندر * پس ظاهر جهتيله كه نبوتدر باطن جهتندن كه ولايتدر اخذ ايدر *
پس باطنى ظاهرندن اوسع واشمل واعلا واكملدر زيرا ظاهر خلق وكثرت وباطن حق ووحدتدر پس آنك نبوتندن
ولايتى اعلى وافضلدر ولايتنده متعين اولان شخصكه خاتم اوليادر آنك مرآتنده اولان ولايت مطلقه دن اخذ
اولنديغى اعتباريله اعلادر واول ولايت مطلقهٔ محمديه در كه خاتم رسل عليه السلامك باطنى ولايتيدر ولكن خاتم
رسل آنك ولايت مطلقه سى اعطا ايتديكى علومى شريعت ظاهره سنده اظهار ايده مز * زيرا وصف رسالت ونبوت
مانعدر زيرا رسالت ونبوتك مقتضاسى خلق وكثرتدر وولايتك مقتضاسى حق ووحدتدر پس خاتم رسالك
باطنندن وولايتندن الله تعالى اكا خصيصه اولان علومى اظهار ايتمك ديلسه پس خاتم رسالك اكمل ورثه سندن
اول ولايتده متعين اولان خاتم اوليا صورتيله اظهار ايدركه * خاتم رسالك حسناتندن بر حسنه در * وحقيقى
مظاهرندن بر مظهردر (امدى) خاتم اوليا مشكاتندن كه خاتم رسالك باطنى وحقيقتيدر * خاتم رسل اخذ ايتمك
دكل * بلكه خاتم رسل نسبت خلقيه ايله متصف وقيد نبوت ايله مقيد ايكن ارواح علويه مظاهرندن جبرائيل
عليه السلام ايله سائر ملائك كبى ودخى صور مثاليه وصور حسيه مظاهرندن هر قنقى مظهره توجه ايتسه اول
مظهرده وجه خاصك تجليسندن اكا انباء خاص حاصل اولوردى واول مظهرده اولان وجه حقدن نبوتى اخذ
ايدردى پس اول مظهر نبى يه نبوتى اعطا ايدوب آندن اخذ ايتمكله ووجوه الهيه دن بر وجهى آنده مشاهده
ايتمكله نبيدن اعلا اولور زيرا نبى كندى نفسنده كندى خلقيتنى مشاهده ايدوب آنده حقيقتى مشاهده ايتدى
پس آنك شهودى نظرنده مظهريت حكمى رفع اولنور پس بو وجه اوزره علويه نبينك حالندن منبعث اولور *

وبودخى

وبودخى نبينك نبوتك كمالندندركه رسول عليه السلامه مخصوصدركه عبوديت محضه دن سيادته رفع رأس
ايتمدى جميع اشياده وجوه الهيه يه ناظر ايدى واكر نبوت نسبت خلقيه ولايته صفت الهيه اعتبار اولنور ايسه
پس اول دخى ايكى وجهدن خالى دكلدر ولايت يا خاتم نبوت ايچون صفت الهيه اعتبار اولنه كه اول صفت آنك
نسبت حقيه سيدر ويا حق ايچون صفت ذاتيه اعتبار اولنه پس اكر خاتم نبوت ايچون صفت الهيه اعتبار
اولنورسه خاتم نبوتك صفت خلقيه ايله اولان تعينندن صفت حقيه ايله اولان تعينى اعلادر بروجهله نته كيم
انزلدر پس بروجهله اعلا اولديغى بودر زيرا باطن اولان ولايت كه صفت الهيه در * وحدت بساطت وامداد
فيض وتجلى صاحبيدر وظاهر اولان نبوت كه صفت خلقيه در آندن آخذ ومستمددر وبر وجه ايله انزل اولديغى
بودر * زيرا ولايت باطندر وباطنك حكمى واثرى ظاهرك مظهريتيله ظاهردر وقوت وقدرتك اظهار ده اكا
متوقفدر وآنك فيضى وتجليسنى حافظدر واكر ولايت حق ايچون صفت ذاتيه اعتبار اولنورسه بنه كذلك آنده
متعين اولان خاتم بروجه ايله اعلادر زيرا جميع تعينات علميه ونسب غيبيه يى وكثرت نسبيه ووجوديه يى جامعدر
ووحدت وكثرته شامل وواسعدر پس ولايت حسبيله جميع انبيا ومرسلين واولياء واصلينك مأخذ علمى اول
ولايت جمعيهٔ احديهٔ مطلقه در وآنده متعين اولان شخصه خاتم اوليادير لر احكام ولايت كماليله انده ظهور
ايدوب انكله ختم اولنديغندن اوترى * واول ولايته دخى مشكات خاتم اوليادير لر خاتم اوليادة منطبعه اولوب
جميع اعيان ايچون حق آندن افاضه ايتديكندن اوترى * پس صفت خلقيه اولان نبوتدن صفت الهيهٔ
جمعيهٔ ذاتيه اولان ولايت مطلقه اعلا واجمع اولمغله اطلاق وانشراح ايله آنده متعين اولان خاتم اوليا حين دعوتده
قيد نبوت ايله مقيد اولان نبى خاتمدن اعلا اولور اطلاق وجمعيت تقييد وتفرقه دن اعلا اولمغله * مثلا خاتم
انبيا صلى الله تعالى عليه وسلمك وقت اسراده اولان انشراح صدرى واطلاق قلبى حالى واحكام وحدتك آنده
ظهورى حالى بروجه ايله اعلى در حين انبعاثنده قيد نبوت وامر دعوت ايله مبتلا اولديغى حالندن * وبروجه ايله
انزلدر زيرا صورت الهيهٔ احديهٔ جمعيه نك كمال ذاتى واسمائيسى ايله ظهورى مظاهر انسانيهٔ كماليه يه
متوقفدر كه كمال جلا واستجلى آنلر ايله حاصل اولور واما حقك اول وآخر وظاهر وباطن اولان وجود وجود حق
اولديغى مشاهده اولنسه ظاهره اولان نبوت دخى حقك صفتيدر وانكله اولان ظهور حقك ظهوريدر
وباطنه اولان ولايت دخى تفصيل اولنديغى وجه اوزره بنه حقك صفتيدر پس خاتم انبيا صورتنده اولان
ظهوردن خاتم اوليا صورتنده اولان بطون بروجه ايله اعلى وبروجه ايله انزل اولديغى بنه نسبت الهيه بيننده در
(وقد ظهر فى ظاهر شرعنا ما يؤيد ما ذهبنا اليه فى فضل عمر فى اسارى بدر بالحكم فيهم وفى تأبير النخل فلا يلزم
الكامل ان يكون له التقدم فى كل شئ وفى كل مرتبة) (وتحقيق بزم ظاهر شرعمزده عمرك اسارای بدر حقنده
انلره قتل ايله حكم ايتمكله واقع اولان فضلى حقنده ظاهر اولدى شول شيكه مؤيددر شول مذهبى كه بز
اكا ذاهب اولدق ودخى تأبير نخل حقنده ظاهر اولدى يعنى اسارای بدر حقنده رسول عليه السلام اصحاب ايله
مشاوره ايتدكده ابو بكر رضى الله عنه ايله رسول عليه السلام انلردن فديه اخذ ايدوب انلرك خلاصلرين صواب
كوردى وعمر رضى الله عنه كايسنك قتلنه حكم ايتدى پس ابو بكر عمره رضى الله عنهما ايتدى
يا عمر بن نه ديسم بكا معارض اولمقدن خالى دكلسن پس نبى عليه السلام ابو بكرك كلامنى تصويب ايدوب
اطلاق ايتدى بعده حق عمرك قولى اوزره ظاهر اولدى پس عمر ايچون بو خصوصده افضليت ظاهر اولدى
قال الله تعالى) (ما كان لنبى ان يكون له اسرى حتى يثخن فى الارض تريدون عرض الدنيا والله يريد الاخرة
والله عزيز حكيم لولا كتاب من الله سبق لمسكم فيما اخذتم عذاب عظيم) (وقال عليه السلام لو نزل العذاب
لما نجا منه غير عمر وسعد بن معاذ وبكى عليه السلام حين نبهه جبرائيل عليه السلام على الخطاء ونزل الوحى
بانه يقتل من اصحابه بعدد الاسارى الذين اطلقوهم) پس بو خصوصده رسول عليه السلام عمر ايچون سائر
اصحاب اوزره فضيلت اثبات ايتدى ورسول عليه السلام اصحابده داخل ايدى وكذلك تأبير نخل حقنده ما اظن
انهم لو تركوها كثرت ديمش ايدى ونخلك تأبيرى انك تلقيحى واصلاحيدر * پس رسولك كلامى ايله ناس برسنه ده
تأبير نخلى ترك ايتديلر پس ثمر ناقص اولدى پس رسول عليه السلام انتم اعلم بمصالح دنياكم ديدى پس امر دنياده
ناس مخاطبين ايچون كندى نفسى اوزره تقدمى تصريح ايدوب فضيلتى اثبات ايتدى پس كامل ايچون لازم

دکلدرکه هرشیئده وهرمرتبه ده انکیچون تقدم حاصل اوله یعنی شول فضائل جزئیه که نبوتك مقتضیاتندن اولمیه
بونلرکم غیرده موجود اولسه ونبیده موجود اولمسه درجهٔ نبوت حیثیتیله نبی یه مخصوصه اولان افضلیتنه قدح
ویرمز ونبی اوزره اول شخصك مطلقا افضلیتی لازم کلمز الامر خاصده که انك نبیده عدم وجودی مقام نبوته
منافی اولمیه وکذلك خاتم اولیانك دخی ولایت الهیهٔ جمعیهٔ مطلقه ده تعینی حسبیله اولان اطلاقنه وجمیع
مراتب الهیه وکونیه یی احاطه سنه وجمیع انبیا واولیا علومنه معدن اولمسنه خاتم رسالت شریعتنه تبعیتی قدح
ویرمز زیرا احکام شرعیه ایله ظهور ولایت الهیهٔ مطلقه نك مقتضیاتندن دکلدرکه انده موجود اولمیان امر
فرد آخرده موجود اولمغله وشریعتنده اکا تبعیتی حسبیله جمیع وجوه ایله تقدم لازم کله پس علم تشریعده واحکام
دینیه ده تبعیت ایله انزلدر * وعلم تحقیقده ومعرفت الهیه ده اعلادر * وخاتم رسالت ولایت مطلقه مقامنده
اندراجی ومرتبهٔ اوادنایه دنو وعروجی حسبیله اول جمله دن اعلادر زیرا اول مقام بالاصاله اکا مخصوصدر)

(وانما نظر الرجل الی التقدم فی مراتب العلم بالله هنالك مطلبهم واما حوادث الاکوان فلا تعلق خواطرهم بها)
(یعنی رجال بالغینك نظری علم بالله مراتبنده واقع اولان تقدمه در انلرك مطلبلری علم بالله مراتبنده اولان
تقدمدر * یعنی انلرك نظرنده الله تعالی یی اعرف اولان اقدم واعلادر وانلرك قتنده اقدمیت اللهك معرفتنده در
واما حوادث اکوان پس خواطرلرینك انلره تعلقی یوقدرکه انلره عدم بلوغ ایله وشیء حادثه عدم اطلاع وشعور
ایله انلره نقص لازم کله بلکه انلر اوزره حوادث اکوانك انکشافی وانلرك حوادث اکوان ایله تقیدلری انلر ایچون
نقصدر زیرا توجه حقدن ومشاهدهٔ جمال مطلقدن انلری منع واشتغال ایدر (امدی) انبیا تبلیغ احکام شرعیه
وتنفیذ امور دینیه یه مخصوصلردر هر برنبی امر الهی ایله امت خاصه یی شریعت اوزره اللهه عبادت ایتدررانلرك
ارشاد واسعادی ایله مقیددر وفی الجمله جمیع انبیا امملری ارشادی وانلر ایله تقیدلری سببیله اسرارلری وقتنده اولان
وحدتك شهودندن وخلقدن غیبتلری حیننده اولان حضوردن محتجب اولورلر اکرچه کیم بحسب الظاهر امر
الهی ایله داعیلردر اما قلوبلری خلق طرفنه در * واما اولیا دعوت وارشاد وتبلیغ احکام شرعیه ایدوب خلقی
اصلاح واسعاد ایله مقید دکللردر * زیرا دعوت وظهور ولایتك لوازمندن دکلدر بلکه اسم باطنك حکمی انلر
اوزره غالب اولمغله انلرك نظرلری قضا وقدر احکامنه وواردات الهیه تعلقنه در پس انلرك تنافس وتفاضللری علم
بالله ده در اعلم بالله اولان اکمل واعلادر * پس وجه مشروح اوزره خاتم رسل تأبیر نخل کبی وانك امثالی اولان
امور جزئیهٔ کونیه یه عدم اطلاعی ایله انك علو رتبتنه قدح ویرمدیکی کبی خاتم اولیایه دخی خاتم رسل شریعتنه
تبعیتی حسبیله احاطت وجمعیتنه قدح ویرمز وعلم باللهده نقص ویرمز) (فتحقق ما ذکرناه) (پس سن بزم ذکر
ایتدیکمز وجهی حقیقت اوزره عارف اول یعنی خاتم ولایتك مرتبهٔ ختمیتنده تعینی واعیان ثابته یه اطلاعی ایله
بلکه اعیان ثابته نك انده انطباعی ایله احوال اعیانه اعرف وامور غیبیه یی اعلم واکشف اولمغله اعلا واقدم
اولدیغی حقیقت اوزره فهم ایله پس شیخ رضی الله تعالی عنه وجه مذکور اوزره خاتم ولایتك اقدمیتنه
تنبیه ایدوب وجه آخر ایله اقدمیتی بیانه شروع ایدوب ایتدی) (ولما مثل النبی صلی الله تعالی علیه وسلم النبوة
بالحائط من اللبن) (بفتح اللام وکسر البا جمع لبنة ککلم جمع کلمه) (وقد کمل سوی موضع لبنة واحدة)
یعنی وقتا کیم نبی صلی الله تعالی علیه وسلمه نبوت رؤیاده لبندن برحائط ایله تمثیل اولندی یعنی الله تعالی اکا
نبوتی رؤیاده لبندن برحائط صورتنده تمثیل ایدوب کوستردی وتحقیق حائط کامل اولمش ایدی لبنهٔ واحده
موضعندن غیری * پس نبوت حائط صورتنده تمثیل اولندی زیرا نبوت شریعت جمعیت احدیه واوضاع کمالیهٔ
محمدیه نك ظهورندن مقدم کتب الهیه ده السنهٔ رسل اوزره موضوعه اولان احکام شرعیه واحکام دینیه ایله
احاطهٔ الهیه صورتیدر * پس نبوت صورت تفصیلیه سیله که هر برلبنه صورتیدر کامله اولدی ولکن وضع
احدی وجمعی ومقام محمدی وختمی صورتی حیثیتیله اولان لبنهٔ واحده ناقصه ایدی بوتقدیر اوزره مثل قولی
مفعول ایچون مبنی اولور والنبی قولی مفعولیت اوزره منصوب اولور والنبوة قولی رفع ایله مثل قولینك
قائممقام فاعلی اولور کانه نبوة نبی علیه السلامه رؤیاسنده ویاخود خیالنده کرپجدن بردیوار صورتنده تمثیل
اولنه که دیوار کامل اوله برکرپچ یرندن غیری وبو اعتباره واما خاتم الولایة فلابد له من هذه الرؤیا قولی دلالت
ایدر ومثل قولی فاعل ایچون مبنی اولور النبی قولی رفع ایله انك فاعلی والنبوة قولی نصب ایله انك مفعولی اولمق

جائزدر شیخ رضی الله تعالی عنه بو قول ایله رسول علیه السلامك مثلی فی الانبیاء کمثل رجل بنی حائطا فاکمله
الا لبنة واحدة فکنت انا تلك اللبنة فلا نبی بعدی ولا رسول قولنی مراد ایدرکه رسول علیه السلام نبوتی لبنه دن
برحائطه تمثیل ایتدیکه اول حائط کامل اوله برلبنه یرندن غیری پس رسول علیه السلام کندی نفسنی اول
لبنهٔ واحده ایلدیکه حائط نبوت انك وجودی لبنه سیله کامل اولدی انده برثلمه قالمدی پس شیخ رضی الله تعالی
عنه دیرکه وقتا کیم نبی علیه السلام نبوتی لبنه دن برحائطه تمثیل ایتدیکه اول حائط کامل اولدی برلبنه
موضعندن غیری) (فکان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم تلك اللبنة) (پس رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم اول لبنهٔ واحده واقع اولدی که انك بعثندن اول حائط نبوت اول لبنه سز ناقص ایدی واول مبعوث
اولدقده اول لبنهٔ واحده اول حائطك ثلمه سنی سد ایدوب حائط نبوت انکله کامل اولدی زیرا خاتم نبوتدر مکارم
اخلاقی تتمیم وجوامع کلم ایله تکمیل وتعلیم ایچون مبعوثدر پس بو تقدیر اوزره فکان رسول الله قولی لما انك
جوابی واقع اولور (غیر ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یراها الا کما قال لبنة واحدة واما خاتم الاولیاء
فلا بد له من هذه الرؤیا) (الا بو قدر واردرکه رسول علیه السلام لبنه یی کورمدی دیدیکی کبی لبنهٔ واحده دن
غیری یعنی لبنهٔ واحده موضعندن غیری حائطده ناقص کورمدی وانکیچون لبنهٔ واحده کوردیکه لبنهٔ فضه در
زیرا فضه نبوت صورتیدر وذهب ولایت صورتیدر ورسول علیه السلام نبوت ایله ظاهر اولوب دعوت ایتدی
ولایت ایله ظاهر اولوب دعوت اتمکه مأمور اولمدی واما خاتم اولیا پس انکیچون بو رؤیادن لابددر یعنی رسول
علیه السلام کوردیکی رؤیایی کورمك وياخود رسول علیه السلام تمثیل ایتدیکی شیئی رؤیاده کوردیکی
وکورمك اکا لابددر زیرا خاتم رسالت وارثیدر والا وارثندن کامل اولمزدی * زیرا هر رسولك وارثی اولان ولی یه
لازمدر اول رسولك جمیع احوالی که انك اوزره جاریه اولمش اوله وانك زبده سی انك اوزره جاریه اوله فلابد له
من هذه الرؤیا قولی امانك جوابی واقع اولور) (فیری ما مثل به) (وفی بعض النسخ ما مثله به) (رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم ویری فی الحائط موضع لبنتین) (پس خاتم اولیا رؤیاده شول حائط صورتنی کوررکه
رسول الله انکله تمثیل اولندی یعنی نبوت اول حائطك صورتنده اکا تمثیل اولندی ومثل فاعل ایچون مبنی
اولدیغی اعتبار اوزره * پس خاتم اولیا رؤیاده اول حائطی کوررکه رسول الله صلی الله علیه وسلم نبوتی انکله
تمثیل ایتدی وخاتم اولیا حائطده لبنتین موضعنی کوررکه حائط اول ایکیسندن ناقص اوله وجائزدرکه فلابد له
من هذه الرؤیا (قولی لما انك جوابی اوله کلامده تقدیم وتأخیر اعتباری اوزره ای لما مثل النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم النبوة بالحایط من اللبن وقد کمل سوی موضع لبنة واحدة فکان رسول الله صلی الله علیه وسلم تلك
اللبنة فلابد لخاتم الاولیاء من هذه الرؤیا غیر ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یراها الا کما قال لبنة
واحدة واما خاتم الاولیاء فیری ما مثل به رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ویری فی الحائط موضع لبنتین
پس بو تقدیر اوزره فکان رسول الله تلك اللبنة قولی شرطك تتمه سندن واقع اولور پس دیمك اولورکه وقتا که
نبی علیه السلام نبوتی لبنه دن برحائط ایله تمثیل ایتدی که اول حائط کامل اولدی لبنهٔ واحده موضعندن غیری
پس رسول الله صلی الله علیه وسلم اول لبنه اولدی پس خاتم اولیایه بو رؤیادن لابددر الا بو قدر واردرکه رسول
علیه السلام لبنه یی کورمدی دیدیکی کبی لبنهٔ واحده دن غیری واما خاتم اولیا پس رسول علیه السلام
تمثیل ایتدیکی حائطی رؤیاسنده کورر وحائطده لبنتین کورر پس کلامده تقدیم وتأخیر اعتبارندن غیری
بروجه یوقدرکه فلابد قولی لما ایچون جواب واقع اولور زیرا اما ما بعدی روا ماوجه اول ظاهردر انده تقدیم
وتأخیره احتیاج یوقدر پس انده خاتم انبیا فضه سنه خاتم اولیا فضه سی حمل اولنورکه خاتم انبیا حائط نبوتده
ناقصه اولان لبنهٔ واحده موضعنده منطبع اولدی انك نفسی انك ثلمه سنی سد ایتدیکی کبی خاتم اولیا دخی
نبوت وولایت حائطنده ناقص کوردیکی لبنتین موضعنده منطبع اولور نفسی ایله ثلمتینی سد ایدر وشیخ رضی الله
عنه بو رؤیایی کوردیکنی فتوحاتده نقل ایدوب دیرکه فکنت بمکة سنة تسع وتسعین وخمسمائة اری فیما یری النائم
کان الکعبة مبنیة بلبن فضة ولبن ذهب لبنة فضة ولبنة ذهب وقد کملت بالبناء وما بقی فیها شیء وانا انظر الیها والی
حسنها فالتفت فی الوجه الذی بین الرکن الیمانی والرکن الشامی وهو الی الرکن الشامی اقرب موضع لبنتین لبنة
فضة ولبنة ذهب ینقص الحائط فی الصفین فی الصف الاعلی ینقص لبنة من ذهب وفی الصف الذی تحته ینقص

لبنة من فضة فرأيت نفسی قد انطبعت فی موضع تلك اللبنتین الفضة والذهب فكمل الحائط ولم یبق فیه شیٔ
ینقص) وبو رؤیا بتمامها بوندن اول فتوحاتده نقل اولندی) (واللبن من ذهب وفضة فیری اللبنتین اللتین
ینقص هما الحائط ویكمل بهما لبنة ذهب ولبنة فضة فلابد ان یری نفسه تنطبع فی موضع تینك اللبنتین
فیكون خاتم الاولیاء تینك اللبنتین فیكمل الحائط) (وحال بوكه خاتم اولیا مشاهده ایتدیكی حائطك لبنی
ذهبدن وفضه دن اوله یعنی بركرپیجی ذهبدن وبركرپیجی فضه دن اوله پس خاتم اولیا شول لبنتین كه حائط انلردن
ناقصدر وانلر ایله كامل‌در * لبنۂ واحده‌یی ذهبدن ولبنۂ اخرایی فضه دن مشاهده ایدركه الله تعالی نبوت وولایتی
وتبعیت ومتبوعیتی اكالبنتین صورتنده تمثیل ایدر پس بوتقدیراوزره خاتم اولیایه لابدركه اول ذهب ایله
فضه دن اولان لبنتین موضعنده كندی نفسنی منطبعه مشاهده ایلیه یعنی لبنتین موضعنی كندی نفسی سد
ایتدیكن رؤیاده مشاهده ایلیه پس خاتم اولیا اولبنتین اولور پس انك وجودی ایله حائط كامل اولور فلابد ان یری
قولی شرط محذوفه جواب اولور ای فاذا رأی خاتم الاولیاء ماسئل به رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ورأی
فی الحائط موضع لبنتین فلابد ان یری نفسه تنطبع فی موضع تینك كما انطبع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
فی موضع تلك اللبنة (امدی) نبوت ظاهره وولایت باطنه اولدیغی كبی ذهب باطن وفضه ظاهره در پس ذهب
كمال حقیقیٔ الهی صورتیدر انكله متبوعیت ثابته اولور وفضه نك باطنی وحقیقتیدر پس ولایت نبوتك
باطنی وحقیقتی واصل معناسی اولدیغی كبی فضه نك كمال طهارت ونوریتندن اوتری سائر معادندن ذهبیت
اقربدر ولكن مرور زمان وضروب حدثان وصروف ملوان ایله صورتی باطله ومضمحله اولور وكذلك نبوت دخی
منقطعه اولور اما ذهب بونك خلافیدر اكا فنا وزوال طاری اولمز زیرا جوهریتیله صورنوعیه سی حافظه در
وكذلك ولایت دخی منقطعه اولمز زیرا الله تعالی ولی حمیددر پس وقتاكیم خاتم انبیا ورسل اخلاق الهیه ایله
تخلقده واوصاف عبودیت ایله واقامت شرایع ودین وملت والی الله دعوت ونصرت ایله ظهورده متبوع
كل اولدیسه حقایق الهیه واسرار ذاتیه كشفنه مأمور اولمدی بلكه اوضاع شرعیه واحكام دینیه ده انلرك
سری ایله مأمور اولدی انكیچون سائر نبوات فرعیه‌یی محیطه اولان نبوت اكاتمثیل اولندی برحائط صورتنده كه
فضه دن برلبنه موضعی انده ناقص ایدی زیرا حائط نبوتده هر برلبنه انبیادن برنبینك صورتیدر پس خاتم رسل
كندی نفسنی اول لبنۂ فضه نك عینی مشاهده ایتدیكه اول لبنه جمیع صفات واخلاق الهیۂ جمعیٔ احدیتنك
صورتیدر * پس بنیان نبوت انكله كامل اولدی پس وقتاكیم خاتم رسل احكام ولایت ایله ظاهر اولمدی ولایت
اعتباریله حائطده ناقص اولان موضع اكاتمثیل اولنمدی پس خاتم ولایتدن لابد اولدیكه اسرار الهیۂ ذاتیه ایله
ظاهر اوله وولایتی خاتم اوله وذهب وفضه دن اولان حائطدن ناقص اولان لبنتین موضعنی رؤیاده مشاهده ایلیه
پس كندی مقامنی صورت لبنۂ ذهبیه ده وخاتم رسل شریعتیله متشرع اولدیغی واكاتابع اولدیغی حیثیتیله
كندی مقامنی صورت فضه ده مشاهده ایلیه پس لبنتین موضعنده كندی نفسی منطبعه اوله وظاهرده
خاتم رسل شرعنه تبعیتیله لبنۂ فضه وسرده اللهدن اخذایتمكله لبنۂ ذهبیه نقصاننی سد ایلیه وحائط انك
وجودی ایله كمال بوله انكیچون شیخ رضی الله تعالی عنه) (والسبب الموجب لكونه رآها لبنتین وانه تابع لشرع
خاتم الرسل فی الظاهر وهو موضع اللبنة الفضیة وهو ظاهره وما یتبعه فیه من الاحكام كما هو آخذ عن الله فی السر
ما هو بالصورة الظاهرة متبع فیه) (دیدی یعنی خاتم اولیا حائطده ناقصه اولان صورتی لبنتین كوردیكنی ایجاب
ایدر سبب خاتم اولیا ظاهرده خاتم رسل شرعنه تابعدر یعنی انك تبعیتیدر واكاتابع اولمسی لبنۂ فضه موضعیدر
وبو خاتم اولیانك ظاهریدر واحكامدن هرقنقی حكمده خاتم رسله تابع اولورسه اولدخی انك ظاهریدر نته كیم خاتم
اولیاء اللهدن سرده آخذدر شول حكمی كه صورت ظاهرده خاتم اولیا اول حكمده متبعدر * یعنی خاتم اولیا
شریعت ظاهره صورتنده برحكمده كه خاتم رسله متبعدر واول حكم ایله متصفدر بغیر واسطه سرده انی اللهدن
اخذ ایدر پس ظاهرده خاتم رسلك شرعنده اولان حكمی بغیر واسطه حقدن اخذ ایتدیكی صورتی لبنۂ ذهبیه
صورتیدر) (لانه یری الامر علی ما هو علیه فلابد ان یراه هكذا) (تعلیلدر * كما هو آخذ عن الله فی السر قولی
ایچون یعنی دیمك اولور زیرا خاتم اولیا امری علی ما هو علیه مشاهده ایدر پس لابدركه امری ذكر ایتدیكمز
كبی مشاهده ایلیه) (وهو موضع اللبنة فی الباطن فانه آخذ من المعدن الذی یأخذ منه الملك الذی یوحی به الی

الرسول) (وامری باطنده علی ما هو علیه مشاهده ایتمك لبنۂ ذهبیه موضعیدركه انك ولایتی جهتیدر پس
خاتم اولیا شول معدندن آخذدركه شول ملك كه رسوله انكله وحی اولنور اول ملك آندن اخذ ایدر بوتقدیر اوزره
یوحی قولی مجهول اولور ویاخود یوحی قولی معلوم اوله وفاعلی اولان ضمیر حقه راجع اوله وبه ضمیری ملكه راجع
اوله یعنی خاتم اولیا شول معدندن اخذ ایدركه شول ملك كه حق تعالی انكله رسوله وحی ایدر اول معدندن آخذ
ایدر پس بو حیثیتله خاتم اولیا ایچون لبنۂ ذهبیه حقیقتی ثابته اولور وانكیچون متبوعیت حاصله اولور وامری
علی ما هو فی نفسه وعندالله عالم اولوب سرده بغیر واسطة اللهدن اخذ ایتدیكی حكمی ظاهرده صورت
شرعیه ده خاتم رسله تبعیتی جهتیله انك شریعتندن انی اخذ ایتمكله انكیچون تابعیت حاصله اولور فانه اخذ
قولنده آخذ قولی مد ایله اسم فاعل اولمق جائزدر ومدسز فعل ماضی اولمق جائزدر) (فان فهمت ما اشرت به فقد
حصل لك العلم النافع) (پس اگرسن فهم ایدلر ایسه شول شیئی كه بن اكا اشارت ایتدم پس سنكیچون علم نافع
حاصل اولدی مشار الیه اولان شیٔ بودركه بو ولی خاتمك رسول صلی الله تعالی علیه وسلمه مرتبه وذات واحوال
واخلاق واعماللده تبعیتی كامله وعلم ومقامده دخی وراثتی شامله اولمغله اكا علم باللهده متبوعیت ووراثت
محمدیه دن تابعیت اعطا اولندی یعنی ظاهرده خاتم رسلك شرعنه كمال تبعیت ایله ظاهرده جمیع كمالات الهیه‌یی
جامع اولمغله وباطنده من عندالله مؤید وموفق اولوب سرده بغیر واسطة اللهدن اخذ ایتمكله مشكات خاتم
ولایتده متعین اولوب علم باللهده متبوع كل اولدیغی فهم اولندقده كماله باعث اولان علم نافع حاصل اولور * وعلم
نافع بودركه توفیق الهیه‌دنصكره ظاهرده سعادت ابدیه نك حصولی خاتم رسل صلی الله تعالی علیه وسلمك شرعنك
كمال تبعیتنده در زیرا رسوله كمال تبعیت محبت الهیه‌یی منتجدر * قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونی یحببكم الله
لكل نبی من لدن ادم الی آخر نبی ما فیهم احد یأخذ الا من مشكوة خاتم النبیین وان تأخر وجود طینته فانه بحقیقته
موجود) (پس آدم زمانندن آخرنبی‌یه وارنجه نبیلك كلیسی كه مبعوثدر انلردن براحد یوقدر الا خاتم النبیینك
مشكاتندن اخذ ایدر واگرچه كیم انك طینتی وجودی سائر انبیادن متأخردر زیرا اول حقیقتیله موجوددر
(امدی) حقیقت محمدیه كه آدم آنك صورتی اوزره ظاهردر جمیع حضرات الهیه ده حضرت نفسیۂ رحمانیه
عمائیه وحضرت علمیۂ اسمائیۂ الهیه ده وعقل كامل مرتبه سنده وجود وظهورندنصكره وكذلك مرتبۂ لوح
محفوظده وصور طبیعیۂ عرشیه وكرسیه ده وارواح علویۂ كلیه ده وسائر مراتب علویه وروحانیه ده ومثالیه
وعنصریه ده وبالجمله صورت جمعیۂ الهیۂ انسانیۂ بشریه‌یه منتهی اولنجه واقعه اولان جمیع حضرات ومراتبده
الوهیت مظهریتنده قائمه ومستمره وجمیع حقایق وارواحی توحید ذاته دعوت ایدوب اندن مفیضه وممده اولمقدن
زائله دكلدر پس جمیع انبیا ورسل نشأت عنصریه ده مقدم اولان نشأت سابقه ده حقایق وروحانیتی جهتیله
اخذ ایتدكاری علمی ونشأت عنصریۂ بشریه ده مبعوث اولدقلرنده هربریسی كندی نبوتنه وامت خاصنه
متعلق اولان علمی كندی حقیقتندن اخذ ایتدكده حقیقت محمدیه دن كه مشكات خاتم النبییندر آخذدر *
زیرا خاتم انبیا اگرچه كیم انبیانك نبوتی ودعوتی زماننده وجود بشری وجمعیتیله ظاهر دكل ایدی ووجود
طینیسیله انلردن مؤخر ایدی اما حقیقت محمدیۂ الهیۂ كلیه‌سیله موجود ایدی وكذلك نبوتلرینك
انقطاعندنصكره دخی دنیا وآخرت برازخ علویه وروحانیه ده ولایتلری جهتیله آنك ولایتی مشكاتندن كه
مشكات خاتم اولیادر اخذ ایدرلر دائما ابدا پس نبوت حقیقت محمدیه ظاهر یتنك صفت ذاتیه سیدر وسائر انبیا
اول حضرتك امتیدر وانلرك نبوتی نشأت عنصریه ده مبعوث اولدقلرنده ثابته در) (وهو قوله كنت نبیا وآدم
بین الماء والطین وغیره من الانبیاء ما كان نبیا الا حین بعث) (یعنی خاتم النبیین حقیقتیله موجود اولوب حضرت
الهیه ومراتب روحانیه وعلویه ده اولمغله مأخذ كل اولدیغی انك كنت نبیا وآدم بین الماء والطین) (قولندن
مستفاددر * یعنی بن نبی ایدم وحال بوكه آدم وجود طینیسیله ماء ایله طین بیننده ووجود روحانیسیله علم ایله
عین بیننده ایدی وخاتم انبیانك غیریسی بالفعل نبی اولمدی الا بعث اولندیغی حینده پس خاتم انبیا خلق آدمدن
مقدم نبی اولوب جمیع حقایق وارواح انك مشكاتندن مستمد اولدیغی ثابت اولیجق بطریق اولی خلق
آدمدنصكره جمیع انبیا انك مشكاتندن اخذ ایتدكاری ثابت اولور) (وكذلك خاتم الاولیاء كان ولیا وآدم بین الماء
والطین وغیره من الاولیاء ما كان ولیا الا بعد تحصیله شرائط الولایة من الاخلاق الالهیة فی الاتصاف بها

من كون الله تسمى بالولى الحميد) (وكذلك خاتم اوليا دخى ولى ايدى وحال بوكه آدم مائله طين بيننده ايدى واوليادن انك غيريسى ولى اولمدى الا اخلاق الهيه دن اولان شرائط ولايتى تحصيل ايتدكدنصكره اخلاق الهيه ايله اتصافده وخاتم اوليا نشأت عنصريهٔ آدميه دن اول ولى اولديغى الله تعالى ولى حميد ايله متسمى اولديغندن اوتريدر * پس ولايت ايچون اقدميت ثابته اولور زيرا ولى اسماء الهيه دندر * پس بوتقدير اوزره من كون الله قولى وكذلك خاتم الاولياء كان وليا) قولنه متعلق اولور * زيرا ولايت حقك صفت ذاتيه سيدر خاتم اوليا ايچون ودخى صفت ذاتيه در زيرا خاتم ولايتك ولايتى وجود حقانى ايله در * يعنى ذات وصفات واسما ايله حقك عينى اولديغى حيثيتله در انك غيرى اولديغى حيثيتله دكلدر وغيرك ولايتى اخلاق الهيه ايله اتصافده اخلاق الهيه دن شرائط ولايتك تحصيلندنصكره واقعه اولور وجائزدركه الا بعد تحصيله شرائط الولاية الى آخره) قولى ايچون بيان اولوب علت مقامنده قايم اوله * يعنى اوليادن خاتم اوليانك غيريسى ولى اولمدى الا وجودده اخلاق الهيه دن اولان شرائط تحصيلندنصكره اخلاق الهيه ايله اتصافده وانك بوتحصيلدنصكره ولى اولمسى الله تعالى كندى نفسنى ولى حميد ايله تسميه ايتدكندن اوتريدر * زيرا ولى اسماء الهيه دندر * پس ولى اسماء الهيه ايله اتصافدن واخلاق الهيه يى تحصيلندنصكره ولى اولور (امدى) خاتم اوليا صور محمديه دن برصورتدركه محمد صلى الله تعالى عليه وسلمه مخصوصه اولان ولايت انكله ختم اولدى پس خاتم اوليانك حكمى نبوتده آنك متبوعى اولان محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك وجود عنصريسى ايله تدرعندن اول اولان حكمى كبيدر زيرا حقيقت محمديه مظهر اكمل ايجاب ايدركه مرتبهٔ ولايتده اول حقيقتك تجلئ ذاتيسنه واسع اوله مرتبهٔ نبوتده تجليسى ايچون مظهر اكملى ايجاب ايتديكى كبى وبوختميتك وجودندن لازمدركه نبوت ايله ولايت مرتبه لرنده حقيقت محمديه اولان حقيقت واحده نك ايكى صورتيدر ولكن اول حقيقت واحده ايچون ثابته اولان صورتينك اقدمى ولايتدر زيرا ولايت اول حقيقتك باطنى وجهيدر وصفات الهيه دندر ونبوت انك ظاهرى وجهيدر وصفات خلقيه دندر پس خاتم اوليانك مشكاتى اولان ولايت فلك عام محيطدر جميع نبوات وولايات افلاككى جامعدر) (فخاتم الرسل من حيث ولايته نسبته مع الختم للولاية نسبة الانبياء والرسل معه) (پس خاتم رسلك ولايتى حيثيتيله ختم ولايته انك نسبتى انبيا ورسلك اكا نسبتى كبيدر (امدى ولايت خاصهٔ محمديه نك ختميتنده متعين اولان خاتم اوليا اكا مخصوصه اولان مشكات ولايت خاصهٔ محمديهٔ الهيهٔ ختميهٔ احديهٔ جمعيه در خاتم رسل نبوت تشريعيهٔ محيطهٔ كماليهٔ الهيهٔ ختميتنده متعين اولديغى كبى زيرا انك مشكاتيدر * پس جميع انبيانك نبوتى ولايت مترتبه در زيرا نبوات كامل ولايات احكامنك صورتندر وجميع نبوتك باطنى اولان ولايات مقيده ولايت كليهٔ كماليهٔ محمديهٔ الهيه نك نسبى صورتيدر * پس خاتم رسل ولايتى حيثيتيله كه انك باطنيدر خاتم ولايته نسبتى سائر رسلك خاتم مشكاتندن اخذ نبوتدن نسبتلرى كبيدركه خاتم رسل باطنى اولان ولايتى حيثيتيله بغير واسطه اخذ ايتدكده حقيقت محمديهٔ جمعيه دن وولايت الهيهٔ كليهٔ احاطيه دن اخذ ايدركه اول خاتم اوليا مشكاتيدر بوتقدير اوزره معه قولنك ضميرى خاتم رسله عايد اولور ولكن ختمه راجع اولمسى وجهى اوجهدر زيرا بووجه اولى مستلزمدر * يعنى خاتم رسلك ولايتى حيثيتيله انك خاتم اوليايه نسبتى انبيا ورسلك خاتم ولايته نسبتى كبيدر * يعنى انبيا ورسل ولايتلرى حيثيتيله خاتم ولايت مشكاتندن اخذ ايتدكارى كبى خاتم رسل دخى كذلك انك باطنى اولان ولايت وجوديهٔ مقيدهٔ شخصيه حيثيتيله اندن اخذ ايدر (قال الشيخ رضى الله تعالى عنه فى الباب الرابع عشر من الفتوحات واما القطب الواحد فهو روح محمد صلى الله تعالى عليه وسلم وهو الممد لجميع الانبياء والرسل سلام الله عليهم اجمعين والاقطاب من حين النشئ الانسانى الى يوم القيمة قيل له صلى الله تعالى عليه وسلم متى كنت نبيا فقال صلى الله عليه وسلم وآدم بين الماء والطين وكان اسمه مداوى الكلام ثم قال رضى الله تعالى عنه ولهذا الروح المحمدى مظاهر فى العالم واكمل مظهره فى قطب الزمان وفى الافراد وفى ختم الولاية العالم الذى هو عيسى عليه السلام وهو المعبر عنه بمكنة انتهى كلامه) (پس علوم واذواق ومقامات احوال واخلاقدن نبوت ورسالته متعلق اولان ارزاق الله تعالى بومشكات محمديه دن جميع انبيا ورسله نشأت حسيهٔ وجوديه لرى حالنده ومفارقتلرندنصكره برازخلرنده ايصال ايدر واول علوم واذواقدن ولايته متعلقه اولان ارزاق كه خاتم اولياء محمد بن انلر ايله متحقق اولمشدر الله تعالى

انلرى خاتم اوليا مشكاتندن جميع اوليايه وولايتلرى جهتيله انبيا ومرسلينه ايصال ايدر وخاتم ولايتك صورت عنصريهٔ ختميه سيله مؤخر اولمسى آدم ما ايله طين بيننده ايكن ولى اولديغنه قدح ويرمز زيرا انكچون صورت ازليهٔ وليهٔ فاتحيه ثابتدركه كل اوزره حقيقت ومرتبه ايله متقدمه درنهايته ختم ايچون صور شخصيه سيله آخريتدن لابددركه كمالات محمديهٔ شرعيه ايله ظاهر اولوب جميع مراتب الهيه ومقامات محمديه نك وجود عنصريسيله ختم اوله فهو الاول والآخر وبعد ذلك شويله بيلكيم خاتم رسل ولايت ورسالت ونبوت يعنى جامعدر (فانه الولى الرسول النبى) (پس خاتم رسل ولى ورسول ونبيدر باطنى ايله وليدركه ولايتى حسبيله بغير واسطه حقدن اخذ ايدر خدمته متعلق اولان علوم واسرارى * پس ولايت رسول ايله حقك بيننده برنسبتدر والله دن امتنه مبلغ اولديغى حيثيتيله رسولدر والله دن وامور آخرتدن امتنه مبنى اولديغى حيثيتله نبيدر * پس خاتم رسلك ولايتى جهتى رسالت ونبوت جهتندن عاليه در زيرا نسبت خلقيه دكلدر وخاتم رسل حقله اول صفتده مشاركدر فهو الولى الحميد) (وخاتم الاولياء الوارث الآخذ عن الاصل المشاهد للمراتب) (وخاتم اوليا وليدر صورت ازليه سيله وظاهرده خاتم رسلك شرعنه تبعيتيله جميع علوم واذواقنه وشرايع واحكامنه وارثدر واصلدن بغير واسطه آخذدر شول علومى كه نبيدن وراثت حسبيله اخذ ايلدى ودخى نبوت ورسالت وولايت وخلافت مراتبنى وسائر مراتب الهيه وكونيه يى مشاهددر حقيقة الحقايق اولان حقيقت محمديه مرتبه سنده تعينى حسبيله واول مرتبه دن كل اوزره مفيض وممددر (وهو حسنة من حسنات خاتم الرسل محمد صلى الله تعالى عليه وسلم مقدم الجماعة وسيد ولد آدم فى فتح باب الشفاعة) (وخاتم اوليا خاتم رسل محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك كه جماعت انبيا واوليانك مقدميدر * وباب شفاعت فتحنده ولد آدمك سيديدر حسناتندن برحسنه در بوتقدير اوزره مقدم الجماعت وسيد قولى جر ايله محمد ايچون صفت واقع اولور ورفع ايله مبتدأ محذوفك خبرى واقع اولور اى وهو مقدم الجماعة وسيد ولد آدم فى باب الشفاعة پس خاتم اوليا ظاهرده خاتم رسل حسناتندن برحسنه اولديغى انك احكام شرعيه سنه وجه احسن واكمل ايله تابع اولوب ختميتده انك وارث اكملى اولديغندن اوتريدر وباطنده حسنه درصورت الهيهٔ محمديهٔ ختميه باطننده مظهريهٔ كاملهٔ احديهٔ جمعيه ده تعينى حسبيله كه حقيقت محمديهٔ ازليه نك تعيناتندن اول برتعيندر وآنك تجلياتندن برتجليدر وكذلك خاتم رسل مقام رسالتده شريعت ايله ظاهر اولدقده احديت ذاتيه ايله ولايتى ظاهره اولمدى تاكيم اسم هادى حقنى اربابنه اعطا ايليه پس انك ولايتى حسنه سى باطنه ايدى پس ظاهرده انك وارث اكملى وباطنده مظهر اتم واشملى اولان ولايتده ظاهره اولدى پس بو اعتبار اوزره خاتم اوليا رسل حسناتندن برحسنه در والا بغير واسطه الله دن اخذ ايتديكى حيثيتيله الهك خليفه سيدر رسولك دكلدر ومحمد صلى الله تعالى عليه وسلم جماعت انبيا واوليانك مقدميدر وباب شفاعت فتحنده ولد آدمك سيدى اولديغى بودر زيرا حقيقت محمديه جميع حقايق الهيه وكونيه يى جامعه اولوب جميع حقايق انبيا واوليا اوزره تعين وظهورده تقديم اولندى وسائر تعينات حقايق علميه وتشخصات صور وجوديه انك تعينى تلوى اولوب جميع جماعت حقايق كل اوزره فتح باب وجودده تقديم اولندى * پس بو اعتبار اوزره اوليت ايله متصف اولور * زيرا تعين اولدر وانك مظهر يتندن حقايق انبيا واوليايه فيض منتشر اولدى پس باب فيض وجودك فاتحيدر وكذلك باب شفاعتك دخى فاتحيدركه يوم قيامتده انبيا بيننده شفاعت متردده اولدقده بنا كا راجعه اولور * پس آخريت ايله دخى متصف اولور وبر وجه دخى بودركه بعد الوجود جميع كمالات الهيهٔ علميه وفضائل وجوديهٔ خلقيه ايله متصف اولوب مظهر كل اولمغله مقام اوادنايه سبق ايتمكچون) (ورحمة للعالمين) (وصفى ايله ظاهر اولمغيچون سائر انبيا واوليا اوزره تقديم اولندى وبو اعتبار اوزره جماعت انبيا اوزره مقدم اولديغى مطلقدر * واعتبار آخر اوزره باب شفاعت فتحيله مقيددر * يعنى باب شفاعت فتحنده ولد آدمك سيدى وجماعت انبيا واوليانك مقدميدر * كرك شفاعت اولاى مطلقه اعتبار اولنسون وكرك شفاعت اخراى مقيده پس بوتقدير اوزره خاتم رسل تعين وظهورده وخطهٔ وجودده كمالات الهيه ايله اتصافدنصكره مرتبهٔ (قاب قوسيندن) اوادنا ايله عبورده جميع كمل انبيا واوليايى سبق ايله وفتح باب وجودده تقدم ايله متصف اولديغى كبى باب شفاعت فتحنده تأخر ايله دخى متصفدركه باب شفاعتك فتحى انكله ختم اولديكه آندنصكره شخص آخرك شفاعتنه احتياج قالمدى ولكن شيخك مقدم الجماعة قولى مطلق عامدر

خاتم رسلك جميع جماعت حقايق وكل اوزره جميع وجوه ايله اقدميت وافضليتنه دلالت ايدر وسيد ولد آدم
فى باب الشفاعة قولى خاصدر * باب شفاعت فتحنده افضليتنه دلالت ايدر زيرا جماعت بيننده شفاعت عظمى
اكا مختصه در * پس شيخ رضى الله تعالى عنه مقدم الجماعة قولى ايله رسول عليه السلامك اوليتن اثبات ايدر
وانا سيد ولد آدم فى فتح باب الشفاعة حديثنى تضمين ايدوب وسيد ولد آدم فى باب الشفاعة قولى ايله آخريتن
اثبات ايدر) (فعين حالا خاصا ما عمم) (پس رسول عليه السلام حال خاصى تعيين ايلدى انا سيد ولد آدم فى باب
الشفاعة قولى ايله يعنى باب شفاعت فتحنده سيادتنى قيد ايتدى تعميم ايتمدى يعنى اگر سيد ولد آدم قولى ايله
اكتفا ايدى عموما سيادتى ثابته اولوردى كرك باب شفاعت فتحنده وكرك كمالات الهيه وخصايص محمديه ده
ولكن امر بندن اوترى تعيين ايلدى * بر امر بودر كه صدمات قهر الهينك قتنده جميع انبيا واوليا اللهم انى
اعوذ بك) (قولى ايله ندا ايدوب هر فرد كندى نفسنى استخلاصه سعى اوزره ايكن وكندى نفسنه مشغول ايكن
شفاعت عظمى اولان امر خاص خاتم رسلدن غيرى كمسه يه اعطا اولنمزدى خاصهٔ لازمه حضرت محمديه اولمغله
وبر امر دخى بودر كه خاتم رسل فتح باب شفاعت ايله سيادتنى تعيين وتخصيص ايلدى كندى باطننه يعنى ولايت
مطلقهٔ محمديه يه مراعاتدن اوترى) (وفى هذا الحال الخاص تقدم على الاسماء الالهية) (وخاتم رسل بو حال
خاصه ده كه فتح باب شفاعتدر اسماء الهيه اوزره تقدم ايلدى (امدى) خاتم رسل فتح باب شفاعتده سائر جماعت
اوزره تقديم اولنديغى اوچ ضرب اوزره در بر ضرب بودر كه حقيقت محمديهٔ جمعيهٔ الهيه نفس رحمانى ايله تعينات
الهيه مراتبندن تعين اول مرتبه سنده متعينه اولدقده احديت ذاتيه نك جلالى تحتنده مقهور ومستهلكه
اولان اسما وصفاتك فردياتى دخى متعينه اولدى وهر بر فرد نفس رحمانى وتعين محمديه نك شفاعتى ايله قهر
استهلاكدن خلاص اولوب وجوددن بر ضرب ايله موجود اولدى وبرى برندن متميز اولدى پس حقيقت محمديه
احديت جمعيه فردانيتيله قوابل افراد حقايقنى تجلى رحمانيله شفع ايلدى وحقايق ظلمت عدمدن انفاذ
ايدوب وجوده مقارن ايلدى وبو شفاعت اسماء الهيه يه باب رحمتك فتحيدر * ظهور وتميزده وعدمدن وجوده
وعلمدن عينه شفاعتدر * پس نفس رحمانينك مظهر اولى اولان تعين اول اسماء الهيه دن وحقايق انبيا واوليادن
اولان شفعا ايچون شفاعت ايلدى * وايكنجى ضرب دخى بودر كه اسماء الهيه وحقايق غيبيه دن هر بريسى
خزانه سنده مخزونه اولان آثار واحكامى وعلوم واذواقى عوالم ومظاهرده اظهار ايتمك ايچون شفاعت ايدر
واسماء حقايق الهيه دخى احكام وآثارنى اظهار ايتمكده عوالم ومظاهره متوقفه در بلكه اسمانك تحققى دخى
مظاهره متوقفدر * پس عوالم ومظاهر غير مخلوقه اولمغله اسما وحقايقك احكام وآثارى ظاهره اولمدى واسمانك
ربوبيتى دخى ظاهره اولمدى پس اول ما خلق الله العقل مراتب محمديهٔ وجوديه نك اولكى مرتبه سى كه عقل
كلدر جميع مظاهر كليه وجزئيه وعوالم علويه وسفليه يى جامع واسماء الهيه وحقايق علميه نك احكام وآثارى
ظهورينه بر مظهر واسعدر الله تعالى آنى خلق ايتدكدنصكره انك بعض قوا وجوارحى مثابه سنده اولان
عوالم ومظاهرى ظلمت عدمدن تجلى رحمانيتى وجوديله ظاهره اولدى ووجود نورانى وروحانى محمدى شفاعت
ايجادى كونى بابنى فتح ايتمكله جميع اسماء حقايق الهيه احكام وآثارن وعلوم وتجلياتن عوالم ومظاهرنده
اظهار ايدوب هر بريسى سعت وقابليت وجمعيتى ومظهريتى واحاطت دائره ومتبوعيتى حسبيله عوالم
ومظاهرى اولان انبيانك وجودنده احكام وآثارن وعلوم وتجليات واذواقن اظهار ايتمكله شفاعت ايلديلر
ولكن وجود عقلى ونورى ومحمدى آنلر ايچون باب شفاعتى فتح ايلدى * وشفاعتك اوچنجى ضربى دخى بودر كه
اسماء كليه نك مظاهرى اولان انبيا ورسلدن هر بريسى وجود عنصريده بر اسمك خاصك مظهرى اولوب اول
اسمك حكم وآثارن وخزينه سنده مخزون اولان علم وحكمتن وذوق وتجليسنكه حقيقت محمديه دن اول اسمك
حصهٔ معينه سيدر كه اول اسمك ذل وعذابندن آنى شفاعت ايدر كه اول امت شهوات طبيعيه واخلاق رديه دن
بر يسنه منهمكه اولمغله اسماء جلاليه دن بر اسمك ربوبيتى قهرينه مستحقه اولمشيدى بو طريق اوزره آدم
عليه السلامدن خاتم انبيا صلى الله تعالى عليه وسلمه كلنجه مبعوثين اولان انبيا ورسلدن هر بريسى امت
خاصه يى دعوت ايدوب انلره شفاعت ايلدى انك مستندى وممدى اولان اسمك حكم وسلطنتى وقوت وجمعيتى
قدر * ولكن اسماء الهيه دن هر بر اسم جميع وجوه ايله جميع اسماء الهيه يى جامعه اولمغله وآنلرك مظاهرى اولان

انبيا دخى جمعيهٔ الهيهٔ كليهٔ محمديه مظهريتنده قائمين اولمغله اسماء قهريه نك ربوبيتى تحتنده اولان طوائف
مختلفه يه عموما شفاعت ايتمديلر زيرا اسم جامع محمدى يه نسبتله انلرك اصولى اولان اسما اسماء جزئيه در وشريعت
محمدى يه نسبتله آنلرك شرايعى شرايع جزئيه ومقيده در * پس وقتا كيم مبدأ كل وجامع فرع واصل اولان
خاتم انبيانك دولت وسلطنتى دورى كلدى جمعيت كليه ومظهريهٔ ذاتيه صاحبى اولمغله) (وما ارسلناك الا رحمة
للعالمين) (مفهومى اوزره وجود پر جودى عين رحمت رحمانيه اولمغله وشريعتى جميع شرايع متقدمه يى جامعه
اولمغله رحمت رحمانيه ايله جميع عوالم وامه بقدر القابليه رحمت اولوب شفاعت ايتدى ورحمت رحيميه مظهريتنه
انك امت خاصى مستحقه در وبالجمله انك وجودى ايله غفر كلى وزهوق باطل وكمال جلا واستجلا حاصل اولمغله
باب دعوت وشفاعت انك وجودى ايله فتح اولديغى كبى لا يأتى بعدى مفهومى اوزره بنه بو نشأتده نبوت ايله
دعوت انكله ختم اولدى) (وما بعد الحق الا الضلال) (وشفاعتك بر ضربى دخى نشأت آخرته مخصوصدر
نته كيم) (انا سيد ولد آدم ولا فخر) (ودخى آدم ومن دونه من الانبياء تحت لوائى ودخى وانا اول شافع وانا اول
مشفع وانا اول من تنشق الارض عنه) (قولى دلالت ايدر * وحديث شهادت شهود كه قيامتده ناس شفاعت
ايچون آدم عليه السلام اوزره جمع اولورلر وآدم آنلرى ابراهيم عليه السلام جنابنه حواله ايدر وابراهيم
موسايه وموسى عليهم السلام عيسايه وعيسى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنه حواله ايدوب انك اوزره
جمع اولدقلرنده شفاعتك اصلى بنم ديديكى ثابتدر ونشأت دنيويه ده) (رحمة للعالمين) (اولديغى كبى موطن
محشرده دخى اهل محشره شفاعتى عامه در حتى انبيا واوليا وملائكه حقنده شفاعت ايدر وآنلرك شفاعتى
ايچون شفاعت ايدر * پس آنك شفاعتى قتنده الله تعالى اذن ويرركه ملك ورسول ونبى ومؤمنده شفاعت
اصحابى اولنلر شفاعت ايدرلر پس هر بر نبى امت خاصه يه شفاعت ايدر وشفاعت عامه رسول عليه السلامه
مخصوصدر پس موطن حشرده دخى باب شفاعت اولا رسول عليه السلام ايله فتح اولور وباذن الله تعالى شافع
اول اولور وبو يوم قيامتده شافع آخر ارحم الراحميندر پس رحيم منتقم قتنده شفاعت ايدر كه ناردن شول كمسنه يى
اخراج ايليه كه ابدا اندن خير صادر اولمامش اوله پس منعم ومفضل انلرى اخراج ايدر پس فتح باب شفاعتده اولاد
آدم اوزره رسول عليه السلامك سيادتى انبيانك اصولى اولان اسماء الهيه اوزره دخى تقدمى ثابت اولدى زيرا
تعين اول مرتبه سنده نفس رحمانى مظهريتى ايله جميع اسماء الهيه انكله متعينه اولدى وعوالم ومظاهرده انك
امدادى ايله احكام وآثارن وتجليات وانوارن اظهار ايلديلر واسمانك مظاهرى اولان انبيا دخى انك امدادى
واسطه سيله امداد ايتديلر * پس خاتم انبيا جمعيت كليه صاحبى اولمغله سائر اسماء الهيه اوزره اظهار احكام
وآثارده تقدم ايلدى زيرا اسماء الهيه انلرك مظاهرى اولان انبيا دخى مظاهر جزئيه ده * جمعيت محمديه يه
مخصوص اولان امرك اتياندن عاجز اولدقلرنده خاتم انبيانك خاصهٔ لازمه سى اولمغله اول امرك اتيانى ايله جميع
جماعت اسما وانبيايى سبق وتقدم ايدوب) (فان الرحمن ما شفع عند المنتقم فى اهل البلاء الا بعد شفاعة الشافعين
ففاز محمد صلى الله تعالى عليه وسلم بالسيادة فى هذا المقام الخاص) (پس اسم رحمان شفاعت ايتمدى اسم منتقم
قتنده اهل بلا حقنده الا اسماء الهيه دن شافعينك شفاعتندنصكره پس محمد صلى الله تعالى عليه وسلم بو مقام
خاصده سيادته فائز اولدى (امدى) اسم رحمانك اولا شفاعت ايتماسى ايكى امردن اوتريدر بر امر بودر كه
تا اول اسماء شافعه نك احكامى وشفاعتى معطله اولميه وبر امر دخى بودر كه تا اسم رحمانك فضيلتى وسائر
اسمانك شفاعتى معطله اولوردى واسم رحمن ايچون سائر اسما اوزره تقدم متبين اولمزدى وسائر اسما ايچون
بو مرتبه حاصله اولمديغى ظاهر اولمزدى * پس اسم منتقم وقهار لك حكم انتقام وقهرى خفيف اولسه اسم رؤف
ورحيمك شفاعتى ايله ساكن اولور * واما حكم انك انتقام وقهرى بليغ وشديد اولسه كه سائر اسما كا مقاومت
ايتمه لر وآنلرك شفاعتن قبول ايتمه لر اسم رحمن شفاعت ايدر كه قهار ومنتقمه وجميع اسماء الهيه يه انك رحمتى
واسعه در * زيرا اكر ايجادده رحمت رحمانيه اولميدى قهر وانتقام وغضب صفاتى موجوده اولمزدى واسماء قهريهٔ
جلاليه دخى متعينه اولمزدى * پس اسم رحمانك سلطنتى كل اوزره ظاهره در كل انك جود وفيضيله ظلمت
عدمدن اول نجات بولديغى كبى ذلت وعذابدن دخى اهل بلا انك شفاعتيله آخر نجات بولورلر * پس وقتا كه
خاتم انبيا محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك قابى مظهر اسم الله ووجودى مظهر اسم رحمن اولديسه وجميع اسماء

الهیه یه وجمیع عوالمه رحمت اولدیسه نشأت دنیویه ده انك اذنی ایله جمیع اسما عوالمنده وانبیا امتنده شفاعت
ایتدکدنصکره رحمة للعالمین صفتیله کافهٔ ناسه مبعوث اولوب جمیع عوالمه رحمت اولدیغی کبی وجمیع معینات
علمیه ووجودیه یی وتشخصات علویه وسفلیه وذهنیه وصوریه یی فتح مطلق قلنده که) (کل شیٔ هالك الاوجهه)
حکمی انده ظاهر اولور احدیهٔ جمعیه سی نور وحدت ایله غفر ایدوب تعین وتقیددن شفاعت ایتدیکی کبی
نشأت اخراده دخی فتح باب شفاعت ایدوب هر نبی امتنه وهر ولی قومنه شفاعت ایتدکدنصکره آنلرك حدودی
ومراتبندن خارجه وعالیه اولان شفاعت عامه یه رسول علیه السلام مخصوص اولمغله بومقام خاصده سیادته
فائز اولدی زیرا کلی مظاهرلرنده ذلتدن انقاذ ایتدی زیرا قاهر ومنتقم ومعذب کبی اولان اسماء قهر وجلالك
سلطنتی جهنمکم دنیاده وآخرتده ظاهر اولسه اسماء لطف وجمالك سلطنتی باطنه اولور * پس بونلر ایچون حکم
ظاهر اولمزاسماء عذابك سلطنتی منقضیه اولمیجه پس حقیقت محمدیهٔ انسانیهٔ کمالیه خزائن احدیهٔ جمعیه دن
لطف وحنان وجود واحسان حقایقنی اظهار ایدوب احدیت جمعیه سی ایله اسم رحیم ورحمان فردیتنی شفع
ایدوب سبقت رحمتی علی غضبی سری ظاهر اولور وبقاع جنان ازهار انوار تجلیات الهی ایله ملاٌ ن ووادئ نیران
روضهٔ حور وقصور وولدان ومظهر رحمت رحمان ومسقط انوار غفران اولوب) (وقل جاء الحق وزهق الباطل)
سری عیان اولور) (فمن فهم المراتب والمقامات لم یعسر علیه قبول مثل هذا الکلام) (پس برکمسنه که مراتب
ومقاماتی فهم ایلسه بونك کبی کلامك قبولی انك اوزره دشوار اولمز یعنی برکمسنه که ولایت ونبوت مراتبنی فهم
ایدوب نبوت ولایتك ظاهری وولایت نبوتك باطنی ایدیکن فهم ایتسه ونبوتده متعین اولان خاتم انبیا اولدیغن
وانك باطننده ولایتده متعین اولان خاتم اولیا اولدیغنی بیلسه ونبوتك مددی ولایتدن اولوب ولایتك دخی
احکام وآثارینك ظهوری نبوت ایله اولدیغن بیلسه بوندن اول فانه من وجه یکون انزل کما انه من وجه یکون
اعلی کلامی ایله لخاتم الرسل من حیث ولایته نسبته مع الختم للولایة نسبة الانبیاء والرسل معه کلامی مثلنی قبول
ایتمك اکا آسان اولور زیرا حقیقت محمدیه حقیقت واحده در ظاهری نبوتدر که مشکات خاتم انبیادر * وباطنی
ولایتدرکه مشکات خاتم اولیادر پس باطنی حق ووحدت اولدیغی اعتبار اوزره اعلی در وظاهری خلق وکثرت
اولدیغی اعتبار اوزره ادوندر وظاهری کمال ظهور واظهار وشهود واشهاد اولدیغی اعتبار ایله اعلی در وباطنی
استهلاك وسکون وعدم ظهور واظهار اولدیغی اعتبار ایله انزلدر * پس شیخ رضی الله تعالی عنه منح ذاتیه دن
اولان نبوت وولایت احکامنی بیان ایتدکدنصکره منح اسمائیه یه شروع ایدوب ایتدی) (واما المنح الاسمائیة)
(واما منح اسمائیه که حضرات اسمائیه دن هر برحضرتدن اعطا اولنور) (فاعلم ان منح الله تعالی خلقه رحمة
منه بهم وهی کلها من له الاسماء) (پس سن بیلکل که تحقیق الله تعالینك کندی خلقنه اعطا ایتدیکی منح
وعطایاسی آندن آنلره رحمتدر ومنحك کلیسی اسمادن واصله در یعنی منح الهیه رحمت متخصصه در حضرات
اسمائیه نك خصوصی قوابلك یعنی کرامت ایله وشیٔ غیرلذیذ ایله مشوب وممتزج ادعیهٔ استعداداتی حسبیله
(فاما رحمة خالصة کالطیب من الرزق اللذیذ فی الدنیا الخالص یوم القیمة) (پس الله دن خلقه رحمت اولان منح
یا رحمت خالصه در دنیاده رزق لذیذدن طیب کبی وحساب وعقابدن که یوم قیامتده الم وکدردن خالصدر
(ویعطی ذلك الاسم الرحمن فهو عطاء رحمانی) (وبو رزق لذیذدن طیب اولان شیکه رحمت خالصه در اسم رحمن
اعطا ایدر * پس اول رزق عطاء رحمانیدر زیرا اسم رحماندن اولان عطا یاشوائب وکدورات وکرامتدن خالصه در
ودارینه وظاهر وباطنه شامله در (واما رحمة ممتزجة) ویاخود الله دن خلقه رحمت اولان منح رحمت ممتزجه درکه
اسم حکیم حضرتندن اعطا اولنور زیرا حکیم اصلح وانسب واولی واصوب اولان امره نظر ایدر) (کشرب الدواء
الکریه الذی یعقب شربه الراحة) کریه اولان دوانك شربی کبی که انك شربی راحتی اعقاب ایدر) (وهو عطاء الهی
فان العطاء الالهی لا یمکن اطلاق عطاءٔ منه من غیر ان تکون علی یدی سادن من سدنة الاسماء) (ودواء کریهك
شربی عطاء الهیدر * زیرا عطاء الهینك الله دن اطلاقی ممکن دکلدر * اول عطاسدنهٔ اسمادن برسادنك یعنی
برخادمك یدی اوزره واقع اولمقدن غیری یعنی عطاء الهی یه عطاء الهی اطلاقی صحیح اولمز الا اسمانك خدمه
وتوابعندن برخادم وتابعك واسطه سیله جمیع اسماء الله ایله رحمن اسمنك خدمه سیدر (قل ادعوا الله او ادعوا
الرحمن ایاما تدعوا فله الاسماء الحسنی) (پس عطاء اسماء الهیه دن هر قنقی اسمدن اعطا اولنورسه اکا عطاء

الهی اطلاق اولنور واسماء الهیه دن اولمیجه اکا عطاء الهی اولنمز * پس رحمت ممتزجه عطاء الهی ایله تسمیه
اولنور * زیرا اسماء متعدده مقتضیاتندن ممتزجه در * پس دواء کریهك شربی عطاء الهیدر عطاء رحمانی دکلدر
زیرا کدورایله مشوبدر خالص دکلدر) (فتارة یعطی الله العبد علی یدی الرحمن فیخلص العطاء من الشوب الذی
لا یلائم الطبع فی الوقت او لا یمیل الغرض الیه وشبه ذلك) (پس وقت اولور که الله تعالی برعطایی عبده اعطا ایدر
رحمانك یدی اوزره پس عطا خالص اولور شول شوبدن که اول وقتده طبعه ملایم اولمیه ویاخود غرضه اماله
ایتمیه وبوکا تشبیه نه ایسه) (وتارة یعطی الله علی یدی الواسع فیعم) (ووقت اولور که الله تعالی عبده عطایی اعطا
ایدر اسم واسع یدی اوزره * پس عطا معطی له اولان عبدك ظاهر وباطنه وروح وطبیعتنه وجمیع احوالنه عام
اولور) (او علی یدی الحکیم فینظر فی الاصلح فی الوقت) (ویاخود اسم حکیمك یدی اوزره اعطا ایدر * پس اول
وقتده الله تعالی اصلح اولان امره نظر ایدر * مثلا دواء کریهك شربی راحت اعقاب ایتدیکنه نظر ایتدکده
حکمتك مقتضاسی بودرکه اول وقتده شخصه مناسب نه ایسه انی عطا ایدر * پس عبده لازم اولان بودرکه
راحت کثیره دن اوتری کرامت قلیله یه تحمل ایلیه زیرا حکمت راحتی اعقاب ایدر وحق حکیم انکله معامله ایدر
اکا انفع واصلح اولان شیٔ ایله) (او علی یدی الواهب فیعطی وینعم ولا یکون مع الواهب تکلیف المعطی له بعوض
علی ذلك من شکر او عمل) (ویاخود اسم واهبك یدی اوزره اعطا ایدرکه انعام ایلیه وواهب قلنده یعنی اسم
واهبك یدی اوزره واصل اولان عطانك قلنده معطی له اولان کمسنه یه اول عطانك مقابله سنده شکر وعملدن
برعوض ایله تکلیف واقع اولمز زیرا واهب حمد وثنادن وشکر وعملدن برعوض مقابله سنده دکلدر مجرد انعام
وجود اظهاری ایچوندر) (او علی یدی الجبار فینظر فی المواطن وما یستحقه) (ویاخود اسم جبارك یدی اوزره
اعطا ایدر پس جبار مواطنه وعبدنه شیئه مستحقدر اکا نظر ایدر جبار عبدك کسرینی جبر وآفت ونقضنی ازاله
ایدر پس انك جهت استحقاق وافتقارنه نظر ایدر آنك آفت ونقضی نه شیئله ازاله اولور آنکله جبر ایدوب اصلاح
ودفع ایدر) (او علی یدی الغفار فینظر المحل وما هو علیه) (ویاخود اسم غفارك یدی اوزره اعطا ایدر * پس غفار
محله وعبدك حالنه نظر ایدرکه عبد انك اوزره ثابتدر) (فان کان علی حال یستحق له العقوبة فیستره عنها) پس
اکر غفری اقتضا ایدن محل برحال اوزره اوله جق اولورسه که اول حال اوزره عقوبته مستحق اولور پس غفار اول
محلی عقوبتدن ستر ایدر) (او علی حال لا یستحق العقوبة فیستره عن حال یستحق العقوبة) (ویاخود محل برحال
اوزره اوله جق اولورسه که اول حال اوزره عقوبته مستحق اولماز * پس غفار آنی ستر ایدر شول حالدن که آنکله
عقوبته مستحق اولور یعنی اسم غفاره مظهر اولان ایکی حالدن حالی دکلدر یا برحال اوزره درکه انکله عقوبته
مستحق اولور ویا برحال اوزره درکه انکله عقوبته مستحق اولمز پس اکر عقوبته مستحق اوله جق حال اوزره
اوله جق اولورسه پس غفار انی عقوبتدن ستر ایدر * واکر عقوبتی ایجاب ایتمز برحال اوزره اوله جق اولورسه
پس انی شول حالدن ستر ایدرکه انکله عقوبته مستحق اولور یعنی ارتکاب معاصیدن عصمت اولنور) (فیسمی
معصوما ومعتنی به ومحفوظا وغیر ذلك مما یشاکل هذا النوع) (پس عقوبتی ایجاب حالدن مستدر اولان کمسنه
معصوم ومعتنی به ومحفوظ تسمیه اولنور وبوندن غیری که بونوعه مشاکل اوله موفق ومنظور ومسعود ومحمود
کبی وغیر ذلك قولی علی یدی الغفار قولنك قبلنده مذکوره اولان اسمایه عطف اولنمق جائزدر یعنی اسماء
مذکوره دن غیری که بونوعه مشاکل اوله عاصم ووافی وهادی کبی که مکروهدن نجات اسم وافی یه نسبت
اولنور وطریقك ضلالتی مشقتندن خلاص اسم هادی یه نسبت اولنور وبالجمله هر عطا نسبت اولنور اسمادن
اکا مناسب اولان اسمه وبعض نسخه ده وشبه ذلك قولی واقع اولمدی) (والمعطی هو الله من حیث ما هو خازن
لما عنده فی خزائنه) (واسم خاص حضرتندن اعطا ایدن الله در * اول اسم خازن اولدیغی حیثیتله اللهك
خزائننده انك قتنده خزانه سنده مخزون اولان عطایی پس جمیع اسمانك خزانه سنده مخزونه اولان عطایا اسم
جامع اولان الله اسمنك خزانه سنده مخزونه در (امدی) شویله معلوم اوله که اسماء او که انلردن شئون الهیه واسماء
ذاتیه ایله تعبیر اولنور حقیقة واحده اولان ذاتك خزائنیدر وذات حضرت احدیت اعتباریله تکثردن غنیه در
واما ذاتده مستهلکه اولوب حضرت واحدیتده که اللهك علمی مظهریدر تفصیل علمی ایله مفصله اولان حقایق
واعیانه ذاتك نسب واضافاتی اعتباری ایله کثرت ایله ظاهره در وانك اعیانه اولان انك نسبتی انك صفاتیدر

اوهر نسبت ایله ذاتك ظهوری اسمدر كه اول نسبت ایله انك ظهوری اكا اول اسم ایله تسمیه یی اعطا ایدر پس
عیان علمیه دن هر بر عین خزائن الهیه دن بر خزینهٔ خاصه در كه اول عینك احوال واحكامی آنده مخزونه در
وذاتك اول نسبتله ظهوری كه اسمدر خزینه نك خازنیدر * پس ذات احدیه نك اول نسبت خاصه ایله تقییدیكه
اسم خاصدر انك قتنده انك عینی خزانه سنده مخزونه اولان منح وعطایایی خازن اولدیغی حیثیتله معطیدر وخزانهٔ
مخصوصه یی فاتحدر)(فما یخرجه الا بقدر معلوم علی یدی اسم خاص بذلك الامر)(پس الله تعالی اول عطاء
خاصی اخراج ایتمز الا قدر معلوم اوزره كه معطی له اولان اسم خاصك یدینی اوزره یعنی قابلك استعدادی اقتضا
ایتدیكی عطا قتنی اسمك خزانه سنده مخزون ایسه اول اسمك یدینی اوزره قدر معلوم وحد مرسوم اوزره انی اخراج
ایدر فاعطی كل شیئ خلقه علی یدی الاسم العدل واخوانه پس الله تعالی هر شیئه اعطا ایلدی انك قابلیتی استدعا
ایتدیكی انك ایچون مخلوق ومقدر در اسم عدلك یدینی اوزره وانك اخوانی اولان مسقط وحق وحكم كبی اسمادن
هر بریسنك یدینی اوزره حكم وعدل وجواد ووهاب وسائر اسما اوزره حكم ایدر كه عطا ایتدیكی شیئ معطی له
اولان قابلك قابلیتی قدر اعطا ایلیه پس هر شیئك خلقی نه ایسه وقتی اسمك خزینه سنده ایسه انك یدینی اوزره اسم
عدلك حكمی اوزره قدر معلوم اوزره اعطا ایدر (واسماء الله ان كانت لا تتناهی لانها تعلم بما یكون عنها وما یكون
عنها غیر متناه)(واسماء الهیه اگرچه كیم غیر متناهیه اولدیسه زیرا اسماء معلومه اولور انلردن صادر اولان اثر ایله
وانلردن صادر اولان اثر غیر متناهیدر پس اسماء الله دخی غیر متناهیه اولور یعنی مصادر افعال وتجلیات اولان
اسماء الهیه غیر متناهیه در زیرا انلرك تحقق قوابل ممكناته وانلرده ظاهر اولان آثار غیر متناهیه در (وان كانت
ترجع الی اصول متناهیة هی امهات الاسماء او حضرات الاسماء)واگرچه كیم اسماء الهیه اصول متناهیه یه
راجعه اولدیسه كه اول امهات اسمادر ویا حضرات اسمادر كه انلر اسماء ذاتیه در ی وعالم ومرید وقابل وقادر
وجواد وسوال كبی)(وعلی الحقیقة فما ثم الا حقیقة واحدة تقبل جمیع هذه النسب والاضافات التی یكنی عنها
بالاسماء الالهیة)(یعنی واگرچه كیم اسماء الهیه غیر متناهیه اولدیسه اندن صادر اولان آثار غیر متناهیه
حسبیله واگرچه كیم امهات اسمائیه ویا حضرت اسما اولان اصول متناهیه یه راجعه اولدیسه وعلی الحقیقه
وجودده حقیقت واحده دن غیری یوقدر كه بو نسب واضافاتك جمیعسنی قبول ایدر كه انلردن اسماء الهیه ایله
كنایت اولنور یعنی حقیقت واحده اولان وجود محضدن غیری یوقدر كه جمیع اسماء الهیه انده احدیتده بری
برینك عینیدر هو هودر ولكن اول حقیقت واحده ده معلومه ومعدومه اولان حقایق واعیانه نسبت ایله
حقیقت واحدهٔ اسماء الهیه اولان نسب واضافاتك جمیعسنی قبول ایدر یعنی نور وجود حقیقتده برلون ایكن
اعیان معدومه یه تجلی ایتدكده هر عینك قابلیتی حسبیله نور تجلی متلون اولور واعیان دخی تجلینك نوری
ووجود علمی ایله موجوده اولوب بری برندن متمیزه اولور * پس هر برعینك اقتضاسی حسبیله وجود واحد
حقك ظهوری اسم اولور * پس وجود واحد نسب واضافات وشئون وتعینات كثرتنی قبول ایدوب كثرت
ظاهره اولدیغی اعیان قابله حسبیله در * پس حقیقتده توحید ووحدتدر وظهورده تعدد وكثرتدر ولكن مصادر
افعال ومبادی ربوبیت واحوال اولان اسمانك كثرتی وغیر متناهی اولدیغی اعیان ممكنات حسبیله در واعیانك
علمی انلرك آثاری حسبیله در واما اصول اسما اولان اسماء ذاتیه ده اولان تعدد ذاتك مقتضیاتی حسبیله در
(والحقیقة تعطی ان یكون لكل اسم یظهر الی ما یتناهی حقیقة)(وحال بوكه حقیقت اعطا ایدر كه الی
ما یتناهی ظاهر اولان بر اسم ایچون بر حقیقت ثابته اوله)(یتمیز بها عن اسم آخر وتلك الحقیقة التی بها یتمیز هی
الاسم عینه)(كه اول اسم اول حقیقت ایله اسم آخردن متمیز اوله واول حقیقت كه اسم انكله اسم آخردن
متمیز اولور اول اسمك عینیدر كه وجود واحدك اعیاندن بر عینك صبغیله انصباغیدر وانك قابلیتی حسبیله
انده ظهوریدر كه اول انصباغ وظهور عین اخراده اولان انصباغ وظهوره مغایردر * پس وجود واحد حقیقتده
حقیقت واحده در واما اعیان معدومه مرایاسندن خصوصیت خاصه ایله ظهوری واعیانده تقید وانصباغی
حسبیله حقایق متعدده ومتمایزه اولور)(لا ما یقع فیه الاشتراك)(یعنی هر اسمك حقیقتی وجود واحد حقك
عینی دكلدر كه انده اسما بیننده اشتراك واقع اولور زیرا وجود واحد جمیع اسما ایله مسمادر واسماده اسمانك عینیدر
پس هر بر اسمك حقیقتی كه اسم انكله اسم آخردن متمیز اولور اسمك عینیدر حقیقة الحقایق اولان وجود واحدك

عینی دكلدر * زیرا انده اسما بیننده اشتراك واردر انده اسما بری برینك عینیدر انده تمیز یوقدر * زیرا اول حقیقت
عین كلدر * پس وجود واحدك تعیننه باعث اولان قابلك خصوصیتیدر * پس اول خصوصیت حسبیله
وجود واحدك تعینی اول خصوصیت ایله متعین اولان اسمی تعین آخردن ومتعین آخردن متمیزدر * پس حقایق
اسما متمیزه اولدقدنصكره لابد در كه اسمانك اعطیاتی دخی بعضیسی بعضندن متمیزه اوله ولكن اعطیاتك تمایزی
مشاهددر * وحقایق اسمانك مشاهد دكلدر انكچون اعطیاتك تمایزی ایله حقایق اسما تمایزنه تمثیل ایراد
ایدوب دیدی)(كما ان الاعطیات تمیز كل اعطیة عن غیرها بشخصیتها وان كانت من اصل واحد)(یعنی حقایق
اسما بری برندن متمیزه در نته كیم اعطیات الهیه دن هر بر اعطیه اعطیهٔ اخرادن متمیزه اولور شخصیتیله
واگرچه كیم جمیع اعطیات اصل واحددندر یعنی جمیع اسماء الهیه یی جامع اولان وجود واحد حقدن وعین
ذات احدیه دندر لكن الله تعالی هر عطایی بر اسم خاصك خزینه سندن اعطا ایتدكندن اوتری اعطیات
بری برندن متمیزه در)(فمعلوم ان هذه ما هی هذه الاخری)(پس معلومدر كه بو اعطیهٔ خاصه اعطیهٔ آخرانك
عینی دكلدر مثلا وهابدن اولان اعطیه رزاقدن اولان اعطیه دكلدر)(وسبب ذلك تمیز الاسماء)(واعطیات
بیننده واقع اولان تمیزه سبب تمیز اسمادر واسمانك تمیزی حقایق متمایزه دندر یوخسه وجود واحددن
دكلدر كه اشیا بری بریله انده مشاركدر وحقایقك تمایزی اعیان قابله نك خصوصیات متغایره سندندر
(فما فی الحضرة الالهیة لاتساعها شیئ یتكرر اصلا)(پس حضرت الهیه ده اصلا متكرر اولور برشیئ یوقدر انك
اتساعندن اوتری یعنی جمیع وجوه ایله حقایق اسما متمایزه اولدیغندن اوتری حضرت الهیه ده مكرر اولور
برشیئ یوقدر وحقایق اسما بری برندن متمیزه در * وحضرت الهیه متسعه در حقایق متمایزه غیر متناهیه یی
جامعه در)(هذا هو الحق الذی یعول علیه)(وبوذكر اولنان عدم تكرر شول مذهب حقدر كه اكا تعویل
اولنور یعنی اكا اعتماد اولنور (امدی)شویله معلوم اوله كه فیض الهی واجب الوجود اولان حق ایچون ذاتیدر
حقایق اشیایه انلرك وجودلرینی مفید اولدیغی حیثیتله كه اشیا انكله متحققه در واندنصكره منبع وجود ومعدن
جوددن فایض اولان نورك تعینی دخی ذاتیدر وتعین نوری موجب اولان قابلدر كه حق فایضك وجودنی
كندی خصوصیت ذاتیهٔ مجعوله سی حسبیله معیندر * پس اسما بیننده تمایز حقایقك خصوصیاتی
حسبیله در زیرا تعین تخصیص ایله دالدر ذلك التعین ایله متعین ایچون اسمدر ومتعین دخی وجود حقدر كه
تعین ایله مسمادر واولدخی حق مطلق ایچون اسمدر كه جمیع اسما ایله مسمادر ومسمی كه افاعلدر وجود حق
مطلقی معین اولان قابلدر وتعین كه تسمیه در فعل معیندر وفیض الهی دائم التعیندر زیرا مفیضك ذاتی دائمه در
ومعینات اولان قوابل ممكنه اگرچه كیم من حیث التشخصیات متناهیه دكلدر ولكن فائض اولان نور واحد
متعینی معینه اولان امهات حقایق اصول خاصه در تجلیلرنده اولان حقایق ایچون وتعینات كلیه دخی
اگرچه كیم حضرات اسمائیه امهاتنده منحصره در ولكن انلر تشخص حیثیتیله انلرك موجباتی كبی غیر
متناهیه در وتجلیات اسمائیه دخی اگرچه كیم من حیث الاصل تجلی واحددر ولكن تعینات فیضیهٔ نفسیهٔ
نوریه وانصباغات نوریهٔ شهودیه واندافاقات وجودیهٔ جودیه دن هر بر تعین كه عین واحده ده متعین اولدی
عین اخراده اولان تعینك عینی دكلدر * پس حضرت علمیهٔ الهیه ده متكرر اولور اصلا برشیئ یوقدر * پس تجدد
وتكثر وحدت وفنا وعدم تعین ایچوندر یوخسه ذلك التعین ایله متعین ایچون دكلدر من حیث هو هو * پس اسم
واسع حضرتنك اعطا ایتدیكی شی بودر (وهذا العلم كان علم شیث علیه السلام)(یعنی اعطیات وهباتك علمی
شیث علیه السلامك علمیدر زیرا شیث علیه السلام آبانك اولی ایچون وهب اول صورتیدر وكذلك حكم جمعیهٔ
الهیه آدم ایله كمال بولدقده فیض جودی ووهب وجودی انك اوغلی شیث علیه السلامده ظهور ایتدی)
(وروحه هو الممد لكل من یتكلم فی مثل هذا من الارواح ماعدا روح الختم فانه لا تأتیه المادة الا من الله تعالی
لا من روح من الارواح بل من روحه تكون المادة لجمیع الارواح)(وشیث علیه السلامك روحی ارواح كملدن
اعطیات الهیه ده متكلم اولان جماعتك كلیسنی ممددر ختمك روحندن غیری زیرا انلر بودر كه اكا ماده كلمز
الا اللهدن ارواحدن بر روحدن كلمز بلكه انك روحندن جمیع ارواحه ماده اولور (امدی)انبیادن ارواح كمل انلرك
اعصارنده وانلردنصكره جمیع اعصارده انلرك ورثه سی اولان اولیانك ارواحنی امداد ایدرلر وانبیانك مراتبی

انلرك ورثه‌سی اولان اولیا ایله معموره‌در پس اولیادن هر بر ولی کرك بر نبینك عصرنده اولوب ظاهرده
انك امتندن اولسون وکرك انده نصکره اولان اعصارده آخر نبینك امتندن اولسون اسماء الهیه‌دن هر قنغی
نبینك مستندی اولان اسم خاصك حکمی تحتنده داخل اولوب اول نبینك روحنه انك روحی اقرب ایسه علوم
واذواقده وتجلیات واحکامده انك وارثیدر اکرچه کیم ظاهرده محمدیدر اما باطنده یا موسوی ویا عیسوی بدر
وبو کا بکزر هر قنغی نبینك علمنه ومرتبه‌سنه مظهر اولوب اکا وارث اولدیسه اکا نسبت اولنور (امدی) شیث
علیه السلامك روحی علوم وهبیه علماسنك ارواحنی ممددر واولیادن علم وهبی صاحبی اولان هر بر ولینك روحی
انك روحندن مستمددر زیرا اب اول ایچون وهب اول صورتیدر وآدمدن نصکره اسمانك عطایای الهیه ایله
ابتدائی مظهریدر * زیرا اسماء الهیه احکام وآثارنی اولا شیث علیه السلامده اظهار ایلدی * پس جمیع عطایای
الهیه‌نك مبدائی شیثدر * پس علم وهبی اصحابی اولان جمیع ارواح اندن مستمددر واول انلری ممددر ختم انبیا وختم
اولیا روحندن غیری زیرا ختم انبیانك باطنی اولان ختم اولیانك روحی کلیدر جمیع ولایاتی محیطدر خاتم انبیا
جمیع نبواتی محیط اولدیغی کبی زیرا خاتم اولیا جمیع ولایات محمدیهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ختمیهٔ کمالیه جمعنك
احدیتیدر * پس جمیع مکاشفات وتجلیات وعلوم واسرار واحوال ومقاماتدن اولان اعطیات انك حیطی
خزانه‌سندن افاضه اولنور زیرا انك حقیقتی جمیع حقایق اول معینیه حقیقتیدر ومفتاح مفاتح غیبیه‌در * پس
مادهٔ نوریه‌که ارواحك قوامی وحیاتی انکله‌در انك حقیقتندن منبعثه اولور وسائر مراتب روحیه‌یه اندن
سرایت ایدر وانك روحی بغیر واسطة الله‌دن مستمددر براحدك روحندن مستمد دکلدر وجمیع ارواح دخی اندن
مستمددر * پس اعطیات الهیه اکرچه کیم حضرات الهیه‌دن مفاضه‌در * ولکن مرتبهٔ الوهیتدن وحضرت
جمعدن واصله‌در) (وما بکم من نعمة فمن الله) (وخاتم اولیا اول مرتبه‌نك مظهر کلیدر) (وان کان لا یعقل ذلك
من نفسه فی زمان ترکیب جسده العنصری) واکرچه کیم ختم اولیا جمیع ارواحه ماده اولوب انلره ممد اولدیغی
الله‌دن بغیر واسطة مستمد اولدیغی کندی نفسندن جسد عنصریسنك ترکیبی زماننده فهم ایتمدیسه
زیرا حجاب هیولانیء طبیعی وترکیب جسدیء عنصری مانعدر) (فهو من حیث حقیقته ورتبته عالم بذلك کله
بعینه من حیث ما هو جاهل به من جهة ترکیبه العنصری) (پس خاتم ولایت حقیقت کلیه‌سی ورتبهٔ جمعیه
واحاطیه‌سی حیثیتیله بونك کلیسنی بعینه یعنی بذاته عالمدر انك عنصریء ترکیبی جهتندن کلیسنی جاهل
اولدیغی حیثیتیله پس انك ارواحه امدادی امری حقیقت ورتبتیله انك معلومیدر وترکیب عنصر یسیله انك
مجهولیدر بو تقدیر اوزره بعینه ضمیری ختمه راجع اولور وذلك قولنك مشار الیهی اولان شیئه راجع
اولمق جائزدر ومن حیث ما هو قولنده ما موصوله‌در وهو ضمیری ختمه راجعدر وبه ضمیری مایه راجعدر)
(فهو العالم الجاهل) پس خاتم ولایت حقیقت ورتبتیله عالمدر جمیع ارواحه آنك روحی ماده اولدیغن وترکیب
عنصر یسیله انی جاهلدر) (فیقبل الاتصاف بالاضداد کما یقبل الاصل الاتصاف بذلك) (پس خاتم ولایت
اضداد ایله یعنی علم وجهل ایله اتصافی قبول ایدر نته کیم هویت واحده اولان اصل اضداد ایله اتصافی قبول
ایلدی یعنی خاتم ولایت اضداد ایله متصف اولور هویت واحده اضدادی جامعه اولدیغی کبی زیرا باطنیت
وظاهریت واولیت وآخریت ایله موصوفه اولان هویت واحده درکه انده اختلاف یوقدر واوصاف متنافیه‌یی
ونعوت واسماء متباینه‌یی قابله‌در * پس خاتم ولایت دخی علم وجهل کبی اولان اوصاف متنافیهٔ متکثره
مختلفه‌یی ونعوت متباینهٔ مؤتلفه‌یی جامعدر زیرا جمیع حقایق وجوب وامکان جمعنك احدیتیدر پس ذاتی ایله
کمالات ونقایص ایله اتصافی قبول ایدر * پس طبیعت عنصریه‌سی حیثیتیله جاهلدر شول شیئی که روحی
حیثیتیله آنی عالمدر ولکن طبیعی حیثیتیله جاهل اولدیغی حقیقتیله عالم اولدیغنه قدح ویرمز عدده
زوجیت فردیته قدح ویرمدیکی کبی وسواد وبیاض مطلق لونه منافی اولمدیغی کبی (کالجلیل والجمیل وکالظاهر
والباطن والاول والآخر وهو عینه لیس غیره) (یعنی وجود واحد حق اولان اصل اضداد ایله اتصافی قبول
ایتدی جلیل وجمیل کبی وظاهر وباطن کبی واول وآخر کبی وحال بوکه بو اضدادی قبول ایدن وجود واحد
کندی وجودینك عینیدر کندی وجودینك غیری دکلدر یعنی اضداددن تجردی حیثیتیله اولان هویتك
عینیدر آنك غیری دکلدر حقیقت واطلاق حیثیتیله حق وتعین وتقید حیثیتیله خلق اطلاق اولنور * پس

بو

بو تقدیر اوزره جمیع ضمایر حقه راجعه اولور وهو ولیس ضمیری خاتمه وعینه وغیره ضمیری حقه راجع اولمق
جائزدر یعنی خاتم ولایت اصل اولان حقك عینیدر حقیقت اعتباریله آنك غیری دکلدر وبینهماده تغایر اطلاق
وتقیید حیثیتیله) (فیعلم لا یعلم ویدری لا یدری ویشهد لا یشهد) (پس خاتم اولیا حقیقت ذاتی ایله عالمدر
ترکیب عنصری ایله عالم دکلدر وعارفدر عارف دکلدر ومشاهددر مشاهد دکلدر * پس آنك اصلی اولان
وجود واحد اضدادی قبول ایتدیکی کبی اولدخی قبول ایدر) (وبهذا العلم سمی شیث لان معناه هبة الله
فبیده مفتاح العطایا علی اختلاف اصنافها ونسبها) (وبو علم اعطیات سببیله شیث علیه السلام اسم شیث ایله
تسمیه اولندی زیرا لغت عبرانیه‌ده شیثك معناسی هبة الله‌در * پس مفاتیح عطایا انك یدنده‌در عطایانك
اصناف ونسبنك اختلافی اوزره وعطایا اصنافنك اختلافی مصادر عطایا اولان اسمانك اختلافندندر (امدی)
علوم وهبیهٔ جودیه وحکم وجودیهٔ شهودیه شیث علیه السلام ایله ظاهره‌در زیرا آدم علیه السلام ولدی
هابیلك فقدنه غایت محزون اولدقده الله تعالی‌دن علوم القائی ووهب الهی‌یه صالح بر ولد سؤال ایتدی * پس
الله تعالی اکا شیث علیه السلامی وهب ایتدی * پس انی اسمیله تسمیه ایتدی * زیرا الشیث هبة الله دیمکدر
پس شیث علیه السلام صور انسانیه‌نك ازلی ایچون موهوب اولدر * پس علوم وهبیه والقائیه شیث علیه
السلام ایله ظاهره اولدی وعلم تقابل وتماثل اولاانده ظهور ایتدی * انکیچون مفاتیح عطایا انك یدنده‌در
اصناف ونسبی مختلفه ایکن) (فان الله وهبه لادم اول ما وهبه الا منه لان الولد سر ابیه) زیرا الله تعالی ادمه
وهب ایتدیکی شیثك اولکیسی شیث ایدی انی اول وهب ایتدی * والله تعالی انی آدمه وهب ایتمدی الا ینه
آدمدن زیرا ولد ابنك سریدر زیرا آدم احدیت جمعیت اسمائیهٔ الهیه صورتیدر وشیث بو صورت احدیت
جمعیهٔ اسمائیهٔ الهیه‌نك سری اولان فیض الهی ووهب القائی صورتیدر زیرا شیث ایله سائر اولاد اوزره
وجودده مفاضه اولان تجلیات وهبات حقایقی آدمدن منبعثدر * پس شیث آدمك ولدی اولوب انك سری
اولدیغندن غیری شیثده ظاهر اولان وهب ایله فیضك سری آدمك جمعیتی صورتنك سریدر پس شیث
علیه السلام آدمك نشأت عنصریه‌سنك ونشأت الهیه‌سنك سریدر * پس شیث آدمك جمعیتی اولان اسمانك
جمیع هباتی جمعینك مظهری اولمغله آدمه هبه اولدی * وآدمه هبه اولدیغی بنه آدمك نشأت عنصریه‌سندن
ونشأت الهیه‌سندندر زیرا ظاهرا وباطنا انك سریدر وانك جمعی احدیتنك تفصیلی صورتیدر (فمنه خرج
والیه عاد) (پس شیث علیه السلام نشأت عنصریه ونشأت الهیه صورتی ایله آدمدن خروج ایتدی وآدمه عاید
اولدی اکا وهب اولمق اعتباریله یعنی ظاهرده آدمه وهب اولدیغی صورت ایله وباطنده آدمك سری اولدیغی
اعتباریله‌در * پس شیث آدمك جمعیتی صورتیدر زیرا هبات ایله عطایا قوابل مظهریه مرتبهٔ حقایقنه عائده
اولور ومراتب وجود ایله مرتبه بینده محصوردر ووجود ایله مرتبه حقایقنه اولان احاطت وجمعیت ایکیسنده
حصری اقتضا ایدر * پس هبات اسمائیهٔ الهیه شیث ایله فتح اولوب بنه انکله ختم اولمغله اسماء الهیه‌نك
عطایاسنی وسر ختمیتی شیخ رضی الله تعالی عنه حکمت شیثیه‌ده ذکر ایلدی) (فما اتاه غریب لمن عقل عن الله)
(لام عند معناسنه‌در کقوله علیه السلام صوموا لرؤیته وافطروا لرؤیته ای عند رؤیته پس آدمه خارجدن
غریب کلمدی شول کمسنه‌نك قتنده‌که فهمی الله‌دن اخذ ایتدی وحضرت الوهیتدن فهمی اخذ ایدن
عالمدرکه هر کس استعدادی وقوت قبولی حسبیله عین ثابته‌سندن وحقیقت علمیه‌سندن اخذ ایدر واکا وارد
اولان انك حقیقتندن وارد اولور * پس آدمه هبه اولان شیث آدمك استعدادینك صورتی وحقیقتنك سریدر
خارجدن غریب دکلدر * آدمك حقیقتنك صور ذهنیه‌سندن بر صورتدر * پس هر موهوب له‌ده اولان
هبهٔ الهیه‌نك صورتی عین ثابته‌سنك استعدادی ووهبه قابل اولان سری صورتیدر عن عقل قولنه متعلقدر
وجائزدرکه فما اتاه قولنه متعلق اوله ای فما اتاه عن الله عند من عقل) (وکل عطاء فی الکون علی هذا المجری)
وکونده واقع اولان عطانك کلیسی کرك امدی عادت اوزره وسائط ایله واصل اولسون وکرك وجه آخر ایله وسایط
سز واصل اولسون بو مجری اوزره‌در یعنی کونده واقع اولان جمیع مواهب قوابلك خصوصیاتی قوابلده قوابل
حسبیله متعین اولان وجوددن استدعا ایتدکلری صورده زیرا حقدن فایض اولان وجود حق ایچون ذاتیدر
وقوابلك انی قبول ایتملری استعدادات غیر مجعوله وخصوصیات ذاتیه‌لری حسبیله‌در * پس اکر قوابلك

استعدادانی اولمیه‌دی قوابل ایچون خزائن جود الهیه‌دن صور مواهب قوابل حسبیله متعینه اولمزدی * پس
اگرچه کیم مواهب خزائن الهیه‌دن واصله‌در * ولکن انلری مستدعیه وتعیناتنی معینه وموجبه اولان
قوابلدر ومعطی له ایچون صور مواهب فیض واحده‌ده متنوع اولدیغی قوابلک استعدادانی حسبیله در
(فما فی احد من الله شیٔ) (پس براحده اللهدن برشیٔ یوقدر زیرا تجزی وحلول الله تعالی نک اوزرینه محالدر *
پس قوابلده اولان کثرت تجزی حسبیله دکلدر * بلکه قوابلک استعدادات مختلفه‌سی جهتیله متعینه اولان
صور متنوعه درکه وجود واحد حق اوزره قوابلک کثرتی حسبیله طاریه اولدی) (وما فی احد من سوی نفسه
شیٔ وان تنوعت علیه الصور) (وبراحده کندی نفسندن غیری برشی یوقدر واگرچه کیم انک اوزره صور
متنوعه اولدیسه یعنی براحده کندی عین ثابته‌سی وحقیقت علمیه‌سی استعداد ذاتیء غیر مجعولک مقتضاسی
اوزره اعطا ایتدیکی عطادن غیری یوقدر * پس براحده فیض الهی والقاء ربانیدن هرنه شیکه وارد اولورسه
کندی حقیقتندن وارد اولوروا گرچه کیم تطورات وجودیه حسبیله انک اوزره صور متنوعه اولور وانک
آنانده استعداداتی حسبیله مواهبک صوری مختلفه اولور ولکن جمیع عطایانک صوری حقیقتندندر خارجدن
اکا برشیٔ وارد اولمز) (وما کل احد یعرف هذا وان الامر علی ذلک الا احاد من اهل الله) (وبراحد بوعلمی عارف
دکلدر وتحقیق امر عند الله بونک اوزره‌در اهل اللهدن احاددن یعنی افراددن غیری) (فاذا رأیت من یعرف
ذلک فاعتمد علیه فذلک هو عین صفاء خلاصة خاصة الخاصة من عموم اهل الله) پس نچنکیم بوعلمی عارف اولان
کمسنه‌یی سن بولسک والی الله انی هادی ومرشد اتخاذ ایله پس اکا اعتماد ایله یعنی نچنکیم برعارفی بولسک که اکا
وارده اولان نعمی علم الهیده ازلا ثابته اولان عیننددن وارده اولدیغن عارف اولسه زیرا اول کمسنه اهل
اللهک عمومندن عین صفاء خلاصهٔ خاصة الخاصه‌در زیرا اهل اللهک عوامی توحیدی مشاهده ایدرلر وتوحید
اوتوزالتی مقامدرکه تنزیل انلر ایله ناطقدرکه انلرده لا اله الا الله ذکری اوله وهر موضعنده توحیددن برمقامک
نعتی مذکور اوله واما خاصه‌سی * پس انلر وحدتده وحدتی مشاهده ایدرلر زیرا توحیدده موحد ومؤحد
وتوحیددن کثرت حاصلدر وبونلر عقل عادیده اغیاردر بری برینک غیریدر ووحدت حقیقیه بویله دکلدر
واما خاصة الخاصه * پس انلر کثرتده وحدتی مشاهده ایدرلر * پس بینهماده غیریت یوقدر واما خلاصهٔ خاصة
الخاصة پس انلر وحدتده کثرتی مشاهده ایدرلر * واما صفاء خلاصهٔ خاصة الخاصة * پس انلر شهودین بینی
جمع ایدرلر * واحدیت وجودی علی ما هو الامر علیه فی نفسه مشاهده ایدرلر * (فای صاحب کشف شاهد
صورة تلقی الیه مالم یکن عنده من المعارف وتمنحه مالم یکن قبل ذلک فی یده فتلک الصورة عینه لا غیره)
پس کشف صاحبنک هرقنقیسی که حضرات الهیه وکونیه‌دن برحضرتده برصورتی یعنی برشخصی مشاهده
ایتسه که اکا القا ایدر معارف ربانیه وعلوم الهیه‌دن انک قتنده حاصل اولمیان شیئی واکا برعطایی اعطا ایدرکه
بو القادن اول انک یدنده اول عطا موجود دکل ایدی * پس اول صورت مشهوده اول کشف صاحبنک
عینیدر انک غیری دکلدر یعنی اهل کشف نچنکیم برصورت مشاهده ایتسه واول صورت اکا علم مالم یعلمی
القا ایلسه وانا الله دیوب اکا امر ونهی ایلسه * پس ظن ایتمه‌ونکه اول صورت مرئیه الله دروا گرچه کیم متجلی
اولان انک عینیدر عین حق اولدیغی اعتبار اوزره * پس حق اکا تجلی ایتمدی واکا اعطا ایتمدی الا انک عین
ثابته‌سی صورتنده پس اول صورت مرئیه انک عینیدر انک غیری دکلدر) (فمن شجرة نفسه جنی ثمرة علمه) پس
کندی نفسی شجره‌سندن کندی علمی ثمره‌سنی دوشیرر یعنی اول صورت مرئیه انک عین ثابته‌سیدر
وحقیقتی ارضنده غرس اولنان شجره‌نک صورتیدر واول صورتدن القا اولنان علوم ووارده اولان عطایا انک
اسمی شجره‌سندن بالقوه اولوب ظاهره اولان علوم وعطایادر * پس کندی اسمی شجره‌سنک صورتندن ظاهره
اولان علوم اثمارنی جمع واخذ ایدر وبعض نسخه‌ده) (جنی ثمرة غرسه) (واقع اولدی) (کالصورة الظاهرة
منه فی مقابلة الجسم الصقیل لیس غیره) (جسم صقیل مقابله‌سنده اول صاحب کشفدن ظاهره اولان
صورت کبیدرکه اول مرئی انک غیری دکلدر زیرا اگر اول مرئی انک غیری اولیدی جسم صقیلک انک
مقابله‌سندن اول انده واقع اولوردی * پس صورتنک ظهورینه محل اولان جسم صقیل اکا کندی ذاتی
شهودنی اعطا ایلدی وکذلک وجود حقده ظهوری مرآت حقده عین ثابته‌سنک ظهوری حسبیله در * پس

محل کندی نفسی شهودنی اعطا ایدر * پس مشاهده ایتدیکک صورتی الله در دیو ظن ایتمه واگرچه کیم
فی الحقیقه انک غیری دکلدر ولکن کل جزؤده منحصر دکلدر) (الا ان المحل او الحضرة التی رأی فیها صورة
نفسه تلقی الیه تتقلب) (الصورة المرئیة فیها) (من وجه بحقیقة تلک الحضرة) (بوقول فتلک الصورة عینه
لا غیره قولندن استثنادر الا بوقدر واردرکه تحقیق شول محل ویاخود حضرت الهیه وکونیه‌دن شول
حضرتکه صاحب کشف اولان رائی انده کندی نفسی صورتنی اکا القا ایدر کوردی انده مرئیه اولان اول
صورت بروجه ایله اول حضرتک حقیقتی حسبیله منقلبه اولور یعنی اول صورت مرئیه‌یی متجلی فیها اولان
حضرت من وجه کندی حقیقتی اقتضا ایتدیکی اوزره تقلیب ایدر وصورت مرئیه دخی اول حضرتک حقیقتی
صبغی ایله منصبغه اولوب منقلبه اولور * پس اول حضرتده صورت بحسب المحل ظاهره اولور یعنی دیمک اولور
صاحب کشف وشهود حضرات الهیه وکونیه‌دن برحضرتده برصورت مشاهده ایتسه که اول صورت اکا
علم الهی‌یی القا ایلسه اول صورت کشف صاحبی اولان رائینک عینیدر انک غیری دکلدر الا هر برحضرت
کندی حقیقتنک اقتضاسی اوزره اول صورت مرئیه‌یی تقلیب ایدر واول صورت دخی متجلی لها اولان
حضرت حسبیله منقلبه اولور وبوتقدیر اوزره تتقلب قولنک فاعلی محذوف اولوران تتقلب الصورة المرئیة
فیها وبوتقدیر اوزره تتقلب جمله‌سی ان ایچون خبر واقع اولور وجائزدرکه تتقلب قولی تلقی قولنک محذوف
اولان مفعولی ایچون صفت واقع اوله ای تلقی تلک الحضرة وبوتقدیر اوزره تلقی الیه قولی ان ایچون خبر
واقع اولور وبعض نسخه‌ده تنقلب بالباء واقع اولدی والحقیقة قولی لام ایله پس بامع معناسنه اولور یعنی شول
محل ویاحضرتکه رائی انده کندی نفسی صورتنی اکا القا ایدر کورر اول حضرت تقلب صاحبیدر کندی
حقیقتی اول تقلبی اقتضا ایتدیکندن اوتری ولکن وجه اول اظهردر زیرا مراد اولان صورتک حضرت
حسبیله ظهوری وانقلابیدر نته کیم بوندنصکره وارد اولان صورتک حضرت حسبیله ظهوری وانقلابیدر
نته کیم بوندنصکره وارد اولان مثالدن ظاهردر * ووجه ثانی اوزره دیمک اولور الا ان الحضرة تتقلب لحقیقة
تلک الحضرة وبوحق تعبیر دکلدر * فتأمل) (کما یظهر الکبیر فی المرآة الصغیرة صغیرا) (نته کیم کبیر مرآت
صغیره‌ده صغیر ظاهر اولور یعنی رائینک صورتی هرحضرتده حضرت حسبیله ظاهر اولور نته کیم حق مرایای
صغیره اولان اعیاندن هر برعینده عین حسبیله ظاهر اولور) (وفی المرآة المستطیلة مستطیلا) ومرآت
مستطیله‌دن مستطیل ظاهر اولور سیفده کبی وبوضرب مثالدر عالم امر ایله عالم ارواح مظهر یتنه زیرا طول عالم
ارواح ایچوندر وعرض صور جسمانیه ومثالیه عالمی ایچوندر صور وامثله اولدقلری حیثیله) (وفی المرآة المتحرکة
متحرکا) ومرآت متحرکه‌ده متحرک ظاهر اولور ماء جاری کبی وبودخی حقا وخلقا جمعا وطرفا علی التوالی دائمة
الظهور والتنوع اولان تجلیات وتعینات ایچون ضرب مثالدر) (وقد تعطیه انتکاس صورته من حضرة
خاصة) (ووقت اولورکه مرآت ناظره حضرت خاصه‌دن صورتک انتکاسنی اعطا ایدر ماکبی نچنکیم شخص
تحتنده ماء به نظر ایتسه صورتنی انده منتکسه کورر ویاخود تحتنده مرآتده ویاهر جسم صقیلده نچنکیم
وجه ارض اوزره اولان صورتک انتکاسی ظاهر اولور وبودخی حقک خلقده خلقا ظهورینه ضرب مثالدر
وقد تعطیه عین مایظهر منها فیقابل الیمین منها الیمین من الرائی) (اولکی منها قولنده من بیان ایچوندر مانی
بیان ایدر * وضمیر صورته راجع اولور یعنی وقت اولورکه مرآت رائی‌یه اعطا ایدر صورتدن ظاهر اولان شیئک
عینی یعنی مرآته ناظر اولان رائینک مرآتده ظاهره اولان صورتک عینی مرآت اکا اعطا ایدر * پس اول
صورتدن عین مقابل اولور رائینک یمیننده پس اول حضرتده صورتک عینی ظاهره اولور عکسی ظاهر اولمز
انسان کاملک صورتنده حقک مطلقا ظهوری کبی (وقد یقابل الیمین) (منها) (الیسار وهو الغالب فی المرآی عادة
ووقت اولورکه مرآتده ظاهره اولان صورتدن یمین رائینک یسارینه مقابل اوله وبووجه اوزره ظهور ایتمسی
عادتا اکثردر وبوضرب مثالدر حق مطلقک مقیدده ظهورینه زیرا عکسک عکسی اصل ایله مستویدر وحق
هرمتعینده متعینک عینی ایکن علی الیقین انک غیریدر) (وبخرق العادة یقابل الیمین الیمین ویظهر الانتکاس)
(وخرق عادة ایله یعنی خلاف عادت اوزره اول صورتک یمینی رائینک یمیننه مقابل اولور وانتکاس ظاهر اولور
یعنی خرق عادت اوزره مقید تقییدندن منطلق اولوب نفسندن فانی اولدقده مطلق کندی نفسنی مقید منطلق

مرآتده كه نفسندن فانى وقيد تقييددن عارى اوله مطلق مشاهده ايدر* وانعكاس ظاهر اولور زيرا مرآت رائينك تحتنده در وعين عيننه مقابل اولوب انعكاس ظاهر اولمق مانك خصوصيتندندركه نتكيم انسان برنهرك جنبنده واقف اولسه انده كندى صورتنى منعكسه كورركه اول صورتدن عين رائينك عيننه مقابل اولور) (وهذا) (اى الاختلاف المذكور) (كله من اعطيات حقيقة الحضرة المتجلى فيها التى نزلناها منزلة المرائى) (واختلاف مذكورك كاپسى متجلى فيها اولان حضرتك حقيقتى اعطياتندندركه براول حضرتى مرائى منزله منه تنزيل ايلدك* پس مرآتده ظاهر اولان صورت اكرچه كيم رائينك عينيدر ولكن مرآتك خصوصيتى حسبيله ظاهره در كذلك مرايا منزله سنده اولان حضرات الهيه وكونيه دن هر برحضرتده كه صاحب كشف اولان رائى برصورت مشاهده ايدر اول صورت آنك كندى صورتيدر ولكن اول حضرتكه اول صورت انده ظاهره در وآنك حقيقتى اقتضا ايتديكى صورتده رائينك صورتى منقلبه در واول حضرتك صبغى ايله ظاهره در* پس هر براحده واصل اولان عطاء الهى كندى نفسندن وعين ثابته سندن واصل اولور ولكن اطوار وجوددن هرقنقى طور حضرتك استعدادنه تجلى مصادف اولسه عطاء الهى انك صبغى ايله منصبغ اولوب انكله ظاهر اولور* پس هر عطا كندى استعدادى صورتيله ظاهر اولور) (فمن عرف استعداده عرف قبوله وما كل من عرف قبوله يعرف استعداده الا بعد القبول ان كان يعرفه مجملا) (يعنى وقتا كيم شيخ رضى الله تعالى عنه اعطيات الهيه نك تنوعى متجلى فيها اولان حضراتك حقايق وقوابلك استعداداتى حسبيله اولديغن بوندن اول ذكر ايتديسه پس تنزيل طريقى اوزره فصلك اولنده ذكر ايتديكى كلامى بونده ايراد ايدوب ايتدى پس بركسنه كه استعدادنى عارف اولسه كندى قبولنى عارف اولور وهركسنه كه قبولنى عارف اولدى استعدادنى عارف اولمق لازم كلمز الا قبولدنصكره واكرچه كيم قبل القبول مجملا انى عارفدر ولكن تفصيلا عارف دكلدر (امدى) استعدادك معرفتى ايكى ضرب اوزره در زيرا عارفينك بعضيسى استعداد ذاتىء غير مجعولى عارفدركه وجودى اولا انكله قبول ايتدى* پس بو استعداد غير مجعولك معرفتى ضمننده استعدادات آخر مجعوله يى عارف اولوركه انكله متجدد اولور اطوار وجوديله آنك تطورنده* پس هر آنده هر موطنده وهر مقامده اكا وارده اولهجق اعطيات وتجلياتك قبولنى عارف اولور يعنى تجليات واعطيه نك قبولنه مستعد اولدقده عارف اولوركه بو استعداد وجودينك حصولى استعداد غير مجعولدندر زيرا استعداد ثانى استعداد اولك احكامندن برحكمدر واستعداد اول ايله اولا وجودى قبول ايلدى بروجه ايله كه انجرا بو استعداد ثانينك وجودنى منتج اولدى وشيخ رضى الله تعالى عنهك بونده ذكر ايتديكى صنف ثانيدر وبعضيسى استعدادنى قبولندن عارف اولور يعنى نتكيم اكا برفيض وعطا حاصل اولسه وتجليسنى قبول ايلسه اول تجلينك قبولندن ذلك العطائى مستدعى اولان استعدادنى عارف اولور زيرا اكر انكيچون استعداد حاصل اولمسه اول قبول انكيچون حاصل اولمزدى ولكن هر عطانك قبولنى عارف اولنلرك كاپسى استعدادنى مفصلا عارف اولمز زيرا استعداده وقوف اصعب اموردندر الا بعد القبول عارف اولور زيرا قبول حصول استعداد ايله مسبوقدر واكرچه كيم مجملا عارفدر ولكن مفصلا عارف دكلدر ولكن وقتا كيم شيخ رضى الله تعالى عنه بوندن اول وكل عطاء فى الكون على هذا المجرى قولى ايله انك تلوى اولان كلامنده اشارت ايتديسه كه هر عطا كه اللهدن عبده واصل اولور انك استعدادى حسبيله در وحقيقتنك اقتضاسى اوزره در* پس استعداد حسبيله حقك عطاسنه ذاهب اولميان اهل نظردن عقول ضعيفه ورأى كثيفه اصحابنك تحكمى حكم مذكوره مخالف اولمغله اندن استثنا ايدوب) (الا ان بعض اهل النظر من اصحاب العقول الضعيفة يرون ان الله لما ثبت عندهم انه فعال لما يشاء جوزوا على الله ما يناقض الحكمة وما هو الامر عليه فى نفسه) (ديدى يعنى قوابلك عطاء الهى يى قبولى وحقك فعلى وارادات وقدرتك تعلق قوابلك استعدادى حسبيله در وعن الله اخذ ايدن محققين قتنده دخى بويله در الا عقول ضعيفه اصحابندن اهل نظرك بعضى كوررلر وقتا كيم انلرك قتنده ثابت اولديكه الله تعالى لما يشاء در يعنى الله ايچون فعال لما يريد صفتنك ثبوتنى مشاهده ايتديلر* الله اوزره حكمته مناقض اولان شئ وعند الله امرنه شئ اوزره در اكا مناقض اولان شيئى تجويز ايتديلر* يعنى الله تعالى فعال لما يريد در انك عطاسى وفعلى ارادتى حسبيله در قوابلك استعدادى حسبيله دكلدر* پس فعال لما يريد وانه على كل شئ

قدير قولى ايله استدلال ايدوب ممتنعاته قدرتى الله اوزره تجويز ايلديلر شريكك ومثلك ايجادى كبى واعدام وجود وايجاد عدم بونلرك امثالى كبى وحقيقت امردن محتجب اولدقلرندن بو فروض ساقط وتقادير غير لايقه يى عجزدن تنزيه ظن ايتديلر ومهتدى اولمديلر كه الله تعالينك فعال لما يريد فعلى ارادته وارادتى علم ازلى يه وعلمى معلومه تابع اولمغله در ومعلوم قابل استعداد ذاتيسى حسبيله علم الهيده متعيندر وحقك ارادتى علمك وحكمتك مقتضاسى اوزره در وانك فعلى وايجادى علم وحكمته تابعه اولان ارادتى حسبيله در* پس فعال لما يريد بعلمه وحكمته والا مفاسد اخراده غيرى حكمتك تعطيلى لازم كلور* پس انكيچون شيخ رضى الله تعالى عنه ما يناقض الحكمة ديدى زيرا حكيم ازلى قبل ايجاد الاشياء اشيايى حكمت اوزره ترتيب ايلدى بعده حكمتك مقتضاسى اوزره) (اعطى كل شئ خلقه ثم هدى) (اشيايى ايجاد ايدوب انلرى مواضعنده وضع ايلدى پس حكمته مناقض اولان تجويز جائز دكلدر* وكذلك الا وهذا كله من اعطيات حقيقة الحضرة المتجلى فيها قولندن استثناء منقطع اولمق دخى جائزدر) (ولهذا عدل بعض النظار الى نفى الامكان واثبات الوجوب بالذات وبالغير) (يعنى اهل نظرك بعضيسى ضعف عقوللرندن حكمت الهيه يه مناقض اولان شيئى الله اوزره تجويز ايتدكلرندن اوترى متكلميندن نظارك بعضيسى نفى امكانه وبالذات وبالغير وجوبك اثباتنه عدول ايتدى يعنى ديركه وجودده واجب الوجوددن غيرى يوقدر وممتنعك وجودى ممتنعدر ولكن واجب الوجود بالذات واجب اولمق واردر وبالغير واجب اولمق واردر وبالذات واجب اولان حقك وجوديدر وبالغير واجب اولان عالمك وجوديدر* پس بالذات واجب اولان انكيچون بالذات عدم امتناع واجب اولور وبالغير واجب اولان انكيچون بالغير عدم امتناع واجب بالغير بحسب القابل متعين اولان وجوددر* پس فى الحقيقه امكان ايچون انك تعيننندن غيرى يوقدر) (والمحقق مثبت الامكان ويعرف حضرته والممكن ما هو الممكن ومن اين هو ممكن وهو بعينه واجب بالغير) (والممكن قولى نصب ايله حضرته قولنه معطوف اولمق جائزدر* اى يعرف حضرة الامكان وحضرة الممكن ومضافه معطوف اولمق جائزدر* اى يعرف الممكن وابتدائيه اوزره مرفوع اولمق جائزدر* يعنى بزدن نفس امرده حقايقى مشاهده ايدن محقق امكانى اثبات ايدر وانك حضرتنى عارفدر وممكنك حضرتنى وياخود ممكنى عارفدركه بحسب الحقيقه ممكن نه شيئدر وممكن قنقى حضرتدن ممكندر وحال بوكه اول بعينه واجب بالغيردر (امدى) ممكن وجودده متعيندر وآنك حضرتى عالم عقلدر وممكن اولمسى نور وجود ايله تعينى حيثيتيله در وواجب اولمسى وجود حقله موجود اولمسى حيثيتيله در وتعين دخى وجودك ظهورى حدوثيدر بروجه معين اوزره كه وجودنى معين اولان قابل خصوص ذاتيسى حسبيله انى يقين ايدر* پس ممكندركه تعين منعدم اوله وتعين آخر حادث اوله زيرا وجود متعين عدمه منقلب اولمز بلكه آنك اوزره صور تعينات متبدله اولور* پس سنك فتكده صحيح اولديكه تعين نيجه ممكن اولور* پس ممكن وجودده وجود ايله عدم بيننده برنسبت عدميه در هر نتكيم حق اول وجه معين اوزره نور وجودك افاضه سن ترجيح ايلسه موجود باقيدر واما تجلى وجودى اندن اعراض ايلسه منعدم اولور واصلنه رجوع ايدر* واما وجوددن مقدم ممكنك عقلده حكمى بذاته وجود وعدمدن برينى اقتضا ايتمز پس ممكن عقلده اعتبار اولندقده صرف ممكندر واما وجود خارجيده اعتبارى پس انك امكانيتى تعينى حيثيتيله در ووجودى بالغيردر زيرا نور وجود حقله موجوددر (امدى) شويله بيلكه حق وجود محضدر لم يزل ولا يزال وخلق امكان محضدر لم يزل ولا يزال وعدم عدم محضدر لم يزل ولا يزال* پس وجود محض ازلا وابدا عدمى قبول ايتمز وعدم محض ازلا وابدا وجودى قبول ايتمز وامكان محض ازلا وابدا برسبب ايله وجودى قبول ايدر وبرسبب ايله عدمى قبول ايدر* پس امكانك مرتبه سى وجود محض ايله عدم محض بيننده در* پس ممكندن شول شيئكه عدمه ناظردر انكله عدمى قبول ايدر واندن شول شيئكه وجوده ناظردر انكله وجودى قبول ايدر) (ومن صح عليه اسم الغير الذى اقتضى له الوجوب) (وعارفدركه قنقى حضرتدن ممكن اوزره صحيح اولدى غير اسميكه انكيچون وجوب اقتضا ايلدى ووجودى واجب بالغير اولدى يعنى ممكنات اوزره اسم غيرك اطلاقى خصوصيات ذاتيه سبيله اولان امتيازات ذاتيه ونسبيه حيثيتيله در پس ممكنات امتيازات حسبيله اغياردر بعضيسى بعضيسنه واما وجود مطلق ايچون ممكناتك غيريتى ممكناتدن هر بريسى وجود واحد حق ايچون تعين خاص اولديغى حيثيتيله دركه

خصوصيتی ايله تعين آخره مغايردر وجود مطلقه دخی مغايردر تقييد جهتيله وفرديتيله جمعه وجزئيتيله كله
مغايردر * واما وجود مطلق اولان حق پس كل ايله بعضدن بريسنه مغاير دكلدر فهو مع كونه فيهما عينهما
لايغاير كلا منهما فی خصوصيتهما ولكن انك غيريتی جمع اطلاقيسی احديتنده دركه اكا مخصوصدر وكل ايله
جزؤده موجود دكلدر * زيرا احديت جمعيت اطلاقيه كليت وجزئيتدن مطلقه در (امدی) وجود اضافيكه
ممكن انكله موجوددر بعينه وجود حقانيدركه انكله اكا اضافت وغيريت قيدی عارض اولدی * وهر وجود
معين تعينی حيثيتيله ممكندر حقيقت وهويتی حسبيله واجبدر) (ولا يعلم هذا التفصيل الا العلماء بالله خاصة
وبو تفصيلی بيلمز الا خاصة علماء ربانيه يعنی عارف بالله اولنلر زيرا مطلق واجمال اولان اصلنده اولا مشهودلرنده
انی عارف اولديلر پس اجزاء وجود مقيد اولان فرعده كثرت تعينات ونسب واضافات ايله وجود واحد حقيقيدن
محتجب اولمديلر پس حقيقتده وجود مطلق ايله وجود مقيددن غيری يوقدر وايكيسنده وجودك حقيقتی
واحده در واطلاق ايله تقييد نسب ذاتيه در) (وعلی قدم شيث يكون آخر مولود يولد من هذا النوع الانسانی
وهو حامل اسراره) وشيث عليه السلامك قدمی اوزره آخر مولود واقع اولوركه بو نوع انسانيدن مولود اولور واول
مولود شيث عليه السلام اسرارينی حاملدر (امدی) آدم عليه السلامك وقتا كيم احديه جمع جميع كمالات اسمائيه
الهيه ربانيه وكيانيه ظاهريتنك صورتی اولديسه وهب وجودی آدمده وحدانی وجمعی اولدی * اندنصكره
آنك قبلندن تعيناتك ظهوری حقايق اول وحروف ازل حسبی وترتيبی اوزره ابناسی وجودنده ظهور ايلدی
* پس تعيناتك اولی مرتبه فيضدر وفيض دخی متحقق اولمز الا مفيض ايله مفاض عليه بيننده * پس مفيض
فعال اولان اللهدر وآنك فيضی كه آنك عطاسی وهبيدر ايكی وجه اوزره در بر وجهی ذاتی وبر وجهی اسمائيدر
ومفاض عليه دخی عالمدر وعالم دخی ايكيدر عالم جمع وعالم تفصيلدر وظهور وهب اسمائی عالم تفصيلده در
وظهور وهب ذاتی عالم جمعده در ووهبك قبل واهبدن ظهوری فعلی وقبل قابلدن ظهوری انفعاليدر وفاعل
ايله منفعله وهبك نسبتی ذاتيه در وفيضك مراتب تفصيلده تعينی بو ايكی وجه اوزره در * پس قبل فاعلدن
فيضك تعينی اسماء الهيه كماليه نك كمل انبيا قابلياتندن تعينيدر وقبل قابلده تعينی كمل انسانك اول كمالات
اسمائيه مظهريتندن تعينيدر * پس آدم عليه السلام جمع اسماء احديتنك ونفس واحده نك مظهريدر وذاتك
ذاتيتی واطلاقی اعتباری حيثيتيله انده تجلی واسم وصفت وحكم يوقدر واما اعتبار ثانيكه ذاتك موجديتی
ومفيضيتيدر اطلاق وتقييد وفعل وانفعال واسماء ذات حسبيله ظهور ايلدر * پس اب ثانی كه شيث عليه
السلامدر انده مرتبه فياضيت ايله وهب وجود سری متعين اولدی * پس مواهب الهيه وحكم رحمانيه
وذاتيه جمع فيض رحمانی ايله علوم وهبيه روحانيه نورانيه مظهری اولان شيثدنصكره كلان كمل انبياده
متعينه اولدی * پس مرتبه فيضدنصكره مرتبه جمعيه انسانيه اسمائك اولكی تعينی نوح عليه السلامده
تجليات تنزيهيه ايله انلرك تعينيدر وقدم توحيده اسرار تشبيهك كمال ظهورندنصكره پس نوح عليه السلام جميع
تنزيهات توحيديه احديتنك صورتيدر وتجليات اسماء سلبيه كه نزاهتی مقتضيه در مظهريدر واندنصكره
تقديس ونزاهت مرتبه سی ادريس عليه السلامده متعينه اولدی * واندنصكره حقايق ثبوتيه ابراهيم
عليه السلام ايله مفصله اولدی * وانكله متعينه اولوب انلرك كمالاتی جمعينك احديتی انده ظهور ايتدی
اندنصكره ابراهيم عليه السلامك امامتی انك اولادنده متحققه اولدی سليمانه كلنجه احديت جميع كمالات
اسمائيه نك ظاهريتی مرتبه سنده وداود وسليمان عليهما السلام ايله امامت كامله اولدی زيرا سليمان عليه
السلام مظهر اسم رحماندركه اكمل وجوه اوزره وجود عامك ظهورن ايجاب ايدر پس عموما جميع اصناف
رحمت اكمل وجوه اوزره سليمان عليه السلام ايله ظاهره اولدی وسليماندنصكره اولان انبياده باطنده مرتبه
جمع ظهوری ابتدا اولنوب دعوت بطونك كمالی عيسی عليه السلامده ظاهر اولدی اندنصكره جمع اسما
وذات جمعی احديتنك مرتبه سنده فرديت كماليه برزخيه مقامنده امر ظهور حضرت محمد صلی الله تعالی
عليه وسلم ايله كامل اولدی اندنصكره صور كماليه احديه جمعيه مرتبه باطنده وولايتده آدم اوليا اولان
(علی بن ابی طالب رضی الله عنه) ايله ابتدا اولندی كه نبوت ختميه جمعيه كماليه احديه دن موروثه اولان
ولايتده اولكی ولی مفرددر * پس حقايق جمعيه كماليه اولياء المهديين وورثه محمديه دن اولان مظاهر انسانيه

احديه جمعيه ده ظاهره اولدی * ولايت عامه عيسی عليه السلام ايله ختم اولنجه * پس وقتا كيم مراتب
تفصيليه وهبيه نك نورانيسی كمل انبيا واولياده وظلمانيسی فراعنه وجبابره وعفاريتده تماما منتهيه اولديسه
شيث عليه السلام ايله فتح وختم اولنان وهب الهی مرتبه سنك ختميتی بو نوع انسانيدن آخركه مولودده ظاهر
اولديكه مظاهر انسانيه كماليه الهيه نك آخريدر * پس اول مولود شيثك قدمی اوزره در وانك اسرارينی حاملدر
اسرار وهبيه الهيه شيث ايله فتح اولديغی كبی بو مولود ايله ختم اولور) (وليس بعده ولد فی هذا النوع
الانسانی) (فهو خاتم الاولاد) (وشيثك قدمی اوزره مولود اولان ولددنصكره بو نوع انسانيده بر ولد يوقدر
پس اول خاتم اولاد انسانيه در يعنی صورت الهيه اوزره اولان نوع انسانی كمالينده بو مولوددنصكره صورت
الهيه كماليه اوزره براحد ظاهر اولمز اول مولود انسانيه كماليه نك خاتميدر زيرا اول مولود وهب احديه جمعيه
انسانی مرتبه سنك ختميتی صورتيدر * پس اندنصكره مولود اولان اكرچه كيم صورت حسبيله انسانده
اما حقيقتده حيوان درجه سنده منحطدر (امدی) نشأت عالمده شيث عليه السلامك قدمی اوزره اولان مولود
آخر درجه سنده منحط اولان حيوان درجه سنده اولديغی كبی كذلك نشأت انسانيه ده قلب انسانی كه روح
انسانيتك اسرارينی حاملدر مراتب علويه انسانيه نك اخركی مرتبه سيدر زيرا انسانك ادنی مرتبه سيكه
انسان انكله انساندر مرتبه قلبدركه محل تجليات الهيه ومظهر كمالات اسمائيه در * پس مرتبه قلبدن منحط
اولان كمسنه درجه انسانيه كماليه دن منحط اولور وسائر حيوانات سلكنده منخرط اولور اكرچه كيم صورتا
انساندر * پس انكچون بو نوع انسانی كماليدن آخركه مولود شيث عليه السلامك قدمی اوزره در زيرا شيث
مظهر انبعاث فيض الهی ومحل انبثاث تجلی رحمانيدر * پس وقتا كيم قلبك مقامی انك والدی اولان روحك
مقامنده انزل ومرتبه احديت جمعدن قاصر واسفل اولديسه كه والدی روح ايچون حاصلدر معاد روحانيتی
اثبات ايتمدی زيرا قلب سنخ نفسدن خالی اولمغله بالكليه تعلق بدنيدن متجرد اولمز واكرچه كيم بدنه حلولدن
مجرد ايسه واما علاقه بدنيه دن بالكليه مجرد دكلدر الا روح مرتبه سنده روح حيثيتيله (امدی) نشأت انسانيه ده
خاتم اولاد اولان قلبك مرتبه سندن ساقط اولان سباع وبهايم مرتبه سنه ساقط اولور اكرچه كيم بحسب
الظاهر انسان صورتنده در زيرا احكام وجوب ايله صفات الهيه دن خاليدر واحكام امكانيه وصفات نفسانيه
وحيوانيه آنك اوزره غالبه در وبو معنايه اشارتدن اوتری بعضيلر ديديلركه آدمدن اول عالم مسكن جن ايدی يعنی
نشأت انسانيه ده صورت الهيه نك مظهری اولان قلبك ظهورندن اول قوای نفسانيه وصفات حيوانيه در
وبعضيلر ديديلركه بو نوع انسانيدن اول فرس ايدی * پس اشارت ايدركه فرس طور انسانيدن اول حيواندن
افق اعلی مرتبه سنده در * پس انكچون قلب خاتم اولاد اولور زيرا روحك ولديدر وخاتم اولاد خاتم ولايت
مطلقه دكلدر خاتم اولاد خاتم ولايت مطلقه اولان عيسادن مرتبه ده نازلدر زيرا خاتم اولاد انسانيه وولايتك
ادنی مرتبه سنده دركه اندن اشاغه اولان مرتبه يه ساقط اولان حيوان سلكنه منخرط اولور * پس امر داود
قيصری زعم ايتديكی كبی دكلدر زيرا ديركه المراد باخر مولود وخاتم الولاية المطلقة خاتم ولايت مطلقه عيسادر
وعيسی خاتم اولاد دكلدر فافهم) (ويولد معه اخت له) (وخاتم اولاد ايله معا انك اختی مولوده اولور * پس
خاتم اولاد ايله انك اختی معا مولوده اولماسی اشارت ايدركه وهب الهی ذاتی وعلی وفعلی وذكردر وسمائی وسفلی
وانفعالی وانثی در تا كيم اختتام ابتدايه مشابه اوله زيرا نشأت عالمده آدم ايله حوا معا ظاهره اولدی
وآدمك خلقته حوانك خلقی مقارن ايدی وكذلك حوادن بطن واحددن ذكر وانثی ظهور ايتديكی كبی
انكله اختی معا ظهور ايتدی) (فتخرج قبله ويخرج بعدها يكون رأسه عند رجليها) (يكون قولنده مستكن
اولان ضميردن حال واقع اولور يعنی ديمك اولور * پس خاتم اولادك اختی اندن اول چقار واول اختدنصكره
چقارانك رأسی اختنك رجلينی قتنده واقع اولديغی حالده وانثی نك ذكردن اول خروجی اشارتدركه مظاهر
اسمائيه وهبينك ظاهريتيدر ووهب اسمائی ووهب ذاتی احدی جمعيدنصكره اول ظاهر اولور ورأسی كه
محل احديت جمع قوای نفسانيه سيدر ومنبت اعصابدركه حس وحركت انلر ايله در رجلينی قتنده اولديغی
اشارتدركه احديت جمع جمع اول بيننده واقع اولوركه عدد زوجده اثناندر * پس انثی مرتبه سنده واقع
اولان وهب اسمائينك رجل يعنی اسماء فعاله نك تجليسيدر ورجل يسراسی عين قابله نك مظهريتيدر

ووهب اسمائی اسماء فاعله وعین قابله جمعینک احدیتیدر ووهب ذاتینک که ذکر مرتبه سنده در رأسیکه احدیت جمعیدر اسماء فاعله واعیان قابله خلالنده در ووهب اسمائینک روحی وقوتی اندندر ومفیض اولان احدیت جمعدر ووهب اسمائینک ظهورده پایه سی احدیت جمعدر ووهب اسمائینک اول ظهوری لازمدر زیرا وهب اسمائینک تربیه سیله عین قابله جمع ذاتی احدیتنک وهبن قبول ایدر وکذلک اختنک اول خروجی مرتبهٔ قابلیتک تعینی مرتبهٔ فاعلیتک تحققندن اول اولدیغنه اشارتدر وخاتم اولادک اختندنصکره ولادتی آنک ختمیت وجمعیتی مرتبه سنی تصحیح ایتمکیچوندر زیرا خاتم اولاد اختندن اول خروج ایتسه اختی خاتمه اولوردی وانثی ایله امر ختم اولمز زیرا نقصان وانفعال ایله متصفدر احدیت جمعیه نک برشقی که صفات فعلیه در انده ظاهر دکلدر * پس انثی مرتبهٔ کمال جمعیده انحطاطده واقع اولور * پس نوع انسانی صورت کمال ایله که آدمدر بدأ اولندیغی کبی آنک مثلی اولان صورت کمال ایله که خاتم اولاددر ختم اولور ورأسی اختنک رجلینی قتنده اولدیغی احدیهٔ جمعیهٔ ختمیه نک ظهوری رتبهٔ تفصیلیه نک ظهورندنصکره اولدیغنه که امر آخریت انکله متحقق اولور اشارت اخرادر * پس نته کیم جمع اولک صورناتجه سینک افتتاحی ابوین اولاین ایله که آدم ایله حوادر زوج زوج واقع اولدی آدم اسماء الهیهٔ فعلیه واعیان قابلهٔ انفعالیه صورتنی جامع اولمغله زیرا ظهور واظهار فعل وانفعالدندر وآدمک انفعالی صورتی حوادر انکیچون ضلع یسرادن خلق اولندی کذلک صور بشریه که بو نوعدن نانجه در احدیت جمعیت صورتنده زوج اولدی اسماء الهیهٔ فعلیه واعیان قابلهٔ انفعالیه صورینک جمعیت وختمیتندن اوتری * پس بوسردن اوتری خاتم اولاد اختی ایله توأمین طوغدی وکندیسنک نفسی شیثک اسرارنی حامله اولدی زیرا شیث علیه السلام صفات فعلیه وانفعالیه یی جامع اولوب افاضه واستفاضه انکله فتح وختم اولدیغی کبی خاتم اولاد دخی صفات فعلیه وانفعالیه ایله ظاهر اولوب افاضه واستفاضه انکله ختم اولور وکذلک کلمهٔ شیثیه ده اولان مرتبهٔ وهبیه وحکمت نفثیه نک خاتم اولاد ایله اختتامنه اشارتدر مطلقا وهب الهی اختتامی دکلدر زیرا الله تعالی دائما وهابدر وازلا وابدا متجلی ومفیضدر پس خاتم اولاد شیثده اولان وهب الهی احدیتی کمالی صورتنک آخری اولان صورت مثالیهٔ الهیه سیدر ونشأت انسانیه ده خاتم اولاد اول اشارت اولندیغی اوزره قلبدر وآنک اختی نفس حیوانیه در زیرا نشأت انسانیهٔ کمالیه نک آخرکی مرتبه سی قلبدر اول مرتبه دن ساقط اولان زمرهٔ حیواناتدندر وقلبک نفس حیوانیه ایله طوغمسی بودر زیرا قلب بدن تعلقی ایله در وتعلق بدن واقع اولمز الا بدنده منطبعه اولان نفس حیوانیه نک توسطی ایله ونفسک عالم طبیعته توجهی سببیله بدن اوزره طبیعت عنصریه طرفندن تضاد غالبدر * پس وقتا کیم تضاد عالم عنصریدن ارلدیسه ونفس حیوانیه اکا مقابله اولدیسه تضاد وتقابل اثنتینی قلبک اختی اولان نفسک رأسی قتنده قویه ورجلی قتنده ضعیفه اولور * پس جهت تضاد ضعیفه اولدقده وحدت اعتدال ایله قویه اولور ونفس ناطقه اکا توجه ایدر * پس ذکر رأسی که شیثک حقیقتیدر انک رجلینی قتنده واقع اولور وقلب ظاهر اولمز الا نفس ایله توأم اولدقده زیرا بدنه ملاصقدر واختک اندن اول خروجی بالضروری نفسک قلبدن اول خروجیدر زیرا نشأت انسانیه ده صفات نفسانیه صفات قلبیه دن اول ظاهره اولور * پس نفس ایله قلب توأمین ظهور ایتدی زیرا قلب مؤثر وفاعلدر ونفس جهة انفعال وتأثر صاحبیدر پس نشأت الهیهٔ انسانیه نفس وقلب ایله ختم اولدی آدم ایچون حوادن بطن واحده زوج ظهور ایتدیکی کبی) (ویکون مولده بالصین ولغته لغة بلده) (وخاتم اولادک مولدی صینده واقع اولور وصین بلاد شرقک اقصاسیدرکه انک وراسنده عمارت یوقدر نته کیم خاتم اولاد نوع انسانینک آخریدر انک وراسنده انسان یوقدر والغایة بعده قال علیه السلام (اطلبوا العلم ولو بالصین) وانک لغتی بلدی اهلنک لغتیدر کلامی ودینی اصناف انسانیه مراتبنک آخرکی مرتبه سنده در وقومنک مذهبی تناسخدرکه اندن تجاوز ایتمزلر وتناسخ مذهبنک سری انلرده نسخ اولادی انتاج ایلدی وبلاد معموره نک اقصاسی اولان صین انک مولدی اولدیغی اشارتدر که کمالک آخرنی منتجه اولان حکمتک انزالی نهایته بالغ اولدی ومرتبهٔ مختتمه اولدی * پس حکم انزالنک نهایت بالوغی بونشأتده وبو دورده نوع انسانینک انقطاعنی ایجاب ایدر وکذلک مراتب انسانیه نک آخر مرتبه سی اولان صینده قلبک ظهوری ایله نشأت انسانیه مراتبی انکله ختم اولور وانک مادونی حیوانات وبهایم

مرتبه سیدر حیوانات الهیه ایله معموره دکلدر) (ویسری العقم فی الرجال والنساء فیکثر النکاح من غیر ولادة) وخاتم اولادک ولادتندنصکره رجالده ونساده عقم ساری اولور * پس انلرده نکاح چوق اولور ولادت آز اولورکه ولادت ظاهره واقعه اولور ولکن ولادت نوعیهٔ انسانیه واقعه اولمز بلکه ندرت اوزره مولود اولان انسان صورتنده طبیعتک مقتضاسی اوزره حیوان اولور (ویدعوهم الی الله فلا یجاب) وخاتم اولاد قومنی الله تعالی یه دعوت ایدر ولکن اجابت اولنمز زیرا استعدادلری نسخ منتجدر ونسخ دخی عدم هدایتی وعدم اجابتی منتجدر (فاذا قبضه الله وقبض مؤمنی زمانه بقی من بقی مثل البهایم) (پس حق تعالی خاتم اولادی وانک زماننده اولان مؤمنلری قبض ایلسه انلردنصکره باقی قلان بهایم کبی قالور) (ان شر الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون) (اولئک کالانعام بل هم اضل) انلر شرارناسدر انلر اوزره الله تعالی حکم الهیه یی انزال ایتمز زیرا حکم الهیه یی قبول ایتمکه انلرده استعداد یوقدر * لا یحلون حلالا ولا یحرمون حراما یتصرفون بحکم الطبیعة شهوة مجردة عن العقل والشرع * فیبقون حیواناة فی صور انسان * یعنی حلالی حلال وحرامی حرام بیلمزلر طبیعت حکمی ایله تصرف ایدرلر میزان عقلدن وقانون شرعدن مجرده اولان شهوة ایله * پس صور انسانده قالورلر حیوانات اولدقلری حالده وصور انسانده حیوانات اولدقلرینک حکمتی حقایق طبیعیه وبهیمیه وسبعیه اسرارینک صور بشریه ده طبیعتک مقتضاسی اوزره مانع عقلی ووازع شرعیسز ظهوریدر تا کیم مظاهر جلالیه اولان فراعنه ومرده ده اسراری کمالیله ظهور ایدوب انلر ایله ختم اوله لا یحلون قولی بقی قولنده مستکن اولان ضمیردن حال واقع اولور ولا یحرمون قولی اکا معطوفدر ویتصرفون قولی جملهٔ مستأنفه درکه سؤال مقدره جواب واقع اولدی کانه سائل دیرکه واما حالهم فی انهم لا یحلون ولا یحرمون فقال مجیبا یتصرفون بحکم الطبیعة وشهوة قولی تمیزا اولمق اوزره منصوبدر وکذلک لا یحلون مثل بهایم ایچون صفت اولمق دخی جائزدر (فعلیهم تقوم الساعة) (پس انلر اوزره ساعت قائمه اولور) قال النبی علیه السلام لا تقوم الساعة الا علی شرار الناس وقال علیه السلام شر الناس من قامت القیامة علیه وهو حی) (وخاتم اولادک انتقالندنصکره قیامتک قائمه اولمسنک حکمتی بودر زیرا آدمک ایجادندن اول عالم بر جسد مسوی کبی ایدی * پس آدم آنک روحی اولدی وآدم مظهریتنک روحیتی عالمه نفخ اولدقده حیات بولدی وخاتم اولاده کلنجه مظهر انسانیه کمالیه روحیتی ایله عالم حی وقائم اولمقدن زایل اولمدی لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض الله الله * پس آخر مراتب انسانیه ده ظاهر اولان خاتم اولاد مظهریتی ایله عالم قائم وآنک قلبی اوزره نازل اولان فیض الهی امدادی ایله ثابت ایدی * پس آنک انتقالندنصکره نشأت عالمه موت طاری اولوب قیامت قائمه اولور * پس الله تعالی صفت عدل ایله تجلی ایدر وبعث ونشور واخراج من فی القبور ایچون دور استیناف اولنور وسرائر آشکاره اولور * والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

(فص حکمة نوحیة فی کلمة سبوحیة)

حکمت سبوحیه نک کلمهٔ نوحیه یه اقترانی سری فهرستده سبق ایتدی (امدی) شویله معلوم اوله که شیث علیه السلام مظهر فیض رحمانی ومصدر عطاء اسمائی اولوب اعیان قابله حسبیله اسماء الهیه افاضهٔ وجود ایتدکده اسما واعیانده تکثر وتعدد ظهورا ایتمکله وشیثدن نوح علیهما السلامه کلنجه زمان فترت متطاول وعهد نبوت بعید اولمغله نوحک قومی اسماء متعدده یی اجسام واشخاص ظن ایتدیلر ومعادی دخی جسمانی محض قیاس ایتدیلر * پس انلرک حالی ایجاب ایتدیکه تنزیه دعوت اولونهلر * پس نوح علیه السلام حکمت سبوحیه ایله رفع تشبیه ایچون دعوت تنزیه ایله بعث اولندی * ولکن ذوق محمدی اوزره تنزیه عین تحدید اولمغله شیخ رضی الله عنه لسان محمدی ایله دیرکه (اعلم ان التنزیه عند اهل الحقایق فی الجناب الالهی عین التحدید والتقیید) (یعنی سن بیل که تحقیق اهل حقایق قتنده جناب الهیده تنزیه عین تحدید وتقییددر زیرا حقک تنزیهی محدثات وجسمانیتدن ودخی مادیاتدن تنزیه مغایر اولان شیئدن انک تمییزیدر وانی بر شیئدن تمیز ایدن یا تمیز عنهک صفتنه منافیه اولان صفت ایله تمییز ایدر پس بوتقدیر اوزره انی بر صفت ایله تقیید وبر حد ایله تحدید ایدر * ویاخود انی تقییددن تنزیه ایدر پس اطلاق ایله تقیید ایدر * زیرا مطلق ایچون اطلاق تقییددر والله تعالی اطلاق ایله تقییددن منزهدر ومطلق اطلاق ایله تقییددن بریسی ایله مقید دکلدر *

وبونلره منافی دکلدر * شویله معلوم اوله که جناب الهیدن مراد حضرت الوهیتدرکه جمیع اسماء الهیه یی
جامعدر وجمیع اشیایی جمعا استهلاک ایله وتفصیلا بحسب المحل ظهور ایله محیطدر * پس اسماء شئون الهیه
ذاتیه * واشیاء مظاهر اسمائیه ومقتضیات صفات الهیه در * پس وجودده برشئ یوقدرکه براسمک مجلاسی اولمیه
وذرات عالمدن برذره یوقدرکه فیض الهی مجراسی اولمیه) (الله نور السموات والارض) (مظاهر ارواح علویه ده
انک نوری لامع وضیاء جمال ربوبیتی اشخاص سفلیه ده ساطعدر * پس حقی برشیئدن تنزیه ایتمک انک عدمیتیله
انی تحدید وذاتنک مقتضیاتندن انی تفرید ایتمک اطلاق ایله انی تقیید ایتمکدر) (فالمنزه اما جاهل واما
صاحب سوء ادب) (پس منزه یا جاهلدر ویاخود سوء ادب صاحبیدر یعنی برشیئدن حقی تنزیه ایدن منزه یا اول
شیئده حقک ظهورینی عارف ومشاهد دکلدر ویا عارفدر ولکن کندی نفسندن تحکما ذات حقک مقتضیاتی
اولان شیئدن حقی تنزیه ایدر * پس ایکی وجه ایله سوء ادب صاحبیدر * بروجه بودرکه اول شیئده اولان وجه
حقی مراعی اولمیوب اندن اعراض ایتمسیدر وبردخی بودرکه السنهٔ رسل اوزره اول صفات ایله حقک
اتصافی وارد اولوب حقه ورسله بروجه ایله معارض اولمسیدر (امدی) شویله معلوم اوله که حضرت الوهیتده
تنزیه تحدید وتقییددر واما حضرت احدیتده تنزیه اثبات شرکدر زیرا منزه حقدن غیری برشیئی اثبات ایتمنجه
حقی اندن تنزیه ایده مز وحضرت احدیتده حقدن غیری برشئ یوقدر انده غیرک اثباتی شرک محضدر وکذلک
تنزیه ومنزه ومنزه عنه کثرتی لازم کلور وبونلر وحدته منافیه در انکچون شیخ رضی الله عنه جناب الهیده تحدید
تقیید ایلدی) (ولکن اذا اطلقاه وقالا به) (ولکن جاهل ایله سیئ ادب چونکه تنزیهی اطلاق ایتسلر وانکله
قائل اولسلر یعنی بروجه ایله تنزیهی وبروجه ایله تشبیهی اثبات ایتمسه لر بلکه معتقدلرینی اثبات ایدوب آنک
اوزره واقف اولسه لر جهل ایله وسوء ادب ایله متصف اولورلر زیرا اطلاق ایله قید ایدوب معتقدلری اوزره قید
وحصر ایدرلر واما معرفت اوزره بروجه ایله تنزیه وبروجه ایله تشبیه ایتسه لر جهل ایله وسوء ادب ایله متصف
اولمزلردی وتحدید وتقییددن بری اولورلردی) (فالقائل بالشرائع المؤمن اذا نزه ووقف عند التنزیه ولم یر غیر
ذلک فقد اساء الادب واکذب الحق والرسل) (پس شرایع ایله قائل اولان که مؤمندر چونکه حقی تنزیه ایتسه
وتنزیه قتنده واقف اولسه وتنزیهدن غیری کورمسه پس تحقیق ادبه اساءت ایدر وحقله رسلی اکذاب ایدر
پس اساءت ادب ایتدیکی بودر زیرا کندی عقلی وفکریله حق اوزره حکم ایدر وانی کندی مفهومنده
احداث ایتدیکی صورته حصر ایدر زیرا افکار ایله مقید اولان عقول بشریه ایله تنزیه عقولک احکام وآثاری
حسبیله تقییددر * پس عقول بشریه مدنسه افکارندن منزه اولان جناب الهینک عقول ایله تنزیهی
وعقولک مفهومی اوزره آنک حصری سوء ادبدر واکذاب حق ایله اکذاب رسل ایکی وجه اوزره در
بروجه بودرکه السنهٔ رسل اوزره بروجهله تنزیه وبروجهله تشبیه وارد اولدی * پس) (کمثله شئ وهو
السمیع البصیر) (کبی پس تنزیه ایتدکده اکذاب حق واکذاب رسل لازم کلور وبروجه دخی بودرکه السنهٔ رسل
اوزره بعض مراتبده تنزه اعتباری ایله صفات خلقیه ایله حقک اتصافی وارد اوله (الله یستهزئ بهم والله خیر
الماکرین) (واکید کیدا) (ان الذین یؤذون الله ورسوله) (سخر الله منهم) کبی وسائر صفات خلقیه کبی که کتاب
وسنتدن حقک انلر ایله ظهوری وارد اولدی جناب الهی صفات خلقیه دن مبرا وحضرت الوهیت اوصاف
محدثاتدن منزه ومعرا ایکن * پس اهل تقلید اولان مؤمن منزهه لازم اولان بودرکه جناب کبریای حقی
کندی نفسی ایله تنزیه وتشبیه دن تنزه ایدوب السنهٔ رسل اوزره وارد اولان اوصاف ایله که حق تعالی کندی
نفسنی انلر ایله وصف ایتدی کرک اوصاف تنزیهیه وکرک اوصاف تشبیهیه اولسون حقی وصف ایلیه وکندی
رأیی وعقلی ایله تنزیهدن منزه اوله تاکیم اکذاب رسل ایله سوء ادبدن بری اوله زیرا الله تعالی تنزیه وتشبیه
ایلدی وتنزیه وتشبیه بیننده آیت واحده ده بلکه آیتک نصفنده جمع ایلدی * پس (کمثله شئ) قولی کبی
شول کمسنه نک رأیی اوزره که کاف تشبیهی زائده کورمدی پس منزه اولان حقک مثلی اولور وآنک مماثلتی نفی
اولنور وبو نوع تنزیه عین تشبیهدر وبو تشبیهدن مرادینه تنزیهدر زیرا چونکه حقک مثلی منزه اولسه بطریق
احری حق منزه اولور ونصف ثانیده تشبیه مصرحدر ولکن عند التحقیق عین تنزیهدر زیرا (وهو السمیع البصیر)
قولی حق ایچون سمیعیه وبصیریه تخصیصی اثبات ایدر زیرا فی الحقیقه حقدن غیری سمیع وبصیر یوقدر * پس

هر سمیعک سمعی ایله سمیعدر وهر بصیرک بصری ایله بصیردر * پس سمیعیت وبصیریتده حقه براحد مشارک
یوقدر ودکلدر * پس مابین مذکورینی سد ایدن سوء ادبدن وتکذیب رسلدن غایت اوزره اولور واما عارف
محققک حکمی مؤمن مقلده مخالفدر زیرا اول عارف معرفتنک مقتضاسی اوزره برصفتدن حقی تنزیه ایلسه
برنسبت ایله تنزیه ایدر واول صفتده حقک ظهور وتجلیسندن غافل دکلدر وتشبیه ایلسه ینه برتشبیه ایله
تشبیه ایدرکه اول تشبیه حقک ذاتی مقتضیاتندندر واما چونکه عارف موسی علیه السلامک شجره سی طورنده
اولسه تنزیه وتشبیه حقه راجعه اولورونفسنی برنسبت ایله تنزیه وبرنسبت ایله تشبیه ایدر مشبه له مشبهک
عینی اولمق اعتباریله وشیخ رضی الله عنه القائل بالشرایع المؤمن قولنده قائلی مؤمن ایله وصف ایتدی
ومؤمنی تأخیر ایتدی شرایع ایله قائل اولوب مؤمن اولمیاندن احترازدن اوتری یهود ونصاری وسائر ملل شتی
کبی که احوال دنیویه لرنده شریعت محمدیه یه قائللردر اما مؤمن دکللردر * پس بونلر کفر ایله متصفدرکه
جهلک وسوء ادبک اشدیدر) (وهو لا یشعر ویتخیل انه فی الحاصل وهو فی الفایت وهو کمن آمن ببعض وکفر
ببعض) (وحالبوکه منزه اساءت ایدوب اکذاب حق واکذاب رسل ایتدیکنه شعوری یوقدر واول تخیل ایدرکه
اول حاصلده در وحالبوکه اول فایتده در واول منزه شول کمسنه یه بکزرکه اسان رسول اوزره وارده اولان احکام
واوامرک بعضیسنه مؤمن اوله وبعضسنه کافر اوله یعنی شول کمسنه کبیدرکه شرایعه قائل اولمغله مؤمن اوله
وحکمتک مقتضاسی اولان شیئی نفی ایتمکله کافر اوله * پس اولدخی شول شیئکه حق ایچون اثبات ایدر
اول تعیننده متعین اولان وجودی اثبات ایتمکله مؤمن اولور وشول شیئکه جناب رب الهیدن سلب ایدر انده
متعین اولان وجودی تعین ایله ستر ایدر وانده اولان وجه حقی کافر اولور ولاسیما وقد علم علی البناء للمفعول
(ان ألسنة الشرائع الالهیة اذا نطقت فی الحق تعالی بما نطقت به انما جاءت به فی العموم علی المفهوم الاول
وجاءت به علی الخصوص علی کل مفهوم یفهم من وجوه ذلک اللفظ بای لسان کان فی وضع ذلک اللسان *
وخصوصا معلوم اولدیکه تحقیق السنهٔ شرایع الهیه چونکه حقک حقنده ناطقه اولسه ناطقه اولدیغی شئ ایله
آنی کتورمدیلر وانکله نطق ایتمدیلر الا عمومده مفهوم اول اوزره وخصوص اوزره برمفهوم اوزره
کتوردیلر ونطق ایتدیلر که اول لفظک وجوهندن فهم اولنور واول لفظ هر قنقی لسان ایله اولورسه اول لسانک
وضعنده یعنی هر قنقی لسانده که برلفظ برمعنی ایچون وضع اولنسه اول لفظک وجوهندن فهم اولنان هر
مفهوم اوزره خصوصده رسلدن هر بریسی نطق ایتدی شول لسان ایله که انکله مرسلدر (امدی) عمومدن مراد
عامهٔ ناس مؤمنیندر وخصوصدن مراد انلرک خواصیدر ومفهوم اولدن مراد لفظک سماعی قتنده لفظدن
فهمه اول متبادر اولان معنیدر که بلا تأویل ظاهر اوزره اخذ اولنور واکرچه کیم وجه خصوص اوزره
انکچون معنای آخر واردرکه اول لفظک وجوهندن فهم اولنور واول معنی خاصه یه مختصدر ولفظک
ظاهرندن متبادر اولان معنانک اخذنده عامه وخاصه علی السویه در زیرا (لا یکلف الله نفسا الا وسعها)
فحواسی اوزره حق تعالی خطاب ایتمز الا عقوللرینک وسعتی حسبیله * پس حقک ناسه خطابی عموم اوزره در
وانلرک فهمنه سبق ایدن کلامک ظاهری ایله خطاب ایدر زیرا حق تعالی مقام رسالتده تکلم ایتمز برکلام
ایله که انک فهمی مکلفینک بعضیسنه مختص اوله بعضنه اولمیه شول حیثیتله که عامه اول کلامدن فهم ایتمز
بلکه ظاهر الدلاله اولان کلام ایله تکلم ایدر وهر فردک اخذی استعدادی حسبیله پس عامه نک اخذ ایتدیکی
معنایی خاصه دخی اخذ ایدر * ولکن خاصه معانئ آخر ایله عامه دن منفرده اولورلر اول لفظک ترکیبی ودلالات
التزامیه سی حسبیله اولان وجوه آخر ایله که بحسب المراتب اهل مخصوص انلری فهم ایدر وانلردخی فهمده
متفاوته درتبه کیم حدیثده (نزل القرآن علی سبعة ابطن) وارد اولدی وکذلک (مامن دابة الا ولها ظهر وبطن
ولکل حرف حد ولکل حد مطلع) وارد اولدی * پس ظهردنکه کذلک لفظک ظاهریدر ومطلعه وارنجه ناسک
مراتب غیر متناهیه سی حسبیله معانئ غیر محصوره واردر ولکن واجب اولان اول لفظدن متبادره اولان
معانینک أولکی معناسنک فهمیدر اول لسانک وضعی حسبیله وسائر معانی دخی انتقالات صحیحه ودلالات
صریحه حسبیله اول لفظ اوزره مترتبه اولور * پس مرتبهٔ احدیت اولان مقام اقدمدن لسان عموم اولان
مراتب ناسک آخرینه وارنجه اولان معانینک کافیسیله ناس مخاطبدر * پس لسان عمومده) (لیس کمثله

شئ) (قولی تنزیهدر) (وهو السمیع البصیر) (قولی تشبیهدر زیرا بوآیتده مفهوم اول بودر * لیس مثل الذی
وصف بصفاته شئ من غیر قصد الی مثل ونظیر چنکم کاف مثل معناسنه اعتبار اولنسه وکاف زائده اعتبار
اولندقده (لیس کمثله شئ) دیمك انك مثلی برشئ یوقدر دیمکدر وبو محض تنزیهدر (وهو السمیع البصیر) عین
تشبیهدر ولکن خاصه تنزیهدن تشبیهی وتشبیهدن تنزیهی فهم ایدرلر زیرا کاف ایله مثل اکر ظاهر اوزره حمل
اولنورسه لیس مثل مثله شئ دیمك اولور پس اثبات مثل ایله تشبیه لازم کاور * وکذلك سمیع وبصیرك تعریفی
افاده ایدرکه سمیع وبصیر اولدر وبو عین تنزیهدر * پس شرایع ایله قائل اولان مؤمنه واجب اولان عمومده مفهوم
اول اوزره السنهٔ رسل اوزره تنزیه واقع اولدیغی موضعده تنزیه ایلیه وتشبیه واقع اولدیغی موضعده تشبیه ایلیه
تاکیم اساءت ادب ایله اکذاب رسلدن خلاص اوله) (فان للحق فی کل خلق ظهورا فهو الظاهر فی کل مفهوم)
بو قول تعلیلدر انما جاءت به فی العموم علی المفهوم الاول وعلی الخصوص علی کل مفهوم قولی ایچون یعنی دیرکه
زیرا حق ایچون خلقك کایسنده ظهور واردر * پس مفهومك کایسنده ظاهر اولان حقدر یعنی مظاهر خلقیه
ومفهومات ذهنیه نك هر بریسنده حق محل حسبیله ظاهردر * پس هر موجود وملفوظ وهر مفهوم
وملحوظده بحسب المحل ظاهر اولوب خطاب خاص ایله خطاب ایدر ولکن هر برقوم شرب معلومی اوزره کندی
مرتبه سندن اخذ ایدر * پس عامه هر مخلوق وملفوظدن اخذ ایدر وخاصه هر مخلوق وملفوظدن وهر مفهوم
ومعلومدن اخذ ایدر ولکن عمومده مفهوم اول اوزره انزال اولنور وخصوصده هر مفهوم اوزره که خاصه اول
عبارتدن انی فهم ایدر وحق تعالی جمیع مفهوماته شامل اولان عبارتی ذکر ایلدی زیرا حق جمیع مفهوماتی
محیطدر وجمیعسی انك مرادیدر فاهمینه نسبت ایله ولکن دلالت لفظیه شرطیله که جمیع وجوه دلالت ایله
وضع عربی وغیریده دلالت لفظیه دن مفهومه اولان وجوهك جمیعسنه دلالت ایله اول اخبارات الهیه
هر قنقی لغت لفظی ایله واقعه اولورسه * پس هر مخلوق ومفهومده ظهور حقك اولدقده انلرك کایسنده
خطاب دخی حقك اولور واخذ دخی حقدن اولور محل حسبیله واخذك فهمی حسبیله * پس استعدادی
اجمع واتم اولان کسنه نك اخذی اجمع اولمغله استعدادی ضعیف اولان کسنه فهم ظاهر اوزره فهم ایدوب
اخذ ایتدیکی شئ مردود اولمز (اعطی کل شئ خلقه ثم هدی) پس هر شیئك هدایتی انك استحقاقی حسبیله در
ولکن اولی واجدر اولان اجمع واکمل اولاندر * پس حق هر مخلوق ومعلومده وهر فهمده محل حسبیله ظاهردر
واماانده وغیری معلوماتده ظهور ایله منحصر دکلدر وجائزدرکه فان للحق ظهورا قولی فقد اساء الادب واکذب
الرسل قولی ایچون تعلیل واقع اوله یعنی شرایع ایله قائل اولان مؤمن چنکم تنزیه ایتسه وتنزیه قتنده واقف
اولسه وتنزیهدن غیری برشئ کورمسه پس اساءت ادب ایدر وحقك رسلی اکذاب ایدر زیرا خلقك کایسنده حق
ایچون ظهور واردر وهر معلومده ظاهر اولان حقدر * پس هر قنقی خلقده وهر قنقی معلومده حقی مشاهده
ایتمیوب حقی اندن تنزیه ایدرسه اساءت ادب ایدر) (وهو الباطن عن کل فهم الا عن فهم من قال ان العالم
صورته وهویته وهو اسم الظاهر) (وفهمك کایسندن باطن اولان حقدر یعنی فهمی محدود اولان فاهمك
استعدادندن زیاده اولان شئ ایله باطندر الاشول کسنه نك فهمندن باطن دکلدرکه تحقیق عالم حقك صورتی
وهویتیدر وعالم حقك اسم ظاهریدر دیدی * زیرا انك فهمی محدود دکلدر زیرا الله ایله الله دن فاهمدر برشئ
اندن باطن دکلدر * پس عالمدرکه عالم حقك صورتی وهویتیدر اسم ظاهر ایله حقك تقیدی اعتباریله حقك
ذاتی اعتباریله دکلدر * پس حق عین عالم اولدیغی اعتباریله عالم حقك صورتی وهویتی اولور واسم ظاهر عالم اولور
ظهور ایله حقك تقیدی جهتیله حقیقت مطلقه اعتباریله دکلدر زیرا حقیقت الهیهٔ مطلقه در جمیع قیود
اسمائیه ایله مقیده ایکن * پس عالم حقك هویتیدر ظهور جهتیله عالمك عینی اولورز یرا حق اول وآخر وظاهر
وباطندر پس حق ظاهر وظاهر عالم اولدقده اسم ظاهردر (کما انه بالمعنی روح ماظهر فهو الباطن) نته کیم حق
معنی جهتیله ظاهر اولان شیئك روحی وحقیقتیدرکه قید بطون ایله مقیددر * پس حق باطندر وباطن دخی
حقك هویتیدر * پس عالمده ظهور ومعناده بطون قیدی ایله مقید اولان حقدر وظهور وبطون حقك هویتیدر
(فنسبته لما ظهر من صور العالم نسبة الروح المدبر لصورته) (پس صور عالمده ظاهر اولان شیئه حقك نسبتی
روح مدبرك صورتنه نسبتی کبیدرکه انی تدبیر ایدر یعنی حق ظاهر وباطننك هویتی اولدیغی ظاهر اولدقده نصکره

باطننك ظاهرینه نسبتی صورتی مدبر اولان روحك صورتنه نسبتی کبیدر * پس صور عالم حقك ظاهریدر
ولکن باطندن مستمده ومستفیضه در * وباطن آنی ممددر صورتنی مدبر اولان روح صورتنی ممد اولدیغی کبی
وباطن باطن باطندن مستمددر (امدی) صور عالم صور اجسامه مخصوصه دکلدر بلکه تعین اول مرتبه سندن که
غیب مطلق نفس رحمانی ایله تجلی ایدوب اولا انده ظاهر اولدی آخر مراتب عوالم اولان عالم شهادت صورتنه
منتهی اولنجه واقعه اولان جمیع عوالم صورتنه شاملدرکه هر برمرتبه نك ظاهریتی باطنیتندن مستمددر مثلا
تعین اول غیب مطلقك ظاهریدر واندن مستمددر وتعین ثانی دخی تعین اولك ظاهریدر واندن مستمددر
واول دخی انی ممددر وسائر تعینات الهیه وعوالم خلقیه دخی بویله درکه هر تعین تعین سابقه نسبتله ظاهردر
وهر تعین تعین لاحقه نسبت ایله باطندر وانك روحی کبیدر ولکن شیخ رضی الله عنهك ذکر ایتدیکی عمومده
مفهوم اول اوزره انك لفظندن متبادر اولان صور عالم شهادتدرکه جمیع اهل مشارب انك صوری حق باطن
ایله قائمه اولدیغی مشاهده سنده مشترکدر ولکن خواص وانلرك مافوقنده اولان جماعت کامله تعین اوله
منتهی اولنجه واقعه اولان مراتبدن هر برمرتبه نك ظاهریت وباطنیتنی اعتبار ایدوب وظاهریتی باطنیتندن
مستمده اولدیغن مشاهده ایدر * پس حضرات اسمائیه وتعینات الهیه وتجلیات جلالیه وجمالیه وتشخصات
انفاس رحمانیه وعوالم عقلیه وروحیه ونفسیه وصور طبیعیه وعنصریه وصور مثالیه وخیالیه وکذلك
صور برزخیه وحشریه وجنانیه وجهنمیه وابد الابدین تعینات غیر متناهیه صوری حقك ظاهر یتیدر وباطن
حیثیتیله بونلرك کایسنه حقك نسبتی روح مدبرك صورتنه نسبتی کبیدر) (فیؤخذ فی حد الانسان مثلا
باطنه وظاهره) (پس انسانك حدنده اخذ اولنور مثلا انسانك باطنی وظاهری یعنی انسان باطن وظاهردر
زیرا روح ایله صورتدن مرکبدر * پس بحسب الصورة ظاهردر وبحسب الروح باطندر پس انسان ظاهر وباطن
ایله محدوددر وظاهری باطن ایله قائمدر وباطنی ظاهر ایله ظاهر وکندی احکامنی مظهردر) (وکذلك کل
محدود) وهر محدود دخی انسان کبی حد اولنور زیرا برشئ ایچون حد تام حاصل اولمز الا آنك ظاهرنی وباطننی
ذکر ایتمکله پس حق ظاهرك ظاهری وباطنیدر وباطنك باطنی وظاهریدر) (فالحق محدود بکل حد)
پس حق محدوددر هر حد ایله که انکله هر محدود محدود اولور * پس حق اکر حد اولنسه جمیع حدود ایله حد
اولنور زیرا ظاهر وباطن ایله محدوده اولان صورلك ظاهری وباطنیدر واول صورده ظهور وبطون ایله محدوده
اولان صور آنك تعیناتیدر) (وصور العالم لا تنضبط ولا یحاط بها ولا یعلم حد وکل صورة منها الا علی قدر
ما یحصل لکل عالم من صورة) (وحال بوکه صور عالم منضبطه اولمز ودخی احاطه اولنمز ودخی عالم صورتدن
هر صورتك حدودی بلنمز الا هر عالم ایچون آنك صورندن حاصل اولدیغی قدر * پس حق صور عالم حدودیله
محدود اولور ولکن صور عالم مضبوطه دکل ومحاطه دکلدر زیرا صور ممکنات غیر متناهیه در وصور عالمدن
هر صورتك حدی هر عالم ایچون آنك صورندن حاصل اولدیغی قدردر * پس جمیع صور عالم مضبوطه اولمغله
صور غیر مضبوطه نك حدودی ایله حق محدود اولمز) (فلذلك یجهل حد الحق فانه لا یعلم حده الا بعلم
حد کل صورة وهذا محال حصوله فحد الحق محال) (پس صور عالم منضبطه اولمدیغی اجلدن حقك
حدی مجهول اولور زیرا شان بودر حقك حدی معلوم اولمز الا هر صورتك حدی علمی ایله وبونك حصولی
محالدر * یعنی هر صورت حدینك علمی حصولی محالدر * پس حقك حدی محالدر زیرا حق ازلا وابدا متجلیدر
واعیان قابله دخی دائمة القبولدر وصور عالم سرمدا متکونه در * پس عالم صور غیر متکونه یه متوقفه اولان
حدود ایله محدود اولمز * پس حق ایچون حد مجهول اولور الا صور عالم حقك صورتی وهویتی اولدیغی
عارف اولوب خلق ظاهرده ومفهوم باطنده بحسب المحل وجود واحد حقی مشاهده ایدن عارف کاملك
معرفتندن باطن ومجهول دکلدر زیرا کمال انطلاق ومحاکات ونهایت انطباع ومحاذات ومضاهاتنده واقعدر
وانك مشهدنده ظهور الحق فی الخلق انما هو بحسب المحلدر * پس اخذ دخی بحسب المحل حقدندر کرك عمومده
مفهوم اول اوزره وکرك خصوصده مفهوم کل اوزره ظهور ایدوب خطاب ایتسون وکذلك بو مشرب صاحبی
قتنده تنزیه بالکلیه مرتفعدر زیرا تنزیه وتشبیه حقدن غیری شئ آخرك ثبوتی قتنده واقع اولور وآنك قتنده
وجود حقدن غیری برشئ یوقدرکه اندن حقی تنزیه ویا اکا تشبیه ایلیه نته کیم شیخ رضی الله عنهك فان للحق

فی كل خلق ظهوراقولی وكذلك ان العالم صورته وهو روحه وهو الاسم الظاهر قولی اعطا ايدر (وكذلك ومانزهه فقد قيده وحدده وما عرفه) يعنی سبق ايتديكی اوزره كه منزه ناقص المعرفه در حق غير محدودی تحديد وتقييد ايتديكندن اوتری (امدی) منزه كبيدر شول مشبه كه حقی تشبيه ايلسه وانی تنزيه ايتمسه يعنی تشبيهده تنزيه ايتسه پس تحقيق اول مشبه حقی تقييد وتحديد ايتدی وحق معرفت ايله انی عارف اولمدی زيرا تشبيه دخی مطلق غير محدودی تقييد وتحديددر زيرا مشبه حقی جسمانياته تشبيه ايدوب انده حصر ايدر ومنزه جسمانياتدن تنزيه ايدر* پس هر برينك مفهومی ايله حقی تقييد ومعلومی ايله آنی تحديد ايدر شويله معلوم اوله كه تنزيه تشبيه كبيدر تقييد وتحديدده بلكه تنزيه تحديدده تشبيه دن دخی ارفعدر زيرا تنزيهك نتيجه سی تشبيه وتشبيهك تنزيهدر* پس معرفت الهيه بونلرك مفهوم ومعلوملرندن عاليه در زيرا الله تعالينك حقيقتی اطلاق ايله عدم حصر اقتضا ايدر والسنهٔ رسل اوزره منزله اولان كتب الهيه ده الله تعالی كندی نفسندن تنزيه وتشبيه ايله معا اخبار ايلدی مفهوم عمومده ومعلوم اهل خصوصده كندی نفسندن اخبار ايلدی تنزيهده تشبيه ايله وتشبيهده تنزيه ايله* پس احد همادن بريسيله آخرسز اخذ ايتمك حقدن اعراضدر) (ومن جمع فی معرفته بين التنزيه ووصفه بالوصفين علی الاجمال لانه يستحيل ذلك علی التفصيل لعدم الاحاطة بما فی العالم من الصور) وبركسه كه حقك معرفتنده تنزيه ايله تشبيه بيننده جمع ايلسه واجمال اوزره وصفين ايله انی وصف ايلسه زيرا شان بودر كه تفصيل اوزره وصفين ايله انی وصف ايتمك مستحيلدر عالمده صوردن اولان شيئه عدم احاطه دن اوتری تشبيه ظاهر وشهادت وكثرتدر وتنزيه باطن وغيب ووحدتدر* پس عارف محقق حقك حقيقت واحده سی اعتباريله كه حق انكله احددر جميع تعيناتدن حقی تنزيه ايلسه وصور عالمده حقك ظهور وتجليسی اعتباريله واسم ظاهر حيثيتيله عالم حقك هويتی اولديغی اعتباريله تشبيه ايلسه تنزيه ايله تشبيه بينی جمع ايدر وتشبيهك مقتضاسی اولان ظهور وكثرت وصفی ايله وتنزيهك دخی مقتضاسی اولان بطون ووحدت وصفی ايله علی طريق الاجمال وصف ايدر وكذلك الاهدن وارد اولان احكامك كايسندن مؤمن اولان دخی شرع مطهره اتباع وامتثالدن اوتری اجمالا انی تشبيه وتنزيه ايله وصف ايدر زيرا غير متناهيه اولان صور عالم احاطه اولنمغله تفصيل اوزره وصفين ايله وصف ايتمك محالدر) (فقد عرفه مجملا لا علی التفصيل) (من قولنه جوابدر* پس اول كسنه حقی مجملا عارف اولور تفصيل اوزره دكل زيرا غير متناهی اولان شيئك دفعهٔ واحده ده تفصيلی ممتنعدر ولكن حق تعالی من غير تناه ولا انقطاع ابد الدهر صور عالمی تفصيل ايدر وبوندن اول اشارت اولنديغی كبی كه بعض محققين تنزيه وتشبيه وصفی ايله حقی وصف ايلسه وصفين حقيقت حقك مقتضاسی اولمغله اوليت وآخريت وظاهريت وباطنيت كبی حق اضداد وامثالی قبول ايتمكله زيرا حقيقت حق اضدادك وصورك كليسنی محيطه در وامثال وانظارك جميعنه شامله در* پس اول كامل المعرفتدر ابو سعيد خراز كبی كه اللهی نه شیٔ ايله بلدك ديو سؤال اولندقده اضداد بيننده انی جمع ايتمكله ديو جواب ايتدی وكذلك حق تعالی هويت احديه سنی اوليت وآخريت وظاهريت وباطنيت ايله وصف ايلدی مع هذا بو نسب بری برينك ضديدر) (كما عرف نفسه مجملا علی التفصيل) (نته كيم كندی نفسنی مجملا عارف اولدی تفصيل اوزره عارف اولمدی يعنی كندی نفسی اسماء الهيه دن بر اسم خاصك مظهری وصورتی اولديغن واول اسم انك روحی وباطنی اولديغن عارف اولسه واول اسمك خزانه سنده مخزون اولان كمالاتك بعضيسنی كندی نفسنده مشاهده ايتسه پس اجمالا ربنی عارف اولور وآنك كمالاتنه انتقال ايدر وتفصيلا نفسنی عارف اولمز زيرا نفسی صورت الهيه ايله وصورت عالم اوزره در وبو صور نوعيه يی وآنلرك كمالاتنی دفعهٔ واحده ده نفسنده تفصيلا مشاهده ايدهمز پس تفصيلا مشاهدهٔ نفسنی عارف اولمز پس كذلك ربنی تفصيل اوزره عارف اولمز پس اجمالا ظاهر وصفی ايله كه صورت وتشبيهدر وباطن وصفی ايله كه صورت وتشبيهدر وباطن وصفی ايله كه روحانيه وتنزيهدر حقی وصف ايدر) (ولذلك ربط النبی صلی الله عليه وسلم معرفة الحق بمعرفة النفس فقال من عرف نفسه فقد عرف ربه) يعنی اجمالا نفسك معرفتی اجمالا حقك معرفتنی مستلزم اولديغندن اوتری* نبی صلی الله تعالی عليه وسلم حقك معرفتنی* نفسك معرفتنه ربط ايلدی پس من عرف نفسه فقد عرف ربه ديدی پس نفسنی اجمالا عارف اولان ربنی اجمالا عارف اولور* ونفسنی تفصيلا عارف اولان ربنی

تفصيلا عارف اولور* ولكن نفسنی تفصيلا عارف اولمز الا قيود ظاهره دن وتعينات باطنه دن انطلاقی جهتيله واحكام وجوبيه وامكانيه نك انده انطباعی جهتيله واما اجمالا نفسنك معرفتندن تفصيلا حقك معرفتی لازم كلمز زيرا حق ايچون ثابته اولان معرفت حقيقيه حاصله اولمز* الا صور آفاقيه وتفصيليه ده منبثه اولان آيات الهيه نك معرفتی بينيله صور انسانيه ده احديهٔ جمعيه آياتنك جمعی احديتی بينيله جمع ايتمكله انكيچون حق تعالی بومعنايه اشارت ايلدی وقال تعالی) (سنريهم آياتنا فی الآفاق وهو ما خارج عنك وفی انفسهم وهو عينك) (وحق تعالی ايتدی عن قريب بز اياتمزی آنلره آفاقده كوسترورز* واول سندن خارج اولان شيدر كه انك تعينی سنك تعينكه نسبت ايله تعين آخردر وآنك غيريدر وحق هر تعيننده بر تجلی ايله ظاهردر وجميع تعيناتده استواء فرقانی وتفصيل ايله استوی ايلدی ودخی بز اياتمزی انلرك نفسنده آنلره كوستررز واول سنك عينكدر كه استواء كلی وجمعی وقرآنی ايله قلب مؤمن عرشی اوزره استوی ايلدی) (حتی يتبين لهم ای للناظرين انه) (ای المرئی فی الآفاق والانفس الحق حتی آفاق وانفسه ناظر اولنلره متبين اولسونكه آفاق وانفسده مرئی اولان حقدر) (من حيث انك صورته وهو روحك فانت له كالصورة الجسمية وهو لك كالروح المدبر لصورة جسدك) (يعنی آفاق وانفسده حقك مرئی اولمسی سن حقك صورتی اولديغك حيثيتيله وحق سنك روحك اولديغی حيثيتيله در پس سنك جسدك صورتی مدبر اولان روح كبيدر يعنی مظاهر آفاق وانفسده حقك ظهوری وآفاق وانفسك انكله قيامی روحك جسدده ظهوری وجسدك روح ايله قيامی كبيدر* پس حق سنك هويتكدر وسن آنك صورتيسن وكذلك حق روح كلدر وروح روح عالمدر* زيرا ذات وصفاتی حقا يقيله مدبر الكل در) (والحد يشتمل الظاهر والباطن منك) (وحد سنك ظاهر وباطنكه شاملدر* يعنی چنكم سن حيوان ناطق ايله تعريف اولنسك پس حد سنك ظاهريكه كه جسمكدر شامل اولور حيوان ديمك ايله زيرا جسم نامی وحساس ومتحرك بالاراده در وسنك باطنكه كه روحكدر شامل اولور ناطق ديمك ايله زيرا روح نفس ناطقه در پس حقك سكا روح اولديغی سنك روحانيت وجسمانيتكدن كه ظاهر وباطندر مركب اولان وجودكه شاملدر يعنی سنك ظاهر وباطندن مركب اولان صورتكه روح كبيدر) (فان الصورة الباقية اذا زال عنها الروح المدبر لها لم يبق انسانا ولكن يقال فيها انها صورة تشبه صورة الانسان فلا فرق بينها وبين صورة انسانية من خشب او حجارة ولا ينطلق عليها اسم الانسان الا بالمجاز لا بالحقيقة) (وعالم صورت ملكيه نك وارواح ملكوتيه نك مجموعندن عبارتدر پس عالم كندی نفسيله معدومدر وحقك تجليسی ايله موجوددر ولكن عالمك وجودی ايكی تجلی بيننده در وهر آنده حق بر تجلی ايله عالمه تجلی ايدر* واول تجلی يله كندی اصلنه تقلص ايدوب تجلی آخر ايله تجلی ايدر پس عالم هر آنده معدوم وموجوددر ووجودی تجلی وارد ايله تجلی راجعك بيننده در پس عالمك صورتندن حقك زوالی ممكن دكلدر ديمكدن مراد عالم عالم اولديغی حيثيتيله حقك تجليسی ايله موجوددر مادامكه صورت عالم موجوده در عالمك تجليسی آندن زائله دكلدر* يعنی عالم صورتنك وجودی آندن حقك زوالی قننده متصور دكلدر زيرا عالم صورتنك وجودی تجلين بيننده در* پس صورت عالم هر آنده معدومه اولوب موجوده اولجق صورت عالم ايچون قدم قنقی مقامدن ثابت اولور* وحال بوكه وجوده داخل اولان شیٔ معدوم اولمز تصورات دنيويه واخرويه تجلين بيننده موجوده وباقيه در (كل شیٔ هالك الا وجهه) (حكمی اوزره اسم ظاهرك حكمی تحتنده تجلين بيننده موجوده اولان شيئك حقنده تجلی شهادی واسم ظاهر حكمی مقتضی اولوب زائل اولدقده اول شيئك صورت ظاهره سی فانيه وزائله اولوب آنك صورت باطنه سی كه تجلی عالم ايله آنده متعينه اولان آنك روحانيتيدر* ووجوه الهيه دن آنده متعين اولان وجه الهيدر* زيرا روح ايله باقيه اولان صورت انسانيه چنكم آنی مدبر اولان روح آندن زائل اولسه اول صورت انسان اولديغی حالده باقيه قالمز ولكن اول صورتك حقنده ديلوركه اول بر صورتدركه انسان صورتنه شبيهدر پس روحسز اولان اول صورت انسانيه بينی ايله خشب وحجاره دن اولان صورت انسانيه بيننده فرق يوقدر واول صورته اسم انسان اطلاق اولنمز الا مجاز ايله حقيقت ايله دكلدر* پس حقك صورت انسانه روح كبی اولديغی روح ايله جسددن مركبه اولان صورت انسانيه در زيرا روحسز اولان صورت انسانيه حقيقة صورت انسانيه دكلدر پس نته كيم حد انسانده صورت ظاهره وهويت باطنه

اخذ اولنورو انسانك ظاهری باطنندن وباطنی ظاهرندن زائل اولمز پس حق كه صورت عالمك باطنی وصورت
عالم آنك ظاهریدر باطنيتی حيثيتيله صورت عالمدن زائل اولمز پس انكيچون شيخ رضی الله عنه (وصورة العالم
لا يمكن زوال الحق عنها اصلا) ديدی يعنی وحال بوكه عالمك صورتندن حقك زوالی اصلا ممكن دكلدر زيرا صورت
عالمدن تجلی ايله حق اعراض ايلسه صورت عالم منعدمه اولوردی واكا صورت عالم اطلاق اولنمزدی پس عالمك
صورتی حقك وجودی ايله كه اكا روح كبيدر باقيه در وتجلی ايله حقك آندن اعراضی ايله فانيه در) (فحد
الالوهية له) (ای للحق) (بالحقيقة لا بالمجاز) (پس حق ايچون الوهيتك حدی حقيقتيله در مجاز ايله دكلدر يعنی
انسانك حدنده ظاهر وباطن اخذ اولنديغی كبی وظاهری باطنندن زائل اولمديغی كبی حق دخی صورت عالمك
روحی اولوب صورت عالمدن الوهيت ايله زائل دكلدر * پس حد الوهيت حقيقة حق ايچون ثابتدر مجاز دكلدر
زيرا مألوهك قيامی اله ايله در * پس مادامكه مألوه الهك الوهيتی صفتيله قائمدر اله حد الوهيت ايله محدود
اولمقدن زائل اولمز بلكه حق عالمك هويتی اولديغی اعتبار ايله صورت عالم ظاهر وباطن حدی ايله محدود اولديغی
حقك اول حد ايله محدود اولمسنك عينيدر واما صورت عالمدن تجلی حقك اعراضی قتنده ويا كل شیء هالك
الا وجهه موجبنجه تجلی ذاتك ظهوری قتنده جميع صور اشخاص فرقانيه ظاهره نك وتعينات اعيان قرآنية
باطنه نك استهلاكی قتنده ذات حق الوهيت ايله متصفه اولمقدن غنيه در زيرا آنك احديت ذاتيه سی كثرت
صوريه ونسبيه دن غنيه در الوهيت ايله متصفه اولمقدن غنيه در زيرا انك احديت ذاتيه سی كثرت صوريه
ونسبيه دن غنيه در الوهيت مرتبه واحديتده اسماء الهيه نك قوابل اعيان غيبيه حسبيله تعينی مرتبه
سيدركه تجلی وجود واحد اسما ايله متعيندر واسما دخی اعيان قابلده ظاهره در واعيانده ظاهره اولان
صور عالمك صوريدر * پس صورت عالمكه ظاهردر آنك باطنی اولان اسما ايله قائمدر * پس اكر عالمك عدميتی
فرض اولنسه ويا تجلی حق آندن اعراض ايتسه كه معدوم اولسه اسماء الهيه مظاهرسز متعينه اولمزدی
واحكام تجليات ايله ظاهره اولوب الوهيت متعينه اولمزدی پس الوهيت ظاهرده تحققده عالمه متوقفه در
(كما هو حد الانسان اذا كان حيا) (نته كيم انسانك حدی حقيقة متحقق اولور * چونكم انسان حی اولسه
يعنی انسانك حدنده ظاهری وباطنی اخذ اولنديغی كبی وظاهری باطنندن زائل اولمديغی كبی الوهيت صورت
عالمدن زائله اولمز زيرا رب مربوبدن وعلت معلولدن زائله اولمز) (وكما ان ظاهر صورة الانسان تثنی بلسانها علی
روحها ونفسها المدبر لها) (ونته كيم انسان صورتنك ظاهری لسان ظاهر ايله آنی مدبر اولان روحنه ونفسنه
حامددر زيرا آنك بقاسی وحياتی وانسانيتی انكله در * وكمالات الهيه نك تحصيلی والا ونعم الهيه نك وصولی
وصورت الهيه احديه جمعيه يه آنك مظهر اولمسی آنك واسطه سيله در (كذلك جعل الله صورة العالم) (وهی
صورة جمعية جميع الصور الملكية والارواح الملكوتية (تسبح بحمده) كذلك الله تعالی صورت عالمكه حقك
ظاهريتی وهويتيدركه صور ملكيه وارواح ملكوتيه جمعيتنك صورتيدر حقك حمدی ايله مسبحه ايلدی يعنی
كندی نفسنه حامده ايلدی زيرا عالم صورتنك قيامی حقله در * پس ظاهر وباطندن مجتمعه اولان صورت عالم
آنك باطنی وروحی اولان حقله قائمه وآندن مستمده درو اكا حامده ومثنيه در) (ولكن لا نفقه تسبيحهم لان
لا نحيط بما فی العالم من الصور) (ولكن بز امكانيتمز ووجود حسيله تقيدمز حسبيله جميع صورك تسبيحنی فهم
ايتمزز زيرا بز عالمده صوردن اولان شيئی احاطه ايده مزز زيرا صور عالم اجناس وانواع اوزره در * پس هر جنسك
صورتی التحقيق كندی جنسی تسبيحنی فهم ايدر كندی جنسندن خارج اولان جنسك لسانی فهم ايده مز پس
صور عالم ارواح واسماسی نقايصدن تنزيه ايتدكلری اعتبار ايله آنلری مسبحه درو اما اول صوردن ظاهره اولان
كمالاتك اظهاری اعتبار ايله حامده در) (فكل السنة الحق ناطقة بالثناء علی الحق) (پس صور عالمك كليسی
السنه حقدر حقه ثنا ايله ناطقه در يعنی جميع صور حقك ظاهريدر وظهور اعتبار ايله حق آنلرده متعيندر
وآنلرك السنه سيله متكلمدر پس آنلر السنه حقدركه حق باطنك ثناسيله ناطقه درو اكا حامده در
(ولذلك قال الحمد لله رب العالمين) (وبوندن اوتری يعنی صور عالمك كليسی السنه حق اولديغندن اوتری
الله تعالی بو الحمد لله رب العالمين ديدی يعنی حمد اللهه مخصوصدر كه رب العالميندر (ای اليه ترجع عواقب الثناء
فهو المثنی والمثنی عليه) (يعنی عواقب ثناء اللهه راجعه در * پس الله مثنی ومثنی عليه در يعنی حمد حامد

معناسنه

معناسنه اعتبار اولنمغله جميع صور عالمينك عواقب ثناسی اللهه راجعه در * زيرا صور عالمينده متعين اولوب
حامد اولان اولدر وحق باطنه نسبت ايله حمد محمود معناسنه اعتبار اولنمغله جميع عوالم صورينك عواقب ثناسی
اكا عائده در زيرا جميع صورك روحيدر پس حق ظاهر ايله مثنی در وحامديت اكا مخصوصه در وباطنيله
مثنی عليه در ومحموديت اكا مخصوصه در وكذلك تفصيلا حامد در وجمعا محمود در وكمال محمدی بودركه
حمد وحامد ومحمود شیء واحد اوله وبو مقام مقام محمود در) (شعر) (فان قلت بالتنزيه كنت مقيدا * وان قلت
بالتشبيه كنت محددا) (پس اكر سن تنزيه ايله قائل اولەجق اولورسك يعنی حقی تنزيه ايده جك اولورسك
تشبيهسز حقی مقيد اولورسن زيرا ما سوادن حقك تنزيهی ما سوادن اخراج ايله آنی تقييددر واكر سن تشبيه ايله
قائل اولەجق اولورسك يعنی مذهب تشبيهه ذاهب اولورسك تنزيهسز حقی محدد اولورسن زيرا تشبيه
تحديددر (وان قلت بالامرين كنت مسددا * وكنت اماما فی المعارف سيدا) واكر سن امرين ايله قائل اولەجق
اولورسك يعنی تنزيه ايله تشبيه بينی جمع ايدوب ظاهرده تشبيه وباطنده تنزيه وتشبيهده تنزيه وتنزيهده تشبيه
ايله قائل اولەجق اولورسك مراتبده اموری مسدد اولورسن وياخود نعتك طريق سداد اوزره جاعل اولور
سن ومعارفده امام وسيد اولورسن يعنی معارف الهيه ده اقتدا اولنمغه مستحق اولوب سيادته وخلافته لايق
اولورسن (فمن قال بالاشفاع كان مشركا) (ومن قال بالافراد كان موحدا) المشرك بالتشديد مثبت الشريك پس
شول كمسنه كه اشفاع ايله قائل اولسه يعنی وجود حقله خلقی اثبات ايدوب آنك شهودی شفع اولسه حق ايچون
شريكی مثبت اولور زيرا وجودده حق وخلقی مشاهده ايدر وحقی خلقدن تنزيه ايدر وشول كمسنه كه افراد ايله
قائل اولسه موحد اولور يعنی حقی شفعيتدن افراد ايدوب تكثردن آنی تنزيه ايلسه پس حقی واحد ايدر ووحدت
ايله مقيد ايدر ومن حيث لا يشعر اولكی كبی شرك ايچنه دوشر زيرا حقدن غيری شیء آخری اثبات ايدوب
آندن حقی تنزيه ايدر وكذلك فرديت عددك لازميدر زوجيت كبی پس مشبه احد موجودی آخره
تشبيه ايدر ووجودده آنلری اشتراك ايتمكله ومنزه موجودينك بريسنی آخردن اخراج ايدوب تميز ايدر ووجودده
اشتراك ايتدككدن صكره پس حقی عدد شفعده وجوددن اخراج ايدر پس حق ثالث ثلثه دردين كبی اولور
واياته ده واقع اولان لفظ قال بعضلر قتنده اقرار واعتراف وياخود اخبار معناسنه در انكيچون با ايله تعديه
ايتدی) (فاياك والتشبيه ان كنت ثانيا * واياك والتنزيه ان كنت مفردا) (الثانی اسم فاعل من الثنی يعنی پس
سن تشبيهدن حذر ايله * اكر واحد حقيقی حقی ثانی ايده جك اولورسن * انكله خلقی اثبات ايتمكله
وحق ايچون ثانی اثبات ايتمك ايكی طريق اوزره در بری بودركه وجودينك ايكيسی قديمين اوله وبو قول
مشركينك قوليدر وايكنجيسی بودركه اولكيسی واجب وقديم اوله وايكنجيسی واجبدن فايض اوله ومحدث
اوله كه بريسی آخرك وجهامن الوجوه عينی اولمق ممكن اولميه وبو قول مؤمنين ظاهرينك وحكماء محجوبينك
قوليدر وبعض نسخه ده ثانيا تا ايله واقع اولدی يعنی تشبيهدن حذر ايله اكر حقله غيری مثبت اولەجق اولورسك
يعنی اكر حقله خلقی اثبات ايدرسك خلق حقك غيريدر ديو اثبات ايدوب تشبيه ايتمه بلكه حقی عين خلق ايله
صورت تقييدده ظاهر اولديغی حالده ووجود واحدی تقييدده ظاهر ايله خلق واطلاق وباطن ايله حق مشاهده
ايله ودخی سن تنزيهدن حذر ايله اكر مفرد اولەجق اولورسك يعنی شفعيتدن حقی افراد ايده جك اولورسك تعددك
تنزيه ايتمه زيرا آندن غيری بر شیء يوقدر كه آنی آندن تنزيه ايدرسن ولكن ذاتيله واحددر * وصفاتيله كثيردر
پس وحدت كثرت واطلاق وقيد نسبت ذاتيه در پس حق كندی نفسندن وذاتی مقتضياتندن تنزيه اولنمز
پس اكر سن تنزيه ايده جك اولورسك اثبات غير ايدوب تقييد ايدرسن پس ديمك اولور اكر سن افراد وجود حق ايله
قائل اولەجق اولورسك پس آنك تنزيهندن حذر ايله زيرا چونكم حقله غير اولمسه حق كندی نفسندن وذاتی
مقتضياتندن تنزيه اولنمز ومفرد افرادن اسم فاعلدر (فما انت هو بل انت هو وتراه فی) عين الامور مسرحا ومقيدا
قيد خطاب ايله مقيد اولان انت شاهدده متعينه اولان حقك عين مقيده سندن كنايه در وقيد غيبت ايله مقيد
اولان هو حقك غيب ولا تعيننده وهويت مطلقه سندن كنايه در پس قيد خطاب ايله مقيد اولان حقك تعينی
كه انت در * آنك غيب واطلاقندن كه هو در نفی ايدر * يعنی وجود مقيد مقيده اولديغی حالده * وجود مطلقك
عينی دكلدر مطلق اولديغی حالده بلكه انت هو در يعنی مقيد مطلقدر حقيقت وجود اعتبار ايله كه مقيدده مقيددر

ومطلقده مطلقدر * پس معنی بویله اولورسن قید ظاهر ایله مقید ایکن مطلق وغیب اولان وجود حقك عینی
دکلسن * واما حقیقت وجود اعتباریله سن انك عینی وهویتی سن وسن انی عین امورده مطلق کوررسن زیرا
صور کاده کاینه ایله یعنی حقیقت واحده ایله دروسن آنی عین اعیانده مقید کوررسن هر عین ایله عین حسبیله
ظهوری اعتباریله زیرا برمقید مقید آخرك غیریدر ومطلقك عینیدر * مقید اسم ظاهر وعالمدر ومطلق باطن
وحقدر وبو وجه شیخك کلامندن متبادر اولان وجه ظاهردر * واما وتراه فی یاء متکلم ایله وتشدید ایله دخی
جائزدر یعنی سن اول دکلسن یعنی مقید مطلق دکلدر اطلاق ایله تقییدك مباینتی اعتباریله بلکه سن انك
عینیسن حقیقت وجود اعتباریله وتراه فی وسن آنی حقیقت محمدیهٔ برزخیه ده که ظاهر وباطنی جامعه در *
وظاهر ایله مقیددر وعالمدر وباطن ایله مطلق وحقدر وبنم اول حقیقتده تعینم اعتباریله سن بنده کوررسن امورك
عینی باطن اعتباریله مطلق وحق وظاهر اعتباریله مقید وخلق امدی مضمرات انت وهو وکاف خطاب
وتاء خطاب ویاء متکلم کبی پس بونلرك کلیسی عین واحده دن کنایه درکه ظهور وبطون مراتبنده ظاهره اولدی
زیرا انت ده متعینه اولان حقیقت هو ده متعینه اولان حقیقتك عینیدر وکذلك خالق خلق اولدیغی حیثیتله
حقك غیریدر حق حق اولدیغی اعتباریله وظاهر دخی ظاهر اولدیغی اعتباریله باطنك عینی دکلدر ولکن
عین واحده اولان حقیقت حق مراتب ظهورات ومجالئ تجلیات وتعیناتده ظهور وبطون اعتباریله اول
وباطندر وظاهر وآخردر ومطلقده مطلقدر مقیدده مقیددر واطلاق ایله تنزیه وتقیید ایله تشبیه اولنور
قال الله تعالی) (لیس کمثله شئ وهو السمیع البصیر) فشبه الله تعالی لیس کمثله شئ دیدی پس کاف زائده اعتبار
اولندقده مفهوم عموم اوزره تنزیه ایلدی وهو السمیع البصیر دیدی پس تشبیه ایلدی زیرا خلق دخی سمیع
وبصیردر قال الله تعالی) (لیس کمثله شئ) (فشبه وثنی وکاف غیر زائده اعتبار اولندقده مفهوم خصوص
اوزره حق تعالی لیس کمثله شئ دیدی پس تشبیه وتثنیه ایلدی زیرا لیس مثل مثله دیمك اولور پس مثلی اثبات
ایدوب آندن اشیانك مثلیتنی نفی ایدر پس تثنیه وتشبیه لازم کلور) (وهو السمیع البصیر فنزه وافرد)
وهو السمیع البصیر دیدی پس تنزیه وافراد ایلدی یعنی سمیع وبصیر وحده حقدر زیرا ضمیرك تقدیمی وخبرك
تعریفی حصر افاده ایدر یعنی هر سمیع وبصیرده سمیع وبصیر اولان حقدر آندن غیری سمیع وبصیر یوقدر پس
مثلدن تنزیه ایدوب افراد ایلدی پس تشبیه ایلدی عین تنزیهده تنزیه ایلدی عین تشبیهده زیرا تشبیه ایله
تنزیهدن هر بریسی حقیقه حق ایچون ذاتیدر وحق بونلرك جمعنده در وقتا کم شیخ رضی الله عنه منزه ومشبهك
محققك حالی ذکرندن فارغ اولدیسه نوح علیه السلامك قومی ایله آنلری دعوتی حیننده اولان آنك حالنه
شروع ایدوب دیدی) (لو ان نوحا جمع لقومه بین الدعوتین لاجابوه) (اکر نوح علیه السلام قومی ایچون دعوتین
بیننده جمع ایدیدی البته اجابت ایدرلردی آنلرا کا * نوح علیه السلامك قومی تشبیهده افراط ایتمکله کثرت
اسما ایله وحدت حقدن محتجب اولدیلر پس نوح علیه السلام تنزیهده مبالغه ایدوب صنمیات اسمیه عبادتندن
وحدت عینیه ووحدت صرفه دعوت ایلدی پس آنك قومی شهود کثرت ایله وحدتدن محتجب اولدقلرندن اوتری
اجابت ایتمدیلر واما اکر نوح علیه السلام دعوتین بینی یعنی وحدت ذات ایله کثرت اسماء بینی جمع ایدوب
تنزیهده تشبیه وتشبیهده تنزیه ایله دعوت ایدیدی محمد علیه السلامك دعوت ایتدیکی کبی البته اجابت ایدرلردی
ولکن کثرته وظاهره تعمقلری احوالی غیرت الهیه دن قهر اقتضا ایلدی * پس انکیچون فهوم واستعدادلرندن
بعید اولان دعوت تنزیه ایله دعوت اولندیلر) (فدعاهم جهارا) (پس نوح علیه السلام قومنی جهارا دعوت
ایلدی یعنی اسم ظاهره وآنك تحتنده اولان اسمانك کثراتی قاهره اولان احدیته دعوت ایلدی پس آنلر
ظواهرلریله اکا اجابت ایتمدیلر احکام کثرت آنلرك اوزرینه غالبه اولدیغندن اوتری ولکن ظاهر ایله فعل ایله
اجابت ایتدیلر اسم ظاهرك صورتی ظاهرینه وحقك مفصل وفرقانی اولان کتابنه زیرا عالم کلام الهینك نظمی
صورتیدرکه عین نفس رحمانیده حق تعالی انکله تکلم ایتدی پس کلماتك حجابیاتی ظاهر باتنده قائمین اولان
مظاهرك ضمنیاتندن آنی استماع ایتدیلر واکا اجابت ایتدیلر ولکن حق واحدك سماعندن صم اولدیلر * پس
کفر کثرت ایله وجه احدیتی ستر ایتدیلر) (ثم دعاهم اسرارا) (آندنصکره آنلری اسرارا دعوت ایلدی یعنی اسم
باطنه وآنك تحتنده اولان اسمانك کثراتی قاهره اولان احدیته دعوت ایلدی تا کیم باطنلری وحدت ذاتیه یه

منقاد اوله ولکن آنلری سرك باطنه دعوت ایلدی وآنلر پس ظاهرده ایدی وتعینات مظلمه حکمی آنلر اوزره
استیلا ایدوب کثرت ظاهره یه متوغل اولدقلرندن اوتری وحدت باطنه دن بعید ایدیلر پس آنلرده نوحك
دعوتی مؤثر اولمدی پس اکا کافر اولدیلر وآنك دعوتی ردنی اظهار ایتدیلر وآنك ایذاسنده اصرار ایتدیلر
(ثم قال لهم استغفروا ربكم) (آندنصکره نوح علیه السلام قومنه ایتدی ربکزدن غفری طلب ایدککه سزی
نور وجودی ایله بو تعینات حجابیه وحجب ظلمانیه دن ستر ایلیه وسزدخی وحدت حقه مهتدی اوله سز
(انه کان غفارا) (تحقیق سزلرك ربکز غفاردر مطلقا مستغفرین حقنده آنك غفری مبالغه ایله ثابتدر * پس نوح
علیه السلام کاه جهارا وکاه اسرارا دعوت ایتمکله آنلر متحیر اولدیلر ودعوت فرقانیه یه اجابت ایتمدیلر پس
نوح علیه السلام قومنك عدم اجابتلرندن ربنه شکایت ایلدی) (وقال رب انی دعوت قومی لیلا)
(الی الباطن) (ونهارا) (الی الظاهر) (فلم یزدهم دعائی الا فرارا) (ونوح علیه السلام ایتدی یارب تحقیق بن
قومیمی لیلا باطنه ونهارا ظاهره دعوت ایتدم ولیلا ونهارا دعوتدن زائل اولمدم پس آنلره بنم دعوتم فراردن
زیاده ایتمدی ونوح علیه السلامك دعوتی آنلرك فرارن زیاده ایتدیکی نوح طرفندن آنك دعوتی دعوتین
بیننده واقع اولمدیغندن اوتریدر وآنلرك طرفندن عدم استعدادلری ایله توحیددن بعید اولدقلرندن اوتریدر)
(وذکر عن قومه انهم تصاموا عن دعوته) (ونوح علیه السلام قومی طرفندن ذکر ایلدیکه آنلر آنك دعوتندن
تصامم ایتدیلر وقال) (وانی کلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم فی آذانهم) (زیرا آنلر اوزرینه غالب اولان
احتجاب کثرت حکمی ایله) (فاستغفروا ربکم) (قولنده استغفاردن دینلرینه وحاللرینه موافق اولمیان شیدن
سری فهم ایتدیلر) (لعلمهم بما یجب علیهم من اجابة دعوته) یعنی دعوت نوحدن تصامم ایتدیلر دعوتك استماعی
قتنده آنلرك اوزرینه نوحك دعوتی اجابتندن واجب اولان شیئی عالم اولدقلرندن اوتری یعنی عالم اولدقلرندن که
آنلر اوزره نوحك دعوتنه اجابت واجبدر) (فاستکبروا فی انفسهم واستغشوا ثیابهم وقالوا لا تذرن آلهتکم
(پس ثیابلری ایله استغشا ایتدیلر تا کم آنك دعوتنی استماع ایتمیهلر) (فعلم العلماء بالله ما اشار الیه نوح فی حق قومه
من الثناء علیهم بلسان الذم) (پس علماء بالله اولان محققین نوحك قومی حقنده لسان ذم ایله آنلر اوزره ثنادن
نوح علیه السلام نه شئ اشارت ایلدی بیلدیلر یعنی نوح علیه السلام لسان ذم ایله قومنه ثنا ایدوب اول ثنایه
اشارتنی بیلدیلر آنلر اعراض صورتنده آنك دعوتنی اجابت ایدرب صورت انکارده اجابت ایتدکلرندن اوتری
زیرا نوح علیه السلام آنلری استغفاره یعنی طلب غفره واستتاره دعوت ایلدی پس استتاره ایله تجلی واحد
قهاردن متظاهر اولدیلر پس نوحك قومی انکار صورتنده اکا اقرار ایتدکلرندن اوتری نوح دخی آنلره صورت
ذمده ثنا ایلدی) (رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا) (قولی ایله که باطن وجمعه وصوللری ایچون دعا
ایتدی تا کیم آنلر آنك دعوتنی اجابت ایتدیلر اعراض صورتنده وکذلك جهل صورتنده ظاهر اولدیلر آنلرده
دعوته اجابتك وصولی علمی حاصل ایکن) (وعلموا) (وفی نسخة) (وعلم انهم لم یجیبوا دعوته لما فیها من الفرقان)
(وعلم العلماء بالله قولنه معطوفدر وعلماء بالله بیلدیلرکه نوحك قومی آنك دعوتنی اجابت ایتمدیلر آنك دعوتنده
فرقان اولدیغندن اوتری زیرا نوح علیه السلام قومنی کثرتدن وحدته وتشبیهدن تنزیهه دعوت ایلدی
وبو دعوت عین فرقاندر برمرتبه دن برمرتبه یه دعوتدر مرتبهٔ اولی ده حقك عدم شهودی ایله ومطلقا دعوت
فرقاندر اسم مضلدن اسم معزه واسم مضلدن اسم هادی یه دعوت کبی محمد صلی الله علیه وسلمك دعوتندن غیری
(ادعو الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشرکین) آنك دعوتی فرقاندر بصیرت اوزره در
وکذلك نوح قومنی کاه آنلرك عقولی حیثیتیله لیلا دعوت ایلدی وکاه آنلرك صوری حیثیتیله نهارا دعوت
ایلدی پس آنك دعوتنده تفرقه اولمغله اجابت ایتمدیلر) (والامر قرآن لا فرقان) (وامر وجود قرآندر فرقان
دکلدر یعنی حقیقت ذاتیهٔ احدیه که جمیع اسماء الهیه یی جامعه وحقایق متباینه ومتمایله یی حاویه در آنك احاطهٔ
ذاتیه سندن خارج برشئ یوقدر * پس وحدت ذاتیه وکثرت اسمائیه ذات احدیه نك لازمیدر * پس تنزیه
وتشبیه وافراد وتمیز نسب متضاده بیننده در نسب متمایزه وصفات متغایره یی جامعه اولان ذات احدیه
اعتباریله دکلدر * پس ذات احدیه نك بحسب المحل کثرت نسبیهٔ اسمائیه وکثرت وجودیهٔ امکانیه ده ظهور
وتجلیسی اعتباریله برشیدن تنزیه اولنمز برشئ کندی نفسندن وذاتی مقتضیاتندن تنزیه اولنمز پس امر قرآندر

فرقان دكلدر وشيخ رضى الله عنه بونده اشارت ايدركه نوحك قومى قرآنده ايدى انكچون فرقانى اصغا ايدوب
اجابت ايتمديلر وشيخ رضى الله عنه مقاميندن هر برمقامده نازل اولان كمسنه نك حالى بيانته ومقامين بيننده
واقعه اولان نسبتك بيانته شروع ايتدى)(ومن اقيم فى القرأن لايصغى الى الفرقان وان كان فيه)(وبركمسنه كه
قرأن وجمع مرتبه سنده اقامت اولنسه فرقانه متعلقه اولان اخبارانى اصغا ايتمز* زيرا عين جمعده در فرقنه
ايديكن بيلمز واگرچه كيم فرقان قرأن ايچنده در آندن خارج دكلدر وفرقانه اصغا قرأن ايچنده در (فان القرأن
يتضمن الفرقان) زيرا قرأن فرقانى متضمندر (يعنى جميع مراتب تفصيلية فرقانيه جمع جمعده وجمع فرقده
مجتمعه در* وقرأن جملهيى جامعدر وفرقان قرأنى يعنى فرق جمعى متضمن دكلدر* زيرا قرأنده مجتمعه اولان
اعيانك هر بريسنده بحسب المحل اولان ظهور فرقانيدر ظهور جمعى وقرأنى دكلدر* پس انكچون فرقان
قرأنى متضمن دكلدر* وقرأننده اقامت اولنان كمسنه فرقانى اصغا ايده مز)(ولهذا)(اى لكون الامر قرأنا)
(مااختص بالقرأن الا محمد صلى الله عليه وسلم وهذه الامة التى هى خير امة اخرجت للناس)(يعنى امر قرأن
اولديغندن اوترى محمددن غيرى صلى الله عليه وسلم قرأنه براحد مخصوص قلنمدى وجودى ايله جميع اسماء
الهيه نك مقتضياتيله ظاهر وحقيقتى ايله جميع حقايق اسمائيه الهيه جمعيه قرأنيه يى جامعه اولديغندن اوترى
بلكه آنك حقيقتى حقيقت كليه جمعيه قرأنيه اولديغندن اوترى وبو امت محمديه دن غيريكه ناس ايچون اخراج
اولنان امتك خيرلوسيدر* يعنى آنلر دخى قرب محمدى ووارث احمدى ايله قرأنه مختصه قلندى زيرا بوندن اول
سبق ايتديكه جميع عبادالله كاملين اسماء تفصيليه دن منزلها ولان حكمتك مظاهر يدر* پس امم ماضيه ده
حكم الهينك مقتضاسى تنزيهه دعوت ايتمكدر* زيرا قوم تعديد صنميات كثرته مكب وصور اسمائيه نك
جاليانى دعوتنه ملب اولديلر* وكثرتك اصلى اولان حقيقت احديه دن بالكليه ذاهل اولديلر ولكن واقعه
اصنام وعبادت صور عالم اجسام انكچون واقعه اولدى زيرا عين احديتده مستهلكة الاعيان اولان نسب
غيبيه نك ظهورى وتجلياتك تعينى ارادت اولنيده اول ارادتده حقك مرادى ايدى* پس حقايق اولا عالم
شهادتده ظاهر اولدى* زيرا الله تعالى مراد ايتديكه مردف اوله وكمال عرفان حاصل اولمز الا نسب ذاتيه دن
هر بريسنه لوازم وعوارض ايله عالم ملك وشهادتده صورت جمعده ظاهره اولمغله شول صورت ظاهره ايله كه آنك
تخصياتى خصوصيات متمايزه دركه اول خصوصيات عالم امر وملكوت مظهريتى صورنده اولميه كه صور اسمائيه
فرقانيه تجلياتنه قابله اوله ابتدأ امرده مشيت ظاهره يه توجه ايتدى پس وقتاكيم صنميات تجليات اسماء ظاهره
اولديسه وحضرات خمس قتنده اولان تجلياتى حضرات خمس ابراز ايلديسه واول قرون اول اربابنك نفوسى
تجلى اول انبعاثك مقتضاسى اوزره صور اسماء عبادتنه متوجه اولديسه وآنلرك جوعى اوزره كثرت احديت
شهودى مستولى اولديسه پس واجب اولديكه آنلره نسبت ايله كمال جمعى يه دعوت حكم تنزيه وتوحيد اوزره
مبنيه اوله حتى بودعوت تنزيهيه روحانيه اقصاسى عيسى عليه السلام زماننه كلنجه متكامله اولدى وآندنصكره
مرتبه جمعه خصيصه اولان دعوادن غيرى باقى قالمدى پس حكمت محمديه امرى على ما هو عليه جامعه اولدى
وآنك احكام شرعيه سى دخى جامعه در مصالح جمعيه كاليه يى كه بعضيسى آنلرك ارواحنه متعلقدر وبعضيسى
آنلرك اجسام واشباحلرينه مختصدر* پس آنك شرعى جميع شرايع متقدمه يى جامع اولدى وآنلردن زياده
ظاهر اولدى پس حكمت محمديه جامعه در* عين تشبيهده تنزيه بينيله وعين تنزيهده تشبيه بينينى)(فليس كمثله
شئ فجمع الامر فى امر واحد)(پس محمد عليه السلام ليس كمثله شئ ديدى پس امر تشبيه وتنزيهى امر واحده
يعنى بر آيتده بلكه آيتدن شق واحده جمع ايلدى وفرق جمعده* وجمعى فرقده اثبات ايلدى* وواحد صفاتيله
كثير وكثير حقيقت ايله واحد اولديغنه حكم ايلدى پس بوندن اوترى (اوتيت جوامع الكلم) ديدى واما فرقان
صاحبى پس آنك امرى صعبدر ودعوتى دخى اصعبدر زيرا اكثر تنزيه وتوحيده ودون التفصيل جمعه
دعوت ايدرسه قومى اكا)(مامن دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) قوليله اجابت ايدرلر
پس هادى ايله مضل وعاصى ايله مطيع بيننده فرق مرتفع اولور بلكه بو شهودده عاصينك وجودى اولمز*
واگر تشبيه وتفصيله دعوت ايدرسه قومى اكا اجابت ايدرلر* موسانك قومى كبى)(ارنا الله جهرة)(ودخى
اجعل لنا الها كما لهم آلهة)(قوللرى ايله* زيرا داعى برشقده ومدعو برشقده در* وهر بريسى كندى جانبنى

ترجيح ايدر* واما جمع وتفصيل وتشبيه وتنزيه بينينى جامع اولان بوكا مخالفدر)(فلو ان نوحا اتى بمثل هذه الاية لفظا
اجابوه) پس اگر نوح عليه السلام لفظا بو آيت مثلنى قومنه كتورديدى وآنك دعوتى جامعه اولسيدى قومى اكا اجابت
ايدرلردى محمد عليه السلام بو آيت ايله كلوب آنك قومى اكا اجابت ايتدكلرى كبى وانكچون لفظا ديدى* زيرا
نوح عليه السلام معنى جهتيله بو آيتك مثلى ايله كلدى انكچون قومى اكا اجابت ايتديلر فعل ايله كه اول اجابت
معنويه دركه اول اجابت قول ايله اجابتدن دخى اخفادر)(فانه شبه ونزه فى آية واحدة بل فى نصف آية)(زيرا
تحقيق محمد عليه السلام* آيت واحده ده تشبيه وتنزيه ايلدى* بلكه آيتك نصفنده تنزيهده تشبيه وتشبيهده
تنزيه ايدوب تنزيه ايله تشبيه بينينى جمع ايلدى)(ونوح دعا قومه ليلا من حيث عقولهم وروحانيتهم فانها غيب)
ونوح عليه السلام قومنى ليلا يعنى باطنه وغيبه دعوت ايلدى قومنك عقول وروحانيتلرى حيثيتيله* زيرا
آنلرك عقول وروحانيتلرى غيبدر يعنى غيب اضافيدر* زيرا غيب ايكيدر بريسى غيب حقيقيدر* واول
ذات مطلقه در وحقايق اسماء ذاتيه دركه مفاتيح غيبدر وبريسى غيب اضافيدر واول عالم امر در وعقول ونفوس
وارواحدن ابداع عالميدر* وبو حيثيتيله نوحك دعوتى تجردك ونزاهت وقدسك مقتضاسى اولان شيئه در*
وكدورات بشريه عنصريه دن انسلاخك موجباتنه در* پس كدورات بشريه بروجه ايله ليلدر رجب متراكمه
واحكام امكانيه ليله مدلهمه كبى انده متضاعفه اولمق اعتباريله وعالم امر وابداع دخى ليلدر بزه نسبت واضافت
ايله غيب اولمق اعتباريله ونهاردر غيب حقيقى وعالم معانى يه نسبتيله زيرا اول مراتب ظهور وشهادتدر)
(ونهارا دعاهم ايضا من حيث ظاهر صورهم وجثتهم)(ونهارا* يعنى ظاهره آنلرى ينه كذلك دعوت ايلدى
صور وجثه لرينك ظاهرى حيثيتيله يعنى لسان عالم شهادت ايله احكام مصالح جسمانيه نك احكامنه ومهام
صور معيشيه نك اقامتنه آنلرى دعوت ايلدى پس نوح عليه السلام قومنى اولا غيب وعقول وروحانيتلرى
حيثيتيله عالم غيب وتجرده وانسلاخه دعوت ايلدى* پس دعوت آنلرك مقتضياتنه مخالفه اولمغله اكا اجابت
ايتمديلر بعده اقتضالرى اوزره ظاهره وصور جسمانيتلرينك مهماتى اقامتنه دعوت ايلدى پس دعوتين بيننده
ظاهردن انسلاخ وتجرد وامور ظاهره مهماتنه توغل اعتباريله منافات واقعه اولمغله دعوتين بيننده متحير اولوب
اجابت ايتمديلر* پس نوح عليه السلام دعوتده مبالغه ايتديكجه قومنك حيرتى وضلالتى زياده اولدى)(وما جمع
فى الدعوة)(بين التنزيه والتشبيه)(مثل ليس كمثله شئ)(ونوح عليه السلام دعوتده تنزيه ايله تشبيه بينينى
جمع ايتمدى محمد عليه السلام ليس كمثله شئ قوليله جمع ايتديكى كبى (فنفرت بواطنهم لهذا الفرقان فزادهم فرارا)
پس بو فرقاندن اوترى يعنى اولا باطنه بعده ظاهره دعوت ايتديكندن اوترى آنلرك بواطنلرى نفرت ايتدى
پس دعوتده عدم جمع آنلرك فرارن زياده ايتدى)(ثم قال)(اى اخبر نوح عليه السلام (عن نفسه) آندنصكره
نوح عليه السلام كندى نفسندن سراحقه مخاطب اولديغى حالده (وانى كلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم
فى آذانهم واستغشوا ثيابهم)(قوليله اخبار ايلدى)(انه دعاهم)(ليلا بلسان الغيب الى الغفر)(ليغفر لهم
لا ليكشف لهم)(تحقيق قومنى ليلا لسان غيب ايله غفره اول دعوت ايلديكه حق آنلرى غفر وستر ايليه حق آنلرى
كشف ايتمكيچون دعوت ايتمدى)(وفهموا ذلك)(اى الغفر)(منه عليه السلام)(ونوح عليه السلامك
دعوتندن آنلر حاللرينك مقتضاسى اولان غفر صورييى فهم ايلديلر)(لذلك جعلوا اصابعهم فى آذانهم
واستغشوا ثيابهم)(يعنى نوحك كلامندن غفرى فهم ايتدكلرندن اوترى اصابعلرينى آذانلرينه وضع ايتديلر
وثيابلرى ايله بورنديلر* يعنى نوحك نداسنى استماع ايتمك ايچون ثيابلرندن غفر اتخاذ ايتديلر* پس صورت
رد وانكارده غفر ايچون اولان دعوته اجابت واقرار ايلديلر وستردن آنلرك مرادى نوحك دعوتنى استماع
ايتمك ايدى زيرا استماع ايتدكلرنده اجابتك وجوبنى عارف ايديلر انكچون حاللرينك مقتضاسى اوزره غفردن
نوحك كلامنى استماع ايتمكدن غفرى اخذ ايتديلر) وهذه كلها صورة الستر التى دعاهم اليها فاجابوا دعوته بالفعل
لا بلبيك)(وبو ذكر اولنان افعال واحواللرينك كليسى كه آنلردن صادره اولدى نوحك آنلرى دعوتى حالنده
شول ستر صورتيدركه نوح آنلرى دعوت ايلدى* پس نوحك دعوتنى آنلر فعل ايله اجابت ايتديلر لبيك ايله
ايتمديلر فعل ايله اجابت ايتدكلرى استماعدن سترى اتخاذ ايتدكلريدر* ولبيك ايله اجابت ايتسه لر فعل ايله بو سرى
اتخاذ ايتمزلر ايدى پس نبينك دعوتنى استماع ايتدكلرنده اجابتك وجوبنى فهم ايتملرى نبينك تصديقندنصكره در

والاجميع وجوه ايله منكر بنك اتخاذ سره احتيا جلرى يوقدر)(وفى ليس كمثله شئ اثبات المثل ونفيه)ومحمد عليه
السلامڭ ليس كمثله شئ قولنده مثلڭ اثباتى ونفيى ثابتدر يعنى محمد عليه السلامڭ دعوتى دعوتين يعنى
جامعه در *نوحڭ دعوتى كبى غير جامعه دكلدر)(ولهذا قال صلى الله عليه وسلم عن نفسه انه اوتى جوامع
الكلم)(يعنى محمد عليه السلام دعوتين يعنى جامع اولديغى اجلدن كندى نفسندن اخبار ايلدى
(اوتيت جوامع الكلم)قولى ايله تحقيقا كا جوامع كلم اعطا اولندى يعنى اسماء الهيه وانلرڭ جميع مقتضياتى
اكا ويرلدى پس رسول عليه السلام جميع صيغ دعوت ايله دعوت ايدر)(فما دعا محمد قومه ليلا ونهارا بل دعاهم
ليلا فى نهار ونهارا فى ليل)(پس محمد عليه السلام كندى قومنى ليلا ونهارا دعوت ايتمدى بلكه آنلرى نهارده ليله
وليلده نهاره دعوت ايلدى يعنى قومنى مجرد باطن وتنزيهه متفرد وظاهر وتشبيهه متفرق دعوت ايتمدى بلكه
احديت جمع ايله باطن وتنزيه وظاهر وتشبيه يعنى جمع ايدوب باطن وتنزيهده ظاهر وتشبيه وظاهر وتشبيهده
باطن وتنزيهه دعوت ايلدى لانه المحيط بالكل والجامع للفرع والاصل)(فاينما تولوا فثم وجه الله)(فقال نوح
فى حكمه لقومه يرسل السماء عليكم مدرارا)(پس نوح عليه السلام وقتا كيم قومنڭ مقام وحاللرينڭ حكمى
اوزره اجابت فعليه لرن مشاهده ايلدى زيرا استغفاردن آنلر ستر طلبنى فهم ايتديلر * پس نوح عليه السلام
كندى مقامندن مكر ايدوب آنلرڭ عدم شعورلرى حيثيتيله هدايت ايتمكچون نزول ايتدى * پس بر كلام ايله
تكلم ايتديكه آنڭ ظاهرى آنلرڭ ظاهردن فهم ايتدكلرى شيئه مناسب اوله وآنڭ باطنى افكار وعقوللرى ايله
آنلرڭ معقوللرينه موافق اوله پس نوح عليه السلام حكمتنده قومنه لسان اشارت ايله ايتدى اگر سز تنزيه
عقلينڭ مقتضاسى اوزره بكا اجابت ايده جك اولورسكز الله تعالى سمابى يعنى سحابى سزڭ اوزريكزه ارسال ايدر
مياه وامطارى ريزان اولديغى حالده)(وهى المعارف العقلية فى المعانى والنظر الاعتبارى)(واول مياه معارف
عقليه در معانيده ودخى نظر اعتباريدر)(ويمددكم باموال اى بما يميل بكم اليه)(وسزه اموال ايله يعنى واردات
قدسيه وتجليات ذوقيه دن شول شيئله امداد ايدركه سزى حق طرفنه جذب ايدوب ميل ايتديرر)(فاذا مال
بكم اليه رأيتم صورتكم فيه)(پس جذبكم اول بارق قدسى وتجلى شهودى سزى حق طرفنه جذب ايدوب
ميل ايتدرسه سز اول تجليده اعيان ثابته كزڭ صورتنى مشاهده ايدرسكز)(فمن تخيل منكم انه رأه فما عرف
ومن عرف منكم انه رأى نفسه فهو العارف)(پس سزدن شول كمسنه كه تخيل ايلسه تحقيق اول حقى مشاهده
ايتدى يعنى اول تجلئ شهوديده مرئيه اولان صورتى حقدر ظن ايدوب حقى مشاهده ايتدم ديو تخيل ايتسه *
پس اول كمسنه حقى عارف اولمدى زيرا اعيان ثابته نڭ صورنده متجلى اولان وجود واحد اعيانڭ خصوصاتى
حسبيله متجليدر كندى حسبيله دكلدر وسزدن شول كمسنه عارف اولسه كه اول نفسنى مشاهده ايتدى پس
اول عارفدر زيرا عبدڭ معرفت صحيحه سى عين ثابته سى صورتنده اولان نفسنڭ معرفتيدر * زيرا حقڭ
تجليسى عين ثابته سنڭ خصوصيتى حسبيله در * پس مشاهده ايتديكى كندى نفسيدر)(فلهذا انقسم
الناس الى عالم بالله وغير عالم به) پس مشاهده اختلافندن اوترى اهل اذواق اولان ناس عالم بالله ايله غير عالم
باللهه منقسم اولدى يعنى عارف ايله غير عارفه منقسم اولدى پس عالم بالله اول كمسنه دركه هر بنه
نظر ايتسه كندى نفسى ايديكنى مشاهده ايليه وغير عارف اولدركه عين ثابته سى صورتنده مشاهده ايتديكى
صورتى حقدر ديو تخيل ايليه پس وقتا كيم قوم نوحڭ ظواهر ايله احتجابلرى مشتد اولدى وعقوللرى
اوهام ايله مشوبه اولدى افكار عاديه وقياسات عرفيه لردن تنزيهده اولان معارف كليهٔ مجرده يه تجاوز
ايتمديلر ونوحه انكار ايدوب معقوللرينه تابع اولديلر نوح عليه السلام ربنه شكايت ايدوب ايتدى
)(رب انهم عصونى واتبعوا من لم يزده ماله)(يعنى يارب بكا عاصى اولديلر وشول كمسنه يه تابع اولديلر كه آنڭ مالى
يعنى علم وعقلى ونظريسى اكا زياده ايتمدى)(وولده وهو ما انتجه لهم نظرهم الفكرى)(ودخى آنڭ ولدى
اكا زياده ايتمدى واول شول شيدر كه نظر فكريلرى آنى انتاج ايلدى)(والامر موقوف علمه على المشاهدة بعيد
عن نتايج الفكر)(يعنى معقول عليه اولان امر معرفتڭ علمى وياخود امر الهينڭ علمى مشاهده يه موقوفدر
آنڭ علمى نتايج فكردن بعيددر * پس آنڭ نظر اعتباريسى ونتايج فكريسى اكا زياده ايتمز)(الا خسارا)(
خسارتدن غيرى يعنى معرفت الهيه دن خسارى زياده ايتدى زيرا نتايج فكريه وانظار عقليه دن محل علم الهى

ومورد فيض ربانى اولان قلبه فراغت وتوجه تامله قلب جناب وحدته توجه ايتمك گركدر تاكيم علم الهى
صحيح كشف صريح ايله اكا حاصل اوله)(فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين)(پس تجارتلرى رابحه اولمدى
زيرا مطامح ابصارلرينڭ غايتى وافكارلريله مبالغ علوملرينڭ نهايتى حقدن مال ايله ميل وانحرافدر * پس معارف
عقليه لرى زياده اولدقچه احتجابلرى زياده اولور ومقصد اصليدن حد بعدده واقع اولورلر * پس اول معارف ايله
مهتدى اولمديلر)(فزال عنهم ما كان فى ايديهم مما كانوا يتخيلون انه ملك لهم)(پس آنلردن زائل اولدى نتايج
فكرى ايله آنلرڭ قتنده حاصله اولان علومدن شول شيئكه تخيل ايدرلردى كه اول شئ آنلرڭ ملكيدر زيرا اصل
اوزره مبنى دكلدر زيرا ايمان وشهوده مقارن دكلدر)(والذين كفروا اعمالهم كسراب بقيعة يحسبه الظمآن ماء)
پس نتايج فكريه ايله حقى ستر ايدنلرڭ اعمالى وعلوملرى روح قدسى وتأييد الهى ايله مؤيد اولمامغله سراب كبى زائله در
)(وهو فى المحمديين وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه)(ضمير علمدن عبارت اولان مايه راجعدر * وهو مبتدادر
)(وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه)(قولى خبردر اى هو فى المحمديين مدلول قوله)(وانفقوا مما جعلكم
مستخلفين فيه)(يعنى نتايج فكرى ايله حاصل اولوب آنلرڭ قتنده ملك متخيل اولان علم محمديين حقنده الله
تعالينڭ)(وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه)(قولنڭ مدلوليدر وبو قولڭ مدلولى بودركه علم الاهڭ ملكيدر
ومحمديين آنده استخلاف اولنمشدر بالاصالة آنلرڭ ملكى دكلدر * حق تعالى اول علمى آنلره اعطا ايدوب *
آنڭ اوزره آنلرى خلائف ايتمشدر * پس استخلاف طريقيله آنلرڭ ملكيدر * زيرا آنلرڭ علوملرى واردات الهيه
وتجليات رحمانيه ايله حاصله در بلكه علم الهيدركه كمال تفريغ محل قتنده آنلردن منطبعدر * پس محمديينه
خطاب ايدوب ديركه شول علميكه ربكز سزه آنى اعطا ايتدى وسزى آنده مستخلفين ايلدى آنڭ بعضيسنى سز
فقراء طالبينه انفاق ايدڭ استعدادلرى حسبيله بلكه استخلاف طريقيله آنلرڭ ملكى اولان علم الهيى اصله رد
ايتمكله آنلر مأمور اولديلر كه حقه اسناد ايدوب آنڭ اوزره حقى خليفه ايدرلر پس اول ملك مستخلف فيه اولان
علمى الله تعالى يه رد ايدوب اكا اسناد ايده لر وانڭ اوزره آنى خليفه ايلسه لر كنديلرينه آنى اسناد ايتميه لر
)(وفى نوح والنوحيين ورد الا تتخذوا من دونى وكيلا)(ونوح عليه السلام حقنده وآنڭ ذوقى اوزره اولان
نوحيين حقنده)(الا تتخذوا من دونى وكيلا)(قولى وارد اولدى يعنى وقتا كيم نوحيين كندى يدلرنده
استخلاف طريقى اوزره اولان ملكى كنديلر ايچون ملك ظن ايتديلر وانلره وانلرڭ يدلرنده اولان شيئه حقڭ
مالك اولديغندن محتجب اولديلر * پس حق تعالى آنلرڭ ظنى اوزره انلرى تصديق ايدوب ديديكه ملك ومالكزدن
ونفوس وعلوملكزدن شول شيئكه سزڭ يدكزده در سزڭ ملككزدر ولكن بنى انڭ اوزره سز وكيل اتخاذ ايدڭ
بندن غيرى وكيل اتخاذ ايتميه سز * پس بونلر عدم تصرف ايله مأمور اولديلر)(فاثبت الملك لهم والوكالة لله فيه)
پس الله تعالى بو آيتده نوحيين ايچون ملكى وملكده الله ايچون وكالتى اثبات ايلدى بو تقدير اوزره والوكالة
قولى نصب ايله الملك قولنه معطوف اولور وجائزدركه والوكالة رفع ايله مبتدا اوله ولله قولى خبر اوله يعنى وحال بوكه
ملكده وكالة الله ايچون ثابتهدر زيرا ملك موكل ايچوندر وكيل ايچون دكلدر پس انلرى خلفاء متصرفين ايتمدى
ولكن انلرى مالكين ايلدى زيرا الله تعالى آنلرڭ اعيانى صورنده ظاهردر)(وما ملكت ايمانهم)(پس حقڭ انلره
تمليكى ايله ملكڭ كليسنه مالكلردر نفسلرى ايله مالك دكللردر ولكن انلرڭ شعورلرى يوقدر پس خلافته
استحقاقلرى يوقدر زيرا ملكڭ قدرنى بيلمزلر ولكن محمديين معرفتلرى جهتيله خلافته مستحق اولديلر)(فهم
مستخلفون فيه)(پس محمديون ملكده مستخلفوندر وبعض نسخده فيهم واقع اولدى يعنى پس محمديون كندى
نفسلرنده ونوحيينده وساير امده مستخلفوندر * زيرا انلر دخى ملكڭ جمله سندندر)(فالملك لله)(پس ملك
بالاصالة الله ايچوندر ومحمديون آنده مستخلفوندر)(وهو وكيلهم)(والله نوحيينڭ وكيليدر)(فالملك لهم)
بالتمليك لا بالحقيقة پس الله انلرڭ وكيلى اولدقده ملك انلر ايچوندر الله تعالى انلره تمليك ايتمكله حقيقت ايله
دكلدر بو تقدير اوزره وكيلهم قولنده اولان ضمير نوحيينه راجع اولور ومحمديينه دخى راجع اولمق جائزدر يعنى
الله تعالى محمديينى كندى ملكنده استخلاف ايلدى پس ملك بالاصالة اللهڭدر ولكن انلره استخلاف طريقى
اوزره تمليك ايتمكله بنه ملكى اصلنه رد ايتمكى انلردن طلب ايتدى ورسول عليه السلامه)(لا اله الا هو فاتخذه
وكيلا)(قولنده اول ملك مستخلف فيه ده آنى وكيل اتخاذ ايتمكه انلره امر ايتدى ونوحيين حقنده ثابته اولان

وكالت بونلر ایچون دخی ثابتدر* پس ملك محمدیین ایچون ثابتدر ولكن فالملك لهم قولنده معرفت الهیه‌ده ناقصین اولان قومك اذهاننه الله‌دن غیری براحد ایچون ملك اثباتی سبق ایتمسون وسبق ایدرسه انی رد ایتمكیچون شیخ رضی الله عنه ایتدی (وذلك ملك الاستخلاف وبهذا كان الحق ملك الملك) وبوملك ملك استخلافدر وبوملك ملك استخلاف اولمغله وآنلر ایچون ملك ثابت اولمغله حق ملكك ملكی اولدی زیرا آنلرك وجودی بالاصاله حقك ملكیدر زیرا وجودلرنده مالك ومليك ومتصرف وقیوم حقدر وحق آنلرك ملكیدر زیرا (وانفقوا مما جعلكم مستخلفین فیه) امری موجبنجه آنلرك شول وجودلری ملكیكه آنده آنلره مستخلفین اولدیلرانی ومالك اولدقلری علوم واذواق واحوال واخلاقی وسائر مراتب ومقاماتی ومعارف وكمالاتی بالكلیه انفاق ایتدكلرنده (من كان لله كان الله له) پس حق انلرك مالی وملكی اولور وبومعنایه شیخ عارف ابویزید بسطامی قدس سره الله تعالی یه مناجاتنده اكا تجلیسی قتنده ایتدی (ملكی اعظم من ملكك لكونك لی وانا لك فانا ملكك وانت ملكی وانت العظیم الاعظم وملكی انت فانت اعظم من ملكك وهوانا كما قال الترمذی) نته كیم شیخ كامل ومرشد فاضل استاد طریقت وبرهان حقیقت محمد بن علی الترمذی رضی الله عنه دیدی یعنی حكیم ترمذی خاتم ولایت محمدیه شیخ رضی الله عنهك ولادتندن ایكیوزییل مقدم خاتم محمدیدن كه خاتم ولایة خاصهٔ محمدیه در سؤال ایتدیكی سؤالاتك جمله‌سندندر مالك الملك قولی ایله پس شیخ رضی الله عنه حقك ملك ملك اولدیغی ترمذینك قولی ایله استشهاد ایلدی (ومكروا مكرا كبارا لان الدعوة الی الله مكر بالمدعو لانه ماعدم من البدایة فیدعی الی الغایة) نوح علیه السلام قومنه دعوت ایتمكله مكر ایتدكده یعنی قومنك رؤساسی لاتذرن الهتكم قوللری ایله نوح علیه السلامه اجابت ایتمكدن سائر قومنی منع ایتدیلر ومكر كبار ایله مكر ایلدیلر زیرا الله تعالی یه دعوت مدعوه مكردر زیرا مدعو بدایتده‌ن معدوم قلنمدی تا كیم غایة اللهیه دعوت اولنسه یعنی مدعو بدایتده معدوم كركدر تا كیم انكله حقك عدمیتی فرض اولنه اندنصكره غایة اللهیه دعوت اولنه زیرا مدعو مادامكه موجوددر حق انكله‌در پس بوتقدیر اوزره لانه ضمیری مدعوه راجع اولور وعدم مفعول ایچون مبنی اولور وضمیر مستتر مدعوه راجع اولور وماعدم فاعل ایچون مبنی اولوب ضمیری مدعوه راجع اولمق ومفعولی محذوف اولمق دخی جائزدر ای لان المدعو ماعدم ای مافقد الله من البدایة ولانه ضمیر شان ایچون واقع اولوب عدم مفعول ایچون مبنی اولمق وقائمقام فاعل ضمیری اللهیه راجع اولمق جائزدر ای لان الشان ماعدم ای مافقد الله من البدایة فیدعی المدعو الی الغایة ویدعی قولی مفعول ایچون مبنی اولور وضمیر مدعوه راجع اولور رامدی الله تعالی یه دعوت مكر اولدیغی بودر زیرا الله تعالی بدایت ونهایتك ومدعو وداعینك عینیدر وهرشیئك عینیدر* پس مدعولك بدایتده الله مفقوری دكلدر تا كیم نهایت اولان مرتبه‌ده اللهیه دعوت اولنه ومدعو حقنده بدایتدن حقك فقدانی تصور اولنمینجه نهایت اكا دعوت اولنمز* پس برمرتبه‌ده حقك شهودی قتنده مدعوی اول مرتبه‌دن مرتبهٔ اخرایه حقك شهودی ایچون دعوت ایتمك ومرتبهٔ اولیده حقك ظهور وشهودندن اعراض ایتدرمك ومرتبهٔ اخراده اولان ظهور وشهوده دعوت ایتمك مدعوه مكردر پس نوح علیه السلام قومنه مكر ایله ظاهر اولدقده انلر دخی انك مكرینی انك مكرندن اكبر مكر ایله مقابله ایتدیلر وبری برینه (لاتذرن الهتكم ولاتذرن ودا ولاسواعا ولا یغوث ویعوق ونسرا) دیدیلر یعنی بواصنامی ترك ایتمك دیدیلر زیرا بونلر مظاهر الهیه‌در* پس هرقچنكم آنلری ترك ایدرلر تحقیق آنلرده ظاهر اولان حقی ترك ایدرلر وحقی جاهل اولورلر بومعبودلرده ترك ایتدكاری قدر* زیرا هرمعبودده حق ایچون بر وجه واردر انی عارف اولان حق عارف اولور وآنی جاهل اولان حقی جاهل اولور وقوم نوحك مكری ایكی وجه اوزره‌در بر وجه بودر كه نوحك دعوتنی استماع ایدوب نوح آنلری فرقه دعوت ایتدیكن فهم ایتدكارندنصكره بری برینه خطاب ایدوب دیركه بونی ودوسواع وسائر اصنام ایچون حقك وجودندن غیری وجود اخر اثبات ایدوب بومعبوداتی ترك ایدلك دیو بومعبوداتده حقك عبادت ومشاهده‌سندن منع ایدر و بری فرقه دعوت ایدر وبر خود عین جمعده بر جمیع مظاهرده وجود واحدی مشاهده ایده‌یورز وآندن غیری برشیء ایچون وجود اثبات ایتمزز* پس سز آنك دعوتی ایله بومعبوداتدن اعراض ایدوب آنلری ترك ایده‌جك اولور سكز آنلرده ظاهر اولان وجود حقی انكار ایدوب ترك ایتمش اولورسكز وآنلرده حقدن اعراض ایتمش اولور سكز* پس ولاتذرن

ودا ولاسواعا قوللری ایله حقدن عدم اعراض ایچون وجمعدن فرقه میل ایتمك ایچون بری برینه خطاب ایتدكارین نوح علیه السلام استماع ایتدكده آنلرك كلامنی رد ایتمكه وآنلری دعوت ایتمكه آنك مجالی قالمدی زیرا آنك دعوتی فرقانه‌در وآنلر عین جمعده‌در* پس نوح علیه السلامه مكر عظیم ایتدیلر وبروجه دخی بودركه آنلر نوحك دعوتنه فعلا لا قولا مقر اولدیلر انكار صورتنده ودعوتنی اجابت ایتدیلر انكار وردصورتنده زیرا آنلر معرض جوابده ایدیلر ولكن اقرار واجابته شعورلری یوغیدی وآنلرك مكر ایله اجابت ایتدكارینه نوحك دخی شعوری یوغیدی آنكیچون اكا مكر كبار اولدی وظاهر قول ایله انكیچون دعوتنی رد ایتدیلر زیرا دعوت فرقاندر وآنلر قرآن وعین جمعده ایدیلر پس آنلر كفر ایله دیرلر (قد اتینا الله ونحن معه) زیرا مدعو منه عین مدعو الیه‌در مكاشف محققك شهودنده وآنك غیریدر غیرلك اعتقادنده پس اكر قوم نوح ظاهرا نوحه اجابت ایدیدیلر وآلههٔ معهوده‌لرندن اعراض ایدیدیلر آلهه‌لرنده اولان حقی ترك ایدوب آندن اعراض ایدرلردی پس انكیچون نوح قومنك مكری نوحك مكرندن اكبر اولدی وكذلك مدعولك مدعو منه‌دن عدم اعراضی داعی یه مكردر زیرا مدعو مدعو منه‌ده حقی مشاهده ایدوب اكا اجابت ایتمكله اندن اعراض ایدوب داعی یه ظاهرا اجابت ایده‌مز وداعی مدعوی داعی اولدیغی حالده مدعو منه‌ده حقك مشاهده‌سندن محتجب اولدقده دعوت ایدر پس دعوت مدعوه مكر اولدیغی كبی مدعولك داعی یه عدم اجابتی دخی داعی یه مكردر (ادعو الی الله فهذا عین المكر) الله تعالی رسول علیه السلامه امر دعوتی بیان ایتدكده رسول علیه السلام ایتدی ادعو الی الله پس بوقول عین مكردر (علی بصیرة) یعنی بنم دعوتم بصیرت وعلم اوزره‌در یعنی اللهدن اللهه‌در پس ذوق محمدی اوزره دعوت مكر دكلدر زیرا محمدینك دعوتی فرقان دكلدر وبالجمله دعوت عارف مشاهده مكر دكلدر واما عارف محتجبه مكردر (فنبه علیه السلام ان الامر له كله) پس نبی علیه السلام علی بصیرة قولی ایله تنبیه ایلدیكه امرك كلیسی اللهه مخصوصدر یعنی نبی علیه السلام بصیرت اوزره دعوتنده تنبیه ایلدیكه انك مشهدنده داعی ومدعو ومدعو الیه ومدعو منه شیء واحددر مراتب مختلفه اعتبار یله اسماء متقابله ایله ظاهردر* پس اجمع واكمل اولان مرتبه‌یه ادنی یه انزل دعوت اولنور مدعو منه‌ده وجه حقك عدم مشاهده‌سی ایله دعوت دكلدر پس امرك كلیسی اندن آنكله ظهور ایدوب تجلی ایتدیكی كبی ینه آندن اكا رجوع وتقلص ایدر* پس داعی بر اسمك ربوبیتی وحكمی تحتنده‌در وامر الهی وقدرت ربانی ایله دعوت ایدر بالفعل اجابت ایدن مدعو دخی كذلك بر اسمك تصرفی تحتنده‌در مأمور اولدیغی شیده امره مطیعدر وواردا وله‌جق امرك ورودینه واقف ومترصددر (فاجابوه مكرا كما دعاهم مكرا) پس نوحك قومی اكا مكر ایله اجابت ایتدیلر نته كیم اول آنلری مكر ایله دعوت ایلدی (فجاء المحمدی وعلم ان الدعوة الی الله ماهی من حیث هویته وانما هی من حیث اسمائه) پس مشرب ختمی صاحبی اولان محمدی دعوت ایتمكه كلدی پس بیلدیكه الله تعالی یه دعوت انك هویت احدیه‌سی حیثیتیله دكلدر بلكه دعوت انك اسمائی حیثیتیله‌در زیرا هویت مطلقه علی السویه كل ایله درا حاطهٔ ذاتیه ایله یعنی دعوت بر اسمك ربوبیتندن اسم آخرك ربوبیتنه‌در مثلا اسم حافظدن رافع اسمنه واسم منتقمدن رحیم اسمنه واسم فضلدن هادی اسمنه دعوت ایدر ولكن اسماء الهیه خصوصیات ذاتیه ایله بری برندن متمیزه اولدیغی كبی مظاهر اسمائیه اولان تعینات عینیه دخی استعدادات ذاتیه ایله متمایزه‌در وبعضیسی بعضیسندن متفاضله‌در پس حكمی اضیق واخص اولان اسمك ربوبیتندن حكمی اوسع واشمل واجمع واكمل اولان اسمك ربوبیتنه دعوت اولنور زیرا حضرت احدیهٔ جمعیه‌ده اولان تجلی حضرت احدیهٔ فرقیه‌ده اولان تجلی كبی دكلدر بلكه ظهور واظهاردن علت غائیه اولدركه اسماء الهیه‌دن هر بر اسم خصوصیت ذاتیه‌سیله سائر اسمادن متمیز ایكن وذات احدیت انده برشان ایله متجلیه ایكن جمیع اسماء الهیه احدیهٔ جمعیه جمعیتنی جامع اوله ومظهر كل اوله وبوجمعیت واقعه اولمز الا انسان كامل مظهرنده كه اول اولا رب خاصی اولان بر اسمك مظهری ایكن سائر اسماء الهیه ایله تخلق اعتباریله جامع اولمغله واسماء الهیه‌یی جامعه اولان صورت الهیه كمالیله آنده ظاهره اولمغله آنك رب خاصی اولان اسم الهی جمیع اسماء الهیه‌یی جامع اولور وجمیع اسماء جزئیه مظاهرندن دعوت جمعیهٔ اسماء الهیهٔ كلیه وحضرت جمعیهٔ احدیه‌یه مظهر كل اولمق ایچوندر ولكن بر اسمدن بر اسمه دعوتی فهم ایتمیه‌سنكه هركسك حقیقتی ورب خاصی اولان اسمك ربوبیتندن اول كسنه اسم

آخرك ربوبيتنه دعوت اولنه واول حقيقتدن اخراج اولنوب حقيقت اخرى يه دعوت اولنه بو محالدر زيرا
حقايق الهيه ده تبديل وتغيير يوقدر (ولن تجد لسنة الله تبديلا) (ولكن هركس حقيقتده بر اسمه مظهر ايكن
واول اسمك حكمى بو نشأت عنصريه ده غالب ايكن مراتب الهيه دن تنزل ايدوب اطوار وجوديه وصفات
كونيه ايله منصبغ اولديغى حالده بو نشأت عنصريهٔ انسانيه ده ظاهر اولور * پس هر قنغى صفت سائر صفات
اوزره غالبه اولوب آنك سلطنتى آنده ظاهره اولورسه اول صفتك مناسبى اولان اسمك تجليسنى استجلاب ايدوب
آنك حكمى آنده غالب اولور پس اول اسمك ربوبيتى تحتنده واقع اولور واكرچه كيم اصلده مظهر اولديغى
اسمك ذوقى وصراطى اوزره دروا كثر احوال واموری آنك اوزره مبنيه در اما تغلب واتصاف طريقيله سلطنت
وربوبيت شول اسمكدركه آنك احوال واذواقى آنك اوزره مبنيه اوله وبو نشأتك مقتضاسى اوزره غالبه اولان
اسما اسماء جلاليه در * پس دعوت اسم جلالك ربوبيتندن اسم جمالك ربوبيتنه تا كيم آنك اصلى اولان
اسمك ربوبيتنه ملحق اوله وآنك خزينه سنده اولان تجليات الهيه يه مظهر اولوب آنلرك وسايطى ايله مظهر
كل اوله والا اكر اصلده اسم جلاله مظهر واقع اولديسه ظاهرده جماله مظهر اولديغنك واسماء جماليه تجلياتنى
جذب ايدوب كمالات جماليه ايله ظاهر اولديغنك نفعى يوقدر (امدى) دعوت اسماء جلاليه نك ربوبيت
عارضه سندندر اسماء جماليه نك ربوبيت اصليه سنه وبو تفصيل مدعو اولان شخصك اصلى اولان اسمك ربوبيتى
وحكمى بطوننده قالوب ظاهرده ربوبيت وسلطنت صفت غالبه نك مقتضاسى اولان اسم جلالك اولديغى اعتبار
اوزره در واما اكر ربوبيت وسلطنت اصل اصل اولان اسمك اعتبار اولنسه وآنك حكمى ظاهر اولسه پس
دعوت اول اسمك ربوبيت جزئيهٔ مقيده سندن اسماء الهيه دن اشمل واجمع اولان اسمك ربوبيت كليه
واطلاقيه سنده در تا كيم اول اسم آنك مظهرنده جميع اسمايى جامع اوله وآنك ربوبيتى جزئيهٔ مقيده ايكن
ربوبيت كليه ومطلقه اوله پس عين بصيرت ايله نظر اولنه (امدى) شويله معلوم اوله كه الى الله داعى اولنلر ايكى
صنفدر بر صنفى الله تعالى يه دعوت ايدرلر آنك اذنى ايله شرايع الهيه يى بيان ايتمكله واكا كشف حقايق على
ما يقتضيها عند الله لازم دكلدر وبر صنفى دخى ايكى صنفدر بعضيلرينه الله تعالى كشف ايتدى شول احكامك
حقايقنى كه انلرك تبليغى ايله مأمورلردر وبعضيلرينه كشف ايتمدى بلكه اول شيئك علمى اكا حاصل اولدى
اللهدن اكا القى بيان ايله يا رؤياى صالحه ايله ويا الهام ووحى ايله واما تبليغه مأمور اولمدى وتبليغه مأمور اولان
صنف ايكى قسمدر بر قسمى اولوا العزمدركه تبليغ رسالات ايله قتال ايله مأمورلردر وقسم ثانى اولوا العزمدن غيرى
اولان انبيادركه انلر اوزره بلاغدن غيرى نسنه يوقدر واولوا العزمدن مرتبه ايله اعلى اولنلر بصيرت اوزره دعوت
ايدنلردر محمد عليه السلام واولياءدن محمديين كبى زيرا بونلر عالملردركه حق تعالى بدايت ونهايتده موجوددر
ومدعو ومدعو اليه وداعينك عينيدر وعالملردركه آنلر الله تعالى يه دعوت ايله مأمورلردر وظاهرا وباطنا
ارادت الهيه تعلق ايتديكى كسنه نك حقنده اجابت واقعه اولور وارادت تعلق ايتمديكى كسنه نك حقنده واقعه
اولماز الا اردصورتنده ومحمدى بصيرت اوزره اسم كلى وجهى يه دعوت ايدر مركب وبسيطك كايسنى محيطدر
واول اسم اللهدر واسم رحمن در) (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن اياما تدعوا فله الاسماء الحسنى) (وصور تفرقه
وجمعك مصيرى اللهدر * پس شيخ رضى الله عنه دعوت بر اسمك ربوبيتندن اسم آخرك ربوبيتنه اولديغن
استشهاد ايدر (فقال يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) (والوافد من الابل ما يسبق سائرها ووفد قوم وجماعت
معناسنه دخى كلور * پس الله تعالى ايتدى شول كونده كه بز متقينى رحمانه جمع ايدرز انلر اوزره وافدين
اولدقلرى حالده وفد اسم وافددر ووافد اشتر سواره ديرلر وامير رسالتله واردا اولان كسنه يه ديرلر) (يقال وفد
فلان على الامير اذا ورد رسولا (امدى) اتقا جبروت وسطوت صاحبى اولان اسمك ربوبيتندندر * پس متقى اسم
جبارك جليسى ومظهريدر * پس انك سطوتندن اتقاء رحمت عامه صاحبى اولان اسم رحمانه التجادر زيرا رحمن
رحمن اولديغى حيثيتله انك سطوتى يوقدر انك اعطا ايتديكى لين ولطف وعطف وعفو ومغفرتدر پس متقى
اسم جباردن كه سطوت وهيبت اعطا ايدر اسم رحمانه محشور اولور زيرا متقينك جليسى اسم جباردر دنياده
متقين اولدقلرى حيثيتله پس اسم جباردن انتقال ايدوب اسم رحمن قتنده محشورين اولدقلرنده سطوتك
مقتضاسى اولان رحمت عامه وجودلرينه شامله اولدقده متقين اولمزلر مرحومين ومغفورين اولورلر ومتقين

اعداد غير محصوره ايكن جمله سى اسم رحمن قتنده محشورين اولدقلرنده رحمانك رحمتى انلره شامله اولديغندن
فهم اولنوركه اجمع واشمل اولان اسمه دعوت اولنورلر اسم الله واسم رحمن كبى واسم رحمانك حكمى جميع متقينه
شامل اولديغى كبى اسم جباره وسائر اسماء جلاليه وقهريه يه دخى شاملدر ابو يزيد بسطامى رحمة الله عليه
بر قارينى ايشتديكه (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) آيتنى قراءت ايدر * پس نعره اوروب ديديكه يا عجبا من
يكون عنده كيف يحشر اليه يعنى بر كسنه كه حضرت رحمانيده ورحمن آنك جليسى اوله اول آنك قتنده نيجه
محشور اولور صاحب كتاب نور ازهر وكبريت احمر شيخ اكبر رضى الله عنه ابو يزيدك تعجبن استماع ايتدكده ايتديكه
بونده عجب يوقدر ولكن عجب ابو يزيدك قولنده در (من اسم الجبار الى اسم الرحمن) ديدى اسم جباردن اسم رحمانه
يعنى اسما وصفات جلاليهٔ قهريه دن اسما وصفات جماليهٔ لطفيه يه محشور اولور) (فجاء بحرف الغاية وقرنها
بالاسم) (پس الله تعالى حرف غايتى كتورديكه الى درو انى جميع اسمايه شامل اولان اسمه مقارن ايلدى تا كيم
اسم رحمانك اسمايه شمولى واسمانك اكا منتهيه اولمسى فهم اولنه اذ لا فرق بينه وبين اسم الله واهل عالمدن
بر طائفه اسماء الهيه دن بر اسمك ربوبيتى تحتنده در وبر كسنه كه بر اسمك ربوبيتى تحتنده اولسه اول اسمك عبدى
اولور * پس رسول انلرى اول اسمانك تفرقه سندن اسم رحمن ويا اسم الله جمعنه دعوت ايدر وبو دعوت بصيرت
اوزره در زيرا انلرى الهه متشاكسه رقندن خلاص ايدر واله واحد عبوديتنه ادخال ايدر پس محمدى قتنده
دعوت حقك هويتى حيثيتيله دكلدر زيرا هويت كلده موجوده در بلكه اسما حيثيتيله دركه بر اسمك حضرتندن
اسم آخرك حضرتنه دعوتدر (فعرفنا ان العالم كان تحت حيط اسم الهى اوجب عليهم ان يكونوا متقين) پس
بز بيلدك كه عالم بر اسم الهينك حيطه سى تحتنده ايدى كه اهل عالم اوزره اول اسم ايجاب ايلديكه انلر متقين
اوله لر (امدى) اهل عالم اوزره حاكم اولان اسم ايجاب ايلديكه انلر متقين اولمسنى ايجاب ايلدى اسم جباردر
اسم رحمن دكلدر قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب الثالث والثلثين وعلى هذا يخرج قوله تعالى)
يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا وكيف يحشر اليه من هو عليه وفى قبضته سمع ابو يزيد البسطامى قاريا يقرأ هذه
الاية) (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) (فبكى حتى ضرب الدمع المنبر بل روى انه طار الدمع من عينيه حتى
ضرب المنبر وصاح وقال يا عجبا كيف يحشر اليه من هو جليسه فلما جاء زماننا سئلنا عن ذلك فقلت ليس العجب
الا من قول ابى يزيد واعلموا انما كان ذلك لان المتقى جليس الجبار فى سطوته والاسم الرحمن ماله سطوة من
كونه الرحمن انما الرحمن يعطى اللين واللطف والعفو والمغفرة فلذلك يحشر اليه من اسم الجبار الذى يعطى
السطوة والهيبة وانه جليس فى الدنيا من كونهم متقين) (انتهى كلامه) (پس متقى جبارك جليسيدر رحمانك
جليسى دكلدر تا كيم انلر اوزره رحمن انلرك متقين اولمسن ايجاب ايليه ثم رحمت عامه اعتباريله جميع
اشياء وجوديه رحمانك مظهريدر اما ربوبيت جهتيله متقى جبارك مظهريدر وانك جليسيدر زيرا اكر
رحمانك جليسى اوليدى رحمانك حضرتنده محشور اولمزدى * پس اهل عالم متقين اولدقلرى حيثيتله اسم
جبارك حيطه سنده دركه انلر اوزره انلرك متقين اولمسن ايجاب ايلدى زيرا اتقا اسم جبارك هيبت وسطوتى
قتنده در * وبعده اهل عالم اولان متقين اسم رحمانك حيطه سنده وتصرفنده اولورلر متقين اولمدقلرى
حالده زيرا رحمن صفت اتقايى انلردن ازاله ايدوب لين ومغفرتى اعطا ايدر * پس متقينك صور متفرقه لرى
رحمن قتنده جمع اولور واسم جبارك اعطا ايتديكى تقوانك حقيقتى بودركه متقى اعمال خيراتى ومحاسن
وكمالاتى نفسنه اسناد ايتمكده حق وقايه اتخاذ ايدوب انلرى اكا اضافه ايليه لانه هو الفاعل بهم وفيهم
جميعا فاعيلهم (والله خلقكم وما تعملون ونقايص وقبايح وشرورى حقه اسناد ايتمكده نفسنى بنه حقه
وقايه اتخاذ ايدوب انلرى كندى نفسنه اسناد ايليه زيرا شرور امور عدميه در وعدمك اصلى بقعهٔ
امكاندر * پس اكا نسبت اولنورلر ما اصابك من سيئة فمن نفسك فيبدل الله سيأتهم حسنات اذ لا فاعل على
الحقيقة الا الله جمعا وفرقا وخلقا پس اهل اتقا تقوالرينك نتيجه سى بو اولديكه وجودلرى سيئاتى رحمت
رحمانيه حسناتنه تبديل اولوب كينونة كل شئ فى شئ انما يكون بحسب المحل وجودلرنده صفت
رحمتدن غيرى تقوى وسائر صفات حميده كبى بر صفت قالميه (فقالوا فى مكرهم لا تذرن الهتكم ولا تذرن
ودا ولا سواعا ولا يغوث ويعوق ونسرا) شيخ رضى الله عنه قوم نوحك مكرن بو آيتله بيان ايدر * پس نوحك قومى

مكرلرندن بری برینه مخاطب اولدیغی حالده یعنی قوم نوحك كباری كندی قومنه نصیحتده مبالغه ایدوب
مكرلرن زیاده ایتمكیچون دیدیلر كه الهه كزی ترك ایتمك وودوسواع ویغوث ویعوق ونسری دخی ترك ایتمك زیرا
بونلر مظاهر الهیه در وبزی دعوت ایدن نبی بونلر ایچون وجود حقدن غیری بر وجود اثبات ایدوب بونلرده
وجه حقی مشاهده ایتمكدن بزی منع ایدر وبزی تفرقه یه دعوت ایدر وبز عین جمعده بز حقدن غیری برشیء بلمزز
(فانهم اذا تركوهم جهلوا من الحق على ما تركوا من هؤلاء فان للحق فی كل معبود وجها یعرفه من عرفه ویجهله
من جهله) (شیخ رضی الله عنه دیركه زیرا التحقیق قوم نوح بتحقیق الهه لرین ترك ایدرلر حقدن جاهل اولورلر الهه
مذكوره دن ترك ایتدكاری قدر زیرا حق ایچون هر معبودده بر وجه خاص واردر حق عارف اولور اول وجهی
عارف اولان كمسنه حق جاهل اولور اول وجهی جاهل اولان كمسنه یعنی حجر وشجر وشمس وقمردن هر معبودده
حق ایچون بر وجه خاص واردر كه اول وجه باقیدر حجابیات اشیا هالكه اولدقده پس هر معبودده وجه حقی
عارف اولان اول معبودك مظهریتنده متعین اولان حقی عارف اولور واول وجهی جاهل اولان اول معبودده
متعین وانك حقیقتندن متجلی اولان حقی جاهل اولور (امدی) (وما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی) هر عینده
الوهیت ومألوهیت وعابدیت ومعبودیت وساجدیت ومسجودیت ظاهره در پس بر كمسنه اول عینك حجابیت
ونفسیتنه عبادت ایتسه ویاخود اول معبودده الهك تخیلنه عبادت ایتسه پس كندی هواسنه عبادت ایدر
وعبد الطاغوت وعبد صنمیات حجاب اللاهوت وبر كمسنه كه هر معبودده وهر صورتده من غیر حصر
ولا تعیین واحد واحد اولان الله تعالی یه عبادت ایتسه پس اول كمسنه عارف ومكاشف وعالم واصلدر بو تقدیر
اوزره) (یعرفه ویجهله) (قولنده ضمیر حقه راجع اولور (ومن عرفه ومن جهله) قولنده ضمیر وجهه راجع اولور
ویعرفه ویجهله ضمیری معنایه وعرفه وجهله ضمیری حقه راجع اولمق جائزدر ای یعرف هذا المعنی من عرف
الحق وظهوره فی المظاهر ویجهله من جهل الحق وجمیع ضمائر وجهه راجع اولمق جائزدر یعنی بو وجهی بیان
بیلدی وآنی بیلمین بیلدی دیمك اولور) (وقال فی المحمدیین وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه واحكم) ومحمدیین حقنده
الله تعالی ایتدی یا محمد سنك ربك كه رب كاملدر حكم ایلدیكه سز عبادت ایتمیه سز الا اكا ومعبودات متعدده
ومختلفه یه خلقك عكوفی معلومدر * پس هر معبودده اولان عبادت حقه درانذن غیری یه دكلدر لا رادلقضائه
ولا معقب لحكمه زیرا جناب معبود حق جل‌ایلدر كه هر موجودده اندن غیری وجود اوله واندن غیری انده
معبوده عبادت اولنه زیرا انك حقیقتی لذاتها اقتضا ایدركه علی الاطلاق وجود ایله متفرد اوله پس هر مكانده كه
الهه وعبادت بولنه پس عبادت حقه در وحق عبادت ایچوندر زیرا انك ذات مطلقه سنه مخصوصه اولان
احدیت احدیت جمعدر اكا كثرت منافیه دكلدر انسانك صورتی احدیتنه اعتبار نسبی وتعقل اضافی ایله
اعضانك كثرتی قدح ویرمدیكی كبی زیرا نفس امرده كثرت یوقدر الا اعتبار ایله وكذلك انسانك صورت
روحانیه سی جوهر واحده در وانك وحدتی ارواح وقوای كثیره جمعینك احدیتیدر واما قوانك كثرتی اول
جوهر نورانیه وحدتنده قدح ویرمز كذلك مظهر اسمانك كثرتی كلده معبود اولان اله وربك احدیتنه قدح
ویرمز فهو المعبود فی كل ما عبد والعابد فی كل من عبد (فالعالم یعلم من عبد وفی ای صورة ظهر حتی عبد ویعلم
ان التفریق والكثرة كالاعضاء فی الصورة المحسوسة وكالقوی المعنویة فی الصورة الروحانیة فما عبد غیر الله
فی كل معبود) (پس عارف حق اولان كمسنه عالمدر كه عبادت اولنان كیمدر وعبادت اولنان قنقی صورتده
ظاهر اولدی تا كیم عبادت اولندی وعالمدر كه تحقیق صور معبودده تفریق وكثرت انسانك صورت
محسوسه سنده اعضانك كثرتی كبی وصورت روحانیه سنده قوای معنویه نك كثرتی كبی نسبی واضافیدر كثرت
اعضا وقوا صورت محسوسه یه وصورت روحانیه یه قدح ویرمدیكی كبی كثرت مظاهر اسما دخی وحدت ذاته
قدح ویرمز پس هر بر معبودده الله دن غیری برشیئه عبادت اولنمدی) (فالادنی من تخیل فیه الالوهیة) (پس
عابدك ادناسی شول كمسنه در كه معبودده الوهیتی تخیل ایلدی یعنی هر معبودده حق ظاهری مشاهده ایتمیه
ولكن هر معبودده الوهیتی تخیل ایدوب عبادت ایلیه پس غالط وجاهل الهدن محجوب وغافلدر) (فلولا هذا
التخیل ما عبد الحجر ولا غیره) پس اكر هر معبودده الوهیت معناسی تخیل اولنمیدی حجر ودخی انك غیری
اولان معبود شمس وقمر كبی عبادت اولنمزدی) (ولهذا) (یعنی هر معبودده الوهیت تخیل اولندیغندن اوتری

(قال) (الحق) (قل سموهم فلو سموهم لسموهم حجرا وشجرا وكوكبا) (حق تعالی ایتدی سن قومكه دی
معبود اتلریكزی تسمیه ایدك پس اكر انلری تسمیه ایدیدیلر البته انلر انلری حجر وشجر ایله ویا كواكب ایله تسمیه
ایدرلردی یعنی معبودلرینی انلرك اسماسیله تسمیه ایدرلر ایدی والله ایله تسمیه ایتمزلر ایدی) (ولو قیل لهم من
عبدتم لقالوا الها ما كانوا یقولون الله ولا الاله) (واكر انلر سؤال اولنسه كه كیمه عبادت ایتدیكز آنلر البته الهه یعنی
اله مقیده عبادت ایتدك دیرلردی دیمزلردی الله تعالی یه ودخی اله مطلقه عبادت ایتدك پس الوهیت مطلقه یی
معبودلرنده حصر ایتمزلر بلكه الوهیتی انلرده تخیل ایدرلر) (والاعلی ما تخیل فیه الالوهیة بل قال هذا مجلی
الهی ینبغی تعظیمه فلا یقتصر) (واعلا اولان عابد عارف ومشاهد ومكاشف معبودده الوهیتی تخیل ایتمدی
بلكه بو مجلای الهیدر بونك تعظیمی واجبدر دیدی * پس بو معبود متعین اوزره اقتصار ایتمز عابد بلكه جمیع
اشیانی مجالئ الهیه مشاهده ایدر وبو معبود دخی مجالئ الهیه دن بر مجلیدر * ولكن متجلی بحسب الذات
واحددر وبحسب المجالی اسمانك تجلیسیله كثیردر ما تخیل قولنده ما نافیه در) (فالادنی صاحب التخیل
یقول ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی) (پس ادنی اولان عابد كه صاحب تخیلدر دیركه بز بونلره عبادت ایتمز
الا بونلر بزه الله تعالی یه زلفانی تقریب ایدرلر الزلفی هی القربة والمنزلة زیرا حق انده متحقق ومشاهد دكلدر بلكه
انده حقی تخیل ایدوب انك حجابیت طاغوت صنمیتنه عاكفدر الادنی قولی مبتدادر یقول جمله سی مبتدانك خبری
وجائزدر كه وصاحب التخیل قولی ادنی قولندن بدلدر ویا عطف بیاندر وجائزدر كه صاحب التخیل قولی خبر اوله)
(والاعلی یقول انما الهكم اله واحد فله اسلموا حیث ظهر) واعلا اولان عابد مشاهد كه عالمدر معبودات
متعدده ومتكثره اصحابی اولان عابدینه خطاب ایدوب دیركه سزلك الهكز اله واحددر * پس اكا منقاد
اولك هر نه مكانده تجلی ایدوب ظاهر اولورسه یعنی معبودات مقیده ایله متعینه اولان تجلیات كثرتنه نظرا ایتمك
وانلره متجلی اولان وجود واحد دن محجوب اولمك هر مظهرده وجه واحدی مشاهده ایدوب اكا منقاد
اولك) (وبشر المحسنین الذین خبت نار طبیعتهم) (یعنی شول محسنین ومنقادینی تبشیر ایله كه حقك عظمت
وكبریاسی مشاهده سنده وانك وصالی بحرنده استغراقلرنده وآنلرك نار طبیعتلری سو یمش اوله) (فقالوا الها
ولم یقولوا طبیعة) (یعنی اسم اله ایله تسمیه ایتدیلر واله اسما ایله متنوع اولور وطبیعتدن شیء آخر اسمیله تسمیه
ایتمدیلر پس آنلرا له دیدیلر وطبیعت دیمدیلر زیرا نار طبیعتی منطفیه اولان كمسنه نار طبیعتی انطفاسندن
عالمدر كه طبیعت متأثره در ومتصرف فیها در وتصرف حق ایچون ثابتدر طبیعت ایچون دكلدر زیرا طبیعت
محل انفعالدر اسماء مؤثره ایچون انثی كبیدر ذكر ایچون تكوین آنده ظاهردر ولكن امر معقولدر خارجده انك
وجودی یوقدر وكذلك اعیان ثابته ده دخی وجودی یوقدر زیرا اعیانك عینیدر نته كیم حقك عینیدر تغایره
اعتبار یسدر پس انكیچون حق طبیعت ایله متسمی اولمدی ومراله متسمی اولدیغی كبی زیرا مغایرة وهمیة واردر
پس طبیعت محل انفعال وتأثر اولوب انك قوتی قویه اولمغله حكیم فیلسوف انی حقك عینی اولدیغن بیلدی
وتأثیری اكا حصر ایتمكله اكا اسناد ایلدی واما محبینكه تجلیات جلالیه نك ورودی قتنده نار طبیعتلری
منطفیه اولدی وصفات الهیه نك تحتنده احكام طبیعیه لری مغلوبه اولدی انلر طبیعت ایچون وجود
وتأثیر اثبات ایتمزلر بلكه طبیعتده آثاری ظاهره اولان اسماء الهیه ایچون واله واحد ایچون اثبات تأثیر
ایدرلر انكیچون اله دیرلر طبیعت دیمزلر) (وقد اضلوا كثیرا ای حیروهم فی تعداد الواحد بالوجوه والنسب)
وتحقیق نوحیون قوم كثیری اضلال ایتدیلر یعنی انلری تحییر ایتدیلر واحدك تعداد نده وجوه ونسب ایله یعنی
وجود واحدی ظاهرده مظاهر غیر متناهیه حسبیله وجوه مختلفه ایله تعدید ایتدیلر وتعقلده تصفیت وتثلیث
وتربیع كبی اولان نسب غیر معدوده ایله كه اسماء صفاتدر تكثیر ایدوب رتق وجمعدن فرق وصدعه اخراج ونور
وحدتدن ظلمت كثرته ادخال واملاج ایتمكله آنلری حیرته ایقاع ایتدیلر پس انلر دخی وجوه ونسب اعتباریله
آلهه متعدده بیننده متحیر اولدیلر جهت معینه یه متوجه اولمغه قادر اولمدیلر وشیخ رضی الله عنه اضلال اصنامی
تحییر ایله تفسیر ایلدی عابد اصنام واحد حقیقی یی مظاهر حسبیله متعدد مشاهده ایتمكله حق وجه واحد
مرایا مرتبه سنده اولان مظاهر مختلفه حسبیله اكا وجوه مختلفه كورینور * پس بو مشهد صاحبی وجود
واحدی وجوه كثیره ده مشاهده ایتمكله وجوه بیننده متحیر اولور اینما تولوا فثم وجه الله زیرا اهل حیرت ایچون

ظاهرده وباطنده وجهه معينه بوقدرزيرا انلرك قتنده حق ايچون برمرتبه متعينه اولمديكه انلرك بواطن
وظواهرلرنده انكله حق مقيد اوله ومطلوب آخردن متميز اوله بلكه حق تعالى خفيه وجليه اولان جميع
جهاتلرندن انده احاطت ذاتيه سن اشهاد ايتدردى وآنلردن آنلره تجلى ايلدى * پس جميع جهاتدن وجود
واحد حق تجلى ايتمكله اول تجليده استهلاك وحيرتلرندن ووجود واحدك مشاهده سندن بروجهى وجه
آخردن فرق ايده مزلروبرجهتى برجهتدن تميز ايده مزلر (ولا تزد الظالمين لانفسهم المصطفين الذين اورثوا الكتاب
ونفسلرينه ظالمين اولنلرزياده ايتمديلر ظالمين كه مصطفينلردركه كتاب جمع وفرقانه وارث قلنديلر يعنى كتاب جمع
وفرقان انلره اعطا اولندى وانلرا كا وارث اولديلر) (ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه
ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات) (الاية ظالمينلردن مراد محمديلردركه نفسلرى ايچون نفسلرينه ظلم ايلديلر
ترك شهوات ايله ووجود واحده ظلم ايلديلر تعديد وتفريق ايتمكله زيرا كثرت مضاده اولان وحدتده الوهيتى
حصر ايتديلر بلكه نسبت عدميه كثرتى بيننده ووحدت ذاتيه بيننده جاير اولديلر (وهو اول الثلاثه فقدمه
على المقتصد والسابق) (وظالم محمدى الله تعالينك فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات قولنده
ثلاثه نك اوليدر * پس حق تعالى انى مقتصد ايله تسابق اوزره تقديم ايلدى زيرا ظالمك سيرى ونظرى واحددن
كثيره دركم ترمذى رضى الله عنه صحيحنده ابى سعيددن ايراد ايلديكه رسول عليه السلام بوآيتك حقنده
هؤلاء كلهم بمنزلة واحدة وكلهم فى الجنة ديدى پس ظالم واحدى تعديد ايدر وكثرتده وحدتى مشاهده ايدر
ومقتصد واحد واحدده كثرتى وكثرتده واحدى مشاهده ايدر شهودين بينى جامعدر وسابق عددى توحيد ايدر
وكثيرى واحد مشاهده ايدر پس مقتصد وسابق اهل حيرت دكلدر زيرا انلر حقله خلقى اعتبار ايدرلر واما ظالم
محمدى انلرك خلافيدر زيرا واحد حقيقى بى اعتبار ايله كثير مشاهده ايدر * پس ابد الاباد حيرة صاحبيدر دوداعما
حق انك حيرتن زياده ايدر) (الا ضلالا اى حيرة) (الاضلالى يعنى حيرتى زياده ايله زيرا انلرك حقى بودركه حق انلره
ضلالدن غيرى زياده ايتميه زيرا انلرك كمالى احديت عين استهلاكنده در * پس انلر ايچون ظاهرده عين قالمدى
ويندن بين مرتفع اولدى وانلر احديت عينه مهتدى اولديلر ومحمدى ايچون ذكر اولنان حيرت لسان نوح ايله
وسائر السنه ايله وارده اولاندر اما ظاهرده لسان محمدى ايله وارده اولان حيرت بودر) (قال المحمدى زدنى فيك
تحيرا) (محمدى يارب سنده بكا تحيرى زياده ايله ديدى زيرا وجه كريمه نظرك لذتى هرمجليده موجوددر * پس
مشهود زياده اولدقچه شهود دخى زياده اولور بوتقديرا اوزره المحمدى قولى مرفوع اولور) (كلما اضاءلهم مشوا فيه
واذا اظلم عليهم قاموا) (محمدينك حيرتنك وصفيدر يعنى هرقچنكم حق آنلره نور احديت ايله تجلى ايدوب اضاءت
ايتسه آنلر اول نور ايچنده سلوك ايدرلر زيرا تجلى احديت قتنده وجود واحدى تعديد وتكثير ايدن وجوه مختلفه
واحكام متباينه يى رفع ايدر * پس سلوكده حيرتى موجب اولان تعدد وجوه تجلى وحدت ايله مرتفع اولدقده
حيرتده دخى مرتفع اولور * پس آنلر اول نور وحدت ايله وحدتده سلوك ايدرلر وهرقچنكم آنلر اوزره اظلام ايلسه
احكام كثرت ايله استتار واحتجاب سببيله واقف اولورلر متحيرين اولدقلرى حالده پس انلرك سلوكلرى نور الهى
وضوء ربانى ايله در) (فالحاير له) (وفى بعض النسخ فالمتحيرون لهم) (الدور والحركة الدورية حول القطب
فلا يبرح معه) (پس حاير ايچون دور حاصلدر ودخى قطبك حولنده انكچون حركهٔ دوريه حاصله در * پس حاير
قطبدن يعنى مركزدن منفك دكلدر يعنى حاير وحدت حق مركزنه ناظر ووجوه متعدده ايله انك حولنده دائردر
پس حقله دائر درهرنه حيثيتله دور ايتديررسه وانكله اندن سائر درهرنه جهته سير ايدرسه ولكن كثرت مناظر
حسبيله عينى كليل وعدهٔ وجوه ومظاهر اقتضاسيله حاير وضليلدر پس سيرنه نه اول واردر ونه آخر * انك
سيرى سيرالله درمنه المبدء واليه المنتهى) (وصاحب الطريق المستطيل مائل خارج المقصود طالب ما هو
فيه صاحب خيال اليه غايته) (وطريق مستطيل صاحبى مركزدن محيطه مائلدر مقصوددن خارجدر شول
شيئه طالبدركه انك حقنده خيال صاحبيدر انك غايتى اول خياله در يعنى شول جاهل محجوبكه حقى كندى
نفسنده وهرمظهرده مشاهده ايتميوب كندى نفسندن بعيد تخيل ايتسه وخيالنده تخيل ايتديكى صورت
اوزره بعد مسافه ده اول صورت متخيله يه توجه ايدوب اكا طالب اولسه حقدن مائل ومقصوددن خارج اولود
وظنى اوزره حقدن بعيد اولور زيرا كندى نفسنده وسائر مظاهرده مشهوده اولان وجوه الهيه دن اعراض

ايدوب صورت متخيله سنه توجه ايدركه انك حقنده خيال صاحبيدر واول اله مجعول ورب متخيلدر وانك
سلوكى اول خياله منتهى اولور) (فله من والى وما بينهما) (پس بوطريق صاحبى ايچون من واردر يعنى كندى
نفسندن توهم ايتديكى اوزره ابتدا واردركه آندن سلوك ايدر وفى الحقيقه بو ابتدا انك خيالنده حاصل اولان
حقدندر والى واردر يعنى انتها واردركه تخيل ايتديكى خيالك غايتيدر ومن ايله الى يعنى ابتدا ايله انتها بيننده اولان
مسافه واردركه انى الله تعالى به طريق توهم ايتمشدر * پس سيرى ايله دائما حقدن بعيد اولور زيرا ابتداده حقى ترك
ايلدى پس آندن بعيد اولدقچه حقدن بعيد اولور (وصاحب الحركة الدورية لا بدء له فيلزمه من ولا غاية له فيحكم
عليه الى) (ومحركت دوريه صاحبى ايچون بدأ يوقدر تاكيم اكا من لازم اوله وانكچون غايت يوقدر تاكيم انك
اوزره الى حكم ايليه يعنى انك سيرينه ابتدا يوقدركه اندن سلوك ايتمكله اكا من لازم اوله وانك سيرينه غايت
يوقدر تاكيم سيرنده الى آنك اوزره حكم ايليه) (فله الوجود الاتم) (پس حركت دوريه صاحبى ايچون وجود اتم
حاصلدر زيرا محيط كاملدر وسيرى بالله وفى الله اولان سيرالله در) (وهو المولى جوامع الكلم والحكم) (واكا جوامع
كلم وجوامع حكم اعطا اولندى اوتيت جوامع الكلم جوامع كلم صاحبى بزم نبيمز محمد صلى الله تعالى عليه
وسلم ودخى انك امتندن اكا تابع اولان محبين ومحبوبيندركه انلرك حقنده) (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى
يحببكم الله) (قولى نبيه خطابا وارد اولدى پس انلرك مشهدلرى) (اينما تولوا فثم وجه الله در) (مما خطيئاتهم)
(يعنى وجوداتم صاحبى مما خطيئاتهم قولنده اشارت اولنان طائفهٔ عليه دندركه لسان اشارت ايله انلرك حقنده
مما خطيئاتهم اغرقوا فادخلوا نارا فلم يجدوا لهم من دون الله انصارا وارد اولدى) (فهى التى خطت بهم) (شول
خطيئاتكه انلرى تعيناتلرى خطه لرندن كچورديلر وانلرى خطوطلرندن اضلال ايلديلر * پس شهود واحد
احدده تجلى ايتديكى حيثيتله آزديلر) (فاغرقوا فى بحار العلم بالله وهو الحيرة) (پس علم بالله بحارنده غرق اولديلر
واول علم بالله بحرى حيرتدر * پس صورت كثرتده متجليه وكافه ساريه اولان احديتده غائب اولديلر وتعيندن
عينك شهودنده وعين كثرتده وحدتك اشهادنده متحير اولديلر (فادخلوا نارا فى عين الماء) پس آنلر عين ماده ناره
ادخال اولنديلر يعنى وحدت نارنه ادخال اولنديلر عين كثرتده وحدتى مشاهده ايتدكارنده وياخود سبحات
وجهك تجليسى نارنه ادخال اولنديلر علم بالله بحارى اولان مانك عيننده كه اول ماشول حيات حقيقيه دركه
كلك حياتى آنكله در نارى وحدت ايچون ومائى علم ايچون استعاره ايتدى سبحات وحدت محرقه اولديغندن
اوترى وعلم بالله ده حيات حقيقيه حاصل اولديغندن اوترى وجمع اضداد محمدينه مخصوصدر پس حيات ايله
علمك وجودى قتنده غرق ايله حرقك شهودنده اولان حيرتدن اشد حيرت يوقدر ومحمدين حقنده عين ماده نارك
وجودى ايچون استشهاد ايلدى الله تعالينك) (واذا البحار سجرت) (قولى ايله پس ايتدى) (وفى المحمديين
واذا البحار سجرت ومحمدين حقنده واذا البحار سجرت وارد اولدى) (سجرت التنور اذا اوقدته) (يعنى عرب
سجرت التنور اذا اوقدته دير يعنى بن تنورى ايقاد ايتدم ديديكى وقتده سجرت التنور دير پس نار عين ماده اولور
پس كافى محيط اولان علم بالله بحار بنك عينى عين نار تجلى سبحات وجه وحدتدر) (فلم يجدوا لهم من دون الله
انصارا) (پس الله دن غيرى انلر اصنامدن وسائر تعينات كونيه دن انصار بولمديلر زيرا تجلى ذاتى انلرك وجوداتن
ووجودات كونيه يى احراق ايلدى پس الله دن غيرى انلره نصرت ايدجك كيمسه باقى قالمدى ولكن الله تعالى
كندى وجودى ايله آنلرى احيا ايلدى وآنلره نصرت ايتدى كما قال ومن احبنى فانا قتلته ومن قتلته فعلى ديته
ومن على ديته فانا ديته) (فكان الله عين انصارهم فهلكوا فيه الى الابد) (پس الله تعالى انلرك عين انصارى
اولدى پس الى الابد الله ده هلاك اولديلر والله ده هلاكارى عين بقا وحياتدر فهو الملك المغنى وهو الناصر المحيى)
(فلو اخرجهم الى السيف سيف الطبيعة لنزل بهم عن هذه الدرجة الرفيعة) (پس اگر الله تعالى آنلرى علم بالله
بحارندن طبيعت ساحلنه اخراج ايديدى آنلرى بودرجهٔ رفيعه دن انزال ايدردى وآنلر كثرت تعينات ايله
مشاهدهٔ وحدتدن محتجب اولورلردى) (وان كان الكل لله وبالله بل هو الله) (واگرچه كيم كل لله وبالله در
بلكه فى الحقيقه اللهدر يعنى عين جمعده ومرتبهٔ الوهيتده كل الله ايچون اولديغى كبى سيف طبيعتده متعينه
اولان صور طبيعيه وتعينات امكانيه نك كليسى دخى اگرچه كيم لله در يعنى اللهك مظهريتى ايچون مخصوصدر
وبالله در * يعنى فيأ الله ايله در بلكه الله دركه مرتبهٔ الوهيتده اولان اسماء متقابله ايله مظاهر مختلفه درجات

متفاضلده ظاهردر) (قال نوح رب ما قال الهی فان الرب له الثبوت) (نوح علیه السلام دعاسنده رب دیدی
الهی دیمدی زیرا رب اسمندن مراد ذاتدر شول صفت ایله که انکله نوحك حاجتی قضا اولنور یعنی ندا ایدوب
برامری استدعا ایتدکده اول امره مخصوص اولان اسما اسماء الالهیه دن بر اسمدر پس اسم رب ایچون انك مهمنی
کافیه اولان صفت اوزره ثبوت واردر که صفت اخرایه تحول بلا ایتمز انکیچون رب دیدی) (والاله متنوع
بالاسماء فهو کل یوم فی شان) (واله اسماء الهیه ایله متنوعدر پس هر آنده بر شانده وبر تجلیده در زیرا الله جمیع
اسماء الهیه یی جامعدر وجمعیتنده هر آنده متجلیدر انك ایچون ثبوت یوقدر تنوع وتحول در انکیچون مرتبه
الوهیتده کندی ذاتی وهویتی) (کل یوم هو فی شان) (قولی ایله وصف ایلدی فی شان ای فی تعین وتجلی وتقیید
وربوبیت مربوبده تصرفدن عبارتدر روانی بر طوردن بر طوره نقل ایدر مربوبك منتهای تربیتنه واصل اولنجه)
(فاراد بالرب ثبوت التلوین) (پس نوح علیه السلام اسم رب ایله ندا ده تلوینك ثبوتن دیلدی یعنی نوحك
دعاده مرادنه موافقه اولان صورتده و آنك مهمنی کافیه اولان صفت ایله تجلی وظهورده حقك ثبوتیدر
واولدخی تلوینده در) (اذلا یصح الاهو) (زیرا مرتبهٔ ربوبیتده تلوین ثبوتندن غیریسی صحیح دکلدر خصوصا
دعانك اجابتی مقامنده وبعض نسخه ده ازلا یصح واقع اولدی ونوح علیه السلا منك دعاسی) (لا تذر
علی الارض) قولیدر ارض اوزره ترك ایتمه یعنی ارض فرق وظهورده بونلری ترك ایتمه) (یدعو علیهم ان یصیروا
فی بطنها) نوح علیه السلام آنلر اوزره دعا ایدر که بطن ارضده صایر اوله لر یعنی نوح علیه السلام حقدن استدعا
ایلدیکه آنلری فرق ارضده ترك ایتمه بطن احدی وجمعیه آنلری ادخال ایلیه) (والیه المصیر) (پس بو قول
نوح علیه السلامدن آنلرك حقنده دعادر * زیرا بطن ارضده اولان حقه وصول ایچون دعادر) (قال المحمدی
لو دلیتم بحبل لهبط علی الله) (محمدی ایتدیکه اکر سز بر حبل ایله بطن زمینه صارقلینایدیکز یعنی سزی
صارقیدیدیلر اول حبل ویاخود سزدن هابط اولان کمسنه البته الله اوزره هبوط ایدردی هبط ضمیری حبله
ویاخود سزدن هابط اولان کمسنه یه راجع اولمق جائزدر یعنی) (الله نور السموات والارض) (مفهومی اوزره
جمیع تعینات علویه وتشخصات سفلیه دن حق ظاهر ومتجلیدر وجمیع تعیناتك هویتیدر روفوقیه وتحتیه اکا
نسبت ایله علی السویه در فوقنك عینی اولدیغی کبی تحتنك دخی کذلك عینیدر وجه مذکور اوزره ولیتم
صیغهٔ مجهول ایله در وصیغهٔ معلوم ایله دخی جائزدر یعنی اکر سز حبلی بطن زمینه صارقتسکز دیمکدر)
(له ما فی السموات وما فی الارض) سموات وارض اولان صور خلقیه مظاهرنده ظهور حق ایچون ثابتدر
وبونلرك بواطننده اولان بطون دخی کذلك حق ایچوندر ولکن تعینات حسبیله صور خلقیه ده کثرت خلقیه
ظاهره در وباطننده احدیت عین حقده فرقده اولان کثرت خلقیه مستهلکه در * پس ظهور وبطونی حق
ایچون اثبات ایدر وحق ظاهر وکثرت وفرق وباطن ووحدت وجمع اولوب سموات عالم ارواحده وارض عالم
اجسامده اولان شیئ اکا مخصوصدر وانك هویتیدر) (فاذا دفنت فیها فانت فیها وهی ظرفك) پس چنکم سن
ارض ایچنده دفن اولنسك پس سن آنده حاصلسن اول سنك ظرفك اولدیغی حالده پس حق دخی ظرف
ارضده سنك ایله بیله در) (وهو معکم اینما کنتم) (یعنی تعینات ظاهره دن هر بر تعینه خطاب ایدوب دیرکه
تعینك صورتی فانیدر وسن باطنده وعین جمعده مستهلك اولدیغك حالده انده استهلاك اوزره ثابتسن وباطن
واحدیه سنك ظرفکدر وظرف مظروف تعینك لاتعینده اندراجی ومقید ومظاهرك مطلق وباطننده اندماجی
اعتبار یله در والا وجود واحددن قید تعین زائل اولدقده تعیندن اول مطلق اولدیغی کبی ینه مطلقدر) (وفیها
نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری لاختلاف الوجوه) وارض ایچنده سزی اعاده ایدرز ومرهٔ اخراده سزی آندن
اخراج ایدرز وجوهك اختلافندن اوتری زیرا وجوه تعینات حسبیله مختلفه در یعنی ارض فرق ظاهرنده صور
خلقده ظاهره اولان تعینات وانیات کثرتنی باطننده اعاده ایدرز احدیت عین حقده آنلر مستهلکه اولدیغی حالده
وینه مظاهر خلقیه وتعینات مختلفه ایله اظهار ایتمکله اخراج ایدرز اقامت عدل ایچون زیرا نشأت دنیویه ده
نفس اوزره صفات غالبه مقتضاسی اوزره وجوه انسانیه وهیئات نفسانیه مختلفه در هر بریسی هیئت
معنویه سی واخلاق وصفاتدن محصله اولان صورت جمعیه سی اوزره جناب الهیدن اسم حکمدن بر حکم
اقتضا ایدر بو تقدیرجه لاختلاف الوجوه قولی نخرجکم قولی ایچون تعلیل اولور وجائزدر که وجوهدن مراد

اسماء الهیه وجوهی اوله یعنی حضرت الوهیتده اولان اسماء الهیه نك وجوهی مختلفه اولدیغندن اوتری
اخراج ایدر پس حق ظاهر وباطن ومبدئ ومعیددر * پس جمیع اسماء الهیه وجوهی ایله ظاهر ومتجلیدر
حضرت الوهیت وجوه اسماء مختلفه ایله ظهوری اقتضا ایتدیکندن اوتری) (من الکافرین الذین استغشوا
ثیابهم وجعلوا اصابعهم فی آذانهم طلبا للستر) (یعنی ارض اوزره شول کافرلردن ترك ایتمه که ثیابلری ایله
بورندیلر واصابعلرینی اذنلرینه وضع ایلدیلر ستری طلبدن اوتری زیرا آنلر احتجابلری حکمی ایله غفردن
ستری فهم ایتدیلر * پس ثیاب واصابعلرندن ستر اتخاذ ایتدیلر) (دیارا احدا حتی تعم المنفعة کما عمت الدعوة
(بر احدی ترك ایتمه تا کیم منفعت عامه اوله دعوت عامه اولدیغی کبی یعنی نوح علیه السلام صور اسمانك
عبادی اولوب وحدتدن کثرت ایله محتجب اولان قومی وجوه اسمائیه نك اختلافی اولان شقا مهلکه سندن
احدیت وجه ذات سعادتی ملتجاسنه انقاذ ایتمکیچون وحجب جلالیه ظلماتندن نور جمال ذاتیه اخراج
ایتمکیچون دعوت ایلدی * پس وقتا کیم نوح علیه السلام قتنده متحقق اولدیکه آنلر اهل حجابدر
کثرت اسمائیه صورندن غیره عبادت ایتمزلر وآنلرده دعوت احتجابدن غیری بر شیئ زیاده ایتمز * پس رب ناصره
اسم قهار ومنتقم ایله دعا ایتدی آنلرك صور اختلافاتلرن ارض فرق ظاهرنده اولان تعینات ظاهره لریله
ارضك باطنی اولان جمع احدیده احدیت اسم باطن ایله ستر ایتمکیچون انلر استعداتلرن ستر ایتدکلری کبی پس
دعوت اثرینك منفعتی عامه اوله واولدخی آنلرك صلاحیدر آنلری کثرتدن وحدته رد ایتمکله وتفرقه
وبعده تمادیدن منع ایتمکله وآنلردن باقی قلان مؤمنلری دخی آنلر اضلال وتحییر ایتمیه لر پس دعوت عامه
اولدیغی کبی منفعت دخی عامه اوله) (انك ان تذرهم ای تدعهم وتترکهم یضلوا عبادك ای یحیروهم
فیخرجوهم من العبودیة الی ما فیهم من اسرار الربوبیة فینظرون انفسهم اربابا بعد ما کانوا عند نفوسهم
عبیدا فهم عبید وارباب) (یعنی یارب سن اکر کافرلری ارض فرقده ترك ایدجك اولورسك وباطننده احدیت
جمع ذاتیه ادخال ایدوب آنده استهلاك ایتمیجك اولورسك سنك عبادکی اضلال ایدرلر یعنی آنلری تحییر
ایدرلر وآنلری عبودیتدن اخراج ایدرلر اسرار ربوبیتدن آنلرده موجود اولان شیئه پس نفسلرینه
ارباب نظریله نظر ایدرلر نفسلری قتنده عبید اولدقلرندنصکره * پس آنلر عبید واربابدر یعنی اکر سن آنلری
ارض فرقده احوالری ایله ترك ایدجك اولورسك اتباعلریله آنلر متظاهر اولورلر * پس غلو وطغیاندن غیری
بر شیئه متحرك اولمزلر وسنك عبادکی تحییر ایدوب آنلری انانیته دعوت ایتمکله عبودیت محضه دن که آنلرك
صفت ذاتیه سیدر آنلرده اولان اسرار ربوبیته اخراج ایدرلر قوای نفسانیه وصفات حیوانیه نك وجودیله) (قال
النبی علیه السلام شر الناس من قامت القیامة علیه وهو حی) (یعنی اسرار ربوبیته مطلع اوله قوای نفسانیه نك
وجودیله زیرا آنلرك بواطنلری مظهر اسرار ربوبیتدر بواطنلرنده حضرت ربوبیت اسماسی متجلیه در وظاهرلری
عبودیت محضه در * پس عبودیتدن اعراض ایدوب اسرار ربوبیت اعتبارلریله نفسلرینه ارباب نظریله نظر
ایدرلر ظاهرلری ایله آنلر عبید ایکن یعنی عبودیتدن ربوبیته انتقال ایدرلر تیقنلرندنصکره که آنلر عبیددر بلکه
کندیلری نفوسلرینك عبیدی ایکن زیرا فی الحقیقه آنلر ظاهرلری ایله عبیددر وباطنلری ایله اربابدر * پس
عبودیتدن اعراض ایدوب اسرار ربوبیته تعرض ایتمکله طرف انحرافه میل ایتدیلر واسم مضل دعوتنه
اجابت ایتدیلر * پس آنلرك صلاحی وآنلردنصکره اولانلرك دخی صلاحی حاللری بودرکه آنلر بطون ارضده
مستور اوله لر استماع ندادن آنلر مستتر اولدقلری کبی وآنلر کشف وجمع طوفانی بحارنده اغراق اولنه لر
(ولا یلدوا ای ما ینتجون ولا یظهرون الا فاجرا ای مظهرا ما ستر) (ودخی انتاج واظهار ایتمزلر الا فاجری یعنی
مستور اولان شیئی مظهر اولان کمسنه یی) (کفارا ای ساترا ما ظهر بعد ظهوره) (اوله فاجرکه کفاردر یعنی ظاهر
اولان شیئی آنك ظهورندنصکره ساتردر یعنی آنلر انانیتلری ایله حقیقت الهیه یی ستر ایتمکله کافرلردر پس
آنلرك اولادی دخی آنلرك اسرارلری صوری اوزره ظهور ایدر اولد سرایته پس آنلردخی انتاج ایتمزلر الا آنلرده
مستور اولان ربوبیتی که آنك ستری واجبدر انانیتلری بقاسی ایله اظهار ایدوب دعوای ربوبیت ایله ظهور ایدن
فاجرلری زیرا ظهور فجوردر وآنلره لازم اولان عبودیت ایله ظهوردر وآنلرده اولان سر ربوبیت اوزره ارخا مستور
ایدی ودخی آنلر اظهار ایتمزلر الا ربوبیت مطلقه یی که آنلرده ظاهره در وآنلر آنکله ظاهرلردر وحقیقت الهیه یی که

آنلرده صورتی ایله ظاهره در آنلرده ظاهر اولدقدنصکره کندی انانیتلری ایله آنی ستر ایدن کافرلری) (فیظهرون
ماستر ثم یسترونه بعد ظهوره) (پس ربوبیتدن آنلرده مستور اولان شیئی ادعا ایتمکله اظهار ایدرلر و انی ستر
ایدرلر انک ظهورندنصکره یعنی اسرار ربوبیتدن آنلرده مستور اولان شیئی اظهار ایدرلر و عبودیتلرن ستر ایدرلر
و اول شیء آنلرک صورنده ظاهر اولدقدنصکره انانیتلری ایله انی ستر ایدرلر و انانیت ظاهره لرینه انی حصر ایدرلر
یعنی اول اسرار ربوبیتی آنلرک صورنده متعین اولان وجود واحده اسنادا ایتمزلر و ربوبیت ایله آنلرده ظاهر
اولدیغن مشاهده ایتمزلر بلکه اول ربوبیتی کندیلرک تعین ظاهرلرینه اسناد ایدوب ربوبیت حقی ستر ایدرلر پس
مظهر و ساتر و فاجر و کافر اولورلر ایدی ذوق محمدی اوزره * کفاردن مراد تعیناتلری ایله وحدتی ساتر اولنلردر و اولاد
و نتاجلرندن مراد صور و اسرارلریدر که وحدت و جمعی تعدیده و تکثیره اخراج ایدرلر پس اکر ابد الدهور آنلری
معمر و نور وجود و ظهور ایله معمر ایدجک اولورسک فجوردن غیری و اسراردن ستری واجب اولان شی ایله
ظهوردن غیری و آنلرده کامنه اولان ربوبیتی ظلم و زور ایله دعوی ایتمکله تظاهردن غیری و ربوبیت ذاتیکی کمال
ظهوردنصکره جمع ایور جمعی احدیتیله سترا ایتمکدن غیری برشیء زیاده ایتمزلر پس بونلر اکرچه کیم سکا عابدلردر
عبادت ایتمزلر الا ذرقا انفس و هو الرنده و اما جمیع لاهوتی احدیتکده ادا و انظارلری ایله سکا جاحدلردر و فجور ایله
طغیانده متناهی اولدیلر حتی نسب عدمیه بی اعیان وجودیه یه اظهار ایلدیلر و آنلری ارباب اتخاذ ایدوب
عبودیت تامه ایله آنلره عبادت ایتدیلر و احدیت جمعک حقیقتنی صنمیات حجابیه طواغیتی ایله سترایتدیلر * پس
آنلری درلک فرقدن غرق ایله ادراک * و نور کشف و طوفان عیان و اهلاک ایله و یاخود) (فلا یظهرون الا فاجرا
قولنک معناسی بویله اوله یعنی فاجردن غیری اظهار ایتمزلر که اول فاجر کثرت ایله مستوره اولان وحدتی مظهر
اوله و بعد الظهور بنه انی کثرت تعینات ایله ساتر اوله * پس مستوره اولان وحدتی اظهار ایدرلر اندنصکره
انی ستر ایدرلر یعنی بر وقتده حقی اظهار ایدرلر و کندیلرن ستر ایدرلر و وقت آخرده حقی ستر ایدرلر کندیلرن اظهار
ایدرلر حق ظاهر و باطن اولمغله) (فیحار الناظر و لا یعرف قصد الفاجر فی فجوره و لا قصد الکافر فی کفره و الشخص
واحد) (پس طالب حق اولان ناظر اظهار و سترده حایر اولور و فاجرک فجورنده اولان قصدنی و کافرک کفرنده
اولان قصدنی بیلمز یعنی شخص واحد بر وقتده ربوبیت ایله ظاهر اولور و کندی عبودیتن ستر ایدر و حال بو که
مظهر و ساتر اولان شخص واحددر و وقت آخرده ربوبیتی ستر ایدر و عبودیت ایله ظاهر اولور * پس بو شخص
واحدک اظهار و ستری اولان ایکی حالتنه ناظر اولان کمسنه حالتین بیننده متحیر اولور و آنلرک قنغی حالتنه اقتدا
ایدجکن بیلمز * پس بو قوم آنلره اقتدا ایدن کمسنه لرک حیرتن زیاده ایدرلر) (رب اغفر لی ای استرنی و استر من
اجلی) یعنی یا رب نور ذاتکله بنم انانیه متعینه می ستر ایله و نور صفاتک ایله بکا تابعه اولان رسوم و آثارمی و نفس ایله
طبیعتم قواسنی بندن اورتی ستر ایله تا کیم بونلر ایله ظاهر اولمقدن خلاص اولم و ذات و صفاتم ایله بالکلیه ذات
و صفاتکده محو اولم) (فیجهل مقامی و قدری کما جهل قدرک فی قولک) (و ما قدروا الله حق قدره) (پس بنم مقام
و قدرم بلنمیه نته کیم سنک قدرک بلنمدی سنک و ما قدروا الله حق قدره قولکده یعنی بنم انانیت عینیتم سنک
هویت غیبیتکده محو و مستهلکه اوله و شهادت و غیب بیننده اولان بینه و اثنینیه من تفعه اوله و مقام و قدرم
مجهول اوله و وجودم سنده مستهلک اولوب مجهول اولمغله سنک قدرک مجهول اولدیغی کبی یعنی ذاتک ایله سن
غیر معروف اولدیغک کبی بن دخی ذاتم ایله غیر معروف اولم سنک ذاتکده استهلاکم حسبیله زیرا سنک ذاتکدن غیری
بنم ذاتم و وجودم یوقدر و وجودمده سندن غیری برشینک حکمی یوقدر) (و لوالدی من کنت نتیجة عنهما و هما
العقل و الطبیعة) (و دخی والدیمی ستر ایله و والدیم شول ایکی موجوددر که بن انلردن نتیجه اولدم و آنلر عقل ایله
طبیعتدر * پس عقلی اب و طبیعتی ام ایلدی زیرا نشأت عالم کبیرده عقل فاعلدر و طبیعت منفعله در پس عقل
ایله طبیعت بیننده صورت انسانیه کالیه متولده اولور و نشأت انسانیه ده عقل ایله طبیعتدن مراد روح
ایله نفسدر و آنلرک نتیجه سی قلب انسانیدر کالیدر زیرا قلب انسانی روح ایله نفس بیننده متولد اولور و خطاب
دخی مرتبه قلبدن واقع اولور یعنی روح ایله نفسی ستر ایله تا کیم آنلردن دخی اسم و رسم باقی قالمیه و آنلرک
دخی مقامی و قدری بیلنمیه) (و لمن دخل بیتی ای قلبی مؤمنا ای مصدقا بما یکون فیه من الاخبارات الالهیة
و هو ما حدثت به انفسها) (و بعض نسخه ده انفسهم واقع اولدی * پس ضمیر تأنیث ایله رسول علیه السلامک

ان الله تجاوز عن امتی ما حدثت به انفسها) (قولنی مراد ایدر و انفسها ضمیری امته راجع اولور و ضمیر جمع ایله
انفسهم اولدقده بو کلام حدیث مذکورک مفهومی اوزره مبنی اولور و ضمیر امتک افرادینه عائد اولور یعنی دیمک
اولور و دخی قوای روحانیه و طبیعت حقایقندن شول کمسنه یی ستر ایله که بنم بیتمه یعنی قلبمه داخل اولدی
مؤمن اولدیغی حالده یعنی مصدق اولدیغی حالده قلب ایچنده اخبارات الهیه دن واقع اولان شیئی و آنک قلبنده
واقع و حاصل اولان شیئی رسول علیه السلامک و ما حدثت به انفسها) (قولنده مراد اولان حدیث نفسدر
یعنی امتک نفسلری تحدیث ایتدکاری شیئکه آنلردن تجاوز اولنور اول بنم قلبمده اخبارات الهیه دندر (زیرا
مظهر نور الهی و مجلی تجلی ربانی اولان قلب که کدورات بشریه و غواشی طبیعت و صفات نفسانیه دن مطهر
و مقدسدر پس آنده وارد و نازل اولان الهام الهی و وحی ربانی و آنده حادث و حاصل اولان وارد سبحانی طهارت
اصلیه اوزره وارد اولور محل انی تغییر ایتمز و اما نفس مرتبه سنده اولان کمسنه نک قلبنده حاصل اولان احادیث
نفس که نفسک صفاتیله منصبغه اولور پس نفس مرتبه سنده اولان احادیث نفس قلب مرتبه سنده اخبار
الهیه در بو تقدیر اوزره و هو ضمیری بما یکون قولنده ما یه راجع اولور و لکن حدیث مذکوره نسبتیله من قولنه
راجع اولمق دخی جائزدر * زیرا شیخ رضی الله عنه والدی عقل و طبیعت ایله تفسیر ایلدی پس کذلک مؤمن
اولدیغی حالده قلبه داخل اولان منی حدیث نفس ایله تفسیر ایدر زیرا اخبارات الهیه جهت علویه دندر
و حدیث نفس جهت سفلیه دندر یعنی حدیث نفسدن قلبه داخل اولان منی دخی ستر ایله که اخبارات
الهیه دن قلبه حاصل اولان شیئه مؤمن اولدیغی حالده داخل اوله * پس نفس احادیثنک سترن طلب ایلدی
نته کیم رسول علیه السلام ما حدثت به انفسها) (قولی ایله اکا اشارت ایلدی زیرا) (ما وسعنی ارضی و لا سمائی
و لکن وسعنی قلب عبد المؤمن) (اوزره فنا فی الله مقامنده اللهک انیتی عبدک انیتی مقامنده قائم اولور و تجلی
الهی قلب ایچنده اولان ما سوایی افنا ایدر حقدن غیری انده برشی باقی قالمز پس اخبارات الهیه یه مؤمن اولان
حدیث نفس دخی قلبه داخل اولدقده لون تجلی ایله متلون اولوب مستور اولور) (و للمؤمنین العقول و المؤمنات
من النفوس) و دخی عقوللدن اولان مؤمنلری و نفوسدن اولان مؤمناتی ستر ایله) (و لا تزد الظالمین من الظلمات اهل
الغیب المکتنفین خلف الحجب الظلمانیة الا تبارا ای هلاکا) (و اهل غیب اولان ظالمینه که حجب ظلمانیه نک
خلفنده مکتنفلردر * زیاده ایتمه تباردن یعنی هلاکدن غیری و ظالمین ظلماتدن مشتقدر قال علیه السلام الظلم
ظلمات یوم القیمة یعنی حجب ظلمانیه و استار جسمانیه خلفنده غیبده استغراق حسبیله مکتنفین و خطابردن سده
اعین ناظریندن محتجبین اولان ظالمینه زیاده ایتمه الا اسنده هلاکدن غیری و اهل الغیب قولی نصب ایله
الظالمین قولی ایچون عطف بیاندر و یا آندن بدلدر و المکتنفین قولی الظالمین قولی ایچون صفتدر و خلف قولی
المکتنفین قولی ایچون مفعول فیه در ظرفیت اوزره منصوبدر) (فلا یعرفون نفوسهم لشهودهم وجه الحق
دونهم) (پس نفسلرن بیلمیه لر وجه حقی مشاهده ایتدکلرندن اوتری نفسلرن مشاهده ایتمکله یعنی حقک کمال
شهودنده استهلاک لرندن اوتری نفسلرن بیلمیه لر و مشاهده ایتمیه لر بو کلام نوح محمدی لسانی اوزره در و اما محمدیء
صرف لسانی) (فی المحمدیین کل شیء هالک الا وجهه) (قولیدر بو کلام ماقبلندن منقطعدر * پس کل شی قولی
مبتدادر و محمدیین قولی مقدم خبردر و یاخود کل شیء فعل مقدرک فاعلیدر و التقدیر و رد فی المحمدیین) (کل شیء
هالک الا وجهه) (یعنی محمدیین حقنده) (کل شیء هالک الا وجهه) (وارد اولدی * پس وجه مذکور تأویل ایله
لسان محمدیدر و اما بو وجه من غیر تأویل صریح لسان محمدی اوزره در یعنی شیئک کاپسی هالکدر الا انک وجهی
هالک دکلدر ضمیر شیئه راجع اولدقده یقال وجه الشیء ذاته و حقیقته و شیئک وجهی آنک ذاتی و حقیقتیدر که
شیئک قیامی انکله در یعنی هر شیئک تعینی هالکدر الا انده متعین اولان وجه که اول شیئک حقیقتیدر
هالک دکلدر و ضمیر حقه ارجاع اولندقده یعنی شیئک کاپسی هالکدر الا انده اولان وجه حق هالک دکلدر
و کذلک جمیع اشیاده اولان وجوه متعینه دخی لا تعین و مطلق اولان وجه احدی و ذاتیده هالکه و مستهلکه در
(و من اراد ان یقف علی اسرار نوح علیه السلام فعلیه بالترقی فی فلک نوح) (یوح شمس ایچون برابعددر یعنی
برکسنه که نوح علیه السلامک اسرارینه واقف اولمق دیلسه پس آنک اوزره روحی ایله فلک شمسه عروج ایتمک
اولسون زیرا کلمه نوحیه نک حکم و معارفندن اولان اکثر اسراری مکان عالی اولان فلک شمسه که منشیء

قطبدر عروج ایتمکله منکشف اولور) (وهو فی التنزلات الموصلية لنا) (والسلام وفلك نوح بزم تنزلات موصلیه
کتابمزده مسطوردر و نوحك اسراری انده مذکوردر سائر انبیانك اسراری انده مذکور اولدیغی کبی پس اسرار
نوحه واقف اولمق استین تنزلات موصلیه ده اولان فلك نوحه مراجعت ایلسون و تنزلات موصلیه بر کتابك
اسمیدر که شیخ رضی الله عنه انی موصل نام بلده ده تألیف ایلدی و شیخ رضی الله عنه قوم نوح حقنده اولان آیاتی
بطون اوزره تفسیر ایلدی والله اعلم

فص حكمة قدوسية فی كلمة ادريسية

حکمت قدوسیه نك کلمهٔ ادریسیه یه اقترانی وجهی فهرستده سبق ایتدی) (العلو نسبتان علو مكان وعلو
مكانة) (یعنی علو ایکی نسبتدر بریسی علو مکاندر و بریسی علو مکانتدر و علونك ایکیسی شمس ایچون
حاصلدر اما علو مکانك حصولی زیرا شمسك فلکی امکنه نك اعلاسیدر زیرا وسط جمیع افلاکدر واما علو
مکانتك حصولی زیرا مرکزدر محیطك وجودنه سببدر و اعلای امکنه در زیرا علوینی جامعدر) (فعلو المكان
ورفعناه مكانا عليا واعلى الامكنة المكان الذی یدور علیه رحی عالم الافلاك وهو فلك الشمس) (پس علو مکان
ادریس علیه السلام ایچون ثابت اولدی) (ورفعناه مكانا عليا) (قولینك مدلولیدر که فلك شمسدر یعنی
بزادریسی مکان علیه که فلك شمسدر رفع ایتدك و اعلای امکنه شول مکاندر که آنك اوزره رحای عالم افلاك
دوران ایدر و اول فلك شمسدر پس فلك شمس علوینی جامع اولمغله اعلای امکنه در) (وفيه مقام روحانية ادريس)
وفلك شمسده در ادریس علیه السلامك روحانیتی مقامی (امدی) علو مکان بر شیئك ارفع اماکنده اولمسیدر و علو
مکانت بر شیئك ارفع مراتبده اولمسیدر و اگرچه کیم مکان دکل ایسه و یاخود ادنای اماکنده ایسه انسان کامل
رتبه سنك علوی کبی فلك اعلایه نسبت ایله و ادریس ایچون علو مکانی ثبوتنك حکمتی بودر زیرا ادریس تعین
روحانیدن مجرد اولمدی و جمیع صفات غیریه دن انسلاخ ایله وعین ذات احدیتده انطماس ایله توحید ذاتیٔ
محمدیه یه واصل اولمدی بلکه صفات بشریهٔ طبیعیه دن منسلخ اولوب نشأت عنصریه دن و آنك احکامندن
متجرد اولدی و صفات روحانیه و هیأت نورانیه ایله باقی قالدی پس نفس مظلمه سی هیأت روح منوری هیأتنه
متبدله اولدی و صورتی دخی هیأت روحانیه یه مناسبه اولان صورت مثالیهٔ نورانیه یه منقلبه اولدی * پس
انکله مأوای اصلی و مقام فطری اولان فلك شمسه عروج اولندیکه منشأ تنزل روح قطبدر زیرا بو فلکك
روحی ارواح سماویه نك اشرفیدر روح قطب اشرف ارواح انسیه اولدیغی کبی پس بو سردن اوتری شمس اشرف
کواکب و رئیس سمادر و جمیع کواکب مرتبطدر ملك اصحابنك ملکه ارتباطی کبی که آنلر بر وجهله علویه
و بر وجهله سفلیه در * پس شمسك فلکی افلاکك احصن و اوسطیدر و وسط مملکتده ملکك مکانی کبی زیرا
وسط موضعك افضلی و فساددن احماسیدر و کذلك افلاکه نسبت ایله قطب کبیدر رحادن و آنك سیری ایله
امور عالم منتظم اولور و حساب و مواقیت منضبط اولور) (وتحته سبعة افلاك وفوقه سبعة افلاك وهو الخامس
عشر فالذی فوقه فلك الاحمر ای المريخ وفلك المشتری وفلك كيوان وفلك المنازل وفلك الاطلس وفلك البروج
وفلك الكرسی وفلك العرش) (وفلك شمسك تحتنده یدی فلك واردر و آنك فوقنده دخی یدی فلك واردر و اول
اون بشنجی فلکدر پس آنك فوقنده اولان فلك احمر یعنی فلك مریخدر و فلك مشتریدر و فلك کیواندر که اول زحلدر
و فلك منازلدر که جمیع ثابتات انده در و انکچون فلك منازل دیرلر زیرا قمرك منازلی انده در و فلك اطلسدر یعنی
فلك بروجدر و اول اون ایکی برج اوزره منقسمدر و هر برج آنك اراسنده اولان صور کواکب ایله بیلنور که تحتنده
اولان فلك منازلده انلر ثابتهدر و فلك کرسیدر و فلك عرشدر) (والذی دونه فلك الزهرة وفلك الكاتب وفلك القمر
وكرة الاثير وكرة الهوا وكرة الماء وكرة التراب) (وفلك شمسك تحتنده اولان فلك فلك زهره در و فلك کاتبدر که
عطارددر و فلك قمردر و کرهٔ اثیردر و کرهٔ هوادر و کرهٔ مادر و کرهٔ ترابدر) (فمن حيث هو قطب الافلاك هو رفيع المكان)
پس فلك شمس قطب افلاك اولدیغی حیثیتله اول رفیع المکاندر و فلك شمسی الله تعالی مکان اعلی ایله تسمیه
ایلدی قطب اولدیغندن اوتری زیرا آنك ما فوقی اولان فلك اندن اعلادر * پس حقك علو مکاندن مرادی
مکانك علو مکانتیدر پس بو مکان ایچون مکانتدن رتبت علو حاصلدر (امدی) علو کاه اولور که حقیقی و ذاتی اولور
علو الهیٔ ذاتی کبی و کاه اولور که اضافی اولور مکان عالی یه نسبت ایله * پس اعلای امکنه فلك شمسدر زیرا وسط

کادر و بو مکان ادریس علیه السلامك روحی و جسد روحانیسی مکانیدر * پس آنك علوی علو مکانیدر
(واما علو المكانة فهو لنا اعنی المحمديين قال تعالى وانتم الاعلون والله معكم فی هذا العلو وهو يتعالى عن المكان
لا عن المكانة) (واما علو مکانت پس بزم ایچون یعنی محمدیین ایچون ثابتدر الله تعالی آنلرك حقنده وانتم
الاعلون دیدی والله تعالی بو علوده سزکله بیله در و اول مکاندن متعالیدر مکانتدن دکلدر یعنی محمدیین ایچون
علو مکانتك ثبوتی وانتم الاعلون قولی ایله در زیرا احدیت جمعی وجمع محمدی رتبهٔ اعلادر جمیع مراتبدن
والله تعالی احدیت ذاتیه سی و وجود اطلاقیسیله هر قیددن متعالیدر * پس بزم ایچون اثبات ایتدیکی علوده
بزم ایله معیتن اثبات ایدیجك معلوم اولور که بزم علومز علو مکانتدر و علو ذاتیٔ احدیٔ جمعیٔ محمدیدر و بو علوده
الله تعالی ایله احدیتی بزمله معادر بزم اطلاقمزدن اوتری زیرا الله تعالی بحسب الذات علی مطلقدر * پس مکاندن
متعالیدر زیرا مکان آنکله مکاندر مکانتدن متعالی دکلدر زیرا وجود مطلقده آنك مرتبه سی وجود مقیده
اولان آنك مرتبه سندن اعلادر) (ولما خافت نفوس العمال منا اتبع المعية بقوله ولن يتركم اعمالكم فالعمل
يطلب المكان والعلم يطلب المكانة فجمع لنا بين الرفعتين علو المكان بالعمل وعلو المكانة بالعلم) (وقتا کیم بزدن
نفوس عامله خوف ایتدیسه یعنی الله تعالی (وانتم الاعلون والله معكم) قولی ایله بزی اعلویت ایله وصف ایدوب
بزم ایله معیتن اثبات ایتدکده امت محمدیه دن اعمال صالحه اصحابی اولان نفوس عامله که حقایق الهیه یه آنلرك
اطلاعی یوقدر علودن علو مکانتی فهم ایتدیلر زیرا حق مکاندن منزهدر و اعلویتك ثبوتی علم ایله در پس وقتا کیم
عملك اجری فواتندن خوف ایتدیلر ایسه الله تعالی (والله معكم) قولنده اولان معیتی (ولن يتركم اعمالكم)
قولی ایله اتباع یعنی اعقاب ایلدی یعنی الله تعالی اعمال جسمانیه کزدن و آنلرك اجورندن بر شیٔ نقص ایتمز زیرا
رفعت علمیه رتبتی رتبهٔ عملیهٔ مکانیه یه منافیه دکلدر * پس عمل مکانی طلب ایدر و علم دخی مکانتی طلب ایدر
و اعمال ایچون اعلای امکنه حاصلدر و اول سدرة المنتهی درکه بنی آدمك اعمالی اکا منتهیه اولور * پس الله تعالی
بزم ایچون رفعتین بیننی جمع ایلدی که بریسی عمل ایله علو مکاندر * و بریسی علم ایله علو مکانتدر فنحن الاعلون
والله معنا فی هذه الاعلوية بالمعية الاحدية الذاتية) (ثم قال تنزيها للاشتراك بالمعية سبح اسم ربك الاعلى
عن هذا الاشتراك المعنوی) (یعنی وقتا کیم الله تعالی کندی هویتی ایچون بزم ایله معیتن اثبات ایلدیسه
(وهو معكم) قولی ایله اعلویتده اشتراکی ایهام ایلدی پس بو ایهامی رفع ایچون (سبح اسم ربك الاعلى)
دیدی یعنی الله بزم ایله اعلویتده معیتن اثبات ایتدکده معیتده اشتراکدن تنزیهدن اوتری (سبح اسم ربك الاعلى
دیدی یعنی بو اشتراك معنویدن اعلی اولان ربك اسمنی سن تسبیح ایله دیدی * پس بزم ایله اشتراکده اولان
اعلویت اوزره حق کندی ذاتی ایچون اعلویت اخری اثبات ایلدی و بو اشتراکدن کندی نفسنی تنزیه ایلدی
زیرا اکملیت و اعلویت درجاتنك نهایتی یوقدر زیرا اگرچه کیم بزم ایچون اعلویت ثابت اولدیسه علوین بیننی
جمع ایتدیکمزدن اوتری اما علوین بیننده بزم جمعمز جمع مقیددر و اما حق ایچون جمیع مکانات ایله امکنه نك
علوی بیننده جمع جمع حاصلدر زیرا حق تعالی عین کادر و وجه آخر ایله حقك علوی علو ذاتیدر زیرا بذاته اعلادر
مطلقا غیره نسبت ایله دکلدر پس هر شیئه نسبت اولنان علو حقك علویدر زیرا هر شیده ظاهر اولوب اکا
نسبت اولنان علو اسم اعلی ایله حقك آنده تجلیسی قدردر پس اصل علوده آنك شریکی یوقدر) (ومن اعجب
الامور كون الانسان اعلى الموجودات اعنی الانسان الكامل وما نسب اليه العلو الا بالتبعية اما الى المكان
واما الى المكانة وهی المنزلة فما كان علوه لذاته فهو العلی بعلو المكان وبعلو المكانة فالعلو لهما) (واعجب
اموردندر انسانك یعنی انسان کاملك اعلای موجودات اولمسی یعنی انسان کامل اعلای موجوداتدر
و حال بو که اکا علو نسبت اولنمدی الا تبعیت ایله یا علو مکان و یا علو مکانت و مکانت منزلتدر پس انسان کاملك
علوی لذاته اولمدی * پس اول علو مکان و علو مکانت ایله علیدر * پس علو مکان ایله مکانت ایچون ثابتدر
یعنی انسان کامل اعلای موجودات ایکن اکا علو نسبت اولنمز الا مکان ایله مکانته تبعیه ایله زیرا علو ایکیسی
ایچون ثابتدر * پس انسان کامل ایچون علو ذاتی یوقدر پس اعلای موجودات اولان انسان ایچون علو ذاتی
اولمیجق آنك غیری اولان موجودات ایچون علو ذاتی نه کیفیتله ثابت اولور * پس اول علو که مکان ایله
مکانت انکله وصف اولندی) (مكانا عليا وانتم الاعلون) (قولنده اللهك معیتی سببیله در بالذات آنلر ایچون

علو ثابت دكلدر زيرا مقيدا ايچون علو بو قدر الا حقله دركه مطلقا علو ذاتى انكچون ثابتدر بو تقديرا اوزره فا كان
قولنده مانفى ايچون واقع اولور وعلوه ولذاته وفهو ضميرى انسانه راجعه اولور واما ما الذى معناسنه اولمق
وضميرا كا راجعه اولمق دخى جائزدر يعنى انسان كامل اعلاى موجودات ايكن اكا علو نسبت اولنمز الامكانه
ويا مكانته تبعيتله پس آنك علوى لذاته اولمدى پس شول كمسنه كه آنك علوى لذاته اولدى پس اول علو مكان
وعلو مكانت ايله علىدر زيرا علو مكان ايله مكانت ايچون ثابتدر وبو وجهى) (فعلو المكان كالرحمن على العرش
استوى وهو اعلى الامكنة وعلو المكانة كل شئ هالك الا وجهه واليه يرجع الامر كله أاله مع الله)
(قولى مؤيددر يعنى ديمك اولور * پس علو مكان (الرحمن على العرش استوى) كبيدر وعرش اعلاى امكنهدر
زيرا حق تعالى اسم رحمن ايله اكا تجلى ايدوب نور وجود ايله آنك اوزره مستوى اولدى * پس الله ايچون علو
مكانك ثبوتى اسم رحمانك عرش اوزره استواسى وتجليسى حسبيلهدر وعلو مكانت (كل شئ هالك الا وجهه)
واليه يرجع الامر كله أاله مع الله در يعنى علو مكانتك حق ايچون ثبوتى (كل شئ هالك الا وجهه) ايى
قولندهدر يعنى ديمك اولور كه هر شى هالكدر الا آنك وجهى دكل يعنى حقيقتى وذاتى كه شيئك وجودى اول
وجه ايلهدر واول وجود حق مطلقدر * پس هر شى هالك وفانيدر وحق ذاتى ايله دائم وباقيدر وامرك كليسى
حقده فانى اولمغله يعنى تعينى فنا بولمغله اكا رجوع ايدر زيرا متعين قيد تعيندن خلاص بولمغله عين لا تعين اولور
والله ايله اله آخر وارميدر يعنى يوقدر پس غيرا ايچون وجود يوقدر (امدى) جميع اشيانك تعيناتى هالكهدر وجميع
وجوه اكا راجعهدر * پس علو ذاتى وحقيقى وجه واحد ايچون ثابتدر كه ذاتيله متعاليدر (ولما قال تعالى
ورفعناه مكانا عليا فجعل عليا نعتا للمكان) (وقال) (واذ قال ربك للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة فهذا
علو المكانة) (لمانك جوابى محذوفدر لمانك نانيه نك جوابى اكا دلالت ايتمكله والجواب عرفنا ان علوه بالمكان
والمكانة ليس علوا ذاتيا يعنى وقتا كيم الله تعالى ورفعناه مكانا عليا) ديديسه پس عليا قولنى مكان ايچون نعت
ايلدى ودخى (واذ قال ربك للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة) ديديسه پس بو رتبت خلافت علو مكانتدر
بزه معلوم اولديكه انسانك علو مكان ايله وعلو مكانت ايله علوى علو ذاتى دكلدر زيرا مكانى عليا قولى ايله وصف
ايلدى * پس علو مكانك وصفيدر انسانك وصفى دكلدر وانسان اول مكانه مرفوع اولمغله على اولور وعلو مكانته
دخى بويلهدر زيرا علو مكانتى رتبهٔ خلافت ايچون تخصيص ايلدى يعنى انسان كامله مخصوص اولان علو مكانت
مرتبهٔ جمعيهٔ احديهٔ كماليه اولان خلافت مرتبهسنك علويدر پس بو علو دخى انسان كامل ايچون مجعولدر
ذاتى دكلدر) (وقال فى الملائكة استكبرت ام كنت من العالين) (وملائكه حقنده استكبرت ام كنت من العالين
ديديسه عالين ملائكهدن برنوعدركه عند الله آنلر ايچون علو مكانت ثابتدر حقده هيمانلرندن وغيردن
غيبوبتلرندن اوترى آدمه سجده ايله مأمور اولمدقلرى حيثيتله پس انلرشدت هيمانلرندن كندى نفسلرين بلمزلر
وحق تعالى آدمى خلق ايتديكنى دخى بلمزلر * پس اول ملائكه ايچون الله تعالى علو مكانت اثبات ايتدى وابليسه
خطابا ملائكهٔ عالين حقنده ديدى بن يديم ايله خلق ايتديكم شيئه سجوددن استكبارمى ايتدك يوخسه ملائكهٔ
عالين دنمى اولدك كه آنلر سجود آدم ايله مأمور اولمديلر) (فجعل العلو للملائكة فلو كان لكونهم ملائكة لدخل
الملائكة كلهم فى هذا العلو فلما لم يعم مع اشتراكهم فى حد الملائكة عرفنا ان هذا علو المكانة عند الله) (پس الله
تعالى (ام كنت من العالين) قولى ايله علوى ملائكه ايچون ايلدى * پس اكر ملائكه ايچون علو آنلره ملائكه
اولدقلرندن اوترى اوليدى ملائكهنك كليسى بو علوده داخل اولوردى * پس وقتا كيم امر علو جميع ملائكه
عام اولمدى ملائكه حدنده جملهسنك اشتراكى وجوديله * حقيقة بزه معلوم اولديكه بو علو عند الله علو مكانتدر
يعنى وجود حقده استغراق وهيمان مرتبهسنك علويدر * پس بونلرك علوى علو ذاتى دكلدر علو اضافيدر ورتبيدر
آنكچون ملائكهٔ عالينه تخصيص اولندى علو مكانتده ملائكهٔ رحمن ايله اشتراكى موجود ايكن زيرا ملائكهٔ
رحمن سجود ايله مأمور اولديلر وبونلر سجود ايله مأمور اولمديلر حقده هيمانلرندن اوترى پس بونلر ايچون علو
مكانت ثابت اولدى) (وكذلك الخلفاء من الناس لو كان علوهم بالخلافة علوا ذاتيا) (لكونهم انسانا) (لكان
لكل انسان فلما لم يعم عرفنا ان ذلك العلو للمكانة) (وناسدن خلفا دخى ملائكهٔ عالين كبيدر اكر خلافت ايله
بونلرك علوى علو ذاتى اوليدى آنلر انسان اولدقلرندن اوترى البته هر انسان ايچون بو علو حاصل اولوردى پس

وقتا كيم بو علو جميع افراد انسانه عام اولمدى * تحقيق بزه معلوم اولديكه خلفانك علوى مكانت ايچوندر يعنى
مرتبه ايچوندر واول مرتبهٔ خلافتدركه جميع اسماء الهيه وصفات وجوبيهٔ حقيهيى ونسب كونيه وصفات
امكانيهٔ خلقيهيى جامعهدر آنكچون اول مرتبهده متعين اولان خليفه صورت حق ايله صورت عالم اوزره
ظاهردر پس اكر ملائكهٔ عالين ايچون ثابت اولان علودر * واكر خلفاء بشر بين ايچون حاصل اولان علودر
علو مكانتدر * يعنى بر مرتبهنك علويدر علو جعلى وعلو اضافيدر علو ذاتى حقيقى دكلدر وعلو ذاتى وحقيقى ذاتى
ايله عالى اولان حق ايچون ثابتدر پس علو مكانتده واقع اولان اشتراك معنويدن حقك علوى متميز اولدى علو
ما سوا ارك مكانى اولسون وكرك مكانتى * نسبى واضافى اولديغى شيخ رضى الله عنه بيان ايتدكدنصكره حقك
علو ذاتيسى بيانته شروع ايتدى) (ومن الاسماء الحسنى العلى) (وحقك اسماء حسناسندندر على اسمى (على من
وما ثم الا هو فهو العلى لذاته) (الاستفهام بمعنى الانكار وفى بعض النسخ عمن يعنى حق على درولكن كيمك اوزره
على در وحال بوكه وجودده آندن غيرى وجود يوقدر پس حق لذاته على دريعنى حقك علوى خلقه نسبت ايله
اضافى ونسبى دكلدر زيرا حقيقتده آندن غيرى وجود يوقدر ولكن آنك علوى ذاتيدر يعنى اسماء صفتدن
عالى اولان علو ذاتيدر) (اوعن ماذا) (وبانه شيدن على در) (وما هو الا هو فعلوه لنفسه) (وحال بوكه اول شئ
حقك هويتندن غيرى دكلدر پس حقك علوى كندى نفسى ايچون واقع اولوركه حقيقتيله غيردن غنيدر
زيرا جميع اشيانك عينيدر وعلوعن ايله تعديد ايدرا آنده معناى ارتفاع اولديغندن اوترى وعلى ايله تعديد ايدر
آنده معناى غلبه اولديغندن اوترى پس حقك علوى اضافى دكلدركه اكا على ايله عن داخل اوله آنك علوى
ذاتيدر على بذاتهدر) (وهو من حيث الوجود عين الموجودات فالمسمى بالمحدثات هى العلية لذاتها) (وحق
وجود حيثيتيله موجوداتك عينيدر زيرا آنك وجودندن غيرى وجود يوقدر پس محدثات ايله مسمى اولان
اشيا لذاتها عليه در زيرا الذاته على اولان وجود حقك عينيدر ولكن حق اشيانك عينى اولديغى اعتبار اوزره
انكچون ثابت اولان علوى ايله ذات مطلقهنك علوى بيننده فرق واردر زيرا حق جميع اشيانك عينى اولديغى
حيثيتله انك علوى جميع اشيانك صورنده اسماسيله ظاهر وجميع صورى محيط اولمسيدر وذات مطلقهسنك
علوى كثرت اسمائيهدن عالى اولمسيدر زيرا اسماء الهيه كه نسب ذاتيهدر ذات احديتده مستهلكهدر) (وليست
الا هو فهو العلى لا علو اضافة) وحال بوكه محدثات حقك هويتندن غيرى دكلدر پس حق موجوداتك عينى اولمق
اعتبارى اوزره على لذاتهدر علوى ذاتيدر اضافى دكلدر نته كيم موجودات حقك غيرى اولديغى اعتبار اوزره
مكان ومكانت ايله علو اضافى ايله عليهدر علو ذاتيله دكلدر) (لان الاعيان التى لها العدم الثابتة فيه ما شمت
رائحة من الوجود) (بو قول وليست الا هو قولى ايچون تعليلدر يعنى محدثات حقك هويتيدر والثابتة قولى
منصوبدر اعيان ايچون صفت اولمق اوزره وفيه ضميرى عدمه راجعدر وحقه راجع اولمق دخى جائزدر زيرا
شول اعيان كه آنلر ايچون عدم واردركه آنلر اول عدمده ثابتهدر * وجوددن بر رايحهيى استشمام ايتمديلر پس
موجودات ومحدثات ايله مقول عليه اولان شئ عدمده ثابته اولان اعيانك مراياسنده تجلى الهينك اعيان
حسبيله ظاهر اولوب مرئيه اولمسى صوريدر (فهى على حالها) پس اعيان نه عدميت ذاتيهسى اولان حالى
اوزره ثابتهدر واعيان صورنده متعين اولان وجود حقدر * زيرا اعيانك ذواتى عدمدن غيرى برشئ اقتضا ايتمز
مع تعداد الصور فى الموجودات والعين واحد من المجموع فى المجموع فوجود الكثرة فى الاسماء وهى النسب
وهى امور عدمية وليس الا العين الذى هو الذات فهو العلى لنفسه لا بالاضافة) يعنى اعيان عدميت اصليهسى
اوزره ثابتهدر موجوداتده تعداد صور ايله وحال بوكه مجموع موجوداتدن ظاهره اولان عين مجموع
موجوداتده متعينه اولان واحدهدركه اعيان معدومه حسبيله متعينه وصور موجوداتيله ظاهره اولوب
متعدده اولدى * پس كثرتك وجودى اسماده در * واسما نسبدر ونسب امور عدميهدر * پس وجودده ذات
اولان عين واحددن غيرى يوقدر * پس حق على لنفسهدر آنك علوى ذاتيدر اضافت ايله دكلدر يعنى صور
موجودات مراياى اعيان ثابتهده عين واحده اولان ذات واحدهنك تجليسندن متعينه وظاهره در * پس
اعيان نه عدميت اوزرهدر واعيان ثابته مراياسنده ظاهره اولان صور موجوداتده متجلى اولان عين
واحدهدركه هر عينده محل حسبيله ظاهرهدر * پس جميع صورده ذاتيله على در مع فهى على حالها قولنك

متعلق اولان ثابتة قولنه متعلقدر)(فما فى العالم من هذه الحيثية علو اضافة لكن الوجوه الوجودية متفاضلة)(پس بو حيثيتله عالمده علو اضافت يوقدر علو ذاتيدر زيرا موجوداتده متعدده اولان صور اعيان معدومه مراياسنده وجود واحدك ظهور وتجليسيدر * پس جميع صورده ظاهر اولان وجود واحددر ولكن آنك مظاهرى اولان اعيان معدومه حسبيله ظاهره اولان وجوه وجوديه كه وجودات اضافيه در متفاضله در)(فعلو الاضافة موجود فى العين الواحدة من حيث الوجوه الكثيرة لذلك نقول فيه هو لا هو انت لا انت)(پس علو اضافت عين واحده ده وجوه كثيره حيثيتله موجوددر زيرا وجوه برى برندن متفاضله در علو ذاتى موجوداتده موجود اولديغى كبى حق موجوداتك عينى اولديغى حيثيتله بو اجلدن اونى بز عالمك حقنده ديرز بحسب الحقيقة عالم حقدر زيرا حقك وجودى عين كاندر * وتعينده انحصار حسبيله عالم حق دكلدر * وكذلك بحسب الصورت انت ديرز وبحسب الحقيقه لا انت ديرز زيرا وجود واحدك هر موجودده ظهورى اعتبار اولندقده عين كاندر ظاهر وباطندر پس هو ولا انت دينلور * واما وجود واحد اعيان معدومه حسبيله صور مختلفه ايله ظاهر ومتعين واعيانك استعدادات غير مجعوله سى حسبيله مقيد ومنصبغ ومتلون اولديغى اعتبار اولندقده لا هو وانت دينلور زيرا وجود مقيد جميع وجوه ايله مطلقك عينى دكلدر پس انكيچون عين واحده ده وجوه كثيره حيثيتله علو اضافت موجوددر)(قال الخراز وهو وجه من وجوه الحق ولسان من السنة ينطق عن نفسه بان الله لا يعرف الا بجمعه بين الاضداد فى الحكم عليه بها)(ابو سعيد خراز رحمة الله عليه اخبار ايلدى وحال بو كه خراز وجوه حقدن بر وجهدر * وآنك السنه سندن بر لساندر كندى نفسندن نطق ايدركه تحقيق الله تعالى بيلنمز الا آنى اضداد بينده جمع ايتمكله اضداد ايله آنك اوزره حكم ايتمكده ابو سعيد خرازه الله تعالى بى نه شئ ايله بيلدك ديديلر * پس كنديسى اضدادى جامع اولان حقك صورتى اوزره اولمغله جواب ويروب ايتديكه بجمعه بين الاضداد يعنى اضداد بينده آنى جمع ايتمكله يعنى اضداد ايله آنك اوزره حكم ايتمكده انى جمع ايتمكله زيرا هويت الهيه جميع اسماء متقابله وصفات متضاده جمعينك احديتيدر پس حقايق متشاكله واشياء متقابله دن برشئ آنك ضدى دكلدر بلكه احديت جمعيه ايله جميع اضداد وانداديجامعه در پس حق جمع جميع اضداد ايله بيلنوركه جميع اضداد ايله محكوم عليه در وخراز كندى نفسندن نطق ايتمسى ايكى وجه اوزره در بر وجه بودركه خراز صفات الهيه متقابله ايله متصف اولوب صفات متضاده بى كندى نفسنده مشاهده ايتمكله اضداد ايله حق اوزره حكم ايدر وبر وجه دخى بودركه خراز وجوه الهيه دن بر وجه والسنه حقانيه دن بر لسان اولمغله آنك مظهرنده آنك لسانى ايله حق تعالى بى اضداد بينده جمع ايتمكله كندى نفسى اوزره آنلر ايله حكم ايدر وينطق عن نفسه قولى وجه مشروح اوزره قال الخراز قولندن بدل اولور وخراز قولندن حال اولمق دخى جائزدر * يعنى خراز ديدى كندى نفسندن نطق ايتديكى حالده)(فهو الاول والآخر والظاهر والباطن فهو عين ما ظهر وهو عين ما بطن فى حال ظهوره وما ثم من يراه غيره وما ثم من يبطن عنه فهو ظاهر لنفسه باطن عنه وهو المسمى ابا سعيد الخراز وغير ذلك من اسماء المحدثات)(وبعض نسخه ده وغيره واقع اولدى پس حق اول وآخر وظاهر وباطندر * پس حق ظاهر اولان شيئك عينيدر ودخى حق باطن اولان شيئك عينيدر ظهورى حالنده ووجودده اندن غيرى بر احد يوقدر كه ظاهر اولدقده انى كوره يعنى اندن غيرى وجودده ظاهر يوقدر بو تقدير اوزره يراه قولنك فاعل ضميرى من قولنه وايكى مفعول ضميرى حقه راجع اولور ووجودده بر احد يوقدر حق اندن باطن اوله * پس حق كندى نفسنه ظاهر اولور كندى نفسندن باطن اولور يعنى حق ظاهر اولدقده كندى نفسنه ظاهر اولور وكندى نفسى آنى مشاهده ايدر وباطن اولدقده ظاهر اولان كندى نفسندن ينه كندى نفسى باطن اولور يعنى صور موجوداتده متعين اولان وجودندن لا تعين واطلاق حيثيتله باطن اولور وابو سعيد خراز ايله واسماء محدثاتدن آنك غيرى ايله مسمى اولان حقدر يعنى حقيقت حيثيتله باطن اولور ووجوه الهيه دن بر وجه در تعين حسبيله ووجودده اندن غيرى بر احد يوقدر الا بو قدر واردركه وجوه متفاضله ومتفاوته در اسمانك انلرده ظهورى وانلردن بطونى حسبيله واحكام وجوب ايله احكام امكانك بعضيسى بعض اوزره غالب اولمغله بعضيسنده وحدت وبعضيسنده كثرت وبعضيسنده روحانيت وبعضيسنده جسمانيت غالبه اولمغله)(فيقول الباطن لا اذا قال الظاهر انا ويقول الظاهر لا اذا قال

الباطن انا وهذا فى كل ضد والمتكلم واحد وهو عين السامع)(وجوه اعتباريله شيخ رضى الله عنه بونده باطن ظاهرك ضدى وظاهر باطنك ضدى اولديغن بيان ايدر * يعنى ديك اولور * پس باطن لا ديرچنكم ظاهر انا ديسه وظاهر دخى لا ديرچنكم باطن انا ديسه زيرا ظاهرك حكمى باطنه مخالفدر وباطنك امرى ظاهره مغايردر ظاهر كثرت وباطن وحدتدر * پس ظاهر كثرتى اظهار ايتدكده باطن وحدتى ايله اكا مخالفت ايدر وباطن وحدتى اظهار ايتدكده ظاهر كثرت ايله اكا مقابله ايدر وبو مضادة هر ضدده ثابتدر وحال بوكه متكلم واحددر ظاهر وباطنده وجميع اضدادده * ومتكلم وسامعك عينيدر * پس شئ واحد متكلم وسامعدر وظاهر وباطندر ولكن وجوهده تفاوت حسبيله برى برينك ضديدر * پس شئ واحد متكلم وسامع اولديغن شيخ رضى الله عنه قول نبى عليه السلام ايله استشهاد ايدر)(بقول النبى عليه السلام ان الله تجاوز عن امتى ما حدثت به انفسها ما لم يتكلم او يعمل)(بو حديث امت محمد عليه السلامك مغفرتى حقنده دركه جوارح جسمانيه لرندن ظاهره وقواى باطنه لرندن صادره اولان ذنوبلرى غفر اولنور يعنى نبى عليه السلام ديركه الله تعالى بنم امتم ذنوبندن تجاوز ايتدى وانلرك نفسلرى ذنوبدن تحديث ايتدكلرى شيئى دخى غفر ايتديكه اول ذنب انلردن تكلم ايله ويا عمل وفعل ايله صادر اولمدى واول حديث نفسانيدركه نفس آنك انيانى ايله بر شخصه خطاب ايدوب امر ايدر واندن بر صارف آنك فعلندن انى نهى ايدر وفعلده تردد ايتمكده نفسك احكامى اختلافنى عالمدر)(فهى المحدثة السامعة حديثها العالمة بما حدثت به نفسها)(پس نفس كندى حديثنى محدثه وسامعه در ونفس نه شئ اكا تحديث ايدر ونه شئ اكا امر ايدر عالمه درز براهر كسك نفسى تحديث ايتدكده اول حديثى سامعه در ونفسى اكا تحديث ايتديكى شيئى عالمه در)(والعين واحدة وان اختلفت الاحكام ولا سبيل الى جهل مثل هذا فانه يعلمه كل انسان من نفسه)(وحال بوكه عين واحده در واكرچه كيم احكام مختلفه اولديسه وبونك امثالى شيئك جهلنه سبيل يوقدر زيرا انسان كندى نفسندن بونى عالمدركه نفسى محدثه در وحديثنى سامعه در وعالمه در وبونك جهلنه سبيل يوقدر * پس انسان نفسيله عين واحده در ونفسك احكامى ايله متكثره ومتعدده در * پس نفسك احكامى مختلفه ومتضاده اولمغله انك معرفتى احكام مختلفه بينده جمع ايتمكله حاصله اولور)(وهو صورة الحق)(وانسان حقك صورتيدر * پس حق ذات ايله واحددر نسب واضافات متقابله واسما وصفات متضاده ايله كثيردر * پس انك معرفتى اضداد بيننى جمع ايتمكله حاصله اولور)(فاختلطت الامور وظهرت الاعداد بالواحد فى المراتب المعلومة فاوجد الواحد العدد وفصل العدد الواحد وما ظهر حكم العدد الا بالمعدود)(يعنى عين واحده تعينات ايله متكثره ومراتب ايله متكرره اولدى * پس امور مختلطه اولدى ومراتب معلومه ده اعداد واحد ايله ظاهره اولدى * پس واحد عددى ايجاد ايلدى وعدد واحدى تفصيل ايلدى وعددك حكمى ظاهر اولمدى * الا معدود ايله (امدى) مراتب معلومه ده واحد ايله اعدادك ظهورى بودركه واحد اولكى مرتبه سنده واحددر ومرتبهٔ ثانيه ده عشره در ومرتبهٔ ثالثه ده مائه در ومرتبهٔ رابعه ده الفدر وبو مراتبدن هر بر مرتبه مرتبهٔ كليه دركه احاد وعقود بسائطنى حاويه در مثلا اشخاصى محتويه اولان انواع كبى وانواعى محتويه اولان اجناس كبى * پس واحد مرتبهٔ اوليده يچنكم صورت اخراده تجلى ايتسه اثنين ايله تسميه اولنور واثنين واحد ايله واحددر جمعا وواحد عدد دكلدر وهيئت اجتماعيه واحده در واثنين ايله مسمى اولان مجموع دخى عدد واحددر * پس صورت واحده در ومادده دخى واحده در مجموع دخى واحددركه كثرت صورتنده تجلى ايلدى * پس واحد عددى ايجاد ايلدى صورتنده تجلى ايتمكله وثلثه دخى بويلجه در احد واحد واحددر وواحديتده حكمى اثنينك حكمى كبيدر وتسويه ورابعه واحدك بسائطنده ومرتبهٔ اوليده تعيناتنده حكمى دخى بويلجه در ويچنكم واحد مرتبهٔ ثانيه ده تجلى ايتسه عشره ايله تسميه اولنور وعشره دخى صورة ومادة ومجموعا واحددر * پس واحد جميع مراتب عدد ايله وعددك اسماسيله وصور اعداد ايله ومراتب تجليات ايله مسمادر * پس واحد اثناندر اثنان عدد واحد اولديغى حيثيتله اثنينك ثانيسيدر وكذلك واحد ثلثه در عدد واحد اولديغى حيثيتله وثلاثه نك ثالثيدر وكذلك اربعه در ورابع اربعه در (قال الله تعالى ما يكون من نجوى ثلاثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا هو سادسهم ولا ادنى من ذلك ولا اكثر الا هو معهم) پس واحد عددى موجد در وعدد واحدى مفصلدر وهر يچنكم سن عددى تفصيل

ابتسك تحليل وتحقيق قتنده صور تعيناتده ومراتب تجلياتده متجلى اولان واحددن غيرى برشئ بوله مزسن
ورقتاكيم عدد نسبت تعينه اولديسه كه واحده تجليات وتعيناتده عارضه اولور * پس عدد معدود ايله متعين
اولور واولدخى واحد حقيقيدركه اندن غيرى برشيئك حقيقتى يوقدر وتعدد وتعين وتجلى ولاتعدد ولاتعين
ولاتجلى انكله متحققدر * پس اكرحق احديت ذاتيه صورتنده تجلى ايدجك اولورسه) (كان الله ولم يكن معه
شئ) مرتبه سى اولور واعداد اسمائيه وصفاتيه غيرمتناهيه انده باطنه اولور واحده نصفيت وثلثيت وربعيت
ايله سائرنسب عدديه غيرمتناهيه نك بطونى كبيدر زيرا بونلر ظاهره اولمز الاعدد ايله مع هذا عدد ايله بونلر
متمايزه درواكرحق صور تعيناتده ومراتب تجلياتده تجلى ايدجك اولورسه عددى وكثرتى اظهار ايدر
وازواج وافرادى انشا ايدر * پس بوتقديراوزره بوصور تعينات وجود واحد حقك مراتب تنزلاتيدر (وليس
فى الوجود الاهو) (والمعدود منه عدم ومنه وجود) (ومعدودك بعضيسى عدمدر وانك بعضيسى وجوددر
يعنى معدودك بعضيسى خارجده معدوم اولور وبعضيسى موجود اولور زيرا عدم محض عين ايله غيبده
عدمدر خارجده وتعلقده انك وجودى يوقدر) (فقد يعدم الشئ من حيث الحس وهو موجود من حيث
العقل فلابد من عدد ومعدود) (پس وقت اولوركه برشئ من حيث الحس معدوم اولور وحال بوكه من حيث
العقل اول شئ موجوددر مثلا واحده نصفيت وثلثيت وسائرنسب كبى تعقلده اعتبار اولندقده خارجده
معدومه وعقلده موجوده اولور بلكه شئ واحدآن واحدده خارجده معدوم وموجود اولور زيد موجود
فى الدار معدوم فى السوق كبى پس عدد ايله معدوددن لابدر يا خارجده وياعقلده) (فلابد من واحد ينشئ
ذلك فينشأ بسببه) پس واحددن لابدركه عددى انشاد وايجاد ايليه * پس عدد واحدك سببيله حادث وظاهر
اولور ينشئ جمله سى واحدك صفتيدر وذلك عدده اشارتدر فينشأ ضميرى عدده راجع اولور وبسببه قولنده
باء صاحبت ايچوندر) (وان كان كل مرتبة من العدد حقيقة واحدة كالتسعة مثلا والعشرة الى ادنى والى اكثر
الى غيرالنهاية) (اكرچه كيم مراتب عدددن هر برمرتبه حقيقه واحده دركه اول مرتبه مرتبه اخرادن اول
حقيقت ايله متميزه در تسعه وعشره كبى ادنايه يعنى تسعه دن اثنانه وارنجه والى غيرالنهايه اكثره وارنجه كه
عشره نك ما فوقنده اولان مراتبدر (ماهى مجموع) اول حقيقت واحده اولان هر برمرتبه مجموع مراتب دكلدر
زيرا مجموع مشتركدر مختلفة الحقايق اولان جميع مراتب بيننده وهر برمرتبه كندى حقيقتيله مرتبه اخرادن
متميزه در وبوتقدير اوزره وان كان قولنده ان مبالغه ايچون اولور وبعض نسخه ده فان كان واقع اولدى * پس
ان شرط ايچون واقع اولور وشرطك جوابى محذوف اولور شرط ثانينك جوابى اكا دلالت ايتديكندن اوترى
اى فالحقايق مختلفة * پس ماهى مجموع قولى حقيقت ايچون صفت واقع اولور وجائزدركه ماهى مجموع قولى
شرطك جوابى اوله زيرا جنكم جمله اسميه شرطك جوابى واقعه اولديسه كوفيين قتنده اندن فانك حذفى
جائزدر شاعرك) (من يفعل الحسنات الله يجزبها) (قولى كبى وبعض نسخه ده) (فان لكل مرتبة) (واقع
اولدى) (ولا ينفك عنها اسم جمع الاحاد) (ودخى اول حقيقت واحده اولان هر برمرتبه دن جمع احاد اسمى
منفك اولمز مجموع احاددكل ايكن ولا ينفك جمله سى ماهى مجموع جمله سنه معطوفدر) (فان الاثنين حقيقة
واحدة والثلاثة حقيقة واحدة بالغا ما بلغت هذه المراتب وان كانت واحدة فما عين واحدة منهن عين ما بقى)
وان كان مرتبة حقيقة واحدة) (قولى ايچون تفصيل وبياندر * يعنى ديمك اولور زيرا تحقيق اثنين حقيقت
واحده در وثلثه دخى حقيقت واحده در بو يله درسن بالغ اولديغك حالده شول شيئه كه بومراتب اكا بالغه اولدى
واكرچه كيم اعداددن هر برمرتبه حقيقت واحده اولديسه حقيقت عدديه اولديغى حيثيتله * پس انلردن عين
واحده اعياندن باقى اولان شيئك عينى دكلدر هر برمرتبه كندى حقيقتيله سائر مراتبدن متميزه در مثلا اثنين
اولان حقيقت واحده ثلاثه اولان حقيقت اخرادن متميزه در زيرا اثنين ايكى واحددن مركبدر وثلثه اوچ
واحددن مركبه در * پس هر برحقيقت حقيقت اخرانك عينى اولمدى وجمع احاد اسمى دخى انلردن منفك
اولمدى زيرا اثنين ايكى واحدى جمع ايدر وثلثه اوچ واحدى جمع ايدر * پس بوتقدير اوزره وان كانت قولنده
ان مبالغه ايچون واقع اولور وشرط ايچون اولمق دخى جائزدر * پس فما عين واحدة قولى شرط ايچون جواب
واقع اولور وان كانت قولنك اسمى اولان ضمير مستتر كل مرتبة قولنه عائد اولور وواحدة قولى منصوبدر كانت

قولنك

قولنك خبريدر وماليس معناسنه در * وعين اول مرفوعدر مانك اسميدر وعين ثانى منصوبدر مانك خبريدر
فالجمع يأخذها) (پس جمع احاد جميع مراتب اعدادى اخذ ايدر وجميع اعداده صادقدر جنسك انواعنه
صدقى كبى مثلا حيوانك انسانه وفرسه صدقى كبى) (فنقول بها منها) صيغهٔ متكلم ايله پس حقيقت واحده
اولان هر برمرتبه نك احديتى ايله بز قائلز اول مرتبه دن كه اول مرتبه احاد معينه دن جمع معيندر وهيئت
اجتماعيهٔ خاصه در يعنى صورت نوعيه دركه انكله جميع مراتبه مخالفه در) (ونحكم بها عليها) (صيغهٔ متكلم
ايله ودخى حقيقت واحده اولان هر برمرتبه نك احديتى ايله بز انك اوزره حكم ايدرز مراتب اعداددن *
مثلا اثنين حقيقتك احديتى ايله بز قائلز واحد ايله واحددن اولان انك حقيقتنده يعنى واحد ايله واحددن
معينه اولان اثنين حقيقتى احديت اوزره در ديرز وا حديت ايله آنك اوزره حكم ايدرز زيرا حقيقت واحده در
وسائر مراتب دخى بونك كبيدر فنقول ونحكم قولى صيغهٔ غيبيه ايله جائزدر ونضمير جمع احاده راجع اوله يعنى
مراتب اعداد حقايقندن جمع احاد اسمى زائل اولميجق پس جميع اعداد حقايق ايچون جنس كبيدركه انلرى
جمع واخذ ايدر وجميعسنه متناولدر وجميعسى اوزره صادقدر جنسك كندى انواعنه صدقى كبى * پس جمع
احاد كندى حقيقت جامعه سندن اول مراتب ايله قائلدر واول حقيقت ايله انلر اوزره حاكمدر يعنى هر برمرتبه يه
شئ اقتضا ايدرسه جمع احاد انى اعطا ايدر وانكله اول مرتبه اوزره حكم ايدر بوتقدير اوزره موضعنده
بها ضميرى جمع احاد حقيقتنه راجع اولور ومنها وعليها ضميرى مراتبه عايد اولور وجميع ضماير مراتبه عايد اولمق
جائزدر يعنى جمع احاد حقيقت جامعه سيله مراتبدن هر برمرتبه ايله قائلدر اول مرتبه دن يعنى
آنك مقتضاسى اوزره وهر برمرتبه ايله حاكمدر اول مرتبه اوزره اول مرتبه اعطا ايتديكى حكم ايله) (وقد ظهر
فى هذا القول عشرون مرتبة) (وتحقيق بوقولده يكرمى مرتبه ظاهر اولدى مثلا واحددن تسعه يه وارنجه
مراتب احاددر اندنصكره عشره ايله عشروندركه عقد خاصك اسميدر وثلثون واربعون وخمسون وستون
وسبعون وثمانون وتسعون ومائة والف كبى پس بويكرمى مرتبه دن هر برمرتبه ايچون حقيقت واحده
ثابته دركه حقيقة اخرى اولان صورت نوعيه دن متميزه در وجمع آحاد اسمى جميع مراتب عدده شاملدر
وجميع مراتبانده مشتركدر واحددن غيرى زيرا واحدده تركيب يوقدر وواحد عدد دكلدر ووجودده
انكيچون مرتبهٔ خاصه واردركه جميع عددك اصلى ومنشئيدر) (فقد دخلها التركيب) (پس يكرمى مرتبه اولان
جميع مراتب عدده تركيب داخل اولور وجمع احاد اسمى هر برينه صادق اولور ومراتب عدددن هر برمرتبه
ايچون حقيقت واحده ثابته اولوركه انكله حقيقت اخرادن متميزه اولور وجميع مراتب اكرچه كيم واحده در
جمع احاد اسمينك انلره شمولى اعتبار يله واما انلردن عين واحده مثلا اثنين كبى اعيان عدد مراتبندن باقى اولان
اعيانك عينى دكلدر زيرا واحدك بردفعه تكريرى ايله سائر اعيان عدددن متميزه در وسائر مراتب دخى
بويله در ودخلها ضميرى عشرون مرتبة قولنه راجعدر وكل مرتبة قولنه راجع اولمق جائزدر ولكن واحد
مراتب عدددن دكلدر نهايت عددك منشئ اولمغله ايراد اولندى بوندن اوترى قد دخلها التركيب ديدى
وديمدى فان جميع المراتب مركبة وبو اعتبار اوزره مرتبة عشرون قولندن تميز واقع اولور وبروجه ايله شيخ
رضى الله عنه وقد ظهر فى هذا القول عشرون مرتبة قولى ايله آنك مدعاى مذكوره سنه ضرب مثل ايدريعنى
بوقولده مرتبه عشرون اوليجق * پس احاددن مركب اولان عشروندن حقيقت احديهٔ جمعيه ظاهره اولور
وبوحقيقت اكرچه كيم بواحاد معينه جمعينك احديتى اولديسه واحاد معينه دن حاصله اولديسه ولكن
حقيقت واحده در مسماى ظاهر حيثيتيله واحددر بوهيئت اجتماعيهٔ معينه ده پس عشرون مرتبهٔ عشراتده
ظاهره اوله هيئت جمعيهٔ احديه حقيقتنك اسميدر اسم علم كبى وامهات مراتب عدد درتدر وانك بسائط
تركيبيهٔ نسبيه سنه نهايت يوقدر فقد دخلها التركيب يعنى عشرون مرتبة ديديكمز زمانده پس برمرتبهٔ
واحده نك حقيقتنده ديرزكه عشروندر يكرمى مرتبه دن مركبه در * پس عشرون ايله مسمى اولان بومرتبهٔ
واحده كندى بسائطنك حقايقنى مشتمله اولديكه واحددن عشرونه وارنجه اولان بسائط اعداددر * پس
لجنكم برحقيقت عشرينيه يه اشارت ايتسك * پس برديرزكه اول حقيقت واحده در زيرا مراتب اعداددن
باقى اولان حقايق واعيانك عينى دكلدر زيرا باقى اولان مراتب اعدادى عشروندن غيرى اسماء ايله تسميه

ایدرسن مثلا عشرونك تحتنده اولان مراتب اعداد تسعة عشر وثمانية عشر وسبعة عشر واحده وارنجه وآنك
فوقنده اولان مراتب اعداددن دخی ثلثون واربعون کبی هر بر عقد عشرون اسمندن غیری براسم خاصله
مسمادر وحقایق اعداددن هر برحقیقت نفسنده واحده در* پس مجرد سنك عشرون قولك ایله متحقق
اولورکه عشرون ایله مسمی اولان حقیقت احدیهٔ جمعیه اکرچه کیم مراتب اعداددن مرتبهٔ واحده در
ولکن آنك وحدتی وحدهٔ جمعیه در زیرا واحد واحد اولدیغی حیثیتله جمع اولمز برآحاددن حاصل دکلدر*
پس بو عقوددن هر برعقدی وحقایق عددیه دن هر برحقیقتی جمع آحاد اسمی اخذ ایدرکه جمله سی انده
مشترکدر وکلیسنه ترکیب داخل اولورکه هر بریسی انکله آخردن متمیز اولور وبو اعتبار اوزره عشرون
مرتبة قولنده مرتبة قولی عشرون قولندنکه ظهر قولنك فاعلیدر حال واقع اولور)(فما تنفك تثبت عین ما هو
منفی عندك لذاته)(پس سنك قتکده لذاته منفی اولان شیئك عینینی سن اثبات ایتمکدن منفك اولمزسن یعنی
مراتب اعداددن هر برمرتبه حقیقتیله بری برندن متمیزه در وبریسی ایچون ثابت اولان حکم آخردن
منفیدر* پس هر بریسی حقیقت واحده ومرتبهٔ واحده اولدیغی حیثیتله اسم جمع آحادانلری جامع اولدیغی
اعتباریله حقایقدن هر برحقیقت حقایق اخرانك عینی اولور مثلا بز دیرزکه واحد اعداددن باقی اعدادك
غیریدر زیرا انلر عدددر وواحد عدد دکلدر منشئ عدددر وسائر اعداد ایچون دیرزکه انلردن هر بریسی عدددر
وهر بریسی ایچون حقیقت نوعیه واردرکه حقیقت اخرانك غیریدر زیرا اثنین برنوعدر ثلثه نك واربعه نك
وسائر اعدادك غیریدر وثلثه دخی بویله در ودخی اول اعداد ایچون دیرز انلر جمع آحاددر* پس بو اعتبار ایله
هر بریسی آخرك عینی اولور* پس هر برمرتبه تمایز حقایق ایله مرتبهٔ اخرانك عینی اولدیغی سنك قتکده لذاته
منفی ایکن جمع آحاد اعتباری ایله انك عینی اولدیغنی سن اثبات ایدرسن واعتبار ثانی اوزره فما تنفك تثبت
عین ما هو منفی عندك لذاته قولندن مراد یعنی تحکم سن عشرین دیسك پس عددی اثبات ایدرسن واحدیتی
نفی ایدرسن وتحکم مرتبه یی ویا حقیقتی ملاحظ اولدیغك حالده سن عشرین دیسك پس عقد معینك حقیقی
احدیتنی سن اثبات ایدرسن وعددی نفی ایدرسن زیرا احدیت حقیقه ویا مرتبه ویا عقد انده عددك تعقلنه
متوقف دکلدر* پس بو تقدیر اوزره سن اثبات ایتدیککك شیئك نفیندن ونفی ایتدیککك شیئك اثباتندن منفك
دکلسن جهتین مختلفتین ایله زیرا شول عدد که عقد وعددیه دن برعقدك حقیقتی انی مشتملدر منفیدر* اول
حقیقتك احدیتندن اول حقیقت جمع معین اولدیغی حیثیتله وکذلك هر عقد معینده براحدیتی اثبات
ایدرسن که عدددن منفیه در عدد اولدیغی حیثیتله* پس تحکم سن تعیین ایدرسن تحقیق عقد واحدی اعداد
مجموعه نك جمله سی اوزره تعیین ایدرسن پس اول عقد واحددر عقود متعدده متعینه متناهیه آحادی مشتملدر
وتناهی داخل اولمز الاعقد معین اولدیغی حیثیتله واحدیت بذاته فوقنده وتحتنده معینه اولان عقود ایچون
منشأ اولدیغی اعتبار ایله جمیع عقودی محیطه در)(والله من ورائهم محیط)(ومن عرف ما قررناه فی الاعداد
وان نفیها عین ثبتها)(وبرکمسنه اعداده بو تقدیر ایتدیکمز شیئی عارف اولسه که تحقیق اعیانك نفیی انلرك
عین ثبتیدر یعنی عارف اولسه که واحد مراتب متعدده متعینه اولان اعدادی منشیدر تجلیاتی وتعیناتی
ایله* پس واحد کثیرا ایله تسمیه اولنور مراتب ظهوراتنده تجلیات وتعیناتك تعددی اعتباریله* پس تعدد
واحدك نعتیدر مراتب شیئده انك نعتی اعتباریله حقیقتی اعتباریله واحد اولدیغی حیثیتله دکلدر وهر کثیر
واحددر حقیقت واحدهٔ معینه وحدانیت اولدیغی حیثیتله واحد دکلدر ترکیب حیثیتیله وواحدیتی هر عدددن
نفی ایتمك انکچون عددی اثبات ایتمکدر زیرا عدد اعداددن حقیقت واحده در* پس واحد عددك اولنی
وآخرنی محیطدر وتعدد اولان جمعیتی عدددن نفی ایتمك جمعیتی انکچون اثبات ایتمکدر وهر عدد براعتبار ایله
آخرك غیریدر وبر اعتبار ایله عینیدر)(علم ان الحق المنزه هو الخلق المشبه)(من عرف قولنك جزاسیدر یعنی
عالم اولورکه تحقیق حق منزه خلق مشبهدر یعنی حقیقت احدیت اعتباریله تشبیهدن منزه اولان حق صورت
معینه ده حقك تجلیسی اعتباریله خلق مشبهدر پس صور تجلیات وتعیناتده تجلیه اولان حقیقت احدیه یه
ناظر اولان حقدر دیدی ومراتب حسبیله تعدد وتکثره ناظر اولان خلقدر دیدی واما ذوق محمدی اوزره
بزم ذکر ایتدیکمز متحقق اولان کمسنه حالت واحده ده حقدر دیدی حقیقت حیثیتیله وخلقدر دیدی تعددی

موجبه

موجبه اولان خصوصیت حیثیتیله (وان) للمبالغة) کان قد تمیز الخلق من الخالق) واکرچه کیم خلق خالقدن
متمیز اولدیسه زیرا خلق خلق اولدیغی حیثیتله خالق دکلدر خالق اولدیغی حیثیتله* زیرا خالقیتك مخلوقیتدن
تمیزی ظاهردر وحدتك کثرتدن وفردیتك زوجیتدن تمیزی کبی ولکن زوج ایله فردده وواحد ایله کثیرده
اولان عین عین واحده در وواحد حقك شانندندر احدیا حقا وکثیرا خلقا انك تعینی وظهوری* قال العارف
ابو الحسن الغوری)(سبحان من لطف نفسه فسماه حقا وکثف نفسه فسماه خلقا)(فالامر الخالق هو المخلوق
والامر المخلوق هو الخالق)(پس امر شان بودرکه خالق مخلوقدر تعین وظهور جهتیله ودخی امر وشان بودرکه
مخلوق خالقدر حقیقت جهتیله فهو هذا وهذا هو طردا وعکسا اعتبارین ایله ولکن وجود واحد حق مرتبهٔ
اولیده فعل وتأثیرده صفت خالقیتله متصف اولمغله ومرتبهٔ اخری اولان انفعال وتأثرده انفعالیه ومخلوقیتله
متعین وظاهر اولمغله شیخ رضی الله عنه)(کل ذلك من عین واحدة)(دیدی خالق ومخلوقك کلیسی عین واحده
دندر یعنی صفت خالقیه ومخلوقیه ایله ظهور وتعینك کلیسی عین واحده دندرکه منشرع صفات اولان
ذات الهیه ومرتبهٔ احدیه در ولکن عین واحده دن متعینه اولان خالقیت ومخلوقیتله عین واحده بینده
مغایره فهم اولنمغله شیخ رضی الله عنه اندن ضرب ایدوب)(لا بل هو العین الواحدة هو العیون الکثیرة)(دیدی
یعنی بحسب المراتب خالق ومخلوقده متعین اولان وجود عین واحده دن دکلدر بلکه اول وجود عین واحده در
حقیقت واحدیت الهیه اعتباریله واول وجود عیون کثیره در مراتب متعدده ده ومظاهر مستکثره ده آنك
تعینی وظهوری اعتباریله مثلا جمیع اعداد عین واحده اولان واحددن منشئه در بلکه جمله سی واحدك
عینیدر حقیقت واجمال اعتباریله وواحد مراتب متعدده ده متعینه اولان عیون کثیره در ظهور وتفصیل
اعتباریله (شعر) سبحان من اظهر ناسوته* سر سنی لاهوته الثاقب* ثم بدا فی خلقه ظاهرا* فی صورة الآکل
والشارب) (نثر) (پس وجود واحد تعینات ایله کثیر وتعینات کثیر حقیقت ایله وجود واحد اولدیغنی شیخ
رضی الله عنه ایراد ایدوب ابراهیم علیه السلامك قصه سی ایله بیان ایدر)(فانظر ماذا تری قال یا ابت افعل
ما تؤمر)(مظهر واحده ده متعین اولان وجود واحد ولد مظهرنده اولان انك تعینته خطاب ایدر* یعنی پس
سن نظر ایله نه کوررسن دیدی* پس ولد مظهرنده متعین اولان وجود جواب ایدوب ای بابا جغم سن مأمور
اولدیغك فعلی ایشله دیدی شیخ رضی الله عنه)(فانظر ماذا تری)(ابراهیمك قولنی بل هو العین الواحدة وهو
العیون الکثیرة قولندنصکره ایراد ایتدیکی اب مشفق لسانیله سکا خطاب ایدوب دیرکه)(فانظر ماذا تری)(اتری
الکل عینا واحدة او تراه عیونا کثیرة) یعنی سن کلی عین واحده می کوررسن یوخسه عیون کثیره می کوررسن
نظر ایله)(والولد عین ابیه)(وحال بوکه ولد بحسب الحقیقه والدینك عینیدرکه الولد سر ابیه والدك وحدتی
اجمالنده مخزونه اولان بعض اسرارك مقتضیاتی اولان صورت ولدیتده والدك ظهوری ووالدینك باطنی
اجمالنك تفصیلیدر* پس ولد بحسب الحقیقه والدك عینیدر اکرچه کیم تعین وتشخص اعتباریله انك غیریدر
زیرا والدك تشخصنك غیریدر وکذلك والدینك حکمی اعتباریله غیریدر)(فما رأی یذبح سوا نفسه وفداه بذبح
عظیم فظهر بصورة کبش من ظهر بصورة انسان)(پس والد منامده ولدینی ذبح ایدر کورکده کندی
نفسندن غیری کمسنه یی ذبح ایدر کورمدی وولدی صورتنده والدك ظاهره اولان نفسنه الله تعالی ذبح عظیمی
فدا ایلدی* پس کبش صورتنده ظاهر اولدی* شول کمسنه که انسان صورتنده ظاهر اولدی* یعنی صورت
کبشیه ده ظاهر اولان صورت انسانده ظاهر اولان عظمت تامه صاحبیدر انکچون ذبحی کسر ذال ایله
عظیم ایله وصف ایلدی* وحقیقت حیوانیه صورت انسانیه ده ظاهره اولدیغی کبی صورت غنمیه ایله
وصورت غیر ایله ظاهره در* پس کندی نفسندن ادون اولان شیئی کندی نفسی ایچون فدا ایتمدی زیرا ادنی
شریف ایچون فدا اولمز* پس صورت کبشده ظاهره اولان صورت انسانده ظاهر اولان عظمت صاحبیدر
پس صورت ولدده ذبح ایدر کوردیکی وصورت کبشده ذبح ایدوب فدا ایتدیکی بحسب الحقیقه کندی نفسیدر
فظهر بصورة ولد لا بل بحکم ولد من هو عین الوالد)(پس ولد صورتنده ظاهر اولدی* لا بلکه ولد حکمنده
ظاهر اولدی شول کمسنه که اول والدك عینیدر واول جمیع مظاهرده متشخص اولان وجود واحد حقیقیدر*
پس وقتا کیم والد ایله ولد صورت نوعیهٔ انسانیه ده متحد اولوب صورت انسانیه دخی والد ایله ولده وحدت

نوعیه‌سی اوزره محفوظه وباقیه اولدیسه والد ایله ولدده صورت غیریتندن اوتری شیخ رضی الله عنه اضراب
ایدوب والدیت ایله ولدیت حکمنده مغایرتی اثبات ایلدی * اگرچه کیم صورت شخصیه‌ده دخی مغایرة
موجوده‌در ولکن صورت نوعیهٔ انسانیه‌ده اتحاد اولمغله علی طریق التغلب صورت شخصیه‌ده اولان مغایرتی
ذکر ایتمیوب حکمده اولان مغایرتی رعایت ایلدی) (وخلق منها زوجها) (ونفس واحده‌دن آنك زوجنی
خلق ایلدی (امدی) ذکر اولندیغی کبی تعینات خالقیت ومخلوقیت بحسب الحقیقه عین واحده‌در وعین واحده
کثرت تعینات ایله عیون کثیره‌در ولکن عین واحده وحقیقت کلیه تحکم تعین کلی ایله متعینه اولسه انسانیت
مطلقه اولور وتعین نوعی ایله متعینه اولور وتحکم تعین جزئی ایله متعینه اولسه اشخاصدن برشخص اولور برتعین
شخصی‌سی ابراهیم وتعین آخری اسمعیل اولور وکذلك عین واحده وحقیقت کلیه صورت انسان ایله متعینه
اولوب ظاهره اولدیغی کبی نوع آخر تعینی ایله متعینه اولوب صورت کبش ایله دخی ظاهره اولدی * پس انسانیهٔ
مطلقه ایله متعینه اولان عین واحده که تعین ابراهیمی ایله متعینه‌در تعین آخر اولان اسحاقی ویا اسماعیلی
حضرت منامده ذبح ایدر کورمدی الا کندی نفسنی ذبح ایدر کوردی وعالم حسده ذبح عظیمی فدا ایتدی
الا کندی نفسنی فدا ایتدی پس حقیقت واحده اولان وجود واحد حق مراتب متعدده‌ده وتعینات متکثره‌ده
ظاهر ومتعیندر وهر برمرتبه وتعینده براسم ایله مسمادر وبرتعین ایله متعیندر که مرتبهٔ اخراده وتعین
آخرده اول اسم ایله مسمی واول تعین ایله متعین اولمدی * اما بحسب الحقیقه عین واحده‌در * پس صورت
ابراهیمده متعین اولوب ولدنی ذبح ایدر کورن ینه ولدی صورتنده متعین اولان انك وجودی وذبح عظیم
صورتنده ظاهر اولوب ذبح ایتدیکی کندی نفسیدر وآدم ایله مسمی اولوب تعین حیثیتیله بعل اولان کندی
نفسنی نکحدر صاحبه‌سی صورتنده متعینه اولدیغی حالده) (وخلق منها زوجها) (قولی ایله شیخ رضی الله عنه
حق تعالینك) (یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا
کثیرا ونساء) (قولنی مراد ایدینور زیرا بو قولدن دخی عین واحده مراتب متعدده‌ده تعین حسبیله عیون کثیره
ایله ظاهره وعیون کثیره بحسب الحقیقه عین واحده‌در * پس نفس واحده‌دن زوجنی خلق ایلدی) (فما نکح
سوی نفسه فمنه الصاحبة والولد والامر واحد فی العدد) (پس آدم کندی نفسندن غیریی نکاح ایتمدی
پس صاحبه‌سی کندی نفسندن مخلوقه‌در وابراهیمك ولدی دخی کندی نفسندن منبوثدر * پس آدم
زوجی صورتنده کندی نفسنی نکحدر وابراهیم ولدی صورتنده کندی نفسنی ذابح کوروب صورت کبشیه‌ده
ینه کندی نفسنی فدا ایتدی وامر وجود فی الحقیقه صورت عددده واحددر اگرچه کیم بحسب التعین
تعینات نوعیه وشخصیه ایله متعدددر لکن وحدت عینیه جمیع تعینات متکثره‌یی متوحده‌در) (فانظر ماذا
تری الوحدة ام الکثرة اوتری الوحدة محتجبة فی الکثرة ام تری الکثرة مستهلکة فی الوحدة اوتری الوحدة
من وجه وتری الکثرة من وجه (امدی) شویله معلوم اوله که طبیعت الوهیتك ظاهری والوهیت طبیعتك
باطنیدر وطبیعت اسماء الهیهٔ مؤثره ایچون انثی مرتبه‌سنده‌در ذکر ایچونکه جمیع صور کونیهٔ وجودیهٔ
انفعالیه‌انده ظاهره‌در بلکه اسماء الهیه دخی نفس رحمانی ایله انده متعینه‌در * پس طبیعت معقولة الوجود
اولان حقیقت واحده‌در که حقایق اربعهٔ متضاده‌یی جامعه واحکام متعدده ایله ظاهره اولوب انلرك عینی ایکن
وحدت حقیقیهٔ معقوله‌سی اوزره ثابته اولمغله وجود واحد حق ایچونکه بحسب التعین عیون کثیره ایله
ظاهره‌در وبحسب الحقیقه عین واحده‌در تکرار انك وحدتنی اثبات ایتمکیچون ضرب مثال ایدوب ایتدی)
(فمن الطبیعة ومن الظاهر منها) (پس طبیعت ایله مسمی اولان شیٔ ندر وطبیعتدن ظاهر اولان شیٔ ندر
دیو استفهام ایدر یعنی طبیعت الوهیتك ظاهر یی اولان حقیقت واحده ایکن کیفیات متضاده اصحابی
اولان اجسام طبیعیه تعینات متعدده حسبیله اندن ظاهره‌در * پس طبیعت واندن ظاهره اولان اجسام
طبیعیه بحسب الحقیقه عین واحده وبحسب التعین عیون کثیره اولدی وطبیعت واندن ظاهره اولان صور
بحسب الحقیقه حقیقت حق اولان عین احدیه‌در) (ومارأیناها نقصت بما ظهر منها ولا زادت بعدم ما ظهر)
وبز طبیعتی کورمدك که اندن ظاهر اولان شیئله ناقصه اولدی ودخی عدم ظهور ایله زائده اولدی زیرا طبیعت
کلیه‌در زیاده ونقصانی قبول ایتمز زیرا حقایق کلیه کلمات الهیه‌در که انلرده تبدیل یوقدر) (وما الذی ظهر غیرها

وطبیعتدن

وطبیعتدن ظاهر اولان شیٔ بحسب الحقیقه انك غیری دکلدر طبیعتدن وطبیعتده ظاهر اولمش صور
طبیعیه‌در) (وماهی عین ما ظهر لاختلاف الصور بالحکم علیها) (وطبیعت دخی اندن ظاهر اولان شیئك
عینی دکلدر طبیعتدن ظاهره اولان صور مختلفه اولمغله انلر اوزره واقع اولان حکم ایله * زیرا طبیعت کلیه‌دن
ظاهره اولوب متعینه اولان هر برصورت ایچون حکم خاص حاصلدر که اول صورتك غیری اولان صور
ایچون وطبیعت کلیه ایچون کلیتی حسبیله اول حکم حاصل دکلدر * پس طبیعتك حقایق اربعه‌سی اولان
حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستدن بعضیسنك مقتضاسی اوزره طبیعتدن ظاهر اولان برشیٔ اوزره اول
حکم ایله حکم اولنمز حکم آخر ایله حکم اولنور) (فهذا بارد یابس وهذا حار یابس فجمع بالیبس وابان بغیر ذلك)
یعنی طبیعتدن ظاهر اولان برشیئه اشارت ایدوب آنك اوزره حکم اولنور که بو بارد ویابسدر وشیٔ آخر ایچون
حکم اولنور که بو حار ویابسدر * پس اول ایکی شیٔ بیننده طبیعت یبس ایله جمع ایتدی زیرا یبوست ایکی شیئده
موجوده‌در وبرودت وحرارت ایله فرق ایتدی زیرا بریسی بارد وبریسی یابسدر * پس طبیعت کلیتی ایله
اندن ظاهره اولان صورك عینی اولمز) (والجامع الطبیعة) (الواو للحال وحال بوکه جمیع اضدادی جامع اولان
طبیعتدر زیرا طبیعت حقیقت واحده‌در بحسب المادة تعینی وصوری مختلفه‌در * پس طبیعت صور اوزره
اضداد ایله حکمی قبول ایدر زیرا اضدادی حقیقتیله جامعه‌در واضداده اضدادك عینیدر واما اضدادی
مادهٔ معینه‌ده علی التعیین اضداد صورتی ایله جامعه اولمز ولکن طبیعت مادهٔ کلیهٔ مطلقه اولمغله جمیع صور
متضاده‌یی قبول ایدر وجمیع صوری قبول ایتمسی علی السویه‌در برصورت تعینی صورت آخری ایله
تعیننندن اولی دکلدر * پس طبیعت حقیقتی ایله اضدادك کلیسی جامعه‌در واضدادك عینیدر) (لا بل العین
الطبیعة (یعنی صور اضداد بیننده طبیعت جامعه دکلدر بلکه صور اضدادی قابله اولان ماده‌ده صور اضدادی
مظهره اولان عین واحده طبیعتدر زیرا طبیعت حرارت وبرودت ورطوبت ویبوست اولان حقایق اربعه‌نك
مجموعیدر وطبیعتدن ظاهره اولان صوردن برصورت ایچون بو بارد ویابسدر وصورت اخری ایچون بو حار
ویابسدر دیرسن * پس صورتین متضادتینده جمع اولان یبسدر وفارق اولان حار ایله برددر وکذلك برصورت
ایچون بو بارد ورطبدر وصورت اخری ایچون بو حار ورطبدر * پس طبیعت برد ایله جمع ایتدی ورطب ویبس
ایله فرق ایتدی * پس جامع ارلان بارد طبیعت اولدیغی کبی یابس اولان دخی طبیعتدر انکیچون لا بل العین
الطبیعة دیدی زیرا کادن ظاهر اولان کادر نهایت طبیعة کلیه حرارت وبرودت ویبوست ورطوبت اولان
اضداد ایله محکوم علیهادر وطبیعتدن ظاهره اولان صوردن هر بریسی برحکم ایله محکومه‌در که صور آخری
اول حکم ایله محکومه دکلدر وطبیعت کلیه دخی کلیتی حسبیله اول حکم ایله محکومه دکلدر بلکه اول حکم
ایله محکومه اولدیغی کبی سائر احکام ایله دخی محکومه‌در) (فعالم الطبیعة صور فی مرآة واحدة) (پس
عالم طبیعت مرآت واحده‌ده ظاهره اولان صور مختلفه‌در یعنی عالم طبیعت مرآت واحده اولان طبیعتده
متضادة الکیفیات اولان صوردر * پس فعالم الطبیعة صور فی مرآة واحدة قولندن برقاچ وجه متبادردر
بروجه بودر که مراد عالم طبیعتی بیان ایتمکدر * یعنی نفس طبیعتده مجموعه اولان حقایق اربعه‌نك صوری
وبا طبیعتدن ظاهره اولان صورك طبیعته نسبتی مرآت واحده ایله اولان صورك مرآته نسبتی کبیدر
وبو دخی عین واحده اولان وجود حق مرآتنده اولان صور اسمائیه ونسب ذاتیه‌یه مثالدر وبروجه دخی بودر که
محل انفعال اولان طبیعتده نفس رحمانیده محموله اولان صور اسمائیهٔ الهیهٔ فعاله وصور امکانیهٔ وجودیهٔ
انفعالیه‌نك تحقیقی وظهوری مرآت واحده‌ده اولان صور مختلفه‌در که حقایق الهیه وکونیه‌دن هر بری
برحقیقت خصوصیتی حسبیله نفس رحمانی ایله انده متعینه‌در وبروجه دخی بودر که عالم طبیعت انده ظاهره
اولان صور ایله عین واحده اولان ذات واحده نسبت الهیه وشئون ذاتیه صورنه مرآت واحده منزله‌سنده
اولدیغنه ضرب مثالدر وبروجه دخی بودر که طبیعت ذات الوهیتك ظاهریدر پس طبیعت صور الهیه
وکونیه‌یه مرآت واحده اولدیغی عین واحده اولان ذات الوهیتك صور اسمائیهٔ الهیه وصور امکانیهٔ وجودیه‌یه
مرآت واحده اولدیغنك عینیدر زیرا طبیعت الوهیتك ظاهری بلکه عینیدر وبروجه دخی بودر که عالم
طبیعت مرآت واحده اولان وجود حقده ظهور ایدن صوردر (لا بل صورة واحدة فی مرایا مختلفة) یوق بلکه

عالم طبیعت مرایای مختلفه‌ده ظاهر اولان صورت واحده‌درکه مرایای حقایق واعیانده مرایانك
خصوصیاتی ایله ظاهره‌در وبو وجه اوزره بل صورة واحدة فی مرایا مختلفة قولی وجود واحد حقك مرایای
اعیان مختلفه‌ده اعیان حسبیله ظهورنه ضرب مثالدر وبر وجه دخی بودرکه عالم طبیعت صورت واحده‌در
مرایای مختلفه اولان اسماء الهیه‌ده * پس عالم طبیعت اولان صورت واحده اسماء الهیه مرایاسنده اسماء
حقایقنك مقتضیاتی اوزره ظاهره‌در * زیرا وجود واحد حقك صورتی طبیعت معقوله‌ده مجمله اولان صور
طبیعت انفعالیه‌ده ظاهره‌در ووجود واحد حقك صور طبیعت معقولیه‌یه تجلیسی سبیله مرایای صور
طبیعده نفس رحمانی ایله اسماء الهیهٔ متعینه‌درمرأت واحده اولان وجود حقده طبیعتك صوری ظاهره
اولدیغی کبی * پس صورت اولیدن اضراب اولنمغله باقی اولان وجوه‌مذ کوره‌نك بو صورتده مزاعاتی دخی
اوقدر) (فاثم الاحیرة بتفرق النظر) (پس بوتقدیر اوزره وجودده حیرتدن غیری بوقدر اهل حجابك نظری
متفرق اولدیغی اجلدن زیرا فکر عقلی ایله مرایای مختلفه‌ده ظاهره اولان صورت واحده‌یه نظرا تمسکله
واحدمیدر یا مرأت واحده‌ده ظهور ایدن صور کثیره‌یه نظرا تمسکله کثیرمیدر دیو حکم ایتمکده اهل حجاب
متحیرلردر * پس نظرلری متفرق اولمغله معرفتلری حیرته منتهی اولدی وحیرتدن غیری انلر ایچون برشیٔ حاصل
اولمدی) ومن عرف ما قلناه لم یحر) (بفتح الحاء وبرکسنه که بزم دیدکمز شیئی عارف اولسه حایر اولمز * یعنی وجود
واحد حق تعینات مختلفه حسبیله اعیانده صور مختلفه ایله ظهور ایدر واحکام مختلفه‌یی قبول ایدر * پس
برکسنه وجود واحد حق ذات ایله واحد وتعینات اسمائیه ایله کثیر ایدوکن بیلسه حایر اولمز بلکه امری علی
ماهو علیه عارف اولور زیرا امر بین صادقدر ذات واحده‌ده کثرتك شهودی اعتباریله زیرا ذات واحده صور
اعیان ایله متجلیه‌در وجود واحدك صورکثرتده شهودی اعتباریله زیرا صورت کثرت حقیقت احدیه ایله
متحققه‌در) (وان کان فی مزید علم) (ان مبالغه ایچوندر واگرچه کیم حایر اولمیان عارف محقق مشهدینده مزید
علمده‌درولکن آنك علمی جمیع اعین ثابته‌یه راجعدرکه وجود واحد حقك اعیان حسبیله اعیانده شهودیدر *
پس علمك مزیدی اعیان ثابته‌یه راجعدر حقه راجع دکلدر تا کیم حایر دکل ایکن) (رب زدنی علما) (حکمی
اوزره مزید علمده اولمغله حایر اوله انکیچون) (فلیس الا من حکم المحل) (دیدی یعنی پس ذلك المزید کل الاممحلك
حکمندن حاصلدر زیرا وجود حق ایچون خصوصیت وحیثیت بوقدر زیرا حق هر جهتدن حقیدرکه اعیان
حقایقنده انکله محققه‌در) (والمحل عین العین الثابتة فیها یتنوع الحق فی المجلی) (وحال بوکه محل عین ثابته‌نك
عینیدر * پس عین ثابته ایله حق مجلیده متنوع اولور یعنی اعیان ثابته‌نك خصوصیاتی حسبیله حق تجلیده
متنوع اولور زیرا تجلی اعیان حسبیله واقعدر واعیان خصوصیات ذاتیه ایله مختلفه‌در بوتقدیر اوزره المجلی
قولی مصدر میمی اولور) (فتتنوع الاحکام علیه فیقبل کل حکم وما یحکم علیه الا عین ما تجلی فیه) (پس حق
اوزره احکام متنوعه اولور * پس حق هر حکمی قبول ایدر وحال بوکه حق اوزره حکم ایتمز الا شول محلك
عینی که حق اکا تجلی ایلدی یعنی حق ایچون متجلی فیها اولان اعیان ثابته‌نك حقه اعطا ایتدیکی جمیع احکامی
حق قبول ایدر مرأت مستدیره‌ده وجهك مستدیر رؤیتی مستطیلده مستطیل ظهوری کبی * پس محل اولان
اعیان حسبیله حق اوزره احکام متنوعه اولور واحکام مختلفه ایله حق محکوم علیه اولور * پس هر عین
حق اوزره حاکمه اولور آنده اولان حکم خاص سببیله * پس حق حکمی قبول ایتمز الا کندی ذاتندن زیرا ذاتی
عالمیتی ایله هر عین اوزره عین ایجنده اولان شی ایله حاکمه‌در) (وما ثم الا هذا) وامرده وباب تحققده بوندن غیری
یوقدر یعنی حق اوزره احکام مختلفه ایله حکم ایتمز الا حق ایچون متجلی فیها اولان اعیانك احکامی * پس
دائما ابدا حق اعیان ثابته‌یه تجلی ایدر * وانلرك اعطا ایتدیکی احکامی قبول ایدوب احکام مختلفه ایله متنوع
اولمقدن وانلر ایله ظاهر اولمقدن زائل اولمدیغی کبی انلر ایله وانلرده مشاهده اولنمقدن دخی خالی دکلدر واعیانده
انك تجلیسنه متوقف اولان انك علمی ظهور ایدوب زیاده اولمقدن خالی دکلدر) (شعر) فالحق خلق بهذا الوجه
فاعتبروا * ولیس خلقا بذاك الوجه فاذکروا * پس حق خلقدر بو وجه ایله معنیٔ وجود واحد حق مرایای
مختلفه‌ده ظاهر ومجالی اعیانده متنوع اولوب اعیانك جمیع احکامنی قبول ایتدیکی اعتبار ایله * پس عین
بصیرت ایله نظر ایدوب صور اعیانده حقی مشاهده ایلك * پس بهذا الوجه قولی بل هو صورة واحدة

فی مرایا مختلفة قولنه اشارت ایدر وحق خلق دکلدر اول وجه ایله یعنی احدیت ذاتیه وحضرت واحدیتده
صورت الهیهٔ جمعیه اعتباریله که وجود واحد حق مرآتنده اعیانك صوری ظاهره‌در وحق صفات خلقیه‌دن
منزه اولوب حجاب عزتی ایله محتجبدر وغیب ذاتیسنده باقیدر فاذکروا یعنی سز وجهنی تذکر ایدك تا کیم
مرتبتین بیننده فرقی بیله‌سز * پس بذاك الوجه قولی صورفی مرأة واحدة قولنه اشارتدر) (من یدر ما قلت
لم تخذل بصیرته ولیس یدریه الا من له بصر) برکسنه که بنم دیدیکم شیئی بیلسه یعنی وجهیندن اشارت ایتدیکم
شیئی فهم ایتسه آنك بصیرتی جمع وفرقده ووحدت وکثرتده حقی مشاهده ایتمکدن تخلف ایتمز وفی الصحاح
قال الاصمعی اذا تخلف الظبی عن القطیع قیل خذل بوتقدیر اوزره تخذل فاعل ایچون مبنی اولور ودخی
مفعول ایچون مبنی اولمق جائزدر یعنی بصیرتی من عندالله عون ونصرت ایله ترك اولنمز یقال خذل خذلانا اذا
ترك عونه ونصرته وحال بوکیم بنم ذکر ایتدیکم شیئی فهم ایتمز الا شول کمسنه که انکیچون بصر حدید حاصلدرکما
قال تعالی فی حق نبیه علیه السلام فبصرك الیوم حدید) (جمع وفرق فان العین واحدة وهی الکثیرة لا تبقی
ولا تذر) (یعنی حقله خلق مرتبهٔ احدیهٔ جمعیه‌ده جمع ایله ومرتبهٔ کثرت وتفرقه‌ده تفریق ایله زیرا تحقیق عین
واحده‌در یعنی ذات الهیهٔ احدیه اوزره‌در وحال بوکه اسماء صفات حسبیله عین کثیره‌در واول عین واحده
احدیتی حسبیله بوکثرتی ابقا ایتمز وهلاك ایتمنجه انی ترك ایتمز یعنی چنکم عین واحده تجلی ایتسه بوکثرتدن
برشیٔ ابقا ایتمز وظاهرده ترك ایتمز بلکه جمیع کثرتی اهلاك وافنا ایدوب هباء منثور ایدر (فما ثم الا هو) زیرا وحدت
وکثرت وجمع وفرق وحق وخلق واطلاق وتقیید وتعین ولا تعین وظهور وبطون نسب واضافاتدر وجود واحد
حقدن غیری بونلر ایچون تحقق یوقدر بوتقدیر اوزره (لا تبقی ولا تذر) قولنك فاعلی عین واحده اولور
اندنصکره حکمته رجوع ایدوب دیدی) (فالعلی لنفسه هو الذی یکون له الکمال الذی یستغرق به جمیع
الامور الوجودیة والنسب العدمیة بحیث لا یمکن ان یفوته نعت منها وسواء کانت محمودة عرفا وعقلا وشرعا)
اومذمومة عرفا وعقلا وشرعا) پس لنفسه یعنی کندی ذاتی وحقیقتیله علی اولان شول وجوددر انکیچون
برکمال حاصلدرکه انکله جمیع امور وجودیه ونسب عدمیه‌یی استغراق ایدر شول حیثیتله که امور وجودیه
ونسب عدمیه‌دن انی برنعت فوت ایتمك ممکن اولمیه یعنی انك حیطتندن خارج اولمیه وعلی السویه درکرك
امور عرفا وعقلا وشرعا محموده اولسون وکرك عرفا وعقلا وشرعا مذمومه اولسون یعنی علو ذاتی ایله علی
مطلق اولان الله اسمیله مسمی اولان وجود واحد حقدرکه انك کمالی جمیع کمالات وجودیه وصفات حقیقیه
ونسب اضافیه وعدمیه‌یه شاملدرکه نعوت مذکوره‌دن برنعت انی فوت ایتمك وآنك احاطه‌سندن خارج اولمق
ممکن اولمیه واول نعوتك عرفا وعقلا وشرعا محموده ویا مذمومه اولدیغی اکا نسبت ایله علی السویه‌درآنك
برنعت ایله اتصاف وظهوری نعت آخر ایله اتصاف وظهورندن اولی دکلدر) (ولیس ذلك الا لمسمی الله خاصة
وحال بوکه بوعلو ذاتی وکمال اطلاقی ثابت دکلدر الا خاصة الله ایله مسمی اولان ذات الهیه واحد ازلی وابدی
اولان انسان کامل حقیقتیله ظاهره اولان حقایقك حقیقتیدر * پس تعین اول ایله متعینه اولان ذات الله
اسمی ایله مسمادر وذات الله ایچون اول اسم اعظمدرکه جمع جمع کمالی ذاتی احدیتنه دلالت ایدر * پس الله ایله
مسمی اولان ذات الله حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ ذاتیه ایله متعین اولدیغی حیثیتله جمیع ذوات موجوده ونسب
عدمیهٔ مفقوده ونعوت وصفات مذمومه ومحموده‌یی مستغرقدر وانك سعت دائره‌سندن واحاطهٔ کلیه‌سندن
برشیٔ خارج دکلدر ومتوهمك وهمنه سبق ایتمسونکه الله ایله مسمی بوکثرتده متکثره‌در زیرا الله تعالی متعالیدر
کمالات الهیه‌یه مناقض اولان شیئله ظهوردن زیرا الله تعالی جمیع کمالات اسمائیهٔ مؤثره وحقایق فعالهٔ
وجوبیهٔ وجودیه جمعنك احدیتیدر) (واما غیر مسمی الله خاصة مما هو مجلی له او صورة فیه فان کان مجلی له
فیقع التفاضل لا بد من ذلك بین مجلی ومجلی) (واما خاصة الله اسمیله مسمانك غیری سیکه الله ایچون مجلیدر
ویا مرآت حقده ظاهره اولان بر صورتدر * پس اگر اسم غیر ایله مسمی اولان الله ایچون مجلی اوله حق اولورسه
پس مجالی بیننده تفاضل واقع اولور بر مجلی ایله بر مجلی بیننده تفاضلدن لابددر زیرا وجود واحد حقك اعیانده
شهودی اعیانك اکا مجالی اولدیغی ایجاب ایدر * پس اعیان حسبیله حق ایچون وجوه واردر ومجالی بیننده
تفاضل مجالیده حقك ظهوری حسبیله‌در زیرا بعضیسنده جمیع اسما ایله ظاهردر انسان کامل کبی ویاخود

اسمانك اكثرى ايله ظاهردر انسان غير كامل كبى ويا خود اسمادن جماعت قليله ايله ظاهردر حيوان كبى وبعده
نبات كبى ويا خود اسمانك اقلى ايله ظاهردر جمادات كبى * پس مجاليدن هر بر مجلى ايچون كمال ذاتى يوقدر بلكه
مظهريتى حسبيله كمالدن آنك ايچون نصيب واردر ومظهريت حسبيله مجالى بيننده تفاضل واقع اولور *
پس علو ذاتيدن هر برينك نصيبى آنك احاطه سى وعدم احاطه سى حسبيله در (وان كان) (اى غير مسمى الله
صورة فيه فتلك الصورة عين الكمال الذاتى لانها عين ماظهرت فيه فالذى لمسمى الله هو الذى لتلك الصورة)
واكر اسم غير ايله مسمى اولان مرآت حقده صورت اوله جق اولورسه * پس اول صورت ايچون عين كمال ذاتى
حاصلدر زيرا اول صورت شول شيئك عينيدركه اول انده ظاهر اولدى پس الله ايله مسمى اولان وجود
ايچون ثابت اولان كمال ذاتى وجود حقدن ظاهر اولان اول صورت واحده ايچون ثابت اولور * پس وجود
حقده صورلك شهودى ايجاب ايدركه اول صوردن هر برىسى ايچون عين كمال ذاتى حاصل اوله كه الله اسميله
مسمى اولان وجود واحد حق ايچون ثابتدر * پس مشهدين واعتبارين بيننده فرق بودركه اكر مسمى الالهك
غيرى حق ايچون مجلى اوله جق اولورسه * البتة مراتب علويه ده مجالى بيننده تفاضلدن لابددر * واكر حقده
صورت يعنى حق ايچون اسم اوله جق اولورسه * پس انكيچون كمال ذاتى حاصلدر انك ذاتى مشتملا ولديغندن
اوترى ويا اسم مسمانك عينى اولديغندن اوترى * لانها عين ماظهرت فيه * قولى ايله بوكا اشارت ايلدى اى
لان تلك الصورة عين تلك الذات التى ظهرت فيها * وبو كلام اسم مسمانك عينى اولمق اعتبارى اوزره در واما اسم
مسمانك غيرى اولمق اعتبارى اوزره * پس انكيچون كمال ذاتى يوقدر بلكه كمالدن انكيچون بر نصيب حاصلدر
پس اسما بيننده دخى تفاضل واقع اولور مجاليده اولديغى كبى) (ولا يقال هى هو ولا هى غيره) (يعنى الله ايله
مسمى اولان ذات ايچون ثابته اولان صورت ايچون دينلمزكه اول صورت انك عينيدر زيرا شيئك صورتى شيئك
عينى دكلدر جميع وجوه ايله * ودخى دينلمزكه اول صورت الله ايله مسمانك جميع وجوه ايله غيريدر زيرا صورت
ذاتيه در مسمادن منفكه اولمز * پس تعين وخصوصيت اعتباريله هى هو دكلدر واما حقيقت اعتباريله هى
هونك غيريدر پس اسماء الهيه دن هر بر اسم على بذاته درو هر برىسى ايچون كمال ذاتى حاصلدر وهر بر اسم جميع
اسماء الهيه ايله مسمى اولور) (وقد اشار ابو القاسم بن قسى فى خلعه) (اى كتابه المسمى بخلع النعلين) (الى هذا
بقوله ان كل اسم الهى يتسمى بجميع الاسماء الالهية وينعت بها) (ابن قسى فتح قاف ايله وتخفيف سين وتشديد
ياء ايله شيوخ مغرب اكابرندندر وآنك تصانيفندن خلع نعلين كتابى واردركه شيخ رضى الله عنه شرح ايتمشدر
يعنى تحقيق ابو قاسم كه ابن قسيدر خلع نعلين ايله مسمى اولان كتابنده بو معنايه اشارت ايلدى * ان كل اسم الهى
يتسمى بجميع الاسماء الالهية وينعت بها قولى ايله يعنى تحقيق اسماء الهيه نك كليسى جميع اسماء الهيه ايله
متسمى اولور وانلر ايله منعوت اولور يعنى اسماء الهيه دن هر قنقى اسمى اخذ اينسك خالق ورازق كبى وانى مبتدا
موضعنه وضع اينسك * پس اسم الله وسائر اسماء الهيه جمعا وفردا اكا حمل اولنور واول جميع اسماء ايله
منعوت اولور) (وذلك هنالك) اى فى هذا المحل (ان كل اسم يدل على الذات وعلى المعنى الذى سبق له ويطلبه فمن
حيث دلالته على الذات له جميع الاسماء ومن حيث دلالته على المعنى الذى ينفرد به يتميز عن غيره كالرب
والخالق والمصور الى غير ذلك فالاسم المسمى من حيث الذات والاسم غير المسمى من حيث مايختص به
من المعنى الذى سبق له) (يعنى اسماء الهيه دن هر بر اسم جميع اسماء الهيه ايله مسمى اولوب انلر ايله منعوت
اولديغنك بو محلده بيانى بودركه تحقيق هر بر اسم ذاته دلالت ايدر ودخى شول معنايه دلالت ايدركه اول اسم
اول معنى ايچون وضع اولندى واول معنى اول اسمى طلب ايدر يعنى اقتضا ايدر * پس هر بر اسمك ذاته دلالتى
حيثيتيله اول اسم ايچون جميع اسماء الهيه حاصلدر * پس اول اسم جميع اسما ايله متسمى اولور وانلر ايله منعوت
اولور فهو هى من هذا الوجود وهر بر اسمك شول معنايه دلالتى حيثيتيله كه اسم اكا منفرد اولور اول اسم اسم
آخردن متميز اولور رب وخالق ومصور كبى وبونلردن غيرى اسما كبى * پس اسم ذات حسبيله مسمادر واسم
مسمانك غيريدر اول اسم ايچون وضع اولنان معنادن اسمه مختص اولان شئ حسبيله كه اول معنى ايله اول
اسم اسم آخردن متميزدر) (فاذا فهمت ان العلى ماذكرناه) (پس چونكم سن فهم اينسك كه تحقيق علونك اعلى
مراتبى علو ذاتيدر وعلى اولان علو ذاتى صاحبيدر علمت انه اى ان علو العلى) (ليس علو المكان ولا علو

المكانة فان علو المكانة يختص بولاة الامر كالسلطان والحكام والوزراء والقضاة وكل ذى منصب سواء
كانت فيه اهلية ذلك المنصب اولم يكن والعلو بالصفات ليس كذلك) (سن عالم اولورسن كه تحقيق اول علانك
علوى علو مكان وعلو مكانت دكلدر زيرا علو مكانت ولاة امره مختصدر سلطان وحكام ووزرا وقضاة كبى ودخى
هر منصب صاحبى كبى على السويه دركرك انده اول منصبك اهليتى اولسون سلطان عادل وحاكم معتدل ووزير
عاقل وقاضى غير جاهل كبى وكرك اولمسون وصفات ايله اولان علو علو مكانت كبى دكلدر زيرا علو مكانت على
اولان علو مكانتك اندن زوالى فتنده عليا باقى قالمز سلطان وحاكمك ووزير وقاضينك منصبلرندن انعزالى كبى
زيرا علو مكانت فى الحقيقه مرتبه ايچوندر انلر ايچون دكلدر وصفات الهيه ايله علم وقدرت كبى على اولان
كمسنه دن علو زائل اولمز وعلو ذاتى جميع مراتب علودن اعلى در * پس علو درت قسم اوزره در اعلاسى علو
ذاتيدر اندنصكره علو صفاتيدر اندنصكره علو مكانيدر اندنصكره علو مكاندر واقسام اربعه حقه مختصه در
وحق جميع اقسام علو ايله جميعا وتفصيلا اعلمدر وانسان كامل ايچون اقسام علودن نصيب اوفر حاصلدر
ولكن وقتا كيم علو صفاتى ايله على اولان بعض اموردە منصب ايله علو صاحبنك سلطنتى تحتنده اولديسه
سلطان جاهل ووزير غير عاقلك اعلم واعقل ناس اولان كمسنه نك اوزرينه تحكمى كبى * پس شيخ رضى الله عنه
(فانه قد يكون اعلم الناس يتحكم فيه من له منصب التحكم وان كان اجهل الناس) (ديدى زيرا شان بودركه ناسك
علمى واقع اولوركه انده تحكم ايدر منصب تحكم صاحبى اولان كمسنه واكرچه كيم اول كمسنه ناسك اجهلى واقع
اولديسه) (فهذا على بالمكانة بحكم التبع ما هو على فى نفسه فاذا عزل زالت رفعته والعالم ليس كذلك) (پس
منصبه تحكم صاحبى تحكم التبع علو مكانت ايله عليدر كندى نفسنده على دكلدر زيرا آنك علوى اول مرتبه يه
نسبت وتبعيت ايله در * پس چونكم منصبندن عزل اولنسه آنك رفعتى زائل اولور متبوعك زوالى سببيله
وحال بوكه علو صفات ايله عالى اولان عالم بو يله دكلدر زيرا آنك رفعتى زايل اولمز ومنصبندن منعزل اولمز والله
يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة مهيمية فى كلمة ابراهيمية

مهيم اسم مفعولدر يهيم دن) (انما سمى الخليل خليلا لتخلله وحصره جميع ما اتصفت به الذات الالهية) (
ابراهيم خليل عليه السلام خليل ايله تسميه اولندى صفات الهيه بيننده كه ذات الهيه انلر ايله متصفه اولدى
اول تخلل ايتديكندن اوترى وجميع صفاتى حاصر اولديغندن اوترى يعنى جمعيت اسمائيه وصورت الهيه ذاتيه يه
تخلل ايدوب جميع صفات الهيه يى جامع اولديغندن اوترى * پس وقتا كيم صفات واسماء الهيه ابراهيم
عليه السلام ايله قائمه اولديسه وابراهيم دخى اسما وصفات مظهريتك حتى حق قيام ايله قائم اولديسه * پس
جميع صفات الهيه واسماء ذاتيه ايله متصف اولور وجميعسنده متخلل اولور ومحبت الهيه ذاتيه ابراهيمك جميع
حقايقنده وذراتنده سريان ايدر ومحبت ابراهيميه دخى حقايق حضراتده سريان ايدر * پس اعتبار اول اوزره
خليل تسميه اولندى فاعل معناسنه اولديغى حالده واعتبار ثانى اوزره مفعول معناسنه اولديغى حالده) (قال
الشاعر * وتخللت مسلك الروح منى * وبه سمى الخليل خليلا * خليل فاعل معناسنه اولوب صفات الهيه ده
متخلل اولديغى شيخ رضى الله عنه قول شاعر ايله استشهاد ايدوب ايتدى شاعر روح مشابه سنده اولان حبيبنه
خطاب ايدوب ديديكه سن تخلل ايتدلكندن روح مسلكنده يعنى بنم وجودم اجزاسنده بنم روحم جميع جوارح
واعضامده تخلل ايتديكى كبى سن دخى روح مسلكنده تخلل ايتدلك وبو سببدن اوترى خليل خليل ايله تسميه
اولندى محبتده تخللك استعمالى تشبيه اوزره مبنيدر زيرا عبدك جميع صفات حقله اتصافى وجميع صفاتنى
حصرا تمسى امتزاج معناسنه تخايل دكلدر بلكه تخلل صفات الهيه نك تجليسى ايله صفات عبدك محو
اولمسيدر وصفات حقله عبدك حق قيام ايله قيامىدر تا كيم عبد اسماء الهيه ايله مسمى اوله قال تعالى (انى
جاعلك للناس اماما) (پس حقيقتده خلتك معناسى ابراهيمك صورت الهيه ايله ظهوريدر * پس ابراهيمك حق
سمعى وبصرى وسائر قواسى اولوركه براهيم حقله ايشيدر وحقله كورر وبو محبته قرب نوافل ايله تسميه اولنور
زيرا ذات عبد اوزره صفات عبد زائده در * پس عبدك حقده صفات ايله فناسى حب نوافلدر يعنى زوائددر
پس كانه ابراهيم عليه السلام حضرات الهيه يه وصفات الهيه يه تخلل ايتدى * پس انك نفسى الله تعالى يه

صفاتی ایله تقرب ایتدکده الله تعالی اکا دخی کندی صفاتنی کیدیروب صورت الهیه ایله ظاهر اولدی
(کما یتخلل اللون المتلون فیکون العرض بحیث جوهره ما هو کالمکان والمتمکن) کاف لتخلله قولنه متعلقدر
خلیلک صفات الهیه بیننده تخللن بیان ایدوب تمثیل ایراد ایتدی * یعنی خلیل علیه السلام ذات الهیه در
وصفات الهیه ده متخلل اولوب ذات الهیه ده انک ذاتی مختفیه وصفاتی فانیه اولمغله صفات الهیه ایله متصف
اولوب ظاهر اولور لون متلونه تخلل ایتدیکی کبی متلونک جمیع اجزاسنده سریانی ایله * پس عرض که لوندر
متلونک جوهری مکاننده واقع اولور بینهماده امتیاز مرتفع اولور اول تخلل مکان ایله متمکن کبی دکلدر
یعنی متمکنک مکانه تخللی کبی دکلدر یعنی لون متلونده متخلل اولدقده متلونک جمیع اجزاسنده سریانی سببیله
شول حیثیتده واقع اولور که هو هو اولور واشارت حسیه ایله بینهماده فرق اولنمز * پس عرض جوهرک جمیع
اجزاسنده سریان ایدر زیرا عرضک جوهرده حلولی سریانیدر جوهرک جمیع اجزاسنه شامل اولدیغندن
اوتری که ظاهرا وباطنا جوهرک اجزاسندن برجزء عرضدن خالی اولمیه سوادک برجسمده سریانی کبی ما لیس
معناسنه در وضمیر تخلل خلیله راجعدر یعنی ذلک التخلل متمکن اولان برجسمک مکان اولان جسم آخره تخللی
کبی دکلدر تا کیم حق خلیل ایچون ظرف اولمق لازم که ویاخود انک عکسنده خلیل حق ایچون ظرف اوله
ویاخود حلول لازم که زیرا بونلرک کلیسی باطلدر ومعقولی محسوسه تشبیه ایتدی طالبینه تفهیم ایچون زیرا
هرشیء که شهادتده واقع اوله غیبده واقع اولان شیئک دلیلیدر ومعقولاته محسوسات ایله استدلال اولنور
(اوتخلل الحق وجود صورت ابراهیم) لتخلله قولنه عطفدر یعنی ویاخود خلیل خلیل ایله تسمیه اولندی
ابراهیمک صورتی وجودنه حق متخلل اولدیغندن اوتری وابراهیمک صورتی وجودنه حقک تخللی وسریانی
صفات ابراهیم ایله وصورت ابراهیم ایله حقک اتصافیدر وشیخ رضی الله عنه اوتخلل الحق وجود صورت
ابراهیم دیدی ودیمدی اوتخلل الحق صورت ابراهیم صور اشخاصی حقه اطلاق ایتمکدن اتقی وقایه دن اوتری
پس حق وجودی ایله وجود صورت ابراهیمده متعین اولدیغی حیثیتله صفات مخلوقاتدن ابراهیمه مضاف
اولان جمیع صفات حقه اضافه اولنور * پس حق مظهر ابراهیم ایله فاعل اولور وآنک سمعی ایله سامع وآنک
عینی ایله رائی اولور (وکل حکم یصح من ذلک فان لکل حکم موطنا یظهر به) (وفی بعض النسخ یظهر فیه
لاستعداده بو کلامده تقدیم وتأخیر وارددر ای وکل حکم من ذلک یصح یعنی حکمین مذکورینکدن هر حکم
صحیحدر زیرا هر برحکم ایچون برموطن ومقام حاصلدر که اول حکم اول موطن سببیله ظاهر اولور یاسبب
ایچون اولدقده واما فی معناسنه اولدقده هر بر حکم ایچون برموطن حاصلدر که اول حکم اول موطنده
ظاهر اولور آنی تعدی ایتمز (اسدی) ابراهیمک صفات الهیه یه تخللی حضرت الوهیت موطننده در که قوسینی
مشتمل اولان دائرهٔ وجودک قوس اعلاسیدر که اسما وصفات الهیه انده متعینه ومجتمعه در * پس انسان
صفات بشریه دن فانی اولوب قرب نوافل ایله حقه تقرب ایتمکله صفات الهیه ایله متصف اولوب قوس اعلی
موطننه عروج ایتسه حضرت الوهیتده اولان قوس اعلانک اسما وصفاتی جمعیتنه مظهر اولور وصفات
الهیه نک احکامی آنده ظهور ایدر زیرا صفات الهیه موطننده در وابراهیمک صفات الهیه ایله اتصافی حکمی
بو موطندن تعدی ایتمز وابراهیمک صورتی وجودنه حقک تخللی وصورت ابراهیم ایله ظهوری وصفات خلقیهٔ
ابراهیمیه ایله اتصافی ابراهیمک وجودنده تعینی حیثیتیله در * وصفات خلقیه نک تعینی موطنی عالم امکاندر که
دائرهٔ وجودک قوس ادناسیدر * پس حق تعین وظهور جهتیله قوس ادنایه نزول ایتدکده صفات
خلقیه ایله ظاهر اولور وقوس ادناده متعین اولان شخصک وجودنده تعینی حسبیله صفات خلقیه اندن
صدور ایدر تأذی ومکر واستهزا وکید وسخریه ومرض وجوع وظما کبی اولان صفات خلقیه که حقک بونلر ایله
ظهوری قرآن وحدیثده ثابتدر وموطنک مقتضاسی اوزره بونلر کبی صفات نقص اکا مضاف قلنور * لکن عالم
موطنندن تعدی ایتمز * جناب الوهیت صفات محدثاتدن منزهدر بونقدیر اوزره کل قولی ابتداییه اوزره مرفوع
اولور خبری یصح جمله سی اولور وکل جمله سی لتخلله اوتخلل الحق قولنه معطوفدر فان لکل حکم قولی یصح
قولنه تعلیل اولور (الاتری الحق بصفات المحدثات واخبر بذلک عن نفسه ویظهر بصفات النقص وبصفات الذم
حکم ثانی ایچون استشهاددر که حقک صورت ابراهیمه تخللی وصفات محدثات ایله ظهوری حکمیدر یعنی سن

حق کورمز میسن که صفات محدثات ایله ظاهر اولور * وتحقیق بو ظهور ایله کندی نفسندن اخبار ایلدی *
وصفات نقص ایله وصفات ذم ایله ظاهر اولور که مرتبهٔ عقلده ویا شرعده ویا عرفده نقصی وذمی ایجاب ایدر وحقک
صفات محدثات ایله ظهوری یؤذون الله * ومکر الله * والله یستهزئ * وسخر الله منهم * کبی ولسان صادق
اوزره وارد اولان مرضت وجعت وظمئت کبی وحدیثده ضحک الله مافعلتم البارحة وارد اولدی پس حق تعالی
صفات محدثات ایله محدثاتده محدثات حسبیله ظاهر اولور (الاتری المخلوق یظهر بصفات الحق من اولها
الی آخرها) حکم اول ایچون استشهاددر که * ابراهیمک صفات الهیه یه تخللی وصفات حقله اتصافی حکمیدر
یعنی سن مخلوقی کورمز میسن که صفات حقله من اولها الی آخرها ظاهر اولور * وصفات الهیه ایله ظاهر اولان
مخلوق انسان کاملدر که * ان الله خلق آدم علی صورته * وصورت حق اسما وصفات الهیه جمعیتک صورتیدر که
صفات الهیه دن برصفت آنک احاطهٔ کلیه سندن خارجه دکلدر * بلکه صفات الهیه انکله قائمه واحکامی
مظهره درانکیچون (وکلها حق له) یعنی صفات الهیه نک کلیسی انسان کامل اولان مخلوق ایچون حقدر *
یعنی آنلر ایله ظهور انک حقیدر سعت قابلیتیله واستعداد کلی ایله زیرا مخلوقک حقیقتی مخلوقک عین ثابته سنده
حقیقتیله ظاهر اولان حقدر * پس من حیث الحقیقه صفات الهیه مخلوق ایچون حق وثابتدر * وکذلک صورت
الهیه جمعیه سی حیثیتیله * وحق قولی ثابت معناسنه اولمق جائزدر * یعنی صفات الهیه نک کلیسی انسان ایچون
ثابتدر (کما هی صفات المحدثات حق للحق) نته کیم صفات محدثات حقک حقیدر ویا حق ایچون ثابتدر * زیرا
صفات محدثات حقک شئونیدر (کل یوم هو فی شان) وصفات محدثاتک حقیقتی حقدر که بعض مظاهر خلقیه ده
تعین وظهور اعتباریله حق آنلر ایله ظاهر (وهو علی کل شیء شهید) هویت ساریه سی اعتباریله هر شیده حاضردر
وهر مظهرده متجلی وآندن ناظردر * پس بوحکم محدثاتک وجودی آنلرده ظاهر اولان حقک وجودی اولمسه
بطریق اولی صفات محدثات حق ایچون صفات اولور وهی قصه وشان ضمیریدر ای القصة ان صفات المحدثات
حق للحق الله تعالی الیک (قل هو الله احد) قولی کبی ویا صفات المحدثات قولنه عائددر * وصفات المحدثات
قولی ضمیردن بدل کلدر ویا ضمیری بیاندرکه تفسیر مجراسنده جاریدر کأنه قال کما هی ای صفات المحدثات
(الحمد لله) الله تعالی الحمد لله دیدی پس حمدی الله ایچون اثبات ایتدی کرک حمد حامد معناسنه اولسون وکرک
محمود معناسنه وشلک بوقدر که خلق دخی حمد ایدر * وحمد اولنور لسان حق ایله) (ان الله وملائکته یصلون
علی النبی) (هو الذی یصلی علیکم) (وکان بالمؤمنین رحیما) وسائر انبیا ومؤمنینک حمدی وبعضلرک لسانیله که
بعضیسی بعضیسنه ثنا ایدر * پس حامد ومحمود الله اولدیغی اعتبار اوزره حمدک الله ایچون اولدیغی ظاهردر *
واما حامد ومحمود خلق اولدقده پس وجه بودرکه حق تعین جهتیله صورت حامدده ظاهردر وحمد ایله کندی
کمالی مظهردر * وهر محمودک صفتی اولان ثنا دخی صورت محموده شول کمالله متجلی اولان حقک عینیدر که
اول کمال سببیله محمود حمده مستحق اولور * پس حمد حقک کمالاتندن برکمالک صفتیدر که حقیقت حقدن
صادر اولور * پس حامد ومحمود مظهرنده ظهور ایدن کمال مقابله سنده حامد مظهرندن اولان حمد دخی حقدر
انکیچون (فرجعت الیه عواقب الثناء من کل حامد ومحمود) دیدی پس هر حامد ومحموددن ثنانک عواقبی
حقه راجعه اولدی * زیرا هر مظهر وموجودده ظاهر اولان کمالات ایله فی الحقیقه محمود اولان حقدر حق اول
مظهرده متعین اولوب آنک عینی اولدیغی حیثیتله وحامد دخی فی الحقیقه حقدر * زیرا اول کمالات ومحامدی
اول حامدده مظهر واول کمالاتله ظاهر اولان حقدر فهو الحامد والمحمود والحمد ولکن وقتا کیم فرجعت الیه
عواقب الثناء من کل حامد ومحمود قولی محامدک حقه رجوعن تخصیص ایدوب امور غیر محموده خارجه
قالدیسه وحال بوکه جمیع امورک مبدئی ومستندی حقدر * پس امرلک رجوعی حکمنی تعمیم ایدوب کل ایله
تأکید ایلدی) (والیه یرجع الامر کله دیدی * یعنی امرلک کلیسی کرک محمودی وکرک مذمومی حقه رجوع ایدر
(فما ثم ماذم وما حمد وما ثمة الا محمود او مذموم) پس امرلک حقه رجوعی حکمی مذموم ومحمود اولان شیئه
عام اولدی وحال بوکه وجودده محموددن ویا مذمومدن غیری یوقدر * ولکن فرجعت الیه عواقب الثناء قولنده
دخی) (والیه یرجع الامر کله قولنده حقه رجوع برقاچ وجه اوزره در * بر وجهی ذکر اولندیغی کبی که وجود
حقک مظاهر اشیاده تعین وظهوری حیثیتیله درکه هر مخلوقک افعالی وصفاتی موطن حسبیله حقه اضافه

اولنور* و بروجه دخی بودر که مخلوقك مظهریتنه اضافت اولنان صفات مخلوقده تعین حیثیتیله ظاهر اولان
حقه اضافت اولنور* وبروجه دخی بودر که هر مخلوقك افعال وصفاتی افاضه طریقیله وجود حقدن مستفاددر
محل حسبیله* و بروجه دخی بودر که اعیان وجودیه کندی نفسنده معدومه در* تجلیات اسمائیه وتعینات
الهیه ایله موجوده در* پس اکر اعیان وجودیه ده ظاهره اولان تعینات الهیهٔ اسمائیه در* واکر تعین اولده
وحضرت علمیه ده متعینه اولان اسماء وصفات الهیه ونسب واضافات وشئون ذاتیه در (کل شیء هالك الا
وجهه) قیامت کبری اولان تجلی ذات قتنده اسقاط اضافات اولدقده مظاهر مختلفه ده ظاهره اولان تعینات
الهیه ومجالی حسبیله مجالی یه نسبت اولنان تجلیات ربانیه وتعینات اسماء وصفات الهیه وصور علمیهٔ غیبیه
مبدأ جمیع تعینات اولان ذات الهیه یه رجوع ایدر فما ذم قولنده اولان ذم عقلی ویا شرعی ویا عرفی ترتب ایتمز
الا تعین نسبی اوزره که اکر اول تعین نسبیدن نظر قطع اولنسه بحسب الحقیقه مدحه وحمده منقلب اولورلر کیم
شهوه مذمومه درروزانی ایله زنا دخی مذموما ندروشك بو قدر که شهوت مذمومه نفسك وجودنده ساریه اولان
محبت الهیهٔ ذاتیه نك قوتی وظلی اولدیغی حیثیتیله محموده در* وآنك عدمی که عنند رحد ذاتنده مذمومه در
وکذلك ذاتی انسان اولدیغی اعتباریله وزناو وقاع فعل کمالی اولدیغی اعتباریله که اکر انسان انکا قادر اولمسه
ناقص ومذموم اولوردی* پس شهوت حب الهی اولان حقیقتی اعتباریله وصورت ذکورت وانوثیتده تعینی
اعتباریله وتولید مثل وحفظ نوع انسانی ایچون سبب اولدیغندن اوتری وتجلیات جمالیه دن برنوع کمالك لذتنی
موجب اولدیغندن اوتری ومعرفت کلیه ایله حق عارف وعبادت ذاتیه ایله حقك عبادتنه عاکف اولان انسان
کاملك ظهورنه سبب وآنك نشأتندن برنشأت اولدیغی اعتباریله بلکه حب الهی صورتی وصورت الهیهٔ
جمعیه نك دخی صورتی ومظهر انسانیده ظهور ایدن کمالات الهیه وکونیه نك منشئی اولدیغی اعتباریله مطلقا
محموده در وکذلك زنا دخی حد شرعدن خارج شهوت طبیعیهٔ محضه دن نظری قطع ایدوب فعل کمالیٔ وجودی یه
نسبت ایله وسائر نسب ایله محموددر* پس ذم حمده منقلب اولور بلکه ذم حمده منقلب اولمز* زیرا مذموم کورینن
شیٔ نظر آخرده محموددر نهایت بعض عوارض سببیله صورت ذمده ظاهردر* پس ذم توجه ایتمز الا شهوتك
شرع ایله عقله عدم اطاعتنه پس شهوت مذمومه اولدیغی شرعله عقلك طاعتندن خارج اولدیغی اعتباریله در
ومقتضای شرع اوزره* عدم وقوعی موجب انقطاع نسب وارثدر* وسبب اختلال نظام ووقوع فتن در وبونلر
امور عدمیه در تعین خلق اعتبارنه عائده در وعدمیت اعتباریله وجهت امکان ایله صفات ممکناته راجعه در*
والا وجود ایله وجوب وبونلرك جمیع احکامی محموده در ومادام وجود دخی حمددر* پس جمیع امور اکر محامد
واکر مذام حقه رجوع ایدر* ولکن مذامك رجوعی بعض امور عدمیهٔ اضافیه یه نسبتیله مذام اولدیغی
اعتباریله دکلدر* بلکه صور مذامده ظاهره اولان امورك اصلی اولان حقیقتی اعتباریله ویاخود اول نسبت
عارضهٔ اضافیه دن ارجح اولان نسب وجودیه اعتباریله محامد اولدیغی حیثیتیله رجوع ایدر* فالکل منه
بحسب المبدأ والظهور والیه المعاد والرجوع والکمال وعقول ضعیفه یی تأنیس ونفوس محجوبه یی تشویق
وتأسیس ایچون آیات الله استدلال اولندی والا ارباب کشف وشهود واصحاب ذوق ووجود امری علی ما هو علیه
مشاهده ایدرلر (اعلم انه ما تخلل شیء شیئا الا کان محمولا فیه) بس بیلکه تحقیق شان بودر که برشیٔ برشیئه تخلل
ایتمز یعنی نفوذ ایتمز الا متخلل اولان شیٔ متخللده فتح لام ایله محمول اولدی زیرا شیٔ متخلل شیٔ آخرك جوهرنه
نافذ ومتغلغلدر مانك شجرده نفوذی وسریانی کبی (فالمتخلل) (بکسر اللام) (اسم فاعل محجوب بالمتخلل) بفتح
اللام) (اسم مفعول واسم المفعول هو الظاهر واسم الفاعل هو الباطن المستور) (پس متخلل که اسم فاعلدر
محجوبدر متخلل ایله که اسم مفعولدر* پس اسم مفعول ظاهردر* واسم فاعل باطن ومستوردر* پس
متخلل اولان شیٔ حامل وظاهردر ومتخلل آنده محمول ومستور وباطندر) (وهو) (ای المتخلل بکسر اللام
(غذاء له) ای للمتخلل بفتح اللام) (کالماء یتخلل الصوفة فتربو به وتتسع) (یعنی متخلل کسر لام ایله متخلل ایچون
فتح لام ایله غذادر ما کبی صوفه یه تخلل ایدر پس صوفه ما ایله زیاده اولور ومتسعه اولور پس ابراهیم علیه السلام
جمیع حضرات الهیه یه متخلل اولمغله حضرات الهیه ده محمول وآنلر ایله محجوب اولور وحقك جمیع اسماء
وصفاتی اولورکه آنك اوزره ظاهره در* پس ابراهیم احکام ونعوت واسماء وصفاتله حق ایچون غذا اولور*

وکذلك

وکذلك وجود حق صورت ابراهیمه متخلل اولمغله اول صورتده وانکله محجوب اولور* پس حق ابراهیمك سمعی
وبصری وسائر قواسی اولور (امدی) متخلل کسر لام ایله باطن اولدیغی کبی فتحله ظاهر اولور وحال بوکه ظاهر
باطن ایله متغذی اولور زیرا ظاهر اوزره فیض واصل اولمز الا باطنندن پس باطن ظاهرك غذاسیدر* وظاهر
باطنله متغذی اولور* زیرا آنك قوامی ووجودی وثباتی انکله در پس اکر عبد متخلل وباطن اوله حق اولورسه
حق متخلل وظاهر اولور وعبد اسماء وصفات ایله حق ایچون غذا اولور اکر حق متخلل وباطن اوله حق اولورسه
عبد متخلل وظاهر اولور* وحق عبد ایچون قوا وغذا اولور پس انکیچون) (فان کان الحق هو الظاهر فالخلق
مستور فیه فیکون الخلق جمیع اسماء الحق سمعه) (وبصره ویده ورجله) (وجمیع نسبه وادراکاته وان کان الخلق
هو الظاهر فالحق مستور باطن فیه فالحق سمع الخلق وبصره ویده ورجله وجمیع قواه وکما ورد فی الخبر الصحیح)
دیدی یعنی پس وجه اول اوزره اکر حق ظاهر اوله جق اولورسه پس خلق انده مستور وباطن اولور پس خلق حقك
جمیع اسماسی اولور سمعی وبصری ورجلی وجمیع نسب وادراکاتی اولور واکر خلق ظاهر اوله جق اولورسه پس حق
خلقده مستور وباطن اولور پس حق خلقك سمعی وبصری ویدی ورجلی وجمیع قواسی اولور نته کیم خبر صحیحده
وارد اولدی خبر صحیحدن مراد حقك قولی اولان اذا تقرب الی عبدی بالنوافل کنت سمعه وبصره ویده ورجله الی
آخر الحدیث* حدیث قدسیدر وبو قربه قرب نوافل دیرلر وقرب اول قرب فرائضدر زیرا اصل وجود حقدر که
واجب وفرضدر ونفل وجود خلقدر که فرعدر* پس خلیل علیه السلامك حقنده وجهینك اعتباری جائزدر
ولکن لفظ خلیل فاعل معناسنه اولوب ابراهیمك حضرات الهیه یه متخلل اولمسی اوائل سلوکنده اعتبار اولنمسی
انسبدر* زیرا قرب نوافل مرتبه سیدر وخلیل مفعول معناسنه اولوب حقك صورت ابراهیم وجودنه متخلل
اولمسی سلوکنك اواسط واواخرنده اعتبار اولنمسی اوفقدر* زیرا قرب فرایض مرتبه سیدر که قرب نوافلدن
اکمل واجمع واشمل واوسعدر زیرا قرب نوافل صاحبی محبدر آنك سلوکی جذبه اوزره مقدمدر وفناسی بقاسنی
سابقدر صفاتی فانیه وعینی باقیه در وحق اکا اسم باطن ایله متجلیدر* وحق آنك ادراکنك آلتیدر وقرب فرایض
صاحبی محبوبدر آنك سلوکی جذبهٔ الهیه ایله در وسلوکی جذبه دن مؤخردر وبقاسی فناسنی سابقدر ذاتی وصفاتی
فانیه در وحق اسم ظاهر ایله متجلیدر وحق متجلینك ادراکنه اول آلتدر* پس عبد حقك سمعی وبصری وسائر
قواسی اولور قال النبی صلی الله علیه وسلم) (ان الله قال علی لسان عبده سمع الله لمن حمده هذه ید الله) (وما رمیت
اذ رمیت ولکن الله رمی (وید رامیه ید محمددر* پس حق تعالی رمی محمد علیه السلامدن نفی ایدوب کندیسی
ایچون اثبات ایلدی یعنی مظهر محمدی ایله رامی اولان حقدر دیمکدر) (ثم ان الذات لو تعرت عن هذه النسب
لم تکن الها وهذه النسب احدثتها اعیاننا) (یعنی مرتبهٔ الوهیتده صفات الهیه ونسب خلقیه ذات الهیه نك
لوازمی اولوب مرتبهٔ الوهیت نسب الهیه یه ونسب الهیه اعیان خلقیه یه متوقفه اولمغله شیخ رضی الله عنه
ایتدی آندن صکره تحقیق اکر ذات الهیه بو نسبدن الوهیت وربوبیت کبی عاریه اولیدی اله اولمزدی وحال بوکه
بو نسبی بزم اعیانمز احداث ایلدی یعنی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده ذات مطلقه دکل اکر اول
مرتبه نك لوازمی اولان نسب الهیه دن عاریه اولیدی اله اولمزدی ذات مطلقه اولوردی ولکن اول مرتبه ده
ذات بو نسبدن عاریه اولمز زیرا اول مرتبه نك مقتضاسی اسماء وصفات الهیه ونسب ربانیه در وبونلر تحققده
نسب خلقیه یه متوقفه در زیرا الوهیت وربوبیت وخالقیت ورازقیت وسائر نسب الهیه دخی حقایق اضافیه در
آنلرك وجودی نسب واضافات ایله در* پس الوهیت مألوهیتله وربوبیت مربوبیتله متحققه در* وبو نسبدن
تنزیه اولنمیان ذات مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده در ذات غناء ذاتیسی حسبیله دکلدر زیرا اطلاق
ذاتیسی حسبیله عالمیندن غنی اولدیغی کبی اسماء الهیه ونسب ربانیه دن دخی غنیدر ذات مطلقه اسم ورسمدن
ونعت وصفتدن وبرشیئله محکوم علیه اولمقدن غنیه در پس ذات ایچون الوهیتك تحقق تعین اول مرتبه سنده
ذاتك جمیع تعینات غیبیهٔ ذاتیه ونسب الهیه وخلقیه ایله ظهوری ایله در پس اکر ذات نسب الهیه وخلقیه دن
متعریه اولیدی* ذات مطلقه اولوردی اله ایله تسمیه اولنمزدی وحال بوکه ظهور واظهار ایچون* وکمال جلا
واستجلاء ذات ایچون مرتبهٔ الوهیتك ثبوتی لازمدر) (فنحن جعلناه بمألوهیتنا الها) پس بز مألوهیتمز ایله الهی
اله ایلدك یعنی ذاتك الوهیتی صفتیله متصفه اولمسی واسم الله ایله تسمیه اولمسی بزم مألوهیتمز ایله در زیرا اکر بزم

اعیان خارجه من ا کاماْلوهه اولمیه‌دی ذات الٰه ایله تسمیه اولنمزدی * پس الوهیتك تحقق برم ماْلوهیتمز ایله‌در
زیرا ذات الوهیتك نسب الهیه لوازمیدر ونسبت متحققه اولمز الا منتسبین بیننده زیرا اله ورب وخالق بینلرنده
ماْلوه ومربوب ومخلوق بیننده الوهیت وربوبیت وخالقیت نسبی متحققه اولور پس نسب الهیه نك تحقق اعیان
خلقیه ایله واقعدر * واعیان خلقیه آنلری اظهار ایدر (امدی) اعیاندن مرادکرك اعیان وجودیه خارجیه
اعتبار اولنسون وکرك اعیان غیبیه اعتبار اولنسون اعیانك وجود حقدن خارج وجود مستقل ایله وجودی
یوقدر تاکیم فنحن جعلناه بماْلوهیتنا الها قولنده الله برم اعیانمزك مجعولی اوله وبو کلامده شطح لازم کله زیرا
عارف کاملك کلامنده شطح یوقدر بلکه اعیان غیبیه الهیه نك ثبوتی تجلی الهیٔ ذاتی ایله‌درکه مرایای اعیانده
ذات الهیه اعیانك حسبیله متجلیه‌در واعیان عدمیه اوزره‌در وکذلك اعیان وجودیهٔ خارجیه ده دخی ظهور
وتجلی اعیان حسبیله ذات موجده نکدر بلکه اعیان حسبیله اعیانده مقید اولوب * اعیان مظاهرندن فنحن
جعلناه بماْلوهیتنا الها کلامی ایله متکلم اولان حقدر * پس جاعلیه ومجعولیه نسب الهیه بیننده‌در *
(فلا یعرف حتی نعرف قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من عرف نفسه فقد عرف ربه وهو اعلم الخلق بالله)
پس اله معروف اولمز اله اولدیغی حیثیتله بز معروف اولمینجه انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم برکسنه
کندی نفسنی عارف اولسه تحقیق ربنی عارف اولوردیدی * وحال بوکه رسول علیه السلام اللهی عالم اولان
خلقك اعلمیدر پس اعلم خلق الله اولان رسول علیه السلام معرفت ربی نفسك معرفتنه حواله ایتدی پس ربك
معرفتی نفسك معرفتنه متوقفه‌در * وربك معروف اولمسی خلقك معروف اولمسندندر زیرا ربوبیت مربوبیتله
ثابته‌در پس رب مربوب ایله بیلنور زیرا احد متضائفین بیلنمز الا آخر ایله انکیچون رسول علیه السلام معرفت
ربی معرفت مربوبه تعلیق ایلدی وبو حدیثك بونده ایرادی ایله بو مقامده معرفت رب ایله معرفت نفسی بیان
ایتمك مراد دکلدر انجق ذاتك اله ورب ایله مسمی اولمسی ماْلوه ومربوبه متوقف اولدیغی بیان ایتمکدر *
ونفسك معرفتندن معرفت ربك لزومی موضع آخرده ذکر اولنور (فان بعض الحکماء وابا حامد ادعوا انه یعرف
الله من غیر نظر الی العالم وهذا غلط) پس تحقیق حکمانك بعضیسی ابو علی ایله آنك اتباعی کبی وابا حامد که امام
محمد غزالیدر ادعا ایتدیلر که تحقیق شان بوندر که الله بیلنور عالمه نظرسز وآنلرك بو دعوالری غلطدر زیرا الوهیت
حیثیتیله آنك معرفتی ماْلوه اولان عالمه موقوفه‌در زیرا الوهیت ماْلوه سز متحققه اولمز * پس الوهیت حسبیله
اللهك معرفتی عالمه نظرا تمکه موقوفه‌در وآیات الهیه افاق وانفسده لامعه‌در قال تعالی سنریهم ایاتنا فی الافاق
وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق وقال فی الحدیث القدسی (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف) پس ماسوای حق اولان عالم معرفت الهیه نك حصولی ایچون مخلوقدر * ولکن ذات مطلقه قدیمه
وازلیه وعالمیندن غنیه اولدیغی علی طریق الاجمال بیلنور انکیچون (نعم تعرف ذات قدیمة ازلیه) دیدی یعنی نعم
ذات قدیمه وازلیه اولدیغی بیلنور ولکن) (لا یعرف انه اله حتی یعرف المالوه فهو الدلیل علیه) (ولکن ذات الله
اولدیغی بیلنمز ماْلوه بیلنمینجه پس ماْلوه الهه دلیلدر * پس الوهیت حسبیله اللهك معرفتی عالمه نظرا تمکه
موقوفدر * زیرا مرتبهٔ الوهیت جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه‌یی جامعه‌در واسماء وصفات مظاهرسز متعینه
ومتحققه اولمز * پس الوهیت وربوبیتك ذات ایچون ثبوتی ماْلوه ومربوبه متوقفدر * واما حقك وجود ذاتیسی
اصلا برشیئه متوقف دکلدر * زیرا حق من حیث ذاته عالمیندن واسماء الهیه دن غنیدر) ثم بعد هذا فی ثانی حال
یعطیك الکشف ان الحق نفسه کان عین الدلیل علی نفسه وعلی الوهیته) یعنی الهك ماْلوه ایله معرفتندنصکره
ثانی حالده که مقام جمعدر سکا کشف اعطا ایدرکه تحقیق حقك نفسی کندی نفسنه والوهیتنه عین دلیل اولدی
یعنی ماْلوهك حقیقتنه نظر اولندقده که ماْلوهك وجود ذهنیسی اولا عین ثابته سنده نفس اقدس ایله
ذاتك تجلیسیله‌در * وثانیا وجود عینیسی اسماء وصفاتك تجلیسیله‌در * پس کشفك اعطا ایتدیکی بودرکه
حقك نفسی یعنی ماْلوهك عیننده تجلیٔ ذاتیله تجلیسی کندی ذاتنه دلیلدر ویاخود مطلقا آینهٔ ماْلوهده
ظاهر اولان نفسی که ماْلوه حسبیله مقیده‌در کندی نفسنه وذاتنه که مطلقه‌در * والوهیت که مرتبهٔ جامعه‌در
دلیلدر) (وان العالم لیس الا تجلیه فی صور اعیانهم الثابتة التی یستحیل وجودها بدونه) (ودخی سکا کشف اعطا
ایدرکه تحقیق عالم دکلدر عالم افرادینك اعیان ثابته‌لری صورنده حقك تجلیسندن غیری ایله که صور مرایای

اعیانده اول تجلیسز آنلرك وجودی مستحیل اولور ویاخود اعیان ثابته‌نك وجود علمیسی که تجلیٔ الهی ایله
حضرت علمیه‌ده ثابتدر اول تجلیسز مستحیل اولور * پس وجه اول اوزره وجودها ضمیری صوره راجع اولور
ووجه ثانی اوزره اعیان ثابته‌یه راجع اولور * پس عالم اعیان ثابته صورنده حقك تجلیسی وظهوری اولدقده
عالمك حقه دلالتی حقك کندی نفسنده دلالتی اولور * واعیان ثابته عدمیتی اوزره ثابته‌در مرتبه اولان مرایای
اعیانده اعیان حسبیله اولان تجلینك صوریدر ویاخود مرآت تجلیده ظاهره اولان اعیان ثابته‌نك صوریدرکه
اعیان حسبیله مقیده‌در * وکشف ثانینك اعطا ایتدیکی مرآت تجلیده اعیانك صوریدر (وانه) ای الحق
(یتنوع ویتصور) (علی البناء للفاعل) (بحسب حقایق هذه الاعیان واحوالها) (ودخی سکا کشف اعطا
ایدرکه تحقیق حق بو اعیانك حقایقی واحوالی حسبیله متنوع ومتصور اولور یعنی بو اعیان ثابته‌نك حقایق
واحوالی حسبیله تجلیات متنوعه ایله ظاهر وصور مختلفه ومتباینه ایله متصور اولور * پس مرایای اعیانده
اعیان حسبیله صور مختلفه ایله ظاهر ومشهود اولان حقك وجودیدر واعیان ثابته‌نك عدمیت اوزره ثابته‌در
(وهذا بعد العلم به منا انه اله لنا) یعنی حقك نفسی کندی نفسنه دلیل اولدیغی وعالم اعیان ثابته صورنده
حقك تجلیسی اولدیغی وحق اعیانك حقایق واحوالی ایله متنوع اولدیغی اعطا ایدن کشفك حصولی برم
الهمز اولدیغی بزدن حقه علمك حصولندنصکره‌در * انه اله لنا * قولی به ضمیرندن بدل اولمق جائزدر * یعنی
علمدنصکره که حق برم الهمزدر * یعنی بز کندی نفسمزی ماْلوه ومربوب وحق اله ورب بیلدکدنصکره‌در *
زیرا انجق کیم برکسنه کندی نفسنی کندی نفسیله فانیه ووجودده اله وربه مفتقره اولوب آنك وجودی ایله
موجوده اولدیغنه عارف اولسه اکا منکشف اولورکه جمیع اشیانك وجودی وعوالمك شهودی اعیان ثابته‌لری
صورنده اعیان حسبیله تجلیسی ایله‌در بلکه عوالمك وجودی صور اعیانده حقك تجلیسیدرکه مرایای
اعیانده متجلیدر * وبرم اعیانمز عدمیت ازلیه اوزره‌در برم مرایانمزده مشهود ومظهریاتمزده ظاهر وموجود
وجود حقدر * پس حقك نفسی کندی نفسنه دلیلدر اطلاق وتقیید جهتیله) (ثم یاتی الکشف الاخر
فیظهر لك صورة فیه) (آندنصکره کشف آخر کاورکه مقام بقا بعد الفنا وفرق بعد الجمعدر * پس تجلیٔ حقده
برم صورمزی سکا اظهار ایدر ومرآت حقده برم وجوداتمزی مشاهده ایدرسن بو تقدیر اوزره یظهر افعالدن
اولور * وصورة قولی مفعولیت اوزره منصوب اولور وفیه ضمیری حقه راجع اولمقدر واما تا ایله فتظهر ثلاثیدن
اولمق دخی جائزدر * پس صورة قولی فاعلیت اوزره مرفوع اولور * ای فتظهر لك صورة فی الحق بسبب هذا
الکشف) (فیظهر بعضنا لبعض فی الحق فیعرف بعضنا بعضا ویتمیز بعضنا عن بعض) (پس مرآت حقده
برم بعضمز بعضه ظاهر اولور * پس بعضمز بعضنی عارف اولور * وبعضمز بعضدن متمیز اولور یعنی مقام جمعده
وحضرت احدیتده عدمیت واستهلاك اوزره اولان اعیان ثابته‌مز مرایاسنده ذاتك تجلیسی قبلنده اعیانمزك
صوری تجلیٔ حقده ظاهره اولور پس احدیتده وحدت اوزره ایکن بعضمز مرآت حقده بعضمزه ظاهر اولور *
وعدمیت جهلی ایله بعضمز بعضمزی جاهل ایکن وادماجده بعضمز بعضمزی وجود حقانی ایله عارف اولور
وخصوصیت ذاتیه ایله بعضمز بعضمزدن متمیز اولور * زیرا اعیان ثابته اوزره تجلیٔ ذاتینك انصبابی علی السویه‌در
ولکن تجلیٔ اعیان حسبیله منصبغ اولوب ظاهر اولور * پس صور اعیانك تجلیٔ حقده متنوعا ظهوری
اعیانك خصوصیاتندندر (امدی) ظهور وتمیزك اولکی مرتبه‌سی تعین اولدرو حضرت علمیه‌درکه علم الهیده
اعیان بیننده خصوصیات ذاتیه ایله تمیز حاصل اولور ومناسبت ذاتیه وصفاتیه حکمیله تعارف وعدم مناسبت
ایله تناکر واقع اولور * پس رسول علیه السلامك الارواح جنود مجنده فما تعارف منها ایتلف وما تناکر منها
اختلف قولنده وعالم ارواحده اولان تعارف وتناکر حضرت علمیه‌ده اولان توافق وتعارف وتخالف وتناکرك
نتیجه‌سیدرنته کیم حضرت شهادتده اولان تعارف وتناکر عالم ارواحده اولان تعارف وتناکرك نتیجه‌سیدر
ووجه آخر دخی بودرکه شیخ رضی الله عنه انکیچون فیظهر بعضنا لبعض فی الحق فیعرف بعضنا بعضا ویتمیز
بعضنا عن بعض دیدی زیرا کشف اول قتنده مشاهده اولنان ذات حقده معدومه اولان اعیان ثابته
مرایاسنده حقك وجودیدر اعیان ظاهره دکلدر * زیرا معدومه درنته کیم سطح مرآتده ظاهر اولان صورته
نظر اولندقده مرآت مشاهده اولنمز واما کشف ثانیده صور اعیان مرآت حقده ظاهره‌در وحق غناء ذاتیسنده

خفیدر وبعضنا قولیله بعضمزك بعضمزه ظهورین انكچون قید ایلدی * زیرا جمیع اعیان ثابته اوزره تجلی ذاتی منسحب دكلدر آنلرك بعضیسی اوزره منسحبدر وباقیسی ذات حقده بالقوه در) (ولوشاء لجعله ساكنا) (آنلرك صوری ظاهره دكلدر * وظاهره اولان صور ظاهره اولمیان صوره نسبتله بعضدر وكذلك مرأت حقده ظاهره اولان صورك بعضه ظهورین بعضا قولیله قبول ایلدی زیرا مرأت حقده ظاهره اولان ومرئیه اولان بعض صورك عینی مفتوحه دكلدر تاكیم ظاهر اولان بعضك كایسنی ادراك ایلیه * پس ادراك ایدن ظاهره اولان صورك بعضیسیدر * وفی الحق قولنی انكچون قید ایلدی زیرا ذاتك انوار قاهره سی مشاهده غیردن مانعه در ورثه محمد یندن قایلدن قایل اولان كه حقك عینیدركه انكله حق عالمه نظر ایدوب رحمت ایدر پس اول وجود الهی ایله ذات حقده ظاهره اولان اعیانك صورین مشاهده ایدر * ووحدتده كثرتی ملاحظه ایدر ودخی فیعرف بعضنا بعضا قولی ایله قید ایلدی زیرا بعضمز بعضمزه ظهور ورد نصكره بعضمز جلالك انوار قاهره سی تحتنده مهیدر حقدن غیری برشیء ادراك ایده من * پس معرفت وادراك ظاهر اولان بعضمزه مخصوص اولوركه مهیم دكلدر وبعضی عارفدركه بینهماده مناسبت حكمی ثابتدر وتمیز بعضنا عن بعض قولی ایله اشارت ایدركه بعضمز بعضمزه ظاهر اولور بعضمز بعضمزی عارف اولدقدنصكره معرفتده * بعضمز بعضمزدن متمیز اولوب معرفتده ارفع واجمع اوله ودخی بعضمز بعضدن متمیز اولور * معرفت وجهل ایله انكچون) (فمنا من یعرف ان فی الحق وقعت هذه المعرفة لنا بنا ومنا من یجهل الحضرة التی وقعت فیها هذه المعرفة بنا اعوذ بالله ان اكون من الجاهلین) (دیدی یعنی كشف ثانیده مرأت حقده ظاهره اولان بزم صور امكانیه مزدن بعضمز واردركه عالم حسده عارفدركه تحقیق بو معرفت بزه حقده واقعه اولدی بزم اعیانمزك اعطاسی سببیله و بزم وجودات امكانیه مزدن بعضمز علم الهی حضرتنی جاهلدركه بو معرفت بزه اول حضرتده واقعه اولدی خصوصیات ذاتیه مزك اعطاسی سببیله پس بن الله ه استعاذه ایدرم اول حضرت علمیه یی جاهل اولنلر زمره سندن اولمقلغمدن یعنی وجود حقده وحضرت علمیه ده تجلی ذاتی ایله متعینه اولوب بری برندن متمیزه اولان * اعیان ثابته مزوآنلرك احوالی اولان اعیان وجودیه مز حضرت علمیه الهیه ذاتیه ده تعین علمی ایله متعینه وبری برندن متمیزه اولدقده بعضمز بعضمزی آنده عارف اولوب اول معرفت دخی خصوصیت ذاتیه مزك اعطاسی سببیله واقعه اولدیغن عارف اولمغله عالم حس وشهادتده قانون الهی ورسم محمدی اوزره سلوك ایدوب علم الهی یه وحضرت اعیان ثابته یه مطلع اولدقده كشف ثانی وتجلی كمالی قتنده ذوقا عارف اولوركه ثابته ده اولان معرفتمز وجود حقده وحضرت علمیه ذاتیه ده بزه حاصله در خصوصیات ذاتیه مزك اعطاسی سببیله * واول معرفت معرفت ذاتیه در * وجود حقدن خارجه دكلدر مثلا سطح مرأتده متعینه اولان صورك مرأتده تعینی وخارجده عدم وجودی كبی ولكن هر بر عینك وجود حقده تعینی آنك خصوصیت ذاتیه سی حسبیله در ذی الصورتك مرأت ایچنده اولان صورتی خارجده اولان صورت مخصوصه سی حسبیله اولدیغی كبی وكشف اول قتنده وجود حق مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهردر واعیان ثابته دخی وجود حقده * خصوصیات ذاتیه سی حسبیله ظاهره در حقك حسبیله ظاهره دكلدر وبعضمز محل معرفت الهیه وتعارف صور علمیه اولان حضرت علمیه ذاتیه یی جاهلدر * پس بعضیسنك سبب جهلی یا علم الهیده ذاتینك عدم استعدادیدركه آنده دخی عارف دكلدر ومعرفتنه مستعد دكلدر * ویا صورت انسانیه یه واصل اولنجه مراتب كونیه دن اولان انصباغی سببیله در وغواشی طبیعیه نك واوصاف جسمانیه نك تحتنده استهلاكی وامور خسیسه یه انهماكی سببیله در ویا اعیان ثابته یه عدم اطلاعی سببیله در * پس بونلرك حضرت علمیه یه جهلی ایله وجود حقده اعیان ثابته نك صورین مشاهده ایده منلر خلقله حقدن محتجبلردر نه حقده خلقی ونه خلقده حقی مشاهده ایدرلر صور خلقیه كثرتندن غیری مشهودلری یوقدر) (یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة غافلون) (وبونلر حقدن محجوب اولان وبابندن مطرود اولان اهل جلالدر وكشف اول قتنده كه اعیان ثابته ده حقی مشاهده ایدر * پس جلالدن جمال ایله وخلقدن حقله محتجب اولان اهل جمالدر وآنلر عین جمع احدیده واطلاق ذاتیده باقی قلان اكابر مهیمیندركه جمالك جلالی آنلری مهیم ایتمشدر وكشف ثانی قتنده كه وجود حقده اعیان ثابته نك صورنی وحقده خلقی مشاهده ایدر * پس جمالدن جلال ایله وجلالدن جمال ایله وحقدن خلقله وخلقدن حقله

محتجب اولمیان اهل كمالدركه حقده خلقی وخلقده حقی مشاهده ایدر احدهما ایله آخردن محتجب دكلدر * (وبالكشفین معا ما یحكم علینا الا بنا لا بل نحن علینا بنا ولكن فیه) (وكشفین ایله معا حق بزم اوزریمزه حكم ایتمز الا بزم ایله لا بلكه بز بزم اوزریمزه بزم ایله حكم ایدرز ولكن حقده حكم ایدرز * یعنی كشفین ایله حق بزم اعیانمز اوزره دنیا وآخرت سعادت وشقاوت وادبار واقبال ونقصان وكمال ایله حكم ایتمز الا عین ثابته مزك خصوصیت ذاتیه سنك مقتضاسی اولان شیئله واعیان ثابته مز اعطا ایتدیكی حكم ایله حكم ایدر زیرا كشف اولك اعطا ایتدیكی بودركه اعیان ثابته مزك خصوصیات ذاتیه لری واستعدادات غیر مجعوله لری حسبیله مرایای اعیانده حقك صور مختلفه ایله ظهوری وتجلیسیدر پس حقك تجلیسی محل اولان اعیان حسبیله در وكشف ثانی اعطا ایتدیكی بودركه مرأت وجود حقده اعیان ثابته صورینك اعیانك مقتضیاتی حسبیله ظهوریدر * پس كشفینك معا اعطا ایتدیكی بودركه حق ازلا بزم اعیان ثابته مز اوزره وابدا اعیان وجودیه مز اوزره احكامدن بر حكم ایله قابلیتی واستعدادی حسبیله پس حق بزم اوزریمزه حكم ایتمدی الا استعداد مزله آندن طلب ایتدیكمز شیئله وبو حكم سر قدر ایله در ویا خود آنك اوزره حكم ایتدیكمز شیئله كه بزه انكله حكم ایلیه بلكه بزم اعیانمز اوزره بز حكم ایدرز احكام ایله اعیانمز اوزره ید اعیانمز اعطا ایتدیكی احكام ایله ولكن حقده اولدیغمز اعتبار ایله لا نافیه هو كما انه فینا نحن زیرا بز حقك شئون ذاتیه سی وصور نسب علمیه سی یز كندی اعیانمزك مقتضیاتی اولان حكم ایله وجود حقده بزم اوزریمزه بز حكم ایدرز وبو حكم سر قدر ایله در (فلذلك قال فلله الحجة البالغة یعنی علی المحجوبین اذا قالوا للحق لم فعلت بنا كذا وكذا مما لا یوافق اغراضهم) (وبوندن اوتری الله تعالی فلله الحجة البالغة دیدی یعنی محجوبین اوزره الله تعالی ایچون حجت بالغه ثابته دركه امری علی ما هو علیه مشاهده ایتمزلر * چنكم حقه دیرلركه نیچون بزه شویله وشویله ایلدك كه اغراضلرینه موافق اولمیان شیدن عد ایدرلر * یعنی نفسلرینه غیر ملایم اولان جزا ایله دنیاده آنلردن صادره اولان افعال مقابله سنده مؤاخذ اولدقلرنده دیرلركه بزه نیچون بویله عقاب ایدرسن زیرا دنیاده بزدن بو فعل صادر اولمدی الا ازلده بزده نه كسن تقدیر ایتدك ایسه پس بزده اولمیان افعال ازلده بزده تقدیر اولنوب وآنلرك بزدن صدوری حكم اولندقدنصكره اول حكمك مقتضاسی اوزره آنلر دنیاده بزدن صادره اولدقده آنلرك مقابله سنده بزی مؤاخذه ایدوب عقاب ایتمك ظلمدر * دیو اهل حجاب اعتراض ایتدكلرنده الله تعالی ایچون حجت بالغه ونسبت واسعه ثابته اولور (فیكشف لهم) (الحق) عن ساق) وفی نسخة صحیحة عن ساق الامر) (وهو الامر الذی كشفه العارفون منا) پس آنلردن بویله قول صادر اولدقده حق تعالی آنلره ساقدن كشف ایدر وساق شول امردركه عارفین آنی دنیاده كشف ایتدیلر یقال ساق العرش اصله المقوم ایاه وهو ما یقوم به الشیء وشینك ساقی علم الهیده متعینه اولان عین ثابته سی صورت علمیه سیدر پس حق تعالی بزم اوزریمزه حكم ایتمز الا ازلده معلومیتمزك قابلیتی صورتی حسبیله وصورت علمیه مزك استعدادی حسبیله وكشف ساق اهل حجاب ایچون موطن آخرته مخصوصدر واما نشأت دنیویه ده نشأت آخرت اوزره اولان اهل معرفت موطن دنیاده دخی كشف ساق ایدوب امری مشاهده ایدرلر) (فیرون ان الحق ما فعل بهم ما ادعوه انه فعله) (ویرون) ان ذلك منهم) (پس محجوبین مشاهده ایدرلركه تحقیق حق تعالی آنلره ایتمدی اول شیئی كه آنلر آنی ادعا ایتدیلركه تحقیق حق آنی ایلدی یعنی حق آنلره ظلم ایتدیكه آنلر بزه ظلم ایتدی دیو ادعا ایتدیلر ودخی مشاهده ایدرلركه تحقیق اول فعل آنلردندر یعنی حقدن آنلر اوزره جاری اولان فعل وواقع اولان فعل آنلرك مقتضیاتی حسبیله در حق طرفندن جبر دكلدر نهایت حق طرفندن هر شیئك استعدادی حسبیله افاضه تجلیدر وآنك تقاضاسی حسبیله اجرای حكم واظهار فعلدر * پس شیخ رضی الله عنهك فیرون ان الحق ما فعل بهم ما ادعوه انه فعله وان ذلك منهم قولی حق تعالینك) (وما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم یظلمون) قولنك مفهومیدر وبو آیت محجوبینك مدعالرینی رد ایچون نزول ایتدی) (فانه ما علمهم الا علی ما هم علیه) (زیرا حق تعالی آنلری عالم اولمدی الا شول صورت علمیه اوزره كه آنلر اول صورت اوزره وجود حقده وحضرت علمیه ده ثابت اولدیلر * پس حق آنلر اوزره حكم ایتمز الا شول حكم ایله كه آنلر استعدادلری ایله آنی حقدن طلب ایتدیلر ویا استعدادلری ایله حق اوزره حكم ایتدیلركه اول حكم ایله حق بونلر اوزره حكم ایلیه بالكه ذكر اولندیغی كبی وجود حقده كندیلری حكم ایدرلر

کندی نفسلری اوزره (ای تبطل حجتهم وتبقی الحجة البالغة لله) پس محجوبینڭ حجتلری باطله اولور وحجت بالغه
الله ایچون باقیه ودائمه قالور * اهل حجابڭ حجتی بزم فعلمز حقڭ تقدیری ایله در وحقڭ حجتی بودرکه بنم تقدیرم
قدرتمه وقدرتم ارادتمه وارادتم علمه تابعدر وعلم منزلهٔ معلومیتڭ کزلهٔ مقتضاسی حسبیله در * پس ازلا وابدا
خلق اوزره جاریه اولان احکام خلقڭ استعدادی وتقاضاسی حسبیله در (فان قلت فما فائدة قوله فلو شاء
لهداکم اجمعین قلنا لو حرف امتناع لامتناع فما شاء الا ما هو الامر علیه) پس اکر سن دیرسڭ اولورسڭ ذکر
اولندیغی اوزره بزم اوزریمزه حاکم اولان بزم اعیانمز اولیجق وحق انجق مقتضای اعیان اوزره افاضهٔ وجود
ایدیجك پس حقڭ فلو شاء لهداکم اجمعین قولینڭ نه فائده‌سی واردر * زیرا حق تعالی آنده کلڭ هدایتنی
کندی مشیتنه حواله ایلدی * بز دیرز لو حرف امتناع امتناعدر امتناع ایچوندر * پس حقڭ مشیتی تعلق ایتمدی
الا شول شیئه که امر انڭ اوزره در یعنی لو حرف امتناعدر برشیئڭ امتناعی موجب اولان شیء آخرڭ امتناعی
ایچون وضع اولندی لو شاء هدایة الکل لهدی ولکن ما شاء لعلمه بعدم استعداد الکل للهدایة فما هداهم اجمعین
پس شرط ممتنع اولان لو مشیتنه داخل اولدی هدایتڭ امتناعندن اوتری پس کلڭ هدایتی ممتنع اولدی شیئڭ
اکا تعلق امتناعندن اوتری وکلڭ هدایتندن شیئڭ امتناعی کلڭ هدایته عدم استعدادندندر زیرا اعیانڭ
استعداداتی متفاوته در بعضسی هدایته قابلدر وبعضسی غیر قابلدر پس اجمعیندن هدایتڭ حصولی
ممتنعدر پس اجمعینڭ عدم هدایتی عدم مشیت ایله معللدر واجمعینڭ هدایتنه عدم مشیتنه اعیانلرینڭ عدم
اعطالری ایله معللدر پس مشیت تعلق ایتمدی الا شول شیئه که امر هدایت آنڭ اوزره مبتنیدر واول قابلڭ
استعدادی وعینڭ اعطا ایتدیکی آنڭ قابلیتیدر) (ولکن عین الممکن قابل للشیء ونقیضه فی حکم دلیل العقل
لا فی الحقیقة) (وای الحکمین المعقولین وقع ذلك هو الامر الذی کان علیه الممکن فی حال ثبوته) (ولکن عقلڭ
دلیلی حکمنده ممکنڭ عینی برشیئه وآنڭ نقیضنه قابلدر وحکمین معقولیندن هرقنغی حکم واقع اولورسه
اول حکم شول امردرکه * ممکن علم الهیده ثبوتی حالنده آنڭ اوزره ایدی * پس عقلڭ دلیلی قتنده حکمین
معقولیندن واقع اولان حکم شول حکمدرکه آنڭ وقوعنه مشیت تعلق ایتدی ومشیت تعلق ایتمز الا ممکنڭ
ثبوتی حالنده اولان حکمه که ممکن آنڭ اوزره ثابتدر وآنڭ نقیضی اولان حکم آخره مشیت تعلق ایتمز زیرا
ممکن آنڭ اوزره علم الهیده ثبوتی حالنده ثابتدر زیرا حقیقتده برشیئڭ ذاتی بر حکمی وآنڭ نقیضی اقتضا ایتمز
وعقل حقیقت امری علی ما هو علیه الامر مشاهده ایتمکدن محجوبدر (ومعنی لهداکم لبین لکم) (الحق
الامر علی ما هو علیه فی نفسه) (وما کل ممکن من العالم فتح الله عین بصیرته لادراك الامر فی نفسه علی ما هو
علیه فمنهم العالم والجاهل) یعنی لهدیکم قولنڭ معناسی لبین لکم در یعنی اکر اللهڭ مشیتی تعلق ایدیدی
جمله‌کزه هدایت ایدردی یعنی امر علم الهیده ثبوتی حالنده نه شیء اوزره ثابته در حق آنی سزه بیان ایدردی ولکن
عالمدن هر ممکنڭ عین بصیرتنی الله تعالی فتح ایتمدی امری ادراك ایتمکیچون که کندی نفسنده امر نه شیء
اوزره ثابتدر * پس آنلرڭ بعضسی عالمدر وبعضسی جاهلدر (فما شاء فما هداهم اجمعین ولا یشاء) پس الله دیلمدی
آنلرڭ اجمعینه هدایت ایتمدی یعنی اجمعینڭ هدایتنه ازل سابقده مشیت الهیه تعلق ایتمدی وابدا لاحقده
دخی تعلق ایتمز زیرا اجمعینڭ هدایتنه علم الهی تعلق ایتمدی اجمعینڭ اهتدایه عدم قابلیت واستعدادلرندن
اوتری پس اجمعینه هدایت ایتمدی * الا عالم اولوب مستعد اولان بعضه ومستعد اولمیان بعض دخی ظلمت
ضلالتده ووادیء جهلده باقی قالدی زیرا) (کل یوم هو فی شأن) (مقتضاسی اوزره شئون الهیه متنوعه
اولمغله استعدادات اعیان دخی مختلفه در * ولکن استعدادات اعیان جعلدر جاعل ایله مجعوله دکلدر زیرا
اعیان علم الهیده اسماء وصفاتڭ مظاهری بلکه ذاتیله قائمه اولان ائمهٔ اسمائڭ واصول صفاتڭ عینیدر بلکه
من حیث الحقیقة ذات حقده آنلرڭ استهلاکی حسبیله ذات حقڭ عینیدر وجمیع اعیانڭ علم الهیده ثبوتی
حالنده ذاته نسبتی وذاتڭ جمیع اعیانه نسبتی علی السویه در ذاته نسبتله احدهمادن بریسی ظهور آخر ایله
ظهوردن اولی دکلدر اضدادی جامع اولان وجود اضداد ایله ظاهردر اول وآخر وباطن وظاهر وجلیل وجمیل
وهادی ومضل کبی پس هدایتی اعطا ایدن اعیانڭ هدایتلرینه مشیت متعلقه اولدی وضلالتی اقتضا ایدن
اعیانڭ دخی ضلالتلرینه متعلقه اولدی (وکذلك ان یشأ) (لو شاء قولنه معطوفدر یعنی ان یشأ یذهبکم ویأت

بخلق جدید) قولنده ان یشأ قولی لو شاء کبیدر یعنی لو شاء قولنده صیغهٔ ماضیده حرف شرط امتناع ایچون
اولوب ازلده اجمعینڭ هدایتنه عدم استعدادلرندن اوتری اجمعینڭ هدایتنه مشیتڭ امتناعی ایچون اولدیغی
کبی ان یشأ قولنده صیغهٔ استقباله داخل اولان حرف شرط دخی امتناع ایچوندر * یعنی ازلده علم الهیده
ثابت اولدقلری حالده اذهابلرینه عدم قابلیتلرندن اوتری ابدده استقبالده اذهابلرینه مشیتڭ امتناعی
ایچوندر * پس شرط ممتنع مشیتنه داخل اولدی اذهابڭ امتناعندن اوتری اذهابلری ممتنع اولدی * اذهابه
مشیتڭ امتناعندن اوتری (فهل یشاء) استفهام انکاریدر یعنی ازلده اجمعینڭ اعیانی هدایتی اعطا
ایتمدن ازلده وابدده اجمعینڭ هدایتنه مشیت الهیه متعلقه اولور می یعنی اولمز زیرا ممتنعدر وممتنع اولان شیئه
مشیت الهیه تعلق ایتمز) (هذا ما لا یکون) یعنی اجمعینڭ هدایتنه مشیتڭ تعلقی شول شیدرکه وجوده کلمز *
یعنی ممتنعدر) (فمشیئته احدیة التعلق) پس حقڭ جمیع معلوماتنه مشیتی احدیة التعلقدر * یعنی مشیت
ذاتیه نڭ جمیع معلومات الهیه یه تعلق ونسبتی احدیت اوزره درکه صفت ذاتیه اولان احدیت
ذاتدن منبعثه اولوب جمیع معلوماتنه نسبتی علی السویه در) (قال تعالی وما امرنا الا واحدة کلمح بالبصر
) (لکن هر بر معلوم ذاتڭ استعدادی اوزره اول مشیت واحده اولان تجلیء ذاتیدن نصیب خاصی
اخذ ایدر وهر معلومڭ حسبی اوزره تعلق واحد دخی متنوع اولور * وهر معلومه اولان تعلق خاص
دخی دلیل عقلی حکمنده حکمین معقولیندن ثبوت حالنده آنڭ مقتضاسی اولان حکم واحده تعلق
ایدر * آنڭ نقیضی اولان حکم آخره تعلق ایتمز مشیتڭ تعلقی احدیت اوزره اولمغله متعلق له اولان
معلومده حکمین معقولیندن حکم واحده تعلق ایدر) (وهی نسبة تابعة للعلم والعلم نسبة تابعة للمعلوم
والمعلوم انت واحوالك ومشیت علمه تابعه اولان بر نسبتدر وعلم دخی معلومه تابعه بر نسبتدر وحال بوکه معلوم
سنسن وسنڭ احوالکدر یعنی مشیت علمه تابعه در * زیرا وجه من الوجوه معلوم اولمیان شیئه ارادت
ومشیتڭ تعلقی ممکن دکلدر * وعلم معلومه تابعدر زیرا هر معلومه علمڭ تعلقی وعالمڭ وجودنده معلومڭ ثبوتی
معلومڭ صورت معینه‌سی حسبیله در ومعلوم سنسن یعنی عین ثابتڭ ایله سنڭ احوالکدر وعین ثابته
نقیضیندن واحده نڭ وجودنی اقتضا ایدر * پس مشیت دخی اول حکم واحده تعلق ایدر * پس وجود حقده
وعلم الهیده معلومات الهیه اولان اعیان ثابته دن هر بر عین اعطا ایتدیکی حکم اوزره کندیسی حقڭ معلومی
اولور وهر بر معلوم تعین خاصی حسبیله عالم حقڭ علمنده ثابتدر وعلم اول تعین خاصه تابعدر ومشیت دخی علمه
تابعدر * فلیس للعلم اثر فی المعلوم بل للمعلوم اثر فی العالم فیعطیه من نفسه ما هو علیه فی عینه) (پس علم ایچون
معلومده اثر یوقدر بلکه معلوم ایچون عالمده اثر حاصلدر * پس معلوم کندی نفسنده علمه اعطا ایدر شول
حکمیکه معلوم عیننده وذاتنده آنڭ اوزره ثابتدر یعنی معلوم عالمده مؤثردر کندی نفسندن صورت
معلومیه‌سنی اکا اعطا ایتمکله که معلوم ثبوتی حالنده آنڭ اوزره ثابتدر پس معلوم صورت معلومیه‌سیله عالمه
علمی اعطا ایدر زیرا عالم معلومی عالم دکلدر الا شول صورت اوزره که معلوم آنڭ اوزره ثابتدر * پس علم معلومه
تابعدر ومشیت علمه تابعه در) (وما ورد الخطاب الالهی الا بحسب ما تواطأ علیه المخاطبون وما اعطاه النظر
العقلی) بو قول اعتراض مقدره جواب ایدرکانه قائل دیرکه مشیت علمه تابعه وعلم معلومه تابعدر دیدیکڭ قول
خطاب الهی یه مخالفدر زیرا هدایت وضلالت مشیت الهیه یه تابع اولمق اوزره وحکمین نقیضیندن هر قنغی
حکمڭ وقوعنه مشیت تعلق ایدرسه واقع اولور * پس جواب ایدرکه) (ولو شاء لهداکم اجمعین * ولو شاء الناس
جمیعا * وان یشأ یذهبکم) قولنده خطاب الهی وارد اولمدی الا شول شیء حسبیله که مخاطبون آنڭ اوزره
توافق ایتدیلر واول عقلدر ودخی نظر عقلینڭ اعطا ایتدیکی شی حسبیله که کمال قدرت وارادته نسبت ایله
(لو شاء لهدی الناس جمیعا) قولی اوزره اکر مشیتی تعلق ایدیدی ناسڭ جمیعسنه هدایت ایدردی زیرا فعال
لما یرید در ویاخود مشیت جمیع خلقڭ اذهابنه تعلق ایتسه اذهاب ایدردی پس آنلر مفهوم ظاهر اوزره
نظرلرنده مقتصر اولدقلرندن اوتری مفهوم اول لسانی اوزره آنلره خطاب الهی وارد اولدی) (ما ورد الخطاب
علی ما یعطیه الکشف) خطاب الهی کشف اعطا ایتدیکی شیء اوزره وارد اولمدی یعنی حقیقة اعطا ایتدیکی اوزره
وارد اولمدی که مشیت علمه تابعه در وعلم معلومه تابعدر معلوم کندی ذاتنده اولان حکمیکه آنڭ اوزره ثابتدر

عالم حقه اعطا ایدوب حکم ایدرکه اول حکم مخصوصله حق آنك اوزره حکم ایلیه یعنی حقك مشیتی انكا تعلق
ایلیه پس لسان عموم اوزره انكچون خطاب وارداولدی وعمومده خصوص اوزره وحقیقتده کشف اعطا
ایتدیکی اوزره وارداولمدی)(لا یکلف الله نفسا الا وسعها) (زیرا مفهوم ظاهر اوزره اقتصار ایدن اهالی فهوم
استعدادلرندن اوتری لسان خصوص اوزره ودخی آندن ارفع واشمل واجمع واکمل اولان لسان اوزره وارداولان
خطابی اصغا ایده مزلر* پس خطاب الهی ورودندن مقصود اولان هدایت واهتدا امرندن بونلره حرمان لازم
کلوردی ووسع وطاقتدن خارج بونلره تکلیف فعل عبث اولوردی ولکن صانع حکیم حکمتی اوزره لسان عموم
اوزره نظر عقلی اعطا ایتدیکی مفهوم اوزره انزال ایلدی وکشف اعطا ایتدیکی علوم الهیه واسرار قدریه یی آنك
بطوننده ستر ایلدی تاکیم بزدن هر بریمز استعداد خاصی اوزره عین ثابته سی اعطا ایتدیکی حکمی اخذ ایلیه
وارباب ظواهردن هر بریسی مشرب معلوم اوزره احکام ظاهره یی اخذ ایلیه وارباب بواطندن هر بریسی
سعت قابلیه سی واحاطت جمعیه سی حسبیله کشف اعطا ایتدیکی اوزره اخذ ایدر) (ولذلك کثر المؤمنون وقل
العارفون اصحاب الکشوف) (یعنی نظر عقلی اعطا ایتدیکی لسان اوزره خطاب الهینك ورودندن وکشف اعطا
ایتدیکی اوزره عدم ورودندن اوتری مؤمنین کثیر اولدی واصحاب کشوف اولان عارفین قلیل اولدی زیرا نظر
عقلینك اعطا ایتدیکی اوزره وارد اولان خطابی اخذ ایتمکده مرتبۀ ایمانده جمیع اخوان مؤمنین ایله بز مشترکز
وبوطریق اوزره وارد اولان خطابه ایمان کتورمك دخی آسان اولور زیرا ظواهر درجمیع ادراکاتك انزلی
وظاهری اولان نظر عقلی ایله اخذ ایتمك ممکندر* وکشف اعطا ایتدیکی اوزره ورود قلیل اولمغله وظاهر اوزره
وارد اولان خطابك بطوننده کشف اعطا ایتدیکی اسراره مطلع اولمغله قلیلرده استعداد موجود اولمغله اصحاب
کشوف اولان عارفین بزدن قلیلدر* ویاخود اشخاص انسانیه نك اکثری عقلا واصحاب نظر فکری اولمغله
خطاب الهی مخاطبینك ادراکی حسبیله وارد اولدی وکشف اعطا ایتدیکی اوزره وارد اولمدی استعدادات
اکا وفا ایتمدیکندن اوتری پس مخاطبینك ادراکی وعقولی حسبیله خطاب الهی نازل اولمغله مؤمنین کثیر
وعارفین قلیل اولدی زیرا امر الهی مخاطبینك ادراکی واستعدادی حسبیله عموم اوزره نازل اولمغله مؤمنین
کثیر اولور وامری علی ماهو علیه ادراك ایدوب کشف ایتمك عقلك ادراکی فوقنده اولمغله عارفین قلیل اولور
(ومامنا الا له مقام معلوم وهو ما کنت به فی ثبوتك ظهرت به فی وجودك) (یعنی بزدن براحد یوقدر الا انكچون
مقام معلوم حاصلدر که اندن متجاوز اولمز وبزدن هر بریمزه مخصوص اولان مقام معلوم قنغی شیئکه سن حضرت
علمیه ده ثبوتك حالنده انکله متلبس اولدك ویا انکله ثابت اولدك وجودکده انکله ظاهر اولدك اول شیء سنك
مقام معلومکدر یعنی حضرت علمیه ده ثابت اولدیغك حالده نه شی اوزره ثابت اولدیسك وجود خارجیده انکله
ظاهر اولورسن اول مرکز معلوم ومقام معلومدن تجاوز ایده مزسن پس برکسنه نك علم الهیده مقامی عقل ایله
وقوف اولسه وجود خارجیده آنك تدبیری تحتنده اولمقدن زائل اولمز وبرکسنه نك عین ثابته سی کشف ایله
سر قدره وقوفی اعطا ایلسه پس اول صورتده ظاهر اولوب جهل ایله الاهه اعتراض ایتمز وقدری تغییرا ایتمك
وتدبیرنه متعرض اولمز پس) (ومامنا الا له مقام معلوم) (قولی ارباب عقول ایله عارفیندن اولا هر بر نوع
ایچون وثانیا هر برفرد ایچون مقام معلوم واردرکه علم الهیده ثابت اولدیغی شیء اوزره وجود خارجیده آنك
اوزره ظاهر اولدیغن تبیین ایتدیکندن غیری هر برفرده مشیتك تعلقی علم الهیده ثبوتی حالنده معلومیتی
حسبیله اولدیغنه شیخ رضی الله تعالی عنه ضرب مثل ایدر کانه مقامات معلومه اصحابی اولان ملائکه
عارفین لسانندن وارد اولان کلامله وجودات متعینه ومعلومات علمیه لسانندن خطاب ایدوب دیرکه
وجودات متعینه مزدن برفرد یوقدر الا انكچون مقام معلوم واردر* پس هر بریمز ایچون مقام معلومك
حصولی علم الهیده ثبوتمز اوزره وجود خارجیده ظهورمزدر زیرا اصلده مقام معلوم هر شیئك علم الهیده
معلومیتی صورتیدرکه اول صورت اوزره حقك علمده معلومیدر* پس علم الهیده اولان ثبوت اوزره وجود
خارجیده ظاهر اولمق مشیت الهیه ایله در ومشیت تعلق ایتمز الا علم الهیده اولان ثبوت اوزره وعلم الهیده
اولان اعیان ثابته نك خصایصی مختلفه در پس مشیتك تعلقی دخی مختلفدر پس مشیت الهیه اجمعینك
هدایتنه تعلق ایتمدی اجمعینك استعداداتی مختلفه اولمغله زیرا هر بریسی مقام معلوم صاحبیدر مرکزیتندن
تجاوز

تجاوز ایتمز وهدایته مستعد اولمیان شخصك هدایتنه مشیت تعلق ایتمز (ومامنا الا له مقام معلوم) وهو ما کنت
قولنده ضمیر مبتدادر وخبری مابعدنده جمله نینك مجموعیدر) (هذا ان ثبت ان لك وجودا) (یعنی علم الهیده
ثبوتك اوزره وجود خارجیده ظهورك امری متعین اولور اگر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق سنك ایچون وجود
حاصلدر وسن وجود ایله متصف سن یعنی معدومه اولان عین ثابتك مرآتنده وجود حق عینك حسبیله متعین
اولوب اول صورت علمیه وجود خارجیده ظاهر اولدقده اگر اول صورت علمیه عینك مرآتنده ظاهر اولان
وجود عینك حسبیله مقید اولدیغی اعتبار اوزره سنك ایچون ثابت اولوب سکا اضافه اولنورسه) (وان ثبت
ان الوجود للحق لا لك فالحکم لك بلاشك فی وجود الحق) (واگر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق وجود حق
ایچون ثابتدر سنك ایچون دکلدر پس بلاشك حکم سنك ایچون ثابتدر وجود حقده* یعنی کشف اول اعطا
ایتدیکی اوزره که وجود حق مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهردر واعیان عدمیه اوزره در پس اگر ثابت
اوله جق اولورسه که مرایای اعیان ثابته ده متعین اولان واعیانده تعین حسبیله وجود حسیده ظاهر اولان
وجود حق متعین ایچوندر زیرا مرآت اولان اعیان عدمیت اوزره در موجوده ومرئیه دکلدر* پس بلاشك
وجود حقده حکم سنك ایچون حاصل اولور زیرا عین ثابتکده ظاهر اولان حقه عین ثابتك خصوصیت ذاتیه سیله
بر حکم اعطا ایتدی که اول حکم ایله حق آنده ظاهر اولدی پس وجود واحد من حیث الذات واحددر آنده
تعدد یوقدر وکذلك تجلینك دخی ذاتندن ابتداء ظهوری وحدت اوزره در ولکن وجود حقده اولان تعدد وتکثر
واختلاف وتنوع مرایای اعیاندندر پس وجود حق ایچون وحکم اعیان ایچون ثابت اولور* واعیان خود
معدومه در وان ثبت قولی معرفت وجودده شکدن اوتری دکلدر ولکن مشارب واذواق مختلفه در بعضیسی حق
ایچون وجود اثبات ایدوب خلقی حقده مشاهده ایدر وبعضیسی خلق ایچون وجود اثبات ایدر وحقی خلقده
مشاهده ایدر وبعضیسی بر وجه ایله حقی وبر وجه ایله خلقی اثبات ایدر) (وان ثبت انك الموجود فالحکم لك بلاشك
واگر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق سن موجودسن استعدادك حسبیله سنك عینك اوزره فایض اولان
نور وجود ایله پس بلاشك حکم سنك ایچون حاصلدر زیرا سن استعدادك حسبیله حق اوزره حکم ایدرسن که
حکم حاصله اولدخی سنك عینك اوزره حکم ایلیه وبو وجه کشف ثانی اعطا ایتدیکی اوزره درکه وجود حق
مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهر اولدقده اعیانك صوری تجلی حقده اعیان حسبیله ظاهره اولوب صور
اعیان بری برندن متمیزه اولدقده سنك عینك اوزره مفاض اولان نور وجود ایله سن موجود اولدیغك اعتبار
اولندقده ووجود مطلقك سنك عینکده تقییدی اعتبار اولندقده) (وان کان الحاکم الحق فلیس له الا افاضة
الوجود علیك والحکم لك علیك) (واگر سنك اوزرکه حاکم حق اوله جق اولورسه وجودی سکا اعطا ایتمکله
پس حق ایچون حکمدن سنك اوزرکه افاضۀ وجوددن غیری یوقدر وسنك عینك اوزره حکم سنك ایچون
ثابتدر زیرا سنك عینك استعداد خاصی ایله حقه اعطا ایتدیکی حکم ایله آنك اوزره حق حکم ایدر بوتقدیر اوزره
ان شرط ایچون واقع اولور وشرطك جوابی فلیس له الا افاضة الوجود علیك قولیدرکه شرطیۀ مذکوره یه
لازمه اولان نتیجه کبیدر ولکن ان مبالغه ایچون اولمق احسندر* وان کان الحاکم الحق قولی اعتراض مقدره
جواب اولور کانه سائل دیرکه وان ثبت انك الموجود قولنده مبتدادر اولان بودرکه مخاطب اولنان انسان
موجوددر پس هر موجود ایچون موجددن لازمدرکه وجودده موجودا کا محتاجدر وحکم وجودی
موجد آنك اوزره افاضه ایلیه پس موجود اوزره حاکم اولان حق موجددر پس سنك فالحکم لك قولکده
مخاطبه حکمك تخصیصی جائز اولمز پس جواب ایدوب دیرکه واگرچه کیم حق حاکمدر پس حق ایچون سنك
عینك اوزره افاضۀ وجود حکمندن غیری حق ایچون حکم یوقدر وعینك اوزره حکم سنك عینك ایچون
ثابتدرکه عینك استعداد خاصیله آنی حقه اعطا ایدر وبو حکم ایله بنم اوزریمه حکم ایله دیو حق اوزره حکم ایدر
پس اعیان اوزره افاضۀ وجود اعتباری ایله حق حاکمدر* واعیاندن هر بری حقه اعطا ایتدیکی حکم حاصیله
حق آنك اوزره حکم ایلیه پس اعیان اوزره حاکم اولان اعیان اولور) (فلا تحمد الا نفسك ولا تذم الا نفسك)
(پس اگر سنك عینك سعادت وکمالی اقتضا ایدوب سعادت وکماله ظاهره اوله جق اولورسه پس سن نفسکدن
غیری براحده حمد ایتمه زیرا نور وجود استعدادك حسبیله سکا واصل اولور* پس سنك عینك حقه تنفی حکمی

اعطا ایدوب آنك اوزره انكله حكم ایتدیسه كه اول حكم ایله حق سنك اوزریكه حكم ایلیه حق دخی اول حكم
ایله آنك اوزره حكم ایدر پس سن نفسكه حمد ایله واكر عینك شقاوت ونقص اقتضا ایدوب سنده شقاوت ونقص
ظهور ایدجك اولورسه سنك نفسكدن غیری براحدی سن ذم ایتمه پس اعیانك ثبوتی حالنده اقتضا ایتدیكی
اكر هدایت وضلالتدر واكر خیر وشردر حقدن افاضهٔ وجود اعتباریله كل من عند الله ایكن اعیان آنلری حقه
اعطا ایدوب اقتضا ایتمكله جملهسی اعیاندن اولور پس الله ایچون حجة بالغهٔ ثابته اولوركه آنك مشیتی اعیانك
خصوصیات ذاتیهسی حسبیله تعلق ایدر اعیانك مقتضیاتی كرك خیر اولسون وكرك شر نهایت حق انجق هر بر
عینك قوتنده اولان حكمی اعیان اوزره افاضهٔ وجود ایتمكله اظهار ایدر پس اكر ظلم واقع اولورسه خلقدندر
حقدن دكلدر (وما یبقی للحق الا حمد افاضة الوجود لان ذلك له لا لك) (وحق ایچون افاضهٔ وجود حمدندن
غیری باقی قالمز زیرا افاضهٔ وجود حمدی حق ایچون ثابتدر سنك ایچون دكلدر زیرا اعیان عدمیه اوزرهدر پس
افاضهٔ وجود سندن دكلدر زیرا افاضهٔ وجود حضرت جمعدن ومقام وحدتندر وسنك ایچون ثابت اولان
مطلقا اقتضای وجود وظهوردر حمد بر ومقیدا كمالك ظهوری حمدیدر زیرا شرك ظهوری قتنده سكا ذم توجه
ایدر حمد توجه ایتمز والحمد لله قولنده جمیع محامدك حقه رجوعنه وجه مذكور مناقض دكلدر زیرا افاضهٔ
وجود مقام وحدتندر* واعیانه راجعه اولان كمالاتك محامدی بنه حقه راجعهدر زیرا اعیان حقك مقامات
تفضیلیهسیدر (فی الحقیقه اعیان حقك غیری دكلدر* پس جمعا وتفصیلا حمدك كلیسی اللهه راجعدر) (فانت
غذاؤه بالاحكام) (یعنی وجودده حكم سنك ایچون ثابت اولیجق* پس سن احكامله حقك غذاسی سن زیرا
وجود حق سنك عین ثابتك احكامی صوریله ملتبس اولدیغی حالده ظاهر اولور* پس سنك حسبكله سنده
ظاهر اولان حقك وجودی سنك عین ثابتك صورتیله وآنك احكامیله متغذی اولور* وعین ثابتك احكامی
وجود حقده خفیهدر غدا متغدیده خفیه اولدیغی كبی وحق ظاهردر متغذی ظاهر اولدیغی كبی) (وهو
غذاؤك بالوجود) (وحق وجود ایله سكا غدادر زیرا سن آنك وجودی ایله ظاهرسن وحقك وجودی ایله ظاهره
اولان عین ثابتك صورتنده حق خفیدر پس سن وجود حقله متغذی سن وسن ظاهرسن ووجود حق باطندر
وغدانك بونده اطلاقی علی سبیل المجازدر زیرا اعیان احكام وجودیه ظهوراتنك وبقاسنك سببیدر وحق دخی
وجود اعیان بقاسنك سببیدر نتهكیم غدا متغدینك بقاسنه وقوامنه وكمالاتی ظهورینه سببدر پس غدا
متغدیده مختفی اولدیغی كبی اعیان حقك غداسیدر احكام ایله وحق اعیانده ظاهر واعیان حقده مختفیه
وفانیهدر وحق وجود ایله اعیانك غداسیدر زیرا اعیانی اظهار ایدوب آنلرده مختفی اولدی پس اعیان احكامله
حق اوزره حاكمدر وحق وجود ایله اعیان اوزره حاكمدر) (فتعین علیه ما تعین علیك) (پس حق اوزره متعین
اولدی سنك اوزره متعین اولان شیء یعنی ازلده عین ثابتك حكمی حق اوزره متعین اولوب حق محكوم علیه
اولدی وسن حاكم اولدك وجود ظاهرده وجودك اوزره حقدن حكم متعین اولوب پس محكوم علیه اولدیغك كبی
پس احكامله حقك غداسی اولدك حق وجود ایله سنك غداك اولدیغی كبی) (فالامر منه الیك ومنك الیه)
پس امر یعنی حكم حقدن سكا راجعدر سنك عینك اوزره افاضهٔ وجود ایتمكله حق سنك اوزره حاكمدر وسن
محكوم سن وحكم سندن حقه عائددر* سنك عینك شول حكم خاصی حقه اعطا ایتمكله كه حضرت علمیهده
آنك ثبوتی حالنده آنك اوزره ثابته ایدی پس حق ایله عینكدن هر بریسی بر وجه ایله حاكم اولور بر وجه ایله
محكوم اولور ویا خود امر حقدن سكا راجعدر كه حق سكا امر ایدر وأمر اهلك واقم الصلوة وسائر اوامر كبی كه
حقدن عبده واردهدر وامر سندن حقه عائدهدر كه حقه امر ایدرسن رب اغفر لی ورب انصرنی) (ودخی دعا
صورتنده اولان امر كبی پس حقدن سكا امر وارد اولدیغی كبی سندن دخی اولیجه صادر اولور) (غیر انك تسمی
مكلفا) (اسم مفعول) (وما كلفك الا بما قلت له كلفنی بحالك وبما انت علیه ولا یسمی الحق مكلفا) (اسم مفعول
الا حقله سنك بینكده بو مساواتده بو قدر فرق واردر كه سن مكلف تسمیه اولنورسن صیغهٔ مفعول ایله وحال
بوكه حق سكا تكلیف ایتمدی الا شول شیئله كه سن اكا حالك ایله وشول شیئله كه استعداد قابلیتدن سن آنك
اوزرهسن اكا دیدك كه بكا بونكله تكلیف ایله یعنی لسان حال ولسان استعداد ایله قنقی شیئله سن اكا دیدك
ایسه كه بكا اول شیئله تكلیف ایله* پس حق دخی سكا اول شیئله تكلیف ایلدی وحق تكلف ایله كه اسم

مفعولدر تسمیه اولنمز زیرا* حق اوزره كلفه طاریه اولمز پس حقله عبد محكوم علیه اولدقلرنده بینهماده فرق
بودركه عبد مكلف تسمیه اولنور* وحق مكلف تسمیه اولنمز وبو تقدیر اوزره بحالك قولی قلت قولنه متعلق
اولور* وكذلك بحالك وبما انت علیه قولی بما قلت له كلفنی قولندن بدل اولمق جائزدر) (شعر) (فیحمدنی واحمده
ویعبدنی واعبده* فیحمدنی الحق علی سعة دائرتی وكمال مظهریتی للصورة الالهیة الجمعیة الذاتیة وظهوره
فی ظهورا كلیا تفصیلیا اذ لولا لكن لم یعرف ولم یعبد ولم یحمد ولم یظهر هو ظهورا كلیا تفصیلیا واحمده علی
ایجاده لی علی الصورة الالهیة بافاضة الوجود علی ای اعرفها بالكمالات التی ظهر بها فی وظهرت بها فیه
ویعبدنی یطیعنی الحق بالاجابة حین ما سألته الاستجابة والطاعة من جملة العبادة كما قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم حین قال له ابو طالب ما اطوع لك ربك یا محمد وانت یا عم ان اطعته اطاعك واعبده بامتثال اوامره
یعنی حق بكا حمد ایدر دائرهٔ وجودم سعتنه وصورت الهیهٔ جمعیهٔ ذاتیهیه كمال مظهریتمه وصورت الهیهسیله
من غیر تغییر ظهور كلی وتفصیلی ایله بنده ظهورنه زیرا اكر بن اولمسیدم حق بیلنمزدی* وعبادت اولنمزدی وحمد
اولنمزدی وظهور كلی وتفصیلی ایله ظاهر اولمزدی وجلا واستجلاء كلی دخی حاصل اولمزدی وبن دخی حقه
حمد ایدرم بنی صورت الهیه اوزره ایجاد ایدوب تعین اولك باطنندن نفس رحمانی احدیتی ایله اوزریمه* افاضهٔ
وجود ایتدیكندن اوتری وجمیع كمالات ایله بنده ظاهر اولوب صورت الهیهیی بكا انعام ایتدیكندن اوتری وحق
بكا عبادت ایدر* یعنی بكا اطاعت ایدر استجابتی سؤال ایتدیكمده بكا اجابت ایتمكله وبن دخی اكا عبادت
ایدرم اوامرینه امتثال ایدوب جمیع اموردہ اكا اطاعت وانقیاد ایتمكله واحدیت ذاتیهنك عظمتی تحتنده
افتقار وجود ایتمكله ودخی یعبدنی واعبده قولنده بر وجه دخی بودركه حق بكا عبادت ایدر نفس رحمانی ایله
تعین اول مرتبهسنده متعین اولدیغی حینده جمیع تعینات الهیه وكونیه ومراتب وجودیهٔ روحانیه واطوار
شخصیه وجسمانیهده متعین اولوب صورت انسانیهده ایجاد واظهار ایتمكله وصورت انسانیهیی تسویه ایدوب
صورت الهیهٔ كمالیهروحنی نفخ ایتمكیچون تربیه ایتمكله ودخی اكا عبادت ایدرم اول صورت الهیهٔ جمعیهٔ
كمالیهیی وتجلیات اسمائیه وذاتیهیی قبول ایدوب اول صورت ایله آنی اظهار ایتمكله (امدی) شویله معلوم
اوله كه عبادتدن مراد ایجاد وتربیهدر واستجابتده اجابتدر پس عبادتك حقه اطلاقی سوء ادبدن دكلدر*
وبو كلام اصحاب سكرك كلامی دكلدر عارف محقق ووارث مدققك كلامیدر كه عارفك كلامی
اصول ومعرفت اوزرهدر آندن هر نه طریق اوزره بر عبارت صادر اولسه ادب اوزرهدر* ولكن ارباب شك
واصحاب سوء ادبدن صادره اولان كلمات صورتنده عارفدن بعض عبارت صادره اولور* اما عارفك حكمی
آنلرك حكمی كبی دكلدر زیرا عارف احاطت ذاتیهیه ناظردر آنك مشهدنده بر حكم بو قدركه حق آنی قبول
ایتمیه* وبر وصف بو قدركه حق انكله ظاهر اولمیه خصوصا بو طائفهٔ علیه اسرار الهیهیی حفظ ایتمكیچون
بعض اصطلاحات وضع ایتمشلردر سائر ارباب فنوندن هر بریسی كندی قتنده اصطلاحات وضع ایتدیكی كبی
پس بو طائفهنك اصطلاحنه عدم اطلاع ایله سوء ادبه حمل ایتمكدن وبونلرك كلماتنه اعتراض اولان سوء ادبدن
اجتناب كركدر) (فنی حال اقربه وفی الاعیان اجحده) پس مقام جمع ووحدتك غلبهسی حالنده حقك وجودی
وحدتنه بن اقرار ایدرم زیرا جمیع اشیایی انده مستهلكه مشاهده ایدرم واعیان حادثهده متعین ومختفی اولوب
آنلردن متجلی اولدقده بن اكا انكار ایدرم اعیانه نظر ایتدیكمده خلقك رؤیتی قتنده كثرتك غلبهسندن اوتری
(فیعرفنی وانكره واعرفه فاشهده) پس حق بنی بیلور جمیع احوال واطواردہ زیرا جمیع اعیان ثابتهیی وشئون
لاحقهیی محیطدر واكوان حادثه صورنده متجلی ایدوب ظاهر اولدقده بن انكار ایدرم زیرا وحدت ذاتیه حسبیله
بن آنی تعدد وكثرتدن تنزیه ایدرم وصور محدثاتدن آنی تجرید ایدرم وبن آنی عارفم پس آنی جمعا وتفصیلا
مشاهده ایدرم زیرا معرفت وشهود بنم حقیقتم مقتضاسندندر آنك معرفت وشهودنی بنم حقیقتم بكا
اعطا ایلدی) (فانی لی غنی وانا اساعده واسعده) (پس اسماء وصفاتیله بزدن نه كیفیت ایله غنی اولور وحال بوكه
بن اكا مساعده ایدرم بنده آنك اسماء وصفاتی وتجلیات وكمالاتی ظهورنده) (ان تنصروا الله ینصركم
والنصر المساعدة زیرا الوهیت عبودیتله متحققه در ودخی بن آنی اسعاد ایدرم آنك كمالی مظهریتنده حسن
تأنی ایله اناوربوبیتله آنك اسرار الوهیتی اظهارنده زیرا نسب اسمائیه الوهیت وربوبیت وموجدیت كبی

اعیان کونه اولان مألوهیت ومربوبیت وقبول ایجاده متوقفه‌در پس عبدانیت عبدانیه‌سی
حیثیتیله حقه مساعددر انک اسما وصفاتی تحققنده وانلر ایله ظهور ایدوب انلرک اظهارنده وحق مسعددر
کمال مظهریتی ایله نسب الهیه‌نک ظهوری ایله واحکام اسمائیه‌نک نهایت بلوغی ایله زیرا حقایق ایله نسب
اسمائیه‌نک سعادتی انلرک مظاهرنده آثارلرینک ظهوری ایله‌در پس حق اسما وصفات ایله بزدن غنی دکلدر
(لذلک الحق اوجدنی فاعلمه فاوجده) (یعنی الوهیت وربوبیت ایله ظهور واظهارده بن مألوهیت ومربوبیتم ایله
حقه مساعده ایتمکیچون وانی مظهر اولمغیچون بنی ایجاد ایلدی تاکیم بن آنی عالم اولم پس علمده انی ایجاد ایتدم
بر صورت اوزره که اول صورت مطابقه اوله شول شیئه که حق انک اوزره‌در لذلک قولی وانا اساعده واسعده
قولنه اشارتدر یعنی بنی ایجاد ایلدی تاکیم بنم مظهریتمده اسما وصفاتنک احکام وآثارن اظهار ایتمکله
معروف ومشهود اوله) (بذا جاء الحدیث لنا وحقق فی مقصده) (یعنی حقک معرفتی وعلمده انک ایجادی اوزره
لسان رسول الله بزه حدیث قدسی کلدی یعنی) (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف)
حدیثی ایله (فتمثلونی بین اعینهم ای اوجد وامثالی فی رأی اعینهم علما ومشهودا) حدیثی وارد اولدی وحقک
مقصدی بنده تحقیق اولندی یعنی بنم ذاتمده انک طلبی تحقیق اولندی پس قابلیت کلیه ومظهریت جمعیه ایله
ظهور جمعی وتفصیلی ایله بنده ظاهر ومتجلی اولدی وبن دخی انی معرفت کلیه ایله عارف اولوب علمده آنی
مشاهده ایتدم وعلم شهودم اوزره آنی اظهار ایلدم) (ولما کان للخلیل علیه السلام هذه المرتبة التی بها سمی
خلیلا) (وقتا کیم خلیل علیه السلام ایچون بو مرتبهٔ جلیله ثابته اولدیسه که انکله خلیل تسمیه اولندی
یعنی وقتا کیم ابراهیم ایچون بو مرتبه ثابته اولدیسه که مظهریت ایله وسعت استعداد وقابلیت ایله جمیع
مقامات الهیه‌یه که حق تعالی انلر ایله ظاهر اولدی تخلل ایتدی وانلرده سرایت ایتدی رزقک بدن مرزوق
اجزاسنده سرایتی کبی وحقه غدا اولدی وکذلک حق دخی جمع جمع حضرتندن ساری اولان نفسک جمعی
احدیتی ایله ابراهیمک وجودی صورتنه تخلل ایدوب انک جمیع حقایق وقواسنده ووجودی مراتبنده ساری
اولوب ابراهیم علیه السلامه غدا اولدی) (لذلک سن القری) (بونده تقدیم وتأخیر وارددر ای سن القری لذلک
وسن قولی لما نک جوابیدر ولذلک قولی سن قولنه متعلقدر یعنی ابراهیم علیه السلام ضیافتی سنت ایتدی
بوندن اوتری وهر مسافر وحاضردن ووارد وصادردن خلایقه غدا ویردی وبو حال یعنی ابراهیم علیه السلام
جمیع مقامات الهیه‌یه متخلل اولوب احکام ایله حقه غدا اولدیغی وحق دخی جمیع حقایق وقوای ابراهیمه
متخلل اولوب وجود ایله اکا غدا اولدی حال ابراهیم علیه السلام اوزره غلبه ایدوب آنک خارجنده تأثیر
ایتمکله حقیقی ومقامی سری ظاهرا آنک حالی اوزره منتشر اولدی وحالی فعلنده ظاهر اولدی) (وجعله ابن
مسرة الجبلی مع میکائیل للارزاق) (الجبلی قولی بعض نسخه‌ده واقع اولمدی وشیخ محقق محمد بن عبد الله بن
مسرة جبلی قرطبی رضی الله عنه ابراهیم علیه السلامی میکائیل ایله ارزاق ایچون ایلدی وبعض نسخه‌ده مع
میکائیل ملک الارزاق واقع اولدی * پس ملک قولی کسر لام وفتح کاف ایله جعل قولنک مفعولی واقع اولور
قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب الثانی عشر روینا عن ابن مسرة الجبلی من اکابر اهل الطریق
علما وحالا وکشفا ان العرش محمول هو الملک وهو محصور فی جسم وروح وغذاء ومرتبة فادم واسرافیل
للصور وجبرائیل ومحمد للارواح ومیکائیل وابراهیم للارزاق ومالک ورضوان للوعد والوعید ولیس فی الملک الا
ما ذکر وقال الشیخ رضی الله عنه فی عقلة المستوفز جعل الله لهذا العرش ثمانیة یحملون یوم القیامة والیوم اربعة
الملک الواحد علی صورة اسرافیل والثانی علی صورة جبرائیل والثالث علی صورة میکائیل والرابع علی صورة
رضوان والخامس علی صورة مالک والسادس علی صورة آدم والسابع علی صورة ابراهیم والثامن علی صورة
محمد صلی الله علیه وسلم وهذه صور معانیهم لا صور نشأتهم انتهی کلامه) (وبالارزاق یکون تغذی المرزوقین
فاذا تخلل الرزق ذات المرزوق بحیث لا یبقی فیه شیء الا تخلله فان الغذاء یسری فی جمیع اجزاء المتغذی کلها)
(ومرزوقینک تغذیسی ارزاق ایله واقع اولور * پس نتیجه‌کم غدا اولان رزق ذات مرزوقه تخلل ایتسه شول
حیثیتله که مرزوقده انک اجزاسندن برشیء باقی قالمدی الا رزق اکا تخلل ایدر زیرا غدا متغذینک جمیع
اجزاسنده اجزانک کلیسنده سرایت ایدر * پس متخللیندن هر برینک وجودی جمعیتی ایله واحدیت جمعی

ایله آخرک حقیقتنده تخلل ایدر غدا حقیقتی ایله جمیع اجزاء متغذیده ساری اولدیغی کبی) (وما هنالک اجزاء)
وحالبوکه جمعیت الهیه‌ده اجزا یوقدر ولکن تعدده اسمائی وحضرت اسمائیه‌یی متغذینک اجزاسی
مثابه‌سنده ایلدی فان الغذاء یسری فی جمیع اجزاء المتغذی کلها وما هنالک اجزاء قولی شرط ایله جزائینده
تخلل ایدوب اعتراض ایتدی) (فلابد ان یتخلل ابراهیم جمیع المقامات الالهیة المعبر عنها بالاسماء فتظهر بها
ذاته جل وعلا) (اذا نک جوابیدر * پس ابراهیم علیه السلام حقه غدا اولوب انده متخلل اولدقده لابددر که
ابراهیم جمیع مقامات الهیه‌یه که انلردن اسما ایله معتبردر تخلل ایلیه پس ابراهیمک مظهرنده ظاهره اولان اسماء
الهیه ایله جل وعلانک ذاتی ظاهره اوله وابراهیم علیه السلام اسمایه غدا اولوب انلرده خفی وانلرده ظاهره
اولدیغی کبی ذات حق ابراهیمده ظاهره اوله وابراهیم انده مختفی وباطن اوله (شعر) فنحن له کما ثبتت ادلتنا ونحن
لنا * پس بز حقک ملکی یز واول بزم مالکمز وربمزدر نته کیم ادلهٔ عقلیه‌مز ثابته اولدی وبزم اعیانمزک صوری
حقک صفاتیدر وحقایقمز آنک اسماسی ونسب وشئون ذاتیه‌سیدر ووجودات ظاهره‌مز آنک وجودیدر
نته کیم ادلهٔ کشفیه‌مز ثابته اولدی وبز اعیانمز حیثیتیله حقایق عینیه‌مز ایچون‌زیعنی اعیان خارجه‌مز
حیثیتیله بر غیبده ثابته اولان حقایقمزک صوری وانلرک ملکی یز * پس بزده ظاهر اولوب حاکم اولان انلردر
(امدی) کشف اول اعطا ایتدیکی اوزره وصور علمیهٔ غیبیه‌مز مرایای اعیان ثابته‌ده حقک صوریدر وکشف
ثانی اعطا ایتدیکی اوزره بزم مرآت حقده ظاهره اولان اعیانک صوری یز پس بزم صور خارجیه‌مزک اول
صور علمیهٔ غیبیه‌یه نسبتی ایکی وجه اوزره‌در بر وجه بودر که بز اعیان مشهوده‌مز وانیات ظاهره وموجوده‌مز
حیثیتیله اعیان ثابته‌مز مرایاسنده ظاهره اولان صور حقز زیرا کشف اولک اعطا ایتدیکی اوزره مرایای
اعیانده اعیان حسبیله حق صور مختلفه ایله ظاهر اولدی * پس بز وجودات ظاهره‌مزله اعیان ثابته‌مز
مرایاسنده حقک ظاهر اولان صوری یز که حق بزم صورمزده ظاهر اولوب بزانده مختفی وباطنز وبزم
صورمزده ظاهره اولان صور حقک بز غداسی یز زیرا اول صورک قیامی بزم مظهریتمزله در ووجه آخر بودر که
کشف ثانی اعطا ایتدیکی اوزره که وجود حق اعیان ثابته‌یه متجلی اولدقده اول تجلیده ظاهره اولان صور
وجود حق مرآتنده اعیان حسبیله ظاهره اولان اعیانک صوریدر ووجود حق اول صورده باطن اولوب
انلرک غداسیدر * پس بزم وجودات ظاهره‌مز اعیان ثابته‌مزه نسبت اولنسه انلرک صوریدر * پس بز انیات
ظاهره‌مز ایله اعیان ثابته‌مز صورینک صوری یز یعنی صور غیبیه‌مزک صور خارجیه‌مزده ظاهره‌در وبز انلرک
غداسی اولوب انلرده باطن ومختفی یز زیرا انلرک ظهوری وقیامی بزم صور خارجیه‌مزک مظهریتی ایله‌در *
پس بزم وجودات خارجیه‌مز ایله حقک صور غیبیه‌سی ووجودی اولدیغمزده حقایق ذاتیه‌مزله بز آنک
اسماسی ونسب وشئون ذاتیه‌سی اولمامز طریقی اولیدر) (ولیس له سوی کونی فنحن له کنحن بنا) (وحالبوکه
بنم وجودمدن غیری حق ایچون مظهر جامع یوقدرز یرا ظهور کلی ایله بنده ظاهر اولدی * پس بز حق ایچون‌ز
آنک بزمله ظهورنده وانک تجلیسی ایله بزم ظاهرمزده بز اعیان وحقایقمزله ظاهر اولدیغمز کبی یعنی
حق صورت الهیهٔ جمعیهٔ ذاتیه ایله ظهورا تمک ایچون بندن غیری یعنی انسان کاملدن غیری انکیچون بر مظهر
کامل ومجلای شامل یوقدر تاکیم ذات وصفات ایله حق آنک مظهریتنده ظاهر اوله واول حقده مختفی وباطن
اوله * پس بزم اکا نسبتمز بزم ایله آنک ظهورنده واکا بزم مظهریتمزده صور علمیه اولان حقایقمزه بزم نسبتمز
کبیدر انلر بزم ایله ظاهره اولوب بز انلره مظهر اولدیغمزده * پس کشف اول اوزره حق بزم صورمزده ظاهر
وبز انده مختفی اولوب انک غداسی یز اعیان وجودیه‌مزده اعیان غیبیه‌مز ظاهره اولوب اعیان وجودیه‌مز
انلره غدا اولوب انلرده مختفیه اولدیغی کبی وکشف ثانی اوزره حق بزم باطنمزدر وبزم غدامزدر زیرا بزم
قیامز ووجودمز انکله‌در وبز انکله انده ظاهرز * پس حق بزم ایله وبزده ظاهردر وبز دخی حقله وحقده
ظاهرز ویاخود ونحن له یعنی بز حقک ملکی یز واول وجود ایله بزم اوزریمزه حاکمدر کنحن بنا بز اعیانمزک
ملکی اولدیغمز کبی اعیان بزم اوزریمزه حاکم اولدیغی اعتباریله وکذلک لیس له سوی کونی یعنی بنم وجودمدن
غیری اکا غدا یوقدر ویاخود لیس له سوی افاضة وجودی یعنی حق ایچون بنم اوزریمه افاضهٔ وجوددن غیری
یوقدر وبزم اوزریمزه حاکم اولان بزم اعیانمزدر بو اعتبار اوزره فلیس له قولی ونحن لنا قولنک تتمه‌سی واقع اولور

قلى وجهان هو وانا وليس له انا بانا)(پس بنم ايچون يعنى انسان كامل ايچون ايكى وجه ثابتدر بريسى هويت
باطنه دركه انكله انسان حقدر وبو وجه مرآياى اعيان ثابته ده ظاهره اولان صور حقدن انك حقيقتى اولان
صورت الهيه در وبو وجهه هو ايله اشارت ايدر وبر وجهى انيت ظاهره دركه انسان انكله خلقدر وبو وجه مرآت
حقده ظاهره اولان انك صورت غيبيه سيدركه وجود عينيده حقده ظاهر اولان صورت حسيه در
وبو وجهه انا ايله اشارت ايدر * پس وجه اول اوزره بزم هويتمز ايله حقك هويت ذاتيهٔ مطلقه سى بيننده امتياز
يوقدر الا تعين اول ايله لا تعين بيننده اولان امتياز نسبيدر زيرا انده صفت ربوبيت ايله صفت عبوديت ظاهره دكلدر
واما وجه ثانى اوزره امتياز واردر زيرا هويت انانيت ايله متعينه اولمغله شطرين ظاهر اولدى بريسى شطر ربوبيت
وبريسى شطر عبوديتدر وليس له انا بانا يعنى وحالبوكه حق ايچون انك هويت مقدسه ومطلقه سى حيثيتيله
انانيت مقيده اوله بزم مقيده اولديغمز كبى ودخى بزم انانيتمزده منحصر اولان بلكه انكيچون احاطه وشمول
واطلاق ثابتدر وياخود بنم ايچون وجهان واردر برى هويت باطنه وبرى انانيت ظاهره در وحالبوكه حقك
انانيتى ظهورى ايچون لفظا انا يوقدر الا لفظا وحقيقة وجود عينيده انك انانيتنك ظهورى انسان كامل ايله در
زيرا انسان كاملك بر وجهى حق مطلقه دركه انك باطنى وهويت مطلقه سيدر وبر وجهى عالمه در واول وجه انك
انانيتى وظاهريتيدر * پس لفظا انا حقك ظهورى ايچون صالح اولمديغى حيثيتيله انيت حقك اثبات
موجوداتده ظهورى ظهور تفصيلى واسمائيدر وانيت انسان كاملده ظهورى جمعى وذاتيدر وبو اعتبار اوزره
بالام معناسنه اولور وياخود انك انانيتى بنم انانيتمده متعينه دكلدركه بنم انانيتم انك انانيتنه مغايره اوله را كا
ظرف واقعه اوله ويا اول انده حلول ايليه وبو اعتبار اوزره باقى معناسنه اولور (ولكن فى مظهره فنحن له كمثل انا) انا
كسر همزه ايله ومظهره قولى مصدر ميميدر ولكن استدراكدر وليس له انا بانا قولندن يعنى ولكن حقك ظهورى
بنم وجودمده در يعنى حقيقت حقيتده ظاهردر واسم مكان دخى اولمق جائزدر يعنى ولكن بنم وجودمده
حقك مظهرى واردركه حق انده ظهور كلى ايله ظاهر ومتجليدر واول قلب انسانيدر * پس بز حق ايچون
انا كبى يزكه بزم ايله ظاهر اولوب متعين اولدى يا انا ايله متعين اولوب لون اناده ويا لونى اولميان اناده لونسز ظاهر
اولديغى كبى ولكن مظهر انسانى كمالنده حقك ظهورى وحدت اوزره در واناده مانك تعينى اثنينيت اوزره در
نهايت مانك اناده تعينى كبى مظهر انسانيده حق متعين اولمغله كمثل انا ديدى يعنى مظهريت انسانيه يى انانك
ظرفيتنه تشبيه ايلدى مظهر انسانيده حقك ظهورينى مانك اناده ظهورنه تشبيه ايتمدى زيرا اول وحدت
اوزره در وبو كثرت اوزره)(والله يقول الحق وهو يهدى السبيل)(وقتا كيم شيخ رضى الله عنه كندى نفسى
مظهريتى حقده ما ايچون انا منزله سنه تنزيل ايتديسه وآنك مظهريتنده حقك صورت جمعيهٔ الهيه ايله
وجميع اسما وصفات ربانيه ايله ظهورن وتعين وتجليسن اثبات ايتديسه پس تحقيق مذكورده انك مظهرندن
ظاهر اولان قول حقى وانك كلامى سرنه موصل اولان سبيله دلالت وهدايتنى حقه اسناد ايدوب بنم لسانم
لسان حقدر وانكله قائل اولان حقدر وانك قولى حقدر وبنم لسانم ايله سزى سبيل وحدته دلالت ايدوب
هدايت ايدن حقدر ديدى والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة حقية فى كلمة اسحاقية

فداء نبى ذبح ذبح لقربان) واين تواج الكبش من نوس انسان) ذبح فتح ذال ايله مصدردر وكسر ذال ايله فعلدر
مفعول معناسنه قربان ايچون ذبح اولمغه احضار اولنان كبشك اسميدر وتواج همزه ايله غنمك صوتى وحركتيدر
ونوس ايلك سوقى قتنده آنك صوتيدر يقال ناس اليه اى ساقه واناسه اى دبدبه وحركه وبونده
مراد اولان انسانك حركتيدر وبونده بر قاچ وجه جائزدر بر وجه بودركه فدا قولنده حرف استفهام محذوف اوله
مصرع ثانيده اين قولى ايله اكتفا اولنمغله وفداء قولى خبر مقدم اوله وذبح قولى مبتدا اوله يعنى نبى يه فدامى
اولدى يعنى نيجه فدا اولدى قربان ايچون كبشك ذبحى وكبشك صياحى وحركتى انسانك حركت واضطرابندن
قنده در آنك منابنه نيجه نائب اوله بلدى استفهام در تعجب معناسنه وبو تقدير اوزره لقربان قولى مصدر اولان
ذبح قولنه متعلق اولور وبر وجه دخى حرف استفهامسز فداء نبى قولى مقدم خبر اوله وذبح ذبح قولى مؤخر مبتدا
اوله يعنى ذبحك قربان ايچون ذبحى نبى يه فدادر يعنى واقعده فدا اولدى)(وفديناه بذبح عظيم)(قولنك

اخباره

اخبارندن اوترى * پس فداى نبى ذبح ذبح القربان كلامى واقع حالى اخبار ايچوندر امر فدا كلام حقه ثابت
اولمغله فدا اولديغى تعجب طريقيله استفهام ايتمكه احتياج يوقدر * پس واين تواج الكبش من نوس انسان
قولنده اولان استفهام فدانك وقوعى حكمتندن استفهام اولور يعنى تواج كبش نوس انساندن بعيددر
نه حكمتدركه درجهٔ حيوانك مرتبهٔ انساندن بعدى وار ايكن كبش نبى يه فدا اوله پس فدانك وقوعنده
تردد يوقدركه اندن استفهام اولنه زيرا واقعدر ولكن نه كيفيت ايله واقع اولدى ووقوعك حكمتى وسببى ندر
ديو استفهام ايدر وبر وجه دخى بودركه فداء نبى قولى مبتداء محذوفك خبرى اوله وذبح قولى فتح دال ايله ورفع
ايله مفعول معناسنه مصدر اولوب فداء قولندن بدل اوله وذبح قولى ذبح قولنه مضاف اوله وتقدير بويله اوله
ونفسى فداء نبى ذبح ذبح القربان يعنى بنم نفسم شول نبى يه فدا اولسون قربانيدن اوترى ذبيح ايچون مذبوحدن
مذبوح قلندى * پس نبيدن مراد ولد ابراهيم اولور وبر وجه دخى بودركه ذبح اول فتح ذال ايله فاعل معناسنه
مصدر اولوب نبى ايچون صفت اوله ونبيدن مراد ابراهيم اوله وذبح ثانى دخى كسر ذال ايله ذبح اول ايچون
مضاف اليه اوله واندن مراد ابراهيمك ولدى اوله اى نفسى فداء نبى ذابح ذبيح القربان يعنى بنم نفسم قربان ايچون
ذبيحك ذابحى اولان نبى يه فدا اولسون وبر وجه دخى بودركه ذبح ذبح لفظلرنك ايكيسى معا كسر ذال ايله اوله
واولكيسى مرفوع اولوب ثانى يه مضاف اوله وجمله ذبح ذبح القربان قولى فداء نبى قولندن بدل اوله يعنى بنم
نفسم نبى يه فدا اولسون قربان ايچون ذبيحك ذبيحى اولسون پس ذبح اولدن مراد شيخك نفسى اولور وذبح ثانيدن
مراد نبى اولور ونبيدن مراد ابراهيمك ولدى اولور زيرا انك ذبحى ايله ابراهيم مأمور اولدى بو تقدير اوزره القربان
قولى ذبح ثانى يه متعلق اولور ومصرع ثانيده وجه مذكور اوزره وجهين اعتبار اولنور وبر وجه دخى بودركه
ذبح اول كسر ذال ايله وجر ايله نبينك صفتى اوله ونبيدن عبارت اوله وذبح ثانى دخى كسر ذال ايله اوله وذبح اول
ايچون مضاف اليه اوله ابراهيمك رؤياسنده انك ولدى صورتنده ظاهر اولان كبشدن عبارت اوله كه ابراهيم
كندى ولدى صورتنده ظاهر اولان كبشى كندى ولدى ظن ايدوب اول صورت ايچون ظاهرده ولدنى ذبح
ايتدى پس كانه كندى ولدى اول كبشك ذبيحى اولدى پس تقدير بويله اولور نفسى فداء نبى ذبيح ذبيح القربان يعنى
بنم نفسم شول نبى يه فدا اولسونكه قربان ايچون ذبيحك ذبيحيدر يعنى كبشك يرينه والدى انى ذبح ايتدى وذبح
ايتمكه انى احضار ايتدى پس فداء نبى ذبح ذبح لقربان قولى فدا الله النبى الذبح القربان قولنده اولمغله شيخ رضى
الله عنه جملهٔ فعليه يه اكا عطف ايدوب)(وعظمه الله العظيم عناية بنا او به لا ادرى من اى ميزان)(
ديدى والله تعالى كبشى ابراهيمه ويا ولدنه ويا ايكيسنه معا فدا ايتمكله اكا اسم عظيم حضرتندن تجلى ايدوب
تعظيم ايلدى بزه ويا اكا آنك عنايتندن اوترى يعنى صورت الهيه اوزره اولان اسحاق اوزره ذبح واقع اولميوب
كبش اوزره واقع اولمغله كبشه تعظيم وتشريف ايلدى بزه عنايتدن اوترى يعنى مظهريت الهيه ده اولان
صورتكى عالم حسده ارتدادن اوترى مله ابراهيميه وملت حنفيه اوزره اولان ورثهٔ محمديه يتندن هر بريسى ذبح
نفس ايله ولدى ذبحك ابتلاسندن وانكله اختباردن خلاص ايلدى زيرا صورت الهيه اعظمدر وقتل
اولنمقدن ويا آنك اوزره ذبح واقع اولمقدن وياخود كبشه عنايتدن اوتريكه صورت الهيه اوزره اولان انسان
كاملك ذبحى مقامنده قائم اولوب انى فدا ايلدى فنتبق ميزاندن درايم يوقدر يعنى قسطاس على السويه صادقاندر
(امدى) شويله معلوم اوله كه الله تعالينك كبشه تعظيم ايتديكى وعظيم ايله وصف ايتديكنك حكمتى بودركه الله
تعالى كبشى ابراهيم عليه السلامك خيالنده آنك قوت مصوره سنك مقتضاسى اوزره آنك اعلى خلق عظيم
خواصى اوزره خلق عظيم اولان صورت الهيه اوزره اولان انك ولدى احضاقك صورتنده مشاهده ايتديكى
كبش ايدى پس انك خيالنده خلق عظيم اوزره وصورت الهيه اوزره اولان انسان كاملك صورتنده انى تصوير
ايتمكله اكا تعظيم ايلدى بعده عالم حسده صورت كبشيه سى ايله ابراهيمك ظنى اوزره انسان كامل اولان ولدى
مثابنده نائب اولمغله اكا تعظيم ايلدى * پس كبش قبل الفدا صورت عظيم اوزره اولمغله انسان كامله انى فدا
ايلدى وانى اكا فدا ايتمكله وجه اكمل اوزره اكا تعظيم ايلدى والا قبل الفدا اكر كبش عظيم اولميدى انكله
فدا واقع اولمزدى * پس قرآنده الله تعالينك)(وفديناه بذبح عظيم)(قولى اول كبشك عظيم اولديغنى اعلام
وبيان ايدر * پس شيخ رضى الله عنهك وعظمه الله قولى)(وفديناه بذبح عظيم)(قولنك تفسيرى دكلدر تا كيم

بوقولده کبشڭ عظیم ایله وصفی ابراهیم علیه السلام زماننده اناڭ ولدینه فدا اولان کبشڭ تعظیمنی موجب اولمدیغی کبی فدا اولمسنه باعث اولمغله کبشی فدا ایتمکله اکا واقع اولان تعظیم بزه ویا کبشه علی السویه عنایتدن اوتری واقع اولدیغنڭ حکمتی بودر زیرا وجهان علی السویه صادقاندر بلکه وجهیندن هر برینی آخری مستلزمدر زیرا بزه عنایتدن اوتری کبشی ذبح ایتمکله اکا تعظیمڭ وقوعی بودر زیرا انسان کامل اورزه ذبح واقع اولمیوب کبش ایله فدا واقع اولدقده کبش انسان کامله فدا اولور واناڭ جمیع اجزاسنده ساری اولوب هو هو اولور پس انسان کامله اولان عنایت اکا عنایتڭ عینی اولور واکا عنایتدن اوتری کبشڭ ذبحی بزه عنایت اولدیغی بودر * زیرا کبش خیال ابراهیمده انسان کامل صورتنده متمثل اولدیغی کبی عالم حسده انسان کامله فدا اولوب واکا فدا اولدقده اناڭ صورتنده متحقق اولمغله کبشه عنایت اولورکه حیوان مرتبه سندن انسان کامل مرتبه سنه انتقال ایدروا اکا عنایت بزه عنایتڭ عینی اولور زیرا بزم اوزریمزه قتل واقع اولمقدن کبش حاجب اولدیغی کبی * انکله متغذی اولدیغمزده عدم تغذی قتنده صورتمزده واقع اولان تحلیل وانفکاکدن انی تغذی ایتمکله صورتمزی حفظ ایدر * قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثانی والسبعین من الفتوحات ذکر مسلم فی حدیث جابر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال منی کلها منحر وقد قلنا ان منی من بلوغ الامنیة ومن بلغ المنا المشروع فقد بلغ الغایة فجعله محلا للقرابین وهو اتلاف ارواح عن ابدان اجسام حیوانیة لیتغذی بها اجسام انسانیة فتنتظر ارواحها الیها فی حال تفرقها فتدبرها انسانیة ما کانت تدبرها حیوانیة اولا وبقرا او غنما وهذه مسئلة دقیقة لم یتفطن لها الامن نور الله بصیرته من اهل الله ویحتوی علیها قوله تعالی (واذ اخذ ربك من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم واشهدهم علی انفسهم (وکانوا فی حال تفریق فی الموطن فی المخلوقات فتمیز الله اجزاء کل مجموع وهی مغنیة عند ارواحها المدبرة لها فی کل حال یکون علیها من اجتماع وافتراق وتبدیل الاسامی علیها بحسب مزاجها الخاص بها فی ذلك الاجتماع ومن هنا مشت نفحة علی القائلین بالتناسخ فلم یتحققوا معناها لانهم نظروا فیها من حیث افکارهم فاخطأوا الطریق فغلطوا فانهم مخطئون غیر کافرین الامن انکر البعث منهم الذی هو نشأة الاخرة فهو ملحق بالکفار والارواح المدبرة لها فی کل حال لا تتبدل وتتبدل الصور لانها لا تقبل التبدیل لاحدیتها وانما تقبل التبدیل المرکب من اجسام واجساد برزخا فن بلوغ المنی الحاق الاسافل بالاعالی والتحام الاباعد بالادانی ومنهم من تجدنی بارض ومنهم من تجد بالهوی ومنهم من تجد بحیث کان منهم من تجد فی السماء فنحر او نحر معلم ولکن لا تکون علی السواء فانی رأیت فی کل عین وهم لا یقدرون علی البقاء فهم یتصورون بکل شکل کلون الماء فی لون الاناء هذه الایات فی تجسد الارواح المفارقة لاجتماع اجسامها فی الحیاة الدنیا بالامر المسمی موتا انتهی کلامه وقال رضی الله عنه ایضا فی هذا الباب ثم نحر او ذبح قربانه ینوی بذلك تسریح روح هذا الحیوان من سجن هذا الهیکل الطبیعی المظلم الی العالم الاعلی عالم الانفساخ والخرقان الحیوانات کلها عندنا ذات ارواح وعقول فتغفل عن الله ولهذا قال تعالی فیها قد علم صلوته وتسبیحه من حق ارواح هذه الحیوانات فی هذا الیوم شکر الله تعالی کما خرجنا نحن مما کنا فیه من حال التحجر وهو الاجرام الذی کنا الی الاحلال والتصرف فی المناجاة المقربة الی الله تعالی بحکم الاختیار ثم اکلنا منها لیکون جزء منها عندنا لیشاهد ما هو علیه من الذکر المخصوص به ذوقا ولنجعله کالمساعد لنا فیما نروم من الحرکة فی طاعة الله اذ لا بد من الغذاء فکان اخذ هذا النوع من الغذاء اولی انتهی کلامه پس شیخ رضی الله عنهڭ بو معنایی کال معرفتندن ودرایتندن لا ادری من ای میزان دیدی ویاخود لا ادر قولی حتی نعلم المجاهدین منکم والصابرین) ضروبندن اوله ویاخود (قل لا ادری ما یفعل بی ولا بکم) فروعندن اوله که کندی نفسنه درایتی اسناداً تمکدن احترازا ایچون وارد اوله وکذلك وظیفهٔ توحید مراعاتندن اوتری دخی جائزدر زیرا وجود صورت انسانده ظاهر اولدیغی کبی صورت کبشده دخی ظاهردر * پس هر قنغی سندن اوتری واقع اولورسه علی السویه در ولا ادر قوانده یا ضرورت شعردن ویا کثرت استعمالدن اوتری حذف اولندی بونده تسامح بوقدر) (ولا شك ان البدن اعظم قیمة * وقد نزلت عن ذبح کبش القربان) (بدن ضم باء ایله وسکون دال ایله بدنه نڭ جمعیدر یعنی وحال بوکه شك یوقدرکه بدن قیمت بونندن اعظمدر کبشدن وتحقیق قربان ایچون کبشڭ ذبحندن نازله اولدی یعنی قربانده کبش عظیم القیمه اولمق مستحبدر وجه اللهی تعظیم ایچون

وتجریدده مرتبه‌سی طلبدن اوتری وحب مال اوزره محبت الهیه‌یی تغلیبدن اوتری وجانب فقرایی رعایتدن اوتری زیرا هر نه قدر فدیه نڭ قیمتی عالیه اولسه مفدینڭ مرتبه‌سی دخی اول قدر عالیه اولور وشك یوقدرکه بدنه نڭ قیمتی اعظمدر کبشدن انکیچون ضحایاده بر بدنه یدی نفسدن جائزدرتنه کیم رسول علیه السلامڭ والدی عبد الله بن عبد المطلب یدی نفسدن بر بدنه‌یی فدا ایتدی پس بو اعتبار اوزره بدن ایله فدا اولنمق لازم ایدی ولکن بدن حقه تقرب ایچون ذبح کبشدن نازله‌در وکبش درجه‌سندن منحطه‌در کبش ایله نفس مسلمه بیننده شدت مناسبتدن اوتری زیرا کبشڭ نفسی سالمه اولوب ذبح ایچون وانسان حقنده فانیه اولمق ایچون متسلمه اولدیغی کبی نفس مسلمه ومنقاده دخی فی الله فانیه‌در ولوجه الله روحنی باذله‌در وکذلك کبش ذبح ایچون مخلوقدر وحلب ونتاج ذبحه تابعدر وبدن رکوب ایچون وحمل انقال ایچون مخلوقه‌در وآزاولورکه قربان ایچون ذبح اولنور * پس بدنڭ قیمتی اعظم ایکن قربان ایچون کبشڭ ذبحی اندن اعلی‌در خلقت اصلیه ایله مناسبت ثابته‌یه نظرا ایتمکله) (فیالیت شعری کیف ناب بذاته * شخیص کبش عن خلیفة رحمان) (پس نه اولیدیکه بنم شعورم اولیدیکه نه کیفیتله بر کبش شخیصی ذاتیله خلیفهٔ رحماندن نائب اولدی شیخ رضی الله عنه بونده سر توحیده اشارت ایدرتنه کیم حکمت ادریسیه‌ده الوالد عین ابیه فما رأی بذبح سوی نفسه فظهر بصورة کبش من ظهر بصورة انسان فظهر بصورة ولد لا بل بحکم ولد من هو عین الوالد قولی ایله تصریح ایلمدی یعنی خلیفهٔ رحماندن کبشڭ نیابتندن تعجب صورتنده سر توحیده تحریص ایدر یعنی وجود حق صورت اسحاقده ظاهر اولدیغی کبی صورت کبشده دخی ظاهردر * پس حق خلیفهٔ رحمان صورتنده کندی نفسندن بر شیء ایله نائب اولدی الا صورت کبشیه‌ده ظاهره اولان کندی نفسیله * پس فداده مساوات حاصله اولدی وبو وجه کبش خلیفهٔ رحماندن فدا اولدیغی اعتبار اوزره‌در ابراهیمڭ ظنی حسبیله ویاخود ابراهیمڭ خیالنده خلیفهٔ رحمان صورتنده ظاهر اولان کبشڭ صورتی منابنه عالم حسده اولان صورت کبشیه‌یی نائبه اولوب کندی نفسی کندی نفسنه فدا اولدیغنه اشارت ایدرتنه کیم فی الحقیقه امر دخی بونڭ اوزره‌در (الم تدر ان الامر فیه مرتب * وفاء لارباح ونقص لخسران) (سن بیلمزمیسنکه تحقیق امر فدا واقعده مرتبدر ارباح ایچون وفادر وخسران ایچون نقصدر یعنی وقتا کیم ابراهیم علیه السلام ولدی اسحاق ایله نفس وماللرین طاعت حقده بذل ایتدیلر * پس حق تعالی انلر ایچون ثمنی قلیل اولان کبشی فدا ایتدی عالیة القیمه اولان بدنه‌یی ایتمدی خسرانده تنقیصدن اوتری وذبیح اولان خلیفهٔ اللهی ابقا ایتمکله عالمین ایچون حاصله اولان ارباحی اتمام ایلدی یعنی اگر واقعده اسحاقڭ ذبحی واقع اولایدی پس انکیچون حاصل اولهجق ربح ذبح کبشله حاصله اولدی وخسرانده نقیص واقع اولدیکه عظیمة القیمه اولان بدنه نڭ ذبحی یرینه قلیل الثمن اولان کبشی ذبح ایتمکله مالڭ خسراننده نقص واقع اولدیکه اولدخی عین ربحدر * پس اسحق ایچون ذبح کبشده ربح حاصل اولدیغی کبی عالمین اولان کمل ایچون دخی ارباح حاصله‌در ومالده نقص وخسران واقعدر بو تقدیر اوزره فیه ضمیری واقعه راجع اولور ووفاء ونقص قولندن هر بریسی مبتداء محذوفڭ خبری واقع اولور ای ان الامر الفداء فی الواقع مرتب وهو وفاء لارباح وهو نقص لخسران وبر وجه دخی بودرکه ضمیر فدایه راجع اوله‌تنه کیم ظاهردر یعنی فداده امر الهی وشان ربانی مرتبدر تناسب اوزره فدا ایله مفدی عنه بیننده شرف وحسنده وقدر وقیمتده مناسبتدن اوتری پس شریفدن خسیس ایله وخسیسدن شریف ایله فدا اولنمز * پس فدا افنا فی الله صورتیدر واعظم فدا فی سبیل الله نفسڭ فداسیدر * پس ابراهیم ایله اسحاق علیهما السلام نفسلرینڭ انقیاد واستسلاملری صورتی اولان فدا اسلامڭ مافوقی اولان ایمان واحسان وولایت ونبوت ورسالت وخلافت وامامت وخلت واستخلاف کبی اولان مراتب ارباحنی ابقا واتمام ایچوندر وجال الهیدن خسران وحرمانی موجبه اولان اخلاق ردیه‌یی تنقیص ایچوندر وکذلك فناء مطلق صورتی اولان فداء نفس عهد وتوحید ایچون وفادرکه ذات وصفات وافعال ارباحی انکله حاصله اولور قال تعالی فی الحدیث القدسی (من طلبنی فقد وجدنی ومن وجدنی فقد عرفنی ومن عرفنی فقد احبنی ومن احبنی فانا قتلته ومن قتلته فعلی دیته ومن علی دیته فانا دیته) (پس بوندن اعظم ربح اولورمیکه ذات وصفات وافعال ایله سنڭ وجودڭ فانی اوله وسنڭ مظهر یتکده صورت الهیهٔ جمعیهٔ ذاتیه ایله حق ظاهر اولوب باقی قاله پس امر فدا مرتبدر

انکله اثبات عهد توحیدی ایفادر وانکله عدم اثبات توحیدی عدم ایفاء نقصدر استعداد وخسراندن اوتری
زیرا انانیتی موجبه اولان عبدلک انیتی بقاسیله مشهود وحدت ممکن دکلدر * پس فنای انیتدن لابددر زیرا
مادامکه انساننک ذاتی وانک اوزره مترتبه اولان جمیع صفاتی فانیه اولمیه اول عهد سابقی موفی اولمز واشرا کدن
خلاص اولمز رسول الله صلی الله علیه وسلم فی الله فناء کلی ایله متحقق اولدقده وددت ان اقاتل فی سبیل الله
فاقتل ثم احیی ثم اقاتل فاقتل ثم احیی ثم اقاتل فاقتل) (دیدی وقال تعالی (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم
واموالهم بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون) پس فدای نفس فنای مطلق صورتیدر وذبح
کبش فدای نفس صورتیدر عهد ازلی یی ایفادر وحق اسلام ایله مسلمه وفنایه مستسلمه اولان نفس ایله کبشک
مناسبتندن اوتری کبش بدن ایله حیوان انسانیدن اعلی وانسبدر فنایه استسلامی قوی اولوب انانیتی
اولمدیغندن اوتری وفیه ضمیری حقه راجع اولمق جائزدر یعنی امر حقده مرتبدر بالذات حقده فانی اولمغله
وفادر حقله ذات وصفات وافعال ارباحی ایچون ظهور انانیت ایله عدم فناده نقصدر حقدن احتجاب سببیله
واقع اولان خسراندن اوتری زیرا موجوداتدن انانیت ایله ظاهر اولیوب حق انقیاد ایله حقه منقاد اولان مثلا
جماد کبی رتبهٔ سائرهٔ موجوداتدن اعلی در وجود حقله موجود اولوب امر الهی یه انقیادی اولدیغندن اوتری
وانانیتی ایله عدم ظهورندن اوتری اندنصکره نباتدر اندنصکره حیوان عجمدر وحیواندن حقه انقیادی اشد
اولان اعلی در پس کبش اعلی دربدندن آنک انقیاد واستسلامی زیاده اولدیغندن اوتری وعبد المطلبک بدن ایله
تفدیه اتمسی قیمته وصورت الهیه شرفنه نظرا تمکله درو ضمیر وجوده راجع اولمق جائزدر یعنی امر وجودده
مرتبدر یعنی عقل اولدن سلسلهٔ ترتیب طریقی اوزره مرتبهٔ انسانه وارنجه اولان جمیع مراتب کونیه مرتبه
درکیمی شریف وکیمی حسیسدر وهر مرتبه ده امرک ظهوری مرتبه حسبیله در * پس شریف اولانه مناسب
اولان شریف فدا اولدقده ارباح ایچون وفا اولور امر موقعنده واقع اولمغله ونقص اولور حسیس حسیسه
ویا حسیس شریفه ویا شریف حسیسه فدا اولدقده * پس خسراندن اوتری نقص اوچ وجه اوزره اولور بر وجه
بودرکه حسیس حسیسه فدا اولدقده فدانک ومفدی عنه اولان شخصک خسراندن اوتری واقع اولور وبر وجه
بودرکه حسیس شریفه فدا اولسه فدانک خسراندن اوتری واقع اولور وبر وجه دخی بودرکه شریف حسیسه
فدا اولسه مفدی عنه اولان شخصک خسراندن اوتری واقع اولور پس موجوداتدن حقه انقیادی اشد اولان
اعلادر وحقه اقربدر) (فلا خلق اعلا من جماد وبعده * نبات علی قدر یکون واوزان) (پس انقیاد واستسلامده
جمادن اعلا برخلق یوقدر وبعده نبات قدر معین اوزره وقیمت معینه اوزره واقع اولور یقال فلان لاوزن له
عند الملک ای لاقدر له ولا قیمة عنده یعنی معرفت الهیه ده جماد ومعدن اعلادر زیرا معرفت ذاتیهٔ فطریه اوزره
ادوم وابقی در جبلت اصلیه وفطرت ذاتیه سندن متغیر دکلدر واندن هر متصرف ایچون انقیاد فطریسی اوزره
انک تصریفی مصارفنی علیمدر * پس ارادت الهیه نک تصرفی تحتنده حقیقت ووجود مرتبه ایله مستسلم
ومنقاددر زیرا ذات ومرتبه ووجود ایله متحققدرکه وجود حقدن غیری متصرف یوقدر واندن غیری براحد
ایچون تصرف صحیح دکلدر ونبات مرتبه ده جمادن ادوندر زیرا انک حرکت فطریه سی جماد ایچون اولان فطرت
اصلیه اوزره نمو ایله زائده در واکرچه کیم نمو نباتک فطرتی مقتضاسندندر ولکن اول حرکت طبیعیهٔ فطریه
نمو ایله عرفا کا مضاف قلنور * پس اول حرکت طبیعیه نوعا تصرف طبیعی اولورکه جماد ایچون اولان
فطرتک اصلی اوزره زائده اولور * پس بو تقدیر اوزره نباتک معرفتی جمادک معرفتندن ادوندر وجنس نبات
نمو اعتباریله معرفتده برقدر اوزره ایکن آنک انواعندن هر برنوع برقدر معین ووزن متقن اوزره در شرف
وحسنده ونفع وضررده) (وذو الحس بعد النبت والکل عارف * بخلاقه کشفا وایضاح برهان) (ونباتدنصکره
ذوحس اولان حیوان معرفتده جماد ایله نباتدن ادوندر وحالبوکه بونلرک کلیسی خلاقنی عارفدر وانلرک
معرفتی کشف ایله وایضاح برهان ایله ثابتدر یعنی ذوحس اولان حیوان معرفت مذکوره ده ناقصدر جماد
ونباتدن انده حیوانیت ایله تصرف وحرکت زیاده اولدیغندن اوتری * پس ذی حس جماد ایچون ثابت اولان
اصل معرفت فطریه ده جمادن ادون اولور جماد اوزره حرکت وادراک ایله زائد اولدیغی قدر ونباتدن ادون اولور
حرکت وادراک ایله نفع وضرردن مشاهده ایدوب اندن زائد اولدیغی قدر وبونلرک کلیسی خلاقنی عارفدر

مرتبه سی حسبیله پس کائناتک معرفتی متفاوته در مراتب حسبیله وقوله کشفا یعنی ثبت معرفة الکل من الجماد
والنبات والحیوان بخلاقهم لنا کشفا وایضاح برهان زیرا اهل کشف وشهود قتنده جمیع موجودات حیدر
وهر حی خلاقنی عالمدر وایضاح برهاندن مراد عقل منور وشرع مطهر ادله دن اعطا ایتدیکی شیدر وانلرک
جمله سندندر (یسبح لله ما فی السموات وما فی الارض) ودخی (وان من شیء الا یسبح بحمده) (ولکن لا تفقهون
تسبیحهم) (قولیدر زیرا مسبحدن تسبیح صادر اولمز الا انک حیاتندنصکره ودخی معرفتندنصکره که انکیچون
کمالات صاحبی خالق ورب واردرکه انی خلق ایدوب تربیه ایدر * پس کشف ایله ایضاح برهان اولان شهود حکم
ایدرکه حق هر شیده متجلیدر وهر موجودده احدیتیله ساریدر وحق اول موجودده اولان حیوة وعلمک
عینیدر بلکه اسماء الهیه دن هر براسم جمیع اسما ایله انده موصوفدر جمیع اسمایه شامله اولان ذاتک احدیتندن
اوتری پس شول مرتبه ده که اصل موجوداتده موجود اولان جمیع لوازمی انده موجود اولور * پس وجود
اولدیغی مکانده علم ایله عقل دخی موجود اولور ولکن تحکم محل تسویهٔ انسانیه یه مانع اولمسه یعنی محل
عقل وادراکک ظهورینی موجب اولان اعتدال محلنه بالغ اولمسه حیوة ایله ادراک اول محلک باطننده
باقی قالور ومحلنده ظاهر اولماز * پس اول محلک حس وشعوری اولمز مسکوت ومعمی علیه کبی پس جماد
ونبات باطننده حیوة وادراک صاحبیدر ظاهرده دکلدر * پس هر ذی حسده نفس واردر وحکم ووهم
واردرکه نفسی قوت حیوانیه سیله ادراک ایدر وانانیتیله محتجب اولور وحکمده مخطی اولور واما حس
ونفسی اولمیان بونک خلافی اوزره در زیرا فطرتی اوزره باقیدر انکیچون کندی نفسیله انده تصرف یوقدر
پس جماد کشفا وحقیقة ربنی عارفدر وطبعا وطوعا کامنقاد ومطیعدر واندنصکره نباتدر زیرا انده نمو کبی
تصرفا واردر * وتولید مثل کبی * پس نبات بو حرکت وتصرف ایله جمادن ناقصدر * زیرا جماد ذاتی
وفطرتی ایله شهادت ایدرکه اللهدن غیری متصرف یوقدر واندنصکره حیوان حساسدر انانیتی ایله محتجب
اولوب ارادت ربانی ایله ظاهر اولدیغندن اوتری اندنصکره انسان ناقصدرکه ربنی جاهلدر واکثر مشرکدر
ورأینده مخطیدر وخصوصا معرفت الهیه ده * زیرا انانیت ایله محتجبدر وعقل وفکری ایله ویاخود تقلید
ایمانی ایله مقیددر (واما المسمی آدما فمقید * بعقل وفکر او قلادة ایمان) واما آدم ایله مسمی اولان خلق پس عقل
وفکر ایله مقیددر ویاخود قلادهٔ ایمان ایله یعنی آدم ایله مسمی اولان حیوان سائر حیواناتدن ونبات
وجمادن بو معرفت فطریهٔ الهیه ده که آثار نفسیه وتصرفات عرضیهٔ غیر ذاتیه ایله متغیره دکلدر ناقص اولدی
زیرا استدلال عقلی ونظری وفکری ویاخود قلادهٔ ایمانی ایله امری مقیددر وعقل وفکری ویا ایمان واعتقادی
حسبیله معرفت فطریه سن تغییر ایدوب تصرفات فکریه وحرکات ارادیهٔ نفسیه ایله انی خلط ایتدی * پس
معرفت فطریه ایله غنم متحقق اولوب ذبحک وقوعی ایچون کمال انقیاد واستسلامندن اوتری انکله فدا واقع
اولدی پس بو کلامک حاصلی بودرکه کبشدن قیمت ایله اعظم اولان حیوان ایله فدا واقع اولدی وکذلک جماد
ایله فدا واقع اولمدی که کبشدن اعرفدر کبش ایله واقع اولدی زیرا کبش اکرچه کیم حیوان اولدیغی جهتله
درجهٔ انسان کاملدن انزلدر دلالت ومعرفت ومظهریتده اندن ناقصدر لکن انسان حیواندن اعلی در زیرا
کبش ذات وحقیقت ایله خلاقنی عارفدر انسان حیوان کبی فکر وعقل ایله عارف دکلدر زیرا انسان حیواندن
عارفک معرفتی معرفت نظریهٔ استدلالیه در وبو معرفت وقت اولورکه نفس امرده واقعه مطابق دکلدر * پس
نفسی افاده ایتمز زیرا نظر واستدلالک خلافی واقع اولمق ممکندر آخرک نظرنده که نظر واستدلال آخر صاحبیدر
وجه آخر ایله واما حیوانک دلالتی ومعرفت ذاتیه سی اکا مخالفدر زیرا انده اصلا خلاف یوقدر زیرا حیوان آنک
اوزره مفطوردر (امدی) شویله معلوم اوله که فلا خلق اعلی من جماد الی آخره قولندن ظن ایتمیه سنکه جماد جمیع
وجوه ایله جمله دن اعلی درا ندنصکره نبات اندنصکره ذی حس اندنصکره انسان حیوان زیرا صورت الهیهٔ
جمعیه اولان صورت انسانیه یه توجه اوزره سلسلهٔ ترتیبده جماد نباتدن انزلدر زیرا جماد جود اوزره در اندن
حرکت یوقدر ونبات اندن اعلی در زیرا حیات انده زیاده ظهور ایدوب صورت انسانیه یه جمادن برمرتبه اقربدر
وحیوان کذلک نباتدن اعلی در زیرا اول دخی کذلک نباتدن برمرتبه قطع ایدوب صورت انسانیه یه اندن اقربدر
وحیوة حسیه انده زیاده ظاهره در وانسان حیوان دخی جمله سندن اعلی در زیرا بحسب الظاهر احسن تقویم

اوزره‌در وجماد ونبات وحیوان خواصنی جامعدر وحیوة حسیه وادراکات ارادیه وصفات الهیه انده جمله‌دن
زیاده ظاهره‌در ومراتب معنویه‌دن غیری انسان حیوان ایله صورت الهیه اوزره اولان انسان کامل بیننده
برمرتبه‌بوقدر ولکن انسان حیوانك جمله‌سندن انزل اولدیغی مراتب ثلاثه‌دن جمیع مراتب اوصافنك انده
جمعیتی سبیله وجمله‌سنك تحتنده انهماکی سبیله وجمیع مراتب کونیه‌ده بالقوه اولان احوال واوصاف
انسان حیوانده بالفعل اولمغله ووحدت اصلیه‌دن بعید اولوب احکام کثرت انده زیاده ظاهره اولمغله وانك
وساطتی جمله‌دن اکثر اولمغله‌ (اولئك كالانعام بل هم اضل) (اشد قسوة من الحجارة) (قولی انك وصفی
اولدی ولما مراتب ثلاثه‌نك صفات جمالیه‌سی بلکه صفات کمالیه‌سی که مراتب ثلاثه انلر ایله ترتیب اوزره
بری برندن اعلادر وجمله‌سی انلر ایله انسان حیواندن اعلادرکه اکر اول صفات انسانده موجوده اولیدی
انسان درجهٔ کماله بالغ اولوردی مثلا جماده فطرت ذاتیه اوزره اولان انقیاد وتسلیم کبی وحقك تصرفی
تحتنده انك استهلاکی سبیله عدم حرکت وارادت وعدم تصرف کبی ونباتده دخی کندی نفسیله عدم حرکت
کبی که انك نموی غدا سبیله‌در وحرکتی ریح سبیله‌در کندی ذاتیله دکلدر وحیوان دخی حیوانیه‌سنه
ووجودی بقاسنه لازم اولان اکل وشربدن غیری انسان حیوان کبی امور حسیه‌یه واحوال حسیهٔ
کونیه‌یه متعرض اولمیوب کندی نوعندن هر برسنه اصل خلقتده نه خدمت تکالیف اولندیسه آلك اوزره
دائم وثابتدرور بنی حامد وشاکردر وانسان حیوان لما خلق له‌ده ثابت دکلدر وصفات مذکوره‌دن برصفت انده
موجوده دکلدر انکیچون جمله‌دن ادنادر * پس اکر انسانده مراتب ثلاثه اولان جماد ونبات وحیوانك
مذکوره اولان صفات کمالیه‌سی موجوده اولیدی وانسان انلر ایله متصف اولیدی درجهٔ کماله بالغ اولوردی
بالکه جمادك مرتبه‌سی توحید ذاتی وفطرتی فطرت ذاتیه اولمغله که انکله جمله‌دن اعلادر انسانك اول
مرتبه‌یه بلوغی درجهٔ کماله بلوغیدر وانسان کاملك حکمی انسان حیوانك حکمی کبی دکلدر زیرا انسان کامل
جمیع موجوداتك اشرفی واجمعیدر ذات وصفاتیله وجود حقده فانی اولمغله جمیع کمالات الهیه انده ظاهره‌در
وسعت قابلیت ایله ذات وصفاتك مظهریت کلیه‌سنده قائمه‌در وانسان حیوان عقل وفکر ایله فطرت اصلیه‌سن
تغییرا ایتمشدر ووجود مطلقی عقل وفکرینك ادراکنده فرض وتقدیری وحسابی اوزره حصرا ایتمشدر
(فکان من الاخسرین اعمالا الذین ضل سعیهم فی الحیوة الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا)
(بذا قال سهل والمحقق مثلنا * لانا وایاهم بمنزل احسان) سهل ابن عبد الله تستری وبزم مثلمز اولان محقق بوقولی
قائلدر * یعنی ترتیب مذکور اوزره جماد جمله‌دن اعلادر وجمیع مخلوقاتدن اطوعدر قال تعالی (قالتا
اتینا طائعین وبعده نباتدر وبعده حیواندر زیرا بز وبزم امثالمز اولان محققین ایله احسان وشهود مقامنده
برکه جمیع اموری علی ما هی علیه مشاهده ایدرز ومرتبه احسان مرتبهٔ عیانك ما فوقیدر قال الله تعالی
ثم اتقوا وآمنوا ثم اتقوا واحسنوا) (وقال علیه السلام الاحسان ان تعبد الله کانك تراه * پس مرتبهٔ احسان
هرشیئی علی ما هو علیه مشاهده ایتمك مرتبه‌سیدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثانی والسبعین
فی الفتوحات وقد بینا لك ان الجمادات هی اعرف بالله واعبد لله من سائر المولدات وانها خلقت فی المعرفة
لا عقل لها ولا شهوة ولا تصرف الا تصرفت فهی مصرفة بغیرها لا بنفسها ولا مصرف الا الله فهی مصرفة
بتصریف الله فالنبات وان خلق فی المعرفة مثلها فانه نزل عن درجتها بالنمو وطلب الرفعة علیها بنفسه حین
کان من اهل التغذی وهو یعطی النمو وطلب الارتفاع والجماد لیس کذلك لیس العلو فی الحرکة الطبیعة ولکن
اذا رقی به الی العلو ونزل مع طبعه طلب السفل وهو حقیقة العبودیة والعلو نعت الهی فانه هو العلی فالحجر
هرب من مزاحمة الربوبیة فی العلو مهبط من خشیة الله وبهذا اخبر الله عنه فقال) (وان منها لما یهبط من
خشیة الله) (فجعل هبوط الطبیعی من خشیته فهو ومنشأ من الخشیة لله فالشهود له ذاتی) (وانما یخشی الله
من عباده العلماء) (فمن خشی فقد علم من یخشی وهذا هو مذهب سهل بن عبد الله التستری فلا اعلی فی الانسان
من الصفة الجمادیة ثم بعدها النباتیة ثم بعدها الحیوانیة وهی اعظم تصریفا فی الجهات من النباتیة ثم انسانی
الذی ادعی الالوهیة فعلی قدر ما ارتفع عن درجة الجماد وحصل له من تلك الرفعة صورة الهیة خرج بها
عن اصله فالحجارة عبید محققون ما خرجوا عن اصولهم فی نشأتهم انتهی کلامه) (فمن شهد الامر الذی قد

شهدیه

شهدته * یقول بقولی فی خفاء واعلان) (پس برکسنه که امری علی ما هو علیه بن مشاهده ایتدیکم کبی
مشاهده ایلسه خفا واعلانده بنم قولی قائل اولور یعنی برکسنه اعیان وجودیه‌ده حقی متعین مشاهده
ایلسه عارف اولور که جمیع اعیان موجوده‌نك حقه دلالتی دلالت ذاتیه‌در وموجودلرینه انلرك معرفتی اصلی
وفطریدر پس خفا واعلانده بو قولی قائل اولور) (ولا تلتفت قولا یخالف قولنا * ولا تبذر السمراء فی ارض عمیان)
ارض عمیان شول ارضدرکه صلاحیت انبات اولمیه یعنی بزم قولمزه مخالف اولان قوله سن التفات اولمه یعنی
حق موجود ومشهودی مشاهده ایتمیوب اشیانك حجابیاتنی مشاهده ایدن ارباب نظر وفکرلرك قوللرینه اعتبار
ایتمه زیرا انلرك قولی حدس وظن اوزره‌در وشهود اوزره دکلدر وحنطه‌یی ارض عمیانده بذر ایتمه یعنی
ارباب نظر واستدلالك وانلرك مقلدی اولان ارباب ظاهرك قلوب قاسیه‌لرنده غذای روح اولان حقایق الهیه
ومعارف ربانیه حنطه‌سنی بذر ایتمه ارض عمیانك عدم استعدادندن اوتری بذر حنطه‌یی اول مثمر اولمدیغی کبی
دلائل عقلیه واستدلالات فکریه ایله استعداد فطریه‌سنی تغییر ایدن کسنه‌لرك قلوبی دخی عدم استعدادلرندن
اوتری بذر معارفدن نتایج حقایقی مثمر اولمزلر وغذای روح اولان کلام حقی قبول ایتمزلر * پس شیخ رضی
الله عنه انلرك کلام حقی قبول ایتمکه عدم استعدادلرین بیان ایدر) (هم الصم والبکم الذین اتی بهم * لاسماعنا
المعصوم فی نص قرآن) (یعنی انلر صم وبکم شول طائفه‌درکه معصوم اولان علیه السلام بزم اسماعمزدن
اوتری آنلری نص قرآنده کتوردی) (صم بکم عمی فهم لا یعقلون) (قولیله یعنی آنلر صمدر ادراکات
عقلیهٔ جزئیه ایله آنلرك آذانی مسدوده‌در وقول کلام حقله تکلم ایتمکدن بکمدر دلائل عقلیه وانظار فکریه
ایله السنه‌لری مختومه‌در وهر مشهودده مشاهدهٔ حقدن آنلرك اعینی وقلوبی عمیدر مدرکات عقلیه‌نك حجب
درونی ورا سنده مظاهر اشیاده وجه حقی وجمال عروس حقیقتی مشاهده ایده‌مزلر) (فانها لا تعمی الابصار
ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور) (وحقدن محجوب اولان بو طائفه اهل قلوب واهل اعین واهل آذان ایکن
الله تعالی آنلردن سمع وبصرنی وعقل ایله بیان نطقنی نفی ایلدی (لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم اعین لا یبصرون
بها ولهم آذان لا یسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل) (اتی بهم قولنده با تعدیه ایچوندر ای اتی بهذا القول
فی حقهم) (اعلم ایدنا الله وایاك ان ابراهیم الخلیل علیه السلام قال لابنه انی اری فی المنام انی اذبحك والمنام
حضرة الخیال فلم تعبرها وکان کبشا ظهر فی صورة ابن ابراهیم فی المنام) (ای کبش بنفسی فی الله فدا ایدن سالك
وای فنا فی الله ایله وجود حقده هالك اولان کسنه سن بل الله تعالی بزی وسنی توفیق الهیسیله تأیید ایلسون
تحقیق ابراهیم خلیل علیه السلام ولدنه ایتدی تحقیق بن منامده سنی ذبح ایدرکن کوریرم وحالبوکه منام
حضرت خیالدر تعبیر اقتضا ایدر * پس ابراهیم علیه السلام رؤیاسنی تعبیر ایتمدی آنك ظاهری اوزره اخذ
ایلدی وحالبوکه منامده مرئی اولان کبش ایدیکه ابراهیم علیه السلامك ابنی صورتنده ظاهر اولمش ایدی
(امدی) شو یله معلوم اوله که حق تعالینك (وفدیناه بذبح عظیم) قولنده ابن ابراهیمه ذبح عظیمی فدا ایتدیکی
ابراهیم علیه السلامك ذهننده ابنی واقع اولدیغندن اوتریدر والا مرئی اولان کبش ایدیکه انقیاد واستسلامده
مناسبتدن اوتری منامده ابنی صورتنده ظاهر اولمش ایدی پس خلیفهٔ رحمن منامنه کبشك وقوعی وا کافدا
اولمسی مناسبتدن اوتری که بوندن اول ذکر اولندی (وفدیناه بذبح عظیم) قولی ابراهیمك ذهننده واقع اولان
شی حسبیله نزول ایتدیکندن اوتری شیخ رضی الله عنه ابیات مذکوره‌ده خلیفهٔ رحمانك منامنه کبشك
وقوعنده استبعاد طریقی اوزره استفهام ایدوب ابراهیمك خیالنده ابنی صورتنده مرئی اولان کبش اولوب
صورت کبشیهٔ حسیه‌سی منامده انسان صورتنده مرئیه اولان صورت خیالیه‌سنه فدا اولدیغنه اشارت
ایتدی (امدی) منام حضرت مثال مقیددرکه خیال ایله مسمادر پس انده مرئی اولان شیء کاه اولورکه
ظاهرده واقع اولان شیئه مطابق اولور وکاه اولورکه مطابق اولمز بلکه نفس معانیٔ غیبیه‌دن برمعنایی ادراك
ایدر شول طریق ایله که نفس له حق بیننده انده واسطه یوقدر ویاخود ارواح عالیه‌ده منتقش اولان
معانیدن اخذ ایدر پس انکیچون صورت مثالیه‌ده نفسه متمثل اولور حضرت خیالیه صورندن اکا مناسبه
اولان صورتده پس اول صورت مرئیه‌یه تعبیر لازمدر تاکیم اندن مراد اولان شیء معلوم اوله وابراهیم
علیه السلام رؤیاسنی تعبیرا ایتمدی زیرا عالم مثالدن اخذ ایتمکه متعود ایدی پس وقتا کم حق تعالی ابراهیمك قلبنی

مستوای رحمانی ایتمکیچون انی عالم مثالدن رفع ایدوب اندن ترك ایلدیسه انك خیالی معنای انك قلب
مجردیدن اخذ ایتدی وانك قوت مصوره سی اول معنانك تصویرندن تصرف ایدوب معنای کبشی صورت
اسحاقده تصویر ایتمش ایدی اسحاق ایله کبش بیننده تسلیم وانقیاد ده مناسبت ثابته نك ثبوتندن
اوتری * پس ابراهیمك رؤیاسی تعبیر اقتضا ایتدی * وحالبوکه اول آنی تعبیرایتمدی (فصدق ابراهیم الرؤیا)
پس ابراهیم اول رؤیایی تصدیق ایلدی یعنی رؤیانك ظاهری اوزره اخذ ایدوب صورت مرتبه اسحاقدر
دیو ظن ایتدی * وحالبوکه اول صورت مرتبه عند الله ذبح عظیم ایدی * پس ابراهیم علیه السلام خیالك حقنی
تعبیر ایله اعطا ایتمدی (ففداه ربه من وهم ابراهیم بالذبح العظیم الذی هو تعبیر رؤیاه عند الله وهو لا یشعر)
پس ابن ابراهیمه ابراهیمك وهمندن اوتری آنلر بی ذبح عظیمی فدا ایلدیکه عند الله آنك رؤیاسنك تعبیری
اول ذبح عظیم ایدی وحالبوکه آنك استعدادی یوغیدی یعنی عند الله ابن ابراهیمك تعبیری ذبح عظیم ایدیکه
ابراهیمك خیالی تصرفندن اوتری ابن صورتنده ظاهر اولمش ایدی پس اول صورت مرتبه دن ذبح عظیمه عبور
اولنوب انکله تعبیر اولنمدی وابراهیمك اول تعبیره شعوری یوغیدی ففداه وربه ضمیری ابن ابراهیمه عائددر *
وتعبیر رؤیاه قولنك ضمیری ابراهیمه عائددر (فالتجلی الصوری فی حضرة الخیال محتاج الی علم آخر یدرك به
ما اراد الله بتلك الصورة) پس حضرت خیالده واقع اولان تجلیء صوری علم آخره محتاجدرکه اول صورت
مرتبه دن اللهك مرادی اولان شیء انکله ادراك اولنور * وعلم علم تعبیردر وعلم تعبیر حاصل اولمز الا اسماء الهیه
دقایقنك انکشافی ایله وباطنه متعلقه اولان اسما بینیله ظاهرك حیطه سی تحتنده اولان اسما بیننده اولان
مناسباتك انکشافیله پس صورا یله آنلرك معانیسی بیننده اولان مناسبات ایله مراتب نفوسیکه آنلرك
خیالاتی حضرتنده صور خیالیه آنلرك حسبیله ظاهر اولور عارف اولان کما ینبغی علم تعبیری عارف اولور
(الا تری کیف قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لابی بکر رضی الله عنه فی تعبیر الرؤیا اصبت بعضا واخطأت
بعضا فسأله ابو بکر ان یعرفه ما اصاب فیه وما اخطأ فلم یفعل صلی الله علیه وسلم) بو قول تجلیء صوری علم
آخره محتاج اولدیغنه استشهاددر * یعنی سن کورمز میسنکه رسول الله صلی الله علیه وسلم ابا بکر رضی الله
عنهه آنك رؤیاسی تعبیرنده نه کیفیت ایله بعضیسنی اصابت ایتدك وبعضیسنده خطا ایتدك دیدی پس ابو بکر
رسول علیه السلامه سؤال ایتدیکه تا کانعریف ایلیه قنقی شیده اصابت ایتدی وقنقی شیده خطا ایتدی * پس
رسول علیه السلام تعریف ایتمدی نقل صاحب شرح السنة عن ابن عباس رضی الله عنه قال قال ابو هریرة
یحدث ان رجلا اتی رسول الله علیه السلام فقال انی رأیت ای فی المنام ظلة ینطف منها السمن والعسل
واری الناس یتکفون فی ایدیهم فالمستکثر والمستقل واری سببا واصلا من السماء الی الارض فاراك
یا رسول الله اخذت به فعلوت ثم اخذ به رجل آخر فعلا ثم اخذ به رجل آخر فعلا ثم اخذ به رجل آخر فانقطع به
ثم وصل له فعلا فقال ابو بکر رضی الله عنه بابی انت وامی والله لتدعنی فلاعبرها فقال عبرها فقال اما الظلة
فظلة الاسلام واما ما ینطف من السمن والعسل فهو القرآن لینه وحلاوته واما المستکثر والمستقل فهو المستکثر
من القرآن والمستقل منه واما السبب الواصل من السماء الی الارض فهو الحق الذی انت علیه تأخذ به فیعلیك
الله ثم یأخذ به بعدك رجل آخر فیعلو به ثم یأخذ به رجل آخر بعده فینقطع به ثم یوصل له فیعلو ای رسول الله
لتحدثنی اصبت ام اخطأت فقال علیه السلام اصبت بعضا واخطأت بعضا قال اقسمت بابی انت وامی یا رسول الله
لتحدثنی ما الذی اخطأت فقال علیه السلام لا تقسم هذا هو حدیث متفق علی صحته) (وقال تعالی لابراهیم
علیه السلام حین ناداه ان یا ابراهیم قد صدقت الرؤیا) وحق تعالی ابراهیم علیه السلامه ان یا ابراهیم قوایله
ندا ایتدیکی حیننده قد صدقت الرؤیا دیدی یعنی یا ابراهیم تحقیق سن رؤیایی تصدیق ایلدك یعنی منامده مشاهده
ایتدیکك اوزره اخذ ایدوب رؤیایی صادق ایلدك (وما قال له صدقت فی الرؤیا انه ابنك لانه ما عبرها بل اخذ
بظاهر ما رأی والرؤیا تطلب التعبیر) وحق تعالی ابراهیمه صدقت فی الرؤیا دیمدی یعنی صادق اولدك رؤیاده که
تحقیق اول مرئی اولان سنك اوغلندر دیمدی زیرا ابراهیم رؤیایی تعبیر ایتمدی بلکه کوردیکی شیئك ظاهری
اوزره اخذ ایلدی وحالبوکه رؤیا تعبیری طلب ایدر پس رؤیایی تصدیق ایدوب آنی تعبیر ایتمکله رؤیاده صادق
اولمدی زیرا اکر صادق اولیدی رؤیاده مرتبه اولان صورت آنك ابنی اولوردی وظاهرده ذبح انك اوزره واقع

اولوردی ولکن ابراهیم ابنی صورتنده کوردیکی کبش ایدیکه ابنی صورتنده اکا ظاهر اولدی واول آنی کبش ایله
تعبیر ایتمدی وحالبوکه اول رؤیا تعبیره محتاج ایدی لانه قولی قال قد صدقت الرؤیا وما قال صدقت فی الرؤیا قولنه
تعلیلدر (ولذلك قال العزیز ان کنتم للرؤیا تعبرون ومعنی التعبیر الجواز من صورة ما رآه الی امر آخر) (ورؤیا
تعبیری طلب ایتدیکندن اوتری عزیز مصر ان کنتم للرؤیا تعبرون دیدی وتعبیرك معناسی رائی منامده کوردیکی
صورتدن امر آخره جوازدرکه اول امر آخر اولان صورتدن مراد معنادر ولذلك قولی والرؤیا تطلب التعبیر
قولی ایچون تعلیلدر (فکانت البقر سنین فی المحل والخصب) (پس عزیزك انی اری سبع بقرات سمان یاکلهن
سبع عجاف) قولنده بقر یوسفك تعبیرنده ویا حدذاتنده سنین اولدی قحط وسعتده یعنی بقرات سمان صورتندن
مراد سنین خصب وسعتدر وبقرات عجاف صورتندن مراد سنین قحط وغلادر پس رؤیا تعبیری مقتضیه اولدیغی
مالك مصر اولان عزیزکه ریان ابن ولیددر عارف اولمغله بقرات سمان وعجافك تعبیرنی طلب ایتدی پس یوسف
علیه السلام بقرات سمانی وسنبلات خضری سنین مخاصب ایله تأویل ایلدی وبقرات عجافی وسنبلات یابسانی
سنین قحط وغلا ایله تفسیر ایلدی) (فلو صدق فی الرؤیا یذبح ابنه وانما صدق الرؤیا فی ان ذلك عین ولده) (پس
اکر ابراهیم علیه السلام رؤیاده صادق اولیدی یعنی اکر ابراهیمك ولدی صورتنده مرئی اولان کبش اولمیدی
آنك ولدی اولیدی البته آنی ذبح ایدردی ولکن رؤیایی تصدیق ایلدی اول مرئی اولان ولدینك عینی اولدیغنده
یعنی رؤیاده ولدینی ذبح ایدر کوردی اول رؤیایی ظاهرده تصدیق ایدوب ولدی ذبحنه مباشرت ایلدی *
(وما کان عند الله الا الذبح العظیم فی صورة ولده) (وحالبوکه اول مرئی عند الله دکل ایدی الا آنك ولدی
صورتنده ظاهر ذبح عظیم ایدی یعنی ابراهیم منامنده ذبح ایدر کوردیکی آنك ولدی دکل ایدی ولدی صورتنده
ظاهر اولمش ذبح عظیم ایدی) (ففداه لما وقع فی ذهن ابراهیم علیه السلام ما هو فداء فی نفس الامر عند الله)
پس الله تعالی ولد ابراهیمه ذبح عظیمی فدا ایلدی ابراهیم علیه السلامك ذهننده ولد واقع اولدیغندن اوتری
اول ذبح عظیم نفس امرده عند الله فداد کلدر * زیرا الله تعالی ابراهیمه ذبح ولدی امر ایتمدی تا کیم اکا ذبحی فدا
ایلیه بلکه ذبح ابراهیمك ذهننده آنك ولدی صورتی اوزره واقع اولمغله ظاهرده حق اکا فدا ایلدی والا خیال
ابراهیمده آنك ولدی صورتنده واقع اولان ذبح عظیم ایدیکه صورت حسیه ده آنك اوزره ذبح واقع اولدی *
پس نفس امرده فدا یوقدر بو تقدیر اوزره ففداه ضمیری ولد ابراهیمه راجعدر * ای ففدی الله ولد ابراهیم الذبح
العظیم وعند الله قولی فی نفس الامر قولی ایچون عطف بیاندر (فصور الحس الذبح وصور الخیال ابن ابراهیم)
پس حس ظاهر ذبحی تصویر ایلدی زیرا ذبح اولنه جق عند الله ذبح ایدی پس هر شیء عند الله نه صورت اوزره
ثابت اولدیسه عالم حسنده انکله ظاهر اولدی وعالم حس عالم خیالدن اجمع واصحدر وخیال ابن ابراهیمی تصویر
ایلدی ذبح ایله ابن ابراهیم بیننده انقیاد واستسلام مناسبتندن اوتری زیرا خیال معنای واحدی صور
مختلفه ده تصویر ایدر انکیچون رؤیا تعبیره مفتقردر) (فلو رأی الکبش فی الخیال لعبره بابنه او بامر آخر) (پس
اکر ابراهیم علیه السلام خیالده کبشی کوریدی یعنی آنی ذبح ایدر کوریدی البته آنی ولدی ایله ویاخود امر
آخر ایله تعبیر ایدردی که کبشه مناسب اوله زیرا موطن رؤیانك حقی تعبیردر) (ثم قال ان هذا لهو البلاء المبین
ای الاختبار الظاهر) (یعنی ابراهیم حقیقت حالی مشاهده ایتدکدنصکره ایتدی ویاخود حق تعالی ابراهیمی
اختبار ایتدکدنصکره ایتدی تحقیق بو امر معهود بلاء مبیندر یعنی اختبار ظاهردر (یعنی الاختبار فی العلم
انه هل یعلم ما یقتضیه موطن الرؤیا من التعبیر ام لا) یعنی قول ایله الله تعالی علمده اختباری مراد ایدرکه تحقیق
ابراهیم علیه السلام موطن رؤیا تعبیردن اقتضا ایتدیکی شیئی عالممیدر دکلمیدر (لانه یعلم ان موطن الرؤیا یطلب
التعبیر) (زیرا حق تعالی عالمدرکه تحقیق موطن رؤیا تعبیری طلب ایدر * پس ابراهیمی علمده اختبار ایتدی *
ولکن ابراهیم موطن رؤیا تعبیردن اقتضا ایتدیکی شیئی ایفا ایتمدی (امدی) شول رؤیا که آنده مرتبه اولان صور
خارجده اولان صوره مطابق اولمز آنده تعبیر واقعدر * وشول رؤیا که حضرت خیال تصویر ایتدیکی صوره
خارجده اولان * صور مطابقه اوله آنده تعبیر یوقدر * پس موطن رؤیا تعبیری طلب ایدر دیدیکی قسم اوله
نسبت ایلدرکه اکثر واقع اولان اولدر وتعبیری طلب ایدن رؤیاده ناس ایکی قسم اوزره دربر قسمی موطن رؤیایی
عالمدر وبر قسمی متعلمدر پس عالم اولان رؤیاده صادقدر ومتعلم اولان رؤیایی مصدقدر * یعنی صور مرتبه ایچون

صادقه‌در * ونفس امرده واقعه مطابقه‌در دیو اخذ ایدر ومنتظردرکه حق اکا تعلیم ایلیه‌که اکا کشف
ایتدیکی صورتدن آنك مرادی نه‌در پس ابراهیم قسم ثانی دندر) (فغفل) ابراهیم (عاوفی الموطن حقه وصدق
الرؤیا لهذا السبب) (پس ابراهیم علیه السلام موطن رؤیا تعبیردن طلب ایتدیکی شیئدن غافل اولدی پس
موطن رؤیایه آنك حقنی توفیه ایتمدی وابراهیم بو سببدن اوتری یعنی غفلتدن اوتری رؤیایی تصدیق ایلدی
شویله معلوم اوله که انبیا واولیانك ابتلا واختباری آنلرك اعیان ثابته‌لرنده مکنون اولان علم وکمالك ظهورنه
سببدر * پس حق تعالی ابراهیمه معانئ غیبیه‌یی صور حسیهٔ مثالیه‌ده اظهار ایدوب علم تعبیره اطلاع ایتمکه
ارادتی تعلق ایتدکده حضرت منامده صورت اسحاقده اکا کبشی کوستروب آنی اختبار ایتدی بعده
عادتنه مخالف صورت اسحاقی کبش ایله تعبیر ایلدی پس ابراهیم ایله اسحاقك حقه ایمان واسلاملری کمالی ظاهر
اولدی وابراهیم موطن رؤیاده تعبیردن طلب ایتدیکی شیئی عالم اولدی زیرا علم تعبیرانك عین ثابته‌سنده
اکا ظاهر دکل ایدی) (کما غفل تقی بن مخلد الامام صاحب المسند سمع فی الخبر الذی ثبت عنده انه علیه السلام
قال من رأنی فی المنام فقد رأنی فی الیقظة فان الشیطان لا یتمثل علی صورتی فرأه تقی بن مخلد وسقاه النبی
صلی الله علیه وسلم فی هذه الرؤیا لبنا فصدق تقی بن مخلد رؤیاه فاستقاء فقاء لبنا ولو عبر رؤیاه لکان ذلك اللبن
علما فحرمه الله العلم الکثیر علی قدر ما شرب) (نته کیم تقی بن مخلدکه مسند صاحبی امامدر غافل اولدی
تقینك یاننده ثابت اولان خبرده تقی ایشتدیکه تحقیق نبی علیه السلام ایتدی برکسنه که بنی منامده کورسه پس
تحقیق بنی یقظه‌ده کوردی زیرا شیطان بنم صورتم اوزره متمثل اولمز * پس تقی بن مخلد نبی علیه السلامی رؤیاده
کوردی ونبی علیه السلام اول رؤیاده اکا لبن ایچوردی پس تقی بن مخلد رؤیاسنی یقظه‌ده تصدیق ایلدی یعنی
ابن ظن ایتدی ولبن دکل علم ایدی پس استقا ایلدی پس لبنی قی ایتدی اکر رؤیاسنی تعبیر ایدیدی اول ابن اکا علم
کثیر اولوردی پس الله تعالی اکا علم کثیری حرام ایلدی ابندن ایچدیکی قدر پس تقی رؤیاسنی تعبیر طلب
ایتدیکندن غافل اولمغله لبنی علم ایله تعبیر ایتمکله علم کثیردن محروم اولدی اوابندن ایچوب قی ایتدیکی
قدر) (الا تری رسول الله صلی الله علیه وسلم اتی فی المنام بقدح لبن قال فشربته حتی خرج الری من اظافیری
ثم اعطیت فضلی عمر قیل ما اولته یا رسول الله قال العلم وما ترکه لبنا علی صورة ما رأه لعلمه بموطن الرؤیا
وما تقتضی من التعبیر) (رسول الله صلی الله علیه وسلمی سن کورمز میسن که منامده اکا بر قدح لبن ویردی
رسول علیه السلام ایتدی پس بن اول لبنی ایچدم حتی ری اظافیرمدن چقدی آندنصکره قدحده باقی قلان
فضله‌می عمره ویردم حضار مجلسدن اکا ایتدیلر یا رسول الله لبنی نه شیئله تأویل ایتدك * رسول علیه السلام
علم ایله تأویل ایتدم دیدی یعنی رسول علیه السلام لبنی علم ایله تأویل ایتدی وانی ابن ترکیله ایتمدی کوردیکی
صورت اوزره موطن رؤیایی ورؤیا تعبیردن نه شیئ اقتضا ایدر عالم اولدیغندن اوتری ورسول علیه السلام لبنی
علم ایله تأویل ایلدی زیرا لبن اطفال ناقصینك ابدانه غدا اولدیغی کبی علم نافع دخی فطرت اوزره اولان ارواح
ناقصینه غدادر پس ناقصینك اکا انده لبن ایله علمك مناسبتندن اوتری علم ابن صورتنده ظاهر اولدی) (وقد علم
ان صورة النبی علیه السلام التی شاهدها الحس انها فی المدینة مدفونة وان صورة روحه
ولطیفته ما شاهدها احد من احد ولا من نفسه) (وتحقیق معلوم اولدیکه نبی علیه السلامك صورت عنصریه
وبشریه‌سیکه حس آنی مشاهده ایلدی اول صورت مدینه‌ده مدفونه‌در براحدك رؤیتی اکا متعلقه دکلدر
وآنك روحی ولطیفتی صورتی صورت نوریه‌سیدر * براحد انی براحد مظهرندن ودخی کندی مظهرندن
مشاهده ایتمدی مظاهردن آنك تجردی حیثیتیله یعنی نبی علیه السلامك صورت روحیه‌سنی) (کل روح
بهذه المثابة) (ارواحك کلیسی بو مثابه‌ده‌در آنلرك صورت نورانیه‌لری مرئیه دکلدر) (فیتجسد له) (ای للرائی
روح النبی علیه السلام فی المنام بصورة جسده کما مات علیه لا یخرم المنام منه شیئا فهو محمد صلی الله علیه وسلم
المرئی من حیث روحه فی صورة جسدیة تشبه الصورة المدفونة لا یمکن الشیطان ان یتصور بصورة جسده عصمة
من الله فی حق الرائی) (شیخ رضی الله عنه بو کلامده رسول علیه السلامك منامده رؤیتی کیفیتنی بیان ایدر *
زیرا رسول علیه السلامك جسدی صورتی مدینه‌ده مدفونه‌در براحدك رؤیتی اکا تعلق ایتمز وکذلك روحانیت
ونورانیتی صورتی دخی براحد مشاهده ایده‌مز پس رسول علیه السلامك رؤیتنك کیفیتی بودرکه رائی یه منامده

نبی علیه السلامك روحی متصور ومتجسد اولور * آنك جسدی صورتنده شول جسد کبیکه آنك اوزره
نبی علیه السلام وفات ایتدی منام اول جسد حسیدن برشیئی قطع ایتمز یعنی رسول علیه السلام جسددن
نه صورت اوزره انتقال ایتدیسه حضرت منام اول جسد صورتنده آنك روحنی تصویر ایدرکه جسددن برشیئی
قطع ایدوب نقصان اوزره تصویر ایتمز * پس اول متجسد اولان محمد صلی الله علیه وسلمدرکه روحی حیثیتیله
مرئیدر شول صورت جسدیه‌ده‌که مدینه‌ده مدفونه اولان صورته مشابه‌در شیطان ممکن دکلدرکه رسول
علیه السلامك جسدی صورتنده متجسد اوله رائی حقنده الله طرفندن عصمتدن اوتری یعنی شیطان منامده
رسول علیه السلامك صورتنده متمثل اولمز اول صورت حسبیله رائی اکا امتثال ایدوب آنی اضلال ایتمسون
دیو الله طرفندن آنی عصمتدن اوتری وشیخ رضی الله عنهك عصمة من الله فی حق الرائی قولی مجرد فهم ظاهر
اوزره مخرجدر تا کیم رسول علیه السلامك مظهر هدایت اولان صورت جسدیه‌سندن هدایتی منتظر اولان
رائی اول صورتده مظهر هدایتك ضدی ظهور ایدوب اکا امتثال ایتمکله مفتون اولمسون دیو رائی یی حفظ ایدر
والا رائینك عصمتندن قطع نظر اکر نبی علیه السلامك جسدی صورتنده شیطانك تجسدی ممکن اولیدی
رائی بنه معصوم اولوردی زیرا اول صورت جسدیه آنی حفظ ایدردی بلکه اول صورت شیطانی دخی اضلالدن
حفظ ایدردی زیرا اول صورتدن اضلالك وقوعی ممکن دکلدر زیرا رحمت محضه‌نك صورتیدر بلکه اکر شیطانه
اول صورت ایله متجسد اولمق ممکن اولیدی متجسد اولدقده مؤمن اولوردی ومحل حسبیله صفت محمدیه ورحمت
رحمانیه ایله ظاهر اولوردی (امدی) حقیقتده شیطانك صورت جسدیهٔ محمدیه‌ده عدم تجسدینك حکمتی
وعلتی بودرکه شیطان اجزاء عالمدن برجزء اسفلدر صفت ضلالك واسم مضلك مظهریدر اسمادن اسم آخرك
مظهریتنه آنك قابلیتی یوقدر وصفات الهیه‌دن صفت آخرانك دخی آنده ظهوری ممکن دکلدر زیرا صفت
آخری ایله ظاهر اولمغه اکر آنده قوت وقابلیت اولیدی آدمه سجده ایدردی وشیطان اسمیله مسمی اولمزدی
وصورت جسدیهٔ محمدیه صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیه‌در اطلاق وتقییده ولا تعین وتعینه دخی حق ایله خلق بینی
وبالجمله جمیع صفات الهیه وصفات کونیه بینی جامعه‌در پس اول جمعیت الهیه وکونیه صورتندن برجزء
اسفل که برصفت جزئیه ایله مقیددر اول جمعیت الهیهٔ کلیه‌نك جسدی صورتنده متجسد اولمق امر محالدر
اکر اول صورت ایله متجسد اولمغه آنده قابلیت اولیدی مؤمن اولمغه دخی آنده قابلیت اولوردی) (ولهذا من رأه
بهذه الصورة یأخذ عنه جمیع ما یأمره او ینهاه عنه او یخبره عنه کما کان یأخذ عنه علیه السلام فی الحیوة الدنیا
من الاحکام علی حسب ما یکون منه اللفظ الدال علیه من نص ظاهر او مجمل او ما کان) یعنی وجه مذکور
اوزره منامده مرئی اولان محمد صلی الله علیه وسلم اولدیغندن اوتری برکسنه انی بو صورت ایله یعنی ظاهرده
اولان جسدی صورتی ایله ملتبس اولدیغی حالده منامده کورسه آندن یعنی نبی علیه السلامدن اخذ ایدر
اول شیئك جمیعسنی که آنکله اکا امر ایدر ویا خود آنی آندن نهی ایدر ویا خود اکا اخبار ایدر نته کیم حیوة
دنیاده آندن یعنی نبی علیه السلامدن احکامی اخذ ایدردی که اکر رسول علیه السلام حیوة دنیاده موجود
اولیدی شول شیئ حسبی اوزره که اول شیئه دلالت ایدر لفظ رسول علیه السلامدن صادر اولور اول لفظ نصدن
اولسون ویا ظاهردن ویا مجملدن ویا نه شیئدن واقع اولورسه یعنی رسول علیه السلامك لفظی هرقنقی حکمه
دلالت ایدرسه حیوة دنیاده احکامی آندن اخذ ایدن آنك حسبی اوزره اخذ ایدردی ولفظنك مدلولی اوزره
اقتصار ایدوب انی تأویل ایتمزدی زیرا آنك خلافی تخیل اولنمز زیرا رسول علیه السلام اکر بر غیری حکمی
مراد ایدرسه اکا دلالت ایدر لفظ ایله انی ادا ایدردی زیرا امرده جهل یوقدر * پس کذلك عالم منامده رائی دخی
آندن احکامی اخذ ایدر لفظ رسولك مدلولی اوزره پس اول صورتده رائی آنی منامده مشاهده ایتمك عالم
حسده مشاهده ایتمك کبیدر بو تقدیر اوزره بهذه الصورة قولی رأه قولنده مفعول ضمیرندن حال واقع اولور
ویأخذ عنه شرطك جزاسی اولور وجائزدرکه یأخذ عنه قولی رأه قولنده مستتر اولان ضمیردن حال واقع اوله
وشرطك جزاسی محذوف اوله وتقدیر بویله اولور من رأه بهذه الصورة حال کونه اخذا عنه فیأخذه حق
وصدق کما یأخذ عنه حال حیاته من الاحکام) (فان اعطاه) ای المرئی (شیئا فان ذلك الشیئ هو الذی یدخله
التعبیر فان خرج فی الحس کما کان فی الخیال فتلك الرؤیا لا تعبیر لها) (پس اکر نبی علیه السلام منامده رائی یه

برشیئ اعطا ایلسه پس تحقیق اول شیئ شول شیئدر یعنی شول رؤیادر که اکا تعبیر داخل اولور پس اکر خیالده مرئی اولان شیئ اول صورت اوزره حسده خارج وواقع اوله جق اولورسه خیالده واقع اولدیغی کبی یعنی صورت حسیه صورت خیالیه یه مطابقه اوله جق اولورسه پس اول رؤیا ایچون تعبیر یوقدر زیرا اصله مطابقدر واصله مطابقتک وجهی یودر چنکم رائینک روحی اوزره امر عینی نزول ایلسه روحده اول امرک عکسی انعکاس نفسیله ظاهر اولور آندنصکره اول عکسک عکسی رائینک قوت متخیله سنده منعکس اولور پس حس مشترکده صورت اصل اوزره متشکل اولور زیرا عکسک عکسیدر پس اول امر عینی منامدن حسه چقار ورائی منامده کوردیکی صورت اوزره)(وبهذا القدر وعلیه اعتمد ابراهیم الخلیل وتقی بن مخلد)(وبو مقدار ایله وبو مقدار اوزره ابراهیم خلیل علیه السلام وتقی بن مخلد اعتماد ایلدی یعنی ابراهیم علیه السلام منامده ولدنی ذبح ایدر کوردی * پس حسده ولدا خذ ایتدی وتقی بن مخلد لبنی ایجدی پس حسده لبن ظن ایتدی ولکن ابراهیم علیه السلام معصوم ایدی حق تعالی انی ولدی ذبحندن عصمت ایتدی وتقی بن مخلدی قیء ایتمکدن منع ایتمدی * پس لبندن ایجدیکی قدر علمی اکا حرام ایلدی)(ولما کان للرؤیا هذان الوجهان ای التعبیر وعدمه)(وعلمنا الله الادب فیما فعل بابراهیم)(من ارائة الکبش فی صورة ابنه وتفدیته به وما قال له فی قوله ان یا ابراهیم قد صدقت فی الرؤیا الادب نصب اوزره علمنا قولنک مفعولیدر یعنی وقتا کیم رؤیا ایچون بو ایکی وجه یعنی تعبیر ایله عدم تعبیر ثابت اولدیسه والله تعالی بزه ادبی تعلیم ایتدیسه ابراهیمه اولان فعلنده که انی صورتنده کبشک اکا ارائتیدر وامر ذبحه ابتلاسیدر وکبشی ینه ولدینه فدا ایتمسیدر ودخی ابراهیمه ان یا ابراهیم قد صدقت الرؤیا قولنده)(لما یعطیه مقام النبوة)(زیرا مقام نبوت ادبی وامر الهی یه امتثال وانقیادی اعطا ایدر یعنی مقام نبوت ادب اقتضا ایتدیکندن اوتری حق تعالی ابراهیمه وجه مذکور اوزره فعلنده وقولنده ادبی تعلیم ایتدکده بزه دخی ادبی تعلیم ایلدی یعنی ابراهیم علیه السلام ولدی صورتنده کبشی کوروب ولدک ذبحی امریله مبتلا اولدقده انقیاد وتسلیم وعدم اعتراض اوزره اولوب ولدی ذبحنه جزم ایتدیکی کبی واخبار دنصکره حق تعالی اکا کبشی فدا ایتدکده حقک امری ایله ذبح ایتدیکی کبی وحق تعالی رؤیاسنی ذبح عظیمک اکا فداسی فعلی ایله تعبیر ایدوب رؤیانک عالم اولدیغی کبی وقد صدقت الرؤیا قولیله ولدن ذبح ایتمک اوزره رؤیاسنی تصدیق ایدوب نفسنک مرادی اوزره ولدنی حفظ ایتمک ایچون کبش ایله ویاخود شیئ آخر ایله تأویل ایتدیکی کبی بزدخی آداب الهیه ایله متأدب اولوب هر امره تسلیم وانقیاددن غیری بزدن برشیئ صادر اولمیه حقک تعبیر وتأویلندن غیری ویاخود آنک امری ایله واقع اولان تأویلدن غیری نفسمز اغراضنه موافق اولان تأویل ایله تأویل ایتمیه وزودلیل عقلینک مخالفی اولان صورده حقک تجلیسی قتنده حتی اول صوره حصرا ایتمیوب حق شروع ایله تعبیر ایده وز)(علمنا فی رؤیتنا الحق تعالی فی صورة یردها الدلیل العقلی ان تعبر تلک الصورة بالحق المشروع اما فی حق حال الرائی او المکان الذی رآه فیه اوهما معا)(لمانک جوابیدر یعنی بز عالم اولدق حقی مشاهده ایتدیکمزده شول صورتده که دلیل عقلی انی رد ایدر که اول صورتی حق مشروع ایله تعبیر ایده وز یا رائینک حالی حقنده ویاخود شول مکان حقنده که رائی حقی اول مکانده مشاهده ایتدی ویاخود رائی ایله مکان حقنده معا یعنی حق تعالی بر صورت خیالیه مثالیه ده ویاخود صورت حسیه ده تجلی ایتسه که دلیل عقلی اول صورتی رد ایلسه وحقی آندن تنزیه ایلسه مثلا رائی حقی بر موضعده بر صورتده کورسه که اول صورتنه موت طاری اولسه پس تأدبا بزم اوزرمزه واجبدر دلیل عقلینک موجبی اوزره اول صورتی یا رائی حقنده حق مشروع ایله تعبیر ایده وز اکر رائی اهل فساد ایسه واهل مکان واهل صلاح ایسه ویاخود مکان حقنده حق مشروع ایله تعبیر ایده وز اکر رائی اهل صلاح ایسه ومکان اهلی اهل فساد ایسه ویاخود رائی ایله مکانی معا حق مشروع ایله تعبیر ایدوز اکر رائی ایله مکان معا اهل صلاح دکل ایسه پس دلیل عقلی قتنده نقصانی موجبه اولان صورت کمالیه که شرع آنک اوزره وارد اولدی رد اولنور ورد فی الحدیث ان الحق یتجلی یوم القیامة بصورة النقصان فینکرونه ثم یتحول بصورة الکمال والعظمة فیقبلونه ویسجدون له)(روایت اولندیکه بلاد عربده صلحادن برکمسنه حقی منامده کندی بیتی دهلیزنده کوردی پس حقی اکا التفات ایتمدی ویوزینه بر طبانجه اوردی * پس اول شخص نومندن متیقظ اولدقده اکا قلق عظیم حاصل اولدی پس صاحب الکتاب

شیخ رضی الله عنه رؤیاسندن خبر وبردی شیخ آنک قلقنی مشاهده ایتدکده اکا حقی نه مکانده کوردک دیو سؤال ایتدی پس اول شخص اشترا ایتدیکم بر بیتده کوردم دیدی * پس شیخ ایتدی اول موضع مغضوبدر حق مشروعک حقیدر اول موضعی اشترا ایتدیککده آنک حالنی مراعات ایتمیوب آنک حقنده اولان حق شرعی ایفا ایتمدک پس آنی استدراک ایله پس اول شخص اول موضعک حالنی سؤال ایتدی مکر اول موضع بر مسجدک وقفندن ایمش غصب ایله بیع اولنمش ایدی واول رجل بو حاله واقف دکل ایدی واول موضعک امرنه ملتفت دکل ایدی پس اول موضعک امرنه متحقق اولدقده انی ینه مسجدک وقفنه رد ایدوب استغفار ایلدی وشیخ رضی الله عنه انکچون فی صورة یردها الدلیل العقلی دیدی زیرا عارف حقی هر صورتده مشاهده ایدر وبر صورتدن انی تنزیه ایتمز ودلیل عقلیدن مراد شرعا معتبر اولان دلیل استدلالیدر وهم ایله مشوب اولان اهل فلسفه نک دلیل عقلیسی دکلدر والا شرعده وارد اولان هر شیئ که تشبیهی موجبدر آنک ردی لازم کاوردی کرک تشبیهی ایجاب ایدن شیئ نظر عقلینک مقتضاسنه نسبت ایله کمال اولسون وکرک نقصان)(وان لم یردها الدلیل العقلی ابقاها علی ما رأیناها کما نری الحق فی الآخرة سواء)(واکر اول صورتی دلیل عقلی رد ایتمجک اولورسه یعنی حق تعالی اکر بدر وشمس کبی اولان صور نوریه دن بر صورتده تجلی ایدجک اولورسه بزه اول صورتی ابقا ایدرز کوردیکمز حالی اوزره نته کیم آخرتده بز حقی بدر کبی صور نوریه ده کوروب ابقا ایتدیکمز وتأویل ایتمدیکمز کبی انی منامده صور نوریه ده کوردیکمزده ابقا ایدرز ورؤیتین علی السویه در بینهماده فرق یوقدر ورؤیتین علی السویه اولدیغنک حکمتی بودر زیرا تجلی متجلی لهک استعدادی صورتی اوزره در پس استعدادات نلرک صوری اوزره آخرتده بزه حاصل اوله جق تجلی حق وواقع اوله جق رؤیت تغییر وتعبیر وتأویل وتحویل اولنمیوب اول صورتده معروف ومشهود ومعلوم ومسجود اولدیغی کبی بونده دخی استعدادلرمزک صوری اوزره تجلی ایتدکده تعبیر وتأویل اولنمیوب اول صورتده مفهوم ومشهود ومعروف ومسجود اولور بلکه آخرتده اولان تجلی ورؤیت دلیل عقلی قتنده مقرر اولدقده بونده اولان تجلی ورؤیت دخی بطریق اولی مسلم کرکدر زیرا آخرتده اولان رؤیت نشأت دنیویه ده حاصل اولان استعداده متوقفدر * پس استعدادک حصولندنصکره آخرتده اولان رؤیتدن دنیاده اولان رؤیت دخی اقربدر بلکه (من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی)(قولی اوزره رؤیت آخرت بو رؤیت اوزره متبنیدر ولکن آخرتده اولان رؤیتک اقرار وانکار اولنمسی ارباب اعتقاداتک عقایدی حسبیله درکه حق تعالی بر عقیده حسبیله تجلی ایتدکده اول عقیده اوزره اولنلر قتنده اقرار اولنور وبو عقیده یه مخالف اولان عقیده اخرایه موافق تجلی ایلسه اول عقیده اصحابی قتنده اقرار اولنور وعقیدهٔ اولی اصحابی قتنده وسائر عقاید اربابی قتنده که آنلر بو عقیده یه مخالف عقد ایتدیلر انکار اولنور واما حد اعتقاد ایله محدود وعقد عقاید ایله معقود اولمیان اصحاب کشف وشهود وارباب اطلاق ووجود قتنده نشأت دنیویه واخرویه دن هر قنقی نشأتده وهر قنقی صورتده حق تجلی ایدرسه معروف ومشهود ومسجود ومحمود در جمیع مواطنده آنک ظهور وتجلیسی علی السویه در کرک آنک تجلیسی شرعا وعقلا مقبول اولان صورده واقع اولسون وکرک شرعا وعقلا مقبول اولمیان ویاخود شرعا مقبول اولمیان صورده واقع اولسون)(سواء)(قولی رفع ایله مبتداء محذوفک خبریدر ای هذا سواء ونصب ایله مقدر اولان کانک خبری اولور * پس تقدیر بو یله اولور ابقاها علی ما رأیناها کما نری الحق فی الآخرة فکان رؤیتنا الحق منا وفی الآخرة سواء)(شعر)(فللواحد الرحمن فی کل موطن * من الصور ما یخفی وما هو ظاهر)(پس وجود واحد رحمان ایچونکه اعیان علمیه وموطن غیبیه وشهادیه نک هر برسنده نفس رحمانیسی ووجود سبحانیسیله متجلی وساری ومواطندن هر بر موطن حسبیله وحدتیله آنده متعین ومتجلیدر هر بر موطنده موطن حسبیله صورتدن حاصلدر شول شینکه خفیدر وشول شینکه ظاهردر یعنی اکر موطن خفی ایسه حضرت معانی وعالم ارواح ومثال مطلق ومثال مقید وسائر مواطن غیبیه کبی پس وجود رحمان ایچون صورت علمی وصورت روحانی وصورت مثالی وصورت خیالی وسائر مواطن کبی صور حاصله اولور وصورت روحانی وصورت مثالی وصورت خیالی صور غیبیه اولدیغی صورت شهادی یه نسبت ایله در والا صورت علمی عینی یه نسبت ایله بونلرک کلیسی صور ظاهره در وهر بریسی ما تحتنه نسبتله غیبیدر ومافوقنه نسبتله شهادی وحسیدر واکر موطن ظاهر وحسی ایسه انک صورتی دخی ظاهر وحسیدر * پس هر بر موطنده حقک ظاهره

اولان صورتی مشاهده اولنوب معروفه اولدیغی کبی مواطن آخرتده دخی اول مشاهده اولنوب معروفه اولور
ولکن مواطنک اختلافی سببیله صور دخی مختلفه در هر بر موطنده بر صفت ایله و بر صورت ایله مشاهده اولنور
پس دنیاده مشاهده اولنور آخرتده مشاهده اولندیغی کبی و آخرتده مشاهده اولنور دنیاده مشاهده اولندیغی
کبی * ولکن صور موطن حسبیله مختلفه در * و وجود واحد رحمانی و نفس ساری سبحانی جمیع صورده
علی السویه در آندن ظاهر جهتیله ما یخفی قولی مبتدادر و خبری فانک ما بعدیدر و ظرف اولان خبر مبتدا اوزره
تقدیم اولندی سعت رحمت ثنیه دن اوتری و جائزدر که من الصور قولی من الصورة اوله و تا آندن حذف اولنه
نته کیم عادتده عاددیرلر و جائزدر که صورت ایچون اسمی جمع اوله) (فان قلت هذا الحق قولک صادق * وان
قلت امرا آخر انت عابر) (پس جمیع مرایای مواطنده متجلی اولان وجود واحد رحمانیدن ظاهر اولان صورت
ایچون اگر سن دیجک اولورسک که بو صورت حقدر سن قولکده صادق اولورسن زیرا حق ظاهر اولور و خلق
باطن اولور مرآتده مرئیه اولان صورت ظاهره و مرآت باطنه اولدیغی کبی * پس موطنده ظاهر اولان حقک
تجلیسی اولور و مواطن عدمیت اوزره در و اگر امر آخر دیجک اولورسک یعنی اول صورت مرئیه خلقدر دیرسک
پس سن حقدن خلقه و متعیندن تعینه عابرسن یعنی مرآت خلقده مشاهده اولنان حقدن عبور ایدرسن حقی
خلقه مرآت ایدوب حقده خلقی مشاهده ایتمکله * بو تقدیرا اوزره خلق ظاهر و حق باطن اولور) (وما حکمه
فی موطن دون موطن * ولکنه بالحق للخلق سافر) (و وجود واحد رحمانینک حکمی بر موطنده منحصر دکلدر
که موطن آخرده اولمیه ولکن حق ایله خلقده سافر و ساریدر * یعنی رحمانک بر موطنده حکمی و تجلیسی غیری
دکلدر موطن آخرده اولان حکمندن و تجلیسندن زیرا جمیع مواطنک وجود حقانی و نفس رحمانییه نسبتی علی
السو در هر موطنده موطن حسبیله ظاهر اولور * ولکن رحمن وجود حقانی و تجلی وجدانی و نفس رحمانی ایله
تعین اوّلک باطنی اولان مرتبهٔ عماده متعین و متجلی اولوب خلق مرتبه سنده دیمک بقعهٔ امکانده اولان اعیان غیبیه
و حقایق کونیه و خلقیه یه سافر و صور مخلوقاتده متجلی و ظاهر در و بونده بر معنای لطیفه ایما اولنور یعنی تجلیٔ
رحمانی اعیان ثابته اوزره متجلی اولدقده حجب عینیه ظلمتنده اعیانک صوری اولان خلقی سافر در یعنی وجهنی
کاشفدر یقال سفرت المرأة وجهها اذا کشفته وجهها یعنی صور خلقیه تجلیٔ رحمانی ایله ظاهره اولور و شیخ
رضی الله عنه جمیع مواطنه نسبتله رحمانک تجلی و ظهورن علی السویه اعتبار ایتدیکنک وجهی بودر زیرا افاضهٔ
وجود رحمانه مخصوصدر که نفس رحمانی ایله جمیع اعیان اوزره علی السویه متجلی اولوب هر عینک خصوصیت
ذاتیه سی حسبیله صورتن اظهار ایدر * پس اعیان معدومه اوزره افاضهٔ وجود ایتمکده رحمانک ظهوری
و تجلیسی علی السویه در واما سائر اسماء ایله ظهور اعیانک سعت قابلیتی حسبیله در علی السویه دکلدر پس
بو اعتبار اوزره اعیان بیننده مفاضلت ظاهره اولور) (اذا ما تجلی للعیون ترده) عقول ببرهان علیه تنابر) (یعنی حکم
حق صورت محسوسه ده و صفات جسمانیه ده عیونه تجلی ایلسه عقول محجوبه انی شول برهان ایله رد ایدرکه
عقول آنک اوزره متابره در یعنی مداومت و مواظبت اوزره در زیرا عقول براهین عقلیه ایله حقک تنزیهی
اوزره ملازمه در ولکن عقولک صور محسوسه دن حقی تنزیهی مجرد اناه انی تشبیهدر و حق بحسب الذات تنزیه
و تشبیه دن منزهدر و مراتب اسما و صفاتده تشبیه و تنزیه ایله موصوفدر * پس دلائل عقلیه ایله محجوبه اولان
عقولک عقایدینه مخالفه اولان صورده حق ظاهر اولوب تجلی ایلسه عقول انی رد ایدوب انکار ایدر و آنلرک
دلائلی اعطا ایتدیکی صورته حقی حصر ایدر پس بر صورتدن تنزیه ایدرکن صورت اخرایه ادخال ایدر و حقک
اطلاق ذاتیسی کمالندن اوتری جهت و لا جهتده آنک انحصاری محالدر بلکه هر جهتده و هر لا جهتده باطندر
بطونی اطلاق و تنزیه و ظهوری تقیید و تشبیه اقتضا ایدر و بطون و ظهوردن دخی ذاتی منزهدر زیرا بطون
و ظهور نسب الهیه دندر و غنای ذاتیسی حسبیله حق نسبدن غنیدر اذا ما تجلی قولنده ما زائده در) (ویقبل
فی مجلی العقول وفی الذی * یسمی خیالا والصحیح النواظر) (یقبل مفعول ایچون مبنیدر یعنی حکم تجلی
صوری عالم حسده واقع اولسه عقول اکا انکار ایدر و تجلیٔ معنوی مجلای عقولده قبول اولنور یعنی صور عقلیهٔ
غیر محسوسه ده واقع اولان تجلیٔ معنوی بی عقلا قبول ایدرلر و خیال ایله مسمی اولان شیده یعنی خزانهٔ خیالده
واقع اولان تجلیٔ صوری دخی قبول اولنور اول صورتی بر معنی ایله تعبیرا تمثل شرطیله که عقل اول معنایی قبول

ایدر

ایدر و نواظر صحیحه دخی تجالی عقول و خیالده واقع اولان تجلی بی قبول ایدوب مشاهده ایدر الصحیح النواظر
قولی مبتدا اولوب یقبل و یشاهد قولی محذوف خبر اولمق جائزدر و مقدر اولان تقبل قولنک فاعلی اولمق جائزدر
ای و تقبل الصحیح النواظر والصحیح قولی مبتدا اولوب النواظر قولی سادمسد خبر اولمق جائزدر یعنی کشف صحیح
اولان عیون نواظرلر شهود ایدرکه جمیع مواطنده اولان صور تجلیاتده حقه ناظره و ظاهره اولان صور تجلیاتده
حقی غیر حاصره در عیون نواظره یعنی عیون غیر محجوبه دیمکدر) (وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة یعنی آندن
محجوبه دکلدر) (یقول ابو یزید البسطامی فی هذا المقام لوان العرش وما حواه مائة الف الف مرة فی زاویة
من زوایا قلب العارف ما احس به) (ابو یزید بسطامی قدس سره بو مقامده یعنی مقام قلبده دیرکه اگر عرش
و شول شینکه عرش انی محیط اولدی یوز بیک کره بیک اولدیغی حالده عارفک قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصل
اولایدی عارف انی احساس ایده مزدی زیرا عارفک قلبی قابلیتی و کمال محاذاتی برله تجلیٔ الهی صورتنه مقابلدر
و اکا واسعدر * پس قدیمه مقابل اولان قلب حادثی احساس ایده مز وقلب عارفک مادونی اولان قلوب جزئیه
قابلیاتی حسبیله تجلیات جزئیه یه مظاهردر اطلاق اوزره دکلدر) (وهذا وسع لابی یزید فی عالم الاجسام) (یعنی
ابو یزیدک قولنده ذکر اولنان قلبک سعتی ابو یزیدک عالم اجسامده وسعیدر یعنی اکوان ایله محجوب اولان
کمسنه لره نسبتله ابو یزید قلبک سعتنه مثالی عالم اجسامدن ایراد ایلدی عالم معانیدن ایراد ایتمدی) (بل اقول
لوان ما لا یتناهی وجوده یقدر انتهاء وجوده مع العین الموجدة له فی زاویة من زوایا قلب العارف ما احس بذلک
فی علمه) (شیخ رضی الله عنه دیرکه بلکه بن دیرم شول شینکه انک وجودی متناهی دکلدر انک وجودینک
انتهاسی تقدیر اولنیدی اول شیء آنی موجده اولان عین ایله عارفک قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصل اولایدی
عارف انی علمنده احساس ایده مزدی یعنی تعینات وجودیهٔ کونیه ازلا و ابدا متناهیه دکل ایکن شئون الهی
و تجلیٔ ربانیده تناهی اولمغله اگر تعینات وجودیه غیر متناهیه ایچون انتهاء وجود تقدیر اولنیدی جمیع
تعیناتی موجده اولان عین واحده ایله که تعین اول ایله متعینه در عارفک قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصله
اولایدی عارف سعت قابلیتندن و وجود حقه مظهریت کلیه سندن و حقک احاطت ذاتیه سندن علمنده
انی احساس ایده مزدی زیرا عارف محققک قلبی حقده فانی اولمغله حق مطلقک مظهریتی اطلاقنده در وجودا
و علما بر شینک آنده احساسی ممکن دکلدر کینونة کل شیء فی شیء انما یکون بحسب المحل و محل اولان قلب عارف
دخی اطلاق اوزره در بر شینک آنده ظهوری ممکن دکلدر) (کل شیء هالک الا وجهه) (وجه حق مطلقدن
غیری جمیع تعینات علمیه و وجودیه آنده هالکدر ذات الهیه انواری جمیع تعیناتی ماحیدر پس بو قلب واسع
و مطلقده موجود و مقید نجه ظاهر اولسون و قلب انی موجودانه کیفیت ایله احساس ایلسون) (فانه
قد ثبت ان القلب وسع الحق ومع ذلک ما اتصف بالری فلو امتلاء ارتوی) (بو قول ایله شیخ رضی الله عنه قلب
عارفک اتساعن و حقدن غیری بر شینک عدم احساسن بیان ایدوب قول مذکوری تعلیل ایدر یعنی دیمک اولور
زیرا تحقیق حدیث قدسیده) (ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن) (قولی ایله ثابت
اولدیکه تحقیق قلب کامل حقه واسعدر و حقه واسع ایکن و حق آنده تجلی ایله صغار کن قلب ری ایله یعنی
قانمق ایله متصف اولمدی * پس اگر قلب حقک تجلیسی قتنده ممتلی اولایدی مرتوی اولوردی یعنی قناردی
(وقد قال ذلک ابو یزید) (وتحقیق حقک تجلیسی قتنده قلبک مرتوی اولمدیغن ابو یزید دیدی * پس شیخ
رضی الله عنه بو قول ایله ابو یزیدک (شربت الحب کأسا بعد کأس) فما نفد الشراب ولا رویت) قولی ایله بل الرجل
من تحسی بحار السموات والارض ولسانه خارج بلهث عطشا قولنه اشارت ایدر * پس ابو یزیدک بو قولنده قلب
حقک تجلیات متوالیه سنه واسع ایکن ری ایله متصف دکلدر تجلیات آخره منتظردر (امدی) شویله معلوم
اوله که قلبک حقه واسع اولدیغی تجلی طریقی ایله در و تجلی وقت اولورکه جزئیدر و وقت اولورکه کلیدر پس
معرفت نفس مقامنده اولان عارفک قابنه حقک تجلیسی تجلیٔ جزئیدر و آنک قلبی حق معروفه واسعدر و اول
تجلیدن غیری صور موجوداتدن بر شیء آنده صغماز ولکن عارف غیر متناهینک قلبی اولمغله تجلیات آخر صورتنه
راغبدر و کذلک وله و هیمان صاحبی اولان عاشقک قلبی دخی تجلی حقه واسع ایکن و حقدن غیری شیء آخرنده
صغماز ایکن آنک اوزره وارده اولان تجلیات الهیه فیوضنه قانماز و شدت هیمانندن و کمال حرارتدن تجلیات

آخر فيوضنه منتظردر * پس ابو يزيدك ذكر ايتديكى قلب عارفك وعاشق والهك قلبيدر اما جمعيت الهيهٔ ذاتيه
مظهرى اولان قلب كامل محقق كه محل تعين اسما وصفات الهى وينبوع فيوض تجليات غير متناهيدر
پس آنك حكمى غيريدر انكيچون شيخ رضى الله عنه حقه واسع اولوب مرتوى اوليان قلبك بياننده وقد قال
ذلك ابو يزيد قولى ايله بو قولى ابو يزيده اسناد ايلدى وقلب كامله اشارت ايلدى زيرا ابو يزيدك ذكر ايتديكى قلبك
حكمى قلب كاملك حكمنه مخالفدر زيرا قلب كامل ايچون حيثيت معينه وكيفيت مقيده يوقدر وقابليت
جزئيه صاحبى دكلدر كه حقك تجليسى قلبك حسبيله اوله بلكه قلب حق مطلق حسبيله در ولكن ظاهر اولان
بودر كه شيخ رضى الله عنه وقد قال ذلك ابو يزيد قولى ابو يزيدك بياندن دخى اوسع واشمل واعم واكملدر * پس
ايتديكه وقد قال ذلك ابو يزيد يعنى وحالبوكه ابو يزيد بو كلامى ديدى وبنم ذكر ايتديكم كلام آندن اشملدر وقلبك
سعتى مسئله سنك تتمه سى انشاء الله تعالى حكمة شعيبيه ده ايراد اولنور) (ولقد نبهنا على هذا المقام بقولنا
(شعر) (يا خالق الاشياء فى نفسه * انت لما تخلقه جامع) (وتحقيق بز بو مقامه يعنى عارفك قلبى حقه واسع اولوب
مخلوقات غير متناهيه يى علمنده احساس ايتديكنه بز تنبيه ايتدك بزم بو قولمز ايله * اى اشيايى كندى نفسنده
خلق ايديجى يعنى كندى علمنده كه مقام احديتده آنك عين ذاتيدر اشيايى صور علميه ده خلق ايديجى ووجود
عينيده ظهورى اعتباريله وجودات عينيه يى خلق ايديجى خلق ايتديكك شيئى سن كندى نفسكده
جامع سن مراتب علميه وغيبيه ده ظهورك جهتيله وحقك اشيايى كندى نفسنده خلقى مراتب وجوديه ده انك
وجودينك ظهورى ويقينيدر پس آنك وجودنده تعين خلقدر وجميع تعيناتده انك ظهورى اعتباريله
كندى وجودى ايله جميع مخلوقاتى جامعدر مخلوقات وجودينك عينى اولديغى اعتبار اوزره زيرا جميع صور
خلقيه جمعينك احديتيدر آندن خارج برشئ يوقدر وخارجدن دخى اكا برشئ داخل دكلدر) (تخلق ما لا ينتهى
كونه * فيك فانت الضيق الواسع) وجودى متناهى اولميان شيئى سن كندى وجودكده خلق ايدرسن حضرت
علميه ده اولان صور علميه ده تعينك جهتيله وحضرت عينيه ده صور خلقيه ده ظهورك اعتباريله پس سن ضيق
وواسعسن يعنى ضيقدر صور خلقيه نك هر بر يسنده تقيدى اعتباريله وواسعدر صور كليه ده ظهورى ووجود
عالمه شمولى وذاتله احاطه سى اعتباريله ضيقدر احديت ذاتيه ايله كه جميع صور خلقيه وتعينات علميه يى
وصور اسمائيه وصفاتيه يى قاهره در زيرا جميع تعينات اسمائيهٔ احديهٔ ذاتيه قتنده ضيق وكر بده در عدميتى
ضيقنده مقيده در وواسعدر * احديت ذاتيه ضيقنده معدومه اولان اعيانه افاضهٔ وجود ايدوب صور خلقيه نك
هر بر يسنده بحسب المحل ظهورا تمكله كاينسنه وجودى ايله شمولى اعتباريله واحديتى ايله كندى
وجودنده اولان صور خلقيهٔ غير متناهيه يى جامع وجمله يه واسعدر * ودخى ضيقدر صور وجوديهٔ متعينه نك
آنده ظهورنه زيرا صور متعينه ومقيده اطلاق ولا تعينده تقيدى اعتباريله صغمازمضمحله ومتلاشيه اولور *
پس بو اعتبار اوزره ضيق ضايق معناسنه اولور وواسع ذكر اولنديغى كبى جميع موجوداته شمولى اعتباريله
(لو ان ما قد خلق الله ما * لاح بقلبى فجره الساطع) (بو بيتده تقديم وتأخير واردر لو ان ما قد خلق الله فى وجوده
بقلبى ما لاح فجره الساطع يعنى اكر الله تعالى كندى وجودنده خلق ايتديكى شئ بنم قلبمده موجود اوليدى
اول شيئك فجر ساطعى يعنى نور مرتفعى بنم قلبمده لايح اولمزدى يعنى جميع مخلوقاته واسع وموجوداتك كايسنده
ساطع اولان نور وجودك لمعه سى بنم قلبمده لايحه وظاهره اولمزدى زيرا جميع مخلوقاتده ساطع اولان نور وجود
دخى اكرچه كيم مخلوقاتده حقك سريانى وتعين وظهورى اعتباريله حقك نوريدر كه جميعسنده فجر ساطع كبى
ظاهردر ولكن صور خلقيه ايله منصبغدر صور خلقيه دن مبرا ونفوس ظنيه وعقليه دن مجلى اولان قلب كاملده
حقك ذات وصفات واسماسى جمعيتيله تجليسى قتنده وقلبده اول تجلينك شروقى وقلبك اول تجليده
استغراقى قتنده نور وجودك آنده ظهورى يوقدر ما لاح قولنده مانفى ايچوندر وبقلبى ده باقى معناسنه اولور
وفجره قولنده ضمير خلق الله قولنه راجعدر وبيتك تقديرى بويله اولمق دخى جائزدر يعنى لو ان ما خلق الله
فى قلبى ما لاح بقلبى فجره الساطع پس مصرع اولده فى قلبى قولى محذوف اولور مصرع ثانيه ده بقلبى قولى
اكا دلالت ايتديكندن اوترى پس بو تقدير اوزره بيتده تقديم وتأخير اولمز وبا دخى فى معناسنه اولمز) (من وسع
الحق فما ضاق عن * خلق فكيف الامر يا سامع) (بر كمسنه كه قلبى ايله حقه واسع اولسه يعنى) (ما وسعنى ارضى

ولا سمائى ووسعنى قلب عبدى المؤمن) (مفهومى اوزره رحمتى جميع اشيايه واسعه اولان حقه ذات وصفات
واسما ايله قلب واسع اولنجق پس اول قلب كامل خلقدن ضيق اولمدى پس امر نيجه در اى سامع يعنى سموات
وارضه صغميان حق مؤمن كاملك قلبنه صغدقده حتى واسع اولان قلب سموات وارضدن ودخى سائر
مخلوقاتدن نيجه طار اوله بيلور * پس شيخ رضى الله عنه بو ابيات اربعه ده اولان قولنده تنبيه ايدر كه انسان
كاملك قلبى وسعتده بر مرتبه ده در كه حق مطلقه واسعدر * پس حقك نفسنده مخلوقه اولان اشيا قلبك سعتنى
نيجه احاطه ايدرلر وقلب آنلردن نه كيفيتله مضايقه اوزره اوله بيلور پس قلبك حقه وسعتى قتنده بطريق
اولى حقك نفسنده مخلوقه اولان اشيايه قلب واسع اولور * پس حقله خلقدن برشئ يوقدر كه كاملك قلبى
اكا واسع اولميه واكر سؤال اولنورسه كه (لو ان ما قد خلق الله ما لاح بقلبى فجره الساطع) (قولنده تجلئ الهينك
قلبده احاطه سى قتنده خلق آنده لايح وظاهر اولمزديديكى قول ايله) (من وسع الحق ما ضاق عن خلق)
قولنده حقه واسع اولان قلب خلقدن ضيق اولمز يعنى خلقه دخى واسع اولور ديديكى قول بيننده منافات
واردر زيرا ديمك اولور خلق قلبده ظاهر اولمز وظاهر اولوب قلب آندن ضيق اولمز قلب حقه متوجه اولوب حقك
تجليسنده مستغرق اولدقده صور خلقيه انده لايح اولمز وقلب آنلرى احساس ايتمز وتجلى ذات حق انوارى
صور خلقيه يى محو ايدر وأما قلب عارف خلقدن ضيق اولمديغى وحق ايله خلقه واسع اولديغنك وجهى
بودركه حق اسما وصفات ايله قلبه تجلى ايدوب قلب اكا واسع اولدقده اسما وصفات الهيه متضمنه
اولديغى صور خلقيه يه دخى واسع اولور زيرا اسما وصفات متحققه اولمز الا انلرك مظاهرى اولان صور
خلقيه ايله پس اسما وصفاته واسع اولدقده انلرك مظاهرى اولان صور خلقيه يه كه حقك نعتنده اولان اشيايى
مخلوقه در واسع اولور وقلب كامل حقله خلقى جامع وحقله خلقه واسعدر حقله خلقدن برشئ يوقدر كه انسان
كاملك وجودندن خارج اوله زيرا انسان كاملك كمالى بو جمعيت سببيله در * پس قلب كاملك حقه توجهى
حسبيله وحقك انده تجليسى اعتباريله صور خلقيه اكا الايحه اولمديغى نفس حقده مخلوقه اولان صور
خلقيه نك انده موجوده اولمديغن ايجاب ايتمز زيرا قلب حقه واسع اولدقده حقك نفسنده مخلوقه اولان اشيايه
دخى واسع اولور فافهم) (بالوهم يخلق كل انسان فى قوة خياله ما لا وجود له الا فيها وهذا هو الامر العام) (شيخ
رضى الله عنه بو قوليله يا خالق الاشياء فى نفسه قولى ايچون ضرب مثل ايراد ايدر يعنى هر بر انسان وهم ايله
خيالى قوتنده خلق ايدر شول شيئيكه آنك وجودى يوقدر الا انك خيالى قوتنده يعنى قوت خياليه سندن
خارجده انك وجودى يوقدر وهمده خلق ايتمك امر عامدر عارف ايله غير عارفه شاملدر ولكن عارفك خلقى غير
عارفك خلقنه مغايردر) (والعارف يخلق بالهمة ما يكون له وجود من خارج محل الهمة ولكن لا تزال الهمة
تحفظه ولا يؤدها حفظه اى حفظ ما خلقته) (اى لا يشق على الهمة ولا يثقلها * حفظ ما خلقته فالمصدر
مضاف الى المفعول والفاعل محذوف وهو الهمة) (فمتى طرأ على العارف غفلة عن حفظه ما خلق عدم ذلك
المخلوق الا ان يكون العارف قد ضبط جميع الحضرات وهو لا يغفل مطلقا بل لا بد له من حضرة يشهدها)
وعارف همتيله خلق ايدر شول شيئى كه محل همتدن خارج انكيچون وجود حاصل اولور يعنى خارجده
موجود اولور وعارفك همتى اول شئ مخلوقى حفظا ايتمكدن زائله اولمز واول شيئك حفظى يعنى همت ايله مخلوق
اولان شيئك حفظى همتى ثقيل ايتمز پس هر قچنكم عارف اوزره خلق ايتديكى شيئك حفظندن بر غفلت طارى
اولسه اول مخلوق معدوم اولور زيرا انك وجودينك استمرارى انك موجبى اولان شيئك استمرارنه متوقفدر
الا مكر كيم عارف جميع حضرات الهيهٔ كونيه يى ضبط ايتمش اولسه پس اول شئ معدوم اولمز زيرا اول عارف
اول شئ مخلوقدن مطلقا غافل اولمز جميع حضراتى حفظ ايتمك سببيله بلكه اكا بر حضرتدن لابددر كه انى
مشاهده ايليه واول مشاهده سببيله انك مخلوقى اولان شئ باقى قالور (امدى) شويله معلوم اوله كه برشيئك خلقنه
عارفك همتى بودركه عارف حضور قلب ايله جمعيت خاطر قتنده استجماع قوا ووهم وفكر ايله كندى نفسنى اول
شيئك ايجادنه تسليط ايدر واول شئ محل همت اولان قلبدن خارجده سايهٔ موجودات كبى موجود اولور آصف
عرش بلقيسى سباده اعدام ايدوب حضور سليمانده انك مثلنى ايجاد ايتديكى كبى وعرش خارج موجود
ومحسوس اولديغى كبى پس عارف قوت قدسيه ونسبت الهيه ايله برشيئى خلق ايدر واول شئ مخلوق سائر

موجودات عینیه کبی محل همتدن وموطن خیالدن خارج موجود ومحسوس اولور وکذلك صور روحانیه‌یی
خلق ایدرکه انلر ایله عالم ارواحه دخول ایدر واما عارفك غیری اولان عوامدن هر بریسی تخیل ووهم ایله
قلبنده برشیئی احداث ایدر ولکن قوت قدسیه روحندن خالی اولمغله اول قالب محدثی من کل الوجوه تسویه
ایتمکه وخارجده اظهار ایتمکه قادر دکلدر پس عارفك خلقی محل همتدن خارج موجود اولدیغی عارفك
کمالندندر * واول مخلوقك روحی اول عارفك همتیدر پس همت آنی حفظ ایتمکدن زائل دکلدر * واما تحکم
عارفه خلق ایتدیکی شیئدن غفلت طاری اولسه یعنی اول شیء مخلوق موجود اولدیغی عالمدن غیر عالمه انتقال
ایدوب اول شیئدن محجوب اولمغله آنك حفظندن غافل اولسه ویاخود قلبی غیری شیئه متوجه اولوب همتی امر
آخره متصرفه اولسه اول شیء مخلوق معدوم اولور زیرا اول شیء عارفك همتی روحیله قائم ایدی وآنك همتی
آندن منقطعه اولدی الا مکر کیم عارف جمیع حضرات الهیه وکونیه‌یی احاطه ایدوب ضبط ایتمش اوله پس
عارف اول شیء مخلوق موجود اولدیغی عالمدن غیری عالمه انتقال ایدوب بر وجه ایله اول شیء مخلوقك حفظندن
غافل اولسه جمیع وجوه ایله مطلقا آندن غافل اولمز زیرا جمیع حضراتی احاطه ایدن عارفك همتیله خلق
ایتدیکی شیئك صورتی جمیع حضراتده ظاهره‌در * پس هر قنغی حضرته انتقال ایلسه اول حضرتده ظاهره
اولان صورتی حفظ ایتمکله اول مخلوقك اولکی عالمده اولان صورتنی دخی حفظ ایدر وسائر حضراتده ظاهره
اولان صوری دخی حفظ ایدر * وعارف کامل البته حضراتدن بر حضرتك مشاهده‌سنده‌در) (فاذا خلق
العارف بهمته ما خلق وله هذه الاحاطة ظهر ذلك الخلق بصورته فی کل حضرة وصارت الصور یحفظ بعضها
بعضا فاذا غفل العارف عن حضرة ما او عن حضرات وهو شاهد حضرة ما من الحضرات حافظ لما فیها من صورة
خلقه انحفظت جمیع الصور بحفظ تلك الصورة الواحدة فی الحضرة التی ما غفل عنها لان الغفلة ما تعم قط لا فی
العموم ولا فی الخصوص) پس تحکم عارف همتیله خلق ایتسه هر قنغی شیئی خلق ایدرسه وحال بوکه انکچون
جمیع احاطت حضرات حاصله اولسه اول مخلوق صورتیله هر بر حضرتده ظاهر اولور وصورلك بعضیسی حفظ
ایدر پس تحکم عارف بر حضرت خاصه‌دن ویاخود برقاچ حضراتدن غافل اولسه یعنی عارف حضراتدن
بر حضرتده حاضر اولدیغی حالده خلق ایتدیکی شیئك صورتنی اول حضرتده حافظ اولدیغی حالده بر حضراتدن
غافل اولسه وحال بوکه حضراتدن بر حضرت خاصه‌یی شاهددر اول حضرتده انك مخلوقی صورتندن حاصل
اولان شیئی حافظدر جمیع حضراتده اولان جمیع صور محفظه اولور عارفك اول صورت واحده‌یی حفظی سببیله
شول حضرتده که آندن غافل اولمدی زیرا غفلت ابدا عامه دکلدر نه عمومده ونه خصوصده عمومده غفلت عامه
اولمدیغی بودر زیرا بر حضرتدن غافل اولمغله جمیع حضراتدن غفلت لازم کلمز بلکه بعضیسندن لازم کاور
وخصوصده عامه اولمدیغی بودر زیرا اکر بر حضرتدن غافل اولورسه وجه آخر ایله آندن غافل اولمز زیرا
بر حضرتدن غافل اولوب حضرت اخراده حاضر اولمغله حضرت اولیده خلق ایتدیکی شیئك صورتندن غافل
اولسه پس اول شیئك حضرت ثانیه‌ده اولان صورتنی حفظ ایتمك سببیله حضرت اولیده اولان آنك صورتی
وسائر حضراتده اولان صوری دخی محفظه اولور پس حضرت خاصه‌ده اولان غفلت دخی عامه دکلدر بر وجه
ایله وعموم وخصوص عوام وخواص ناسله دخی مفسردر یعنی عوام وخواص حسده یا خیالده ویا عقلده برشیء
مشاهده ایتسلر آنلره ممکن دکلدر هر قنغی حضرتده حاضر اولورسه الا اول حضرتده البته بر صورتی مشاهد
ایدرلر پس غفلت ابدا عامه اولمز ولکن بو اعتبار اوزره عوامده غفلت عامه اولمیجق لازم کاورکه عوام دخی
بر حضرتده بر صورتی مشاهده ایدوب اول حضرتدن غافل اولمغله سائر حضراتده دخی غفلت ایله متصف
اولمیه‌لر وحال بوکه عوامك وهم ایله قوت خیالیه‌ده ایجاد ایتدکلری شیئك قوت خیالیه‌دن خارج وجودی بوقدر
پس بو نوع غفلت عامه اولمق نه فائده‌یی ایجاب ایدر زیرا خارجده انك وجودی بوقدر تا کیم قوت خیالیه‌ده
اولان صورتدن غافل اولدقده خارجده اولان صورتی مشاهده ایتمکله قوت خیالیه‌ده اولان صورتی حفظ
ایلیه بلکه خیالدن غافل اولدقده اول صورت خیالیه دخی معدومه اولور الا مکر کیم غفلت مطلقا عامه اولمدیغن
بیان ایتمکله عارفك بر حضرتدن غفلتی قننده حضرت اخرایی مشاهده ایتمك سببیله غفلتك عامه اولمدیغن
بیان ایتمکیچون مبالغه‌دن اوتری ایراد اولنسه ویاخود فهم عمومده غفلت عامه دکلدر وجه اوله ذکر اولندیغی

کبی

کبی وفهم خصوصده یعنی خواص اهل الله فهمنده دخی عامه دکلدر زیرا انلرك فهمنده جمیع صور مظاهر
الهیه‌در * پس غفلت عامه اولمز (امدی) شویله معلوم اوله که شیخ رضی الله عنه خلقی بو محلده درت نوع اوزره
ذکر ایلدی برنوعی وهمیدر قوت خیالیه‌دن خارج انك وجودی بوقدر وایکنجی نوعی تسلیط همت ایله در وجه
مشروح اوزره که خارجده موجود اولور * ولکن همت صاحبی اندن غافل اولسه معدوم اولور واوچنجی نوعی
دخی جمیع حضراتی ضابط اولان عارف کاملك خلقیدرکه انك مخلوقی اولان شیء دخی خارجده موجود اولور
واول مخلوق موجود اولدیغی حضرتدن عارف غافل اولسه آنك وجودی باقی اوله دردنجی نوعی خلق
حقیقیدرکه حقه مخصوصدر وحقك خلقی ایله عارفك همت ایله ایجاد ایتدیکی شیء بیننده فرق بودرکه عارف
ایجاد ایتدیکی شیئی علی سبیل العموم هر صورتده حفظ ایتمك ممکن دکلدر بلکه صورلك بعضیسنی حفظ ایدر
وباقی صور دخی اول بعض ایله حفظ اولنور وحق تعالینك مخلوقی اولان شیء علی سبیل التفصیل علی الدوام حقك
محفوظیدر انك مخلوقی حفظنده اکا غفلت طاری اولمز (ولا یؤده حفظهما وهو العلی العظیم) الا بو قدر
واردرکه حقك مخلوقی اولان صور عنصریه‌ده استحالات واردرکه بر صورتنه فنا طاری اولدقده اول صورتده
متعین اولان صورت اخراده ظهور ایدر نشأت دنیویه صورتنك نشأت اخرویه صورتنه نسبتی کبیدر واما صور
طبیعیه صور عنصریه‌یه مخالفه‌در انشاء الله تعالی اکر قلبه وارد اولورسه موضع آخرده ذکر اولنور وهو شاهد
قولنده هو مبتدادر غفل قولنك فاعلنه راجعدر وشاهد انك خبری وهو شاهد جمله‌سی غفل فاعلندن حال
واقع اولدی وحافظ قولی خبر آخردر وخلقه قولنده ضمیر عارفه راجعدر وانحفظت قولی اذانك جوابیدر
وبحفظه قولنده با سببیه‌در) (وقد اوضحت منها سرا لم یزل اهل الله یغارون علی مثل هذا ان یظهر) (وتحقیق
بن بونده بر سر عظیم ایضاح ایلدم که اهل الله بونك کبی سر اوزره درانك ظهورندن غیرت ایتدکلری حالده زائل
اولمدیلر یعنی انی اظهار ایتمکدن غیرت ایله انی ستر ایتدیلر یقال غار الرجل علی اهله یغار غیرا وغیرة ویغارون
جمله‌سی اهل الله قولندن حال واقع اولور وان یظهر قولی مثل هذا قولندن بدلدر) (لما فیه من رد دعواهم
انهم الحق) (تعلیلدر یغارون قولی ایچون یعنی بونك کبی سرك ظهور واظهارندن اهل الله غیورلردر زیرا
بو سرك ظهورنده آنلر حقنده رد بو دعوالری ایچون رد واردر یعنی اهل اللهدن عالمده تصرف ایدن بر نوع که
قرب نوافل اصحابیدرکه آنلرك وجودلرنده بقیه وار ایکن صفات الهیه ایله اتصافلری حیثیتیله تصرف ایدرلر
وبزم وجودمزده حقیقتدن غیری نسنه بوقدر وبزم تصرفمز حقك تصرفیدر دیو ادعا ایتدکلرنده آنلره رد واردر
زیرا حقك تصرفی ایله آنلرك تصرفی بیننده وجه مذکور اوزره فرق ظاهر اولدی * پس بو سرك اظهارنده
غیرت ایدرلرکه خصم دخیل اکا مطلع اولوب مؤاخذه ایتمیه ولکن بو نوع اولان اهل الله نه اولدیکه
بو غیرتی ایتمیه‌لردی بلکه (فاتخذونی وکیلا) قولنه امتثال ایدوب جمیع امورده حقی وکیل اتخاذ ایدیدیلر
وتصرفه متصدی اولمیوب تصرفده حقی خلیفه ایدیدیلر نته کیم رسول الله صلی الله علیه وسلم اللهم انت
الصاحب فی السفر والخلیفة فی الحضر) قولی ایله بو مقامه اشارت ایلدی) (فان الحق لا یغفل) (عن شیء اصلا)
(والعبد لا بد له ان یغفل عن شیء دون شیء) (زیرا حق مطلق خلق ایتدیکی اشیادن برشیئنده اصلا غافل دکلدر
وعبد مقید ایچون برشیئدن غفلت ایتمك وبرشیئدن ایتمك لابددر پس حقله عبد بیننده فرق ثابت اولدی
وخلق حق ایله خلق عبد وحفظ حق ایله حفظ عبد بیننده امتیاز ظاهر اولدی) (فمن حیث الحفظ لما خلق
له ان یقول انا الحق ولکن ما حفظ لها حفظ الحق) (پس عبد خلق ایتدیکی شیئی حفظ ایتدیکی حیثیتله
انکیچون انا الحق دیمك واردر ولکن عبدك خلق ایتدیکی شیئك صورتنی انك حفظی حقك حفظی کبی دکلدر
کندی مخلوقی صورتی پس عبد ایچون انا الحق قولی مطلق دکلدر الا کندی مخلوقنی حفظ ایتمك حیثیتیله
پس مطلقا انا الحق دیمك حقه مخصوصدر) (وقد بینا الفرق) (وتحقیق بز حقله عبد بیننده واقع اولان فرقی بیان
ایلدك حقك عدم غفلتنی وعبدك بروجهله غفلتنی بیان ایتمکله وعبدك حفظی دخی حقك حفظی کبی
اولمدیغن ایضاح ایتمکله زیرا حقك حفظی آنك عدم غفلتی حیثیتیله‌در وعبدك حفظی آنك بر وجهله
غفلتی حیثیتیله‌در) (ومن حیث ما غفل) (ما مصدریه‌در وضمیر عبده راجعدر (عن صورة ما وحضرتها
فقد تمیز العبد من الحق ولا بد ان یتمیز مع بقاء الحفظ لجمیع الصور بحفظه صورة واحدة منها فی الحضرة التی

ماغفل عنها) (بجميع قولى الحفظ قولنه متعلقدر ويحفظ قولى دخى مع بقاء قولنه متعلقدر يعنى ديمك اولور وعبد خلق ايتديكى شيئك جميع حضراتده اولان صورينك برصورتدن وآنك حضرتدن آنك غفلتى حيثيتيله پس تحقيق عبد حقدن متميز اولدى وحالبوكه عبدك حقدن تميزى لابددر جميع صور ايچون حفظك بقاسى وجوديله عبد جميع صوردن صورت واحده يى حفظ ايتمك سببيله شول حضرتده كه آندن غافل اولدى * پس عبدك برصورتدن وآنك حضرتدن عدم غفلتى حيثيتيله حقدن تميزك وجهى بودر زيرا عبد الحق برصورتى وآنك حضرتنى مشاهده در سائر صوردن وآنلرك حضراتندن غافلدر وحق كندى مخلوقنك جميع حضراتده اولان جميع صورتى مشاهده در وبرصورتدن غافل دكلدر وما نافيه اولمق دخى جائزدر يعنى عبد خلق ايتديكى شيئك جميع حضراتده اولان صورينك برصورتدن وآنك حضرتدن غافل اولمديغى حيثيتيله عبد حقدن متميز اولدى * پس وجه اول ظاهردر ولكن بووجه دخى ابلغدر زيرا عبدك غفلتى قتنده جمله عبد بيننده تميز ظاهردر واما عبدك مطلقا عدم غفلتى حيثيتيله پس بينهماده تميز دقيق اولمغله بو تميزى اثبات ايتمك دخى ابلغدر زيرا عدم غفلت ايله اولان تميز غفلت ايله اولان تميزى مستلزمدر وبوانى مستلزم دكلدر يعنى عبد ايله حق بيننده تميز ظاهردر عبد جميع صورى حافظ ايكن وحفظ انده باقى ايكن صورت واحده يى حفظ ايتمك سببيله شول حضرتده كه آندن غافل دكلدر * ودخى ومن حيث ماغفل الى آخره اعتراض مقدره جواب اولمق جائزدر كأنه وقد بينا الفرق قوليله حق ايله عبد بيننده فرق بيان اولندقدنصكره سائل اعتراض ايدوب ديركه اكرچه كيم غفلتده فرق بيان اولندى ولكن حفظده فرق ظاهر دكلدر زيرا حق كندى خلقنى حفظ ايتديكى كبى عبد دخى خلق ايتديكى اشيانك صورنى حافظدر حضراتدن برحضرتده صورت واحده يى حفظ ايدوب اول حضرتدن غافل اولمديغى حيثيتيله پس شيخ رضى الله عنه ومن حيث ماغفل عن صورة ماوحضرتها قولى ايله اعتراض مقدره جواب ايدر يعنى عبدك مخلوقى اولان شيئك صورندن برصورتدن وآنك حضرتدن آنك عدم غفلتى حيثيتيله دخى حقله عبد بيننده تميز ثابتدر (فهذا حفظ بالتضمن) يعنى عبدك حفظى تضمن ايله درقصد وتعين ايله دكلدر يعنى عبدك شهودنده اولان حضرتده واقعه اولان صورتى عبد حفظ ايتمكله جميع حضرتده اولان صورى حفظ ايدر انلردن غافل ايكن برحضرتدن برحضرته انتقالى حسبيله) (وحفظ الحق ماخلق) ماالذى معناسنه در) ليس كذلك بل حفظ لكل صورة على اليقين) وحقك حفظى انك خلق ايتديكى شيئى تضمن ايله دكلدر بلكه آنك هر صورتى حفظى على التعيندر وجميع اشيايه انك علمى على السويه در) (وهذه مسئلة اخبرت) من جانب الحق (انه ماسطرها احد فى كتاب لا انا ولاغيرى الا فى هذا الكتاب فهى يتيمة الوقت وفريدته) (يعنى عارف كامل جميع حضراتى محيط اولوب برحضرتدن بروجه ايله غافل اولدقده حضرت اخرادن وآنك صورتدن عدم غفلتى سببيله جميع حضراتدن وآنلرده ظاهره اولان صوردن غافل دكل ايكن وحضرت واحده ايله انك صورتنى مشاهده ايتمكله جميع حضراتى وآنلرك صورنى حافظ ايكن حقدن متميز اولديغى بومسئله در جانب حقدن بن اخبار اولندم كه شان بودركه انى براحد بركتابده يازمدى نه بن ونه بنم غيرم الا بن بوكتابده يازدم پس بومسئله وقتك يتيمه سى وفريده سيدركه عارف كاملك نسبت الهيه سن وجهت عبوديتن بيان ايدر يعنى عارف كامل برمرتبه ده دركه نسبت الهيه ايله حضراتدن البتة برحضرتك حضور ومشاهده سنده در پس اول حضرتده اولان صورتى مشاهده ايدوب انى حفظ ايتمكله سائر حضراتده اولان صورى دخى مشاهده ايدوب انلرى حفظ ايدر * زيرا حضرات بريبرينه مرتبطه در پس اول حضرت واحده سائر حضرات ايچون مرأت كبى اولور * پس جميع حضراتده اولان صور ايله علوم واحكام ومعارف واذواق اول حضرت واحده ده مشاهده اولنور زبوسطر عارفك نسبت الهيه سى وجهت ربوبيتيدر واما جهت عبوديت محضه سى وافتقار كليسى ايله كه عارف كندى وجوديله معدومدر وحقك وجوديله موجوددر پس عارف بوجهت ايله حقدن ممتازدر پس بومسئله نك عزتى عارف حضرت واحده يى مشاهده ايتمكله جميع حضرتدن غافل اولمديغن وعبوديت محضه مراعاتى ايله عارفك حقدن ممتاز اولديغن بيان ايتمكله در زيرا سعادت دارين منزلتين مذكورتينك جمعيتنده در انكچون شيخ رضى الله عنه بومسئله يه واقف اولان عارفه خطاب ايدوب ديديكه) (فاياك ان تغفل عنها) (پس سن

حذر ايله كه بومسئله دن غافل اولميه سن) (فان تلك الحضرة التى تبقى (من الابقاء (لك الحضور فيها مع الصورة) (زيرا تحقيق اول حضرت كه سنك ايچون حضور ابقا ايدر انده برصورت ايله ويبقى ثلاثيدن اولمق جائزدر يعنى تحقيق اول حضرت كه سنك ايچون انده حضور باقى قالور برصورت ايله يعنى شول حضرت كه سن انده برصورت ايله حضور اوزره سن واول حضرتده اول صورتى مشاهده ايدوب انى حفظ ايتمكله جميع حضراتده مخلوقك اولان شيئك صورنى حفظ ايدرسن) (مثلها مثل الكتاب الذى قال الله فيه مافرطنا فى الكتاب من شئ) (اول حضرتك مثلى شول كتابك مثلى كبيدر يعنى لوح محفوظ مثلى كبيدركه الله تعالى انك حقنده) (مافرطنا فى الكتاب من شئ) (ديدى يعنى بن كتابده برشيئى ترك ايتمدم يعنى جميع اشيايى انده جمع ايتدم ديدى) (فهو الجامع للواقع وغير الواقع) (پس كتاب مذكور شيئ واقعى وشيئ غير واقعى جامعدر يعنى ازلدن واقع اولان شيئ وابده دك واقع اوله جق شيكه حالا غير واقعدر جامعدر پس جميع حضراتى محيط اولان عارف كندى مخلوقنك حضرت واحده ده اولان صورتنى اول حضرتك شهودى سببيله حفظ ايتمكله اول مخلوقك جميع حضراتده اولان صورنى حفظ ايتمكده وجميع صور اول صورتك ضمننده اولمقده اول حضرت واحده جميع اشيايى جامع اولان كتاب مبين كبيدركه برصورت اندن خارج دكلدر) (ولايعرف ماقلناه الا من كان قرآنا فى نفسه) (وبزم ديديكمز شيئى بلمز الا شول كمسنه كه كندى نفسنده قرآن اوله يعنى جميع حضرات الهيه وكونيه يى محيط اولوب صورت الهيه يى وصورت خلقيه يى جامع اولان انسان كامل كه كندى نفسى قرآندر وجميع اشيايى جامعدر وجميع اشيانك وجودنده بريبرينه مرتبطه در * پس كندى نفسى جمعيتندن عارف اولوب ذوق مشاهده ايدركه اول حضرت واحده جميع حضراتى جامعه در واول حضرت واحده دن وانك صورتدن غافل اولميان عارف جميع حضراتى وانلرك صورنى حافظدر * پس جميع حضرات ايچون قرآن كبى اولان حضرتك حكمنى عارف دكلدر الا شول كمسنه كه كندى نفسنده قرآن اوله زيرا احديت جمعيت صاحبيدر برحضرتدن كندى مخلوقندن غائب اولسه اول حضرتدن اعلى برحضرتده آنى مشاهده ايدركه اول حضرتك شهودنده در وانك حفظنده اولان حضرت شول كتاب كبى اولوركه آنده واقع اولان هر شيئى وواقع اولميوب استقبالده واقع اوله جق هر شيئى جامعدر پس اول حضرت كتاب جامع اولديغن عارف وكندى نفسنده قرآن اولمغله عارفدر وتقواى عرفيله متقى اولانلر فرقان اصحابيدر وبونلر ابراردر قرآن وجمعه بونلرك شعورى يوقدر وقرآن اصحابى اولان مقربيندر وانلر ايچون ارفع قرآن حاصلدر وآنلرك تقواسى مراتب تقوانك اعظم واجمعيدر رسول عليه السلامك) (اللهم انى اعوذبك منك) (قولى كبى (فان المتقى الله يجعل له فرقانا) زيرا اللهدن اتقا ايدن يعنى الله ايچون وقايه اتخاذ ايدن عارف ايچون الله تعالى فرقان ايدر يعنى انك قلبنه برنور القا ايدركه انكله حقله باطل بيننى فرق ايدر * واول نور ايله حقى خلقدن تميز ايدر ونفس اتقاعين فرقدر * زيرا متقى صفات خلقى حقه اسناد ايتمكدن اتقا ايتمكله حقله خلقى تميز ايدر وبوتقدير اوزره يجعل ضميرى الله راجعدر وله ضميرى متقى يه راجعدر) (ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا) مقتضاسى اوزره واما فان المتقى (قولى ولايعرف ماقلناه الا من كان قرآنا فى نفسه قولنه تعليل اولديغنه نظر ايتمكله اظهر اولان بودركه يجعل ضميرى متقى يه وله ضميرى الله عايد اوله يعنى ديمك اولور بزم قولمزى بيلمز الاشول كمسنه كه كندى نفسنده قرآن اوله زيرا اللهدن اتقا ايدن الله ايچون فرقان اتخاذ ايدر يعنى خلق ايچون اثبات وجود ايدروحقى خلقدن فرق ايدر (امدى) شويله معلوم اوله كه تقوى ايچون مراتب ثابته در تقواى عوام نواهيدن اتقادر وتقواى خواص نفسلرنه اسناد كمالاتدن وحقه اسناد مذامدن اتقادر وتقواى كمل حقك وجودندن غيرى ذاتا وصفة وفعلا اثبات وجوددن اتقادر وتقوانك ذكر اولان مراتبى سير الى الله ده در ومقام جمعه وصولدن اولدر واما سير بالله ومع الله ده تقوى عبد ايچون بقا بعد الفنا قتنده اولور وتقوانك هر بريسى ايچون فرقان واردركه انك لازميدر پس ارفع فرقان فرق بعد الجمع مقامنده دركه جميع مراتبى مراعى اولان وارث كاملك فرقانيدر) (وهو مثل ماذكرناه فى هذه المسئلة فيما يتميز به العبد من الرب وهذا الفرقان ارفع فرقان) ضمير متقينك فرقانته ارجاع اولنمق جائزدر وفيما يتميز قولى فى هذه المسئلة قولندن بدلدر يعنى متقينك فرقانى بومسئله ده بزم ذكر ايتديكمز فرقان كبيدر شول شيده كه انك سببيله عبد ربندن متميز اولور وبومسئله ده ذكر ايتديكمز فرقان ارفع

فرقاندر ومشقینك فرقانی ذکر اولنان جمع وقرآن صاحبنك فرقانی کبی اولمسی حقله عبد بیننده تمیزده در یعنی
حقله عبد بیننده انجق تمیزا تمکده انك مثلیدر والامتقینك فرقانی قرآن صاحبینك فرقانندن ازلدر وبواندن
ارفعدر انکیچون وهذا الفرقان ارفع فرقان دیدی زیرا فرق بعد الجمع مقامنده وارث کاملك فرقانیدرکه حق
جمعیت الهیه ایله عبدده ظاهر ایکن وعبد اکا مظهر کل ایکن حقك وجوب ذاتیسی عبدك فقر ذاتیسی ایله
فرق اولنور وضمیر الامن کان قرآنا فی نفسه قولنده من قولنه راجع اولمق جائزدر یعنی کندی نفسنده قرآن
اولان کاملك فرقانی بو مسئله ده ذکر اولنان فرقان کبیدر عبد ربندن متمیز اولمقده بو فرقان ارفع فرقاندر پس
عارف مرتبهٔ جمعده حقدن متمیز دکلدر واما فرق بعد الجمع مقامنه تنزل ایتدکده حقله خلق بیننده تمیز
مرتبه سن اثبات ایتمکیچون صفات خلقیه دن بر صفت ایله مثلا وجودده حقه افتقار ایله متصف اولمغله
وصف فرقان انده غالب اولمغله حقدن متمیز اولوب عبودیت ایله ظاهردر)(شعر)(فوقتا یکون العبد ربا
بلاشك * ووقتا یکون العبد عبدا بلا افك)(پس بر وقتده عبد بلاشك رب اولور صفات الهیه ونسب ربوبیه ایله
ظهوری اعتباریله یعنی انسان کامل خلافت طریقیله اسماء الهیه ایله عالمین اوزره اجرای ربوبیت ایدر * ووقت
آخرده بلا افك عبد اولور عجز وافتقار ایله ظهوری وعبودیت محضه ایله اتصافی سببیله یعنی عبودیت عظمی
وربوبیت کبری بینی جامع اولان انسان کان الله دن خلافتی قتنده الله ایچون عبد اولور وعالمین ایچون رب اولور
پس بر وقتده عبد اولدیغنك حکمتی بودر زیرا حق انی عالمین اوزره خلیفه ایتدکدنصکره عبودیت محضه
ومعرفت تامه ایله متحقق اولوب حقی کندیسنه وکیل وخلیفه اتخاذ ایدر وامری اکا تفویض ایدر نته کیم رسول
علیه السلام)(اللهم انت الصاحب فی السفر والخلیفة فی الحضر)(قولی ایله بو مقامه اشارت ایتدی ووقت
آخرده رب اولدیغنك وجهی بودر زیرا حق انی عالمین اوزره استخلاف ایتدی وخلیفه مستخلفك صورتی اوزره
در پس صورت الهیه وصفات ربوبیه ایله عالمین اوزره ظاهر اولوب اسماء الهیه انك مظهریتندن عالمین اوزره
ربوبیتنی اظهار ایتمکله عالمین ایچون رب اولور پس انسان ربوبیت وعبودیتی جامعدر ولکن انك ربوبیتی عارضی
وعبودیتی ذاتیدر)(فان کان عبدا کان بالحق واسعا * وان کان ربا کان فی عیشة ضنك)(پس اکر عبد کامل
عبد اوله حتی اولورسه حقله واسع اولور یعنی حقی استخلاف ایدوب عبودیت محضه مرکزیتنده ثابت اوله حتی
اولورسه حقله واسع اولور زیرا حقك کفالتنده ووکالتنده در وحق انی ربوبیت حقیقیهٔ ذاتیه ایله تربیه ایدر
پس حق اکا واسع اولور هر محتاج الیه اولان شیئله وتصرف وتجلی ایله اول حقه واسع اولور وحقله اشیایه واسع
اولور یعنی ماوسعنی ارضی ولاسمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن عبودیت تامه وفقر کلی ایله متصف اولمغله
جمعیت اسمائیهٔ الهیهٔ ذاتیه یی جامع وذات وصفات حقه قلبی واسع اولور افعال الهیه واحکام ربانیه یه اوفق واسلم
واعلی واحکم اولان وجه اوزره آنك مظهریتندن ظاهر اولور ولکن حق ایچون ثابت اولان کمالات الهیه ایله
مطالب دکلدر عبودیت محضه ایله اتصافی حسبیله وسیادته عدم ترفعی حیثیتیله کندی وجودی ایله تصرف
ایله ظاهر دکلدر مرتبهٔ تصرفدن کندی وجودی ایله متنزهدر * زیرا تصرفده حقی استخلاف ایدوب وکیل
اتخاذ ایتمشدر واکر عبد کامل رب اوله حتی اولورسه عیش ضیقده اولور * زیرا صفات ربوبیه ایله ظاهر اولدقده
اتباعی رزق ایله مطالب اولور * پس بعض اوقاتده رزقك اتیانندن عاجز اولمغله عیش ضیقده واقع اولور * زیرا
وجود وغنا وفعل وتأثیر وافاضه حق ایچون بونلر ذاتیه در وعدم وانفعال وتأثر وافتقار وقبول عبد ایچون
ذاتیه در * پس عبد بالذات عاجزدر واکرچه کیم بالعرض قادردر اقدار الهیه ایله * ویا خود صفت عبودیت
اولان افتقار ایله عبدك اتصافی حیننده صفت ربوبیت اولان افاضه وامداد ایله مطالب اولدقده عجز ایله
ظاهر اولور)(فمن کونه عبدا یری عین نفسه * ویتسع الامال منه بلاشك)(ربوبیت بوندنصکره واقع اولان ایکی
بیت ایله بیت سابقی بیان ایدر یعنی دیمك اولور * پس عبد صفات عبودیت ایله متصف اولوب عبد محض
اولمغله کندی نفسنك عینن مشاهده ایدر یعنی کندی نفسنی مفتقر وعاجز اولدیغن کورور بلکه آنك عدمیتن
کورور وجمیع امال بلاشك آندن متسعه اولور * زیرا اسماء الهیه کرب احدیتندن واعیان کونیه ضیق عدمیتندن
آنك مظهریتی ایله خلاص بولدی زیرا وجود حقانی ایله حقله خلقه واسعدر بو تقدیر اوزره منه ضمیری عبده
راجع اولور ودخی حقه راجع اولمق جائزدر یعنی عبدك فی الله اولان امالی حقدن متسعه درلسان استعداد ایله

هرنه سؤال ایدرسه حق واسعك جودندن فی الحال مبذولدر وآتاکم من کل ما سألتموه)(ومن کونه ربا یری
الخلق کله * یطالبه من حضرة الملك والملك)(ملك ضم میم ایله عالم ملکدر وملك فتح میم ایله وسکون لام ایله عالم
ملکوتدر وعبد کامل رب اولدیغندن یعنی علی طریق الاستخلاف ربوبیت وتصرف ایله ظاهر اولمغله حضرت
ملکدن وعالم ملکوتدن خلقك کلیسنی کوررکه انی مطالبه ایدرلر یعنی حسی ومعنوی ارزاقنی اندن طلب
ایدرلر * زیرا خلیفه در پس رعیتدن هر بریسی بحسب الاستحقاق والاستعداد اندن حقنی طلب ایدر وانك
اوزره آنلرك حقوقنی اعطا ایتمك واجبدر)(ویعجز عما طالبوه بذاته * لذا لك بعض العارفین به یبکی)(وعبد کامل
آنلرك مطالبه ایتدکاری شیئدن ذاتی ایله عاجزدر یعنی عبد وجود حقله کامل ایکن اندن طلب ایتدکاری
شیئك کندی ذاتی ایله اعطاسندن عاجز اولور بالفعل اول شیء انك قتنده حاضر اولمغله واول شیء حقیقتده
انك اولمغله والحاصل عدمیت ذاتیه سی وخلقت اصلیه سی اولان ضعف وعبودیت محضه نك مقتضاسی
اولان عجز وافتقار حقك صفتی اولان ربوبیته مغایردر پس عبد کاملدن آنلرك طلب ایتدکاری شیء کاملك
صفت ربوبیتیله ظهورندن حاصل اولور * پس عبودیت محضه یه نظر ایتدکده اول شیء مطالبك اتیانندن
عاجز اولور زیرا فناء کلی وعبودیت محضه تصرفه توجهدن مانعدر بوندن اوتری عارفینك بعضیسی سن
کوررسن که بو سبب ایله بکا ایدر وصفت عجز ایله وعبودیت ایله ظهوری حیننده انك مظهرنده واقع اولان
تصرف واعطا حقك واسما وصفات الهیه نکدر اول تصرفده انك مدخلی یوقدر پس عبد کاملك صفت عجز ایله
ظهوری عبودیت محضه سنه نظر ایتمکله ربوبیت ایله مطالب اولنوب اکا توجه ایتدیکی حیننده در
والاشیء مطلوبنده حقی وکیل وخلیفه اتخاذ ایدوب عبودیت محضه نك مقتضاسی اوزره ربوبیته عدم ترفع
ایله وفناء کلی حکمی ایله ظاهر اولدقده عاجز دکلدر زیرا جمیع اموری حقه تفویض ایدوب انی وکیل اتخاذ
ایتمشدر تصرف ایله عدم تصرف انك قتنده علی السویه در بلکه عدم تصرف ارجحدر شیخ رضی الله عنه
فتوحاتده باب ثانی وعشر یننده دیرکه عبودیت ایله اتصافك لذتن بیلمز الا ربوبیت ایله اتصافی قتنده آلامی
ذوق ایدن که خلق اکا محتاج اوله سلیمان علیه السلام کبی بر حیننده طلب ایتدیکه الله تعالی عبادك ارزاقنی
حسا انك یدینی اوزره اجرا ایلیه یعنی انك یدینی اوزره انلره واصل اوله * پس سلیمان علیه السلام اول وقتده اقواتدن
حاضر اولان شیئی جمع ایتدی پس بحردن بردابه چقدی وسلیماندن قوتنی طلب ایتدی * پس سلیمان
علیه السلام اول دابه یه ایتدی هر کونده قوتك قدر بو اقوات مجموعه دن آل پس اول دابه اول جمع اولان
قوتی اکل ایتدی یعنی جمیع عباد ایچون سلیمان قتنده مجموعه اولان جمیع اقواتی اکل ایتدی حتی آخرنه
کلدی * پس سلیمان علیه السلامه خطاب ایدوب دیدیکه رزقمی نیچون تمام اعطا ایتمدك زیرا حق تعالی
بکا هر کونده اون کره بونك مثلی رزقی اعطا ایدر وبندن غیری دواب وار درکه بندن اعظمدر وبندن رزقی اکثردر
پس سلیمان علیه السلام ربنه بو سؤالدن توبه ایتدی وعالم اولدیکه وسع مخلوقده بو قدر خالق ایچون لایق اولان
شیء زیرا سلیمان علیه السلام اللهدن بر ملك طلب ایتدیکه اندنصکره بر احده لایق اولمیه پس بو سؤالندن اقاله
طلب ایتدی بو دابه نك امرن مشاهده ایتدکده وجمیع جهاتدن دواب ارزاقنی طلب ایتدیکی حالده سلیمان
اوزره جمع اولدی پس جمله سنه ارزاقنی اعطا ایتمکده مضایقه اوزره اولدی پس دعا ایتدی والله تعالی سؤالنی
قبول ایتدی واکا اقاله ایتدی * پس اعطاء ارزاقدن خلاص اولدقده بر لذت بولدیکه انك قدری تقدیر اولنمز
شیخك کلامی بونده منتهی اولدی (امدی) عبد ایچون سیدك اوصافی ایله ظهور سوء ادبدر واکرچه کیم سیدی
اوصاف عبد ایله تواضعا متصف اولوب ظاهر اولور واوصاف عبده انك نزولی عبد اوزره اندن تفضل ایچون
پس اکر الله تعالی بر عبدی سائر عبد اوزره مولی ایتسه بنه صفت ربوبیت ایله آنلرك قتنده انکیچون ظهور
یوقدر قال النبی علیه السلام انا سید ولد آدم ولا فخر وقال تعالی تلك الدار الآخرة نجعلها للذین
لا یریدون علوا فی الارض فان الارض قد جعلها الله ذلولا والعبد هو الذلیل ولذلك لا تقتضی العلو فی
جائز قدره هلك)(وبذاته قولندن با محذوفدر ضرورت شعر ایچون وبعض نسخه ده لذاته واقع اولدی وکذلك
بعض نسخه ده لذاته موضعنده لذا کان واقع اولدی)(فکن عبد رب لا تکن رب عبده * فتذهب بالتعلیق
فی النار والسبك)(پس سن عبد رب اول یعنی عبودیتده ثابت اول زیرا عبودیت اشرف مقامات وارفع

درجاتدر واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) واسجد واقترب ربك) عبدنه رب اولمه يعنى عباد الله اوزره ربوبيت ايله
ظاهر اولمه كه تعليقه ملتبس اولديغك حالده نار عجزه وسبك اضطرابه ذاهب اوله سن بو تقدير اوزره باملابسه
ايجون اولور وسببيه اولمق جائزدر يعنى تاكيم ربوبيته تعلقك سببيله نار عجزه ذاهب اوله سن ونار ايچنده اريه
سن پس فكن عبد رب لا تكن رب عبده خطابى خلافت مقامنده وربوبيت وعبوديت ايله ظاهر اولان انسان
كامله اولدقده ناردن مراد نار عجزدر وكندى نفسيله عدم قدرتدر * ولكن كاملك عجزى كندى نفسنه
نسبت ايله در انك مظهريتنده حقك تصرفنه وقدرت وقوتنه نظر ايله دكلدر والا كاملدن بر فعل ظهور
ايتمزدى * وكاملك مادونى اولان مقامات معلومه اصحابى كه تصرف وربوبيته متعلقه اولان بعض افعال
آنلردن صادره اولور ولكن تصرفه مأمور دكلردر بقاياى نفسلرى تقاضا ايدوب بعض صفات الهيه ايله
اتصافلرى حيثيتيله تصرفه مبادرت ايدرلر آنلرك حقنده ناردن مراد نار حرماندر زيرا سالك مادامكه قيد
تصرفه مبتلا اوله مشاهدهٔ جمال وحدتدن محروم ومحجوبدر * وآنلرك مادونى اولان ارباب نفوس واصحاب
اغراض مراد اولدقده ناردن مراد نار معهود) (قال الله تعالى العظمة ازارى والكبرياء ردائى فمن نازعنى
فيهما ادخلت النار * والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة علية فى كلمة اسماعيلية

(اعلم ان مسمى الله احدى بالذات كل بالاسماء) بلكل كه تحقيق الله ايله مسمى اولان وجود احدى بالذاتدر كل
بالاسمادر يعنى ذات ايله احددر وصورت الهيه مشتمله اولديغى اسماء كثيره صورى ايله ظهورى اعتباريله كلدر
زيرا نفس رحمانى سريانى ايله اسماء كثيرهٔ متضاده ظاهره در (امدى) شويله بيلكم الوهيت ذات مطلقه ايله اسماء
الهيه بيننده بر مرتبه جامعه دركه اللهك اسماء الهيه ايله ظهورى اعتباريله كثير وكلدر وبطونى اعتباريله كه
بطونى لا تعيندن وذات مطلقه دن ممتازه دكلدر الانفس تعين ايله ذات مطلقه نك عينيدر * پس اول مرتبه ده
متعين اولوب انكله مسمى اولان وجود ذاته نسبت اولنسه ذات ايله احددر وكثرت نسبيه ووجوديه دن
مبرادر وجميع نسب واضافات آندن ساقطه در ومرتبهٔ الوهيتده متعينه اولان اسماء الهيه صورنه نسبت
اولنسه جميع اسماء الهيهٔ كثيره نك كليسيدر وكثرتيله ظاهر ومتصفدر * پس ذات حق ايچون حقك
واحديتى اعتباريله نسب كثيره حاصله در واحد عدديده نسبك كثرتى كبى زيرا الوهيت مألوهيتى مقتضيه در
پس اله نسب كثيرهٔ غير متناهيه يى متضمندر واحد تعقلده نصفيت وثلثيت وربعيت وسائر نسب متعقلهٔ غير
متناهيه يى متضمن اولديغى كبى پس احد ذات ايله كثرت نسبيه ووجوديه دن منزهدر * وواحد كثرت
متعقله نك احديتى وكليتيدر وكثرت متعقله نك كليتى آنك وجوديتك وبرى برينك عينيدر برى برندن امتيازى
نسبت واضافتيله در) (وكل موجود فماله من الله الا ربه خاصة يستحيل ان يكون له الكل) (وموجودات
عينيه دن هر بر موجود ايچون اللهدن يعنى مرتبهٔ الوهيتدن يوقدر خاصه آنك ربى اولان اسم واحددن غيرى
مستحيلدر كه انكچون مرتبهٔ الوهيته متضمنه اولديغى اسماء الهيه نك كليسى اوله يعنى موجودات عينيه دن
هر بر موجود كرك نوعى اولسون وكرك شخصى اولسون اگرچه كيم ربوبيت كليهٔ الهيهٔ مطلقه نك تحتنده در *
ولكن مرتبهٔ الوهيتدن انكچون يوقدر خاصة آنى تربيه ايدن بر اسمدن غيرى واول اسم وجوه الهيه دن
بر وجه خاصه دركه حق اول وجه ايله آنده ظهور ايدوب آنى تربيه ايدر * پس اول وجه خاص حيثيتيله حق آنك
رب خاصيدر * وآنك ربوبيتنده اكا اسم آخر مشارك دكلدر * پس هر بر موجودك رب خاصى اول موجوده
مخصوص اولان اسم اعتباريله ذاتك تجليسى وتعينيدر * پس اول موجود اول اسمك مظهرى وصورت
ظاهره سيدر * واول اسم آنك قلبى وليدر ومرتبهٔ الوهيته مشتمله اولديغى اسمانك كليسى كليتى حيثيتيله
اول شى ايچون اولمق يعنى اسماء الهيهٔ جمعيهٔ كليه آنك اوزره ربوبيتن اظهار ايتمك وجمعيهٔ الهيه نك ربوبيتى
آنده منحصره اولمق مستحيلدر * زيرا اسماء الهيه جمعيتنك ظهورى مظهرلك استعدادى حسبيله دروانسان
كاملدن غيرى بر شيئك اكا مظهر اولمغه قابليتى يوقدر * زيرا هر بر موجود ايچون بر اسم خاصه كرك كلى اولسون
وكرك جزئى اولسون مظهردر * پس هر بر شخص رب العالمين اولان اللهك مظهر يدر * ربوبيت مطلقه دن
اول اسم خاصك ربوبيت خاصه سى حيثيتيله * پس اول شخص اول ربوبيت خاصه ايچون تمثال كبيدر * وآنك

صورت ظاهره سى كبيدر فان عبد فهو حجابية ذلك الاسم پس فكل موجود ماله من الله الا ربه خاصة قولندن
مراد مرتبهٔ الوهيت وحضرت واحديت متضمنه اولديغى اسماء الهيه دن هر بر موجود ايچون بر اسم خاص
واردركه الله تعالى اول اسم ايله اول موجودى تنزيه ايدر * واول موجودك اللهه ارتباطى اول اسم
حيثيتيله در * زيرا مرتبهٔ الوهيتده وحضرت واحديتده اسماء برى برندن متميزه در * پس ذكر اولنديغى كبى
هر بر موجود مرتبهٔ الوهيته مشتمله اولديغى اسمادن بر اسم خاصك مظهر يدر * واول مرتبه ده اولان حقايق
الهيه دن بر حقيقتك ظاهر يدر * پس هر بر موجودك استنادى اول اسم خاصه وكندى حقيقتنه در * پس
هر بر موجودك مرتبهٔ الهيتده قدمى يوقدر) (واما الاحدية الالهية فلو احد وفى نسخة فما لاحد فيها قدم
لانه لا يقال لواحد منها شئ ولا خر منها شئ لانها لا تقبل التبعيض) (واما احديهٔ الهيهٔ ذاتيه كه اسماء الهيه
وحقايق ربانيه اول حضرتده بالقوه در وآنك عينيدر پس موجودلردن بر احد ايچون آنده قدم يوقدر زيرا شان
يودركه دينلمز كه بر احد ايچون احديهٔ الهيه دن بر شئ واردر وآخر ايچون دخى اندن بر شئ واردر * زيرا اول
احديت تبعيضى قبول ايتمز يعنى احديهٔ الهيهٔ ذاتيه كه كثرت نسبيه ووجوديه آنده مجمله وبالقوه در جميع
كثرت نسبيه وجمعيه ووجوديه آنده وصف احديت اوزره در * پس حضرت احديتده اسماء الهيه برى برندن
متميزه دكلدر حضرت واحديتده متميزه اولديغى كبى تاكيم اول اسم حيثيتيله شخص واحدك آنده قدمى اوله
واكا مرتبط اوله ووصف احديت دخى قابل تبعيض وتجزى دكلدركه آنك بر جزئى شخص واحد ايچون وجزء
آخرى شخص آخر ايچون اوله وهر شخص ايچون مخصوص اولان جزء اعتباريله احديتده آنك قدمى واكا
ارتباطى اوله پس بو محالدر زيرا احديتده كثرتك وجودى يوقدر * وصف احديت كثرت نسبيه ووجوديه يى
ماحى وقاهردر * زيرا كثرت احديتده قوت واجمالده در * واحديتك عينيدر) (فاحديته مجموع كله بالقوة)
پس الله ايله مسمى اولان ذاتك احديتى آنده بالقوه اولان جميع اسمانك مجموعيدر * يعنى احديت ذاتيه جميع
اسمانك بالقوه مجموعيدر * زيرا اسماء الهيه آنده بالقوه اجمال اوزره در * ووجوديتك عينيدر آندن متميزه
دكلدر نوات ايچنده شجرهٔ اغصان واوراق ايله وازهار واثمارى ايله بالقوه مجمله اولديغى كبى ونوات كليسنك بالقوه
مجموعى وكليسى آنك عينى اولوب آندن ممتاز اولديغى كبى (امدى) شويله معلوم اوله كه الله ايله اولان مسمى
ايچون ايكى وجه واردر بريسى احدى بالذاتدر * يعنى ذات احديه جهتيدركه كثرت نسبيه ووجوديه آنده
مستهلكه در مرتبهٔ الوهيتده متعينه اولان اسماء الهيه قبل التعين آنده اجمال وقوتده در * وآنك عينيدر
ووجهك بريسى كل بالاسمادر * يعنى حضرت الوهيتده متعينه اولان * اسما كثرتنك كليسى يعنى اسما جهتيله
كل وكثيردر جميع اسماده تعينى وظهورى جهتيله * پس احديت ذاتيه ده جميع اسماء الهيه قوت واجمالده
ذاتك عينى اولوب كثرت اسمائيه ووجوديه ايچون آنده قدم اولمديغى واسماء ربوبياتك وجميع حضرات الهيهٔ
اسمائيه دن جميع ربوبياتك وجميع اسماده وربوبيات اسماده ذات احديه مفصله در نوات شجرده واغصان
واوراق وازهار واثمارده مفصله اولديغى كبى پس وكل موجود فماله من الله الا ربه خاصة قولى اوزره احديت
اسمائيه ده هر بر موجودك قدمى ورب خاصى واردر * پس وقتا كيم شيخ رضى الله عنه واما الاحدية الالهية
قولنى فما لاحد فيها قدم قوليله تعقيب ايلدى * پس معلوم اولديكه احديت الهيه دن مراد احديت
الهيهٔ ذاتيه دركه آنده بر احدك قدمى يوقدر واحديهٔ الهيهٔ اسمائيه دكلدر * زيرا جميع موجوداتك آنده قدمى
واردر وكل قولى مجروردر مجموع قولى ايچون مضاف اليه اولمق اوزره وضميرك تذكيرى مسمى اعتباريله در
زيرا بر اعتبار ايله اسما مسمانك عينيدر) (والسعيد من كان عند ربه مرضيا وما ثمة الا من هو مرضى عند ربه
لانه الذى يبقى عليه ربوبيته فهو عنده مرضى فهو سعيد) (وقتا كم شيخ رضى الله عنه بوندن اول وكل موجود
فماله من الله الا ربه خاصة قوليله اشارت ايتديسه كه موجوداتدن هر بر موجود ايچون رب خاص واردركه آنى
تربيه ايدر * واول ربوبيت مطلقه دن اول موجودك حصه سيدركه آنى تربيه ايدر واول موجودك عين ثابته سى
حسبيله وجود مطلقك تجليسيدر * واول تجلى حسبيله بر اسم ايله مسمى اولمشيدر * واول موجودى اول
اسم خاص حيثيتيله حفظ ايدوب تربيه ايدر * واول موجوداتك رب خاصى قتنده مرضيدر * پس
موجوداتدن هر بريسى آنك رب خاصى اولان اسمه نسبتله سعيد اولديغى بيانه شروع ايدوب بحث سعيدى

حكمت اسماعيليه ده ايراد ايلدى حضرت اسماعيل عليه السلام نص الهيله ربى قتنده مرضى اولوب سعيد
اولديغندن اوترى يعنى ديركه سعيد شول كسنه دركه آنك رب خاصى قتنده مرضى اوله وحال بوكه حضرت
وجوديه ده براحد يوقدر الا رب خاصى قتنده مرضيدر * زيرا آنك رب خاصى شول رب مالكدركه آنك اوزره
ربوبيتن ابقا ايدر * پس اول كمسنه كندى رب خاصى قتنده مرضيدر قابليتى ايله ربك ربوبيتن قبول ايدوب
آنك اوزره آنى ابقا ايتديكندن اوترى * پس اول كمسنه سعيددر * يعنى سعيد شول كمسنه دركه رب خاصى اولان
اسمك قتنده مرضى اوله استعداد خاص ايله اول رب خاصك ربوبيتن قبول ايتمكله واول اسمك كمالى آنده
وانكله ظاهر اولمغله وحضرت وجوده اولان موجوداتدن هر برموجودكه رب خاصك ربوبيتنه مظهردر
آنك قتنده مرضى اولور * زيرا ربوبيتن آنك اوزره ابقا ايدر * پس اول موجود مربوب آنك قتنده مرضيدر *
اگر مرضى اولمسه آنك ربوبيتن آنك اوزره ابقا ايتمزدى وبووجه لانه و يبقى ضميرى ربه وعليه ضميرى مربوبه
ارجاع اولنديغى اعتبار اوزره در * واما لانه ويبقى مربوبه وعليه ضميرى ربه ارجاع اولندقده مربوب رب خاصى
قتنده مرضيدر * زيرا اول مربوب رب خاصى اوزره ربوبيتى ابقا ايدر * زيرا ربوبيت مربوبه متوقفه درمربوبسز
آنك تحقق ممتنعدر * اگر مربوب زائل اوليدى اول مربوبه متوقفه اولان ربوبيت باطله اولوردى پس ربك
ربوبيت ايله متصف اولمسى مربوبيدندر ومربوب دخى اول ربوبيت خاصه يى ربى اوزره ابقا ايدر * پس مربوب
رب خاصى قتنده مرضيدر زيرا اول ربك ربوبيتى صفتنك بقاسى ورب اوزره ربوبيتك ابقاسى مربوب ايله در
پس اول مربوب آنك رب خاصى قتنده مرضى اولمغله سعيددر وبووجه اوليدر زيرا شيخ رضى الله عنهك)
(ولهذا قال سهل ان للربوبية سرا وهو انت يخاطب بقوله ليت كل عين لو ظهر بطلت الربوبية) (قولنه اوفق
وانسبدر يعنى ربك ربوبيتى مربوبه متوقفه اولوب مربوب ربى اوزره ربوبيتى ابقا ايتمكله آنك قتنده مرضى
اولديغندن اوترى سهل بن عبدالله تسترى ايتدى * تحقيق ربوبيت ايچون برسر واردر واول سر سنسن سهل
انت قولى ايله هر عينه خطاب ايدر اگر اول سر زائل اوليدى ربوبيت البته باطله اولوردى زيرا ربوبيت حقايق
اضافيه دندر رب ايله مربوب بيننده متحققه اولور * ايكيسندن هر قنغيسنك عدميتى فرض اولنسه ربوبيت
زائله اولوردى ولكن ربوبيت اعياندن اولا برعين ايله متحققه اولدقدنصكره حق صفت ربوبيت ايله متصفه
اولمغله ربوبيتك تحققده مربوبه توقفى ربه توقفندن اسبق اولمغله ربوبيتك تحقق وبقاسى مربوبه حواله اولندى
اگر مربوب موجود وباقى اولورسه ربوبيت دخى موجود وباقيه اولور واگر مربوب زائل اولورسه ربوبيت دخى
زائله اولور نته كيم سهلك كلامندن ظاهر دركه ربوبيت ايچون برسر واردر واول سر سنك وجودكدر اگر سنك
عينك اولان سر ربوبيت ظاهر يعنى زائل اوله جق اولورسه ربوبيت باطله اولوردى وظهر بونده زال معناسنه در
قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى المسائل المذكورة فى الجلد الاول فظهر منا بمعنى زال كما يقال
ظهروا عن البلد اى ارتفعوا عنه وهو قول الامام ان للالوهية سرا لو ظهر لبطلت الالوهية) فادخل عليه لو وهو
حرف امتناع لامتناع) پس سهل رضى الله عنه ظهر اوزره لو حرفنى ادخال ايلدى ولو حرف امتناعدر امتناع
ايچوندر * يعنى اگر اول سر ظاهر اوليدى ربوبيت باطله اولوردى) وهو لا يظهر فلا تبطل الربوبية) (وحال بوكه
اول سر ظاهر اولمز پس ربوبيت باطله اولمز) (لانه لا وجود لعين الا بربه والعين موجودة دائما فالربوبية لا تبطل
دائما) (زيرا شان بودركه هر برعين ايچون وجود يوقدر الا آنك رب خاصى اولان اسمك تجليسيله وحال بوكه عين
دائما موجوده در پس ربوبيت دائما باطله اولمز زيرا ربوبيت عين موجوده يه متوقفه اولان ربوبيت باطله وزائله
اولمز وشيخك لانه لا وجود لعين الا بربه والعين موجودة دائما قولندن مفهوم اولان بودركه ربوبيتك سرى اولان
عين كه ربوبيت تحققده اكا متوقفه در اعيان وجوديه دن تجلى رب ايله دائرهٔ وجوده داخله اولان عين
موجوده در يعنى تعين اول مرتبه سنده نفس رحمانى وتجلى ربانى ايله مراياى اعيان ثابته ده متعينه وظاهره
اولان صور دائرهٔ وجوده داخله ووجود ايله متصفه اولوب اعيان وجوديه اولدقدنصكره كرك مراتب علويه
وغيبيه وروحانيه ده اولان اعيان وجوديه اعتبار اولنسون وكرك عالم شهادتده اولان اعيان وجوديهٔ حسيه
اعتبار اولنسون * والحاصل تعين اولده متعينه اولوب جميع اطوار وجودده متطوره اولان اعيان وجوديه كه
جميع اطوارده تجلىٔ رب ايله ظاهره در ابدا باقيه در پس تجلىٔ رب ايله دائما ابدا موجوده اولان اعيان

وجوديه

وجوديه دن هر برعين ربوبيت اسرارندن برسردركه اگر اول سر زائل اوليدى ربوبيت باطله اولوردى ولكن اول
سر زائل اولمز * پس ربوبيت دخى باطله اولمز پس عين موجوده ذات حقده مستهلكه ومعدومه اولديغى كبى
صفت ربوبيت دخى حقده مستهلكه ايكن عين موجوده ايله متحققه وظاهره دروا عيان ممكنات غير متناهيه در
پس ربوبيت غير منقطعه در وشيخك والعين موجودة دائما قولنك معناسى فيض حق وتجلى ربى قبول ايدن
عين قابله دائما ابدا موجوده در زيرا فيض حق قبول ايتمكله خطهٔ وجوده داخله اولوب وجود ايله متصفه اولدى
ووجوده داخل اولان شئ منعدم اولمز * كرك مراتب غيبيه دن اولان مراتب وجوديه ده غير ظاهره اولسون *
وكرك مراتب برزخيه وحشريه واطوار اخرويه وجنانيه يه انتقال ايتسون ابدا سرمدا دائما باقيه در) (وكل
مرضى محبوب وكل ما يفعل المحبوب محبوب فكله مرضى لانه لا فعل للعين بل الفعل لربها فيها فاطمأنت العين
من ان يضاف اليها فعل فكانت راضية بما يظهر فيها وعنها من افعال ربها مرضية تلك الافعال لان كل فاعل وصانع
راض عن فعله وصنعته) وهر مرضى رب خاصى قتنده محبوبدر وهر فعل كه آنك فاعلى محبوبدر * محبوبدر *
پس فعلك كليسى مرضيدر زيرا شان بودركه عين موجوده ايچون فعل يوقدر بلكه عينك مظهرندن ظاهر اولان
فعل اول عينده متجليه اولان رب خاصى ايچون ثابتدر پس عين مطمئنه اولدى فعل اكا مضاف اولمقدن *
پس عين راضيه اولدى آنك رب خاصى افعالندن آنده وآندن ظاهر اولان شئ ايله تلك الافعال مرضيه در *
زيرا هر برفاعل وصانع كندى فعلندن وصنعتندن راضيدر) (فانه وفى فعله وصنعته حق ما هى عليه اعطى كل
شئ خلقه ثم هدى اى بين انه اعطى كل شئ خلقه فلا يقبل النقص ولا الزيادة) (زيرا هر فاعل وصانع هر عينده
كندى فعلى وصنعتنى توفيه ايتدى عينك فعل وصنعتندن اولان شول حقنى كه عين قابليتى ايله آنك اوزره
ايدى وفاعل وصانعدن آنى طلب ايدردى وبو الله تعالينك اعطى كل شئ خلقه ثم هدى قولندن مفهومدر *
يعنى حق تعالى هر شيئه خلقنى يعنى استعدادى مقتضى اولديغى حقنى اعطا ايلدى آندنصكره اكا هدايت
ايتدى يعنى بيان ايلديكه اول هر شيئه خلقنى اعطا ايلدى پس هر شئ كندى استعدادى طلب ايتديكى شيئدن
نقصى واستعدادندن زياده يى قبول ايتمز انجق استعداديله طلب ايتديكى حقى طلب ايدوب قبول ايدر شيخ رضى
الله عنه هدايتى بيان ايله تفسير ايلدى تاكيم معلوم اوله كه حق تعالى هر شيئه خلقنى اعطا ايتدكدنصكره هر شيئه
هدايه آنك قابليتى واستعدادى حسبيله خلقنى اعطا ايتديكنى بيان ايتمكدر پس مهتدى وربى قتنده مرضى
اول كمسنه دركه حقك هر شيئه اعطا ايتديكى خلقنى اول شيئك استعدادى حسبيله اعطا ايتديكنه مطلع اوله
فكان اسماعيل عليه السلام بعثوره على ما ذكرناه مرضيا وكذلك كل موجود عند ربه مرضى) (پس
اسماعيل عليه السلام بزم ذكر ايتديكمز شيئه عثورى سببيله رب خاصى قتنده مرضى اولدى * يعنى اسماعيلك
اطلاعى سببيله كه عين ايچون فعل ثابت دكلدر الا عينده متجلى وظاهر اولان رب ايچون * وعين دخى قابليتى ايله
ربندن طلب ايتمز الا شول شيئيكه آندن ظاهر اولدى پس اسماعيل عليه السلام ربى قتنده مرضى اولدى *
وكذلك هر برموجود رب خاصى قتنده مرضيدر رب خاصى اوزره ربوبيتن ابقا ايتمكله رب خاصى آنك
استعدادى حسبيله اكا تجلى ايدوب افعالن آنده اظهار ايتمكله) (ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا
على ما بيناه ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر) بو قول اعتراض مقدره جوابدركه نه وقتاكيم شيخ رضى الله عنه
وكذلك كل موجود عند ربه مرضيا ديدى پس بو تقدير اوزره اعتراض ايتمك لازم كلوركه اسم هادى يه مظهر
اولان آنك قتنده مرضى وسعيد اولديغى كبى اسم مضله مظهر اولان دخى اسم مضلك قتنده مرضى وسعيد
اولمغله مطلقا مرضى وسعيد اوله پس بو تقدير اوزره مهتدى وضال مرضى عنه اولمقده وسعيد اولمقده مساوات
اوزره اولمق وشقى مطلقا سعيد اولمق لازم كلور وبوامر مرضى دكلدر * پس شيخ رضى الله عنه بو اعتراضه جواب
ايدوب ايتدى * چونكه هر موجود رب خاصى قتنده مرضى اولسه * بزم بيان ايتديكمز اوزره لازم كلمزكه اول
موجود عبد آخرك ربى قتنده مرضى اوله) (لانه ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد فما تعين له من الكل الا
ما يناسبه فهو ربه) بو قول ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر قولى
ايچون تعليلدر ولانه ضميرى كل موجود قولنه راجعدر * يعنى ديمك اولور زيرا موجودلرك هر بريسى ربوبيتى
اخذ ايتمدى الا كلدن واحددن اخذ ايتمدى پس اكا كلدن متعين اولمدى الا اكا مناسب اولان شئ پس اول شئ

متعين آنك رب خاصيدر * يعنى هر احدك ربوبيت مطلقه دن حصه سى اكرچه كيم معينه ومخصوصه در ولكن
متعينه ومتخصصه اولمز الا كلدن اول احدك خصوصيتى حسبيله يعنى موجودك هر بريسى ربوبيتنى اخذ
ايتدى الاجميع اسمائى جامعه اولان ربوبيت مطلقهٔ كليه دن آنك قابليتنه مناسب وموافق اولان ربوبيت
خاصه يى كه اسم خاصه مختصه در * پس ربوبيت كليهٔ مطلقه قننده كه جميع اربابى جامعه در مرضى اولمدى
زيرا قابليت جزئيه سى حسبيله ربوبيت كليه دن انجق ربوبيت خاصه يى اخذ ايتدى قابليت كليه سى اولمغله
ربوبيت كليه يى اخذ ايتمدى * وربوبيت كليه آنده متحققه اولمدى * پس ربوبيت كليه قننده مرضى اولمدى *
تا كيم ربك قننده مرضى اولمغله رب آخرك قننده مرضى اولمق لازم كله پس ربوبيت كليه دن انكچون متعينه
اولوب آنده متحققه اولان ربوبيت آنك مناسبى يعنى قابليتى طلب ايتديكى اسم خاصه مختصه اولان ربوبيتدر
پس اول ربوبيت خاصه صاحبى اولان اسم خاص قننده كه آنك رب خاصيدر انجق مرضى اولور ربوبيت كليه يى
متضمنه اولديغى ارباب آخر قننده مرضى اولمز زيرا آنلرك ربوبيتن قبول ايتمدى وآنلرك ربوبيتى آنده
متعينه اولمدى وشيخ رضى الله عنه لانه ما اخذ الربوبية الامن كل لامن واحد ديدى زيرا موجودك هر بريسى
اكر ربوبيت كليه دن ربوبيت خاصه يى اخذ ايتموب رب خاصدن اخذ ايديدى بر ربك قننده مرضى اولان
رب آخرك قننده مرضى اولمق لازم كلوردى رؤف وعطوف ورحيم كبى اولان اسماء مناسبه كبى كه رؤفك
ربوبيتى بر مربوبده متحققه اولدقده آنك مربوبى آنك قننده مرضى اولديغندن عطوفك قننده كه رب آخردر
مرضى اولمق لازم كلور * وكذلك اسماء متقابله جليل وجميل كبى كه جليلك قننده مرضى اولان مربوبيتك
بعضيسى جميلك قننده دخى مرضى اولور جلال ايچنده جمال وجمال ايچنده جلال ظهور ايدوب * جمالى جلاله
منتج وجلال جمالى موجب اولمغله پس بر ربك قننده مرضى اولان مربوب رب آخرك قننده مرضى اولمق
لازم كلور * وكذلك ابن قسينك مذهبى اوزره كه اسماء الهيه دن هر قنغى اسمى اخذ ايتسك اسم اعظم اولور * زيرا
اسم ذاته دلالت ايدر * وذات جميع اسماء الهيه يى جامعه در * پس موجوداتدن هر بريسى ذاته دلالت ايدن *
آنك رب خاصى قننده مرضى اولمغله ذاتك قننده مرضى اولور وذاتك قننده مرضى اولان جميع اسماء ربانى قننده
مرضى اولمق لازم كلور * پس بوا جلدن اوترى لامن واحد ديدى پس وجه مذكور اوزره هر بر موجود ربوبيت
كليه دن اخذ ايتمكله ورب خاصى آندن راضى اولمغله رب آخر قننده مرضى اولمق لازم كلمز * پس اكر معترض
شيخ رضى الله عنهه اعتراض ايدرسه * شك يوقدر كه ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا على ما
بيناه ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر * قولى اقتضا ايتمز كه لانه ما اخذ الربوبية الامن كل لامن واحد *
قولى اكا تعليل اوله بلكه عكسنى يعنى لانه ما اخذ الربوبية الامن واحد لامن كل قولنى اقتضا ايدر * زيرا
هر بر موجود واحددن اخذ ايدوب آنك قننده مرضى اولمغله رب آخر قننده مرضى اولمق لازم كلمز وكلدن
اخذ ايتمكله بريسنك قننده مرضى اولان آخرك قننده دخى مرضى اولمق لازم كلور وسنك ذكر ايتديكك بونك
خلافيدر * وبو ايراد ايتديكك آنك اعتراضى بزم تحقيق ايتديكمز اوزره مندفع اولور * وشيخ مؤيد جندى
بو محلده بويله تحقيق ايدر كه هر احدك مطلق ربوبيتدن حصه سى اكرچه كيم معينه ومخصوصه در * ولكن اول
حصه متعينه ومتخصصه اولمدى الا كلدن اول واحدك خصوصيتى حسبيله * پس آنك قابليتى خصوصيتى
مطلق ربوبيتدن مناسب اولدى شول شيئيكه قابليتى انى اقتضا ايلدى * پس رب ايله مربوبدن هر بريسى
صاحبندن راضى اولدى انكله مناسبتندن اوترى ولازم كلمز كه اول ربوبيت مخصوصه عين آخرى خصوصيتنه
مناسبه اوله ابدا بو واقع اولمز * زيرا خصوصياتك بعضيسى بعضندن متميزه در شول شيئله كه انكله خصوصيات
بيننده مباينه وامتياز ثابته در * پس اعيان خصوصياتده متشاركه اولمز هر عين رب خاصى قننده مرضيه
اولور * پس اكر عين واحده ربوبيتنى واحد معيندن اخذ ايديدى وكذلك عين آخرى دخى آندن اخذ ايديدى
ربوبيت معينهٔ مخصوصه مشتركه اولوردى ولكن ربوبيت مخصوصه مشتركه دكلدر پس هر عين اخذ ايتمدى
الاشول كلدنكه آنده مجموعه اوله كل ايچون بالقوة مجموع اولان شئ * وكذلك قاشانى دخى ديركه اعياندن
هر بر عين ربوبيت مطلقه دن اخذ ايدر اسم خاصه مختصه اولان ربوبيتدن اكا مناسب اولان شئى واحددن اخذ
ايتمز يعنى اعيانك جميعسى واحد معيندن اخذ ايتمز * تا كه جمعكم واحد رب خاصى قننده مرضى اوله رب آخر

قننده

قننده دخى مرضى اولمق لازم كلسه زيرا رب مطلق رب اربابدر پس شارحين فاضلمندن هر بريسى دخى لامن
واحد قولنى بو معنايه اخذ ايلدى كه جميع اعيان واحد معين اولان احددن ربوبيتى اخذ ايتديلر تا كيم بر عبد
ربى قننده مرضى اولمغله عبد آخرك ربى قننده مرضى اوله * ايكيسنك ربى واحد اولمغله * ولكن شيخ رضى الله
عنهك ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر قولنده آنك مرادى
كل موجود مرضى عند ربه قولنده دخى آندن اقدم والسعيد من كان عند ربه مرضيا وما ثم الامن هو
مرضى عند ربه قولنده موجوداتدن هر بريسى رب خاصى قننده مرضى اولوب سعيد اولمغله موجودات
بيننده رضا وسعادت نسبيده من كل الوجوه متوهم اولان مساواتى رفع ايدوب كامل وناقص وسعيد وشقى
ومؤمن وكافر وطائع وعاصى بيننده بونلرك اربابنه نسبتله واقع اولان رضاده امتيازى اثبات ايتمكدر ورب
مضل قننده مرضى اولان رب هادى قننده مرضى اولمديغن بيان ايتمكدر مثلا اسماعيلك مرتبه سنه مقابل
اولان كسنه كندى رب خاصى قننده مرضى اولمسندن اسماعيلك رب خاصى قننده مرضى اولمق لازم كلمز *
پس بونك كبى رضا امر نسبيدر مطلق دكلدر * وبونك كبى امر سعادت ابديه يى منتج دكلدر سعادت
ابديه يى مورث اولان * امر مظهر يت كليه ايله ربوبيت مطلقهٔ كليه قننده مرضى اولمقدر * پس موجوداتده
هر بريسى رب خاصى قننده مرضى ايكن رب آخر قننده مرضى اولمامغله موجودات بيننده قالور * وفاضلين
كاملينك ومذكورينك شيخ رضى الله عنهك لامن واحد قولنده جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايتمدى
تا كيم براحد رب خاصى قننده مرضى اولمسندن رب آخر قننده مرضى اولمسى لازم كله ديدكارى قوللرندن
لازم كلمز كه جميع موجودات رب معيندن اخذ ايدوب براحد ربى قننده مرضى اولمغله آخرك ربى قننده كه بنه
كندى ربيدر مرضى اولمسندن انكچون سعادت ابديه يى منتج اولان كمال حاصل اوله زيرا كليسنك اخذى رب
واحددن لازم كلوردى * وسائر اسما اربابنك ربوبيتى معطله قالوردى وموجوداتدن براحد رب آخر قننده
مرضى اولمزدى پس انكچون كمال جمعى حاصل اولمزدى وكذلك جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايدوب
بريسى ربى قننده مرضى اولدقده آخرك ربى قننده كه بنه كندى ربيدر مرضى اولمسى تحصيل حاصلدر *
زيرا كليسنك ربى واحددر * پس ديمك اولوردى موجودك بريسى ربى قننده مرضى اولمغله ربى قننده
مرضى اولور * پس متعين اولديكه لامن واحد قولندن مراد جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايدوب
بريسى ربى قننده مرضى اولمسندن آخرك ربى قننده كه كندى ربيدر مرضى اولمسنك لزومى دكلدر بلكه
بو امر محالدر زيرا تعليق بالمحالدر زيرا * جميع موجودات واحددن ربوبيتى اخذ ايتمزلر بلكه واحددن مراد
وجه مشروح اوزره كالك فوتنده وارباب متفرقه اولان اسمادن هر بريسيدر كه موجوداتدن هر بريسى اول
كلدن اخذ ايدر ربوبيت معينه حيثيتيله كلدن نظرى قطع ايتمكله واحد معيندن اخذ ايتمزو داود قيصرى
لانه قولنى فكان اسماعيل بعثوره على ماذكرناه عند ربه مرضيا قولى ايچون تعليل اخذ ايدوب لانه ولده ضميرنى
اسماعيله ارجاع ايتديكنده واقع اولان عدم اصابتنى ادنى درايتى اولان كسنه فهم ايدر) (ولا يأخذه احد
من حيث احديته ولهذا امنع اهل الله التجلى فى الاحدية) بو قول اعتراض مقدره جوابدر يعنى ربوبيت احديتدن
اخذ اولندقده لازم كلور كه بر ربك قننده مرضى اولان رب آخر قننده مرضى اوله زيرا احديت جميع ربوبياتك
اصلى وجمعيدر پس جواب ايدوب ديركه براحد ربوبيتى حقك احديتى حيثيتيله اخذ ايتمز زيرا احديتده تعدد
وتجزى يوقدر * وبو اجلدن اوترى اهل الله احديتده تجلى يى منع ايلدى زيرا تجلى به متجلى ومتجلى له لازمدر
وبونلر احديته منافيدر * زيرا تعدد وتكثر لازم كلور پس احديتده اولان تجلى احديتك عينيدر كندى وجودى
كندى وجودينه تجلى ايدر تجلى ومتجلى ومتجلى له وجود واحددر ولا يأخذه قولنده ضمير ربوبيته راجعدر
وتذكرى تجلى اعتباريله در) (فانك ان نظرته به فهو الناظر نفسه فمازال ناظرا نفسه بنفسه) (پس اكر سن حقه
نظر ايده جك اولورسك حقك وجودى ايله يعنى سن حقه مظهر كل اولوب حق ذات وصفاتيله ظهور كلى ايله سنده
ظاهر اولدقده نصكره اول وجود حقانى ايله سن اكا نظر ايده جك اولورسك پس حق كندى نفسنه ناظردر پس
حق كندى نفسنه كندى نفسيله ناظر اولمقدن زائل اولمدى پس احديتده ناظر ومنظور وجود واحد حقدر
آنده شئ آخر يوقدر كه اكا نظر ايليه وآندن اخذ ايليه انكچون احديت حيثيتيله آندن اخذ اولنمز) (وان نظرته

بك فزات الاحدية بك وان نظرته به وبك فزات الاحدية ايضا لان ضمير التاء فى نظرته ماهو عين المنظور فلابد
من وجود نسبة ما اقتضت امرين ناظرا ومنظورا فزات الاحدية) واكرسن حقه كندى وجود مقيدك ايله نظر
ايدجك اولورسك پس سنك وجودك ايله احديت زائله اولور* زيرا بك قولى ايله سنكچون وجود اثبات اولنوب اكا
نظر اسناد اولنور پس اثنينيت حاصله اولور واكر حقه نظر ايدجك اولورسك آنك وجودى ايله وسنك وجودكه
يعنى عينك صفات الهيه ايله متصفه اولدقده كندى وجودك بقيه سيله صفات وحقك عينيله نظر ايدجك
اولورسك كه قرب نوافلده حق عبدك عينيدر انكله نظر ايدر پس اولكى كبى احديت زائله اولور زيرا نظرته
قولنده تا ضميرى منظورك عينى دكلدر زيرا تاء خطاب به وبك قوليله مقيدا ايكن نظر بالكز حقه اسناد اولنمز تا كيم
ناظر ومنظور حق اوله بلكه ناظر خلقدر حقك وجودى ومنظور حقدر* پس برنوع نسبتك وجودندن
لابددر كه امرين كه ناظر ومنظوردر اقتضا ايليه واول نسبت ناظر بينده حقله خلقك اشتراكى ومنظور بينده حقك
افراديدر پس ناظر ومنظور بيننده مغايرت ثابته اولور پس احديت زائله اولور (وان كان لم يرالا نفسه بنفسه
ومعلوم انه فى هذا الوصف ناظر ومنظور) ان مبالغه ايچوندر وكان دخى مبالغه ايچون زائددر يعنى واكرچه
كيم حق مخاطبك مظهرندن كندى وجوديله ومخاطبك وجوديله نظر ايتدكده كندى نفسيله كندى نفسندن
غيرى يى كورمديسه وحال بوكه معلومدر كه حق بو وصفده يعنى مخاطبك وجوديله وكندى وجوديله ناظر
اولدقده ناظر ومنظوردر ولكن احديت ذاتيه يه منافيه اولان بو نسبتك وجودندن لابددر* واول نسبته نظر
ايتمكده مخاطبك حقه اشتراكيدر يعنى حق ايله خلق ناظر وحق منظور اولور پس حق ناظر ومنظور اولور*
ولكن احديته خلل ويرر نسبت موجوده در ويا خود معنى بويله اوله واكرچه كيم حق مخاطبك مظهرندن كندى
نفسيله كندى نفسندن غيرى يى كورمديسه زيرا عين ممكنه ايچون عدميتى اعتباريله نظر ثابت دكلدر*
نظر عين ممكنه ده ظاهر اولان حقكدر ومعلومدر كه حق بو وصفده يعنى عين ممكنه مظهرنده ظهور ايله متصف
اولوب ناظر ومنظوردر* پس بو اعتبار اوزره دخى احديت زايله اولور زيرا نظر عين ممكنه نك مظهريتنده ظهور
جهتيله در) (فالمرضى لا يصح ان يكون مرضيا مطلقا) بو قول شرط محذوفك جوابيدر اى فاذا ثبت ان كل
موجود ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد فما تعين له من الكل الا ما يناسبه فهو ربه يعنى وقتا كيم ثابت
اولديكه هر موجود ربوبيتى اخذ ايتمدى الا كلدن يعنى ربوبيت مطلقه دن و آندن دخى اخذ ايتمدى الا ربوبيت
خاصه دن اكا مناسب اولان شيئى پس بو تقدير اوزره ثابت اولديكه رب خاص قتنده مرضى اولان موجود
مطلقا مرضى اولمق صحيح اولمز يعنى ربوبيت كليهٔ مطلقه متضمنه اولديغى جميع اسماء الهيه اربابى قتنده مرضى
اولمق صحيح اولمز زيرا هر برى موجوددن ربوبيت كليه دن سعت قابليتى حسبيله اكا مناسبه اولان ربوبيت
خاصه يى اخذ ايتدكده اول ربوبيتك صاحبى اولان اسم خاصك قتنده كه آنك رب خاصيدر مرضى اولور*
رب آخر قتنده مرضى اولور پس رب خاصى قتنده مرضى اولان مطلقا مرضى اولمق صحيح اولمز زيرا كندى رب
خاصى قتنده مرضى اولمسندن رب آخر قتنده مرضى اولمسى لازم كلمز (الا اذا كان جميع ما يظهر به من فعل
الراضى فيه) الا حكم مرضيده مرضى ايله ظاهر اولان جميع افعال واحوال واخلاق وآثار راضينك
فعلندن اولسه يعنى ربوبيت كليه دن بر احد ايچون متعين اولمدى الا اكا مناسب اولان ربوبيت خاصه پس
اول احدك فعلى رب خاصى قتنده مرضى اولدى رب مطلق قتنده مرضى اولمدى پس مرضى مطلق اولمق
صحيح اولمز الا حكم مرضيده ظاهره اولان جميع افعال راضينك فعلى اولسه پس انجق راضينك فعلى اولمغله
مطلقا مرضى اولور زيرا حق مطلقا كندى فعلندن راضيدر بو تقديرجه اطلاق حق راضينك فعلى طرفندن
واقع اولور* بو تقدير اوزره الا استثناء منقطع ايچون اولور و بروجه دخى بودر كه ربوبيت كليه دن هر بر احد آنك
مناسبى اولان شيئى اخذ ايتدكده رب خاصى قتنده مرضى اولور ومرضى مطلق اولمق صحيح دكلدر الا حكم
اول احددن ظاهر اولان جميع افعال وآثار راضينك فعلندن اوله وراضينك فعلى كامليله انسان كامله ده ظاهر
اولور كه ربوبيت كليه قابلياتنى جامع اولوب قابليت كليه ايله مظهر كل اوله قال تعالى (ربنا الذى اعطى كل شئ
خلقه وقال (وان الى ربك المنتهى) پس آنك فعلى رب مطلق قتنده كه رب الارباب در مرضى مطلق اولور ومرضى
مطلق اولديغى انسان كامل طرفندندر زيرا ربوبيت كليه آنده ظاهره اولوب انكله متحققه اولمغله ربوبيت

كليه يى رب مطلق اوزره ابقا ايتمكله رب مطلق آندن راضى اولور ورب مطلق قتنده اول وآنك فعلى مرضى
مطلق اولور پس بو تقدير اوزره الا استثناء متصل ايچون اولور فيه قولى وجه مشروح اوزره يظهر قولنه متعلق
اولور) (ففضل اسماعيل على غيره من الاعيان بما نعته الحق به من كونه عند ربه مرضيا) يعنى وقتا كم اعيان
وجوديه دن هر برعين رب خاصى قتنده مرضى اولديسه پس اسماعيل عليه السلام اعياندن آنك غيريسى
اوزره فاضل اولدى* حق تعالى آنى ربى قتنده مرضى اولمسيله نعت ايتمكله يعنى (وكان عند ربه مرضيا)
قوليله صريحا حق تعالى آنى وصف ايتمكله سائر اعياندن فاضل اولدى پس آنك سائر اعيان اوزره فضيلتى
ربى قتنده مرضى اولديغن حق تصريح ايتمكله در (واذكر فى الكتاب اسماعيل انه كان صادق الوعد وكان
رسولا نبيا وكان يأمر اهله بالصلوة والزكاة وكان عند ربه مرضيا) وشيخ رضى الله عنه اسماعيلك مرضى اولديغى
بوندن اول فكان اسماعيل بعثوره على ما ذكرناه عند ربه مرضيا قولنده تصريح ايلديكه هر شيئه حقك اعطا
ايتديكى آنك خلقى اولديغنه يعنى قابليتيله حقدن طلب ايتديكى شيئى آنك حقى اولديغنه اطلاعدن اوتريدر
وبو اطلاع مبادىء توحيد اولان قضا وقدر سرى آنك علميدر پس اسماعيل عليه السلام علم توحيده اطلاعندن
اوترى رسالت ونبوتندن قطع نظر صادق الوعد ايدى يعنى حق تعالى جميع انبيادن ميثاق غليظى كه
ميثاق توحيددر كه حقدن غيرى برشيئه توجه وعبادت ايتميه لر وحقدن غيرى برشيئ ايچون وجود اثبات
ايتميه لر اخذ ايدوب حقله وعد وعهد توحيد ايتدكلرندنصكره اسماعيل عليه السلام اول عهد اوزره ثابت
اولوب جميع افعالى توحيد اوزره جارى وتوحيدى جميع احوالده مرعى اولمغله (انه كان صادق الوعد) قوليله
محمود ومشكور اولدى وحقك وجودنى اثبات ايدوب ماسواى حقى نفى ايتمكله آ فاقده اهلى اولان اتباعنه
ونفسنده اهلى اولان قواى روحانيه ونفسانيه سنه وروح وقلبنه ونفسنه توحيدى موجب اولان حضور
ومراقبه اوزره حقله مناجات ومشاهده يه امر ايدوب وجودلرندن ماسواى حقى نفى ايدوب سيف محبت
الهيه ايله نفسلرينى قتل ايتمكه ونجاست حدوث واثنينيتدن تزكيه وتطهيرا ايتمكه امر ايتديكندن اوترى (وكان
يأمر اهله بالصلوة والزكوة) قوليله ممدوح ومذكور اولدى پس علم توحيده اطلاعى سببيله عهد توحيدده
صادق الوعد اولوب توحيده امر وترغيب ايتديكندن اوترى ربى قتنده مرضى اولدى ودخى (فكان عند ربه
مرضيا) قوليله منعوت اولدى وعبوديت محضه ايله اتصافى وربوبيت وتصرفه عدم ترفعى سببيله آندن
صادره اولان جميع افعال راضينك فعلى اولمغله فعلى ايله كنديسى رب مطلق قتنده مرضى مطلق اولدى)
(وكذلك كل نفس مطمئنة قيل لها ارجعى الى ربك) (واسماعيل كبى مرضيه در هر نفس مطمئنه كه اكا يا نفس
ربكه رجوع ايله ديلدى يعنى هر نفسكه ربى ايله مطمئنه اولدى ولذت فانيه يى ترك ايتدى جمال باقى مشاهده
سندن اوترى راضيه ومرضيه در ومرضيه اولمغله ارجعى الى ربك خطابنه مظهر اولدى وحقدن عبدنه بوندن اوته
اعظم رضا اولورميكه حق آنى كنديسنه دعوت ايليه وجمالنى اكا عرض ايليه ولكن هر نفس مطمئنه مرضيه
اولديغى رب خاصى قتنده مرضيه در* واسماعيل بروجهله مرضى مقيددر رب خاصى قتنده مرضى اولمغله
وايكى وجه ايله مرضى مطلقدر بروجه بودر كه اسماعيل عليه السلام انسان كامل اولمغله ربوبيت مطلقه يى
متضمنه اولديغى جميع ربوبياتك مظهريتنده اولوب ربوبيت مطلقه انكله متحققه اولمغله و بروجه دخى بودر كه
عبوديت محضه ايله اتصافى حسبيله آندن ظاهره اولان جميع افعال حق راضينك افعالى اولمغله ونفس
مطمئنه دن مراد روح انسانيدر (فامرها ان ترجع الى ربها الذى دعاها) پس حق تعالى نفس مطمئنه يه رجوع
ايتمك ايله امر ايلدى الا آنك رب خاصنه كه آنى ربوبيت جامعهٔ كليه دن دعوت ايلدى تا كيم كمالات وانوارنه
مجلى ومظهر وسلطنت ربوبيته محل ومصدر اوله فعرفته من الكل راضية پس نفس دخى داعى ومدعو اليه
اولان ربنى كلدن يعنى سائر اسما اربابندن آنى فرق ايدوب عارفه اولدى راضيه اولديغى حالده كه سائر عبيددن
انى تميز ايدوب كنديسنه دعوت ايلدى مرضيه اولديغى حالده كه حقك دعوتنه اجابت ايدوب امرنه امتثال
ايلدى (فادخلى فى عبادى من حيث ما لهم هذا المقام فالعباد المذكورون هنا كل عبد عرف ربه واقتصر عليه
ولم ينظر الى رب غيره) (مع احدية العين لابد من ذلك اى نفس بنم عبادم زمره سنه داخله اول بو مقام رضا آنلرك
ملكى اولديغى حيثيتله پس بونده يعنى فى عبادى قولنده مذكورين اولان عباد هر عبددر كه كندى رب خاصنى

عارف اوله وآنك اوزره اقتصار ایلیه وآندن غیری ربه نظرا یتمیه جمیع اربابك عینی احدیت اوزره ایكن وعین
واحده جمیع اربابی جامعه ایكن پس بو تقدیرا اوزره رب قولی تنوین ایله در وغیره قولی منصوب بدرلم ینظر قولندن
مفعولیت اوزره وضمیر ربه قولنه راجعدر وجائزدركه رب قولی غیره قولنه مضاف اوله وضمیر عبده راجع اوله
یعنی ربنی عارف اوله وآنك اوزره اقتصار ایلیه وغیرلر ینه نظرا یتمیه)(وادخلی جنتی التی بها ستری ولیست
جنتی سوالئ فانت تسترنی بذاتك)(الجنة المرة من الجن وهو الستر یعنی ودخی ای نفس مطمئنه بنم جنتمه داخل
اول كه بنم سترم آنك ایله در * وبعض نسخه ده التی هی ستری كسر سین ایله واقع اولدی یعنی بنم حجابم اولان
جنتمه داخل اول وحالبوكه بنم جنتم ای نفس سندن غیری دكلدر زیراسن ذاتك ایله بنی ستر ایدرسن وبنم حجابم
سن سن سكا داخل اولان بكا واصل اولور وبندن غیری سنده نسنه بولنمز یعنی چونكم عبد ربی قتنده مرضی
اولوب ربنه ملازم اولسه اكا مظهر اولمقده آنك جمیع افعالی ظهورنده كه آنلرك ظهورندن رب راضیدر *
پس عبد ربك جنتی اولور زیرا رب عبد له ظاهر اولدی وآنك مظهر یتنده مستتردر وكذلك عبد نفسنی ربنه وقایه
وافعال مذمومه دن جنه ایتدی پس جمیع مذامی عبد نفسنه اسناد ایتدی جمیع افعال (قل كل من عند الله)
اوزره بالاصاله ربك افعالی ایكن وربنی كندی نفسنه وقایه وجنه ایتدی جمیع محامد وكمالاتده پس جمیع
محامدی ربنه مضاف قیلدی وعبد ربك وجودیله محتجب ومستتر اولدی محامدك اكا اضافتندن پس
محامدده رب عبدك ستری اولدی مذامده عبد ربك ستری اولدیغی كبی پس نته كیم عبد موجود اولمز * الا ربك
وجودی ایله كذلك حق دخی ظاهر ومتعین اولمز الا عبدك مظهرنده ظهوری ایله پس رب عبدك مظهر یتنده
ظاهردر وعبد وجودی ایله ربنی سائردر * پس عبدك نفسی كبی رب ایچون جنه یوقدر كرك عبدك نفسی
اسناد مذامده ربنه وقایه اعتبار اولنسون وكرك عبدك وجودیله ربك ظهور وتعینی وانكله احتجاب
واستتاری اعتبار اولنسون)(فلا اعرف الا بك كما انك لا تكون الا بی فمن عرفك عرفنی وانا لا اعرف فانت
لا تعرف)(پس بن معروف اولمم الا سنك وجودكله نته كیم تحقیقی سن موجود اولمزسن الا بنم ظهورم ونور
وجودم ایله پس شول كمسنه كه سنی عارف اولدی بنی عارف اولدی وحال بوكه بن ذاتم ایله معروف اولمم پس سن
حقیقتكله معروف اولهمزسن یعنی انسان كاملك وجودی حقك وجودنه مظهر كلدر صورت الهیه جمعیه
ذاتیه ایله حق آنده ظاهردر من رآنی فقد رأی الحق (من یطع الرسول فقد اطاع الله) پس حق تعالی دیركه
وجود مطلق اولان بنم وجودم بیلنمز الا سنك مظهر یتكده ظهورم ووجه احدیتدن نقاب كثرتی رفع ایدوب
مرآتیتكده تجلی وظهور وحضورم ایله نته كیم سن وجود ایله متصف دكلسن الا معدومه اولان عین ثابتكده
تجلی وظهورم * ونور وجودم ایله پس سنك وجودك بنم وجودمدر وبن سنك مظهر یتكله معروف ومشهورم
نته كیم سن بنم وجودمله ظاهر وموجودسن پس معرفتده سن اصل سن وبن فرعم ووجودده بن اصلم وسن فرع
سن قال الشیخ فی كتاب المشاهد انت الاصل وانا الفرع وانا الاصل وانت الفرع پس سنی عارف اولان بنی عارفدر
زیرا سنك وجودك عدمیت اوزره در سنك وجودكده ظاهر اولان بنم وجودمدر * پس بنم سنده ظهورم
حسبیله سنی عارف اولان بنی عارف اولور ومنی مشاهده ایدن بنی مشاهده ایدر واطلاق ذاتم حسبیله بن بیلنمم
زیرا حق اطلاق ذاتیسی حیثیتیله مشهود ومعروف ومنعوت وموصوف دكلدر * پس سن دخی بیلنمزسن
حقیقتك حیثیتیله زیرا سنك حقیقتك بنم ذاتمده مجملدر بلكه آنده مستهلكه اولوب عدمیت اوزره در * پس
بنم ذاتم معروفه اولمیجق بطریق الاولی سنك حقیقتك معروفه اولمز پس حق معروف ومجهول اولور معروف
اولمسی عبدك معروف اولمسنه تابعدر وعبدك مجهول اولمسی حقك مجهول اولمسنه تابعدر پس عبد دخی
معروف ومجهول اولور قال الشیخ رضی الله عنه (شعر) ولست اعرف من شیء حقیقته * وكیف اعرفه وانتم فیه
(فاذا دخلت جنته دخلت نفسك)(شیخ رضی الله عنه دیركه پس چونكم ربك جنتنه داخل اوله سن كندی
نفسكه داخل اولورسن زیرا سنك نفسك آنك جنتیدر سنك نفسك ایله ظاهر وانكله مستتردر * پس چونكم
اسماء الهیه اربابندن هر بر رب عبدنه ارجعی الی ربك قولیله اكا ندا ایتسه ور بی جنتنه دخول ایتمكه اكا امر
ایتسه عارف كندی نفسنه داخل اولور * زیرا عارف عارفدركه رب خاصینك جنتی آنك نفسیدر * پس عبد
عارف عارف اولوركه اول رب ایچون مظهر ومجلی وعرش مستو بدر ورب اكا مولی در * پس رب عبدنه محب

اولوب آنی ارضا ایتمكدن وآندن راضی اولمقدن خالی دكلدر وعبد دخی ربنی عارف اولوب آنك جنتنده اولمقدن
وآنك قتنده مرضی اولمقدن زائل دكلدر رضی الله عنهم ورضوا عنه (شعر) فما انفك یرضانی بكل محبة * وما زلت
اهواه بكل مودة) فیمنع عنه انفصالی وواجب * وصالی بلا امكان بعد وقربة * فاذا دخلت ونفسك قولنده تا ایله
كاف خطاب وجهه شروح اوزره فتوحتین اولور * پس شیخك كلامی اولوركه سكا خطاب ایدوب ربك كلامنی
تفصیل ایدر * ولكن بونده توحیدی مشعر بر لطیفه ظاهر اولدی واول لطیفه بودركه كلام ربك نفسه خطابی
اوزره جاری ایكن شیخك مظهرندن نفسه خطاب ظهور ایتدی وتا ایله كافده یسر دخی جائزدر نفسه ربك
خطابی اولمق اوزره پس قول سابقك تتمیمی اولور ولكن انسب اولان وجه اولدر)(فتعرف نفسك معرفة اخری
غیر المعرفة التی عرفتها حین عرفت ربك بمعرفتك ایاها)(غیر قولی نصب ایله معرفة اخری قولندن بدل اولمق
جائزدر وانكیچون تاكید ویا عطف بیان اولمق جائزدر ورفع ایله مبتداء محذوفك خبری اولمق جائزدر ای وهی غیر
المعرفة یعنی سن ربك جنتی اولان نفسكه داخل اولدیغك حینده نفسكی معرفت اخری ایله عارف اولورسن شول
معرفتدن غیری كه نفسی عارف اولدك یعنی بوندن اول ربك معرفتنه سبب اولان نفسك معرفتندن غیری
معرفت اخری ایله نفسكی عارف اولورسن واول معرفت بودركه ربكه معرفتك سببیله نفسكی عارف اولورسن
زیرا نفسك اولكی معرفتیكه اول معرفت ایله ربكی عارف اولدك سكا افاده ایتدیكه نقایص ومذام سنك نفسكدندر
وكمالات محامد ربكدندر * پس نفسكی ربكه جنت ایدوب اكا ستر ایتدك كمالات محامدی اكا اضافه ایتمكدن
واول معرفتده نفسك معرفتی سببیله حق عارف اولدك یعنی ربكی عارف اولدك نفسك حیثیتیله ربك حیثیتیله
عارف اولمدك وبو معرفتده ربك معرفتی سببیله نفسكی عارف اولدك یعنی نفسكی ربك حیثیتیله عارف اولورسن
نفسك حیثیتیله عارف اولمزسن پس بو معرفتده سن عارف اولورسن كه سن حقك مظهریسن وسنده اولان فعل
آنك فعلیدر * پس بو معرفت شهودیه ده جمیع كمالاتی كه معرفت غیبیه ده ربكه مضاف قیلدك نفسكه مضاف
قیلورسن اول كمالات سنده حقك افعالی اولدیغی حیثیتیله وسنك وجودك آنك وجودی اولدیغی حیثیتیله
ومظهره بر فعلی مضاف قلمزسن (فتكون صاحب معرفتین معرفة به من حیث انت ومعرفة به بك من حیث
هو لا من حیث انت) موضعینده معرفة قولی مجرور اولوب معرفتین قولندن بدل اولمق جائزدر ومرفوع اولوب
مبتداء محذوفك خبری اولمق جائزدر وموضعینده به ضمیرلری ربه عائددر ومعرفت اولیده به قولنده با معرفت
ایچون صله در ومعرفت ثانیه ده اولان به قولنده با سبب ایچوندر وبكده اولان با صله در ای معرفتك نفسك سبب
معرفتك ربك دیمك اولور پس سن معرفتین صاحبی اولورسن بریسی ربك معرفتیدر سنك نفسك حیثیتیله یعنی
ربكی عارف اولورسن نفسك حیثیتیله وكالازمه اولان احكام امكان حیثیتیله وبریسی ربك معرفتی سببیله
نفسك معرفتیدر ربك حیثیتیله نفسك حیثیتیله دكل * یعنی نفسك معرفتیدر نفسك ربك وجودی اولدیغی
حیثیتیله نفسك معرفتی نفسك حیثیتیله دكلدر وبه قولنده با صله ایچون وبك قولنده سبب ایچون اولمق جائزدر
ای معرفة ربك بسبب مظهریتك لا من حیث انك مغایره بل من حیث انك هو (شعر) فانت عبد وانت رب * لمن
له فیه انت عبد * پس معرفت اولی اعتباریله سن عبدسن سنده سلطنتی ظاهره اولوب وسنك اوزركده حاكم اولان
اسم ایچون كه سن انی صفات فعلیه سی وغناء ذاتیسیله عارفسن نفسك انفعالاتندن وانك عجز وافتقار
ذاتیسندن ومعرفت ثانیه اعتباریله سن اول رب خاصك ایچون كه انكیچون آنده سن عبدسن آنك سنده ظهوری
سببیله وانك اوزره سنك سلطنتك ظاهره اولمغله امر صورتنده واقع اولان سؤالكه اجابتی قتنده ودخی ربوبیتی
قتنده سنكله متحققه اولوب انك اوزره ربوبیتی ابقا ایتمكله پس تقدیر بویله اولور (وانت رب للرب الخاص الذی
انت فیه ای حكم ربوبیة عبد له (امدی) شویله معلوم اوله كه الله تعالی ظاهر وباطندر واسم ظاهر ایله باطن ایچون
ربوبیت ثابته در پس نته كیم باطن ظاهری تربیه ایدر ظاهر اوزره انوار غیبی افاضه ایتمكله واحكام وآثار اسماء
الهیه غیبیه یی اظهار ایتمكله كذلك ظاهر باطنی تربیه ایدوب كماله ابلاغ ایدر انوار باطنی استفاضه ایدوب قبول
ایتمكله واحكام اسمائیه نك ظاهرده ظهوری ظاهرلك مظهریتی ایله اولمغله كه انلرك ظاهرده ظهورلرندن نظری
قطع ایتمكله انلر باطنده نقصان اوزره بلكه عدمیت اوزره قالورلر پس باطنك تربیه سی ظهورر امداد وافاضه در
وظاهرك تربیه سی اظهار وقبول واستفاضه درو درجه كماله ایصالدر پس اسمین مذكورینك هر بر اسم ایچون

ربوبيت وعبوديت واردر واما ربوبيت مطلقه ايله متصف حضرت الهيه دن غيري وجودده براحد يوقدر انك
وجوبي وعالميندن ذاتي ايله غناسي حسبيله (بيت) (وانت رب وانت عبد * لمن له في الخطاب عهد) (وبنه كذلك
سن رب سن وسن عبدسن شول رب ايچون كه الست خطابنده انكچون عهد ثابتدر يعني سنكله وسنده ربوبيت
وعبوديت ظاهردر (الست بربكم) خطابنده سكا خطاب ايدن ربك ايچون كه اول ميثاق معهود وعهد
معقودده سكا عرض ربوبيت ايله خطاب ايتدكده بلى قولى ايله ربوبيتنه اقرار ايدوب انكله عهد ايتدك وسن
عبوديت ايله ظاهر اولدك پس سن انكچون عبدسن وانك ربوبيتى سنكله متحققه اولوب ربوبيتى انك اوزره ابقا
ايتديكك حيثيتله ورربوبيت ايله انك اوزره حكم ايتديكك حيثيتله ربوبيت ايله ظاهر اولدك پس سن انكله
رب سن ولكن بو بيتده اولان ربوبيت وعبوديت مراتب غيبيه وروحانيه دن برمرتبه ده در وبيت سابقده اولان
ربوبيت وعبوديت عالم جمع ووجود ومرتبهٔ ظهور وشهودده در (فكل عقد عليه شخص * يحله من سواه عقد)
عقد بونده عهد معناسنه اولمق جائزدر كقوله تعالى (يا ايها الذين امنوا اوفوا بالعقود) يعني هر عقد كه اشخاصدن
برشخص انك اوزره ثابتدر واول عقد شول عهد دركه انكله رب خاصي بيننده واقعدر اول شول شخص كه اول
عقددن غيري رب خاصي ايله انكچون برعقد واردر مثلا عبد رحيم كبي كه حكمي عبد قهاره مخالفدر وانك
عقدني حل ايدر وعقد عقيده معناسنه دخي اولمق جائزدر يعني اسماء الهيه اربابندن هر براسمه برشخص
مظهردر واول اسمك حكمي مقتضاسي اوزره اول شخص برعقيدهٔ خاصه اوزره دركه انكله سائر عقايد اربابندن
متميزدر انك رب خاصي اولان اسم خصوصيت خاصه ايله سائر اسمادن متميز اولديغي كبي * پس هر برعقيده كه
برشخص انك اوزره ثابتدر انده ظاهر اولان رب خاصك مقتضاسي اوزره اول عقيده يي حل ايدر شول شخصكه
اول عقددن غيري انكچون برعقد اوله اكا مخصوص اولان ربك حكمي اوزره پس عبد لطيف برعقد
اوزره دركه عبد قهار اني حل ايدر زيرا بونك عقدي اكا مخالفدر وعبد ظاهر دخي برعقد اوزره دركه عبد باطن
اني حل ايدر زيرا بونك عقدي دخي اكا مغايردر پس هر براسمك ربوبيت خاصه سي واردركه اسم آخرك ربوبيتنه
مخالفه در وهر برشخص برعقد خاص وفعل خاص اوزره دركه رب خاصي قتنده مرضيدر ورب عبد آخر قتنده
مرضي دكلدر وهر براسم انجق مربوبي اولان عبددن راضيدر بوتقدير اوزره (من) اسمدر يحله قولنك فاعليدر
وسواه قولنك ضميري عقد اوله راجعدر ومن كسر ميم ايله حرف اولمق دخي جائزدر ويحله قولنك فاعلي عقد
قولى اولور اي يحله عقد حاصل له من سواه) (فرضي الله عن عبيده فهم مرضيون ورضوا عنه كلهم فهو
مرضي) (پس جميع اسماء الهيه يي جامعه اولان مرتبهٔ الوهيتده متعين اولان الله عبيدندن راضي اولدي زيرا
مرتبهٔ الوهيتده اولان اسماء الهيه اربابندن هر بريسي كندي عبدندن راضي اولدي آنك حكمي ومقتضاسي
اولان اثرني انكله وآنده اظهار ايتمكله پس الله اسمي جميع اسمائي جامع اولديغي حيثيتله اسمائك عبيدندن
راضي اولدي اسماء احكام وآثارني آنلر ايله اظهار ايتمكله * پس جميع اسماء الهيه اربابنك مظاهري اولان
عبيد الله مرضيوندر الله قتنده وآنلرك كايسي دخي آندن راضي اولدیلر آنلره عينده وجود اعطا ايتديكندن
وتري كه آندن طلب ايتديلر ودخي خزائن اسمائيه ده مخفيه اولان آنلرك كمالاتلريني اظهار ايدوب هر بريسنك
قابليتي طلب ايتديكي حقني اكا افاضه وامداد ايتديكندن وتري پس الله آنلرك قتنده مرضي اولدي اما الله
تعالينك (ولا يرضى لعباده الكفر) قولنده كفر وعصيانه اولان عدم رضاسي امر تكليفي حيثيتله درزيرا عبادنه
ايمان وطاعتي تكليف ايلدي پس كفر وعصيانه حقك رضاسي يوقدر * واما ارادت الهيه حيثيتله پس رضا
حاصلدر زيرا آنلرك فعلي ارادتي اوزره در وآنلردن صادر اولمدي الا شول فعل كه آنك آنلردن صدورنه حقك
ارادتي تعلق ايتدي) (فتقابلت الحضرتان كتقابل الامثال والامثال اضداد لان المثلين لا يجتمعان اذ لا يتميزان
وما ثم الا متميز) (پس حضرتان يعني حضرت ربوبيت كه جميع اربابي جامعه در وحضرت عبوديتكه جميع
عبيدي جامعه در متقابله اولدي تقابل امثال كبي زيرا حضرتيندن هر بريسي حضرت آخري قتنده مرضيه در
وآندن راضيه در * پس هر بريسي راضيه ومرضيه اولمقده وهر بريسي اخريده حكمني اظهار ايتمكده امثال
كبيدر وامثال دخي اضداددر زيرا مثلين جمع اولمزلر زيرا جمع اولمجق متميز اولمزلر وحالبوكه وجودده برشي
يوقدر الا آخردن متميزدر زيرا حضرت الهيه ده اسمابري برندن متميزه در پس مثلين جمع اولمزلر وجمع اولمجق

بری برینه ضد اولورلر پس انکچون حضرتان متقابله اولدی اضداد اولان امثال تقابلی کبی ولکن وقتا کم
شیخ رضی الله عنه حضرتان بیاننده امثال واضدادک وجودن اثبات ایتدیسه حضرتانی جامعه اولان حقیقت
وجود اعتباریله که حقیقت واحده در اولدیکه مثلیت وضدیتی رفع ایدوب وحدت ذاتیه یی وبعدها وحدت
عرضیهٔ وجودیه یی بیان ایلیه * پس اول حقیقت واحده یه اشارت ایدوب ایتدی) (فما ثم مثل فما في الوجود
مثل فما في الوجود ضد فان الوجود حقيقة واحدة والشئ لا يضاد نفسه) (پس حقیقت واحده ده مثل یوقدر
زیرا وصف احدیت اوزره در پس وجودده مثل یوقدر پس وجودده ضد یوقدر زیرا وجود حقیقت واحده در
وحالبوکه برشئ کندی نفسنه مضاد اولمز یعنی حقیقت واحده اولان ذات احدیت وصف احدیت اوزره ثابته در
آنده تمیز وتکثر یوقدر که آنده مثل اوله پس آنک ظاهری اولان حقیقت وجودده که حضرت ربوبیتی وحضرت
عبودیتی جامعه در انده دخی مثل یوقدر زیرا احدیت ذاتیه اوزره اولان حقیقت واحده مرآت وجودده وحدت
اوزره ظاهره در پس وجودده مثل اولمز پس وجودده ضد اولمز زیرا وجود حقیقت واحده در وبو ممکن دکلدر که
برشئ کندی نفسنده متکثر اولوب کندی نفسنک مثلی وضدی اوله زیرا اول حقیقت واحده عقلا مراتب
متمیزه ده متعینه اولدی پس ظاهر عین مظهر ومظهر عین ظاهردر وتعینات اول حقیقتک صفاتی وشئوناتیدر
وعین خود واحده در وما ثم الا متمیز فما ثم مثل قولنده بر وجه وجیه دخی واردر یعنی حضرت وجودده برشئ
یوقدر الا متمیزدر پس متمیز اولمغله امثال واضداد لازم کلور * پس حضرتان تقابل امثال کبی متقابله اولدی
وکذلک حضرت وجودده اولان شئ متمیز اولمغله انکچون عدم مثل لازم کلور زیرا آخردن متمیزدر وهر متمیز اولان
شئ ایچون مثل اولمز زیرا مغایر ومخالفدر پس الا متمیز قولی نقیضینی یعنی مثل ایله عدم مثلی منتج اولمغله فما ثم
مثل دیدی یعنی حضرت وجوددن خارج اولان شئ متمیز اولیجق پس خارجده مثل اولمز زیرا خارجده اولان
شئ متمیزدر وهر متمیز مغایردر پس آنده مثل اولمز (فما في الوجود مثل فما في الوجود ضد لان الوجود حقيقة واحدة
والشئ لا يضاد نفسه) پس وجودده مثل یوقدر * پس وجودده ضد یوقدر زیرا وجود حقیقت واحده در وشئ
کندی نفسنه ضد اولمز * پس وجودده متعینه اولان اشیا بری برندن متمیزه اولدقده من کل الوجوه مثل
اولمیجق پس حقیقت وجودده براحد باقی قالمز کائن یعنی عام باقی قالمز حقده فانی اولمغله زیرا عالم کثرتی مقتضیدر
ووحدت حقیقت ظهوری ایله کثرت مضمحله در * پس حقیقتده موصول یوقدر زیرا واصل یوقدر ودخی
اول حقیقتده بائن یعنی فارق یوقدر زیرا شئ متعین یوقدر که آندن متمیز ومتعین اوله زیرا کثرت نسبیه ووجودیه
وحدت حقیقیه ده مستهلکه در وافتراق واتصال امر نسبیدر وواقع اولمز الا اثنین بیننده ومعلوم اولدیکه حقیقتده
اثنینیت یوقدر) (بذا جاء برهان العيان فما ارى بعيني الا عينه اذ اعاين) (ذکر اولنان شئیله برهان عیان وکشف
اعطا ایلدیکه ظاهر وباطنده وجود حقدن غیری برشئ یوقدر پس بن عین بصر وعین بصیرت ایله مشاهده ایتم
الا حقک عینینی وظاهر وباطنده خارج عقلده موجوداتی مشاهده ایتدیکم وقتده (هو الاول والاخر والظاهر
والباطن وهو بكل شئ محيط) شهد الله انه لا اله الا هو (ذلك لمن خشي ربه ان يكونه) وفي بعض النسخ) (ان يكون
هو) بو قول (رضي الله عنهم ورضوا عنه قولينك تتمیمیدر بینهماده واقع اولان اعتراضدر وذلک قولی رضي الله
عنهم ورضوا عنه) قولنک مفهوم ومنه اشارت ایدر ای مقام الرضا مخصوص لمن خشي ربه یعنی ربوبیت وعبودیت
حضرتینی بری برندن تمییز ایدوب هر بریسنک حقنی مراعات ایتمکله عبودیت محضه ایله متصف اولان عبد
جانبین بیننده تراضی مرتبه سنی اثبات ایدوب تأدبا وعبودیه آندن تجاوز ایتمز پس جانبین بیننده واقع اولان
رضا مقامی شول عبده مخصوصدر که ربندن خشیت ایتدی رب آنک وجودی اولمقدن ویاخود اول ربک
وجودی اولمقدن که حق وجود عینییه ادخال ایدوب سلطنت وحدانیت الهیه آنک اوزره ظاهره اوله وتمیزی
محو ایلیه زیرا وحدانیت سلطنتک ظهوری قتنده تمیز وتعدد محو اولور (وقل جاء الحق وزهق الباطل) پس عبد
خشیت ایدر اثبات توحید ایدوب ربک وجودی بنم وجودمدر ویا بنم وجودم ربک وجودیدر دیمکدن لعلمه بالتمیز
زیرا ربندن خاشی اولان عبد رب ایله مربوب بیننده واقع اولان تمیزی عالمدر * زیرا عبد عبودیت ایله ربندن
متمیزدر ورب دخی ربوبیت ایله عبدندن متمیزدر ربوبیت مربوبده متحققه اولمز ومربوب دخی ربک وجودیسز
موجود اولمز * پس عبد عبدانیتی مرکزنده واقف اولدی ربی قتنده مرضی اولدیغی حالده وربک ربوبیتندن

راضی اولدیغی حالده رب آنك عبودیتندن راضی اولدیغندن اوتری وکذلك رب دخی ربوبیتی مرکزنده ثابت
اولدی عبدی قتنده مرضی اولدیغی حالده وعبدك عبودیتندن راضی اولدیغی حالده عبد آنك ربوبیتندن
راضی اولدیغندن اوتری * پس حضرت ربوبیت وعبودیت متمیزه اولدی) (لما دلتنا علی ذلك جهل اعیان
فی الوجود بما اتی به عالم) لما قولی (تشدید ایله) (شرط ایچون اولمق جائزدر * پس جوابی محذوف اولور ای لما دلتنا
علی ذلك جهل بعض اعیان الوجود بما اتی به عالم علمناه وحکمنا به یعنی وقتا کم بزه بو تمیزه دلالت ایتدی وجودده
بعض اعیانك جهلی شول شیئه که عالم انی کتوردی بز اول تمیزی عالم اولدق وانکله حکم ایتدك مثلا علماء
باللهك بعضیسی معارف الهیه واسرار ربانیه دن بعض شیئی اظهار ایتدکده اعیان موجوده دن بعض
اشخاص اول اسراری جاهلدر آنلره انکار ایدر و آنلری اظهار ایدن عالم آنلری عالمدر ولکن ظاهر اولان بودرکه
لما قولی بغیر تشدید اوله ولام تعلیل ایچون اوله لعلمه قولی ایچون بو تقدیر اوزره کلام محذوفه محتاج اولمز * یعنی
خاشی رب ایله عبد بیننده تمیزی عالم ارلمغله خشیت ایدر زیرا بزی بو تمیزه دلالت ایتدی وجودده بعض اعیانك
جهلی شول شیئه که عالم آنی کتوردی) (فقد وقع التمیز بین العبد فقد وقع التمیز بین الارباب) (پس تحقیق
بو اعتبار اوزره عبد بیننده تمیز واقع اولدی . یعنی عارف ایله جاهل بیننده بر یسنك علمی و بر یسنك جهلی
سببیله پس ارباب بیننده تمیز واقع اولدی * زیرا عبید اربابك مظاهریدر * پس بر عبد ظاهر اولمز الا شول
شیئله که رب خاصی اکا آنی اعطا ایتدی ورب خاصی اکا اعطا ایتمز الا شول شیئیکه عبد لسان استعدادعین ایله
ربندن آنی سؤال ایتدی پس عبید بیننده تمیز آنلرك اربابی اعطا ایتدیکی شیئله در * پس عبید بیننده تمیز
ارباب بیننده تمیزدر وارباب بیننده تمیز خصوصیات ذاتیه ایله در * پس تمیز اولا حضرت اسمائیه ده ارباب
بیننده ثابت اولیجق وبعده حضرت وجودیه ده عبید بیننده ثابت اولیجق بطریق اولی عبد ایله رب بیننده
ثابت اولور) (ولو لم یقع التمیز لفسر الاسم الواحد الالهی من جمیع وجوهه بما یفسر به الاخر والمعز لا یفسر
بتفسیر المذل الی مثل ذلك) (واکر اسماء الهیه اربابی بیننده تمیز واقع اولمیدی البته اسم واحد الهی جمیع
وجوهی ایله تفسیر اولنوردی شول شیئله که اسم آخر انکله تفسیر اولنور وحالبوکه اسم معز جمیع وجوهیله
تفسیر اولنمز اسم مذلك تفسیری ایله بونك مثلی جمیع اسماء متقابله دخی جمیع وجوهیله بوله تفسیر
اولنمز نافع وضار وجمیل وجلیل کبی) (لکنه هو من وجه الاحدیة) (لکن معز مذلدر احدیت ذاتیه طریقیله *
ومذلك تفسیری ایله تفسیر اولنور احدیت ذاتیه اعتباریله پس هر بر اسم تفسیر اولنور اسم آخرك تفسیری ایله *
کرك اکا ضد اولسون وکرك ند اولسون زیرا احدیت ذاتیه اعتباریله حق ایچون نه ضد وار درو نه ند وار در
اضداد وانداد مراتب اسما اعتباریله در) (کما تقول فی کل اسم انه دلیل علی الذات وعلی حقیقته من حیث
هو فالمسمی واحد فالمعز هو المذل والمعز لیس المذل من حیث نفسه وحقیقته) (نته کیم سن اسماء الهیه دن
هر بر اسم حقنده دیرسن که اول اسم ذاته وکندی حقیقتنه دلیلدر هویت خاصه سی حیثیتیله پس جمیع
اسمانك مسماسی واحددر * پس مسمانك وحدتی اعتباریله معز مذلك هویتیدر ومعز مذل دکلدر کندی
نفسی وحقیقتی حیثیتیله * زیرا معزك حقیقتی مذلك حقیقتندن متمیزه در * یعنی هر بر اسم ایچون ایکی دلالت
واردر بریسی ذاته دلالت ایدر وبریسی اسمك نفسنه وحقیقتنه دلالت ایدر که انکله اسم آخردن متمیزدر *
پس هر بر اسم ذاته دلالت ایتدیکی حیثیتیله * وذات جمیع اسما ایله مسمی اولدیغی حیثیتله جمیع اسمانك
مسماسی واحد اولور * پس مسمانك وحدتی اعتباریله معز مذلك عینیدر * وانکله تفسیر اولنور نته کیم
بو اعتباردن اوتری ابن قسی مذهبی مرارا ذکر اولندیکه ان الاسم بوضع ویحمل علیه جمیع الاسماء دیدی
وهر بر اسم نفسنه وحقیقتنه دلالت ایتدیکی حیثیتیله * اسم معز اسم مذلك عینی دکلدر) (فان المفهوم
مختلف فی الفهم فی کل واحد منهما) (زیرا مفهوم مختلفدر * فهمده معز ایله مذلدن هر بر یسنك حقنده زیرا
ایکیسندن هر بر یسنك مفهومی آنك حقیقتی خصوصیتیدرکه ذات بر صفت ایله متصفه اولوب انکله ظاهر
اولدی پس صفت اعزاز ایله ذاتك اتصافی وظهوری حقه اذلال ایله اتصاف وظهورنه مخالفدر * پس فهمده
معزك مفهومی مذلك مفهومنه وجمله شرط محذوفه جواب اوله * ای ان کنت کذا ان کل تبدی مضمار الکل
قصب السبق ویجوز ان یکون ان کل تبدی جوابا للاعتراض المقدر کانه لما اجاب انه حائز قصب السبق لزم ان

یقال هل یمکن ان تکون المسابقة بین ارباب الکمال خصوصا البالغین الی هذه الدرجة الرفیعة الجامعین لهذه
الجمعیة الکاملة فاجاب بقوله ان کل تبدی قصب السبق ای اذا فرض انهم قصدوا المسابقة ولکل من الوجوه
وجهة هو مولیها (فلا تفنی ولا تبقی ولا تفنی ولا تبقی) بو بیت بیتین مذکورینك نتیجه سی کبیدر یعنی دیمك اولور
* پس بو تقدیر اوزره سن فانی اولمزسن زیرا حقیقت جهتیله سن حقسن وابدا فانی اولمزسن ودخی باقی قالمزسن
خلقیت جهتیله بلکه انیتك هر آنده بحسب المواطن متبدله اولور دنیا واخرت قال تعالی (بل هم فی لبس
من خلق جدید) ودخی سن افنا ایتمزسن یعنی اعیان وجودیه یی مطلقا افنا ایتمزسن زیرا عارفسن که آنلر حقك
مظاهریدر حق ازلا وابدا آنلرده متجلی وظاهردر وکذلك اعیان وجودیه یی مطلقا ابقا ایتمزسن زیرا اعیان
وجودیه ذات احدیتده ویوم قیامتده واحد قهارك تجلیسی قتنده فانیه ومستهلکه در * وکذلك خلقی حقدن
افنا ایتمیه وحقی خلقدن ابقا ایتمیه وکذلك حقك تجلیسی قتنده خلقی افنا ایتمیه زیرا خلق ازلا فی الحقیقة
فانیدر * پس سن آنی نیجه افنا ایدرسن ودخی حقی ابقا ایتمیه زیرا حق لم یزل باقیدر (ولا یلقی علیك الوحی فی غیر
ولا تلقی) وسنك اوزرکه وحی غیردن غیره القا اولنمز زیرا غیر یوقدر بلکه سندن سکا القا اولنور سن حقك وجودی
اولدیغی حیثیتله وسن دخی غیره القا ایتمزسن زیرا غیر یوقدر زیرا سن مقام جمعده سن جمیع عبادسنك حقیقتك
مظاهریدر پس انلر سنك تفاصیلکدر وسن انلرك جمعی سن * پس سن آنلره القا ایتدیککده غیره القا ایتمزسن
ویاخود سنك اوزریکه وحی غیردن القا اولنمز الا سنك حقیقتکدن یعنی اذواق الهیه واعطیات ربانیه دن
سکا هر نه شی القا اولنه وسن دخی تربیه ایدوب طالبینه علوم الهیه یی القا ایتدیککده هر شخصك حقیقتی نه
اعطا ایدرسه آنی القا ایدرسن پس غیردن بر شی القا اولنمز * پس وقتا کم حق تعالی اسماعیل علیه السلام اوزره
رضا ایله وصدق وعد ایله ثنا ایلدیسه * پس شیخ رضی الله عنه رضانك اسراری حکمتنی بیان ایتدکدنصکره
الان ثنا اسراری حکمتنك بیانینه شروع ایدوب دیدی (الثناء بصدق الوعد لا بصدق الوعید والحضرة الالهیة
تطلب الثناء المحمود بالذات) یعنی مثنی علیه اوزره ثنا صدق وعد ایله در صدق وعید ایله دکلدر * وحضرت
الوهیت بالذات محموده اولان ثنایی طالبه در یعنی ارباب عبید اولان اسماء الهیه جمعیتنی جامعه اولان حضرت
الهیه که خزائن اسماده مخزونه اولان اعطیات وهبات مخزنی وکمالات وخیرات معدنیدر جمیع مخلوقات
عبیدی اوزره نازله اولان آلا ونعم حسبیله بالذات محموده اولان ثنا وحمدی طلب ایدر زیرا عبید اوزره نازله اولان
نعم بالذات محموده در * زیرا حضرت قدس ولاهوت وعالم انس ورحمتدن نازله در * بر غرض وعوض ایچون
دکلدر * بلکه جناب حضرت الوهیتدن ظهور ایچون * وجلا واستجلا ایچوندر وجانب عبیددن تحصیل
معرفت وعبادت ایچون ووصول جناب کبریا ایچوندر * پس ذات الهیه بالذات محموده اولان ثنایی طلب ایدر
(فیثنی علیها) علی البناء للمفعول وفی بعض النسخ علی الحضرة الالهیة (بصدق الوعد لا بصدق الوعید بل
بالتجاوز فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله لم یقل وعیده بل قال ونتجاوز عن سیئاتهم مع انه توعد علی ذلك
پس حضرت الهیه اوزره صدق وعد ایله ثنا اولنور صدق وعید ایله ثنا اولنمز * بلکه موجب وعید اولان سیئات
وجرائمدن تجاوز ایله ثنا اولنور * حق تعالی (فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله) دیدی پس بو قولله حقك صدق
وعد ایله محمود اولدیغنه دلیل ایراد ایلدی یعنی حق تعالی (فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله) دیدی ووعیدی
(فلا تحسبن الله مخلف وعیده رسله) بلکه ونتجاوز عن سیئاتهم دیدی مع هذا حق تعالی سیئات اوزره توعد
ایتدی یعنی آیت کریمه دن وعیدك صدقی وتحققی لازم کلدیکندن قطع نظر وتجاوز عن سیئاتهم قولیله
سیئاتدن تجاوز ایتمکله وعده ایتدی مع هذا وعید ایتدی ایدی پس صدق وعید ایله حضرت الهیه اوزره ثنا
اولنمز زیرا وعید بالذات محموده دکلدر عبادك سیئاتی مقابله سنده در * فاثنی علی اسماعیل بانه کان صادق الوعد
وقد زال الامکان فی الحق) پس حق تعالی اسماعیل اوزره اثنی ایلدی اسماعیل صادق الوعد اولمسی ایله یعنی کان
صادق الوعد قولیله مدح ایلدی ووعدینك صدقی عهود سابقه ابقا ایتدیکندن اوتریدر * وتحقیق حقك
حقنده وعیدك تحققی امکانی زائل اولدی وعدك تحققی محقق اولمغله زیرا حق تعالی (فلا تحسبن الله مخلف
وعده رسله) دیدی واسماعیل اوزره دخی صدق وعد ایله ثنا ایلدی صدق وعید ایله ایتمدی بلکه ونتجاوز قولیله
وعد ایتدی (ونتجاوز عن سیئاتهم) دیدی وکذلك (ان الله یغفر الذنوب جمیعا * ان الله لا یغفر ان یشرك به ویغفر

مادون ذلك) دیدی وکذلك (ومانرسل بالایات) ای آیات الوعید (الاتخویفا ولعلهم یتقون) قولی کبی پس
حق تعالی صدق وعد ایله اسماعیل اوزره ثنا ایتمکله که اول ثنا وعد حق صدقینك جمله سندندر وتجاوز ایله *
وعدا یتمك ایله ثابت اولدیکه وعدك وقوعی واجبدر * ووعد دخی تجاوز وعفو وغفراندر * پس وعدك صدقی
ثبوتندن وعیدك وقوعی امکانی ثابت اولدی) (لمافیه) (ای فی الامکان) (من طلب المرجح) (زیرا وعیدك
امکانی تحققنده طلب مرجح حاصلدر زیرا ممکنك احد طرفینندن بریسنك وقوعی مرجح ایله در * وبونده
وعیدی مرجح ذنوبدن غیری برشی یوقدر پس ذنوبك طلبی لازم کلور وسیئاتدن عدم تجاوزك طلبی لازم کلور
وحالبوکه انسان طلب کمالات وحسنات ایله مامور وسیئاتدن تجاوز ایله موعوددر زیرا وعیدك وقوعی
تخویف واتقا ایچوندر * پس وعد اوزره ابقاء وعیدی مرجح وعین ابعادك ایجادنی موجب باقی دکلدر
وطرف وعده مرجح دائم وباقیدر * پس وعدك صدقی واجبدر ممکن دکلدر زیرا ممکن اولیدی وعیدك صدقی
دخی لازم کلوردی پس وعدك صدقی لازم کلزدی وحق اوزره صدق وعید ایله ثنا اولنمق لازم کلوردی
وحالبوکه وعیدك صدقی ممکن دکلدر پس انکیچون حق صدق وعید ایله ثنا اولنمدی (شعر) فلم یبق الاصادق
الوعد وحده * پس وعیدك امکانی زائل اولدیغندن اوتری بالکز صادق الوعددن غیری باقی قالمدی یعنی صادق
الوعید قالمدی زیرا تجاوز ایله وعدك صدقی واجبدر ووعیدك تنفیذی ممکن دکلدر زیرا ومانرسل بالایات
الاتخویفا ولعلهم یتقون قولی اوزره * مرسلینك آیات وعید ایله ارسالی دکلدر الاتخویف ایچوندر ودخی
خلق اتقا ایتسون ایچوندر پس صادق الوعد ایله حضرت الهیه ثنا اولنور صادق الوعید ایله ثنا اولنمز زیرا
تجاوز ایله وعدك تحققیله وعیدك تحققنك امکانی زائل اولدی) (وماالوعید الحق عین تعاین) (مفعول
ایچون مبنیدر وحقك وعیدی ایچون معاینه اولنور برعین یوقدر زیرا مؤمنیندن اهل عصیان حقنده اولان
وعیدك عینی زائل اولدی عفو ومغفرت ایله وکافر ومنافقین حقنده عذابلرینك انقلابی ایله احوالارینه
مناسبه اولان نعمت ایله (وان دخلوا دار الشقاء فانهم) واکرچه کیم ایات وعید ایله مخاطب اولان قوم دارشقا
اولان جهنمه داخل اولورلرسه استحقاقلری سببیله پس تحقیق آنلر) (علی لذة فیها نعیم مباین) (اول
دارشقاده برلذت اوزره درلر که مباینندر بوتقدیر اوزره نعیم قولی علی لذة قولندن بدل واقع
اولور ونعیم قولی مبتداء محذوفك خبری اولمق جائزدر ومباین قولی نعیم قولنك صفتیدر وفیها ضمیری داره
راجعدر وتقدیر بویله اولور وهی نعیم مباین یعنی آنلر دارشقاده) (نعیم جنان الخلد والامر واحد) (وفی نسخة
فالامر واحد) (جنان خلد نعیمنه وحالبوکه امر واحددر تجلی حسبیله یعنی سعدا واشقیا اوزره اولان تجلی
واحددر وامر التذاذ وتنعم دخی اهل جنت ایله اهل جهنم بیننده واحددر یعنی اهل جنان اولان نفوس
طیبه طیبات ایله متنعمه ومتلذذه اولدیغی کبی اهل جحیم اولان نفوس خبیثه دخی خبیثات ایله متنعمه
ومتلذذه اولور پس عذاب آنلره عذب اولور پس نعیمینك امری فریقینه مخصوص اولان مزاج حسبیله
واقع اولان لذت اعتباریله واحددر نعیم قولی مباین ایچون مفعول اولمق اوزره منصوبدر) (وبینهما عند التجلی
تباین) (وحالبوکه نعیمین بیننده تجلی قتنده تباین حاصلدر یعنی محلك استعدادی حسبیله نعیمین بیننده مباینه
واردر مثلا سما طرفندن نازل اولان ما کبی برموضعده سکر وبرموضعده حنظل اولور پس اهل جنان نعیمی
بیننده صورت رحمتده حقك تجلیسی قتنده بوندن بعید واردر زیرا اهل جحیمك نعیمی ارحم الراحمین رحمتندندر
زیرا غضب وعذاب نصکره حادثدر واهل جنانك نعیمی ارحم الراحمین حضرتندندر) (یسمی عذابا من عذوبة
طعمه) (یعنی اهل جهنم ایچون اولان نعیم عذاب ایله تسمیه اولنور طعمی عذوبتندن یعنی عذاب عذوبة
طعمدن مأخوذدر * پس جنکم عذاب نعیمه منقلب اوله عذاب عذوبت طعمدن اولور * پس اهل نار ایله
اهل جنت بیننده عذوبت ولذتده امر واحد اولور) (وذاك له كالقشر والقشر صاین) (ذاك لفظ عذابه اشارتدر
وله ضمیری عذابه راجعدر یعنی لفظ عذاب عذاب ایچون قشر کبیدر وحالبوکه قشر لبنی آفتدن صاینندر * پس
لفظ عذاب عذاب معناسنی حافظدر حقایق اشیادن غافل اولان اهل حجابك ادراکندن وذاك نعیم اهل نار
ایچون اشارت اولمق جائزدر وله ضمیری اهل جنانه راجع اولمق جائزدر یعنی اهل جحیمك نعیمی اهل جنانك نعیمی
ایچون قشر کبیدر واهل جحیم نعیمك کثافتندن واهل جنان نعیمك لطافتندن اوتری تبن ونخاله حمار وبقر ولباب

انسان وبشر ایچون اولدیغی کبی وقشر لبنی حافظدر * حفت الجنة بالمکاره * پس اهل نار محاملدر عمارت دنیا
ایچون مشاقی متحملدر واهل جنت مظاهردر عمارت آخرت ایچون معارف وحقایق ایله متحققلردر پس اهل نار
اهل جنانی محن وشدایدن حفظ ایدرلر وملازمت معابده آنلری تفریغ ایدرلر واهل حجابك غفلتی سببیله
اولان دنیانك عمارتی موجب مظاهر انسانیه کمالیه در وکفار وفجارك اصلابی محامل صور ابرار واخیاردر
واهل وحدتك قلوبنده ظهور ایدن صورت توحید ومشاهده ایندکاری جمال تفریدماتند جحیم اولان عالم
طبیعتنده در وصورت انسان کبیر اولان عالمکه سموات وارضینی جامعدر جمیع اجزاسیله محامل مظاهر
انسانیه وحوامل صور بشریه کمالیه در (امدی) شویله معلوم اوله که رحمت صفت الهیه اصلیه در وغضب
صفت عارضه در عبیدك ذنوبه ارتکابلرینه متوقفه در واسم منتقم دخی که مغضوب علیه انك ربوبیتی تحتنده در
اسماء تالیه دندر عبد اوزره آنك حکمی عبدك جریمه سی حسبیله در پس عبد اکرچه کیم عقابه مستحق
اولوب دارشقایه که جهنمدر داخل اولورلرسه پس عاقبت لابدر که حقك رحمت سابقه سی غضبی سبق ایلیه
واهل نار حقنده عذاب عذبه منقلب اوله واهل عقابك عواقبی بعد الاحقاب لابدر که رحمته راجعه اوله ولکن
اهل نارك بونوع نعیمی جهنم ایچنده در یعنی عذاب ایله متلذذ اولورلر حتی اکر جنتدن نسیم هبوب ایتسه آندن
استکراه ایدرلر وآنکله متعذب اولورلر جعل کبی که نتن اروات ایله مؤتلفدر رایحه ورد ایله متأذی اولور
قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب العشرین ان نشأة النار اعنی اهلها اذا انتهی فیهم الغضب
الالهی امده ولحق بالرحمة التی سبقته فی البدء یرجع الحکم لها فیهم وصورتها لا تتبدل ولو تبدلت
تعذبوا فیحکم علیهم اولا باذن الله بولایته حرکة الفلك الثانی من الاعلی بما یظهر فیهم من العذاب فی کل محل
قابل للعذاب وانما الاجل لمن فیها ممن لا یقبل العذاب فاذا انقضت مدتها وهی خمسة واربعون الف سنة تکون
هذه المدة عذابا علی اهلها یتعذبون فیها عذابا متصلا لا یفتر ثلاثة وعشرین الف سنة ثم یرسل الرحمن علیهم
نومة یغیبون فیها عن الاحساس وهو قوله تعالی) (لا یموت فیها ولا یحیی) (وقوله علیه السلام فی اهل النار
الذین هم اهلها انهم لا یموتون فیها ولا یحیون یرید حالهم فی هذه الاوقات التی یغیبون فیها عن احساسهم مثل
الذی یغشی علیه من اهل العذاب فی الدنیا من شدة الجزع وقوة الالام المفرطة فیمکثون کذلك تسعة عشر الف
سنة ثم یفیقون من غشیتهم وقد بدل الله جلودهم جلودا غیرها فیعذبون فیها خمسة عشر الف سنة ثم یغشی علیهم
فیمکثون فی غشیتهم احد عشر الف سنة ثم یفیقون وقد بدل الله جلودهم جلودا غیرها لیذوقوا العذاب
فیجدون العذاب الالیم سبعة الاف سنة ثم یغشی علیهم ثلاثة الاف سنة ثم یفیقون فیرزقهم الله لذة وراحة
مثل الذی ینام علی تعب ویستیقظ وهذا من رحمته التی سبقت غضبه ووسعت کل شیء فیکون لها حکم عند
ذلك بحکم التأیید من الاسم الواسع الذی به وسع کل شیء رحمة وعلما فلا یجدون الما ویدوم لهم ذلك ویستغنمونه
ویقولون نسینا فلا نسأل حذرا ان نذکر بنفوسنا وقد قال الله لنا اخسئوا فیها ولا تکلمون) (فیسکتون
وهم فیها مبلسون ولا یبقی علیهم من العذاب الا الخوف من رجوع العذاب علیهم فهذا القدر من العذاب
هو الذی یتسرمد علیهم وهو الخوف وهو عذاب نفسی لا حسی وقد یذهلون عنه فی اوقات فنعیمهم الراحة
من العذاب الحسی بما یجعل الله فی قلوبهم من انه ذو رحمة واسعة یقول الله تعالی (ننساکم کما نسیتم لقاء یومکم هذا
ومن هذه الحقیقة یقولون نسینا اذ لم یحسوا بالالام وکذلك قوله) (نسوا الله فنسیهم وکذلك الیوم تنسی)
ای تترك فی جهنم اذ النسیان الترك وبالهمزة التأخر واهل النار حظهم من النعیم عدم وقوع العذاب
وحظهم من العذاب توقعه فانه لا امان لهم بطریق الاخبار عن الله ویحجبون عن خوف التوقع فی اوقات
فوقتا یحجبون عنه عشرة آلاف سنة ووقتا الفی سنة ووقتا ستة الاف سنة ولا یخرجون عن هذا القدر المذکور
متی ما کان لابدان یکون هذا القدر لهم من الزمان واذا اراد الله ان ینعمهم من اسمه الرحمن ینظرون فی حالهم
التی هم علیها فی الوقت وخروجهم مما کانوا فیه من العذاب فینعمون بذلك القدر من النظر فوقتا یدوم لهم
هذا النظر الف سنة ووقتا تسعة آلاف سنة ووقتا خمسة آلاف سنة فیزید وینقص فلا یزال حالهم هذا دائما
فی جهنم اذ هم اهلها انتهی کلامه (امدی) مادامکه حق تعالی اسماء متقابله ایله غفار وقهار وجابل وجمیل
ومعز ومذل کبی متجلیدر مظاهر جمال وجلال اولان جنت وجحیم وآنلرك اربابی اولان مؤمنین وفجارك اسماء

متقابله مظاهر يدردائم وباقيدر وجنتده نعيم جنان ايله متنعم اولان انبيا ومقربين ربك جمالى مشاهده سنده
وتجلى ذاتك ظهورى قتنده جنان ايچنده اولان حور وقصور وجحيم ايچنده اولان دركات بالكليه آنلرك
شهودى قتنده ونظرنده مضمحله اولور جمال وجه مطلقدن غيرى تعيناتدن برشئ مشاهده ايتمزلر پس
اول تجلئ خاص ايله فانيه اولان جنت وجحيم ومافيها وقت معهودده بومشهدلر بابى قتنده فانيه اولمقدن
ووقت آخرده آنلرك قتنده ودخى بومشهدى مشاهده ايتمنلر قتنده جميع اوقاتده موجوده اولمق لازم كلمز
پس شئ واحد اعتبارين مختلفين ايله معدوم وموجود اولور وكذلك جحيمك دخى ايچنده اولان دركات ايله واكل
وشرب اولان زقوم وحميم ايله اسم قهارك حكمى ممتد اولدقده تطاول سنين واحقاب ايله وجه مذكور اوزره
عذابى عذبه ونعمتى نقمته متبدل اولمقدن عين جحيمك رفعى وصورت عذابك بالكليه ازالهسى لازم كلمز واما
تعينات اسمائيه اصولنه رجوع ايتدكده وجميع حضرات وعوالمده سارى اولان نفس رحمانى وتجلى الهى
سرى ظاهر اولوب صور كونيه وتعيناتى مرتفعه اولدقده سر وحدتك وغيرت احديتك ظهورى قتنده جميع
تعينات نسبيه ووجوديه مستهلكه اولور وبوسره شيخ رضى الله عنه فتوحاتده باب خامسده اشارت ايتدى
وابتدى وهو الشفيع لنفسه عامة وخاصة خاصة فى الدنيا وعامة فى الاخرة من وجه ما ولذلك قدم على قوله مالك
يوم الدين الرحمن الرحيم لتأنس افئدة المحجوبين عن رؤية رب العالمين الاترى يقول اى النبى عليه السلام يوم
الدين شفعت الملائكة والنبيون وشفع المؤمنون وبقى ارحم الراحمين ولم يقل وبقى الجبار ولا القهار ليقع التأنيس
قبل ايجاد الفعل فى قلوبهم فمن عرف المعنى فى هذا الوجود صح له الاختصاص فى مقام ارحم ومن جهلها فى هذ
الوجود دخل فى العامة فى الحشر الاكبر فتجلى فى مقام الراحمين فعاد الفتق ارتقا والشفع وترا بشفاعة
ارحم الراحمين من جهنم ظاهر السور الى جنة باطنه فاذا وقع الجدار وانهدم السور وامتزجت الانهار والتقت
البحران وعدم البرزخ صار العذاب نعيما وجهنم جنة فلا عذاب ولا عقاب الا نعيم وامان بمشاهدة العيان وترنم
الاطيار بالالحان على المقاصير والافنان ولثم الحور والولدان وعدم مالك وبقى رضوان وصارت جهنم تتنعم
فى حظاير الجنان واتضح شر ابليس فيهم فاذا هو ومن يجدله سيان فانهما ماتصرفا الا عن قضاء سابق وقدر
لاحق لامحيص لهما عنه فلابد لهما منه وحاج آدم موسى انتهى كلامه) والحاصل حقك قدرت تامهسى وقوت
عامهسى قتنده بعيد اولمز كه دنيا وآخرت ومافيها جميع تعينات وجوديهيى آن واحدده اعدام ايدوب آنلرك
امثالنى وياآنلردن خيرلى اولان صورتى ايجاد ايليه بلكه عارف محقق ووارث مدقق قتنده خلق انى ان واحدده
تجدددهدر (بل هم فى لبس من خلق جديد والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة روحية فى كلمة يعقوبية

امدى شويله معلوم اوله كه حكمت روحيهنك شرحى حق تعالينك) (ووصى بها ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى
ان الله اصطفى لكم الدين) (قوليدر انكيچون دين ايله ابتدا ايدوب ديدى) (الدين دينان دين عند الله تعالى ودين
عند من عرفه الحق تعالى ومن عرفه من عرفه الحق ودين عند الخلق وقد اعتبره الله) (دين لغتده انقياد معناسنه
اطلاق اولنور ومن عند الله موضوع اولان شرع معناسنه دخى اطلاق اولنور) (ان الدين عند الله الاسلام)
پس دينك بونده مرادى من عند الله وضع مشروع وامر موضوعه اطلاق اولنوركه عبد طرفندن ظاهرا وباطنا
تسليم وانقياددر اما ظاهرا انقياد پس شول شيئك اتباعى ايله واقع اولوركه الله تعالى لسان رسول اوزره كانده
اول شيئك اتباعى ايله امر ايتدى واما باطنا انقياد پس حق تعالى ارسال ايتديكى انبيا ورسلك تصديقيله حقك
اخبارنى تصديق ايدوب من غير توقف ولا ارتياب انبيا ورسله واخبارات الهيهيه ايمان كتورمكدر بقول الله تعالى
فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا فى انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا تسليما * پس انقياد
باطنك حقيقتى بودركه نفسده حرج باقى قالميه الله ايله رسول قضا ايتديكى شيئدن والله ايله رسول قضا ايتديكى
شيئده امر حقه وامر رسوله تسليم كلى ايله تسليمدر پس ديندن مراد انقياددر پس دينك اولور دين ايكيدر
بريسى عند الله اولان ديندر ودخى شول كمسنهنك قتنده اولان ديندركه حق تعالى اول دينى اكا تعريف ايلدى
ودخى شول كمسنهنك قتنده اولان ديندركه اكانى تعريف ايلدى شول كمسنهكه اكا حق تعريف ايلدى
پس دين يا حضرت جمعدن بغير واسطة نازل اولان شرعه انقياددر ويا واسطهٔ رسول ايله وواسطهٔ مؤمنين ايله

موضوع اولان شرعه انقياددر * وبرى دخى عند الخلق اولان ديندر والله تعالى انى اعتبار ايتدى يعنى حقك
قتنده معتبردر وخلق قتنده اولان دين طريقهٔ محمودهدركه اصحاب فتراتدن عقلا وحكما انى وضع ايلديلر
وبونوع دين حقك قتنده معتبر اولديغى فترت زماننده معتبردركه حق تعالىيه انكله عبادت اولنوروانكله
اكا انقياد اولنور وشرع ودين جديد ايله رسولك بعثى قتنده بو دين دخى منسوخ اولور والله قتنده دخى آنك
اعتبارى بوقدر واسطهٔ رسول ايله مقرر اولان دين شرع جديد ايله مبعوث اولان رسولك بعثى ايله منسوخ
اولديغى كبى) (فالدين الذى عند الله هو الذى اصطفاه الله واعطاه الرتبة العلية على دين الخلق فقال تعالى
(ووصى بها ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى ان الله اصطفى لكم الدين فلا تموتن الا وانتم مسلمون اى منقادون اليه)
پس عند الله اولان دين شول ديندركه الله تعالى انى اصطفا ايتدى ودين خلق اوزره اكا رتبهٔ عليهيى اعطا
ايتدى زيرا دين الهينك وجودى قتنده دين خلقك حكمى واعتبارى يوقدر * پس الله تعالى) (ووصى بها
ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى ان الله اصطفى لكم الدين فلا تموتن الا وانتم مسلمون) (ديدى يعنى بو دينه ظاهرا
وباطنا منقاد اولديغكز حالده پس دين الله تعالىيه انقياددر) (وجاء الدين بالالف واللام للتعريف والعهد
فهو دين معلوم معروف وهو قوله تعالى ان الدين عند الله الاسلام وهو الانقياد فالدين عبارة عن انقيادك
(ولفظ دين الف ايله ولام ايله تعريف وعهد ايچون كلدى * پس دين معلوم ومعروف اولان ديندر واول دين معلوم
الله تعالينك ان الدين عند الله الاسلام قولندن مراد اولان ديندر واسلام انقياددر * پس دين سنك انقيادكدن
عبارتدر يعنى دين عبد طرفندن انقياددر وضع مشروعهدر) (والدين من عند الله هو الشرع الذى انقدت
انت اليه) ومن عند الله اولان دين شول شرعدركه سن اكا منقاد اولدك يعنى دين اسلامدن عبارت اولدقده
اسلام دخى انقياددر * پس دين انقياددن عبارت اولور وشلك بوقدركه انقياد عبد طرفندندر * پس عبد
طرفندن دين انقياددر ومن عند الله اول دين شول شرعدركه عبد اكا منقاد اولور) (فالدين الانقياد والناموس
هو الشرع الذى شرعه الله تعالى فمن اتصف بالانقياد لما شرعه الله له فذلك الذى قام بالدين واقامه اى
انشاءه كما يقيم الصلوة فالعبد هو المنشى للدين والحق هو الواضع للاحكام فالانقياد عين فعلك فالدين من فعلك
فما سعدت الا بما كان منك) پس دين عبد طرفندن انقياددر وناموس شول شرعدركه الله تعالى انى شرع ايتدى
پس شول كمسنهكه الله تعالى اكا شرع ايتديكى شيئه انقياد ايله متصف اولدى پس اول شول كمسنهدركه
دين ايله قائم اولدى ودخى دينى اقامت ايتدى يعنى دينى انشا ايتدى نته كيم عبد صلوتى اقامت ايدر يعنى انشا
ايدر پس عبد دينى منشيدر وحق احكام شرعيهيى واضعدر * پس انقياد سنك فعلكك عينيدر پس دين
سنك فعلكدندر پس سن مسعود اولمدك الا سندن اولان شيئله يعنى فعلك اولان انقياد ايله زيرا وقتا كيم دين
انقياد اولديسه وانقياد سنك فعلك اولديسه دينك فاعلى ومنشئى سن اولورسن زيرا سعادت سنك صفتكدر
وسنكيچون حاصله اولان صفت واقعه اولمز الا سنك فعلكدن پس سنك سعادتك سنك فعلكدندر زيرا هر فعل
اختيارى البته نفس فاعلده بر اثر ايراث ايدر * پس سن حقك آنك اوامرينه انقياد ايتسك تحقيق اكا اطاعت
ايدرسن وحقك اكا اطاعت ايتسك اولدخى سكا اطاعت ايدر وسنك كمالكى سكا افاده ايدر كما قال انا جليس
من ذكرنى وانيس من شكرنى ومطيع من اطاعنى) (فكما اثبت السعادة لك ما كان فعلك كذلك ما اثبت الاسماء
الالهية الا افعاله وهى انت وهى المحدثات فباثاره سمى الها وباثارك سميت سعيدا) (پس نته كيم سنكيچون
سعادتى اثبات ايتدى شول شئ كه سنك فعلك اولدى كذلك اسماء الهيهيى اثبات ايتمدى الا اللهك افعالى وآنك
افعالى سنسن وآنك افعالى محدثاتدر پس الله تعالى آثارى ايله اله تسميه اولندى وسن دخى آثارك ايله سعيد تسميه
اولندك يعنى نته كيم سنكيچون سعادتى سنك فعلك اولان انقياد اثبات ايتديسه كذلك اسماء الهيهيى الله ايچون
اثبات ايتمدى الا آنك افعالى زيرا اسماء الهيه ذات احديتده مندمجهدر ظاهر دكلدر والله ايچون ثابته دكلدر
الا هر براسمك كمالى وفعلى برمظهرده ظاهر اولدقده مظاهرده ظاهره اولان افعالدن هر برفعله مخصوص
اولان اسم ايله الله تعالى مسمى اولور * پس اسما افعال وآثار ايله ثابته اولور يعنى اول اسما ايله اللهك مسمى
اولمسى واول اسمانك الله ايچون ثابته اولمسى افعال ايله درنته كيم اسما افعالك ظهورينه مباديدر والله افعالى
سنسن وآنك افعالى محدثاتدر بو تقدير اوزره موضعينده هى ضميرى افعاله راجع اولور وهى المحدثات قولى

وهى انت قولندن بدل اولمق جائزدر وعطف بيان اولمق دخى جائزدر وضمير اول اسمايه وضمير ثانى افعاله عايد
اولمق دخى جائزدر يعنى اللهك اسماسى سنسن يعنى اعيان ثابته در وآنك افعالى محدثاتدر وضمير اول افعاله
وضمير ثانى انت ايله مخاطبه اولان اعيان وجوديه يه ارجاع اولنمق جائزدر يعنى اللهك افعالى اعيان وجوديه در
واعيان وجوديه محدثاتدر * پس الله تعالى اثار وافعال اولان محدثات سببيله اله تسميه اولنور زيرا مألوه
ومربوب ومخلوق ايله الوهيت وربوبيت وخالقيت صفتيله الله ظاهر اولوب اله ورب وخالق ايله تسميه اولنور
وسندخى آثار وافعالك سببيله عبد سعيد تسميه اولندك پس سعادت اوامر ونواهئ الهيه يه انقياد وتسليم
ورضا كبى اولان انقياد ده در وشقاوت عدم انقياد ده در زيرا تحنكم سن حقك امرينه منقاد اولسك پس حقه
اطاعت ايدرسن وهر تحنكم اوامر ونواهيده حقه اطاعت ايتسك حق دخى سنك سؤالك اجابتندن سكا اطاعت
ايدر پس حق سكا اجابت ايتمز الا سنك اكا اجابت ايتديكك شيئله پس سنى اسعاد ايتمدى الا سنك افعالك وبوندن
اعظم سعادت اولورمى كه دينك احداث وانشاسنده حق سنى اشتراك ايليه ولكن انسان ايچون سعادت عظمى
اول حينده تصور اولنور كه انسان جميع اسماء الهيه يى جامع اولوب صورت الهيه يه مظهر اوله پس (ان الدين
عند الله الاسلام) خواهى اوزره دينلدن مراد ظاهرا وباطنا السنهٔ رسل اوزره وارده اولان اوامر الهيه يه
تسليم وانقياد دنصكره مشيت وارادت الهيه اوامرى وقضا وقدر حكمى جرياننه منقاد اولوب ومظاهر اشيادن
برمظهرده حقدن اعراض ايتميوب حقى كندى امرينه بصير وناظر وشهيد وحاضر مشاهده ايده وامرنى اكا
تفويض وتسليم ايليه پس بودين ايله سعادت عظمايه واصل اولور واما بونك مادونى اولان سعادت انقياد
حسبيله در وكذلك اوامر الهى يه اول امرده انقياد عظمايى منتج اولمغله انقياد سعادت عظمادر) (فانزلك
تعالى وفى نسخة فانزلك الله منزلته اذ اقمت الدين وانقدت الى ما شرعه لك) (پس الله تعالى سنى كندى نفسى
منزله سنه انزال ايلدى تحنكم سن دينى اقامت ايتسك ودخى الله سكا شرع ايتديكى شيئه سن منقاد اولسك
يعنى دين اقامتنده وحقك الوهيت ايله ظاهر اولان كمالى اثار وافعال ايله متحقق اولمقده حق سنى كندى نفسى
منزله سنه انزال ايلدى دينى اقامت ايدوب انشا ايتديكك حينده وسكا شرع ايتديكى احكام واوامره انقياد
ايتديكك سنك سعادت آثارك ايله حاصل اولمقده ويا خود سنى كندى نفسى منزله سنه انزال ايلدى سنك فعلك
اولان دينى كندى نفسنه اضافه ايتديكى حيثيتله نته كيم (ان الدين عند الله الاسلام) ديدى يعنى عند الله
معتبر اولان دين اسلامدر واسلام انقياددر * پس سنك انقيادك اولان دينى كندى نفسنه اضافت ايتدى الا الله
الدين الخالص قولنده ودخى سنى كندى نفسى منزله سنه انزال ايتدى سكا شرع ايتديكى شيئه سن منقاد
اولديغكده ودينى اقامت ايدوب انشا ايتديكك حينده سنك سعادتك اثر وفعلك اولان دينك ايله حاصل اولديغى
كبى كذلك حق تعالى سنى خلق ايدوب سن آندن طلب ايتديكك شيئى اول سكا اعطا ايتمكله سكا مطيع
ومنقاد اولور وآنك الوهيتى آنك فعلى اولان سنك وجودكله متحققه اولور واسماسيله ثابته اولور) (وسأبسط
فى ذلك ان شاء الله تعالى ما تقع به الفائدة بعد ان نبين الدين الذى عند الخلق الذى اعتبره الله) (وعن قريب
ان شاء الله تعالى دينده بن بسط ايدرم شول قولى كه آنكله فائده واقع اوله خلق قتنده اولان دينى بيان
ايتديكمزدنصكره كه اول دينى الله تعالى اعتبار ايلدى) (فالدين كله لله) (پس دينك كليسى اللهه مخصوصدر
اللهك شرعى اعتبار اولنسون وكرك خلقك صنعى اعتبار اولنسونكه اللهك قتنده معتبردر زيرا اول احكامك
وضعى الله تعالى يه مخصوصدر پس انقيادك كليسى دخى الله تعالى يه مخصوصدر) (وكله منك لا منه الا بحكم
الاصالة) (ودينك كليسى سندندر اللهدن دكلدر الا اصالت حكمى ايله زيرا انقياد سندندر اللهدن دكلدر وشرع
دخى سندندر سنك استعدادك طلبيله وضع اولندى واصالت حكميله اللهدن اولديغى بودر زيرا فعلك اصلى
وافاضه سى حقدندر مظاهردن دكلدر الا مظاهر انى استعدادات خاصه ايله حقدن طلب ايدوب انلردن ظهور
ايتمكله انلره اسناد اولنور * پس اللهه منقاد اولان كرك من عند الله صورت اجمالدن مأمور اولديغى شيئه
انقياد ايتسون وكرك خلق قتندن صورت تفصيلدن مأمور اولديغى شيئه انقياد ايتسون اول انقياد اصلده
اللهدندر والله ايچوندر) (فالدين كله لله) (پس انقياد دخى حقكدر پس شيخ رضى الله عنه خلق قتنده اولان
دينك بيانته شروع ايتدى) (قال الله تعالى ورهبانية ابتدعوها) (الله تعالى ورهبانية ابتدعوها ديدى

پس دين خلق الله تعالينك بو قولندن اخذ اولندى رهبانية يعنى عقلا وحكمادن رياضات شاقه اربابى ايچون
مجعوله اولان اديان كه صفاى باطن ايله وذوق روحانى ايله آنلر اول اديانى ابتداع واختراع ايتديلر يعنى وقتا كيم
كنديلرك عبوديتى مقامن وحقك ربوبيتى مقامن بواطن نقيه دن لامعه اولان انوار ايله وقلوب صافيه دن لايحه
اولان اقمار ايله مشاهده ايتديلرسه پس ربك نعمته كه آنلرى خلق ايدوب آنلره هدايت ايلدى شكردن اوترى
كندى نفسلرينه عبوديت ايله تكليف ايتديلر يا كندى نفسلرى ايله ويا صفاى باطنلرينك مقتضاسى اولان
واردات قدسيه نك الهامى ايله وهر بريسى كندى مشرب خاصى اوزره بر طريقت خاصه وشريعت مخصوصه
اختراع ايتديكه آنكله حقه عبادت ايليه) (وهى النواميس الحكمية التى لم يجئ الرسول المعلوم بها فى العامة
من عند الله بالطريقة الخاصة المعلومة فى العرف) (يعنى اختراع اولنان شرايع مخصوصه شول نواميس
حكميه در يعنى حكمت ومعرفت اقتضا ايتديكى شول شرايعدر كه عامه ده معلوم اولان رسول من عند الله
آنلرى كتورمدى عرفده معلومه اولان طريقهٔ خاصه ايله يعنى عامه قتنده معلوم اولان رسول عرفده معلومه
اولان طريقهٔ نبوت ايله من عند الله آنلرى كتورمدى بو تقدير اوزره فى العامة قولى المعلوم قولنه متعلق اولور
وبالطريقة قولى لم يجئ قولنه متعلق اولور وايكيسى دخى لم يجئ قولنه متعلق اولمق جائزدر يعنى رسول معلوم
من عند الله طريقهٔ خاصه ايله كه عرفده معلومه در عامه بيننده ويا عامه حقنده آنلرى كتورمدى وبالطريقة
قولى ابتدعوها قولنه متعلق اولمق جائزدر اى اخترعوها بالطريقة الخاصة المعلومة فى عرفهم وشيخك كلامى
مشعردركه نواميس ايله اتيان اكرچه كيم عامهٔ ناس بيننده طريقت نبوت ايله اظهار معجزه ايله رسول معلوم
كلسيله اولمدى ولكن من عند الله آنلرك قلوبنه نازل اولان رسول الهام والقا ايله مقرره اولدى) (فما وافقت
الحكمة والمصلحة الظاهرة فيها اى فى تلك النواميس الحكم بالنصب الالهى فى المقصود بالوضع المشروع
الالهى) (پس وقتا كيم عقلا وحكما اختراع ايتديكى نواميسده اولان حكمت ومصلحت حكم الهى يه وضع
مشروع الهى ايله مقصودده موافقت اولديسه ووضع مشروع الهيدن مقصود اولان حكم الهى نفوس
ناقصه نك تكميل واكماليدر پس نواميسده ظاهره اولان حكمت ومصلحت نفوس ناقصه نك تكميلنده اول
حكم الهى يه موافقه اولمغله) (اعتبرها الله اعتبار ما شرعه من عنده تعالى وما كتبها الله عليهم) (الله تعالى
اول نواميسى اعتبار ايتدى كندى قتندن الله تعالى شرع ايتديكى شيئه اعتبار ايتديكى كبى وناسك كليسى
اوزره الله تعالى فرض ايتديكى عبادت اعتبارى كبى ولكن بو طريق خواصدر عوام طريقى دكلدر هر براحد
مشاق رياضته تحمل ايتمكه وطريقهٔ خاصه اوزره سلوك ايتمكه قادر دكلدر واما اهل اللهدن اهل خصوص
ايچون حكم خاص حاصلدر استعداد خاص سببيله كه عنايت اوليده الله تعالى انى آنلره هبه ايلديكه اول حكم
خاص ايله سلوك ايدرلر ورياضت ومجاهده يه طاقت كتورورلر) (ولما فتح الله بينه وبين قلوبهم باب العناية
والرحمة من حيث لا يشعرون جعل فى قلوبهم تعظيم ما شرعوه يطلبون بذلك رضوان الله على غير الطريقة
النبوية المعروفة بالتعريف الالهى) (ووقتا كيم الله تعالى كندى بينيله نواميسك شارعينى اولان حكمانك
وقومنك قلوبى بيننده عنايت ورحمت بابنى فتح ايتديسه آنلرك شعورى اولمديغى حيثيتله آنلرك شرع
ايتدكارى شيئك تعظيمنى ورعايتنى آنلرك وقومنك قلوبلرنده ايقاع ايلدى * پس اول شرع شئ مشروعه
تعظيم ورعايت ايتديلر رضوان اللهى طلب انكله ايدرلر تعريف الهى ايله معروفه اولان طريقهٔ نبويه دن
غيرى طريق اوزره واول وجه خاص طريقيدركه آنده واسطه يوقدر (فالهمها فجورها وتقويها) واول وجه
خاص طريق اوزره حق تعالى نفسه فجورى وتقوايى الهام ايدر وبو طريق تعريف الهى ايله معروفه اولان
طريقهٔ نبويه دكلدركه ادعاء نبوت ايله واظهار معجزه ايله اصحاب نواميس ظاهر اوله لر بلكه طريقهٔ نبويه اوزره
زائده اولان امور ايله كلديلر كه الله تعالى اول امورى آنلر اوزره اولا فرض ايتمدى ايدى سيئه يى حسنه ايله
دفع ايتمك كبى ونفس سختى آخره ايقاع ايتمك كبى وتقليل طعام ومنام ايله رياضت كبى وذكر اوزره مواظبت
كبى ومتصوفه نك ساير آدابى كبى كه احكام شرعيه اوزره زائده اولوب سنته موافق اولان شئ كبى اوله سنت
حسنه اوله بدعت منكره اولميه فقال (فما رعوها هؤلاء الذين شرعوها وشرعت لهم) ومقلديهم (حق رعايتها
الا ابتغاء رضوان الله) (پس الله تعالى ايتدى نواميسه رعايت ايتديلر بو حكما وعقلا كه آنلر آنلرى شرع

ایتدیلر وآنلرك عوامی وآنلره مقلد اولنلر که نوامیس آنلر ایچون مشروعه اولدی نوامیسك حق رعایتی ایله
الا رضوان اللهی ابتغادن اوتری بوتقدیر اوزره (الا ابتغاء رضوان الله) قولی استثناء مفرغ اولور فارعوها
قولندن پس بوتقدیر اوزره وبونلر ایله عمل واجب اولمز زیرا طریقت نبویه اوزره لسان رسول ونبی ایله آنلر مأمور
اولمدیلر ولکن آنلر بونلر ایله عمل ایدوب نفسلری اوزره آنلری ایجاب ورعایت ایتمکله آنلره بونلرك اجری
واصل اولور (فآتینا الذین امنوا منهم اجرهم) ولکن حکم الهیه اولان نوامیسك وجه خاص طریقی اوزره
حقدن آنلرك قلوبنه انبا اولنمغله نفسلرینه نسبتله عمل آنلر اوزره واجب اولور وبو تفسیر معنی اعتباریله در
والا آیتده استثنا منقطعدر فیکون التقدیر ما کتبناها علیهم لکنهم ابتدعوها ابتغاء رضوان الله رعوها حق
رعایتها لابتغاء رضوان الله) (ولذلك اعتقدوا) (ورضوان الله دن اوتری نوامیسه اعتقاد ایتدیلر یعنی نوامیس
حکمیه یی شارع اولنلر وآنلره مقلد اولوب نوامیس ایله عامل اولنلر اعتقاد ایتدیلر که هر کیم بونلر ایله عمل ایلسه
انکیچون رضوان الله حاصل اولور لام اعتقدوا قولنه متعلقدر) (فآتینا الذین امنوا بها منهم اجرهم وکثیر منهم
ای من هؤلاء الذین شرع فیهم) ای فی حقهم) (هذه العبادة فاسقون ای خارجون عن الانقیاد الیها والقیام بحقها
ومن لم ینقد الیها لم ینقد الیه مشروعه بما یرضیه) (حق تعالی دیرکه پس اول قومدن نوامیسه مراعی اولوب آنلره
مؤمن اولنلره بز آنلرك اجرلرن اعطا ایتدك واول انوار قدسیه وکمالات نفسیه در واول قومدن که آنلرك حقنده
بو عبارت مشروع قلندی جمع کثیر فاسقوندر یعنی بو نوامیسه انقیاددن وبونلرك حقی ایله قائم اولمقدن
خارجلردر زیرا آنلرك مقتضالری اوزره عمل ایتمدیلر وبرکسنه که بو شرایع ونوامیسه انقیاد ایتمسه بالاصاله
مشروع اولان حق اکا منقاد اولمز انی ارضا ایدجك شئ ایله زیرا آنلرك واضعلری آنلری الله وضع ایتدیلر * پس
انلره انقیاد ایتمك اللهه انقیاد ایتمکدر واللهه منقاد اولنلره الله منقاد اولور برشئ آنلره اعطا ایتمکله که انکله
آنلری ارضا ایدر وآنلره انقیاد ایتمك اللهه انقیاد ایتمکدر * پس الله تعالی دخی که فی الحقیقه اول نوامیسك
مشرعیدر اکا منقاد اولمز اکا اعطا ایتمکله انی کندیسندن ارضا ایدجك شیئی اکا اعطا ایتمکله جنت کبی
وخیر وثواب کبی که آنکله حقدن راضی اولور ومشروعه قولنده ضمیرك تذکیری دین اعتباریله در) (لکن
الامر یقتضی الانقیاد) (لکن امر الوهیت وشان ربوبیت حقدن انقیاد اقتضا ایدر یعنی عبدك طلبی اوزره اکا
اعطا ایتمك اقتضا ایدر عبد کرك منقاد اولسون وکرك مخالف اولسون پس رضوان حقی طلبدن اوتری آنلرك
مراعاتی لازمدر) (وبیانه ان المکلف اما منقاد بالموافقة واما مخالف فالموافق المطیع لا کلام فیه لبیانه واما
المخالف فانه یطلب بخلافه الحاکم علیه من الله احد امرین) (وحقك عبده انقیادینك بیانی تحقیق عبد
مکلف یا موافقت ایله حقه منقاددر ویا مخالفدر یعنی مخالفت ایله منقاددر پس موافق ومطیع اولان عبده کلام
یوقدر واضح وظاهر اولدیغندن اوتری یعنی عبد موافقك انقیادی بین وظاهردر واما عبد مخالف پس اول
خلافی سببیله کندی نفسی اوزره اللهدن احد امرین ایله حاکم اولان شیئی طلب ایدر بوتقدیر اوزره الحاکم قولی
یطلب قولنك مفعولی اولور واحد امرین قولی دخی نزع خافضیت ایله منصوب اولور والحاکم بخلافه قولنده
مفعول اولمق اوزره واحد قولی دخی یطلب قولندن مفعول اولمق اوزره منصوب اولمق جائزدر ای یطلب من الله
احد امرین بمخالفة الحاکم علیه یعنی اللهدن احد امرینی طلب ایدر کندی نفسی اوزره حاکمه مخالفتی سببیله
ولکن شیخك اصطلاحی اوزره وجه اول اوفقدر نته کیم فص عزیرده مذکوردر والحاکم قولی جر ایله بخلافه
قولنك صفتی اولمق جائزدر یعنی آنك اوزره حاکم اولان خلافی سببیله اللهدن احد امرینی طلب ایدر واحد
امرین قولی الحاکم قولندن بدل اولمق جائزدر) (اما التجاوز والعفو واما الاخذ علی ذلك ولابد من احدهما لان
الامر حق فی نفسه فعلی کل حال قد صح انقیاد الحق الی عبده لافعاله وما هو علیه من الحال فالحال هو
المؤثر) یا تجاوز ایله عفوی طلب ایدر تا کیم عفو ایله غفور اسمنك کمالی وحکمی آنده ظاهر اوله ویا خود
بو مخالفت اوزره اخذی طلب ایدر تا کیم اسم منتقم ایله اسم قهارك حکمی وکمالی آنده ظاهر اوله وعفو ایله
تجاوز اولان امرینده برینسنك اولمسندن لابددر زیرا امر نفسنده صادقدر * پس هر حال اوزره حقك عبده
انقیادی صحیح اولدی عبدك افعالندن اوتری ودخی شول شیئدن اوتری که عبد حالدن انك اوزره در یعنی
عبدك افعالندن وحالندن اوتری حقك عبده انقیادی صحیح اولدی * پس حقك عبده انقیادندن مؤثر اولان

حالدر

حالدر یعنی عبدك حقه منقاد اولوب حقدن انی ارضا ایدجك شیئی طلب ایتسون وکرك اکا مخالف اولوب
یا تجاوز ایله عفوی طلب ایتسون ویاخود مؤاخذه بونی طلب ایتسون عبدك افعالندن اوتری که عبد آنك
اوزره در * حقك عبده انقیادی صحیح اولدی وانقیادده مؤثر اولان حال اولدی زیرا حق طرفندن امر اعطا
عبدك استحقاقی اوزره جاریدر پس عبد اوزره اللهدن جاری اولمز الا عبدك حالی اقتضا ایتدیکی شئ حسبیله که
عبدك حقیدر پس اکر عبد حقه منقاد ایسه جزاء وفاق ایله حق دخی اکا منقاد اولور واکر اکا مخالف ایسه
ومخالفتی اقتضا ایدن عفو وغفور کبی بعض اسما احکامنك ظهوری ایسه که عبدك حالی آنلرك آنده ظهورن
طلب ایدر * پس حق اکا عفو ومغفرتیله منقاد اولور وآنك مخالفتی طلب ایتدیکی اسم عفو وغفور ایله حق
اکا تجلی ایدر پس عبدك مخالفتی آنده کمالك زیاده ظهورینه سبب اولور * واکر عبد حالیله مؤاخذه یی طلب
ایدرسه پس حق اکا قهر وانتقام ایله منقاد اولور واسم منتقم وقهار ایله اکا تجلی ایدر پس انك حالی ترقی اقتضا
ایتمز بلکه قهر وانتقام اقتضا ایدر پس عبدك حالی مؤثردر حق طرفندن حکم خاصی جاذبدر پس عبدك
حقه طاعت ایله انقیادی عبدك حقه موافقتندن عبارتدر وحقك انقیادی عبدك حالی جزادن اقتضا ایتدیکی
شیئله حقك عبده موافقتندن عبارتدر) (فمن هنا کان الدین جزاء ای معاوضة بما یسر او بما لا یسر فبما یسر
رضی الله عنهم ورضوا عنه هذا جزاء بما یسر ومن یظلم منکم نذقه عذابا کبیرا هذا جزاء بما لا یسر وتجاوز عن
سیئاتهم هذا جزاء فصح ان الدین هو الجزاء وکما ان الدین هو الاسلام والاسلام هو عین الانقیاد فقد انقاد
الی ما یسر والی ما لا یسر وهو الجزاء وهذا لسان الظاهر فی هذا الباب) (پس بو مقامدن یعنی عبدك افعالندن
اولان مقامندن دین جزا اولدی یعنی مسرور اوله جق شیئله ومسرور اولمیه جق شیئله معاوضه اولدی
حالك اقتضاسی حسبیله پس بما یسر ایله معاوضه رضی الله تعالی عنهم ورضوا عنه قولیدر یعنی اللهك انلردن
رضاسی وآنلرك اللهدن رضاسیدر * بو بما یسر ایله جزادر که طبیعته ملایمدر الله تعالی یه طاعت ایله منقاد اولان
کسنه یه الله تعالی اکا اندن واندن اکا رضوانیله تجلی ایدر (ومن یظلم منکم نذقه عذابا کبیرا) یعنی سزدن شول
کسنه که ظلم ایلسه بز اکا عذاب کبیری طاتدیریرز دیدی وبو بما لا یسر ایله جزادر که طبیعه ملایم دکلدر (وتجاوز
عن سیئاتهم) دیدی یعنی بز آنلرك سیئاتلرندن تجاوز ایدرز وبو جزادر ملایم وغیر ملایم ایله مقید دکلدر پس
صحیح اولدیکه دین جزادر یعنی معاوضه در عبدك مقتضای حالی اوزره ونته کیم دین اسلامدر واسلام خود
عین انقیاددر پس حق عبده مسرور ویرجك سیئه یی منقاد اولدی وعبدك حالی حسبیله
اکا انقیاد جزادر وبو باب دن لسان ظاهردر یعنی عبدك مقتضای حالی اوزره طبیعته ملایم وغیر ملایم شیئله جزا
ایتمك لسان ظاهردر جزا بابنده زیرا عبدك فعلی وحالی حسبیله حق اکا جزا ایدر ویاخود دین جزا اولمق وحقدن
عبده انقیاد معناسنه اولمق لسان ظاهردر اکا انقیاد ایدر) (واما سره وباطنه فانه تجلی من مرآة وجود الحق
فلا یعود علی الممکنات من الحق الا ما تعطیه ذواتهم فی احوالها فان لهم فی کل حال صورة فتختلف صورهم
لاختلاف احوالهم فیختلف التجلی لاختلاف الحال فیقع الاثر فی العبد بحسب ما یکون) (واما بولسانك
ویاخود دینك سری وباطنی پس تحقیق عبد وجود حق مرآتندن بر تجلیدر * پس ممکنات اوزره حقدن عائد اولمز
الا ممکناتك ذواتی احواللرنده متحول اولدیغی حالده حقه نه اعطا ایدرلرسه پس حق ممکناته انکله تجلی ایدوب انی
اعطا ایدر زیرا تحقیق ممکنات ایچون هر حالده بر صورت حاصله در پس ممکناتك صوری مختلفه در احواللری
اختلافندن اوتری پس دخی مختلف اولور حالك اختلافندن اوتری پس حق طرفندن عبده اثر واقع اولور
عبدنه حسبیله موجود اولورسه یعنی عبدك حسبی اوزره تجلی واقع اولور (امدی) شویله معلوم اوله که حق تعالی
اسماسیله اعیان ثابته مرآیاسنده ظاهر اولور واعیان ثابته وجود حق مرآتنده ظاهره اولور * پس حقله
اعیاندن هر بری آخره مرآت اولور پس حق اعیانه مرآت اولدقده عبد عین ثابتهسی اعتباریله وجود حق
مرآتنده بر تجلیدر که اسم دیاندن عین ممکنه حسبیله ظاهردر پس حقك عبدینه انقیادی آنك طبیعته ملایم
اولان شئ ایله اسم دیانك تجلیسیدر که انی حقدن استجلا واستدعا ایلدی وعبد غیرینه حقك انقیادی عبدك
شول حالی موجبیله درکه عبد آنك اوزره در * پس حق طرفندن جزا اعیانك حقه اعطا ایتدیکی شئ حسبیله در
مرآت وجود حقده متجلیه اولان صورت اقتضاسیله در پس اعیان احوالیله حقی مکلفه درکه آنلره

تكليف ايليه احوالدن شول شيئله كه آنلر آنك اوزره درلر ودخی آنلره اول احوال ايله جزا ايليه پس جزا حالنده
ممكنات اوزره حقدن عايد اولمز الا شول جزا كه ممكناتك ذواتی احواللرنده انی اقتضا ايتدی وحقه انی اعطا
ايتديلركه حق انكله آنلره جزا ايليه پس اعيانندر اعيان ايچون حاصل اولان واعيان اوزره وارد اولان شیء
حقدن تجليدر واعطاء وجوددر اول احوال ذاتيه سی صورينه زيرا آنلر ايچون هر حالده صورت خاصه
حاصله دركه اول حال انی اقتضا ايدر واعيانك احوالی مختلفه در پس صورلری دخی مختلفه اولور احواللری
اختلافندن اوتری پس تجلی مختلف اولور متجلی له اولان اعيانك احوالی اختلافيله پس عبدده اثر عبدك حالی
حسبيله واقع اولور (فما اعطاه الخير سواه ولا اعطاه ضد الخير غيره بل هو منعم ذاته ومعذبها فلا يذمن الا نفسه
ولا يحمدن الا نفسه فلله الحجة البالغة فی علمه بهم اذ العلم يتبع المعلوم) (پس عبده خيری اعطا ايتمدی عبد حاليله
انی طلب ايتدكده اندن غيری وضد خيری دخی اكا اعطا ايتمدی حاليله انی طلب ايتدكده كندی نفسندن غيری
بلكه عبد كندی ذاتی منعمدر ودخی انی معذبدر * پس جزاء غير ملايمك وعذابك اصابتی قتنده عبد كندی
نفسندن غيری براحدی ذم ايتمسون وجزاء ملايمك وثوابك اصابتی قتنده عبد كندی نفسندن غيری براحدی
حمد ايتمسون پس الله ايچون حجت بالغه ثابته در اللهك آنلره علمنده زيرا علم معلومه تابعدر * پس حق آنلر ايله
معامله ايتمز الا علم الهيده آنلرك ثبوتی وصورتلرينك انده ارتسامی حسبيله وعلم معلومه تابعدر * پس اكر خير
واكر ضد خيردر كندی نفسلرندندر وبو سردن تحقق اولديكه ملايم ايله وغير ملايم ايله تجلی عبدك
احوالی مقتضياتندندر) (ثم السر الذی فوق هذا فی مثل هذه المسئلة ان الممكنات علی اصلها من العدم
وليس وجود الا وجود الحق بصور احوال ما هی عليه الممكنات فی انفسها واعيانها) (اندنصكره شول سركه
بوسر اولك فوقندهدر بو مسئله مثلنده تحقيق ممكنات عدمدن اولان آنلرك اصلی اوزره ثابته دريعنی عدميت
اوزره ثابته در وحقك وجودندن غيری وجود يوقدركه متعيندر شول شيئك احوالی صوری ايله ممكنات
انفسنده واعيانده اول شیء اوزره ثابته در * پس حق ممكنات معدومه نك احوال معدومه سی صوريله
متلبس اولوب احوال معدومه حسبيله ظاهر اولدی * پس ممكناتك احوالی صورنده ظاهر اولان حقك
وجوديدر وممكنات عدميه اصليه اوزره ثابته در هی ضميری ممكنات مذكوره يه راجعدر وممكنات ضميردن
بدلدر وياخود ضمير مبهمدر وممكنات انی تفسير ايدر * ای بصور احوال الذی عليه الممكنات فی انفسها واعيانها
من الامر وبو سر سر قدردر) (فقد علمت من يلتذ ومن يتألم) (پس تحقيق سن سر مذكوری عالم اولسك تحقيق
عالم اولورسنكه صور احوال ممكناتده ملتذ اولان كيمدر ومتألم اولان كيمدر يعنی صور احوال ممكناتده تجليات
الهيه ايله متعين اولوب ملتذ اولان ومتألم اولان حقدر ولكن التذاذ ايله تألم صفات كونيه دندر آنلرك حقه
اسنادی احد وجهيندن اوتريدر بر وجه بودركه مقام تنزلده حقك صفات كونيه سيله اتصافيدر مكر واستهزا
وكيد كبی وبر وجه دخی بودركه كونك وصفات كونيه نك حقه رجوعيدر واما احديت اعتباريله صفاتك
كايسی انده مستهلكه در انده التذاذ وتألم يوقدر) (وما يعقب كل حال من الاحوال) (من قولنه معطوفدر
يعنی سن عالم اولورسن نه شيدر احوالدن بر حالی اعقاب ايدن واحوالدن هر بر حالی اعقاب ايدن حقك
بر صورتده تجليسيدركه حال اول صورتی اقتضا ايدر وكل قولی مفعول اولمق اوزره منصوبدر ويعقب قولنده
فاعل ضميری مايه راجعدر (به) ای سبب كون الجزاء عقيب الحال) (يسمی عقوبة وعقابا وهو سائغ فی الخير
والشر غير ان العرف سماه فی الخير ثوابا وفی الشر عقابا) (يعنی جزا حالك عقيبی اولمغله جزا عقوبت وعقاب ايله
تسميه اولندی وعقاب خير ايله شرده بحسب اللغه جائزدر الا بوقدر واردركه عرف شرعی خيرده جزايه ثواب
وشرده جزايه عقاب تسميه ايتدی) (ولهذا) (وفی بعض النسخ وبهذا) (يسمی او يشرح الدين بالعادة لانه عاد
عليه ما يقتضيه ويطلبه حاله فالدين العادة) (يعنی هر حالده كه انی حال آخر اعقاب ايدر حال آخر انك جزاسی
اولديغندن اوتری جزا اولان دين عادت ايله تسميه اولندی وياخود عادت ايله شرح اولندی زيرا شان بودركه
عبد اوزره عودت ايتدی جزادن آنك حالی اقتضا ايتديكی وطلب ايتديكی شیء پس دين عادتدر) (قال الشاعر
(كدينك من ام الحويرث قبلها) ای عادتك وشاعر كدينك من ام الحويرث قبلها ديدی يعنی سنك عادتك
ديمكدر بونده شاعر دينی استعمال ايتدی وعادت مراد ايدندی وجه مذكوری ملاحظه ايتديكندن اوتری

(ومعقول من العادة ان يعود الامر بعينه الی حاله وهذا ای العود بعينه ليس ثمة فان العادة تكرار) وعقلا عادتدن
مفهوم اولان بر امرك بعينه كندی حالنه عود ايدر وبعينه عود دينده يوقدر اقتضا ايتديكی جزانك قتنده زيرا
عادت تكراردر يعنی عادت امر سابقك بعينه تكراريدر وحال بوكه وجودده تكرار يوقدر فكيف كه جزاده تكرار
واقع اوله بلكه بر حال حال اولی اعقاب ايدر حال اول اقتضا ايتديكی شیء حسبيله يعنی دينده حقيقتده تكرار
يوقدر زيرا دين اولان تجلی يی مقتضيه اولان حالت اولی اصلا عودت ايتمدی بلكه تجلی اول حالت صورتيله متعين
اولدی وحال بوكه تجليده تكرار يوقدر وكذلك حالتده دخی تكرار يوقدر ولكن تجلی اول حالت حسبيله متجدد
اولدی * پس تجلی اول حالتك مثلی اولدی عينی اولمدی پس اصلا عادت اولمدی ولكن تجلينك حالت عينيه سی
عين ثابته ايچون اولان حالت غيبيه سنه مشابه اولمغله اول حالت عادت ايله تسميه اولندی انكيچون) (لكن
العادة حقيقة معقولة والتشابه فی الصور موجود) قوليله بيان اولندیكه اول حالت فی الحقيقه عادت دكلدر يعنی
ديمك اولورلكن عادت حقيقه معقوله در وتشابه اول حقيقتك اشخاصی صورنده موجوده در پس صور اعتباريله
تشابهی عادت توهم ايتديلر ولكن عادت دكلدر لكن استدراكدر وهذا ليس ثمة قولندن وبوندن غرض دينده
توجه ايله عود متحقق اولور وبو توجه ايله متحقق اولمز (فنحن نعلم ان زيدا عين عمرو فی الانسانية وما عادت الانسانية
اذ لو عادت تكثرت وهی حقيقة واحدة والواحد لا يتكثر فی نفسه ونعلم ان زيدا ليس عين عمرو فی الشخصية
فشخص زيد ليس شخص عمرو مع تحقيق وجود الشخصية فی الاثنين فنقول فی الحس عادت لهذا الشبه ونقول
فی الحكم الصحيح لم تعد) (پس بز عالم ايزكه تحقيق زيد عمرك عينيدر انسانيتده وانسانيت عائد اولمدی زيرا عائد
اوليدی تكثر ايدردی وحال بوكه انسانيت حقيقت واحده در وحال بوكه واحد كندی نفسنده متكثر اولمز
وبز دخی عالم ايزكه تحقيق زيد شخصيتده عمرك عينی دكلدر شخصيت وجودينك اثنينده تحقيقيله شول شيئله
شخصيت انكله شخصيتدر يعنی شخصيه شخصيه اولديغی حيثيتله زيد ايله عمروده متحقق ايكن زيدك شخصی
عمرك شخصی دكلدر پس بو شبهه دن اوتری بز ديرز حسده انسانيت عائده اولدی زيرا حقيقت واحده اولان
انسانيتك اشخاصی صورنده تشابه موجوددر پس عود شبه اعتباريله در وحكم صحيحده بز ديرزكه عادت عائده
اولمدی زيرا انسانيت حقيقت واحده در تكثر اشخاص ايله متكثر دكلدر بلكه متكثر اولان انسانيت حقيقتنك
صوريدر وصور اشخاص امثالدر پس مثليه اشخاص بيننده متحققه اولور پس حال ثانی حسده حال اولك مثلی
اولديغی حيثيتله اكا عود اطلاق اولنور واما حال ثانی حال اولك غيری اولديغی حيثيتله اكا عود اطلاق اولنمز
زيرا حال ثانی حال اولك مغايريدر (فما ثمة عادة بوجه وثمة عادة بوجه) پس بر وجه ايله انسانيتده عادت يوقدر
يعنی حقيقت جهتيله وبر وجه ايله دينده عادت يوقدر زيرا امر بعينه عود ايتمز وبر وجه ايله انده عادت واردر زيرا
حال اول حال ثانی يی اقتضا ايدر وياخود انسانيتده عادت واردر يعنی حسده اشخاص متماثله جهتيله ولكن
وقتا كيم عود جزا اوزره مرتب اولديسه شيخ رضی الله عنه ذكر ايتديكی عودك تحققنی وعدم تحققنی جزانك اثباتنه
وعدم اثباتنه تشبيه ايتمكله تأكيد ايتمك مراد ايتدی * پس ايتدی (كما ان ثمة جزاء بوجه وما ثمة بوجه
فان الجزاء ايضا حال فی الممكن من احوال الممكن) نته كيم نفس امرده بر وجه ايله جزا واردر حال اول حال ثانی يی
متكرر اولديغی حيثيتله وبر وجه ايله نفس امرده جزا يوقدر زيرا جزا كذلك ممكنك احوالندن ممكنده بر حالدر
وممكنك احوالی ظهورده متعاقبه در پس حال اول حال ثانی يی مستتبع اولديغی حيثيتله جزادر واما حال ثانی
ممكنك سائر احوالی كبی ممكن ايچون حال اولديغی حيثيتله جزا دكلدر پس بر وجه ايله بونده عادت اولور وبر وجه
ايله بونده عادت اولمز (وهذه مسئلة اغفلها علماء هذا الشان ای اغفلوا ايضاحها علی ما ينبغی لا انهم جهلوها فانها
من سر القدر المستحكم علی الخلايق) وتفصيل مذكور بر مسئله دركه بو شانك علماسی انی اغفال ايتديلر يعنی علی
ما ينبغی آنك ايضاحنی اغفال ايتديلر يعنی حق ايضاح ايله آنك ايضاحنی ترك ايتديلر يوخسه اويله دكلدركه آنلر
انی جاهل اوله لر زيرا بو مسئله خلايق اوزره مستحكم اولان قدرك سرندندر (اعدی) معلوم اوله كه وقتا كيم
دين احد معانيسی اوزره عادت اولديسه پس ظاهر اولديكه تحقيق عبد اوزره آنك حالت غيبيه ازليه سی عائده
اولدی زيرا متجلی ديان تجلينك تعيينی قتنده عبدك عين ثابته سی حالی حسبيله در پس عبد اوزره عائد اولمدی
الا حالنك مقتضاسی اولان شیء تحقيق اقتضا ايدركه حالت عائده اوليه زيرا بو تجلی يی مقتضيه اولان حالت عائده

اولمدی ودخی متکرره اولمدی بلکه تجلی اول حالنك صورتی ایله متعین اولدی بوامردن غیری یوقدر پس تجلیده تکرار یوقدر وکذلك حالتده دخی تکرار یوقدر * پس حالت عائده اولمدی ومتجدده اولمدی تجلیده اولان تعیندن غیری وهر تعین تعین آخرك مثلیدر آنك عینی دکلدر * پس اصلا عادت یوقدر زیرا حالتده تکرار یوقدر وحالت ایله متعین اولان وجودده وتعین آخرده دخی یوقدر ولکن متعینا ولدی وبر شبه ایله متشبه اولدیکه عیونده تکراره شبیه در وکأنه عین واحده یه عائده در وحال بوکه حقیقة بویله دکلدر (یقول الشارح مؤید الجندی ولا اقول بتکرار الوجود ولا عود التجلی فما فی الاصل تکرار فالبحر بحر علی ما کان من قدم ان الحوادث امواج وانهار لا یحجبنك اشکال تشا کلها عمن تشکل فیها فهی استار وذلك لان الحقیقة اذا ظهرت ظهورات غیر متناهیة وتعینت علی صور متماثلة ومتشابهة ومتشا کلة لم تکن عائدة ولا متکررة ولکن الظهورات والتعینات امثال متماثلات علی من تشکل وتعین فیها وظهر بها فما عاد شیٔ ولا تکرر) (واعلم انه کما یقال فی الطبیب انه خادم الطبیعة کذلك یقال فی الرسل والورثة انهم خادموا الامر الالهی فی العموم وهم فی نفس الامر خادموا احوال الممکنات وخدمتهم من جملة احوالهم التی هم علیها فی حال ثبوت اعیانهم فانظر ما اعجب هذا) شویله بلکه شان بودرکه نته کیم طبیب حقنده دینلورکه تحقیق اول طبیعتك خادمیدر کذلك رسل حقنده وورثه حقنده دینلورکه آنلر عمومده امر الهینك خادملریدر وحال بوکه آنلر نفس امرده احوال ممکناتك خادملری وخدمتلری انلرك جملهٔ احوالندندرکه انلر اول احوال اوزره ثابتین ایدیلر اعیانلرینك ثبوتی حالنده یعنی نته کیم ناس طبیب حقنده دیرلر که طبیب مطلقا طبیعتك خادمیدر زیرا طبیبك مطمح نظری اصلاح مزاجدر علاجی حالنده طبیعته تقویه ایتمکله ویاخود ردع ایتمکله کذلك رسل ایله ورثه حقنده که آنلر ارواح وانفسك اطباسیدر امراض واسقام نفسانیه دن علاج ایدرلر دینلورکه آنلر عموم اوزره امر الهی خادملریدر کرك امر ارادته موافق اولسون وکرك مخالف اولسون آنلر امری مبلغدر وآنلر نفس امرده اعیان ممکناتك مرسوملری تحتنده واقفلردر اعیان هر نه شیٔ اعطا ایدرسه انی اظهار ایدرلر نته کیم اطبانك مرادی اصلاح مرضیدر ولکن بعض ابدان درجهٔ اعتدالدن بعید اولوب علاجه قابل اولمغله طبیب علاج ایتدکجه آنك مرضی مشتد اولور وکذلك رسلك مرادلری دخی امر الهی ایله عموم اوزره جمیع خلقه هدایت ایدوب مرض ضلالتدن آنلری خلاص ایتمکدر ولکن هدایته قابلیتی اولمیان نفوسی رسل ایله ورثه دعوت ایدوب ارشاد ایتدکجه آنلرك ضلالتی متزائده اولور * پس اطبا ایله رسلك سعیلری ابدان ایله نفوسك صحت وهدایتلریدر ولکن صحت له هدایته قابلیتی اولان کمسنه صحیح ومهتدی اولور وقابلیتی اولمیان کمسنه نك مرضی وضلالتی زیاده اولور وبونلرك اعیان ممکناته خدمتلری آنلرك جملهٔ احوالندندرکه علم الهیده اعیانلرینك ثبوتی حالنده آنلر اول احوال اوزره ایدیلر پس شیخ رضی الله عنه بونده استعجاب ایدوب فانظر ما اعجب هذا دیدی * پس دیمك اولورکه سن نظر ایله که بو نه عجبدرکه بونلر ظاهرده امر الهی خادملری ایکن نفس امرده احوال ممکناته خادم اوله لر وخدمتلری دخی اعیانلرینك ثبوتی حالنده جملهٔ احواللرندن اوله (الا ان الخادم المطلوب هنا انما هو واقف عند مرسوم مخدومه اما بالحال او بالقول فان الطبیب انما یصح ان یقال فیه انه خادم الطبیعة لو مشی بحکم المساعدة لها فان الطبیعة قد اعطت فی جسم المریض مزاجا خاصا به سمی مریضا فلو ساعدها الطبیب من الطبیعة ایضا بانشاء مزاج آخر یخالف هذا المزاج فاذن لیس الطبیب بخادم الطبیعة) استثنا منقطعدر کلام سابقدن یعنی طبیب طبیعتك خادمیدر ورسل ایله ورثه امر الهی خادملریدر الا تحقیق بونده یعنی امر الهی ایله مطلوب اولان خادم مخدومنك مرسومی قتنده واقف اولان خادمدر یا حالله ویاخود قولله زیرا طبیب حقنده خادم طبیعتدر دینلمك صحیح اولمز الا شول وقتکه اکر طبیب طبیعته مساعدهٔ حکمی ایله مشی ایتسه زیرا طبیعت جسم مریضده بر مزاج خاصی اعطا ایتدیکه اول مزاج سببیله مریض مریض تسمیه اولندی واکر طبیب طبیعته خدمت یوزندن مساعده ایدیدی البته طبیعت سببیله نته کذلك مرضك کیتنده زیاده ایدردی ولکن طبیب طبیعتی مرضدن منع ایدر صحتی طلبدن اوتری وحال بوکه صحت دخی نته کذلك طبیعتدندر مزاج آخری انشا ایتمکله که بو مزاجه مخالف اوله پس بو تقدیر اوزره طبیب مطلقا طبیعتك خادمی دکلدر وآنك مرسومی قتنده مطلقا واقف دکلدر زیرا اکر آنك مرسومی قتنده واقف اولیدی اکا مساعد اولوردی آنك احوالندن هر حالنده ومرض دخی

آنك جملهٔ احوالندن بر حالدر زیرا طبیعت مریضك جسمنده بر مزاج خاص اعطا ایتدیکه مریض اول مزاج سببیله مریض تسمیه اولندی * پس اکر طبیب طبیعتك مطلقا مرسومی قتنده واقف اولوب جسم مریضده طبیعتك مقتضاسی اوزره اکا خدمت ایله مساعده ایدیدی مریضك مرضی اول اعطا ایتدیکی کبی ولکن طبیب جسم مریضده مرضی اعطا ایدن طبیعتی مرضدن منع ایدر جسمك صحتنی طالب اولدیغندن اوتری وحال بوکه صحت دخی کذلك طبیعتدندر بو مزاجه مخالف اولان بر مزاج اخری جسم مریضده انشا ایتمکله بانشاء قولی بردعها قولنه متعلقدر (امدی) شویله معلوم اوله که اطبانك مطلقا طبیعته ورسل ایله ورثه نك مطلقا اعیان ممکناته خدمتلرینك عدم صحتنك وجهی بودر زیرا اطبا نچه کیم شول مرضی یه علاج ایتسلرکه آنلرك مآلی هلاك اوله هر نقدر کیم مداواتده زیاده ایتسلر حال ایله ضعفی ومرضی زیاده ایدرلر وکذلك قول ایله هر نقدر مریضه امر ایتسلر آنك هلاکنه موجب اولان شیئه امر ایدرلر * پس حال وقول ایله اطبا مرض ابدان مرضی یه صحت ایراث ایتدکاری حیثیتله طبیعته مطلقا خادم اولمزلر ومرضك کیتنده زیاده ایتدکاری حیثیتله خادم اولورلر * ولکن بو خدمت آنلردن مراد دکلدر وآنلرك دخی مرادی دکلدر بلکه مرادم مریضك مزاجنی تغییر ایدوب انی مزاج صحیحه سنه تبدیل ایتمك ایدی * پس اصلاح جهتیله طبیعته خادم اولمدیلر وکذلك رسل ایله ورثه که ارواح ونفوسی احیا ایدرلر آنلرك دخی هدایته قابلیتی اولمیوب حالی ضلاله اقتضا ایدن کمسنه یه هر نقدر کیم هدایت ایله علاج ایتسلر آنك بغیی وضلالتی زیاده اولور (واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم وما اختلفوا الا من بعد ما جاءهم العلم) قولی کبی پس ممکنك عینی نیجه اقتضا ایدرسه نبی ایله وارث حال ایله آنك قتنده اوبله واقفدر وکذلك قول ایله که اکر بر نبینك مظهرندن آنك قومی لعن اقتضا ایدرسه لعن اولنورلر (لعن الذین کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود وعیسی بن مریم) قولی کبی پس امر الهی ایله ارسال رسلدن غرض اولان هدایت امری مطلقا حاصل اولمدی * پس رسل ایله ورثه مطلقا امر الهی یه خدمت ایتمدیلر الا عموما ابلاغ حیثیتیله پس شیخ رضی الله عنهك اما بالحال او بالقول قولی واقف قولنه متعلقدر ومرسوم مخدومه قولنه دخی متعلق اولق جائزدر ای الخادم واقف عند مرسوم مخدومه وذلك المرسوم اما بالحال او بالقول پس وجه مذکور اوزره طبیب طبیعته مطلقا جمیع احوالده خادم دکلدر (وانما هو خادم لها من حیث انه لا یصلح جسم المریض ولا یغیر ذلك المزاج الا بالطبیعة ایضا) (وطبیب طبیعته خادم دکلدر الا شول حیثیتله که تحقیق طبیب جسم مریضی اصلاح ایتمز واول مزاجی تغییر ایتمز الا ینه طبیعت ایله یعنی طبیب طبیعتك معاونتیله که مزاج آخری ایجاد ایتمکده اکا معاونه در جسم مریضی اصلاح ایتدیکی حیثیتله طبیعته خادمدر مطلقا خادم دکلدر) (ففی حقها یسعی من وجه خاص غیر عام) (پس طبیب طبیعت حقنده سعی ایدر وجه خاص له وجه عامله دکل یعنی طبیعت جهتیله آنك حقنده سعی ایدر طبیعتك انحرافی وتغییری جهتیله سعی ایتمز * پس وجه عام اوزره طبیب طبیعت حقنده سعی ایتمز وبو وجه ایله آنك مرسومی قتنده واقف اولمز) (لان العموم لا یصح فی مثل هذه المسئلة) (زیرا عموم بر مسئله مثلنده صحیح اولمز زیرا صحته مؤدی اولان طبیعته خدمت ایتمز ومرضه مؤدی اولان طبیعته خدمت ایتسه مرضك کمیتی زیاده اولور * پس مریضك جسمنی اصلاح ایتمکیچون طبیعته خدمت ایتمز * پس عموما طبیعته خدمت ایتمك صحیح اولمز) (فالطبیب خادم لا خادم اعنی للطبیعة) (پس طبیب طبیعته خادمدر بر وجهله یعنی اصلاح جهتیله خادم دکلدر بر وجهله یعنی افساد واهلاك اعداد جهتیله) (کذلك الرسل والورثة فی خدمة الحق) (کذلك رسل ایله ورثه دخی خدمت حقده بر وجهله خادملردر یعنی اصلاح واسعاد جهتیله ودعوت ایتمکه اولان امر الهی یه امتثال جهتیله خادم دکللردر عدیم الاستعداد اولان قومه عدم هدایت ایله یعنی رسل ایله ورثه امر الهی یه خادملردر امتی اسعاد واصلاح ایتدکاری حیثیتله وامتك حالی ایجاب ایتدیکی شیٔ اوزره مساعد اولدقلری حیثیتله خادم دکللردر زیرا آنلرك قابلیاتی حسبیله امر الهی آنلرده احوال اعطا ایتدیکه احوال آخری اعقاب ایدرکه آنلرك فسادنه مؤدیه اوله پس رسول هادی ووارث مهدی اوزره یوقدرکه امتك نفوسی اوزره متحکم اولان حال موجبیله آنك اوزره مساعد اوله بلکه اصلاحلرینه مؤدی اولان امر الهی یه مساعد اولور ونفس امرده رسل ایله ورثه احوال ممکناته خادملردر یعنی ممکناتك احوالی نفس امرده استعدادی نه اقتضا

ایدرسه آنك اظهارینه سعی ایدرلر) (والحق علی وجهین فی الحکم فی احوال المکلفین فیجری الامر من العبد
بحسب ما یقتضیه ارادة الحق ویتعلق علم الحق به علی حسب ما اعطاه المعلوم من ذاته) (وحق احوال مکلفین
حقنده حکم ایتمکده ایکی وجه اوزره در پس عبددن امردن صادر اولور حقك ارادتی اقتضا ایتدیکی شیئك
حسبی اوزره اول شیئه حقك علمی متعلق اولور شول شیء حسبیله معلوم کندی ذاتندن حقه انی اعطا ایلدی
یعنی احوال مکلفین حقنده حقك حکمی ایکی وجه اوزره در بر وجه بودرکه حق مکلفه برشیئله امر ایدرکه اول
شیئه حقك ارادتی متعلق اولور حقك علمی اول شیئی اقتضا حسبیله که اول مأموربه اولان شیئك وقوعنه
ارادت الهیه تعلق ایتدی وعین مأمورده انی اقتضا ایدر وبو امر ارادیدر وبو امره رسول ایله وارث خادمدر
زیرا ارادته موافق اولمغله واقعدر وبر وجه دخی بودرکه حق مکلفه برشیئله امر ایدرکه مأموربه اولان شیئك
وقوعنه ارادت الهیه تعلق ایتمدی وعین مأمورده انی اقتضا ایتز وبو امر تکلیفیدر پس اکر رسول ایله ورثه
امر الهی ایله عبد مکلفه بر امر ایله حکم ایتسه لرکه اول عبددن اول امرك صدورینه ارادت الهیه تعلق ایتمش
اوله * پس حقك ارادتی اقتضا ایتدیکی شیء حسبیله اول امر عبددن صادر اولورکه پس بو اعتبار اوزره رسل ایله
ورثه امر الهی یه خادم اولورلر وجهین اوزره بر وجه بودرکه امر تکلیفی یه خادم اولورلر ابلاغ حیثیتیله وبر وجه
دخی بودرکه امر الهی یه خادم اولورلر اول عبددن اکر اول امرك صدورینه ارادت الهیه تعلق ایدوب ظاهرده
اول امرك صدوری آنلرك دعوتنه متوقف اولدیسه پس آنلردن دعوتك وجودی قتنده وجهین ایله آنلر خادم
اولورلر واکر اول شیئك عبددن صدورینه ارادت الهیه تعلق ایتمدیسه آنك نقیضنه تعلق ایتدیسه پس رسول
ایله وارثك امرینه مخالف ارادت الهیه نك مقتضاسی اوزره عبددن امر صادر اولدقده رسول ایله وارث امر
الهی یه امتثال ایدوب امر تکلیفی یی ابلاغ ایتمکله خادم اولورلر (وما علی الرسول الا البلاغ) ووجهین ایله خادم
اولمزلر وبر وجه بودرکه مأموربه اولان شیئك عدم وقوعیدر زیرا امردن مراد برشیئك وقوعی ایدی * پس اول
شیئك عدم وقوعی سببیله خدمت واقعه اولمز وبر وجه دخی بودرکه اول امر مخالفك عبددن وقوعنه ارادت
الهیه متعلق اولدقده رسول ایله وارث آنك خلافی اوزره سعی ایتمکله اول امر ارادی یه خادم اولمزلر پس عبددن
امر صادر اولمز الا شول شیء حسبیله که ارادت حق آنی اقتضا ایدر وارادت حق اول شیئه متعلقه اولمز الا علم
حقده آنك تعینی وعلمك اکا تعلقی حسبیله وعلم حق دخی اکا متعلق اولمز الا معلوم کندی ذاتندن حقه نه
اعطا ایدرسه آنك حسبی اوزره متعلق اولور) (فما ظهر الا بصورته) (پس شیء معلوم ظاهر اولمدی الا صورت
علمیه سیله که آنك اوزره حضرت علمیده ثابت ایدی) (فالرسول والوارث خادم الامر الالهی بالارادة
لا خادم الارادة) (پس بو تقدیر اوزره رسول ایله وارث اراده ایله امر الهی یه خادمدر یعنی اکا وارد اولان
امر الهی یه خادمدر مأموربه اولان شیئك وقوعنه ارادتك تعلقی سببیله مطلقا ارادته خادم دکلدر زیرا ارادت
معلومه تابعه در پس ارادت امر ظاهرك خلافنه متعلقه اولدقده اکر ارادته خادم اولورسه امر ظاهره مخالفت
ایدر زیرا ارادت امر ظاهره مخالف اولان شیئه متعلقه اولدی * پس امر الهی یه خادم اولمز واکر امر ظاهره
خادم اولورسه ارادته خادم اولمز * پس رسول ایله وارث اکر ارادته خادم اولیدی وارادت برشیئك ضررینه متعلقه
اولیدی * پس ارادتك خدمتی قتنده اول شیئك ضررینه سعی ایدردی وحال بوکه رسول ایله وارث براحده ضرر
ویره جك شیئه مساعد دکلدر وبر احدك ضررینه ساعی دکلدر زیرا هدایت ورحمت ایله مبعوثدر * پس خیر ایله
شردن واقع اولان شیئك کایسی ارادت حقله در * پس اکر مطلقا ارادته خادم اولیدی براحد اوزرندن آنك
فعل قبیحنی رد ایتمزدی زیرا فعل قبیحی ارادته متوقفدر) (فهو یرد علیه طلبا لسعادة المکلف) (پس رسول ایله
وارث امر الهی اوزره امر الهی ایله رد اولنور مکلفك سعادتنی طلبدن اوتری یعنی ارادت الهیه عبد مکلفك
شقاوتنه متعلقه اولدقده امر الهی ایله عبد مکلفینی دعوت ایدن رسول عبد مکلفك سعادتنی طالب اولمغله
امر دعوتده مبالغه ایتمکله اول امردن امر آخره رد اولنور وروا که امر آخر نزول ایدر یا انی نهی ایدر ویا عتاب ایدر
نته کیم رسول علیه السلام امر آخره رد اولنوب انك لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء وما علیك
الا البلاغ) قولیله خطاب اولنوب (فلعلك باخع نفسك علی آثارهم ان لم یؤمنوا بهذا الحدیث اسفا ولا تطع من
اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه وکان امره فرطا) قولیله عتاب اولنوب نهی اولندی بو تقدیر اوزره یرد قولی

مفعول ایچون مبنی اولور ودخی فاعل ایچون مبنی اولمق جائزدر * پس علیه ضمیری محذوف اولان مکلفه
راجع اولورکه المکلف قولی اکا دلالت ایدر وبه ضمیری امر الهی یه راجع اولور وجائزدرکه یرد تخفیف ایله اوله
وفاعل ضمیری امر الهی یه راجع اوله وعلیه وبه ضمیری عبده راجع اوله یعنی دیمك اولور * پس رسول ایله
وارث عبد مکلف اوزره امر الهی ایله رد ایدر آندن فعل قبیح صادر اولدقده وآندن دفع ایدر اکا ضرر ایده جك
شیء آنك سعادتن طالب اولدیغندن اوتری) (فلو خدم الارادة الالهیة ما نصح) (پس اکر رسول ایله وارث
ارادت الهیه یه خادم اولیدی نصیحت ایتمزدی وعبد مکلفدن بر فعل قبیح صادر اولدقده اندن منع ایتمزدی
زیرا اول فعل ارادتك مقتضاسی اوزره عبددن صادر اولدی ولکن امر ظاهره مخالف اولان شیء عبد
مکلفدن صادر اولدقده رسول ایله وارث نصح ایتدی * پس ظاهر اولدی که رسول ایله وارث ارادت
الهیه ایله امر الهی خادمیدر مطلقا ارادت الهیه نك خادمی دکلدر) (وما نصح الا بها اعنی بالارادة) (وحال
بوکه رسول ایله وارث نصحی ایتمدی الا ارادت الهیه یه متعلقه اولان ارادت سببیله رسول ایله وارث دخی
اکا نصح ایتدی آنك نصحنه ارادت متعلقه اولمغله پس وجه اول اوزره دیمك اولورکه رسول ایله وارث ارادت
الهیه ایله نصح ایتدی وقوم دخی نصحی قبول ایتدیلر ووجه ثانی اوزره ارادت الهیه ایله نصح ایتدی
یعنی ابلاغ ایتدی کرك آنلر نصحی قبول ایتسونلر وکرك ایتمسونلر * پس معلوم اولدیکه رسول ایله وارث مطلقا
امر الهی یه خادم دکلدر الا ارادتك تعلقی قتنده اصلاح ایتمك وعبدك سعادتنی احراز ایتمك جهتیله
(فالرسول والوارث طبیب اخروی للنفوس منقاد لامر الله حین امره فینظر فی امره تعالی وینظر فی ارادته
فیراه ای یری الحق قد امره بما یخالف ارادته ولا یکون الا ما یرید ولهذا کان الامر) (پس رسول ایله
وارث نفوس ایچون طبیب اخرویدر امر الهی یه منقاددر الله تعالی اکا اصلاح نفوسی امر ایتدیکی حینده
پس الله تعالینك امرینه نظر ایدرکه اکا اصلاح نفوسی امر ایتدی والله تعالینك ارادتنه نظر ایدر * پس حقی
کورورکه اکا برشیئله امر ایتدیکه آنك ارادتنه مخالفدر وحال بوکه واقع اولمز الا شول شیئکه الله تعالی انی
ارادت ایدر وآنك ارادتندن اوتری امر واقع اولدی یعنی واقع اولان امر الله تعالینك وقوعنه ارادتی تعلق
ایتدیکندن اوتری واقع اولدی) (فاراد الامر فوقع وما اراد وقوع ما امر به المأمور فلم یقع من المأمور) (پس
الله تعالی بر امری که مراد ایتدی یعنی آنك وقوعنه ارادت الهیه متعلقه اولدی ظاهرده رسولك دعوتی
قتنده پس اول امر واقع اولدی وارادتی متعلقه اولمدی شول امرك وقوعنه که عبد مأموره آنکله امر ایتدی
پس اول امر مأموردن واقع اولمدی یعنی لسان رسول ایله وارد اولان امرك وقوعنه اکر ارادت الهیه تعلق
ایدرسه اول امر واقع اولور واکر شول امرك وقوعنه آنك ارادتی متعلقه اولمسه که لسان رسول ایله آنکله عبد
مأموره ایدی پس اول امر عبد مأموردن واقع اولمز * پس ظاهر اولدیکه شول امرکه واقعدر آنك وقوعنه
ارادت الهیه متعلقه اولان امردر) (فیسمی مخالفة ومعصیة) (پس لسان رسول ایله مأموربه اولان شیء
مأموردن واقع اولمیوب امر آخر واقع اولسه که ارادت اکا متعلقه اولدی اول امر آخر مأموردن مخالفت
ومعصیت تسمیه اولنور امر الهی یه نسبتله ارادته نسبتله مخالفت ومعصیت تسمیه اولنمز زیرا ارادتك مقتضاسی
اوزره واقعدر) (فالرسول مبلغ لا غیر) پس رسول امر الهی یه مبلغدر آنجق آنك اوزره غیری یوقدر (وما علی الرسول
الا البلاغ) (امدی) لسان رسول اوزره مأمور اولان شیئك وقوعنه ارادت آنکیچون متعلقه اولمدی زیرا علم
الهیده اول شیئك عدم وقوعی ثابت اولدی پس ارادت علمه تابعه در وعلم مأمورك عیننده ثبوت عیننده اولان
حالنه واستعدادنه تابعدر ولسان رسول ایله امر آنکیچون واقع اولدی شول شیئکه آنك وقوعنه ارادت
متعلقه اولمدی تا کیم مأمورك عین ثابته سنده مستوره اولان مخالفت وعصیان ظاهر اوله تا کیم مقتضای
عدل اوزره آنك اوزرینه عقاب متوجه اوله وحجة الله ایچون اوله زیرا بالقوه اولان شقاوت ظهور ایتمیجه
شقاوت کامله اولمز علی الخصوص که رسول مظهر ندن اولان دعوته وامره عدم امتثالدن اعظم شقاوت اولمز
پس دعوت عموم اوزره در تا کیم مستعد وامره امتثال ایتمکه ارادت الهیه یه متعلقه اولان کسنه لرك
سعادتی ظاهره اوله ومستعد اولمینلرك وامره امتثال ایتمکه ارادت الهیه یه متعلقه اولمیان کسنه لرك
شقاوتی ظاهره اوله (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) تا کیم منعم ومعذبك احکامی دخی ظاهره اوله

ولهذا قال عليه السلام شيبتني سورة هود واخواتها لما تحتوى عليه من قوله فاستقم كما امرت فشيبته كما امرت
(يعنى لسان رسول الله مدعو اولان كمسنه نك امر الهى يه عدم امتثالى ارادت الهيه نك عدم تعلقندن اوترى
اولمغله وامر تكليفى ارادت الهيه دن منفك اولمغله رسول عليه السلام شيبتنى سورة هود واخواتها ديدى
يعنى سورة هود ودخى آنك اخواتى اولان سوركه آنلرده ابلاغده اهتمام ايچون اكا امر الهى وارد اولمش اوله
(يا ايها الرسول بلغ) (فان لم تفعل فما بلغت رسالته) فلعلك باخع نفسك على آثارهم) وبونلرك امثالى كبى يعنى هود سوره سى وآنك
اخواتى بنى توجه لنديردى وصاچم صقالم اغارتدى وبو قولك حضرت رسالتدن صدورى شول شيئدن اوتريدركه
سورة هود آنى حاويه در (فاستقم كما امرت) قولندن پس رسول عليه السلامى (كما امرت) قولى تشيب
ايلدى) (فانه لا يدرى هل امر بما يوافق الارادة فيقع او بما يخالف الارادة فلا يقع) (زيرا رسول عليه السلام
بيلمزكه ارادته موافق اولان شيئله مى مأمور اولدى * پس اول شئ واقع اوله ويا خود ارادته مخالف اولان
شيئله مى مأمور اولدى * پس اول شئ واقع اولميه زيرا رسول الله نبى خلقك دعوتى ايله مقيد ايكن حضرت
علميه ده اعيان ممكناتك ثبوتى حالنده اولان استعدادلرندن ودعوته آنلرك اجابتلرندن وعدم اجابتلرندن محتجبدر
والا دعوته اجابت ايتمكه ارادت الهيه متعلقه اولميان كمسنه لرك حالنه مشرف اولدقده انى دعوت ايتمكدن
اكا فتور لازم كلوردى * پس امر دعوتده نقصان اوزره اولوردى وعدم دعوت ايله اعيان بيننده عدم امتياز
لازم كلوردى * پس رسول اوزره حجابك استصحابى لازم اولمغله رسول بيلمزكه امر الهى ايله دعوت ايتدكده
مأمور اولان كمسنه دن مأمور به اولان شيئك وقوعنه ارادت تعلق ايتديمى وامر دعوت ارادته موافقميدركه
مأمور به اولان شئ واقع اوله ويا خود مأمور به اولان شيئك وقوعنه ارادت تعلق ايتمدى وامر دعوته مخالفدر
پس اول مأمور به اولان شئ واقع اولميه وحال بوكه رسول عموما كافه دعوته مأموردر * پس ارادته موافق
اولان امرده كلام بو قدر رسولدن صادر اولديغى برله واقع اولور ولكن ارادته مخالف اولان امر ايله امر ايتدكده
ارادته مخالف اولمغله اجابت اولنمديغندن مضطرب اولور ولكن ارادته مخالف اولديغندن اجابت اولنمديغن
فهم ايتمز * پس اكر دعوتده كنديسنك نقصانته حمل ايدوب دعوتده مبالغه ايدرسه (لا يكلف الله نفسا
الا وسعها) قولنه مخالف دعوتده مبالغه ايدرسه بويله مبالغه ايتمكدن ووسع وطاقتدن خارج امر ايتمكدن
حذر ايدر زيرا رسول عالمينه رحمتدر وسع وطاقتدن زياده تكليف ايتمكله مأمور دكلدر زيرا اظهار جدده مبالغه
ايتمك اهلاك امتمسى ايتمكدر واكر تكليف ما لا يطاق دن احترازا ايدوب دعوتده مبالغه ايتمزسه عدم اجابت
قتنده نقصان دعوته حمل ايدر * پس كما امرت قيدى نه كيم امر دعوت طرفنه ناظرا ولوب رسولى امر دعوته
ترغيب ودعوتده اهمال ومساهله دن انى تحذير وترهيب ايچون واقع اولديسه كذلك مدعو طرفنه دخى
ناظردركه وسع وطاقتدن زياده اكا تكليف ايتميه پس رسول عليه السلام (كما امرت) قيدندن مفهوم اولان
امر بيننده متردد اولور واما مأمور اولان كمسنه دن مأمور به اولان شيئك ارادته مخالف اولديغن مشاهده
ايديدى عدم اجابت قتنده مضطرب اولمزدى * پس ذكر اولنديغى اوزره رسول دعوتله ظاهر اولدقده
استعدادات اشيا علمندن محتجبدر تا كيم دعوتده اكا فتور لازم كلميه ودعوتى عموم اوزره در اعيانك
امتيازندن اوترى پس امر دعوت رسول حقنده ابتلا الهيدر) (ولا يعرف احدكم الارادة الا بعد وقوع
المراد) (وبر احد حكم ارادتى عارف دكلدر الا مرادك وقوعندنصكره يعنى مرادك وقوعندنصكره عارف
اولوركه اول مرادك وقوعنه ارادت الهيه نك حكمى جارى اولدى) (الا من كشف الله عن بصيرته فادرك
اعيان الممكنات فى حال ثبوتها على ما هى عليه فيحكم على ذلك بما يراه) (يعنى مرادك وقوعندن اول حكم
ارادتى عارف دكلدر الا شول كمسنه كه الله تعالى آنك بصيرتى عينى كشف ايلدى وبعض نسخه ده عن بصيرته
واقع اولدى يعنى بصيرتى اوزره اولان حجابى رفع ايدوب بصيرتنى كشف ايلدى * پس اعيان ممكناتى علم الهيده
آنلرك ثبوتى حالنده شول شئ اوزره ادراك ايلديكه اعيان آنك اوزره ثابته در * پس اعيانك ادراكى قتنده
مشاهده ايتديكى شيئله حكم ايدر ولكن الله تعالى هر برا حدك عين بصيرتنى كشف ايتمز وعين بصيرتى
مكشوف اولان كمسنه نك جميع اوقاتده دخى بصيرتى عينى كشف ايتمز انكيچون شيخ رضى الله عنه ايتدى)
(وهذا قد يكون ولا حاد الناس فى اوقات لا يكون مستصحبا قال تعالى قل ما ادرى ما يفعل بى ولا بكم فصرح

بالحجاب

بالحجاب وليس المقصود الا ان يطلع فى امر خاص لا غير) (وبو كشف آز اولوركه ناسك احادى ايچون اوقات
مخصوصه ده واقع اولور آنلر ايچون مستصحب اولماز * زيرا عارف كامل وقت اولوركه وحدتك شهودنده در پس
كثرتدن محتجب اولور وقت اولوركه كثرتك شهودنده در پس وحدتك شهودندن محتجب اولور * پس شهود
وحدت وكشف حجاب غيرت اكا جميع اوقاتده مستصحب اولماز وبوكا دليل الله تعالينك رسول عليه السلامه
(قل ما ادرى ما يفعل بى ولا بكم) قوليدر يعنى سن ديكه بنم در ايتم بو قدر بڭا نه ايشلنور ودخى سزكا
نه ايشلنور وبعض نسخه ده (قال ما ادرى) واقع اولدى بو تقدير اوزره قالك ضميرى رسول عليه السلامه
راجع اولور وبو قولدن وحى الهيله رسول ايچون درايت واطلاعدن مقصود دكلدر الا امر خاصده آنك
اطلاعيدر غيرى دكلدر يعنى جميع اوقاتده وجميع امورده كشف واطلاع اوزره دكلدر تا كيم آيات ممكناتى آنلرك
ثبوتى حالنده ادراك ايليه وهر عينك حقنده ارادتك حكمنى عارف اوله

فص حكمة نورية فى كلمة يوسفية

(هذه الحكمة النورية انبساط نورها على حضرة الخيال) (وفى بعض النسخ على عالم الخيال يعنى بو حكمت
نوريه نورينك انبساطى حضرت خيال اوزره واقعدر يعنى مثال مطلقك صفت ذاتيه سى اولان نور حضرت
خيال اوزره كه حضرت منامدر منبسطدر يعنى بحكم لطيفهٔ انسانيه كه روح انسانيدر جميع قواسيله
حضرت محسوساتدن حضرت خياله منبسط ومنتقل اولسه وناءمك دخى هيئت دماغى صحيح ومزاجى مستقيم
ومعتدل اولسه وآيينهٔ قلبى دخى انواع رياضات ومجاهدات وتوجهات ومحاضراتله ربوبدن وملاحظهٔ
اعتبار وشهواتدن مجلى اولسه وحضرت خيال متصل ايله خيال منفصل بيننده كه مثال مطلق اولان
حكم اتصال باقى ومهيا اولسه واردات الهيه دخى اول نائمه بعض معانئ غيبيه يى صور خياليه ده متجسده
اولديغى حالده كشف ايتمكه تعلق ايتسه مثال مطلقك صفت ذاتيه سى اولان نور غيبى حضرت خيال اوزره
منبسط اولور * پس آنك انبساطى سببيله حضرت خيالده منزله اولان معانئ غيبيه يى نائم صور خياليه ده
مشاهده ايدر وبو قسم رؤياده حضرت خيال تصوير ايتديكى صورت خارجده اولان صورته مطابقه
وموافقه در وبو رؤياده تعبير بو قدر وقسم آخرده مطابقه دكلدر رائينك قوت مصوره سى وآنك احوالى
ورؤيانك محلى حسبيله وزمان ادراكده صفت غالبه سى حسبيله صور متخيله اصله مناسبه وشبيهه اولان صورده
ويا خود اصلك عكسى اولان صورده ظاهر اولور وبو رؤياده تعبير واقع اولور * زيرا صورت واحده معانئ كثيرهٔ
مختلفه ايچون ظاهر اولور شخص واحده ويا خود اشخاص متعدده يه * مع هذا صورت مرئيه صاحبى حقنده
معناى واحد مراد اولور وبو رؤيا دخى ايكى قسمدر بر قسمى طوائفك ازالى ايچون وبر قسمى خلايقك اكملى
ايچون واقع اولور وقسم ثانينك اصحابى دخى ايكى قسمدر بر قسمى موطن رؤيايى عالمدر وبر قسمى متعلمدر
پس اكر عالم اوله جق اولورسه رؤياده صادقدر پس عكس اصل اوزره ظاهر اولوب مرئيه اولان صورتك عالم
مثال مطلقده متمثل اولان صورته وعلم الهيده متعين اولان تعينه نسبتى ندر اعظم واتم اولان نور علم ايله كه نور
علم تعبيردر عالم اولور وحضرت منامده اول صورتده متجسد اولان معنايى ادراك ايدوب عالم حسده اصليله
تعبير ايدر رسول عليه السلام ابى عالمه تعبير ايتديكى كبى واكر متعلم اوله جق اولورسه رؤيايى تصديق ايدوب
آنك ظاهرى اوزره اخذ ايدر واكا ظاهره اولان صورتدن حق تعالينك مرادى نه ايديكى آنك معرفتنده
حقك تعليمنه منتظر اولور ابراهيم عليه السلام كبى پس بو نوع رؤياده نور علم مجرد حضرت خيال اوزره نورك
انبساطى سببيله منامده متخيله اولوب مرئيه اولان صورتك حقى منكشف اولماز انكيچون شيخ رضى الله عنه
فص اسحاقده فالتجلى الصورى فى حضرة الخيال محتاج الى علم آخر يدرك به ما اراد الله بتلك الصورة) ديدى
والا بعض رؤيا تعبيره وبعض دخى تأويله محتاج اولمزدى (وهو اول مبادى الوحى فى اهل العناية) يعنى عالم مثالك
صفت ذاتيه سى اولان نورك حضرت خيال اوزره انبساطى اهل عنايت اولان انبيا عليهم السلامك حقنده
مبادئ وحيك اوليدر * پس موطن رؤيا اولان حضرت خيال محل انبساط نور اولمق اعتباريله رؤيا مبدأ وحى
الهى اولور قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فاعلم ان مبدأ الوحى الرؤيا وهى لا تكون الا فى حال النوم پس
ضمير منفصل انبساطه راجع اولور ولكن شيخك اعلم ان مبدأ الوحى الرؤيا كلامیله بوندنصكره اولان عائشه

رضی الله عنهانک قوانه مناسب اولان بودرکه ضمیر منفصل عالم خیاله ویاخود عالم خیال تأویلیله حضرت
خیاله راجع اوله یعنی نورک انبساطی حضرت خیال اوزره در و حضرت خیال دخی مبادئ وحی الهینک اولیدر
(تقول عائشة رضی الله عنها اول ما بدأ به رسول الله صلی الله علیه وسلم من الوحی الرؤیا الصادقة) یعنی
عائشه رضی الله عنها دیرکه وحی الهی اقسامندن اولکی قسمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم انکله بدأ اولندی
یعنی الله تعالی رسول علیه السلامه وحی انکله ابتدا ایلدی رؤیای صادقه ایدی یعنی رسول علیه السلام
ایچون مبدأ وحی الهی رؤیای صادقه اولدی نته کیم شیخ رضی الله عنهک فتوحاتده فاعلم ان مبدأ الوحی الرؤیا
وهی لا تکون الا فی حال النوم قولی اکا دلالت ایدر ورسول علیه السلام وحی الهی اقسامندن رؤیا ایله بدأ
اولنمق رؤیا ایله انک ظهورندن اولدر (فکان لا یری رؤیا الا خرجت مثل فلق الصبح) یعنی رسول الله
صلی الله علیه وسلم نبوتک ابتدا ظهوری زماننده انک حالی بو ایدیکه بر رؤیایی کورمزدی الا اول رؤیا عالم حس
وشهادتده صبح صادقک ظهوری کبی روشن وظاهر اولوردی قال الشیخ رضی الله عنه (تقول) ای عائشه رضی
الله عنها (لا خفاء بها) عائشه رضی الله عنها مثل فلق الصبح قولیله دیرکه رؤیاسنک صدقنده وصورت
خیالیه‌سی خارجده ظاهره اولان صورتک عینی واقع اولمقده خفا یوغیدی فلق صبح کبی ظاهر ایدی قال
الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات قالت عائشة رضی الله عنها فی الحدیث الصحیح اول ما بدأ به رسول الله صلی
الله علیه وسلم من الوحی الرؤیا الصالحة فکان لا یری رؤیا الا جاءت مثل فلق الصبح وسبب ذلک صدقه صلی الله
علیه وسلم فی الحدیث فانه ثبت عنه انه قال اصدقکم رؤیا اصدقکم حدیثا فکان لا یحدث بما یدرکه باحدی قواه
الحسیة او بکلها ما کان یحدث بالعرض ولا یقول ما لم یکن ولا ینطق وافی الیقظة عن شیء تصوره فی نفسه مما لم یر
تلک الصورة بجملتها عین فی الحس فهذا سبب صدق رؤیاه انتهی کلامه (والی هنا بلغ علمها لا غیر) یعنی رسول
علیه السلامک وحیی رؤیای صادقه ایله بدأ اولندیغن وعائشه رضی الله عنها ظاهر اوزره اخذ ایدوب انک
مبلغ علمی ظاهرده رؤیانک وقوعنه دک اولدی اندن تجاوز ایتمدی (وکانت المدة له فی ذلک ستة اشهر ثم جاءه
الملک) عائشه رضی الله عنهانک کلامندندر دیرکه رسول علیه السلامک مدتی وآنک وحیی رؤیای صادقه
ایله اولمقده التی آی ایدی اندنصکره اکا ملک کلدی * پس عائشه رضی الله تعالی عنها حضرت خیال ایله حضرت
شهادتی فرق ایتدی وملکک وحی الهیله نزولن حضرت شهادته تخصیص ایدوب حضرت شهادتی حضرت
خیاله الحاق ایتمدی (وما علمت ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قد قال ان الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا)
وعائشه رضی الله عنها بیلمدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت شهادتی حضرت خیاله وحضرت
خیالی حضرت شهادته الحاق ایدوب ایتدی تحقیق حیات حسی ایله حی اولوب اویانق اولان ناسک بعضیسی
نائملردر ونوم حضرت خیالدر * پس چنکم میت اولهلر منتبه اولورلر * پس حضرت خیالکه موتدر
حضرت شهادته الحاق ایلدیکه محل انتباهدر * پس حدیثدن فهم اولنان بودرکه حضرت شهادت دخی
حضرت خیالدر وملکک رسول علیه السلامه وحی الهی ایله مرئی اولمسی حضرت خیالدندر یعنی رسول
علیه السلام عالم ایدی که هر امرکه عالم غیبدن عالم شهادته ظهور ایدر آنک ظهوری کرک عالم حس وخیالده
وکرک عالم مثالده اولسون ظاهر اولان وحی والهامک تعریفی وبر شیئک تکوینی مراد اولدیغنه حق تعالیدن
رسول علیه السلامه اعلامدر * پس رسول علیه السلام ان الناس نیام قولیله اشارت ایدر هر نسنه‌که حق
تعالی خلق اوزره اجرا ایدر معانی غیبیه‌دن بر معنانک صورتیدر وحقایق علمیه‌دن بر حقیقتک مثالیدر
لکن ذکر اولنان معانی وحقایق مرایای صور وامثله‌ده مشاهده ایتمکدن خلق نوم غفلتده نائم وحقیقت
امری بلمکدن حجاب طبیعتده محتجب وهائمدر * پس افراد انسانیه‌دن هر فرد موت ارادی جامی ذوق ایدوب
شهود وجه باقیده هالک اولدقده انتباه بقا بعد الفنا ایله منتبه اولور * پس شاهد معنی لباس صورتده جلوه کر
ومجالئ اکوان حسن معشوق حقیقی‌یه مجلی ومظهر اولدیغن علم غیبی وکشف معنوی ایله عالم اولور (بیت)
(جهان مرآت حسن شاهد ماست * فشاهد وجهه فی کل ذرات) * پس عائشه رضی الله عنهانک مبلغ علمی
بو ایدیکه رسول علیه السلامک مبدأ وحیی رؤیای صادقه ایدی اندنصکره اکا ملک کلدی وآنک علمی احاطه
ایتدیکه رسول علیه السلام (اینما تولوا فثم وجه الله وهو علی کل شیء شهید) فحواسی اوزره جمیع مدارک علوی

وسفلیده حقک هویتی حاضر ومرایای جمیع اشیاده آنک وجهنی ظاهر مشاهده ایدردی وآنک شهودندن
بر لحظه غائب اولمزدی انکچون (اللهم انی اسئلک لذة النظر الی وجهک الکریم) قولیله حقک وجه کریمنه
شهودی تصریح ایلدی وشهودنده فانی اولوب لذت شهودی طلب ایتدی لذت شهود مرتبه‌سی شهوددن اعلی
ولمغله زیرا حقک شهودنده فنا موت حقیقیدرکه (کل شیء هالک الا وجهه) قولنده اولان هلاک اندن کنایه‌در
ولذت شهود بقا بعد الفنا ایله واقع اولورکه (فاذا ماتوا انتبهوا) قولنده اولان انتباه حقیقی اندن عبارتدر (وکل
ما یری) (رسول الله صلی الله علیه وسلم) (فی حال الیقظة) (وفی بعض النسخ فی حال النوم) (فهو من ذلک
القبیل) ای من قبیل ما یری فی نومه یعنی هر نسنه‌که رسول علیه السلام یقظه‌سی حالتنده احوال وافعال
وصوردن مشاهده ایدردی نومنده مشاهده ایتدیکی صور خیالیه قبیلندندر زیرا رسول علیه السلام حالت
یقظه‌یی نومه الحاق ایلدی * پس حالت یقظه‌ده اکا مرئیه ومدرکه اولان احوال وامور دخی حضرت منامده
مرئیه ومتخیله اولان صوره الحاق اولنوب انلرک قبیلندن قلنمق اولیدر (وان اختلفت الاحوال) واکرچه کیم
حالت یقظه‌ده ظاهره اولان امثله‌نک احوالی ایله حالت نومده متخیله اولان صورت احوالی رائی اوزره مختلفه
اولدیسه حس وخیالک اختلافی اعتباریله ولکن حس وخیالده ظاهره اولان صور وامثله‌نک هر بریسی معانئ
عینیه‌دن بر معنانک مثالی وصورتی اولدیغی حیثیتله احوال بینده اختلاف یوقدر (فمضی قولها) (ای
مقول عائشة رضی الله عنها) (ستة اشهر بل عمره علیه السلام کله فی الدنیا بتلک المثابة) (پس رسول علیه
السلامک عمرندن عائشه‌نک التی ای مقولی اولان مدتک یقظه‌سی کچدی بلکه دنیاده رسول علیه السلامک
عمرینک کلیسی نوم مثابه‌سنده کچدی یعنی نومده مرئیه اولان صور انلردن مراد اولنان معانی ایله تعبیر
اولندیغی کبی عائشه رضی الله عنهانک التی ای دیدیکی عمرینک حالت یقظه‌سی بلکه دنیاده عمرینک کلیسی نوم
مثابه‌سنده ایدی التی وای مدتنک حالت یقظه سنده بلکه عمرینک کلیسنده حس کوردیکی صوردن انلرک
معانیسنه یعنی صورده متجلی اولوب اکا اسما سنک حقایقن معرف اولان حقه عبور ایدوب انکله تعبیرا ایتمک
مثابه‌سنده ایدی وبعضیلر قتنده مضی بطل معناسنه‌در وستة اشهر قولی قولها قولندن بدلدر ای بطل
قولها ستة اشهر بل عمره کله فی الدنیا بتلک المثابة یعنی عائشه رضی الله عنهانک رسول علیه السلامک وحیی
التی ای مقداری رؤیا ایله ایدی دیدیکی قولی باطل اولدی بلکه انک عمرینک دنیاده کلیسی رؤیا مثابه‌سنده ایدی
دیمک اولور (انما هو) ای ما قالت من المدة (منام فی منام) یعنی عائشه‌نک مقولی اولان مدت منام ایچره منامدر
منام اول حضرت خیالدر ومنام ثانی حالت یقظه‌درکه رسول علیه السلام الناس نیام قولیله اندن نوم ایله تعبیر
ایلدی بو تقدیر اوزره عائشه‌نک مقولی عائد اولور وجائزدرکه انما هو منام فی منام قولی مبتداء محذوفک خبری
اوله وضمیرا کا عائد اوله ای فوحیه انما هو منام یعنی رسول علیه السلامک جمیع عمری منام مثابه‌سنده اولیجق
* پس آنک وحیی منام ایچره منامدر وانما هو منام فی منام قولی بتلک المثابة قولندن بدل اولمق جائزدر (وکل
ما ورد من هذا القبیل) وهر شیئکه نومده مرئی اولان شیء قبیلندن وارد اولدیکه حد ذاتنده صورت معینه اوزره
اوله ونومده ویاخود حس وصورت اخراده ظاهر اوله ویاخود هر شیئکه منام ایچره منام قبیلندن وارد اولدی
(فهو المسمی عالم الخیال) (پس بو قبیلدن وارد اولان شیء عالم خیال ایله مسمادر یعنی عالم خیالدندر * پس
رسول علیه السلامه وارد اولان وارد الهی ووحی ربانی کرک نومده رؤیای صادقه ایله اولسون وکرک حسده ملکک
ورودی ایله وکرک حسدن اخذ اولنمغله وکرک آنک قلبنه ملکک نزولی ایله اولسون جمله‌سی عالم خیالدندر وملکک
اکا مرئی اولمسی دخی عالم خیالدندر) (ولهذا یعبر ای الامر الذی هو فی نفسه علی صورة کذا ظهر
فی صورة غیرها) (وبو اجلدن اوتری یعنی بو قبیلدن وارد اولان شیء عالم خیال ایله تسمیه اولندیغندن اوتری
تعبیر اولنور شول امرکه اول کندی نفسنده بر صورت معینه اوزره اوله اندن غیری بر صورتده
ظاهر اوله بو تقدیر اوزره ای حرفی یعبر قولنک ضمیرنی تفسیر ایدر وجائزدرکه یعبر قولنک ضمیری کل
ما ورد قولنده مایه راجع اوله وای حرفی هذا القبیل قولنی تفسیرا ایلیه ای کل ما ورد من هذا القبیل ای من
الامر الذی هو فی نفسه علی صورة کذا ظهر فی صورة اخری غیرها فهو المسمی عالم الخیال ولهذا یعبر) (فیجوز
ای فیعبر) (العابر من هذه الصورة التی ابصرها النائم) (پس نائم نومنده کوردیکی صورتدن عابر عبور ایدر

الی صورة ماهو الامر علیه ان اصاب) شول شیئك صورتنه كه امر انك اوزره در اكر عابر تعبیرنده اصابت ایدرسه یعنی عابر صورت متخیله دن صورت متعینه سنه عبور ایدركه نفس امرده امر اول صورت اوزره عالم مثالده متمثل اوله وعلم الهیده انك اوزره متعین اوله كظهور العلم فی صورة اللبن رسول علیه السلامه منامده لبن صورتنده علمك ظهوری كبی) (فیعبر فی التأویل من صورة اللبن الی صورة العلم) (پس رسول علیه السلام تأویلده لبن صورتندن علم صورتنه عبور ایتدی) (فتأول) (علیه السلام) (ای قال ما هذه الصورة اللبنیة الی صورة العلم) (پس رسول علیه السلام لبن صورتنی تأویل ایلدی یعنی منامده مرئیه اولان بو صورت لبنیه نك مآلی علم صورتنه دردیدی یعنی علم ایله تعبیر اولنور قال الشیخ رضی الله عنه فی فص اسحق الاتری رسول الله صلی الله علیه وسلم اتی فی المنام بقدح لبن قال فشربته حتی خرج الری من اظافیری ثم اعطیت فضلی عمر قیل ما اولته یا رسول الله قال العلم وما تركه لبنا علی صورة ما رأه لعلمه بموطن الرؤیا ولعلمه ما یقتضی من التعبیر انتهی كلامه پس رسول علیه السلام سدی كوردیكی صورت اوزره ترك ایتمدی بلكه انی علم ایله تعبیر ایتدی موطن رؤیانی عالم اولدیغندن اوتری ورؤیا تعبیردن نه اقتضا ایدر انك معلومی اولدیغندن اوتری زیرا سد فطرتك اولندن اطفال ناقصك ابدانته غدا اولدیغی كبی علم نافع دخی ارواح مؤمنینه روحك فطرتی اولندن غدادر اجساد ناقصه ایله ارواح ناقصه نك تربیه وتكمیلنده سد ایله علمك مناسبتندن اوتری حضرت منامده علمك صورتی سد صورتنده ظاهره اولدی ماكی كه صورت حیاتدر وعسل كبی كه صورت علوم ذوقیهٔ عرفانیه در وخمر كبی كه صورت حبیات وعشقیات شهودیه در) (ثم انه صلی الله علیه وسلم كان اذا اوحی الیه اخذ عن المحسوسات المعتادة) اندنصكره رسول صلی الله علیه وسلمك حالی بو ایدیكه چنكم اكا وحی اولنسه یعنی اكا وحی اولنمغه ارادت الهیه متعلقه اولدقده محسوسات معتاده سندن اخذ اولنوردی فسجی ای البس ثوبا مثالیا یقال سجیته ای البسته الثوب اوستر عن المحسوسات المعتادة یعنی عالم مثالدن اكا بر لباس كیدیریلوردی وباخود محسوسات معتاده دن ستر اولنوردی) (وغاب عن الحاضرین عنده ودخی آنك یاننده حاضر اولنلردن غائب اولوردی) (فاذا سری) (ای رفعه عنه یعنی چنكم اندن لباس مثالی رفع اولنسه كه انكله حاضرینندن غائب اولوردی وباخود چنكم اندن كشف اولنسه ووحیك ثقلی زائل اولسه) (رد) (محسوسات معتاده یه رد اولنوردی) (فما ادركه) (ای الوحی) (لا فی حضرة الخیال الا انه لا یسمی نائما) (پس رسول علیه السلام عالم حسدن غائب اولدیغی زمانده وحی ادراك ایتمدی الا حضرت خیالده الا بو نوع غیبیه ایله رسول علیه السلام عالم حسدن غائب اولدیغی زمانده نائم تسمیه اولنمز زیرا نوم امر مزاجی ووضعی طبیعیدر ووحی الهی ایچون اخذ وضع الهیدر) (وكذلك اذا تمثل له الملك رجلا فذلك من حضرة الخیال) (وكذلك رسول علیه السلامه چنكم ملك رجل صورتنده متمثل اولوردی ووحی الهی ایله بشر صورتنده نازل اولوردی حضرت خیالدن ایدی بونده حضرت خیالدن مراد عالم مثالدر زیرا ارواح مجرده ومعانی غیبیه یه مثال مطلقده صور مثالیه ده متمثله اولور واندن مرئیه اولوب مشاهده اولنور * پس ملك وحی الهی ایله رسول علیه السلامه نازل اولوب رجل صورتنده متمثل اولدقده عالم مثالدندر كه حضرت خیالدر ظاهر اولوب متمثل اولوردی ولكن رجل صورتنده متمثل وباخود حلهٔ ادراك اولنان اشخاص مختلفه دن بر شخصك شكلنده متشكل اولان ملكك ادراكنه كاه اولوردی كه رسول علیه السلام منفرد اولوردی یعنی اندن غیری ملكی كمسنه ادراك ایتمزدی وكاه اولوردیكه انك یاننده حاضر اولنلر معا ادراك ایدرلردی ولكن اول شخص ملك ایدیكن بیلمزلردی پس ملك رسول علیه السلامه رجل صورتنده ظاهر اولدقده ربك حدیثنی یعنی وحینی سمعنه القا ایدردی وبعض زمانده وحی الهی ایله قلبنه نازل اولوردی حتی ذاتی ایله نبینك روحی نورینه واصل اولوب وحی القا ایدردی ولكن جسمی حافظ اولان روحك اكا القا اولنان وحیه اشتغالی سببیله مزاجی متغیر وطبعی منحرف اولوردی ملك اول وحی اكا ادا ایدوب اندن منصرف اولنجه اندنصكره اول حال اندن رفع اولنوب ناصیه سنده عرق ظاهر اولوردی وحمرهٔ وجه صفحهٔ عذارنده باهر اولوب قیددن چوزلمش كبی قائم اولوردی * پس انكچون ملك رجل صورتنده متمثل اولدقده القا ایتدیكی وحی اخذ ایتمك اكا دخی اهون ایدی زیرا سمع جهتیله اخذ ایدردیكه اكا محادثه دیرلر زیرا انده انحراف مزاج وتغیر طبع یوقدر وبو جمله ده

اولیاء الله ایچون مشرب شهی وحظ هنی واردر) (فانه لیس برجل) (زیرا وحی الهی ایله رسول علیه السلامه متمثل اولان ملك حد ذاتنده رجل دكلدر) (وانما هو ملك فی الحقیقة فدخل فی صورة انسان) (بلكه حقیقتده اول شخص ملكدر كه وحی الهی رسول علیه السلامه القا ایتمكیچون انسان صورتنه داخل اولدی پس ملكك رسول علیه السلامه رجل صورتنده متمثل اولوب مرئی اولمسی عالم خیالدندر زیرا اكر عالم خیالدن اولمیدی كندی صورت اصلیه سن قویوب صورت انسانده كه صورت اخرادر متمثل اولمزدی) (فعبر الناظر العارف حتی وصل الی صورته الحقیقیة) (پس رجل صورتنه ناظر اولان عارف كه رسول علیه السلامدر رجل صورتندن عبور ایتدی حتی آنك صورت حقیقیه سنه واصل اولدیكه اول صورت ملكیه در كه حق تعالی اول صورتی ملك ایله تسمیه ایتدی واكثر نسخه ده فعبره واقع اولدی یعنی ناظر عارف رجلی ملك ایله تعبیر ایلدی حتی آنك صورت اصلیه وحقیقیه سنه واصل اولدی) (فقال هذا جبرائیل اتاكم یعلمكم دینكم) (پس جبرائیل علیه السلام وحی الهی ایله رسول علیه السلامه رجل صورتنده نازل اولدقده انده حاضر اولان اصحابه رسول علیه السلام ایتدی بو جبرائیلدر سزه كلدی دینكزی سزه تعلیم ایتدیكی حالده ویعلمكم قولنده لام وباخودكی تقدیر اولنور سه دیمك اولور سزه كلدی تا كیم دینكزی سزه تعلیم ایلیه * پس رسول علیه السلام اول رجل مرئیدن جبرائیل ایله تعبیر ایلدی) (وقد قال لهم من قبل ردوا علی الرجل) (وحالبوكه رسول علیه السلام اصحابه بو قولدن اول ردوا علی الرجل دیمش ایدی یعنی جبرائیل رسول علیه السلام اوزره دخول ایتمك استدكده اصحابك بعضیسی دخولدن آنی منع ایتدكده پس رسول علیه السلام انلره ایتدی اول رجلی بنم اوزریمه رد ایدلك یعنی ایچرو یه كیرمكدن منع ایتمك) (فسماه بالرجل) اولا (من اجل الصورة التی ظهر لهم فیها) پس رسول علیه السلام جبرائیلی اولا رجل ایله تسمیه ایتدی شول صورت اجلندن اوتری كه جبرائیل انلره اول صورتده ظاهر اولدی) (ثم قال هذا جبرائیل فاعتبر الصورة التی مآل هذا الرجل المتخیل الیها) (اندنصكره رسول علیه السلام ایتدی بو جبرائیلدر پس بو قولده شول صورتی اعتبار ایتدیكه بو رجل متخیلك مآلی اول صورتنه دركه اول صورت آنك صورت حقیقیه سیدر كه حق تعالی اول صورتنه جبرائیل تسمیه ایتدی) (فهو صادق فی المقالتین) پس رسول علیه السلام مقالتینده یعنی ردوا علی الرجل قولنده وهذا جبرائیل قولنده صادقدر) (صدق للعین) (ای لاعتباره عین الرجل وهی صورته الظاهرة التی ظهر هو بها) (فی عین الحسیة) (عین حسیه ده رجلك ظاهره اولان عیننندن اوتری یعنی آنك صورت ظاهره سن اعتبار ایتدكندن اوتری رجلدر دیمسنده صادق اولدی (وصدق فی ان هذا جبرئیل فانه جبرئیل بلا شك) (ودخی رجل متخیلك صورت حقیقیه سن اعتبار ایدوب بو جبرئیلدر دیدیكی قولنده صادق اولدی زیرا اول رجل متخیل حقیقتده بلاشك جبرئیلدر) (امدی) ای وجه وحدتدن نقاب كثرتی رفع ایدن اهل دل وای مرآت قلبنی غبار خیال ماسوادن مجلی قیلان مرد مقبل سكا شویله معلوم اولسونكه شیخ رضی الله عنه رسول علیه السلامك جمیع اقسام وحیی عالم خیالدن اولدیغن بیان ایدوب الناس نیام فحواسی اوزره عالم حس وشهادتده موجود اولان ناس نائم اولدیغن وعالم حس دخی عالم منام اولدیغن جریدهٔ تحققده عیان ایتدكدنصكره یوسف علیه السلامك احوالی بیانته شروع ایدوب ایتدی) (وقال یوسف علیه السلام لابیه) (یا ابت) (انی رأیت) (فی الرؤیا) (احد عشر كوكبا والشمس والقمر رأیتهم لی ساجدین) ویوسف والدی یعقوب علیه السلامه ایتدی ای پدر تحقیق بن رؤیاده اون بر كوكبی وشمس ایله قمری كوردم انلری بكا ساجدین كوردم * پس یوسف علیه السلامك (رأیتهم لی ساجدین) قولنده اولان جمع مذكر ضمیری ایله صیغهٔ جمع مذكر دلالت ایدركه یوسف علیه السلام بو كلامی یعقوبه تقول ایدوب رؤیاسنی اكا اقتصاص ایتمزدن اول صور كواكبدن مراد آنك اخوتی وشمس وقمردن مراد آنك والد وخالهسی اولدیغن بیلمش اوله) (فرأی اخوته فی صورة كواكب ورأی اباه وخالته فی صورة الشمس والقمر) (پس یوسف علیه السلام اخوتنی صورت كواكبده كوردی ووالدی ایله خالته سن شمس وقمر صورتنده كوردی) (امدی یوسف علیه السلام اخوتنی صورت كواكبده وابوینی صورت شمس وقمرده رؤیتنك حكمتی بودركه شمس ایله قمرك سائر كواكبك انوارنه نسبت ایله ابوین كبی اصلدر وكواكب ایله قمرك دخی تنه كیم ماخذ انواری شمسدر كذلك یعقوب علیه السلام فلك نبوتده خورشید انور ونیر اعظم وزوجه سی قمر كبی آنك نورینه مرآتدر

ومظهر واسرار نبوته محرم ایدی واولادینك هر بریسی اول مطلع نبوتدن طلوع ایتمش برنجم سعید اختر وبرج
خاندان جلیلدن ظهور ایتمش بركوكب دری انوار ایدیكه بوقدمن شجرهٔ مباركه مفهومی ارزه یه یعقوب علیه
السلامك نبوتی مشكاتندن هر بریسی اقتباس انوار نبوت لیالی ضلالات وظلمات غوایتده متحیر اولان خلقی
طریق هدایته دلالت ایدرلردی * پس بومناسبتدن اوتری یوسف علیه السلامك خیالی ابوینی صورت
شمس وقمرده واخوتنی صور كواكبده تصور ایلدی (هذا الادراك من جهة خیال یوسف علیه السلام) یوسف
علیه السلامدن بوادراك یعنی صور كواكبده اخوتنی وصورت شمس وقمرده والدی ایله خالته سنی ادراك
ایتدیكی یوسف علیه السلامك خیالی جهتندندر (ولو كان من جهة المرئی) واكر ادراك مذكور مرئی جهتندن
یعنی اخوتی ایله والد وخالته سی طرفندن اولیدی (لكان ظهور اخوته فی صورة الكواكب وظهور ابیه
وخالته فی صورة الشمس والقمر مرادا لهم) اخوتنك صورت كواكبده ظهوری ووالدی ایله خالته سنك صورت
شمس وقمرده ظهوری انلرك مرادی اولوردی یعنی كندی نفسلرنده صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده
ظهورلرن تصور ایدوب مراد ایدینورلردی ولكن بوظهور انلرك مرادی اولمدی زیرا اكر انلرك مرادی
اولیدی آنزا اولوردیكه یوسفك ادراك ایتدیكنی یعنی صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده حضرت منامده
یوسفه ظاهر اولوب اكا سجده ایتدكلرن انلر دخی عالم خیالده ادراك ایدوب عالم شهادتده عالم اولورلردی زیرا
خزانهٔ خیالده اولان شیئك ادراكی كاه اولوركه رائی ایله مرئی طرفندن معا واقع اولور) (فلما لم یكن علم بما
رآه یوسف علیه السلام كان الادراك من یوسف علیه السلام فی خزانة خیاله) (پس وقتا كیم یوسف علیه
السلامك مشاهده ایتدیكی شیئه انلرك علمی اولمدیسه یعنی وقتا كیم انلر بلمدیلر كه یوسف علیه السلام انلری
صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده كوردی وانلرك اكا سجده ایتدكلرین مشاهده ایتدی ادراك مذكور
یوسف علیه السلامدن واقع اولدی انك خیالی خزانه سنده یعنی اندن ادراك انك خیالی خزانه سنده مرئی
اولمق جهتندن اولدی انلرك طرفندن اولمدی (وعلم ذلك یعقوب علیه السلام حین قصها علیه) ویعقوب
علیه السلام رؤیایی عالم اولدی یوسف علیه السلام رؤیاسنی اكا تقصیص ایتدیكی حینده یعنی كواكب وشمس
وقمر صورینك مآلنی وسجده نك سرنی یعقوب علیه السلام بیلدی اما یوسف یعقوب علیه السلامه رؤیاسنی
دیمزدن اول یعقوب رؤیایه مطلع اولمدیغندن بیلدیكه یوسفك اخوتی رؤیاسنه مطلع اولمشلردر (فقال یا بنی
لا تقصص رؤیاك علی اخوتك فیكیدوا لك كیدا) (پس یعقوب یوسف علیهما السلامه اخوتنی رؤیاسنه مطلع
ایتمكدن نهی ایتمك ایچون ایتدی ای اوغلجغم رؤیاكی برادرلریكه كشف ایدوب نقل ایتمه تا كیم رؤیانك حقیقتنه
مطلع اولمیونلر * پس اكر اكا مطلع اولیجق اولورلرسه انلر اوزره اولان تفوق وفضیلتكی بیلوب سنك هلاككه
برحیله احتیال ایدرلر) (ثم برأ ابنائه عن ذلك الكید والحقه بالشیطان) (اندنصكره یعقوب اوغللرنی اول
كیددن بری ایلدی وانی شیطانه الحاق ایلدی یعنی اولا كیدی انلره اسناد ایلدی بعده انی شیطانه الحاق ایلدی
(ولیس) (ماذكره یعقوب من تبرئة ابنائه عن الكید والحاقه بالشیطان) (الا عین الكید) (وحالبوكه یعقوبك
ذكر ایتدیكی شیء دكلدر الا یعقوبدن یوسف علیهما السلامه عین كیددر یعنی یعقوبك ابناسندن ظهور ایدن
كید مقابله سنده یوسفك قلبنده انلره عداوت واقع اولمسون دیو یعقوب اول كیددن ابناسنی بری ایدوب
شیطانه الحاق ایلدی زیرا كید القاءات شیطانیه دندر وبروجه دخی بودركه یعقوب یوسف علیهما السلامه
تجنكم) (لا تقصص رؤیاك علی اخوتك فیكیدوا لك كیدا) (دیدی یوسف علیه السلام برادرلرینك اكا
عداوتلرین بیلدی * پس قلبنده انلره سوء ظن واقع اولدی * پس نبوته سلامت صدر وصفاء قلب ونقاوهٔ باطن
لابد اولمغله یعقوب یوسف علیهما السلامی برادرلرینه اولان سوء ظندن تزكیه ایتمكده ودخی آنی تربیه
ایدوب فراست ایله آنده فهم ایتدیكی نبوته تزیین ایتمكده یوسفه كید وحیله ایدوب ابناسنی كیددن بری ایتدی
وانی شیطانه الحاق ایتدی تا كیم اخوتنه اولان سوء ظندن انك قلبی پاك اوله ولكن وجه ظاهر بودركه
یعقوب ابناسنی كیددن بری ایدوب انی شیطانه الحاق ایتدیكی یوسفه عین كید اولماسنك وجهی بودركه
یوسف انلرك كیدلرندن امین اولمغله انلر انی كید وحیله ایله یعقوبدن الوب جب ایچنه القا ایتمكله اكا كید
ایتدیلر ویوسف علیه السلام اسیر وغریب اولوب انلرك مكرلری سببیله) (كیدهن عظیم) (نسوانك وزنانك

كید عظیمنه مبتلا اولدی) (فقال ان الشیطان للانسان عدو مبین ای ظاهر العداوة) (پس یعقوب علیه السلام
ایتدی تحقیق شیطان انسان ایچون عدو مبیندر یعنی عداوتی ظاهره در * پس بوكلام یوسفه عین كید اولدی
تا كیم برادرلرینی عدو عدا ایتمیوب محبتلرن دخی قلبندن ازاله ایتمیه وشیطانك انسانه اولان عداوت
ظاهره سنك سببی اولان كیدك شیطانه القاسیله برادرلرندن صادر اولمسندن دخی حذر اوزره اوله امین اوزره
اولمیه * پس یعقوبك مرادی بوایدیكه یوسفك قلبنده اخوتنك محبتن اثبات ایدوب كیدلرندن دخی آنی حفظ
ایلیه) (ثم قال یوسف بعد ذلك فی آخر الامر) (اندنصكره یوسف علیه السلام بواشیانك ظهوروندن ایتدی
هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) (بوندن اول اولان رؤیانك تأویلی بودر تحقیق بنم ربم آنی حق
ایلدی (ای اظهرها فی الحس بعدما كانت فی صورة الخیال) (یعنی رؤیایی عالم حسده اظهار ایلدی رؤیا صورت
خیالده متمثله اولدقدنصكره یعنی انلر صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده اكا سجده ایتدكلری صورت خیالده
ایدی حق تعالی انی عالم حسده بغیر تغییر واقعه یه موافق اظهار ایلدی * پس اخوان یوسف والد وخالته سیله
مصره داخل اولوب سجدهٔ تحیت وتكریم انلردن صادر اولمزدن اول یوسف علیه السلام رؤیانك حقیقتنه واقف
ایدی یعنی صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده ظاهر اولوب اكا سجده ایدن اخوتی ایله والد وخالته سی ایدیكن
بیلوردی انكیچون) (هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) (دیدی یعنی صورت خیالیه دن عالم حسه
اظهار ایلدی وصورت خیالیه حق اولدیغنك معناسی بودركه حس ظاهرده صورت عقلیهٔ حقیقیه یه
وصورت شخصیهٔ مثالیه یه مطابق ظاهر اوله زیرا امور غیبیه یی اخذ ایتمك كاه اولوركه عالم قدسدن اولور وكاه
اولوركه عالم مثالدن اولور وصور مثالیه دخی اولمز الا معانی عقلیه یه مطابقه اولور وكذلك صور خارجیه دخی
صور مثالیه یه موافق اولور * پس یوسف علیه السلام صور خیالیه ایله صور حسی بیننی فرق ایدوب (قد جعلها
ربی حقا) (ای اظهرها فی الحس بعدما كانت فی صورة الخیال دیدی) (فقال له) (ای للامر النبی صلی الله علیه
وسلم (الناس نیام) پس نبی مكرم محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بوامردن اوتری یعنی یوسف حسله خیال بیننی
فرق ایتدیكندن اوتری رسول علیه السلام (الناس نیام) دیدی * پس رسول علیه السلام حسی خیالدن
فرق ایتدی بلكه حقیقتده حس عین خیال اولدیغن وخیال عین حس اولدیغن بیان ایلدی (فكان قول یوسف
علیه السلام قد جعلها ربی حقا بمنزلة من) (پس ادراك محمد صلی الله علیه وسلمده یوسف علیه السلامك قد
جعلها ربی حقا) قولی شول شخصك قولی منزله سنده اولدی) (رأی فی نومه انه قد استیقظ من رؤیا رآها
ثم عبرها) (نومنده كوردیكه تحقیق اول مستیقظ اولدی شول رؤیادنكه انی كوردی اندنصكره انی تعبیر
ایلدی یعنی نومنده كوردیكه رؤیادن مستیقظ اولدی اندنصكره انی رؤیاده تعبیر ایلدی) (ولم یعلم انه فی النوم
عینه) (تاكید للنوم) (ما برح) (وحالبوكه اول شخص بلمدیكه كندیسی عین نومده در نومندن اصلا زائل
دكلدر) (فاذا استیقظ یقول رأیت كذا ورأیت كانی استیقظت واولتها بكذا) (پس یجنكم اول شخص نومندن
اویانسه صورت معینه ده كوردیكی رؤیاسنی اصحابنه نقل ایدوب دیركه بن شویله بر رؤیا كوردم وكوردم كان بن
استیقاظ ایدم واول رؤیایی شویله برصورت ایله تأویل ایلدم * پس نومندن استیقاظ ایتدكده رؤیا ایچنده رؤیا
كوردیكی شیئی ورؤیای ثانیه ده كوردیكی صورتی رؤیای اولی عالمنده استیقاظ ایدوب اول رؤیایی انده نه صورت
ایله تأویل ایتدیسه آنی نقل ایدر) (هذا) (ای قول یوسف قد جعلها ربی حقا) (مثل ذلك) (یعنی یوسف علیه
السلامك (قد جعلها ربی حقا) قولی اول شخص رؤیا ایچنده رؤیا كوروب ورؤیای ثانیه دن استیقاظ ایدوب
رؤیای اولیده انی تعبیر ایتدیكی كبیدر یعنی رؤیاسنی حس معهود قیاس ایدوب صور حسیهٔ ظاهره ایله انی تعبیر
ایتدیكی كبیدر * پس یوسف علیه السلامك رؤیاسی شخصك رؤیاده اولان رؤیاسی منزله سنده در وعالم حسده
قد جعلها ربی حقا قولی اول شخص رؤیای ثانیه سندن استیقاظ ایدوب رؤیای اولیسنده انك تعبیری مشابه
سنده در (والناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) حدیثنك مفهومی اوزره عالم حس عالم منامدر وناس آنك ایچنده
نوم غفلتده در * پس ناس ذوق جام فنا ایدوب انتباه بقاء حقیقیله منتبه اولدقلرنده جمیع صور حسی وخیالات
معنویده حقی مشاهده ایدوب انلری حقله تعبیر ایتدكاری اول شخص رؤیاسندن استیقاظ ایدوب حس
ظاهرده آنك حكایت وتعبیری مشابه سنده در عالم حس وخیال اولدر وعالم منام خیال ثانیدر ومنام ایچره منام

خیال ثالثدر) (فانظر کم بین ادراك محمد علیه السلام وبین ادراك یوسف علیه السلام فی آخر امره) (پس ای
مستیقظ نوم خیال وغفلت وای رافع حجب وحدت سن عین بصیرت ایله نظر ایله که محمد صلی الله علیه وسلمك ادراکی
بیننده یوسف علیه السلامك آخر امرنده اولان ادراکی بیننده نه مقدار تفاوت واردر) (حین قال هذا تأویل
رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) (شول حینده که (هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) دیدی
(معناه حسا ای محسوسا وکان لامحسوسا) (یوسف علیه السلامك) (قد جعلها ربی حقا) (قولنك معناسی
تحقیق بنم ربم آنی حس ایلدی یعنی صورت خیالدن اخراج ایدوب انی محسوس ایلدی وحالبوکه منامده مرئی
اولان شیء محسوسدن غیری دکل ایدی) (فان الخیال لایعطی ابدا الا المحسوسات) (زیرا خیال محسوساتدن
غیری ابدا برشیئی اعطا ایتمز زیرا اکر عالم خیالده متخیل اولان شیء محسوس اولمیدی آنك ادراکی ممکن اولمزدی
(غیر ذلك لیس له اعطاء) محسوساتدن غیری خیال ایچون یوقدر یعنی خیالده صور محسوسه دن غیری برشیء
ظاهر اولمز زیرا خیال خزانهٔ محسوساتدر * پس هرنسنه یی که خیال اعطا ایدر محسوسدر (امدی) شول
اشارت اولندیغی اوزره ادراك یوسف علیه السلام ایله محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك ادراکی بیننده فرق
بودرکه یوسف فرقان صاحبی اولمغله صور خیالیه ایله صور حسیه بیننی فرق ایتدی ومحمد علیه الصلاة والسلام
قرآن صاحبی اولمغله صور حسیه یی صور خیالیه ایتدی وصور خیالیه یی دخی صور حسیه ایتدی بلکه صور
خارجیهٔ حسیه یی خیال ایلدی حیات دنیویه یی نوم ایتدیکی حیثیتله ودخی حقیقت وهویت ایله صور
حسیه ده متجلی اولان حق نوم غفلت اولان حیاتدن موت فنا فی الله ایله شخصك انتباهی قتنده حق ایلدی
یعنی عین شهود ایله حسا مشهود ایلدی پس ورثهٔ محمدیه دن اولان ناس نوم غفلت اولان حیاتده صور حسیهٔ
خیالیه ده متجلی اولان حقی تخیل طریقیله مشاهده ایدرلر پس چونکه بو نوم غفلتدن موت فنا فی الله انتباهی
ایله منتبه اولسه لر صبح بقا بالله ظهوری قتنده دیدهٔ وحدت عین شهود احدیت ایله صور کونیه وهیاکل
حسیه ده ظاهر اولان حقی ایدیکن مشاهده ایدوب انکله تعبیر ایدرلر) (بیت) (حدیث مشکل وسر بست
مغلق * که در کون ومکان کس نیست جز حق) زیرا وجود حق که جمیع مظاهرده ظاهر وجمیع کثرات وتعدداتی
وحدتی ایله قاهردر بحسب المراتب والمظاهر چونکه هر برسنده وحدت ذاتیه سیله تجلی ایلسه جمیع مظاهر
اکوان ومجالی اعیان بلکه اسما وصفات ونسب شئون ذات آنك انوار قاهره سنده مستهلکه وساحل فرقدن
منفك اولوب دریای وحدت حقده غرق وبحر احدیتده وجودی ملحق اولور * پس ورثهٔ محمدیه دن اکر انبیای
سابقین واکر اولیاء لاحقیندر موت فنا فی الله دنصکره انتباه بقا بالله قتنده منام حس وشهادتده مشاهده
ایتدکاری صورلك تعبیری علمنه نائل وانلرك حقیقتن کشف ایتمك مرتبه سنه واصل اولمزلر ورثهٔ محمدیه دن غیری
زیرا بو علم محمد صلی الله علیه وسلمه اصالت وورثه سنه وراثت مخصوص صدر انکچون شیخ رضی الله عنه) (فانظر
ما اشرف علم ورثة محمد صلی الله علیه وسلم) دیدی * پس سن نظر ایله محمد صلی الله علیه وسلمك ورثه سی علمی
شریف ایدن نه عجب شیئدر وانلرك علمی نه شریف علمدر که انکله بونك کبی اسرار غامضه یه مطلع اولورلر وشیخ
رضی الله عنه ورثهٔ محمد صلی الله علیه وسلمك علمی شرفنك بیانیده ومحمد علیه السلامك شاننی تعظیم ایدوب
مرتبهٔ علیه سنك شرفی حقنده غیری براحدك احاطه سنده اولمدیغنه اشارت ایتدی) (وسأبسط القول
فی هذه الحضرة) الخیالیة (بلسان یوسف المحمدی) (وشیخ رضی الله عنه یوسف علیه السلامك رؤیاسنده اولان
احوالی بیان ایدرکن حضرت خیالی اجمالا ذکر ایتدکدنصکره تفصیل ایتمکه وعده ایدوب وعن قریب بن
بو حضرت خیالیه ده مجمل اولان قولی یوسف محمدی لسانی ایله بسط ایدرم دیر) (ماتقف علیه ان شاء الله)
ماتقف قولنده اولان ما قولدن بدل اولمق جائزدر یعنی بن بسط ایدرم شول شیئیکه سن اکا ان شاء الله واقف
اولورسن ودخی موصوف اولوب بسطا معناسنه مصدریت اوزره محلا منصوب اولمق جائزدر ای سأبسط بسطا
الذی تقف علیه وبعض نسخه ده من القول واقعدر پس ما محلا منصوب اولور مفعولیت اوزره (امدی) شویله
بیلکه جمیع انبیا واولیاده اولان ولایات متفرقه ولایت محمدیه نك تفصیلیدر وجمیع ولایات ولایت محمدیه ده مجملدر
پس جمیع انبیا واولیاده متفرقه اولان ولایاتی جامعه اولان ولایت خاصهٔ محمدیه ده قائم ومتعین اولان وارث
کامل حقیقت محمدیه دن السنهٔ جمیع انبیا الله متکلمدر * پس یوسف علیه السلامك مشربنده حضرت خیالده

مرئیه اولان صور متخیله رائینك احوال مختلفه سی حسبیله معانئ مختلفه ایله تعبیر اولندیغی کبی ورثهٔ
محمدیه دن یوسف محمدی دخی اولورکه (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) مفهومی اوزره عالم حس وشهادتی حضرت
منامده مشاهده ایدر وصور عالمی منامده مرئیه اولان صور کبی تعریفات الهی واستجلاآت ربانی بیلوب صفات
مختلفه وشئون ذاتیه احوالی اولان احوال حق ایله تعبیر ایدر * پس شیخ رضی الله عنه یوسف محمدی لسانیله
حضرت خیالیه ده مجمل اولان قولی بسط وتفصیل ایتمکه شروع ایدوب دیدی) (فنقول اعلم ان المقول علیه
سوی الحق او مسمی العالم) (پس بز دیرز سن عالم اول تحقیق سوای حق ویاخود مسمای عالم ایله مقول علیه
اولان شیء) (هو) (ای سوی الحق) (بالنسبة الی الحق کالظل للشخص) (سوای حق حقه نسبت ایله ظل کبیدر
شخص ایچون یعنی سوای حقك حقه نسبتی ظلك شخصه نسبتی کبیدر) (فهو ظل الله) (پس سوای
حق ومسمای عالم ایله مقول علیه اولان شیء ظل الله در * یعنی شول شیئه که عرف عامه ده سوای حق دینلور
ظل الله در واما عرف خاصه ده سوای حق ایچون وجود یوقدر واکر معنای سوی اعتبار اولنسه شول
اعتبار عقلی ایله که صفاتدر واعیانك ذاته نسبتی قتنده حقایق اسما اولان تعیناتدر * پس اکا صور اسماء حق
دینلور * زیرا وجودده حقدن غیری وحقده معانی صفات اعتباریله انك اسماسندن غیری یوقدر * واما
چونکه صور معلومات حق اولان اعیانك تعیناتی ایله متعدد اولان وجود اضافی اعتبار اولنسه اکا سوای
حق ودخی عالم تسمیه اولنور * وسوای حقك وجود مطلق اولان حقه نسبتی ظلك شخصه نسبتی کبیدر *
یعنی ظل کندی نفسنده معدوم اولوب شخصك وجودی ایله موجود اولدیغی کبی * سوای حق ومسمای عالم
کندی نفسنده معدوم مدر حقك وجودی ایله موجوددر * پس وجود اضافی که قیود تعینات ایله مقیددر ظل
الله دیمکدر * فهو * پس سوای حقك ومسمای عالمك حقه نسبتی ظلك شخصه نسبتی کبیدر * ومسمای عالم ظل
الله دردیمکدر) (عین نسبة الوجود الی العالم) (وجودی عالمه نسبت ایدوب اکا اضافتك عینیدر یعنی عالم
موجوددر دینلك اولور) (لان الظل موجود بلاشك فی الحس) (زیرا ظل شخص بلاشك حسده موجوددر
ولکن ظلك وجودی شخصك وجودیله در کذلك ظل حق اولان عالم دخی حقك وجودیله موجوددر *
پس عالم حقك وجودی ایله موجود اولوب وجودا کا مضاف اولدیغی حیثیتله سوای حق ایله تسمیه اولنور
والا وجود حقك عینی اولان حقیقت واحده در * پس وجود من حیث الحقیقه عینیدر وعالمه نسبتی حیثیتیله
حقك غیریدر * پس بو تقدیر اوزره لان الظل قولی فهو عین نسبة الوجود الی العالم قولنه تعلیل اولور وقال
الشیخ العارف مؤید الجندی تعلیل لقوله مسمی العالم هو بالنسبة الی الحق کالظل للشخص فکما ان الظل
موجود فی الحس عند وجود الشخص فکذلك العالم او ما یسمی سوی الحق موجود بالحق وهو مع قطع النظر عن
الحق غیر موجود فی عینه اذ لا وجود له من ذاته کما لا وجود للظل بلا وجود الشخص انتهی کلامه) (ولکن اذا
کان ثمه) (ای فی الحس) (من یظهر فیه ذلك الظل) یعنی ظل بلاشك حسده موجوددر ولکن چونکه حسده محل
موجود اولسه که اول ظل انده ظاهر اولور یعنی ظل حسده ظاهر اولور انکچون مظهر فیه اولان محل حسده
موجود اولدقده بلکه ظلك وجودنه حسده محل شرط اولدیغی کبی ظل ایچون شخص مرتفعدن دخی
لابددرکه ظل اکا متصلدر ودخی شول نوردن لابددرکه ظل انکله ممتاز اوله * پس شخصك مقابلی وجود حق
مطلقدر وشول محل که ظل انده ظاهر اولور اعیان ممکناتدر ونور دخی حقك اسم ظاهریدر (امدی) مسمای عالم
اعیان ممکناتده وجود حق مطلقك ظهور وتعینندن ودخی نور که حقك اسم ظاهریدر تجلیسندن حس
ظاهرده موجود ظل الله اولدی) (حتی لو قدرت عدم من یظهر فیه ذلك الظل کان الظل معقولا غیر موجود
فی الحس) (حتی اکر سن اول ظلك ظهوری ایچون محل اولان شیئك عدمن تقدیر ایتسك مثلا ارض کبی اول
ظل معقول اولوردی حسده موجود اولمزدی * یعنی اشعهٔ شمس ایله مستنیر هوا اولوردی ظل ظاهر اولمزدی
(بل یکون بالقوة فی ذات الشخص المنسوب الیه الظل) (بلکه اول شخصده که ظل اکا منسوبدر بالقوه
اولوردی یعنی ظاهر اولمزدی * پس مسمای عالم اولان ظل الهینك محل ظهوری اولان اعیان ممکناته اکر
عدم تقدیر اولنسه ظل عالم محسوس اولمزدی بلکه ذاتده بالقوه اولوردی نواتده شجره معقوله اولدیغی کبی
کذلك ظل عالم اکر وجود حق مطلقه متصل اولمیدی موجود اولمزدی بلکه موجددن نظری قطع ایتمکله

ممکناتك اصلی اولان عدمده باقی قالوردی) (فمحل ظهورهذا الظل الالهی المسمی بالعالم) (الذی ینسب
الیه الوجود) (انما هو اعیان الممکنات) (پس عالم ایله مسمی اولان بوظل الهینك محل ظهوری اعیان ممکناتدر)
(علیها امتد هذا الظل فیدرك هذا الظل بحسب ما امتد علیه) (ماموصوله صفه لمحذوف تقدیره بحسب
المحل الذی امتد هذا الظل الالهی علیه) (من وجود هذه الذات) (پس بوظل الهیدن ادراك اولنور شول محل
حسبیله که بوظل الهی بوذاتك وجودندن یعنی وجود مطلقدن آنك اوزره ممتد اولدی * پس حقیقة وجود
اطلاق ولا تعین حیثیتیله ادراك اولنمز بوتقدیراوزره امتد قولنك ضمیری ظله راجع اولور وعلیه ضمیری ماء
موصوله راجع اولور ومن ما امتد قولی ایچون بیان واقع اولور وجائزدرکه امتد قولنك ضمیری ما یه راجع اوله
وعلیه ضمیری محله راجع اوله ومن ما ایچون بیان واقع اوله یعنی دیمك اولور * پس بوظل الهیدن ادراك اولنور
بوذاتدن محل اوزره منبسط اولان شیء حسبیله (ولکن باسمه النور وقع الادراك) ولکن مسمای عالم اولان ظل
الهینك ادراکی حقك اسم نوریله واقع اولدی پس مسمای عالم اولان ظل الهیدن ادراك اولندیغی قدر وجود حق
مطلقدن مظاهر حسبیله ادراك اولنور زیرا وجود مطلقك حقیقتی ادراك اولنمز الا اعیان ممکنه ده اعیان
حسبیله آنك تعینی حیثیتیله لکن ادراك حقك اسم نوریله واقعدر * یعنی وجود اضافیء خارجیله که محله
مضاف اولمق قیدیله مقیددر والا حقایق ممکناتك خصوصیاتنده وجود مطلقك تعیننندن قطع نظر وجودك
حقیقتی ادراك اولنمز زیرا او وجود حق مطلقك عینیدر) (وامتد هذا الظل علی اعیان الممکنات فی صورة الغیب
المجهول) (وبوظل الهی که وجود اضافیدر اعیان ممکنات اوزره غیب مجهول صورتنده ممتد اولدی یعنی نور
وجوددن بعیده اولان اعیان ممکناتکه علم ذاتیده ثابته ومعلومه وکندی نفسنده وجود حقدن نظری قطع
ایتمکله عدمیت اوزره ظلمت غیبیده مجهوله ومعدومه درلر چونکه انلره ظلمت عدمیت اعیان وجودك نورینده
تأثیر ایدوب نوریت وجود ظلمته مائل اولور * پس وجود اضافینك اعیان ممکنات اوزره امتدادی ظلمت عدمیت
اوزره که غیب مجهول صورتیدر ممتد اولوب ظاهر اولدی انکچون شیخ رضی الله عنه) (الاتری الظلال تضرب
الی السواد یشیر مافیها من الخفاء) (قولی ایله اعیان ممکنات ایله نور وجود بیننده مناسبتك بعدنه دلیل
ایراد ایتدی یعنی حس ظاهرده نور شمسك صور اشخاص عالم اوزره امتدادی قتنده ظاهر اولان ظلالی سواده
مائل اولدیغن مشاهده ایتمزمیسن که ظلال کندی ذواتنده اولان خفایه اشارت ایدر) (لبعد المناسبة بینها
وبین اشخاص من هی ظل له) (یعنی ظلال ایله شول اشخاص بیننده که ظلال اول اشخاصك ظلیدر مناسبتك
بعدندن اوتری * پس نور وجوددن اعیان ممکنات بعید اولمغله نور وجود اعیان ممکنات اوزره ممتد اولدقده
اعیانك ظلمت عدمیتی نوریت وجودده تأثیر ایدوب نوریت وجود ظلمته مائل اولدیغی حالده ظاهر اولور
زیرا چونکه نور مطلقدن ظل نوری اشخاص اعیان غیبیه اوزره ممتد اولسه نور وجود اوزره اعیان غیبیه دن
دخی ظل عینی که تعین وتقییدایله سواده مائلدر ممتد اولوب ظلال بری بریله مختلط اولور * پس وجود اضافیده
سواد غیبیت اعیان ظاهر اولوب نور وجود باطن اولور وظل مطلق نوری مقید اسماظاهر اولور * پس شونلرکه
تعین ظلمانیله محتجبلردر عالمدن غیری برشیء مشاهده ایتمدیلر نهایت انلرك افاضلی قتنده حق معقول
ومتوهمدر شهودلرنده ونظرلرنده مشهود وموجود دکلدر واما حجب تعیناتدن خلاص اولوب حجب ظلمانیی
خرق ایدن اهل حق حقی مشاهده ایدوب ظلماتدن نور ایله وظلدن ذات ایله محتجب اولدیلر واحد واحد اولان
وجود حق شئون غیبیه وصور کونیه ده مشاهده ایدرلر * پس نظرلرینك متعلقی سواد غیب خلقده نور حقدر
واما بونلردن اعلا اولان اهل الله که احدهما ایله آخردن محتجب دکلردر نور حقی سواد خلقده واحدیت عین ایله
ظلمت خلقی نور وجود حقده مشاهده ایدرلر) (وان کان الشخص ابیض فظله ایضا بهذه المثابة) (واکرچه کیم
صاحب ظل اولان شخص بیاض ایسه دخی آنك ظلی سواده مائلدر) (الاتری الجبال اذا بعدت عن بصر
الناظر نظهر سوادا وقد تکون فی اعیانها علی غیرما یدرکه الحس من اللونیة) (یعنی سن جبالی کورمزمیسنکه
چونکه بصر ناظردن بعیدا اولسه سواد اولدیغی حالده ظاهره اولور وآزا اولورکه جبال اعیاننده لونیتدن حس
وادراك ایتدیکی شیئك غیری اوزره واقعه اولور) (ولیس ثمه علة الا البعد) (وحالبوکه جبالك بعیددن سواد
صورتنده ظاهر اولمسنده واعیاننده حس ظاهرلونیتدن ادراك ایتدیکی شیئك غیری اوزره اولمسنده بعددن

غیری علت یوقدر یعنی بعید اولدیغندن اوتری سواد ظاهره اولور) (وکزرقة السماء) (ودخی سمانك زرقتی کبی
یعنی سما کندی نفسنده ازرق دکادر نهایت بعدك تأثیرندن اوتری بصر ناظرده ازرق کورینور) (فهذا ما انتجه
البعد فی الحس فی الاجسام النیرة) وجبالك بعیددن سواد وسمانك ازرق ظاهر اولمسی شول شیئدرکه حس
ظاهرده اجسام غیر نیره ده انی بعد انتاج ایلدی (امدی) عالمده ظاهر اولان وجود دخی اکرچه کیم حقیقتده
نوردر لکن انك مظاهری اولان وجود دخی اعیان ممکنات حسبیله غیر نیره در) (وکذلك اعیان الممکنات لیست
نیرة لانها معدومة وان اتصفت بالثبوت لکن لم تتصف بالوجود اذ الوجود نور غیر ان الاجسام النیرة یعطی فیها
البعد فی ظاهر الحس صغرا) (وکذلك اعیان ممکنات دخی نیره دکلدر زیرا انلر معدومه درلر اکرچه کیم ثبوت علمی
ایله متصفه درو لکن وجود ایله متصفه دکلدر زیرا التحقیق وجود نوردر الا بوقدر واردر که تحقیق اجسام نیره ده
بعد حس ظاهرده صغری اعطا ایدر اجسام غیر نیره ده کی کبی سوادی اعطا ایتمز زیرا بعد اجسام غیر نیره ده لون
اقتضا ایدر واجسام نیره ده مقدار اقتضا ایدر) (فهذا تاثیر اخر للبعد فلا ندرکها فی اکثر کمیات الحس الاصغیرة
الحجم وهی فی اعیانها کبیرة عن ذلك القدر) (پس اجسام نیرده بعد صغری اعطا ایتمك بعد ایچون تأثیر
آخردر * پس اجسام نیره یی بعددن ادراك ایتمز الا انلر صغیرة الحجم اولدیغی حالده وحالبوکه اجسام نیره
اعیاننده یعنی وجود خارجیسنده ذلك القدردن کبیره درودخی کمیاتك اکثریدر) (کما یعلم بالدلیل ان الشمس
مثل الارض فی الجرم مائة وستین مرة وربع وثمن مرة وهی فی العین علی قدر جرم الترس مثلا فهذا اثر للبعد ایضا
نته کیم دلیل ایله معلوم اولورکه شمس یوز التمش کره ودخی ربع ودخی ثمن ارض کبیدر وحالبوکه شمس عین
حسیده برقلقان جرمی قدرمی ایدر * پس شمس بعددن برقلقان جرمی قدرمی اولمق نته کذلك بعد ایچون
اثر آخردر وشیخ رضی الله عنهك بوکلامی توضیح وبیان ومثال واعلاندرکه وجود عالمه بزم علمز حسبیله حق
بزه معلومدر شخصك ظلی عالم اولدیغمزده شخصدن معلومی اولدیغی قدر زیرا وجود عالم بعد عدمده اولان
اعیان ثابته اوزره ممتد اولوب انلر ایله مقید اولمغله وجود مطلقدن حد بعدده واقع اولدی مقیدك مطلقدن
غایت بعدی اولدیغندن اوتری * پس وجود مقید رؤیتده صغیر اولور مظلم اولدیغی کبی) (فما یعلم من العالم
الا قدر ما یعلم من الظلال) (پس وجود عالمدن حق معلوم اولمز الا ظلالدن ذوات معلومه اولدیغی قدر ویا خود
حقیقت عالمدن وماهیاتك حقایقی اولان عالمك غیوبی اعیانندن معلوم اولمز * الا اعیانك آثار واشکالندن
وصور ایله هیئاتندن ووجود ایله ظاهره اولان خصوصیاتندن نور وجودده ظاهر اولدیغی قدر زیرا بونلر
اعیانك ظلالیدر * عالم غیبیده ثابته اولان حقایقك اعیانی دکلدر * پس چونکه وجود ظلدن ظلك حقیقتی
بزه معلومه اولمسه بطریق اولی وجود ظلدن ذات ذی الظلك حقیقتی بزه معلومه اولمز) (ویجهل من الحق
علی قدر ما یجهل من الشخص الذی عنه کان ذلك الظل) وحقك ظلی اولان عالمك وجودنه علمك حصولی قتنده
حقدن مجهول اولور شول شخصدن مجهول اولدیغی قدرکه اول ظل اندن ممتد اولدی) (فمن حیث هو ظل له
یعلم) (علی صیغة المجهول پس عالم حق ایچون ظل اولدیغی حیثیتله حق رب عام واله عالم اولدیغی بلنور) (ومن
حیث ما یجهل ما فی ذات ذلك الظل من صورة شخص من امتد علیه یجهل من الحق) (واول ظلك ذاتنده
شخصك صورتندن اولان شیئکه ظل اندن ممتد اولدی مجهول اولدیغی حیثیتله حقدن مجهول اولور یعنی
حقك اطلاق ذاتیسی ولا تعینی صورتیکه نور وجوداندن ممتد اولدی ممکنات اوزره ممتد اولان وجودده مدرك
ومشهود دکلدر زیرا نور ممتد مقیددر آنك امتدادنه محل ومظهر اولان شیء حسبیله وما یجهل قولنده
ما مصدریه در وبعض نسخه ده نعلم ونجهل صیغه متکلم ایله واقع اولدی) (فلذلك نقول ان الحق معلوم لنا
من وجه مجهول لنا من وجه آخر) (پس بوندن اوتری بزدیرزکه تحقیق حق بر وجهله بزه معلومدر * یعنی عالم
حقك ظلی اولوب مقید اتنده ظهوری جهتیله مجملا بزه معلومدر بر وجهله بزه مجهولدر * یعنی اطلاق ایله
تجلیاتده لا تناهیسی جهتیله زیرا اکر حقك صورت مطلقه سیء معلومه اولیدی محاط بها اولوب متعینه
ومنحصره اولوردی * پس مقیده اولوردی مطلقه اولمزدی وتعالت صورته المطلقة عن ذلك علوا کبیرا وشیخ
رضی الله عنه ظل الهی اولان عالمك اعیان ممکنات اوزره ممتد اولدیغی الله تعالینك) (الم تر الی ربك کیف مد
الظل ولو شاء لجعله ساکنا) (قولی ایله استدلال ایلدی * یعنی یا محمد بکه نظرا ایتمزمیسین که اعیان ممکنات اوزره

ممدود اولان نور وجودی نیجه مد ایلدی یعنی نور وجود ایله صور عالمده و عالمك اعیاننده نیجه تجلی ایلدی
اکر انك مشیتی تعلق ایدیدی اول ظل ممدودی ساکن ایدردی ای یکون فیه بالقوة یعنی اول ظل ممدود وجود
حقده بالقوه اولوردی ظاهر اولمزدی) (یقول) (الله) (ما کان الحق لیتجلی للممکنات حتی یظهر الظل) یعنی
شیخ رضی الله عنه (ولو شاء لجعله ساکنا) قولینك تفسیرنده دیرکه الله تعالی دیرکه اکر ظلك ساکن اولدیغنه
حقك مشیتی تعلق ایدیدی حق تعالی ظلی اظهار ایتمکیچون ممکناته تجلی ایتمزدی) (فیکون کما بقی الان
من الممکنات التی ما ظهر لها عین فی الوجود) (پس وجود اضافی اولان ظل الهی وجودده عینی ظاهر اولمیان
اعیان ممکناتدن باقی اولان شیٔ کبی اولوردی یعنی ممکناتك مقید اولان وجود اضافیسی وجود حق مطلقده
کامن اولوردی * وجودده متحرك اولمازدی ممتد اولمیوب شخصك ذاتنده ساکن اولان ظل کبی * زیرا امر غیب
ایله شهادتدر غیب ابدا غیبت اوزره در عالم شهادته ظاهر اولمیان ساکندر ظاهر اولان شهادته متحرکدر حقیقت
ایله ساکندر) (ثم) (ای بعد مد الظل) (جعلنا الشمس علیه دلیلا وهو اسمه النور الذی قلناه) یعنی مد ظلدن صکره
بز شمسی ظله دلیل ایلدك ودلیل اولان شمس حقك اسم نوریدرکه بز انی لکن باسمه النور وقع الادراك قولمزده
ذکر ایتدك * پس حقك ظلی اولان عالمك ادراکی حقك اسم نوری ایله واقعدر * ظلك ادراکی شمس ایله واقع
اولدیغی کبی) (ویشهد له الحس فان الظلال لا تکون لها عین بعد النور) یعنی ظلالك وجودی وادراکی شمس
اولدیغنه حس شهادت ایدر زیرا تحقیق ظلالك وجودی یوقدر نور شمس منبسط اولمیجه مثلا لیلهٔ مظلمه ده
بر شخص قائم اولسه آنك ظلی ظاهر اولمز * پس کذلك ظل عالمك وجودی وادراکی واقع اولمز * الا حقك اسم
نوریله) (ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا) (اندن صکره بز اول ظل ممدودی قبض یسیر ایله کندی ذاتمزه قبض ایتدك
ظله دلیل اولان نوری قبض ایتمکله زیرا ظلك ظهورینه علت غائیه اولان نوردر * پس نور مقبوض اولوب
اصلنه راجع اولدقده ظل دخی مقبوض اولور * پس کذلك ظل عالمی اظهار وایجاد ایدن نور الهی وتجلیٔ
رحمانی اصلنه رجوع ایدوب متقلص اولمغله ظل عالم دخی مقبوض اولور وحق انی قبض یسیر ایله قبض ایدر
وظلك ظهورینه محل اولان عین ممکنه غیبده غیر بارزه باقیه قالور وحق تعالی ظلك قبضنی یسیر ایله وصف
ایلدی زیرا مسمای عالم اولان ظل الهینك امتدادی امور ثلثه یه متوقفدر بریسی محل ظهور اولان اعیان
ممکناتدر وبریسی وجود حق مطلقك ظهوری وتعینیدر وبریسی دخی حقك اسم ظاهری اولان نورك
تجلیسیدر * پس ظل عالمك وجودینه بونلر علل واسباب قلنمشدر پس بونلر هر قنغیسینك عدمی فرض اولنسه
ظل عالم ظاهر اولمزدی واما ظلك قبضی بر شرطه متوقف دکلدر انجق مشیت الهیه یه دائر بر امردر الا انجقکم
ظله دلالت ایدن نوری قبض ایتمکله ظلك قبضنی اعتبار اولنسه اول زمانده انجق قبض نوره توقف ایدر
پس ظلك قبضی اسباب وعلله متوقف اولمغله نفس قبضه نسبت ایله ظل یسیردر والا جناب حقه
نسبت ایله دکلدر اذ لا یعتبر علیه شیٔ) (وانما قبضه الیه لانه ظله فمنه ظهر والیه یرجع الامر کله) (وحق
تعالی ظل عالمی کندی ذاتنه انکیچون قبض ایلدی زیرا تحقیق ظل حقك ظلیدر * پس اندن ظاهر اولدی
حرکت انبساطیهٔ نفسیه ایله * وانکا رجوع ایدر حرکت انقباضیه ایله * وامرك کلیسی انکا رجوع ایدر) (فهو
ای وجود العالم) (هو) (ای وجود الحق) (لا غیره) (پس وجود عالم وجود حقدر انك غیری دکلدر زیرا منبع
نوردن منبعث اولان نوردر ابدا ومطلق دخی مقیدك منبعیدر دائما وبر مقید یوقدر الا انده مطلق واردر بلکه
مقید موجود دکلدر الا مطلق ایله ومطلق دخی تجلی ایتمز الا مقیده منحصر اولمغله واندن غنی اولمغله فهو
هو یعنی مقید مطلقدر غیری دکلدر) (فکل ما ندرکه) (صیغهٔ نفس متکلم ایله پس وجود عالمدن هر شیکه
بز ادراك ایدرز وصیغهٔ خطاب ایله وجود عالمدن هر شیکه سن ادراك ایدرسن) (فهو وجود الحق فی اعیان
الممکنات) (پس ادراك اولنان شیٔ حقك وجودیدرکه اعیان ممکناتده متجلیدر یعنی شیٔ مدرك وجود حقدرکه
اعیان ممکنات مرایاسی اوزره متجلی اولوب اعیانك اوصاف ونعوت وآثاری وخصوصیاتی ایله ظاهردر)
(فمن حیث هویة الحق هو وجوده) (پس حقك هویتی اول شیٔ مدرکده ظاهره اولدیغی حیثیتله اول شیٔ
حقك وجودیدر) (ومن حیث اختلاف الصور فیه هو اعیان الممکنات) (واول شیٔ مدرکده صورك اختلافی
حیثیتیله اول شیٔ مدرك اعیان ممکناتدر یعنی مسمای عالم اولان ظل احدی وجمعی ایچون ایکی وجه واردر

بروجهی

بروجهی اطلاقدرکه اول هویتدر من حیث هو پس عالم حقك وجودیدر یعنی حقك عینیدر وبر وجهی دخی
تقییددر عالمده صورك اختلافی حسبیله * پس عالم علم ذاتیده ثابته اولان اعیان اشخاصنك ظلیه در واعیانك
خصوصیاتیدرکه انده ظاهره اولدی) (فکما لا یزول عنه باختلاف الصور اسم الظل کذلك لا یزول عنه) (
باختلاف الصور اسم العالم او اسم سوی الحق) (پس نته کیم شیٔ مدرکدن اعیان ممکناتك صوری اختلافیله
اسم ظل زائل اولمز کذلك اشخاص عالمك صوری اختلافیله اندن اسم عالم ویاخود اسم سوای حق زائل اولمز
(فمن حیث احدیة کونه ظلا هو الحق) (پس اول شیٔ مدرکك ظل اولدیغنك احدیتی حیثیتیله اول شیٔ مدرك
حقدر واحدیت حقله احدیت عالم بیننده نفس امرده فرق واردر زیرا حقك احدیتی احدیت ذاتیه درکه تعین
کثرتدن منزهدر وحق تعین کثرت ایله وعدم تعین کثرت ایله اصلا متعین دکلدر واما احدیت عالم تعین کثرتك
عدم اعتبارندن عبارتدر * پس احدیت عالم عدم تعین کثرت ایله متعین اولور) (لانه الواحد الاحد) (زیرا
حق وجود واحد واحددر) (ومن حیث کثرة الصور هو العالم) (وصورك کثرتی حیثیتیله اول شیٔ مدرك
عالمدر لانه المعدود ایله عدددر * پس حق احدیت سواده ظل ایله متحد وصور وقوالك تعددی ایله متعدد
اولور) (فتفطن وتحقق ما اوضحته لك) (پس وجود مدرك حقك هویتی حیثیتیله حقك وجودی اولدیغی
وانده صورك اختلافی حیثیتیله عالم وسوای حق اولدیغی تحقیق وبیاندنکه سکا انی بن ایضاح ایتدم آنی
بیلکده متفطن اولوب انی حقیقتیله فهم ایله) (واذا کان الامر علی ما ذکرته لك فالعالم متوهم ماله وجود
حقیقی) (وحینکم امر بن سکا ذکر ایتدیکم اوزره اولسه پس عالم متوهم ومتخیلدر انك ایچون وجود حقیقی
یوقدرکه کندی نفسیله موجود وقائم اولوب من کل الوجوه وجود حقه مغایر اوله * پس وجود حقیقی
حق ایچوندر ووجود اضافی عالم ایچوندر زیرا عالم وجود حقیقینك ظلیدر کندی نفسیله قائم دکلدر
بلکه عالم شول ذاتك وجودیله قائمدرکه انك ظلیدر) (وهذا معنی الخیال ای خیل لك انه) (ای العالم) (امر
زائد قائم بنفسه خارج عن الحق) (وعالمك متوهم اولمسی خیالك معناسیدر یعنی سکا تخیل اولندیکه تحقیق
عالم امر زائددر کندی نفسیله قائمدر حقدن خارجدر * پس بویله تخیل اولنمغله عالم ایچون خیالدر دینلور
ولیس العالم کذلك فی نفس الامر) (وحالبوکه عالم نفس امرده بویله دکلدر یعنی حقدن خارج اولوب کندی نفسی
ایله قائم حق اوزره امر زائد دکلدر زیرا عالم حد ذاتنده خیالدر نسبت اتصالیه دن غیری وجود حقیقیدن
انکیچون وجود یوقدر (الا تراه) (ای الظل) (فی الحس متصلا بالشخص الذی امتد عنه یستحیل علیه) ای علی
الظل (الانفکاك عن ذلك الاتصال) حس ظاهرده سن ظلی کورمزمیسن شخصه متصل اولدیغی حالده اوله
شخصکه ظل اندن ممتد اولدیکه ظل اوزره اول اتصالدن انفکاك مستحیل اولور * پس صاحب ظل اولان
شخصدن ظلك انفکاکی مستحیلدر زیرا ظل اول شخصك عینی وذاتیدر وآنك غیری دکلدر وکندی نفسیله
قائم بر امر زائد دکلدر شخصك وجودیله موجوددر * پس امر واحد شخصیه وظلیه اولان صورتنده ظاهر
اولوب اول ظهور سببیله ظل ایله شخص بیننده مغایرة توهم اولنمغله ظلك وجودی تخیل اولنور (امدی) ظلك
صاحبی اولان شخصه ظلك اتصالندن انفکاك الظل اوزره مستحیل اولدیغی کبی وجود حقدن ممتد اولان نور
وجودی اوزره دخی حقدن انفکاك مستحیل اولور ولکن ظلك ذاته اولان اتصالیله نور وجودینك حقه
اولان اتصالی بیننده فرق واردر زیرا ظلك ذاته اولان اتصالی حسده اثنینیت حکمی ایله دردر نور وجودینك که
وجود عالمدر حقه اتصالی احدیت حکمی ایله دردر زیرا نور وجودك حقه اتصالی مقیدك مطلقه اتصالیدر ومقید
دخی مطلقك عینیدر شول خصوصیته مضاف اولدیغی حالده که انکله مقیددر) (فاعرف عینك ومن انت
وما هویتك وما نسبتك الی الحق وبما انت عالم وسوی وغیر وذلك وما شاکل هذه الالفاظ) (پس سن عین ثابتهکی
عارف اول ویاخود خارجی اولان وجودکی عارف اول وسن کیمسن وهویتك ندر وحقه نسبتك ندر ودخی سن نه
شیئله حقسن ونه شیئله سن عالمسن وسوای حق وغیر حقسن وبو الفاظه مشاکل نه وار ایسه یعنی غیب
الهیده ثابته اولان عینکی بیلکه اول حقك شئون ذاتیه سندن بر شاندر وآنك معلوماتی صورندن بر صورتدر
ودخی سن عین ثابتك خصوصیتنده ظاهر اولان حقك وجودیسن وسنك حقه نسبتك مقیدك مطلقه وظلك
شخصه نسبتی کبیدر ودخی هویت وحقیقتك حیثیتیله سن حقسن وتعینك واختلاف هیئاتك حیثیتیله سن

عالمسن وسوى وغيرسن) (وفى هذا العلم يتفاضل العلماء فعالم واعلم) (وبو علمده علما متفاضلدر كيمى عالم وكيمى
اعلمدر مشاهدلك اختلافى سببيله * پس شول كمسنه كه تعين ايله كثرتى مشاهده ايتدى خلقى مشاهده ايتدى
وشول كمسنه كه بو صورتده متجلى اولان وجود احديى مشاهده ايتدى حقى مشاهده ايتدى وبر كمسنه كه
وجهينى مشاهده ايتدى حق ايله خلقى اعتبارين ايله مشاهده ايتدى حقيقت واحده ذات وجهين اولمق
اعتباريله وبر كمسنه كه جميع كثراتى حقيقت واحده مشاهده ايتدى كه نسب واضافات ايله متكثره در يعنى
ذات ايله احد اسماء ايله كل مشاهده ايتدى اول كمسنه حق معرفت ايله حقى عارف اولان اهل الله دندر
وبر كمسنه كه حقى خلقسز مشاهده ايتدى مقام فنا ايله جمع مقامنده حال صاحبيدر وبر كمسنه كه حقى خلقده
وخلقى حقده مشاهده ايتدى احديت عين ايله بقا بعد الفنا وفرق بعد الجمع مقامنده كامل الشهوددر
وبو مقام مقام استقامتدر وانك صاحبى جمله دن اعلمدر والله اعلم (فالحق بالنسبة الى الظل خاص صغير وكبير
وصاف واصفى) (پس وجود حق صغير وكبير وصافى واصفى اولان ظل خاصه نسبت ايله يعنى مظهر خاص
حسبيله) (كالنور بالنسبة الى حجابه اى الى ما يحجبه من اللون عن الناظر فى الزجاج) (نور كبى زجاجده ناظردن
انك حجابى اولان لونه نسبت ايله وجه مشروح اوزره كالنور قولى فالحق بالنسبة الى الظل خاص قولى ايچون تمثيل
اولور وجائزدر كه مبتداء محذوفك خبرى اوله اى وهو كالنور وجائزدر كه فالحق قولى ايچون دخى خبر واقع اوله
وبو تقديرا اوزره صغير قولى مجرد اولور) (يتلون بلونه وفى نفس الامر لا لون له) (كه شعاع نور زجاجك لونيله
زجاجك وراسنده متلون اولور وحال بو كه نفس امرده نورك لونى يوقدر * پس اكر زجاجه صافيه وشفافه اولورسه
نور دخى صفا اصليسى اوزره زجاجه نك وراسنده باقى قالور برلون ايله متلون اولمز واكر زجاجه مكدره اولورسه
نور دخى مكدر اولور) (ولكن تراه ضرب مثال لحقيقتك بربك) (يعنى اكرچه كه نورك نفس امرده لونى يوقدر
ولكن زجاجك لونى ايله ملون اولان نورى سن ربك ايله سنك حقيقتكه ضرب مثال كورورسنكه سنك ربك سنك
حقيقتك مرآتنده ظاهر اولوب آنك خصوصيتى حسبيله متلوندر وحال بو كه ذاتنده آنك لونى يوقدر * پس
اكر سنك حقيقتك خصوصيت معينه حسبيله متلونه اولورسه وجه مذكور اوزره وجود حق دخى متلون اولور
واكر حقيقتك صافيه وغير متلونه اولورسه وجود حق نور سنك سنده ظهورى نور حق ذاتنده اولديغى كبى اولور
كما قيل (شعر) يقولون لون الماء لون انائه * انا الآن من ماء انا بلا لون) (نظم) (شويله ديرلركم صوبك رنكى اناسى
رنكيدر * رنكى اولمز برانانك شمدى بن صو بندم * نور حقه مظهر صافم انكچون بنده حق * ظاهر اولدى صاف
كوياين انك نوريندم (فان قلت ان النور اخضر من الخضرة الزجاج صدقت وشاهدك الحس) پس اكر سن ديجك
اولورسك كه نور اخضردر زجاجك خضرتندن اوترى سن قولكده صادقسن وبوكا شاهدك حسدر زيرا
حسده سن مشاهده ايدرسن كه نوره مقابل اولان زجاج اخضرك وراسنده مرئى اولان شعاع نور اخضردر
غير دكلدر (وان قلت انه ليس باخضر ولا ذى لون كما اعطاه لك الدليل صدقت وشاهدك النظر العقلى الصحيح)
(واكر سن ديجك اولورسك كه نور اخضر دكلدر ودخى ذى لون دكلدر شول شيئ كبى كه انى سكا دليل اعطا
ايلدى حكم ايدرسن صادقسن وبو قولكه سنك شاهدك نظر عقليسى صحيحدر ونظر عقلى اولان دليلك اعطا
ايتديكى بودر كه شعاع شمس نفس امرده زجاجه نك لونندن منزهدر) (فهذا نور ممتد عن ظل وهو عين الزجاج)
(پس صافى واصفى اولان حجابه نسبت اولنان نور ظلدن ممتد اولان نوردر وظل زجاجك عينيدر مطلقا
كرك زجاج ملون اولسون وكرك غير ملون) (فهو ظل نورى لصفائه) (پس اول نور غير متلون ظل نوريدر زجاج
غير متلونده ظاهر اولوب صافى اولديغندن اوترى) (كذلك المتحقق منا بالحق تظهر اصفاء صورة الحق
فيه اكثر مما تظهر فى غيره) (كذلك بزدن يعنى حقله متحقق اولان اهل اللهدن بعضمزده صورت حق ظاهره
اولور انك صفاسندن اوترى انك غيريسنده ظاهره اولان صورتدن اكثر يعنى بعضمزك صفا ونورانيتندن
اوترى حقك صورتى انده اكثر ظاهره اولور انك مرتبه سنده اولميان بعضمزده اولان صورتك ظهورندن)
(فمنا من يكون الحق سمعه وبصره وجميع قواه وجوارحه بعلامات قد اعطاها الشارع الذى يخبر عن الحق) (يعنى
بزدن بعضمز واردر كه حق انك سمعى وبصرى وجميع قواسى وجوارحى اولور وحق عبدك سمعى وبصرى
اولديغى ثابتدر شول علامات ايله كه حقدن اخبار ايدن شارع انلرى اعطا ايلدى حق تعاليدن حكايت طريقى

ايله) (لا يزال العبد يتقرب الى بالنوافل حتى احبه فاذا احببته كنت سمعه وبصره) (حديثى ايله ودخى بونك
امثالى اولان دلائل ايله) (ومع هذا عين الظل موجود) (يعنى حق عبدك جميع قواسى وجوارحى ايكن عبدده
اولان ظلك عينى موجوددر) (فان الضمير من سمعه يعود عليه) (زيرا سمعه قولنده اولان ضمير عبده راجعدر)
(وغيره من العبيد ليس كذلك فنسبة هذا العبد اقرب الى وجود الحق من نسبة غيره من العبيد) (وعبيددن
بو عبدك غيريسى كه صفات حقده كندى صفاتندن فانى اولمدى يعنى انك قواسى وجوارحى دكلدر * پس
وجود حقه بو عبدك نسبتى اقربدر عبيددن بونك غيريسى اولان كمسنه نك نسبتندن (امدى) شويله بيل كه
حق ايله متحقق اولمق ايكى قسمدر برقسمى حقله شول كمسنه متحقق اولور كه صفات حقده كندى
صفاتندن فانى اولوب حق انك صفاتى مقامنده قائم اوله وبو عبد حقه اقربدر سائر عبيددن كه كندى صفاتلرى
ايله فاعل اولوب اول صفاتك حجابيتيله واقف اوله لر وبو قربه قرب نوافل ديرلر وبو قسم قربه شيخ رضى الله
عنه فمنا من يكون الحق سمعه وبصره وجميع قواه وجوارحه بعلامات قولى ايله اشارت ايلدى وبرقسمى دخى
بودر كه عبد ذات حقده كندى ذاتندن فانى اولوب حق آنك ذاتى مقامنده قائم اوله وبو قسم قربه قرب فرايض
ديرلر كه قرب اولدندخى اقربدر زيرا بو قربك صاحبى بالذات فانى اولوب حقله باقيدر وحق آنكله سميع وبصيردر
واول حقك سمعى وبصريدر بلكه حقك صورتيدر محمد صلى الله عليه وسلم كبى كه آنك حقنده (وما رميت
اذ رميت ولكن الله رمى ديدى) (واذا كان الامر على ما قررناه لك فاعلم انك خيال وجميع ما تدركه مما تقول فيه
سوى) وفى بعض النسخ (ليس انا خيال فالوجود كله خيال فى خيال) (وچونكه امر بزم سكا تقرير ايتديكمز
شيئ اوزره اولسه كه عالم متوهمدر كندى نفسى ايله موجود انك وجود حقيقيسى يوقدر حقك وجودى ايله
موجوددر * پس بلكل كه تحقيق سن خيالسن وجميع ادراك ايتديكك نسنه كه انك حقنده سواى حق وياخود
اول بنم وجودم دكلدر ديرسن * پس وجودك كايسى كه سن انى وجود مستقل تصور ايدرسن خيال ايچره
خيالدر يعنى سن خيالسن زيرا كندى نفسكله قائم وجود دكلسن بلكه علم الهيده ثابته اولان عينك
مرآتنده متجلى اولان حقك صورتيسن وياخود مرآت حقده ظاهره اولان صورت خيالدر زيرا مرآتدن
خارج انك وجود حقيقيسى يوقدر وسواى حق ايله مسمى اولوب ادراك اولنان شيئك جميعسى دخى خيالدر
پس وجودك كايسى خيال ايچره خيالدر زيرا سن خيالسن پس كندى نفسكده سواى حق توهم وتخيل
ايتديكك نسبت خيال ايچره خيال اولور وبر وجه دخى بودر كه اعيان ثابته اوزره تجلى ايدوب مرآت اعيانده
ظاهره اولان صورت حق خيالدر زيرا اول صورت مرآت اعياندن خارج مرتبه دكلدر مرآتده متخيله در
واعيان ثابته نك صور واوصافى دخى اعيانه متجلى اولان حقك صورتنده ظاهره اولوب حق دخى صور
اعيانه مرآت واقع اولدى * پس مرآت حقده مرئيه اولان صور دخى خيالدر * پس خيال اول مرآت
حقده ظاهره اولان صور اعياندر وخيال ثانى مرآت اعيانده ظاهره اولان صورت حقدر) (قطعه)
(كل ما فى الكون وهم او خيال * او عكوس فى مرايا او ظلال * چيست آدم عكس نور لم يزل * چيست عالم
موج بحر لا يزال) (والوجود الحق انما هو الله خاصة من حيث ذاته وعينه) (ووجود حق يعنى كندى ذاتنده
متحقق اولوب ثابت اولان وجود دكلدر * الا خاصة اللهك وجوديدر انك ذاتى وعينى حيثيتيله زيرا ذات احديه
وجودك عينيدر غيرى دكلدر وجود وجود محض اولديغى حيثيتيله) (وحقيقة الحق المسماة بالذات الاحدية
ليست غير الوجود البحت من حيث هو وجود لا بشرط اللاتعين ولا بشرط التعين وهو من حيث هو مقدس عن
النعوت والاسماء لا نعت له ولا اسم ولا رسم ولا اعتبار للكثرة فيه بوجه من الوجوه لا من حيث اسماؤه لان اسماءه
لها مدلولان) وذات احديت ايله مسمى اولان حقك حقيقتى وجود محضك غيرى دكلدر شول حيثيتدن كه حق
لاتعين شرطيسز وتعين شرطيسز وجود محضدر دخى حق وجود محض اولديغى حيثيتدن صفاتلردن دخى
اسملردن منزهدر زيرا ذات احديتله مسمى اولان حق ايچون صفت واسم ورسم يوقدر دخى كندنده اولان
كثرته وجها من الوجوه اعتبار يوقدر وبو ذات احديتله مسمى اولديغى حيثيتله در اسمائله مسمى اولديغى
حيثيتله دكل يعنى وجود حق من حيث الذات ذاتك عينيدر حقك اسماسى حيثيتيله ذاتك عينى دكلدر زيرا
اسماء الله ايچون ايكى مدلول واردر بريسى ذات وبريسى صفتدر) (المدلول الواحد عينه) (مدلول واحدكه

ذاتدر اسمك عينيدر (وهو عين المسمى) واسم بو اعتبار اوزره مسمانك عينيدر يعنى ذات حقك عينيدر بلكه جميع
اسماء ذاتده مستهلكه اولوب برى برندن متميز اولمغله برى برينك عينيدر واسم مسمانك عينى اولمق اعتبارى
اوزره وجود ذات حقك عينيدر) (والمدلول الاخر مايدل عليه مما ينفصل الاسم به عن هذا الاسم الاخر وتميز)
ومدلول آخر كه صفتدر شول شيدر كه اسم اكا دلالت ايدر كه اسم انكله بو اسم آخردن منفصل ومتميز اولور زيرا
حضرت احديتده اسمانك كثرتى مستهلكه در برى برينك عينيدر واما حضرت واحديتده اسمانك هر بريسى
كندى صفتيله متعين اولور وبرى برندن متميز اولور بلكه هر بر اسم كندى صفتيله تميزى وتعينى اعتباريله
جميع اسما ايله متصف اولان ذاتك غيريدر مطلق مقيدك غيرى اولمق اعتبارى اوزره) (فاين الغفور من الظاهر
والباطن واين الاول من الاخر) (يعنى معانى صفات اعتباريله اسما برى برندن متميزه در * پس اسم غفور اسم
ظاهر وباطندن قنده در واسم اول اسم آخردن قنده در يعنى اسم غفور ايله حقك اتصافى بينيله اسم ظاهر
واسم باطن ايله ظهورى وبطونى بيننده اسم اول واسم آخر ايله تعينى بيننده نه مقدار تفاوت وتميز واردر غفور
ظاهر وباطندن قنده در واول آخردن قنده در پس معانى صفات اعتباريله اسما برى برندن متميزه ومنفصله
اولمغله جميع اسما مظاهرى ايله ذات الهيه نك ظلاليدر ووجودات اشيا كه وجود مدركدر حقك صفاتى
معانيسيله وحقايق صورىله اسمانك ظهوريدر * پس صور حقايق واعيانه وجود حق مرأت واقع اولوب
جميع صور حقايق ايله معانى صفات مرأت وجود حقده ظاهره در اسماسنك ظهورى ايله) (فقد بان لك بما هو
كل اسم عين الاسم الاخر) پس سكا ظاهر اولديكه اسماء الهيه دن هر بر اسم اسم آخرك عينى اولمق نه اعتبار ايله در
وهر بر اسم اسم آخرك غيرى نه اعتبار ايله در يعنى سكا ظاهر اولديكه اسما ذات حقك عينى اولديغى واكا
دلالتى اعتباريله برى برينك عينيدر واسمادن هر بريسى بر صفته دلالتى اعتباريله كه انكله اسم آخردن
منفصل ومتميزدر برى برينك غيريدر كل اسم قولى فقد بان قولنك فاعليدر والتقدير فقد بان لك كل اسم بما هو
عين الاسم الاخر) (فيما هو عينه هو الحق) (پس شول اعتبار ايله كه بر اسم اسم آخرك عينيدر اول اسم حق
مطلقدر زيرا حضرات احديتده هر بر اسم جميع اسمانك عينى اولان ذاتك عينيدر * پس هر بر اسم اسم آخرك
عينى اولور) (فيما هو غيره هو الحق المتخيل الذى كنا بصدره) (وشول اعتبار ايله كه اول اسم اسم آخرك غيريدر اول
اسم شول حق متخيلدر كه بز انك صورنده يز زيرا بر اسم آخرك غيرى اولديغى حيثيتله اسم حق مطلقك عينى
اولمز * پس حق متخيل اولور كه اعيان غيبيه مرايا سنده اعيان حسبيله حقك ظهورى وتعينيدر وياخود وجود
حقده خصوصيات ذاتيه ايله اعيانك تعينيدر * پس وجود ذات مقدسه حيثيتيله حق مطلقدر واسماء الهيه
حيثيتيله حق متخيلدر وشيخ رضى الله عنه والوجود كله خيال فى خيال قولى ايله بوكا اشارت ايلدى) (فسبحان
من لم يكن عليه دليل سوى نفسه) (پس بن تنزيه ايدرم شول حق مطلقى كه كندى نفسندن غيرى اكا دليل
يوقدر زيرا هويت عالم حقك ظليدر كه اكا دلالت ايدر وظل دخى ذى الظلك عينيدر اكا ظل اولديغى اعتباريله *
پس حقك كندى نفسندن غيرى اكا دليل يوقدر) (ولا ثبت كونه) (اى وجوده الا بعينه وحقك وجودى
ثابت اولمدى الا كندى عينيله يعنى ذاتيله زيرا ظاهر وباطن اولان وجود حقك غيرى وجود دكلدر عدم
محضدر * پس جميع اشيانك هويتى اولان وجود حق بنه كندى وجودنه دلالت ايدر وياخود تقدير بو يله اوله
ولا ثبت كونه اى الكون الذى هو المخلوق للحق الظاهر فيه بتجليه الدال هو عليه الا بعينه وذاته لا بغيره
من الاسماء يعنى حقك مخلوقى اولوب آنك مظهرى اولان كونك وجود حقه دلالت ايدر ثابت اولمدى الا ذات
حق ايله * پس سواى حق وسماى عالم ديلن كونك وجود حقه دلالتى دخى ذاتك كندى وجودنه دلالتى اولور
يوخسه سواى حق وجود حقدن غيرى بر وجود مستقل ايله موجود اولوب انكله دلالتى دكلدر وبو وجهه
بوندن صكره فما فى الكون قولى دلالت ايدر وبعض نسخه ده ولا يثبت صيغه مضارع ايله واقع اولدى) (فما فى الكون
اى فى الوجود) (الاما دلت عليه الاحدية) (پس كونده يعنى وجودده احديتك مدلولى اولان موجوددن
غيرى يوقدر وواحديتك مدلولى اولان موجود دخى وجود حقدر زيرا احديتك عين حقدر دلالت ايتمز الا وجود
حق اولان احديته پس حقك وجودندن غيرى آنك وجودنه دلالت ايدر وجود يوقدر) (وما فى الخيال الا
مادلت عليه الكثرة) (وخيالده يوقدر الا شول شيكه كثرت آنك اوزرينه دلالت ايدر زيرا وجود محقق اولميان

خيال متوهمده ثابت اولان شيئه دلالت ايدن كثرت وجود واحد حقيقيده متعقله اولان اسماء الهيه كثرتيدر
ومتعقل وخيال اولان كثرت دلالت ايتمز الا خيال اولان كثرته وكثرت اولان خياله) (فمن وقف مع الكثرة كان
مع العالم ومع الاسماء الالهية واسماء العالم) (پس شول كمسنه كه كثرت بيننده واقف اولسه وحدت حقه طالب
اولمسه عالم ايله واسماء الهيه ايله واسماء عالم ايله اولور يعنى كثرت قتنده واقف اولور * پس كثرت ايله وحدت
حقدن محجوب اولور) (ومن وقف مع الاحدية الذاتية كان مع الحق من حيث ذاته الغنية عن العالمين لا من
حيث صورته) (وشول كمسنه كه احديت ذاتيه قتنده واقف يعنى شهودى احديت ذاتيه اولسه ابدا حق ايله اولور
عالميندن غنيه اولان ذاتى حيثيتيله حقك صورتى يعنى صفاتى حيثيتيله حقك عينى اولمز زيرا كثرت متعقله ذات
احديتده مستهلكه در * پس احديت ذاتيه شهودنده اولان كمسنه ذات غنيه مظهر يتنده اولور كثرتى مقتضيه
اولان صورت اسمائيه مظهر يتنده اولمز) (واذا كانت) (اى الذات الاحدية) (غنية عن العالمين فهو اى غناها
عن العالمين عين غناها عن نسبة الاسماء اليها) (وچونكم ذات احديت عالميندن غنيه اولسه * پس آنك
عالميندن غناسى اسمانك اكا نسبتندن آنك غناسنك عينى اولور يعنى ذات احديه نك عالميندن غناسى اسمانك
اكا نسبتندن آنك غناسنك عينيدر) (لان الاسماء لها كما تدل عليها تدل على مسميات اخر يحقق ذلك اثرها)
زيرا ذات احديت ايچون اولان نه كيم ذاته دلالت ايدر مسميات آخره يعنى معانى صفات اولان حقايق اسمايه
دلالت ايدر كه هر بر اسم كندى حقيقتيله اسم آخردن متميزدر واسمانك مسميات آخره دلالتنى عالمك صور
مختلفه سى اولان اثر اسما محققدر زيرا آثار اسما اختلافى تمايز مسمياته دلالت ايدر * پس اسمانك على قوابل
ومظاهره واختلافات آثاره موقوفدر كذلك وجود عالمك اعيانده تحققى اسمايه وحضرات اسمايه موقوفدر *
پس على طريق التضائف برى برينه متوقفدر احدهمانك آخردن غناسى اولمغله احدهمادن غنا آخردن
غناسى اقتضا ايدر * پس عالميندن غنا اسمادن غنانك عينيدر واما عالمين صور اسماء الهيه اعتبار اولندقده
عالميندن غنا اسمادن غنانك عينى اولديغى ظاهردر زيرا عالمين اسمانك صورندن غيرى دكلدر وذات احديت
مطلقا غيردن غنيه اولديغى حقك قل هو الله قولنده مبيندر) (قل هو الله احد من حيث عينه) (يعنى يا محمد
سن دى وجود حق حقك ذاتى حيثيتيله الله احددر غيردن غنيدر) (الله الصمد) اى المقصود فى الحوايج والمحتاج
اليه (من حيث استنادنا اليه) يعنى الله حوايجده مقصوددر ومحتاج اليهدر بزم اكا استنادمز حيثيتيله * پس
اسم صمد اعتباريله وجود حق واحددر يعنى اسمادن غنى دكلدر زيرا صمد محتاج اليهدر ومحتاج اليه اولان شئ
خارجده محتاجسز متحقق اولمز پس واحديت اعتباريله وجود حق اسمادن غنى دكلدر (لم يلد من حيث هويته
ونحن) وحق والد اولمدى آنك هويت واجبه سى حيثيتيله وبزم هويات ممكنه مز حيثيتيله يعنى بزم هو يتمزدن
مصاحبه اتخاذ ايدوب كندى هويتى ايله بزم هويتمزدن ولدى انتاج ايتديكه اول اكا والد اوله وانكيچون مقدمه
اوله وبوكا ولم يكن له كفوا احد قولى دلالت ايدر وشيخك بوندن صكره ايراد اولنان كلامنده مصرحدر) (ولم يولد
كذلك ولم يكن له كفوا احد) (كذلك وحق هويتى حيثيتيله كمسه دن مولود اولمدى تا كيم نتيجه اوله
وكذلك بر احد اكا كفو ومقابل ومثل ومعادل اولمدى تا كيم اكا صاحبه اوله ومقدمتيندن عام موجود اوله
زيرا اكا در احاطت حيثيتيله) (فهذا) (اى الاحدية نعته بحسب ذاته يعنى احديت بحسب الذات حقك نعتيدر
وياخود فهذا اى المذكور فى هذه السورة نعته يعنى بو سوره ده مذكور اولان حقك نعتيدر) (فافرد ذاته بقوله
الله احد) (پس حق تعالى كندى ذاتنى (الله احد) قوليله افراد ايلدى يعنى ذاتى فرد اولوب كثرتدن منزهه
اولديغن بيان ايلدى) (وظهرت الكثرة بنعوته المعلومة عندنا) (وحقك نعوت معلومه سيله كه ذكر اولنان
صفات سلبيه در بزم قتمزده كثرت ظاهره اولدى اول نعوتله اتصافمز حسبيله) (فنحن نلد ونولد ونحن نستند
اليه ونحن اكفاء بعضنا البعض) پس بز والد اولورز وبز مولود اولورز وزود خى بز حقه مستند اولورز ودخى بز اكفايز
بعضمز بعضمزه كفو ومعادل اولورز وبعضمز بعضدن مولود اولور وبعضمز بعض ايچون والد اولور) (وهذا الواحد
منزه عن هذه النعوت فهو غنى عنها كما هو غنى عنا) (وبو واحد ذات احديه وعين واحده اعتباريله بو نعوتدن
منزهدر * پس بو وجود واحد بو نعوتدن غنيدر بزدن غنى اولديغى كبى زيرا بز بو نعوتله متصفز وبحسب
الذات حق بزدن غنيدر پس بطريق اعلى حق بزم بينمزده ظاهره اولان صفاتدن غنى اولور وحق خود غناء

ذاتیسی حسبیله کثرت نسبیهٔ اسمائیه‌دن وکثرت وجودیهٔ امکانیه‌دن منزهدر)(وما الحق)(باعتبار غناه
الذاتی نسب) (بفتح النون ای صفة)(الاهذه السورة سورة الاخلاص)(وحق ایچون آنك غناء ذاتیسی
اعتباریله برصفت یوقدر بوسوره‌دن غیری که سورهٔ اخلاصدر وبوسوره وجه ذات احدیدن نقاب کثرتی رفع
ایدن وصف احدیتك اثباتنه مختصه اولمغله عین وصف احدیتدر وبوتقدیراوزره سورة الاخلاص السورة قولی
ایچون عطف بیان اولورواندن بدل اولمق جائزدر (وفی ذلك نزلت) وسورهٔ اخلاص حقك نسبی اولان احدیتك
وصفنده نازله اولدی قال الشیخ رضی الله عنه فی مقدمة الفتوحات قالت الیهود لمحمد صلی الله علیه وسلم انسب
لنا ربك فانزل الله تعالی علیه سورة الاخلاص ولم یقم لهم من ادلة النظر دلیلا واحدا فقال قل هو الله فاثبت
الوجود احد فنفی العدد واثبت الاحدیة لله سبحانه الله الصمد فنفی الجسم (لم یلد ولم یولد) فنفی الوالد والولد (ولم
یکن له کفوا احد) فنفی الصاحبة کما نفی الشریك بقوله (لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) وقال فی الباب التاسع
والخمسین من الفتوحات فمشیئته وارادته وعلمه وقدرته ذاته تعالی الله ان یتکثر فی ذاته علوا کبیرا بل له الوحدة
المطلقة (وهو الواحد الاحد الله الصمد لم یلد) فیکون نتیجة (ولم یکن له کفوا احد) فیکون به وجود العالم نتیجة
عن مقدم متمیز عن الحق والکفؤ تعالی الله وبهذا وصف نفسه سبحانه فی کتابه لما سئل النبی صلی الله علیه وسلم عن
صفة ربه فنزلت سورة الاخلاص تخلصه من الاشتراك مع غیره تعالی الله فی تلك النعوت المقدسة والاوصاف
فما من شیء نفاه فی هذه السورة ولا اثبته الا وذلك المنفی والمثبت مقامه فی الله لبعض الناس انتهی کلامه) وحقك
کمال اخلاصی کثرت صفاتی اندن نفی ایدوب ذات احدیتی اثبات ایتمکدر ولکن هر احدیت ذات حقك نعتی
دکلدر ذاته نسبت اولنان احدیت احدیت عیندر اسماء الهیه کثرتنك احدیتی دکلدر انکیچون شیخ رضی الله عنه
بوایکی احدیته اشارت ایدوب ایتدی) (فاحدیة الله من حیث الاسماء الالهیة التی تطلبنا احدیة الکثرة)(پس
الهمزك احدیتی اسماء الهیه حیثیتیله که اسماء آثارنی بزده اظهار ایتمکیچون بزه طالبه‌در احدیت کثرتده زیرا
بو اسماء کثیره ایله مسمی اولان بحسب الذات واحددر وانك ذاتنده متعلقه اولان نسب حسبیله نسبتده کثیردر
پس تعقلده اولان کثرت نسبیه‌یه احدیت کثرت اطلاق اولنور)(واحدیة الله من حیث الغنی عنا وعن الاسماء
الالهیة احدیة العین)(والهمزك احدیتی بزدن واسماء الهیه‌دن انك غناسی حیثیتیله احدیت عین واحدیت
ذاتدرکه انده کثرتك تعقلی معتبر دکلدر * پس احدیت ذات اسماء الهیه‌دن ودخی اسمانك مقتضیاتی اولان
اکواندن غنای اقتضا ایدر * پس کثرتدن تنزیه اولنان احدیت احدیت ذاتیه‌در واحدیت اسمائیه دکلدر)
(وکلاهما یطلق علیه اسم الاحد فاعلم ذلك)(وحال بوکه احدیتیندن هر برینه اسم احد اطلاق اولنور ولکن
ذاته نسبت اولنان احدیت احدیت عیندر احدیت اسمائیه دکلدر * پس احدیتین بیننده واقع اولان فرقی
وتمیزی سن عارف اول تاکیم استعمالده مسمی اولمیه‌سن وهر برینی مقامنده استعمال ایده‌سن)(ما اوجد الحق
الظلال وجعلها ساجدة)(ای منبسطة علی الارض منقادة للحق (متفیئة) راجعة (عن الشمال) الی الیمین
عند غروب الشمس (وعن الیمین) الی الشمال عند ارتفاع الشمس)(الا دلائل لك علیك وعلیه)(پس حق تعالی
خارجده اشخاص ایچون ظلالی ایجاد ایتمدی ودخی ظلال اول اشخاصدن ارض اوزره منبسطه اولوب آنلری
کندینه ساجده ومنقاده ایتمدی شمسك غروبی قتنده آنلر شمالدن یمینه راجعه وشمسك ارتفاعی قتنده
یمیندن شماله عائده ومائله اولدیغی حالده الا سکا آنلری دلائل ایجاد ایلمدی سنك کندی وجودکه وانك وجودنه
تاکیم سن کندی وجودکه ووجود حقه انلر ایله استدلال ایده‌سن)(لتعرف من انت وما نسبتك الیه وما نسبته
الیك) یعنی وجودات ظلالی وظلال وجوداتی سکا دلائل ایجاد ایلمدی تاکیم عارف اوله‌سن که سن کیمسن
وسنك حقه نسبتك ندر وحقك سکا نسبتی ندر یعنی عارف اوله‌سن که شول وجودات متعینه که سن انلرك
جمله‌سندن بر وجودسن ظل خیالیدر وحقه سنك نسبتك ظلك شخصه نسبتی کبیدرکه ظل اندن ممتد اولدی
زیرا وجود مقید ومتعین وجود مطلقدن ممتد اولوب انکله قائمدر وحقك سکا نسبتی شخصك ظله نسبتی
کبیدرکه سنك وجودك وجود حقله قائمدر که انك امرینه منقاد اولدیغك حالده سنی کندینه تسخیر ایدر وسن
انك ارادتنده متسخر ومنقادسن اندن غیری سنك وجودك واستقلالك یوقدر شخصك عدم ارتفاعی قتنده
ظلك وجودی اولمدیغی کبی)(حتی تعلم من این اومن ای حقیقة الهیة اتصف ما سوی الله بالفقر الکلی الی الله

وبالفقر النسبی الیه بافتقار بعضه الی بعض)(تاکیم عارف اوله‌سن که ماسوای حق نه مرتبه‌دن ویاقنغی حقیقت
الهیه‌دن وجود حقه فقر کلی ایله متصف اولدی وقنغی حقیقت الهیه‌دن وجود حقه فقر نسبتیله متصف
اولدی ماسوای حقك بعضیسنك بعضیسنه افتقاری سببیله (امدی) شویله بیل که ظلال حق اولان وجودات
متعینه که ماسوای حقدر موجد ومقوم ورب ونور اولان ذاته که الله ایله مسمادر مفتقره‌در وجوداتك
مألوهیتیله کندی نفوسنده استقلاللری اولمدیغندن اوتری ومربوبیت ایله عدمده اولان اعیانك ظلمتندن
اوتری وماسوای حقك بووجهله حقه اولان افتقارلری افتقار کلیدر * وفقر نسبی بودرکه بعضیلرك بعضه
افتقاری وجود حقه اولان افتقاره راجعدر زیرا عالمك عالمه افتقاری عالمك ظلیتندن اوتری دکلدر بلکه
ربوبیت ایله حقك انده ظهور ندن اوتریدر وربوبیت حیثیتیله عالم عین حقدر ظل دکلدر * پس افتقار الهیدن
غیری کمسیه اولمدی (وحتی تعلم من این اومن ای حقیقة اتصف الحق بالغنی عن الناس والغنی عن العالمین
واتصف العالم بالغنی ای بغنی عن الناس بعضه عن بعض من وجه ما هو عین ما افتقر الی بعضه به)(وتاکیم سن
عارف اوله‌سن که نه مرتبه‌دن وقنغی حقیقت الهیه‌دن حق ناسدن غنا ایله وعالمیندن غنا ایله متصف اولدی
وعالم دخی غنا ایله متصف اولدی یعنی عالمك بعضیسی بعضدن غنا ایله متصف اولدی شول وجهله که وجه غنا
شول وجهك عینیدرکه انکله بعض آخره مفتقره اولدی یعنی عالمك برجزئی برامرده برشیئدن غنی اولدی واول
امرده اول شیئدن غیری جزء آخره مفتقر اولدی برشخصك ظلی کبی که وجودده اول شخصه مفتقردر وآنك
غیری اولان شخص آخردن غنیدر وشخص آخردن غناسی کندی صاحبی اولان شخصه افتقارینك عینیدر
بلکه بعض جزء بعضیسندن بروجهله غنیدر واول بعضه بروجهله مفتقردر ماء تبرد وجودده شمسدن غنی اولمسی
وحرارت وسیلانده اکا افتقاری کبی بوتقدیر اوزره موضعنده اولان ما الذی معناسنه‌در ووجه قولی تنوین
ایله اولمق دخی جائزدر یعنی وجوهدن بروجهله غنی اولدی که اول وجه شول وجهدرکه انکله غیره مفتقر اولدی
واول کی ما الذی معناسنه وایکنجی ما مصدریه اولمق جائزدر ای بوجه الذی هو عین افتقاره به الی بعضه * پس
حق احدیت ذاتیه اعتباریله ناسدن وعالمیندن غنیدر ومظاهر عالمده حقك ظهوری وربوبیتی اعتباریله عالمك
بعضیسی بعضدن غنیدر زیرا مظهر آخرده فقر نسبی ایله حقه مفتقردر وسببیه اعتباریله عالم کندی جنسنه
ونوعنه مفتقردر وجائزدرکه ما هو قولنده ما لیس معناسنه اوله * پس بوتقدیر اوزره ما هو عین ما افتقر جمله‌سی
وجه ایچون صفت واقعه اولور)(فان العالم مفتقر الی الاسباب بلاشك افتقارا ذاتیا)(زیرا عالم بلاشك افتقار
ذاتیله اسبابه مفتقردر زیرا عالم عدمیت اوزره‌در انك ایچون وجود اصلی یوقدر وجودده سببه مفتقردر
(واعظم الاسباب له سببیة الحق)(وعالمك اعظم اسبابی که اول اکا مفتقردر حقك سببیتیدر یعنی اعتبار نسبدن
نظر رفع اولندقده بزم ذوات ووجود اتمز افتقار ذاتیله حقه مفتقره‌در ولکن کندی ذاتیله قائمه اولان
ذات مطلقهٔ واحده‌نك تجلیسی واسماسیله قائمه‌در)(ولا سببیة للحق یفتقر العالم الیها سوی الاسماء الالهیة)
وحق ایچون برسببیه یوقدرکه عالم اکا مفتقر اوله اسماء الهیه‌دن غیری موجد ورب وخالق کبی زیرا عالم ایجاده
وربوبیة وخالقیة وبونلرك امثالی اولان صفاته مفتقردر * پس افتقار ایجادده ورزق وخلقده‌در والاذوات
حقایق صور تعینات ذاتیه وشئون الهیه‌در ذات غیبیه حیثیتیله افتقار یوقدر * پس افتقار نسب اولان اسما
بیننده‌درکه بز انلرك صوری یز)(والاسماء الالهیة کل اسم یفتقر العالم الیه من العالم مثله او عین الحق)(واسماء
الهیه هر براسمدرکه عالم اکا محتاج اوله کرك محتاج الیه اولان اسم محتاجك مثلی عالمیندن اولسون ولدك
والده وجودده ورزق ایله حفظده احتیاجی کبی ویاخود عین حقدن اولسون ولدك صورتله شکلده وخلقده
حق مصور وخالقه احتیاجی کبی یعنی اسم ظاهر حیطتنده اولان مظاهر کونیه وعوالم خلقیه‌دن هر بریسی
اسم الهیدر ایکی اعتبار ایله براعتبار بودرکه هر شیء موجود وجود حقه وآنك وحدتنه دلالت ایدر پس اسم
الهی اولور وبراعتبار بودرکه هر شیء موجود اسماء الهیه‌دن براسم ایچون مظهر ومجلی وبرصفت ایچون عرش
ومستویدرکه اول اسم ربوبیتنی اول مظهرده اظهار ایدر * پس هر براسم ربوبیتنی کندی مظهر خاصنده
اظهار ایتمکله وظاهر ومظهر احدیتنك شهودی اعتباریله هر شیء اسم الهی اولور واسم باطن حیطتنده اولان
تعینات علمیه وحقایق غیبیه اسماء الهیه اولدیغی ظاهردر والاسماء قولی مبتدادر وکل اسم قولی انك خبریدر

ومفتقر العالم اليه قولی اسم ایچون صفتدر ومن عالم مثله قولی صفت بعد الصفتدر واو عين الحق قولی من عالم
مثله قولنه معطوفدر) (فهو الله لاغيره) (پس محتاج اليه اولان اسم اللهدر ربوبيت جهتيله انك غيری دكلدر
ولكن والدك ولده سببيتی انك عين ثابته سی حيثيتيله دكلدر زيرا عين ثابته معدومه در بلكه وجود ايله فعلی
وقوتله قدرتی حيثيتيله در زيرا وجود مظاهرده ظاهر اولان حقك عينيدر وفعل ايله قدرت وقوت ورزق
ايله حفظ وجودك توابعيدر وحقك صفات وافعاليدر * پس والد ايچون قابليت ومظهريتدن غيری نسنه
يوقدر وانك مظهرنده ظاهر اولان فعل حقك فعليدر واما عين حقك سببيتی ظاهر اولديكه اللهدن غيری محتاج
اليه يوقدر) (وحده لاشريك له ولذلك قال الله تعالى يا ايها الناس انتم الفقراء الى الله والله هو الغنى الحميد)
يعنی عالم اللهه مفتقر اولديغندن اوتری الله تعالى ايتدی ای ناس سز الله تعالى يه مفتقرلرسز والله تعالى كندی
ذاتيله غيردن غنيدر وكندی ذاتيله كندی ذاتی حميددر يعنی فقرسزك صفت ذاتيه كزدر وغنا دخی حقك
صفات ذاتيه سيدر پس ناسك نفس امرده غنالری اولميوب فقر كلی ايله حق تعالى يه جميع امورده فقر
واحتياجلری ذاتی اولديغن وكندی ذاتيله وكمالات وصفاتيله حميد اولديغن بيان ايلدی) (ومعلوم ان لنا
افتقارا من بعضنا لبعضنا فاسماؤنا اسماء الله) (ومعلومدركه بزم ايچون افتقار ثابتدر بعضمزدن بعضمزه ايچون
پس بزم اسمامز اسماء اللهدر * پس بزم بعضمزك بعضمزه افتقاری بزدن اولان اسماء الهيه دركه اول اسما ايله
حق تعالى بزه تجلی ايلدی * پس بزم اسمامز اسماء اللهدر وبز دخی الحق اسمانك صوری يز حقدن غيری بزده
محتاج اليه اوله جق برشی يوقدر (فهو الغنى ونحن الفقراء) (اذ الافتقار اليه بلاشك واعياننا فی نفس الامر ظله
لاغيره) (زيرا افتقار بلاشك حق تعالى يه در خاصة غيره دكلدر وحال بوكه بزم اعيانمز نفس امرده حقك ظليدر
يعنی معلومات غيبيه اولان اعيانمز نفس امرده انك ظليدر انك اسم باطنی اعتباريله ظلك غيری دكلدر زيرا
نسبت بطون اعتباريله اسم باطن حقك عينيدر وحقك ظلی اضافت قيديله انك وجوديدر وياخود بزم اعيانمز
يعنی وجودات خارجيه مز نفس امرده حقك ظليدر بزم حقه افتقاريمز ظلك شخصه افتقاری كبيدر) (فهو
هويتنا لاهويتنا) (پس حق حقيقت ووجود اعتباريله بزم هويتمزدر تعين ايله وقيد واضافت اعتباريله بزم
هويتمز دكلدر زيرا مطلق مقيدك عينی دكلدر اطلاق حيثيتيله) (وقد مهدنا لك السبيل فانظر) پس بو فص يوسفده
حضرت خيالك تفصيلی صددنده بز سكا طريق وحدتی وسبيل حقيقتی تمهيد ايلدك پس ديده بصيرت وعين
شهود احديتله سن نظر ايله وانك اوزره سلوك ايله تاكيم جمال احديتی مظاهر جميع اشيا صورنده مشاهده
ايدوب ذات احديت وقوفندن كثرت صور عالم قيديله محجوب اولميه سن) (والحمد لله رب العالمين

فص حكمة احدية فی كلمة هودية

وقتاكيم شيخ رضی الله عنه فص متقدمك آخرنده احديت ذاتيه ايله احديت اسمائيه الهيه يی ذكر ايتديسه
پس احديت ربوبيتی متضمنه اولان حكمت هوديه يی اعقاب ايتدی زيرا وحدت ايچون اوچ مرتبه ثابته در
برينجی وحدت ذاتدر احديت ذاتيه مطلقه دركه انده كثرت نسبيه ووجوديه نك اعتباری يوقدر وبريسی
دخی وحدت اسمادر كثرت صفات ايله وبو احديت الوهيتدر وبو اعتبار ايله الله واحددر واعتبار اول ايله احددر
وبريسی دخی وحدت افعالدر كه احديت ربوبيتدر وبو احديت هود عليه السلامه مختصه در بقول الحق تعالى
حكاية عنه (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربی علی صراط مستقيم) پس بو احديت آخذ ومأخوذه
موقوفه در ودخی ربك بر طريق اوزره اولمسنه موقوفه دركه رب اول طريقده مشی ايدر * پس بو احديت
كثرت افعال وآثار احديتيدركه هويت ذاتيه يه منسوبه در (شعر) (ان لله الصراط المستقيم * ظاهر غير خفی
فی العموم) (امدی) شويله بيلكم صراط مستقيم طريق وحدتدركه الله تعالى واحددر * پس بو طريق الله
تعالى يه موصله اولان طرقك اقربيدر زيرا اسماء الهيه دن هر براسم ايچون بر عبد واردركه اول اسم آنك
رب خاصيدر واول عبد انك عبدی ومظهريدر * پس عبد ظاهر وجسمدر ورب باطن وروحدر پس الطرق
الى الله بعدد انفاس الخلايق بل بعدد انفاس الهيه اعيان وجوديه دن هر برعين اسماء الهيه دن براسم خاصه
مرتبطه در وآكا مستنددر پس اول اسمك مقتضاسی اوزره جاريدر وآنك سبيلی اوزره سالكدر * پس هر برعين
كندی اسمنه منسوب اولان صراط مستقيم اوزره در واول رب دخی صراط مستقيم اوزره در (ان ربی علی

صراط

صراط مستقيم) ولكن هر برعينك طريقی آنك اسم خاصنه نسبتله مستقيمدر انك مقابلی اولان اسمه
نسبتله دكلدر واحديت مسمی اعتباريله جميع اسماء مسماء اللهه واصله اولور جهانده اختلاف موجود
ايكن پس جميع اسمانك طرقنی جامع اولان صراط مستقيم كه كل انك اوزره در وجميع طرقك احديتيدر الله
اسميله مسمی اولان ذات الوهيت ايچوندر وجميع طرقی جامع اولان طريق توحيد اوزره سلوك ايتمز الا مظهر
الوهيت اولان مظهر محمدی كه جميع انبيا وكمل اوليا اول طريق اوزره در وسائر طرق مختلفه بو طريقدن متفرعه
ومتشعبه در قيل لما اراد رسول الله صلى الله عليه وسلم ان يبين للناس ذلك خط خطا مستقيما ثم خط من جانبيه
خطوطا خارجة من ذلك الخط وجعل الاصل الصراط المستقيم الجامع وجعل الخطوط الخارجة منه سبل
الشيطان كما قال تعالى (ولا تتبع السبل فتفرق بكم عن سبيله) ظاهر قولی مبتداء محذوفك خبريدر يعنی ديمك
اولور اللهه مخصوص صراط مستقيم واردركه عموما اعيان كونيه واسماء الهيه ده ظاهردر خفی دكلدر وجميع
مظاهرده اولان طرقی جامعدر (فی كبير وصغير عينه * وجهول ما امور وعليم) عينه ضميری اللهه راجعدر يعنی
كبيرده وصغيرده واموری عليم وجهولده اللهك عينی ظاهره وذات وهويتی حاضره دركرك مظاهر كليه اولسون
وكرك مجالی جزئيه وكرك اموری عليم وكرك جهول اولسون نفس رحمانی وتجلی الهی ايله ظهوری علی
السويه در (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) ذرات موجوداتده برذره يوقدر الا انك ذاتيله موجوده در
وذات براسم ايله انده متجليه دركه اول اسم اول مظهرك روحی ومدبری ومظهر آنك صورتيدر پس هر موجود
صراط مستقيم اوزره در وعينه قولی مبتداء مؤخردر وفی كبير وصغير قولی خبر مقدمدر) (ولهذا وسعت رحمته
كل شیء من حقير وعظيم) (يعنی اللهك عينی وذاتی هر كبير وصغيرده موجوده اولديغندن اوتری اللهك رحمت
رحمانيه سی مقدارده حقير وقدرده عظيم اولان هر شيئه واسعه اولدی زيرا رحمن جميع اسمايه شامل وفيضی جميع
اعيانه واصلدر جميع تعينات نسبيه ووجوديه انكله متعينه در وجميع طرق متنوعه اندن متفرعه در * پس
سير وسلوك وسالك اكا منتهی وراجع اولور) (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربی علی صراط مستقيم)
هود عليه السلامك حكمت احديه سی بو آيت اوزره مبتنيه در برشیء موجود يوقدر الا الله تعالى هويت
احديت ذاتيه ايله انك ناصيه سنی آخذدر وصمديت وقيوميت حكميله اكا مالكدر تحقيق بنم ربم صراط
مستقيم اوزره در زيرا هر براسم كندی طريق خاصی اوزره در وهر بريسی مسماية نسبتله صراط مستقيم
اوزره در وبو آيتده هر شیء موجودی دابه ايله تعبير ايلدی زيرا جميع اشيا اصحاب ذوق وشهود وارباب كشف
ووجود قتنده حيدر (وان من شیء الا يسبح بحمده) يعنی برشیء حی يوقدر الا حق انك ناصيه سنی اخذ ايدوب
اسماسی حسبيله انده متصرفدر وهر برشيئك رب خاصی اولان اسمك طريق خاصی اولان صراط مستقيم
اوزره سلوك ايدر (وهو آخذ بناصيتها) قوليله اشارت ايدركه هويت حق جميع اسماء الهيه ده ومظاهر
اسمائيه ده ساريه در (وان ربی علی صراط مستقيم) ديدی واسم ربی كندی نفسنه مضاف ايتدی وصراطی
صيغه تنكير اوزره ايراد ايلدی تنبيهدن اوتری كه ارباب اسمادن هر بررب كندی صراط مستقيمی اوزره دركه
اول صراط حضرت الوهيتدن انكچون معيندر وجميع طرقی جامع اولان صراط مستقيم الله اسمنه وانك
مظهرنه مخصوصدر وبزم نبيمز عليه السلامه مختصه اولان فاتحه ده حق تعالى (اهدنا الصراط المستقيم)
ديدی عهد ايچون اولان لامله وياخود شول ماهيت ايچون اولان لامله كه جزئياتی آندن متفرعه در * پس
بجنكم هر براحد صراط مستقيم اوزره اولسه دعوتك نه فائده سی واردر ديو ديمه لمز زيرا دعوت اسم مضلدن
اسم هادی يه در واسم جابردن اسم عادله در (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) وبعده طرق متفرقه دن
(اهدنا الصراط المستقيم) قولنده معهود اولان صراط مستقيمه كه جميع طرقی جامعه در دعوت ايدركه توحيد
ذاتی ومظهر محمدی طريقيدر) (فكل ماش علی صراط الرب المستقيم فهم غير مغضوب عليهم من هذا الوجه
ولا ضالين) (پس هر ماشی رب اخذ اولان اسمك صراط مستقيمی اوزره ماشيدر * پس اول مغضوب عليهم
زمره سنده داخل دكلدر بو وجه خاصله ودخی ضالين زمره سنده داخل دكلدر * پس فكل قولی مبتدا اولور
فعلی صراط الرب قولی انك خبری واقع اولور فهو ضميری كل ماش قولنه راجع اولور وعليهم ضالين قولنك
ضميری آيتده مراد اولان قوم معهوده راجع اولور وجائزدركه معنی جهتيله كل ماش قولنه راجع اوله ونسخه

صحیحه ده فکل ماش علی صراط الرب المستقیم واقع اولدی پس بو تقدیر اوزره فهو قولی فکل ماش قولی
ایچون خبر واقع اولور یعنی دیمك اولور پس هر ماشی که ربك صراط مستقیمی اوزره مشی ایده پس اول بو وجهله
مغضوب علیهمدن ودخی ضالیندن دکلدر ویاخود ماشی نك کایسی مغضوب علیهم دکلدر بو وجه خاصله
وضالین دخی دکلدر زیرا هر ماشی کرك طائع وکرك عاصی طریق خاصنده انی تربیه ایدن بر اسمك مظهریدر پس
انك مقتضاسی اوزره مشی ایدر وهیچ برشیء یوقدر که طبیعتك مقتضاسی اوزره مشی ایدن کمسنه یه غضب ایلیه
پس هر بر اسم کندی مظهرندن وانك ربوبیتی تحتنده اولان شیئدن راضیدر اکا غاضب دکلدر ولکن حکمده
اکا مخالف اولان ربه نسبتله مغضوب علیهم ایله ضالین زمره سندندر عبد مضل عبد هادی یه نسبتله
اولدیغی کبی پس بوندن اوتری شیخ رضی الله عنه فهو غیر مغضوب علیهم من هذا الوجه دیدی * پس وقتا کیم
ضلال رب آخره نظرا تمکله تحقق اولدیسه کندی ربنه نسبتله متحقق اولمدیسه پس شیخ رضی الله عنه
(فکما کان الضلال عارضا کذلك الغضب الالهی عارض والمآل الی الرحمة التی وسعت کل شیء وهی السابقة)
دیدی * پس نته کیم ضلال عارض اولدیسه کذلك غضب الهی دخی عارضدر ومآل شول رحمتدر که هر شیئه
واسعه در واول رحمت واسعه غضب اوزره سابقه در جمیع ارواح رحمت رحمانیه ایله متعینه اولدقدنصکره فطرت
اصلیه وطهارت ازلیه ونشأت علویه اوزره توحید حقه قائله وهدایته طالبه ایکن کل مولود یولد علی الفطرة
الا ابواه یهودانه وینصرانه ویمجسانه اوزره اصحاب وارباب مصاحبتی سببیله بعضلرك بالقوه اولان اخلاق
ردیه لری واوصاف ذمیمه لری ظاهره اولدقده غواشی طبیعیه وحجب ظلمانیه ایله عالم انواردن محتجب اولمغله
انلر اوزره ضلال عارض اولدی * پس ضلال اوزره مترتب اولان غضب دخی عارض اولدی ولکن مآل جمیع
اسبابه واسعه اولان رحمته در یا ضلالی موجبه اولان حجبك رفع واضمحلالیله ویاخود توحید ذات انوارینك
ظهوری قتنده تعینات اشیانك رفعی وتجلیات الهیه نك مظاهردن اصولنه رجوعی سببیله (وسبقت رحمتی
علی غضبی حکمی اوزره رحمتك غضب اوزره سابقه اولمسی بودر که جمیع حقایق الهیه وکونیه نك نسب
ذاتیه سیله ایجادی واعیانك تعینات علمی ایله ثبوتی حالنده اقتضا ایتدکاری شیء اوزره متعینه اولمسی رحمت
رحمانی اولان نفس رحمانی ایله درکه جمیع اعیان اربابنك طرقی اوزره انکله سالکدر * پس رحمت سابقه در
واکرچه کیم ضلال وغضب عارض اولورسه * پس مآل بنه رحمانه در) (وکل ماسوی الحق دابة فانه ذو روح
وما ثم من یدب بنفسه وانما یدب بغیره فهو یدب بحکم التبعیة للذی هو علی الصراط المستقیم فانه لا یکون صراطا
الا بالمشی علیه) (وعرف عامه ده ماسوای حق وغیر حق ایله مسمی اولان شیئك کایسی کرك جماد اولسون وکرك
نبات اولسون دابه در زیرا التحقیق شیئك کایسی ذی روحدر وانك روحی اسماء الهیه دن بر اسمدر که حق اول اسم
ایله انده ظاهردر واول شیئك قیامی اول اسمك قیومیتیله در ووجودده کندی نفسیله حرکت ایدر برشیء
یوقدر زیرا کندی نفسیله موجود دکلدر بلکه کندی نفسندن غیری وجودله حرکت ایدر یعنی اسماء الهیه دن
انده ظاهر اولان اسم خاصله حرکت ایدر واسمادن هر بر اسم نسبت خاصه ایله که اول اسمك حقیقتی اولان
صفت مخصوصه در ذات احدیه در * پس اول شیء تبعیت حکمیله حرکت ایدر شول رب خاصه که اول صراط
مستقیم اوزره در زیرا صراط صراط اولمز الا آنك اوزره مشی ایله * پس اول شیئك حرکتی تبعیت حکمیله در
شول رب خاصه که ذات احدیت صراطی اوزره درکه بذاته وفی ذاته احدیت اوزره در زیرا شول شیئك
قابلیتنده متعین اولان حق انی غایتنه واکا مخصوص اولان کماله تحریك ایدوب انکله سیر ایدر ولکن انك
حرکتی حرکت ضعیفه در زیرا تبعیت حکمی ایله حرکت عارضیه در حرکت ذاتیه دکلدر * پس اول شیء حقله
حقده حرکت ایدر زیرا صراط شول شیئدر که انك اوزره مشی اولنور * پس وقتا کیم بو حرکت حقله حقده واقعه
اولدیسه صراط وصراط اوزره ماشی اولان حق اولور وحقه تبعیت حکمیله اولان حرکت سیر بالله اولور (شعر)
اذا دان لك الخلق * فقد دان لك الحق) دان دیندن مأخوذدر ودین انقیاد وطاعتدر * پس وقتا کیم شیخ رضی
الله تعالی عنه ذکر ایتدیسه که ماسوای حقك کایسی ذی روحدر وانك روحی اسماء الهیه دن انك رب خاصی
اولان اسمدر پس الان بیان ایدر که خلقك سکا انقیادی خلقده ظاهر اولان حقك انقیادیدر یعنی حق تعالی خلق
ایله مسمی اولان شیء سکا منقاد ومطیع اولدیسه پس تحقیق اول خلقك مظهرنده ظاهر اولان حق سکا منقاد

ومطیع اولدی زیرا مظاهر ظاهرك عینیدر وصور خلقیه دن هر بر صورت اسماء الهیه دن بر اسمك صورتیدر
واول اسم انك روحی وهو یتیدر * پس روح انك بدنی مرآتنده ظاهر ومتجلی واسم انك مظهریتنده متبین
ومتجلیدر * پس صورتك انقیادی اول اسمك انقیادیدر زیرا صورتك وجودی انده ظاهر اولان اسمك ظهوریدر
(وان دان لك الحق * فقد لا یتبع الخلق) (واکر سنك مظاهرکده متجلی اولان حق تعین خاص حکمیله سکا منقاد
اوله حق اولورسه * پس وقت اولورکه خلق سکا تابع اولمز وسکا منقاد اولمز زیرا حق خلقده منحصر دکلدر
وسکا منقاد اولان حق بلا خلق متجلی اولان حقدر پس حق شول وجهه منحصر دکلدر که انکله سکا تجلی
ایلدی زیرا وجوه آخر ایله خلایقده متجلیدر * پس سنك مظهرکده ظاهر اولان حق سکا منقاد اولدقده
خلایق سکا منقاد اولمق لازم کلمز زیرا سائر خلایقده حقك تجلیسی آنلرك مجالیسی حکمیله در پس وقت
اولورکه شول وجوه که انلر ایله حق خلایقه تجلی ایتدی حقك شول وجهنه مخالفه درکه انکله سکا تجلی
ایتدی وسکا منقاد اولان حق سنده ظاهر اولان رب خاصدر که اسمادن بر اسمدر وسائر خلایقده متجلی اولوب
آنلره منقاد اولان آنلرك اربابی اولان اسمادر * پس سنك ربك سکا منقاد اولمغله سائر اربابك سکا انقیادی لازم
کلمز وسائر ارباب سکا منقاد اولمیجق انلرك مظاهری اولان خلایقك دخی انقیادی لازم کلمز وحقك سکا انقیادی
قتنده خلقك عدم انقیادی مطرد اولدیغندن اوتری شیخ رضی الله عنه فقد لا یتبع الخلق دیدی زیرا صور
خلقیه ده حقك تجلیسی قتنده حقك سکا انقیادیله خلقك دخی انقیادی لازم کلور وکذلك سنك رب خاصك
اولان حقك سکا انقیادی قتنده اول رب ایله اربابدن سائر ارباب بینلرنده که مناسبت ثابته در اول اربابك
مظاهری اولان خلق دخی سکا منقاد اولور بر وجه دخی بودر که اکر حق سکا منقاد اولورسه لسان استعداد ایله
استدعا ایتدیکك اعطیات ذاتیه وهبات اسمائیه دن وسائط خلقیه دن مجرد اولدیغی حالده وجه خاص
اعتباریله اعطا ایتدیکی حیثیتله ویاخود صور خلقیه دن منزه اولان تجلیء الهی ذاتی ایله وصور نورانیهٔ الهیهٔ
اسمائیه دن بر صورت ایله سکا تجلی ایدوب منقاد اولورسه * پس خلقك سکا تبعیتی وانقیادی لازم کلمز زیرا حق
اکرچه کیم تجلیء عام اعتباریله جمیع مظاهر خلقیه ده ظاهردر ومظاهرده ظهوری اعتباریله آنك سکا
انقیادیله جمیع مظاهر خلقیه نك انقیادی لازم کلور ولکن حق غیب لا تعین واطلاق ذاتی اعتباریله صور
خلقیه دن منزهدر * پس اطلاق ذاتیدن منبعث اولان واردك سکا ورودی وحقك تجلیسی قتنده صور
خلقیه نك سکا تبعیتی دکل بلکه صور خلقیه بالکلیه انده مضمحله اولور ثم الرب ورب الارباب پس ثابت
اولدیکه سالك اولان خلقك ناصیه سی حقك یدنده در حق آنی تسییر ایدر واکا مخصوص اولان کماله انی سوق
ایدر پس خلق سلوکك ابتداسی حقله ولکن سالك اولان خلقدن هر بر یسینك کمالی آخره مخالفدر اسما ومظاهرك
اختلافندن اوتری) (فحقق قولنا فیه * فقولی کله حق) (پس وقتا کیم سنك قتکده محقق اولدیسه که خلق
ایچون بر فعل یوقدر الا انده ظاهر اولان حق ایچوندر * پس حقك حقنده اولان بزم قولمزی سن تحقیق ایله
یعنی حق ایله وحقك انواری وخلقك اسراری حقنده اولان قولمزی تصدیق ایله پس حقك حقنده اولان
قولمزی سن متحقق اولدیغکده سنك قتکده محقق اولورکه بنم قولمك کایسی حقدر وحقده حق ایچون صادر
اولدی وقائل اولان حقدر علی الخصوص وارث کامل مظهرنده اولان قو اکه مقام تقدیسدن تنزلدر واعراض
وتلبیسدن منزهدر) (فما فی الکون موجود * تراه ماله نطق) (پس کونده بر موجود یوقدر که سن انی کورر سن که
انك نطقی اولمیه زیرا هر موجودك مظهریتنده متعین وانده متجلی اولان حقدر پس اول موجودانده متجلی
اولان شول حقله نطق ایدرکه حق انکله ناطقدر وانی انطاق ایدر (وقالوا انطقنا الله الذی انطق کل شیء)
(امدی) موجودات کونیه دن بر موجود یوقدر الا انده متجلی اولان حق ایله ناطقدر وحق بر مظهرده تجلی ایتمز
الا اسماسندن بر اسمك صورتیله وهر بر اسم جمیع اسما ایله موصوفدر زیرا حق متجزی اولمز ولکن مظاهر خلقیه
اعتدال وتسویه ده متفاوته در * پس قچنکم بر مظاهرده تسویه اعتدالك غایتنده اولسه حق اول مظاهرده
جمیع اسماسیله تجلی ایدر انسان کامل کبی واما قچنکم تسویه اعتدالده اولمسه ومظاهر دخی اعتدال انسانی
حدندن خارج اولسه پس نطق ظاهر اولور صفات سبع ایله وسائر اسما ایله کمالات انده باطنده اولور انسان
ناقص کبی واکر اعتدال اضافی طورندن منحط اوله حق اولورسه نطق انده باطنده باقی قالور نبات وجماد کبی پس

هر برموجودکه اسما وصفات الهیه انك مظهرنده ظاهره اولسه اسما وصفات انده باطنه اولور آنلرك ظهورنه
محلك قابلیتی اولمدیغندن اوتری پس برموجود یوقدر الا ناطقدر یا ظاهرا ویا باطنا (وان من شئ الا یسبح بحمده
ولکن لا تفقهون تسبیحهم) پس شول اشیا که نطق آنلرده باطندر اول اشیانك نطقی وحقه تسبیحی لسان حال
ایله درکاندر اهل حجابك زعم ایتدیکی اوزره بلکه لسان قال ایله در * ولکن بواطن وجوده مکاشف اولان کسنه
کلك کلامنی حتی حجر ایله مدرك قولنی سامع اولور اهل حجاب سامع اولمز قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب
الثانی عشر من الفتوحات فان المسمی بالجماد والنبات عندنا لهم ارواح بطنت عن ادراك غیر اهل الکشف ایاها
فی العادة لا نحس بها مثل ما نحسها من الحیوان والکل عند اهل الکشف حیوان نا طق غیر ان
المزاج الخالص یسمی انسانا لا غیر بالصورة ووقع التفاضل بین الخلایق فی المزاج فانه لا بد فی کل ممتزج من مزاج
خاص لا یکون الا له به تمیز عن غیره کما یجتمع مع غیره فی امر فلا یکون عین ما وقع الافتراق والتمیز عین ما یقع به
الاشتراك وعدم التمیز واعلم ذلك وتحققه قال تعالی (وان من شئ الا یسبح بحمده) وشئ نکرة ولا یسبح الا حی عاقل
عالم بمسبحه وقد ورد ان المؤذن یشهد له مدی صوته من رطب ویابس والشرایع والنبوات من هذا القبیل مشحونة
ونحن زدنا مع الایمان بالاخبار الکشف فقد سمعنا الاحجار تذکر الله بلسان نطق تسمعه اذانا منها
وتخاطبنا مخاطبة العارفین بجلال الله مما لیس یدرکه کل انسان فکل جنس من خلق الله امة من الامم
فطرهم الله علی عبادة تخصهم اوحی بها الیهم فی نفوسهم فرسولهم من ذواتهم اعلام من الله بالهام خاص
جبلهم علیه کعلم بعض الحیوانات باشیاء یقصر عن ادراکه المهندس النحریر وعلمهم علی الاطلاق بمنافعهم
فیما یتناولونه من الحشایش والمأکل وتجنب ما یضرهم من ذلك فی فطرتهم کذلك المسمی جمادا ونباتا اخذ الله
بابصارنا واسماعنا عن ما هم علیه من النطق ولا تقوم الساعة حتی تکلم الرجل فخذه افعله اهله انتهی کلامه)
(امدی) جمیع اشیا حقله ناطقدرولکن بعضسنده نطق مختفی اولدی بالفعل نطقك ظهورنی موجب اولان
اعتدالك انده عدم وجودندن اوتری * پس نطق انده باطن اولور وهر براحدانی سامع اولمز ومحجوب زعم ایدرکه
انده نطق یوقدر وامام فوع الحجاب اولان کامل هرشیئك روحانیتنی مشاهده ایدر وهرحیلك نطقنی ظاهرا
وباطنا ادراك ایدر) (وما خلق تراه العین الا عینه حق) (ووجودده برمخلوق یوقدرکه عین انی مشاهده ایدر
الا انك عینی وذاتی حقدر که اول صورتده ظاهردر ولکن محجوبك خیالی انی خلق ایله تسمیه ایلدی صورت
خلقیه ایله مستور اولوب انکله محتجب اولمغله واکرچه کیم عارفینه حق اول صوردن متجلیدر الخلق فی اللغة
الافك والتقدیر قال الله تعالی (ان هذا الا اختلاق ای افك وتقدیر من عندکم (ما انزل الله بها من سلطان) پس
حق صور خلقیه ایله اعین ناظرینده مستتر اولدیغندن اوتری شیخ رضی الله عنه) (ولکن مودع فیه * لهذا
صور حق) (دیدی صورة قولی صورتك جمعیدر واو تخفیف ایچون ویا ضرورت شعر ایچون تسکین اولندی
وضمیر حق اولان خلقه راجع اولور وحق ضم حا ایله حقه نك جمعیدر یعنی دیمك اولور ولکن حق خلقله مسمی
اولان شیده مودع ومختفیدر بو اجلدن اوتری خلقك صوری حقه لردر آنلرده مودع اولان حق ایچون پس
حقك صور خلقیه ایله استتاری ظروف ایچنه ایداعه تشبیه اولندی * پس مظاهر خلقیه ظروف
مثابه سنده درکه آنلرده حقیقت حق تجلی ایدر * پس حقایق صور امکانیه حقایق وجوبیه الهیه مظاهریدر
(اعلم ان العلوم الالهیة الذوقیة الحاصلة لاهل الله مختلفة باختلاف القوی الحاصلة هی منها مع کونها ترجع
الی عین واحدة) (شویله بیلکه تحقیق علوم الهیهٔ ذوقیه که اهل الله ایچون حاصلدر مختلفه در قوانك اختلافی
سببیله قوا که علوم الهیه آنلردن حاصلدر اول علوم مختلفه عین واحده اولان هویت حقه راجعه ایکن
یعنی اهل اللهدن هر بریسی ایچون حاصل اولان علوم الهیهٔ ذوقیه مختلفه در قواسنك اختلافی حسبیله که
علوم ذوقیه آنلردن حاصلدر آنك قواسی عین واحده اولان حقیقت انسانیه سنه ویاخود عین ثابته سنه
راجعه ایکن پس عین واحده یه راجعه اولان قوانك اختلافی سببیله اول شخص ایچون حاصل اولان علوم
الهیه مختلفه اولور بو تقدیر اوزره مع کونها ضمیری قوایه راجع اولور ویاخود علومه راجعدر یعنی اهل
اللهدن هر بریسی ایچون حاصل اولان علوم الهیه مختلفه در قوانك اختلافی حسبیله که علوم آنلردن
حاصلدر اول علوم عین واحده اولان عبدك هویتنه ویا هویت حقه راجعه ایکن * پس نشأت انسانیهٔ

کمالیه ده علوم الهیه نك اختلافی هر شخصك قوای روحانی ونورانیسنك وقوای حسی وجسمانیسنك اختلافی
حسبیله هر قوت وجارحه ایله اکا بر علم حاصل اولورکه قوت وجارحهٔ اخری ایله اول علم حاصل اولمز مثلا سمع
ایله حاصل اولان بصر ایله حاصل اولمز وبصر ایله حاصل اولان سمع ایله حاصل اولمز ویدایله حاصل اولان رجل
ایله حاصل اولمز ورجل ایله حاصل اولان ید ایله حاصل اولمز وسائر قوای حسیهٔ ظاهره دخی بویله در وقوای
روحانیه ونورانیه والهیه وادراکات باطنه دخی بو نهجه در * پس قوانك هر بریسی نشأت انسانیه نك خادمی
وبر مقامك مالکی وحافظیدر نشأت انسانیه یه انك مظهریله حاصل اوله جق علمی نشأت انسانیه یه ایصال
ایدیجیدر * پس نشأت انسانیه ده اولان علوم الهیهٔ ذوقیه نك اختلافی اول قوانك اختلافی سببیله درکه
بو علوم الهیه آنلرك وسایطی ایله نشأت انسانیه ده حاصله در وجمیع علومك مرجعی عین واحده اولان حقیقت
انسانیهٔ نوعیهٔ احدیه در ویاخود اول شخصك عین ثابته سیدر ویاخود انك هویتنده ظاهره اولان هویت
الهیه در ویاخود هویت مطلقه در ویاخود جمیع قوانك مرجعی آنك هویتی اولان عین واحده در * پس
اهل اللهدن هر بر فردك وجودنده حاصله اولان علوم الهیه نك اختلافی قواسنك اختلافی حسبیله مختلفه
اولدیغی کبی اهل اللهدن هر بریسنك وجودیدخی حقیقة الحقایق اولان نشأت انسانیهٔ کمالیهٔ الهیهٔ
جمعیه نك قواسی منزله سنده در * پس آنلرك افرادنه حاصله اولان علوم ذوقیهٔ الهیه آنلرك استعدادات
خاصه لری وعین ثابته لرینك سعت وجمعیتی حسبیله وهر بریسنك مظهرنده ظاهر اولوب انك رب خاصی
اولان اسمك حکمی شمولی وربوبیتی حسبیله مختلفه در پس هر بریسنك علوم واذواق ومعارف وکمالاتی شرب
معلوم * وطریق خاصی معروف اوزره درا کرچه کیم جمله سنك علوم واذواق قوالرینك ومشرب خاصلرینك
اختلافی حسبیله مختلفه در ولکن عین واحده اولان هویت حقه وذات الهیهٔ احدیه یه راجعه درکه جمیع
علوم واذواق اندن منبعثه در * وجمیع علوم انده حقیقت واحده در مظاهر ومحالك اختلافی حسبیله مختلفه
اولدیغی حالده ظاهره در * پس وجه مذکور اوزره بو کلام اهل اللهدن هر بر فرد ایچون انك قوای
مختلفه سی حسبیله علوم الهیهٔ مختلفه نك حصولی ایچون مبنی اولور واهل اللهدن هر بریسی شرب خاصی
حسبیله بر قوت منزله سنه تنزیل اولنوب انلر ایچون علوم مختلفه نك حصولی شخص واحده قوای مختلفه
ایچون علوم مختلفه نك حصولنه قیاس اولنور بو کلام اهل اللهدن هر بریسی قوادن بر قوه منزله سنده
اولوب هر بریسنك استعدادی وقابلیتی مختلفه اولمغله کابینده علوم الهیه نك مختلفه اولدیغی حالده
حصولی ایچون مبنی اولمق جائزدر الحاصله قولی کسر ایله القوی قولی ایچون صفة جرت علی غیر من هی له در
ومنها ضمیری قوایه راجع اولورای باختلاف القوی الحاصلة هی منها وفتح ایله العلوم قولندن صفت بعد الصفة
اولمق دخی جائزدر وبو کلامك بعض وجوهی اوزره الحاصلة کسر ایله قوی ایچون صفة جرت علی من هی له اولمق
ومنها ضمیری علومه راجع اولمق جائزدر نته کیم شیخ مؤید جندی اخذ ایتدی قال فی الشرح رضی الله عنه
یشیر رضی الله عنه الی ان اهل الله یحصل لهم من العلم به قوی مختلفة توجب مشاهد مختلفة بحسب
استعداداتهم الخصوصیة فیحصل للبعض قوة بها یکون الحق سمعه وبصره وسائر قواه وجوارحه جماعة وفرادی
موقتا وغیر موقت وفیها طبقات اهل قرب النوافل ویحصل ایضا کذلك لاخرین قوة یکون هویتها عین هویة
الحق وسمعه وبصره فبه یبصر الحق ویسمع وینطق ویفعل ویحصل للبعض قوة بها یجمع بین الشهودین فافهم
ولیس حصول هذه القوی فیهم الا بالعلم) پس بو تقدیر اوزره قوادن مراد قوای روحانیهٔ نورانیهٔ الهیه اولورکه
اهل اللهدن هر بریسی ایچون استعداد قابلیتی حسبیله علوم الهیه ومعارف ربانیه دن بر قوت حاصله در
نشأت انسانیه ده اولان قوادن قوت غالبه حکمنده * پس اول قوت خاصه نك حصولندنصکره هر بریسنك
ذوقی وشهودی ومعرفتی اول قوتك حکمی اوزره مبتنی اولور یعنی دیمك اولور علوم الهیهٔ ذوقیه که اهل الله
ایچون حاصلدر آران سلوکده علوم ومعارفدن حاصله اولان قوانك اختلافی حسبیله مختلفه درکه هر بریسی
علوم الهیه حسبیله بر قوتی تحصیل ایتمشدر * پس اول قوت خاصه نك حسبی اوزره اندنصکره حاصله اولان
علوم الهیهٔ ذوقیه مختلفه اولور زیرا علوم الهیه مراتبنه نهایت یوقدر * پس شول علوم الهیه که قوای روحانیهٔ
نورانیهٔ الهیه اندن حاصله در اول قوی حسبیله حاصله اولان علومك غیریدر وبو علومله حاصله اولان قوی

نشأت انسانيه ده بو علومك حصولندن اوّل اولان قواى انسانيه نك غيريدر * پس بو تقدير اوزره داود قيصرى
ولا يجوز ان يعود الضمير الى العلوم لان القوى لا تحصل منها) قوليله ايراد ايتديكى رد وارد اولمز شيخ مؤيدك
اصطلاح ايتديكى قوى قيصرينك ظن ايتديكى قوانك غيريدر فتأمل) (فان الله تعالى يقول كنت سمعه الذى
يسمع به وبصره الذى يبصر به ويده التى يبطش بها ورجله التى يمشى بها وفى نسخة مصححة يسعى بها فذكر
ان هويته هى الجوارح التى هى عين العبد فالهوية واحدة والجوارح مختلفة) كلام مذكوره تعليلدر يعنى
ديمك اولور زيرا الله تعالى ديركه قرب نوافلده بن عبدك شول سمعى اولورم كه انكله اشيدر وانك شول بصرى
اولورم كه انكله كورر وانك شول يدى اولورم كه انكله يابشور وانك شول رجلى اولورم كه انكله مشى ايدر * پس
الله تعالى بو حديث قدسيده ذكر ايلدى كه انك هويتى عبدك عينى اولان جوارحك عينيدر پس حقك هويتى
واحده در وعبدك جوارحى مختلفه در پس حق كندى هويت واحده سنى عبدك جوارح مختلفه سنك عينى
ايدوب عبدك سمعى وبصرى ويدى ورجلى وسائر قوى وجوارحى اولدى وهر بر قوت وجارحه ده آنك هويتى
بر صفتله ظاهر اولدى وقواى مذكوره دن هر بر قوتده هويت حقك ظهورى سببيله عبده بر علم وبر كمال
حاصل اولور كه قواى اخرى ايله اول علم وكمال انكا حاصل اولمز * پس هويت واحده دن فايض اولان علم حقيقت
واحده در قوى وجوارحك اختلافى حسبيله علوم مختلفه ظاهره ومتعينه اولدى انكيچون شيخ رضى الله عنه
(ولكل جارحة علم من علوم الاذواق يخصها من عين واحدة تختلف باختلاف الجوارح) ديدى يعنى وهر بر
جارحه ايچون علوم اذواقدن بر علم حاصلدركه اول جارحه يه مخصوصدر كه جوارحك اختلافى سببيله مختلفه
اولان عين واحده دن كه هويت واحده در ويا حقيقت واحدهٔ علميه در اول علم فايضدر بو تقدير اوزره يخصها
قولى علمك صفتى اولور ومن عين واحدة قولى صفت اخرادر وتختلف قولى صيغهٔ تأنيث ايله عين واحده نك صفتى
اولور يعنى جوارح مختلفه حسبيله مختلفه ظاهره اولمغله اول عين واحده دن علوم اذواقدن اول جارحه يه
مخصوص اولان بر علم فايضدركه جارحهٔ اخراده ظاهره اولان علمه مخالفدر جوارح اولان محالك اختلافى سببيله
مثلا مبصراتك ادراكى بصره ومسموعاتك سمعه ومشموماتك شمه مخصوص اولديغى كبى قال صلى الله عليه
وسلم من فقد حسا فقد فقد علما) زيرا هر بر عضو بر قوت روحانيه يه مظهردركه اول قوت بر اسم الهى يه مظهردر
وهر اسمه مخصوص بر علم واردركه حق تعالينك مظهرى اوزره انى افاضه ايدر سميع وبصير كبى) (كالماء حقيقته
واحدة تختلف فى الطعم باختلاف البقاع فمنه عذب فرات ومنه ملح اجاج وهو ماء فى جميع الاحوال لا يتغير
عن حقيقته وان اختلف طعومه) شيخ رضى الله عنه اهل الله ايچون جوارح مختلفه حسبيله حاصل اولان علمى
مايه تشبيه ايلدى يعنى حقيقت واحده اولان علم كه جوارح مختلفه حسبيله مختلفدر ما كبيدر وما حقيقت
واحده دركه اختلاف بقاع سببيله طعمده مختلفدر * پس مانك بعضى عذب وفراتدر وانك بعضى ملح
واجاجدر وحال بوكه ما جميع احوالده مادر مائيتى حقيقتندن متغير دكلدر واگرچه كيم انك طعومى بقاعك
اختلافى حسبيله مختلفه در (امدى) حقيقت واحده اولان ما بقاعك اختلافى سببيله مختلف اولوب بعضى
عذب وفرات وبعضى ملح واجاج اولمغله طعومى مختلفه ايكن جميع احوالده مائيتندن متغير اولمديغى كبى
جميع قوى وجوارح انسانده حاصله اولان علوم حقيقت واحده در ينابيع قوى وجوارحك اختلافى سببيله
مختلفه در كيمى عذب وفراتدركه قواى روحانيهٔ نورانيه ايله حاصله اولان علومدر وكيمى ملح واجاجدركه قواى
حسيه نك بعضيسيله حاصله اولان علومدر وعلم جميع احوالده قوانك اختلافى سببيله حقيقتندن متغير دكلدر
انكا علم اطلاق اولنور نهايت انك كيمى علم نافع وكيمى علم غير نافعدر واهل اللهدن هر بريسى ايچون ومطلقا
علمادن هر بريسى ايچون هر قنقى علمه عالم اولورسه بر علم حاصلدركه استعداد خاصى حسبيله وعين ثابته
سنك اقتضاسى ومظهر اولديغى اسمك مقتضاسى اوزره ووجود عينيسنده جميع قواىى توحد ايدن قوتك
وصفت غالبه نك شرب معلومى اوزره كه آخرده اول علم اول وجهله ظاهر اولمدى انده علم آخر ظاهر اولدى پس
بوندن اوترى بو كتابده اولان حكم مختلفه اولدى كملك استعداداتى ومشاربى مختلفه اولمغله پس جميع افراد نوعيهٔ
انسانيه نك بلكه سائر موجوداتك على اختلاف مراتبهم علومى علم واحد وحقيقت واحده در بقاع منابه سنده
اولان قوانك اختلافى سببيله مختلفه در وهر مظهرده مظهر حسبيله ظاهردر نه كيم ماهر بقعه ده بقعه

حسبيله

حسبيله ظاهر اولور * پس اول علمك بعضى عذب وفراتدركه شاربنه اندن رى حاصل اولور واندن عطشى
ازاله ايدر كشف ايله حاصل اولان علم توحيد كبى كه موحد ايچون وعارف بالله ايچون حاصلدركه صاحبنه قلق
واضطراب وتلوين والتهابدن سكينه اعطا ايدر وبو نوع علم علم الهيدر ولطافت اصليه وطهارت فطريه اوزره
ظاهردر بقاع مباركه وطيبه اولان موحدين وعارفين انى تغيير ايتمدى (يقولون لون الماء لون انائه * انا الان
من ماء اناء بلا لون) واول علمك بعضى ملح واجاجدر سوى وغير ايله محجوب اولان جاهلك علمى كبى كه علم عقايدر
شورهٔ بوم اولان بقعهٔ حسيهٔ غير طيبه دن تابع اولان ملح واجاج كه شاربدن عطشى ازاله ايتميوب زياده ايتديكى
كبى علم عقلى ونظرى دخى كذلك شبهه يى ازاله ايتمز بلكه صاحبنك نظرى زياده اولدقجه شبهه سى دخى زياده اولور
وحيرتى دخى قوى اولور وعلم جميع مظاهرده اختلاف مداركك ومدركين سببيله حقيقتندن متغير دكلدر انكا علم
اطلاق اولنور اگرچه كيم مشاربك اختلافى سببيله انك اذواقى مختلفه در ولكن اختلاف علمك لوازمنده در
حقيقتنده دكلدر * پس جميع علوملك اصلى عين واحده دركه علم الهيدر وهويت حقدر الله تعالينك (تسقى بماء
واحد ونفضل بعضها على بعض فى الاكل) قولى جميع مظاهر اوزره نازل اولان علم واحددر وجميع ارواح واشباح
علم واحد ايله سقى اولنور ولكن مظاهرك استعداداتى مختلفه اولمغله علمك بعضى بعضدن تميز اولنور وبعضى
بعض اوزره ذوقده تفضيل اولنور * پس علمك حقيقتى واحده در وكثرت واختلاف مظاهر حسبيله واقعدر
(وهذه الحكمة من علم الارجل وهو قوله تعالى فى الاكل لمن اقام كتبهم ومن تحت ارجلهم) (وبو حكمة
احديه علم ارجلندر وعلم ارجل ظاهرده طريق حقده سلوك ومشى وكد وسعى ايله حاصل اولان علمدر وعلم
ارجل الله تعالينك اكل حقنده انك كتبنى اقامت ايدن قومه (ومن تحت ارجلهم) قولندن مستفاددر وهو
ضميرى علمه راجعدر يعنى ارجللرى تحتندن اكل ايدرلر وارجللرينك تحتى طريقدر * پس طريق حقده سلوك
ايله حاصل اولان علمى ذوق ايدرلر ديمكدر شيخ رضى الله عنهك مرادى الله تعالينك (ولو انهم اقاموا التورية
والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم) قوليدر يعنى اگر اهل كتاب توريه
وانجيل ودخى كتب وصحف الهيه دن آنلره خالق وارزاقلرندن انزال اولنان شيئى اقامت ايديدلر يعنى كتبك
حق قياميله وقيام حقله آنلرك احكامنى اقامت ايديدلر ومعانيسنى تدبر ايدوب فهم ايديدلر وآنلرك حقايقيله
متحقق اولوب عمل ايديدلر وانلرك ظهر وبطنى وحد ومطلعى حقوقن توفيه ايدوب رعايت ايديدلر فوقلرندن
اكل ايدرلردى يعنى سماء اسمادن علوم الهيه وفيوض قدسيه ومعارف ذوقيه ايله كه انلرك ارواحى اوزره
فائضه در مرزوق اولورلردى ودخى تحتلرندن اكل ايدرلردى يعنى اسفل سافلين اولان طبيعت مراتبنده سلوك
ايدوب صفات بشريه دن وكدورات نفسانيه دن باطنلرنى تصفيه ايتمكله مراتب طبيعيه وصفات نفسانيه ده
مودعه اولان اسرار وعلوم مياهى متفجره اولوب نفوس طاهره لرى تحتندن نبع ايتمكله مرزوق اولورلردى
ودخى فوقلرندن روحانيتلرنده مخزونه اولان اذواق روحانيه وكمالات نورانيه اكل ايدرلردى وتحتلرندن شجرهٔ
نفسلرنده اولان ثمرات اعمال وافعالى وكمالات واحوالى اكل ايدرلردى ودخى فوقلرندن حضرات الهيهٔ
اسمائيه ده وتعينات نورانيه ده اسماء ربوبيهٔ وجوبيهٔ مؤثرهٔ قوابلده مخزونه اولان فيوض الهيه وحكم وآثار
غير متناهيه اكل ايدرلردى وتحتلرندن قوابل سفليه وتشخصات امكانيهٔ مربوبيهٔ متأثره ده مودعه اولان
اسرار طبيعيه يى وحقايق امكانيه يى اكل ايدرلردى ودخى فوقلرندن حضرت علميهٔ الهيهٔ ذاتيه ده اعيان
ثابته ده اولان استعدادات ذاتيهٔ غير مجعوله دن متنازل اولان فيض الهئ ذاتيله مرزوق اولورلردى وتحتلرندن
دخى وجود عينيده وكون حسيده مجمله اولان استعدادات مجعوله وكمالات انسانيهٔ الهيهٔ غير محصوره ايله
مرزوق اولورلردى * پس ومن تحت ارجلهم ارجللرى تحتندن اكل ايتمك طريق حقده وصراط مستقيمده
سعى ايتمكله حاصل اولان علمله مرزوق اولمقدر) (فان الطريق الذى هو الصراط هو المسلوك عليه) (وفى بعض
النسخ هو المسلوك عليه والمشى فيه والسعى لا يكون الا بالارجل) تعليلدر وهذه الحكمة من علم الارجل
قولى ايچون يعنى ديمك اولور زيرا شول طريق كه اول صراطدر اول وضع اولندى انك اوزره سلوك ايچون وانده
مشى ايچون وحال بوكه طريقده سعى واقع اولمز الا ارجل ايله ويا خود شول طريق كه اول صراطدر اول مسلوك
عليهدر يعنى آنك اوزره سلوك ايدرلر وحال بوكه اول طريقده مشى وانده سلوك وسعى واقع اولمز الا ارجل ايله پس

سلوك معنويي سلوك صوري يه تشبيه ايدوب ارجل تحتنده اولان طريق حقده حاصل اولان علمي ارجله اسناد
ايدر طريقك مسلوك عليه اولديغندن واندهمشي وسعي ارجل ايله اولديغندن اوتري هو المسلوك عليه قولنده
ضمير انك خبريدر والمشي قولي جر ايله المسلوك قولنه معطوفدر والسعي قولي رفع ايله مبتدادر وواو حاليه در
لا يكون جمله سي خبردر وجائزدركه والمشي فيه قولي ابتدائيه اوزره مرفوع اوله واو حاليه اوله والسعي قولي
اكا معطوف اوله ونسخهٔ ثانيه اوزره والمسلوك قولي مرفوعدر والمشي قولي دخي ابتدائيه اوزره مرفوع
اولور وواو حاليه اولور والسعي قولي رفع ايله اكا معطوف اولور) (فلا ينتج هذا الشهود في اخذ النواصي بيد من
هو على الصراط المستقيم الا هذا الفن الخاص من علوم الاذواق) فقوله في اخذ النواصي متعلق بالشهود وقوله
بيد من متعلق بالاخذ) يعني صراط مستقيم اوزره اولان ربك يد يله نواصي اخذنده اولان بو شهودي انتاج ايتمز
الا علوم اذواقدن بو فن خاص كه علم ارجلدر يعني صراط مستقيم اوزره اولان رب يد يله جميع دوابك نواصيسني
اخذ ايدوب اخذ نواصي قتنده حاصل اولان احديت ربوبيتك شهودي وحكمت ومعرفتي حاصل اولمز الا علوم
اذواقدن فن خاص اولان بو علم ارجل ايله زيرا علم ارجل صاحبي كه انك علي اسفل سافلين اولان طريقدن كاور
ذوق وشهود ايله عارفدر كه طريق حقده انك سلوكي قتنده حركت وسلوك ايتمكه كندي نفسنده قوت يوقدر زيرا
انك وجودي غيردن مهاضدر پس انك رب خاصي كه كنديسي اكا مظهردر آنك ناصيه سني اخذ ايدوب كندي
صراط مستقيمي اوزره ماشيدر پس اول دخي جبر طريقي اوزره بالتبع صراط مستقيم اوزره اولان ربك اخذ
وسوقيله صراط مستقيم اوزره در وطريقك رعايتنده انك مقصودي رب اعلادر وآنك سائقي اولان رب آنك
مظهريتيله ظاهر واندهمتجلي وحاضردر* پس عارفدر كه كندي مظهريتنده ظاهر اولوب سالك اولان حقدر
وآنك مسلكي وسائقي حقدر وطريق دخي حقدر (اينما تولوا فثم وجه الله لو دليتم بحبل لهبط على الله وهو معكم
اينما كنتم فاذا دفنتم في الارض فهو معكم) وكذلك آنك مرجعي ومصيري دخي حق مطلقدر (اين المفر) حقدن
فرار ايده جك بر مكان ارارسه بوله مز پس ذوق وشهود ايله طريقدن حاصل اولان علم ارجل ايله عارف اولور كه
جميع دوابك دخي نواصيسي اخذي صراط مستقيم اوزره اولان ربك يد يله در ورب آنلري صراط مستقيم اوزره
سائق وآخذدر وانلرك كليسي دخي صراط مستقيم اوزره در* پس ربوبيتك احديتي شهودي وحكمت احديه نك
ذوق ومعرفتي علم ارجل ايله حاصل اولور انكيچون شيخ رضي الله عنه حكمت احديه ده علم ارجلي وطريق
وسلوكي وآخذ نواصي اولان ربك صراط مستقيم اوزره اولديغني ايراد ايلدي) (ونسوق) (وفي بعض النسخ
(فتسوق المجرمين وهم الذين استحقوا المقام الذي ساقهم اليه بريح الدبور التي اهلكهم عن نفوسهم بها) (وقتا كيم
شيخ رضي الله عنه (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربي على صراط مستقيم) قوليله جميع ذي روحك
ناصيه سني رب اخذ ايدوب كليسنك صراط مستقيم اوزره اولديغني بيان ايتديسه جميع ذي روحي صراط
مستقيم اوزره سائق اولديغني بيان ايتمكيچون (ونسوق المجرمين الى جهنم وردا) آيتني ايراد ايلدي يعني الله
تعالى ديركه بز اهل اجرام واثامك نواصيلريني اخذ ايدوب انلري قائد اولديغمز كبي بز انلري سوق ايدرز ديمكدر
ونسخهٔ ثانيه اوزره شيخ رضي الله عنه آيت مذكوره نك مفهومن ايراد ايدر يعني ديمك اولور* پس الله تعالى
اهل اجرام واثامي سوق ايدر وانلر شول قومدر كه مستحق اولديلر شول مقامه كه الله تعالى انلري اول مقامه
ريح دبور ايله سوق ايتدي اول ريح دبور كه حق انكله آنلري نفوسلرندن اهلاك ايلدي يعني ارجللري
اوزره سعي ايتمكله شول مقامه كه مستحق اولديلر اول مقامه انلري ريح دبور ايله يعني نفوسلري ادبارلرندن
ناشيه اولان اهوا ايله سوق ايدر وا هويهٔ نفسانيه ريح دبور ايله تسميه اولندي زيرا جهت خلقيه دن وعالم
هيولانيدن حاصله در وكذلك نفس دخي جناب لاهوتدن اعراض وادبار اوزره در اول ريح دبور ايله نفسلرندن
انلري افنا ايلدي آنلرك زعملري ومقتضاى ظاهرلري اوزره وفي نفس الامر آنلري اهوا سوق ايدر انلرك
نواصيلريني آخذ اولان رب آنلري غايتلرينه اخذ ايتديكي حسب اوزره كه استعدادلري وسعيلري حسبيله
آنلر اول غايته مستحقلردر پس انلر سائق وقايد حكميله درلر كندي حكملريله دكللردر) (فهو يأخذ بنواصيهم
والريح تسوقهم وهو عين الاهواء التي كانوا عليها الى جهنم وهي البعد الذي كانوا يتوهمونه) (پس رب انلرك
نواصيلريني اخذ ايدر وريح دبور دخي خلفلرندن انلري جهنمه سوق ايدر وريح انلرك اهوالرينك عينيدر كه آنلر

اول اهوا اوزره ثابت ايديلر پس اهوالرينك عيني اولان ريح آنلري جهنمه سوق ايدر وجهنم دخي شول
بعددر كه آنلر اني توهم ايدرلردي يعني اني وجود غير توهم ايدرلردي وجهنمي بعد ايله تفسير ايتمكله اشارت
ايلدي كه هر كسنه كه امور طبيعيه يه وصفات نفسانيه يه اشتغالي سببيله حقدن بعيد اولسه جهنم ايچنده در
واهويهٔ نفسانيه اني بعده سوق ايدر ولكن نفس امرده جميع مراتب ومقاماتك حقه نسبتي على السويه در
زيرا مراتب ومقامات حقك اسماء مختلفه سي صوريدر پس بر احد ايچون حقدن بعد يوقدر پس جهنم ايله
مسمى اولان شي آنلرك توهملري حسبيله بعددر والا جهنم دخي مظهر الهيدر كه اسم قهار ومنتقمك مظهريدر
(فلما ساقهم الى ذلك الموطن حصلوا في عين القرب فزال البعد فزال مسمى جهنم في حقهم ففازوا بنعيم القرب
من جهة الاستحقاق لانهم مجرمون) (پس وقتا كيم حق تعالى آنلري ريح دبور مظهريله جهنم ايله مسمى
اولان موطنه سوق ايتدي واول ريح ايله نفسلرندن آنلري اهلاك وافنا ايتدي آنلر عين قربده حاصل اولديلر
يعني عين قربه نزول ايتديلر وانده مستقر اولديلر بعد زائل اولدي* پس آنلرك حقنده جهنم ايله مسمى زائل
اولدي* پس نعيم قربه فائز اولديلر استحقاقلري جهتيله زيرا آنلر مجرمونلردر يعني وقتا كيم حق تعالى آنلري
ريح دبور ايله جهنم ايله مسمى اولان موطنه سوق ايتدي آنلر عين قربده مستقر اولديلر زيرا بعدي توهم ايدن
آنلرك نفوسي فانيه اولمغله اول موطنه آنلري سائق اولان حقك (وهو معكم اينما كنتم) خواصي اوزره آنلر ايله
معيتي واول موطنده انلري قائد وسائق اولان ربك تعيني مشاهده ايتديلر پس بعد زائل اولدي* پس آنلرك
حقنده جهنم ايله مسمى اولان موطن دخي زائل اولدي زيرا جهنم بعددر وبعد زائل اولدي زيرا اللهدن
نفسلرينك توهمندندر پس نفسلري فانيه اولدقده توهملري دخي فاني اولور پس انلر نعيم قربه فائز ونائل وواصل
وحاصل اولديلر استحقاقلري جهتيله مجرمين اولدقلرندن اوتري يعني سعي وعمللري وحقايقلرينك استحقاق
واستعدادلري جهتيله انجق نعيم قربه واصل اولديلر مطلق نعيمه واصل اولمديلر زيرا انلر اهل اجرامدر آنلرك
نواصيلريني آخذ وقائد اولان رب انلرك سعي وعمللري واستحقاقلري حسبيله انلري اول موطنه سوق ايدوب
كشف غطاء توهم قتنده قائد وسائق اولان ربك قربي ومشاهده سي نعيمنه نائل وهر بريسنك عيني اقتضا ايتديكي
كماله واصل اولديلر زيرا اهل اجرامدر ارجللري اوزره سعي ايتمكله اول مقام خاصه مستحق اولديلر* پس (فزال
مسمى جهنم في حقهم) انكيچون ديدي تا كيم مطلقا جهنمك زوالي فهم اولنمسون ودخي ففازوا بنعيم القرب
انكيچون ديدي زيرا مطلقا نعيمك وصولي ومطلقا عذابك رفعي مراد دكلدر انكيچون لانهم مجرمون قوليله
تعليل ايلدي) (فما اعطاهم هذا المقام الذوقي اللذيذ من جهة المنة وانما اخذوه بما استحقته حقايقهم
من اعمالهم التي كانوا عليها) (پس حق آنلره بو مقام ذوقي لذيذي فضل وامتنان جهتيله اعطا ايتمدي بلكه آنلر
اني اخذ ايتديلر انلرك حقايقي اعماللرندن مستحقه اولدقلري شيئله كه اول اعمال اوزره آنلر ثابت ايديلر يعني
اخذ ايتدكلري شيئي اخذ ايتمديلر وبولدقلري شيئي بولمديلر الا آنلرك حقايق واذواقي اقتضا ايتديكي اعماللري
ايله كه آنلر اول اعمال اوزره اعيان غيبيه ده وحضرت علميه ده ثابت ايديلر وانلرك استعدادات ذاتيه لري انلري
اقتضا ايتدي* پس انلرك اعماللري دخي اعيانلرينك شئون وحالاتلرندندر) (وكانوا في السعي في اعمالهم
على صراط الرب المستقيم لان نواصيهم كانت بيد من له هذه الصفة) (ونفس وهوالرينه متابعتده عمل ايتدكلري
اعماللرنده سعي ايتمكده انلر اوزره حاكم اولان وانلري قائد وسائق اولان ربك صراط مستقيمي اوزره ايديلر زيرا
انلرك نواصيلري شول ربك يدنده دركه بو صفت يعني صراط مستقيم اوزره ثبوت واستقامت انكيچون ثابته در
(فما مشوا بنفوسهم وانما مشوا بحكم الجبر الى ان وصلوا الى عين القرب ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون)
پس اول صراط اوزره اعماللرنده سعي ايتمكده نفوسلريله انلر مشي ايتمديلر بلكه آخذ وسائقدن كه انلري
صراط مستقيم اوزره اخذ ايدوب سوق ايتدي جبر حكميله مشي ايتديلر انلر عين قربه واصل اولنجه وانلرك
اخذ وسوقلري اعيانلرينك انلردن طلبي حسبيله در پس جبر في الحقيقة اعيانه واستعدادات اعيانه راجعدر
انكيچون شيخ رضي الله عنه جبري ربه اسناد ايتمدي بلكه ايهام ايلدي ولكن نظر اول قتنده جبر صراط مستقيم
اوزره اولان ربكدر ونظر ثاني قتنده جبر اعيانكدر كه اعيان استعدادات ذاتيه لريله رب مطلقدن رب خاصي
وحكم خاصي طلب ايدرلر وعين قربه وصوللري (ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون) قوليله استشهاد ايدر

يعنى ديركه برميته سزدن اقرب ايز ولكن سز بزم قر بيتمزى ابصار ايده‌مزسز زيرا سزلك غطا كز مكشوف دكلدر
(وانما هو يبصر فانه مكشوف الغطاء فبصره حديد) بلكه ميت ابصار ايدر زيرا تحقيق ميت مكشوف الغطادر
پس آنك بصرى حديد ونظرى سديد وشديددر زيرا غواشى طبيعيهٔ ظلمانيه وصفات نفسانيه وكدورات
بشر يه انده مرتفعه‌در (وهو معكم اينما كنتم) پس حقله معيتده اولان كمسنه‌نك قر بيتن مشاهده ايدر
(فكشفنا عنك غطاءك فبصرك اليوم حديد) وبو قول (ومن كان فى هذه اعمى فهو فى الاخرة اعمى واضل سبيلا)
قولنه مخالف دكلدر زيرا اعمى شول كمسنه‌نك حقنده‌دركه هادى انى رب مطلقه كه رب انسان كاملدر دعوت
ايدوب اجابت ايتميه وكشف غطا قتنده ميتيندن هر بريسى حديد البصر اولديغى آنلرك ارباب خاصه‌لرينه
نسبتله‌دركه هر بريسنك عينى صورتنده متجلى اولوب ناصيه‌سنى اخذ ايتديكى شئه آخذ اولان رب خاصيدر پس
كشف غطا بصر حقنده‌در واعمى بصيرة حقنده‌در فانها لا تعمى الابصار ولكن تعمى القلوب التى فى الصدور
پس ميت عين قر بده اولديغى كبى اهل اجرام اولان جهنميون دخى عين قربده‌درلر نفسلريله هالكين اولمغله
بو تقديرا اوزره هو ضميرى ميته راجعه اولور نته كيم) (وما خص ميتا عن ميت اى ماخص سعيدا فى القرب
عن شقى) قولى دلالت ايدر يعنى ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون) قولنده حق تعالى برميتى برميتدن
تخصيص ايتمدى يعنى سعيدى قر بده شقيدن تخصيص ايتمدى بلكه اطلاق ارزره برميته اقرب ايز ديدى وشيخ
رضى الله عنه ميتا عن ميت ديدى زيرا اليه ضميرى ميته راجعدر * پس سعدايى بونده قر به تخصيص ايتمدى
وكذلك) (ونحن اقرب اليه من حبل الوريد) ديدى يعنى برانسانه حبل وريددن اقرب ايز) (وما خص انسانا من
انسان) (وقر بيتده برانسانى برانساندن تخصيص ايتمدى بلكه اطلاق اوزره برانسانه حبل وريددن اقرب ايز
ديدى (فالقرب الالهى من العبد لا خفاء به فى الاخبار الالهى) (پس عبده قرب الهى محققدر اخبار الهيده
انده خفا يوقدر يعنى كنت سمعه وبصره ويده ورجله) حديث قدسيده حقك عبده قربى وارد اولدى زيرا حق
كندى هويتن عبدك قوى وجوارحينك عينى ايلدى فلا قرب اقرب من ان يكون هويته عين اعضاء العبد وقواه
وليس العبد سوى هذه الاعضاء والقوى فهو حق مشهود فى خلق متوهم) (پس حقك هويتى عبدك اعضاء
وقواسنك عينى اولمقدن اقرب قرب يوقدر و حال بوكه عبد بو اعضا ايله قوادن غيرى دكلدر يعنى بو اعضا وقوادن
غيرى عبدك وجودى يوقدر پس عبد حق مشهوددر خلق متوهمده يعنى خلق متوهم صورتنده ظاهر اولان
حقدر زيرا مراياى اعيان ثابته‌ده اعيان حسبيله متجلى اولان حق اعيانده ظاهر اولان صور متوهمه‌ده
ظاهر ومشهوددر اهل كشف واهل وجود حضرت جمع اربابيدر زيرا حضرت جمع حضرت وجودله تسميه
اولنور وحق اهل كشف ووجود قتنده مشهود اولديغى ظاهردر واما مؤمنين قتنده پس آنلرك قتنده دخى
كذلك ظاهردر زيرا انلر لسان محمدى اوزره وارده اولان احكامه مؤمنلردر وانك اوزره وارد اولان شيئك
جمله سندندر بو ابكى حكم) (فالخلق معقول والحق محسوس مشهود عند المؤمنين واهل الكشف والوجود) (
پس خلق معقولدر وحق محسوس ومشهوددر مؤمنين قتنده واهل كشف ووجود قتنده زيرا انلر مراياى
اعيانده حق مشاهده ايدرلر وخلق آنلرك قتنده متوهم ومعقولدر) (وما عدا هذين الصنفين فالحق عندهم
معقول والخلق مشهود فهم بمنزلة الماء الملح الاجاج) (وبو صنفيندن ماعدا يعنى اهل كشف ووجود ايله آنلره
مؤمن اولنلردن غيرى اولان اهل حجاب كه حكما ومتكلمين وفقها وارباب ظواهر وعامهٔ خلقدر پس حق آنلرك
قتنده معقولدر انى مشاهده ايده‌مزلر وخلق مشهوددر * پس آنلر يعنى آنلرك صحبتى وعلمى ماء ملح واجاج
منزله سنده‌دركه شاربى اروى ايتمز وعطشنى امكان ايده‌مز زيرا آنلرك علومى حجابيات اشيايه وضمنيات اعيانه
متعلقه‌در انلر حق مشاهده ايده‌مزلر (والطائفة الاولى بمنزلة الماء العذب الفرات السائغ شرابه) وبعض نسخه‌ده
السائغ لشاربه) واقع اولدى وطائفهٔ اولى كه اهل كشف ووجود ايله آنلره مؤمن اولنلردر يعنى آنلرك صحبتى وعلمى
شرابى سائغ اولان ماء عذب وفرات منزله سنده‌دركه صاحبنى اروى ايدر وصاحبنه نافعدر وباخود شاربى ايچون
نافعدر عطشنى ازاله ايدر زيرا بونلر حقى مشاهده ايدرلر وخلق آنلرك قتنده ظل خيالدر انك وجودى يوقدر الا
وجودك اعيانه نسبتيدر ونسبت معقوله‌درانده نصكره شيخ رضى الله عنه رب خاصك صراط مستقيمى اوزره
ماشى اولان ناسى فرق ايدوب تقسيم ايتدى) (فان الناس على قسمين من الناس من يمشى على طريق يعرفها

وبعرف

ويعرف غايتها فهى فى حقه صراط مستقيم ومن الناس من يمشى على طريق يجهلها ولا يعرف غايتها وهى عين
الطريق التى عرفها الصنف الاخر) (ناسك بعضى اهل كشف وبعضى اهل حجاب اولديغى پس ناس ايكى
قسم اوزره‌در ناسدن بعضدر شول كمسنه كه بر طريق اوزره يورركه آنى عارفدر وآنك غايتنى دخى عارفدر يعنى
طريق وطارق ومطروق اليه حقدر ديو عارفدر پس طريق آنك حقنده صراط مستقيمدر وناسدن بعضدر شول
كمسنه بر طريق اوزره مشى ايدركه انى جاهلدر وآنك غايتنى دخى عارف دكلدر يعنى طريق وطريقك غايتى
حق اولديغن وطريق حقه منتهى اولديغن عارف دكلدر وحال بوكه اول طريق شول طريقدركه صنف آخر
انى عارف اولدى * پس انك حقنده وانك سعادتنه نسبتله صراط مستقيم دكلدر وعارف حقنده صراط
مستقيمدر زيرا عارف عارفدركه انك صراط مستقيمى اولوروا كا منتهى اولور) (فالعارف يدعو الى الله على بصيرة
وغير العارف يدعو الى الله على التقليد والجهالة) (پس عارف اللهه دعوت ايدر بصيرت اوزره يعنى اسم مضلدن
اسم هادى يه دعوت ايدر واسم مضل طريقنك غايتنده حق فاقددكلدر يعنى غفلت اوزره دعوت ايتمز عارفدركه
خلقى بنه دعوت ايدر وخلق مدعوندر وداعى كيمدر ونهايت ندر واسماء الهيه‌دن قنغى اسمك حكمنده
مدعوى اخذ ايدوب تخليص ايدر وقنغى اسمك حكمنه انى ادخال ايدوب اكا راحت ايدر (قل هذه سبيلى ادعوا
الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى وسبحان الله وما انا من المشركين) وغير عارف اللهه دعوت ايدر تقليد وجهالت
اوزره سوادن سوايه زيرا اسم مضلك طريقى اوزره ماشى اولان كمسنه حقى مشاهده دكلدر اول مرتبه‌ده حقى
فاقددر وكندى دعوت ايتديكى طريقك غايتنده دخى حقى عارف دكلدر) (فهذا علم خاص يأتى من اسفل
سافلين لان الارجل هى السفل من الشخص واسفل منها ما تحتها وليس الا الطريق فمن عرف الحق عين الطريق
عرف الامر على ما هو عليه) (فهذا قولى ومنهم من يمشى على طريق يعرف غايتها) قولنده ذكر اولنان طريقك
معرفتنه اشارت ايدر يعنى ذكر اولنان طريقك معرفتى وغايتنك معرفتى كه علم ارجلدندر بر علم خاصدركه اسفل
سافليندن حاصل اولور زيرا ارجل شخصدن اسفلدر وارجلدن اسفل انلرك ما تحتيدر وانلرك ما تحتى طريقدن
غيرى دكلدر پس بر كمسنه حقى عين طريقله عارف اولسه امرى عارف اولور شول شئ اوزره كه امر حقيقتده انك
اوزره‌در زيرا اعلى واسفلده وظاهر وباطنده حقدن غيرى موجود ومعلوم يوقدر پس اسفل سافلين اولان طريق
حقدن خالى دكلدر وحق طريقك عينيدر وارجلك اسفلى اولان طريق حقك عينى اولديغنك معرفتى اسفل
سافليندن حاصل اولور وبعضلر قتنده هذا قولى علم وكشفه اشارت ايچوندر انكچون انسان اسفل سافلينه
مردوددر زيرا جميع كمالات الهيه وكونيه‌نك تحصيلى جميع مراتب ومقامات اوزره عبورا ايتمكه موقوفدر (لقد
خلقنا الانسان فى احسن تقويم ثم رددناه اسفل سافلين) لتحصيل الكمالات وتكميل المراتب والمقامات (فان فيه
وفى بعض النسخ) (ففيه جل وعلا يسلك ويسافر اذ لا معلوم الا هو وهو عين السالك والمسافر فلا عالم الا هو) (
زيرا التحقيق طريقده حق جل وعلا سالك ومسافردر زيرا آندن غيرى معلوم يوقدر * پس حق سالك ومسافرك
عينيدر پس حقدن غيرى عالم يوقدر پس طريق حقدر وسالك حق دخى حقدر وغايت دخى حقدر
ومعلوم دخى حقدر وعالم دخى حقدر پس حقدن غيرى وجود يوقدر) (فمن انت فاعرف حقيقتك وطريقتك
فقد بان لك الامر على لسان الترجمان ان فهمت وهو لسان حق فلا يفهمه الامن فهمه حق) (يعنى تحقيقكم سن
عارف اولسنكه حق سالكك عينيدر وطريقك عينيدركه سالك آنده سلوك ايدر * پس بو تقديرا اوزره سن
كيمسن حقيقتكى وطريقتكى عارف اولكه حقدر زيرا اللهدن غيرى حقيقتده بر شيئك وجودى يوقدر *
ولكن هر متعينده حق ايچون بر اسم خاص واردركه اول اسم اول متعينك حقيقت مطلقه‌دن خصيص اولان
حقيدر پس سن حقيقت حقى عارف اولديغكده متحقق اولورسن كه سن حقك عينيسن وحق سنك عينكدر
وقوا ايله جوارحك عينيدر وسن حقك ظهورى تنوعاتك ونورى تعيناتك صورى جمعينك احديتى
صوريسن پس بو تقديرا اوزره امر سكا ظاهر اولدى ترجمان حق لسانى اوزره كه رسول عليه السلام در اكر آنك
لسانى وقولنى فهم ايتدك ايسه زيرا كنت سمعه وبصره ويده ورجله قوليله حقدن اخبار ايتدى كه حقك
هويتى عبدك قوى وجوارحينك عينيدر وترجمان حق اولان لسان حقدر * پس آنى فهم ايتمز الا شول كمسنه كه
انك فهمى حق اوله يعنى آنك قواسى اوله زيرا تحقيقكم حق عبدك جميع قواسى وجوارحى اولسه آنك فهمى

حق اولور زیرا عبدك فهمی انك جملهٔ قواسندندر فقد بان لك الامر قولی ان فهمت قولنك مقدم جوابیدر
وهو ضمیری ترجمانه عائددر ولسانه عائد اولمق جائزدر * یعنی ترجمانك لسانی لسان حقدر * زیرا حق انكله
متكلمدر فلا یفهم ضمیری لسان حقه ویا لسان ترجمانه عائددر والامن فهم قولی ضم میم ایله در وضمیر من قولنه
عائددر وكذلك الامن فهمه قولی تشدید ایله تفهیمدن اولمق جائزدر) (فان للحق نسبا كثیرة ووجوها
مختلفة) (بو قول فلا یفهمه قولی ایچون تعلیلدر یعنی دیمك اولور زیرا حق ایچون نسب كثیره ووجوه
مختلفه حاصلدر كه مظاهر عارفده ظاهره در پس حق نسب كثیره ووجوه مختلفه ایله عارفینك مظاهر مختلفه
سندن هر بر مظهرده بر نسبتله و بر وجهله ظاهردر پس اسماء مختلفه مراتبنده حق ایچون اعتبارات
مختلفه اسمانك علومی تلقیسنده افهام مختلفه ایله حق فهم ایتمدی الا شول كمسنه كه انك فهمی حق اولدی
اندنصكره حق ایچون نسب كثیره ووجوه مختلفه نك ثبوتنی تعلیل ایتدی) (الا ترى عادا قوم هود كیف قالوا
هذا عارض ممطرنا فظنوا خیرا بالله وهو عند ظن عبده به) (عادی سن كورمزمیسن كه قوم هوددر حق تعالی
انلره سحاب صورتنده تجلی ایتدكده نیجه دیدیلر هذا عارض ممطرنا یعنی بو كلن بزه مطر انزال ایدر سحابدر كه
بزه نافعدر وحالبوكه ریح عذاب ایدی پس انلر الله ه خیر ظن ایتدیلر یعنی انلره لطف ورحمت صورتنده تجلی
ایتدی دیو ظن ایتدیلر وحالبوكه الله تعالی عبدینك انكا ظنی قتنده در پس انلرك عدم شعورلری حیثیتیله
انلره خیر اصابت ایتدی ولكن ظن ایتدكاری خیر انلره اصابت ایدن خیرك غیریدر زیرا انلره واصل اولان
ریحدر كه انلری هیاكلرندن اراحت ایدر و عین قربه الحاق ایدر عدم احتسابلری حیثیتیله پس عین قرب
اولان خیر انلره اصابت ایدر و انلرك ظن ایتدكاری خیره وصول وخیرك وصولی كه مطردر وارضك وحبه نك
سقییدر وقت اولور كه واقع اولمز ویا خود بعددن واقع اولور و ریحدن انلره واقع اولان خیر لودر (فاضرب لهم الحق
عن هذا القول) (پس حق تعالی بو قولدن یعنی انلرك هذا عارض ممطرنا قوللرندن بل هو ما استعجلتم به قولی
ایله انلر ایچون اضراب ایلدی (فاخبرهم بما هو اتم واعلى فی القرب) پس انلره شول شیئله اخبار ایلدی كه قربده
انلرك ظن ایتدكاری شیئدن اول شیء اتم واعلى ادر) (فانه اذا امطرهم فذلك حظ الارض وسقی الحبة) (المزروعة
فیها) (فما یصلون الی نتیجة ذلك المطر الا عن بعد) (زیرا حق تجنكم انلری امطار ایلسه پس اول امطار ارضك
حظیدر ودخی ارضده مزروعه اولان حبه نك سقییدر پس انلر اول مطرك نتیجه سنه واصل اولمزلر الا بعددن
یعنی تجنكم مطر ارضده مزروعه اولان حبه یی سقی ایتسه وارض اندن حظ ایتسه اول حبهٔ مزروعه اوزره
زمان طویل ومدة كثیره مرور ایتمك كركدر كه تا كیم انلر مطرك نتیجه سنه واصل اوله لر وانلری حقدن منعده
اولان نفسلری حظوظندن اولان غذای جسمانی انلره اندن حاصل اوله و بو اهلاك انلری فی الحال حقه ایصال
ایدر و اكا تقریب ایدر) (فقال لهم بل هو ما استعجلتم به ریح فیها عذاب الیم) (پس حق تعالی اضراب ایدوب
انلره ایتدی عارض ممطر ظن ایتدیككز شیء عارض ممطر دكلدر بلكه اول مرئی اولان شی عذابدن سزك
استعجال ایتدیككزده اولان كماله سزی ایصال ایدر بر ریحدر كه انده عذاب الیم موجوددر بو تقدیرا اوزره ریح
قولی مادن بدل اولور و جائزدر كه هو اشارت ایچون اوله وما الذی معناسنه اوله ای بل ذلك الذی استعجلتم به ریح
فیها عذاب الیم یعنی بلكه استعجال ایدوب طلب ایتدیككز شیء عذاب الیمی متضمن بر ریحدر كمالكزه وصولده
ومقصودكزه ایصالده سزك ظنكردن اتم واقربدر وانلر ایچون بو مطلوب حاصل اولمز الا حقده انلری اهلاك وافنا
ایتمكله پس اول ریح ایله انلری نفسلرندن اهلاك ایلدی وهیاكلرندنكه مطلوبلرینه وصولده حاجبه اولان ابدان
جسمانیه در افنا ایلدی و ریح فیها عذاب الیم قولی بل هو ما استعجلتم قولی ایچون تفسیر اولمق جائزدر) (فجعل
الحق الریح اشارة الی ما فیها من الراحة لهم فان بهذه الریح اراحهم) (وفی نسخة) (فان هذه الریح اراحتهم
من هذه الهیاكل المظلمة والمسالك الوعرة والسدف المدلهمة) (پس حق تعالی ریحی اشارت ایلدی ریحده آنلر
ایچون راحتدن اولان شیئه زیرا تحقیق حق بو ریح ایله آنلری هیاكل مظلمه دن ومسالك وعره دن وسدف
مدلهمه دن اراحت ایلدی مسالك وعره صعبه ومهلكه دركه آنلرك حیثیتیدر كه حق انلرده سلوك ایدر طرقك
صعوبتی اوزره حجابیتك خشونتی غالبه اولوب اوزرلرینه ضمنیت متعینه اولدیغندن اوتری وسدف سدفه نك
جمعیدر وسدفه حجابدر ومدلهمه لیلهٔ مظلمه دركه غایة) (وفی هذه الریح عذاب ای امر یستعذبونه اذا ذاقوه الا انه

بوجعهم

بوجعهم تفرقة الماء لو كانت بو قول حق تعالینك ریح فیها عذاب الیم قولنك لسان اشارت ایله تفسیریدر یعنی
حق تعالی ریح فیها عذاب الیم قولنده ایتدیكه بو ریحده عذاب واردر یعنی بر امر واردر كه انی استعذاب ایدرلر
تجنكم انی ذوق ایدرلر یعنی اشارت ایدر كه ریحده اولان عذاب عذوبتندندر الا بو قدر واردر كه فرقت مألوفاتدن
اوتری انلره وجع ایراث ایلر یعنی ریح مهلكه اگرچه كیم ظاهرده مؤلمه وموجعه در آنلری عالم جسمانیدن كه
قلوبلری اكا مؤلفه در اخراج ایتدیكندن اوتری قطع حیات وفرقت مألوفات سببیله ولكن آنلری هیاكل
مظلمه دن كه انلرده آنلر محبوس ایدیلر اراحت ایتدیكی اكثردر آنلره ایجاع ایتدیكندن زیرا امر عذاب ووجعده
لطف خفی واردر انی استعذاب ایدرلر) (فباشرهم العذاب) (پس ریحده اولان عذاب انلره مباشر اولدی
و ریح ایله نفسلرندن آنلری اهلاك ایلدی پس هیاكل مظلمه اولان اجساملرینك رفعی قتنده * وانلرك كاللرینه
وانلری قائد وسائق اولان ربه واصل اولدیلر انلرك عدم شعورلری حیثیتیله) (فكان الامر الیهم اقرب
مما تخیلوه) پس حقیقتده انلرك مطلوبی اولان امر انلره اقرب اولدی انلر تخیل ایتدكاری شیئدن یعنی مزروعاتدن
حاصل اولان مطلوبدن كه انلر انی تخیل ایدرلردی اقرب اولدی ویا خود مطلوبلرینه وصوله ریح عذاب دخی
اقربدر انلر تخیل ایتدیكی عارض ممطردن زیرا ذكر اولندیغی كبی انلرك ظنی مطر ایدی وانكله انتفاع ایدی
واول دخی وقت اولور كه واقع اولمز و واقع اولدقده مدت مدیده دنصكره واقع اولور و ریح ایله انلره واقع اولان اهلاك
امری انلره دخی خیر واقربدر زیرا انكله ربه واصل اولورلر عدم احتسابلری حیثیتیله) (فدمرت كل شیء بامر ربها
فاصبحوا لا یرى الا مساكنهم وهی جثثهم التی هی ارواحهم الحقیة) (پس ریح كندی ربی امریله انلردن تدمیره
قابل اولان شیئك كلیسنی تدمیر ایلدی پس صباحه داخل اولدیلر شول حالده كه انلرك مسكنلرندن غیری
انلردن بر شیء كورنمزدی وانلرك مسكنلری انلرك شول جثه لریدر كه انلرك ارواح حقیه لری انلری عمارت ایلدی
یعنی ریح امر رب ایله انلرك جثث وابدانلرنی عامره اولان ارواح حقیه یی انلردن ازاله ایتدی پس جثثلری
اولان مساكنلرندن غیری ارواح وقوا وحقایقدن انلرك مساكنلرنده مشاهده اولنمدی انلر اول مساكنی عامره
ومدبره ایكن و وجودلرنده متحققه وثابته ایكن وانلرك جثثلرینی عامره اولان ارواحلرینی دخی ریح بو هیاكل
مظلمه دن اراحت ایتدیكه حق انلرده شول منازل ومسالك وعره سالك ایدیكه انلر اوزره حجابیت وتعین
خشونتی غالبه ایدی وانكچون ارواح حقیه دیدی زیرا مظاهر ارواحده متعین ومظاهر وسالك وعامر حقدر
ارباب اسما اعتباریله) (فزالت حقیة هذه النسبة الخاصة وبقیت علی هیاكلهم الحیوة الخاصة بهم من الحق
التی تنطق بها الجلود والایدی والارجل وعذبات الاسواط والافخاذ وقد ورد النص الالهی بهذا كله) (پس
جثثلرینه خصیصه اولان بو نسبت خاصه نك حقیقتی كه ارواح حقیه جهتندندر زائله اولدی یعنی صفات
الهیه ایله حقك انلردن تجلیسی مرتفع اولوب اصله رجوع ایتدی وجثثلری ارواحسز قالدی وهیاكل
واجساملری اوزره حقدن انلره خاصه اولان شول حیات باقیه قالدیكه اول حیات ایله جلود وایدی وارجل
وعذبات اسواط وافخاذ اول حیات ایله ناطقه در وتحقیق نص الهی بونك كلیسیله وارد اولدی یعنی حیات
انسانیه كه نسبت خاصهٔ الهیه در زائله وباطنه اولور وهیاكلری حیات طبیعیه ایله كه حقدن انلره مخصوصه در
حیه قالور كه اول حیات عناصر اربعه دن هر بریسنك روحانیتی اولان حیاتدر زیرا هر شیء اگرچه كیم جماد
دخی اولورسه ذی روحدر كه حقدن اكا مخصوصدر ولكن اول روح باطندر اهل كشفدن غیری كمسه انی ادراك
ایدهمز واول روح شول حیاتدر كه جلود وایدی وارجل انكله ناطقه در نته كیم قرآنده وارد اولدی
(قالوا لجلودهم لم شهدتم علینا قالوا انطقنا الله الذی انطق كل شیء) ودخی (الیوم نختم علی افواههم وتكلمنا
ایدیهم وتشهد ارجلهم بما كانوا یكسبون) قولیله وارد اولدی وعذبات اسواط یعنی اسواطك اطرافی یعنی
اوجلری وكاری وافخاذ دخی ناطقه در نته كیم حدیثده ولا تقوم الساعة حتی تكلم الرجل فخذه بما فعله اهله
وبونك امثالی دخی وارد اولدی وعموما نص الهی وارد اولدی (وان من شیء الا یسبح بحمده) كبی زیرا تسبیح ایتمز
الا حی اولان شیء وشیخ ابومدین مغربی رضی الله عنه بو معنایه اشارت ایدوب ایتدی سر الحیوة سری
فی الموجودات زیرا بالذات حی اولوب قیوم كل اولان حق جمیع موجوداتده تجلی عام ایله متجلیدر * پس اسم
حی ومحیی حضرتندن جمیع اشیا حیاة ظاهره ایله ویا خود حیاة باطنه ایله حیه در) (الا انه تعالی وصف نفسه

بالغيرة ومن غيرته حرم الفواحش)(اى جعلها حراما) (وليس الفحش الا ما ظهر) (استعمل الفحش واراد به
الفاحش يقال رجل عدل اى عادل يعنى جلود وايدى وارجل وعذبات اسواط وانخاذك كبسى ناطقدر * زيرا
كبسى حيدر زيرا حق كبسنك عينيدر * ولكن الله تعالى كندى نفسنى غيرت ايله وصف ايلدى * وآنك
غيرتندن اوترى فواحشى حرام ايلدى وحالبوكه فاحش عين حسيده ظاهر اولان شيئدن غيرى دكلدر * زيرا
فاحش شرعا وعقلا سترى واجب اولان شيئدن ظاهر اولان شيئدر زيرا جميع اشيانك حياتى ونطقى ايله دير
بلكه حقك حياتى ونطقيدر پس اشياده اولان نطقك سرى ظهورندن واهل حجابك اكا اطلاعندن حق كندى
نفسنى غيرت ايله وصف ايلدى وآنك اهلى اولان * ارباب كشفدن غيرى يه اول سرك ظهور واظهارن حرام
ايلدى وبروجه دخى بودركه الله تعالى غيرتندن كندى نفسنى اولا اشيانك عينى ايلدى تاكه ظاهر وباطنده
آنك وجودندن غيرى بر وجود اولميه كه احديت ذاتيه يه محل اوله پس نفسنى اشيانك عينى ايلدى يعنى ظاهر
وباطنده اولان اشيانك صورنده تجلى وجود عامى ايله متجلى اولوب ظاهر اولدى آندنصكره نفسنى غيرت
ايله وصف ايلدى تاكيم صور اشياده ظاهر اولوب اشيانك عينى اولديغى اهل حجابك قتنده ظاهر اولميه
ولكن شيخ رضى الله عنه غيرت اولايى ذكر ايتمدى غيرت ثانيه يى ذكر ايتدى زيرا غيرت اولى غيرت ثانيه نك
سرى وحقيقتيدر * وشيخ رضى الله عنه فواحشك تحريمى بيانده دير ولكن بوندنصكره وهى انه عين الاشياء
قوليله تصريح ايلدى پس غيرتندن فواحشى حق يعنى اشيانك عينى اولديغى اسرارك اظهارن كنديسنك
عينى اولان اشيايه حرام ايلدى يعنى اظهاردن منع ايلدى زيرا هر شيئده اولان تعين الهى انا الحق وانا الله
نطقى ايله ظاهر اولدقده وهر شيئده حق كندى نفسنى اظهار ايتدكده سر وحدت ظاهر اولور * پس بوندن اوترى
اشيانك نطقى باطندر (وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم) بحمده قولنده ضمير شيئه
راجع اولدقده برشئ يوقدر الا كندى نفسنى ووجهنى مسبحدر * وآنك تسبيحنى فهم ايتمز وجهى حقك
وجهيدركه آنده ظاهردر * ولكن اهل حجاب اشيانك تسبيحنى فهم ايتمزلر) (واما الفحش ما بطن فهو لمن ظهر له)(
واما باطن اولان فاحش شول وجود ايچوندركه فحش آنك قتنده ظاهر اولدى * واول حقدر ودخى شول
كمسنه دركه حق تعالى اكا اظهار ايلدى) (فلما حرم الفواحش اى منع ان تعرف حقيقة ما ذكرناه وهى انه)(
اى الحق) (عين الاشياء) (پس وقتاكم حق تعالى فواحشى حرام ايلدى يعنى بزم ذكر ايتديكمز شيئك
حقيقتنى معروفه اولمقدن منع ايلدى وشئ مذكورك حقيقتى بودركه تحقيق حق جميع اشيانك عينيدر وشيخ
رضى الله عنهك ذكر ايتديكى بودركه حق سالكك وطريقك عينيدر وطريقك غايتيدر * پس بونك حقيقتى
بودركه حق جميع اشيانك عينى اوله ولكن حق تعالى (قل انما حرم ربى الفواحش ما ظهر منها وما بطن)
قوليله جميع اشيانك اول عينى اولديغنك معرفتندن منع ايلدى (فسترها بالغيرة) لمانك جوابيدر * پس حق
اول حقيقتى غيرت ايله ستر ايتدى غيرتده غيريت معناسى ملحوظ اولمغله شيخ رضى الله عنه غيرتى غيريت
معناسنه استعمال ايتدى يعنى حقيقت واحده اولان حق تعينات كثيرهٔ مختلفه ايله كه انلره اسم غير اطلاق
اولنور ستر ايتدى) (وهو انت من الغير) (وحقيقت الهيه يى ساتره اولان غيرت سنك وجودكدركه آندن انت
ايله كنايت اولنور وغيرت غيردن مأخوذه در ويا خود غيردن مشتقه در وانت ايله اعيان وجوديه دن هر برعينه
خطاب ايدر پس سنك وجودكده ظاهر ومتعين اولان حق سنك تعينك ايله ستر ايلدى زيرا تعين متعينك غيريدر
مخاطبك وجودنى غير ايله تسميه ايدوب انكله ستر ايتدى زيرا انانيت وانيت ونحنيت وفوقيت وتحتيت هويت
واحده يى هويات غير متناهيه يه تعديد ايدر * پس هويت واحده دن انت وانا ونحن وهو ايله كنايات مستكثره
وعبارات متعدده ظاهره اولوب غيريت ظاهره اولدى وانت ايله مقيده اولان غيرت غيردن مأخوذه در زيرا
غيرت غيرى مستلزمه در لفظا ومعنى لفظا ظاهردر ومعنى مستلزمه اولديغى بودر * زيرا براحد برشيئه مغاير
دكلدر الا غيردن * كندى نفسندن دكلدر وهو ضميرى غيرته راجعدر * وضميرك تذكيرى خبرك تغليبندن
اوتريدركه انت در) (فالغير يقول السمع سمع زيد) (پس غيركه آنك شهودى مقام غيريت اوله يعنى غيرى
عارف ديركه سمع زيدك سمعيدر * زيرا زيدى وآنك سمعنى و بصرنى و سائر قواسنى غير مشاهده ايدر * پس
سمعى زيده تخصيص ايدر) (والعارف يقول السمع عين الحق) (وحقيقة تا مرى عارف اولان ديركه زيدك سمعى

حقك عينيدر زيرا آنك نظرنده جميع اشيا وجميع قوا حقك عينيدر) (وهكذا ما بقى من القوى والاعضاء) (
وعبدك باقى قواسى واعضاسى دخى بويله در يعنى عارف مشاهدك شهودنده حقك عينيدر وغيريت ايله *
محتجب اولان كمسنه نك نظرنده زيدكيدر (فما كل احد عرف الحق فتفاضل الناس وتميزت المراتب فبان الفاضل
والمفضول) هر براحد حقى عارف اولمدى پس ناس معرفتده متفاضل اولدى ومراتب برى برندن متميزه اولدى
پس فاضل ومفضول ظاهر اولدى ولهذا بوندن اول ناسى ايكى قسم اوزره ايلدى * برقسمى عارف و برقسمى
غير عارفدر) (واعلم انه لما اطلعنى الله وفى بعض النسخ الحق واشهدنى اعيان رسله وانبيائه كلهم البشريين
من آدم الى محمد صلى الله عليه وسلم) سكا شويله معلوم اوله كه تحقيق شان بودركه وقتاكم حق تعالى بنى ادمدن محمد
صلى الله عليه وسلمه كلنجه مبعوثين اولان جميع رسلك وانبيانك اعيانته كه آنلر بشريين در بكا اطلاع ايلدى
وعالم مثالده انلرك ارواحنى بكا كوستردى رسل ايله انبيايى بشريين ايله قيد ايلدى رسل ملائكه يى اخراجدن
اوترى وكذلك انبيا بشريندن غيرى انبياء انواعنى اخراج ايلدى (وما من دابة فى الارض ولا طائر يطير بجناحيه
الا امم امثالكم) (مقتضاسى اوزره انواع موجوداتدن هر برنوعه كندى جنسندن مخصوص برنبى واردركه
اول نوع ايله حقك بيننده واسطه در * ونظر عارفده جميع اشيانك صور ظاهره سى باطندر ووجود حقدن سبيندر
(فى مشهد اقمت) على البناء للمفعول (فيه بقرطبة سنة ست وثمانين وخمسمائة) (برمشهدده بكا كوستردى كه
مدينه قرطبه ده بشيوز سكسان التى سنه سنده بن اول مشهدده اقامت اولندم يعنى اول مقامده واول مرتبه ده
حق تعالى بنى اقامت ايتدى وبوشهود بكا اول مشهدده حاصل اولدى فى مشهد قولى اشهدنى قولنه متعلقدر *
فيه بقرطبة قولى اقمت قولنه متعلقدر وقرطبه بلاد عربده برمدينه دركه شيخ رضى الله عنه تاريخ مذكورده
مشهد مزبورده آنده اقامت اولندى) (ما كلمنى احد من تلك الطائفة الا هود عليه السلام فانه اخبرنى بسبب
جمعيتهم) لمانك جوابيدر يعنى اعيان رسلى مشاهده ايتديكم مشهدده اول طائفه دن بكا احد سويلمدى * هود
عليه السلامدن غيرى پس تحقيق اول بكا اخبار ايلديكه آنلرك جمعيتلرينه سبب ندر وندن اوترى جمع اولديلر
وهود عليه السلامك اخباره مخصوص اولديغنك سببى بودركه هودك مشربى وذوقى شيخك مشربنه وذوقنه
مناسبدر توحيد كثرتده ومقام كشفك سعتنده وصور افعال وآثارده حقى مشاهده ايتمكده وحضرت
محمديه ده جميع رسل ايله انبيانك جمعيتلرينه شيخ رضى الله عنهى تهنيه ايچوندركه خاتم اوليادر وخاتم رسالت
ختميتنه وارثدر ودخى قطب الاقطابدر) (ورأيته رجلا ضخما فى الرجال حسن الصورة لطيف المحاورة عارفا
بالامور كاشفا لها ودليلى على كشفه لها قوله ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) (وبن
هودى رجال بيننده رجل ضخم صورتى حسن محاوره سى لطيف امورى عارف وانلرى كاشف كوردم وهودك
امورى كاشف اولديغنه بنم دليلم هودك (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم قوليدر زيرا
هود عليه السلام شهادت قرآن ايله اثبات ايلديكه حق ارض حقيقت اوزره اولان هر دابه نك عينيدر برشيئدن
برشيئه تخصيص ايتمدى وتعيين ايلديكه حق هويت احديت جمعيت ايله ممكنات غير متناهيه دن هويت حق ايله
متعين اولان هر متعينك ناصيه سنى آخذدر وممكنات غير متناهيه دن هر بريسى آنده متعين اولان حق ايله ارض
حقيقت اوزره رب ايدوب اكا مخصوصه اولان طريقيت ايله رب خاصنه سلوك ايدر فان الحق (هو الاول والآخر
والظاهر والباطن) (پس هودك شهودى ظاهر وباطن اولان جميع متعيناته عامدر * زيرا ظاهر متعيندن
برشئ يوقدر الا انك ناصيه سنى آخذ اولان رب ايله اكا رب ايدر * وحقايق غيبيه دن برباطن يوقدر الا كمال
ظهوره متوجهدر * پس اول آخره غير متناهيه نهايتنه وارنجه رب ايدر وآخرنه دخى اوّله انعطافى ايله رب ايدر
وهودك رجل ضخم اولديغى يعنى صورت وجسمده عظيم اولديغى شهودده كمال وسعت صورتنه اشارتدر
وحسن صورتى ولطف محاوره سى اعتدال صوريسنه وكمال عرفانته واستعداد معنويسنه اشارتدر) (واى
بشارة للخلق اعظم من هذه) (وخلق ايچون بوبشارتدن اعظم قنقى بشارت واردر يعنى لسان هود ايله حق
جميع اشيا هويتك عينى اولديغى اخباردن) (ثم من امتنان الله علينا ان اوصل الينا هذه المقالة عنه فى القرآن)
آندنصكره الله تعالينك بزم اوزريزه امتناتندن بعضدركه قرآنده هوددن بومقاله يى بزه ايصال ايلدى
ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها مقاله سى هوددن صادره اولوب حكايت طريقى اوزره حق آنى بزه قرآنده ايصال

ایلدی وحق هردابه نك عینی اولدیغنی بیان ایلدی (ثم تممها الجامع للكل محمد صلی الله علیه وسلم بما اخبر به عن
الحق بانه عین السمع والبصر والید والرجل واللسان ای هو عین الحواس آندنصكره جامع الكل اولان محمد صلی
الله علیه وسلم بومقاله‌یی تتمیم ایلدی شول خبرایله كه حقدن انكله اخبار ایلدیكه تحقیق حق سمعك وبصرك
ویدك ورجلك ولسانك عینیدر یعنی حق جمیع حواسك عینیدر واول خبر رسول علیه السلام‌ك حدیث قدسی
ایلدیعنی كنت سمعه وبصره ویده ورجله ولسانه قولیله اخبار یدر) (والقوی الروحانیة اقرب من الحواس فاكتفی
بالابعد المحدود عن الاقرب المجهول الحد) (یعنی خبرمذ كورده حقك قوای حسیه‌نك عینی اولدیغنی بیان
ایلدی وحالبوكه قوای روحانیه حواسدن یعنی قوای حسیه‌دن دخی اقربدر *پس رسول علیه السلام ابعد
محدود ایله اكتفا ایتدی مجهول الحد اولان اقربدن زیرا قوای روحانیه شرفده ونوریت وتنزهده ومادده‌دن تجرد
وقوای حسیه‌دن الله تعالی‌یه دخی اقربدر* وكذلك روح دخی مرتبه‌ده وخلقتده حواسك محلی اولان
اجسامدن اقربدر* وروح دخی مجهول الحددر (قل الروح من امر ربی) زیرا عالم امردندر عالم خلقدن دكلدر
خلقك قتنده آنك حدی مجهولدر وجسم محدوددر وروحدن ابعددر زیرا حواس جسمانیه اجسامك
مقادیری ایله مقدره‌در وآنلرك حدودیله محدوده‌در* پس اقرب ومجهول الحد اولان قوای روحانیه‌نك حق
عینی اولدیغی بیاندن ابعد ومحدود اولان قوای حسیه‌نك عینی اولدیغنی بیان ایله اكتفا ایلدی پس ابعد
ومحدود واخس اولان شیئك حق عینی اولیجق بطریق اولی اقرب وغیر محدود واشرف اولان شیئك عینی
اولدیغنه اشارت ایدر وابعدك عینی اولدیغی اقربك عینی اولدیغنی مستلزمدر واقربك عینی اولدیغی ابعدك عینی
اولدیغنی مستلزم اولمز) (فترجم الحق لنا عن نبیه هود مقالته لقومه بشری لنا) (پس حق تعالی نبیسی هود
علیه السلامدن قومنه اولان آنك مقالتنی بزه ترجمه ایتدی بزه بشرادن اوتری هودك لساندن بزه ترجمه
ایدوب* نقل ایتدی عن نبیه قولی ترجم قولنه متعلقدر ومقالته قولی ترجم قولنه مفعولیت اوزره منصوبدر
ولقومه قولی مقالته قولنه متعلقدر وبشری قولی ترجم قولی ایچون مفعول له‌در) (وترجم رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم عن الله مقالته بشری) (ورسول الله صلی الله علیه وسلم اللهدن آنك مقالتنی بشرادن ترجمه
ایتدی *یعنی الله تعالینك اذا تقرب الی عبدی بالنوافل كنت سمعه وبصره قولنی بزه نقل ایتدی وحق بزم
قوامزك عینی اولدیغنی بیان ایدرخبرایله بزه بشارت ایتدی) (فكمل العلم فی صدور الذین اوتوا العلم وما یجحد
بایاتنا الا الكافرون) (پس شول قومكه حق تعالی آنلره كشف وتجلی ایله علم ومعرفتی اعطا ایلدی انلرك
صدورنده حق تعالی اشیانك عینی وقوانك هویتی اولدیغی علم معهود كامل اولدی قلوب صافیه ومنوره ایله انی
تلقی ایدوب قبول ایتمكله وبزم ایاتمزی انكار ایتمز قوم كافرلردن غیری یعنی آفاق وانفسده مبسوطه وظاهره
اولان ایاتمزی وهویات اشیاده اولان تجلیاتمزی انكار ایتمز تعینات اشیا ایله ایاتمزی ساتر اولنلردن غیری زیرا انلر
ظن ووهم ایدرلر كه حق محدوداتك عینی اولدقده محدود اولوروآنی بیلمزلر كه حق تعالی حكم ارواح واجسادك
كلیسنی احاطه ایتسه وانلرك هر برینده منحصر اولمسه محدود اولمز بلكه احاطه ذاتیه ایله كلیسنی احاطه ایدر
وآیاتی ایله یعنی صفات وتجلیاتی ایله كلیسنده ظاهر اولور) (فانهم یسترونها وان عرفوها حسدا منهم ونفاسة
وظلما) (زیرا تحقیق انلر بزم ایاتمزی ستر ایدرلر واگرچه كیم ایاتی بیلدیلر انلر حسد یوزندن وبخل وظلم یوزندن كه
نفسلرنده واقعدر* یعنی اگرچه كیم آنلر بزم ایاتمزی معرفت جزئیه ایله بیلورلر ولكن نفسلرنده اولان حسد
وضنه‌دن اوتری آنلری ستر ایدرلر زیرا نفسلرینك ظهورن ورسول اوزره منزله اولان آیاتك حقیتی اخفاسن
طلب ایدرلر اهل كتاب علماسنك اكثری كبی زیرا آنلر آیات حقی كتبلرندن عارفلردر كه آنلرك كتبنده دخی بویله
منزله‌در عبدالله بن سلام واهل كتابدن آنك اخری كبی الا حسدا ستر ایدوب انكار ایدرلر كذلك علمای ظروف
وحروفدن اولان اهل كتاب دخی قوای حسیه ومظاهر كونیه‌ده ظاهر وه متجلیه اولوب شهادت قرآن وحدیث
ایله ثابته اولان آیات الهیه وصفات ربانیه‌یی انكار ایدرلر وحسدا وبخلا وظلما آنلری ستر ایدرلر) (ومارأینا قط
من عند الله فی حقه تعالی فی آیات انزلها او اخبار عنه اوصلت الینا فیما یرجع الیه تعالی الا بالتحدید تنزیها كان
اوغیر تنزیه) (وبزابدا كورمدك من عند الله حقك حقنده بر آیتده كه حق تعالی آنی انزال ایلدی ویاخود حقدن
اولان اخبارده كه آنی بزه واسطه رسول ایله ایصال ایلدی شول شیء حقنده كه الله تعالی‌یه راجع اولور یعنی آنك

وصفی حقنده الا تحدید ایله ذكر اول شیء تنزیه اولسون وكرك غیر تنزیه اولسون پس شیخ رضی الله عنه ادعا
ایتدیكه حقك حقنده قرآنده وسائر كتب منزله‌ده وسنتده وارد اولان شیئك كلیسی تحدیددر پس كتاب وسنتده
وارد اولان تحدیدك تعدیدنه شروع ایتدی) (اوله العماء الذی ما فوقه هواء وما تحته هواء فكان الحق فیه
قبل ان یخلق الخلق) (اول اخبارك اولكیسی شول عمادر كه آنك فوقی هوا دكلدر وتحتی دخی هوا دكلدر پس
حق عماده ایدی خلقی خلق ایتمزدن اول رسول علیه السلامدن بر اعرابی سؤال ایتدیكه این كان ربنا قبل
ان یخلق الخلق پس رسول علیه السلام كان فی العماء ما فوقه هواء وما تحته هواء دیدی وعما ایچون مراتب
ثابته‌در وبو خبر تحدیددر ما فوقه وما تحته قولنده ما نافیه‌در) (ثم ذكر انه استوی علی العرش فهذا ایضا
تحدید) (آندنصكره الله تعالی ذكر ایلدی (الرحمن علی العرش استوی) قولیله كه تحقیق رحمان عرش اوزره
استوی ایلدی وبو دخی اولكی كبی تحدیددر زیرا حق كندی نفسی ایچون عرشی اثبات ایدر وعرش مكانده
اولور وحقه مكان اولور پس عرش حق ایچون مكان ایچره مكان اولور) (ثم ذكر) (ای الرسول والحق بلسان
الرسول) (انه ینزل) (كل لیلة) (الی السماء الدنیا فهذا تحدید) (آندنصكره رسول علیه السلام ویاخود حق
لسان رسول ایله ذكر ایلدیكه تحقیق حق هر لیله‌ده سماء دنیایه نزول ایدر پس بو دخی تحدیددر (قال النبی علیه
السلام ان الله ینزل كل لیلة الی سماء الدنیا فیقول هل من تائب فاتوب علیه وهل من مستغفر فاغفر له) پس
مكان معینه نزول تحدیددر) (ثم ذكر انه فی السماء وانه فی الارض) (آندنصكره الله تعالی (وهو الذی فی السماء
اله وفی الارض اله) قولیله ذكر ایلدیكه تحقیق الله سماده‌در وتحقیق الله ارضده‌در وسما ایله ارضده اولمسی
تحدیددر) (وذكر انه معنا اینما كنا) (ودخی (وهو معكم اینما كنتم) قولیله ذكر ایلدیكه اول بزم ایله‌در بز هر قنده
اولورسق) (الی ان اخبرنا انه عیننا ونحن محدودون) (یعنی متنازلا كندی نفسنی وصف ایتمكله تحدیددن
زائل اولمدی بزه اخبار ایدنجه كه تحقیق اول بزم عینمز وهو یتمزدر وقوا وجوارحمزدر وحالبوكه بز محدوددن ایز
فما وصف نفسه الا بالحد) (پس حق تعالی كندی نفسنی وصف ایتمدی الا حد ایله پس حق جمیع اوصاف
ایله كه كندی نفسنی وصف ایدر اول اوصاف ایله محدود اولور) (وقوله لیس كمثله شیء حد ایضا ان اخذنا الكاف
زائدة بغیر الصفة) (والله تعالینك لیس كمثله شیء قولی دخی بنه كذلك حددر اگر بز كافی صفتدن غیری زائده
اخذ ایده جك اولورسق یعنی معنای مثلیتدن غیری زائده اعتبار ایده جك اولورسق یعنی مثل مثله معناسنه
اولمیه بلكه لیس مثله شیء معناسنه اوله پس عدم مثلیت ایله محدوددن متمیز اولور) (ومن تمیز عن المحدود
فهو محدود بكونه لیس عین هذا المحدود فالاطلاق عن التقیید تقیید والمطلق مقید بالاطلاق لمن فهم) (
وشول من كه محدوددن متمیز اولدی* پس اول محدوددر اول محدودك عینی اولمامغله پس محدوددن متمیز اولان
آنك غیری اولمغله محدود اولور* پس تقییددن اطلاق تقییددر ومطلق دخی اطلاق ایله مقیددر شول كمسنه
قتنده كه امری فهم ایلدی وبو كلامی منزهك توهمی ایله دفعی ایچون ایراد ایلدی زیرا حقك حقنده امری
منزهك تنزیه وهمی ایله توهم ایتدیكندن اعظمدر وفكر ایله تقیید ایتدیكندن دخی اوسعدر زیرا تنزیهده
حق برشیدن متمیز اولمدی تا كیم انی تمییز ایدر متمیزه محتاج اوله وتحدیدده بر حد مخصوص ایله مقید اولمدی
تا كیم آنده منحصر اوله وانكله محدود اوله تعالی الحق عما یقوله المنزه والمحدد) (وان جعلنا الكاف للصفة
فقد حددناه) (واگر بز كافی صفت ایچون یعنی مثلیت معناسی ایچون اخذ ایده جك اولورسق پس بز حقی
تحدید ایدرز زیرا انكیچون مثل اثبات ایدرز وآنك مثلندن شیء آخرك اكا مثل اولمسنی نفی ایدرز وبو عین تشبیهدر
وتشبیه تحدیددر) (وان اخذنا لیس كمثله شیء علی نفی المثل) (واگر بز لیس كمثله شیء قولنی نفی مثل معناسنه اخذ
ایده جك اولورسق یعنی مطلقا نفی مثل معناسنه اخذ ایتسك مثلك وجودنه قصدا ایتمكله بلكه مراد تنزیهده
مبالغه اوله زیرا شیئك مثلی اطلاق اولنور وانكله شول كمسنه مراد اولنور كه آنك صفتی اوزره‌در آنك نظیرنه
قصدا ایتمكسزن كقولهم ومثلك لا یبخل ای من هو دو فضیلة مثلك لا یتأتی منه البخل ومراد آنك نفسیدر كه بخلی
آندن نفی ایتمكده مبالغه ایدر *پس سنك مثلك بخیل اولمز دیمك سن بخیل اولمزسن دیمكدر زیرا سنده بخله
منافی اولان شیء وارددر دیمكدر پس بو تقدیر اوزره لیس كمثله شیء قولنك معناسی مبالغه طریقی اوزره نفی مثل
اولور ای لیس من هو علی صفته من الصمدیة وقیومیة الكل شیء) (تحققنا بالمفهوم وبالاخبار الصحیح انه عین

الاشياء والاشياء محدودة وان اختلفت حدودها) يعنى آيتدن مفهوم اولان شيئله واخبار صحيح ايله كه كنت
سمعه وبصره حديثيدر بر حقيقت اوزره عالم اولدق كه تحقيق حق اشيانك عينيدر وحال بوكه اشيا محدوده در
واكرچه كيم آنلرك حدودى مختلفه در ان مبالغه ايچوندر) (فهو محدود بحد كل محدود فما يحد) (على صيغة
المجهول) (شئ الا وهو حد للحق) (پس حق محدوددر * هر محدودك حديله پس شئ حد اولمز الا وحال بوكه
اول حد حق ايچون حد اولور * زيرا حق هر شئ محدوده متجليدر و آنك عينيدر پس هر شيئك حدى حقك
حدى اولور وحق جميع اشيانك حدود مختلفه سيله محدود اولور وهو ضميرى يحد قولنك مدلولى اولان حده
راجعدر) (فهو السارى فى مسمى المخلوقات والمبدعات ولو لم يكن الامر كذلك ما صح الوجود) (پس حق
مخلوقات ومبدعات ايله مسمى اولان جميع صورده سارى يعنى زمان ايله مسبوقه اولان حقايقدر كه مخلوقاتدر
وزمان ايله غير مسبوقه اولان حقايقدر كه مبدعاتدر * يعنى حق عالم خلق اله عالم امرده وعالم شهادت ايله عالم
ارواحده وعالم علوى ايله عالم سفليده سريان وجود ايله ساريدر و اكر امر بويله اولميدى وجود صحيح اولمزدى
وبر شئ موجود اولمزدى زيرا ممكنك بذاته وجودى يوقدر آنك وجودى حقك وجوديله در كه كندى
وجوديله دكلدر) (فهو عين الوجود فهو على كل شئ حفيظ بذاته ولا يؤده حفظ كل شئ) پس حق وجود
محضك عينيدر كه وجود صورتنده ظاهر ومتجليدر پس حق هر شيئى ذاتيله انعدامدن حافظدر زيرا وجودك
عينيدر و وجود ذاتيله جميع اشيايى محيطدر وهر شيئك حفظى حق اوزره ثقيل اولمز * واكا تعب ويرمز زيرا
هر شيئك عينى كندى نفسنه ثقل ويرمز) (فحفظه للاشياء كلها حفظ لصورته ان يكون الشئ غير صورته)
يعنى صور وجوديه حقك اسمائى حسبيله حقك صورتى اولدقده پس اشيانك كليسى ايچون واقع اولان حقك
حفظى كندى صورتى حفظيدر بر شئ صورتنك غيرى اولمقدن يعنى جميع اشيايى حفظا تمسى كندى صورتنى
حفظ ايتمسيدر تا كيم بر شئ آنك صورتنك غيرى اولميه و آنك صورتنده خارج بر شئ اولميه زيرا اكر حق بو وجهله
كندى صورتنى حفظ ايتميدى پس شيئيت وجودده كامل اولمق لازم كاوردى * و وجودده شريك لازم
كاوردى) (ولا يصح الا هذا فهو الشاهد من الشاهد والمشهود من المشهود) (وحقك اشيايى حفظى
كندى صورتنك حفظى اولديغندن غيرى صحيح اولمز زيرا ممكن كندى ذاتيله موجود اولمق ممكن دكلدر *
والا ممكن اولمزدى پس وجودده ايكى وجه واجب اولوردى پس حق ظاهردر عالمده هر ظاهر اولان شيئدن
ومشهوددر عالمده هر مشهود اولان شيئدن زيرا وجودده آندن غيرى بر شئ يوقدر) (فالعالم صورته وهو روح
العالم المدبر له فهو الانسان الكبير) (پس عالم حقك صورتى وظاهريدر وحق عالمك روحى وباطنيدر كه انى
مدبردر * پس عالم انسان كبيردر صورت حسبيله زيرا حقك صورتيدر صورت رحمان اوزره مخلوقدر وحقك
صورتى اولان عالمده ظاهر اولان حقدر و آنده باطن اولان دخى حقدر فهو الظاهر والباطن (شعر) فهو الكون
كله وهو الواحد الذى * قام كونى بكونه ولذا قلت تغتذى) پس حق كونك كليسيدر يعنى كونك ظاهرى
وباطنى حقدر وحق شول وجود واحددر كه بنم وجودم يعنى ممكنه مضاف اولان وجودم آنك وجوديله قائم
اولدى وبو اجلدن اوترى بن ايتدم كه بز مغتذى ايز زيرا بزم وجودمز آنك وجودى ايله قائمدر وبز آنك
وجوديله مغتذى ايز واول بزم غدامزدر و آنك وجودى بزم وجودمزله يعنى عالمك وجوديله ظاهر اولمغله
عالمك وجودى اولان وجودمز حقك غداسيدر آنك وجودى ظهورنده واحكامى اظهارنده * پس حق بزم
وجودمزله مغتذى اولور زيرا بزم وجودمز آنده فانى ومختفيدر مغتذيده غدانك اختفاسى كبى واول دخى
بزم وجودمزله ظاهردر مغتذيده مختفى اولان غدا ايله مغتذينك ظهورى كبى كه اول غدا مغتذينك صورتيله
ظاهردر) (فوجودى غذاؤه وبه نحن نغتذى) (پس بنم وجودم حقك غداسيدر آنك وجودى واحكامى
بنم مظهريتمده ظاهردر و بز دخى حقه مغتذى ايز اغتداده يعنى حقك صورتيله ظاهر اولوب آنك وجوديله
متكون اولمقده بز حقه مغتذى ايز يعنى آنك وجودى واحكامى ظهورنده بزلر كا غدا اولوب آنده مختفى
اولديغمز و آنك وجودى ايله ظاهر اولديغمز كبى اولدخى بزم وجودمزك غداسى اولوب هويتيله بزده مختفيدر
وصورتمز ايله ظاهردر وبعض نسخه ده وراذا قلت يغتذى واقع اولدى پس بو تقدير اوزره فوجودى غذاؤه قولى
اكا بز اواقع اولور * يعنى تحقيق بن ديسم كه حق مغتذى اولور پس بنم وجودم يعنى ممكنانك وجودى آنك

غداسيدر و بز دخى اكا مغتذى ايز بو تقدير اوزره اغتدا اقتدا معناسنه اولور الاغتداء بمعنى الاقتداء فان المغتذى
اسم فاعل يحتذى حذو المقتدى اسم مفعول وكذلك الوجود المقيد الذى هو فرع ونقل على اصل وجود الحق
يحذو حذوه فى كونه غداءه واحتذا مقابله وتقدير معناسنه اولمق دخى جائزدر يقال حذوت النعل بالنعل
اذا قدرت كل واحدة منهما على صاحبتها يعنى بر آنك صورتى اوزره يز واكا محاذى ومقابلز يعنى بزم وجودمز
اكا غدا اولوب اول بزم وجودمزله مغتذى اولديغى كبى اول دخى بزم غدامز اولوب بز آنك وجوديله مغتذى
ايز واحتذا انتقال معناسنه دخى اولمق جائزدر يعنى بزم وجودمز آنك غداسيدر و آنك وجودنه بزم وجودمز
منتقل اولور غدا متغذى يه منتقل اولوب آنك وجودى اولديغى كبى پس بزم وجودمز مقيدمز وجود حق مطلقك
احكامى ظهورنده آنك غداسى اولوب احكام وجوب بزده ظاهره اولدقجه بزم احكام امكانيه مز زائل اولور *
واحتذا احذادن اولمق وحذا نعل معناسنه اولمق جائزدر زيرا صدر وجود حقك عين طريق وعين ارجل
اولمسيدر يعنى بز آنك وجودينى نعل يعنى لباس ووقايه اتخاذ ايدرز طريقده واقع اولان اذادن زير الطريق
اولدر و سالك وساعى دخى اولدر واذادن واقع اولدر وغايت دخى اولدر اكا سعى اولنور وشيخ رضى الله عنه
فوجودى غذاؤه وبه نحن نحتذى قولنده اكرچه كيم صيغه نفس متكلم ايله لسان عالمدن متكلمدر وصيغه
جمع ايله حقايق عالم لسانندن متكلمدر ولكن فوجودى قوليله اشارت ايدر كه مظهر كامل حقك غداسيدر
آنك احكامى ظهورنده شئ آخرا كا غداء اولمز وبه نحن نحتذى قوليله اشارت ايدر كه صور كل آنك وجود جمعى
واحديله متغذيه در شئ آخر آنلره غدا اولمز) (فيه) (وفى بعض النسخ) (وبه منه ان نظرت بوجه تعوذى) (پس
اكر بر وجهله سن نظر ايده جك اولورسك بنم تعوذم اكا در اندن يعنى حق تجلى ذاتيسيله بزى افنا ايتدكده
وبز آندن متعوذ اولورز اكا بزى كندى صورتى اوزره ابقا ايتمكده وكندى وجودى بزه غدا اولمقده ورسول عليه
السلام بو كا اشارت ايتدى اعوذ بك منك قوليله و بو تعوذ ذات ووجود جهتيله در واما اسماء جهتيله تعوذ
برضاك من سخطك ديرز مظاهر مختلفه ده مظاهر حسبيله ظهورات مختلفه ايله ظاهر اولمغله زيرا بعض
مظاهرده اسم راضى ايله ظاهردر * پس انكله تعوذ ايدرز آنك سخطندن بر مظهر منكرده * صورت قهر
وسخط ايله ظاهر اولوب بزه قهرا ايتمكه ارادت ايتدكده وكذلك افعالده دخى اعوذ بعفوك من عقابك ديرز) (ولهذا
الكرب تنفس فنسب النفس الى الرحمن لانه رحم به ما طلبته النسب الالهية من ايجاد صور العالم التى قلناها
ظاهر الحق اذ هو الظاهر وهو باطنها اذ هو الباطن) (يعنى اشيانك حقايق واعيانى اولان بو نسب مظهريه كه
حقك معلوماتى صوريدر و يا آنك علمى نسبتك صوريدر اكرچه كيم حضرت علميه ده ثابته ايديلر اما معدومة العين
ايديلر واستهلاك كربتده ايديلر وجود الهى ونفس رحمانيله موجوده اولوب وجود عينى يه طالب ايديلر پس
باطنده كرب حاصل اولدى اعيانك ايجادى ارادتندن اوترى واعيان دخى عين كرب رحمان اولديلر * پس بوندن
اوترى شيخ رضى الله عنه ديدى و بو كربدن اوترى حق تعالى متنفس اولدى نسب مظهريه يى نفس رحمانى وتجلى
وجوديله ايجاد ايتمكله پس حق لسان رسول ايله انى لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن قولنده نفسى رحمانه
نسبت ايتدى زيرا رحمان نفسيله نسب الهيه يه كه اسماء وصفات الهيه در رحمت ايتدى * صور عالم ايجادندن
نسب الهيه طالبه اولديغى شيئى آنلره اعطا ايتمكله صور عالم كه آنلر حقك ظاهريدر زيرا حق ظاهردر
و آنك ظاهريتى صور عالمله در وحق صور عالمك باطنيدر زيرا باطن اولان حقدر وحقك ظاهرى اولان صور عالم
حقك صور معلوماتى اولديغى اعتباريله غيب حقك باطنيدر اسم باطن اعتباريله زيرا صور عالم ظاهره اولديغى
حالده صور غيبيه سندن زائل دكلدر * پس وجه مشروح اوزره لهذا قولى غيب احدى قلبنده * وحضرت
علميه ده كه اعيان غيبيه ده واقع اولان كربه اشارت ايچون اولور وجائزدر كه وبه منه ان نظرت تعوذى قولنه
اشارت اوله يعنى عين ممكنه كرب عدميتده در كرب كرك علم الهيده وثبوت غيبيده معدومه اولوب وجودى طلب
ايتمكله واقع اولسون وكرك نفس رحمانيله موجوده اولوب نفس رحمانينك آندن انقطاعى وهمندن وتجلى
ذاتيله آنك افناسى خوفندن واقع اولسون كه اندن اوترى حقه تعوذ ايدرز زيرا تعوذ كربده واقع اولور وتنفس
قولنك ضميرى حقه راجع اولور فنسب قولى صيغه معلوم ايله در وفاعل ضميرى حقه راجع اولور وصيغه
مجهول ايله دخى جائزدر ولانه رحم به ما طلبته النسب الالهية قولنك تقديرى لان الرحمن رحم النسب

الالهية والاعيان الغيبية باعطائه بالنفس ماطلبته النسب الالهية من ايجاد صور العالم ومن ايجاد قوله ده
من ما كلمه سنى بيان ايدروا ذهو ضميرى حقه راجع اولور وعالمه راجع اولمق دخى جائزدر وهو ضميرى حقه راجع
اولور * وباطنها ضميرى صوزه راجع اولور) (وهو الاول اذ كان ولا هى) (وحق اولدر زيرا حق موجود ايدى
وحالبوكه صور عالم موجود دكل ايدى (كان الله ولم يكن معه شئ) صور عالم غيب غيب اولان عين ذاتنده اجمال
اوزره بالقوه معلومه ايدى نواة ايجنده شجره نك وجودى كبى كه شجره نك عينيدر وهى هى در وصور عالمك
علم تفصيليله تعين اول قتنده مفصله اولمسى حقك كندى ذاته على سبيله در) (وهو الاخر اذ كان عينها
عند ظهورها) وحق آخردر زيرا صور عالمك ظهورى قتنده حق صور عالمك عينى اولدى حقك وجوديله
صور عالمك ظهورى قتنده پس حق غيبا وباطنا اولدر وشاهدا وظاهرا آخردر واولدر عين بطوننده وآخردر عين
ظهورنده واولدر عين اخر يتده وآخردر عين اوليتده (هو الاول والاخر والظاهر والباطن واليه المصير) (فالاخر
عين الظاهر والباطن عين الاول وهو بكل شئ عليم لانه بنفسه عليم) (پس آخر هو يت وحقيقت اعتباريله
ظاهرك عينيدر زيرا آخر مراتب ظهور اولان عالمك ظهورى قتنده صور عالمك عينيدر وباطن اولك عينيدر *
زيرا حق باطن واول ايدى واشياء ظاهره دكل ايدى وحق هر برشيئه عليمدر زيرا التحقيق كندى نفسنى يعنى ذات
وصفاتنى عليم وكندى نفسنه على جميع اشيايه علمنك عينيدر زيرا انك نفسى و وجودى ظاهرا وباطنا جميع
اشيانك عينيدر (فلما اوجد الصور فى النفس وظهر سلطان النسب المعبر عنها بالاسماء صح النسب الالهى للعالم)
پس وقتا كم حق تعالى صور عالمى نفس رحمانيده ايجاد ايتديسه واسماء الهيه ايله معبر عنها اولان نسبك سلطنتى
مظاهرى اولان صور عالم اوزره ظاهر اولديسه عالم ايچون نسب الهى صحيح اولدى يعنى عالمك الهه انتسابى
صحيح اولدى (امدى) شويله معلوم اوله كه نفس رحمانى تعين اولك باطننده مرتبهٔ عماده جميع صور امكانيهٔ
خلقيه وصور علميهٔ الهيهٔ غيبيه وصور اسمائيه يه ماده در جميع صور ايچون هيولايدر نفس انسانى جميع حروف
وكلمات صورينه ماده وهيولى اولديغى كبى يعنى نفس انسانى انسانك قلبى باطننده انسانك عينى ايكن قلبك
باطننده متعين اولوب مخارج حروفدن مرورو هر برمرتبه ده برصورتده متعين وظهور ايدوب آخر مخارج
حروف اولان واو مرتبه سنه كه جميع حروفك خواصنى جامعدر اكا وارنجه جميع حروف صورى ايله ظاهر ومتعين
اولديغى كبى وحروفك تركيبى اعتباريله كلمات حاصله اولديغى كبى وحروف وكلمات دخى نفس انسانيده متعين
اولديغى كبى نفس رحمانى دخى تعين اولك باطننده ولا تعينك عينى ايكن تعين اولك باطننده منبعث اولوب تعين
اولده متعين اولدى وجميع حروف غيبيه واسما وحقايق الهيه انك باطننده متعينه اولدى بعده اول نفس رحمانى
مراتب الهيه وكونيه اوزره مرورو تجلى ايتدكجه حروف غيبيه وكلمات الهيه وحقايق وصور كونيه انده متعينه
اولدى وهر برمرتبه ده نفس رحمانى اول مرتبه ايله متعين اولدى هر برمرتبه نفس رحمانيله نفس نفس
رحمانيده متعينه اولديغى كبى پس آخر مراتب وجود اولان انسان كامل مرتبه سنه وارنجه كه جميع مراتب
الهيه وكونيه يى جامعه در نفس رحمانى جميع مراتب الهيه وكونيه ده متعين اولدى حروف غيبيه وكلمات الهيه
وحروف وجوديه وكلمات وصور كونيه خواصنى حاوى اولديغى حالده پس نفس رحمانى جميع صور نسب الهيهٔ
ربانيه يه وصور امكانيهٔ خلقيه يه ماده وهيولى در جميع صور انده بالقوه ايكن انده ظاهره در واول جميع صورده
متعيندر ولكن نسب اسمائيه صورينك سلطنتى صور امكانيه نك تحققنه وظاهرده وجودنه موقوفه در پس
وقتا كم جميع صور الهيه وكونيه نفس رحمانى وتجلئ شهودئ سبحانيده ظاهره اولديسه وصور امكانيه نك تعينى
سببيله نسب الهيه اولان اسماء الهيه نك سلطنتى ظاهره اولديسه انلرك افعال واحكامنى وآثارو ربوبيتنى انلرك
مظاهرى اولان صور امكانيه ده اظهار ايتمكله پس عالم ايچون نسب الهى صحيح اولور الهك مألوهه وربك
مربوبه انتسابى سببيله ودخى عالم ايچون نسب الهى صحيح اولور عالمك صورى نفس رحمانى وتجلئ وجوديله
ظاهره ومتعينه اولمغله * زيرا صور عالم كندى نفسنه نسبتله عدميت اوزره در وجود حقله موجوده در پس شيخ
رضى الله عنهك صح النسب الالهى للعالم قولى وجهينه شاملدر ولكن وجه ثانيى تخصيص ايلدى) (فانتسبوا
اليه تعالى) (قوليله پس جميع صور عالم الله تعالى يه منتسب اولديلر وجودده وسائر صفاتده وآنلرك اكا
افتقار ذاتيلرى حيثيتيله * پس الله تعالى عالمك اكا انتسابنى اثبات ايدوب غيره اولان انتسابى اخذ ايتديكندن

اوترى

اوترى شيخ رضى الله عنه لسان رسول ايله اولان حقك قوليله بومعنايه استشهاد ايدر) (فقال اليوم اضع نسبكم
وارفع نسبى اى اخذ عنكم انتسابكم الى انفسكم واردكم الى انتسابكم الى) (پس رسول عليه السلام ربندن
حكايه طريقى اوزره ايتدى قيامت كبرى كوننده كه جميع تعينات اول كونده حقده فانيه اولورتنه كيم حق تعالى
ايتدى (فاذا نفخ فى الصور فلا انساب بينهم يومئذ ولا يتساءلون) (سزلك نسبكزى بن وضع ايدرم وبنم نسبمى
بن رفع ايدرم يعنى سزلك نفسكزه اولان انتسابكزى بن سزدن اخذ ايدرم وسزلك بكا اولان انتسابكزه سزى رد
ايدرم يعنى سزى بكا منسوب ايدرم پس قيامت كبراده جميع انساب مرتفعه اولوب انلرك نفسلرينه اولان
انتسابلرين انلردن اخذ ايدر وكندى ذاتنه اولان انتسابلرينه انلرى رد ايدركه كندى نفسلريله ذات حقده فانى
اولوب حقله باقى اوله لر وانلرك ذاتى حقك ذاتى وانلرك صفاتى حقك صفاتى وانلرك افعالى حقك افعالى اوله پس
برفردك كندى نفسنه نسبتى ظهورنه مجال قالمز پس هر برعبد نفسيله تعريف اولنمز بيله تعريف اولنور زيرا
عبد نفسى حيثيتيله دكلدر ربى حيثيتيله در پس عبد الرحمان در بوعبد الرحيمدر بوعبد المنعمدر بوعبد الله در
دينلور (امدى) وقتا كيم مألوه ومربوب وجود و تربيه ده اله وربه منتسب اولديسه واله دخى الوهيتى ظهورنده
مألوهه ورب مربوبه وخالق مخلوقه منتسب اولديسه واله دخى الوهيتى ظهورنده ذكر اولنان كبى اولديسه رب
العالمين وخالق الخلق اولديغى حيثيتيله * زيرا ربك ربوبيتى عالمينك مربوب اولمسيله وخالقك خالقيتى خلقك مخلوق
اولمسيله متحققه در ورب ايله عبددن هر بريسى آخره محمود و مذمومده وقايه اولديسه * زيرا شول افعال واخلاق
ونعوت كه وجود حق اولان ربك عينيله ذلك الوجودك تعيننه مظهر قابل اولان عبدك بيننده منتسبه اولدى
اول افعال واخلاق ونعوتك رب ومربوبدن هر بريسنه اضافتى صالحدر پس اكر افعال وآثار مذمومه عبده
اضافت اولنسه عبد ربنه وقايه اولور اول مذاملك اكا اضافتندن * زيرا مذام وقبايح احكام عدمدندر قابل اولان
عبد ممكن ايچوندر واكر محامد ومحاسن وكمالات حقه اضافت اولنسه حق عبد ايچون وقايه اولور عبدك بالحقيقه
ذاتندن اولميان شيئك اكا اضافتندن * زيرا محامد وكمالات وجوديه در زيرا وجود حق ايچوندر بلكه وجود
حقيقت حقدر ودخى مراتب تقوانك ارفعى عبد حق نفسنه وقايه ايتمك اولديسه پس اول مرتبه يه اشارت
ايدوب ايتدى) (اين المتقون اى الذين اتخذوا الله وقاية فكان الحق ظاهرهم اى عين صورهم الظاهرة) يعنى
متقون قنده در كه نفسلرى ايچون الهى ذوات وصفات وافعاللرنده وقايه اتخاذ ايتديلر وذواتلرنى ذات حقده
وصفاتلرنى صفات حقده وافعاللرنى افعال حقده ستر ايتديلر وحق انلرك ظاهرلرى اولدى يعنى انلرك ظاهره
اولان صورلرينك عينى اولدى انلرك ذوات وانياتى وجود حقده فانيه اولمغله * وبو متقينك مكانى قنده در نفسنى
مذامده حقه وقايه وحقى محامده نفسنه وقايه ايدن متقينك مكانندن * بو متقينك وجودات ظاهره لرى بوقدر
تاكيم انلر ايچون مكان اوله انلرك مكانى لامكاندر يعنى مكانلرى حقدر قيل فى حق هذا المتقى (شعر) تسترت
عن دهرى بظل جناحه * فعينى ترى دهرى وليس يرانى * فلو تسأل الايام ما اسمى مادرت * واين مكانى مادرين
مكانى * وبو متقى قرب فرايض صاحبيدركه حق آنك ظاهريدر * واول حقده مستور اولوب حقك سمعى
وبصرى وجميع نسب وادراكاتيدر) (وهو) (اى هذا المتقى) (اعظم الناس واحقه واقواه عند الجميع) (وبو متقى
عند الله قدرا ومنزلة ناسك اعظميدر زيرا ذات وصفاتيله حقده مستهلكدر و وجود وقرب ايله ناسك احقيدر زيرا
وحدانيت ذاتيه ايله متصفدر وصفت فعل وقدرت ايله ناسك اقواسيدر جميع كمل قتنده زيرا آنك يدى حقك
يديدر وآنك سمعى وبصرى حقك سمعى وبصريدر پس ظاهر ارلدقده قدرت الهيه ايله ظاهر اولور وبعض نسخه ده
واحقهم واقواهم واقع اولدى ضمير افراد لفظ اعتباريله در وضمير جمع معنى اعتباريله در * وهو اعظم قولنده
ضميرك افرادى معنايه محمولدر اى والمتقى بهذا المعنى (امدى) بوندن اول تفصيل اولنديغى اوزره * وقتا كيم
متقيندن مراد شول متقى واقع اولديسه كه مذامده نفسنى حقه وقايه ايدر آنلرى نفسنه نسبت ايتمكله وكمالات
ومحامده حق كندى نفسنه وقايه ايدر آنلرى حقه اضافت ايتمكله شيخ رضى الله عنه) (وقد يكون المتقى
من جعل نفسه وقاية للحق بصورته اذ هوية الحق قوى العبد فجعل مسمى العبد وقاية لمسمى الحق على الشهود)
ديدى يعنى وقت اولور كه متقى شول كمسنه اولور كندى نفسنى صورتيله حقه وقايه ايدر * زيرا حقك هويتى
عبدك قواسيدر زيرا حق كنت سمعه وبصره قوليله كندى هويتنى عبدك قواسنك عينى ايلدى پس عبد ظاهر

وحق باطن اولور وبو متقی قرب نوافل صاحبیدر * پس متقی مسمای عبدی مسمای حق ایچون شهود اوزره
وقایه ایلدی یعنی مسمای عبدی که هو یت حقک عینی اولان قوی جمعی احدیتنک مظهر یتیدر شهود
اوزره مسمای حقه وقایه ایتدی یعنی متقی کندی نفسی اولان مسمای عبدی صورت ظاهره سیله اضافت
مذامده کندی قواسنک عینی اولوب آنده باطن ومندمج اولان مسمای حقه وقایه ایتدی مقام شهودده ممکن
وثابت اولدیغی حالده زیرا جمیع مذام ومحامد حقیقتده حقه اسناد اولنور * زیرا جمیع اضافات وامدادانک
مصدری حقدر پس بو متقی مذامی نفسنه اضافه ایدوب نفسنی حقه وقایه ایتدیکی تأدبادر والا عارف
ومشاهددرکه جمیع مذام ومحامد حقه اسناد اولنور وشهود اوزره وقایه ایتدیکی ایکی وجهی افاده ایدر بر وجه
بودرکه مذامی کندی نفسنه اسناد ایتدکده شهود اوزره دیرکه آنلرک صدوری حقدندر نفسندن دکلدر تاکیم
موحدینک وجودی لازم کلیه و بر وجه دخی بودرکه شهود اوزره وقایه ایدر) (حتی یتمیز العالم من غیر العالم
قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون) (تاکیم عالم متمیز اولسون غیر عالمدن زیرا عالم اولنلر ایله عالم
اولمینلر مستوی اولورمی وشیخ رضی الله عنه الله تعالینک (قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون
قولیله عالم ایله غیر عالم بیننده اولان تمیزک ثبوتنی استشهاد ایدر زیرا اکر شهود اوزره وقایه ایتمیوب جهل اوزره
محامد ومذامی کندی نفسنه اسناد ایده جک اولورسه مشرکینه الحاق اولنور زیرا فاعلینک وجودنی اثبات ایدر
بلکه کندی نفسی رؤیتیله رؤیت حقدن محجوب اولور پس موحد ایله مشرکک افعالک نفسه اسنادنده مستوی
اولور پس شیخ رضی الله عنه شهودی انکچون قید ایلدی تاکم عارف مشاهد ومشرکک جاهل وجاحد بری برندن
متمیز اوله وجه مشروح اوزره حتی جعل قولنه متعلق اولور پس وقتا کیم علم صحیح صفای باطن حسبیله لب
شیئه ناظر اولان عالمک باطننده مرکوز اولدیسه ومعلومی تذکر ایتمک اولوا الالبابه مخصوص اولدیسه شیخ رضی
الله عنه آیت مذکوره یی) (انما یتذکر اولوا الالباب وهم ناظرون فی لب الشیء الذی هو المطلوب من الشیء) (
قولیله ارداف ایلدی یعنی تذکر ایتمز و علم صحیح ایله متصف اولمز الا الباب اصحابی وآنلر شیئک لبنه که اول شیئدن
مطلوب اولان اولدر ناظر اولنلردر پس آنلر عالملردرکه جمیع اشیانک لبی حقدر و جمیع افعالک صدوری حقدندر
پس اولوا الالبابک علومی کشفیه وذوقیه در قلوبلرک صفاسی قتنده کندیلرنده مرکوز اولان شیئک علمی آنلرک
قلوبی اوزره مقام تقدیسدن فایض اولور وهم وفکر ایله مشوب وفهم وظن ایله مختل ومحجوب اولان عقللر تعلیله
کسبی دکلدر پس حق عارف اولان جاهلدن متمیزدر زیرا قلب ولبیله شیئک لب وقلبنه ناظردر وحقوق عبودیتی
وآداب ربوبیتی مراعی وسیدینک خدمتنده مجد وساعیدر مذام ونقایصی که امور عدمیت قبیلندندر نفسنه
اسناد ایدر (فاسبق مقصر مجدا) پس اعمالده مقصر اولان کسنه تحصیل کمالاتده مجد اولان کسنه یی سبق ایتمز
یعنی بو عبد متقی ربنی مشاهد وعارف اولوب عبودیتی مقامنده حق قیامده مجد اولدیغی حیثیتیله ربنی جاهل
وغیر مشاهد اولوب عملیله اجری طالب اولان اهل تقصیر ونقصان آنی سبق ایتمز واکا مساوی اولمز وجه مشروح
اوزره سبق یسبق معناسنه واقع اولورتنه کیم الله تعالینک (ونادی اصحاب الجنة اصحاب النار قولنده واقع اولدی
واصل اوزره * ماضی اولمق جائزدر یعنی جاهل مقصرک مرتبه سی عالم مجد اوزره زیاده اولمدی وآنی سبق ایتمدی
کذلک لا یماثل اجیر عبدا) کذلک اجیر عبده مماثل اولمز زیرا اجیر ایله عبد عمله علی السویه درو مجد وساعیدر
لکن اجیرک عملی اجرت ایچوندر آنک نظری اجرتده در عبدک عملی اجرت ایچون دکلدر عبودیت ایچوندر وآنک
نظری سیدک امرنه ورضاسنه در اجیر اجرتک وصولی قتنده مستأجرک بابندن منصرفدر وعبد سیدک بابنه ملازم
وامر سیده منتظردر پس اجیر عبده مماثل اولمز پس عامل جاهل که حصول جنت ایچون ونار دن خلاص ایچون
عمل ایدر عامل عالم مخلص کبی رتبه شهود اوزره عبودیت محضه ایچون عبادت ایتمز) (واذا کان الحق وقایة
للعبد بوجه والعبد وقایة للحق بوجه) (وچونکم حق بر وجهله عبد ایچون وقایه اولسه وعبد دخی بر وجهله
حق ایچون وقایه اولسه یعنی چونکم متقی عارف اولسه که مذام ونقایص وسائر امور عدمیه عبدک صفاتندندر
واصلی عدم اولان ممکنک واحکامنک لوازمندندر ومحامد وکمالات وسائر امور وجودیه حقک صفاتندن واحکام
ونعوت واجبه سندندر وآنک قتنده حق عبده محامد وکمالاتده وقایه اولسه وعبد دخی حقه نقایص ومذامده
وقایه اولسه (فقل فی الکون ما شئت ان شئت قلت هو الخلق وان شئت قلت هو الحق) پس سن دی کون حقدنده

نه دیلرسک اکر دیلرسک دیرسن کون خلقدر ظاهر اعتباریله وصفات نقص اعتباریله واکر دیلرسک دیرسن کون
حقدر باطن اعتباریله وصفات کمالیه حقک آنده ظهوری وتجلیسی اعتباریله (وان شئت قلت هو الحق الخلق
وان شئت قلت لا حق من کل وجه ولا خلق من کل وجه) (واکر دیلرسک سن دیرسن کون حق اولان خلقدر
یعنی باطن وظاهر اعتباریله حق وخلقدر وکمال ونقصی جامعدر واکر دیلرسک دیرسن هر وجهله حق دکلدر زیرا
بر وجهله خلقدر ودخی هر وجهله خلق دکلدر زیرا بر وجهله حقدر) (وان شئت قلت بالحیرة فی ذلک) (واکر
دیلرسک حیرتله قائل اولورسن ابو بکر الصدیق رضی الله عنه العجز عن درک الادراک ادراک قولیله حیرتله قائل
اولدیغی کبی زیرا کونده صفات عجز ایله انفعالی مشاهده ایتمکله حقدر دیه مز وصفات قدرت وفعلی مشاهده
ایتمکله خلقدر دیه مز) (فقد بانت المطالب بتعیینک المراتب) (پس تحقیق مطالب ظاهره اولدی سن مراتبی
تعیین ایتمکله زیرا مراتب متعینه اعتباریله مطالب ظاهره اولور وهر بر مرتبه اعتباریله بر مطلبه قصد اولنور
واول مرتبه حسبیله حکم اولنور نته کیم ذکر اولندی پس شیخ رضی الله عنه تحدیدی بیان ایدرکن سوق کلامده
واقع اولان اعتراضدن صکره باقی اولان تحدیدک بیانی اتمامنه رجوع ایدوب ایتدی) (ولولا التحدید ما اخبرت
الرسل بتحول الحق فی الصور ولا وصفته بخلع الصور عن نفسه) (واکر حقک صور محدوداتده ظهوری وتعینی
ومحدودات حسبیله تقیدی سببیله انکچون تحدیدک وجودی وجوازی اولمیدی صورده حقک تحولیله
رسل اخبار ایتمزلردی ودخی حقک کندی نفسندن صور تجلیاتی خلع ایتمکله آنی وصف ایتمزلردی یعنی صور
تجلیاتده آنک تحولی اعتبار ایتمزلردی زیرا استدیکی صورده ظهور وتحول ایتمک وکندی وجودندن استدیکی
صوری خلع ایتمک لا تقید واطلاقک عینیدر حدیث صحیحده وارد اولدی ان الحق یتجلی یوم القیامة للخلق
فی صورة منکرة فیقول (انا ربکم الاعلی) نعوذ بالله منک فیتجلی فی صور عقایدهم فیسجدون له وجمیع صور
محدوده در * پس چونکم حق تعالی صور محدوده ده ظاهر اولسه وکتاب دخی ناطق اولسه که حق تعالی اول وآخر
وظاهر وباطندر (وهو بکل شیء محیط) پس عارفه بر علم حاصل اولورکه صورده ظاهر اولان حقدر آنک غیری
دکلدر (شعر) فلا تنظر العین الا الیه * ولا یقع الحکم الا علیه * پس وجودده عین نظر ایتمز الا حقه ووجودده
بر حکم واقع اولمز الا حق اوزره زیرا وجودده آندن غیری موجود یوقدرکه مشاهده اولنه وآنک اوزره حکم واقع
اوله پس رائی ومرائی وشاهد ومشهود وحاکم ومحکوم علیه اولدر زیرا آنک غیری شول عدم محضدرکه آنک
وجودی صحیح دکلدر وقال بعض العارفین (شعر) تجلی لی المحبوب من کل وجهة * وشاهدته فی کل معنی وصورة)
(ونسخة) فنحن له وبه فی یدیه * وفی کل حال فانا لدیه * پس بز انکچون عبید ومملوکز واول بزم سیدمز وما لکمزدر
(ولله ما فی السموات وما فی الارض) و بزم قیامیمز ووجودمز انکله در آنک یدینده بز ماسور ومجبورز قلوبمز
وناصیه مز آنک یدی تصرفنده واخذنده در واحوالدن هر بر حالده کرک حسنه وکرک سیئه اولسون وکرک افنا
وکرک ابقا اولسون پس بز آنک قتنده حاضرز وبز آندن منفک دکلز واول دخی بزدن منفک دکلدر (وهو معکم
اینما کنتم) وجودنی بزه اضافه ایتمکله و بز آنک وجودیله موجود اولمغله قال علی کرم الله وجهه مع کل شیء
لا بمقارنة) (ولهذا ینکر ویعرف وینزه ویوصف) (یعنی صور محدودهٔ مختلفه ده حق ظاهر اولدیغندن اوتری
انکار اولنور یعنی منکر وجاهل که جمیع مظاهرده حقی مشاهد دکلدر آنک عقیدهٔ خاصه سنه مغایره اولان
صورتده حق تعالی تجلی ایتدکده اکا انکار ایدر ودخی حق معرف اولور عقیدهٔ خاصه صاحبی قتنده چونکم
آنک عقدنه موافق اولان صورتده حق تجلی ایلسه ویاخود عارف مشاهد قتنده جمیع صورده معروف اولور *
ودخی حق تنزیه اولنور یعنی عارف منزه صوردن آنی تنزیه ایدر زیرا حق هر آنده بر شانده وبر صورتده تجلی ایدر
آنک ایچون صورت معینه یوقدر ویاخود عقیدهٔ خاصه صاحبی قتنده حق تنزیه اولنور زیرا اعتقادنده صورتیله
ظهوردن انی تنزیه ایدر نته کیم لیس بجسم ولا بجوهر ولا عرض وبونک امثالی دخی دینلور وبو تنزیه منزه جاهلک
حالیدر ودخی حق وصف اولنور یعنی مشبه انی صفات کمالیه وصف ایدرکه اول صفات حق ایله خلق بیننده
مشترکه در ویاخود حق کندی نفسنی وصف ایتدیکی صفات کمالیه وصف اولنور ویاخود عارف مشاهد
آنی هر وصف ایله وصف ایدر ینکر ویعرف وینزه ویوصف قولی مفعول ایچون مبنیدر وضمائر حقه راجعدر *
(فمن رأی الحق منه فیه بعینه فذلک العارف) (پس بر کسنه که حقی حقدن حقده عین حق ایله کورسه یعنی

حق مطلقدن آنك صورتى اوزره ظاهر اولان حق حقك وجودنده عين حق ايله كه احديت جمعيت عينيدر
كورسه پس اول كمسنه حقى عارفدر ضمائر حقه راجعدر)(ومن رأى الحق منه فيه بعين نفسه فذلك غير
العارف)(و بركمسنه كه حقى حقدن حقده كورسه كندى نفسى عينيله پس اول كمسنه عارف دكلدر*
زيرا عارف عارفدر كه حقك عيننددن غيرى برعين آنى كورمز ولكن جاهل دخى دكلدر زيرا حقى حقدن
حقده عارف اولدى يعنى عارف كامل دكلدر ديمكدر)(ومن لم يرالحق منه ولافيه وانتظران يراه بعين نفسه
فى الاخرة فذلك الجاهل) وبركمسنه كه حقى حقدن ودخى حقده كورمسه وآنى كندى نفسى عينيله آخرتده
كورمكه منتظر اولسه پس اول كمسنه جاهلدر زيرا بونده لقاء حقه مهتدى اولمدى (من كان فى هذه اعمى فهو
فى الاخرة اعمى واضل سبيلا) واما بركمسنه كه حقى حقدن وحقده كورمسه ولكن آخرتده عين حق ايله كورمكه
منتظر اولسه پس جهال محضه دن دكلدر* زيرا عارفدركه حق مشاهده اولنمز الاعين حق ايله ولكن غافل
ومحجوبدر)(وبالجملة فلابد لكل شخص من عقيدة فى ربه يرجع بها اليه ويطلبه فيها) وبالجمله پس هر برشخص
ايچون رب خاصى حقنده برعقيدهٔ خاصه دن لابددركه اول شخص اول عقيدهٔ خاصه ايله ربنه رجوع ايدر ودخى
ربنى اول عقيده صورتنده طلب ايدر يرجع جمله سى من عقيدة قولى ايچون صفت واقعه در وضمير مستكن لكل
شخص قولنه عائددر وفيها قولنده اولان ضمير دخى عقيده يه عائددر)(فاذا تجلى له الحق فيها عرفه واقربه وان
تجلى له فى غيرها انكره وتعوذ منه واساء الادب عليه فى نفس الامر وهو عند نفسه انه قد تأدب منه)(پس چنكم
حق برعقيدهٔ خاصه صاحبى اولان شخصه آنك عقيده سى صورتنده تجلى ايلسه كه اول عقيده ده حقى عقد
ايتدى اول شخص حقى عارف اولور واكا مقر اولور واكر اكا حق آنك عقيده سندن غيرى برعقيده صورتنده
تجلى ايلسه اكا منكر اولور وآندن متعوذ اولور واول صورتنده متجلى اولان حق اوزره نفس امرده ادبى اساءت
ايدر* اكا انكار ايدوب آندن تعوذ ايتمكله وحالبوكه اول شخص كندى نفسى قتنده وهم ايدركه تحقيق اول
حق ايله متأدب اولدى يعنى كندى ربيله متأدب اولدى اول صورتدن آنى تنزيه ايتمكله)(فلا يعتقد معتقد
الها الا بما جعل فى نفسه فالاله فى الاعتقادات بالجعل فما رأوا الا نفوسهم وما جعلوا فيها)(پس ارباب عقايددن بر
معتقد الهه اعتقاد ايتمز كندى نفسندن تصور ايله جعل ايتديكى صورتدن غيرى كه كندى نفسنده اول صورتى
كندى ظنى ووهميله احداث ايلدى والهى اول صورت مجعوله اوزره اعتقاد ايلدى پس اعتقادات مختلفه ده
ظاهر وموجود اولان اله جعل ايله در يعنى اهل اعتقادك الهى اله مجعولدر كندى نفسلرنده انى جعل ايدوب
اول صورتده انى طلب ايدرلر پس اصحاب اعتقادات نفسلرندن غيرى ونفسلرندن جعل ايتدكلرى شيئدن
غيرى كورمديلر زيرا اول صورت معتقده ده نفسلرى ظاهره در* واول صورتى نفسلرنده جعل ايتديلر (امدى)
شويله معلوم اوله كه اله اطلاق ولاتعين وذات حيثيتيله تعين وتقيددن و برصورتده تجلى ايدوب اول صورتده
اعتقاددن منزهدر واسماء وصفات حيثيتيله انكچون ظهورات مختلفه وتجليات متناهيه واردر پس ارباب
كشف وشهود واصحاب عرفان ووجود كه آنلرك قلوبى ظنون عقليه وعقايد وهميه دن سازجه در آنلر حقى
برصورته حصر ايتمزلر وبرعقده تخصيص ايدوب انده اعتقاد ايتمزلر مظاهر اكوان مختلفه دن هر برشيئده انى
مشاهده ايدرلر اول شيئده اسماء الهيه دن هر برينك رب خاصى اولان اسمك ظهورى وتجليسى حسبيله كه
استعدادلرى حسبيله انلرده تجلى ايتدى* پس انلر برتجليده حقه اقرار ايدوب اكا مخالف اولان تجليده اكا
انكار ايتمزلر هرقنغى صورتده تجلى ايدرسه اسمانك تجليسى حسبيله آنى مشاهده ايدرلر ومشاهده ايتدكلرى
تجلياته دخى آنى حصر ايتمزلر زيرا حق هر آنده برشانده وبرتجليده در وحالبوكه تجليده تكرار يوقدر زيرا تجليات
غير متناهيه در* واما حجب عقايد ايله محتجب اولان ارباب عقايد كه حقى كندى معتقدلرينه حصر ايدرلر
وهر بريسى آخرك عقده سى صورتنده اولان تجلى يى نفى ايدر پس انلر نفسلرنده جعل ايتدكلرى شيئى اله اتخاذ
ايدرلر وانلرك الهى اله مجعولدر ومشاهده ايتمزلر الا كندى نفسلرينى وانده جعل ايتدكلرى صورى زيرا اول
صور ذهنيه يى انلرك نفسلرى كنديلرنده احداث ايلدى* پس انلر حقى اول صورده جعل ايدوب انلرك ظنونى
حسبيله واقع اولان تجلى نفسلرينك عينى اولور ونفسلرنده مجعول اولان شيئك عينى اولور* زيرا انلرك نفسلرى
اول صورى كندى نفسلرندن كندى نفسلرنده احداث ايدوب عملرى اولان اول صورده ظاهره اولديلر پس

بو اعتبار اوزره كوردكلرى كندى نفسلرى اولور والا اول صورده ظاهر اولان انلرك اوزره حاكم اولوب انلرك
اربابى اولان اسمادر ولكن هر برينه اسم خاصك تجليسى انك اعتقادى حسبيله مقيددر* پس عقايد ايله
مقيد اولان اهل حجابك مشاهده ايتديكى ينه انلرك كندى نفسلريدر ونفسلريله جعل ايتدكلرى اله مجعوللردر*
پس جعل ايله اتخاذ اولنان اله ايله اصنام بيننده فرق يوقدر تقييد جهتيله* وانلر اوزره مكب اولوب
ماعدايى رد وانكار جهتيله* پس حق تعالى اعتقادات مقيده وجزئيه اربابنه تجلى ايتمز الا انلرك صور
ذهنيه لرنده متجلى اولان اسما حسبيله* وبونلرك شهودى اعتقاد خاص ايله مقيد اولميان طائفه نك شهودى
كبى دكلدر* ولكن بونلر ايچون دخى تجلىء خاص حاصلدر* زيرا حق جميع صور خارجيه ده وذهنيه ده تجلى
عام ايله ساريدر* پس صور اعتقاديه ده انلر اوزره حاكم اولان اسما اربابنك شهودى اعتبار اولنمق اولى در
قال عليه الصلوة والسلام (سترون ربكم كما ترون القمر ليلة البدر) وقال تعالى وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة)
آيتده ربها قولى وحديثده ربكم قولى دلالت ايدركه هر برا حده متجلى اولوب مرئى اولان آنك رب خاصى اولان
اسم الهيدر رب مطلق اولان رب الارباب دكلدر* ورب غير دخى دكلدر* پس بوصورتده ناسك هر برينه رب
خاصى تجلى ايدر الله تبارك وتعالى به انك علمى حيثيتيله* پس اكر رائى عارف مشاهد اولورسه استعداد كليسى ايله
حقى مشاهده ايدر* واكر رائى حد ذاتنده معتقد مقيد اولورسه اعتقاد جزئيسى حسبيله عقيده سى صورتنده
اكا تجلى ايدوب انى مشاهده ايدر)(فانظر مراتب الناس فى العلم بالله هو عين مراتبهم فى الرؤية يوم
القيامة)(پس ناسك دنياده علم باللهده اولان مراتبنه نظر ايله انلرك مراتبندن مرائى اولان شيء يوم قيامتده
رؤيت حقده انلرك مراتبلرينك عينيدر يعنى هر شخصك علم باللهده اولان مرتبه سنه نظر ايله اول مرتبه
آخرتده رؤيتده اولان مرتبه سنك عينيدر (امدى) علم باللهده ناسك اختلافى استعدادات مختلفه حسبيله
ونشأت دنيويه ده تربيه وصحبت حسبيله هر بريسى كمالدن بالغ اولديغى قدردركه اول كمال اكا مخصوصدر*
پس حقى تصور وتعقل ايتمز الا كندى نفسنده ظهور ايدن كمال صورتى اوزره كه حقك حقنده انى كمال ظن
ايدوب اول صورت اوزره حقه اعتقاد ايلدى* پس ناسدن هر برينك استعداد ذاتيسى واستعداد مجعولى
حسبيله علم ثابتده مرتبه سى وعلمده بريرندن تفاوتى وجمعيتى اولديغى قدر يوم قيامتده* زيرا
هر برشخصك حقك حقنده برعقيده سى واردركه انكله حقه مراجعت ايدر وآنك صورتنده حقى طالبدر
*پس تجلى ورؤيت دخى علمى وعقيدسى حسبيله واقع اولور)(وقد اعلمتك بالسبب الموجب لذلك)(ويوم
قيامتده تجلى ورؤيتده مراتبك تفاوتنى موجب اولان سببى بن سكا اعلام ايدرم واول سبب هر شخصك حقك
حقنده عليدر وعقيده سنك صورتى اولان معتقديدركه اكا عايددر)(فاياك ان تتقيد بعقد مخصوص وتكفر
بما سواه فيفوتك خير كثير بل يفوتك العلم بالامر على ماهو عليه)(پس سن صقين كه برعقد مخصوص ايله مقيد
اولميه سن واول عقدك غيرى اولان عقدى ستر ايدوب اكا انكار ايدرسن واكر عقد مخصوص ايله مقيد اوله جق
اولورسك پس سنى خير كثير فوت ايدر وخير كثيردن سن محروم قالورسن* عقايددن انكار ايتديكك قدر* بلكه
علم امره سنى بلكه سنى امره على ماهو عليه فوت ايدر يعنى امرى على ماهو عليه عالم اولقدن سن محروم اولورسن
زيرا مخصوص ايله مقيد اولمق غير محدودى وغير محصورى محدود ومحصور ايتمكدر* وعقيدهٔ خاصه نك غيرى
اولان عقودى انكار ايتمك اول عقودك صورونده متجلى اولان حقى رد ايدوب انكار ايتمكدر* پس انى خير
كثير فوت ايدر وخير كثيردن محروم اولور زيرا كنديسى قيد ايتديكى عقيدهٔ خاصه سى حسبيله اولان تجلىء
رؤيتدن غيرى اولان ارباب اعتقاداتك صور معتقده لرى حسبيله واقع اولان حقك تجلياتنه وتجلياتك
اعطا ايتديكى اذواقنه نسبتله قليلدر وبونلر اكا نسبتله كثيردر* پس عقائددن انكار ايتديكى قدر اول
عقائدك صورى حسبيله اولان تجليات حقى انكار ايدر وادبده اساءت ايدر بلكه كندى عقيده سنه حصر
ايدوب ماعدايى انكار ايتمكله حقك علمندن محروم اولور* شمول صورت كمال وجمعيت شمول اوزره كه* حق
حقيقتده انك اوزره در زيرا جميع صور معتقداتده متجلى اولان حق جميع معتقدات صورينه واسع وشامل
وجميع صوره قابلدر* پس برعقيدهٔ خاصه صورتيله مقيد اولمق وانك ماسواسى اولان صوره انكار ايتمك
انلرده متجلى اولان حقه انكار ايدوب اكا كافر اولمغله وآنى ستر ايتمكله كندى اعتقادندن غيرى جميع صور

معتقدانده متجلی اولان حقدن محروم اولمقدر * پس حقك علی كه اطلاقدر و جمیع معتقداته شمولدر وانلرده
غیر انحصاردر فوت اولور زیرا حق كندی اعتقادنه حصر ایدر و صور اخراده اكا انكار ایدر * پس حق جاهل
اولور واكا منكر اولور احداث ایتدیكی عقیده نك صورتنده اناناكا تجلیسندن غیری) (فكن فی نفسك هیولی
لصور المعتقدات كلها فان الاله تعالی اوسع واعظم من ان یحصره عقد دون عقد) پس سن جمیع عقاید صورندن
مجرد اولدیغك حالده كندی نفسكده جمیع معتقداتك صوری ایچون هیولی اولكه جمیع صورسنده ظاهره
اولەسون وسن انلرك بر یسیله مقید اولمه زیرا الله تعالی اوسع واعظمدر بر عقدانی حصرا یتمكدنكه عقد آخرك
اكا شمولی اولمیه یعنی بر عقد خاص آنی حاصر اولمیه و عقد آخرا كا شامل اولمیه اندن ردونفی اولنه پس انسان
جمیع صور معتقداتدن متبری اولوب صور معتقداته هیولی اوله حتی صورت مخصوصه ده حاصر اولمز و جمیع
صورده متجلی اولان حقی قبول ایدوب اكا اقرار ایدر وجناب حضرت الوهیت اقتضا ایتدیكی اطلاق اوزره
حقله معامل اولور زیرا حق عقیدۀ واحده صورتیله ظاهر اولوب انكله مقید اولمقدن مطلق اولدیغی كبی جمیع
صور اعتقاداتده دخی ظاهر اولوب انلر ایله مقید اولمقدن وانلر ایله منحصر اولمقدن اوسع واشمل واعمدر) (فانه
یقول فاینما تولوا فثم وجه الله وماذكر اینا من این وذكر ان ثم وجه الله ووجه الشئ حقیقته) (زیرا
تحقیق الله تعالی دیركه جهاتدن هر قنقی جهته سز متوجه اولسكز انده وجه الله ظاهردر وانده وجه اللهی
سز بولورسكز و حق تعالی بر جهتدن بر جهتی ذكر ایتمدی یعنی تحقیق ایتمدی وتخصیص ایتمدی اول اینده
وجه الله موجوددر ذكر ایتدیكی حالده * یعنی الله تعالی اینیاتدن بر این خاصی تخصیص ایتمدی * اول این
خاصه وجه اللهی تخصیص ایتدیكی حالده بلكه اطلاق اوزره (فاینما تولوا فثم وجه الله) دیدی بو تقدیر اوزره
رذ كر قولنده واو حال ایچون واقع اولور وجائزدركه واو عطف ایچون اوله ذكر قولنه معطوف اوله وما لیس
معنا جنه اولوب اسمه داخل اوله و آنك اسمی اولان اسم محذوف اوله ای وما الله تعالی یعنی الله تعالی ایندن برایی
ذكر ایدوب اول اینده وجه الله موجوددر دیو ذكر ایتمدی وجائزدركه وذكر قولی ایچون معطوف علیه محذوف
اوله ای ماذكر اینا من این بل اطلق وعمم وذكر ان ثم وجه الله یعنی الله تعالی اینیاتدن بر این خاصی ذكر ایتمدی
بلكه فاینما قولیله اطلاق ایتمدی وتعمیم ایتمدی وذكر ایتدیكی (فثم وجه الله) قولیله كه تحقیق سز جهاتدن هر قنقی
جهته توجه ایدرسكز وجه الله انده موجوددر و شینك وجهی آنك حقیقتیدر یعنی عینی وذاتیدر) (فنبه بهذا
قلوب العارفین) (وفی بعض النسخ قلوب العالمین) (لا تشغلهم العوارض فی الحیاة الدنیا عن استحضار مثل
هذا) (پس حق تعالی بو كلام ایله كه كمال معرفته دلالت ایدر عارفینك قلوبنه تنبیه ایلدی تا كیم حیات دنیاده
عوارض انلری بونك كبی شینك استحضارندن مشغول ایتمیه یعنی هر قنقی جهته توجه ایدرلرسه وجه حقی
انده ملاحظه ایدەلر و هر جهتده حقك وجهی استحضارندن عوارضه اشتغاللری حالنده عوارض انلری
اشغال ایتمیه بلكه جمیع عوارض مظاهرنده وجه حقی مشاهده ایدەلر و جمیع احوالده انكله اولەلر) (فانه
لا یدری العبد فی ای نفس قبض فقد یقبض فی وقت غفلة فلا یستوی مع من قبض علی حضور) (زیرا تحقیق
عبد بیلمزكه قنقی نفسده قبض اولنور تا كیم اول نفسده مراقبه و حضور اوزره اوله * پس وقت اولوركه
غفلت وقتنده یعنی حقله عدم حضوری وقلبنده حقك عدم مشاهدەسی وقتنده قبض اولنور * پس غفلت
اوزره مقبوض اولان كمسنه حضور اوزره مقبوض اولان كمسنه ایله مستوی اولمز * زیرا حضور اوزره قبض
اولنان اللهه متوجهدر انكله حشر اولور وغفلت اوزره قبض اولنان غیره متوجهدر غیر ایله حشر اولور
پس اللهدن مبعود و مطرود اولور * پس عبدك قنقی نفسده قبض اولندیغنه عدم درایتی حسبیله هر بر نفسی
آخر اولوب حقله حضور اوزره اولمق واجبدر و عوارض دنیویه یه اشتغالی حیننده اول عوارض متجلی اولوب
ظاهر اولان وجه حقی مشاهده اوزره اولمق كركدر تا كیم قلبنده حقله اول حیننده اكر حضور اوزره دكل ایسه
اول مظهر خاصده ظاهر اولان حقك وجه خاصنی مشاهده ایتمكله غفلت كلیه اوزره قبض اولنمیه وبر وجهله
حضور اوزره قبض اولنه واول وجه خاصله محشور اوله) (ثم ان العبد الكامل مع علمه بهذا یلزم فی الصورة
الظاهرة والحال المقیدة التوجه بالصلوة الی شطر المسجد الحرام ویعتقد ان الله فی قبلته حال صلوته وهو بعض
مراتب وجه الحق من این ما تولوا فثم وجه الله فشطر المسجد الحرام منها ففیه وجه الله ولكن لا تقل هو هنا فقط

بل قف عند ما ادركت والزم الادب فی عدم حصر الوجه فی تلك الاینیة الخاصة بل هی من جملة اینیات ما تولی
متولی الیها فقد بان لك عن الله انه فی اینیة كل وجهة) (اندن صكره عبد كامل عالم ایكن كه وجه حق جمیع
جهاتده متجلیدر صورت ظاهرەده وحال مقیدەده كه انك صلوتنه اشتغالی سببیله مقیده اولان حالیدر صلوة ایله
مسجد حرام شطرنه توجهه ملازم اولور * یعنی صلوتنه اشتغالی حالنده مسجد حرام طرفنه بدنیله وصورت
ظاهره سیله توجهه ملازم اولور یعنی صلوتنه اشتغالی حالنده مسجد حرام طرفنه بدنیله وصورت ظاهره سیله
توجهه ملازمت ایدر و بونده تقدیم وتأخیر دخی جائزدر ای و یلزم فی الصورة الظاهرة والحال المقیدة
بالصلوة التوجه الی شطر المسجد الحرام یعنی صورت ظاهرەده وصلوة ایله مقیده اولان حالنده مسجد
حرام شطرنه یعنی جانبنه توجهه ملازمدر ودخی عارف كامل اعتقاد ایدركه الله تعالی انك قبله سنده درانك
صلوتی حالنده * وانك قبله سی اولان مسجد حرام شطری) (اینما تولوا فثم وجه الله) (قولی متضمن اولدیغی
وجوهدن وجه حق مراتبندن بعضدر * پس مسجد حرامك شطری اول وجوه الهیەدن بعضدر * پس انده
وجه الله حاصل و حاضردر ولكن سن دیمه كه حق انجق مسجد حرام شطرنده در حصر طریقی اوزره بلكه ادراك
ایتدیكك شیء قتنده واقف اول یعنی صلوتنه اشتغالك قتنده مسجد حرامه توجهی تخصیص ایتمكه باعث
اولان امر الهیدر واتباع رسولدر واول دخی وجوه الهیەدن بر وجهدر * پس انك قتنده اول و مسجد حرام
شطرنه استقبالده ادبه ملازم اول سائر وجوهدن اعراض ایدوب اكا استقبال ایتمكله یعنی امره امتثالدن
اوتری وجوهدن اعراضده ادب اوزره اول وجوهی نفی ایله ودخی ادبه ملازم اول وجه حقك اول اینیت
خاصەده عدم حصرنده یعنی اول اینیت خاصەده انی حصر ایتمه بلكه اول اینیت خاصه اولان مسجد حرام
جهتی شول اینیاتك جمله سندندركه متولی انلره تولی ایتدی یعنی) (اینما تولوا فثم وجه الله) (قولی متضمن
اولدیغی اینیات غیر متناهیەدن كه متولی انلره تولی ایتدی واول اینیت خاصه اولان مسجد حرام بعضدر
وحق انده ظهور ایتمكله انده محصوردكلدر * پس تحقیق سكا اللهدن ظاهر اولدی (اینما تولوا فثم وجه الله)
قولیله حق تعالی اظهار ایتمكله كه تحقیق حق هر وجهتك اینیتنده در وهر جهتك اینیتنده اعتقاداتدن
غیری بوقدر یعنی جهات معنویەده كه معتقدینك قلوبی انلره توجه ایدر اعتقاداتدن غیری یوقدر * پس جمیع
اعتقادات جهاتدن وجه حق حاضردر اینیات ظاهره وحسیەدن هر برانیتنده بر وجهله حاضر اولدیغی
كبی زیرا اینیات حسیه ومعنویه اولمقدن اعمدر اینیات حسیەدن هر قنقی اینیت كه انسانك عین حسیه سی
اكا نظر ایدر وجه حقه ناظره در زیرا وجه حق انده حاضردر كذلك جهات معنویه اولان اعتقاداتدن هر بر
عقیده قتنده وجه حق بر صورت اعتقادیه ایله ظاهردر وهو بعض مراتب وجه الحق قولنده هو ضمیری
قبله یه عائددر مسجد حرام شطری اعتباریله ویاخود خبره تغلیبدن اوتری) (فالكل مصیب وكل مصیب
مأجور وكل مأجور سعید وكل سعید مرضی عنه) (پس ارباب اعتقاداتك كلیسی مصیبدر یعنی اعتقادلرنده
اصابت ایتمشدر زیرا انك صورت اعتقادیه سی وجوه حقدن بر وجهدركه انده ظاهردر وهر مصیب مأجوردر
زیرا حق مطلقدن آنك عقیدۀ خاصه سی حسبیله آنك بر تجلیسی وبر نصیبی واردر وهر مأجور دخی سعیددر
وهر سعید دخی رب خاصی قتنده مرضی عنهدر) (وان شقی البعض زمانا فی الدار الاخرة فقد مرض وتألم اهل
العنایة مع علمنا بانهم سعداء اهل الحق فی الحیوة الدنیا) (ان مبالغه ایچوندر وفی الحیات قولی مرض وتألم قولنه
متعلقدر یعنی اگرچه كیم ارباب اعتقاداتك بعضیسی دار آخرتده بر زمان شقی دخی اولورسه پس تحقیق اهل
عنایت حیوة دنیاده مریض اولدی ومتألم اولدی بز هم علمزوار ایكن كه تحقیق انلر سعدادر اهل حقدر پس اهل
عنایت اولان انبیا واولیا حیوة دنیاده مریض اولوب ابتلای آخرت ایله دخی مبتلا ومتألم اولدقلری ظاهردر
وانلرك بر زمانده بونشأتده حكم الهینك بعضیسی اقتضا ایتمكله مبتلا اولدقلری سعادت ابدیه لرینه قدح
ویرمدیكی كبی ارباب عقائدن بعضیسی دخی دار آخرتده متألم ومتأذی اولدیغی اعتقادنده اصابتنه قدح ویرمز
واول ابتلاده تأیید ایجاب ایتمز) (فمن عباد الله من تدركهم تلك الالام فی الحیوة الاخری فی دار تسمی جهنم
ومع هذا لا یقطع احد من اهل العلم الذین كشفوا الامر علی ما هو علیه انه لا یكون لهم فی تلك الدار نعیم خاص
بهم) (پس عباد اللهدن بعض عبید واردركه انلره حیوة اخراده جهنم ایله مسمی اولان دارده حیوة دنیاده

اهل عنايتك آلامنى ادراك ايدوب اصابت ايدر ومتألم ومتأذى اولورلر مع هذا امرى على ماهو عليه كشف ايدوب اكا مطلع اولان علم حقيقت اهلندن براحد حكم ايدوب قطع ايتمز كه تحقيق شان بودركه انلر ايچون دار جهنمده انلره مخصوص برنعيم اولمز يعنى دار جهنمده متألم اولان عبيددن اول دارده انلره مخصوص اولان نعيمى نفى ايدوب اول نعيم حاصلك انلره وصولن رد ايتمز ودار جهنمده اهل جهنمه مخصوص اولان نعيمك انلره وصولى ايكى وجه اوزره در بروجه بودر (اما بفقد الم كانوا يجدانه فارتفع عنهم فيكون نعيمهم راحتهم عن وجدان ذلك الالم) يعنى اهل جهنمك دار جهنمده نعيمى ياشول المك فقد انيله حاصل اولوركه اول الم انلرك وجدانده ايدى واثرانى ذوق ايدرلردى * پس المى فقدا يتمكله الم وعذاب انلردن مرتفع اولور * پس انلرك نعيمى اول المك وجدانندن انلرك راحتلرى اولور يعنى انلرك نعيمى وجدان المدن انلرك راحتلرى اولور المدن مستريح اولدقلرنده عين نعمته واصل اولورلر وبروجه دخى بودر (اويكون نعيم مستقل زائد كنعيم اهل الجنان فى الجنان) وياخود جهنم ايله مسمى اولان دارده انلر ايچون برنعيم مستقل زائد واقع اولور اهل جنانك جنانده نعيمى كبى وبونعيم حاصلك وصولى دار جهنمده مخلد اولان عبيد ايچوندر زيرا اهل ايماندن عاصى اولنلر شفاعت شافعين ايله دار جهنمدن خروج ايدوب دار جنته داخل اولورلر * پس بوكلام اهل خلود حقنده در وبونلرك نعيمى نفوسلرينك استعداداتى حسبيله متفاوته در ونعيم مستقل وزائد انكيچون ديدى زيرا بونلرك نعيمى اهل جنت نعيمنه مشابه دكلدر جهنمه مستقلدر ونعيم جنتدن زائد نعيمدر نعيم جنته ذوقده وآنك اصلى اولان مأخذده مشابه دكلدر انجق اهل جنتك جنتده نعيمى اولديغى كبى بونلرك دخى جهنمده انلره مخصوص ومستقل نعيمى واردركه انكله متلذذ اولورلر ومع هذا اهل لطف وعنايته نسبتله اول نعيم مستقل عذاب اليمدر ويكون قولى فعل ناقص اولوب خبرى محذوف اولمق جائزدر اى اويكون نعيم مستقل زائد حاصل لهم اوصلا اليهم نعيم اهل الجنان قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب الثانى عشر فهو صلى الله عليه وسلم اول شافع باذن الله وارحم الراحمين آخر شافع يوم القيامة فيشفع الرحيم عند المنتقم ان يخرج من النار من لم يعمل خيرا قط فيخرجهم المنعم المفضل وقال ايضا فى الباب السابع عشر من الفتوحات كما كانت الصفات نسبا والاضافات والنسب امورا عدمية وماثم الاذات واحدة من جميع الوجوه لذلك جاز ان يكون العباد مرحومين فى آخر الامر ولا يسرمد عليهم عدم الرحمة الى مالانهاية له اذلا مكره له على ذلك والاسماء والصفات ليست اعيانا توجب حكما عليه فى الاشياء فلامانع من شمول الرحمة للجميع ولاسيما وقد وردسبقها الغضب فاذا انتهى الغضب اليها كان الحكم لها فكان الامر على ماقلناه لذلك قال تعالى ولوشاء ربك لهدى الناس جميعا فكان حكم هذه المشيئة فى الدنيا بالتكليف ومافى الاخرة بالحكم لقوله يفعل مايريد فمن يقدران يدل على انه لم يردالا يسرمد العذاب على اهل النار ولابد اوعلى واحد فى العالم كله حتى ان يكون حكم الاسم المعذب والمبلى والمنتقم وامثاله صحيحا والاسم المبلى ومثاله نسبة واضافة الى عين موجودة وكيف تكون الذات الموجودة تحت حكم ماليس بموجود فكل ماذكر من قوله لوشاء ولئن شئنا لاجل هذا الاصل فله الاطلاق وماثم نص يرجع اليه لايتطرق اليه اجمال فى سرمد العذاب كما لنا فى سرمد النعيم ولم يبق الا الجواز وانه رحمان الدنيا والاخرة انتهى كلامه

فص حكمة فتوحية فى كلمة صالحية

(شعر) من الايات آيات الركائب * يعنى انبيا الله ظاهره اولان آيات الهيه نك جمله سندندر آيات وركائب كه انلر هر بريسى برنبى يه مختصه در ناقه نك صالح عليه السلامه وبراقك محمد عليه السلامه اختصاصى كبى وبوحكمتى شيخ رضى الله عنه ركائب ايله ابتدا ايلدى زيرا صالح عليه السلامك جمله معجزاتندندر نبوتى دعواسنك صحتنده ناقه ايله الاهدن آنك اتيانى آتى وركائب ركيبه نك جمعيدر قبائل قبيله نك جمعى اولديغى كبى وركيبه دخى مقصوده وصول ايچون مركوب اولان شيدر وياخود ركيبك جمعيدر دلائل دليلك جمعى اولديغى كبى ولكن وقتا كيم افراس عجم وعربدن جميع طوائفك ركوبنه شامل اولديسه وهيجانك استعمالى عربه مخصوص اولوب برارئ غير متناهيه ده اولان طرق معطشه نك قطعنه نجب وهجن مختصه اولديسه بونده ركائبدن مراد نجب ايله هجندرور كاب ايله ركبان دير لرنته كيم ركاب خيله فرسان دير لرونجب دخى كمل انبيا وافراد اوليانك وانلرك امم

واتباعلرينك همم واعماللرندن كنايه دركه انلرى مقصد اصلى اولان كماله ايصال ايدر * پس * ان سعيكم لشتى * انلردن هربرسى برمركبه مخصوصدر كيميسى مركب همته راكبدر وكيميسى مركب عمله راكبدر بونلرك طرقى مختلفه اولمغله زيرا الطرق الى الله بعدد انفاس الخلائق هر برينك مذهب خاصى وطريق خاصى واردر وطريق حسبيله انك مركبى واردر وطرقك اختلافى هر برينك رب خاصى اولان اسمك اقتضاسى حسبيله در واسم خاصك ربوبيتنه هر برينك اختصاصى انك استعداد ذاتيسى حسبيله درانكيچون (وذلك للاختلاف فى المذاهب) ديدى يعنى همم واعمال اولان ركائبده تعدادايته ديكى وانلر آيات الهيه دن اولدقلرى مذاهبده اختلاف اولديغندن اوتريدر زيرا مذاهبك اختلافى مذاهب اوزره بونلرك نواصيسنى آخذه اولان اسما اربابنك اختلافى حسبيله در وانلرك دخى اختصاصى استعدادات ذاتيه مختلفه حسبيله در * پس همم واعمال اولان ركائبده تعداد مذاهبك تعددندن اوتريدركه وكذلك انلر آيات اولدقلرى مذاهب مختلفه حسبيله انلر ايله قطع منازل اولديغندن اوترى وانلر مقصد اصلى يه موصله اولوب دلائل اولديغندن اوتريدر ودخى ركائبدن مراد نفوس حيوانيه يه صورت اولان صورت جسديه در وانلرك ركابى نفوس ناطقه اولان ارواح انسانيه كماليه در زيرا نفوس انسانيه حد كماله بالغه اولمز الا انلرك مراكبى اولان صور جسدانيه ايله وصورت جسدانيه حركت ايتمز الا قوت الهيه ايله وركائب آيات الهيه اولديغى سيرالى الله ده اختلاف اولديغندن اوتريدر سائرينك اذواق خاصه لرى اعتباريله (فنهم قائمون بها بحق) فنهم قولنده ضمير ركائب قولنك مدلولى اولان ركبانه راجعدر * پس آيات ركائبله قطع منازل وطى مراحل ايدن ركباندن بعضدر شول جماعت كه آيات ركائبله طريقده وسيرالى اللهده قائملردر حق قياملة وآيات الهيه ايله حق قياملة اول وقت قائم اولورلرتا كيم ذواتلرندن فانى اوله لر وحقله باقى اوله لر * پس شهود وحدت قتنده آيات حقله حق قيام ايله قائم اولورلر وحق انلرك ذوات وقوالرينك وصورلرينك وذهاب ومراكب ومذهبلرينك عينى اولور * ألا لله الدين الخالص * پس انلرك سيرلرى سيرالله اولور (ومنهم قاطعون بها السباسب) واول ركباندن برجماعت ركائب اياته سباسبى قطع ايدرلر سباسب جمع سبسبدر وسبسب بيدا وصحرادر يعنى عالم ملك وشهادتك برارى وصحاريسنده استدلال ظاهر طريقى اوزره قطع منازل ايدوب انده واله وحائر ومقصوده غير واصل اولوب قاصر اولنلردر * پس انلر طريق حقده ركائب اولان آياته حق قياملة قائم دكلردر انلر عقول ونظرلرى حسبيله آياتى صرف ايدوب سلوك ايتديلر پس شيخ رضى الله عنه بوايكى فرقه يى بربرندن فرق ايدر (فاما القائمون فاهل عين) فاما حق قياملة طريق حقده آيات حق اولان ركائبله قائم اولنلر * پس اهل عيندر عيان وشهود اصحابيدر ناسى بصيرت اوزره اللهه دعوت ايدرلر ودعوتده صادقلردر وبونلر اهل عيندر مقصود بالذات بونلردر وجميع قاصدينك قصدى بونلره در (واما القاطعون هم الجنائب) واما برارئ استدلالى وصحارئ ضلالى حقيقت علمدن محجوبه ووهمله مشوبه اولان عقول ايله قطع ايدنلر انلر جنائبدر يعنى امم واتباعدركه حقه دعوت اولنورلر وجهادده ومصالح دينيه ودنيويه ده استعمال اولنورلر حيوانات كبى * پس انلر على التعيين مقصود دكلردر بالتبع مخلوق ومقصودلردر وكذلك جنائب دخى جنيبه نك جمعيدر وجنيبه دخى جنوبدن فعيله در وجنوب بعد معناسنه دريعنى حقدن بعد ايدر (وكل منهم يأتيه منه * فتوح غيوبه من كل جانب) يعنى قائمون ايله قاطعوندن هر براحده اللهدن كلور حقك غيوبى فتوحى هرجانبدن يعنى من عند الله اكا مخصوصه اولان غيوب فتوحى كه غيب ذاتده وانك الهى ورب خاصى اولان اسمك غيبنده ودخى انك حقنده حقك علمى غيبنده وعين ثابته سى غيبنده در اكا هرجانبدن واصل اولور بوتقدير اوزره منه وغيوبه ضميرلرى حقه راجع اولور وكذلك كلك مدلولى اولان افراددن هر برفرده دخى راجع اولمق جائزدر يعنى هر براحدك عين ثابته سى واستعدادذاتيسى ورب خاصى خزانه سنده مخزونه اولان تجليات واعطيات فتوحى اكاندن واصله اولور ودخى استعداد مجعولى واعمال وافعالى وعقيده سى وصفات واخلاقى غيوبنده انلرك مقتضياتى اولان جزا صورينك فتوحى هرجانبدن واصله اولور ولكن صنف اولك فتوحى كه حقله قائمدر دنيا وآخرت انلره ملازمه در وحق انلره انلرك نفوسنه ملايمه اولان فتوح ايله مجازات ايدر اكرچه كيم دار ابتلا اولان دنياده صور امتحانده بعض امور ايله حق انلر ايله معامله ايدركه بحسب الظاهر غير ملايمه در اما انلرك نتايج وثمراتى ملايمه در پس

من كل الوجود انلرك مجازاتی ملايمه درو صنف ثانينك فتوحی كه سباسی قاطعدر اكر داعی به ملايمله اجابت
ايدوب اكا الطاعت ايدرسه وانك طريقی اوزره سلوك ايدوب انك سنتی وسيرتی اوزره سير ايدرسه وجميع افعال
واقواله واخلاق واحوالده اكا تابع اولهجق اولورسه اكا باب مجازات انك طبعنه ملايمه اولان فتوح ايله فتح
اولنور واكر داعی به غير ملايمله اجابت ايدوب كفر وعصيان وانكار وطغيان ايله مخالفت ايدجك اولورسه
اكا باب مجازات فتوح غير ملايمه ايله فتح اولنور ومنه ضميری حقه راجع اولوب غيوبه ضميری دخی احده
راجع اولمق دخی جائزدر وعكس اوزره اولمق دخی جائزدر وفتوح دخول كبی مفرد اولمق جائزدر وفتح ايچون
جمع اولمق جائزدر قلوب قلبك وذنوب ذنبك جمعی اولديغی كبی وقتا كيم شيخ رضی الله عنه بو حكمتی فاتحيه ايله
وياخود فتوحيه ايله تسميه ايلدی * پس بو حكمتك مشرعن سر ايجاد ايلدی كه اول فتحك اولكيسيدر * پس
ايتدی) (اعلم وفقك الله ان الامر مبنی فی نفسه علی الفردية) (شويله بيل الله تعالی سنی موفق ايلسون تحقيق
امر ايجاد نفسنده وذاتنده فرديه اوزره مبنيدر وفرديه خواص عددندر فرد زوج مقابلهسندهدر * پس
مادامكه منشأ عدد اولان واحد تثليث ايله متعدد اولميه فرديت حاصله اولمز (واولها التثليث وهی من الثلثة
فصاعدا فالثلثة اول الافراد) (وفرديت ايچون تثليث حاصلدر * پس فرديت ثلاثهدن حاصلهدر وثلاثهنك
مافوقی اولان اعداددن ولكن اولكی مرتبهسی ثلثهدر پس ثلثه افرادك اولیدر يعنی افرادك اولی ثلثهدر
ثلثه ثانی ومادونی افراددن دكلدر) (وعن هذه الحضرة الالهية وجد العالم) (وبو حضرت الهيهدن كه تثليثی
متضمنه اولان فرديتدر عالم موجود اولدی زيرا ذات الهيه ارادت وقول ايله متعينه اولمينجه اندن ايجاد
صادر اولمز زيرا احديت حيثيتيله ذات الهيهدن برشیء صادر اولمز * پس اكر بونلردن يعنی ذات وارادت
وقولدن برشیء ناقص اوليدی عالمك وجودی ممكن اولمزدی) فقال تعالی انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له
كن فيكون) (زيرا حق تعالی ايتدی تحقيق بزم برشيئه قولمز اول شيئك وجودنه ارادتمز تعلق ايتدكده اكا كن
ديمكدر * پس كن قولنك بزدن صدوری قتنده اول شیء موجود اولور) (فهذه ذات ذات ارادة وقول
ولولا هذه الذات وارادتها وهی نسبة التوجه بالتخصيص لتكوين امرنا) (فهذه قولی ذاته اشارتدر يعنی پس
بو ذات كه (انما قولنا) قولنده ضمير متكلم اندن كنايهدر وياخود حضرت الهيه اولان حضرت فرديتده
متعينه اولان ذات موجده ارادت وقول صاحبيدر واكر بو ذات موجده اولميدی ودخی آنك ارادتی اولميدی
وارادت بر امرك تكوينی تخصيصنه ذات حقك توجهی نسبتيدر (ثم لولا قوله عند التوجه كن لذلك الشیء
ما كان ذلك الشیء) اندنصكره اكر حقك اول شيئه توجهی قتنده اكا انك كن قولی اولميدی اول شیء موجود
اولمزدی * پس اكر ذاتك وجودی وارادتك تعلقی وكذلك حقك كن قولی اولميدی بونلرك تحققی قتنده
موجود اولان شیء موجود اولمزدی * پس ذات وارادت وقولدن تثليث حاصل اولدی وتثليثده فرديت ظاهره
اولدی وعالم فرديتدن موجود اولدی كن قولی قوله قولنك مقوليدر وقوله قولندن بدل اولمق وياعطف بيان
اولمق جائزدرما كان ذلك الشیء قولی موضع اولده واقع اولان لو كلمهسنك جوابيدر (ثم ظهرت الفردية الثلاثية
ايضا فی ذلك الشیء) (يعنی ذات موجده ايچون فرديت ثلاثيه ثابته اولدقدنصكره كذلك فرديت ثلاثيه اول
شیء قابلده ظاهره اولدی) (وبها من جهته صح تكوينه واتصافه بالوجود) (وشیء قابلده ظاهره اولان فرديت
سببيله اول شيئك طرفندن انك تكوينی ووجودله آنك اتصافی صحيح اولدی * پس شيئك تكوينی كندی
نفسی طرفندن اولان فرديت ثلاثيه ايلهدر زيرا اكر بو فرديت قابليه اولميدی فرديت الهيه ايچون تأثير
اولمزدی بلكه فرديتك ثبوتی اولمزدی زيرا حق ايچون فرديتك ثبوتی شيئك فرديتنه متوقفدر) (وهی شيئيته
وسماعه وامتثاله امر مكونه بالايجاد) (وشيئك فرديتی شيئك شيئيتيدر كه علم الهيدهثابتهدر وانك سماعيدر
يعنی قول الهيی استماع ايتمسيدر ودخی كندی وجودی ايجاد بنه مكوننك واقع اولان امرينه آنك امتثاليدر
پس شیء قابل طرفندن آنك ايجادنی موجب اولان آنك فرديتيدر وموجد طرفندن موجب اولان موجدك
فرديتيدر) (فقابل ثلاثة بثلاثة ذاته الثابتة فی حال عدمها فی موازنة ذات موجدها وسماعه فی موازنة
ارادة موجده وقبوله بالامتثال لما امر به من التكوين فی موازنة قوله كن فكان هو) (پس ثلاثه ثلاثهيه
مقابل اولدی شيئك علم الهيدهعدمی حالنده ثابته اولان ذاتی آنك موجدی اولان حقك ذاتی موازنتندهدر

واول شيئك كن قولنی سماع ايتمسی انك موجدی اولان حقك ارادتی موازنتندهدر واول شيئك قبولنه امتثال
ايتمكله شول امره كه آنك موجدی اكا تكوينندن اول امر ايله امر ايتدی موجدی اولان حقك كن قولی
موازنتندهدر * پس اول شیء قابل موجدك امرينه امتثال ايتمكله موجود اولدی وتكوين تكونده مبالغه
ايچوندر بالامتثال قولی قبوله قولنه متعلقدر ولما امره قولی بالامتثال قولنه متعلقدر وقبوله قولنه دخی
متعلق اولمق جائزدر وامره قولنده ضمير فاعل موجده راجعدر وضمير مفعول شيئه راجعدر وبه ضميری امردن
عبارت اولان مايه راجعدر ومن التكوين قولنده من بيانيهدر ما يی بيان ايدر فكان هو قولنده ضمير منفصل
بعض نسخ مصححهده واقع اولمدی (فنسب التكوين اليه فلولا انه فی قوته التكوين من نفسه عند هذا القول
ما تكون فما اوجد هذا الشیء بعد ان لم يكن عند الامر بالتكوين الا نفسه) (پس حق تعالی فيكون قوليله
تكوينی شيئه نسبت ايتدی يعنی امرك صدوری قتنده شیء كندی نفسندن متكون اولدی * پس اكر
كن اولان امرك قولی قتنده شيئك قوتنده كندی نفسندن تكوين اولميدی اول شیء متكون اولمزدی * پس
بو شیء معدوم اولدقدنصكره انك تكوننه امرك صدوری قتنده ايجاد ايتمدی الا كندی نفسی پس شيئك
كندی نفسی ايجاد ايتمسی علم الهيدهواسم باطنده ثابت ايكن امر الهينك وقوعی قتنده انك ظهوريدر زيرا
هر شیء كم غيبده وعلم الهيده ثابت اولهانك قوتنده ظهور واردر زيرا اسم باطنك ذاتی بعينه اسم ظاهرك
ذاتيدر وقابل دخی بعينه فاعلدر وحق ايچون ايكی يد ثابتهدر * پس بر يد ايله فاعلدر وبر يد ايله قابلدر پس
فعل فاعل ايچوندر وقبول قابل ايچوندر (امدی) علم الهيده ثابت اولان ورأی عينده معدوم اولان
شيئك تكوينه ارادتك تعلقی وامرك صدوری قتنده اول شیء متكون اولور * پس اكر اول شيئك علم حقده
ثبوتی وشيئيتی اولميدی وكن قولنه سماعی وتكونه استعدادی وقبول ايتمكه قابليتی وامره امتثال ايتمكه
اهليتی اولميدی اول شیء متكون اولمزدی * پس انی كندی نفسی ايجاد ايتدی ولكن حقله وحقده ايجاد
ايتدی) (فاثبت الحق تعالی ان التكوين للشیء نفسه) (بالجرتأكيد للشیء) (لا للحق والذی للحق فيه امره
خاصة * پس حق تعالی اثبات ايلدی فيكون قوليله كه تحقيق شيئك تكوينی شيئك نفسی ايچون ثابتدر
حق ايچون ثابت دكلدر وشول شيئكه شيئك تكوينندهحق ايچون ثابتدر خاصة حقك امريدر غيری دكلدر)
(وكذا اخبر عن نفسه فی قوله انما امرنا لشیء اذا اردناه ان نقول له كن فيكون فنسب التكوين لنفس الشیء عن
امر الله وهو الصادق فی قوله وهذا هو المعقول فی نفس الامر) (وذكر اولنديغی كبی حق تعالی كندی نفسندن
اخبار ايلدی) (انما امرنا لشیء اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) قولنده * پس عن امر الله واقع اولان تكوينی
حق تعالی شيئك نفسنه نسبت ايتدی زيرا كن امرندنصكره يكون ديدی وحال بوكه حق تعالی قولنده
صادقدر (ومن اصدق من الله قيلا) وتكوينی شيئك نفسنه نسبت ايتمك نفس امرده امر معقولدر اكرچه كيم
لفظ محتمل اولدی كه تكوين امر اولان حقه نسبت اولنه ولكن تحقيق اقتضا ايدر كه مأمور به اولان تكوين
شیء قابلده كامن اوله وامر امر ايله ظاهر اوله * پس تكوين مأموره نسبت اولنور وامره نسبت اولنمز لنفس الشیء
قولندهلام الی معناسنهدر يقال نسب اليه وله بمعنی عن امر الله قولنده عن تكوينه متعلقدر) (كما يقول الامر
الذی يخاف ولا يعصی) عن البناء للمفعول (فيهما العبد قم فيقوم العبد امتثالا لامر سيده فليس للسيد فی قيام
هذا العبد سوی امره له بالقيام والقيام من فعل العبد لا من فعل السيد * تكوين شیء مأموره نسبت اولنديغنه
شيخ رضی الله عنه مثال ايراد ايدر يعنی اكا بكزر كه شول امر كه اندن خوف اولنور واول عصيان اولنمز كندی
عبدنه قم دير * پس عبد كندی سيدی امرينه امتثالا قائم اولور * پس عبدك قيامنده سيد ايچون بو قدر عبده
قيام ايله انك امرندن غيری وقيام عبدك فعلندندر سيدك فعلندن دكلدر * پس عبدك فعلی اولان قيام سيده
نسبت اولنمز قيامه امر ايدوب اكا سبب اولديغندن غيری زيرا انك قيامه امری سببيله عبددن قيام صادر
اولدی پس سببيت اعتباريله فعل سيده نسبت اولنور صدور اعتباريله اكا نسبت اولنمز * پس علم الهيده ثابت
اولان ورأی عينده معدوم اولان شیء وجود عمليه موجوددر عدم صرف ايله معدوم دكلدر * پس آنك
تكوينی امر الهينك صدوری قتنده اول صورت علميه اوزره امر الهيیه امتثالا آنك ظهوريدر * پس اول
صورت معهوده اوزره شيئك ظهوری حقه اسناد اولنمز زيرا ظهوری شیء طرفندندر حقك طرفندن الحق

ظهوره امر دوام‌لك عدم ورودی قتنده اول شی‌ءینه بالقوة علم الهیده ثبوت اوزره باقی قالور * پس فعلك
صدوری ایچون فاعل امردن منفعل مأموردن لابددر * پس بووجه اوزره الله تعالی ایچون حجة بالغه
ثابته اولورکه شی صورت علمیه‌سی اوزره ظاهر اولدقده انك قبایحی ومذامی حقه اسنادا تنزیها کاسناد اولور
(فقام اصل التكوین علی التثلیث ای من الثلثة من الجانبین من جانب الحق ومن جانب الخلق) پس تکوینك
اصلی تثلیث اوزره قائم اولدی یعنی جانبیندن جانب حقدن وجانب خلقدن شیئیت وسماع وامتثالدر * پس
تکوین ایچون جانبیندن جانب حقدن وجانب خلقدن ثلاثه‌دن قائم اولدی جانب حقدن ذات وارادت
وقولدر وجانب خلقدن شیئیت وسماع وامتثالدر * پس تکوین ایچون جانبیندن تثلیثك ثبوتی لازمدر
پس اکر تثلیثی متضمن اولدیغی افراددن بریسی ناقص اولورسه تکوین قائم اولمزدی (ثم سری ذلك
فی ایجاد المعانی بالادلة فلابد فی الدلیل ان یکون مرکبا من ثلثة علی نظام مخصوص وشرط مخصوص)
وفی نسخة مصححة (وصورة مخصوصة مکان وشرط مخصوص وحینئذ ینتج لابد من ذلك) یعنی تکوین
تثلیث اوزره قائم اولدقدنصکره تثلیث ادله ایله ایجاد معانیده ساری اولدی پس دلیلده لابددرکه ثلاثه‌دن
مرکب اولان نظام مخصوص وشرط مخصوص اوزره ویاخود صورت مخصوصه اوزره وبوتقدیر اوزره دلیل
مقدمتینده نتیجه‌یی منتج اولور البته نظام مخصوص اوزره ترکیبدن لابددر * پس دلیل اکر اقترانی اوله جق
اولورسه حدود ثلثه‌دن مرکب وبریسی اصغردر وبریسی اکبردر وبریسی حد اوسطدر واکر دلیل استثنائی
اوله جق اولورسه * پس مقدم وتالیدن ووضعدن ویارفعدن مرکب اولور (وهو ان ترکیب الناظر دلیله
من مقدمتین کل مقدمة تحتوی علی مفردین فیکون اربعة واحد من هذه الاربعة یتکرر فی المقدمتین لترابط
احدیهما بالاخری کالنکاح فیکون ثلاثة لاغیر لتکرار الواحد فیهما) ونظام مخصوص بودرکه دلیله ناظر اولان
اهل نظر دلیلنی ایکی مقدمه‌دنکه بریسی صغری وبریسی کبرا در ترکیب ایدرکه هر بر مقدمه ایکی مفردی حاویه
اوله * پس مفرددرت اولورو بودرتدن بر مفرد مقدمتینده متکرر اولور واول حد اوسطدر تاکیم مقدمتینك
بریسی اخرایه مرتبطه اوله نکاح کبی که زوجین بینی مرتبطدر ویاخود نکاح شرعینك حصولی کبی که
زوجله زوجه‌دن وشاهددن لابددرکه بینهماده مرتبطدر حد اوسط کبی پس مفرد اوچ اولوراندن غیری اولمز
زیرا مقدمتینده بر مفرد مکرردر * پس ادله ایله معانینك ایجادی تثلیثدن حاصل اولور صیغهٔ تذکیر ایله
یکون قراتنك ضمیری مفرده راجع اولور (فیکون المطلوب اذا وقع هذا الترتیب علی الوجه المخصوص وهو ربط
احدی المقدمتین بالاخری بتکرار ذلك الوجه المفرد الذی به صح التثلیث) پس مقدمتیندن مطلوب اولان
شیء حاصل اولور چونکم بو ترتیب وجه مخصوص اوزره واقع اوله او وجه مخصوص مقدمتیندن بریسنك اخرایه
ربطیدر اول وجه مفردکه انکله تثلیث صحیح اولدی تکرری سببیله وبعض نسخه‌ده الواحد المفرد واقع اولدی
ومفرد کسر را ایله افراددن اسم فاعلدر یعنی مقدمتینده انك تکرری سببیله نتیجه‌نك محمولی وموضوعی
فرد ایدر وشیخ رضی الله عنهك بوندنصکره فالوجه الخاص هو تکرار الحادث قولی نسخهٔ اولایی مؤیددر
(والشرط المخصوص ان یکون الحکم اعم من العلة اومساویا لها وحینئذ یصدق) وترکیبده شرط
مخصوص حکم علتدن اعم اولمقدر ویاخود اکا مساوی اولمقدر وبوتقدیر اوزره یعنی دلیل نظام مخصوص
وشرط مخصوص اوزره مرکب اولیجق حکم صادق اولور وحکمدن مراد نتیجه‌ده محکوم به اولان شیدر
وبوبعینه کلیهٔ کبرادر وعلتدن مراد حد اوسطدر زیرا حد اوسط نتیجه‌ده حکمك علتیدر وحکمك اعم
اولدیغنه مثال الانسان حیوان وکل حیوان جسم فالانسان جسم قولمزدر * پس جسم حکمدر واول
حیواندن علتدن اعمدر زیرا هر جسم حیوان دکلدر وحکمك مساوی اولدیغنه مثال الانسان حیوان وکل
حیوان حساس فالانسان حساس قولمزدر وحساس حیوانه مساویدر و حد اوسط علتله تسمیه اولندی
زیرا قیاس ایچون علت صوریه کبیدر بلکه نتیجه‌نك حصولنه علتدر زیرا اکر حد اوسط اولمیه جق اولورسه
مقدمتین بینده نتیجه حاصل اولمز (وان لم یکن کذلك فانه ینتج نتیجة غیر صادقة) واکرچه کیم علتدن اعم
ویاخود اکا مساوی اولمیه جق اولورسه پس حکم نتیجهٔ غیر صادقه‌یی منتج اولور مثلا کل انسان حیوان
وبعض الحیوان فرس قولمز کبی * پس کل انسان فرس وبعض الانسان فرس صادق اولمز * پس نتیجه‌نك

وحکمك

وحکمك صدقی ترکیبك شرط مخصوص اوزره اولمسیدر وعدم صدقی نتیجه‌نك شرط مخصوص اوزره
اولمامسیدر (وهذا موجود فی العالم مثل اضافة الافعال الی العبد معراة عن نسبتها الی الله او اضافة التکوین
الذی نحن بصدده الی الله مطلقا) یعنی نتیجهٔ غیر صادقه‌نك انتاجی ویاخود نتیجه‌نك عدم صدقی عالمده
موجوددر افعالك عبده اضافتی کبی انلر اللهیه نسبت ایتمکدن انلر معرا اولدیغی حالده یعنی چونکم فعل
عبده اسناد اولنسه که عبد انك فاعلیدر حق طرفندن امر ایله ویاخود افاضهٔ وجود ایتمکله اول فعل حقه
نسبت اولنمقدن معرا اولدیغی حالده پس نتیجه غیر صادقه اولور زیرا عبد قابلدر وقابلك کندی نفسندن
وجودی یوقدر * پس نتیجه‌نك حصولنده قابل کندی نفسیله کافی دکلدر زیرا بر شیءکه کندی نفسندن
موجود اولمیه انك وجودی آخردن مفاد اولان شیء آخری نتیجه ایجاد ایده بیلور * پس فاعلدن لابددر وفاعل
حقیقتده حقدر وعبد حقك وجودیله موجوددر انك قوتیله متصرفدر * پس عبد قابل حقك وجودیله
فاعل اولور * پس عبدده اولان حقك وجودندن قطع نظر فعلی عبده اسناد ایتمك صحیح دکلدر ویاخود
شول تکوینك مطلقا اللهیه اضافتی کبی که بز انك صددنده‌یز یعنی افعالی مطلقا اللهیه اسناد ایتمك عین عبددن
افعال معرا اولدیغی حالده صحیح دکلدر زیرا فاعلدن اثر قابلسز متصور دکلدر * پس فعل مطلقا حقه اسناد
اولنمز پس اضافتیندن هر بریسی کذب محضدر زیرا تکوینه امر حقدندر وتکوین عبددندر (والحق
ما اضافه الا الی الشیء الذی قیل له کن) وحال بوکه حق تعالی تکوینی مضاف قیلمدی الا شول شیئه که جانب
حقدن اکا کن دینلدی * پس حق تکوینی شیئه اسناد ایتدی امر الهی به انك امتثالی قتنده پس تکوین
امر اللهدندر وتکون وامره امتثال شیئدندر (ومثاله اذا اردنا ان نستدل) ای ان نورد دلیلا (علی ان وجود
العالم عن سبب فنقول کل حادث فله سبب فجمعنا الحادث والسبب ثم نقول فی المقدمة الاخری والعالم حادث
فتکرر الحادث فی المقدمتین والثالث) ای المفرد الثالث (قولنا العالم فانتج ان العالم له سبب فظهر) وفی نسخة
(وظهر فی النتیجة ما ذکر فی المقدمة الواحدة) وبعض نسخه‌ده الواحدة قولی واقع اولمدی (وهو السبب) یعنی
نظام مخصوص وشرط مخصوص اوزره‌که انك انتاجی صادقدر ثلاثه‌دن مرکب اولان دلیلك مثالی چونکم
بز دلسك که بر دلیل ایراد ایده‌وز عالمك وجودی سببدن حاصل اولدیغنه یعنی بز ان وجود العالم عن سبب دیسك
پس انك دلیلنده بز دیرز کل حادث فله سبب وبو مقدمهٔ کبرادر یعنی هر حادث ایچون بر سبب حاصلدر * پس
بزم ایله الحادث والسبب موجوددر یعنی مقدمه‌دن الحادث والسبب قولمزی اخذ ایدوب حفظ ایدرز اندنصکره
مقدمهٔ اخراده که مقدمهٔ صغرادر بز دیرز والعالم حادث وعالم حادثدر * پس مقدمتینده حادث متکرر
اولدی ومفرد ثالث که حد اصغردر بزم العالم قولمزدر که مقدمتینده تثلیث انکله حاصل اولور * پس دلیل ان
العالم له سبب نتیجه‌سنی انتاج ایتدی پس مقدمهٔ واحده‌ده که مقدمهٔ کبرادر ذکر اولنان شیء نتیجه‌ده ظاهر
اولدی واول شیء مذکور سببدر یعنی نتیجه‌ده سبب ظاهر اولدی ومقدمه‌ده انکله حکم اولندیغی کبی نتیجه‌ده
دخی انکله حکم اولنوب له سبب دینلدی پس ان وجود العالم عن سبب مدعامزده دلیلك ایرادی بووجهله در
ترتیب کل حادث فله سبب والعالم حادث فالعالم له سبب وبو شکل رابعدر که انده حد اوسط کبراده محمولدر وصغراده
موضوعدر وشکل اوله رد اولنوب دینلور العالم حادث وکل حادث فله سبب فینتج العالم له سبب * پس مقدمه‌ده
مذکور اولان سبب نتیجه‌ده ظاهر اولدی (فالوجه الخاص هو تکرار الحادث والشرط الخاص هو عموم العلة)
پس مثال مذکورده وجه خاص حد اوسط اولان الحادث قولنك مکرر اولمسیدر وشرط خاص علتك عموم
اولمسیدر یعنی وجودك علتی وسببی عام اولمقدر زیرا هر شیءکه حادثدر وجودنده اول شیء بر علته وبر سببه
محتاجدر وعموم العلة قولندن مراد خارجده علتك عمومیدر که عالمك حدوثنه سبب اولان شیدر که مثال
مذکورده انکله حکم اولندی وعین حکم اولدی واول له سبب قولمزدر برهانده حد اوسط اولان علت که
حادثدر مراد دکلدر زیرا برهانده علت حکمك علتیدر وجودك علتی دکلدر پس مراد اولان وجودك علتیدر که
انکله حکم اولنور واولدخی عین حکمدر (لان العلة فی وجود الحادث السبب وهو عام فی حدوث العالم عن الله)
زیرا حادثك خارجده وجودنه علت سببدر وسبب عامده الله تعالیدن عالمك حدوثنده * پس سبب حادثه نسبت
اولندقده آنك عام اولدیغی بودر زیرا سبب حقه شاملدر زیرا کن امر ایله حق تعالی حقایق عالمك تکوینه امر

ايدرودخی عالمه شاملدر زیرا عالم استعداد غیبیله امر تکوینك استماعی قتنده متأثر اولمغله امره امتثال ایدوب
متکون اولور قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثانی والثمانین ومائة فی الفتوحات ولما لم یصح الوجود اعنی
وجود العالم الا بالقول من الله والسماع من العالم یظهر وجود طرق السعادة وعلم الفرق بینهما وبین طرق
الشقاء الا بالقول الالهی والسماع الکونی وبو سبب معنویدر وسبب سبب خلقیه دخی شاملدر بو مخلوقك
وجودی بر مخلوقك وجودنه که اندن مقدم مخلوقدر نسبت اولندیغی کبی یا نسبت فعلیه ایله ویا نسبت
خاصه ایله وبو سبب عقل اولدن غیری جمیع موجوداتده موجوددر وحدوث خارجده عالمه مخصوصدر
وحدوث دخی محدثاتك کافه سنه نسبتله عامدر ولکن سبب اندن اعمدر وبو تقدیرا اوزره فی حدوث العالم قولنده
فی طرق معناسنه در وسبب ذی السبب اولان شیئه نسبتله حادثدن اعم اولدیغی اعتبار اولندقده پس دیملك
اولور عالمك حدوثی ایچون سببك ثبوتی عالمك الهدن حدوثندن اعمدر زیرا شول شی که انکیچون سبب خاصلمدر
عالمدن وعالمك اللهدن حدوثندن انکیچون اعمدر زیرا اسماء الهیه وصفات ربانیه عالمدن دکلدر ولکن بونلر
حضرت الوهیتده متحققه اولمقده فیض اقدسه ونفس رحمانی وعمائیه محتاجه در (اعنی الحکم) یعنی السبب
قولمدن بنم مرادم حکمدر له سبب دیمکله یعنی عالم ایچون سببك ثبوتیله حکمدر * پس حادثده حدوثك علتی
وسببی عام اولدیغی کبی مثال مذکورده سببله حکم دخی بونده عام اولور * پس عموم العلة قولندن مراد
خارجده عام اولان سببله حکم دخی بونده عام اولور * نته کیم بوندن اول والشرط المخصوص ان یکون الحکم
اعم من العلة اومساویالها دیدی پس سبب اولان حکم اعمدر حکمك علتندن که حدوثدر * پس بو قیاس
کبری کلیه اولور * پس نتیجه سی صادقه اولور) (فتحکم علی کل حادث ان له سببا سواء کان ذلك السبب) ای
سبب الحکم فی البرهان وهو الحد الاوسط (مساویا للحکم او یکون الحکم اعم منه فیدخل تحت حکمه فتصدق
النتیجة) پس بز هر حادث اوزره حکم ایدرز که تحقیق انکیچون سبب ثابتدر کل حادث فله سبب دیمکله علی
السویه درکه برهانده حد اوسط اولان سبب که بزم مثالمزده الحادث قولمزدر حکمه مساوی اولسون تحکم
بزم مثالده حادثدن حدوث ذاتیله حادثی مراد ایلمك زیرا حدوث ذاتیله حادث مساویدر شول شیئه که انکیچون
سبب حاصلدر وکرك حکم اندن اعم اولسون تحکم بز حادثدن حادث زمانی مراد ایتسك * پس حادث سببك
حکمی تحتنه داخل اولور * پس نتیجه صادقه اولور زیرا قیاسك شرطی اولان کلیهٔ کبری انده موجوده در)
(فهذا ایضا قد ظهر حکم التثلیث فی ایجاد المعانی التی تقتنص بالادلة) (کلامده تقدیم وتأخیر واردر ای فهذا
حکم التثلیث قد ظهر فی ایجاد المعانی التی تقتنص بالادلة ایضا فهذا مبتدادر مذکوره اشارت ایدر وحکم
التثلیث قولی نددن بدلدر ویاخود عطف بیاندر وقد ظهر ضمیری حکمه راجع وظهر جمله سی مبتدانك
خبریدر پس مذکور یعنی حکم تثلیث تحقیق ظاهر اولدی شول معانینك ایجادنده که ادله ایله اکتساب
واصطیاد اولنور ایجاد عامده تثلیث ظاهر اولدیغی کبی وجائزدرکه هذا مبتدا اوله وحکم التثلیث قولی خبر اوله
وقد ظهر جمله سی حکم التثلیث قولی ایچون صفت واقعه اوله یعنی حکم مذکور شول تثلیث حکمیدر که
ادله ایله اکتساب اولنان معانینك ایجادنده ظاهر اولدی وهذا مبتدا اولوب حکم التثلیث قولنه اشارت اولمق
جائزدر * پس وقد ظهر جمله سی اکا خبر واقع اولور یعنی بو حکم تثلیث تحقیق ظاهر اولدی ادله ایله اکتساب
اولنان معانینك ایجادنده) (فاصل الکون التثلیث) (پس مقدمات مذکوره دن ظاهر اولدی که کونك
اصلی تثلیثدر جانب حقدن وجانب کوندن پس فاصل الکون التثلیث قولی فقام اصل التکوین علی
التثلیث قولندن بو محله کلنجه ترتیب اولنان مقدمات ایچون نتیجه کبی اولدی (ولهذا کانت حکمة صالح
علیه السلام التی اظهرها الله تعالی فی تأخیر اخذ قومه ثلاثة ایام وعدا غیر مکذوب * یعنی کونك اصلی تثلیث
اولدیغندن اوتری صالح علیه السلامك حکمتی که الله تعالی انی اظهار ایلدی قومنك اوچ کون تأخیرنده
وعد غیر مکذوب اولدی یعنی صالحك قومی اهلاك کنده الله تعالی اوچ کون تأخیر ایدوب اوچ کون تمام اولدقده
انك وعدی صحیح اولدیغنك حکمتی بودر که اهلاکه استعداد اوچ کونده حاصل اولور * پس اهلاك تثلیثك
حصولی قتنده حاصل اولدی ایجاد تثلیثك قتنده حاصل اولدیغی کبی اظهرالله قولنده ضمیر مفعول محذوفدر
ای اظهرها الله وضمیر حکمته عائددر وفی تأخیر قولی کانت قولنه متعلقدر وثلاثة ایام قولی تأخیردن

مفعولیة اوزره منصوبدر ووعدا قولی نصب ایله کانت قولنك خبری واقع اولور ووعدا قولی فعل محذوف ایچون
مصدر اولوب کانت قولنك خبری محذوف اولمق جائزدر ای ولهذا کانت حکمة صالح فی تأخیر اخذ قومه
ثلاثة ایام حیث وعد وعدا غیر مکذوب مبنیة علی التثلیث یعنی صالح علیه السلامك قومی اخذنده الله تعالی اوچ
کون ایتدیکنك حکمتی اوچ کون وعد غیر مکذوب ایله وعد ایتدیکی حیثیتیله تثلیث اوزره مبنیه اولدی وفی
تأخیر قولی اظهر قولنه متعلق اولمق جائزدر یعنی صالحك حکمتی که الله تعالی آنی اظهار ایلدی قومنك اوچ
کون اخذی تأخیرنده وعد غیر مکذوب اولدی وبعض نسخه ده وعد غیر مکذوب رفع ایله واقع اولدی نته کیم
مصحفك لفظیده در حکایت اوزره ایراد ایلدی * پس مبتداء محذوفك خبری اولور ای وذلك وعد غیر مکذوب (فانتج
الوعد او التثلیث (صدقا وهو) وفی نسخة) وهی الصیحة التی اهلکهم بها فاصبحوا فی دارهم جاثمین) پس صالح
علیه السلامك وعدی ویاخود ثلثة ایام قولنده اولان تثلیث صدقی یعنی نتیجهٔ صادقه یی انتاج ایتدی
ونتیجه نك صدقی شول صیحه در که حق تعالی انلری اول صیحه ایله اهلاك ایلدی پس انلر دارلرنده جاثمین
یعنی صدورلرن ارضه واضعین یعنی هالکین اولدقلری حالده صباحه داخل اولدیلر که مقاملرندن قیامه قادر
اولمدیلر یقال جثم الطائر اذا نام والصق صدره الی الارض وکذا الانسان وبابه دخل * پس اوچ کونده انلرك
اهلاکلرینه استعداد حاصل اولدقده تثلیث انلری اهلاك ایدن صیحه یی انتاج ایتدی وهو ضمیری صدقه عائددر
وضمیرهی اولدقده نتیجه یه عائد اولور ویاخود صدقه عائد اولور خبر اولان الصیحة قولنه تغلیبدن اوتری ضمیر
تأنیث ایراد اولندی پس شیخ رضی الله عنه تدریج ایله اهلاکه استعدادلرینك حصولن بیان ایدر (فاول یوم
من الثلاثة اصفرت وجوه القوم وفی الثانی احمرت وفی الثالث اسودت) (پس اوچ کوندن اولکی کون قوم
صالحك وجوهی انده زیاده صاری اولدی بو تقدیرا اوزره اول قولی مبتدا اولور واصفرت جمله سی خبر اولور
وظرف مقدر اولور ای فاول یوم من الثلاثة اصفرت فیه وجوه القوم وجائزدرکه فاول قولی اصفرت قولندن
ظرفیت اوزره منصوب اوله وبو وجهه وفی الثانی وفی الثالث قولی دلالت ایدر ای فاصفرت اول یوم من الثلاثة
وجوه القوم یعنی اوچ کوندن اولکی کونده قومك وجوهی زیاده صاری اولدی وایکنجی کونده زیاده قزل
اولدی واوچنجی کونده زیاده قاره اولدی * فلما کملت الثلاثة صح الاستعداد فظهر کون الفساد فیهم فسمی
ذلك الظهور هلاکا * پس وقتاکیم ایامدن ثلاثه کامله اولدی اوچ کون کامل اولدی هلاکه اولمغه استعداد
صحیح اولدی پس انلرده فسادك کونی ظاهر اولدی پس اول ظهور هلاك ایله تسمیه اولندی * پس انلرك
هلاکی صدقی ایامدن تثلیثك وجودی قتنده حاصل اولدی * فکان اصفرار وجوه الاشقیاء فی موازنة اسفار
وجوه السعداء فی قوله تعالی وجوه یومئذ مسفرة من السفور وهو الظهور کما کان الاصفرار فی اول یوم ظهور
علامة الشقاء فی قوم صالح علیه السلام) (پس اشقیا وجوهینك اصفراری الله تعالینك وجوه یومئذ مسفرة
قولنده سعدا وجهنك اسفاری موازنتنده اولدی ومسفره سفوردن مأخوذه در وسفور دخی ظهوردر
نته کیم اصفرار اولکی یومده قوم صالحده شقاء علامتنك ظهوری اولدی (ثم جاء فی موازنة الاحمرار القائم بهم
قوله تعالی فی السعداء ضاحکة فان الضحك من الاسباب المولدة لاحمرار الوجوه فهی فی السعداء احمرار
الوجنات) اندنصکره قوم صالح ایله قائم اولان احمرارك موازنتنده سعدا حقنده الله تعالینك ضاحکة قولی
کلدی زیرا ضحك احمرار وجوهی مولده اولان اسبابدندر * پس ضحك سعداده وجناتك احمراریدر فهی
ضمیری ضاحکة قولنه عائددر وضاحکة قولندن مراد ضحکدر ذکر سبب وارادت مسبب قبیلندندر وجنة
واوك فتحی وجیمك سکونی وکسری وضمی وفتحیله یکاغك کوز التنده اولان یری یقال الوجنة من الخدین
وهما وجنتان) (ثم جعل فی موازنة تغییر بشرة الاشقیاء بالسواد قوله تعالی مستبشرة وهو ما اثره السرور
فی بشرتهم کما اثر السواد فی بشرة الاشقیاء) اندنصکره الله تعالی اشقیا بشره سنك سواد ایله تغییری موازنتنده
کندیسنك مستبشرة قولنی ایراد ایلدی * واستبشار شول شیدر که سعدانك بشره لرنده سرورك
تأثیرندن ظاهر اولدی نته کیم سواد اشقیانك بشره سنده تأثیر ایلدی بالسواد قولی تغییر قولنه متعلق اولور
(ولهذا قال فی الفریقین بالبشری ای یقول لهم قولا یؤثر فی بشرتهم فیعدل بها الی لون لم تکن البشرة تتصف به
قبل هذا) (یعنی سعدا ایله اشقیانك بشره لرنده تأثیرك وقوعندن اوتری مؤمنین ایله کافر یندن فریقین حقنده

حق تعالی بشرایله قائل اولدی یعنی انلره برقول دیرکه انلرك بشره لرنده تأثیرایدر * پس اول قولدن اول
متصفه دکل ایدی بوتقدیراوزره فیعدل قولنك ضمیری قوله راجع اولور وبها قولنده باتعدیه ایچون واقع اولور
وضمیر بشره یه راجع اولور وجائزدرکه یعدل قولی صیغۀ تأنیث ایله واقع اوله ویعدل ضمیری بشره یه راجع اوله
وباسبب ایچون واقع اوله وضمیر مفعول بشرایه راجع اوله) (فقال فی حق السعداء یبشرهم ربهم برحمة
منه ورضوان) پس حق تعالی سعدا حقنده (یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) دیدی (وقال فی حق الاشقیاء
فبشرهم بعذاب الیم) واشقیا حقنده (فبشرهم بعذاب الیم) دیدی (فاثر فی بشرة کل طائفة ماحصل
فی نفوسهم من اثر هذا الکلام * پس فریقیندن هر برطائفه نك بشره سنده تأثیر ایلدی انلرك نفوسلرنده
بوکلامك اثرندن حاصل اولان شیء یعنی سعدا (یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) قولیله متأثر اولدیلر
بوکلام رحمت ورضوانی متضمن اولدیغندن اوتری * پس انلرك نفوسنده سرور وحبوردن واقع اولان تأثیر
بشره لرنده مؤثر اولوب وجوهلری مستبشره اولدی واشقیادخی فبشرهم بعذاب الیم قولیله متأثر اولدیلر
وبوقول عذاب الیمی متضمن اولمغله پس عذاب الیم بشارتی انلرك نفوسنده تأثیر ایدوب ظاهر اولدی نفوسلری
اندن متأثر اولدی واول تأثر انلرك بشره لرنده تأثیر ایدوب ظاهر اولدی (فاظهر علیهم فی ظاهرهم الاحکم
ما استقر فی بواطنهم من المفهوم فما اثر فیهم سواهم کما لم یکن التکوین الامنهم * پس فریقیندن هر برطائفه نك
ظاهرلرنده ظاهر اولمدی الا باطنلرنده مفهومدن مستقر اولان شیء یعنی انلرك بشره لرنده انلر اوزره ظاهر
اولمدی الا کلامك مفهومندن انلرك باطنلرنده مستقر اولان شیئك حکمی پس انلردن غیری انلرده برشیء تأثیر
ایتمدی یعنی انلرده واقع اولان تأثیر انلردن غیری کمسنه دن واقع اولمدی نته کیم انلرك تکوینی واقع اولمدی
الاکندیلرندن زیرا انلرك باطنلرنده مستقر اولان تأثیرك حکمی ظاهرلرنده تأثیر ایتدی نته کیم کن قولیله
انلر تکوین ایله مأمور اولدقلرنده انلرك ذواتلرنده اولان استعدادات خاصه لری وصلاحیت ذاتیه لری
حسبیله متکون اولدیلر واستعدادلری حسبیله انلردن تکوین واقع اولدی ولسان اشارت وتحقیق اوزره
دیعك اولورسعدا واشقیادن هر برشخصك ظاهرنده ایمان واعمال وافعالدن وعلوم واحوال وکمالدن وکذلك کفر
وفساد وضلال وعناددن ظاهر اولان شیء باطنلری اولان ذواتلرنده واعیان ثابته لرنده مستقر وثابت وباطن
اولان شیئدر * پس اثرینه کندی ذواتلرندندر واعماللری موجبجه مجازات دخی کندی ذواتلرندندر نته کیم
تکوین انلرك متکون اولمغه قابلیتلری اولان اعیان قابله لرندندر * پس نه صورت اوزره اعیانده ثابت
اولدیلرسه اول صورت اوزره تکوینی قبول ایدوب امر الهیله متکون اولدیلر * پس تکوین انلره اسناد اولنجق
انلرك ذواتنده بالقوة اولان اعمال واحوال باکه اعمال واحوال مقابله سنده واقعه اولان مجازات بطریق احری
انلره اسناد اولنور * پس بومردن اوتری شیخ رضی الله عنه (فلله الحجة البالغة علی الناس) دیدی * پس ناس
اوزره الله ایچون حجة بالغه ثابته در ناس استعدادلریله اشقیا اولدقلرنده زیرا حق فیض رحمانیله انجق انلره وجود
اعطا ایدر * پس اکر انلرك ذواتنده خیره وسعادته انلرك استعدادلری ثابت اولدیسه الله تعالی انك وجودن
انلره اعطا ایدر واول وجود ایله انلر دخی ظاهر اولورلر واکر انلرك استعدادی خیرك ضدی اولان شیء اوزره ثابت
اولدیسه آنك حسبی اوزره الله تعالی انلره وجود اعطا ایدر * پس انلر دخی صورت شقاده ظاهر اولورلر (وما ظلمهم
الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون فمن فهم هذه الحکمة وقررها فی نفسه وجعلها مشهوداله اراح نفسه من التعلق
بغیره واعلم انه لایوتی علیه بخیرولاشر الامنه واعنی بالخیر مایوافق غرضه ویلائم طبعه ومزاجه واعنی بالشر
مالایوافق غرضه ولایلائم طبعه ولامزاجه * پس برکسنه که بوحکمت فردیۀ الهیه یی فهم ایلسه وانی کندی
نفسنده تقریر ایلسه وانی کندیسی ایچون مشهود ایلسه یعنی انی کندی نفسی مرآتنده تقریر ایدوب
مشاهده ایتسه وآنك مشاهده سیله قریر العین اولسه کندی نفسنه راحت اعطا ایدر اکا اصابت ایدن امورك
غیره تعلقندن غیره اسناد ایتمکدن ودخی عالم اولورکه تحقیق آنك اوزره خیرایله ودخی شر ایله اینان اولنمز یعنی
خیر وشردن برشیء اکا اعطا اولنمز الا کندی ذاتندن وبنم خیردن مرادم آنك غرضنه موافق وطبعنه ومزاجنه
ملایم اولان شیئدر وشردن بنم مرادم آنك غرضنه موافق اولمیان وطبعنه ومزاجنه ملایم اولمیان شیئدر
(امدی) شویله معلوم اوله که هرشیئك حقیقتی ازلا حق ایچون اولان آنك معلومیتی صورتیدر واول صورت

حضرت علمیه ده صورت علمیه اوزره در وانك لوازم قریبه سی ولوازمنك لوازمی وانلرك لواحقی آنك حقیقتی
ایچون ذاتیدر حق ایچون مجعوله دکلدر زیرا انلر اعیانده موجوده دکلدر باکه حق ایچون حقك وجودنده
ثابته در وجود عینیده موجوده دکلدر وهرکسك ایجادنه قدرت متعلقه اولمز الا ازلا آنك حقیقتی اقتضا
ایتدیکی شیء حسبیله کرك انبیا علیهم السلامدن واولیای کرامدن اولسون وکرك غیریدن اولسون پس الله
تعالی اکا خیردن اعطا ایتدیکی شیئی اعطا ایتمز الا ازلا عین ثابته سی وحقیقتی اقتضا ایتدیکی شیء حسبیله
وکذلك شری دخی اعطا ایتمز الا کندی ذاتندن وهرشخصك غرضنه موافق وطبعنه ملایم اولان شیء خیردر
وآنك غرضنه موافق وطبعنه ملایم اولمیان شیء شردر * پس انکچون اهل جهنم جهنمده انلرك طباعنه غیر
ملایم واغراضنه غیر موافق اولان شیئله معذب اولورلر ومضی احقابدنصکره انلرك طباعنه غیر ملایم اولان
شیئه اعتبار تحصیل ایتمکله اندن منافرت رفع اولنوب انلرك طباعنه موافق اولور وانلره عذاب وشر اولمز * پس
انکچون اهل جهنمك عذابی جهنمده عذوبته متبدل ورحمة وراحته آئل اولور صورت عذابده شر ایکن
واعتباردن اول انلرك طباعنه غیر ملایم ایکن) (ویقیم صاحب هذا الشهود معاذیر الموجودات کلها عنهم وان
لم یعتذروا ویعلم انه منه کان کما هو فیه کما ذکرناه اولا فی ان العلم تابع للمعلوم فیقول لنفسه اذا جاءه مالا یوافق
غرضه) (وبوشهودك صاحبی جمیع موجوداتك معاذیرنی انلرك طرفندن اقامت ایدر واکرچه کیم انلر اعتذار
ایتمدیلر وعالم اولورلر که تحقیق شأن بودرکه اندن حادث واندن حاصل اولدی هرشیءکه کندی نفسنده بالقوة
ایدی نته کیم برآنی ذکر ایتدك ان العلم تابع للمعلوم قولمزده یعنی علم معلومه تابعدر وقدرت وایجاد صورت علمیه
حسبیله در * پس قچنکیم آنك غرضنه موافق اولمیان شیء اکا واصل اولسه کندی نفسنه خطاب ایدوب دیر)
(یداك اوکتا وفوك نفخ) (یعنی سنك اللرك بغلدی وسنك اغزك نفخ ایتدی یعنی سکا واصل اولان شیء غیردن
دکلدر سنك اعمالکدندر وسنك حقیقتکدن نفس رحمانیله منفوخ اولان شیئدر وعرب بیننده بومثل سائردر
شول کمسنه ایچون ضرب ایدرلر که عملنك مقتضاسی اولان مصیبته مبتلا اولوب متضجر اولسه وبومثلك
اصلی بودرکه برکسنه بحرك جزائرنده برجزیره ده ایدی * پس دیلدی که برطولوم ایله بحر اوزره عبور ایلیه * پس
طلومه نفخ ایتدی واللری ایله آنی باغلدی ولکن باغی محکم ایتمدی * پس اول طوم ایله بحرك اورتاسنه کلدکنده
طولم ایچنده اولان ریح چقدی واول کمسنه غرق اولدی * پس وقتا کیم بوغرقده انی موت احاطه ایلدی
خلاص اولمغیچون برکسنه دن مدد طلب ایتدی * پس اول کمسنه اکا ایتدی یداك اوکتا وفوك نفخ وحدیثده
(من وجد خیرا فلیحمد الله ومن وجد غیر ذلك فلا یلومن الا نفسه) (وارد اولدی وقال تعالی) (لها ما کسبت
وعلیها ما اکتسبت والله یقول الحق وهو یهدی السبیل) (وحقك قولی حقدر وسبیله هادی اولان حقدر *
پس ذکر اولنان کلامده مظهر کاملدن واقع اولان آنك قولنی تصدیق ایله تا کیم سبیل وحدت اوزره مهتدی
وطریق توحید اوزره هادی اوله سن)

فص حکمة قلبیة فی کلمة شعیبیة

(اعلم ان القلب اعنی قلب العارف بالله هو من رحمة الله وهو اوسع منها فانه وسع الحق جل جلاله ورحمته
لاتسعه) شویله بیل تحقیق قلب اعنی عارف باللهك قلبی رحمة الهیه دندر وقلب عارف رحمت الهیه دن اوسعدر
زیرا اول حق تعالی یه واسعدر یعنی سعت قابلیه ومظهریت کلیه ایله صورت اسمائیۀ الهیۀ جمعیه یه واسعدر
وحالبوکه حقك رحمتی حقه واسعه دکلدر وشیخ رضی الله عنه قلبی قلب عارفله تفسیر ایلدی زیرا خواص
اولیا قتنده قلب غیر عارف قلب دکلدر وعارف بالله قلبندن غیری اسماء الهیه یی عارف اولان قلب دخی بونده
مراد دکلدر زیرا عارف باللهك قلبندن غیری اسمائی عارف اولان قلب جزئیدر ظهور کلیله حقك مظهریتنه
آنك قابلیتی یوقدر وعارف باللهك قلبی علی الانفراد جمیع اسمانك مظهری وعارفیدر ومظهریت کلیه ایله
منفرده در وعارف باللهك قلبی عطیۀ الهیه دندرکه رحمت محضه دن اکا اعطا اولنمشدر ورحمت الهیه دن اوسع
اولدیغنك وجهی بودر زیرا رحمت صفات الهیه دن برصفتدر وبرشاندر وبرشیئدر جمیع اسما وصفات الهیه
جمعیتنك صورتنه واسعه دکلدر وصورت الهیه رحمته صغمز وقلب عارف بالله حقه واسعدر وحق صورت
الهیۀ جمعیۀ ذاتیه ایله تجلی طریقیله اکا صغمز قال علیه السلام حکایة عن الله تعالی ماوسعنی ارضی

ولاسمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن التقی النقی) (هذا لسان عموم من باب الاشارة فان الحق راحم ليس
بمرحوم فلا حكم للرحمة فيه) (يعنی حقك رحمتی حقه واسعه اولديغی لسان عمومدر اشارت بابندن زيرا حق
راحمدر مرحوم دكلدر * پس رحمت ايچون حقك حقنده حكم ثابت دكلدر يعنی مفهوم اول اوزره اخذ ايدن
علماء ظاهرك لسانيدر كه انلرك فهمی لفظندن متبادر اولان مفهوم اول اولمغله اولوا الالباب اولان خواصك
قتنده انلرك مرتبه سی مرتبهٔ عوامدر زيرا فهم اول عموم اوزره در * پس اول مرتبه ده اولان افرادك كافه سنه
شاملدر * پس رحمت حق حقه واسعه اولديغی اهل عمومك عموما معتقدلرينه اشارت ايدر زيرا حق فهم اول
اربابك عقايدنده راحمدر مرحوم دكلدر واكر رحمت حق حقه واسعه اوليدی حق مرحوم اولوردی * پس
رحمتك حق اوزره حكمی يوقدر وحقه واسعه دكلدر) (واما الاشارة من لسان الخصوص فان الله تعالى وصف
نفسه بالنفس) بفتح الفاء (وهو من التنفيس) واما خواص اهل اللهك لسانی ارلان خصوص ايله اشارت
بودر كه الله تعالى كندی نفسنی لسان رسول الله (انی لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن) قوليله نفسله وصف
ايلدی ونفس تنفيسدن مأخوذدر ولسان خواصده راحم ومرحوم حقدر زيرا وحدت وكثرتده حقك
وجودندن غيری وجود يوقدر * پس مقام وحدتدن مقام كثرت وتفصيله فايضه ارلان رحمت حقك كندی
نفسنه رحمتيدر زيرا عالمله مسمی اولان اعيان حقك عينيدر * پس حق جميع واحديت مقامنده راحمدر
وكثرت وتفصيل مقامنده ظهور جهتيله مرحومدر وكذلك كرب عدميتده اولان اسماء الهيه دن حق
تعالى نفس رحمانيله تنفيس ايتمكله اسما جهتيله دخی حق مرحوم اولور و تنفيس حاری باطندن ارسال ايدوب
هوای باردی اكا ايراد ايتمكدر تاكيم متنفس كندی قلبنده ادراك ايتديكی كرب واضطرابدن مستريح اوله
پس متنفس كندی قلبنده اولان كربی رفع ايتمكله متنفس ومستريح اولديغی كبی اسماء الهيه ذات حقده
مستهلكه ومعدومه ايكن كرب عدميتدن متضجره اولمغله واسما ارباب اولديغی حيثيتله جميع اسمانك
خزينه سنده مخزونه اولان انلرك احكام وآثارنی وكندی اعيانی اظهار ايتمكده متألمه اولمغله انلری اظهار
ايتمكه طالبه در * پس تعين اولك باطنندن منبعث اولان نفس رحمانی اعيان اسما اوزره مرور ايدوب احكام
وآثارنی وصور واعيانی اظهار ايتمكله كربدن متنفسه اولور ورحمت رحمانيه ايله اسما دخی مرحومه اولور
(وان الاسماء الالهية عين المسمى وليس الا هو وانها طالبة ماتعطيه من الحقايق وليست الحقايق التی
تطلبها الاسماء الا العالم فالالوهية تطلب المالوه والربوبية تطلب المربوب والا فلا عين لها الا به وجودا وتقديرا
وتحقيق اسماء الهيهٔ ذاته انلرك دلالتی اعتباريله واحديت ذات حيثيتله مسمانك عينيدر وحال بوكه اسم
حقيقتده مسمادن غيری وحقك هويتندن غيری دكلدر زيرا ذات هرقنغی صفتله اعتبار اولنورسه اسمدر
وتحقيق اسماء الهيه حقايقدن شول شيئه طالبه در كه انی اعطا واقتضا ايدر يعنی خزائن اسماده بالقوه
اولان حقايق كونيه نك كه اسمانك مقتضياتيدر ظهورنی طالبه در وحال بوكه شول حقايق كه اسما اكا
طالبه در عالمدن غيری دكلدر زيرا اسمانك احكام وآثاری وصور واعيانی حقايق عالمسز متحققه اولمز * پس
الوهيت مألوهه طالبه در وربوبيت دخی مربوبه طالبه در والا پس الوهيت وربوبيت ايچون عين ثابته اولمز
الا مألوه ومربوب ايله وجودا وتقديرا يعنی عينا وذهنا يعنی الوهيت كه حضرت اسمائيه وحضرت واحديه در كه
اسماء الهيه انده ثابته وبری برندن متميزه در * پس الوهيت تحققده مألوهه طالبه در زيرا مألوه اولمينجه
اسمانك احكامی وتجلياتی ظاهره اولمز * پس الوهيت مألوهسز متحققه اولمز وكذلك ربوبيت دخی كه حضرت
افعالدر متحققه اولمز الا آنك مربوبی اولان عالمله زيرا حضرت افعالده اولان اسماء افعالك احكام وآثاری
وربوبيت امور اضافيه دندر مألوه ومربوب اولان عالمله ثابته ومتحققه اولورلر نتكيم عالم دخی وجود ايله
متصف اولمز الا اسمانك انده ظهوری وتجليسيله * پس كرك تعقلده وكرك خارجده الوهيت وربوبيت ايچون
عين ثابته اولمز الا مألوه ومربوب ايله وجودا وتقديرا يعنی عينا وذهنا الوهيت كه حضرت اسمائيه
وحضرت واحديه در كه اسماء الهيه انده ثابته وبری برندن متميزه در پس الوهيت تحققده مألوهه طالبه در
زيرا مألوه اولمينجه اسمانك احكامی وتجلياتی ظاهره اولمز پس الوهيت مألوهسز متحققه اولمز وكذلك ربوبيت
دخی كه حضرت افعالدر متحققه اولمز الا آنك مربوبی اولان عالمله زيرا حضرت افعالده اسماء افعالك احكامی

وآثاری وربوبيتی مظاهر عالمده ظاهره اولمينجه اسماء ايچون اعيان ثابته اولمز پس ربوبيت دخی ثابته اولمز
الا مربوب ايله ومربوب عالمدر پس الوهيت وربوبيت امور اضافيه دندر مألوه ومربوب اولان عالمله ثابته
ومتحققه اولورلر نتكيم عالم دخی وجود ايله متصف اولمز الا اسمانك انده ظهوری وتجليسيله پس كرك تعقلده
وكرك خارجده الوهيت وربوبيت ايچون عين ثابته اولمز الا مألوه ومربوب ايله خالق مخلوق ايله وقادر مقدور ايله
ورازق مرزوق ايله متحقق اولوب حكمی وولايتی انكله ظاهر اولديغی كبی وليس قولنك ضميری اسمه راجعدر
وانها ضميری اسمايه راجعدر (ماتطلبه من الحقايق) قولنده ما موصوله در وفاعل ضميری اسمايه راجعدر
ومفعول ضميری مايه راجعدر ومن بيان ايچوندر ومافیء بيان ايدر والا قولنك جوابی محذوفدر ای وان لم تكن
الالوهية والربوبية طالبة للمألوه ولا مربوب فلا تحقق لشیء منهما فلا عين) قولی شرط مقدره جوابدر ای اذا كان
تحقق الالوهية والربوبية موقوفا على المألوه) والمربوب فلا عين لها الا به) والا قولی استثنا ايچون اولان
الا قسامندن دكلدر بلكه كلمتاندر برسی ان شرطيه در وبريسی لا نافيه در) (والحق من حيث ذاته غنی
عن العالمين والربوبية ما لها هذا الحكم) (وحق ذاتی حيثيتيله اسما وصفاتك انده اعتباری يوقدر عالميندن غنيدر
وحال بوكه ربوبيت ايچون عالميندن غنی اولمق حكمی ثابت دكلدر بلكه بو حكمك خلافی ثابتدر زيرا ربوبيت
عالمله محققه در پس ربوبيت عالميندن غنی اولمق حكميله متصفه دكلدر (فبقی الامر بين ماتطلبه الربوبية وبين
ماتستحقه الذات من الغنی عن العالم) (پس امر ربوبيتك مطلوبی اولان عالمه توقفی اعتباريله مفتقر اولمق
بيننده وذات اعتباريله عالميندن غنی اولمق بيننده باقی قالدی * پس حق ذات حيثيتيله عالميندن واسمادن غنيدر
وربوبيت حيثيتيله دكلدر * پس شيخ رضی الله عنه ينه توحيده رجوع ايدوب ايتدی) (وليست الربوبية على
الحقيقة والاتصاف الا عين هذه الذات) (وحال بوكه ربوبيت حقيقت واتصاف اوزره بو ذات غنيه نك عيننددن
غيری دكلدر زيرا ربوبيت دخی سائر نسب ذاتيه كبی ذاتده بر نسبتدر كه انك عينيدر پس رب ذاتدن غيری
دكلدر يعنی ذاتك عينيدر نسبت اعتباريله زيرا ذات نسب اسمائيه ايله وصفت ربوبيتله ظاهره در) (فلما تعارض
الامر بحكم النسب) (پس وقتا كيم امر نسبك حكمی سببيله متعارضه اولديسه زيرا نسب ذاتيه وحدت
واطلاق اوزره در انلر عالمه مفتقره اولمغله عدم غنالی مقتضيه در پس غنا وافتقار امران متعارضاندر وكذلك
نسب اسمائيه دخی بری برينه متعارضه ومتقابله در لطف وقهر ورحمت ونعمت وهدايت وضلال كبی) (ورد
فی الخبر ما وصف الحق به نفسه من الشفقة على عباده) (المانك جوابيدر يعنی خبرده وارد اولدی شول شیء كه حق
انكله كندی نفسنی وصف ايلدی واول شیء حقك كندی عبادی اوزره واقعه اولان شفقتندر يعنی شفقتدر
يعنی الله تعالى (والله رؤف بالعباد) قوليله كندی عبادی اوزره شفقتی كندی نفسنه اسناد ايتدی وآنك
عبادنه شفقتی آنلره رحمتدر پس حق تعالى شفقتله عبادنه رحمت ايتدی وعبادنه رحمت ايتمك عبادنه طالبه
اولان وعبادنده ظاهره اولان اسمايه رحمتدر زيرا اسمانك كمالاتی اعيان عالمه اولان عبادك مظاهريله ظاهره
اولور وربوبيت آنلره متوقفه در آنلر ايله ثابته اولور * پس حقك عبادی اولان اعيان عالمه حقك رحمتی كندی
اسماسنه رحمتيدر) (فاول ما نفس عن الربوبية بنفسه المنسوب الى الرحمن بايجاده العالم الذی تطلبه الربوبية
بحقيقتها وجميع الاسماء الالهية) (فاول قولی مبتدادر وما مصدريه در ونفس ضميری حقه راجعدر وعن وبنفسه
قولنده بانفس قولنه متعلقدر وبايجاده قولی خبردر (ای قال تنفيس الحق بايجاده) وايجاده قولنده ضمير حقه
راجعدر مصدر فاعله مضافدر والعالم قولی ايجاد قولی ايچون مفعولدر وجميع قولی رفع ايله الربوبية قولنه
معطوفدر يعنی ديمك اولور پس اولكی تنفيس كه حق تعالى رحمانه منسوب اولان نفسيله ربوبيتدن
تنفيس ايتدی آنك عالمی ايجاديله واقع اولان تنفيسدر كه ربوبيت حقيقتيله اول عالمه طالبه در وجميع اسماء
الهيه دخی اكا طالبه در وجائزدر كه اول قولی مبتدا اولوب ما الذی معناسنه اوله وبايجاده قولنده ضمير مفعول
مايه راجع اوله والعالم قولی رفع ايله مبتدانك خبری اوله ای فاول شیء بايجاده نفس الحق عن الربوبية بنفسه
المنسوب الى الرحمان العالم الذی تطلبه الربوبية بحقيقتها وجميع الاسماء الالهية يعنی اولكی شیء كه حق انی ايجاد
ايتمكله ربوبيتدن تنفيس ايتدی رحمانه منسوب اولان انك نفسيله عالمدر كه ربوبيت حقيقتيله اكا طالبه در
وجميع اسماء الهيه دخی اكا طالبه در (ايدی) حضرت ربوبيت اسماسنك احكام وآثاری اظهارنده كمال كربده ايدی

پس جمیع اسماء الهیه نك مطلبی اولان عالمی حق تعالی نفس رحمانیسیله ایجادا یتمکله حضرت ربوبیت وجمیع
اسماء الهیه متنفسه اولدی وعالمك ایجادیله ربوبیتك کمالاتی واسمانك احکام وآثاری ظاهره اولدی ومرتبهٔ
ربوبیت مرتبهٔ ثالثه در اسما وصفات مرتبه سی اولان مرتبهٔ الوهیت اندن اقدمدر تنفیس اول ربوبیتدن دکلدر
تنفیس اول ذات حقده بالقوه اولان اسماء الهیه یی نفس رحمانیله حضرت علمیه ده اظهار ایتمکله درکه اسما
بری برندن انده متمیز اولور وبعده اسماء الهیه ده بالقوه اولان آنلرك احکام وآثارنی مظاهر اعیان عالمده نفس
رحمانی ایجادا یتمك تنفیس ثانیدر پس مرتبهٔ ربوبیتدن تنفیس اول ایجاد عالمدر زیرا عالم اولان مربوب ایله
ربوبیت متحققه اولور ومرتبهٔ ربوبیتده اولان اسمانك احکام وآثاری انکله ظاهره اولور پس مرتبهٔ ربوبیتده ایجاد
عالمده واقع اولان تنفیس اول مطلقا تنفیس اول دکلدر (فیثبت) وفی بعض النسخ (فثبت من هذا الوجه ان رحمته
وسعت کل شیء وسعت الحق) (پس بو وجهله ثابت اولور ویاخود ثابت اولدی که تحقیق حقك رحمتی هر شیئه
واسعه اولدی پس حقه دخی واسعه اولدی زیرا حق اسمانك عینیدر واسمانك حضرت علمیه ده ظهوری حسبیله
وانده بری برندن انلرك تمیزی حیثیتیله انلر رحمت ذاتیه ایله مرحومه در واسمانك ربوبیتی مظاهر عالمده ظاهر
اولمغله انلر رحمت رحمانیه ایله مرحومه در زیرا نسب اسمائیه نك وجودی عالمه واعیان عالمه متوقفدر پس رحمت
جمیع اعیان واسمایه واسعه در) (فهی اوسع من القلب او مساویة له فی السعة) (پس رحمت قلبدن اوسعدر زیرا
رحمت جمیع اشیایه واسعه در وقلب اشیادن برشیدر ویاخود رحمت سعتده قلبه مساویه در (ما وسعنی ارضی
ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن مفهومی اوزره قلب حقه جمیع اسماایله واسعدر پس رحمت دخی اسماء
الهیه یه واسعه اولقده سعتده ا کا مساویه در واسماء الهیه اسما اولدیغی حیثیتله مرحومه در واسما عین ذات
اولدیغی حیثیتله مرحومه دکلدر زیرا غنا ذاتیه مصروفدر اسمایه مصروف دکلدر وکذلك قلب عارف کامل
صورت الهیهٔ اسمائیهٔ ذاتیه یه واسع اولدقده ذات واسمادن غیری دکلدر زیرا حقك تجلئ ذاتیسی قتنده قلب
ایچون وحقدن غیری برشیء ایچون وجود یوقدر (الحادث اذا قرن بقدیم لم یبق له اثر) (هذا مضی) یعنی رحمت حقه
واسعه اولدیغی وحق اسما حیثیتیله راحم ومرحوم اولدیغی ورحمت قلبدن اوسع ویاخود ا کا مساوی اولدیغی
سبق ایتدی وتمام اولدی وبو بلغا ایچون برطریقدر بونده بلاغتدن برنوع وارددر وبعضلر ایتدی که بو اسلوب فصل
خطابدندر (قال تعالی هذا وان للطاغین لشر مآب) (ثم لیعلم ان الحق تعالی کما ثبت فی الصحیح یتحول فی الصور
عند التجلی وان الحق تعالی اذا وسعه القلب لا یسع معه غیره من المخلوقات فکانه یملؤه) اندن صکره معلوم
اولسون که تحقیق حق تعالی تجلی قتنده صورده تحول ایدر نته کیم صحیحده ثابت اولدی وتحقیق حق چنکیم ا کا
قلب واسع اولسه مخلوقاتدن حقك غیری اولان شیء حقله انده صغمز پس کانه حق تجلیله قلبی طولدرر وساحت
قلبی احاطه ایدر * پس غیر انده صغمز پس شیخ رضی الله عنه ایما ایدرکه اصحاب اعتقادك قلبی تجلی حسبیله در
وحق متجلی صورده متحولدر پس قلب دخی متقلب ومتحولدر وشول قلب که حقه واسعدر جمیع تجلیات الهیهٔ
ذاتیه یه وتجلیات اسمائیه یه مستعد اولان قلبدر پس صورت الهیهٔ اسمائیهٔ ذاتیه انده صغدقده مخلوقاتدن
صورت غیر انده صغمز * ومعنی هذا انه اذا نظر الی الحق عند تجلیه له لا یمکن ان ینظر معه الی غیره) (یعنی بزم
اذا وسعه القلب لا یسع معه غیره من المخلوقات قولمزك معناسی تحقیق قلب چنکیم حقه نظر ایلسه حقك
ا کا تجلیسی قتنده قلبه ممکن دکلدر که حقك انده ظهوری وتجلیسیله حقك غیری اولان شیئه اول نظر ایلیه
یعنی صورت احدیت ذاتیه ایله حق تعالی قلبه تجلی ایدوب انوار تجلیات ذاتیهٔ احدیه وجه قلبی احاطه ایتدکده
جمال وحدتك ا کا تجلیسی قتنده شیء آخره نظرا یتمك ورؤیتین یعنی جمع ایتمك ا کا ممکن دکلدر زیرا وحدتك
تجلیسی قتنده کثرت وجودیه وکثرت نسبیه مضمحله اولور زیرا احدیت شیء اخری محو ایدر انك وجودن اقتضا
ایتمز * پس قلبك تجلیء حقده انصباغی ونور حقده استغراقی حسبیله اول نظرا یتمز الا حقله حقه کندی نفسنی
وشیء آخری احساس ایده مز واول تجلیء احدی اندن منصرف اولدقده صور خلقیه اعتباریله خلقه نظر ایدر
ووحدت حقیقت اعتباریله حقه نظر ایدر ورؤیتین یعنی اعتبارین مختلفین ایله جمع ایدر (وقلب العارف من السعة
کما قال ابو یزید البسطامی لو ان العرش وما حواه مائة الف الف مرة فی زاویة من زوایا قلب العارف ما احس به
(قلب العارف قولی مبتدادر ومن السعة قولی خبردر ای وقلب العارف بالغ الی مرتبة من السعة لا یحس شیئا

مخلوقا یعنی عارفك قلبی سعتدن برمرتبه یه بالغدر که شیء مخلوقی احساس ایده مز نته کیم ابو یزید بسطامی ایتدی
العرش وجمیع مخلوقات که عرش انی حاویدر یوز بیك کره یوز بیك عددایله معدود اولدیغی حالده عارفك قلبی
زوایاسندن برزاویه ده حاصل اولیدی قلب انی احساس ایده مزدی زیرا عرش ومافیه محدود ومتناهیدر
وعارفك قلبی سعتی غیر متناهیه در زیرا قلب عارف وجود غیر متناهی یه واسعدر وجائز که من السعة قولنده
من فی معناسنه اوله وکما قال ابو یزید قولی مبتدانك خبری اوله ای وقلب العارف فی السعة کما قال ابو یزید
یعنی سعتده عارفك قلبی ابو یزیدك دیدیکی کبیدر) (وقال الجنید فی هذا المعنی ان المحدث اذا قرن
بالقدیم لم یبق له اثر وقلب یسع القدیم کیف یحس بالمحدث موجودا) (وجنید رضی الله عنه بو معناده یعنی قلبك
سعتی حقنده وحقك تجلیسی قتنده قلبك شیء اخری عدم احساسی حقنده ایتدی تحقیق محدث چنکیم قدیمه
مقارن قیلنسه محدث ایچون براثر باقی قالمز وبر قلب جامع وکامل که قدیمه واسع اوله اول محدثی نیجه احساس ایدر
ومحدث موجود اولدیغی حالده بو تقدیر اوزره موجودا بالمحدث قولندن حال واقع اولور پس عارفك قلبنده اولان
قدیمه عرش محدث مقارن قیلنسه آنك وجودی واثری باقی قالمز تا کیم عرش قلبك زوایاسندن برزاویه ده متزوی
اولمغه واحساس اولنمغه آنك قابلیتی اوله زیرا برقلب که وجود غیر متناهی اولان حق قدیمه واسع اوله وقدیم
انك جمیع زوایاسنی احاطه ایلیه محدثی کندی نفسنده موجود نیجه احداث ایدر زیرا محدث انده مستهلکدر
موجود دکلدر پس احساس اولنمز (کل شیء هالك الا وجهه) فلا شیء مع الحق اذا تجلی بصورته الاحدیة لقلب
العارف الکامل) (واذا کان الحق یتنوع تجلیه فی الصور فبالضرورة یتسع القلب ویضیق بحسب الصورة التی
یقع فیها التجلی الالهی فانه) (الضمیر للشان) (لا یفضل من القلب شیء عن صورة ما یقع فیها التجلی) (وچنکیم
حقك تجلیسی صورده متنوع اولسه پس بالضروره قلب متسع اولور وضیق اولور شول صورت حسبیله که
تجلی الهی اول صورتده واقع اولور زیرا شان بودر که قلبدن برشیء فاضل اولمز شول صورتدن که تجلی اول
صورتده واقع اولور یعنی صورده حقك تجلیسی متنوع اولمغله شول صورت حسبیله که تجلیء الهی انده واقع
اولور قلب متسع اولور وضیق اولور * پس قلب اول صورت حسبیله اولور زیرا قلبده واقع اولان تجلینك
صورتده قلبدن برشیء فاضل اولمز که تجلی الهی انده ظاهر اولمیه یعنی عارفك ویاخود انسان کاملك قلبی حقله
دائردر انکیچون حیثیت معینه وقابلیت جزئیه وکیفیت مقیده یوقدرکه برشیئه مخصوصه اوله شیء آخره شامله
اولمیه وحقك ا کا تجلیسی آنك حسبیله اوله بلکه قابلیت کلیه ایله مطلقدر حق مطلق حسبیله در وانده
واقعه اولان تجلیات الهی صوری ایچون هیولانی القبولدر هر قنقی صورتده حق ا کا تجلی ایدرسه کرك صورت
ذاتیهٔ کلیهٔ مطلقه ایله تجلی ایتسون وکرك صورت اسمائیهٔ جزئیهٔ مقیده ایله اول تجلی حسبیله اولور پس بحسب
الصورة قلب متسع وضیق اولور وکندیسی هیولانی الوصفدر آنك بر وصفی وبر رسمی یوقدرکه آنك حسبیله
حق ا کا تجلی ایلیه واما قلوب جزئیه پس ا کا مخالفه در * زیرا آنلردن هر بریسی ایچون حیثیت معینه
وکیفیت مقیده وقابلیت مخصوصه واستعداد خاص واردرکه تجلی الهی آنك حسبیله واقع اولور * پس
قلب متجلی اهلك کیفیتیله تجلی حق متکیف اولور وآنك استعدادی صورتیله متصور اولوب آنك حسبیله
واسع وضیق اولور پس قلب عارف کامل تجلیء حق حسبیله متسع اولور وضیق اولور وقلب غیر عارف حسبیله
تجلیء حق متسع وضیق اولور وآنك قابلیتیله متکیف اولور ویوم قیامتده اهل محشره عموما حقك صورده
تحولنك حقیقتی بودر پس انکیچون هر قنقی صورتده حق تجلی ایدرسه عارف انی عارف اولور وا کا سجده ایدر
واما غیر عارف که کندیسنك معتقد خاصیله محجوبدر پس کندی صورتی که ا کا معتقد در معتقدی
صورتنده حق ا کا تجلی ایتدکده انی عارف اولور وا کا اقرار ایدر وکندی معتقدی صورتندن غیری صور
اعتقادیه دن صورت اخراده تجلی ایتسه ا کا انکار ایدر واندن تعوذ ایدر) (فان القلب من العارف او الانسان
الکامل بمنزلة محل فص الخاتم من الخاتم لا یفضل بل یکون علی قدره وشکله من الاستدارة ان کان الفص
مستدیرا او من التربیع والتسدیس والتثمین وغیر ذلك من الاشکال ان کان الفص مربعا او مسدسا او مثمنا او ما
کان من الاشکال فان محله من الخاتم یکون مثله لا غیر) (تعلیلدر قلبك تجلینك صورتی حسبیله اولدیغنه
وصورت تجلیدن قلبك فاضل اولمدیغنه یعنی عارفك ویاخود انسان کاملك قلبی خاتمك فصی محلی منزله سنده در

خاتمدن که فصدن فاضل دکادر بلکه استدارتدن آنك قدری وشکلی اوزره اولور اکر فص مستدیر ایسه ویاخود
تربیع وتسدیس وتثمیندن وبوندن غیری اشکالدن قنغی شکل اوزره اوله جق اولورسه اکر فص مربع
ویا مسدس ویا مثمن ویا اشکالدن نه شکل اوله جق اولورسه پس تحقیق خاتمدن آنك محلی آنك مثلی اولور غیری
اولمز یعنی اکر فص مستدیر ایسه محل دخی مستدیر اولور ومربع ایسه مربع اولور ومسدس ایسه مسدس اولور
وبالجمله بوندن غیری اشکالدن هر قنغی شکل اوزره فص اوله جق اولورسه محلی دخی اکا کوره اولور عارف ایله
انسان کامل قلبنك تجلیء الهی صورتنه نسبتی دخی بو یلجه در قلب تجلیء الهی یه تابعدر زیرا قلب عارف اوزره
احدیت جمعیه غلبه ایتمکله انك قابلیتی مطلقه در پس قلب عارف قابلیتی اطلاقیله ووصف هیولانیسیله حق
مطلقه دائما مقبل ومتوجه در پس هر قنغی صورتده حق اکا تجلی ایدرسه اول دخی اول صورت حسبیله اولور
پس حق اکر صورت اطلاقیهٔ ذاتیه ایله تجلی ایده جك اولورسه قلب دخی صورت اطلاقیهٔ ذاتیه ایله ظاهر اولور
واکر صورت مقیدهٔ اسمائیه ایله اسمائك اختلافی حسبیله تجلی ایده جك اولورسه قلب دخی صورت مقیده
ایله ظاهر اولور صورت تجلیدن فاضل در (وهذا عکس ماتشیر الیه الطائفة ان الحق یتجلی علی قدر استعداد
العبد) عارفك قلبی شول صورت حسبیله اولدی که اول صورتده حق اکا تجلی ایدر یعنی شول شیئك عکسیدر که
طائفهٔ اهل الله اکا اشارت ایدر که تحقیق عبدك استعداد مقداری اوزره تجلی ایدر شول شیئله که حق عبدك
استعدادی وقلبك قابلیتی حسبیله تجلی ایدر تحقیق مقدار معین اوزره وهیئت مخصوصه اوزره اولسه) (وهذا
لیس کذلك فان العبد یظهر للحق علی قدر الصورة التی یتجلی له فیها الحق) (وقلب عارفده اولان تجلی طائفه نك
اشارت ایتدیکی کبی دکادر تاکیم تجلی عارفك قلبی حسبیله اوله زیرا عبد حقه ظاهر اولور شول صورت مقداری
اوزره که اکا اول صورتده حق تجلی ایدر زیرا قلب عارفده حیثیت معینه یوقدر تاکیم حق انك حسبی اوزره اکا
تجلی ایلیه (امدی) طائفهٔ صوفیه نك ان الحق یتجلی علی قدر استعداد العبد قوللری فیض مقدس علمی
اوزره در وشیخ رضی الله عنهك یتسع القلب ویضیق بحسب الصورة التی یقع فیها التجلی قولی فیض اقدس
حکمی اوزره در زیرا فیض مقدس تجلیء اسمائی در اعیانك استعدادی اوزره مترتبدر پس تجلیء عینی باطندن
قلبه استعداد اعطا ایدر اول صورت حسبیله که اندن اکا تجلی ایلدی وبو استعداد غیر مجعولدر وظاهردن تجلی
استعدادك حسبی اوزره در انکیچون شیخ رضی الله عنه ایتدی) (ونحریر هذه المسئلة ان لله تجلیین تجلی غیب
وتجلی شهادة فبالتجلی الغیبی یعطی الاستعداد الذی یکون علیه القلب وهو التجلی الذاتی الذی الغیب حقیقة
وهو الهویة التی یستحقها بقوله عن نفسه هو فلا یزال هو له دائما ابدا فاذا حصل له اعنی للقلب هذا الاستعداد
تجلی له التجلی الشهادی فی الشهادة فرآه فظهر بصورة ما تجلی له کما ذکرناه فهو تعالی اعطاه الاستعداد بقوله اعطی
کل شیء خلقه) وبو مسئله نك تحریری وتحقیقی بودر که تحقیق الله ایچون ایکی تجلی حاصلدر بریسی تجلیء غیبدر
وبریسی تجلیء شهادتدر پس تجلیء غیبله شول استعداد ذاتییی اعطا ایدر که قلب عارف انك اوزره درو اول تجلیء
غیبی شول تجلیء ذاتیدر که غیب مطلق انك حقیقتیدر و تجلیء غیبی شول هویت الهیه در که حق اول هویتی
مستحقدر کندی نفسندن حق اخبار ایتمکله (ولله غیب السموات والارض وهو عالم الغیب) قولیله پس
بوتقدیر اوزره یستحقها قولنك فاعل ضمیری حقه ومفعول ضمیری هویته راجع اولور وبقوله وعن نفسه ضمیری
دخی حقه راجع اولور وهو ضمیری بقوله ضمیری ایچون تأکید واقع اولوردی بقوله هو عن نفسه ویستحقها
قولنك فاعلی حق اولوب بقوله وعن نفسه ضمیری حقه راجع اولمق وهو مقول قول اولمق جائزدر یعنی کندی
نفسندن قل هو الله دیمك ایله زیرا هو غیبه اشارت ایدر پس غیب هویت الهیه در وهو کلمه سی یستحقها قولنك
فاعلی اولمق جائزدر ای یستحقها هو بقوله عن نفسه پس حقك هویتی اولان تجلیء ذاتی دائما وابدا حق ایچون
اولمقدن زائل اولمز مقام جمع واحدیتده وکذلك مقام تفصیل وکثرتده ذاتدن وهویتدن اعیان ثابته ایچون
بو استعداد ذاتیء غیر مجعول حاصل اولسه پس حق قلبه شهادتده تجلیء شهودیله تجلی ایدر * پس قلب حقی اول
تجلیده مشاهده ایدر پس قلب ظاهر اولور شول تجلی صورتیله که اکا تجلی ایلدی نته کیم بزانی ذکر ایلدك
(فان العبد یظهر للحق علی قدر الصورة التی یتجلی له فیها الحق) قولمزله پس حق تعالی قلبه استعداد مجعولی
اعطا ایلدی (اعطی کل شیء خلقه) قولی حکمیله پس قلبه استعدادك حصولی قتنده وتجلیء شهودیده قلب

حقی مشاهده ایدر ودخی اول صورت حسبیله حقه ظاهر اولور که حق اول صورتده اکا تجلی ایلدی) (ثم رفع
الحجاب بینه وبین عبده بقوله ثم هدی فرآه العبد فی صورة معتقده فهو عین اعتقاده) (اندنصکره حق تعالی
حجابی رفع ایلدی کندی بینیله عبدی بینده (ثم هدی) قولیله پس عبد انی مشاهده ایتدی کندی معتقدی
صورتنده پس حق عبدك اعتقادینك عینی اولدی یعنی حق تعالی ارباب عقاید بینیله کندی بینده اولان حجابی
رفع ایدوب تجلی ایتدکده هر بریسی کندی عقیده سی صورتنده حقی مشاهده ایدر پس حق مشهود هر بر
معتقدینك عینی اولور پس عبد کندی عقیده سی صورتنده مشاهده ایتدیکی کندی نفسیدر) (فلا یشهد
القلب ولا العین الا صورة معتقده فی الحق) پس تجلیء غیبی قتنده قلب وتجلیء شهودی قتنده عین حسی حقك
حقنده عبدك معتقدی صورتندن غیری مشاهده ایتمز * پس عبد مرآت حقده کندی نفسندن غیری برشیئی
مشاهده ایتمز واما انسان کامل که تعین اوله بالغ وواصل وتعین اولك باطننه وظاهرینه شاملدر وجهین صاحبیدر
بر وجهی باطنیدر وبر وجهی ظاهریدر پس وجه باطنی که مطلقدر انکله تعین اولك باطنی اولان اطلاقه وغیب
مطلقه متوجه وناظردر پس بر اسمك صورتیله متقید دکادر وحقی بر عقد ایله تقیید ایتمز وبعض اسماء حضراتنه
آنی حصر ایتمز وظاهر یله تعین اولك ظاهرینه متوجه وناظردر وآنده اولان حضرات اسمائیه دن هر بر حضرته
مقابلدر که حق آنلردن اکا تجلی ایدر پس مرآت مجلوه کبیدر جمیع حضراتك تجلیاتنه مستعددر پس کندی
وجودنده اولان مرایا ایله آنانله جمیع حضراتك تجلیاتنی قبول ایدر ولکن هر بر حضرتدن وارد اولان تجلییی
کندی نفسنده موجود اولان شیئله قبول ایدر که اول حضرتدن اول تجلی اکا مناسبدر پس هر قنغی اسمك
حضرتندن حق اکا تجلی ایدرسه حقی اول تجلی صورتنه حصر ایتمز وهر قنغی معتقدك اعتقادی صورتی اوزره
تجلی ایدرسه آنی قبول ایدر * واول صورتله حقه ظاهر اولور وانکله تحول ایدر (فالحق الذی فی المعتقد هو الذی
وسع القلب صورته وهو الذی یتجلی له فیعرفه فلا تری العین الا الحق الاعتقادی) (پس معتقدده اولان حق یعنی
ارباب اعتقادانك عقایدنده اولان حق شول حقدر که مؤمنك قلبی آنك تجلیسی صورتنه واسع اولدی وحق
معتقد شول حقدر که قلبه تجلی ایتدی پس حق عبدك اعتقادی صورتنده قلبه تجلی ایتمکله قلب آنی عارف
اولور پس عین مشاهده ایتمز حق اعتقادیدن غیری یعنی شول حق که آنك صورتنه عبدك قلبی واسع اولدی حق
معتقددر کرك اعتقاد کلیله عقد اولسون وکرك اعتقاد جزئیله وحق معتقد فتح قاف ایله عبده تجلی ایتدکده عبد
آنی عارف اولور واکا اقرار ایدر زیرا اول صورتده آنی عقد ایلدی پس عین حسی دنیا وآخرت اعتقادده اولان
حقدن غیری مشاهده ایتمز زیرا جمیع اشیانك عینی اولان اله مطلقه برشیء واسع اولمز زیرا عین کلدر قال الشیخ
رضی الله عنه فی آخر الفصوص المحمدی فان الاله المطلق لا یسعه شیء لانه عین الاشیاء وعین نفسه والشیء لا یقال
فیه یسع نفسه ولا یسعها * الا عین کل اولان عارفك قلبی اطلاق کلی ایله حق مطلقه واسعدر زیرا اطلاق
وتقییدده حقله متقلبدر) (ولا خفاء بتنوع الاعتقادات فمن قیده انکره فی غیر ما قیده به واقر به فیما قیده به
اذا تجلی) (وخفا یوقدر ارباب عقائددن معتقدینك اعتقاداتی تنوعنده پس شول معتقد که عقیدهٔ خاصه سیله
حقی تقیید ایلدی کندی تقیید ایتدیکی عقیده نك غیری اولان عقائدده اکا انکار ایدر واول عقائد صورنده اکا
تجلی ایتدکده واکا اقرار ایدر وآنی عارف اولور شول صورتده که آنی اول صورتله تقیید ایتمش ایدی تحقیق اول
صورتده اکا تجلی ایلسه * پس ارباب عقایدك اعتقاداتی متنوعه اولمغله انلردن هر بریسنك حالی بودر که هر
تحقیق آنك عقیده سنه موافق اولان صورتده حق اکا تجلی ایتسه اکا اقرار ایدر وتحقیق کندی عقیده سندن
غیری اولان سائر عقائد صورنده اکا تجلی ایتسه اکا انکار ایدر زیرا عقیده سنه مخالف وظننه مغایر اولان
صورتده تجلی واقع اولدی پس حقی عقیدهٔ خاصه یه تخصیص ایتمکدن سائر عقائد صورنده تجلی ایتدکده اکا
انکار لازم کاور (نقد آمن ببعض وکفر ببعض) پس اصحاب عقائد بینده تخالف وتناکر حاصلدر) وآنلر اقراریله
انکار بیننده در واما عارف محقق پس هر صورتده که حق تجلی ایلیه آنی عارف اولور واکا اقرار اولور زیرا عقد
معین صاحبی دکادر پس هر صورتده حقی مشاهده ایدر واکا عابد وساجد اولور وواحد جمیع صوری وجود
واحد مشاهده ایدر زیرا اطلاق صاحبیدر انکیچون شیخ رضی الله عنه (ومن اطلقه لم ینکره واقر به) (وفی بعض
النسخ) (فی کل صورة یتحول منها ویعطیه من نفسه) (المطلقة الکلیة القابلة) (قدر صورة) (تجلی له فیها الی

مالا يتناهى فان صورة التجلى ما لها نهاية يقف عندها) ديدى ما موصوله در التى معناسنه در وشول كمسنه كه
حقى جميع صور اعتقاديه ايله تقييددن بلكه اطلاقدن دخى اطلاق ايله وصف ايلدى وتقييد واطلاقدن آنى
تنزيه ايلدى صور اعتقاديه دن بر صورتده حقه انكارا تميز وحقه اقرار ايدر صور اعتقاديه دن هر بر صورتده كه
حق تجلى ايدوب آنده تحول ايدر ودخى اول عبد كامل نفس مطلقهٔ كليهٔ قابليه سندن حقه اعطا ايدر شول
صورتك قدرن وشكل وهيئتن كه حق الى مالا يتناهى اول صورتده اكا تجلى ايلدى زيرا صور تجلى ايچون
نهايت يوقدر كه تجلى آنك قتنده واقف اوله بو تقدير اوزره * يقف ضميرى تجلى يه عائد اولور و يقف عندها ضميرى
جمله سى محلا مرفوع اولوب نهايت ايچون صفت واقعه اولور و يقف ضميرى من كلمه سندن عبارت اولان عبد
كامله راجع اولمق جائزدر و تقف تا ايله جائزدر * پس ضمير فان صورة التجلى قولنده صورته راجع اولور و عندها
ضميرى نهايته راجعدر يعنى صورت تجلى ايچون نهايت يوقدر كه صورت تجلى آنك قتنده واقف اوله و تقف
ضميرى مخاطبه راجع اولمق جائزدر اى ما لها نهاية تقف انت عندها يعنى عبد كامله حق تعالى الى مالا يتناهى
تجلى ايتدكده مظهريت كليهٔ جمعيهٔ احديه سى وسعت قابليت ذاتيه ومراتب اطلاقيه سى حسبيله اول تجلى
صورتك قدرى وشكل وهيئتى على ما هو عليه حقيقة انده ظاهر اولور واول دخى اول صورتى قبول ايدوب
آنك قدر وهيئتى نفس قابلهٔ مطلقه سندن حقه اعطا ايدر واول صورتله حقه ظاهر اولور كه حق اول صورتده اكا
تجلى ايلدى نته كيم بوندن اول شيخ رضى الله عنه فان العبد قد ظهر للحق على قدر الصورة التى يتجلى له فيها الحق
ديدى وحق طرفندن تجلى صورتك نهايتى يوقدر پس عبد كامل الى مالا يتناهى اولان تجلينك صورتى قدرنى
كندى نفسندن حقه اعطا ايدر زيرا صورت تجلى مجلسنر ظاهره اولمز وعبد اول صورتله حقه ظاهره اولور والى
غير النهايه عبد حقله اول صورتده منقلب ومتحول اولور وتجلى غيبى ذاتى غيب مطلق الهيدن دائم الاشراقدر
عارف كامل دائم القبولدر واول تجلينك نهايتى يوقدر تا كيم عارف كامل آنك قتنده واقف اوله) (وكذلك
العلم بالله ما له نهاية فى العارفين يقف عندها) (وكذلك علم بالله ايچون دخى نهايت يوقدر عارفين حقنده
تا كيم عارف اول نهايت حقنده واقف اوله) (بل هو العارف فى كل زمان يطلب الزيادة من العلم به) (هو
ضميرى شان وقصه ايچوندر العارف قولى آنى تفسير ايدر وفى كل قولى يطلب قولنه متعلقدر بلكه عارف
ازمنه دن هر بر زمانده علم باللهدن زياده يى طلب ايدر * رسول عليه السلام امر حقله (رب زدنى علما) ديدى
پس علمده زياده يى طلب ايتدى (فالامر لا يتناهى من الطرفين) پس امر طرفيندن غير متناهيدر يعنى جانب
حقدن امر تجلى غير متناهيدر زيرا تجلى الهى ذاتى لم يزل ولا يزالدر وجانب عبددن علم بالله امرى دخى غير
متناهيدر زيرا علم بالله تجلى الهى يه تابعدر وتجلى الهى غير متناهيدر پس علم بالله تجلى غير متناهى يه تابع
اولديغى حيثيله علم بالله غير متناهى اولمغله رسول عليه السلام علمدن زياده نك طلبنه مأمور اولدى (امدى
وجه مشروح اوزره تجلى الهى غير متناهى صورتى عبد كاملك نفس مطلقه سنده منطبعه اولمغله اول صورتك
قدر وهيئتنى كامل حقه اعطا ايدر واول صورتك قدرى اوزره كامل حقه ظاهر اولور پس بر صورت يوقدر كه
كامل آنى قبول ايتميه وحق انده مشاهده ايتميه (هذا اذا قلت حق وخلق) يعنى حق عبده تجلى ايتدكده
اول تجلينك صورتنى عبد حقه اعطا ايتمك واول صورتله عبد حقه ظاهر اولمق شول وقتده اعتبار اولنور يعنى
سن اعتبار ايدرسن نته كيم سن ديسك كه وجود حقله خلقدر يعنى جمع وباطن اعتباريله حقدر وحقله خلق
فرق وتميز ايتسك) (واذا نظرت فى قوله تعالى كنت رجله التى يسعى بها ويده التى يبطش بها ولسانه الذى
يتكلم به الى غير ذلك من القوى ومحالها التى هى الاعضاء لم تفرق) (وچنكم سن الله تعالينك بن عبدك شول
رجلى اولورم كه انكله سعى ايدر ودخى آنك شول يدى اولورم كه انكله يابشور ودخى آنك شول لسانى اولورم كه
انكله تكلم ايدر وبوندن غيرى يه وارنجه واقعه اولان قوادن وانلرك محالى اولان اعضادن اولان قولنه سن نظر
ايتسك حق ايله خلق بيننى فرق ايتمزسن لم تفرق قولى اذانك جوابيدر) (فقلت الامر حق كله خلق كله
فهو خلق بنسبة وهو حق بنسبة والعين واحدة فعين صورة ما تجلى عين صورة ما قبل ذلك التجلى فهو المتجلى
والمتجلى له) (پس بو حديثك مفهومى اوزره سن ديرسن امر وجودك كليسى حقدر ويا خود آنك كليسى خلقدر
پس امر وجود بر نسبتله خلقدر ودخى امر وجود بر نسبتله حقدر وحالبوكه عين امر واحده در پس تجلى ايدن

شيئك صورتك عينى اول تجلى يى قبول ايدن شيئك صورتك عينيدر پس اول شئ متجليدر ومتجلى له در
كرك بر نسبتله خلق اعتبار ايدلك وكرك بر نسبتله حق اعتبار ايدلك يعنى سن كورورسنكه جميع قوا واعضا
عبدك تعين ظاهريدر وآنك عينيدر يد الله فوق ايديهم (وتكلمنا ايديهم وتشهد ارجلهم) پس جميع قوا واعضا
وجوارح عبده نسبت اولنور * پس بو اعتبار اوزره امر وجودك كليسى خلقدر وچنكم بو حديثده حقك
بن عبدك رجلى ويدى وسائر قواسى اولورم قولنه سن نظر ايتسك كورورسنكه حق كندى هويتنى عبدك
قواسنك عينى ايلدى وحالبوكه قوا ايله جوارحدن غيرى عبدك وجودى يوقدر پس هويت حق عين
قواى عبد اولديغنه نسبتله امر وجودك كليسى حقدر وحالبوكه متجلى اولان وتجلى يى قبول ايدن عين
واحده در پس متجلى اولان شئ كرك حق اعتبار اولنسون وكرك خلق اعتبار اولنسون اول تجلى يى قبول ايدن
شيئك عينيدر پس حق باطن اعتباريله متجليدر وظاهر اعتباريله متجلى له در يعنى حقيقت وجود عين واحده
وذات احديت ايكن كه آنده تكثر وتعدد يوقدر بر نسبتله حقدر وبر نسبتله خلقدر پس غيب وباطندن تجلى
ايدن شيئك صورتى حقيقت اعتباريله اسم ظاهر تجليسيله ظاهر اولوب اول تجلى يى قبول ايدن شيئك صورتك
عينى اولور * پس باطن اعتباريله حق متجلى اولور وظاهر اعتباريله متجلى له اولور ومرآت وجود حقده اعيانك
ظهورى اعتباريله متجلى اولان خلقدر وكذلك تعين جهتيله متجلى له اولان دخى خلقدر پس متجلى ومتجلى له
بر شئ واحد اولور) (فانظر ما اعجب امر الله من حيث هويته ومن حيث نسبته الى العالم فى حقايق اسمائه الحسنى
پس سن نظر ايله امر الهى نه شئ عجب كتوردى وامر الله نه عجبدر آنك هويت واحده سى حيثيتيله كه آنده
كثرت يوقدر واسماء حسناسى حقايقنده متوهم اولان عالمه آنك نسبتى حيثيتيله زيرا وجود واحد حق هويت
وذات اعتباريله وحدت اوزره در بر اسم ايله مسمى اولمز وبر وصف ايله موصوف اولمز واسماء حسناسى حيثيتيله كه
عالمه طالبه در كثيردر پس بو عجبدر كه وجود واحد حق هويت وذات حيثيتيله واحددر واسماء حسنى
حيثيتيله كثيردر تفصيل وتتميم (امدى) شويله معلوم اوله كه عين احديت حقيقت واحده در آنده اصلا
تكثر يوقدر پس چنكم سن حقيقت متعينه يه نظر ايتسك هر قنغى صورتله متعينه اولورسه سن ديرسن حقدر
حقيقت اعتباريله * وخلقدر تعين اعتباريله * واكر احديت ذاتى اعتبار ايده جك اولورسك حقيقت واحده در
ديرسن البته آنك غيرى ايچون وجود يوقدر واكر آنك تحقق ذاتى سن اعتبار ايده جك اولورسك حقدر ديرسن
واكر آنك اطلاق ذاتى سن اعتبار ايده جك اولورسك سن ديرسن ذات مطلقه در هر اعتباردن واكر مراتب
ظهورده آنك تعينن اعتبار ايده جك اولورسك شهادتدر ديرسن واكر آنك لا تعينن اعتبار ايده جك اولورسك
غيب حقيقيدر ديرسن واكر كثرتده ظهورنى اعتبار ايده جك اولورسك وجود كليسى خلقدر ديرسن حديث
مذكورك بر وجهى اوزره عين عبد قوا وجوارحده ظهور ايدوب جميع قوا وجوارح عبدك عينى اولديغى كبى
واكر تعين ايله لا تعينده احديت عينى اعتبار ايده جك اولورسك وجود كليسى حقدر ديرسن لا تعين اعتباريله
حق اولديغى ظاهردر و تعين اعتباريله حديث مذكورك وجه آخرى اوزره در كه هويت حق عبدك قوا ايله
اعضاسنك عينيدر واكر احديت عين اولان وجود حقك ظاهرى ابدا باطننه مجليدر اعتبار ايده جك اولورسك
حق متجليدر ومتجلى له در وبو عجب العجايبدر كه بر حقيقت ذاتيه اعتبارات مذكوره يى جميعا اقتضا ايليه وجميع
اعتبارات انك حقنده صادقه اوله اولدخى حقيقتيله صور لا يتناهيده دائما ابدا متجليه اوله پس چنكم اول
حقيقت واحده على التعيين بر صورتده تجلى ايتسه پس سن جميع صورده اندن غائب اولمه زيرا اول حقيقت
واحده هر عينده وهر معتقدده انك تعينى عينده منزهه در حضردن انك اطلاق ولا تعين ذاتيسى عينده كه
هر قيددن مطلقدر ودخى انك لا تعينى عيننده وتعينك كليسندن اطلاقنده ظاهره در عينك كليسيله عينك
كليسنه وبونلرك كليسى بالفعل انكيچون حاصلدر من حيث هى هى فى حقيقتها ودخى بونلرك كليسى انده
بالقوه در معبرك اعتبارنه نسبتيله سن بوندن تعجب ايله واكر متحقق اوله جق اولورسك عجب ايتمه وحق منزهدر كه
وجودده انكله وجود آخر موجود اوله (لا اله الا هو كل شئ هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون شعر (فمن ثم
وما ثمه وعين ثم هو ثمه) يعنى حقيقت احديت وجودده اولان جميع اشيانك عينيدر كرك شئ عاقل اولسون
وكرك غير عاقل پس من ايله عاقلدن وما ايله غير عاقلدن استفهام دخى انكار معناسنه در ومواضع اربعه ده

ثم دن مراد واقع موجود ومشهوددر پس شیخ رضی الله عنه من وماایله بصیرت اوزره حقیقت احدیه دن
استفهام ایدر* یعنی حقیقت احدیه دن غیری واقعده کیمدر زیرا واقعده آندن غیری ندر یعنی اندن غیری موجود
یوقدر زیرا حقیقت احدیه هر شیئك عینیدر و واقعده هر موجودك عینیدر واستفهام تقریر وتحقیق معناسنه
دخی اولمق جائزدر* یعنی وجود عین واحده اولیجق پس واقع موجودده عاقل کیمدر و واقع مشهودده غیر عاقل
ندر یعنی حق بعینه هر عینده موجوددر و واقعده آندن غیری عین یوقدر وعین ثمه هو ثمه یعنی واقعده موجود
اولان عین واقعده موجود اولان حقدر زیرا حق هر عینك عینیدر اعیانده عین اوله حقدن غیری یوقدر
وبو وجه دخی جائزدر* یعنی بر عین که واقعده بر صورتده ظاهره اوله اول عین عینیله واقعده صورت افراده
ظاهره در وضمیر عینه راجعدر و آنك تذکیری حق ویا وجود اعتباریله در (فمن قد عمه خصه ومن قد خصه عمه)
پس شول کمسنه که حقی تعمیم ایلدی تحقیق آنی تخصیص ایلدی وشول کمسنه که انی تخصیص ایلدی
تحقیق آنی تعمیم ایلدی یعنی بر کمسنه که اعیان موجودده تجلی رحمانیله عموم اوزره حقك ظهورن مشاهده
ایلسه پس اول کمسنه حقی هر عینده عینك استعدادی حسبیله تخصیص ایدر زیرا حق هر مظهرده آنك
خصوصیتی حسبیله ظاهردر* پس حقك عموم مظاهرده ظهوری عموم مظاهرك خصوصیاتی حسبیله
مخصوص اولمیدر و بر کمسنه که هر عینك خصوصیتی واستعدادی حسبیله حقی تخصیص ایلسه پس جمیع
اعیانده اعیان حسبیله آنك ظهورنی تعمیم ایدر و کلامده تقدیم وتأخیر واردر ای فمن عمه قد خصه ومن خصه
قد عمه) (فما عین سوی عین فنور عینه ظلمه) پس حق جمیع اشیانك عینی اولدیغی تقدیرا اوزره واقع موجودده
اولان هر عین عین اخرانك غیری دکلدر عینیدر* پس نورك عینی ظلمتك عینیدر وظلمتك عینی نورك عینیدر
وجمیع متضادات دخی بو بابجه در زیرا جمله سی حقیقت واحده در (فمن یغفل عن هذا یجد فی نفسه غمه) پس شول
کمسنه که بزم ذکر ایتدیکمز امردن غافل اولسه کندی نفسنده حجاب بولور یعنی وحدت مشاهده سندن
آنك قلبی محتجب ومغموم اولور ابدا وجه وحدت رؤیتنه مهتدی اولمز* یقال انی غمة فی امره اذا لم
یهتد للمخرج منه) (ولا یعرف ماقلناسوی عبدله همة) وحال بوکه بزم ذکر ایتدیکمز شیئی عارف اولمز شول
عبد کاملدن غیری که همت عظیمه وعزیمت قویه قلبیه صاحبی اوله که هر شیئدن قناعت ایتمیه الا آنك حقیقی
اولان لب ایله وقشور وظواهر تتنده واقف اولمیه پس لب وحقیقتك معرفتی قلبه مخصوص اولمغله شیخ
رضی الله عنه (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب) آیتنی بونده ایراد ایلدی پس بونده ایکی وجه واردر بر وجه
بودر که بو آیتی شیخ رضی الله عنه کندی کلامنده تضمین ایلیه وذلك قولی ذکر اولنان کلامه اشارت اوله یعنی
ذکر اولنان شیئده ذکری واردر شول کمسنه ایچونکه انکچون قلب اوله یعنی صاحب قلب اوله که قلبیله معانی
وحقایقده تقلب ایلیه وبر وجه دخی بودر که ایت بونده کلام مستقل اوله مفهومی کلام مذکوره مناسب
اولمغله بونده ایراد اولنه وذلك قولی قرآنه اشارت اوله یعنی قرآنده ذکری حاصلدر* شول کمسنه ایچونکه
انکچون قلب حاصل اوله یعنی قلب کامل مرتبه سنه واصل اوله پس قرآنده ذکری قلب صاحبنه مخصوصه
اولدیغی کبی وحدت جمعیه یی بیان ایدن کلام جامعده قلب صاحبی ایچون ذکری حاصلدر (لتقلبه فی انواع
الصور والصفات) زیرا قلب صور وصفاتك انواعنده متقلبدر یعنی حق تعالی بو آیتده ذکری یی قلب صاحبنه
نسبت ایتدی ودخی (ان فی ذلك لذکری لاولی الالباب) قولنده ذوی الالبابه نسبت ایتدی زیرا بر شیئك لبی آنك
قلبیدر پس لب قلبدر وذکری یی قلبه تخصیص ایلدی زیرا قلب صور کونیه خلقیه بیننده وصور صفات الهیه
وجوبیه بیننده حاق وسطده در جمیع صور نوعیه کونیه خلقیه ده ومعانی وصفات الهیه وحضرات اسمائیه ده
متقلبدر امری حاصر دکلدر وجمیع تجلیات الهیه اسمائیه یه محل ومظهردر* پس انسان اطوار وجودده
آنك تطوری حسبیله صور کونیه یه تنزل ایدوب انلرله متلبس اولدقده بو نشأت عنصریه ده ظهورندن اول
عالم ارواح ومعاینده وحضرات اسمائیه الهیه ده واعیان ثابته وحضرات علمیه ده روحی وحقیقتیله
مشاهده ایتدیکی شیئی اکا نسیان عارض اولدقده صفات ومعاینده قلب ایله تقلبی حسبیله انی تذکر ایدر پس
ذکری جمیع صور وصفاتدن متقلب اولان قلبه مخصوصه اولدی وقلب انواع صور وصفاتده منقلب اولمغله
صور اعتقادیه دن هر قنغی صورتده که حق تحول ایدوب تجلی ایدرسه قلب آنی عارف اولور واکا مقر اولور زیرا

قلب حقی صورت مخصوصه به حاصر دکلدر) (ولم یقل لمن کان له عقل فان العقل قید) (ومنه سمی العقال
لمنعه عن الاطلاق والارسال) (فیحصر الامر فی لغة واحدة والحقیقة مافی الحصر فی نفس الامر) (وحق تعالی
دیمدی که قرآنده ذکری واردر شول کمسنه ایچون که انکچون عقل حاصل اولدی یعنی عقل صاحبی اولدی زیرا
عقل قیددر حکم ایتمز الا تقییدایله پس امر غیر منحصری لغت واحده ده حصر ایدر وحال بوکه حقیقت نفس
امرده حصری مانعه در زیرا حقیقت تقیید واطلاقدن مطلقه در واما قلب پس صورده منقلب اولمغله حقیقت
واسعدر علی الخصوص انسان کاملك قلبی که حقیقت انسانیه الهیه ازلیه ابدیه کمالیه جمعیه احدیه در که
وجود حقك قلبیدر فتذکر (فان الذکری تنفع المؤمنین* ومایذکر الا اولوا الالباب) (فما هو ذکری لمن کان له
عقل) هو وذلك ایله مشار الیه اولان قرآنه راجعدر پس قرآن ذکری دکلدر* شول کمسنه ایچونکه انکچون
عقل حاصل اوله که اشیایی عقل ایله ادراك ایتمکه مجد وساعی اوله زیرا عقل اطلاق وتقییددن مطلق اولان
امر الهینی غیر محصوری حصر وقید ایدر (امدی) وحدت حقه مؤمن اولان وقرآن کلام الهی اولدیغنه معتقد
اولان کمسنه دن بو عجبدر که حقك (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب* ومایذکر الا اولوا الالباب) قولنده
حق تعالی ذکری یی قلب ایله اولوا الالبابه تخصیص وقرآنك حقایق وبطوننی قلب ولبی ادراکی قلبیله اولوا الالبابه
مخصوص اولدیغنی تخصیص ایدوب ارباب عقول وظواهر الفاظ ورسومدن غیری حقایق قرآنیه نك اطلاعی
درجه سندن ناقص وقاصر اولدقلرن بیان ایتدکدن صکره ارباب قلوبك واولوا الالبابك حقایق ودقایقه اطلاعك
انکار ایدرلر وادراکات عقلیه وعلوم وهمیه وظنیه یه قرآنك دقایق ادراکنی حصر ایدرلر (اعوذ بالله ان اکون
من الجاهلین) (وهم اصحاب الاعتقادات الذین یکفر بعضهم بعضا ویلعن بعضهم بعضا ومالهم من ناصرین)
وضمیر جمع مذکر جمیع عقل اربابندن عبارت اولان من کلمه سی اولان استدلالیه اصحابیدرکه آنلرك بعضی
بعضینی کافر ایدر معتقدلرنده حقی حصر ایتمکله وآخرك اعتقادندن اولان حقی انکار ایدوب ستر ایتمکله
وبعضی بعضنه لعن ایدر اهواء کاذبه لرنده اختلافلرین وعقاید غیر صحیحه لرنده مغایرتلرندن اوتری
وحال بوکه اصحاب اعتقادات ایچون الهیه مجعوله لری طرفندن ناصرین یوقدر) (فان الاله المعتقد) (بالفتح
ماله حکم فی الاله المعتقد الاخر) (بو قول عدم نصرته تعلیلدر یعنی دیمك اولور* زیرا تحقیق احد معتقدینك
کسر دال ایله معتقدی فتح دال ایله اولان اله ایچون معتقد آخر اولان الهده حکم واثر یوقدر که انی تغییر ایدوب*
کندی صورتنه تحویل ایتمکله کندی معتقدینه نصرت ایده والهیه مجتمعه متفقه اولمغله اکا نصرت ایده لر
وانلرك مابیننده واقع اولان لعن وتباغض مرتفع اوله زیرا مؤثر اولان شیء ایچون ذکورت ومحل تأثیر اولوب مؤثر
فیه اولان شیء ایچون درجه انوثت واردر پس اله معتقد صورت اعتقادیه ده انك ضدی اولوب مجعولیتده اکا
مساوی اولان اله معتقد آخرده حکم ایدوب انده تأثیر ایده مز زیرا امرین متساویین دربریسی ایچون مرتبه
ذکورت وآخری ایچون مرتبه انوثت ثابته دکلدر* وکذلك معتقدین بیننده تباغض وتناکر حسبیله انلرك
معتقدلری* الهین مجعولین بیننده صورت اعتقادیه ده مغایرة ثابته در* و بر شیء نك مغایری اولان شیء آخرده
تأثیر ایتمز شول حیثیتله که مؤثر ومؤثر فیه دن انکا ممتاز اوله بلکه بینهماده حکم اتحاد حکم امتیاز ومغایرت
اوزره غالب اوله والهین معتقدین بیننده واقع اولان امتیاز ومغایرت حکمی مرتفع اولمز مادامکه معتقدینك
اعتقادی بیننده مغایرت ثابته اولوب تباغض وتناکر موجود اوله پس علی کلا التقدیرین بر اله معتقد اله معتقد
آخرده تأثیر ایتمز ومعتقدنه نصرت ایتمز فالهم من ناصرین پس بو تقدیرا اوزره موضعینده الاله قولی لام ایله در
والمعتقد قولی قافك فتحیله واولکی المعتقد قولی نصب ایله اله ایچون صفتدر وایکنجی المعتقد جر ایله کذلك اله
ایچون صفتدر والاخر قولی جر ایله المعتقد قولی ایچون صفتدر وبعض نسخه ده فان الاله المعتقد ماله حکم
فی اله المعتقد الاخر واقع اولدی پس کذلك المعتقد فتح قاف ایله در وبعض نسخه ده فان اله المعتقد ماله حکم
فی اله المعتقد الاخر لفظ اله لامسز واقع اولدی پس موضعینده المعتقد قولی کسر قاف ایله اسم فاعل اولور زیرا
بر معتقدك الهی ایچون* معتقد آخرك الهنده حکم واثر یوقدر پس کندی معتقدنه آندن نصرت یوقدر
(فصاحب الاعتقاد یذب عنه ای عن الامر الذی اعتقده فی الهه وینصره وذلك الذی فی اعتقاده لاینصره)
پس اعتقاد صاحبی کندی الهی حقنده اعتقاد ایتدیکی امردن دفع وطرد ایدر یعنی شول اوصاف ونعوت

وكمالاتيله كه اله معتقدنى انلرايله وصف ايدوب تقييد ايتدى شئ آخرى اول اوصافله اتصافدن منع ايدر واول
اوصافده اشرا كدن الى تنزيه ايدوب * اكا منافى ومخالف اولان شيئى اندن دفع ايدر واله معتقدنه نصرت ايدر
واول اله كه انك اعتقادنده در اكا نصرت ايتمز * معتقد آخرك اعتقادنده واقع اولان الهى ابطال ايتمكده زيرا
انك مجعوليدر پس اكا نصرت ايتمكه قادر دكلدر) (فلهذا لا يكون له اثر فى اعتقاد المنازع له) (فلهذا قولى
يدب اى عن الامر الذى اعتقده فى الهه وينصره قولى ايچون تعليل اولمق جائزدر وموضع اولده له ضميرى الهه
يعنى اله معتقده راجع اوله وموضع ثانيده له ضميرى اعتقاد صاحبنه راجع اوله يعنى پس اعتقاد صاحبى كندى
الهى حقنده اعتقاد ايتديكى امردن منع ايدوب اكا نصرت ايتديكندن اوترى اله معتقد ايچون اثر واقع اولمز
معتقدينك منازعى اولان معتقد آخرك اعتقادنده يعنى اعتقادنده واقع اولان اله معتقد آخرده تأثير ايتمز زيرا
آنك اله معتقدى آنك مجعولى ومنصوريدر اكا نصرت ايتمكه آنده قوت يوقدر وكذلك لا ينصره قولى ايچون
تعليل اولمق جائزدر وموضعينده له ضميرى صاحب الاعتقاد قولنه راجع اوله يعنى معتقدك اعتقادنده اله
معتقد كندى معتقدنه نصرت ايتديكندن اوترى معتقد ايچون اثر واقع اولمز اما منازع اولان معتقد آخرك
اعتقادنده زيرا اعتقادنده اولان الهدن اكا نصرت يوقدر پس معتقدين بيننده نزاع منقطع اولمز) (وكذا
المنازع ماله نصرة من الهه الذى فى اعتقاده فمالهم من ناصرين) (وكذا منازع ايچون دخى انك اعتقادنده
اولان الهدن اكا نصرت يوقدر پس اصحاب اعتقادات ايچون ناصرين يوقدر) (فنفى الحق النصرة عن الهة
الاعتقادات على انفراد كل معتقد على حدته والمنصور المجموع والناصر المجموع) (پس حق تعالى الهه
اعتقاداتدن نصرتى نفى ايتدى هر برمعتقدك على حدة انفرادى اوزره يعنى هر برمعتقد على حدة اله معتقدى
ايله منفرد اولديغى حالده الهه اعتقاداتدن اكا ناصرين يوقدر * پس الهه اعتقاداتدن اكا نصرتى نفى ايتدى
پس اله معتقد ايله منفرد اولان معتقد منصور اولمز ومنصور اولان سعت قابليله جميع الهه اعتقاداتك
وصور معتقداتك مجموعى اولان معتقددر واول حق بر عقيده يه تخصيص ايتميوب جميع صور معتقداتده مقر
ومشاهد اولان عارفدر نته كيم شيخ رضى الله عنه بو معنايه اشارت ايدر * اعتقد الخلائق فى الاله عقائدا وانا
اعتقدت جميع ما اعتقدوا قوليله وناصر اولان مجموعدر يعنى اعتقاداتك مجموعى اكا ناصردر زيرا جميع صور
معتقداتى جامع اولوب جميع صور معتقدده حقى مشاهده ايتمكله وهر بر اله معتقد صورتندن اكا تجلى ربانى
واصل وفيض الهى نازل اولوب اكا متوجه وناصردر پس منصور اولان جميع الهه اعتقاداتك مجموعى اولوب
قلب قابل ايله جميع صور اعتقاداتده متحول وحقله متقلب اولان عارفدر ومجموع الهه معتقده اكا ناصردر
وبعض نسخه ده فالمنصور قولى فائله واقع اولدى يعنى على حدة كندى اعتقاديله منفرد اولان هر معتقد الهه
اعتقادات منصور اولمز پس منصور اولان جميع اعتقاداتك مجموعى اولان معتقددر والهه نك مجموعى
اكا ناصردر وشارح كتاب مؤيد جندى وعبد الرزاق قاشانى ايتديلر كه منصور اولان جميع معتقداتدر
هر بر معتقد كندى معتقدندن منصوردر وناصر اولان مجموع معتقدينلدر هر بريسى كندى معتقدنه
ناصردر فالكل واحد منهم من ناصرين وداود قيصرى ديركه وحال بوكه منصور اولان معتقد ايله آنك
اعتقادنده اولان الهه نك مجموعيدر زيرا معتقد اوزره حاكم اولان رب خاص معتقده ناصردر واول دخى كندى
معتقدنه ناصردر وناصر اولان بونه انك كبى مجموعدر واول معتقد اوزره حاكم اولان رب خاصدر زيرا باطندن
ربك نصرتى ظاهر اولمز الا آنك مظهرى اولان عبد ايله فانظر ماذا ترا فنفى الحق النصرة عن الالهة الاعتقادات
على انفراد كل معتقد على حدة قولنده لفظ معتقد فتح قاف ايله اولمق وجه ظاهردر يعنى پس حق تعالى الهه
اعتقاداتدن نصرتى نفى ايتدى على حدة هر برمعتقد منفرد اولديغى حالده يعنى هر برمعتقد كندى معتقدنه
نصرت ايتمز زيرا برمعتقد معتقد آخرده تأثير ايتمكله كندى معتقدنه نصرت ايدر وحال بوكه برمعتقد برمعتقد
آخره تأثير ايتمز * پس كندى معتقدنه نصرت ايتمز پس منصور اولان معتقداتك مجموعيدر هر بريسى كندى
معتقدى ايچون منصور اولمغله وناصر اولان معتقدينك مجموعيدر هر بريسى كندى معتقدنه نصرت ايتمكله
واما جميع معتقداتك مجموعى اولان معتقد عارفدر كه بر عقد خاص ايله مقيد دكلدر پس منصوردر مجموع
معتقداتدن زيرا جميع صور معتقداتده حق اكا تجلى ايتدكده اكا اقرار ايدر ومجموع صوردن وارد اولان

فيض وذوق حقى انلردن اخذ ايدر واعتقاداتك مجموعى اكا ناصريندر زيرا جميع اعتقادات انده برى برينه
موافقه در وبرى برينه ناصره در وانلر برى برينه ناصره اولمغله اكا ناصره اولورلر * پس اعتقاد كلى صاحبى جميع
صور معتقده ده اولان الهه اعتقاداته ناصردر وجميع معتقداتك صورنده اولان الهه اعتقادات دخى اكا
ناصريندر فافهم) (فالحق عند العارف هو المعروف الذى لا ينكر فاهل المعروف فى الدنيا هم اهل المعروف
فى الآخرة) (يعنى جميع صور معتقداتده حقه مقر ومعتقد اولان عارف قلب ايله جميع صورده حقله متقلب
اولديغى پس عارف مشاهد قتنده حق شول معروفدركه برصورتده اول انكار اولنمز * پس دنياده اهل معروف
اولنلر انلر آخرتده اهل معروفدر يعنى دنياده جميع صور معتقداتده عارف ومشاهد اولنلر آخرتده دخى جميع
صور معتقداتده متحول اولان حقى عارف اولورلر وبرصورتده اكا انكار ايتمزلر پس دنياده حقى عارف اولورلر
وبرصورتده اكا انكار ايتمزلر پس دنياده حقى عارف اولان آخرتده دخى عارف اولور ودنياده عارف اولميان
آخرتده دخى عارف اولمز (قال عليه السلام كما تعيشون تموتون وكما تموتون تعيشون) (فلهذا قال لمن كان له قلب
فعلم تقليب الحق فى الصور تقليبه فى الاشكال) (پس دنياده اهل معروف اولان آخرتده اهل معروف
اولديغندن اوترى حق تعالى (لمن كان له قلب) ديدى يعنى شول كمسنه ايچون قرآنده ذكرى حاصلدر انكچون
قلب حاصل اولدى * پس اول كمسنه صورده حقك تقليبنى عالم اولدى اشكالده قلبك تقلبى سببيله يعنى قلبك
اشكالده تقلبى سببيله قلب صاحبى اولان كمسنه صورده حقك تقليبنى عارف اولور زيرا قلب جميع حضرات
الهيه وكونيه نك صور واشكالنده متقلب اولوب جميع حضراته مقابلدر ولهذا وجوداننده معرفت الهيه
كليه نك محلى قلبدر زيرا روح ايله نفس وسائر قواى روحانيه وحسيه واعضا وجوارح مقام معلوم اصحابيدر
معرفت الهيه كليه جمعيه قلبه مخصوصه در پس بو تقدير اوزره فعلم قولنك ضميرى من كلمه سنه راجع اولور
وقلبه دخى راجع اولمق جائزدر) (فمن نفسه عرف نفسه وليست نفسه بغير لهوية الحق ولا شئ من الكون
مما هو كائن ويكون بغير لهوية الحق بل هو عين الحق) (پس صاحب قلب اولان عارف كندى نفسندن يعنى
كندى قلبى اشكالده متقلب اولديغندن حقك نفسنى يعنى صورده انك تقليبنى عارف اولدى وياخود قلب
كندى نفسندن حقك نفسنى عارف اولدى يعنى اشكالده تقليبندن صورده حقك تقليبنى عارف اولور
وحال بوكه اول عارفك نفسى هويت حق ايچون غير دكلدر وكوندن دخى برشئ يوقدركه موجوددر ودخى
وجودده كلوركه هويت حق ايچون غير اوله بلكه اول شئ هويت حقك عينيدر زيرا حقيقتده واحده اولان
وجودده اثنينيت لازم كلوردى بغير قولى ليست قولنك خبريدر ومما هو قولنده من كلمه سى كونى بيان ايدر
) (فهو العارف والعالم والمقر فى هذه الصورة وهو الذى لا عارف ولا عالم وهو المنكر فى هذه الصورة الاخرى) (پس
حقيقت اعتبارى اوزره حق جميع اشيانك عينى اولديغى بوصورده كندى نفسنى عارف وعالم اولميان وكندى
نفسنه منكر اولان حقدر يعنى اصحاب قلوب اولان عارفينك صورنده متجلى اولان وجميع صورده متحول
ومتقلب اولان كندى وجودنى وارباب عقايددن هر بريسنه كندى عقيده سى صورتنده متجلى اولدقده
آنلرك مظاهرندن عقيده لرى صورنده متجلى اولان كندى وجودنى عارف وعالم اولان واكا مقر ومعترف اولان
حقدر وارباب حجابك صورنده متجلى اولوب جميع صورده متحول اولان كندى وجودنى ودخى ارباب عقايددن
هر برعقيده خاصه صاحبى مظهرنده كندى عقيده سنه مغايره اولان صورده متجلى اولان كندى وجودنى
عارف وعالم اولميان واكا منكر اولان حقدر) (هذا حظ من عرف الحق من التجلى والشهود فى عين الجمع) (
يعنى جميع صورده حقك تقليبى سببيله شول عارفك حظى وذوقيدركه حقى تجليدن عارف اوله يعنى هر مظهرده
مظهر حسبيله ظاهر اولوب تجليدن عارف اوله ودخى عين جمعده شهوددن عارف اوله يعنى عين جمعده نفسنى
وجميع صور كونيه يى كه وجودده داخل اولدى والى غير النهايه داخل اولور عين هويت حق مشاهده ايدوب حقله
حقى عارف اوله وحق اكا حقله متجلى اولديغى عارف اوله بو مشهود صاحبى حظ اذوق صاحبيدر وحقيقتده
عارفدر زيرا حق واحد وموجود وشاهد ومشهوددر) (فهو قوله لمن كان له قلب) (فهو مبتدادر من كلمه سنه
راجعدركه حق تجليدن وعين جمعده شهوددن عارفدر وقوله قولى قائم مقام خبردر والتقدير فهو مراد بقوله
لمن كان له قلب) (يتنوع فى تقليبه) يتنوع قولى قلبك صفتيدر وفى تقليبه ضميرى حقه راجعدر وقلبه راجع

اولمق جائزدر یعنی دیمك اولور * پس مجلی ایله وعین جمعدن شهود ایله حق عارف اولان عارف مذکورالله
تعالینك (لمن كان له قلب) قولیله مراد اولان عارفدر یعنی شول قلب صاحبیدرکه صور تجلیاتده حقك
تقلیبنده متنوع اولور یعنی حق صور تجلیاتده کندی نفسنی تقلیبه متقلبدر پس اول دخی حقك تقلیبنده
متنوع اوله هر قنغی صورتده که حق متحول اولورسه انده انی عارف اوله ویاخود قلب متنوعدر حقك انی
تقلیبنده (قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبه کیف یشاء) وتقدیر بویله اولورکه تقلیبه ایاه بو تقدیر
اوزره فی تقلیبه قولنده مصدر فاعلنه مضاف اولور ویاخود قلب متنوعدر کندی نفسی تقلیبنده زیرا
قلبك حقیقتی تقلبدر پس جمیع صورده تقلبده قلب متنوعدر پس قلب صاحبی اولان عارف جمیع صورده
متجلی اولان حقی حقله عارفدر وبصیرة جمعی احدیتی احدیتیله جمعی وجودحقله مشاهددر پس بو تقدیر اوزره
مصدر مفعولنه مضاف اولور وجائزدرکه فهو کلمه‌سی معرفت وشهوددن حظ مذکوره اشارت اوله یعنی
حظ مذکور (لمن كان له قلب) قولنده قلب صاحبی ایچون مخصوصدر وجائزدرکه تقدیر بویله اوله فهو ای الذی
یدل علیه قوله (لمن كان له قلب) (واما اهل الایمان فهم المقلدة الذین قلدوا الانبیاء والرسل علیهم السلام فیما
اخبروا به عن الحق لا من قلد اصحاب الافكار والمتأولین الاخبار الواردة بحملها ادلتهم العقلیة فهؤلاء الذین
قلدوا الرسل صلوات الله علیهم هم المرادون بقوله او القی السمع لما وردت به الاخبار الالهیة علی السنة الانبیاء)
(واما اهل ایمان پس انلر شول مقلدلردرکه انبیاء ورسل علیهم السلامه انلر تقلید ایلدیلر شول شیئده که انبیا ورسل
انکله حقدن اخبار ایلدیلر شول مقلد دکلدرکه اصحاب افکاره ودخی اخبار وارده‌یی ادلهٔ عقلیه‌لرنده حمل
ایتمکله متأولین اولنلره تقلید ایلدی پس رسل صلوات الله علیهمه تقلید ایدن اهل ایمان الله تعالینك او القی
السمع قولیله مراد اولنانلردر یعنی سمعی القا ایلیه شول شیئه که السنهٔ انبیا اوزره اخبارات الهیه انکله وارده
اولدی زیرا القاء سمع اولنلر الانبیا ورسل علیهم السلامك اتیان ایتدکلری اخبارات الهیه‌نك قبولی قتنده که
اخبارانك قبولنده دلیل عقلیه توقف اولنمیه والقاء سمعه مخصوصین اولان مقلدین جنسندن که انبیا ورسله
تقلید ایلدیلر ادلهٔ عقلیه وانظار فکریه ایله اخبار وارده‌یی متأولین اولان عقلایه تقلید ایدن مقلدیی اخراج ایلدی
زیرا متبوع چونکه حقایقه غیر موصل اولان نهج اوزره اولسه وحقیقت امری جاهل اولسه اکا تابع اولان
اندن دخی اجهل اولور ومؤول چونکه ضلالت اوزره اولسه اکا مقلد اولان اندن دخی اضل اولور پس القاء
سمع رسل وانبیایه مقلد اولنلره اولدی (وهو یعنی هذا الذی القی السمع وهو شهید) وحال بوکه اخبارات الهیه‌یه
سمعی القا ایدن شهیددر یعنی السنهٔ انبیا اوزره وارده اولان اخبارات الهیه‌یی مشاهد ومراقبدن شهود وقت
اولورکه رؤیت معناسنه کلور ورؤیت دخی وقت اولورکه مبصرات ایچون بصر ایله واقع اولور ووقت اولورکه تجلیء
خیالیله وحضرت خیالدن حسدن تمثیل ایله واقع اولور ووقت اولورکه حقایق ایچون بصائر ایله واقع اولور
ووقت اولورکه بصائر وابصار جمعینك احدیتیله واقع اولور ووقت اولورکه حضرت الهیه ایچون عین حقله واقع
اولور (کنت سمعه وبصره مرتبه‌سندن ووقت اولورکه حقك کندی ذاتی کندی ذاتیله شهود معناسنه
واقع اولور وبو اهل ولایتك شهودیدر) (ینبه علی حضرة الخیال واستعمالها) (حق تعالی شهید قولیله حضرت
خیاله تنبیه واشارت ایدر وآنك استعمالنه * وشهوددن بونده مراد حضرت خیالده تمثیل حسیله متمثل اولان
شیئك شهودیدرکه القی سمع اولان مؤمنك خیالی حسبیله پس انك شهودی خیالیدر نته‌کیم دحیه رسول
علیه السلامه ارض حائطده تمثیل اولندی وجبرائیل علیه السلام رسول علیه السلامه دحیه صورتنده
ومربعه بشر صورتنده متمثل اولدی یعنی رسوله مقلد اولان مؤمن القاء سمع ایدوب رسول علیه السلامه
تمثیل اولنان شیئی کندی خیالنه ادخال ایدر وانك قتنده حاضر وانی مراقبدر قوت خیالیه‌سیله حضرت
خیالیه‌یی استعمال ایتمکله ویاخود حضرت خیالیه‌ده تمثیل اولنان شیئی مشاهددر واول مثال مقیددر
اندنصکره مثال مطلقدر وکذلك وصول واطلاعی اولا حضرت خیال اولان رؤیا ایله بدء اولندی وحضرت
خیالیه‌نك استعمالی حضرت خیالك قوتنده اولان صور خیالیه‌یی اظهارا ایتمك ایله‌در وانك استعمالی صور
محسوساتدن وعالم سفلیدن تجرد وانقطاع کلیله وعالم علوی‌یه توجه تام قلبیله واقع اولور) (وهو قوله علیه
السلام فی الاحسان الاحسان ان تعبد الله كانك تراه) (یعنی القاء سمع ایدن مؤمنك حضرت خیالده شهودی

ویاخود حضرت خیالك استعمالی احسان حقنده رسول علیه السلامك (الاحسان ان تعبد الله كانك تراه)
قولیدر یعنی احسان مصلینك خیالنده کندی معتقدی صورتنده تمثیل طریقی اوزره حضور قلبی وتوجه کلی
وشهود جمعیله الهه عبادت ایتمکدر پس علی طریق التمثیل حضرت خیالده اولان شهود شهود خیالیدر
هو ضمیری شهوده ویاخود استعماله ویاخود حضرت خیاله عالم تأویلیله راجعدر) (والله فی قبلة المصلی) (
بو قول حدیث آخردر رسول علیه السلام دیرکه الله تعالی مصلینك قبله‌سنده در فلذلك هو شهید پس بو حضور
خیالیدن اوتری مصلی قبله‌سنده حقی مشاهددر واما اکر مصلینك عینی نور حقله مکحل اولوب بصر حدید
ونظر شدید صاحبی اوله حتی اولورسه پس حقی رؤیت عین ایله مشاهده ایدر واکا مراقبهٔ تامه وتوجه کلی لازم
دکلدر تاکیم کانه یراه کبی اوله وشول کمسنه که آنك استعدادی کامل وکشفی قوی اولسه جمیع جهاتده حقی
مشاهده ایدر * زیرا حق جمیع جهاتده حاضردر (وهو علی كل شیء شهید * اینما تولوا فثم وجه الله) وشیخ رضی
الله عنه انبیا ورسله مقلدین اولان مؤمنینی که القاء سمع اصحابیدر بیان ایتدکدنصکره نظر فکری اصحابنه
مقلدین اولان اهل تقلیدی بیان ایتمکه شروع ایتدی) (ومن قلد صاحب نظر فكری وتقید به فلیس هو الذی
القی السمع فان هذا الذی القی السمع لابد ان یكون شهیدا لما ذكرناه ومن لم یكن شهیدا لما ذكرناه فما هو المراد
بهذه الآیة) (وشول مقلد که نظر فکری صاحبنه تقلید ایلسه ونظر فکریله متقید اولسه پس اول مقلد القاء سمع
ایدن کمسنه دکلدر زیرا تحقیق بومذکورکه سمعی القا ایلدی لابددرکه بزم ذکر ایتدیکمز شیئی خیالنده مشاهد
اوله وچونکه معتقد بزم ذکر ایتدیکمز شیئی خیالنده مشاهد اولسه پس اول کمسنه بو آیت ایله مراد دکلدر
(امدی) شویله معلوم اوله که نظر عقلینك نتایجی تقییدیه‌در خلاف واقع اوزره امری برشیئده حاصره‌در
وانك صاحبی شیء غیر مشهودده حقی مقیددر * پس چونکه اکا بر مقلد تقلید ایتسه واکا القاء سمع ایتسه پس
تقلیددن والقاء سمعدن علت غائیه اولان شهوده بالغ اولمز زیرا موجود اولان شهود معین مقیدده منحصر
دکلدر بلکه مطلقدر هر معینك عینیدر پس اکا مقلد اولان غائب وخاسردر زیرا امری مشاهد دکلدر
(فهؤلاء) (وفی بعض النسخ فاولئك هم) (الذین قال الله فیهم اذ تبرأ الذین اتبعوا من الذین اتبعوا والرسل
لا یتبرؤن من اتباعهم الذین اتبعوهم) (پس نظر فکری صاحبنه مقلد اولنلر شول قومدرکه الله تعالی انلرك
حقنده اذ تبرأ الذین اتبعوا من الذین اتبعوا) دیدی یعنی چونکه متبوع اولنلر متبری اوله‌لر انلره تابع اولنلردن
وحال بوکه رسل انلره متبع اولان اتباعلرندن متبری اولمزلر زیرا رسل اتباعنی بصیرت اوزره دعوت ایتدیلر وانلر
دخی مؤمن اولوب شهوده معتقد اولدیلر وشهودی اولا تخیل وتمثیل طریقیله طلب ایتدیلر اندنصکره رؤیت
وحق تحقیق طریقیله مقام ولایته بالغ اولدیلر * پس رسل انلردن متبری اولمزلر) (فحقق یا ولی ما ذكرته لك
فی هذه الحكمة القلبیة) (پس ای بنم دوستم بو حکمت قلبیه‌ده اسرار الهیه ومعارف ربانیه‌دن سکا ذکر
ایتدیکم شیئی تحقیق ایله وحقیقت اوزره عارف اول) (واما اختصاصها بشعیب لما فیها من التشعیب
ای شعبها لا تنحصر لان كل اعتقاد شعبة فهی شعب كلها اعنی الاعتقادات) واما حکمت قلبیه‌نك شعیب علیه
السلامه اختصاصی حکمت قلبیه‌ده تشعیب موجود اولدیغندن اوتریدر یعنی بو حکمتك شعبی منحصره
دکلدر زیرا هر بر اعتقاد بر شعبه‌در پس اعتقاداتك کلیسی شعبدر وشعیب دخی تشعیبدندر پس
قلب دخی غیر منحصره اولان اعتقاداتك شعبی متضمن اولمغله حکمت قلبیه شعیبه مختصه قلندی) (فاذا
انكشف الغطاء انكشف لكل احد بحسب معتقده وقد ینكشف بخلاف معتقده فی الحكم وهو قوله تعالی
وبدا لهم من الله ما لم یكونوا یحتسبون) (پس چونکه غطا منکشف اولسه وحق تعالی تجلی ایلسه هر بر معتقده
منکشف اولور وانك معتقدی حسبیله ومعتقدی حسبی اوزره حق تعالی اکا تجلی ایدر واز اولورکه غطا معتقدك
حکمده معتقدینه مخالف منکشف اولور ومعتقدك معتقدینه مخالف اولان انکشاف الله تعالینك (وبدا لهم من
الله ما لم یكونوا یحتسبون قولنك مفهومیدر یعنی یوم قیامتده ارباب اعتقاداته اللهدن ظاهر اولور شول شیء که
انلر انی ظن ایتمدیلر وانی اعتقاد ایتمدیلر (فاكثرها فی الحكم) پس معتقداتك اکثری که صاحبنك اعتقادینه
مخالف منکشفه اولور حکمده مخالفه اولدیغی حالده منکشفه اولور یعنی احکام الهیه‌ده مخالفه اولور ذاتده
مخالفه اولمز وبعض نسخه‌ده فاکثرهم واقع اولدی * پس فاکثرهم فی الحکم) انکیچون دیدی زیرا بعض عباد

ایچون هویتده اعتقاد ایتدیکنه مخالف منکشف اولور) (کالمعتزلی یعتقد فی الله نفوذ الوعید فی العاصی اذا مات علی غیر توبة فاذا مات وکان مرحوما عند الله قد سبقت له عنایة بانه لا یعاقب وجد الله غفورا رحیما فبدا له من الله ما لم یکن یحتسبه) (یعنی معتقدك حکمده معتقدنه مخالف انکشافك وقوعی شول معتزلی کبی که الله ك حقنده وعیدك نفوذنی اعتقاد ایدر عاصینك حقنده یعنی عاصی علی غیر توبة وفات ایتسه یعنی توبه سز وفات ایتسه بو یله اولان عاصینك حقنده وارد اولان وعیدك الله اوزره تنفیذی وانك نودی لازمدر دیو معتزلی اعتقاد ایدر پس چونکم اول عاصی وفات ایتسه وحال بو که عند الله مرحوم اولسه آنك حقنده عنایت الهیه سابقه اولسه که تحقیق اول عقاب اولنمیه اول عاصی الله تعالی یی غفور ورحیم بولور وحق تعالی فضل قدیم ولطف عمیم ایله انکله معامله ایدر * پس معتزلی اوزره الله طرفندن ظاهر اولور شول نسنه که عاصی حقنده انی احتساب ایتمش ایدی یعنی معتزلی عاصینك حقنده وعیدك نفوذن اعتقاد ایتمش ایدی وحالبو که اکا تجاوز وعفو ظاهر اولدی وبو تقدیر اوزره موضعینده مات قولنك ضمیری عاصی یه راجع اولور وجائزدر که موضع ثانیده اولان ضمیر معتزلی یه راجع اوله یعنی چونکم عاصی من غیر توبة وفات ایتسه معتزلی آنك حقنده الله حقنده وعیدك نفوذنی اعتقاد ایدر پس چونکم معتزلی من غیر توبة وفات ایتسه وعند الله مرحوم اولسه آنك حقنده عنایت الهیه سابقه اولسه که تحقیق اول عقاب اولنمیه پس معتزلی الله تعالی یی غفور ورحیم بولور پس من غیر توبة وفات ایدن عاصی حقنده احتساب ایتدیکی شیء که رحمت وغفراندر الله تعالی طرفندن اکا ظاهر اولور پس معتزلی ذوقا عالم اولور که حقك حقنده اعتقاد ایتدیکی شیئك خلافی ظاهر اولدی (امدی) شویله معلوم اوله که من غیر توبه وفات ایدن عاصینك حقنده وعیدك عدم انفاذنه باعث اولان ایکی شیدر بری بودرکه انك حقنده عنایت الهیه سبق ایتمش اوله که اول عقاب اولنمیه پس علم الهیده بونك کبی عنایت الهیه یه مظهر اولان کسنه بعض عوارض حسبیله معاصینك بعضیسنه ارتکاب ایدوب من غیر توبة انتقال ایتسه عنایت الهیه وطهارت اصلیه انك ذاتنده غالبه اولمغله اول معاصی حسناته تبدیل اولنور (یبدل الله سیئاتهم حسنات) ویاخود عنایت الهیه نك عظمت وسلطنتی قتنده اول معاصی محو اولور (یمحو الله ما یشاء ویثبت) پس ظاهرا اول معاصی یه مرتکب اولان کسنه دن وعیدك نفوذی وانفاذی مرتفع اولور وبری دخی بودرکه حق تعالی صادق الوعددر ومشیتك حقنده اولان وعید عدم انفاذنی وعده ایتمشدر و کلامنده وعیدك انفاذندن تجاوزی مدح ایتدی (ویتجاوز عن سیئاتهم) پس وعید وعدك حکمنده در وعدك نفوذی وصدقی لازمدر * پس وعیدك نفوذی لازم دکلدر) (واما فی الهویة فان بعض العباد یجزم فی اعتقاده ان الله کذا وکذا فاذا انکشف الغطاء رأی صورة معتقده وهی حق فاعتقدها وانحلت العقدة فزال الاعتقاد وعلم بالمشاهدة) واما هویت الهیه حقنده اولان معتقده مغایر واقع اولان انکشاف غطا پس تحقیق عبادك بعضیسی اعتقادنده جزم ایدرکه تحقیق الله تعالی شویله وشویله در نه صورت اوزره عقد ایتدیسه پس چونکم غطا منکشف اولسه کندی معتقدی صورتنی مشاهده ایدر وحال بو که صورت معتقده حق ایدی که دنیاده اکا اعتقاد ایتمش ایدی وعقدهٔ اعتقادیه منحل اولور معتقدی صورتنك ظهوری وانك مشاهده سی قتنده پس دنیاده اولان اعتقادی زائل اولور وانك اعتقادینه موجب اولان انك ظنی مشاهده ایله حاصل اولان علمه تحول ایدر زیرا دنیاده حق ظنله عقد مخصوصده حصر ایدوب اکا اعتقاد ایتمش ایدی * پس اول صورتده حق تجلی ایتدکده غیب ایله واقع اولان اعتقاد زائل اولور وحق مشاهده اوزره عالم اولور (وبعد احتداد البصر لا یرجع کلیل النظر) واحتداد بصردنصکره یعنی بصری نور مشاهده ایله منور اولدقدنصکره کلیل النظر اولدیغی حالده رجوع ایتمز تا کیم عقیده یه محتاج اوله بو تقدیر اوزره لا یرجع قولنك ضمیری بعض العباد قولنه راجع اولور وکلیل النظر قولی نصب ایله ضمیردن حال واقع اولور وکذلك ضمیر بصره راجع اولمق جائزدر یعنی احتداد بصردنصکره بصر کلیل النظر اولدیغی حالده رجوع ایتمز یعنی بصر نور مشاهده ایله منور اولدقدنصکره تکرار نظرنده کلال ظهور ایتمز زیرا عقیده اهل حجابه مخصوصه در (فبدا لبعض العبید باختلاف التجلی فی الصور عند الرؤیة خلاف معتقده) پس صورده تجلینك اختلافی سببیله رؤیت قتنده بعض عبیده معتقدینك خلافی ظاهر اولور یعنی هویت حقنده اولان کندی معتقدی

صورتنده حق تجلی ایتدکده دنیاده واقع اولان معتقدینك خلافی ظاهر اولور زیرا حق تعالی اسماء مختلفه سی صورنده تجلی ایدر * پس کندی معتقدی صورتنده تجلی ایتدکدنصکره انك کبی صورت اخراده دخی تجلی ایدرکه اول صورتده حقك تجلیسنی اول کسنه اعتقاد ایتمش ایدی (لانه لا یتکرر) زیرا تجلی متکرر اولمز تا کیم دائما صورت واحده اوزره اوله زیرا اسماء الهیه وشئون ربانیهٔ غیر متناهیه حسبیله حق تعالی دائم التجلیدر * فیصدق علیه فی الهویة وبدا لهم من الله فی هویة ما لم یکونوا یحتسبون فیها قبل کشف الغطاء * پس اول بعض اوزره هویة الهیه حقنده * وبدا لهم من الله ما لم یکونوا یحتسبون * صادق اولور یعنی هویة الهیه حقنده الله دن انلره ظاهر اولدی شول شیء که کشف غطادن اول هویتك حقنده انلر احتساب ایدوب اعتقاد ایتممشلر ایدی وحیات حسیده اهل اعتقادك احتساب واعتقادنه دار آخرتده مخالف اولان تجلی واول تجلینك شهودی پس موتدنصکره ترقیدندر * وقد ذکرنا صورة الترقی بعد الموت فی المعارف الالهیة فی کتاب التجلیات لنا عند ذکرنا من اجتمعنا به من الطائفة فی الکشف * وما افدناهم فی هذه المسئلة مما لم یکن عندهم * وتحقیق بز موتدنصکره معارف الهیه ده واقع اولان ترقینك صورتنی تجلیات الهیه ایله مسمی اولان بزم کتابمزده ذکر ایتدك طائفهٔ اهل الله دن شول کسنه نك ذکری قتنده که کشفده انکله بز مجتمع اولدق ودخی بعد الموت ترقی مسئله سنده انلره افاده ایتدیکمز شیئك ذکری قتنده که اول شیء انلرك قتنده موجود دکل ایدی (امدی) شیخ رضی الله عنه موتدنصکره ترقی یی تصریح ایدر واما الله تعالینك * ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی واضل سبیلا قولی ودخی رسول علیه السلامك اذا مات ابن آدم انقطع عمله قولی که موتدنصکره عدم ترقی یه دلالت ایدر پس محجوبین جاهلین حقنده درکه انلرك اعنی ذکر الله دن غطا ایچنده در وانلر اهل کفر واهل شرکدر واما محققیندن اهل توحید وانلره مقلد اولان مؤمنین که حضور ومراقبه ایله القاء سمع ایدرلر * پس انلر ایچون ترقیات حاصله در موتله حجابلرینك ارتفاعی سببیله وعفو ومغفرتله موانعلرینك زوالی سببیله وبعد الموت برازخ علویه ده اهل حقله اجتماعلری سببیله که حیوة دنیاده انلره تقلید ایدرلردی ودخی انلر محبت ایدرلردی وانلره اعتقاد ایدرلردی پس اهل حق برازخلرنده ارواحلرندن انلره امداد ایدرلر نته کیم شیخ رضی الله عنه تجلیات موصله نام کتابنده ذکر ایلدی که اهل الله دن جمهور ایله برازخلرنده مجتمع اولدی حلاج وجنید وسهل وبونلردن غیری اهل الله دن اکابر ایله جمع اولدی وفی الله انلرك معتقدلری صورنده وانلرك علوم ومعارفلرنده انلر ایله مباحثه ایلدی ومدرکاریننك ما فوقی اولان علوم ومعارفه تنبیه ایلدی وانلره ترقی ایتدردی وحقك حقنده اعتقادلرینك عقدنی حل ایتدی وانلرك قتنده اولمیان علومی انلره عنایتدن اوتری افاده ایلدی وعوالم توحیددن حقیقت شهودیه یی جمع جمعك احدیتی مشربندن انلره هبه ایتدی رضی الله عنه وعنهم جمیعا (ومن اعجب الامر انه) ای الانسان (فی الترقی دائما ولا یشعر بذلك للطافة الحجاب ورقته وتشابه الصور وهذا مثل قوله وأتوا به متشابها) وامرك اعجبندندرکه تحقیق انسان استعداد غیبیء غیر مجعول حیثیتیله دائما ترقیده در ولکن ترقیده اولدیغنه انك شعوری یوقدر حجابك لطافتندن ورقتندن اوتری وصور بری برینه متشابهه اولدیغندن اوتری وتجلیاتده اولان بو متشابه صور الله تعالینك (وأتوا به متشابها) قولی کبیدر یعنی ارزاقده اولان تشابه کبیدر یعنی انسان دائما ابدا ترقیده در عین ثابته سنك استعدادی احوالیله زیرا احوال اعیان عند الله معلومه اولان اموردرکه اعیانده قوتده ثابته در * پس انسانك علم الهیدن عین کیانی یه سیری حیثندن الله تعالی اعیانده بالقوه اولان احوالی دائما فعله اخراج ایدر پس استعدادات ازلیهٔ غیر مجعوله دن الله تعالی استعدادات مجعولهٔ غیر متناهیه یی اظهار ایدر تجلیات حسبیله واطوار وجود حسبیله دنیا وآخرتده ودخی برازخ وحشرده ودار ثواب وکسب رؤیتده وسائر مواطن اخرویه ومراتب علویه ده انك عبوری حسبیله شعوری وعدم شعوری حیثیتیله وهر شیء که وجوده داخل اولوب موجود اولدی واجب الوجودك وجودیله واجب الوجود اولور * پس عدمه منقلب اولمز * پس انات ایله تجدد وترقیده در زیرا ابد الاباد تجلیات الهیهٔ وجودیهٔ دائمه یی دائم القبولدر وهر تجلی ایله تجلیء آخر ایچون قبولی زیاده اولور ولکن وقت اولورکه دائما مترقی اولدیغنه شعوری اولمز اکر اهل حجاب ایسه حجابی لطافتندن ورقتندن اوتری وانسان ابدا تجلیات ایچنده درکه انك اوزره متوالیه در وهر استعداد وتجلی ایچون تجلیات

آخرمستترایده اولورکه تجلیات علمیه ویاشهودیه ویاحالیه ومقامیه ویاوجدانیه‌در جمعده وجمع جمعده ویاخود احدیت جمع وفرقده وصور تجلیاتك تشابهندن اوتری انسان انلره مطلع اولمز زیرا تجلیات منضبطه دکلدر شول ارزاق کبی که متشابها اتیان اولنور) کلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذی رزقنا من قبل واتوا به متشابها) وبومعلومدرکه برزمانده کان رزق زمان آخرده کان رزقك غیریدر وحال بوکه کلیسی رزقدر ولکن متشابهدر بری برینك عینی دکلدر غیریدر * پس اهل کشف وتحقیق قتنده تعینات بیننده فرق ظاهردر اهل حجاب قتنده خفیدر (ولیس هو الواحد عین الاخر فان الشبیهین عند العارف انهما شبیهان غیران) واوحال ایچوندر ولیس قولنده مستتر اولان ضمیر اسمیدر رزقه راجعدر وهو عماد ایچوندر والواحد قولی عطف بیاندر وعین الاخر قولی خبردر یعنی وحالبوکه رزق واحد رزق آخرك عینی دکلدر وکذلك لیس قولنده مستتر اولان ضمیر رزقه راجع اولوب اسم اولمق وهو فصل وعماد ایچون اولمق والواحد قولی نصب ایله لیس قولی ایچون خبر اولمق وعین الاخر خبر بعد الخبر اولمق جائزدر ولیس الرزق فی الازمنة رزقا واحدا حتی یکون هذا عین الاخر یعنی ازمنه‌ده موجود اولان رزق رزق واحد دکلدر تاکیم بورزق رزق آخرك عینی اوله وکذلك هو ذلك معناسنه اولوب رزقه اشارت ایچون اولمق جائزدر وصورتدن عبارت اولان حجابه دخی اشارت ایچون اولمق جائزدر ای ولیس ذلك الرزق الواحد عین الاخر ولیس ذلك الحجاب وهی الصورة عین الحجاب الاخر ای عین الصورة الاخری وظاهر اولان بودرکه هو لیس ایچون اسمدر والواحد رفع ایله عطف بیاندر وعین الاخر نصب ایله لیس ایچون خبردر زیرا شبیهین عارف قتنده شبیهین اولدقلری حیثیتیله غیراندر یعنی بری برینك غیریدر وغیران آننك خبریدر * پس بوتقدیرا اوزره من حیث بونده مقدر اولور ای فان الشبیهین غیران عند العارف من حیث انهما شبیهان والعارف قولنده الف ایله لام اولدی معناسنه اولوب وانهما شبیهان قولی مفتوحه اولان آن ایله العارف قولی ایچون مفعولیة اوزره محلا منصوب اولمق جائزدر وغیران آننك خبری اولور وانك اسمیله خبری بیننده واقعه اولان جمله غیران قولنك مدلولی اولان مغایرت ایچون ظرف واقعه اولور والتقدیر فان الشبیهین عند الذی یعرف انهما شبیهان غیران یعنی دیمك اولور زیرا تحقیق شبیهین شول کمسنه‌نك قتنده‌که شبیهین شبیهین اولدیغن عارفدر غیراندر تعینده ولکن شهود صحیح حقنده غیریتی اقتضا ایتمز انکیچون) (وصاحب التحقیق یری الکثرة فی الواحد) دیدی یعنی تحقیق وکشف صاحبی واحده کثرتی مشاهده ایدر یعنی کثرت تعیناتی صور متشابهه غیر متناهیه‌ده متراٸیه ومتظاهره اولان عین واحده‌ده مشاهده ایدر (کما یعلم ان مدلول الاسماء الالهیة وان اختلفت حقایقها وکثرت انها عین واحدة) نته کیم بیلنورکه تحقیق اسماء الهیه‌نك مدلولی واکرچه کیم انلرك حقایقی مختلفه وکثیره اولدیسه تحقیق انلرك مدلولی عین واحده‌در نته کیم قادر وعالم وخالق ورازقك مدلولی که اللهدر بالحقیقة واحددر انلرك معانیسی مختلفه ایکن انهما ضمیری مدلوله راجعدر وضمیرك تأنیثی ذات واحده اعتباریله‌در زیرا جمیع اسماء الهیه‌نك مدلولی ذات واحده‌در (فهذه کثرة معقولة فی واحد العین) پس بوکثرت واحد العینده معقوله‌در * پس اسمانك معانیسی اختلافی واحد العین اولان مسماده کثرت اعتباریه‌در حقایق مختلفه اعتباریله ومع هذا المختلفة الحقایق اولان اسماء ذات واحده‌یه راجعه‌در رواندده معقوله‌در فهذه کثرة قولی مبتدادر ومعقولة قولی خبردر وجائزدرکه معقولة قولی کثرة قولی ایچون صفت اوله وفی واحد العین قولی خبر اوله ای فهذه کثرة المعقولة واقعة فی واحد العین (فیکون فی التجلی کثرة مشهودة فی عین واحدة) پس صور اسما ایله تجلی قتنده کثرت عین واحده‌ده مشهوده اولور وعین واحده معقوله اولور پس بوندن اوتری هویت صور موجودات ایله مستتره اولور واول انلری اظهار ایدر وقیامت کبراده صور موجودات مستوره قلنور وحق ذاتیله ظاهر اولور (لمن الملك الیوم لله الواحد القهار) وتارة تجلیات متشابهه حقیقت واحده‌در وتعینات ایله کثیره‌در وجه مشروح اوزره یکون افعال ناقصه‌دن اولور وکثرة قولی انك اسمی اولمق اوزره مرفوعدر ومشهودة قولی انك خبری اولمق اوزره منصوب اولور وفی عین واحدة قولی شهود ایچون ظرف واقع اولور ویکون قولی فعل تام اولوب کثرة قولی انك فاعلی اولمق ومشهودة قولی رفع ایله کثرة قولی ایچون صفت اولمق جائزدر یعنی دیمك اولور * پس تجلی قتنده عین واحده‌در کثرت مشهوده موجوده اولور * پس کثرت

مشهوده عین واحده‌ده ظاهره ومحسوسه اولور وعین واحده کثرت مشهوده‌ده باطنه ومعقوله اولور کما ان الهیولی تؤخذ فی حد کل صورة مع کثرة الصور واختلافها ترجع فی الحقیقة الی جوهر واحد وهو هیولاها) قال الشیخ رضی الله عنه فی کتاب انشاء الدوائر فی حق الهیولی فهی بالنظر الی ذاتها کلیة معقولة لا تتصف بالوجود ولا بالعدم وهی المادة لجمیع الموجودات وقد ظهرت بکمالها بظهور الموجودات وما بقی شیٔ یوجد بعد (امدی) هیولی خارجده موجوده دکلدر ذهنده معقوله‌در جمیع موجودات علویه وسفلیه ایچون ماده‌در وجمیع حقایق معلومهٔ موجوده‌یی ومعدومه‌یی حاویه‌در * پس آنك وجودی اعیان موجوداتك قدیمنك وحادثنك عین بروزیدر * پس آنك وجودی وجود اشخاصه موقوفدر زیرا اول جمیع موجوداتك صورنی قابله دروانلرده ظاهره‌در وجمیع صورینه اکا راجعه‌در جمیع صورتنه اول ماده وحقیقت اولدیغی حیثیتیله یعنی دیمك اولورنته کیم هیولی هر صورتك حدنده اخذ اولنور صورلك کثرتی واختلافی وجودیله جمیع صور فی الحقیقه جوهر واحده راجعه اولور وحالبوکه جوهر واحد اول صورلك هیولاسیدر یعنی کثرت اسمائیه عین واحده‌ده مشهوده‌در عین واحده انده معقوله درنته کیم جمیع موجوداتك صوری عین هیولیده مشهوده‌در وهیولی اول صورده معقوله‌در بوندن اوتری موجوداتدن هر برشیٔ تعریف اولندقده هیولی اول تعریفده اخذ اولنور زیرا هیولی معقولیتندن زائله دکل ایکن جمیع صوراندن ظاهره اولمغله اول جمیع صورده ظاهره‌در * پس هیولی جمیع صورلك حدودیله محدوده اولور * پس سن عقلك تعریفنده دیرسن العقل جوهر مجرد مدرك للکلیات والجزئیات غیر متعلق بجسم ونفسك تعریفنده سن دیرسن والنفس الناطقة جوهر مجرد مدرك للکلیات والجزئیات وله تعلق التدبیر والتصرف بالجسم وکذلك جسمك تعریفنده سن دیرسن الجسم جوهر قابل للابعاد الثلثة * پس بونلردن جمله سنك تعریفنده سن جوهری اخذ ایدرسن وجوهر حقیقتده واحده‌در وصور کثیره ومختلفه‌در * پس جمیع صور حقیقت واحده اولان جوهره رجوع ایدر وجوهر جمیع صور ایچون هیولا ایدر وهیولی جوهردر پس عین واحده اولان ذات الهیه‌ده اسما وصفات الهیه کثرت معقولیه ایکن تجلی قتنده عین واحده کثرت مشهوده اولور وعین واحده اولان ذات حق معقوله اولور * پس عین واحده اولان ذات حق غناء ذاتیسی اعتباریله عالمیندن غنیدر ولکن صفاتی اعتباریله خالقیت ورازقیت وقادریت کبی صور اسما ایله مختلفه‌در وتعینات کونیهٔ متقابله‌ده ظاهره‌در وحقیقت اعتباریله جمیع صور تجلی اکا راجعه وعائده‌در * والیه یرجع الامر کله * ولکن خالقیت ورازقیت اعتباریله صور تجلی بیننده مغایرت ثابته‌در زیرا قدرتك اثری صفاتدن غیری صفتك اثرنه مخالفدر وبوتمثیلدن غرض ارباب عقوله واصحاب عقائده کندی لسانلریله تنبیه وتفهیمدر تاکیم توحید حق حقنده اولان اهل اللهك کلامندن متغیر اولمیوب اکا استدلال ایده‌لر (فمن عرف نفسه بهذه المعرفة فقد عرف ربه) پس برکمسنه‌که کندی نفسنی بومعرفت ایله عارف اولسه یعنی کندی نفسنی صور اسمائیه‌ده وجمیع صور ممکناتده الی ما لا یتناهی ظاهره اولان حقك حقیقتی ایدیکن وحق انده ظاهر اولدیغن عارف اولسه پس تحقیق حقی عارف اولور (فانه علی صورته خلقه بل هو عین هویته وحقیقته) زیرا تحقیق حق تعالی انسانی کندی صورتی اوزره خلق ایلدی بلکه انسان حقك عین هویتی وحقك عین حقیقتیدر حدیث صحیحده (ان الله خلق آدم علی صورته) وبرروایتده علی صورة الرحمن وارد اولدی وصورتدن مراد حضرت واحدیتده جمیع اسماء الهیه وصفات وجوبیه جمعیتنك صورتیدرکه انسان کامل اولان آدم قابلیت کلیه سیله اول صورت الهیه‌یه مظهر اولوب جمیع اسما وصفاتله متصف ومتحققدر بلکه انسان حقك شول هویتنك عینیدرکه حقیقت انسانیه‌ده مختفیه وانك شول حقیقتیدرکه اول حقیقت انسانیه‌ده مستتره اولوب انسانی اظهار ایلدی * پس انسانك هویتی هویت حقك عینی اولور وحقیقتی دخی حقیقت الهیه‌نك عینی اولور زیرا حضرت الهیه‌نك صورتیدر (ولهذا ما عثر احد من العلماء) والحکماء الظاهرین (علی معرفة النفس وحقیقتها الا الالهیون من الرسل والصوفیة) وبواجلدن اوتری یعنی انسان عین هویت حق اولدیغندن اوتری علما وحکماء ظاهریندن براحد نفسك معرفتنه وانك حقیقتنه مطلع اولمدی رسلدن وطائفهٔ صوفیه‌دن الهیوندن غیری زیرا رسل ایله طائفهٔ صوفیه نفسنی عارف اولدیلر نفسی وانك حقیقتی عین هویت حق اولدیغی حیثیتیله (واما اصحاب النظر وارباب الفکر

من القدماء والمتكلمين فى كلامهم فى النفس وماهيتها فما منهم من عثر على حقيقتها ولا يعطيها النظر الفكرى ابدا
واما قدمادن ومتكلميندن كه كلاملرنده نفسك حقنده وانك ماهيتى حقنده متكلم اولان اصحاب نظر
وارباب فكر * پس انلردن براحد يوقدر كه نفسك حقيقتنه مطلع اوله ونفسك حقيقى معرفتنى نظر فكر ايله
ابدا اعطا ايتمز يعنى نظر فكر ايله آنك حقيقتنه اطلاع حاصل اولمز (امدى) شويله معلوم اوله كه جميع نفوسك
حقيقتى شول نفس واحده دندركه اول حقك نفسيدر واما نفوسك صورى * پس انلر نفس رحمانيده اولان
تجليات نوريه دركه حق انلر ايله صور جسمانيهٔ طبيعيه دن تنفيس ايدر * پس اكر نفس جزئيه اوله جق اولورسه *
پس اول نفس نفس كليهٔ واحدهٔ رحمانيه صورندن برصورتدركه مادهٔ نفسيهٔ نوريهٔ رحمانيه ده منفوخه در
واكر نفس نفوسدن نفس كليه اوله جق اولورسه كه انسان كاملك نفسيدر * پس اول نفس حقك عينيدركه
بو عبدك حقيقى مرتبه سنده ظاهره اولدى واول شول نفس واحده دركه نفوسك كليسى اندن مخلوقه در *
پس اول نفس حقيقى حيثيتيله صورتنده ذكورت وانوثتى قبول ايدرزيرا ذكورت وانوثت انكچون ذاتيتين در
وذكورت فعلدر وانوثت انفعالدر (قال الله تعالى خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما
رجالا كثيرا ونساء) (پس اول نفس واحده كه بزاندن مخلوق اولدق ودخى انك زوجى اندن مخلوق اولدى حقك
شول نفسيدركه الله تعالى اندن افراد بشريه يى تحذير ايدر (ويحذركم الله نفسه) قولنده وتحقيق بز مأمور
اولدق كه نفسى ربمزه وقايه ايده وز نفسك معرفتى سببيله اولان معرفتمزده وربى نفسه وقايه ايده وز هر شيئدن كه
اندن خوف اولنور واندن حذر اولنور ودخى بز محامدك كليسنى نفسه اسناد ايدوز نفس نفس حقك عينى
اولديغى اعتباريله ومذامك دخى كليسنى كذلك نفسه اسناد ايده وز اول بزم نفسمز اولديغى حيثيتيله زيرا نفس
ايكى جهت صاحبيدر برى بودركه نفس بزه نسبتى قبول ايدر بز انك حقايق ذاتيه سى صورى اولديغمز
اعتباريله كه اول حقايق انك عينيدر واول حقايق كثيره در انك جزئياتى صورى متناهيه دكلدر وبرجهت
دخى بودركه نفس حقه نسبتى قبول ايدر نفسك نفسنده ظاهره اولان نفس حق اولديغى اعتباريله ونفس
نفس حق اولديغى قرب فرائض وقرب نوافل مقاماتندندركه بو قربين نفس ايچوندركه آنك ايكى جهتيله
زيرا قرب نوافلده حق بزم هويتمزك عينيدر بزم سمع وبصرمز ويدور جلمز وساير قوامزك عينى ونفوس واعيانمزك
عينى اولديغى اعتباريله وقرب فرائضده بز حقك صورتى يز كه بزم السنه مز ايله قائلدر * پس بز آنك شول
لسانى يز كه سمع الله لمن حمده كلاميله قائلدر * پس بو وجهله بز حقك سمعى وبصرى ولسانى يز * پس
بو وجهله بز حقك حسبيله بروجه آخر ايله كه وجه اولدر اول بزم سمع وبصرمز وساير قوامزدر وبزم
ظاهرمزدر * پس نجنكم حق بزم مظاهرمزله بزه ظاهر اولسه * پس بز آنك احديت غيبيه وذاتيه سنده
كثرت مشهوده دن آنك وقايتى يز زيرا بز جوارح واعضا يز واكر حق احديتى عيننده ظاهر اوله جق
اولورسه * پس بز آنك باطنى يز واول بزم قوا واعضا ونفوسمزك عينيدر * پس وقتا كيم نفس ايچون بو سعة
حاصل اولديسه كه توحد واحديتى حيثيتيله حقك نفسيدر ونسب وشعب غير متناهيه حيثيتيله بزم عينمزدر *
پس نجنكم بز نفسى بو سعه ايله عارف اولسق بزانى عين حق عارف اولورز حق معرفتيله (ومن عرف نفسه فقد
عرف ربه) قولنده نفسك حقيقتيله متحقق اولورز زيرا بو نفس واحده كه هويت غيبيه سى حيثيتيله واحده در
نفس حقك عينيدر وآنك انانيتى وانيت فرقانيه سى حيثيتيله بزم وجودمزك عينيدر زيرا انكچون انيات
متعددهٔ غير متناهيه حاصله در انلرك تخصصاتى حيثيتيله واول انيات متعدده هويت الهيه نسبك صوريدر *
پس اكر نفس كندى تعيننده هويت واحده سيله ظاهره اوله جق اولورسه * پس بز آنك هويتنده مستغرق
اولورز * پس بز آنك باطنى اولورز هويتده مستهلك اولديغمز حالده * پس بو تقدير اوزره بز هويتده
هويتك عينى اولورز بز بز اولمزز واكر نفس انيات متعدده سى صورنده ظاهر اوله جق اولورسه بز ظاهر
اولورز واول بزم هويت باطنه مز اولور * پس نفس ايچون انك ايكى جهتيله وقايه متحققه اولور * پس
نفس عينى حيثيتيله واحده در وانيتى حيثيتيله كثيره در واما نفسك تعينى پس جمع نفسى رحمانينك
احديتى حيثيتيله دركه انكله حق بزم حقايق غيبيه مزدن كربهٔ عدميه يى كه بز غيبا انده موجود ايدك
تنفيس ايلدى واول عدميه بزم اعيانمز حيثيتيله عدميت نسبيه در * پس حق بزم طرفمزدن اعيان

مستهلكه

مستهلكه مزى تنفيس ايلدى پس اول نفس رحمانيله حق بزدن شول ضيقى تنفيس ايلدى كه بزم
حقايقمزده قائم ايدى قهر احديت تحتنده بزم استهلاكمز حالنده پس حق بزم اعيانمزى كندى عينيله
ايجاد ايلدى ودخى انك شول نفسيله كه انكله بزه رحمت ايلدى وبزدن تنفيس ايلدى پس بز نفس حقده
نفس حقله ظاهر اولدق فافهم * پس بو معرفت الهيه ايله الهيوندن ورسلدن واوليا كملدن غيرى بر فرد متحقق
اولمدى واما قدما ومتأخريندن اصحاب نظر وارباب فكر اولان حكماء رسومدن * پس انلر نفسك حقيقتيله
متحقق اولمديلر وانلرك نفسه علملرى بالغ اولمدى جنس ايله فصلك تخيلندن تعريف رسميدن غيرى نفسك
حجابيتى صورتى حيثيتيله * پس انلر نفسك صور وقواسنده آنك بدنه تعلقى كيفيتنده تكلم ايتديلر ودخى نفس
جوهرميدر ويا عرضميدر وبدنك داخلنده ميدر ويا خارجنده ميدر وياخود دخول وخروج وجسمانيله
نه داخلدر ونه خارجدر * پس من حيث المعنى اقوال مذكوره نك كليسى نفس اوزره صادقه در زيرا جسم
وقواى جسمانيه قواى نفسك وحقايقنك ظهورى محالى وانلرك مظاهرى اولديغى اعتباريله نفس انلردن
خارجه دكلدر ولكن طائفهٔ مذكوره دن براحد نفسك حقيقتى وانيت وهويتى وعين وغيبى وحقيقت وخلقيتى
وعبوديت وربوبيتى بيانه خوض ايتمدى وانلرك كليسى رحمهم الله جهدنى بذل ايتدى وكليسى بروجهله
مصيبدر وبروجهله مخطيدر) (فمن طلب العلم بها من طريق النظر الفكرى فقد استسمن ذا ورم ونفخ فى غير
ضرم) (پس بركمسنه كه نظر فكرى طريقيله نفسك حقيقتنه علمى طلب ايلسه يعنى نفسك حقيقى مجرد
تركيب جنس وفصل ايله وترتيب مقدمات منطقيه ايله طلب ايلسه پس تحقيق كندى ورم صاحبى سمين كورر
وضرم اولميان شيئده نفخ ايدر بو تقديرجه ذا قولى استسمن قولى ايچون مفعول اولور وياخود استسمن
قولندن حال واقع اولور يعنى تحقيق كنديسى ورم صاحبى اولديغى حالده سمين اولدى * الضرم ما به توقد النار
وضرم شول شيئدركه انكله نار ايقاد اولنور اودون بوداغى كبى كه سريع الالتهابدر وياخود شول شيئدركه
انك طرفنده نار اوله (لاجرم انهم من الذين ضل سعيهم فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا
يعنى نفسك حقيقتنه علمى نظر فكرى طريقيله طلب ايدنلر شكسز انلر شول قومدندركه حق تعالى انلرك
حقنده (الذين ضل سعيهم فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا ديدى) (فمن طلب الامر من
غير طريقه فلا ظفر بتحقيقه) بو قول مطلقدر قول اولى مؤكددر يعنى پس ظاهر اولدى كه بركمسنه كه بر امرى
طلب ايتسه اول امرك طريقندن اوترى غير طريق آخرايله پس اول كمسنه اول امرك طريقندن اوترى
غير طريق آخرايله پس اول كمسنه اول امرك حقيقتنه ظفر بولمز (وما احسن ما قال الله تعالى فى حق العالم
وتبدله مع الانفاس فى خلق جديد فى عين واحدة فقال فى حق طائفة بل قال فى حق اكثر العالم بل هم فى لبس من
خلق جديد فلا يعرفون تجديد الامر مع الانفاس) (والله تعالى عالمك حقنده وانفاسله عالمك عين واحده ده
خلق جديد ده تبدلى حقنده اولان قولى نه احسندر * پس بر طائفه نك حقنده كه انلر اهل نظردر بلكه اهل عالمك
اكثرى حقنده (بل هم فى لبس من خلق جديد) ديدى يعنى انلر خلق جديددن لبس ايچنده در * پس انفاسله
تجديد امرى بيلمزلركه هر بر نفسده تجلى الهيله عالمك خلقى متجدد در زيرا عالم كندى نفسيله معدومدر حقك
وجوديله موجوددر وحق دائما ابدا متجليدر پس تجلى اولك اصله رجوعى قتنده عالم معدوم اولور وتجلى ثانينك
ظهورى قتنده موجود ومخلوق اولور ولكن تجلئ ثانينك سرعتندن وتجلى اولك نورينه تجلئ ثانى نورينك
اتصالندن اوترى تجليين بيننده تميز مشاهده اولمغله عالم خلق جديدده اولوب اولا معدوم اولمسى وبعده تكرار
موجود اولمسى مشاهده اولنمز * پس عالمك صورت ظاهره سنه ناظر اولان ارباب نظر تصور ايدرلركه حقايق
كرك جوهريه اولسون وكرك حقايق عرضيه اولسون وجود ايله انلرك تلبسى حالنده متبدل ومتغير اولمزلر
بلى وجوده داخل اولان شئ معدوم اولمز ولكن عدميتدن عدم تبدل لازم كلمز وتبدلدن شئ موجود
معدوم اولمق لازم كلمز زيرا حق تعالى تجليات غير متناهيه ايله دائم التجليدر وعالم دخى تجليات الهيه يى
دائم القبولدر * پس وجود عدم اولمز نته كيم عدم وجود اولمز ولكن تجلياتك ورودى قتنده وجود عالم خلق
جديدده در عالم عدمه مضاف اولديغى اعتباريله واما عالم وجود حق اولديغى اعتباريله پس انده تبدل وتغير
يوقدر (امدى) شويله معلوم اوله كه عالم اهل حجابك جمهورى قتنده سواى حق وغير حقدر وظاهر ومشهوددر

وحق مغيب ومفقوددر بوندن اوترى عالم انفاسله متبدلدر وانفاس اوزره خلق جديدده در انك حقيقتى
اولان عين واحده حالى اوزره ثابته ايكن زيرا مجموع عالم متغيردر ابدا دائما كرك جوهر اولسون وكرك عرض
اولسون وهر متغيرك تعينى آنات ايله متبدلدر دائما پس بر آنده اولان متعين آن آخرده اولان متعينك غيريدر
ومع هذا شول عين واحده كه بو تغيرات انك اوزره در * پس عين واحده حقك حقيقتيدركه تعين اول ايله
متعينه در ومجموع صور اعراض طاريه در هر آنده متبدله در * پس اهل نظر بلكه اكثر اهل عالم عالمك
حقيقتندن وجميع صور عالم انفاسله خلق جديده اولديغندن لبس ايچنده در * پس دائما حق بو تجليات
متعاقبه ده مشهوددر وعالم ابدا مفقوددر هر طرفة العينده فانيدر وصورت اخراده حادثدر)(لكن قد عثرت
عليه) اى على الخلق الجديد (الاشاعرة فى بعض الموجودات وهى الاعراض) لكن اشاعره بعض موجودات
حقنده خلق جديده مطلع اولدى واول بعض اعراضدر زيرا ديرلركه ان العرض لا يبقى زمانين * پس
هر شيئك زماننده بقا اوزره اولميه اول شئ خلق جديدده در وضميرك تأنيثى اعراض اعتباريله يعنى مبتدا
اولان ضمير خبر اولان اعراضه تغليبدن اوترى تأنيث ايله ايراد اولندى وياخود موجودات اعتباريله در
وعثرت عليه) اى على خلق جديد (الحسبانية فى العالم كله وجهلهم اهل النظر باجمعهم) وحسبانيه كه
سوفسطائيه در عالمك كليسى حقنده اولان خلق جديده مطلع اولدى واهل نظر باجمعهم حسبانيه يى
تجهيل ايلدى وحسبانيه نك مذهبى بودركه عالم آنات ايله متبدلدر ولكن حقيقت احديه يى كه بالحقيقه وجه
حقدر اثبات ايدوب بو صور انك اوزره متبدله اولديغن اثبات ايتمزلر بلكه بو صورك حقيقتى بو قدر جمله سى
ظنون وحسبانات در ديرلر * پس حقدن وحقك تجليات غير متناهيه سندن غائب اولديلر واهل نظر باجمعهم كه
متفلسفه ومتكلمين كبى اولان نظر وفكرى اربابيدر حسبانيه يى تجهيل ايلديلر زيرا انلر ديرلركه وجود ايله
متلبسه اولان حقايق متبدله اولمز * پس انلر عين واحده يى اثبات ايتديلر ولكن عين واحده بينيله آنك شئون
وحالاتى واكا تابعه اولان آنك لوازم واضافاتى بيننى فرق ايتمديلر وعين واحده نك صفت ذاتيه سيله اولان
ثبوت ايله وعدم تبدل ايله آنك شئون وحالاتنى وصورنى وصف ايتديلر)(ولكن اخطأ الفريقان اما الحسبانية
المضاف هنا محذوف والتقدير اما خطأ الحسبانية)(فبكونهم ما عثروا مع قولهم بالتبدل فى العالم باسره على
احدية عين الجوهر المعقول الذى قبل هذه الصورة ولا يوجد الا بها كما لا تعقل الا به فلو قالوا بذلك فازوا بدرجة
التحقيق فى الامر واما الاشاعرة) مع شعورهم بان العالم لا يبقى زمانين (فما علموا ان العالم كله مجموع اعراض فهو
يتبدل فى كل زمان اذ العرض لا يبقى زمانين)(ولكن فريقان يعنى حسبانيه ايله اشاعره خطاء ايلدى اما
حسبانيه نك خطاسى * پس عالمك كليسنده تبدله انلرك قوللرى وجود يله وتبدلى اثبات ايتمكله بو صورى قبول
ايدن جوهر معقولك عينى احديتنه عدم شعورلريله در يعنى عدم علملر يدر كه عالم ايچون متبدله اولان
صورتك وراسنده حقيقت واحده ثابته دركه ابدا كندى ذاتى مقتضاسندن متبدله اولمز واول حقيقت واحده
بر جوهر معقولدركه بو صور محسوسه يى قبول ايتدى بو صور ايچون هيولى كبيدر واول جوهر معقول دخى
اعيانده موجود اولمز يعنى ظاهر اولمز الا اول صورتله كرك اول صورت جوهريه اولسون وكرك عرضيه
نته كيم اول صورت تعقل اولنمز الا اول جوهر معقول ايله وصورت عالمه تفصيلا علمك حصولى هيولانك
علمنه موقوفدر زيرا هيولايى عارف اولميان موجودات بينني فرق ايدهمز وحقايق اشيايى كه موجودات
برى برندن انلرله متميزه در عارف اولميان موجودات بينني تميز ايدهمز پس اكر حسبانيه جوهر
معقولك عينى احديتنه ذاهب اوليدبلر امرده تحقيق درجه سنه فائز ونائل اولورلردى واما اشاعره نك
خطاسى انلرك شعورلرى وار ايكن كه عالم زمانين باقى دكلدر * پس انلر عالم اولمديلركه يعنى عدم علملريدركه
تحقيق عالمك كليسى مجموع اعراضدر * پس عالم هر زمانده متبدل اولور زيرا عرض زمانين باقى اولمز وعالم
عرضدر (امدى) شو يله معلوم اوله كه عين واحده اولان ذات احديه كندى ذاتنده قائمه ودائمه در ذاتيله
كثرت اسمائيه وتعددات صفاتيه دن منزهه در جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه وصور كونيه كثرتى انده
مستهلكه ومعقوله در پس جلا واستجلا ايچون وظهور واظهار ايچون نفس رحمانى وتجلى الهى وصور اسماء
الهيه يه كذلك ذات الهيه ده مستهلكه ومعقوله اولان مظاهر كونيه صورنده متجليه اولدقده ذات الهيه ده

معقوله اولان كثرت ظاهره اولور وذات الهيه كثرتده باطنه ومعقوله اولور * پس تجلى الهى باطنه ومظاهر
حسبيله متعين ووجود حق وحدت حقده معدومه اولان صور عالم مراياسنده ظاهر ومتبين اولدقده
ظاهرده كثرت تعينات موجوده ومشهوده اولور وباطنده وحدت ذات مجمله ومعقوله اولور * پس وجود حق
صور عالم مراياسنده متجلى ومتعين اولديغى اعتباريله ظاهرده مشهوده اولان كثرت وجود حقدركه
هر برمظهرده مظهر حسبيله ظاهر ومتعيندر وتعين اعتباريله كه وجود حقده معقوله اولان اعيانه حق
تجلى ايتدكده مراياى اعيانده متعين اولان حق اعيان حسبيله مقيد اولور واعيان معقوله صورى مرآت
وجود واحد حقده ظاهره اولور * پس ظاهرده مشهوده اولان كثرت وجود عالمدركه حقك انده تعينى اعتباريله
وجود اضافيله موجوددر ومرآتده مرئيه اولان صورت مرآتده مشهوده اولديغى كبى مرآت وجود حقده
وجود عالم دخى مشهوددر خارجده انك وجودى يوقدر * پس ارباب ظاهر عالمى مشاهده ايدرلر وحق انلرك
قتنده معقولدر وبو وجه بروجهله موجه در وارباب تحقيق صور عالمده ظاهر ومتعين اولان حقى مشاهده
ايدرلر وعالم انلرك قتنده معقول ومفهومدر * پس بو كثرت ظاهره يه كرك متعين اعتباريله حق ديدك وكرك تعين
وتقييد اعتباريله عالم ديدك باطنده ذات احديه دن تجليات الهيه تعاقب اوزره وارده در * پس كثرت مشهوده
وجود حق اعتبار اولندقده تجليات غير متناهيه اعتباريله صور مشهوده هر آنده متحوله اولور زيرا حق صورده
متحولدر وكثرت مشهوده عالم اعتباريله اعتبار اولندقده عالم دخى تجلى الهيله موجوددر وتجليانك ورودى
دخى تعاقب اوزره در پس عالم متغير ومتبدل اولور تجلى اولك اصله رجوعى سببيله معدوم اولور وتجلى ثانينك
تعاقبى حسبيله موجود اولور * پس باطن حقايق عالم صورنده ظاهردر وحقايق عالم دخى باطن ايله متحققه
وموجوده در * پس وجودك ظاهرى كثرت وباطنى وحدتدر * پس بو سرك غموضندن اوترى شيخ رضى الله
عنه ذات احديه وعين واحده اولان وجود حق باطنه صور عالمك نسبتنى وصور عالمه حق باطنك نسبتنى بيان
ايدوب ارباب ظواهره تفهيم ايچون هيولايى تمثيل ايدوب صور عالمده كثرت واختلافات موجوده ايكن جوهر
واحد اولان هيولايه انلرك رجوعنه وهيولى صور عالمده ظاهره اولديغنه اشارت ايتمش ايدى حالا (اما خطاء
الحسبانية فبكونهم ما عثروا مع قولهم بالتبدل فى العالم باسره على احدية عين الجوهر المعقول الذى قبل هذه
الصورة ولا يوجد الا بها كما لا تعقل الا به) قولنده جوهر معقولدن انك مرادى هيوليدركه انك بوزندن
وحدت وكثرتى بيان ايدر وارباب ظاهردن عقايد مختلفه ومذاهب متباينه دن بعضيسنى ايراد ايدوب انلرك
اصابت وخطالرين تحقيق ايدر * پس حسبانيه نك اصابتى بودركه عالمك كليسنى متبدلدر ديديلر وخطالرى دخى
بودركه جميع صور عالمى قبول ايدن جوهر معقولك عينى احديتنه مطلع اولمديلر اكا انكار ايتديلر وحالبوكه
جوهر معقول ظاهرده ظاهر اولمز الا اول صور ايله وصورك حقايقى تعقل اولنمز الا اول جوهر ايله پس انلر حقيقت
احديه يى كه صور عالم آنك اوزره متبدله در وحق تجليات غير متناهيه ايله اول صورده متحولدر بيلمديلر
وحقيقة حق اولان احديت عيندن وحقك صور عالمده تجليسندن غائب اولديلر يعنى مجموع عالمك تبدلنه
انلرك اطلاعلرى قتنده ثابت اولمديلر وحقيقتى نفى ايتديلر * پس ايتديلركه عالمك تبدل وتغيرى اجمالا وتفصيلا
صحيح اولنجق پس انك حقيقتى يوقدر * پس اكر عالم باسره متبدلدر ديد كارى قوللرى قتنده ثابت اوليدبلر
وحقيقت احديه ثابته يى اثبات ايدوب عارف اوليديلركه بو تبدلاتك وراسنده حقيقت واحده واردركه كندى
حقيقتندن وذاتى مقتضاسندن متبدله اولمز وتجلى وتعين قتنده بو صور ايله ظهور انك شانندندر وبو جميع صور
عرضيه يى كندى عيندن قابله در وبو كثرت عرضيه ايله تعين وتجسد بو عين احديه نك حقيقتنده قادح دكلدر
* پس درجه تحقيق اوزره فائز اولورلردى واما اشاعره نك اصابتى بودركه انلر ذاهب اولديلركه موجوداتك
بعضيسى كه اعراضدر خلق جديده در ومتبدل ومتغيردر وخطالرى بودركه عالم اولمديلركه عالمك كليسى
اعراض ايله مسمى اولان صورك مجموعيدركه عين واحده اولان ذات احديه ده ظاهره در وعين واحده اولان
وجود حق انده ظاهردر وانك ظهورى ووجوديله عالم قائمدر زيرا عالم كندى نفسيله فانى ومعدومدر * پس
عالمدن برشئ جوهر دكلدر تا كيم كندى نفسيله قائم اوله وكندى نفسيله قائم اولان وجود حقدر سائر اشيانك
وجوديله موجوده در كندى نفسيله قائمه دكلدر * پس انلر وجود حقدن غيرى جواهر اثبات ايتديلركه

كندی نفسیله اول جواهرك وجودی یوقدر وحالبوكه وجودحقه نسبتله غیرك وجودی عرضدر * پس
عالم ایچون جواهر اثبات ایتدكارنده اكر جوهر واحدی اثبات ایدیدیلر واول جوهر واحدی نفسیله قائم
وجمیع صورده متعین اولوب انلری قابل اولان وجودكه عین واحده وحقیقت احدیه‌در وجود حق ایدوكن
عارف اولیدیلر فائزیندن اولورلردی وامری علی ماهو علیه عارف اولورلردی)(ویظهر ذلك فی الحدود
للاشیاء فانهم اذا حدوا الشیء تبین فی حدهم تلك)وفی بعض النسخ(كونه الاعراض وان هذه الاعراض المذكورة
فی حدها عین هذا الجوهر وحقیقة القائم بنفسه ومن حیث هو عرض لا یقوم بنفسه)(یعنی اشاعره‌نك
خطالری ظاهر اولور ویاخود اشیا ایچون اولان حدودده عالمك مجموعی اعراض اولدیغی ظاهر اولور زیرا اشاعره
ایله ارباب نظر هنكم برشیئی حد ایتسه‌لر یعنی تعریف رسمیله تعریف ایتسه‌لر انلرك حدلرنده تلك الاعراض
ظاهره اولور ویاخود اول شیئك اعراض اولمسی ظاهر اولور وبر نسخهٔ مصححه‌ده كون الاعراض واقع
اولدی یعنی حدلرنده اعراضك وجودی متبین اولور ودخی ظاهر اولور كه تحقیق شیئك حدنده مذكور اولان
بو اعراض نفسیله قائم اولان بو جوهرك عینی ودخی آنك حقیقتیدر زیرا حدود ذاتیه محدودك عینیدر * پس
عرض نفسیله قائم جوهر اولور شیء محدودك حدنده مذكور اولدیغی حیثیتله واول شیء عرض اولدیغی
حیثیتله كندی نفسیله قائم دكلدر القائم قولی جرایله عین هذا الجوهر قولنك صفتیدر یعنی جوهری
الجوهر هو ما یقوم بنفسه حدیله تعریف ایدنلر انك تعریفنده قیامی اخذ ایتدیلر وقیام عرضدر وهنكم سن
انسانی حد ایتسك كه اول حیوان ناطقدر * پس سن دیرسن انه حیوان ناطق ذو نطق ونطق عرضدر وذونك
مفهومی نسبتدر ونسبت عرضدر وكذلك حیوانی سن حد ایتسك كه اول جسم حساسدر بالاراده متحركدر *
پس سن دیرسن انه جسم نام حساس متحرك بالاراده پس جسم عرضدر زیرا متحیزدر ومتحیز ایچون تحیز
حاصلدر وتحیز عرضدر وكذلك نمو دخی عرضدر زیرا اصل اوزره زائددر وكذلك حس دخی عرضدر زیرا
حس ادراكدر وادراك عرضدر وكذلك حركه دخی عرضدر زیرا سكون اوزره زائددر وكذلك اراده دخی
عرضدر وكذلك جسمی دخی حد ایتسك كه اول جوهر متحیزدر ابعاد ثلثه‌یه كه طول وعرض وعمقدر قابلدر *
پس سن دیرسن انه جوهر متحیز قابل للابعاد الثلاثه * پس جوهر ایچون موجود لا فی موضوع دینلور ای شیء
ذو وجود قائم بنفسه غیر محتاج الی محل وذو نسبتدر ونسبت عرضدر وتحیز دخی عرضدر نته كیم سبق ایتدی
وقبول دخی عرضدر * پس ظاهر اولدی كه نفسیله قائم اولان جوهرك حدنده مأخوذه اولان اعراض
جوهرك عینی وحقیقتی اولدی * پس جوهر عین اعراض اولدی * پس مجموع عالم اعراض اولدی واعراض
جوهرك حدنده مأخوذه اولوب عین جوهر اولمغله اعراض جوهر اولور * پس نفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله
قائم اولور انكیچون شیخ رضی الله عنه ایتدی)(فقد جاء من مجموع ما لا یقوم بنفسه من یقوم بنفسه)(
پس نفسیله قائم اولمیان شیئك مجموعندن برشیء كلدی كه نفسیله قائم اولور یعنی نفسیله قائمه اولمیان
اعراضك مجموعندن برعرض واقع اولدی كه نفسیله قائم اولور یعنی عرض ایكن ونفسیله قائم دكل ایكن نفسیله
قائم اولان جوهرك تعریفنده مذكور اولمغله جوهرك عینی اولور ونفسیله قائم اولور بو تقدیر اوزره جاء قولنك
فاعلی من كلمه‌سی اولور ویقوم بنفسه جمله‌سی من ایچون صفت واقعه اولور ولكن وجه اظهر وانسب
بودر كه جاء افعال ناقصه‌دن اوله صار معناسنه ومن مجموع قولنده من زائده اوله ومجموع قولی جاء ایچون اسم
اوله ومن كلمه‌سی انك خبری اوله وشیخ رضی الله عنهك بوندنصكره وصار ما لا یقوم بنفسه یقوم بنفسه
قولی بو وجهی مؤیددر یعنی دیمك اولور نفسیله قائم اولمیان شیئك مجموعی كه اعراضدر نفسیله قائم اولان شیء
اولدی كه جوهردر)(كالتحیز فی حد الجوهر القائم بنفسه الذاتی)(نفسیله قائم اولان جوهرك حد ذاتیسنده
مأخوذ اولان تحیز كبی یعنی اشاعره جوهر اولان جسمك تعریفنده دیرلر الجسم جوهر متحیز قابل للابعاد
الثلثة یعنی جسم جوهر متحیزدر ابعاد ثلاثه‌یه قابلدر طول وعرض وعمق كبی یعنی جوهرك حدنده مذكور
اولان تحیز عرض ایكن زیرا نفسیله قائم دكلدر متحیز ایله قائمدر جوهر محدودك عینیدر زیرا حدود ذاتیه
محدودك عینیدر زیرا جوهر امر زائد دكلدر انك حدنده مذكوره اولان مجموع اعراض اوزره زیرا جوهر
اعراض مجتمعه‌دن محصل اولان امردر (اندی) جوهرك حد ذاتیسنك اجزاسی وحقیقت ذاتیه‌سنك حقایق

متحققه

متحققه ایكن انلرك نفسلرنده انلرك تحققی یوقدر زیرا اعراضدر مثلا تحیز ایله ابعاد ثلاثه‌یی قبول كبی زیرا
تحیز نفسیله قائم دكلدر وقبول دخی كذلك قابل ایله قائمدر وهنكم جسم ایچون دیسك كه طویل وعریض
وعمیقدر * پس مقادیر ثلاثه‌ده كانه كم وكیف ایله انی تحدید ایدرسن وكم وكیف دخی عرضدر * پس بونلرك
كلیسی معانیدر كندی نفسلرنده متحققه وقائم دكلدر الا بو اعراضدن مجموعه اولان امرده زیرا طویل
وعریض وعمیق اولان جوهر بو اعراضك مجموعی اوزره شیء زائد دكلدر وجوهر بو اعراضك مجموعی اولدیغی
برمعنای معقولدر جوهر ایچون بو اموردن غیری كه اعیانده متحققه دكلدر وجودی یوقدر)(وقبوله للاعراض
حد له ذاتی)(وجوهر اولان جسمك اعراضی قبول ایتمسی جوهر ایچون حد ذاتیدر وقبول جوهر ایچون
حد ذاتیدر دیمك قبول حدك جزئی دیمكدر مثلا جوهر اولان جسم الجسم جوهر متحیز قابل للابعاد
الثلاثه تعریفیله تعریف اولندقده قبول حد ذاتیدن جزء اولور لكن حدك اجزاء ذاتیه‌سندن هر برجزء
محدودی حد ایتمكله اكا دخی حد اطلاق اولنور * پس شیخ رضی الله عنه محدودك هر برجزئنه حد اطلاق
ایتدی نته كیم بوندنصكره لان الحدود الذاتیة عین المحدود وهو یته قولنده ظاهردر * پس حد ذاتی جزء ماهیت
اولور)(ولا شك ان القبول عرض اذ لا یكون الا فی قابل لانه لا یقوم بنفسه)(وشك یوقدر كه تحقیق قبول
عرضدر زیرا قبول كندی نفسیله قائم دكلدر پس قبول قابلك صفتی اولور زیرا قابل موجود اولمز الا قابلده
انكله انده موجود اولمغله عرض اولور)(وهو ذاتی للجوهر)(وحالبوكه قبول جوهر ایچون حد ذاتیدر یعنی
آنك جزء ذاتیسیدر زیرا حدك اجزاسی محدودك ذاتیاتندندر)(والتحیز عرض ولا یكون الا فی متحیز فلا یقوم
بنفسه)(وتحیز دخی عرضدر واولدخی واقع اولمز الا متحیزده * پس تحیز كندی نفسیله قائم اولمز متحیز ایله قائم
اولور * پس جوهرك تعریفنده مأخوذ اولان تحیز له قبول عرض اولدی)(ولیس التحیز والقبول بامر زائد علی
عین الجوهر المحدود)(وحالبوكه تحیز ایله قبول جوهر محدودك عینی اوزره امر زائد دكلدر وجودده آنك
عینیدر یعنی جسم محدودك حدنده مأخوذ اولان تحیز ایله قبول محل ایله قائمتان اولان ایكی نسبتدر كه
خارجده موجودتان دكلدر ایكیسی دخی خارجده جوهرك عینیدر خارجده آنك اوزره زائدتان دكلدر
بلكه عقلده * پس بو اعتبار اوزره ایكیسی دخی جوهر ایچون ذاتیاتندر وشیء ایچون ذاتی اولان شیء انك عینیدر
پس شیخ رضی الله تعالی عنه آتیده اشاعره‌نك جهللرینی بیان ایچون بیوررلر كه)(لان الحدود الذاتیة هی عین
المحدود وهو یته)(زیرا حدود ذاتیه محدودك عینی وهویتیدر یعنی محدودك اجزاء ذاتیه‌سی محدودك عینیدر
ومحدودك اجزاء ذاتیه‌سندن هر برسی حد ایله تسمیه اولنور زیرا شیئك حدنده مأخوذه اولان اجزاء ذاتیه‌نك
هر برسیله شیء محدود حد اولنور وهر برسیله تعریف اولنور * پس تحیز ایله قبول جوهر محدودك عینیدر
آنك اوزره بر امر زائد دكلدر واشاعره‌نك قتنده محدود اولان جوهر جسمدر * پس تحیز ایله قبول جسم ایچون
ذاتیاتندر وشیء ایچون ذاتی اولان شیء آنك ماهیتنك جزئیدر * پس متحیز وقابل وقبول اعتباریله جوهرك عینی
وهویتیدر خارجده جوهر اوزره امر زائد دكلدر بلكه عقلده زائددر وجوهر دخی كندی حدینك اجزاء ذاتیه‌سی
اولان اعراض اوزره امر زائد دكلدر)(فقد صار ما لا یبقی زمانین یبقی زمانین اوازمنة وعاد ما لا یقوم بنفسه
یقوم بنفسه وهم لا یشعرون لما هم علیه)(پس بو تقدیر اوزره زمانین باقی اولمیان شیء زمانین ویاخود ازمنه
باقی اولدی ونفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله قائم اولان شیئه عائد اولدی وحالبوكه اشاعره كلاملرنده تناقصدن
اولان شیئه كه انلر آنك اوزره ایدیلر شعورلری یوقدر زیرا دیرلر كه عرض زمانین باقی قالمز وجوهر ازمنه باقی
قالور وجوهری اعراض ایله حد ایدرلر * پس جوهرك اجزاسی اولان اعراض جوهرك عینی اولور * پس
زمانین باقی اولمیان اعراض زمانین ویا ازمنة باقیه اولور ونفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله قائم اولور وحالبوكه
اعراض انلرك قتنده زمانین باقیه دكلدر وجوهر اعراضك عینی اولوب اعراض اوزره امر زائد اولمدیغی اعتبار
اوزره جوهر عرض اولور پس عالم مجموع اعراض اولور * پس مجموع عالم زمانین ویا ازمنه باقی قالمز وحالبوكه
انلرك قتنده جوهر انلرك قتنده زمانین ویا ازمنه باقی قلور * پس انلرك خطالری بودر كه عالم مجموع اعراض
اولوب انات ایله متبدل اولدیغن وعالمدن برشیء كندی نفسیله قائم جوهر اولمدیغن عالم اولمدیلر * پس متحقق
اولمدیلر كه كندی عیننده كندی عینیله قائم اولان موجود وجود حق مطلقدر كه آنك وجودی كندی ذاتیله

قائمدر وما ئراشیا کندی وجودلریله عدمیت اوزره درلر آنك وجودیله هر آنده خلق جدیدده درلر) (وهؤلاء
هم فی لبس من خلق جدید) (واشاعره خلق جدیددن لبس ایچنده درامره علی ماهو علیه شعورلری یوقدر)
(واما اهل الکشف فانهم یرون ان الله یتجلی فی کل نفس ولا یتکرر التجلی) (واما اهل کشف واهل تحقیق پس
انلر مشاهده ایدرلر که تحقیق الله تعالی هر نفسده تجلی ایدر وحالبوکه تجلی متکرر اولمز یعنی هر نفسده کوررلر که
حق تجلی ایدر وتجلیده تکرار یوقدر یعنی تجلی اول بعینه رجوع ایتمز زیرا حقیقت تکرار مطلقا تجلی یه نسبتله
متحققه اولور مراتب اسمادن تجلینك تعینی حیثیتیله واما هر تعین معین اعتباریله تکرار پس محالدر کشفا
وعقلا * پس اکر تجلی واحدك ذاتنی وحقیقتنی اعتبار ایده جك اولورسك * پس انده اصلا تکرار تصور اولنمز
زیرا ازلا وابدا تجلی واحددر واکر تجلیات حضرات حسبیله ومراتب اسما وخصوصیات قوابل ومظاهر غیر
متناهیه حسبیله حقك ظهوراتنه سن نظر ایده جك اولورسك * پس انده دخی تکرار یوقدر و تجلی هر آنده
وهر زمانده متجدد ومتعدد اولور وحالبوکه انده تکرار یوقدر زیرا قبول اول قبول ثانینك غیریدر * پس
تجلیاتك تعددی قوابلك قبولی حسبیله در) (ویرون ایضا شهودا ان کل تجلی یعطی خلقا جدیدا ویذهب
بخلق) (واهل کشف ینه انجلاین عین شهود ایله مشاهده ایدرلر که تحقیق هر تجلی خلق جدیدی اعطا ایدر
وخلقی اذهاب ایدر یعنی هر بر تجلی وارد اولدقده خلق جدیدی اعطا ایدر وراجع وذاهب اولدقده اول خلقی
اذهاب ایدر یعنی تجلئ واحدك ینبوع جوددن انبعاثی دوامنه نظر اولنغله بحسب القوابل نور وجود بر نوع
تعین ایله بلامکث متعین اولور وکندی اصلنه متقاص اولدیغی حالده منسلخ اولور وآنك ما بعدی علی التوالی
تعین ایله انی اعقاب ایدر * پس تجلی قوابلده قوابل حسبیله متعین اولدیغندن اوتری خلق جدیدی اعطا ایدر
وتجلینك انسلاخنه نظر اولنغله تجلی خلق جدید اولان تعینی اذهاب ایدر کندی اصلنه آنك رجوعی
وذهابی سببیله * پس تجدد تعینات ایله خلق متجدد اولقدن زائل اولمز وتجلی دخی استعدادات ایله متعین
اولقدن منفك اولمز عالمك قابلیتندن بر آنده متعین اولان تجلی عینه راجعدر خلق جدید خلعندن آنك اوزرنده
اولان شیئله وآنك بدلی اولان تجلی آنك مثلی صورتیله وآنك شبهیله قائمدر زیرا تجلی صور عالمی عالمك استعداد
کابیسندن مظهردر * پس تجنکم تجلی هر بر آنده هر بر صورتله ظاهر اولسه بر صورتله متعین اولوب انکله
ظاهر اولان وجود غائب اولور وآنك مثلی اخلاف ایدر دائما ابدا) (فذهابه به هو الغنی عند التجلی والبقاء
لما یعطیه) (وفی نسخة لما یعطی) (التجلی الاخر فافهم) (پس تجلینك خلق اذهاب ایتمسی یعنی کیدرمسی
تجلینك ذهابی ورجوعی قتنده خلقك فنا اولمسیدر وخلق جدیدك بقامی تجلی آخرانی اعطا ایتدیکندن
اوتریدر یعنی خلق جدید تجلی آخرك ورودیله باقیدر فذهابه به قولنك ضمیری تجلی یه راجعدر وبه ضمیری خلق
جدیده راجعدر ولما یعطیه قولنده ما مصدریه در وضمیر مفعول بقایه راجعدر وما موصوله اولوب ضمیر مفعول
اکا عائد اولمق دخی جائزدر * پس بو محلك فهمی غامض اولمغله شیخ رضی الله عنه طالب تحقیق اولان سالکه
خطاب ایدوب دیر که فهم دقیق وادراك عمیق ایله فهم ایله تا کیم امر وجودنه شیء اوزره در عارف اوله سن
والحمد لله رب العالمین

(فص حکمة ملکیة فی کلمة لوطیة)

الملك بفتح المیم وسکون اللام الشدة والملیك الشدید یقال ملکت العجین اذا شددت عجنه یعنی ملك شدت
معناسنه در وملیك شدید معناسنه در ملکت العجین دینلور یعنی سن دیرسن تجنکم عجینك عجننی سن قوی
ایتسك) (قال قیس بن الخطیم یصف طعنه) (شیخ رضی الله عنه ملك شدت معناسنه اولدیغنی شاعر بلیغك
کلامیله استشهاد ایدوب دیر که قیس بن خطیم ایتدی طعننی یعنی رمح ایله ضربنی وصف ایتدیکی حالده (شعر)
(ملکت بها کفی فانهرت فتقها * یری قائم من دونها ما وراءها * ای شددت بها کفی یعنی الطعنه ییتك معنا سی
بودر بن طعنه ایله کفمی قوی ایتدم یعنی بن رمحه قوی یاپشوب انکله عدومی ضرب ایتدم * پس طعنه نك
فتقنی یعنی شقنی واسع ایتدم حتی جانب آخرده قائم اولان کمسنه اول طعنه نك ماوراسنی کورر یعنی اول طعنه
موضعی بر عظیم دلك اولدی که آنك ماوراسی کورینور) (فهو قول الله تعالی عن لوط لو ان لی بکم قوة او آوی

الی رکن شدید) (پس شدت وقوت معناسنه اولان ملك الله تعالینك (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید
قولندن مستفاددر زیرا ملك شدت ومليك شدید معناسنه در وجائزدر که فهو ضمیری شدت وهمته راجع
اوله وضمیرك تذکیری خبره تغلیبندن اوتری اوله پس لوط علیه السلام رکن شدیده یعنی الله تعالی یه قوی
وشدید اولدیغی حیثیتله التجا ایتدیکندن اوتری انك حکمتی ملکیة ایله وصف اولندی وملکیة ایله وصف
اولنمسی آیت مذکوره دن مأخوذدر * پس لوط علیه السلام کندی قومنه که انك امرینه انقیاد ایتمدیلر
خطاب ایدوب ایتدی اکر بنم سزه قوتم اولیدی قوتدن مراد همت قویهٔ وشدیده درکه نفوس مؤثره ده
موجوده در یعنی اکر بنده همت قویه اولیدی که انکله سزه مقاومت ایدیدم * پس انکله سزلك شرکزی بندن
وبنم امتمدن رفع ایدردم ویا خود بن رکن شدیده التجا ایدیدم یعنی قبیله وعشیرتم اولیدی که سزی بندن
وبنم امتمدن رفع ایده لردی لو کلمه سنك جوابی محذوفدر ای لو ان لی بکم قوة ای همة قویة فارفع بها شرکم عنی
وعن امتی او آوی الی رکن شدید) (ای قبیلة فارفعوکم عنی وعن امتی پس بحسب الظاهر رکن شدیددن
مراد قبیله وعشیره در واما بحسب الحقیقه مراد الله درکه قوی وشدید اولدیغی حیثیتیله اکا التجا
ایلدی (فقال رسول الله علیه السلام یرحم الله اخی لوطا لقد کان یاوی الی رکن شدید فنبه صلی الله علیه وسلم
انه کان مع الله من کونه شدیدا) (پس رسول الله علیه السلام ایتدی الله تعالی بنم قرنداشم لوطه رحمة
ایلسون که تحقیق رکن شدیده التجا ایلدی پس رسول علیه السلام بو قول ایله تنبیه ایلدی لوط علیه
السلام الله ایله ایدی یعنی الله یه التجا ایتدی الله قوی وشدید اولدیغی حیثیتیله) (والذی قصد لوط علیه
السلام القبیلة بالرکن الشدید والمقاومة بقوله لو ان لی بکم قوة) (القبیلة قولی مرفوعدر مبتدانك خبریدر
ورابطه اولان ضمیر محذوفدر والمقاومة قولی رفع ایله القبیلة قولنه معطوفدر وکلامده تقدیم وتأخیر واردر ای
والذی قصده لوط علیه السلام بالرکن الشدید هی القبیلة والذی قصده بقوله لو ان لی بکم قوة هی المقاومة یعنی
شول شیء که لوط علیه السلام) (او آوی الی رکن شدید) (قولیله قصد ایتدی قبیله در یعنی قبیله ایدی وشول
شیء که (لو ان لی بکم قوة) قولیله قصد ایتدی مقاومتدر یعنی همت قویه ایله اعدایه مقاومت ایدی * پس لوط
علیه السلام فنا فی الله مقامنده ایدی که انده همتله تصرف یوقدر زیرا عبودیت محضه ایله متصفدر اول
مرتبه ده کندی نفسیله وجود حقده مستهلکدر * پس حق تعالیدن بقا بالله مقامنه انتقالن رجا ایتدی
وکذلك رکن شدید اولان قبیله یه التجا ایتدیکنك وجهی بودر زیرا حق ذاتیله عالمیندن غنیدر * پس
افعال الهیه مظاهر حسبیله ظاهر اولور ومظاهرك قوت وشدتی حسبیله حقك فعلی دخی قوی وشدید
ظاهر اولور وحق اول مظاهردن بطش شدید ایله بطش ایدر) (وهی الهمة هنا من البشر خاصة) (ولوط علیه
السلام اعدایه مقاومت ایچون طلب ایتدیکی قوة بو نشأة دنیویه ده خاصة بشردن صادره اولان همتدر وهمتی
بشره تخصیص ایلدی زیرا بر شیئك ایجادنده وانك اهلا کنه همت قوای ظاهره وباطنه جمعینك اکا حضور
تامله توجهیدر وملك اکرچه کیم قوت قویه صاحبیدر زیرا ملك ملکدن مشتقدر وملك قوت معناسنه در
ولکن قوای ظاهره نك دخی بعضسی انده معدومه در وبشر اولان انسان کامل جمیع اسماء الهیه مظهریتنده در
اسماء الهیه جمعیتنك قوتیله تصرف ایدوب ایجاد واعدامه همت ایدر وملك مظهریتده انسان کاملدن
ناقصدر انك قوتی وتصرفی اسماء الهیه یه انك مظهریتی واسمانك انده ظهوری قدردر وملائکه لوط علیه
السلامه اعانت ایچون بشر صورتنده ظاهره اولدقلرنده اعدایی همتله هلاك ایتمدیلر ظاهرده تصرف ایله
هلاك ایتدیلر وبشردن صادره اولان همتی هنا قیدیله نشأت دنیویه یه تخصیص ایلدی زیرا نشأت دنیویه ده
واقع اولان تصرف صورت طبیعهٔ بشریه ایله نشأت دنیویه ده موجود اولان انسان کامله مخصوصدر انکیچون
خلیفهٔ حق اولان انسان کامل برازخ علویهٔ روحانیه یه ونشأت ومواطن اخرویه یه انتقال ایتدکده صورت
الهیه ایله انده واقع اولان تصرف انك مقامنده استخلاف اولنان شخصه انتقال ایدر واکرچه کیم برازخ آخرته
انتقال ایدن ارواح کمل انطلاق وانشراح ایله متصرفه درلر ولکن نشأت دنیویه ده موجود اولان کملك مظاهریله
متصرفه در وبالجمله عالم شهادتده واقع اولان تصرف صورت الهیه ایله عالم شهادتده موجود اولان انسان
کامله مخصوصدر انکیچون لوط علیه السلام) (لو ان لی بکم قوة) (قولنده قوتی کندی نفسنه اضافت ایتدی

وانی کندی نفسیچون طلب ایتدی وهنا قولی تحقیقه اشارت اولمق جائزدر یعنی قوت عرف تحقیقده بشردن
صادره اولان همتدر * پس لوط علیه السلام قوی وشدید ایله مؤید اولمغله)(لو ان لی بکم قوة)(قولی قوی
وشدیددن نفس الهی اولدی پس قوی وشدید ایله متأیده اولان همتی قوتیله قومنده تأثیر ایدوب انلری
هلاک ایلدی)(فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم فمن ذلک الوقت یعنی من الزمن الذی قال فیه لوط علیه
السلام او آوی الی رکن شدید ما بعث نبی الا فی منعة فکان تحمیه قبیلة من قومه)(یعنی لوط علیه السلام
رکن شدید ایله قبیله یی قصد ایتدکده رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتدی * پس اول وقتدن یعنی اول زماندن
بروکه لوط علیه السلام انده (او آوی الی رکن شدید) دیدی اندنصکره بر نبی بعث اولنمدی الا کندی قومندن
برجماعت ایچنده یعنی اعداسنک شرینی دفع ایدر وانی حمایه ایدر برقبیله ایچنده)(کابی طالب مع رسول الله
صلی الله علیه وسلم)(رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله ابی طالبک حالی اولدیغی کبی یعنی ابو طالب رسول
علیه السلامی حمایه ایدوب رسول آنک حمایتنده اولدیغی کبی کابی طالب قولی منعة قولنه متعلقدر)(فقوله
لو ان لی بکم قوة لکونه علیه السلام سمع الله یقول الذی خلقکم من ضعف بالاصالة * پس لوط علیه السلامدن
(لو ان لی بکم قوة) قولی یعنی بو قولک لوطدن صدورنه سبب بودرکه زیرا لوط علیه السلام قرب نوافل
مرتبه سندن سمع حقله اللهی سامع اولدی (الله الذی خلقکم من ضعف) قولنی قائل اولدیغی حالده یعنی
دیرکه شول الله که سزی بالاصاله ضعف اولان شیئدن خلق ایلدی پس لوط علیه السلام متحقق اولدی که
همتنک بالاصاله وجودی یوقدر زیرا عدم مضافدن مخلوقدر انکیچون اندن ضعف ایله تعبیر ایلدی زیرا کندی
نفسیله معدوم اولوب وجود حقله موجود اولمغه قابل اولان شیء غیر موجود ضعیفدر * پس لوط علیه السلام
وجودی ضعف اصلی اولان عدمه رد ایتدی که انده قوت وقدرت یوقدر واما شیخ رضی الله عنهک نقش
فصوصده فالضعف الاول بلاخلاف هو ضعف المزاج فی العموم والخصوص والقوة التی بعده قوة المزاج
وتضاف الیه فی الخصوص قوة الی الحال والضعف الثانی ضعف المزاج ویضاف الیه فی الخصوص ضعف
المعرفة کلامندن متبادر اولان بودرکه ضعف اولدن مراد ضعف مزاج اوله زیرا آب وترابدن ویاخود طیندن
مخلوقدر وبو ضعفدر هر احد کندی نفسندن بونی عالمدر وضعف ثانیدن مراد دخی مزاجدر یعنی شیخوختده
اولان مزاج طبیعیدر * پس مزاجک ضعفنده شیخک حکمی طفلک حکمی کبیدر قال الله تعالی (ومنکم من
یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا * پس بو تقدیر اوزره)(الذی خلقکم من ضعف) قولیله بنی آدمه
خطاب ایدر وبنی آدم ماء مهیندن مخلوقدر انلرک جسمانیتلری حیثیتیله یعنی صورت جسمیهٔ عنصریه کز
حیثیتیله سزی اولا ترابدن ویا طیندن خلق ایتدی انسان اولی اندن خلق ایتمکله وانسان اولدن نطفه یی خلق
ایتدی ونطفه دن بنی آدمی خلق ایتدی ویاخود بنی آدمی ترابدن خلق ایتدی جماددن نباتی ونباتدن حیوانی
وحیواندن ویا نباتدن غدایی وغدادن نطفه یی خلق ایتمکله ونطفه یی علقه خلق ایتدی وعلقه یی مضغه خلق
ایتدی ومضغه یی عظام خلق ایتدی وعظام اوزره لحمی خلق ایتدی ولحمدن طفلی خلق ایتدی اندن اخراج
ایتدی وطفلی صبی ایتدی وصبی یی شاب ایدوب اکا قوت ویردی (قال الله تعالی ولقد خلقنا الانسان من سلالة
من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فکسونا
العظام لحما ثم انشأناه خلقا آخر فتبارک الله احسن الخالقین * پس نشأت امکانیهٔ طبیعیهٔ عنصریه ده انتهای
مراتب ضعف اولان ضعف مزاج جماد اعتباریله الذی خلقکم من ضعف قولنده ضعفدن مراد ضعف
مزاج جمادی اولور وانسانده عارضه اولان قوت مجعوله یه قریب اولان مرتبه ده واقع اولان ضعف مزاج
اعتبار اولنیجق پس (خلقکم من ضعف) قولنده ضعفدن مراد عظام ولحم مرتبه سنده اولان ضعفدرکه طفل
ضعیف اندن مخلوقدر (ثم جعل من بعد ضعف قوة) یعنی انسانک ضعف اصلیسندنصکره انسانی خلق ایدوب
انده بر قوة مجعوله یی احداث ایلدی)(فعرضت القوة بالجعل فهی قوة عرضیة)(پس قوت جعل ایله عارضه
اولدی * پس اول قوت قوت عرضیه در قوت اصلیه وذاتیه دکلدر وعرض دخی لا یبقی زمانین دائم وباقی
دکلدر * پس انسانده اولان قوت قوت مجعوله وقوت عرضیه در وقوت جعلیه دن مراد قوت مزاجدر عموم
اوزره کرک عوام اولسون وکرک خواص وبو قوته خصوصده قوت حال مضافه در وبو قوت همت ایله تسمیه

اولنور * پس)(لو ان لی بکم قوة)(قولنده قوتدن مراد قوت مزاجه مقارن اولان قوت حالدرکه ارباب همت
اول قوتله تصرف ایدرلر)(ثم جعل من بعد قوة)(مجعولیة عرضیة)(ضعفا وشیبة)(اندنصکره قوت مجعوله
وعرضیه دنصکره ضعفی وشیبی احداث ایلدی یعنی قوت عرضیه یی ازاله ایتمکله انسانی ضعف اصلی یه رد
ایتدی وانده موجود اولمیان شیئی احداث ایلدی * پس انسانک اصلی اولان ضعف قوت عارضه نک حصولی
سببیله بالقوه انده موجود اولوب ظاهر دکلدر * پس قوت عارضه نک ازاله سی قتنده انسانک اصلی اولان
ضعفه انک ردی ضعفک انده حصولی وحدوثیدر * پس جعل حدوث معناسنه در وحدوث اعمدر شیء
معدومک ایجادنه انک شمولندن وشیء موجود ومخلوقی بر محلده اظهار واحضارنه انک شمولندن پس جعل
احداث معناسنه اولوب حدوث علی السویه ضعف ایله شیبة متناول اولمغله وجعل من بعد قوة ضعفا
وشیبة)(قولنده ضعفا قولی جعل ایچون مفعول واقع اولدی وشیبة قولی دخی اکا عطف اولنمغله اولدخی
اکا مفعول واقع اولوب ضعف ایله شیبة معا مجعول ومحدوث اولدی ولکن ضعفک جعل وحدوثیله شیبتک
جعل وحدوثی بیننده فرق واردر زیرا انسانده ضعفک جعلی انسانک اصلی اولان ضعفه آنک ردیدر وضعف
اصلینک انده احداثیدر یقال حدث عندنا الیوم انسان اذا ورد وقال تعالی) ما یأتیهم من ذکر من ربهم
محدث) یعنی عندهم * پس انسانده ضعفک جعلی واحداثی عدمدن آنک جعلی واحداثی مراد دکلدر زیرا
ضعف انده موجوددکلدر ضعف اصلی یه آنک ردی وضعفک انده حدوثی وظهوریدر وشیبتک انسانده جعلی
عدمدن آنک ایجادی واحداثیدر زیرا شیبة انسانده موجود دکل ایدی * پس بو اجلدن اوتری شیخ رضی الله
عنه شیبتک جعلیله ضعفک جعلی بیننی فرق ایدوب)(فالجعل تعلق بالشیبة واما الضعف فهو رجوع الی اصل
خلقه)(دیدی یعنی دیمک اولور * پس جعل بونده شیبته تعلق ایتدی زیرا شیبت انسانده موجود دکل ایدی
صکره مجعوله اولدی واما جعلک ضعفه تعلقی پس انسانک کندی خلقی اصلنه رجوعیدر یعنی انسانده ضعفک
جعلی انسانک اصلی اولان ضعفه انک رجوعیدر واکانک ردیدر جعل ایجادی اکا متعلق دکلدر زیرا ضعف
انسانده موجوده اولان صفت عدمیه در * پس ضعف حقده جعل خلق وایجاد معناسنه دکلدر اصله رجوع
ورد معناسنه واصلک انده حدوثی معناسنه در)(وهو قوله خلقکم من ضعف)(وانسان خلقتنک اصلی ضعف
اولدیغی الله تعالینک)(خلقکم من ضعف)(قولندن مستفاددر)(فرده لما خلقه منه)(پس الله تعالی انسانی
شول شیئه رد ایتدی که انی اندن خلق ایلدی واول شیء ضعفدر * پس انسانده باطندر وقوت عرضیه ظاهره در
پس قتنکم قوت عرضیه نقصانده اولسه انک اصلی وباطنی اولان ضعف ظاهر اولور لما خلقه قولنده لام الی
معناسنه در)(کما قال ثم یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا فذکر انه رد الی الضعف الاول فحکم
الشیخ حکم الطفل فی الضعف)(انسانک اصلی اولان ضعفه آنک رد اولندیغنه بو آیت ایله تمثیل ایدر یعنی نته کیم
الله تعالی (ثم یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا) دیدی یعنی اندنصکره انسان ارذل عمره رد اولنورکه
علمه آنک اتصافندنصکره برشیئی عالم اولمیه پس الله تعالی ذکر ایلدی که انسان ضعف اوله رد اولندی (پس
ضعفده شیخک حکمی طفلک حکمی کبیدر (امدی) شویله معلوم اوله که ورد الی ضعف الاول قولنده
ضعفدن مراد شیخوختده اولان ضعف مزاجدرکه طفولیتده مزاج ضعیف اولدیغی کبی شیخوختده دخی
اویلجه ضعیفدر والاجیع وجوه ایله ضعف ثانی ضعف اولک عینی دکلدر زیرا تجلیده تکرار یوقدر وکذلک
طفولیتده اولان ضعف قوت عرضیهٔ مزاجیه یه متوجه در وشیخوختده اولان ضعف مراتب ضعفک انتهی
مرتبه سی اولان عدمیته متوجه در * پس بوندن اوتری شیخ رضی الله عنه فحکم الشیخ حکم الطفل
فی الضعف دیدی وشیخک ضعفده حکمی طفلک ضعفده حکمنه تشبیه ایلدی زیرا انک عینی دکلدر یعنی مزاج
ضعفنده شیخک حکمی ضعفده طفلک حکمی کبیدر * پس بو اعتبار اوزره انسان شیخوختده اولان ضعف
ثانی یه رد اولندقده طفولیتده اولان ضعف مزاجه که ضعف اولدر رد اولنور * پس لوط علیه السلام کندی
خلقتی اصلنه نظر ایتدکده کندی وجودنده شیخوختی قتنده ضعف مزاج طبیعیی وخصوصده اکا مضاف
اولان ضعف معرفتی که معرفة اللهدن حاصل اولان صفتدر مشاهده ایدوب کندی ضعفندن وعدمیتدن
غیری تصرف ایتمکه قوت مشاهده ایتمدی زیرا شیخوختده ارذل عمرده اولان ضعف مزاجه رد اولندیغی کبی

ارذل عمرکه فنافی الله واستهلاک کبی مقامیدرکه انده علم ومعرفت وهمتله تصرف ووجود وقوت بوقدر
اکارد اولمش ایدی پس وجودنده ضعف اصلیی مشاهده ایتمکله تصرف ایتمکه کندی سنده قوت
مشاهده ایتمدی انکیچون قوت الهیه‌یی طلب ایتدی که بقابالله مقامنده ظاهره اولوروا اول قوتله انسان
کاملده تصرف ظاهر اولور لاحول ولاقوة الابالله) (ومابعث نبی الابعدتمام الاربعین وهو زمان اخذه
فی النقص والضعف فلذا قال لوان لی بکم قوة ومع کون ذلک طلب همة مؤثرة) (وبرنبی مبعوث اولمدی الا آنک
عمرندن اربعین تمام اولدقدنصکره واربعیندنصکره نبینک بعثتی ایچون معین اولان زمان اول نبینک نقص
قوای بشریه وضعف مزاج طبیعی‌یه شروعی زمانیدریعنی قوای حسیه‌نک جمیعسی تنزل ونقصانه شروع
ایدوب ضعف اصلینک وشیخوختک ظهوری زمانیدر انکیچون لوط علیه السلام لوان لی بکم قوة) (دیدی
یعنی اکرسزه مقاومت ایتمکه بنم ایچون قوت اولیدی دیدی وآنک وجودنده ضعف طبیعینک وجودیله قوت
طبیعیه‌یی طلب ایتدی همت مؤثره‌یی طلب ایتدی زیرا آنک وقوعی ممتنعدر زیراقوت انکیچون دکلدر*
قوت اللهیه مخصوصه‌در*وقوت طبیعیه مجعوله شیخوخت حسبیله ضعفه متوجهه‌در*پس لو اصلده حرف
امتناعدر امتناع ایچوندر ولکن بونده تمنی ایچون استعمال اولندی که انکله همت مؤثره طلب اولندی قوت
طبیعیه طلب اولنمدی وانبیا علیهم السلامک اربعینک تمامندنصکره مبعوث اولدقلرینک حکمتی ایکی وجهه
مرتبطدر بروجه بودرکه اربعینک تمامندن لازمدر*زیرا صورت الهیه اوزره مخلوقه اولان نشأت انسانیهٔ
عنصریه‌نک اکمالی ان الله خمرطینة آدم اربعین صباحا) مفهومی اوزره اربعینک تمامی قتنده حاصل اولور زیرا
نشأت انسانیه‌ده اولان قوای حسیه وروحیه‌دن هر برنیسی منبع علم الهی ومظهر الهام ربانیدر*زیرا
هر برقوت علوم الهیه‌دن برعلمک اخذنه مختصه‌در پس عقل کاملک ظهوری ووحی الهینک اخذی متصور دکلدر
الاقوای ظاهره وباطنه‌نک کمالی قتنده وقواانک تکاملی اربعینک قتنده حاصل اولور پس نشأت انسانیه جمیع
قوای ظاهریه وباطنیه ایله اربعینه بالغه اولدقده مرکزنده بالغه اولور پس اربعینک تمامی قتنده قوای حسیه
وعقلیة وقوای قلبیه ونفسیه وقوای روحیه والهیه ایله وحی الهی ضرو بندن قوای مذکوره‌دن هرقنقی سنه
برضربک اخذی مخصوص قلندیسه نبی وحی الهیی انکله اخذ ایدروااما اربعینک مادوننده نشأت انسانیه
جمیع قواسیله کامله دکلدر وبروجه دخی بودرکه انسان مراتب کونیه ایله منصبغ اولوب صفات خلقیه ایله
متصف اولمغله فطرت الهیه وقوت روحیه ونوریه اربعیندن اول صفات بشریه ایله معموره اولوب*مقتضیات
خلقیه وطبیعیه ایله محتجبه اولمغله نورانیت ظلمت طبیعیه ایله مستوره وروحانیت کثافت جسمانیه ایله مغموره
اولور ولهذا اول مدتده سواد انسانک شعرنده غالب اولدی پس نشأت انسانیه‌ده اربعیندن اول سلطنت
وحکم صاحبی اولان قوا قوای خلقیه وصفات امکانیهٔ ظلمانیه‌در پس وقتا کیم نشأت انسانیهٔ جمیع قواسیله
اربعینه بلوغی قتنده کامله اولدیسه اربعیندنصکره جمیع قوای طبیعیه ضعفه شروع ایدر*قوای جسمانیه‌ده
ضعف ظهورا ایتمکله پس قوای مظهریه‌نک سلطنتی ونور الهینک سطوتی آنلر اوزره غالبه اولورنته کیم
اربعیندنصکره بیاض انسانک شعرنده سواد اوزره غالب اولدی پس اربعینک تمامندنصکره قوای الهیه
وصفات ربانیه‌نک ظهوری وقوای روحانیه وحقیقت الهیه‌نک بروزی قتنده وحی الهی ووارد ربانی وجه احسن
اوزره اخذ اولنور وظلمات خلقیه وامکانیه ایله مشوب ومنصبغ اولمز زیرا فیض الهی هر مظهرده مظهر حسبیله
ظاهر اولورا کرچه کیم ینبوع وجود ومعدن وجوددن طهارت اوزره منبعثدر) (فان قلت وما یمنعه من الهمة
المؤثرة وهی موجودة فی السالکین من الاتباع فالرسل اولی بها) پس اکر سن سؤال ایده جک اولورسک که نه شیء
لوط علیه السلامی همت مؤثره دن منع ایدروحال بوکه همت مؤثره رسل وانبیا اتباعندن اولان سالکینده
موجوده‌در پس رسل همت مؤثره‌یه اولی‌در انلر همتله تصرف ایتمکه اتباعدن دخی انسب واحرادر) (قلت
صدقت ولکن نقصک) (ای نقص فیک (علم آخر وذلک ان المعرفة لاتترک للهمة تصرفا فکلما علت معرفته نقص
تصرفه بالهمة) (بن دیرم سن صادقسن ولکن سنده علم آخر ناقص اولدی وبونک بیانی بودر زیرا تحقیق معرفت
الهیه همت ایچون تصرفی ترک ایتمز یعنی معرفت همتله تصرفه مانعه‌در پس هر چندکه عارفک معرفتی
عالیه اولسه همتیله انک تصرفی ناقص اولور) (وذلک) (اشارة الی ان المعرفة لاتترک للهمة تصرفا) (لوجهین

الوجه الواحد لتحققه بمقام العبودیة ونظره الی اصل خلقه الطبیعی) (یعنی عارفده معرفت همت ایچون تصرفی
ترک ایتدیکی وجهیندن اوتریدر بروجه عارفک مقام عبودیتیله تحققندن اولورسه وانک طبیعی اولان خلقی
اصلنه نظر ایتدیکندن اوتریدر زیرا عبودیت تامه‌یی متحقق اولان عارف تصرفه مبادرت ایتمز انجق سیدینک
امرنه منتظر اولوب اکا امتثال اوزره اولورا کر امر الهی وارد اولورسه امرنه امتثالدن اوتری تصرف ایدر زیرا
مأموردر ومأمور معذوردر زیرا فعل وتصرف سیدینکدر آنک دکلدر وعارف کندی طبیعی خلقی اصلنه نظر
ایتدکده کندی نفسنده تصرف ایتمکه قوت بولمز زیرا ضعفدن مخلوقدر پس عارف عبودیتیله متحقق اولمغله
وآنک خلق طبیعیسی اصلنه ناظر اولمغله تصرفی ترک ایدر وتصرفده حقی وکیل اتخاذ ایدر) (والوجه الاخر
احدیة المتصرف والمتصرف فیه فلا یری علی من یرسل همته فیمنعه ذلک) (ووجه آخر متصرف ایله متصرف
فیهک احدیتیدر یعنی متصرفله متصرف فیه وجودده واحد اولوب ایکیسنک احدیتین مشاهده ایتدیکندن اوتری
یعنی بصر وبصیرت احدیتنک عینیله وجودده واحد حقدن غیری ممکناتدن براحدی مشاهده ایدمز تاکیم انک
اوزرینه کندی همتنی ارسال ایلیه زیرا احدیت وجود مشاهده سنده‌در*پس عارفی تصرفدن اول احدیتک
معرفتی منع ایدروااما احدیتله متصف اولان عارف کامل که مظهریت کامله ایله اسماء الهیه حقایقنی وصفات
عبدانیه دقایقنی جامعدر ووحدتنده کثرتی وکثرتده وحدتی احدیت عینیله مشاهده ایدر*پس آنک تصرفی
ارسال همتله دکلدر که مقام عبودیتنه محل اولوب اکا ضرر ایلیه بلکه انک مظهرنده واقع اولان تصرف حقک
آنی اظهار ایله وانک مظهرنده تصرفیله حقک ظهوریله‌در واما تحققکم عبد کامل عبودیت ذاتیه مقامنده واقف
اولسه وربوبیت عرضیه اماتتی الله تعالی‌یه رد ایتسه پس تصرفه متصدی اولمز بلکه عبودیت محضه بالکلیه
الله تعالی‌یه توجه ایدر ومع هذا بوتوجه کامی تتمنده انک مظهرنده نیجه تصرفات الهیه ظاهره اولورکه انلره
انک درایتی وشعوری اولمیه (ومادری مایفعل بی ولا بکم) یری رؤیت بصردن اولمق جائزدر ومن کلمه‌سی
یرینک مفعولیدر احددن عبارتدر وعلی یرسل قولنه متعلقدر وتقدیر بویله اولورفلا یری احدا غیره یرسل همته
علیه وجائزدرکه مفعول محذوف اوله ومن استفهام ایچون اوله پس علی من یرسل همته قولی عدم تصرف
علتنک بیانی واقع اولور وتقدیر بویله اولورلا یری احدا غیرالحق فعلی من یرسل همته یعنی حقدن غیری براحدی
مشاهده ایتمز پس همتنی کیمک اوزرینه ارسال ایدر وجائزدرکه تقدیر بویله اوله‌ای فلا یری غیرا علیه یرسل همته
پس مفعول حذف اولندی وجار مجرور ایله انک مقامنه اقامت اولندی ومفعوله راجع اولان ضمیردن لفظ من ایله
کنایه اولندی وجائزدرکه یری افعال قلوبدن اوله ولکن عملدن تعلیق اولندی زیرا من کلمه سنده معنای استفهام
واردرای فلا یعلم علی من یرسل همته اذلیس ثم احد غیره یعنی بیلمز کیمک اوزرنه همتنی ارسال ایدر زیرا وجودده
اللهدن غیری براحد یوقدر) (وفی هذا المشهد یری) (ای العارف) (ان المنازع له ماعدل عن حقیقته التی هو
علیها فی حال ثبوت عینه وحال عدمه) (وعارف بومشهدده عالم اولورکه اکا منازع اولان کمسنه کندی
حقیقتندن عدول ایتمدی که حضرت علمیه‌ده عین ثابته سنک ثبوتی حالنده وآنده انک عدمی حالنده اول
حقیقت اوزره ثابت ایدی (فما ظهر فی الوجود الا ما کان له فی حال العدم فی الثبوت فما تعدی حقیقة ولا اخل
طریقة) پس وجودده منازعدن ظاهر اولمدی الا اشول شیء که انک عدمی حالنده عینی ثبوتنده انکیچون ثابت
ایدی پس اول منازع اکا نزع ایتمکله کندی حقیقتنی متعدی اولمدی وطریقت خاصه سندن متجاوز اولمدی
یعنی منازع حضرت علمیه‌ده عدمیتی حالنده نه شیء اوزره ثابت اولدیسه وجودده اول شیئله ظاهر اولور پس
منازع نزاع ایتمکله کندی حقیقتندن متعدی اولمدی بلکه حقیقتی اعطا ایتدیکی شیئله ظاهر اولدی پس
برشیئک وقوعی علم الهیده انک ثبوتی حالنده اولان صورتی اوزره واقع اولدیغن عارف اولان کمسنه اول شیئک
رفعنه علمنی تسلیط ایتمز زیرا اول شیء صورت علمیه آنک حقیقتی صراط مستقیم اوزره‌در (فتسمیة ذلک نزاعا انما
هو امر عرضی اظهره الحجاب الذی علی اعین الناس) پس منازعدن ظهور ایدن شیئی نزاع ایله تسمیه ایتمک برامر
عرضیدرکه اعین ناس اوزره اولان حجاب آنی اظهار ایلدی زیرا هر احد علم الهیده*بر اسمک حقیقتنه مظهر
وبرفعله مصدر واقع اولدی پس اسماء متقابله اعتباریله حضرت وجودده نزاع ومخالفت صادره اولسه حقیقتده
نزاع اولمز زیرا علم الهی‌یه مطلع اولان کمسنه عارفدرکه ظاهرا اکا منازع اولان کمسنه علم الهیده ثبوتی حالنده

آنك اوزره ثابتدروآنده ثبوتى اوزره بونده ظاهردروعلم الهيده حقايق الهيه اعطا ايتديكى شيئه عارف محققدر
معارض دكلدر* بلكه هرشيئك حقيقتنى نه اعطا ايدرسه وهرمظهردن نه ظهور ايدرسه آنى قبول ايدوب
تصديق ايدر* پس بوتقديراوزره منازعدن ظاهراولان شئ نزاع اولمز ولكن آنك نزاع ايله تسميه اولنمسى*
امرعرضيدركه ظلمات طبيعيه واحكام امكانيه حجبيله حضرت علميه دن اعين ناسك احتجابى اظهارايدر* پس
ناس آندن محتجب اولمغله برى برنه نزاع ايدرلر پس نزاعى اظهار ايدن آنلرك اعينى اوزره اولان حجب امكانيه دركه
آنلر حجبدن غيرى حجبك وراسنده برشيئى مشاهده ايده مزلر انما هو ضميرى تسميه يه راجعدر وضميرك تذكيرى
قول اعتباريله دريا خود خبرى تغليب ايتمكله در)(كما قال فيهم ولكن اكثر الناس لا يعلمون يعلمون ظاهرا
من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة هم غافلون) نته كيم الله تعالى اهل حجاب اولان ناسك حقنده ولكن اكثر
الناس لا يعلمون الى آخر الايه ديدى يعنى حقيقت امرى بيلمكده ناسك اكثرى محتجب اولمغله الله تعالى ولكن
ناسك اكثرى عالم دكللردر زيرا اعينلرى اوزره اولان حجاب مرتفع دكلدر آنلر حيوة دنيانك ظاهرينى بيلورلر
وحالبوكه انلر آخرتدن غافللردر يعنى اعينلرنده اولان حجابدن عوالم علويه ده وحضرات اسمائيه علميه ده ثابته
اولان امورى مشاهده ايده مزلر زيرا آنلرك قلوبى حجاب وغلاف ايچنده در پس شيخ رضى الله عنه غافلينك
قلوبى غلاف ايچنده اولديغنى بيان ايدوب ديركه)(وهو من المقلوب فانه من قولهم قلوبنا غلف اى فى غلاف
وهو الكن الذى ستره عن ادراك الامر على ما هو عليه) وغافل مقلوبندندر يعنى مقلوبدر زيرا غافل اهل حجابك
قلوبنا غلف قوللرندن مأخوذدر وغافل غلفك مقلوبيدر قلب بعض ايله يعنى بزم قلوبمز غلاف ايچنده در ديمكدر
وغلاف شول كن دركه قلبى ستر ايلدى امرى على ما هو عليه ادراك ايتمكدن يعنى برامر علم الهيده نه شئ اوزره
اولديسه آنك اوزره آنى ادراك ايتمكدن قلبى ساتردر پس اهل غفلتك قلوبى حقيقت امرى ادراك ايتمكدن
ستروحجاب ايچنده در انكيچون حيوة دنيانك ظاهرندن غيرى نشأت اخرويه دن برشيئى ادراك ايده مزلر
)(فهذا وامثاله يمنع العارف من التصرف فى العالم)(هذا قولى فما ظهر فى الوجود الا ما كان له فى حال العدم
فى الثبوت قولنه اشارتدر ويا خود وجهين مذكورينه اشارتدر يعنى پس بوعلم ودخى بونك امثالى عارفى عالمده
تصرفدن منع ايدر وامثاله قوليله اشارت ايدركه عارف كامل كليتيله الهيه مستغرقدر وآنك اطلاق حقيقى
ذاتيسى حيثيتيله انك شهودنده مستغرقدر پس توجه كليله وجمع خاطر ايله كوائن جزئيته همت كامله يى تسليط
ايتمكه ملتفت دكلدر وانسان كندى وجودنده كليتله مجتمع اولمز* الا واحد واحد اولان الالهه توجه احدى
وجمعى وكاليله وذات مطلقه يه متعلقه اولان همتيله كه جميع قيوددن منطلقه در پس عارف بونك امثالى امور
جزئيه ايله تقيد ايتمز ودخى همتله برشيئده تصرف واقع اولمز الا اجتماع قوى ايله وجمعيت قلب وخاطر ايله وتوجه
كليله كه اول شيئدن غيرى شئ آخره قلبده اتساع اولميه پس انسان برشيئه توجه ايدوب قلبنه ادخال ايتدكده
حق اندن اخراج ايتمك لازم كلور ما جعل الله لرجل من قلبين فى جوفه وعارف راضى دكلدركه آنك قلبى
حقدن غيرى برشيئه محل اوله وحقدن اعراض ايدوب شئ آخره توجه ايليه (قال الشيخ ابو عبد الله محمد بن قائد
للشيخ ابى السعود بن الشبل لم لم تتصرف فقال ابو السعود تركت الحق يتصرف لى كما يشاء شيخ ابو عبد الله بن قائد
الاوانى شيخ ابى سعود بن شبل بغدادى يه ايتدى يا ابا السعود نيچون تصرف ايتمزسن پس ابو السعود اكا ايتدى
بن حقى ترك ايتدم كه بنم ايچون تصرف ايليه مشيتى نيجه اقتضا ايدرسه يعنى بن حقى وكيل اتخاذ ايتدم وبنم
طرفدن تصرف اوزره آنى خليفه ايتدم كه عالمده وبنم وجودمده تصرف ايليه نيجه ديلرسه قال الشيخ رضى
الله عنه فى الباب الخامس والعشرين من الفتوحات اخبرنى ابو البدر التماشكى البغدادى رحمة الله عليه قال لما
اجتمع محمد بن قائد الاوانى وكان من الافراد بابى السعود هذا قال له يا ابا السعود ان الله قسم المملكة بينى وبينك
فلم لا تتصرف فيها كما اتصرف انا فقال له ابو السعود يا ابن قائد وهبتك سهمى نحن تركنا الحق يتصرف لنا وهو
قوله تعالى (فاتخذه وكيلا) فامتثل امر الله)(يريد قوله تعالى امرا فاتخذه وكيلا فالوكيل هو المتصرف ولا سيما
قد سمع الله يقول وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه)(ابو السعود رحمة الله عليه الله تعالينك آمر اولديغى حالده
فاتخذه وكيلا قولنى مراد ايتدى يعنى امر الهى يه امتثال ايدوب تصرفده حقى وكيل اتخاذ ايلدى* تا كيم حق
نيجه ديلرسه تصرف ايليه پس وكيل متصرفدر ولا سيما ابو السعود الله تعالينى ايشتديكه عبادنه امر ايدوب

(وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) دير يعنى انفاق ايلك شول شيئدنكه الله تعالى سزى آنده مستخلفين ايلدى
يعنى آنك اوزره سزى خليفه ايلدى بوتقدير اوزره من تبعيض ايچون اولور ومخاطب اولان ارباب سلوك
واصحاب اوساطدركه آنلره اعطا اولنان علوم ومعارفك بعضيسنى طالبينه استعدادلرى حسبيله انفاق وبذل
ايده لر وبعضيسنى سلوك كارنده كندى نفسلرى ايچون امساك ايده لرومن زائده اولدقده مخاطب اولان ارباب نهايت
اولان خلفادركه صفات ربوبيتيله ظاهره اولوب عالمده تصرف ايتمك ايچون من عند الله استخلاف اولنديلر پس
آنلره خطاب ايدوب ديركه ربوبيت وتصرفده بن سزى خليفه ايتدم ايدى پس سز امر خلافت وربوبيتى وامر
تصرفى بكا انفاق ايلك وبنى وكيل اتخاذ ايدوب خليفه ايدلك كه سزلك حالكز ايچون احسن واسلم وعبوديتكز
ايچون احصن واتمدر انكيچون خليفۀ اعظم ورسول اكرم بوخطابى استماع ايدوب (اللهم انت الصاحب
فى السفر والخليفة فى الحضر) ديدى وامر خلافتده حقى استخلاف ايلدى)(فعلم ابو السعود والعارفون
ان الامر الذى بيده ليس له وانه مستخلف فيه)(پس ابو السعود دخى عارف بالله اولنلر يعنى آنلردن هر بريسى
بوخطابى استماع ايتدكده بيلديكه تحقيق شول امركه آنك يدنده در تصرفدن وعلوم ومعارفدن حقيقتده
آنك ملكى دكلدر وتحقيق اول مستخلفدر اول امرده انه ضميرى ابو السعوده راجعدر وعارفينك هر بريسنه
وحده)(ثم قال له الحق)(عند استماع قوله وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه)(هذا الامر الذى استخلفتك فيه
وملكتك اياه جعلنى واتخذنى وكيلا فيه فامتثل ابو السعود امر الله فاتخذه وكيلا)(يعنى ابو السعود سمع روحله
وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه قولنى استماع ايتدكده حق تعالى آنك سرينه خطاب ايدوب اكا ايتدى ودخى
آنك مثلنه بوامرى كه سنى آنده استخلاف ايتدم ودخى آنى سكا تمليك ايتدم بنى آنده وكيل ايله ووكيل اتخاذ ايله
پس ابو السعود امر الهى يه امتثال ايلدى* پس حقى تصرفده وكيل اتخاذ ايلدى* زيرا انسان كاملك حقى
استخلافى اكمل واشملدر حتى انسان كاملى استخلافدن)(فكيف تبقى لمن يشهد مثل هذا الامر همة يتصرف
بها والهمة لا تفعل الا بالجمعية التى لا متسع لصاحبها الى غير ما اجتمع عليه وهذه المعرفة تفرقه عن هذه
الجمعية فيظهر العارف التام المعرفة بغاية العجز والضعف)(پس بوامرك مثلنى مشاهده ايدن كمسنه ايچون
همت نيجه باقيه قالوركه انكله اول تصرف ايليه وحالبوكه همت فاعله ومؤثره اولمز الا شول جمعيت ايله كه
انك صاحبى ايچون اتساع اولميه شول شيئك غيريسنه كه كنديسى انك اوزره مجتمع اولدى يعنى همت شول
جمعيتله فاعله دركه همت صاحبى برشيئك وقوعنه جمعيت خاطر ايله همتنى تسليط ايتدكده اول شيئدن غيرى
برشئ ايچون انده اتساع اولميه وبومعرفت كامله عارفى بوجمعيتدن تفريق ايدر پس تام المعرفه اولان عارف
غايت عجز وضعفله ظاهر اولور وبرامر اوزره همتنى تسليط ايتمكله تصرف ايله ظاهر اولمز)(قال بعض
الابدال للشيخ عبد الرزاق قل للشيخ ابى مدين بعد السلام عليه يا ابا مدين لم لا يعتاص)(اى لا يصعب ولا يعسر)
(علينا شئ وانت تعتاص عليك الاشياء ونحن نرغب فى مقامك وانت لا ترغب فى مقامنا)(ابدالك بعضيسى
شيخ عبد الرزاقه ايتدى يا عبد الرزاق شيخ ابى مدينه دى اكا سلامدنصكره يا ابا مدين نيچون بزم اوزريمزه برشئ
صعب وعسير اولمز) وحالبوكه سنك اوزرينكه اشيا صعب وعسير اولور وحالبوكه بز سنك مقامكه راغب ايروسن بزم
مقاممزه راغب دكلسن وكذلك تعتاص عليه الاشياء شيخك كلاميدر ابى مدينك حالنى نقل ايدر يعنى وكذلك
ابى مدين اوزره اشيا عسيره اولوردى وكنديسى ضعف وعجز ايله ظاهر اولوردى بو تقدير اوزره كان افعال
ناقصه دن اولور وآنده مستتر اولان ضمير كانك اسمى اولوب ابى مدينه راجع اولور وخبرى مقدر اولان تعتاص
جمله سى اولور وجائزدركه كلامك تقديرى بويله اوله اى وكذلك كان امرهما وشأنهما يعنى ابى مدين ايلا كاسلام
ايدن ابدالك امرى وشأنى بويله ايدى پس بو تقدير اوزره كان افعال تامه دن اولور)(مع كون ابى مدين كان عنده
ذلك المقام وغيره)(يعنى بونك اوزره وبونك برله كه ابى مدين قتنده بو مقام يعنى ابدالك بو مقامى وبونك غيريسى
موجود ايدى يعنى ابى مدينه سلام ارسال ايدن ابدالك مقامى كه آنده ضعف وعجز يوقدر واول مقامك غيرى
اولان* مقامات عاليه ابى مدين قتنده حاصل ايدى وحالبوكه ابى مدين ضعف وعجز ايله ظاهر ايدى* وآنك اوزره
امور متعسره اولوردى* وآنك قتنده حاصل اولان ابدال مقامنك مقتضاسى اوزره تصرف ايله وعدم ضعف ايله
اول ظاهر اولمزدى وبو كلامده تقديم وتأخير اولمق جائزدر اى مع كون ذلك المقام وغيره موجود عند ابى مدين

بوتقدیراوزره کان زائد اولور) (ونحن اتم فی مقام الضعف والعجز منه مع هذا قال له هذا البدل ما قال وهذا من
ذلك القبيل) (شیخ رضی الله عنه دیرکه وحالبوکه بز مقام ضعف وعجزده ابی مدیندن اتم ایز مع هذا بو ابدال اکا
دیدی بو قولی یعنی وانت تعتاص علیك الاشیاء پس معرفت عالیه اولدقچه ضعف وعجز دخی زیاده اولور وابو
مدینك ابدال مقامنه عدم رغبتی وعجز ایله ظاهر اولمسی بو قبیلدندر * یعنی کمال عبودیت ومعرفت قبیلندندرکه
تصرفدن مانعه‌در وحقی وکیل اتخاذ ایدوب اشیا اوزره حقك استخلافی قبیلندندر) (وقال صلی الله علیه وسلم
فی هذا المقام عن امر الله له بذلك قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی
ورسول الله صلی الله علیه وسلم بو مقامده یعنی ضعف وعجز مقامنده وحقی وکیل ایدوب آنك استخلافی
مقامنده اکا وارد اولان امر الهیله (قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی
الی) وامر الهی الله تعالینك قل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی) قولنده یعنی رسول
علیه السلام مقام عبودیتده کمال عبودیتیله متحقق اولدقده * وجمیع امورده حقی وکیل اتخاذ ایدوب وآنی
اشیا اوزره استخلاف ایدوب عجز وضعف ایله ظاهر اولدقده مقام عبودیتی اکا تخلیص ایتمکیچون الله تعالی
اکا امر ایدرکه علوم ومعارف وکمالاتدن برشیئی کندی نفسنه مضاف قلمیه جمیعسنی حقه اسناد ایلیه پس
رسول علیه السلام دخی امر الهیله ایتدی بنم درایت وشعورم یوقدرکه بنم ایله نه ایشلنور وسزك ایله نه
ایشلنور اکا دخی درایت وشعورم یوقدر بن تابع دکلم الا شول شیئه که بکا وحی اولنور پس رسول علیه السلام
کندی مظهرنده وخلقك مظاهرنده ظاهر اولان افعالی حقه اسناد ایدر * وکندی نفسنی فعلدن تنزیه ایدر
وکندی مظهرنده ظهور ایده‌جك فعلك درایتندن دخی کندی نفسنی تفرید ایدر ودرایتی وحی الهی‌یه
تخصیص ایدر پس آنك علمی وحی الهی وعلم الهیدر) (فالرسول بحکم ما یوحی الیه به ما عنده غیر ذلك فان اوحی
الیه بالتصرف بجزم تصرف وان منع امتنع وان خیر اختار ترك التصرف) بحکم قولنده با مصاحبت ایچوندر
والیه ضمیری رسوله راجعدر * وبه ضمیری مایه راجعدر وما لیس معناسنه‌در وعنده ضمیری رسوله راجعدر
وغیر مرفوعدر لیس نك اسمیدر * وظرف مقدم خبردر وذلك قولی بحکم ما یوحی الیه به قولنه اشارتدر *
ورسول علیه السلامك عجز ایله وکندی نفسنه نسبتله عدم درایت ایله ظهورنه اشارت اولمق جائزدر یعنی
دیمك اولور پس رسول شول حکمله‌درکه اکا اول شیئله وحی اولنور آنك قتنده وحی الهی‌یه اتباعدن غیری
یوقدر * پس اکر اکا بجزم تصرف ایله وحی اولنورسه تصرف ایدر امره امتثالدن اوتری واکر تصرفدن منع
اولنورسه ممتنع اولور یعنی تصرف ایتمز * واکر تصرفده تخییر اولنورسه ترك تصرفی اختیار ایدر اداب
عبودیتله متأدب اولدیغی حالده) (الا ان یکون) (المخیر) (ناقص المعرفة) (استثناء منقطعدر یعنی الا مکر
کیم مخیر اولان عارف ناقص المعرفة اوله که تخییر اولندقده تصرفی اختیار ایلیه وجائزدرکه فان اوحی الیه قولی
فیظهر العارف التام المعرفة بغایة العجز والضعف قولنك تتمیمی اوله یعنی تام المعرفة اولان عارف غایت
عجز وضعف ایله ظاهر اولور پس اکر اکا جزما تصرف ایله حق طرفندن وحی اولنورسه تصرف ایدر واکر تصرفدن
منع اولنورسه ممتنع اولور واکر تصرفده تخییر اولنورسه ترك تصرفی اختیار ایدر الا مکر کیم عارف ناقص المعرفة
اوله بو تقدیر اوزره استثنا متصل اولور وعارف مخیر انکیچون تصرفه مبادرت ایدر زیرا عارف دکلدرکه تصرف له
تأثیر حضرت الهی‌یه مخصوصدر حق ایچون ذاتیدر وعبد ایچون عرضیدر وعبودیت قتنده وقوف وعجز
ایله ظهور عبد ایچون ذاتیدر وربوبیتله ظهور انکیچون امر عرضیدر وذاتیات ایله امور عرضیه ایله وقوف
ظهوردن اعلی واشرفدر وحضرت الهیه ایله مراعات ادب عبد ایچون اولی وانسبدر وعبد مستخلف فیه
اولدیغی شیئده حقی وکیل اتخاذ ایتمك عبدك اعلی مقامیدر پس انکیچون جمیع رسل خصوصا انلرك اکملی
وافضلی وخاتمی محمد صلی الله علیه وسلم تصرفده وآنك ترکنده آنلره وحی اولنان شیئك حکمیله عمل ایتدیلر *
زیرا ادب عبودیت امره اطاعت وامتثال اقتضا ایدر واکر تصرفده تخییر ایله انلره وحی نازل اوله حق اولورسه
ترك تصرف ایدرلر زیرا انلر عالمدرکه اکر انلر ایچون خلاف تخییر اولیدی انلر تخییر اولنمزلردی وانلر ایچون خیرلو
اولان شیئله مامور اولورلردی پس انلر تخییری ابتلا کوردیلر وعبودیت طرفنی ترجیح ایدوب تصرفی ترك
ایتدیلر پس اکر تخییر مجرد عرض تصرف سبیله تصرفی اختیار ایده‌جك اولورسه ممکور اولوب ترك ادب ایتمش

اولور واکر تصرفی حقه تفویض ایده‌جك اولورسه که تصرف انکیچون ذاتیدر اداب عبودیتیله متأدب اولور)
(قال ابو السعود ابن الشبل البغدادی لاصحابه المؤمنین به ان الله اعطانی التصرف منذ خمس عشرة سنة
وترکته تظرفا هذا لسان ادلال واما نحن فما ترکناه تظرفا وهو ترکه ایثارا) (شیخ ابو السعود بن شبل بغدادی
اکا مؤمنین اولان * اصحابنه ایتدی تحقیق الله تعالی اون بش ییلدنبرو تصرفی بکا اعطا ایلدی وبز آنی تظرفا
ترك ایتدك شیخ رضی الله عنه دیرکه ابو السعودك بو قولی لسان ادلالدرکه ربنه تدلل ایدر واما بز پس تظرفا تصرفی
ترك ایتمدك وتظرفا تصرفك ترکی ایثارا آنك ترکیدر یعنی علی سبیل الایثار تصرفی ترك ایتمکدر پس حضرت
ربوبیتده تصرفك ایثار ترکی ترك ادبدن بر نوعدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب الرابع والعشرین
قال لی ابو البدر قال لی ابو السعود انی اعطیت التصرف فی العالم منذ خمس عشرة سنة من تاریخ قوله فترکته
وما ظهر علی منه شیء انتهی کلامه) (وانما ترکناه لکمال المعرفة فان المعرفة لا تقتضیه بحکم الاختیار فمتی تصرف
العارف بالهمة فی العالم فعن امر الهی وجبر لا باختیار) (بلکه بز آنی کمال معرفتمزدن اوتری ترك ایتدك * زیرا
معرفت کامله اختیار حکمیله تصرفی اقتضا ایتمز * پس هر بر وقتکم عارف کامل همتله عالمده تصرف
ایتسه پس امر الهیله وجبرله تصرف ایدر اختیار ایله تصرف ایتمز * زیرا عارفدرکه هر شیئك علم الهیده عدمده
ثبوتی حالنده نه شیء اوزره ثابت اولدیسه وجودده آنك اوزره ظاهر اولور پس تصرفه مبادرت ایتمز وتصرف
ایتمك اقتضا ایتسه عبودیت ذاتیه‌سنه نظر ایدر وعبودیت تامه تصرفی اقتضا ایتمز * بلکه امر الهی‌یه
امتثالی اقتضا ایدر * پس عارف جمیع افعال وتصرفاتك مبدأ ومنشیء ومصدری اولان حضرت ربوبیتی وکیل
اتخاذ ایدر * واکر عارفدن عالمده تصرف واقع اولورسه * پس امر الهیله وجبرله تصرف ایدر اختیار ایله
ایتمز * ومأمور ومجبور ومعذوردر بلکه اکا دخی عذر لازم کلمز زیرا عبودیتك مقتضاسی سیدك امرینه امتثالدر
پس امر وجبرله تصرف ایتدکده کمال عبودیتندن اوتری تصرف ایدر وعارفدن بعض ازمانده نیجه تصرفات
ظاهر اولورکه * عارف نه اختیار ایله ونه جبر ایله انلری مراد ایدینور وانلره آنك شعوری یوقدر دخی اولمزالا
وقوعدن صکره پس اول تصرفات الهیه‌درکه عارف کامل مظهرنده حقك ظهوری ایله واقع اولان تصرف
حقدر) (ولا نشك ان مقام الرسالة یطلب التصرف لقبول الرسالة التی جاء بها فیظهر علیه) (من التصرف
بالمعجزة) (ما یصدقه عند امته وقومه لیظهر دین الله) (وبز شك ایتمزز که تحقیق مقام رسالت تصرفی طلب ایدر
شول رسالتك قبولی اجلندن اوتری که رسول من عند الله اول رسالتی کتوردی پس رسول اوزره معجزه ایله
تصرفدن شول شیء ظاهر اولورکه اول شیء رسولی کندی امتی وقومی قتنده تصدیق ایدر تا کیم دین الله ظاهر
اوله یعنی شك یوقدرکه معجزه ایله رسالتك لازمیدر ورسول اذن الهیله قومی قتنده تصرف ایدر وبر معجزه
اظهار ایدرکه امتی قتنده اول معجزه انی تصدیق ایدر تا کیم آنك قومی انی تصدیق ایدوب رسالتنی قبول ایدرلر
ودین الهی ظاهر اوله جاء قولنك ضمیری رسالتك مدلولی اولان رسوله راجعدر * وبها ضمیری رسالته راجعدر
فیظهر قولی ثلاثیدندر * وعلیه ضمیری دخی رسوله راجعدر وما یصدقه عند امته وقومه قولنده ما الذی
معناسنه‌در فیظهر قولنك فاعلیدر ویصدقه قولنك فاعل ضمیری مایه راجعدر وضمائر ثلاثه رسوله راجعدر
لیظهر قولی ثلاثیدندر ما یصدقه قولنه ویاخود فیظهر قولنه متعلقدر وفاعلی دین قولیدر) (والولی لیس
کذلك) (وحالبوکه ولی نبی کبی دکلدر یعنی ولی ولایتك قبولندن اوتری اکا نده عادته مخالف اولان تصرفی
طلب ایتمز تا کیم تصرف ایله تصدیق ظاهر اوله * زیرا آنك حالی تصرفی اقتضا ایتمز زیرا ولی اسم باطن مظهریدر
ودین الهی‌یی اظهار ایتمکیچون تصرف ولایتك لازمی دکلدر ومقام ولایت تصرفی طلب ایتمز بلکه ترك
تصرفی طلب ایدر * ورسول دین الهی‌یی اظهار ایتمکله مأمور اولدیغی کبی ولی کندی وجودنده حقی اظهار
ایدوب وجودنی افنا ایتمکله واسرار الهیه‌یی اخفا ایتمکله مأموردر) (ومع هذا فلا یطلبه الرسول فی الظاهر)
یعنی مقام رسالتك تصرف مطلوبی ایکن وتصرف آنك لازمی ایکن پس رسول تصرفی ظاهرده طلب ایتمز
وفی الظاهر قولیله انکیچون قید ایلدی * زیرا رسول باطننده تصرفی قبول وطلب ایدر زیرا قومنك قلوبنی
ضلالتدن هدایته وباطلدن حقه تحویل وتصریف ایتمکه طالبدر (لان للرسول الشفقة علی قومه فلا یرید
ان یبالغ فی ظهور الحجة علیهم فان فی ذلك هلاکهم فیبقی علیهم حیاتهم بعدم ارادته المبالغة فی ظهور الحجة

علیهم الذی هو سبب هلاکهم بو قول فلا یطلبه الرسول قولی ایچون تعلیلدر یعنی دیمک اولور زیرا تحقیق رسول
ایچون قومی اوزره شفقت واردر * پس قومی اوزره حجتک ظهورنده دیلمزکه مبالغه ایلیه * زیرا تحقیق حجتک
ظهورنده مبالغه ایتمکده قومی ایچون هلاک حاصلدر * پس رسول قومنه شفقتندن اوتری حیاتلرنی انلر
اوزره ابقا ایدر انلر اوزره حجتک ظهورنده مبالغه‌یی مراد ایتمکله زیرا که قومنک هلاکنه سببدر زیرا رسول
عارفدر که اگر قومی اوزره اظهار حجتده مبالغه ایلسه قومنک بعضیسی متمرد اولوب انکاری زیاده ایدرلر وانکار
ایتمکله هلاک اولورلر (ما علی الرسول الا البلاغ) پس رسول انجق مبلغدر * حجتک ظهورنده مبالغه صاحبی
دکلدر زیرا اگر رسول دعوتنده اظهار معجزه و حجتده مبالغه ایدیدی انلردخی انکار وجحدده مبالغه ایدرلردیکه
آنلرک هلاکلرینه سبب اوله پس ظاهرا انلرک هلاکلرینه باعث اولان * رسولک اظهار حجتده مبالغه
ایتمیدر ورسول ایسه قومی اوزره مشفقدر) (وقد علم الرسول ایضا ان الامر المعجز اذا ظهر للجماعة فمنهم وفی
بعض النسخ) (منهم من یؤمن عند ذلک ومنهم من یعرفه ویجحده ولا یظهر التصدیق به ظلما وعلوا وحسدا ومنهم
من یلحق ذلک بالسحر والایهام) (وتحقیق رسول سبق ایتدیکی کبی عالم اولدیکه امر معجز چقنکم برجماعته یعنی
حجتک ظهوری مبالغه سنده قومنک هلاکنی عالم اولدیغی کبی عالم اولدی که امر معجز چقنکم برجماعته ظاهر اولسه
پس اول جماعتک بعضیسی مؤمن اولور اول امرک ظهوری قتنده وانلرک بعضیسی اول امری عارف اولوروا کا
انکار ایدر و ظلم وعلو وحسد ایله اکا تصدیقی اظهار ایتمز وآنلرک بعضیسی اول امر معجزی سحره وایهامه الحاق
ایدر) (فلما رأت الرسل ذلک وانه لا یؤمن الا من انار الله قلبه بنور الایمان ومتی لم ینظر الشخص بذلک النور المسمى
ایمانا فلا ینفع فی حقه الامر المعجز فقصرت الهمم عن طلب الامور المعجزة لما لم یعم اثرها فی الناظرین ولا فی
قلوبهم) (پس وقتا کیم امتلرینک اقرار و انکارده احوال مختلفه سنی واستعدادات متغایره سنی کوردیلر ودخی
کوردیلر که تحقیق شان بودرکه مؤمن اولمز الا شول کمسنه که آنک قلبنی نور ایمان ایله منور ایتمش اوله وهرچقنکم
برشخص ایمان ایله مسمى اولان نور ایله امر معجزه ورسوله نظر ایتمیه پس آنک حقنده امر معجز نفع ویرمز پس
رسوللردن امور معجزه‌نک طلبنده همم قاصر اولدی یعنی قومی الزام ایدوب ضلالدن هدایته تحویل ایتمک ایچون
حقدن امور معجزه‌یی طلب ایتمکدن رسلک هممی قاصر اولدی زیرا امور معجزه‌نک اثری ناظرینده وآنلرک
قلوبنده عام دکلدر یعنی ناظرینک ظاهر وجودلرنده تأثیر ایتمز وقلوبلرنده دخی تأثیر ایتمز ظاهرلرنده تأثیر عموم
اوزره دکلدر * زیرا جمیعسنک قلوبی نور ایمان ایله منور دکلدر وقلوبلرنده تأثیرده دخی عموم اوزره دکلدر * زیرا
استعدادات ذاتیه‌لری متفاوته در علم الهیده وحال عدمیده ثبوتنده استعداد ذاتی حسبیله ایمانه مستعد اولان
کمسنه‌نک قلبی نور ایمان ایله منور اولور ونور ایمان ایله ازلده قلبی منور اولان کمسنه عالم شهادتده ایمان ایله ظاهر اولور * وعلم
الهیده مهتدی اولمیان کمسنه بونده دخی مهتدی اولمز فقصرت قولی لمانک جوابیدر) (کما قال فی حق اکمل
الرسل واعلم الخلق واصدقهم فی الحال انک لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء) (امور معجزه‌نک اثری
عام اولمدیغنه تعلیلدر یعنی الله تعالی اکمل رسل حقنده وخلقک اعلمی وحالده خلقک اصدقی حقنده نته کیم
ایتدی یا محمد تحقیق سن تعیینک ومحبت ایله تقییدک اعتباریله هدایت ایتمزسن شول کمسنه‌یه که اکا قرابت طینیه
وبعض صفات طبیعیه مقتضاسی اوزره محبت ایدرسن زیرا سن انجق مبلغ رسالتسن ولکن الله تعالی هدایت
ایدر شول کمسنه‌یه که علم الهیده مشیت الهیه‌نک هدایتنه تعلق ایتمش اوله یعنی الله تعالی هدایت ایدر شول
کمسنه‌یه که حضرت علمیه‌ده آنک استعداد ذاتیسی حسبیله آنک هدایتنه مشیت الهیه متعلقه اوله) (ولو کان
للهمة اثر عام لاثرت همة رسول الله صلى الله علیه وسلم ولا بد لم یکن احد اکمل من رسول الله صلى الله علیه
وسلم ولا اعلى ولا اقوى همة منه وما اثرت فی اسلام ابی طالب عمه وفیه نزلت الایة التی ذکرناها) (واگر همت
ایچون اثر عام اولیدی ابی طالب حقنده رسول اللهک همتی تأثیر ایدردی ولابد درکه براحد رسول اللهدن
وجود ایله اکمل اولمدی ومرتبه ایله آندن اعلى وتصرف ایله آندن اقوى اولمدی وحالبوکه آنک همتی عمی ابی طالب
حقنده تأثیر ایتمدی و بز ذکر ایتدیکمز آیت ابی طالبک حقنده نازله اولدی پس اگر همتک اثری عموم اوزره *
اولیدی بطریق اعلى رسولک عمی وقومندن آنک حامیسی اولان ابی طالبک حقنده انک همتی تأثیر ایدردیکه
قومندن حامیی وقرابت طینیه‌سی حسبیله رسول علیه السلام اکا محبت ایدوب انک اسلامی حقنده همت ورقتده

مبالغه ایدردی لو کلمه سنک جوابی محذوفدر) (وکذلک قال فی الرسول انه ما علیه الا البلاغ وقال لیس علیک
هداهم ولکن الله یهدی من یشاء وزاد فی سورة القصص وهو اعلم بالمهتدین ای بالذین اعطوه العلم بهدایتهم
فی حال عدمهم بالاعیان الثابتة) (یعنی همتک اثری عام اولمدیغندن اوتری الله تعالی رسولک حقنده (وما على
الرسول الا البلاغ) دیدی یعنی رسول اوزره بلاغدن غیری برشی یوقدر وبو آیت مطلقا رسول حقنده در ورسول
الله صلى الله علیه وسلم حقنده لیس علیک هداهم ولکن الله یهدی من یشاء دیدی یعنی یا محمد سنک اوزریکه انلرک
هدایتی یوقدر * یعنی تعیینک وانانیتک حسبیله آنلره هدایت ایده مزسن ولکن الله تعالی سنک مظهریتکده
ظهورک ایله ظاهر اولدقده علم الهیده هدایته مستعد اولان کمسنه‌یه اول هدایت ایدر وهدایت اکا مخصوصدر
وسورة قصصده الله تعالی وهو اعلم بالمهتدین قولنی زیاده ایلدی یعنی الله تعالی مهتدینی اعلمدر یعنی شول جماعتی
اعلمدرکه آنلر اعیان ثابته‌لریله عدملری حالنده آنلرک هدایتلرینه اولان علمی حقه اعطا ایتدیلر یعنی حضرت
علمیه‌ده اعیان ثابته‌لریله عدملری حالنده استعداد ذاتیلریله هدایتلرندن نه صورت اوزره مرتسم اولدیلر ایسه
اول صورت علمنی حقه اعطا ایدرلر واول صورت اوزره حق آنلری عالم اولور واول صورت اوزره امر حقک
معلومی اولورلر * پس انلردن هر بریسی کندی صورت مخصوصه‌سی علمنی حقه اعطا ایدر وحق دخی اول علم
حسبیله عالم شهادتده انلره * هدایت ایدر بو تقدیرا اوزره باعیان الثابتة قولی عدمهم قولنه متعلق اولور واعطوه
العلم قولنه متعلق اولمق جائزدر * یعنی عدملری حالنده هدایتلرینه علمی حقه اعطا ایتدیلر * اعیان ثابته‌لریله
یعنی حضرت علمیه‌ده عدملری حالنده اعیان ثابته‌لرینک استعدادات ذاتیه غیر مجعوله‌لریله هدایتلرینه علمی
حقه اعطا ایتدیلر اعیان ثابته‌لریله یعنی حضرت علمیه‌ده عدملری حالنده اعیان ثابته‌لرینک استعدادات
ذاتیه غیر مجعوله‌لریله هدایتلرینه علمی حقه اعطا ایتدیلر عدمیتلری حسبیله حق تعالی انلری عالم اولوب
انلرک هدایتلرینه حکم ایتدی وحضرت علمیه‌ده انلر مهتدین اولدیلر) (فاثبت ان العلم تابع للمعلوم فمن کان
مؤمنا فی ثبوت عینه وحال عدمه ظهر بتلک الصورة فی حال وجوده وقد علم الله منه انه هکذا یکون
فلذلک قال (وهو اعلم بالمهتدین) (پس الله تعالی اثبات ایلدی ویاخود بو تفسیر اثبات ایلدیکه تحقیق علم
معلومه تابعدر صور علمیه‌دن معلوم هر نه صورت اوزره مرتسم اولورسه حق انی اول صورت اوزره عالمدر *
واول صورت اوزره حضرت وجودده معلومک هدایتنه ارادت الهیه تعلق ایدرسه پس بر کمسنه که عینی
ثبوتنده وعدمی حالنده مؤمن اولسه وجودی حالنده اول صورتله ظاهر اولور وتحقیق الله تعالی اول
کمسنه‌نک صورت علمیه‌سندن ازلده بلدیکه اول کمسنه هدایته مستعددر وایمان ایله ظاهر اولوب مؤمن اولور
پس بوندن اوتری الله تعالی وهو اعلم بالمهتدین دیدی) (فلما قال مثل هذا قال ایضا ما یبدل القول لدی) (پس
وقتا کم حق تعالی وهو اعلم بالمهتدین قولی مثلنی دیدیسه بنه آنک کبی ما یبدل القول لدی دیدی یعنی بنم قتمده
قول یعنی حکم تبدیل اولنمز (لان قولی على حد علمی فی خلقی) (زیرا بنم قولم بنم خلقمده بنم علمم حدی اوزره‌در
یعنی بر مخلوق بنم علممده نه صورت اوزره ثابت اولدیسه بن انی اول صورت اوزره عالمم وانک حقنده علمم حدی
انک صورت علمیه‌سنک حدی قدردر پس بنم قولم علمم حسبیله‌در وعلمم معلوم حسبیله‌در (وما انا بظلام للعبید
وبن عبیدمه ظلام دکلم که انلرک مقتضاسی اوزره حکم ایتمیم (ای ما قدرت علیهم الکفر الذی یشقیهم ثم اطلب
منهم ما لیس فی وسعهم ان یأتوا به بل ما عاملناهم الا بحسب ما علمناهم وما علمناهم الا بما اعطونا من نفوسهم مما
هم علیه فان کان ظلم فهم الظالمون) (یعنی عبد اوزره بن شول کفری تقدیر ایتمدم که انلری اشقا ایلیه اندنصکره
انلردن طلب ایدم شول شیئیکه انلرک وسعنده اولمیه که انلره اتیان ممکن اولمیه یعنی ظلام دکلم که عبیدک اشقالرنی
موجب اولان کفری ازلده انلر اوزره تقدیر ایدم اندنصکره انلرک وسعنده اولمیان ایمانی انلردن طلب ایدم وایمان
ایله انلرک عدم اتیانلری مقابله‌سنده آنلری مؤاخذه ایدم بلکه بز انلر ایله معامله ایتمدک الا انلره علممز حسبیله
وانلری بز عالم اولمدق الا شول شیئله که انلر نفوسلرندن انی بزه اعطا ایتدیلر وانلر بزه اعطا ایتدکاری شیء شول
شیئدندرکه انلر استعداد ذاتیله حال عدمده انک اوزره ثابت ایدیلر پس بزم انلره اولان علممز انلر بزه اعطا
ایتدکاری علم حسبیله بزدخی انلر اوزره تقدیر ایتدک پس اگر انلر کندی نفسلرندن بزه اعطا ایتدکاری شیئده ظلم
واقع اولدیسه پس انلر ظالملردر زیرا بز انلر اوزره حکم ایتمدک الا انلر بزه اعطا ایتدکاری شیئله واستعدادلریله

انلر بزدن طلب ايتدكلرى حكمله)(ولذلك قال ولكن كانوا انفسهم يظلمون)(يعنى انلر ظالم اولدقلرندن اوترى
الله تعالى كانوا انفسهم يظلمون ديدى يعنى الله تعالى انلره ظلم ايتمدى ولكن انلر كندى نفسلرينه ظلم ايتديلر
(فما ظلمهم الله)(شيخك كلاميدر پس الله تعالى انلره ظلم ايلمدى انلرى كافر تقدير ايدوب كفرلرى مقابله سنده
انلرى مؤاخذه ايتمكله وشيخ رضى الله عنه قائل طرفندن اولان حكمده تكلم ايتدكدنصكره فاعل طرفندن
اولان حكمه شروع ايتدى)(كذلك ما قلنا لهم الا ما اعطته ذاتنا ان نقول لهم)(كذلك بز انلره ديمدك الا شول
امريكه بزم ذاتمز انى اعطا ايتديكه بز انى انلره ديه‌وز زيرا اعيان ذات احديه‌نك عينيدر وذات احديه انلرك
صورنده متجليه‌در)(وذاتنا معلومة لنا بما هى عليه من ان نقول كذا ولا نقول كذا)(وبزم ذاتمز بزه معلومه‌در
شول شيئله كه بزم ذاتمز آنك اوزره‌در واول شئ بزم شويله ديمكدن وشويله ديممكدندر يعنى بزم انلره امريمز شول
شيدركه بزم ذاتمز انلره انكله امر ايتمكى بزه اعطا ايلدى وذاتمز بزه معلومدر شول حكم وامر ايله كه امر ايتمكدن
وامر ايتمكدن نه شى اوزره‌در پس ذاتمزده نه شيئله امر ايتمكى اعطا ايتديسه بز انكله امر ايتدك)(فما قلنا الا
ما علمنا انا نقول پس بز ديمدك الا شول شيئى كه ديمكه بز انى عالم اولدق يعنى امر ايتمدك الا شول شيئله كه انكله امر
ايتمك بزم علممزده ثابت ايدى (فلنا القول منا) پس بزديلك قول بزم ايچون ثابتدر * ذاتمز اعطا ايتديكى شيئدن
انلرك استعدادلرنده وقبوللرنده علممز حسبيله)(ولهم الامتثال وعدم الامتثال مع السماع منهم)(وانلر ايچون
بزم قولمزه يعنى امريمزه امتثال وعدم امتثال وارددر آنلردن بزم قولمزه سماعلك حصولى قتنده انلرك استعدادات
ذاتيه‌لرى امتثالى وعدم امتثالى اعطا ايتمكله پس وقتا كيم امر قابلك قوتنده اولان شيئى عالم اولان فاعل بيننده
شول قابلك بيننده واقع اولديسه كه غير مجعول اولان استعداد ذاتيسنده اولان شيئدن غيرى يى قبول ايتمز پس
فاعل ايله قابلدن لابد اولمغله شيخ رضى الله عنه ايتدى (شعر) فالكل منا ومنهم * والاخذ عنا وعنهم) پس امرلك
كليسى بزدندر جمعيت اسمائيه‌مز حيثيتيله وقوت فاعليه‌مز حسبيله ودخى امر انلردندر يعنى وجود حقله ظاهره
اولان اعيان حيثيتيله كه حقايق اسمائى قابليتلرى واستعدادات ذاتيه‌لريله آنلر مظهره‌در * وعلم حقيقتك
اخذى بزدندر يعنى حضرت علميه الهيه وجمعيت اسمائيه‌مزدندر ودخى علم اعيان معلومه‌دن مأخوذه‌در *
زيرا بر شيئه بر شئ واصل اولمز الا كندى عيننده ون وآنك اصلى اولان حقيقتندن پس اعيان معلومه بزم حقيقتمز
ووجودمزدر زيرا حقك علمى اولا ذاتنه متعلقدر آندنصكره ذاتى حقايقنك مظاهرى اولان اعيانه متعلقدر *
وحالبوكه حقك اعيانه علمى حقك كندى ذاتنه علميدر * زيرا اعيان حقك عينيدر ومعلوم دخى وجود واحد
حقدن غيرى يوقدر وكذلك فيض وتجلينك اخذى بزدندر حضرات اسمائيه‌مزدن مفاض اولديغى حيثيتله
ودخى فيض الهى وتجلى رحمانى آنلردندر اعيان معلومه‌ده اعيان حسبيله متعين اولوب انلردن ظهور ايتمكله
(ان لا يكونون منا * فنحن لاشك منهم)(اكر آنلر بزدن اولمزلرسه يعنى بزدن دكللرايسه پس بز شكسز آنلردنز
) يعنى اعيان معلومه بزم مجعوله‌مز اولمغله بزدن دكللرايسه زيرا حق وجود واحد حقيقى سيله موجوددر *
واعيان معلومه معدومه‌در موجوده دكلدر پس بز كه معاشر اسمايز جميع اسما حضراتى بزله بر آنلردنز زيرا
اعيان معلومه وجودى تعيين ايدرلر وحقى اسماسيله تسميه ايدرلر واسماء الهيه اعيان ايله متعينه وظاهره اولور
يعنى تصحيح توحيددن اوترى اكر اعيان معلومه وجود جعليله بزدن موجوده اولمغله * عدميت اصليه
اوزره ثابته اولمغله وجوددن بر ضرب ايله موجود اولدقلرنى ادعا ايتمزلرسه ودخى آنك اعيان معلومه‌دن
بعضيسنك مظاهرى اولان اعيان وجوديه كه كمل انبيا واوليادر وجود حقله موجودين وكندى نفوسلريله
معدومين ايكن وجودده اثنينيت لازم كلمسون ايچون وجود حقله موجود اولدقلرن ادعا ايتمزلرسه حقدن
مفاض اولان وجودى ينه حقه تسليم ايدوب آنك اوزره آنى وكيل اتخاذ ايتمكله وآنلر دخى اعيان معلومه‌لرى
حال عدمده عدميت اوزره ساكنه اولمغله پس بو وجهله اكر آنلر بزدن دكل ايسه لاشك بز انلردنز زيرا بز
انلر ايله متعين اولوب كمال ظهور ايله انلردن ظاهرز پس بو وجهله كثرتده توحيد ظاهر اولور ربك مربوبه
انقلابى لازم كلمز)(فتحقق يا ولى هذه الحكمة الملكية فى الكلمة اللوطية فانها لباب المعرفة)(پس اى بنم دوستم
بو كلمه لوطيه‌ده مودعه اولان حكمت ملكيه‌يى حقيقت اوزره عارف اول زيرا تحقيق بو حكمت معرفتك
لبى كه عدميت زبده‌سى وخلاصه‌سيدر زيرا معرفتك اصليه‌يه رجوع ايدوب عبوديت محضه قتنده واقف

اولمقدر

اولمقدر وتصرفده وعلم ومعرفتده حقى استخلاف ايدوب انى وكيل اتخاذ ايتمكدر بو حكمت ملكيه‌ده مذكوردر
ومقام رسالت تصرفى اعطا ايدوب دين حقى اظهار ايتمك ايچون رسول تصرف ايله مأمور اولوب امتنه
شفقتندن اوترى تصرفه مبادرت ايتمحيك ولى عارف حقى وكيل اتخاذ ايتمكله وعلم الهيده برشيئك ثبوتى
حالنده اولان صورتى اوزره شيئك وجودده ظهورنى عارف اولمغله ووجودده وحدت مشاهده ايتمكله تصرفه
مبادرت ايتمديكى بونده مسطوردر پس حقيقتيله انى عارف اولوب انكله متحقق اول تا كيم ورثه محمديين
وخلفاء الهييندن اوله‌سن (شعر) فقد بان لك السر * وقد اتضح الامر * پس تحقيق بو حكمت ملكيه‌ده سر قدر
ظاهر اولدى وامر وجود على ما هو عليه متضح اولدى زيرا امر وجود ايچون فاعل مفيض وقابل مستفيض
لابددر)(وقد ادرج فى الشفع الذى قيل هو الوتر)(ادرج قولنك قائم مقام فاعلى محذوفدر والذى قولى
قائم مقام فاعلك صفتيدر كه قائم مقامك قائم مقاميدر اى ادرج فى الشفع وجود الواحد الحق الذى قيل هو الوتر
يعنى تحقيق شفع ايچنده درج اولندى شول وجود واحد حق كه انكا وتر دينلدى وادرج قولنك قائم مقام
فاعلى الوتر قولى اولمق جائزدر وتقدير بويله اولور اى وقد ادرج الذى قيل هو الوجود الواحد فى الشفع الذى هو
الخلق القابل وخلق قابل شفعدر زيرا شفع وترك ايكنجى مرتبه‌سنده ظاهردر ووتر اولديغى ثانى شافع اولمديغندن
اوتريدر پس ثانينك تحققيله وتر شفع اولور وانسز وتر اولور وبو فص لباب معرفتى وسر قدرى متضمن اولديغندن
اوترى شيخ رضى الله عنه انى حكمت قدريه فصيله اعقاب ايلدى والله اعلم

فص حكمة قدرية فى كلمة عزيرية

عزير عليه السلام سر قدره اطلاعى طلب ايتديكندن اوترى آنك حكمتى قضا وقدر بيانيله بدأ اولندى
)(اعلم ان القضاء حكم الله فى الاشياء وحكم الله فى الاشياء على حد علمه بها وفيها وعلم الله فى الاشياء على حد
ما اعطته المعلومات مما هى عليه فى نفسها) اى طالب اسرار قضا وقدر بيلسكل كه تحقيق قضاء الهى ازلى ازالده
الله تعالينك اشياده حكميدر والهك اشياده حكمى الهك اشيايه واشياده علمنك حدى اوزره‌در واشياده
الهك علمى معلوماتك الهه اعطا ايتدكلرى شيئك حدى اوزره‌دركه معلومات نفسلرنده عدمه‌لرى حالنده آنك
اوزره ثابته ايديلر يعنى قضا ازل آزالده علم الهيده نفس رحمانيله تعين عمليله متعينه اولان اشيا اوزرينه واحد
واحد اولان الهيدن حكم الهى كليسى احديدر اشياء سعادت وشقاوتدن وايمان وكفردن واقبال وادباردن كمال
ونقصاندن وسائر احوال ولوازمدن علم الهيده نه صورت اوزره متعينه اولديسه وحق آنلرى نه صورت اوزره
عالم اولديسه پس آنلرك حقنده ازلده اولان حكم الهينك على حسبيله‌در واشياء معلومه حقنده حقك علمى
اشيانك استعدادات ذاتيه‌لريله حقه اعطا ايتدكلرى حد اوزره‌در يعنى اشيانك نفسنده كامنه اولان احكام كه
اشيانك استعدادات وقابليتى آنلره اعطا ايدر واشياء نفسلرنده اول احكام اوزره ثابته‌در نه صورت اوزره حقك
علمنده متعينه اولورسه حق دخى اشيايى اول صورت اوزره عالم اولور وحق اشيايى نه صورت اوزره عالم اولورسه
اشيانك استعداداتى حقه اعطا ايتدكلرى احكام صورتيله حق اشيا اوزره حكم ايدر وبو حكمده توقيت يوقدر
زيرا بو حكم ذات حقك عينى اولان علم الهيده نفسلريله معدومه اولان اشيا اوزره‌دركه آنده زمان ومكان يوقدر
)(والقدر توقيت ما هى عليه الاشياء فى عينها من غير مزيد)(هى ضميرى مبهمدر الاشياء قولى انى تفسير ايدر
يعنى وقدر شول حكمك من غير زيادة توقيتيدركه اشياء عيننده ونفسنده آنك اوزره ثابته‌در * يعنى علم الهيده
اشيانك عينى اقتضا ايدوب اعطا ايتديكى حكمى واحوالى وقت معينده وزمان مقدرده اعطا ايتديكى اوزره
اجرا ايدوب اظهار ايتمكدر پس قدر اعيان معلومه‌دن هر برينك احكام واحوالنى سبب معين ايله * وقت
معينده تعيين ايدركه اول وقتدن تقدم ايتمز ودخى اندن متأخر اولمز * پس قدر قضانك تفصيليدر ودخى قضانك
علم الهى ذاتى ازليده اشياء معلومه اوزره حكم ايتديكى شئ من غير زيادة ولا نقصان بحسب الازمان تقدير ايدر
)(فما حكم القضاء على الاشياء الا بها)(پس قضاء الهى اشيا اوزره حكم ايتمدى الا اشيا ايله يعنى اشيا علم الهيده
ثبوتى حالنده كندى نفسنده اعيانى احوالندن نه شى اوزره ثابته اولديسه قضاء الهى دخى اشيا اوزره انلره اعطا
ايتديكى احوال واحكامله حكم ايدر پس حق تعالى براحد اوزره خارجدن برشيئله حكم ايتمز الا هر بريسى كه
استعداد ذاتيسى حسبيله حقه بر حكم اعطا ايدر * واول حكمله حق اوزره حكم ايدركه حق اول حكمله آنك

(وهذا هو عين سر القدر لمن كان له قلب او القى) اوزره حكم ايليه پس اول حكمله حق آنك اوزره حكم ايدر
السمع وهو شهيد) يعنى قضا اشيا اوزره اشيا ايله حكم ايتديكى عين سر قدردر يعنى خلايق اوزره حاكم اولان
سر قدردركه آنك اطلاعى شول كمسنه يه مخصوصدركه انكيچون قلب حاصل اوله كه انكله مظاهر حسيه
وعقليه ده وصور خلقيه وكونيه ده حقله تقلب ايليه وياخود نور ايمانله سمعى القا ايليه مظاهر خلقيه ده انوار
حق مشاهد اولديغى حالده (فلله الحجة البالغة) يعنى الله تعالى معلوماتدن برشئ اوزره قضا وقدر ايله حكم ايتمز
الا اول شيئله كه معلومات انفسنده آنك اوزره ثابته در وآنى حقه اعطا ايدرلر وبو مقدمه ثابته اولدقدنصكره
پس حجة بالغه وضربة دامغه الله ايچون ثابته وقائمه اولور * يعنى يوم جزاده كافر وعاصى وجاهل اوزرينه
آنلرك اعمالى حسبيله جزا ترتب ايتدكده ادعا ايتدكلرنده كه يارب كفر وعصيان وجهلى ازلده سن بزم اوزريمزه
تقدير ايتدك پس سنك تقديرك ايله بزدن صادره اولان اعمال مقابله سنده مؤاخذه ايتمك وبزم وسع وطاقتمزده
اولميان شيئى بزدن طلب ايتمك بزه ظلمدر پس اول وقت معهود ويوم موعودده حجة بالغه الله ايچون ثابته
اولور كه الله تعالى علم الهى ازليده محكوم عليه اولان معلوم اوزره قضا ايتمدى وتقدير ايتمدى وكتابه ايتمدى
الا معلومك استعداد خاصيله كه غير مجعولدر الله دن اقتضا ايتديكى حكمله كه الله تعالى آنك اوزره حكم ايليه
علم الهيده صورت علميه سى اوزره ظهور ايتمكله وكندى عيننده وذاتنده كامن اولان شيء آنك اوزره افاضهٔ
وجود ايدوب ايجاد واظهار ايتمكله پس انلردن صادره اولان افعال واعمال انلرك ذاتلرنده بالقوه اولوب
ذاتلرى اعطا ايتديكى شيئدر وحق انجق انلر اوزره افاضهٔ وجود ايدوب آنى اظهار ايدر وبونده اعتراض اولنمزكه
الله تعالى استعداد خاصى جعل ايتدى وياخود علم الهيده آنى ايجاد ايتدى وياخود آنده وضع ايتدى زيرا
بحث ونزاع ايجاددن اول اولان شيئده دركه استعداد غير مجعولدر * زيرا بيلمزكه الله تعالى اشيايى ايجاد ايتدى
ايجاد ايتمزدن اول پس الله تعالى معلومات ازليه ده اولان استعداداتى جعل ايتمدى وآنلر اوزره افاضهٔ
وجود ايتدكده آنلرك خارجنده اولان شيئى آنلرده تقدير ايتمدى كه نفسلرينه ملايم وغير ملايم اوله كمال
ونقص ومحمود ومذموم ونفع وضركبى (فما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم يظلمون) پس بزم اوزريمزه بزم
نفوسمزده ثابت اولان شيئله الله ايچون حجة بالغة ثابته اولدى زيرا بزم اوزريمزه آنك حكمى آنك علمى
وحكمتى موجبيله در وذاتى مقتضاسيله دروآنك علم وحكمتى بودركه اشيا اوزره حكم ايتمز * الا شول شيئله كه
اشيا اعيانده حال عدمده آنك اوزره ثابته در) (فالحاكم فى التحقيق تابع لعين المسئلة التى يحكم فيها بما تقتضيه
ذاتها) پس حاكم فى الحقيقه مسئله نك عيننه تابعدركه اول مسئله نك ذاتى اقتضا ايتديكى شيئله آنده حكم ايدر
وبونده مسئله قضا وقدر بودركه الله تعالى برشيء اوزره قضا ايتمز وآنى تقدير ايتمز الا آنك اقتضا ايتديكى قابليتك
مقتضاسى اوزره پس قضاى سابق ايله حكم ايدن حاكم حكيم حكمنده محكوم عليه اولان شيئك استعدادى
سؤالنه تابعدر زيرا قابل حاكمدن سؤال ايدر آنك ذاتى اقتضا ايتديكى حكمى كه حاكم انكله آنك اوزرينه
حكم ايليه پس محكوم عليه اوزره حاكم حكم ايتمز الا آنك ذاتى وحقيقتى اقتضا ايتديكى حكمله) (فالمحكوم
عليه بما هو فيه حاكم على الحاكم ان يحكم عليه بذلك) پس محكوم عليه كندى ذاتنده وقوتنده اولان حكمله
حاكم اوزره حاكمدركه حاكم آنك اوزره اول حكمله حكم ايليه (فكل حاكم محكوم عليه بما حكم به وفيه كان الحاكم
من كان) پس هر حاكم محكوم عليهدر شول شيئله كه انكله وآنده اول حكم ايلدى حاكم كيم اولورسه اولسون
كرك حق اولسون وكرك خلق زيرا حق برشيئله وبرشيئده حكم ايتمز الا شول شيئك ذاتى اقتضا ايدوب حق اوزره
حكم ايتديكى حكمله وخلق دخى ذاتنده برشيئله حق اوزره حكم ايتمز الا حق اول حكمله آنك اوزره حكم ايدر
وكذلك ظاهرده حاكم اولان كرك انبيا ورسل اولسون وكرك دول ظاهره اربابى اولسون وكرك ملوك وسلاطين
اولسون جميعسى حكم ايتديكى شيئله محكوم عليهدر وانلر دخى اول شيئله حكم ايتمكه جانب حقدن محكوم
عليهم اولمق واردر وحاكم اولدقلرى شيئده اول شيئك حالى اقتضا ايدوب آنلر اوزره حكم ايتمكله كه آنلر اول
حكمله حاكم اولسونلر بو محكوم عليهم اولمق واردر) (فتحقق هذه المسئلة فان القدر ما جهل الا لشدة ظهوره فلم
يعرف وكثر فيه الطلب والالحاح) پس اشيا اوزره حاكم اولان سر قدر مسئله سنى سن تحقيق ايله وانى حقيقتى اوزره
عارف اول زيرا سر قدر مجهول اولمدى الا آنك شدت ظهورندن اوترى پس سر قدر بيلنمدى وحالبوكه انبيادن

انك حقنده طلب والحاح چوق واقع اولدى وسر قدرك شدت ظهورندن اوترى انك مجهول اولمسى ارباب
عرفان قتنده مجهول اولمسيدر ارباب جهل وطغيانه مجهول اولمسى نسبت اولنمز وآنك شدت ظهورى بودركه
برشيء واقع اولمز الا حقك امرى وحكميله وحق برشيء اوزره حكم ايتمز الا محكوم عليه اولان شيء كندى ذاتندن
اعطا ايتديكى حكمله وسر قدر حقنده انبيادن انك اطلاعنه طلب والحاحك كثرتى اندن اوتريدر زيرا انلرك خلقى
دعوتى عموم اوزره در وانلر عارفلردركه خلقك بعضيسى هدايته مؤهلدر وبعضيسى دكلدر پس انبيا حين دعوتده
سر قدردن احتجاب اوزره در تا كيم دعوتده انلره فتور لازم كليه پس انلر سر قدره اطلاع ايچون الحاح ايدرلر *
تا كيم هدايته مؤهل اولان كمسنه لرى مشاهده ايده لر وانلرى دعوت ايده لر ومؤهل اولميانلرك حقنده تعب وزحمت
چكميه لر ولكن مجازات عباد انلرك اعمالى وانبيايه اطاعت وعصيانلرى وايمان وكفرلرى مقابله سنده جاريه در
پس دعوت انبيا ايله فريقين بربرندن ممتاز اولور وذاتنده سعادته قابليتى اولان كمسنه اجابت دعوت انبيا سببيله
سعادتى ظاهره اولور پس ملايم ايله جزا اولنور وذاتنده شقاوتى مضمر اولان كمسنه نك انبيايه انكارى سببيله
باطننده اولان شقاوتى ظاهره اولور پس غير ملايم ايله جزا اولنور پس بو حكمتدن اوترى انبيا حين دعوتده سر
قدردن محتجب اولديلر (واعلم ان الرسل صلوات الله عليهم من حيث هم رسل لا من حيث هم اولياء عارفون
على مراتب ما هى عليه اممهم فما عندهم من العلم الذى ارسلوا به الا قدر ما تحتاج اليه امة ذلك الرسول لا زائد
ولا ناقص) (سن شويله بيلكل كه تحقيق رسل صلوات الله عليهم رسل اولدقلرى حيثيتله * آنلر اولياء وعارفين
اولدقلرى حيثيتله دكل شول مراتب اوزره درلركه انلرك امملرى ايمان واعتقاددن وقابليت واستعداددن
آنك اوزره در * پس رسل قتنده علم ارسالدن كه انكله انلر ارسال اولنديلر بو قدر الا شول شيء قدركه اول رسولك
امتى اكا محتاجه اوله امتنك احتياجندن زائد واندن ناقص دكلدر (امدى) شويله بيلكم رسل عليهم السلام
ايچون اوچ جهت واردر بريسى جهت رسالتدر واول امتك معاد ومعاشلرى صلاحنى موجبه اولان افعال الله
امه متعلقه اولان احكام الهيه در پس رسل تحمل ايتدكلرى احكامى مبلغيندر واول احكام اقدار مخصوصه
اوزره امتك انلره احتياجى بو قدردر زائد وناقص دكلدر * وبريسى جهت ولايتدر واول دخى انلرك فنا فى الله
مراتبيدركه صفات حقده صفاتلريله فانى وذات حقده ذاتلريله فانى اوله لر واسماء وصفات الهيه كمالاتى
استعداد ذاتيه لرى وقابليات كليه لرى سببيله انلرده ظاهره اوله وبريسى جهت نبوتدر * وبو جهت جهت
ولايتك ظاهريدر وجهت ولايت بونك باطنيدر وجهت نبوت دخى الله تعاليدن اخبار در انبيادن هر بريسى
استعداد اصليسى وقابليت ذاتيسى حسبيله معرفت الهيه دن مرزوق اولديغى قدر پس رسل رسل اولدقلرى
حيثيتله علم ارسالده آنلرك مراتبى امتك مراتبى يعنى ايمان واعتقاداتى وعلوم ومعارف واستعداداتى اوزره در
پس علم رسالته متعلق آنلرك قتنده برشيء بو قدر الا هر بريسنك امتى علومدن محتاج اولديغى قدر انلرك
احتياجلرندن زائد وناقص دكلدر على مراتب ما هى عليه اممهم قولنده هى ضميرى مبهمدر اممهم قولى انى تفسير
ايدر وياخود اندن بدلدر) (والامم متفاضلة يزيد بعضها على بعض فتفاضل الرسل عليهم السلام فى علم الارسال
بتفاضل اممها وهو قوله تعالى تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) (وحالبوكه امم علوم ومعارف وعقائد
واستعداداتده وقبولده متفاضله در بعضيسى بعض اوزره زياده اولور * پس رسل عليهم السلام علم ارسالده
متفاضله اولور امملرينك تفاضلى حسبيله ورسالك ذكر اولنان تفاضلى الله تعالينك (تلك الرسل فضلنا بعضهم
على بعض) قولندن مراد اولنان تفاضلدر پس علم ارسالده رسلدن بعضيسنك بعض اوزره تفاضلى امتك تفاضلى
حسبيله در زيرا بر رسول ارسال اولنمدى الا امتنك استعدادى سؤاليله وقابليتى مقتضاسيله * پس رسول آنلره
تكليف ايتمز الا شول شيئيكه آنلرك استعدادى اكا واسع اوله * پس امتك استعداداتده وحيطت وشمول وسعتده
تفاضلى قدر رسل عليهم السلام دخى علم رسالتده متفاضله اولورلر انكيچون الله تعالى (تلك الرسل فضلنا بعضهم
على بعض) ديدى مراد فضلنا بعضهم على بعض فى الرسالة در زيرا الرسل قولى اكا دلالت ايدر وهو ضميرى مبتدا
ومتفاضل قولنك مدلولى اولان تفاضله راجعدر وقوله سادمسد خبردر اى وهو معنى ومن قوله (تلك الرسل)
اوهو مراد الحق فى قوله تلك الرسل وياخود هو ذلك معناسنه دركه تفاضله اشارت ايدر (كما هم) اى الرسل) (ايضا
فيما يرجع الى ذواتهم عليهم السلام من العلوم والاحكام متفاضلون بحسب استعداداتهم وهو قوله ولقد فضلنا

بعض النبيين على بعض بو كلامده تقديم وتأخير واردراي كما هم متفاضلون ايضا بحسب استعداداتهم فيما يرجع
الى ذواتهم يعني نته كيم رسل متفاضلولوندر وسبق ايتديكي كبي آنلرك استعدادلرى حسبيله علوم واحكامدن
آنلرك ذواتلرينه راجع اولان شيئده يعني انبيا مراتب نبوتده ذوات واعيانلرى حسبيله استعداد اصليه لرينك
مقتضاسى اوزره علوم ومعارف واحكامده متفاضلولوندروذواتلرينه راجع اولان تفاضل الله تعالينك (ولقد
فضلنا بعض النبيين على بعض) قولنده واقع اولان تفاضلدر پس وجه مذكورده كى هو مبتدادر تفاضله راجعدر
وياخود ذلك معناسنه درا كا اشارت ايدر وقوله قولي ساده مسد خبردر ولكن وقتا كيم نبوت ولايتك ظاهرى
وولايت نبوتك باطنى اولديسه نبوتده انلرك تفاضلى ولايتده تفاضللرى حسبيله در وولايتده انلرك تفاضللرى
علم الهيده اعيان ثابته لرينك سعت وشمولى واسماء الهيه يه انلرك مظهريتى حسبيله در وحضرت وجودده
فى الله ذوات وصفات ايله فانى اولوب فنالرى حسبيله در وحقك انلرده ظهورى اعتباريله اولان تفاضللرى قدردر
وتفاضللرى حسبيله ولايتلريله ووجوه خاصه لريله انلرده اولان الوهيت وربوبيتدن اخبار صادق ايله اخبار ايدرلر
پس بو تفاضل (تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) قولنده اولان انبيانك تفاضلنه داخل دكلدر زيرا بو آيتده
علم رسالتده تفاضل امملرى مراتبى واستعداداتى حسبيله در پس انبيانك علم نبوتده تفاضللرى اممك استعداداتى
وقبولى حسبيله در پس بو تفاضل انبيانك ذواتلرينه راجع دكلدر (ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض قولنده
اولان تفاضل انبيانك ذواتلرينه راجعدر نبوتلرينه راجع دكلدر پس ذواتلرينه راجع اولان تفاضل انلرك
ولايتى جهتيله اولان تفاضلدر) (وقال تعالى للخلق والله فضل بعضكم على بعض فى الرزق والرزق منه ما هو
روحانى كالعلوم وحسى كالاغذية) (والله تعالى عموم اوزره خلقك حقنده ايتدى آنلرى رسل وانبيا واوليا ايله
تقييد ايتمز (والله فضل بعضكم على بعض فى الرزق) ديدى يعنى انبيا وامدن اعم اولان خلقك حقنده ايتدى *
الله تعالى سزلك بعضكزى بعضكز اوزره رزقده تفضيل ايلدى وحالبوكه رزقك كمى روحانيدر علوم الهيه كبى
وكمى حسيدر اغذيه كبى پس جميع خلق ذواتلريله واعيانلرى استعداداتلريله رزق معنوى وصوريده
متفاضلدر) (وما ننزله الا بقدر معلوم وهو الاستحقاق الذى يطلبه الخلق) (وحق تعالى خلق اوزره رزقى تنزيل
ايتمز الا قدر معلوم ايله قدر معلوم خلقك استحقاقيدر كه خلق آنى حقدن طلب ايدر قدر معلوم علم الهيده
هر شىء عين ثابته سنك استعداد اصليسى حسبيله حقدن بر حكمى طلب ايتدكده استعدادينك مقتضاسى
اوزره آنك حقنده قضا اولنان حكمدر پس اول شيئك خلقنى ووجوده آنك دخولى قتنده قدر معلوم
اوزره اولان رزقنى كه اكا مستحقدر حقدن آنى طلب ايدر وحق تعالى اكا انزال ايدر ومعلومدركه حضرت
علميه ده استعداد اشيا متفاوته در پس استعدادات متفاوته مقتضاسى اوزره واقعه اولان اقدار معلومه حسبيله
نازله اولان ارزاق متفاوته در پس آنلرك اصحابى بيننده دخى تفاضل ظاهر اولور) (فان الله اعطى كل شىء خلقه
زيرا الله تعالى هر شيئه آنك خلقنى يعنى حق اعطا ايلدى يعنى ازلده علم الهيده هر شىء استعداديله طلب
ايتديكى حكمى ومستحق اولديغى شيئى الله تعالى دفعة واحده ده اكا اعطا ايلدى وحضرت وجوده داخل
اولدقده نصكره خزائن سموات وارضدن غداى صوريى وسموات حقايق وارواح وارض ونفوس واشباح
خزائننده غداى روحانيى تدريج ايله تنزيل ايدر) (فينزل بقدر ما يشاء وما يشاء الا ما علم فحكم به) (پس حق
تعالى هر شيئه رزقى تنزيل ايدر آنك مشيتى تعلق ايتديكى قدر ومشيتى تعلق ايتمز الا اول شيئه كه آنى عالم
اولدى وعلمى موجبيله ازلده انكله حكم ايلدى) (وما علم كما قلناه الا بما اعطاه المعلوم من نفسه) (وحق تعالى
بر معلومى عالم اولمدى بوندن اول بزم ديديكمز كبى الا معلوم كندى نفسندن حقه اعطا ايتديكى شيئله يعنى
اعيان استعدادلرى حسبيله كندى ذاتلرندن حقه اعطا ايتدكارى احوال واحكامله حق آنلرى عالمدر *
وآنلرك قتنده علمى حسبيله حكم ايدر ومشيتى دخى علمى حسبيله در) (فالتوقيت فى الاصل للمعلوم والقضا
والعلم والارادة والمشيئة تابع للقدر) پس علم الهيده اشيانك اعيانده اولان شيئى وقت معينه تعيين ايتمك اصلده
معلوم ايچون وعين ثابته معلومه ايچون ثابتدركه عين استعداديله اول توقيتى طلب ايدر وقضا وعلم وارادت
ومشيت قدر معلوم اولان عين ثابته يه تابعدر پس احوال اعياندن هر بر حالى وقت معينده وزمان مخصوصده
تعيين ايتمك فى الحقيقه اعيان ايچوندر زيرا اعيانك مقتضيات ذاتيه سندندر پس قضا وقدر ارادت ومشيته

وارادت ومشيت علم الهى يه وعلم الهى قدر معلومه تابعدر) (فسر القدر من اجل العلوم وما يفهمه الا لمن
اختصه بالمعرفة التامة) (پس سر قدر على علومك اجل واعظمندندر والله تعالى آنى تفهيم وتعليم ايتمز *
الا شول كمسنه يه كه آنى معرفت تامه يه مختص ايتمش اوله وحق معرفت تامه ايله عارف اوله) (فالعلم به يعطى
الراحة الكلية للعالم به ويعطى العذاب الاليم للعالم به ايضا فهو يعطى النقيضين) (پس سر قدره علم * انى عالم
اولان كمسنه يه راحت كليه يى اعطا ايدر ودخى انى عالم اولان كمسنه يه عذاب اليمى اعطا ايدر پس علم قدر
صاحبنه نقيضينى اعطا ايدر (امدى) سر قدر علمى صاحبنه راحت كليه يى اعطا ايتديكى ظاهردر زيرا سر قدره
مطلع اولان كمسنه تحقيقا عارف اولسه كه اكا حاصل اولمز الا شول شيئكه علم الهيده آنك عين ثابته سى اعطا
ايتديكى اوزره قضاء سابقده حق تعالى آنى تقدير ايتمش اوله زيرا شول شيئكه ازلا آنك حقيقتى انى اعطا ايليه
تخلف ايتمز ودخى ابدا متغير ومتحول اولمز * پس انكچون مقدر اولان شيئك طلبى تعبندن وانكچون مقدر
اولميوب طلب ايله ادراك اولنميان شيئك طلبندن مستريح اولور زيرا عالمدركه هر كمالكه آنك حقيقتى انى اقتضا
ايدر وهر رزق حسى وروحانى كه آنك عينى آنى اعطا ايدر البته اكا واصل اولور واكر عالم اولسه كه اول شيئى ادراك
ايتمكه طلب تقدير اولنمشدر پس طلبده اجمال ايدر ونفسنه تعب ويرمز قال النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ان
روح القدس نفث فى روعى ان نفسا لن تموت حتى تستكمل رزقها الا فاجملوا فى الطلب وقال كرم الله وجهه اعلموا
علما يقينا ان الله لم يجعل للعبد وان عظمت حيلته وقويت مكيدته واشتدت طلبته اكثر مما سمى له فى الذكر الحكيم ولم
يجعل بين العبد عند ضعفه وعدم حيلته وبين ما سمى له فى الذكر الحكيم والعارف لهذا العامل به اعظم الناس
راحة والتارك لهذا الشاك فيه اعظم الناس شغلا بما يضره وسر قدر علمى صاحبنه عذاب اليمى اعطا ايتديكى
بودر زيرا بعض اعيانى اكمل استعداد اوزره مشاهده ايدركه دنياده وآخرتده اولان هر كمال وفضيلتله آنلره تحقق
حاصل اولور * ومشاهده ايدركه هر كمال انسانى والهى ايچون ظهور آنك استعداد ذاتيسنده وحقيقتى
مقتضاسنده بوقدر وكنديسى عبوديت ومظهريت كمالنده ناقصدر * پس استعدادى نقصاندن متألم ومتحسر
اولور وعلى كل حال سر قدردن محجوب اولان كمسنه دن حالى احسن در رضاى حقه اقرب در روجه آخر بودركه
سر قدره مطلع اولان كمسنه وقت اولوركه مأمور اولور شول شيئله كه عالمدركه اول شيئله اتيان آنك استعدادنده
يوقدر پس سر قدر علمى صاحبنه نقيضينى يعنى راحت والمى اعطا ايدر (وبه وصف الحق نفسه بالغضب والرضى)
وسر قدر علمى نقيضينى اعطا ايتديكى سببدن اوترى حق تعالى كندى نفسنى غضب ورضا ايله وصف ايلدى
وبو علم سببيله اسماء الهيه متقابله اولدى وغضب ورضاء الهينك سر قدر علمنه ترتب ايتديككنك سرى بودر
زيرا غضب حكم عدميدر كمال وسعادته بر شيئك عدم قابليت واستعدادينه وياخود استعداد اهلينك نقصنه
مترتبدر پس غضب الهى عدم قابليتدن وياخود نقصان قابليتدن اوترى اكا ترتب ايدر زيرا غضب ايله اولان
حكم الهى علمه تابعدر وعلم دخى معلومه تابعدر ومعلوم دخى عدم قابليتله غضبى اعطا ايدر وحق انى غضبه
مستحق اولديغنى عالمدر پس غضب سر قدر علمندن ترتب ايتدى ورضاء الهينك سر قدر علمنه ترتب ايتديكنك
سرى بودر زيرا رضا استعداد كامله تابعدر كه رحمتك قبولنى مقتضيدر پس بر شىء معلوم تحقيقا قبول رحمته
وفيض وعنايته قابل اولسه وسعادت وكمالى مقتضيه اولان اعمال واخلاق وعلوم واحوال ايله مستعد اولسه * پس
حق انى استعداد وقابليت اوزره عالم اولور * پس رضاء الهى حكمى اكا توجه ايدر پس رضاء الهى دخى
سر قدر علمنه ترتب ايتدى وشىء معلومك قابليتى وعدم قابليتى سببيله حق تعالى كندى نفسنى غضب
ورضا ايله وصف ايلدى) (وبه تقابلت الاسماء الالهية) (وسر قدرك علمى سببيله حضرت واحديتده اسماء
الهيه متقابله اولدى زيرا اسماء الهيه حضرت علميه ده اعيان حسبيله متعينه در واعيانك بعضيسى ذكر
اولنديغى كبى استعداد ذاتيسى حسبيله ومظهريت قابليتى حسبيله كمالات انسانيه الهيه يه قابلدر
ومنبع فيض وجوددن اسماء جماليه يى لطيف وجميل ومنعم وهادى كبى طالبه در وبونلره مظاهردر وكذلك
حضرت وجود وشهودده اسماء جماليه دخى اكمل ظهور واشمل بروز ايله انلرده ظاهره اولوب كندى خزائننده
مخزونه اولان احكام وآثارى دنيا وآخرت بونلرده اظهار ايدرلر وبو اسمانك فيوضى وتجلياتى دائما وابدا بو مظاهر
قابله واعيان مقبله اوزره وارده در واعيانك بعضيسى عدم استعداد اصليسى حسبيله اسماء جلاليه يى قهار

وجليل ومنتقم ومضل كبي طالبه دركه اولا حضرت علميه ده بونلره مظهر اولمغله وثانيا حضرت وجودده عدم
استعدادلری حسبيله بو اسمانك ودخی امثالنك احكامنی وآنلرده بالقوه اولان اثار ربوبيتی اقتضا ايتمكله دنيا
وآخرت بو اسمانك مظهر يتندن زائله اولمز پس اسماء متقابله نك علم الهيده تعينی وحضرت وجودده ربوبيتله
تجلی وظهوری اعيان معلومه يه حقك علی حسبيله در * پس اسمانك تقابلی سر قدر علمندن منبعث
اولدی وسر قدر علمنه تابع اولدی وعلم دخی معلومه تابعدر والا اعياندن قطع نظر اسماء الهيه ذات احديتده
وتبرهٔ واحده اوزره در ذاتك عينيدر وبری برندن ممتاز دكلدر وتقابلدن كمال تنزه اوزره در (لحقيقة واحدة
تحكم فی الموجود) وفی بعض النسخ فی الوجود (المطلق والموجود المقيد لا يمكن ان يكون شئ اتم منها ولا اقوی
ولا اعظم لعموم حكمها المتعدی وغير المتعدی) (پس حقيقت واحده اولان سر قدر موجود مطلقده وموجود
مقيدده حكم ايدر ثبوتنده ووجودده ممكن دكلدر كه اندن برشئ اتم اوله ودخی ممكن دكلدر كه اندن اقوی
واعظم اوله آنك حكمی كه متعدی وغير متعديدر عالم اولد يغندن اوتری يعنی حقيقت واحده اولان سر قدر
وجود حقده حكم ايدر كه اعيانك ايجادی قتنده هر برعينك استعدادنده وقابليتنده اولان شيئله انك اوزره
حكم ايده ووجود مقيدده كه كوندر حكم ايدر كه خلايقك كليسی اعيانك ذواتنده آنلرك مقتضياتی اوزره
اوله لر زيرا اعيان خلقيه دن برعين ايچون ذات وصفت واسم ونعت وخلق وفعل ايله وجودده ظهور ممكن
دكلدر الا اعيانك عدمده ثابته اولان احوالنك مقتضاسی اوزره وسر قدر حقيقتندن اتم واقوی واشمل واعظم
واجمع واكمل برشئ يوقدر زيرا انك حكمی عامدر متعديدر وغير متعديدر پس حكم متعدی اعيان وجوديه يه
نسبت اولندقده اعياندن بعضيسنك بعضده تأثيری قتنده فعل وانفعال وتعليم وتعلم ومحبت وعداوت كبيدر
وحكم غير متعدی اعيان كندی وجوداتنده كمالات وصفاتندن وخواصندن واخلاق مرضيه سندن وعلم
وجهلندن وهيئت وشكلندن وبالجمله كندی وجودينه مختصه اولان احكامدن اولان شئ كبيدر وحكم
متعدی اعيان ثابته يه نسبت اولندقده اعيان ثابته نك استعدادات ذاتيه لريله انلردن حقه اولان حكمدركه
حق آنك مقتضاسی اوزره حكم ايليه پس حكم اعيان ثابته دن حقه متعدی اولور وحكم غير متعدی اعيان
ثابته يه نسبتله اعيانك كندی ذواتی اوزره اولان انلرك حكميدر زيرا برشيئه حكم اولمز الا كندی ذاتی اعطا
ايتديكی شيئله پس كندی ذاتی ووجودی اوزره برحكمله كندی حاكم اولجق اول حكم غيره تعدی ايتمز
وبو تقدير اوزره بنه كذلك حكم متعدی وغير متعدی اعيانه نسبتله در وحقه نسبتله پس حكم غير متعدی
وجود مطلقك حكمی بنه اكا رجوع ايتمكله غيره تعدی ايتمز وبو وجه اعيان ثابته يه نسبتله واقع اولان حقك
واعيانك حكمی اعتباريله در وحكم متعدی اعيان وجوديه نك وجودی وظهوری قتنده وبعد الوجود آنلرده
ظاهره اولان حقك تأثيری وحكمی اعتباريله در پس سر قدر وجود مطلق حقده ووجود مقيد خلقده حكم ايدر
وبو سرك سری بودر كه حقايق علميه واعيان ثابته صور معلومات حقدر ازلا ومعلومات حق حقك ذاتی اوزره
زائده واندن خارجه دكلدر بلكه حق ايچون نسب ذاتيهٔ عينيه در كندی علمنده كندی ذاتی كندی ذاتنه
تجليدن صفاتی صورنده كندی ذاتی متعينه در ويا اسماء ذاتيه ويا اسماء عينيه ويا حروف غيبيه دركه ذات حقده
ذاتك عينيدر پس معلومات الهيه كندی حقايقندن متغيره اولمز زيرا انلر حقايق ذاتيه در وحقك ذاتياتی
متغير وجعلی ومزيد ونقصان وتبدلی قبول ايتمز مثلا واحدكه حقيقت احديه سنده نصفيت وثلثيت وربعيت
وبونلرك غيری اولان نسبی جامعدر پس بونلر واحد ايچون نسب ذاتيه در انك احديتندن خارجه دكلدر واول
نسب ايچون حقيقت واحده دن خارج وجود يوقدر رواندده تعقلده اولان كثرت امور اعتباريه در واكرچه كيم
آنلرك كثرتنه نهايت يوقدر واحد آنلری آنلرك اعيانته اظهار ايتدكده ولكن آنلر واحدده واحدك عينی اولدقلری
اعتباريله ظهوريله متعينه اولمزلر وبعضيسی بعضدن متميزه اولمزلر بلكه واحد كندی وحدتيله كندی ذاتنده
بالقوه اولان لبنك صورنده ظاهره اولدقده جميع نسب تعقليه واحده مرايا اولوب هر برينده انك نسبت
تعقليسی حسبيله ظاهره اولور وواحد هر برينده مشاهده اولنور ظاهره اولان صور اعتباريله انك وحدتی
ظاهره اولدقده مضمحله اولور * پس وجود واحد حقك صور كثراتنده ظهوری دخی بويله در لحقيقة قولی
مبتدادر وتحكم قولی انك خبريدر ولا يمكن قولی خبر ثانی اولور وجائزدر كه تحكم قولی حقيقة ايچون صفت اوله

ولا يمكن قولی خبر اوله والمتعدی قولی دالك كسری وياانك سكونيله تقدير اجرايله حكمها قولينك صفتيدر وغير
المتعدی قولی اكا معطوفدر وجائزدر كه المتعدی قولی نصب ايله مفعول محذوفك صفتی اوله ای لعموم حكمها
الحكم المتعدی وغير المتعدی) (ولما كانت الانبياء صلوات الله عليهم لا تأخذ علومها) (وفی بعض النسخ
علومهم) (الا من الوحی الخاص الالهی فقلوبهم ساذجة من النظر العقلی لعلمهم بقصور العقل من حيث نظره
الفكری عن ادراك الامور علی ما هی عليه) (يعنی وقتا كيم انبيا عليهم السلام علوملرينی اخذ ايتمديلرسه الا وحی
خاص الهی طريقيله كه واسطهٔ ملك ايله جانب حقدن وارده اولان اخباردر پس انلرك قلوبی نظر عقليدن
ساذجه در علوملك اخذنده انی استعمال ايتمديلر زيرا انبيا عليهم السلام عالمدر كه عقل نظر فكريسی حيثيتيله
اموری علی ما هی عليه ادراك ايتمكدن قاصردر زيرا بو ادراك كشف وشهودو وحی الهی وظيفه سيدر علومها
قولنده ضمير تأنيث انبيايه راجعدر جمع اعتباريله (والاخبار ايضا يقصر عن ادراك ما لا ينال الا بالذوق) اخبار
دخی بنه كذلك قاصردر شول شيئك ادراكندن كه اكا نيل اولنمز الا ذوق ايله يعنی واسطهٔ ملك ايله قبل حقدن
اخبار صاحبی اولان رسول ايله نبی دخی قاصردر اخباردن خارج اولان شيئك ادراكندن كه انك ادراكی واكا
وصول واطلاع ذوقه مخصوص اوله انكچون رسول عليه السلام امر الهيله * ما ادری ما يفعل بی ولا بكم ان
اتبع الا ما يوحی الی) ديدی * پس كندی وجودنده وحی الهی يه تبعيتنی ووحی الهيله حاصل اولان علمی اثبات
ايلدی ووحی الهيدن خارج اولان شيئك ادراكنی كندينسندن نفی ايلدی زيرا مرتبهٔ نبوت ورسالتك
خصايصندن وحی الهی يه تبعيتدر ووسائطسز ذوق الهی وكشف ربانيله حقايق علميه واعيان ثابته يه اطلاع
خصايص نبوتدن وانك لوازمندن دكلدر * پس ذوق ايله ادراك اولنان سر قدردن واعيان علميه نك حال
عدمده ثابته اولان صور علميه سندن اخبارده رسول ايله نبينك لسانی رسالت ونبوت حيثيتيله قاصردر زيرا
انلره حين دعوتده سر قدردن احتجاب لازمدر نبوت ورسالته متعلقه اولان علوم وحی الهی يه مختصه در
ورسوله سر قدره اطلاع لازم كلدكده وجه خاصيله وولايتيله مطلع اولوركه انده وسائط مرتفعه در ونبوت
ورسالت دخی مضمحله در) (فلم يبق العلم الكامل الا فی التجلی الالهی وما) (مصدريه) (يكشف) (معطوف
علی التجلی) (الحق عن اعين البصائر والابصار من الاغطية) (پس علم كامل باقی قالمدی الا تجلی الهيده
وحقك اعين بصائر وابصاردن اغطيه نك كشفنده پس من زايده اولور وما موصول اولوب الذی معناسنه اولمق
ومن الاغطية قولی انی بيان ايتمك جائزدر ای لم يبق العلم الكامل الا فی التجلی الالهی وفی الذی يكشف الحق
عن اعين البصائر والابصار من الاغطية پس من بيان ايچون اولور يعنی علم كامل باقی قالمدی الا تجلی الهيده
ودخی شول شيده كه حق تعالی انی اعين بصائر وابصاردن كشف ايدر واول شئ اغطيه دندر يعنی اغطيه در
وبصائر وابصار اعينندن اغطيه نك رفعی قتنده نور بصيرة ايله نور بصر متحد اولور * پس صاحب كشف برنسيله
ادراك ايتديكی شيئی آخر ايله دخی ادراك ايدر) (فيدرك الامور قديمها وحديثها وعدمها ووجودها ومحالها
وواجبها وجائزها علی ما هی عليه فی حقايقها واعيانها) (پس جانب حقدن نور كشف وتجليله جانب عبددن
عارف حضرت علميه ده اعيان وحقايق علی ما هو عليه مشاهده ايدر وقديم وحادث وعدم ووجود ومحال
وواجب وجائز اولان اموری ادراك ايدر امور حقايق واعيانده نه شئ اوزره ثابته اولديسه (امدی) شويله
معلوم اوله كه حق تعالی برشئ اوزره برصفتله وبرفعل وحال ايله حكم ايتمز الا انك علم ازليده متعينه اولان
حقيقت غير مجعوله سنك مقتضاسی حسبيله زيرا انك امری واحددر وحدتی اوزره ممكنات قابله اوزره منبسط
اولان وجود واحدی افاضه ايدر وهر عين قابله نك قوتنده اولان شيئی اظهار ايدر * وعين قابله دخی انكله
ظاهره اولوروانی اظهار ايدر * پس عزير عليه السلامك مقتضاسندن واحكامی لوازمندن اولدی سر قدر
طرفنه رغبتك اندن انبعاثی وقريه خربه ده انك علی ما كانت عليه اعادتی استبعادی ايتمك صورتيله انك فكری
انتشاشی پس الله تعالی عزير عليه السلامه انك فكری واستبعادی واسطه سيله صور اعاده دن واحكام
قدرتدن دخی برقچ نوعی اظهار ايلدی كه اول احكام قدرت علمه تابعه در وعلم دخی تعلقده معلومه تابعدر)
(فلما كان مطلب العزير عليه السلام علی الطريقة الخاصة لذلك وقع العتب عليه كما ورد فی الخبر) پس وقتا كيم
عزير عليه السلامك مطلبی كه سر قدره اطلاعدر طريقهٔ خاصه اوزره اولديسه يعنی انبيايه مخصوص اولان

طریق وحی اوزره و رسل قتنده معهود اولان اخبار طریقی اوزره اولدیسه یعنی بو طریق اوزره طلب ایتدیسه
انک اوزره عتب واقع اولدی طریق خاص اولان طریق وحی اوزره سر قدره اطلاعی طلب ایتدیکندن اوتری
نته کیم خبرده وارد اولدی که حق تعالی عزیر علیه السلامه وحی ایدوب (لئن لم تنته لامحون اسمك من
دیوان النبوة) دیدی پس جواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی زیرا سر قدره اطلاعی وحی طریقی اوزره طلب
ایلدی و حال بوکه وحی طریقی اوزره سر قدره اطلاعی اعطا اولنمز زیرا وحی الهی رسالت و نبوتی مستلزمدر
و نبوت و رسالت دخی دعوت خلقی مقتضیه در و دعوت خلق سر قدره مخالفدر انکیچون رسول ایله نبی حین
دعوتده سر قدردن محجوبدر و عزیر علیه السلام نبی ایدی دعوت خلق ایله مأمور ایدی و دعوت خلقه مخالف
اولان شیئ که سر قدر علمیدر طلب ایتمکله جانب حقدن جواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی و کذلك عزیر
علیه السلامك سؤالی انك مقامی مقتضاسنه که نبوتدر رواص ونهیدر مخالف ایدی زیرا سؤال قدرت الله ایچون
استبعاد و استعظام صیغه سی اوزره که انی در واقع اولدی و نبوت مقامنك حقی بو ایدی که قدرت اللهك جنبنده
هر عظیمی استصغا ایلیه زیرا عقلا و عرفا هر مستبعد و مستعظم قدرت الهیه نك جنبنده امر حقیردر پس اگر
عزیر علیه السلامك (أنی یحیی هذه الله بعد موتها) قولنده انك مطلبی طریق وحی اوزره سر قدره و قدرتك
مقدوره تعلق کیفیتنه اطلاع اولدیسه پس تحقیق عزیره لایق اولمیان وجه اوزره طلب ایلدی * پس اعطا
اولنمدی و جواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی زیرا انك سؤالی مخاطبات الهیه نك حدا یقیله متحقق اولمیان
کمسنه نك سؤالیدر پس بو تقدیر اوزره علی الطریقة الخاصة) قولندن مراد انبیاء علیهم السلامه مخصوص
اولان وحی الهی طریقیدر و بو کا قرینه شیخك بوندن اول ولما کانت الانبیاء ولا تأخذ علومهم الا من الوحی
الخاص الالهی قولیدر و لذلك وقع العتب قولی لما نك جوابی اولور و لذلك قولی وقع قولنه متعلق اولور و کلامده
تقدیم و تأخیر واقع اولور ای وقع العتب علیه لذلك و جائزدر که الطریقة الخاصه قولندن مراد خصایص
الهیه دن ذوق الهی و اطلاع طریقی اوله و بو وجه دلالت ایدر شیخك بوندن صکره واقع اولان فسأل عن القدر
الذی لا یدرك الا بالکشف للاشیاء فی حال ثبوتها فی عدمها فما اعطی ذلك فان ذلك من خصایص الاطلاع
الالهی قولیدر و بو تقدیر اوزره لذلك قولی الخاصة قولنه متعلق اولور و وقع العتب قولی لما نك جوابی واقع اولور
یعنی دیمك اولور و قتا کیم عزیر علیه السلامك مطلبی که سر قدردر و قدرتك مقدوره تعلق حالیدر طریق خاص
اوزره که ذوق الهی و اطلاع الهی طریقیدر که اشیاء عدمیتده ثبوتلری حالنده استعدادات ذاتیه لری حسبیله
حقك انلره اطلاعی و علمیدر و بعد الاطلاع انك علمی حسبیله اولان ارادتی و ارادت حسبیله شیئ معلوم اولان
مقدوره قدرتك تعلق حالیدر پس ذوق الهی اوزره خصایص الهیه دن اولان شیئی طلب ایتمکله انك اوزره
عتب واقع اولدی. (لئن لم تنته لامحون اسمك من دیوان النبوة) قولیله و بو خبردن عتابك وقوعی بعض اذهانك
اخذی اوزره در * پس بو تقدیر اوزره لذلك قولی الخاصة قولنه متعلق اولدقده علی الطریقة الخاصه قولندن
ذوق الهی و اطلاع الهی طریقندن غیری برشیئه احتمال قالمز و اما لذلك قولی وقع العتب قولنه تعلیل اعتبار
اولندقده علی طریق الخاصه قولی وجه آخره دخی شامل اولور زیرا عزیر علیه السلامه عتابك وقوعی تقدیر
اولندقده عتابه موجب اولان وجهین معا انده موجوددر) (فلو طلب الکشف الذی ذکرناه ربما ما کان یقع
علیه عتب فی ذلك) پس اگر عزیر علیه السلام سر قدره اطلاعی حالنی و قدرتك مقدوره تعلق حالنی طلب
ایتدکده بزم ذکر ایتدیکمز کشفی طلب ایدیدی که سر قدر علمنی ایراث ایدر ازاولوردی که کشف مذکورك
طلبنده انك اوزره عتب واقع اولمزدی زیرا حقدن بصائر و ابصاردن اغطیه نك کشفنی طلب ایتمك ممنوع
دکلدر و جانب حقدن کشف و اعلام طریقیله سر قدرك طلبی دخی مدفوع دکلدر و شیخ رضی الله عنه ربما
ما کان یقع علیه عتب فی ذلك دیدی زیرا سر قدر اطلاعنه مستعد اولان قلیلدن قلیلدر (فلا یظهر علی غیبه
احدا الا من ارتضی من رسول) پس وجه ثانی اوزره سر قدره مستعد اولمیان طالبیندن بریسنك عین
ثابته سنه نظر اولندقده جمیع اعیان ثابته و اقدار الهیه نك اطلاعنه آنك ذاتنده عدم استعداد مشاهده
اولنمغله انك استعداد اصلیسنده اولمیان شیئك طلبندن اکا دخی عتب واقع اولور و وجه اول اوزره یعنی اگر وحی
الهیله سر قدره اطلاعك طلبی بدلنده کشف مذکوری طلب ایدیدی ازاولوردی که عتاب واقع اولمزدی ذکر

اولندیغی کبی زیرا اگر عزیر علیه السلام سر غیبه اطلاعه ازلده آنك حقیقت غیبیه سنده مستعد اولدیسه
و بو نشأتده اطلاع ایچون مرتضی اولدیسه انکیچون مقدر اولان شیئی طلب ایتمکدن انك اوزره عتب واقع
اولمز) (والدلیل علی سذاجة قلبه قوله فی بعض الوجوه انی یحیی هذه الله بعد موتها) (وعزیر علیه السلامك
قلبی سذاجتنه دلیل انك (انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولیدر و فی بعض الوجوه دینلدی یعنی انی یحیی
هذه الله بعد موتها) قولندن انك مرادی ذوق الهی و اطلاع الهی اوزره قدرتك مقدوره تعلقنك ذوقا شهودنی
طلب ایتسه دیمکدر زیرا شیخ رضی الله عنه بوندن صکره دیرکه فلما رأینا عتب الحق له علیه السلام فی سؤاله
فی القدر علمنا انه طلب هذا الاطلاع فطلب ان یکون له قدرة تتعلق بالمقدور) پس حقك اکا عتابندن معلوم
اولدی که انك قدردن سؤالی اطلاع الهینك و انکیچون مقدوره تعلق ایدر قدرتك حصولی ایچوندر * پس
بو سؤال سذاجت قلبنه دلالت ایدر زیرا بو قول منصب نبوته لایق دکلدر و کذلك (انی یحیی هذه الله
بعد موتها) قولیله طریق وحی اوزره استبعاد و استعظام دخی اطلاعی طلب ایتدیکی اعتبار اولندقده دخی
سذاجت قلبنه دلالت ایدر ذکر اولندیغی کبی هر مستبعد و مستعظم قدرت الهیه نك جنبنده امر حقیردر پس
بو تقدیر اوزره فی بعض الوجوه قولندن مرادی استعظام و استبعاد ایچون اخذ اولندیغی وجه در و اما اگر
مطلبی کشف و تجلی طریقی اوزره طمأنینت ایچون شهود وحی اوزره اولیدی * پس قولنده قلبی سذاجت
و عدم سذاجتنه دلالت ایتمزدی زیرا انی قولی تعجب ایچون واقع اولور زکریانك مریمه (انی لك هذا) قولی کبی
پس بو تقدیر اوزره فی بعض الوجوه قولی الدلیل قولنه متعلق اولور و قوله قولنه متعلق اولمق جائزدر بو تقدیر
اوزره کلامده تقدیم و تأخیر واقع اولور ای قوله انی یحیی هذه الله بعد موتها فی بعض الوجوه و اهل تفسیر
بو قریه خربه اوزره مار اولان و انی یحیی هذه الله بعد موتها قولنی قائل اولان کیمدر دیو اختلاف ایتدیلر *
پس قتاده ایتدی که قائل اولان عزیر علیه السلامدر و وهب ایتدی که قائل اولان ارمیادر و بعضلر دیدیلر که
قائل اولان خضردر پس وقتا کیم عزیر علیه السلامك قولنده استبعاد و استعظام بعض وجهده واقع
اولدیسه که اول وجهك اصحابی انی کلمه سنی استعظام و استبعاد ایچون اخذ ایتدیلر * پس شیخ رضی الله عنه
ایتدی) (واما عندنا فصورته علیه السلام فی قوله هذا کصورة ابراهیم فی قوله فاماته الله مائة عام ثم بعثه
فقال له وانظر الی العظام کیف ننشزها ثم نکسوها لحما فعاین کیف تنبت الاجسام معاینة تحقیق فاراه الکیفیة)
و اما بزم قتمزده پس عزیر علیه السلامك انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولنده انك صورتی ابراهیم علیه
السلامك صورتی کبیدر انك (رب ارنی کیف یحیی الموتی) قولنده یعنی انی کلمه سی استبعاد و تعجب ایچون
دکلدر زیرا مقام نبوت ایله ولایتده متحقق اولان کمسنه حق اوزره که قادر و موجد و محیی و ممیتدر استبعادا نتزکه
اموات مرة اخراده اعاده ایدوب ایجاد ایدر بلکه انی کیف معناسنه در که عزیر علیه السلام طلب ایلدی که
حق تعالی احیاء موتی کیفیتنی اکا ارائت ایلیه و عین الیقین کیفیت احیایی عالم اوله پس عزیر علیه السلامك
انی یحیی هذه الله) قولنده اولان آنك سؤالی فعل ایله جوابی اقتضا ایدر اولیله فعل که حق تعالی اول فعلی عزیرده
اظهار ایلدی و فعل ایله اکا جواب ایلدی یعنی عزیری اماته ایدوب احیا ایتمکله اکا کندی نفسنده احیای
موت کیفیتنی اکا کوستردی و اماته و ابعاث فعلیله اکا جواب ایلدی الله تعالینك فاماته الله مائة عام ثم بعثه)
قولنده یعنی الله تعالینك عزیر علیه السلامی اماته ایدوب یوز ییل اولان زمان معین انك اوزره مرور ایتدی
اول میت اولدیغی حالده اندنصکره الله تعالی انی بعث ایتدی یعنی احیا ایلدی پس اکا (وانظر الی العظام کیف
ننشزها ثم نکسوها لحما) دیدی یعنی عظامه نظر ایله که بز آنلری نیجه رفع ایدرز اندنصکره آنلری لحما کسا
ایدرز پس عزیر علیه السلام معاینة تحقیقله معاینه ایتدی که اجسام نیجه بتر پس الله تعالی کیفیت احیایی
اکا کوستردی زیرا کیفیت احیایی سؤال ایلدی * پس کندی وجودی قدرتك مقدوره تعلق کیفیتنی مشاهده
ایلدی) (فسأل عن القدر الذی لا یدرك الا بالکشف للاشیاء فی حال ثبوتها و فی حال عدمها فما اعطی ذلك
فان ذلك من خصایص الاطلاع الالهی) پس عزیر علیه السلام (انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولیله احیای
امواتك کیفیتی ارائتنی سؤال ایتدکده لسان حال ایله شول قدردن سؤال ایلدی که اول قدر ادراك اولنمز
الا اشیانك آنلرك عدملرنده ثبوتی حالنده کشف ایتمکله یعنی کشف الهیله پس اکا علم قدر اعطا اولنمدی

زیرا علم قدر اطلاع الهی خصایصندندر زیرا اشیانك عدمده ثبوتی حالنده انلر اطلاع حقه مخصوصدر
وعبادندن اطلاع اشیایه استعداد ذاتیسی حسبیله ارادت الهیه‌ له سائر عبیددن اطلاع ایچون ارتضا ایتدیکی
عبیده مخصوصدر (ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء فلا یظهر علی غیبه احدا الا من ارتضی من رسول)
پس عزیر علیه السلام کندی نفسنده کیفیت احیایی کوستردی وعلم الهیده عدمده اولان عینی وقریه اهلنك
اعیانی که انلر استعدادلریله احکامدن نه اقتضا ایدرلر کوستردی وطریق ذوق اوزره قدرتك مقدوره تعلق
کیفیتنه یعنی اهل قریه‌نك احیاسنه تعلق ایدن قدرتك تعلقنه مطلع ایتمدی زیرا بو اطلاع ایجاد ایدن قدرت
صاحبنه مخصوصدر وبو علم انلرك اعیانلرینه وانلرك احواللرینه اطلاع ایله حاصل اولور واحیانك کیفیتی
شهودندن کندی عیننه که علم الهیده عدمده ثابته در اطلاع لازم کلمز وکذلك کندی عیننه مطلع اولدقده اول
اطلاعدن سائر اعیانه اطلاع لازم کلمز مکر کیم عینك صاحبی مضاهات کلیه ومظهریت جمعیه ذاتیه صاحبی
اوله (فسأل) قولنده اولان فا جوابیه در یعنی بزم ذکر ایتدیکمز قولك نتیجه‌سی قدردن سؤالدر * پس عزیر
علیه السلام بو تقدیر اوزره قدردن سؤال ایلدی ویاخود قصه‌یی استیناف ایدر * پس برقصه‌یی برقصه‌یه عطف
ایدرلر تعلیل کبی اولورنته کیم سورهٔ بقره‌ده بقره قصه‌سنك اولی آخرینه عطف اولندی (واذ قتلتم نفسا
فادارأتم فیها) پس کانه شیخ رضی الله عنه حق تعالی عزیره فعل ایله نیجه جواب ایتدیکن بیان ایتدکده ایتدی
پس انك سؤالی قدردن ایدی وقدر علمی اکا اعطا اولنمدی زیرا اکا نسبتله محالدر زیرا مقید مطلقی احاطه ایتمك
ممتنعدر پس مقیده اولان کندی نفسنده الله تعالی اکا کیفیت احیایی کوستردی) (فمن المحال ان یعلمه الا هو
فانها ای الاعیان المفاتح الاول اعنی مفاتح الغیب التی لا یعلمها الا هو) پس امر محالدر که قدری الله تعالیدن
غیری براحد عالم اوله زیرا اعیان عدمده ثابته اولان مفاتح اولدر یعنی مفاتح غیبدر که انلری الله تعالیدن غیری
براحد عالم دکلدر وعلم قدر اعیانه عدمده ثابته اولان اطلاع ایله حاصل اولور پس بونلرك علمی غیره محال اولدقده
بونلرك کشفنه تعلیق اولنان قدر علمی دخی غیره محال اولور قال تعالی (وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو)
واعیانه مفاتح غیب اولدیغی بودر زیرا غیب حقده مخزونه اولان اسما اعیان معدومه اوزره نفس رحمانینك
انبساطی سببیله اعیان معدومه‌ده ظاهره اولور * پس بو اعتبار اوزره اعیان معدومه اسما ایچون مفاتح اول
اولورلر ودخی ذات حق هر عین ایله اسم الهیدر وهر اسم دخی ذات حقده اولان انك غیبی خزانه‌سنك مفتاحیدر
واول مفاتحك جمیعسی ید الله ده‌در زیرا مرتبهٔ الوهیتده مجموعه اولان جمیع اسما اول مرتبه‌نك اسمی اولان
الله اسمنده مجموعه در * پس اول مفاتحك علمی انك یدنده در واول عالمدر * پس اعیاندن هر برعین اعیان آخره
مطلع اولمز) (وقد یطلع الله من یشاء من عباده علی بعض الامور من ذلك) (ووقت اولور که الله تعالی حضرت
علمیه‌یه مخصوصه اولان اموردن بعض اموره عبادندن انك مشیتی تعلق ایتدیکی کمسنه‌یی مطلع ایدر وبو اطلاع
مشیته تابعدر ومشیت اول شیء ایچون حقك علمنه تابعدر وعلم اول شیء معلومه تابعدر که اول شیء معلومك
استعدادی حضرت علمیه‌ده اولان اعیانك بعضیسنه اطلاعی اعطا ایدر بالکلیه حقه توجه ایدوب ذات حقده
کندی ذاتن استهلاکی تمکله واول امورك بعضیسنه مطلع اولان عباد عبادن بعضدر وعبادلك اکثری اول
بعضه دخی مطلع دکلدر واما انسان کامل که قیوددن مطلقدر وشاهد ومشهود وحدتیله موصوفدر پس جمیع
اعیان انك عین جامعه‌سنده مندمجه وجمیع اسماء الهیه اسم اعظم اولان انك اسمنده مندرجه در انك حکمی
بعض اموره مطلع اولان بعض عبیدك حکمنه مخالفدر) (واعلم انه لا تسمی مفاتح الا فی حال الفتح وحال الفتح
هو تعلق التکوین بالاشیاء او قل ان شئت حال تعلق القدرة بالمقدور ولا ذوق لغیر الله فی ذلك فلا یقع فیها تجلی
ولا کشف اذ لا قدرة ولا فعل الا لله خاصة اذ له الوجود المطلق الذی لا یتقید) (سکا شویله معلوم اوله که تحقیق
شان بودر که مفاتح اولان اعیان مفاتح ایله تسمیه اولنمز الا فتح حالنده وفتح حالی اشیای معدومه‌یه تکوینك
تعلق حالیدر که ذات الهیه تجلیسنك اشیاء معدومه‌یه اقترانی سببیله اشیا تکونه اولور * پس تکوینك
وجودی فتنده اشیاء معدومه اسماء الهیه ایچون مفاتح اولورلر واسما دخی اشیاء معدومه ایچون مفاتح اولورلر زیرا
اشیاء معدومه‌نك عدمدن فتحی وتکونی اسماء الهیه ایله در پس بو تقدیر اوزره حال فتح عین مذکوره اولان خزانهٔ
غیبیه‌ده اولان شیئك ظهوری حالیدر وظهور اولمز الا اعیانك تکونی حالنده وبو حالت بعینها قدرتك مقدوره

تعلق

تعلق حالیدر ویاخود اکر دیلرسك سن دی که قدرتك مقدوره تعلقی حالیدر یعنی مقدور اولان شیئك ایجادنه
قدرت الهیه‌نك تعلقی وانك ایجادی حالیدر وحال بو که اللهدن غیری اشیایه تکوینك تعلقی حالنده وقدرتك
مقدوره تعلقی حالنده براحد ایچون ذوق یوقدر زیرا غیر مقیددر ومقید عاجزدر قدرت اولان فعل مطلق اندن
ظاهر اولمز * پس اول حالده براحد ایچون تجلیله کشف واقع اولمز زیرا قدرت ایله فعل اللهدن غیری خاصه
براحد ایچون ثابت دکلدر زیرا برشیئه متقید اولمیان وجود مطلق وصفی انك ایچون ثابتدر یعنی وجود مطلقدر
وایجاده قدرت مطلقه وجود مطلق صاحبنه مخصوصدر زیرا مطلقك ماعداسی مقیددر وهر مقید قابل
ومتأثردر * پس انکچون فعل وتأثیر یوقدر پس قادر مطلق قدرتیله هر شیئده حاضردر وقدرتی هر شیئده
مشاهده ایدر وفیها ضمیری حال تعلق الفتح وحال تعلق القدرة بالمقدور) قولنده حاله راجعدر وبو طائفه‌دن
کملك ایجاد واعدامه قدرتیله اتصافی که بعض احیانده واقع اولور وبعض اعیانه نسبت واقع اولور پس اول
قدرتله اتصاف انکله متصف اولان کاملك بینیله حقك بینده مغایرت حیثیتیله دکلدر بلکه جهت عبودیتك
جهت ربوبیتده فناسی اعتباریله اولان اتحاد حیثیتیله در ویاخود اول قدرتله متصف اولان کاملك مضادات
کلیه‌سندن اولان انك اطلاقی حیثیتیله در قال تعالی علی لسان نبیه عیسی علیه السلام (وابرئ الاکمه
والابرص واحیی الموتی باذن الله) پس بو اطلاقده مقید ایچون ذوق یوقدر ودخی قدم یوقدر الا شول کمسنه
ایچون که قیوددن منطلق اوله وعقودی عقدندن منحل اوله وامر وجودی معهود ومشهودده حاضر اولمیه
وبونلر خصوم کملدر رضی الله عنهم) (فلما رأینا عتب الحق له علیه السلام فی سؤاله فی القدر علمنا انه طلب هذا
الاطلاع فطلب ان یکون له قدرة تتعلق بالمقدور) (پس وقتا کیم بز عزیر علیه السلامك قدرده اولان سؤالندن
اوتری حقك اکا عتابنی کوردك بز عالم اولدق که تحقیق عزیر علیه السلام بو اطلاعی یعنی قدرتك مقدوره
تعلقنك ذوقا شهودندن طلب ایتدی پس طلب ایلدی که انکچون برقدرت ثابته اوله که مقدوره متعلقه اوله
وقدرتك مقدوره تعلقنك ذوقا شهودی اولمز الا بالذات شول قادر ایچون که مقدورده احدیتی مشاهده ایلیه
قادرك مقدور صورتنده ظهوری حیثیتیله که قادر ومقدورده اثنینیت وصفی احدیت ذاتیله زائل اولمیه پس
ایجاد واختراع خلقه قدرت خصایص الهیه‌دندر) (وما یقتضی ذلك الا من له الوجود المطلق) (وحال بو که
مقدوره متعلقه اولان قدرتی برشیئك ذاتی اقتضا ایتمز الا شول من که انکچون وجود مطلق ثابت اوله یعنی بالکز
قادر ایله ویاخود بالکز مقدور ایله مقید اولمیه وکذلك بالکز حقیقت ایله ویاخود بالکز خلقیه ایله مقید اولمیه بلکه
قادر ومقدورك احدیتی مشاهده ایلیه وبو شهود خاصة الله ایچون ثابتدر پس عزیرك مطلبی ایجاده قدرتك
طلبی ایدی تا کیم قدرتك مقدوره تعلقی کیفیتنی مشاهده ایلیه وابداع واختراعه قدرت حقیقت الهیه‌ در حقه
مخصوصه در انکچون انك اوزره عتب متوجه اولدی * پس اکر عزیر علیه السلام حقیقت الهیه اولان
قدرتك طلبی بدلنه کشف وتجلی‌یی طلب ایلیدی ممکندر که اکا عتب واقع اولمیه زیرا ذکر اولندیغی کبی قدرتك
علمی کشف واعلام طریقیله موقع دکلدر زیرا کشف وتجلیله حضرت علمیه‌دن کشف اولنور * پس قدرت
قدیرده اقدار مقدوراتی حقك مشیتی حسبیله مشاهده ایدر * پس بعض اشیانك اقداری افراددن بعضیسنك
شهودیدر که انك مشاهده‌سنه مشیت الهیه متعلقه اوله واما اطلاع مطلق پس خلق ایچون ابدا اولمز خلق
اولدیغی حیثیتله واما اسم ورسمیله فناء کلیله فانی اولان کمسنه که آنك انیت وتعیننندن برشیء باقی قالمیه بالکلیه
حقده مستهلك اوله پس حقه مطلع اولور حقله کندی حق اولدیغی حیثیتله وبو اطلاع استعدادا اکمل صاحبنه
مخصوصدر قال علیه السلام (اوتیت البارحة خزائن الارض والسماء) (فطلب ما لا یمکن وجوده فی الخلق ذوقا
فان الکیفیات لا تدرك الا بالاذواق) (پس عزیر علیه السلام خلقده ذوقا وجودی ممکن اولمیان شیئی طلب
ایلدی زیرا کیفیات ادراك اولنمز الا اذواق ایله پس قدرتك مقدوره تعلقی کیفیتی دخی ادراك اولنمز الا اذواق ایله
وحال بو که خلقك انده ذوقی یوقدر زیرا کیفیات وجدانیه در قوای نفسانیه وروح مدرك ایچون اولان مزاج
حاصله طعوم مذوقه‌ده وروایح مشمومه‌ده اولان ادراك کبیدر پس شول کمسنه که انده قوت ذوق وقوت شم
اولمیه مذوق ومشمومده طعوم وروایحی ادراك ایده من واکرچه کیم آنلری عالمدر وقدرتك مقدوره تعلقی
کیفیاتدن برکیفیتدر پس عزیر علیه السلام خلقده وجودی ممکن اولمیان شیئی طلب ایلدی) (واما ما روینا

مما اوحى الله به اليه وهو قوله تعالى لئن لم تنته لامحون اسمك من ديوان النبوة) (واما شول شيء كه بزه روايت
اولندی كه الله تعالى انكله عزير عليه السلامه وحى ايلدى واول شيء الله تعالينك عزيره لئن لم تنته لامحون
اسمك من ديوان النبوة قوليدر يعنى اكر بو سؤالدن منتهى اولميجق اولورسك البتة بن سنك اسمكى ديوان نبوتدن
رفع ايدرم امانك جوابى بونده محذوفدر اى فيفسر بقوله) (اى ارفع عنك طريق الخبر واعطيك الامور على التجلى
والتجلى لا يكون الا بما انت عليه من الاستعداد الذى به يقع الادراك الذوقى فتعلم انك ما ادركت الا بحسب
استعدادك فتنظر فى هذا الامر الذى طلبت فاذا لم تره) (وفى نسخة فاذا لم تره وفى نسخة فلما لم تره) (وتعلم انه ليس
عندك الاستعداد الذى تطلبه وان ذلك من خصايص الذات الالهية وقد علمت ان الله اعطى كل شيء خلقه
واذا لم يعطك هذا الاستعداد الخاص فما هو خلقك ولو كان خلقك لاعطاكه الحق الذى اخبر انه اعطى كل شيء خلقه
فتكون انت الذى تنتهى عن مثل هذا السؤال من نفسك لا تحتاج فيه الى نهى الهى) (پس قول مروى
مفسردر (اى ارفع عنك طريق الخبر الى آخره) قوليله يعنى دعك اولور بن سندن خبر طريقنى رفع ايدرم كه
مخبرك حقدن اخباريله وياخود حقدن الهاميله حقدن اخذ اولنور وامورى سكا تجلى اوزره اعطا ايدرم
وحالبوكه تجلى سكا واقع اولمز الا استعداددن شول شيئله كه سن انك اوزره سن اوبله استعدادكه ادراك ذوقى
انكله واقع اولور يعنى تجلى سنك ذاتى اولان استعدادك حسبيله دركه اول استعداد ادراك ذوقيى اعطا ايدر پس
سن عالم اولورسن كه تحقيق سن استعدادك حسبيله اولان تجلينك قتنده عين ثابتكه اطلاعك حسبيله ادراك
ايتديكك شيئى ادراك ايتدك الا استعدادك حسبيله پس طلب ايتديكك بو امره سن نظر ايدرسن يعنى ادراك
ايتديكك شيئده مطلوبك اولان شيئه نظر ايدرسن پس شول شيء كه سن انده كورمدك وياخود كچنكم اول شيئى سن
انده كورمسك سن عالم اولورسن كه تحقيق شان بودركه سنك قتكده طلب ايتديكك شيئك استعدادى يوقدر
وعالم اولورسن كه تحقيق مطلوبك اولان شيء ذات الهيه خصايصندندر وتحقيق سن عالم سن كه الله تعالى هر شيئه
آنك خلقنى اعطا ايدر زيرا الله تعالى (اعطى كل شيء خلقه) ديدى وچونكه سكا الله تعالى بو استعداد خاصى اعطا
ايتمه پس بو استعداد خاص ازلده سنك عينكده سنك خلقك دكلدر واكر اول استعداد سنك خلقك اوليدى
البته سكا انى حق اعطا ايدردى كه (اعطى كل شيء خلقه) قوليله اخبار ايلدى كه تحقيق هر شيئه انك خلقنى
اعطا ايدر پس سن شول كمسنه اولورسن كه كندى نفسكدن بو سؤالك مثلندن منتهى اولورسن سؤالده نهى
الهى يه محتاج اولمزسن يعنى چونكم عزير عليه السلامدن وحى ايله اخبار رفع اولنسه ا كا امور كشف وتجلى
اوزره اعطا اولنور وعين ثابته سنه مطلع اولور * پس عين ثابته سنه نظر ايدركه سر قدر اطلاعنه انده
استعدادى وارميدر * پس انده سر قدر اطلاعنه استعدادك مشاهده ايتميجك عالم اولوركه طلب ايتديكى شيئه
كندى نفسنده استعدادى يوقدر واول اطلاع شول خصايص الهيه دندركه جميع اعيانك حقايقنه مطلعدر
واكر اول اطلاعه انك استعدادى اوليدى هر شيئه حقنى وحصه معينه سنى اعطا ايدن حق ا كا دخى حقنى اعطا
ايدردى پس بو شهودده كندى نفسيله متأدب اولوب سر قدره اطلاعى سؤالندن منتهى اولوردى ونهى
الهى يه محتاج اولمزدى زيرا اعلى شهود اوزره دردر) (وهذا عناية من الله تعالى بالعزير عليه السلام علم ذلك من علمه
وجهله من جهله) (يعنى وقتا كيم بو خبر مروينك ظاهرى عزير عليه السلامدن نبوتك رفع وسلبن وحضرت
قربدن انك ابعادن اقتضا ايتديسه وحال بوكه انبيا عليهم السلامك علو اقدارى اندن عاليدر زيرا انبيانك
استعدادات ذاتيه لرى اعطا ايدركه انلرك اسمامى ديوان نبوتده ثبت اولوب عصمت الهيله معصوم ومحفوظ
اولدقلرندنصكره مرتبه لرندن انحطاط طارى اولميه وبو خبر مروينك باطنى دخى وقتا كيم عزير عليه السلامك
عنايت وتأديبى ورفع وسائط قتنده شهود اوزره على اعطا ايتديسه شيخ رضى الله عنه فهم ظاهر اقتضا ايتديكى
وحى كه رتبه نبوته نوع اشتن ويررمراد ايدنمدى خبردن مراد الهى اولان معنى ايله اول خبرى تفسير ايلدى وبعده
ايتدى كه عتاب صورتنده وارد اولان خبر عزير عليه السلام حقنده الله تعالى دن عنايتدركه انى تأديب ايدوب
كشف وتجلى اوزره ا كا اعطاى على وعده ايدر قال عليه السلام (ادبنى ربى فاحسن تأديبى) وبو خبر عزيرك
حقنده عنايت اولديغنى اهل كشف وعرفاندن عارف اولان عارف اولدى وكذلك اهل جهل ومنكراندن انى
جاهل اولان جاهل اولدى زيرا وارده اولان اخبار الهيه يى فهم ظاهر اوزره حصر ايدر وحقك مرادى اولان

امرى وامرك حقيقتنى اندن نفى ايدر وبو خبر حقيقتده وعد ايدى وعيد دكل ايدى * پس عالم اولان خبرك وعد
اولديغنه مطلع اولدى (امدى وقتا كيم نبوت ورسالت رسول عليه السلام ايله منقطعتان اولديسه وحق تعالى
ابدا وسرمدا عبادى اوزره ولايتدن مفيض اولمقدن زائل اولمديسه شيخ رضى الله عنه عزير عليه السلامدن
طريق خبر رفع اولندقده آنك اخذى ولايته مخصوص اولديغن وولايت صفت الهيه وباقيه وفلك عام محيط
اولديغن بيان ايدوب ديركه) (واعلم ان الولاية هى الفلك العام ولهذا لم تنقطع ولها الانباء العام واما نبوة التشريع
والرسالة فمنقطعة وفى محمد صلى الله عليه وسلم قد انقطعت فلا نبى بعده يعنى مشرعا ومشرعا له ولا رسول وهو
المشرع) (يعنى سن عالم اول كه تحقيق ولايت صفت الهيه اولديغى اعتباريله فلك محيط عامدر رسل ايله انبيا
واوليانك جميع مراتبنى جامعدر ونشأت دنيويه يه عموما ونشأت اخرويه يه خصوصا شاملدر وولايت فلك محيط
عام اولديغندن اوترى منقطعه اولمدى وبوندنصكره دخى دنيا وآخرت منقطعه اولمز وولايت ايچون انباء عام
واردر رسول عليه السلامده نبوتك انقطاعى سببيله يعنى الى هذا الان منقطعه اولمدى زيرا اهل تشريع اولان
انبيايه ودعوت خلقه مأذونين اولميان اوليايه شاملدر ولكن انبياء عهدنده اولان انباء نبوت ايله مقيددر وا كا
مخصوصدر وانبيادنصكره مجرد اخبار اعتباريله كه مطلقا نعريف الهيدر واما نفس ولايته نسبتله پس
انباء ولايت دخى خاصدر زيرا ولايت جهتيله اولان انباء الهى توحيد ذاتى وتوحيد اسمانى وصفاتى خصايصله
هر عارف بالله اولان كمسنه نك هر مستعد وقابله اولان اخبار يدر واما ولايت عبد كامله نسبتله عبدك
فنا فى الله مرتبه سندن عبارتدركه كندى نفسيله هالك وفانيدر وجميع اشيايى محيط اولان وجود حق انك
وجودنى محيطدر وانك اوزره متوليدر وولايتك عدم انقطاعى بودر زيرا جميع اشيا وجود حقله متعينه دروانكله
موجوده درونفسيله فانيه وهالكه در واما نبوت تشريع ونبوت رسالت پس منقطعه در وحالبوكه محمد
صلى الله عليه وسلمده منقطعه اولدى قال عليه السلام (لا نبى بعدى) پس اندنصكره نبى يوقدر يعنى شريعت
مجدده ايله نبى مشرع مبعوث اولمز موسى وعيسى ومحمد عليهم السلام كبى وبانى مشرع له دخى يوقدر يعنى
نبى مشرعك شريعتنه تابع نبوت ايله ظاهر برنبى يوقدر انبياء بنى اسرائيل كبى كه موسى عليه السلامك
شريعتى اوزره ايديلر وياخود كندى نفسيله مشرع وحق طرفندن مشرع له يوقدركه الله تعالى ا كا احكام
وشرايع مخصوصه يى شرع ايليه ودخى رسول يوقدر ورسول شريعت جديده ايله مشرعدر وهو قولنده اولان
واو حال ايچون اولمق جائزدر يعنى رسول يوقدر مشرع اولديغى حالده واما خضر ايله الياس عليهما السلام
رسول عليه السلامدنصكره موجود اولدقلرى وعيسى عليه السلام رسول عليه السلامدنصكره كلمسى پس
ولايت اعتباريله در نبوت ورسالت جهتيله دكلدر) (وهذا الحديث قصم ظهور اولياء الله لانه يتضمن انقطاع
ذوق العبودية الكاملة التامة فلا ينطلق عليها) (اى على العبودية) (اسمها الخاص بها) (وبو حديث يعنى
لا نبى بعدى حديثى اولياء اللهك ظهورنى كسر ايتدى زيرا بو حديث عبوديت كامله تامه نك ذوق انقطاعنى
متضمندر * پس عبوديته مخصوص اولان انك اسمى عبوديته اطلاق اولنمز واول اسم نبوتدر زيرا رسول
عليه السلامك انتقالندنصكره نبوتك انقطاعنه رسول عليه السلام بو حديثله حكم ايلدى * پس عبوديت
تامه يه مخصوص اولان اسم نبوت ا كا اطلاق اولنمز * پس اولياء الله ايچون عبوديت تامه ايله اتصافلرى
جهتيله نبوته نائل اولمق واسم نبيله متسمى اولمق بابى مسدود اولدى وولايتدن غيرى برمرتبه قالمدى وعبد
دخى كمال عبوديتندن ولايت اولان صفت الهيله متصف اولوب اسم ولى ايله متسمى اولمقدن ناب اوزره در
(فان العبد يريد ان لا يشارك سيده وهو الله فى اسم) (زيرا عبد عبوديت تامه سندن ديلركه سيدنه كه الله در
اسمده كه وليدر مشارك اولميه زيرا ولى اللهك اسميدر * پس عبد انكله متسمى اولسه ذوق عبوديت فوت اولور
يعنى اولياء كمل كه عبوديت تامه ايله متصفلردر اسماء الهيه ايله متسمى اولمقده الله تعالى يه مشاركتى استمزلر زيرا
انلر عالملردركه اسماء الهيله اتصاف انلرك ذواتى مقتضياتى دكلدر فى الله فنالرى قتنده اسماء الهيله تحقق آنلر
ايچون امر عارضيدر وآنلره مختصه اولان صفات عبوديتدر وآنك اسمى سيددر پس آنلر عبوديت تامه يه
مخصوص اولان اسمله متسمى اولمق استرلر وحالبوكه خصايص عبوديتده رسولك ناتم واكمل بوقدر زيرا
رسول ايله نبى خواص عبوديتك اشرف وافضلندندر زيرا ب بونلر ايله متسمى دكلدر ولى اسميله متسميدر

انكيچون شيخ رضى الله عنه) (والله لم يتسم بنبى ولا رسول وتسمى بالولى واتصف بهذا الاسم فقال الله ولى الذين
امنوا وقال وهو الولى الحميد) (وحالبوكه الله تعالى نبى اسميله ودخى رسول اسميله متسمى اولمدى زيرا نبى ايله رسول
اسمى اسماء خلقيه دندر عبوديت تامه ايله متصف اولوب اول مرتبه ده متعين اولان كمسنه نك اسميدر وولى
اسميله الله تعالى متسمى اولدى وبواسمك صفتى اولان ولايت ايله متصف اولدى وايتدى (الله ولى الذين آمنوا
ودخى (وهو الولى الحميد) ديدى (وهذا الاسم باق وجار على عباد الله دنيا وآخرة فلم يبق اسم يختص به العبد دون
الحق بانقطاع النبوة والرسالة) وبو ولى اسمى باقيدر وعباد الله اوزره دنيا وآخرت جاريدر * پس نبوت ورسالتك
انقطاعى سببيله براسم باقى قالمدى كه عبدا كا مختص اوله حقدن غيرى يعنى عبوديت تامه يه براسم باقى
قالمدى كه عبد اكا مخصوص اوله وحقه شامل اولميه پس بالضرورى عبد ولى اسميله متسمى اولديلر فى الله
فانى اولدقلرى جهتله بانقطاع قولى فلم يبق قولنه متعلقدر) (الا ان الله لطف بعباده) (وفى نسخة لطيف
بعباده) (فبقى لهم النبوة العامة التى لا تشريع فيها) (الا بوقدر واردركه الله تعالى عبادنه لطف ايتدى * پس
انلر ايچون شول نبوت عامه يى ابقا ايلديكه اندن تشريع يوقدر يعنى واسطهٔ ملك ايله وياخود بغير واسطة الالهيدن
شرع جديد احكامنى اخذ ايتمك يوقدر وشرع جديد ايله اتيان ايدوب انده غيره تشريع يوقدر وبو نبوت عامه
عارفين ايچون كمال استعدادا حدى وجعيله الالهيدن اخبار درانك صفات واسماسى وافعاليله وهر شيئله كه عبد
انكله حقه تقرب ايدر و علما ايچون اجتهادده تشريع بعدر وبو استثنا فلم يبق قولندن استثنا منقطعدر (وابقى لهم
التشريع فى الاجتهاد فى ثبوت الاحكام فابقى لهم الوراثة فى التشريع فقال العلماء ورثة الانبياء وما ثم ميراث
لهم فى ذلك الا فيما اجتهدوا فيه من الاحكام فشرعوه) (والله تعالى عبادى ايچون احكامك ثبوتنده اولان
اجتهادده تشريعى ابقا ايلدى يعنى آنلرك زماننده واقعه اولان احكامك ثبوتنده كه آنلرك حقنده نص صريح
موجود دكل ايدى بوندن اوترى اهل اصول ايتديلر الاجتهاد وحى خفى پس الله تعالى لسان رسول ايله آنلر
ايچون تشريعده وراثتى ابقا ايلدى * پس لسان رسول ايله وياخود رسول آنك لسانيله (العلماء ورثة الانبياء)
ديدى وانبيانك نبوتنده تشريعدن علما ايچون ميراث يوقدر الا احكامدن شول شيئده كه انلر انده اجتهاد ايتديلر
وانى تشريع ايتديلر يعنى انى شرعه ادخال ايدوب موجبيله عمل ايتمكى امر ايتديلر * پس علماء مجتهدين ظاهرده
ورثهٔ انبيادر اجتهاد ايله تشريعده وعلماء عارفين دخى باطنده ورثهٔ انبيادر بغير واسطة معارف الهيه يى باطنده
الالهيدن اخذ ايتمكله) (فاذا رأيت النبى يتكلم بكلام خارج عن التشريع فمن حيث هو ولى عارف) (پس
چونكه سن بر نبينك كلامنده كورسنك كه نبى تشريعدن خارج بر كلام ايله تكلم ايدر وما رميت اذ رميت ولكن
الله رمى كبى ودخى (اذا تقرب الى عبدى بالنوافل كنت سمعه وبصره) حديثى كبى ودخى اخلاق الهيله آنك
تخلقى كبى ومقام توكل ورضا وتسليم كبى اولان مقاماتى وتوحيد وتفريدى وفنا وبقاسى وجمع وفرقى وسائر اخلاق
ومقامات الهيه يى بيان ايتمك كبى پس نبى تشريعدن خارج كلام ايله تكلم ايتديكى ولى عارف اولديغى
حيثيتله تكلم ايدر زيرا نبى ايچون اوچ مرتبه ثابتدر بريسى مرتبهٔ رسالتدركه الله ايله امت بيننده واسطه در
وبريسى مرتبهٔ ولايتدركه نبى ايله حق بيننده واسطه در اول مرتبه ده اندن غيرى واسطه يوقدر بلكه وجه خاص له
اخذ انده بغير واسطة واقعدر پس نبى ولايت متضمنه اولديغى علومدن مثلا علم وحدت ايله كه تشريعدن
خارجدر تكلم ايتسه ولى عارف اولديغى حيثيتله تكلم ايدر * زيرا حقه متعلقدر خلقه متعلق دكلدر تا كيم
لسان نبوت ورسالت تكلم ايتمك اكا لازم اوله) (ولهذا مقامه من حيث هو عالم وولى اتم واكمل من حيث هو
رسول اوذو تشريع وشرع) (ونبى وولى عارف اولديغى اجلدن اوترى نبينك مقامى نبى عالم وولى اولديغى حيثيتله
اتم واكملدر نبينك رسول وياخود تشريع وشرع صاحبى اولديغى حيثيتله اولان مقامندن زيرا ولايت جهت
حقانيه در ابدا منقطعه دكلدر ونبوت ورسالت جهت خلقيه در ومنقطعه در) (فاذا سمعت احدا من اهل الله
يقول او ينقل اليك عنه انه قال الولاية اعلى من النبوة فليس يريد ذلك القائل الا ما ذكرناه) (پس چونكه سن
اهل اللهدن براحدى ايشتسنك كه اول ديرو ياخود اندن سكا نقل اولنسه كه تحقيق اول ديدى كه ولايت نبوتدن
اعلادر پس بو قائل بو كلام ايله مراد ايتمز الا بزم ذكر ايتديكمز شيئى كه رسالت ونبوت وولايت مراتبى شخص
واحدده مجتمعه اوله) (او يقول ان الولى فوق النبى والرسول فانه يعنى بذلك فى شخص واحد وهو ان الرسول

من حيث هو ولى اتم منه من حيث هو نبى ورسول لا ان الولى التابع له اعلى منه فان التابع لا يدرك المتبوع ابدا
فيما هو تابع له فيه اذ لو ادركه لم يكن تابعا له فافهم) (وياخود اهل اللهدن براحدى ايشتسن كه قائلدركه تحقيق
ولى نبى ايله رسولك فوقنده در پس تحقيق اول قائل بو قول ايله شخص واحدده مراد ايدر وبونك بيانى بودركه
تحقيق ولى اولديغى حيثيتله انك مقامى اتمدر اول نبى ايله رسول اولديغى حيثيتله اولان مقامندن يوخسه
نبى يه تابع اولان ولى نبيدن اعلا اوله ديو مراد ايتمز زيرا تابع متبوعى ابدا ادراك ايتمز شول شيده كه تابع متبوعه
انده تابع اوله زيرا اكر تابع متبوعى ادراك ايديدى اكا تابع اولمزدى بلكه اكا مساوى اولوردى وياخودانى سبق
ايدردى * پس بو محلى فهم دقيق ايله فهم ايله وجه مشروح اوزره هوا ايهم اشارت معناسنه اولوراى وذلك
ان الرسول) (فرجع الرسول والنبى المشرع الى الولاية والعلم) (پس رسولك ومشرع اولان نبينك مرجعى
ولايته وعلم باللهه در يعنى رسول ايله نبى احكام رسالت ونبوتى ادا ايتدكدنصكره ايكيسنك مرجعى ولايتدركه
جهت الهيه در وكذلك حيوة دنيويه دده ولايته متعلقه اولان علومك اخذنده ايكيسنك دخى رجوعى
ولايته در وكذلك رسول ايله نبى ذوق نبوتك انقطاعى سببيله ابدا دائما ولايته رجوع ايدرلر زيرا ولايت باقيه
وغير منقطعه در پس انبيا ايله رسل برازخ اخرويه وروحانيه ده علومك ومعارفك اخذنده ولايتلرينه رجوع
ايدوب ولايت جهتيله اخذ ايدرلر وبو علم كشف وتجليله حاصل اولان علم الهيدر پس بونده علمدن مراد خبر
طريقيله يعنى ملك واسطه سيله اولان علم دكلدر بلكه بغير واسطة وجه خاص طريقيله علم الهينك شهودندن
وشهود ذاتيدن حاصل اولان علم الهى حقيقيدر) (الا ترى ان الله تعالى قد امره بطلب الزيادة من العلم لا من
غيره فقال له آمرا وقل رب زدنى علما) الله تعالى يه نظرا ايتمزميسن كه تحقيق رسول عليه السلامه علمدن زياده يى
طلب ايتمكه امر ايتدى علمك غيريسندن زياده يى طلب ايتمكى امر ايتمدى * پس رسول عليه السلامه امر
اولديغى حالده (وقل رب زدنى علما) ديدى پس نبوت ورسالتده زياده يى طلب ايتمكى اكا امر ايتمدى زيرا نبوت
ورسالتده زياده لك امتك استعدادى حسبيله در * پس امتك استعدادى انلره مخصوص اولان كمال اوزره
ظاهر اولدقده نبوت ورسالتده زياده لك امتك استعدادى حسبيله در * پس امتك استعدادى انلره مخصوص
اولان كمال اوزره ظاهر اولدقده نبوت ورسالتده زياده لك تصور اولنمز آنلرك استعدادى غايته وارد قده بلكه
آنلرك حقنده امر نبوت ورسالت ختم اولور وكذلك نبوت ورسالت تشريعيه دائمه دكلدر معرض انقطاعده
اولمغله انده زياده لك طلب اولنمز وسائر صفات الهيه نك زياده لكى طلبى امر اولنمدى علمك زياده لكى طلبى امر
اولندى زيرا حق تعالينك تجلياتنه نهايت يوقدر وتجليده دخى تكرر يوقدر * پس تجليات الهيه يه نهايت
اولمديغى كبى علم الهى يه دخى نهايت يوقدر زيرا تجلينك حصولى قتنده بر علمك حصولى لازمدر پس بوندن
اوترى علمك زياده لكنى طلب ايتمكه امر ايتدى) (وكذلك انك تعلم ان الشرع تكليف باعمال مخصوصة او نهى
عن افعال مخصوصة ومحلها هذه الدار فهى منقطعة والولاية ليست كذلك اذ لو انقطعت لا نقطعت من حيث
هى كما انقطعت الرسالة من حيث هى واذا انقطعت) اى الولاية (من حيث هى لم يبق لها اسم والولى اسم باق لله)
يعنى رسولك ونبى مشرعك ولايته وعلم الهى يه رجوع ايتدكلرينك بيانى بو تقديرا اوزره ذلك قولى فرجع الرسول
والنبى المشرع الى الولاية والعلم قولنه اشارت ايچون اولور وجائزدركه (الا ترى ان الله تعالى قد امره بطلب الزيادة
من العلم لا من غيره) قولنه اشارت اوله يعنى حق تعالى رسول عليه السلامه علمده زياده لكى طلب ايتمكه امر
ايتدى نبوت ورسالتدن وشرعدن زياده لكى طلب ايتمكه امر ايتمديكنك بيانى بودر زيرا تحقيق سن عالمسن كه
تحقيق شرع تكليفدر اعمال مخصوصه ايله يعنى امر در وياخود افعال مخصوصه دن نهيدر وحالبوكه اعمال
مخصوصه نك محلى بودار دنيادر وبو دار منقطعه در * پس دار منقطعه يه متعلقه اولان امور دخى منقطعه در
وحالبوكه ولايت منقطعه دكلدر زيرا اكر ولايت منقطعه اوليدى حقيقتى حيثيتله منقطعه اولوردى نته كيم
رسالت حقيقتى حيثيتله منقطعه اولدى واكر ولايت حقيقتى حيثيتيله منقطعه اوليدى آنك ايچون اسم
باقى قالمزدى يعنى ولى اسمى باقى قالمزدى وحالبوكه ولى اسمى الله ايچون اسم باقيدر قال الله تعالى (ان الله هو
الولى الحميد) وقال عن يوسف عليه السلام (انت وليى فى الدنيا والاخرة) پس ولايت دخى باقيه در منقطعه
دكلدر پس رسولدن ونبيدن رسالت ونبوت مرتبه سى مرتفعه اولدقده آنك مرجعى ولايته وعلم الهى يه اولور

)(فهو لعبيده تخلقا وتحققا وتعلقا)(پس اسم ولی حقك عبيدی ايچون تخلقا وتحققا وتعلقا مخصوصدر يعنی
بو اسم حقك عبيدينه اطلاق اولنور افعال واخلاقده آنلرك فنالری قننده اخلاق الهيه ايله تخلقلری حسبيله
وآنلرك اوصاف وذواتيله فنالری قننده وصفات الهيه وذات الهيه ايله تحققلری حسبيله كه من كل الوجوه آنلرك
اخلاق واوصاف وذواتی حقك اخلاق واوصاف ذاتنده مضمحله اولوب آنلر ايله متحقق اوله لر بو مرتبه قرب
فرايض مرتبه سيدر كه عبيدك ذواتی فناسندن عبارتدر ومقام تدليده بقا بعد الفنا ايله صور خلقيه ده
تعلقلری حسبيله وبو مقام ورائتدر پس مراتب ثلثه دن هر بر مرتبه ده متعين اولان كمسنه يه ولی اسمی
شاملدر قال الشيخ رضی الله عنه فی شرح الاسماء الحسنى له وللعبد باسماء الله تعالى تعلق وتحقق وتخلق
فالتعلق افتقارك اليها مطلقا من حيث ماهی دالة على الذات والتحقق (معرفة معانيها بالنسبة اليه تعالى
وبالنسبة اليك والتخلق ان تقوم فيها على ما يليق بك كما تنسب اليه تعالى على ما يليق به) يعنی اسماء الهيه يه
تعلق اسماء الهيه نك ذاته دلالتی حيثيتيله مطلقا آنلره سنك افتقاركدر واسماء الهيه ايله تحقق آنلرك معانيسنك
معرفتيدر الله تعالى يه نسبتله ودخی سكا نسبتله واسماء الهيه ايله تخلق كه سن آنلرده قائم اوله سن سكا لايق
اولديغی كبی نته كيم اسماء الله تعالى يه نسبت اولنوركا لايق اولديغی كبی وشيخ رضی الله عنه عزير حقنده وارد
اولان خبرك تحقيقی تتميمنه رجوع ايدوب ايتدی (فقوله للعزير عليه السلام لئن لم تنته عن السؤال عن ماهية
القدر لامحون اسمك من ديوان النبوة فيأتيك الامر على الكشف والتجلی ويزول عنك اسم النبی والرسول)(
فقوله قولی مبتدادر وخبری محذوف وعد قوليدر يعنی ديمك اولور* پس حقك عزير عليه السلامه اكرسن
ماهيت قدردن سؤالا تمكدن منتهی اولمزسك البته ديوان نبوتدن بن سنك اسمكی محو ايدرم پس سكا امر
يعنی علم كشف تجلی اوزره كاوروسندن نبی ورسول اسمی زائل اولور ديديكی قولی وعددر نبوتك رفعی قننده علمك
كشف وتجلی اوزره حصولی ايچون پس شيخ رضی الله عنه خبر مروی متضمن اولديغی كلام حقی على طريق
الحكايه نقل ايتدكدنصكره (وتبقى له ولايته) ديدی يعنی وجه مشروح اوزره عزيرك نبوتی محو اولور وولايتی
باقيه قالور وكلامده تقديربو ايله اولور فحينئذ تكون نبوته ممحوة وتبقى له ولايته (وله وولايته) قولنده ضميرلر عزيره
راجع اولور وحقه راجع اولمق دخی جائزدر)(الا انه لما دلت قرينة الحال ان هذا الخطاب جرى مجرى الوعيد علم
من اقترنت عنده هذه الحالة مع الخطاب انه وعيد بانقطاع خصوص بعض مراتب الولاية فی هذه الدار اذ النبوة
والرسالة خصوص رتبة فی الولاية على بعض ما تحتوی عليه الولاية من المراتب) (الا غير معناسنه در وضمير
شان ايچوندر يعنی الا بو قدر وار در وقتا كيم قرينه حال كه سرة قدردن سؤالده انى يحيى هذه الله بعد موتها) قوليله
دلالت ايتديسه كه تحقيق بو خطاب وعيد مجراسنده جاری اولدی زيرا لامحون اسمك من ديوان النبوة خطابی
عتاب صورتنده در عالم اولدی شول كمسنه كه انك قننده بو حالت خطابه مقترنه اولديكه تحقيق اول خطاب
بو دارده مراتب ولايتك بعض خصوصی يعنی رتبه خاصه سی انقطاعيله وعيددر زيرا نبوت ايله رسالت
ولايتده بر رتبتك خصوصيدركه اول رتبه محتويه در مراتب علمدن بعض مراتبی كه مراتب علمدن ولايت انی
محتويه در يعنی نبوت ورسالت ولايتده مرتبه خاصه در مرتبه علمدن ولايت حاويه اولديغی مراتبك بعضيسنی
حاويه در زيرا ولايت فلك عام محيطدر صفت الهيه در ازلا وسرمدا حق تعالى عبادی اوزره انكله متوليدر
ونبوت ورسالت نشأت دنيويه ده عبادك بعض احوالی اقتضا ايتمكله انبيا اولان اوليا ده صفت عارضه در
وولايتده رتبه خاصه در* پس نبوت ورسالت ولايته مقرونه اولور وحقك انبيايه ولايت ومحبتندن منتشيه
اولور وولايتسز متحققه اولمز وولايت نبوتسز متحققه اولور وكذلك رسولده نبوت ورسالت آنك ولايتنه نسبتله
رتبه خاصه در زيرا نبی ايله رسول حب الهينك وولايتك مقتضياتندن اولان اصطفا وارتضا يه مظهر
اولدقدنصكره مبعوث اولور ومبعوث اولمز الا مرتبه ولايت وقربدن وكندی نفسنه نسبتله نبينك حقه
توجهی ومراجعتی كندی ولايتی جهتيله در ونبوت ورسالت امته نسبتله اندهصفت عارضه در* پس نبی ايله
رسولك قبل الانبعاث حقه توجه ومراجعتی ووقت الانبعاث معرفت حقه وكندی نفسنه متعلقه اولان
امورده حقه توجه ومراجعتی ولايت جهتيله در وبرازخ اخرويه يه انتقالدنصكره دخی ابدا لا بادانكله
مراجعت ايدر ورتبه خاصه اولان نبوت ورسالت مرتفعه اولور* پس بو تقدير اوزره (لامحون اسمك من ديوان

النبوة) خطابی ولايتنك بعض مراتبندن رتبه خاصه اولان نبوتك رفعی ايچون وعيد اولور پس على بعض ما
تحتوی عليه قولنده على محذوفه اولان محتويه قولنه متعلق اولور* ومحتويه قولی دخی رتبه قولنك صفتی
اولور وجائزدركه على بعض ما تحتوی عليه قولنده على من معناسنه اوله ومن كلمه سنه موافقه اوله (اذا كالوا
على الناس يستوفون) قولی كبی يعنی نبوت ورسالت ولايتده بر مرتبه خاصه در مراتبدن ولايت حاويه
اولديغی شيئدن بعضدر وجائزدركه على زايده اوله (فيعلم انه اعلى من الولی الذی لا نبوة تشريع عنده ولا رسالة)
يعنی نبوت ورسالت ولايتده بر مرتبه خاصه اولوب ولايت اوزره زائده اولديغی ثابت اولدقده پس اول
كمسنه كه انك قننده وعيد خطابه مقترندر عالم اولوركه تحقيق نبی اعلى در شول ولی دن كه انك قننده نبوت
تشريع يوقدر ودخی رسالت تشريع يوقدر زيرا نبوتده زائده خاصه واردر وكذلك رسالت دخی نبوتدن اعلادر
زيرا انده دخی نبوت اوزره زائده خصوصيت اخرى واردر (امدی) شويله معلوم اوله كه ولايت اعمدر نبوتله
رسالتدن زيرا هر رسول نبيدر وهر نبی دخی وليدر وهر ولی رسول دكلدر ونبی دخی دكلدر* پس نبوت ورسالت
ولايتده ايكی رتبه خاصه در وتجليله سر قدر منكشف اولدقده مقام ولايت قوی اولور ونبوت ورسالت مقامی
انده مضمحل اولور)(ومن اقترنت عنده حالة اخرى تقيضها ايضا مرتبة النبوة ثبت)(وفی بعض النسخ
(يثبت عنده ان هذا وعد لا وعيد فان سؤاله عليه السلام مقبول اذ النبی هو الولی الخاص)(وشول كمسنه كه
آنك قننده حالت اخرى مقترنه اولدی كه مرتبه نبوت انی اقتضا ايدر حالت اولايی اقتضا ايتديكی كبی آنك
قننده ثابت اولدی كه تحقيق بو خطاب وعددر وعيد دكلدر* پس تحقيق عزير عليه السلامك سؤالی مقبولدر
زيرا نبی ولی خاصدر ونبوت اقتضا ايتديكی حالت اخرى پس بودركه تحقيق شول نبی كه ولی خاصدر حقايق
الهيه يی عارفدر* پس حق تعالى اندن كريه كورديكی شيئه اقدام ايتمز وحصولی محال اولان شيئك سؤالنه
دخی اقدام ايتمز* پس سؤال ايتدكده حصولی ممكن اولان شيئی سؤال ايدر وانك دعوتی اجابت اولنور وسؤالی
مقبول اولور* پس بو حالت كه بر كمسنه نك قننده مقترنه اولسه عارف اولوركه (لامحون اسمك من ديوان النبوة)
خطابی وعددر وعيد دكلدر زيرا انك سؤالی مقبولدر زيرا نبيدر ونبی ولی خاصدر عبث اولان شيئی سؤال ايتمز
پس وعد اوزره عزير عليه السلامك اسمی ديوان نبوتدن رفع اولندقده مرتبه ولايتی باقيه قالور* پس امره
كشف وتجلی طريقيله نائل اولوركه مطلوب مذكورك حصولی طريقيدر)(ويعرف بقرينة الحال ان النبی
من حيث له فی الولاية هذا الاختصاص محال ان يقدم على ما يعلم ان الله يكرهه منه او يقدم على ما يعلم ان
حصوله محال) يعنی وشول كمسنه كه انك قننده قرينه اخرى مقترنه اولدی حال قرينه سيله عارف اولوركه
تحقيق نبی ايچون ولايتده بو اختصاص ثابت اولديغی حيثيتله محالدركه اول اقدام ايليه برشيئه عارف
اوله كه تحقيق الله تعالى اول شيئی اندن كريه كورر وياخود اقدام ايليه برشيئه كه عالم اوله كه وجه مشروح اوزره
ويعرف معلومدر ومجهول دخی جائزدر تحقيق آنك حصولی محالدر)(واذا اقترنت هذه الاحوال عند من
اقترنت عنده وتقررت اخرج)(على صيغة المعلوم ويجوز على صيغة المجهول)(هذا الخطاب الالهی عنده
فی قوله لامحون اسمك من ديوان النبوة مخرج الوعد وصار خبرا يدل على مرتبة باقية وهی المرتبة الباقية
على الانبياء والرسل فی الدار الاخرة التی ليست بمحل لشرع يكون عليه احد من خلق الله فی جنة ولا نار
بعد الدخول فيهما)(وحتكم بو احوال مذكوره مقترنه اولسه شول كمسنه نك قننده كه آنك قننده آنلره مقترنه
اولدی ودخی بو احوال آنك قننده مقرر اولسه اول كمسنه (لامحون اسمك من ديوان النبوة) قولنده واقع اولان
بو خطابی كندی قننده وعد مخرجنده اخراج ايدر يعنی بو خطاب وعددر ديو اخراج ايدر وياخود بو خطاب آنك
قننده وعد مخرجنده اخراج اولنور وبو خطاب مرتبه باقيه يه دلالت ايدر بر خبر اولور واول مرتبه انبيا ورسل
اوزره دار آخرتده باقيه اولان مرتبه در اول دار آخرت كه بر شرع ايچون محل دكلدركه خلق اللهدن بر احد
جنتده اول شرع اوزره اوله ودخی بر شرع ايچون محل دكلدركه خلق اللهدن بر احد نارده آنك اوزره اوله جنتله
ناره دخولدنصكره واول مرتبه باقيه ولايتدر ونبوت تشريعيه رسالت منقطعه در ودنيا بالكليه خراب
اولدقده تكليف شرعی دخی منقطع اولور پس نبی ورسول ايچون ولايت باقيه قالور وآخرت دخی محل شرع
دكلدركه انبيانك انده نبوت ايله ظهوری لازم كه واهل جنت ايله اهل نارلرينه دخوللرندنصكره اول شرع

اوزره اوله لر)(وانما قيدناه اى الشرع بالدخول فى الدارين الجنة والنار)(وبزدار آخرت محل شرع دكلدر جنتله ناره دخولدنصكره قولمزله شرعى دارين اولان جنت ايله جهنمه دخول ايله قيد ايلدك يعنى دار آخرتده جنت ايله جهنمه دخولدنصكره دار آخرت محل شرع دكلدر ديدك)(لما شرع يوم القيامة لاصحاب الفترات والاطفال الصغار والمجانين فيحشر هؤلاء فى صعيد واحد لاقامة العدل والمواخذة بالجريمة والثواب العملى فى اصحاب الجنة فاذا حشروا فى صعيد واحد بمعزل عن الناس)(اى بانقطاع عنهم)(بعث فيهم نبى من افضلهم وتمثل لهم نار يأتى بها هذا النبى المبعوث فى ذلك اليوم فيقول لهم انا رسول الحق اليكم فيقع عندهم التصديق ويقع التكذيب عند بعضهم ويقول لهم اقتحموا هذه النار بانفسكم)(الباء للتعدية اى ادخلوا انفسكم فيها)(فمن اطاعنى نجا ودخل الجنة ومن عصانى وخالف امرى هلك وكان من اهل النار فمن امتثل امره منهم ورمى بنفسه فيها سعد ونال الثواب العملى ووجد تلك النار بردا وسلاما ومن عصاه استحق العقوبة فدخل النار ونزل فيها بعمله المخالف ليقوم العدل من الله فى عباده)(بو قول قيدناه قولى ايچون تعليلدر يعنى ديمك اولور زيرا يوم قيامتده اصحاب فترات ايچون واطفال صغار ايچون ومجانين ايچون شرع اولنور يعنى بونلره تكليف اولنور يعنى رسولك بيننده نشو ونما بولان اصحاب فترات كه رسول متقدمك شرعى مندرس اولمغله انكله عمل ايتمديلر واندنصكره مبعوث اوله جق رسول آنلرده بعث اولنمدى مشرع اولديغى حالده واطفال صغار كه اوان تكليف اولان بلوغدن اول آنلره موت اصابت ايده ومجانين كه آنلر حيوة دنياده ايكن وجوه تكليفه منافى آنلره برمزاج عارض اوله وعقللرى مستور اوله * پس بو اوچ طائفه صعيد واحدده محشور اوله لر اقامت عدلدن اوترى وجريمه ايله مؤاخذه دن اوترى واصحاب جنت حقنده ثواب عمليدن اوترى زيرا دنياده تكليف اولنمديلر تا كيم جريمه ايله ناره ادخال اولنه لر وثواب عملى دخى انلرده يوقدر تا كيم جنته دخول ايده لر وجريمه سز بونلرى ناره ادخال ايتمك عدالت دكلدر وكذلك ثواب عمليسز جنته دخى ادخال ايتمك عدالت دكلدر عملى اولميوب جنته اعماله داخل اولميان قومه نسبتله پس چونكم بونلر صعيد واحدده ناسدن معزلده يعنى ناسدن انقطاعده محشور اوله لر انلرك ايچنده انبيانك افضللرندن برنبى بعث اولنور وانلره برنار تمثيل اولنور يعنى رأى عينلرنده صورت خيالده برنار مشاهده ايده لر كه اول كونده انلره مبعوث اولان نبى اول نارمعجزه سيله كتورر * پس اول رسول اول قومك جميعنه ديركه بن سزه ارسال اولنمش حقك رسوليم پس اول قومك قتنده اكا تصديق واقع اولور يعنى بعضيسى تصديق ايدر وآنلرك بعضيسى قتنده تكذيب واقع اولور يعنى بعضيسى تكذيب ايدر ودخى اول نبى اول قومه ديركه سز نفسكزى بوناره ادخال ايدك پس شول كمسنه كه بكا اطاعت ايتدى قورتلدى وجنته كيردى وشول كمسه كه بكا عاصى اولدى وبنم امرمه مخالفت ايتدى هلاك اولور واهل ناردن اولور پس اول قومدن شول كمسنه كه اول نبينك امرنه امتثال ايدرسه ونفسنى اول ناره ادخال ايدرسه سعيد اولور وثواب عملى يه نائل اولور واول نارى برد وسلام بولور وشول كمسنه كه اول نبى يه عاصى اولورسه عقوبته مستحق اولور * پس ناره داخل اولور وعمل مخالفيله ناره نزول ايدر ويوم معهودده بو بعث انك ايچوندر تا كيم الله طرفندن عبادى حقنده عدل قائم اوله ودار آخرتده شرعدن بومقدار باقى قالور زيرا دار آخرت دار جزادر وطوايف مذكوره برعمل ايتمديلر تا كيم آنلر اوزره ثواب وعقابدن برحكم مترتب اوله واكرچه كيم ثواب وعقابه استحقاق اصلده الله تعالينك رضاسندن وسخطندندر ولكن عملدن لازمدر تا كيم رضا وسخط ظاهر اوله وآنلرك عملى يوقدر * پس الله تعالى اسم عدل ايله اسم حكمدن بومقدار تشريعى ابقا ايلدى ويوم قيامت تأخير ايلدى تا كيم طاعت ومعصيت حسبيله ثواب وعقابه استحقاقلرى ظاهر اوله * پس جميع وجوه ايله عدالت الهيه ظاهره اولور وشيخ رضى الله عنه قيامتده اولان شرع معهودى آيت ايله اثبات ايدوب ديركه وكذلك قوله يوم يكشف عن ساق اى امر عظيم من امور الاخرة ويدعون الى السجود فهذا تكليف وتشريع فمنهم من يستطيع ومنهم من لا يستطيع وهم الذين قال الله فيهم ويدعون الى السجود فلا يستطيعون كما لم يستطع فى الدنيا امتثال امر الله بعض العباد كابى جهل وغيره)(وكذلك الله تعالينك (يوم يكشف عن ساق ويدعون الى السجود) قولى دخى تكليفدر يعنى شول كون كه انده كشف اولنور يعنى امور آخرتدن برامر عظيمدن كشف اولنور وخلق سجوده دعوت اولنه لر * پس سجوده دعوت تكليف

وتشر يعدر * پس ناسك بعضى سجوده مستطيع اولور وآنلرك بعضيسى مستطيع اولمز ومستطيع اولميانلر شول قومدر كه الله تعالى آنلرك حقنده ويدعون الى السجود فلا يستطيعون) ديدى يعنى سجوده دعوت اولنه لر * پس مستطيع اولميه لر نته كيم دنياده عبادك بعضيسى اللهك امرينه امتثال ايتمكه مستطيع اولمدى ابو جهل كبى وانك غيرى اولان معاندين وجاحدين كبى)(فهذا قدر ما يبقى من الشرع فى الاخرة يوم القيمة قبل دخول النار والجنة فلهذا قيدناه والحمد لله)(پس شرعدن بومقدار ابقا اولنور آخرتده يوم قيامتده نار ايله جنتك دخولندن اول پس بوندن اوترى بزدار آخرت حقنده (ليست بمحل لشرع يكون عليه احد من خلق الله فى جنة ولا نار بعد الدخول فيهما) واقع اولان قولمزله شرعى قيد ايتدك زيرا نار ايله جنته دخولدن اول بومقدار شرع وتكليف واقع اولور والحمد لله

فص حكمة نبوية فى كلمة عيسوية

شعر) عن ماء مريم او عن نفخ جبرين * فى صورة البشر الموجود من طين (امدى) شويله معلوم اوله كه اجسام انسانيه اكرچه كيم حد وحقيقتده وصور حسيه ومعنويه ده واحده در ولكن انلرك تأليفى اسبابى مختلفه در تا كيم ضعيف العقل اولان توهم ايتمسونكه قدرت الهيه وياخود حقايق اعطا ايتمزكه بونشأت انسانيه يى متكونه اوله الاسبب واحدنكه بذاته بو نشئتى اعطا ايدر پس الله تعالى بو شبهه يى رد ايتدى وجسوم انسانيه يى درت نوع اوزره خلق ايلدى بريسى جسم آدمدر وبريسى جسم حوادر وبريسى جسم عيسادر وبريسى اجسام بنى آدمدر وانواع اربعه اجسامندن هر برجسمك نشئتى جسم آخرك نشئتنه سببيتده مخالفدر واكرچه كيم صورت جسمانيه وروحانيه ده وحقيقت انسانيه ده مخالف دكلدر * پس حق تعالى بو نشئت انسانيه يى آدمده برطريقله اظهار ايلديكه انكله جسم حوايى اظهار ايتمدى وجسم حوايى برطريقله اظهار ايلديكه جسم عيسايى انكله اظهار ايتمدى وجسم اولاد آدمى برطريقله اظهار ايلديكه جسم عيسايى انكله اظهار ايتمدى واجسام مذكوره نك هر بريسنه حد وحقيقتله انسان اطلاق اولنور * پس جسوم انسانيه نك خلق سبب واحد ايله دكلدر بلكه حق تعاليناك قدرتنه راجع وفاعل مختارك ارادتنه عائد برامردركه من غير تحجير ولا قصور مشيتى نيجه اقتضا ايدرسه وحكمتى نيجه اعطا ايدرسه اويله خلق ايدر)(ان الله بكل شئ عليم)(وانه على كل شئ قدير) وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده باب سابعده انواع مذكوره يى ذكر ايتدكدنصكره ايتدى (ثم ان الله قد جمع هذه الاربعة الانواع من الخلق فى آية واحدة من القرآن فى سورة الحجرات فقال يا ايها الناس انا خلقناكم)(يريد آدم من ذكر يريد حوا وانثى يريد عيسى ومن المجموع من ذكر وانثى يريد بنى آدم بطريق النكاح والتوالد وكذلك باب مذكورده ايتدى ولما قال اهل الطبيعة ان ماء المرأة لا يتكون منه شئ وان الجنين الكائن فى الرحم انما هو من ماء الرجل لذلك جعلنا تكوين عيسى تكوينا آخر وان كان تدبيره فى الرحم تدبير سائر البنين فان كان من ماء المرأة اذ تمثل لها الروح بشرا سويا او كان عن نفخ بغير ماء فعلى كل وجه هو جسم رابع مغاير فى النشئ غيره من اجسام النوع * پس شيخ رضى الله عنه عيسانك تكونى حقنده قدر الهيه نك انساعندن اوترى واهل طبيعت اوزره ماء مرأه دن برشئ متكون اولمز قوللرى اوزره ردن اوترى عن ماء مريم او عن نفخ جبرين * فى صورة البشر الموجود من طين) ديدى يعنى جبرئيل عليه السلام بشر سوى صورتده ظاهر اولديغى حالده روح الله اولان عيسى عليه السلامك روحانيتى نفخك رطوبتى مادهسنده مريمه نفخ ايتدكده مريمده شهوتك سرايتى قتنده روح الله طيندن موجود اولان بشر صورتنده كه آدم عليه السلامدر ماء مريمدن متكون اولدى وياخود بشر صورتنده جبرئيلك نفخندن متكون اولدى پس شيخ رضى الله عنه ايهام ايچون اولان او كلمه سن ايراد ايتدى زيرا اهل طبيعت ماء مريمدن اولديغن نفى ايدرلر ونفخ جبرئيله حصر ايدرلر وشيخ رضى الله عنه ماء مريمدن متكون اولديغن ترجيح ايتدكدنصكره قدرت الهيه نك اتساعندن اوترى نفخ جبرئيلدن دخى متكون اولمسن تجويز ايلدى زيرا جبرئيل عليه السلام عيسانك نفخى قتنده بشر صورتنده متمثل ايدى ولكن قدرت الهيه يه نسبتله ماء مريمدن متكون اولمسى ونفخ جبرئيلدن متكون اولمسى على السويه در پس ديمك اولور عيسى بشر صورتنده ماء مريمدن متكون اولدى بزم قولمز اوزره وياخود نفخ جبرئيلدن متكون اولدى غيرلك قولى اوزره پس وجهيندن هر قنغى وجه اوزره

عیسانك جسمی نشئنده غیره مغایردر وآنك تكوینی آیت الهیه‌در * پس بو تقدیر اوزره حرف استفهامك
تقدیری لازم دكلدر وعن ماء مریم قولی فعل محذوفه متعلقدر وفعل فاعلیله محذوفدر بیت ثانیده تكون الروح
قولی اكا دلالت ایتمكله ای تكون الروح عن ماء مریم او عن نفخ جبرین وجبرین جبرئیلده لغتدر وفی صورة
البشر قولی دخی كذلك محذوف اولان تكون قولنه متعلق اولور وجائزدركه فی صورة البشر قولی
نفخ قولنه متعلق اوله یعنی روح اللهك جسمی ماء مریمدن متكون اولدی ویاخود طینیدن موجود اولان بشر
صورتنده ظاهر اولان جبرئیلك نفخندن (قال تعالی فتمثل لها بشرا سویا) وجائزدركه او واو معناسنه اوله
الله تعالینك مائة الف اویزیدون قولی كبی یعنی طینیدن موجود اولان بشر صورتنده كه آدمدر عیسی ماء
مریمدن ودخی نفخ جبرئیلدن متكون اولدی یعنی مریم بشر اولمغله وجبرئیل علیه السلام بشر صورتنده
ظاهر اولدیغی حالده اكا نفخ ایتمكله عیسی بشر صورتنده متكون اولوب ظاهر اولدی والا عیسی روح الله
وكلمة اللهدر * پس متكون اولان جسم عیسادر وآنك روحی ماء مریم ایله نفخ جبرئیلدن متكون دكلدر زیرا
عیسی شول كلمهٔ الهیه‌دركه جبرئیل علیه السلام بلاواسطه حقدن انی اخذ ایدوب مریمه القا ایلدی وشیخ
رضی الله عنهك بوندنصكره (لخلق جسم عیسی من ماء محقق من مریم ومن ماء متوهم من جبرئیل وخرج
علی صورة البشر من اجل امه ومن اجل تمثل جبرئیل فی صورة البشر) كلامندن ظاهردركه عیسی ماءیندن
متكوندر وامی مریم اجلندن اوتری وجبرئیلك بشر صورتنده تمثلی اجلندن اوتری بشر صورتنده ظاهر اولدی
وكذلك حق تعالینك (انما انا رسول ربك جئت لاهب لك غلاما زكیا) قولی (فنفخنا فیها من روحنا) قولیله
ثابت اولدیكه تكوینی ایچون مادهٔ روحانیه نفخ جبرئیلدركه قوت فعالیه ومؤثره ایله ظاهر اولدی وقوت
فعاله ومؤثره برشیئی اظهار ایتمز الا انك مقابلسنده قوت منفعله ومتأثره ایله كه مریمك انك صورتیدر ومادهٔ
جسمانیه مریمدندر جبرئیلك مریمه بشر صورتنده نفخی قتنده نفخنك رطوبتی ماده سنده اولان ماء متوهمله
مریمده هیجان ایدن ماء محققی انك رحمنه ساری اولمغله وعن ماء مریم قولنده حرف استفهام محذوف
اولمق جائزدر ای عن ماء مریم او عن نفخ جبرین یعنی طینیدن موجود اولان بشر صورتنده روح ماء مریمدنمی
متكون اولدی ویاخود نفخ جبرئیلدنمی * پس بشر صورتنده آنك تكونی ماء مریمدنمیدر ویاخود نفخ
جبرئیلدنمیدر استفهام ایتمك جائزدر زیرا یالكز ماء مریمدن اولمق جائزدر ویاخود یالكز نفخ جبرئیلدن اولمق
جائزدر وماءیندن معا اولمق جائزدر (تكون الروح فی ذات مطهرة * من الطبیعة تدعوها بسجین) (بو بیت بیت
اولی بیان ایدر وذات مطهره‌دن مراد ذات مریم اولمق جائزدر زیرا حق تعالی آنك حقنده هیأت بشریه وتلونات
نفسانیه‌دن طهارت ونزاهتنه شهادت ایلدی (احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا) قولیله ومطهرة قولی
ذات قولنك صفتیدر ومن الطبیعة قولی مطهره قولنه متعلقدر وطبیعتدن مراد طبیعت كلیه دكلدر جهت
سفلیه‌ده اولان طبیعت جزئیه‌دندر وتدعوها قولی طبیعتك صفتیدر وتا خطاب ایچوندر عارف محققه
خطاب ایدر ویا ایله جائزدر وفاعل ضمیری الالهه راجع اولور ومفعول ضمیری طبیعته راجع اولور ای یدعوها
الله فی كلامه بسجین وسجین دار فجار اسماسندن بریسیدر وتدعوها قولنك فاعل ضمیری طبیعته ومفعول
ضمیری ذاته راجع اولمق جائزدر بو تقدیر اوزره با الی معناسنه اولور یعنی دیمك اولور روح الله اولان عیسی
طبیعت عالمندن كه سن انی سجین ایله تسمیه ایدرسن ویاخود الله تعالی انی سجین ایله تسمیه ایدر مطهره اولان
ذاتده متكون اولدی یعنی جبرئیلدن مریمه نفخك وقوعی قتنده روح الله شهوت طبیعیه‌دن مطهره واحكام
نفسانیه‌دن مجرده اولان ذات مریمده متكون اولدی وذات مریمی انكچون شهوت طبیعیه‌دن طهارتله
وصف ایلدی زیرا انسان محل تهمتدر علی الخصوص كه مریمه بو امرده اسناد واقع اولدیكه بو امرك وقوعی
احكام طبیعیه‌دن لازم كلور ومریمی احكام طبیعیه‌دن طهارتله وصف ایتمكده برفضلهٔ زائده دخی واردركه
جبرئیل علیه السلام بشر سوی صورتنده مریمه ظاهر اولدقده وهلهٔ اولاده واقع اولان آنك انقباضی دفع
ایتمك ایچون جبرئیل علیه السلام (انا جئتك لاهب لك غلاما زكیا) (دیدی * پس مریم جبرئیلك
بو قولیله منبسط ومنشرح اولدقده آنك انبساطی شهوت طبیعیه‌دن وبشر سویه میل ورغبتندن دكل
ایدی والا بشر سوی صورتنك رؤیتی قتنده اكا انقباض طاری اولمزدی بلكه اندن اول (یا مریم ان الله یبشرك

بكلمة

بكلمة منه اسمه المسیح) قولیله واقع اولان بشارت الهیه‌نك وقتی كاربتكرار جبرئیلك بشارتندن منبسطه
اولدی پس انك انبساطی حالنده جبرئیل علیه السلام عیسی علیه السلامی اكا نفخ ایتدكده آنك باطنی
بشر سویا كه شهوت طبیعیه‌نك هیجانندن مطهره ایدی بشارت الهیه ایله انبساطی وخلو باطنی قتنده ظهور
ماءیندن شهوت آنك رحمنه ساریه اولدی حب الهینك ظهورندن آنده منبعثه اولان شهوت ایدی * شهوت
طبیعیه دكل ایدی وذات مطهره‌دن مراد ذات عیسویه اولمق جائزدر یعنی سجین ایله مدعو اولان طبیعتدن
مطهره اولان ذات صورتنده كه بشر صورتنده اولان جسمنك صورتیدر متكون اولدی وبشر اسفل
سافلین اولان طبیعت صفاتیله ظاهره‌در اولیله طبیعت كه سجین ایله مدعوه‌در وسجین غایت مهانت
ومذلده‌در وبشرك عالم طبیعتده سجینده اولدیغی بودر زیرا صفات طبیعیه وقیود ظلمانیه ایله مسجون
ومحبوسدر * پس احكام طبیعیه آنك روحانیتی اوزره مرتكبه اولمغله عالم نور وقدسدن محتجب اولور (قال
الله تعالی ثم رددناه اسفل سافلین الا الذین امنوا وعملوا الصالحات) (پس ذات جسم عیسوی عالم طبیعتدن
مطهره‌در دیوانكچون وصف ایلدی زیرا روح الله وجه مذكور اوزره صورت بشرده ظاهر اولدقده ینه
طهارت اصلیه ونزاهت ذاتیه اوزره‌در صفات طبیعیه‌دن مطهردر وجائزدركه بیت اولده عن ماء مریم او عن
نفخ جبرین فی صورة البشر قولی بیت ثانیده تكون قولنه متعلق اوله پس او واو معناسنه اولدیغی اعتبار اوزره
دیمك اولور روح الله ایله ملقب اولان عیسانك جسمی ماء مریم ایله نفخ جبرئیلدن طینیدن موجود اولان
بشر صورتنده ذات مطهره اولان عیسانك وجود بشریسنده ویا مریمك ذاتنده متكون اولدی وبو وجه
اوزره ینه كذلك فی صورة البشر قولی نفخ جبرین قولنه متعلق اولمق جائزدر * پس دیمك اولور ماء مریمدن
وجبرئیلك طینیدن موجود اولان بشر صورتنده ظهوری حالنده اولان نفخندن روح الله ذات مطهره‌ده كه
ذكر اولندیغی كبی آنك جسمیتی وبشریتی صورتیدر ویاخود امی مریمك ذاتی ووجودیدر متكون اولدی)
(لاجل ذلك قد طالت اقامته * فیها فزاد علی الف بتعیین) یعنی طبیعت فاسده‌دن مطهره اولان ذاتده كه عیسی
علیه السلامك جسمیدر روح اللهك تكونی وظهوری اجلندن اوتری روح اللهك اول ذات مطهره اولان
جسمده اقامتی طائله اولدی وانده اقامتی تعیین ایله الف اوزره زیاده اولدی ویاخود مظاهر طبیعیه‌نك اطهر
واصفاسی اولان ذات مریمده روح اللهك تكونی اجلندن اوتری روح اللهك اول صورت بشریهٔ طبیعیه‌ده
اقامتی طائله اولمدی زیرا اطهر واصفاسی مظاهر طبیعیه اولان ذات مریمده روح الهی متكون اولدی پس
عیسانك بو عالمده صورت طبیعیه‌ده اقامتی مریمك طبیعتی سرندن مكتسبه‌در وعیسی علیه السلامك اول
صورت بشریهٔ روحانیه‌ده اقامتی شیخك زماننده بیك ییلدن متجاوز ایدی زیرا میلاد عیسادن میلاد محمد صلی
الله علیه السلامه كلنجه بشیوز اللی بش ییل ایدی وبو كتابك تاریخی التیوز یكرمی یدیدر ولكن سنه التیوز
یكرمی التی اولور زیرا بو كتابك ابرازی امری رسول علیه السلامدن شیخ رضی الله عنه سنهٔ سابعك محرمنده
واقعدر * پس عیسانك میلادندن كتابك تاریخنه كلنجه واقع اولان زمان معین اوزره بیكدن متجاوزدر * پس
میلاد عیسی علیه السلامدن رسول علیه السلامك میلادنه كلنجه اولان زمان معین هجرت نبویه‌دن تاریخ
كتابه كلنجه اولان زمان معینه ضرب اولندقده تعیین اوزره بیك یوزسكسان بر ییل اولور پس روح اللهك اول
صورتده بو زمانه كلنجه وبوندنصكره نزولی وقتنه وارنجه اقامتی انك محلی اولان بدنی اجلندن اوتریدركه انكله
قائمدر زیرا انك بدنی دخی روحانیدر انجق مریمك بشریتی صورتندن اوتری وجبرئیلك بشر صورتنده
ظهورندن اوتری صورت بشرده ظاهر اولدی یاخود امی مریم اجلندن اوتریدر زیرا اصفای مظاهر طبیعیه‌دندر
پس وجه اول اوزره فیها ضمیری ذات عیسی اولان صورت جسمیهٔ عیسویه‌یه راجع اولور ووجه ثانی اوزره
طبیعته راجع اولور وقال صدر الدین القنوی قدس سره فی الفكوك وصورة عیسی متكونة من صیغة
الكلمة الالهیة بالصیغة الجبرئیلیة وسبب ثباتها فی هذا العالم مدة هو مكتسب من سر طبیعة مریم علیها السلام
وموجب سرایة القوة الطبیعیة من مریم فیها نفخة جبرئیل من الكلمة هو خاصیة التمثیل الجبرئیلی بشرا سویا
ای حسنا معتدلا وحال النفخ هو من وجه شبیه بالاحتلام انتهی كلامه) (روح من الله لا من غیره فلذا * احیی
الموات وانشی الطیر من طین) شویله معلوم اوله كه انبیادن هر برنی مظاهر الهیه‌دن برمظهردر ولكن حیثیت

مخصوصه واعتبارمعين ايله * پس اول اعتبار وحيثيتله هر نبي يي وهرشيئي ايجاد ايتمكيچون حق ايچون
براسم متعين اولوركه اول اسم حيثيتيله اول نبي حقه مستند اولور وهر موجودك شأني دخي بويله دركه اول
حيثيت مخصوصه اعتباريله آني ايجاد واظهار ايتمكيچون حقدن براسم متعين اولور واول اسمه اول موجود
مستند اولور ولكن انبيا ايله اكابر اوليا بينده وانلرك مادوني اولان مظاهر بيننده فرق بودركه انبيا ايله اكابر اوليا
اسماء كليهٔ جمعيه نك مظاهريدركه انلرك سائر اسمايه نسبتي كه بقيهٔ موجودات وعموم الناس انلره مستنددر
اجناس وانواعك افراد اولان اشخاصه نسبتي كبيدر واجناس وانواع بيننده حكم وسعتده تفاوت اولديغي
كبي مقام مفاضلتده انبيا واوليا بيننده امر دخي بويله در * پس هر نبينك حقه استنادي براسم معين حسبيله
دروامت واتباعك كثرتي وقلتي اول اسمك حكمي واحاطه سي حسبيله در وحديث قيامتده رسول عليه السلام
بوكا اشارت ايدوب ديديكه انه يجئ النبي ومعه الرهط والنبي ومعه الرجلان والنبي ومعه الرجل الواحد والنبي
وليس معه احد پس بونك سري بودركه هر نبي ايله ولينك حقه استنادي وارتباطي حيثيت معينه واعتبار
مخصوصه جهتيله دركه اول اعتبار اسماء حقدن براسمله تسميه اولنور الا رسول الله صلى الله عليه وسلمله
ورثه سنك كلي براسم جهتيله حقه مستند واكا مرتبط دكلدر واگرچه كيم اهل اللهدن قصاراي اكابرك
حقه ارتباطي تعين اوله منتهي اولوركه احديت ذاتيه يي تاليدر ومشرع صفات واسما اولان حقك وحدانيتي
اعتباريله حقه مضاف اولان جميع تعيناتي جامعدر ولكن رسول عليه السلام ايله ورثه سندن اكمل
اولانلرك تعين اول ايله شانلري غيريلره مخالفدر زيرا تعين اول معرفت حقده وبونلرك حقه استنادنده هر وجهله
بونلرك غايتي دكلدر بلكه بونلر برحاله منفرددركه اول حال انلره مخصوصه در بعد الحق انلردن غيري كمسنه
اني عارف دكلدر تعين اول انلرك سعت قابليتلرنده متعين ومنطبعدر وتعين اولده اولان جميع تعينات الهيهٔ
اسمائيه نك احكام وآثاري انلرك مظهريتنده ظاهره در (امدى) تعين اولك ظاهري الهيتدر وبومرتبه
الله اسميله مسمادر وان الله خلق آدم على صورته آدم بومرتبه نك صورتي اوزره مخلوقدر وآدم بومرتبه نك
مظهر اولي وانك ظاهريدر وبومرتبه نك باطني الوهيتدر ونفس رحماني اولان عيسانك روحانيتي وحقيقتي
اول مرتبه نك روحيتي كبيدر آدم اول مرتبه نك جسميتي اولديغي كبي * پس عيسانك روحي جميع اسماء
الهيه يي جامع اولوب الله اسميله مسمى اولان الهيتك باطنندن منبعث اولوب مرتبهٔ الوهيت اولان جميع
اسمانك احكام واوصافيله ظاهر اولمغله (روح من الله لامن غيره) ديدي يعني ديمك اولور عيسى عليه السلام
الله اسمنك باطنندن متعين اولان روح الهيدر غيري اسمك حضرتندنكه اسماء تاليه در متعين دكلدر *
پس بوندن اوتري امواتي احيا ايلدي ودخي طيندن طيري انشا ايلدي وانشا ايتديكي طير خفاش ايدي
قال الله تعالى حاكيا عنه) (اني اخلق لكم من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله وابرئ الاكمه
والابرص واحيي الموتى باذن الله) (پس عيسى عليه السلامك روحي مال يتيم وملك محمدي اولان الوهيت
مرتبه سندن منبعث اولوب حضرت الهيتده متعين اولمغله ووجودي دخي اول اسم جامعه مستند اولمغله
وجود رسول عليه السلام كبي عيسانك اكا نسبتي كامله اولدي وانك عهدي رسول عليه السلامك
عهدنه قريب اولدي ونشأت ثانيه ده ولايت محمديه يه دخول ايتمكله اكا نصيب اولدي زيرا انك ظهوري وتعيني
دخي حضرت الوهيتده ولايت محمديه دندر) (حتى يصح له من ربه نسب * به يؤثر في العالي وفي الدون) (يعني
خصايص الهيه دن اولان خلق واحياء عيسى عليه السلامدن انكيچون ظاهر اولدي والله تعالى مظهر
عيسادن خلق واحيايي انكيچون اظهار ايلدي تاكيم عيسى ايچون ربندن كه الله اسميدر نسب صحيح اوله كه
اول نسبله اعلاده ودونده تأثير ايليه يعني (ولله ملك السموات والارض) لخواصي اوزره مراتب علويه
ومنازل سفليه ده حكم وتأثير وتحويل وتصريف الله تعالى يه مخصوصدر * پس عيسى عليه السلامك اللهدن
نسبي ثابت اولدي زيرا انك روحي حضرت الوهيتك باطنندن متعين اولوب اول جمعيت كليه حاويه اولديغي جميع
صفات الهيه ايله ظاهر اولدي تاكيم عوالم علويه ومراتب سفليه ده خلافت جهتيله ربوبيتني اظهار ايدوب
حكم ايده وكذلك جنس عاليده صور انسانيه يي احيا ايتمكله وجنس دونده طيندن خفاشي خلق ايتمكله تأثير
ايده وعالي دونده تأثير ايتمكله ربندن انكيچون نسب ثابت اولور زيرا احيا وخلق الله تعالينك خصايصيدندر

قل يحييها الذي انشأها اول مرة وهو بكل خلق عليم (الله طهره جسما ونزهه * روحا وصيره مثلا بتكوين) وبعض
نسخه ده لتكوين واقع اولدي يعني الله تعالى عيسانك جسمني كدورات بشريه دن واقذار طبيعيه دن تطهير
ايلدي زيرا انك صورتي رأى عينده روح متجسددر وروحني دخي هيأت طبيعيه دن وصفات عنصريه دن
تنزيه وتقديس ايلدي انكيچون قتل اولنمدي وصلب اولنمدي نته كيم حق تعالى (وما قتلوه وما صلبوه) قوليله
اندن اخبار ايلدي زيرا آنك وجودي ملابس هيولانيدن مجرد وروح قدسيله مؤيددر وتكوين سببيله اني مثل
ايلدي يعني نشأت اولى ده طيندن طيري تكوين ايتمكله وحيات وصحتدن اولان اعراضي موتاده ومرضيده
تكوين ايتمكله يعني اول تكوين سببيله اني كنديسنه مثل ايلدي يعني احياء امواتده وخلق طيرده
آني كنديسنه مماثل ايلدي) (ان الله خلق آدم على صورته) (پس امر جزئيده تصيير الهيله واقعه
اولان مثليتك ثبوتندن من كل الوجوه مثليتك ثبوتي لازم كلمز زيرا مثليت مطلقه دكلدر مقيده در احياء
موتي ايله وطيندن طيرك تكوينيله وابراء اكمه وابرص ايله وبونلر خصايص الهيه دندر ولتكوين قولي لام ايله
اولدقده اني مثل ايلدي اندن تكوينك ظهورندن اوتري ونشأت ثانيه ده اني صفاتندن كنديسنه مماثل
ايلدي اني خليفة الله وخاتم ولايت ايتمكله وياخود) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم) (مفهومي اوزره الله
تعالى عيسايي آدمك من غيراب وام تكوينينه مثل ايتدي اني من غيراب خلق ايتمكله وياخود من غيراب
مريمدن اني تكوين ايتمكله اني حوايه مثل ايلدي حوايي آدمدن تكوين ايتمكله پس) (ان مثل عيسى عند
الله كمثل آدم) (ديمك) (ان مثل عيسى عند الله كمثل حوا ديمك اولوركه ذكردن انثى خلق اولديغي كبي
انثى دن ذكر دخي خلق اولدي ولكن نسا محل تهمت اولمغله حوايه تمثيلدن اضراب اولنوب (كمثل آدم) دينلدي
وبووجه آيت مذكوره نك دلالاتي وجوهندن بروجه در قال الشيخ رضي الله عنه في الباب العاشر من
الفتوحات نختم التراب من دورة الملك بمثل مابه بدا للدلالة على ان الفضل بيد الله وان ذلك الامر ما اقتضاه
الاب الاول لذاته فاوجد عيسى عن مريم فتنزلت منزلة آدم وتنزل عيسى منزلة حوا فكما وجدت انثى من ذكر
وجد ذكر من انثى نختم بمثل مابه بدأ في ايجاد ابن من غيراب كما كانت حوا من غيرام فكان عيسى وحوا اخوان
وكان آدم ومريم ابوان لهما) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم فاوقع التشبيه في عدم الابوة الذكرانيه من اجل
انه نصبه دليلا لعيسى في براءة امه ولم يوقع التشبيه بحوا وان كان الامر عليه لكون المرأة محل التهمة لوجود
الحمل اذ كانت محلا موضوعا للولادة وليس الرجل بمحل لذلك والمقصود من الادلة ارتفاع الشكوك
وفي حوا من آدم لا يقع الالتباس لكون ادم ليس محلا لما صدر عنه من الولادة وهذا لا يكون دليلا الا عند من
يثبت عنده وجود آدم وتكوينه والتكوين منه وكما لا يعهد ابن من غيراب كذلك لا يعهد من غيرام فالتشبيه
من طريق المعنى ان عيسى كحوا ولكن لما كان الدخل يتطرق في ذلك من المنكر لكون الانثى كما قلنا محلا لما صدر
عنها ولذلك كانت التهمة كان التشبيه بادم لحصول براءة مريم مما يمكن في العادة فظهور عيسى من مريم من
غيراب كظهور حوا من آدم من غيرام وهو الاب الثاني انتهى كلامه) (اعلم ان من خصائص الارواح انها لا تطأ
شيأ الا حيي ذلك الشئ وسرت الحياة فيه ولهذا قبض السامري قبضة من الرسول الذي هو جبرئيل وهو
الروح وكان السامري عالما بهذا الامر فلما عرف انه جبرئيل عرف ان الحياة قد سرت فيما وطئ عليه فقبض
قبضة من اثر الرسول بالضاد او بالصاد اي بملء يده او باطراف اصابعه فنبذها في العجل نخار العجل اذ صوت البقر
انما هو خوار ولو اقامه صورة اخرى لنسب اليه اسم الصوت الذي لتلك الصورة كالرغاء للابل والثواج للكباش
واليعار للشياه والصوت للانسان او النطق او الكلام) (امدى) شويله معلوم اوله كه روح نفس رحمانيدر وحيات
روح ايچون صفت ذاتيه در * پس نجنكم روح اجسامدن برجسمده تأثير ايتسه وياخود صورت مثاليه سي
اكا مباشر اولسه اول جسمده حيات ظاهره اولور او جسمك صورتي حسبيله * پس اكر جسم مزاج
معتدل صاحبي ايسه وحيوانه قابل ايسه حس وحركت وجميع خواص حيات مزاج مخصوص حسبيله انده
ظاهره اولور وروح دخي هرنقدر اقوى اولسه انك تأثيري دخي اقوى واشد اولور وخاصيتي دخي اظهر اولور
(امدى) سن عالم اول كه تحقيق ارواحك خصايصندندركه انلر برشيئه وطئ ايتمزلر الا اول شئ حي اولور ودخي
حيات انده سرايت ايدر ولهذا سامري اثر رسولدن كه جبرئيلدر وجبرئيل روحدر برقبضه قبض ايلدي

وحال بوكه سامرى بو امرى عالم ايدى يعنى كشف استدراجى سنده مشاهده ايتمش ايدى كه روح بر شيئه مباشر
اولمزالا اول شئ حى اولور * پس وقتا كيم سامرى عارف اولدى كه صورت مثاليه سيله حيزوم اوزره كه اولدخى
روح متمثلدر ظاهر اولان روح كلى جبرئيل عليه السلامدر عارف اولديكه تحقيق حيات سرايت ايتدى شول
موضعه كه جبرئيل اكا باصدى * پس سامرى اثر رسولدن يعنى شول ترابدنكه جبرئيل عليه السلامك اتى
اياغى اكا بصمش ايدى برقبضه قبض ايتدى قبضه ضاد ايله وصاد ايله اولمق جائزدر * پس ضاد ايله اولجق
ملئ يد ايله قبض ايلدى وصاد ايله اولجق اصابعنك اطرافيله قبض ايلدى * پس اول قبضه يى حلئ قومدن متخذه
اولان عجل صورتنه بند ايتدى * پس اول عجل حى اولوب خوار ايتدى يعنى اكا مخصوص اولان صوت ايله
اوازايتدى زيرا بقرك صوتى خواردر اكا خوار ديرلر واكر سامرى اول بضاعنى صورت اخراده اقامت ايتسه
يعنى مصوغ ومصنوعنى صورت آخراده اقامت ايدوب احداث ايديدى وبعده اثر رسولدن قبض ايتديكى
قبضه يى انده بند ايديدى وياخود اكر سامرى اثر رسولدن قبض ايتديكى شيئى صورت اخراده اقامت ايديدى
البته اول صورته مخصوص اولان صوتك اسمى اول مصوغه نسبت اولنوردى ابل ايچون رغا كبى وكباش
ايچون ثواج كبى وشبات ايچون يعار كبى وانسان ايچون صوت كبى ويا نطق ويا كلام كبى پس بو صوردن
هرقنغى صورتده سامرى مصوغنى اقامت ايدوب اكا بند ايديدى اول صورته مختصه اولان صورت اندن
ظاهر اولوردى واول صورتك صوتى اكا نسبت اولنوردى عجلك صوتى كه خواردر اكا نسبت اولنوب خوار
العجل ديلديكى كبى صورت اخرانك صوتى دخى بنا اكا نسبت اولنوردى نطق الانسان وكلام الانسان
كبى (امدى) شويله معلوم اوله كيم جبرئيل عليه السلام روح كايدر سموات سبع اوزره وانلرك ماتحتى اوزره
وموالید وعناصر اوزره مسلطدر وانك محل سلطنتى سدرهٔ منتهى در) (ولقد رأه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى
وسدرهٔ منتهى فلك سابعك نفسى صورتيدر وارواحدن مرتبهٔ عاليه ده اولان هر روح انك تحتنده اولان
جميع مراتب سافله ده مؤثردر * پس فلك سابعك تحتنده اولان سائر افلاككك ارواحى جبرئيلك اعوان وانصارى
وقواسى كبيدر واما فلك قمرك روحى كه فلاسفه اكا عقل فعال تسميه ايدرلر پس عرفا اكا اسمعيل ديرلر
واول اسمعيل نبى دكلدر بلكه اول عالم كون وفساد اوزره مسلط اولان ملكدر وجبرئيلك اعوان واتباعندندر
وفلك قمرك ما فوقنده آنك حكمى يوقدر نته كيم جبرئيل ايچون سدره نك ما فوقنده حكم وتصرف يوقدر * پس
وقتا كيم جبرئيل عليه السلام صورت مثاليه ده متجسد اولوب جسده ظاهر اولسه واراضيدن برارضى باصسه
واندن مرور ايتسه * پس اول مقامه حيوة زائده يى وهب ايدر وجميع ارواح عاليه دخى بو مثابه ده در وسامرى
بو معنايى عارف ايدى * پس وقتا كيم سامرى يه بوندن اول كشف استدراجيده حملهٔ عرشى كه دردر مشاهده
ايتدى كه بريسى صورت انسان اوزره در وبريسى صورت نسر اوزره در وبريسى صورت اسد اوزره در وبريسى
صورت ثور اوزره در * پس سامرينك نظرى ثوره سبق ايتدى وانسان كامل صورتنى اونتدى (بصرت
بما لم يبصروا) (ديدى اى رأيت ما لم تروا وعرفت ما لم تعرفوا) قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب الثالث عشر
من الفتوحات فى بيان حملة العرش والرابع على صورة الثور وهو الذى رأه السامرى فتخيل انه اله موسى فصنع
بصورة العجل وقال ما قال * پس وقتا كم جبرئيل عليه السلام صورت مثاليه ده متجسد اولوب ظاهر اولدى
سامرى نور باطنيله انى جبرئيل اولديغن بيلدى * پس آنك براقى آيغى باصديغى ترابدن برقبضه آلوب اول
دوزديكى صورت عجل ايچنه بند ايتدى * پس اول صورته مخصوص اولان صوتكه خواردر اندن ظاهر
اولدى واكر صورت عجل موضعنه صورت اخرايى اقامت ايدوب اكا بند ايديدى اول صورته مخصوص اولان
صوت اندن ظاهر اولوردى واول صوت اول صورتك اصلى اولان صورته نسبت اولنوردى وبو مسئله نك
روحى بودركه روح واحد مظاهر مختلفه ده ظاهر اولور ولكن هر مظهرده ظهورى مظهر حسبيله در
* پس روحك تصرفى وتأثيرى قوالب وآوانيدن محل حسبيله در روح حسبيله دكلدر لون الماء لون انائه
)(فذلك القدر من الحياة السارية فى الاشياء يسمى لاهوتا والناسوت هو المحل القائم به ذلك الروح *
پس اشياده ساريه اولان حياتدن بو قدر حيات لاهوت ايله تسميه اولنور زيرا حيوة صفت الهيه در بلكه
عين ذات الهيه در وناسوت شول محلدركه حيات اولان اول روح الهى انكله قائمدر واول روح الهيه اول

محل حيدر) (فيسمى الناسوت روحا بما قام به) (پس محل روح اولان ناسوت مجازا روح ايله تسميه اولنور
روح ناسوت ايله قائم اولديغندن اوترى وناسوت روحى مشتمل اولديغندن اوترى محل اسم حال ايله تسميه
اولنور بما قام به قولنده باسبب ايچوندر * پس انكيچون عيسايى روح ايله تسميه ايتدى يعنى وجود
ظاهرسى اعتباريله روح ايله تسميه ايتدى والا عيسى روح الله در امى اجلندن اوترى وجبرئيل بشر
صورتنده مريمه ظاهر اولديغندن اوترى صورت بشرده ظاهر اولدى (فلما تمثل الروح الامين الذى هو جبرئيل
عليه السلام لمريم بشرا سويا تخيلت انه بشر يريد مواقعتها فاستعاذت بالله منه استعاذة بجمعية منها ليخلصها
الله منه) (پس وقتا كيم روح امين كه جبرئيل عليه السلامدر مريمه بشر سوى صورتنده متمثل اولدى مريم
تخيل ايلديكه جبرائيل بشردر اكا مواقعت ايتمك استر * پس مريم جبرئيلدن اللهه استعاذه ايلدى مريمدن
جمعيت خاطر ايله وحضور تام ايله اولان استعاذه ايله تا كيم الله تعالى انى اندن تخليص ايليه * پس مريم عليها
السلام بيلمديكه بشر سوى صورتنده اكا ظاهر اولان جبرئيلدر زيرا مريم قتنده ارواح حقنده برعلامت
يوغدى كه ارواح متجسده اولديغى حالده انلرى عارف اوله نبى عليه السلام عارف اولديغى كبى پس اندن
استعاذه ايلدى وايتدى) (انى اعوذ بالرحمن منك ان كنت تقيا) (پس رحمانه اندن استعاذه ايتدى صورت
بشرى مشاهده ايتدكده اندن مواقعتك تخيلى اضطرابندن تا كيم انى خلاص ايليه (لما تعلم ان ذلك مما لا يجوز
فحصل لها حضور تام مع الله وهو الروح المعنوى) (زيرا مريم عارفه ايدى كه من غير نكاح شرعى مواقعت شرعا
وعقلا جائز اولان اموردن دكلدر * پس مريمه اول استعاذه ده الله ايله حضور تام حاصل اولدى واول حضور
تام روح معنويدركه اكا ملاصق اولان حرجى اندن تنفيس ايلدى وتنفيس اولمز الا انسانك روحنده نفس
رحمانينك تجليسيله وفى نسخة مصححة بالتشديد فحصل لها حضورا تاما مع الله يعنى جبرئيل مريم ايچون حضور
تامى تحصيل ايلدى يعنى جبرئيل صورت بشرده متمثل اولدقده مريم اندن مواقعت ارادتنى تخيل ايتدكده
اندن استعاذه ايتمكله مريمك الله ايله حضور تامنه سبب اولدى) (فلو نفخ فيها فى ذلك الوقت على هذه الحالة
لخرج عيسى لا يطيقه احد لشناعة خلقه لحال امه) (يعنى جبرئيل عليه السلام اول حالتده مريمه عيسايى
نفخ ايتمدى زيرا عارف ايدى كه روحك برمحلده ظهورى وتعينى محل حسبيله در * پس امر نفخى مريمدن
انقباضك رفعنه وانكله موانستك حصولنه تأخير ايلدى * پس اكر جبرئيل مريمه بشر صورتنده متمثل
اولديغى وقتده مريمك اندن استعاذى وانقباضى حالتنده عيسايى اكا نفخ ايديدى عيسى عليه السلام
بر وصف ايله چقاردى كه براحد اكا طاقت كتورمزدى امى مريمك حالتنده منبعث اولان خلقتك ردآتندن
اوترى زيرا جبرئيل مريمه بشر سوى صورتنده ظاهر اولدقده مريم اندن مواقعتك وقوعن تخيل ايتدى
وحال بوكه مريم الله تعالى يه مبتليه ودنياده زاهده ونكاحده حصونه ايدى * پس اول صورتدن آنك نفسى
متضجره ومتحرجه اولدى * پس اكر جبريل امين اول حالت اوزره مريمه روح اللهى وكلمة اللهى نفخ ايديدى
مريمك تضجرى وانقباضى حالى روح الالهده سرايت ايديدى وروح الله سيئ الخلق چيقاردیكه براحد انكله
معاشرت ايتمكه طاقت كتورمزدى زيرا اولد والدينك حين مواقعتده صفات نفسانيه وروحانيه سى واول حينده
اغلب اولان حالى وواقع اولان تخيلارى صورتى حسبيله متكون اولور الولد سر ابيه ولد اول حينده والدك واقع
اولان سرى وحالى صورتى اوزره در مطلق ابك صورتى اوزره دكلدر والا مؤمندن كافر وكافردن مؤمن كلمزدى
وبر شخصك جميع اولادى صورت واخلاقده بر صورت اوزره كاوردى انكيچون عرفا وحكما حين مواقعتده افضل
مخلوقاتك صورتنى تخيل ايتمكه امر ايدرلر زيرا روح محل حسبيله ظاهر اولور وانك محلى طبيعتدر زيرا صورت
انسانيه طبيعتده طبيعت حسبيله متصور ومتجسد اولور * پس روح امين مريمك انقباض وتضجرى حالن
مشاهده ايتدكده امر نفخى تأخير ايدوب) (قوليله مريم ايله موانستك حصولنه شروع
ايتدى) (فلما قال لها انما انا رسول ربك جئت لاهب لك غلاما زكيا انبسطت عن ذلك القبض وانشرح صدرها)
(پس وقتا كيم جبريل امين مريم عليها السلامه ايتدى بن بشر دكلم كه بندن منقبضه اوله سن بن سنك
ربكك رسوليم روح الله وكلمة الله رسالتيله بنى سكا ارسال ايلدى كلدمكه سكا بن غلام زكى يى وهب ايليم امر
الهيله انى سكا ناقل اولديغم حالده مريم اول قبضدن منبسطه اولدى وآنك صدرى منشرح اولدى زيرا اندن

اول الله تعالی مریمی عیسی ایله تبشیرا تمهیدی) (اذ قالت الملائکة یا مریم ان الله یبشرك بکلمة منه اسمه المسیح
عیسی بن مریم وجیها فی الدنیا والاخرة ومن المقربین) (قولیله پس مریم جبرائیل علیهما السلامدن انما انا رسول
ربك جئت لاهب لك غلاما زکیا قولنی استماع ایتدکده اول تبشیری تذکر ایتدی زیرا مریم حقك وعدی انجازنه
منتظره ایدی * پس اول وعدك قرینه سیله صورت بشرده متمثل اولوب اکا ظاهر اولان روح امین اولدیغن
وروح امین کلمة اللهی ناقل اولوب اول وعدك وقتی اولدیغن بیلدی * پس اول قبضدن منبسط اولوب صدری
منشرح اولدی وجبرائیلدن تبعدا یتمدی * پس جبرائیل بشر صورتنده مریمه قریب اولدی) (فنفخ فیها فی ذلك
الحین عیسی علیه السلام) (پس مریمك قبضدن انبساطی وصدرنك انشراحی حیننده جبرائیل علیه السلام
عیسایی اکا نفخ ایلدی) (فکان جبرائیل ناقلا کلمة الله لمریم کما ینقل الرسول کلام الله لامته وهو قوله
وکلمته القاها الی مریم وروح منه) (پس جبرئیل علیه السلام کلمة الله اولان عیسایی بغیر واسطة اللهدن
اخذ ایدوب مریمه ناقل ایدی زیرا مریمه ارسال اولنمش اللهك رسولی ایدی نته کیم رسول کلام اللهی اللهدن
اخذ ایدوب امتنه نقل ایدر وجبرئیل مریمه کلمة اللهی ناقل اولدیغی الله تعالینك) (وکلمته القاها الی مریم
وروح منه) (قولنك مفهومیدر * پس رسول معنای کلام اللهی جهت معنویه وروحانیه ایله اللهدن اخذ
ایدوب روحانیتیله امتنه نقل ایدوب انفاس انسانیه والفاظ بشریه ظروفندن انلرك قلوبنده القا ایتدیکی کبی
جبرئیل علیه السلام دخی صورت بشرده متمثل اولوب کلمة الله اولان عیسایی مریمه نقل ایلدی واول صورتك
نفخی ونفسیله انی اکا القا ایلدی بلکه جبرئیل رسل علیهم السلامه وحی الهییی ناقل اولدیغی کبی کلمة الله
اولان عیسایی دخی مریمه اویلجه نقل ایلدی پس نقلینك صورتی علی السویه در واما اخذین * پس مثلین
اولمق لازم دکلدر زیرا جبرئیل روح اللهی اسم جامع اولان الله اسمی حضرتندن بغیر واسطه اخذ ایتدی
ورسلدن هر بریسی اکا نازل اولان کلام اللهی اسماء الهیه دن انك رب خاصی ومأخذ فیضی اولان
اسم الهینك حضرتندن اخذ ایدرلر الامکر کیم رسول آخذك رب خاصی بنه اسم جامع اولان الله اسمی اوله
فسرت الشهوة فی مریم فخلق جسم عیسی من ماء محقق من مریم ومن ماء متوهم من جبرئیل سری فی رطوبة
ذلك النفخ لان النفخ من الجسم الحیوانی رطب لمافیه من رکن الماء فتکون جسم عیسی من ماء متوهم
وماء محقق) پس نفخ جبرئیل ایله مریمده شهوت ساریه اولدی وانك رحمنه جریان ایتدی * پس عیسانك جسمی
مریم طرفندن ماء محققدن وجبرئیل طرفندن ماء متوهمدن متکون اولدی اویله ماء متوهم که ذلك النفخك
رطوبتنده رحم مریمه ساری اولدی زیرا جسم حیوانیدن واقع اولان نفخ رطبدر زیرا انده رکن مادن بعض
شیء موجوددر * پس عیسی جسمی ماء متوهمدن که جبرئیلك نفخی رطوبتنده اولان مادر وماء محققدن که
مریمده هیجان ایدن مادر متکون اولدی * پس ذکر اولندیغی او زره مریم محرابده متسلسله ایکن
ملائکه اکا (یا مریم ان الله یبشرك بکلمة منه اسمه المسیح عیسی بن مریم) قولیله انبا ایتمش ایدیکه اندن روح
الله اولان ولد ظهور ایدر پس مریم تولید بشریده اولان عادت متعارفه نك حکمی موجبیله قدرت الهیه نك
شهودینه دکل (رب انی یکون لی ولد ولم یمسسنی بشر) دیدی پس ملائکه اکا (قال کذلك قال ربك هو علی
هین ولنجعله آیة للناس ورحمة منا وکان امرا مقضیا) (دیدکده مریم حکمت الهیه یه منتظره وولدك ورودنه
مشتهیه ایدی پس جبرئیل مریمه بشر صورتنده ظاهر اولوب (انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زکیا)
دیدکده مریم بیلدی که وعد الهی اوزره جبرئیل اکا ولدی القا ایتمکه نزول ایتدی ولکن جبرئیل علیه السلام
ولدی ایجاد ایتمکیچون صورت بشر یه دن بر صورتده امر الله ایله ظاهر اولدی که انك شانندندرکه تولید
قتنده ولدانك صوبندن حاصل اوله پس مریم زعم ایتدیکی اوزره که ولد حاصل اولمزالا ماء رجلدن توهم ایتدیکه
ولدك اکا حصولی وجبرئیلك غلامی وهب ایتمسی حکم معتاد اوزره ماء جبرئیلدن اوله * پس مریم اولا ولد ایله
تبشیر اولنوب بعده ولد جبرئیلده محمول اولدیغن استماع ایتدکده منبسطه وولدی اخذ ایتمکه مشتهیه اولدی
رسول جبرئیلدن کلام حقی اخذ ایتمکه متشوق اولدیغی کبی پس جبرئیل مریمه تقرب ایدوب روح الله اولان
عیسایی اکا نفخ ایتدکده مریمك شهوتی ایکی وجه اوزره متحرکه اولوب انده سرایت ایتدی بر وجه بودرکه سائر
نساء محصناتده بشریه مقتضاسی اوزره شهوتك حرکتی کبی مریم دخی وقتنك بلوغی قتنده بامر الله ولدی اخذ

ایتمکیچون

ایتمکیچون حکم معتاد اوزره شهوتی متحرکه اولوب نفخ جبرئیل ایله رحمنه ساریه اولدی زیرا نساده شهوتك
هیجانی اکثریا حیضدن نقاوت قتنده واقع اولور ومریم علیها السلام انقطاع دم وقتنده اغتسال ایچون قومندن
منقطعه ایدی * پس مریمه اول وقت شهوتك هیجانی وقتی ایدی وبشردن ولدك خروجی حکم معتاد اوزره واقع
اولمز الا شهوتك حرکتی وجودیله * پس جبرائیلك اکا شاب حسن صورتنده دنوی ولاهب لك غلاما زکیا
قولیله اللهدن وعدك انجازی وقتنك مریمدن تصوری قتنده * وصورت بشرده ظهور جبرائیلدن کلمة اللهك
اکا القا اولنمسی عرفانی قتنده * ولد موعودی تمنی ایدوب اکا اشتهاسی قتنده حکم معتاد اوزره شهوتی متحرکه
اولدی زیرا اسباب مواقعت مجتمعه اولدی شهوتی غلبه سندن وشول ولد ایله که الله تعالی انی تبشیرا یتمش ایدی
اکا تمنی واشتهاسندن واول وعدك وقتی وصولندن اولان نفسك فرحندن وشاب مانج صورتنده جبرئیلك اکا
مدانا تندن واکا غلام زکی یی القا ایده جکنی عرفانندن پس شهوتی متحرکه اولدی احتلامده بعینه واقع اولدیغی
کبی * پس مریم جبرئیلك نفخی قتنده محتلمه اولدی ونفخ جبرئیل ایله انك ماء طاهری رحم نقی وطاهره سنه
جاری اولدی * پس جبرئیلك (انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زکیا) قولنك مقتضاسی وجه خاص اوزره
روح الله اولان ولدی اخذ ایتمك لسان جبرئیل ایله من عند الله مریم حقنده خاصة مشروع اولمغله انك شهوتی
متحرکه اولوب انده سرایت ایتدی وبر وجه دخی بودرکه مریمده سریان ایدن شهوت محبت ذاتیه دن منبعث اولان
حب الهی شهوتیدرکه معرفت الهیه ایچون خلقك ایجادی وظهوری اول حب الهینك توجهی قتنده در
(کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) پس مریمده عیسانك جسمی ایجادنه ارادۂ الهیه
تعلق ایتدکده مریمده بالقوه اولان حب الهی شهوتی بامر الله متحرکه اولوب نفخ جبرئیل ایله انده سرایت
ایتدی * پس عیسانك جسمی مریم طرفندن ماء محققدن وجبرئیل طرفندن ماء متوهمدن خلق اولندیغی
وماء جبرئیل متوهم اولدیغی بودر زیرا نافخ اولان روح متمثلدر جبرئیل صورت حقیقیه سیله نافخ دکلدر *
پس ماهیت دخی انده متمثله ومتوهمه اولور اول صورتده ماء صورت حقیقیه سی اوزره ظاهر دکلدر
وشارحینك اکثری بو وجهی تجویز ایتمشلردر که ماء متوهم اولدیغی مریمك توهمندن اولمق جائزدر زیرا
جبرئیلی صورت بشرده کوردکده توهم ایتدیکه ولد ماء رجلدن اولور * پس مریم وهمیله متأثره اولوب آنك
وهمندن نفخدن ماء روحانی ونورانی خلق اولندیکه اندن جسم عیسی خلق اولندی واما بزم قتمزده بو وجه
ثابت اولمدی زیرا مادۂ توهم وتحقق یالکز مریم طرفندن اولمق لازم کلور وحال بوکه شیخ رضی الله عنه فخلق
جسم عیسی من ماء محقق من مریم ومن ماء متوهم من جبرئیل دیدی وبوندنصکره دخی دیرکه وخرج علی
صورة البشر من اجل الله ومن اجل تمثل جبرئیل فی صورة البشر پس مانك متوهم اولمسی جبرئیل طرفندندر
جبرئیل صورت بشرده متمثل ومتخیل اولدیغی حیثیتله * زیرا جبرئیل سلطان عناصردر قادر درکه
نفس رحمانیسندن نفخده روح مانی اجرا ایلیه وانی ما ایلیه فافهم وجبرئیلك نفخی قتنده آب ظاهر مز
عیسانك جسمی یالکز مریمدن مخلوق اولدیغی قدرت الهیه دندر * پس عیسانك من غیر اب ولادتیله ولادتك
انواع اربعه سی تمام اولور بر نوع بودرکه من غیر ابوین انسانك وجودیدر آدم کبی که ترابدن مخلوق اولدی وبر نوع
ذکردن یالکز انثی نك تخلیقیدر آدمدن حوانك تخلیقی کبی وبر نوع دخی بودرکه انثی دن یالکز ذکرك وجودیدر
مریمدن عیسانك وجودی کبی وبر نوع ابوینك وجودیله انسانك ولادتی کبی قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب
الثالث والسبعین من الفتوحات ومنهم رجل واحد فی کل زمان لا یوجد غیره فی مقامه وهو شبه عیسی علیه
السلام متولد بین الروح والبشر لا یعلم له اب بشری کما یحکی عن بلقیس انها تولدت بین الجن والانس فهو مرکب
من جنسین مختلفین وهو رجل البرزخ به یحفظ الله عالم البرزخ دائما فلا یخلو کل زمان عن واحد مثل هذا الرجل
یکون مولده علی هذه الصفة فهو مخلوق من ماء الله خلافا لما ذکر عن علم اهل الطبایع انه لا یتکون من ماء المرأة
ولد بل الله علی کل شیء قدیر) (وخرج علی صورة البشر من اجل الله ومن اجل تمثل جبرئیل فی صورة البشر
حتی لا یقع التکوین فی هذا النوع الانسانی الا علی حکم المعتاد) (وعیسی علیه السلام بشر صورتی اوزره
چقدی امی مریم اجلندن اوتری وجبرئیلك صورت بشرده تمثلی اجلندن اوتری تا کیم بو نوع انسانیده تکوین
واقع اولمیه الا حکم معتاد اوزره یعنی عیسی روح اللهدر ولکن صورت بشرده ظهوری امی مریمه انتسابندن

اوتری وجبرئیلك بشر سوی صورتنده تمثلندن اوتریدرتا کیم بو نوع انسانیده تکوین واقع اولمیه الا حکم معتاد
اوزره وحکمت متعارفه اوزره یعنی مریمدن بنه بشر متولد اوله زیرا شول صورت که مرأه حین مواقعتده
مشاهده ایدر ویاخود تخیل ایدر صورت ولدده انکچون تأثیر عظیم واردرحتی نقل اولنورکه برخاتونده بر ولد
طوغدی که انك صورتی صورت بشر ایدی وجسمی حیه نك جسمی کبی ایدی پس اندن سؤال اولندقده خبر
وبردی که حین مواقعتده بر حیه یی کورمش ایدی * پس عیسی ابی آدم صورتی اوزره ظاهر اولدی زیرا صورتك
اشرفی واکرمی اللهك صورتی اوزره مخلوقه اولان صورت انسانیه در) (ان الله خلق آدم علی صورته) (پس
بو صورته تشر بقدن اوتری الله تعالی نوع انسانیده تکوینی حکم معتاده اوزره ایتدی وانی تنزیه دن اوتری
تا کیم انساندن غیری بر صورت متکونه اولمیه زیرا انسانك خلق الله تعالی یه مخصوصدر صورت انسانیه ده
متجلی اولمغله * ان الله خمر طینة آدم اربعین صباحا * پس انکچون طینة آدم تخمیر ندنصکره صورت انسانیه ده
متجلی اولدی وحق تعالی مادهٔ نوریهٔ لاهوتیه ده برزخیهٔ عظمی جمعیتنك احدیتی حیثیتیله صورت انسانیه ده
متجلی ایدی وآدمك طینتنی مخمر ایتدی وکذلك جبرئیل علیه السلام روح اللهی مرعنك انبساطی
وصدرینك انشراحی حیننده نفخ ایتمکله عیسی علیه السلام متولد اولدی صدری منشرح اولدیغی حالده
وانك صورتی حسن ایدی ووجهی طلیق ومستبشر وبسام ایدی وانك اوزره بسط غالب ایدی) (فخرج عیسی
علیه السلام یحیی الموتی لانه روح الهی وکان الاحیاء لله والنفخ لعیسی علیه السلام کما کان النفخ لجبرئیل
والکلمة لله) (پس عیسی علیه السلام صفت حیوة ایله ظاهر اولوب موتایی محیی اولدیغی حالده چقدی زیرا
تحقیق اول روح الهیدر وروح الهی برشیئك یاتندن مرورا یتمز الا اول شیء حی اولور ومظهر عیسویده احیا اللهه
مخصوص ایدی ونفخ عیسی ایچون ثابت ایدی نته کیم عیسی حقنده نفخ جبرئیل ایچون ثابت ایدی وکلمه
اللهه مخصوصه ایدی یعنی عیسی موتایی محیی اولدیغی حالده متولد اولدی روح الهی اولمغله وآنك مظهرنده
حقیقة احیا ایدن الله ایدی ونفخ عیسانك ایدی * پس عیسانك مظهرنده اولان احیا دخی محقق اولور الله
محیی اولدیغی اعتباریله ومتوهم اولور عیسانك نفخنه نسبتله بروجهله ووجه آخر ایله اولدخی محقق اولور
بوندنصکره ذکر اولنور نته کیم وجه آخر اعتباری اوزره عیسانك جسمی خلقنده توهم وتحقق وار ایدیکه نفخ
بشر سوی صورتنده مظهر جبرئیلدن اولدی * پس جبرائیلك نفخی متوهمدر زیرا صورت بشریه ده تمثلی
طریقیله نفخ ایتدی وکذلك جبرئیلك وجودی دخی وجود حقه نسبتله متوهم ومتخیلدر حقیقتده وجود
ونفخ حقکدر * پس علی کلا التقدیرین جبرئیلده اولان نفخ متوهمدر وکلمه محققه در حضرت الوهیتدن
فائضه در * پس عیسانك جسمی نفخ جبرئیل ایله حضرت الوهیتدن فائضه اولان کلمة اللهدن ظاهر اولدی
(امدی) شویله معلوم اوله کیم کلام اگرچه کیم کثیره در حضرات حسبیله ولکن امهات ثلثه ده منحصره در بر کلمه
بودرکه حروف ظاهره وکونیه وملکیه وشهادیه وجسمانیه دن متحصله اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در * پس
بو اعتبار اوزره جمیع موجودات کلمات الهیه در وبر کلمه دخی بودرکه حروف باطنه وملکوتیه وروحانیه دن
متحصله اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در ارواح عقول ونفوس وملائکه دن اولان موجودات ابداعیه کبی که بونلر
کلمات روحانیهٔ قدسیهٔ سبوحیه در وبر کلمه دخی بودرکه حقایق حروف الهیه وحروف روحیه وحروف جسمانیه
بیننی جامعه اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در وبو کلمه نوع انسانیدن اولان هر بر کاملك حقیقتیدر ولکن کملدن
هر برینك اوزرینه مراتب مذکوره دن بر مرتبه نك حکمی غالبدر وکلمهٔ عیسویهٔ مسیحیه حقایق حرفیهٔ
الهیه وحقایق حرفیهٔ روحیه حرفتی بیننده اولان جمعیتك احدیتی هیئتی ایدی وحقایق حرفیهٔ جسمانیتی
اوزره حرف روحیتی غالبه ایدی وحرف روحیتی اوزره حرف لاهوت غالبه ایدی انکچون عیسی حقنده (ان الله
هو المسیح ابن مریم) دیندی قائل منحرف طرفندن غلط یوتندن * وجمیع کمل حروف روحیه وحروف جسمیه
حقایقندن متحصله اولان کلمات اولدقلری بونشأت بشریهٔ عنصریه ده ظهورلرندنصکره اولور کلمهٔ غیبیهٔ
الهیه اولدقلری حروف غیبیه دن متحصله اولدقلریدرکه انلرك اجتماعی ارواحك وجودنه سببدر وحروف
غیبیه اسماء ذاتیه نك آثار وتوجهاتی اولان احکام وجوبدن عبارتدر * پس حق تعالی اول اسماء ذاتیه
اولان حروف حیثیتیله مرتبهٔ الوهیتده تجلی ایتدکده انلرك مقابله سنده مؤثر فیها اولان اعیان حروفیله که

حقایق اعیانك قابلیاتیدر انلرك بینلرنده اجتماع واقع اولورکه اول حروف غیبیه حروف اعیان قابله ده
متعینه در * پس اگر حکم حروف غیبیه دن هر بر حروف انك مقابله سنده اولان عین قابله حروفیله مقارنت
ایتدکده کلمهٔ غیبیه متحصله اولور واما مرتبهٔ الوهیتده اولان جمیع اسماء ذاتیه حروفی مؤثر فیها اولان جمیع
اعیان قابله حروفیله مجتمعه اولدقده کلمهٔ الهیهٔ کلیهٔ جامعه اولور * پس اول مرتبه ده جمیع حروفك تألیفندن
متحصله اولان صورت عیسی روحیتنك حقیقتی اولان کلمه در انکچون (وکلمته القاها الی مریم) دیدی
وبر وجه دخی بودرکه حروف اصلیهٔ الهیه حقك اشیایه تعلقندن عبارتدر اشیانك وحدانیتی اوزره اولدقلری
حیثیتله وبونلر مفاتیح اولدرکه انلردن مفاتیح غیبله تعبیر اولنور انلر اسماء ذاتیه وامهات شئون
اصلیه درکه ماهیات انلرك لوازمندندر وتعریفاتلرینك تعلقی نتایجندندر وانسانده بونلرك نظیری تصور
نفسانی انساندر انسان کندی ذهننده عالم اولدیغی صورلك تعیناتندن اول وبونلر تصرفات مفرده درکه
ترکیب معنوی وذهنی وحسیدن خالیه در واول تعقلده اشیا بری برینك عینیدر وتعقل ثانی عرصهٔ علم
ذاتیده امتیاز نسبی حیثیتیله متعینه اولان ماهیاتك تعقلیدر وبو حضرت ارتسامدرکه اکابر محققین
وحکمادن متأهلین اکا اشارت ایدرکه اشیا نفس حقده مرتسمه در وبو مرتبه حروف غیبیه نك ایکنجی
مرتبه سیدر * پس ماهیتنك لوازمندن انك افرادی حیثیتیله حضرت علمیه ده انك تعقلی حرف عیسی
ومعنویدر وبو اعتبار اوزره عیسانك روحیتی حقیقتی کلمهٔ الهیه در (وکلمته القاها الی مریم) واول ماهیت
اوزره مفاض اولان وجودك انبساطندن اول ماهیتك تعقلی انك لوازمیله کلمهٔ غیبیهٔ معنویه در وماهیتك
لوازمندن اول وجودك اکا اتصالی تقدمنك تعقلی اعتباریله ماهیت حروف وجودی اولور ووجودك
ماهیت اوزره ولوازم کلیه سی اوزره انبساطی اعتباریله ماهیت کلمهٔ وجودیه اولور * پس بو اعتبار اوزره
جمیع موجودات کلمات الهیه اولور) (فکان احیاء عیسی للاموات احیاء محققا من حیث ما ظهر عن نفخه)
پس اموات ایچون عیسانك احیاسی احیای محقق ایدی انك نفخندن احیانك رأی عینده ظهوری وحصولی
حیثیتیله پس احیانك اکا اضافتی عرفا وعادتا جائزدر حسك شهودیله وتحقق دخی جائزدر زیرا انك
هویتی هویت حقدر واول دخی لاهوت وروحیت وصورت جمعیه نك احدیتیدر * پس نفخ اکا اضافت اولنور
انك هویت لاهوتیتی اعتباریله (کما ظهر هو عن صورة امه) نته کیم عیسی علیه السلام ولادت اولادده حکم
معتاد اوزره امی مریم صورتندن ظاهر اولدی ونته کیم انك امی طرفندن جسمنك خلقیتی محقق اولدی
زیرا ماء مریم محقق ایدی * پس عیسی ایچون احیاء اموات دخی محققدر انك نفخندن احیانك ظهوری
حیثیتیله وبو وجهله عیسی مریمه مضاف قلنور واکا نسبت اولنور * پس انك حقنده عیسی بن مریم دینلور
پس احیا ایچون نافخه اولان صورت عیسویه یه احیانك اضافتی دخی بویله در یعنی احیاء محققدر واحیا اکا
نسبت اولنور) (وکان احیاؤه ایضا متوهما انه منه وانما کان من الله) (وفی بعض النسخ لله (لجمع) ای عیسی
الاحیاء المحقق والمتوهم لحقیقته) وفی بعض النسخ بحقیقته (التی خلق علیها کما قلناه انه مخلوق من ماء متوهم
وماء محقق) وایضا عیسی علیه السلامك احیاسی اندن اولدیغی متوهم ایدی بلکه احیا حقیقتده اللهدن ایدی
زیرا فاعل حقیقی وصفات کمالیه صاحبی اللهدر * پس عیسی احیای محقق ایله احیاء متوهمی بینی جمع ایلدی
آنك شول حقیقتی که جسمی آنك اوزره مخلوقدر اقتضا ایتدیکندن اوتری نته کیم بزانی ذکر ایتدك که تحقیق
عیسی ماء متوهمدن وماء محققدن مخلوقدر) (ینسب الیه الاحیاء بطریق التحقیق من وجه وبطریق
التوهم من وجه) (بو قول لجمع قولنی بیان ایدر یعنی احیا عیسایه من وجه تحقیق طریقیله نسبت اولنور
ومن وجه توهم طریقیله یعنی وقتا کیم عیسی علیه السلامك جسمی خلقی ماء متوهمدن اولدیسه
پس اول تحقق وتوهم انك فعلندن ظاهر اولدی واکا احیا طریق تحقیق وطریق توهم ایله نسبت اولنور زیرا
انك فعلی انك تکوینی اصلنك فرعیدر وحق تعالی عبارت قرآنیه ده کلا الوجهین اعتبار ایلدی زیرا ایکی وجه
معا خلقیهٔ اصلیه سنك مقتضاسندندر) (فقیل فیه) (ای فی حق عیسی علیه السلام) (من طریق التحقیق
ویحیی الموتی وقیل فیه من طریق التوهم فتنفخ فیه فیکون طیرا باذن الله (فالعامل فی المجرور یکون لا ینفخ
ویحتمل ان یکون العامل فیه تنفخ (فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة) (پس من طریق التحقیق

عیسانك احیاسی حقنده دینلدی یعنی الله تعالی ویحیی الموتی دیدی یعنی عیسی موتایی احیا ایدر * پس الله
تعالی احیاء موتایی اکا اسناد ایلدی ومن طریق التوهم آنك احیاسی حقنده دینلدی یعنی الله تعالی (فینفخ
فیه فیکون طیرا باذن الله) دیدی پس مجرورده یعنی باذن الله قولنده عامل یکون قولیدر تنفخ قولی دکلدر
ومحتملدرکه مجرورده عامل تنفخ قولی اوله پس تقدیر بویله اوله فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة
یعنی طیندن عیسانك مصنوعی اولان شیء صورت جسمیهٔ حسیه سی حیثیتیله طیر اولور صورت روحیهٔ
حقیقیه سی حیثیتیله دکلدر زیرا عیسی علیه السلام ماء محققدن وماء متوهمدن مخلوق اولوب امی مریم
اجلندن وجبرئیلك صورت بشرده تمثلی اجلندن اوزری صورت بشرده ظاهر اولمغله آنك فعلی بر اعتبار ایله
محققدر وبر اعتبار ایله متوهمدر واول شیئك صورت جسمیهٔ حسیه ده ظهوری عیسانك صورت حسیه ده
ظهورندن اوتریدر * پس آنك فعلی اولان طیرده دخی تحقق وتوهم موجود اولمغله طیرك تکونی جمیع وجوه ایله
محقق دکلدر والاانده توهم اولمق لازم کلور * پس محقق طیر اولدیغی صورت صورت جسمیهٔ حسیه سی
حیثیتیله در یعنی بحسب الصورة طیر اولور واما صورت حسیه وصورت روحیهٔ حقیقیه نك جمعیتی واحدیتی
اعتباریله توهمسز تحقق اوزره طیر دکلدر انکیچون شیخ رضی الله عنه (فیکون طیرا من حیث صورته
الجسمیة الحسیة دیدی وعیسی علیه السلام دخی انکیچون (انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر) دیدی
کاف تشبیه ایله ایراد ایتدی (وانی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر) دیدی (امدی) باذن الله قولنده یکون
قولی عامل اولمق جائزدر وتنفخ قولی دخی عامل اولمق جائزدر ولکن شیخ رضی الله عنه وجه اولی ترجیح ایلدی
پس تقدیر بویله اولور فتنفخ فیه ای فی الشبح المصنوع من الطین فیکون الشبح المنفوخ فیه باذن الله طیرا) پس
طیر حقنده انشاء عیسی متوهمدر زیرا عیسانك نفخی قتنده منفوخ فیه اولان شبح باذن الله طیر اولدی * پس
منفوخ فیه اولان شیئك طیر اولمسنه سبب اولان اذن الله وامر الله اولدی نفخ عیسانك نفخی دکلدر وطیرك
تکوینی عیسادن اولدی بلکه عیسادن اولان انجق نفخ ایدی ووجه محتمل اوزره باذن الله قولنده عامل فتنفخ
اولدقده پس تقدیر بویله اولور فتنفخ فیه باذن الله فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة پس منفوخ
فیه اولان شیئك طیر اولمسنه سبب اولان باذن الله عیسانك انده نفخیدر * پس طیرك خالقی عیسانك باذن الله
نفخندن اولدی وعیسایه نفخ ایچون اولان اذن اذن الهی پس حقك اکا تمکیننندن عبارتدر یعنی عادت ایچون
خارق اولان فعلی ایجادا تمکینه اکا قوت اعطاسندن عبارتدرکه کیف مایشاء فاعل اوله واندن صادر اولان
فعل عرف عادیده اللهدن غیری بر احده مضاف اولمیه وحقك اکا تمکینی اسماء ذاتیه نك اثار وتوجهاتندرکه
عیسی انلر ایله متحقق اولوب انلرك آثاری جمعیتیله ظاهر اولدی وعیسایه الله تعالینك تمکینی انك
عین ثابته سی وصورت معلومیه سی حیثیتیله اولان استعداد خاصی سببیله در * پس عیسادن صادر اولان
احیا وخلقده تحقق وتوهم جهتی جمع اولدی نته کیم تحقق وتوهم جمع اولدی شول شیئده که عیسانك
جسمیتی انده مخلوقه اولدی (کل یعمل علی شاکلته) (وکذلك تبرئ الاکمه والابرص وجمیع مانسب الیه والی
اذن الله واذن الکنایة فی مثل قوله باذنی وباذن الله) (وکذلك حق تعالینك عیسی علیه السلام یبرئ الاکمه
والابرص قولی تحقق وتوهم اوزره در وخوارق عادتدن عیسایه واذن اللهه ودخی باذنی وباذن الله قولی مثلنده
اذن کنایه نسبت اولنان شیئك جمیعسی تحقق وتوهم اوزره در) (فاذا تعلق المجرور بتنفخ فیکون النافخ مأذونا
له فی النفخ ویکون الطائر عن النافخ باذن الله) (پس تحقیق مجرورکه باذن الله قولیدر تنفخ قولنه متعلق اولسه
پس نافخ نفخنده مأذون له اولور وطائر باذن الله نافخدن حاصل اولور وبو تحقق جهتیله اولان وجهدر) (واذا
کان النافخ نافخا لاعن الاذن فیکون التکوین) (وفی بعض النسخ التکون) (للطائر طائرا باذن الله) (وتحقیق
نافخ که عیسی علیه السلامدر اذن الهیسز نافخ اولسه * پس طیر صورتی اوزره مخلوق اولان شیء باذن الله
طائر اولور وتکوین طائر ایچوندر یعنی لاعن اذن نافخك نفخی قتنده طیر باذن الله کندی نفسندن متکون
اولور * پس عیسی توهم جهتیله خلق ایدرکه انك نفخی قتنده طیرك باذن الله کندی نفسندن تکوینیدر
وحقیقتده انك خالقی حق اولورکه شیئك تکوننه اذن ویردی وبو کلامده تقدیم وتأخیر واردر وتقدیم بویله اولور
(فیکون طائرا باذن الله التکوین والتکوین للطائر * پس التکوین قولی مبتدا اولور وللطائر قولی خبر اولور

کانه شیء مصنوع باذن الله طائر اولدقده ذکره تکوین طائر ایچون اولدیغن بیان ایدرکه عیسی ایچون دکلدر
ودخی حقك ارادت ذاتیه سنك تقاضاسی اوزره حق ایچون دکلدر بلکه نفخك وجودی قتنده اول شیئك تکوننه
قابلیتی واستعدادی حسبیله تقاضا ایتمکله حق تعالی اکا تکون ایچون اذن ویروب اکا اعطاء وجود ایتمکله
متکون اولور * پس تکونی طلب ایتمکله اذن الهی قتنده تکوین انکیچون اولور وحق تعالی اکا اذن ویروب
اعطاء وجود ایتدیکی اعتباریله تکوین حق ایچون اولور زیرا نفخك وجودی قتنده شیئك کندی نفسندن
تکونی اذن الهی یه متوقفدر وجائزدرکه التکوین قولی فیکون قولنك اسمی اوله وللطائر قولی خبر اوله وطائرا
قولی ایچون فعل مقدر اوله که فیکون قولی اکا دلالت ایدر * پس تقدیر بویله اولور فیکون التکوین للطائر
ویکون الشیء المصنوع طائرا باذن الله) (فیکون العامل عند ذلك تکون) (پس بو اعتبار قتنده مجرورده عامل
تکون قولی اولور) (فلولا ان فی الامر توهما وتحققا ماقبلت هذه الصورة هذین الوجهین بل لها هذان الوجهان
لان النشأة العیسویة تعطی ذلك) (پس اگر تحقق امرده یعنی عیسانك خلقتنده جبرائیل طرفندن توهم
ومریم طرفندن تحقق اولمیدی بو صورت عیسویه وجهینی قبول ایتمزدی یعنی آنك فعلنده توهم وتحقق ظاهر
اولمزدی بلکه بو صورت ایچون وجهان حاصلدر زیرا نشأت عیسویه توهم وتحققدن منتشئه اولمغله توهم
وتحقق اعطا ایدر ویاخود اگر عیسانك خالق امرنده توهم وتحقق اولمیدی بو صورت یعنی فتنفخ فیه فیکون
طیرا باذن الله صورتی بو وجهینی قبول ایتمزدی یعنی مجرور اولان باذن الله قولی یکون قولنه متعلق اولمق
جوازیله تنفخ قولنه متعلق اولمق جوازی قبول ایتمزدی بر وجهی قبول ایدردی ولکن بو صورت ایچون
وجهان حاصلدر زیرا نشأت عیسویه توهم وتحقق اولان وجهینی اعطا ایدر * پس انك حالی اوزره اولان نك
فعلنی بیان ایدر آیتکه حالنك صورتیدر وجهینی قبول ایتدی) (وخرج عیسی من التواضع الی ان شرع
لامته ان یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون) (ای منقادون ومتواضعون وعیسی علیه السلام امی حالندن
تواضعدن شول مرتبه ایله ظاهر اولدی که تواضعی اکا منتهی اولدی که امتنه شرع ایلدی که جزیه یی ویدلرندن
ویره لر وحالبوکه انلر متواضعون ومنقادوندر یعنی منقادین اولدقلری حالده جزیه یی ویره لر وخصوم ایله
مخاصمه ایتمیه لر وعیسانك امی حالندن متولد اولان تواضع ایله آنك خروجی وآنك امتنه اعطاء جزیه یی شرع
ایتمسی نشأت اولی ده رسالت تشریعیه ایله بعثتی ومشرع اولدیغی حالده امتنه احکام شرعیه یی تقریر ایتدیکی
زمانده در نشأت ثانیه ده امی حالیله نزول ایتمز امی حالنده متولد اولان بعض صفاتی که جمعیت محمدیه دن انی
آبقه در ازاله ایتمکیچون اخلاق الهیه وصفات محمدیه ایله نزول ایدر والا محمد علیه السلامك شریعت جامعهٔ
کلیه سی دائره سنه داخل اولمزدی وعیسی علیه السلام نشأت ثانیه ده دجال ایله محاربه ایدوب انی قتل ایتسه
کرکدر * پس امی حالندن متولد اولان تواضعله نشأت ثانیه ده نزولی وامتنه اعطاء جزیه یی امر ایتمسی
قتنده در واخلاق محمدیه ایله نزولی ودجال ایله محاربه ایدوب آنی هلاك ایتمسی قتنده در اگر تواضع ایله نزول ایدیدی
دجالی قتل ایده مزدی وکذلك نزول ایتدکده شریعت مجدده ورسالت مستقله ایله نزول ایتمز صاحب شرع
وناموس ووالی دین مأنوس اولان رسول علیه السلامك شریعت جامعهٔ کلیه سیله متشرع اولدیغی حالده
واحکام شرع محمدیه یی محیی ومجری اولدیغی حالده ولایتیله ودین محمدی یه تبعیتیله نزول ایدر وخلافتی جهتیله
اجتهاد ایله مقرره اولوب اختلاف اوزره اولان بعض احکامی رفع ایدرکه عهد رسولده رسول علیه السلام اول
احکام اوزره دکل ایدی واحکامك بعضیسنی رفع ایتمسی خارج شرع محمدی دکلدر زیرا عیسی علیه السلامك
جمعیت محمدیه مقامنه نسبتنك صحتی ذوقا وحالا جمعیت محمدیه یه دخولیله وانك احکامیله انصباغیله در
وحق تعالی انکله بو شریعتك احکامنی وحکامی دولتنی ختم ایدر قال الشارح داود القیصری انما قال شرع
لامته علی صیغة الماضی والمشرع انما رسول الله صلی الله علیه وسلم لانه حین نزوله من السماء لایدان یقرر امر
الجزیة کما شرع علیهم رسول الله صلی الله علیه وسلم فهو بمعنی المضارع ومثله قوله تعالی (ونادی اصحاب الجنة
اصحاب النار) ای ینادی فی الاخرة وذلك لان ما هو ثابت فی علم الله ان یکون فهو بمنزلة ما کان وتحقق وقال
خرج فی غایة التواضع الی ان یشرع لامته ای یقرر حکم الشریعة المحمدیة لامته عند نزوله ان یعطوا الجزیة
عن ید وهم صاغرون) (انتهی کلامه * پس شارح مذکور شرع لامته قولنی مضارع معناسنه اخذ ایدوب دیرکه

نشأت ثانیه‌ده عیسانك نزولی زماننده امی حالندن متولد اولان تواضعندن آنك امتی اولان قوم نصارایه
جزیه‌یی شرع ایدر رسول علیه السلام انلره شرع ایتدیكی كبی ولكن عیسی علیه السلام نشأت ثانیه‌ده امت
محمد بیننده نزول ایتدكده اول وقتده موجود اولان قوم نصاری انك امتی اولمزلر وانك شریعتنده اولمزلر تاكیم
تواضع ایچون انلره كندی امتی اولدقلری ایچون اعطاء جزیه‌یی امر ایلیه وانك شرع سابقی شرع رسول ایله
منسوخ اولمق كركدر تاكیم نشأت ثانیه‌ده اندن بقیه قاله وعیسی دخی سابقا نبوت ورسالتی جهتیله مستقلا
آنك امتی اولان قوم بیننده تشریع ایله ظاهر اوله ردخی امت محمد بیننده شرع محمدیله ولی تابع ظاهر اوله بوامر
محالدر شیخ رضی الله عنهك مرادی مبعث محمدیدن مقدم عیسی مبعوث اولدیغی حینده امی مریم حالندن اوتری
تواضع ایله ظاهر اولوب تواضعندن اوتری امتنه اعطاء جزیه‌یی امر ایتدیكن وامی حالی كندیسنده وامتنده
ساریه اولدیغن بیان ایتمكدر) (وان احدهم اذا لطم فی خده وضع الخد الاخر لمن لطمه ولا یرتفع علیه ولا یطلب
القصاص منه) (وعیسی علیه السلام امتنه شرع ایلدی كه تحقیق انلردن بریسی هر قچنكم خدنده لطم اولنسه
یعنی طبانچه ایله یوزینه اوراسه انی طبانچه ایله اوران كسنه‌یه خد اخری وضع ایدردی كه انكا دخی طبانچه اوره
ودخی انك اوزره مرتفع اولمزدی یعنی كندی غلبه ایدوب اخذ انتقام ایتمزدی ودخی شرعا اندن قصاص طلب
ایتمزدی) (هذا له من جهة امه اذ المرأة لها السفل فلها التواضع لانها تحت الرجل حكما وحسا) پس عیسانك
تواضعله ظهوری وامتی بیننده تواضعله وعدم ترفع ایله حكم وشرع ایتمسی انكا امی مریم جهتندندر زیرا مرأه
ایچون جانب سفل ثابتدر * پس انكیچون تواضع ثابتدر زیرا مرأه رجل تحتنده در حكما وحسا * پس حكما
رجلك تحتنده اولدیغی (الرجال قوامون علی النساء) قولی كبیدر وللرجال علیهن درجة وللذكر مثل حظ
الانثیین) كبی ومرأتینك شهادتی رجل واحدك شهادتی اولدیغی كبیدر وحسا رجلك تحتنده اولدیغی ظاهردر
پس عیسانك جسمیتنده ماء مریم محقق اولمغله احوال جسمانیه‌سنده صفات انفعالیه غالبه ایدی نته كیم
اناننده حكما وحسا اولان تسفلدن صفات انفعالیه غالبه‌در زیرا ماء مریم محققدر وماء متوهم اولان ماء جبرئیل
اوزره غالبدر) (وما كان فیه من قوة الاحیاء والابراء فمن جهة نفخ جبرئیل علیه السلام فی صورة البشر
فكان عیسی علیه السلام یحیی الموتی بصورة البشر ولو لم یأت جبرئیل فی صورة البشر واتی فی صورة غیرها من
صور الاكوان العنصریة من حیوان او نبات او جماد لكان عیسی علیه السلام لا یحیی الموتی الا حین یتلبس
بتلك الصورة ویظهر فیها) وشول شی كه احیاء اموات وابراء اكمه قوتندن عیساده ثابت ایدی پس جبرئیل علیه
السلامك بشر صورتنده تمثلی حالنده اولان نفخی جهتندن ایدی زیرا حیات ارواح ایچون ذاتیه‌در زیرا انلر
انفاس رحمانیه‌در وحملة اسماء لاهوتیه‌در احیاوابرا انلرك خصایصندندر پس عیسی علیه السلام موتایی احیا
ایدردی صورت بشرایله متلبس اولدیغی حینده زیرا عیسانك صورتی شول صورتك نتیجه‌سیدر كه جبرئیل انی
مریمه نفخ ایدوب القا ایتدكده اول صورتده متمثل ایدی انكیچون ماده ولد والدن منفعل اولدیغی حینده اخلاق
وهیأت نفسانیه‌دن والد اوزره غالب اولان شی ولد اوزره غالب اولور واكر جبرائیل علیه السلام نفخ ایچون
مریمه صورت بشرده كلمیدی وصورت بشردن غیری حیوان ونبات ویا جماد صورتندن اولان الوان عنصریه
صورتندن بر صورتده كلسیدی البته عیسی علیه السلام موتایی احیا ایتمزدی الا اول صورت ایله متلبس
اولدیغی حینده واندە ظاهر اولدیغی حینده زیرا احیاء عیسی روح امیندر پس احیا ایتمز الا متلبس وظاهر
اولدقده شول صورتده كه جبرائیل علیه السلام كلمه‌یی مریمه القا ایتدكده اول صورتده متمثل ایدی) (ولواتی
جبرئیل بصورته النوریة الخارجة عن العناصر والاركان اذ لا یخرج عن طبیعته) (واكر جبرئیل علیه السلام
سدرة المنتهاده اولان آنك صورت نوریهٔ طبیعیه‌سیله كلیدی كه اول صورت عناصر واركاندن خارجه‌در *
زیرا جبرائیل علیه السلام طبیعت نوریه‌سندن چقمز وسدره‌ده اولان صورت معینه‌سندن مافوقه تجاوز ایتمز
زیرا كندیسنك صورت اصلیه‌سی كه عنصریه‌دكلدر طبیعیه ونوریه‌در فلك ثامن ایله سابعك بیننده‌در پس
اول صورت اصلیه‌سیله مقامنده ظاهر اولور مافوقنده اولان صور نوریهٔ الهیه وصور اسمائیه‌یه تجاوز ایتمز *
پس آنك سلطنتی تحتنده اولان جمیع صور عنصریاتده متمثل اولور زیرا جبرئیل سلطان عناصردر * آنك
قوتنده واردر كه سموات سبعنك وانلرك ماتحتی اولان جمیع عنصریات صورنده ظاهر اوله صور عنصریاتدن

هرقنغی صورتده دیلرسه موطن ومقام حسبیله وهر مقام اهلنك استعدادی حسبیله كه آنلره ظاهر اولور
لكان عیسی لا یحیی الموتی الا حین یظهر فی تلك الصورة الطبیعیة النوریة لا العنصریة مع الصورة البشریة
من جهة امه) (عیسی موتایی احیا ایتمزدی الا صورت طبیعیهٔ نوریه‌ده ظاهر اولدیغی حینده امی مریم
طرفندن صورت بشریه ایله تلبسی جهتیله احیا ایتمزدی زیرا آنك احیا ایتمسی جبرئیلك حین نفخنده اولان
صورتیله ظهوری حیثیتیله‌در پس جبرئیلك صورت طبیعیهٔ نوریه‌سیله ظاهر اولمیجق احیا ایده‌مزدی پس
احیا قتنده انكا لابدر كه جبرئیل جهتندن وامی جهتندن آنك اصلی اولان صورتیله ظاهر اوله تاكیم
بالكلیه طبیعتندن وصورت انسانیه‌سندن خارج اولمیه وبو تقدیر اوزره بو كلامده تقدیم وتأخیر جائزدر كه اولا
یخرج عن طبیعته قولی مع الصورة البشریة من جهة امه قولنك تلونده واقع اوله وكلامه علت واقع اوله
ای لكان عیسی لا یحیی الموتی الا حین یظهر فی تلك الصورة الطبیعیة النوریة لا العنصریة مع الصورة
البشریة من جهة امه (اذ لا یخرج عن طبیعته فكان یقال فیه عند احیائه الموتی هو لا هو وتقع الحیرة فی النظر
الیه) پس عیسی علیه السلام جبرئیل طرفندن مستفاد اولان صورت طبیعیهٔ نوریه ایله امی مریم طرفندن
مستفاده اولان صورت بشریه ایله ظاهر اولدقده احیاء موتی قتنده آنك حقنده دینلوردی كه عیسی در امی
مریم جهتندن اولان صورت بشریه‌سیله عیسی دكلدر صورت طبیعیهٔ نوریه‌سیله كه جبرائیل جهتندن
مستفاده‌در پس صورتیندن بریسیله مستقلا آنك اوزره حكم اولنمزدی وانكا نظر ایدن ناظرده حیرت واقع
اولوردی زیرا صورت بشریه‌یه نظر ایتدكده عیسادر دیر وصورت نوریهٔ طبیعیه‌یه نظر ایتدكده عیسی دكلدر
دیر ماهذا بشرا ان هذا الا ملك كریم) (كما وقعت فی العاقل عند النظر الفكری اذا رأی شخصا بشریا من البشر
یحیی الموتی وهو) (وفی بعض النسخ وهذا) (من الخصائص الالهیة احیاء النطق لا احیاء الحیوان بقی الناظر
حائرا اذ یری الصورة بشرا بالاثر الالهی) (یعنی عیسایه نظر ایتمكده حیرت واقع اولوردی نته كیم عاقلده نظر
فكری قتنده حیرت واقع اولدی قچنكم عاقل بشردن شخص بشری كورسه كه موتایی احیا ایدر احیاء
نطق ایله احیای حیوان ایله دكل وحالبوكه احیای موتی خصایص الهیه‌دندر ناظر اولان عاقل حائر اولدیغی
حالده باقی قالور زیرا صورت بشری كوردی كه اثر الهیله متلبس اولوب ظاهر اولدی یعنی عقلا نظر فكرلری
حسبیله بر شخص بشری كورسه‌لر كه خصایص الهیه‌دن اولان احیاء موتی ایله ظاهر اولوب موتایی نطق ایله
احیا ایده یعنی قم حیا بالله او باذن الله او باسم الله دیوب نطق ایتمكله موتی دخی نطقله ودعا ایله حی اولوب ناطق
اولورلر ومیت دخی انكا جواب ایدر آنی تكلیم ایتدیكی شیده یعنی میتی نه شیدن اوتری سو یلتدیسه انكا جواب
ایدر ودعوتنه دخی لبیك ایله اجابت ایدر پس میتی نطق ایله احیا ایتدیكی كبی میت دخی نطقله حی اولور
پس انی احیا ایدر انجق ناطق اولدیغی قدر حیوة ایله كه نطق ایدوب ینه حالت اولی‌سنه رجوع ایدر احیاء
حیوان ایله احیا ایتمز كه ماشی وآكل اوله وبر عمر مقداری حی وباقی قاله نته كیم خبرده احیاء عیسی قصه‌سنده
وارد اولدیكه عیسی علیه السلام نطقیله سام بن نوحی احیا ایتدی پس نبوتنه شهادت ایدوب ینه حالت اولی‌سنه
رجوع ایتدی یعنی ناطق اوله جق قدر حیات آنده ظاهر اولدی پس احیاء نطق جمادك نطق ایچون جمادك
احیاسی كبیدر كه انطاق اولندقده ینه صورت جمادیتی اوزره‌در * پس ناطق اولان میتك حیاتی دخی بویله‌در
پس عقلا متحیر اولورلر كه صورت بشری اثر الهیله متلبس اولوب احیاء اموات ایله ظاهر اولور وشخصا بشریا
دیدكدنصكره من البشر دیدی زیرا بشر اولمیان ملك بشری صورتنده متمثل اولوب احیاء موتی ایتسه عقلا
انده متحیر اولمزلر زیرا حیات ارواح ذاتیه‌در وعقلا شخص بشریدن احیاء موتایی كوردكلرنده متحیر اولدقلری
عیسی ایچون احیاء اموات ایتدكده متحیر اولدقلریدر یحیی الموتی جمله‌سی رأی قولی ایچون مفعول ثانیدر
وهو من الخصایص الالهیة قولی عامل ایله معمول بیننده توسط ایتدی) (فادی بعضهم فیه الی القول بالحلول
وانه هو الله بما احیی به الموتی) (پس عیسی احیاء موتی ایله ظاهر اولدقده آنك حقنده ناظرلردن بعضیسنك
نظری حلول قولنه مؤدی اولدی یعنی الله تعالی عیسانك صورت بشریه‌سنه حلول ایتدی وعیسی اللهدر
دیدیلر زیرا موتایی احیا ایلدی واحیاء اموات خصایص الهیه‌دندر پس احیاء امواتی الله تعالی‌یه نسبت ایتدیلر
عیسانك صورتنده حلول ایتدیكی حالده بو تقدیر اوزره ادی قولینك فاعلی محذوف اولور * وبعضهم قولی فاعل

محذوف ایچون مضاف الیه اولور رفاعلك مقامنه اقامت اولنمغله مرفوعدر ای فادی نظر بعضهم فیه الی القول
بالحلول وادی قولنك فاعلی نظر فکری اولوب بعضهم قولی نصب ایله مفعول اولمق دخی جائزدر * ای فادی
النظر الفکری بعضهم فیه الی القول بالحلول) (ولذلك نسبوا الی الکفر وهو الستر لانهم ستروا الله الذی احیی
بصورة بشریة عیسی) (وبوندن اوتری حلوله قائل اولان بعض کفره نسبت اولندیلر وکفر ستردر * زیرا تحقیق
آنلر موتایی احیا ایدن الهی عیسانك صورت بشریه‌سیله ستر ایتدیلر وتوهم ایتدیلرکه الله تعالی اول صورته
حلول ایتدی وبو صورت آنك صورت حقیقیه‌سیدر پس عیساده وجمیع مظاهرده تجلی عالمله متجلی اولوب
ظاهر اولان حقی تعین عیسویه‌یه حصر ایدوب انکله ستر ایتدیلر وتعین جهتیله الله عیسادر دیدیلر * وبو قول
نسطوریه اوالملك توابیدر) (فقال تعالی لقد کفر الذین قالوا ان الله هو المسیح بن مریم فجمعوا بین الخطاء والکفر
فی تمام الکلام کله لا بقولهم هو الله ولا بقولهم ابن مریم) (پس الله تعالی آنلری کفره نسبت ایدوب (لقد کفر
الذین قالوا ان الله هو المسیح بن مریم) دیدی یعنی تحقیق کافر اولدیلر شول ارباب نظر که آنلر ایتدیلرکه تحقیق
اللهك هویتی مسیح بن مریمدر * پس آنلر کلامك تمامی کلیتنده خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر کلامك
اجزاسنده که هو الله قوللریدر ودخی ابن مریم قوللریدر انکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر یعنی ان الله هو
دیمکله خطا ایله کفر بیننی وان الله هو دیوب عیسانك هویتنی اللهه حمل ایتمکله زیرا هویت عیسی جمیع عالمك
هویتیله وجود ایله متجلی اولان اللهك هویتیدر ودخی ابن مریم دیمکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر * زیرا
عیسی ابن مریمدر * بلکه حق مسیح بن مریمك هویتنه حصر ایتمکله وآنده اللهك حلولنی توهم ایدوب *
هویة اللهی ابن مریم صورتنده علی التعیین وضع ایتمکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر پس حقی آنده وضع
ایتمکله مخطی اولورلر وعیسانك بشریتی صورتیله حقی ستر ایتمکله کافر اولورلر زیرا جناب وحدت حقك
وجودندن غیری وجود مستقل ایله برشئ موجود اولوب حقك آکا حلولندن وانکله مقید ومحصور اولمسندن
منزهدر) (فعدلوا بالتضمین من الله من حیث احیی الموتی الی الصورة الناسوتیة البشریة بقولهم ابن مریم
وهو ابن مریم بلاشك فتخیل السامع انهم نسبوا الالوهیة الصورة وجعلوها عین الصورة وما فعلوا بل جعلوا
الهویة الالهیة ابتداء فی صورة بشریة هی ابن مریم ففصلوا بین الصورة وبین الحکم) بو کلامده تقدیم وتأخیر
جائزدر ای فعدلوا من الله الی الصورة الناسوتیة البشریة بالتضمین من حیث احیی الموتی یعنی دیمك اولور *
پس حلوله ذاهب اولان قوم نصارانك بعضیسی ابن مریم قوللریله اللهدن صورت ناسوتیه بشریتنه عدول
ایتدیلر ابن مریم صورتنده اللهی تضمین ایتمکله ابن مریم مظهرنده الله تعالی موتایی احیا ایتدیکی حیثیتله
ویا خود ابن مریم احیا ایتدیکی حیثیتله پس صورت بشریه عیسویه‌دن احیا ظاهر اولمغله اللهی آنده تضمین
ایتدیلر والوهیت مطلقه‌دن تضمینا لا تصریحا عدول ایدوب الوهیتی آنده حصر ایتدیلر وابن مریمدر دیدیلر *
وحال بوکه عیسی بلاشك ابن مریمدر پس سامع تخیل ایتدیکه تحقیق حلول ایله قائل اولنلر الوهیتی صورت
عیسویه‌یه نسبت ایتدیلر وآنی عین صورت ایتدیلرکه عیسی ایچون اولان صورت بشریه‌در وحالبوکه انلر
الوهیتی صورته نسبت ایدوب انی عین صورت ایتمدیلر بلکه هویت الهیه‌یی ابتداء صورت بشریه‌ده حصر
ایتدیلرکه اول صورت ابن مریمدر پس انلر صورت مسیحیه عیسویه بیننده اول صورت اوزره الهیله اولان حکم
بیننی فصل ایتدیلر شول هو ایله که فصل ایچوندر صورتی عین حکم ایتدیلر یعنی انلر صورت مسیح اوزره حکم
ایدوب اول صورتی عین حکم ایتدیلر وجائزدرکه حکم بونده محکوم علیه معناسنه استعمال اولنه زیرا الوهیتله
آنده الله محکوم علیهدر ومسیح محکوم به‌در یعنی صورت مسیحیه بیننده اول صورتله محکوم علیه بیننده که
اللهدر کلمهٔ هو ایله فصل ایتدیلر وناسوتی هویته حمل ایتدیلر اللهی هویتله موضوع ایدوب صورتی اکا حمل
ایتمکله بوخسه انلر صورت عیسویه‌یی عین محکوم علیه که اللهدر ایتمدیلر پس هویت الهیه‌یی تحدید ایتدیلر
وانی ناسوتدن صورت معینه‌ده حصر ایتدیلر وحالبوکه الله برصورتده محصور دکلدر پس حصری موهوم
اولان عبارتده خطا ایتدیلر زیرا سامع فهم ایتدی که آنلر دیرکه ان الله هو صورة عیسی وحال بوکه آنلر فصل
وفرق ایتدیلر ودیدیلرکه ان الله فی صورة عیسی پس دیمك اولورکه الله عیسی ابن مریم صورتنه حلول ایتدی
پس آنلر خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر باذن الله هو المسیح دیمکله زیرا عیساده هیئت الهیه‌یی انکله ستر ایتدیلر

وحصر ایتدیلرکه الله عیسادر ودخی ابن مریمدر دیمکله وقد کان الحق عین الکل غیر محدود ولا منحصر ولا فی
البعض بل هو مطلق فی ذاته عن کل قید واطلاق لا معه احد غیره حتی یکون محلا له ویدخل هو فیه بالحلول
ولا وجود سواه حتی یقیده ویجعله محصورا) (لما کان جبرئیل فی صورة البشر ولا نفخ ثم نفخ ففصل بین الصورة
والنفخ وکان النفخ من صورة فقد کانت ولا نفخ فما هو النفخ من حدها الذاتی) (یعنی هویت الهیه‌یی صورت
بشریه‌ده محلول ایتدیلر پس صورت ایله حکم بیننی فصل ایتدیلر نته‌کیم جبرئیل علیه السلام بشر صورتنده
ایدی مریمه ظاهر اولدیغی حینده وحالبوکه نفخ موجود دکل ایدی اندن صکره نفخ ایتدی پس جبرائیل صورت
ایله نفخ بیننی فصل ایتدی ونفخ صورتدن حادث اولدی پس صورت موجوده ایدی وحال بوکه نفخ موجوده
دکل ایدی پس نفخ صورتك حد ذاتیسندن دکلدر یعنی جبرائیل صورت بشریه ایله ظاهر اولدقده بعد زمان
نفخ ایتدی پس صورت ایله ظهور بیننده نفخ بیننی فصل ایتدی بو تقدیر اوزره فصل فاعل ایچون مبنی اولور پس
صورت نفخسز متحققه اولدیغی هویت الهیه صورت عیسویه‌دن اول متحققه ایدی وکذلك صورت عیسویه
متحقق ایدی * الوهیته منسوب اولان احیای موتی دن اول پس صورت عیسویه هویت الهیه ایچون ذاتیه
دکلدر زیرا اندن اول متحققه ایدی ودخی الهیته منسوب اولان احیا صورت عیسویه ایچون ذاتی دکلدر زیرا
عیسی موجود ایدی واندن احیا ظاهر دکل ایدی فما هو النفخ قولنده مالیس معناسنه‌در وضمیر فصل وعماد
ایچوندر والنفخ قولی مرفوعدر مانك اسمیدر ویا خود ضمیر اسمدر والنفخ قولی اندن بدلدر ویا خود تفسیردر من
حدها الذاتی قولی خبردر) (فوقع الخلاف بین اهل الملل فی عیسی ما هو فمن ناظر فیه من حیث صورته الانسانیة
البشریة فیقول هو ابن مریم ومن ناظر فیه من حیث الصورة المتمثلة البشریة فینسبه الی جبرائیل ومن ناظر فیه
من حیث ما ظهر عنه من احیاء الموتی فینسبه الی الله بالروحیة فیقول روح الله ای به ظهرت الحیاة فیمن نفخ
فیه فتارة یکون الحق فیه متوهما اسم مفعول وتارة یکون الملك فیه متوهما وتارة تکون البشریة الانسانیة
فیه متوهمة فیکون عند کل ناظر بحسب ما یغلب علیه) (پس مختلفه اولان حیثیات ثلثه عیساده متحققه
اولمغله عیسی حقنده اهل ملل بیننده خلاف واقع اولدی که عیسانك ماهیتی ندر پس شول کمسنه که عیسایه
نظر ایتدی آنك صورت انسانیهٔ بشریه‌سی حیثیتیله پس اول کمسنه دیرکه عیسی بن مریمدر وبشردر وشول
کمسنه که اکا ناظر ایلدی آنك صورت ممثله بشریه‌سی حیثیتیله پس اول کمسنه آنی جبرئیله نسبت ایدر زیرا
جبرئیل آنی صورت بشرده متمثل اولدیغی حالده نفخ ایتدی ویا خود بشردکلدر جبرئیل کبی صورت بشریه‌ده
متمثل اولوب ظاهر اولدی دیر وشول کمسنه که اکا ناظر ایدر احیاء موتادن اندن ظاهر اولان شئ حیثیتیله * پس
انی روحیتله الله تعالی‌یه نسبت ایدر پس دیرکه عیسی روح اللهدر یعنی حیات انکله ظاهره اولدی شول
کمسنه‌ده که اول انده نفخ ایتدی پس بر وقت حق عیساده متوهم اولور متوهم اسم مفعول اولدیغی حالده وبر وقت
ملك انده متوهم اولور وبر وقت بشریه انسانیه انده متوهمه اولور پس هر ناظر طرفنده عیسی انك ظنی اوزره
غالب اولان شئ حسبیله واقع اولور) (فهو کلمة الله وهو روح الله وهو عبد الله) پس ظنونك اختلافی حسبیله
عیسی کلمة اللهدر جبرئیل کلمة اللهی مریمه نفخ ایدوب القا ایتدیکی حیثیتله وعیسی روح اللهدر موتایی احیا
ایتدیکی حیثیتله وعیسی عبد اللهدر صورت انسانیه بشریه حیثیتیله (ولیس ذلك فی الصورة الحسیة البشریة
لغیره) (وحالبوکه بو اختلاف وبو حکم صورت حسیه بشریه‌ده عیسادن غیری براحد ایچون بوقدر وبراحد
ایچون صورت حسیه بشریه‌ده روح الله وکلمة الله ایله مسمی بوقدر عیسادن غیری وعیسانك حقنده واقعه
اولان کلمات براحد حقنده واقعه اولمدی زیرا عیسی من غیر اب نفخ روح امین ایله متکون اولدی وخصایص
الهیه‌دن اولان افعال احیاء اموات وابراء اکمه وابرص کبی اندن صادره اولدی وبو وجهله روح الله اولدیغی
جسمیتی حسبیله‌در والاروح امین آنی مریمه نفخ ایتمزدن ازل احیاء اموات ایتمزدن اول روح الله وکلمة الله ایله
مسمی ایدی روح من الله وکلمته القاها الی مریم پس جبرئیل روح اللهی وکلمة اللهی مریمه نفخ ایدوب القا ایلدی
وحقیقتده روح الله وکلمة الله اولدیغی بوندن ازل اشارت اولندی وشیخ رضی الله عنه فی الصورة الحسیة دیدی
صورتی حسیه ایله تقیید ایلدی زیرا صورت روحیه‌ده هر براحد روح اللهدر وصورت اسمائیه‌ده دخی هر براحد
کلمة اللهدر) (بل کل شخص منسوب الی ابیه الصوری لا الی النافخ روحه فی الصورة البشریة فان الله اذا سوی

الجسم الانسانی كما قال فاذا سويته ونفخت فيه ثم دوته الی من روحه فنسب الروح فی كونه وعينه اليه تعالى) (بلكه هر برشخص ابا صورينه منسوب وبدر صورت بشريه ده آنك روحی نافخ اولانه منسوب دكلدر زيرا تحقيق الله تعالى نك حكم جسم انسانيی تسويه ايلدی نته كيم فاذا سويته ديدی اول جسمه الله تعالى كندی روحندن نفخ ايلدی پس الله تعالى اول جسم مسوانك كوننده وعيننده يعنی صورتنده منفوخ اولان روحی كنديسنه نسبت ايلدی يعنی الله تعالى هر برشخصك جسمی صورتنی تسويه ايتديكی حينده مثلا آدمك صورتنی طيندن تسويه ايتديكی كبی واولادينك صورتنی رحم امده تسويه ايتديكی كبی تسويه جسددن صكره كندی روحنی آنده نفخ ايدر پس اول جسمك وجودنده وعيننده روح الله تعالى يه كه نافخدر نسبت اولنور * وآنك جسميكه قبل التسويه موجوددر ودخی آنك شخصيكه بعد النفخ موجوددر نافخ اولان حقه نسبت اولنمزاب صوريسنه نسبت اولنور زيرا هر برشخصك صورتی ابك حالی صورتيدر كه روح اول حال حسبيله آنده متعين اولوب ظاهر اولدی فان الله قولی بل كل شخص منسوب الی ابيه الصوری لا الی النافخ روحه فی الصورة البشرية قولنه تعليلدر واولدخی وليس ذلك فی الصورة الحسية لغيره قولنه تعليلدر) (رعيسی ليس ذلك فانه اندرجت تسويه جسده وصورته البشرية بالنفخ الروحی وغيره كما ذكرناه ولم يكن مثله) (وحال بوكه عيسانك مخلوقيتی بويله دكلدر يعنی روحك نفخندن اول مادهٔ جسميتی موجود دكلدر تا كيم تسويه اولنه وبعد التسويه انكا نفخ روح اوله زيرا تحقيق شان بودركه * عيسی عليه السلامك جسمی وصورت بشريه سنك تسويه سی نفخ روحده * يعنی روح امينك نفخنده مندرجه ايدی پس آنك جسمی مادهسی نفخ روحدن اول موجوده دكل ايدی وجسمی مسمی دكل ايدی وعيسانك غيريسی نته كيم برذكر ايلدك آنك مثلی واقع اولمدی زيرا غيرلك جسمی قبل النفخ موجود ومسويدر وبعدا تسويه جسمنه روح منفوخدر قال تعالى فاذا سويته ونفخت فيه من روحی وعيسانك جسمی وصورت بشريه سنك تسويه سی نفخ روحده مندرجه در زيرا صورت عيسی روح امينك نفخيله متكوندر پس آنك جسمی مادهسی نفخ ايچنده مجمولدر وآنك جسمی نفخنده اولان رطوبت معناسی مادهسنده متجسد ومتمثلدر * وآنك جسميتی روحيتنك عينيدر * وبينهماده تمايز يوقدر واعتبارين مختلفين ايله تقدم زمانی دخی يوقدر امدی) شويله معلوم اوله كه شيخ رضی الله عنه مقتضای ظاهر اوزره * وعيسايه ناظر اولان ارباب نظرك مأخذی اوزره عيسانك سائر موجوداتدن امتيازنی بيان ايتدكدن صكره عيسی كلمة الله اولمغله ذوق محمدی اوزره جميع موجودات كلمات الهيه اولديغن بيان ايتمكه شروع ايدوب ايتدی) (فالموجودات كلها كلمات الله التی لا تنفد فانها عن كن وكن كلمة الله) (پس موجوداتك كليسی شول كلمات الهيهدركه انلره نهايت يوقدر زيرا موجودات كن قولندندر وكن كلمة اللهدر پس موجودات كلمات الهيه اولور زيرا آنك كلمهسنك صوريدر وبو كلام شرط محذوفك جوابی اولمق جائزدر * ای فاذا سمی الله عيسی بكلمة الله بقوله وكلمته القاها الی مريم فالموجودات كلها كلمات الله التی لا تنفد فانها عن كن وكن كلمة الله قال الشيخ رضی الله عنه فی الباب الثامن والتسعين بعد المائة من الفتوحات اعلم ان الموجودات هی كلمات الله التی لا تنفد قال الله تعالى فی وجود عيسی عليه السلام انه كلمة القاها الی مريم وهو عيسی عليه السلام فلهذا قلنا ان الموجودات كلمات الله من حيث الدلالة السمعية اذ كان لا يصدقنا كل احد فيما يدعی فيه الكشف والتعريف الالهی انتهی كلامه ولكن كلمهٔ كن الله ايچون كلمه اولمق ايكی اعتبار اوزره اولور براعتبار بودركه وجود حق حقيقت مطلقهسی حيثيتيله كلمهٔ كن صورتيده ظاهر اوله واول حيثيتله كن حقه نسبت اولنور و براعتبار دخی بودركه حق حقيقت مطلقهسندن كن قوليله متعين اولان كمسنه نك صورتنه تنزل ايدوب متعين اوله وكلمهٔ كن بو تقدير اوزره عين صورت اوله پس شيخ رضی الله عنه ايكی وجهی اعتبار ايدوب ايتدی) (فهل تنسب الكلمة اليه بحسب ما هو عليه) (يعنی كلمهٔ هل ايله استفهام ايدوب ديركه پس كلمهٔ كن الله تعالى يه نسبت اولنورمی شول اطلاق حسبيله كه حقيقتده حق آنك اوزرهدر پس اكر بو اعتبار اوزره كلمهٔ كن حقه نسبت اولنورسه) (فلا تعلم ماهيتها) (پس كن كلمهسنك ماهيتی ادراك اولنمز زيرا حقيقتله مطلق اولان حقك كلمهٔ مطلقهسيدر وحقك كلامی عين ذاتيدر وحقيقت ذات بشردن براحد ايچون معلومه دكلدر زيرا ذات حق كثرت تعيناتی قاهرهدر آنده براحدك وجودی يوقدر ذات حسبيله عام ومعلوم وجود حق واحددر پس اكا نسبت اولنان كلمه حقيقی اوزره مطلقه

اولديغی حالده تزل اولنور * فلا تعلم ماهيتها قولی شرط محذوفك جوابيدر ای فاذا نسبت الكلمة اليه بحسب ما هو عليه فلا تعلم ماهيتها وبو اعتبار اوزره كلمه كلمهٔ غيبيه در) (او ينزل هو تعالى الی صورة من يقول كن) (ويا خود هو بت حق حقيقت مطلقهسندن تجليله كن كلمهسنی قائل اولان كمسنه نك صورتنه مى نزول ايدركه كلمه اول صورت متعينه حسبيله حقه نسبت اولنه حقك اكا نزولی اعتباريله پس اكر صورت قائله حقك نزولی اعتبار اولنورسه) (فيكون قول كن حقيقة لتلك الصورة التی نزل اليها وظهر فيها) (پس قول كن اول صورت ايچون كه حق اكا نزول ايدوب آنده ظاهر اولدی كلمهٔ كن آنك عينی اولور واكا نسبت اولنور پس حق صور اكواندن برصورته نزول ايدوب آنده ظاهر اولدقده اول صورتدن صادر اولان قول كن اول صورتك عينی اولور واول صورتده متعين اولوب آنده ظاهر اولان حقك عينی اولور وظهور اعتباريله اول صورتدن كن قولنی قائل اولان حق اولور * بو تقدير اوزره حقيقة قولی يكون قولنك خبری اولور ويكون قولی ايچون لتلك الصورة قولی خبر اولوب حقيقة قولی مؤخر اولديغی حالده تميز اوزره منصوب اولمق جائزدر ای فيكون قول كن لتلك الصورة حقيقة التی نزل اليها وظهر فيها يعنی قول كن اول صورته منتسب اولور حقيقت يوندن كه حق اول صورته نزول ايتدی وآنده ظاهر اولدی پس فيكون قول كن قولی دخی شرط محذوفك جوابی اولور ای فاذا نزل الحق الی صورة من يقول كن فيكون قول كن حقيقة لتلك الصورة وبو اعتبار اوزره كلمه كلمهٔ وجوديه اولور) (فبعض العارفين يذهب الی الطرف الواحد وبعضهم الی الطرف الآخر وبعضهم يحار فی الامر ولا يدری) (پس عارفينك بعضيسی طرف واحده ذاهب اولور اعتبار اول كبی وديركه تعين متعينك عينيدر ومتعين حقيقت مطلقهٔ غير متعينه نك عينيدر اطلاق اوزره دروعارفينك بعضيسی طرف آخره ذاهب اولور اعتبار ثانی كبی ديركه حق تعالى اطلاقدن تعين ايله نزول ايتدی پس اول تعين ايله متعين اولدی پس مرتبهٔ عينده متعين اولان وجود حق تعين حسبيله تعينك عينی اولور وعارفينك بعضيسی اعتبارينك معامن غير ترجيح احتمالن مشاهده ايتمكله امرده يعنی كن كلمهسنك انتسابنده حائر دروبيلمزكه اعتبارندن قنغيسيله حكم ايليه و بروجه‌له برطرفی آخر اوزره ترجيح ايدوب قنغيسنه آنی انتساب ايدر وبو حيرت اكابر اوليا ايچون اولان حيرت كبرادر واما محمديندن اكمليت اربابی پس انلر حائر دكللردر بلكه اعتبارين مختلفين ايله امرين ايله قائللردر وذكر اولنديغی اوزره امرين هر عينده متحققدر وبو ذوق ختمك مشربندندر ومحمديين اولان ختميين مختصدر) (وهذه مسئلة لا يمكن ان تعرف الا بالذوق كابی يزيد حين نفخ فی النملة التی قتلها فحييت فعلم عند ذلك بمن ينفخ فنفخ فكان عيسوی المشهد) (وبو مسئله نك معرفتی ممكن دكلدر الا ذوقله ابو يزيدك ذوقا معرفتی كبی شول حينده كه قتل ايتديكی نمله يه نفخ ايلدی پس اول نمله حيه اولدی پس ابو يزيد اول احيانك قتنده ذوقا عارف اولديكه كيمكله نفخ ايدر پس نفخ ايتدی واحيا ايلدی پس ابو يزيد عيسوی المشهد ايدی يعنی عيسانك ذوقی اوزره ايدی عيسانك روحانيتندن اخذ ايتمكله وياخود ذوق عيسايه موافق ذوق محمديدن اخذ ايتمكله يعنی احيای امواتك معرفتی وعبدده احيانك حقه نسبتنك كيفيتی وياخود بالله نافخ اولان كمسنه يه نسبتنك كيفيتی معرفتی حاصل اولمز الا ذوقله پس شول كمسنه كه عيسی كبی احيای اموات ايتميه وياخود عزير كبی ميت ايكن احيا اولنميه ذوقا كيفيت احيايه عارف اولمز زيرا كيفيات ذوق ايله بيلنور * تعريفات ايله بيلنمز زيرا تعريفات انجق تصوری انتاج ايدر وتصور حقايقك ادراكنده على الخصوص كيفياتده كافی دكلدر زيرا كيفيات بيلنمز الا ذوق ووجدان ايله نته كيم وقائعك لذتی ادراك اولنمز الا ذوق ايله) (واما الاحياء المعنوی بالعلم) (واما احياء معنوی پس علم واسطهسيله حاصل اولور يعنی احياء حسی وجسميكه عيسی انكله ظاهر اولدی نفخ واسطهسيله‌در واما احياء معنوی يكه جهل ايله ميت اولان نفسی وقلبی احيا ايدر پس علم الهی واسطهسيله حاصل اولور الاحياء قولی مبتدادر وبالعلم قولی الاحياء قولنك صفتيدر ومابعدی خبردر) (فتلك الحياة الالهية الذاتية العلمية النورية التی قال الله تعالى فيها اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشی به فی الناس فكل من احيی نفسا ميتة بحياة علمية فی مسئلة خاصة متعلقة بالعلم بالله فقد احياه بها وكانت له نورا يمشی به فی الناس ای بين اشكاله فی الصورة) (پس احياء معنويدن متحصل اولان حيات حيات الهيهٔ ذاتيهٔ علميهٔ نوريه‌در يعنی علمله حی اولان حيات الهيهٔ ذاتيهٔ علميهٔ نوريه ايله حی اولور وبو حياتك حقنده الله تعالى ديدی اومن كان ميتا يموت

بالجهل فاحييناه بالحياة العلمية وجعلنا له نورا وهو العلم يمشى به فى الناس فيدرك به ما فى استعداداتهم پس
هر كسنه كه جهل ايله ميت اولان نفسى حيات علميه ايله احيا ايلسه مسئلهٔ خاصه ده كه علم باللهه متعلقه اوله
پس اول كمسنه تحقيق اول مسئله ايله آنى احيا ايدر و اول مسئله اكا نور اولور كه انكله ناس بيننده يعنى صورتده
انك اشكالى بيننده مشى ايدر يعنى حيات معنوى اولان علمكه بالله عارفين و عالمين اولان نفوسه مختصه در حيات
الهيهٔ ذاتيهٔ علميهٔ نوريه در كه حق تعالى آنى اوليا و اصفياسنك كملنه اعطا ايله يكه نفوس مستعدينى موت
جهلدن انكله احيا ايدرلر و آنلرا اوزره حيات نوريهٔ علميه انوارنى افاضه ايدرلر و آنلرك نفوسى دخى اول حيات
نوريه ايله حيه اولوب صورتده آنلرك اشكالى اولان ناس بيننده مشى ايدرلر و آنلرك نفوسنده بالقوه اولان
اعمال و افعالى و بواطنلرنده اولان استعداداتى و خواطر و نياتنى ادراك ايدرلر قال تعالى او من كان ميتا فاحييناه
وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس و هر علم موت جهل ايله ميته اولان نفسى احيا ايدهمز بلكه علم بالله كه الله
تعالى به و انك صفات و اسماسنه و ايات و كلماته * و انك افعالنه متعلق اوله * پس كمل اوليادن هر بريسى كه
حيوة الهيهٔ ذاتيهٔ نوريه ايله حى اولوب انكله متحقق اولدى مستعدين اولان طالبيندن بر نفسى كه موت جهل
ايله ميته در علم باللهه متعلقه اولان مسئلهٔ خاصه ده كه آنك معلومى اولميه حيات علميهٔ نوريه ايله احيا ايلسه
پس تحقيق آنى حيوة علميهٔ ابديه ايله احيا ايدر كه ابدا اكا جهل طارى اولميه وفى الناس قولى بين اشكاله
فى الصورة قوليله انكچون تفسير ايلديكه صورتده انك اشكال و امثالى اولان سيرتده اشكال و امثالى اولميه
بلكه موت جهل ايله ميته اولان نفوس اوله زيرا ناس عبارتى ميت و حى و ناقص و كامل اولانه شاملدر * و اول علم
الهى اكا نور قلنديغنك حكمتى بودر كه كندى نفسى حيات علم الهيله حى اولديغى كبى اول دخى نور بصيرت
و نور فراسته ايله ناسك بيننده مشى ايدوب و موت جهل ايله ميت اولوب حيات علميهٔ الهيه ايله حى اولمغه بواطنلرنده
استعداداتى اولان نفوسى انلر دخى احيا ايدرلر الى هلم جرا زيرا الله تعالى دائما ابدا معروف و معبود و معلوم
و مشهود اولمق استر پس حيوة علم الهيله نفوسى حيه اولوب نور الهيله قلوبى منوره اولان اصفيا و اوليانك
مظاهرندن لابد در و شيخ رضى الله عنه علم سببيله حاصله اولان حياتى الهيله قيدا يلدى زيرا حضرت الهيه ده
متعينه اولان حيات جميع اسماء الهيه حضراتندن على الانفراد متعينه اولان حيات جمعيتك احديتيدر *
و ذاتيه ايله وصف ايلدى زيرا علم ايله حيات صفات ذاتيه دندر و حى و عالم اسماء ذاتيه دندر مرتبهٔ احديتده بونلر
ذاتك عينيدر و علميه ايله وصف ايلدى زيرا علم اشرف صفات الهيه در و حقايق الهيه و كونيه علم ايله علم حسبيله
ظاهره اولور بلكه علم انلرى انلر حسبيله اظهار ايدر و نوريه ايله وصف ايلدى اشياء معدومهٔ غيبيه يى علم اظهار
ايتديكندن اوترى زيرا نور شول شيدر كه كندى نفسيله ظاهر اولور و غيرى دخى اظهار ايدر و صفات الهيهٔ
كماليه دن اولان صفات مذكوره ايله حاصله اولان حيوة معنويه در زيرا حيوة علميه ايله احيا حيوة
حسيه ايله اولان احيادن اعلى و ارفع و اشرف و اجمعدر زيرا حيوة علميه ايله احيا احياء نفوس و ارواحدر كه
بدنلره فنا طارى اولمز (وللآخرة خير وابقى) و حيوة حسيه ايله احيا احياء اجسام و اشباحدر كه انلره
فنا طارى اولور (كل من عليها فان) ولكن نفوس عامه ده احياء حسى دخى واقعدر زيرا حسيدر و خصايص
الهيه دندر پس قدرت الهيه اوزره مترتب اولان امر حسا مشاهده اولندقده نفوس عامه ده تأثيرى اكثردر
و كذلك عامه انجق حيات دنيايى بلورلر و آنك امتدادنده سعى ايدرلر و حيوة معنويه دن غافللردر (يعلمون ظاهرا
من الحياة الدنيا وهم عن الآخرة هم غافلون) ولكن احياء حسينك وقوعى ندرة و عزة اوزره در و احياء معنوينك
وقوعى وفرت و كثرت اوزره در زيرا كمل انبيا و رسلك جل همتى نشأت انسانيه يى تخليص ايچون نفوس ارواح
انسانيه يى حيوة علميهٔ نوريه ايله احيا ايتمكدر و ام و اتباعلرينك دخى همم و توجهلرى حيوة دنيويه دن
اعراض ايدوب حيوة معنويه و روحيه و ابديه ايله حى اولمقدر پس ارباب قدرت اولان كملده احياء معنويه يه
رغبت اكثر اولمغله آنك وقوعى اكثردر و احياء حسيه يه انلرده رغبت اولمغله آنك وقوعى قلت اوزره در
(امدى) وقتا كيم شيخ رضى الله عنه احياء حسيله احياء معنوى يى بيان ايلديسه و احياء محيى احيايه قابليتى
اولان شيئله اولديسه پس احياء معنويه يه اشارت ايدر كه موت علمسيله ميته اولان اعيان معدومه يى
الله تعالى انفاس رحمانيله احيا ايتديكن و نوجدايله وجوده قابل اولان شئ معدومدن لازم اولديغن اشارت

ايدر) (شعر) (فلولاه ولولانا * لما كان الذى كانا) يعنى اكر ذات احديت مطلقه اولميدى و ياخود حضرت
واحديتده اسماء الهيه و صفات ربانيه يى احديتدن استهلاك كندن اظهار ايتمكه نفس رحمانيله انك تجلى ذاتيسى
اولميدى و دخى بزم عدمده ثابته اولان اعيانمز اولميديكه اول نفس رحمانى يى قابله در حضرت واحديتده
اسما و صفاتك تحقق اولمزدى و كذلك اعيان كونيه يى ايجاد ايتمكچون اكر حقك وجودى و صفات فعليهٔ
وجوبيه سى و اسماء ربانيهٔ مؤثره سى تجلياتى اولميدى و دخى بزم حقايق كليهٔ كماليهٔ عبدانيه مز و اعيان
انفعاليهٔ متأثره مز كه وجود حق و تجليات فعليه سنى قابله در اولميدى ايجاد و اكوان و اظهار اعيان اولمزدى
پس بزم ألوهيت و عبوديت و مربوبيتمز ايله حقك اسماء و صفاتنى و آنك اسماء و صفات صاحبى اولديغن اظهار
ايدرز و اولدخى الهيت و ربوبيتله بزم اعيانمز اوزره و جميع اكوان اوزره وجودى افاضه ايدر و دخى شول
افعال اوزره افاضهٔ وجود ايدر كه بر وجهله انلرك حقه اضافتى صالحه در و بر وجهله انلرك بزه اضافتى صالحه در
پس تجليات اسمائيهٔ فعليه نك ظهورنده و اعيان كونيه نك ايجادنده حقك وجودندن و بزم دخى اعيان قابلهٔ
متأثره مزدن لابددر و بر وجه دخى بودر كه اكر حق احديت ذاتيه سندن واحديته تنزل ايدوب اسماء صفاتك
انده تحقق و بزم اعيانمزك آنده ثبوتى اعتبار اولنميدى اسما و صفات و جميع اعيان ممكنات احديت ذاتيه ده
مستهلكه اولوردى و ظهور و اظهار و تكون و ايجاد اولمزدى زيرا تكون و ايجاد واحديتده اثنينيتله اولور
احديتده تكون و ايجاد يوقدر اذ لا يصدر من الواحد الا الواحد من كونه واحدا انكچون عيسانك وجودى
شخصين بيننده ماء بيندن واقع اولدى بالكز جبرئيلدن و انك متوهمندن اولمدى و يالكز مريمدن و انك ماء
محققندن اولمدى كانا قولنده الف اشباع ايچوندر (فانا اعبد حقا وان الله مولانا) جميع اعيان وجوديه لسانندن
ديركه پس بز حقك حقيقتده عبدى يز هر بريمز اسماء الهيه دن بر رب خاصه مظهر اولوب انكله اكا عبادت
ايدرز * والله تعالى هر بريمزك امرنى اول اسم حيثيتيله مدبردر و واحديت جمعيهٔ الهيه ايله متحقق اولان اعيان
اكمل لساندن ديركه بز حقيقت اوزره حقك عبدى يز زيرا بز اكا عبادت ذاتيه ايله عبادت ايدرز يعنى احديت ذاتيهٔ
اسمائيه جمعيتنه مظهر اولوب اول جمعيتك بزده ظهورى اعتباريله اول جمعيت حسبيله بز آنك عبدى يز كه
جمعيت اسمائيه متضمنه اولديغى جميع اسمالر ربوبيتى عموما بزده اجرا ايدر و اول جمعيتك ربوبيت كليه سنى
دخى خاصه بزم اوزريمزه اجرا ايدوب عموما و خصوصا اولان ربوبيتك قهرى التنده اولوب وجهين اعتباريله آنك
عبدى يز و اول دخى جميع اسماء الهيه ايله واحديت ذاتيهٔ جمعيتيله بزم مولامز و ولى و متولى امورمز در بر امورمزده در
(وانا عينه فاعلم اذا ما قلت انسانا) و چونكم سن برى اسماء الهيه جمعيتنك صورتى و احديت ذاتيه سنك
مظهرى اولان انسان اسميله تسميه ايتسك و بزه انسان ديسك تحقيق بز حقك عينى يز پس سن شويله عالم اول
زيرا مظهر انسانى كمالى ان الله خلق آدم على صورته حقيقت اوزره حقك عينيدر زيرا حقك حسبى اوزره در
و آنك حسب معينى يوقدر تا كيم حق انك حسبيله انده ظاهر اوله پس حق انك صورتنده مظهريت مطلقه سيله
و احديت ذاتيهٔ جمعيتى صورتيله و اطلاق عينى و لا تعينى حسبيله ظاهردر و آنده متغير دكلدر * پس اول
حقك عينيدر و حق دخى آنك عينيدر و اما انسان كاملك غيرى اولان اشيا پس اكا مخالفه در زيرا اكرچه كيم
حق عين كلدر و هر عينك عينيدر ولكن هر عينده آنك ظهورى و تجليسى عينك حسبيله در اطلاق ذاتيسى
صورتيله دكلدر زيرا آنلر بعض اسماء الهيه مظاهريدر پس حق آنلره صورت ذاتيه سيله تجلى ايتمز * پس
هر عينك حسبيله حقك آنده ظهورى جهتيله حق هر عينك عينيدر ديمك صحيحدر و اما هر عين حقك عينيدر
ديمك صحيح دكلدر و اما انسان كامل پس حق آنك عينى اولديغى كبى اول دخى حقك عينيدر (فلا تحجب بانسان
فقد اعطاك برهانا) (يعنى انسان كامل مظهر كلدر و صورت الهيه ايله ظاهردر * ما وسعنى ارضى ولا سمائى ولكن
وسعنى قلب عبدى المؤمن تامة المضاهات وعامة المحاذات والمحاكات اولان قلب قابلى تجلى الهى ذاتى مظهريدر
(ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله * من يطع الرسول فقد اطاع الله) و كذلك انسان كامل صفات كونيه ايله
ظاهردر ان الله خلق آدم بيديه يدينى صفات الهيه در و يد يسرى صفات كونيه در * پس انسان صورتين ايله
ظاهردر و بحر وجوب ايله بحر امكان بيننده برزخدر يعنى ديمك اولور پس سن انسانك صورت بشريه سنه نظر
ايدوب تعين انسانيله انده متجلى و ظاهر اولان وجود واحد حقدن محتجب اولمه و كذلك انسان اكرچه كيم حرف

عامده شخصی حیثیتیله اسماء اکواندن برا سمدر ولکن حقیقتده حقك اسمیدر حق تعالی اعیانك وجود
مراتبك عینی اولدیغی اعتباریله زیرا حق انسان اولدیغی اعتباریله عبد عالمدر ورب واله اولدیغی اعتباریله دکلدر
زیرا اله ابدا اله در مألوه دکلدر ورب دخی ابدا ربدر مربوب دکلدر وانسان بحر ربوبیتله بحر مربوبیت بیننده
برزخیتله بحرینك عینیدر پس انسان اسم کونی اولمغله اسم الهی اولدیغندن محتجب اولمه پس انسان سکا
وجود حقه دلالت ایدر بر برهان اعطا ایلدی یعنی انسان جمعیت کبری و برزخیت عظمی ایله حقك اوضح
دلیلی واظهر برهانی اولدیغی سکا بیان ایتدی پس انسانك صورت بشریه سنه وصفات امکانیه سنه نظر
ایدوب آنده متجلی اولان حقدن سن محجوب اولمه (فکن حقا وکن خلقا تکن بالله رحمانا) شیخ رضی الله
تعالی عنه انسان کاملك علوم رتبه سن بیان ایتدکدنصکره که الوهیت وربوبیت ومربوبیتی جامع اولوب
ظاهری خلق وباطنی حقدر پس انسان کامله خطاب ایدوب دیرکه سنك انسانیه وبرزخیتك حیثیتیله سکا
حقك عینی اولمق ممکندر حقیقت اعتباریله پس سنك حقیقتك اعتباریله جمیع اسماء الهیه سنکله قائمه اوله
وسکا خلقك عینی اولمق ممکندر صورت بشریه اعتباریله پس سنك خلقتکله جمیع حقایق واعیان قائمه اوله یعنی
سن حقیقتك ایله حق اول وخلقیه وبشریتکله خلق اول برزخیتك ایله حقله خلقه واسع اولدیغك حیثیتده
الوهیت مرتبه سنك سنده ظهوری سببیله عموم جودك وسعت رحمتك حسبیله جمیع خلقه رحمان اولورسن
یت اولده انساندن محتجب اولمه دیو انسان ایچون ادعا ایتدیکی علو قدرین بو بیتده اتمام ایلدی یعنی انسان
حقله خلقی جامعدر وحقیقتله جمیع اعیان واکوانه رحماندر (وغذ خلقه منه تکن روحا وریحانا) شویله
معلوم اوله که حق وجود ایله خلقك غذاسیدر زیرا وجود حقله در خلقك قوام وبقاسی وحیاتی شول غذا کبی که
متغذینك قوام وبقاسی وحیاتی انکله در نته کیم خلق حقك غذاسیدر اسماء وصفاتك احکامی اظهارنده زیرا
خلق ایله متحققه در پس اسماء اعیان معلومه ومعدومه ایله متحققه اولور واسمانك احکامی اعیان کونیه ایله
ظاهره اولور پس وجود حق وجود انسان کاملده کمال اوزره ظاهر اولوب انکله متحقق اولمغله اکا خطاب ایدوب
دیرکه وحقك خلقنه حقدن غذا ویر یعنی وجود حق ایله جمیع خلقه غذا ویراندن اخذ ایدوب آنلره معطی
اولدیغك حالده زیرا سن خلقه اعطاء غذاده حقك نائبی وخلیفه سی سن پس بو تقدیر اوزره سن ضیق عدمده
کرب واضطراب ایده اولان حقایق کونیه یه روح اولورسن که وجود حقله آنلره راحت ایدرسن وظلمات عدمیتدن
نور قدم ایله آنلری ترویح ایدرسن وعالم ایچون دخی ریحان اولورسن لاتقوم الساعة حتی یقال فی الارض
الله الله ای فیها الانسان الکامل الذی یذکر الله تعالی علی الحقیقة (وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم) ویاخود
وجود حق ایچون ریحان اولورسن روایح خلقیه کیانیه ونشأت صوریه امکانیه ایله زیرا انسان کاملك وجودی
روحیله اعیان کیانیه ده وصور امکانیه ده بالقوه اولان روایح ظهورات ظاهره اولور وآنك وجودینه متوقفه
اولان تجلیات ربانیه آندن متجلیه اولور (فاعطیناه ما یبدو به فینا واعطانا) وقتا کیم اسماء الهیه نك حضرت
علمیه ده تحققی واحکام وآثاریله آنلرك ظهوری حال عدمده اعیانك ثبوتی حالنده اولان استعدادات ذاتیه سی
حسبیله واعیان قابله نك قابلیتی حسبیله متحققه اولوب ظاهره اولدیسه پس اعیانده وجه مخصوص اوزره
حقك ظهوری اعیان طرفندن وبعد التجلی اعیانك وجودی حق طرفندن اولمغله شیخ رضی الله عنه دیرکه
پس بز حقه اعطا ایتدك استعداد قابلیتمزدن شول شیئکه آنك حسبیله حق بزده ظاهر اولدی وحق دخی بزم
اکا اعطا ایتدیکمز قابلیت حسبیله بزه اعطاء وجود ایتدی (فصار الامر مقسوما بایاه وایانا) پس امر وجود
عقل اعتباری اوزره ایکی قسم اوزره مقسوم اولدی بزم اکا اعطامزکه اعطاء قابلیت واحوالدرکه بز عدمده
ثبوتمز حالنده آنك اوزره ثابت ایدك ودخی آنك بزه اعطاسنه که اعطاء وجوددر وبزم اعیانمزك مقتضاسی اوزره
وجودك لازمی اولان کمالات وفضائلدر ای فصار امر الوجود مقسوما باعطائنا القابلیة ایاه واعطائه الوجود ایانا
پس ضمیر منصوب منفصله عامل اولان مصدر حذف اولندی وضمیر آنك مقامنه اقامت اولندی ویاخود
تقدیر بویله اوله فصار الامر مقسوما بان اعطینا الظهور بنا له واعطی الوجودیة ایانا پس ضمیر منصوب منفصل
ضمیر مجرور متصل موضعنه وضع اولنور زیرا مراد لفظدر (فاحیاه الذی یدری بقلبی حین احیانا) یعنی انسان
کاملك قوتنده اولان جمعیت الهیه کمالیه صورینك ظهوری انسانك نعت قابلیتنه واستعداد تامی حصولنه

موقوفدر (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) قبل التسویه آنده بالقوه اولان جمعیت اسمائیه صورتی کرب
ایچنده ایدی تسویه نك حصولی قتنده ظاهره اولوب اول کربدن خلاص بولور پس شیخ رضی الله عنه دیرکه
شول وجود مطلق که حق صورت اسمائیه سی جمعیتیله بنم قلبمده یعنی بنم عندمده وحقیقتمده عالمدر یعنی حقیقتم
استعدادنده آنی مشاهده در پس بنی احیا ایتدیکی حینده بنده بالقوه اولان حق صورت جمعیه سیله احیا
واظهار ایدر یعنی وجود حق مطلق معروف ومشهود اولمز الا انسان کاملك مظهرنده صورتیله ظهوری قتنده
پس قبل التسویه صورت الهیه اسمائیه انسانك استعدادی قوتنده ایدی آنی اظهار ایتمکله معروف ومشهود
اولمق استدیکی حینده انسانك وجودنی تسویه ایدوب نفخ روح تجلیله آنی احیا ایتدکده آنك باطننده اولان
حقك صورتنی اظهار ایدوب احیا ایدر وانکله معروف ومشهود اولور وبر وجه دخی بودرکه اسماء الهیه نك تحقق
وظهوری حضرت علمیه ده عدمیتده ثابته اولان اعیان قابله نك تحقق وظهورینه متوقفدر * زیرا اسماء الهیه
اعیانك استعداداتی مرایاسنده متحققه در پس شول منکه بنم استعدادم قابلیتده اسماء الهیه یی ادراك ایدر *
وعالمدرکه اول اسماء ظاهره اولمز الا بزم اعیانمز ایله الوهیت ومألوهیت ومألوه ومربوب ایله متحققه اولدیغی کبی
پس تجلی ذاتیله ونفس رحمانی غیبیله ازلده بزم اعیان قابلیتمزه تجلی ایدوب آنلری اول نفس رحمانیله
احیا وایجاد ایتدیکی حینده قلبمزده بالقوه اولان حق اسماسیله احیا واظهار ایدر (سبحان من اودع ناسوته
سر سنی لاهوته الثاقب ثم بدا فی خلقه ماشیا فی صورة الاکل والشارب) (وکنا فیه اکوانا واعیانا وازمانا) یعنی
حق اولده بزی ایجاد ایتمزدن اول بر آنك ذاتنده آنك اکوان ازلیه سی ایدك زیرا آنك کوننك عینی ایدك زیرا اول
وار ایدی وبر نوع ایدك کان الله ولم یکن معه شیء وبز حقایق کلیه انسانیه منزله شؤن ذاتیه الهیه نك اعیانی ودخی
حال عدمده ثابته اولان اعیانی ایدك ووجود حق بزه مظهر ایدی واعیانه مجلی ایدیکه بزانك وجودی مرآتنده
ظاهر ایدك وبر حقده ازمان ایدك وظاهر بزم مظهر یا اتمزله متقدر اولدیغندن اوتری وجود ومرتبه ده بعضمز
بعض اوزره تقدم ایتمکله وبعضمز بعضدن متأخر اولمغله زیرا بزدن هر متبوعمز واحوالمزدن هر ملزوممز وجودده
ومرتبه ده وشرفده تابعی ولازمی تقدم ایدر پس بز حقده ازمان ایدك مظهر بتده تقدم وتأخرده وکذلك ظاهر
وباطنك عینی اولان حق اکوان ظاهره یی واعیان باطنه یی وجمیع دهور وازمانی محیط اولوب وجمله سی آنده
مجمله اولوب جمله نك اول عینی اولدقده بزم اعیانمز آنده مجمله اولوب آنك عینی اولدیغمز اعتباریله جمیع اکوان
واعیان وازمانك عینی ایدك ویاخود بر ازلده حقك عینی ایدك زیرا جمیع اکوان واعیان وازمان حقك وجودنده
ایدی آنك ظهوری وتنزلی ایچون مراتب اولوب حق اکوان واعیان وازمان صورنده متعین اولدقده بز دخی
اکوان واعیان وازمان صورنده ظاهر اولوب متعین ایدك پس بز دخی وجود حقده اکوان واعیان وازمان
ایدك وبر وجه دخی بودرکه بز غیب حقده وحضرت علمیه ده اعیان ثابته ایدك وعالم ارواحده اکوان موجوده
ومبدعه ایدك وسموات وارض غیوبنه نزول ایدوب جمیع منازل سموات واخلاکدن مرور ومنازل غیوب ارضدن
مثلا معادن ونباتات وحیوان کبی عبور ایدوب بو صورت انسانیه یه واصل اولنجه نیجه زمان ودهور غیب حقده
ایدك ووجوه مذکوره اوزره اکوانا قولی کنا قولنك خبری اولور وجائزدرکه اناقولنك خبری فیه قولی اوله واکوانا
قولی تمییز اوزره منصوب اوله یعنی وجود عینیده صورت انسانیه کمالیه ایله ظاهر اولدیغمزده بعض احیانده
بز آنده اکوان واعیان وازمان یوتدن مستهلك ایدك یعنی وجودات ظاهره وتعینات کونیه اولان اکوانمز
وحقایق علمیه واعیان باطنه مز وازمان واوقاتمز وجود حقه مصروفه اولوب صفات وذواتمز وجمیع اوقاتمز
وجود حقده مستهلکه ایدی وحق تجلیات ذاتیه واسمائیه ایله بزم آنلو بمزه متجلی ایدی وکندی وجودمزدن بزم
خبر بمز یوغیدی وبوندنصکره واقع اولان بیت بو وجهه دلالت ایدر وبونده اشارت واردرکه بز حقایق کونیه مز
واعیان ثابته مز ایله قبل الوجود ازمان غیر معروفه ایله وجود حقده مندرج ومندمج اولدیغمز کبی بعد الوجود
وجود حقده غیبوبیتمز واستهلاکمز حسبیله ازمان متطاوله ایله آنده غائب اولورز پس وقتا کیم اعیان کمل ابدا
صفات وذواتیله حقك استهلاکنده وتجلیات ذاتیه نك مظهریتنده دائمه وقائمه ذکر ده ظهور واظهاردن اوتری
ونفوس بشریه یی اکمال وتکمیل ایچون صفات بشریه یه تنزل ایدرلر پس شیخ رضی الله عنه ایتدی (ولیس
بدائم فینا ولکن ذاك احیانا) (وحال بوکه بو حال بزده دائم دکلدر یعنی صفات ذرد اتمزله بز حقده مستهلك اولوب

حقیتمز خلقیتمزا اوزره دائماغالبه دکلدرولکن بوغلبه بعض احیانده واقع اولور (لی مع الله وقت لم یسعنی فیه
غیرالله قال زین العابدین رضی الله عنه لنا وقت یکوننا فیه الحق ولانکونه وبوانسانک حقیقتی آنک خلقیتی
اوزره غلبه ایتدیکی زمانده در زیرا حقیقت انسانیه مقتضاسنک خلافیدر* زیرا انسان خلقله حقدر بحر
امکان ایله بحر وجوب بیننده درطرفینه نظری علی السویه در حقیقتله خلقیت بیننده جمع ایله جمع واطلاقدن
دائما مطلقدر انکیچون دائما تجلی ذاتی مظهرنده استهلاک ده اولوب وجود حقله حق محض اولمق یوقدر تا کیم
انسان کامل مظهرنده اولان تجلی تقلص کالیله اصلنه متقلص اولمیه وسبب ظهور واظهار ووجب شهود
واشهاد اولان مظاهر انسانیه ده زوال وانقطاع لازم کلمیه (امدی) شویله معلوم اوله که هر عصرده اولان انسان
کامل عبودیت ذاتیه وخلقیهٔ کامله ایله ومألوهیت ومربوبیتله دائما حضرت الوهیت وربوبیت وحقیقته
مقابلدر* وکذلک خلاقیله وجمیع اسماء الهیه ایله تحقق جهتیله آنده اولان معنای الوهیت وربوبیتله حضرت
کون وخلقه مقابلدر امداد ایله وآنک واسطه سیله عالمه واصل اولان فیض ایله والا خلیفه اولمزدی پس انسان
کامل طرفیندن بریسیله اکا مقابل اولان حقیت وخلقیته واسعدر وحقیت وخلقیت بینی جمع ایتمکله
حضرت اسمائیه دن اولان جمعیت الهیه یه ومراتب خلقیه اولان حقایق کیانیه یه مقابل ومحاذیدر وکذلک
انسانک شمول اطلاقیله که آنده تعین حق وتعین خلقیله اصلا انحصار یوقدر حقک جانبنه محاذی ومقابلدر
پس بو وجه اوزره دائما حق ودائما خلقدر وحق ایله خلق جامعدر وحقله خلقدن برشیئله متعین اولمقدن
مطلقدر آنده ظاهر اولان رب اعلی اولدیغی کبی پس بوذوق اوزره ولیس بدائم فینا بو معنایه اولور برحقله خلق
بینی وتعین ایله لاتعین بینی جامع اولدیغمز حیثیتله حقیقت بزم اوزریزه دائمه دکلدر بلکه بعض احیانده
اطلاقده مجموع اولورز وبعض احیانده اطلاق وتقیید بیننده جمعده متحقق اولورز و(مما یدل علی ما ذکرناه فی امر
النفخ الروحانی مع صورة البشر العنصری) وبشر عنصری صورتیله نفخ روحی امرنده بزم ذکرایتدیکمز شیئه
دلالت ایدن شیئلردندر یعنی روح امین بشر عنصری صورتنده متمثل اولوب عیسایی مریمه نفخ ایتدکده
عیسانک جسمی تسویه سی وآنک صورت بشریه سی نفخ روحیده مندرجه ایدی ذکرایتدیکمزشیئه دلالت
ایدن شیئلردندر) (ان الحق وصف نفسه بالنفس الرحمانی ولابد لکل موصوف بصفة ان یتبع الصفة جمیع
منصوب علی الظرفیة) (ما یستلزمه تلک الصفة وقد عرفت ان النفس فی المتنفس ما یستلزمه) (تحقیق حق
تعالی کندی نفسنی نفس رحمانیله وصف ایلدی یعنی لسان رسول علیه السلام ایله انی لاجد نفس الرحمن
من قبل الیمن قولیله وحالبوکه هر بر موصوفه لابددرکه برصفتله موصوفدرکه صفت تابع اوله اول صفت
مستلزمه اولدیغی شیئلک جمیعسنده یعنی هر برموصوف ایچون لازمدرکه آنک صفتی مستلزمه اولدیغی لوازم
وتوابعی اولدخی مستلزمه اوله زیرا برشیئکه برشیئی مستلزم اولسه البته آنک توابعی دخی مستلزم اولور واول
شیئک توابعی اکا نسبت اولنور وسن بیلورسن که تحقیق متنفسده نفس نه شیئی مستلزمدر یعنی نفس
انسانیده نفس نفخی مستلزمدر وعدم تنفس قتنده باطننده اولان کرب واضطرابدن تنفسی مستلزمدر ونفس
انسانی قلبک باطنندن مخارج حروف اولان جمیع مقاطع اوزره ممتد اولوب هر برمقطع حسبیله حروف معین
اولدیغی مستلزمدر پس نفس حروف وکلمات صور یلک وحروفک مستعله ومسفله سن مستلزمدر وکذلک
کلماتک عامل ومعمولن دخی مستلزمدر* پس نفس الهی دخی کذلک نفخی مستلزمدر واعیان ممکناتک عدمده
ثبوتی حالنده عدم ظهورلرندن ناشی اولان کربدن رحمان ایچون تنفیسی مستلزمدر وکذلک نفس رحمانی تعین
اولک باطنندن مراتب الهیه وکونیه اوزره آنک امتدادی قتنده وهر برمرتبه ده مرتبه حسبیله حروف الهی
وحروف کونی اولدیغن وجمیع مراتبده اولان تعینات من حیث احادها حروف ومن حیث ترکیبها کلمات
اولدیغن مستلزمدر وکذلک حروف عالیه وفعاله ومؤثره یی که اسما وصفات الهیه در وحروف سافله ومنفعله
ومتأثره یی که تعینات کونیه وصفات خلقیه در* مستلزمدر وکذلک کلمات الهیه وکونیه یی دخی مستلزمدر
پس نفس رحمانی فواعل اسمائیه وقوابل کونیه جمیعینک احدیتیدر واسماء الهیه بینیله انلرک بینی وفعل
وانفعال بینی جامعدر وروحانیت وجسمانیتی حاویدر زیرا نفس رحمانی مراتب حسبیله وجودی فایضدر
وجمیع صورده متعیندر) (فلذلک قیل النفس الالهی صور العالم فهولها کالجوهر الهیولانی ولیس الا عین

الطبیعة

الطبیعة) یعنی وجه مذکور اوزره نفس رحمانی صور حروف وکلمات الهیه وکونیه کثرتنی مستلزمدر ومستلزم
اولدیغندن اوتری نفس الهی صور عالمی که وجودات اکواندر قبول ایتدی وصور عالم نفس الهیده متعینه
اولدی پس نفس الهی صور عالم ایچون جوهر هیولانی کبیدر عالمک صور مختلفه سی ایچون وحالبوکه نفس
الهی صور عالمدن مستلزم اولدیغی شیٔ طبیعتک عینیدر غیری دکلدر زیرا صور عالم طبیعتده ظاهره در وصور
طبیعیه یی طبیعت فعاله در وطبیعتک ما فوقنده اولان صور حسیهٔ وجودیه یی که طبیعته مضافه دکلدر
طبیعت اعطا ایدر وحالبوکه خارجده آنک وجودی یوقدر* پس نفس الهی مستلزم اولوب حاوی اولدیغی
صورکرک صور اسمائیهٔ الهیهٔ فعاله اولسون وکرک صور کونیهٔ انفعالیه اولسون طبیعتده ظاهره ومتکونه در
وطبیعت اول صوری قابله در زیرا طبیعت اسماء مؤثره ایچون انثی کبیدر ذکر ایچونکه امر تکوین طبیعتده
ظاهر اولور قال الشیخ رضی الله عنه فی الفصل الحادی عشر من الباب الثامن والتسعین ومائة من الفتوحات
المکیه فنفس الرحمان لایزال متوجها والطبیعة لاتزال تتکون صور الهذا النفس حتی لایتعطل الامر الالهی
اذ لایصح التعطیل پس نفس رحمانی مستلزم اولدیغی صور الهیه وکونیه طبیعتده ظاهره ومتکونه اولدیغی
اعتبار اوزره طبیعت منفعله در ومادهٔ عمائیه ده صور اسمائیهٔ طبیعیه ایله ظاهره اولمغله طبیعت انلرک فاعلی
اولدیغی اعتبار اوزره طبیعت حقیقیهٔ الهیهٔ فعاله در وجمیع صور فاعلیهٔ اسمائیه یی وانفعالیهٔ خلقیه یی نفس
رحمانی قبول ایدوب انلر ایچون جوهر هیولانی کبی اولدی پس طبیعت حقایق کبری حقیقتندن
حقایق فعلیهٔ الهیه وحقایق انفعالیهٔ خلقیه جمعینک احدیتیله ممتد اولان نفس رحمانینک عینیدر نفس
رحمانی باطن وطبیعت ظاهردر پس بوتقدیر اوزره ولیس قولنک اسمی اولان ضمیر النفس الالهی قولنه
دخی راجع اولمق جائزدر ای ولیس النفس الالهی الا عین الطبیعة پس حق تعالی نفسنی نفسله وصف ایتمسی
نفسک جمیع لوازمیله آنی وصف ایتمسیدر نفخ وتنفیس کبی وحروف وکلمات الهیه وکونیه صورنده ظهوری
کبی که طبیعتده ظاهره اولان صوردر وانلرک جمله سندن صورت عنصریه درکه نفخ روح ایچون روح امین اول
صورتده متمثل اولوب مریمه ظاهر اولدی واول صورتده عیسایی نفخ ایتدی (فالعناصر صورة من صور الطبیعة
وما فوق العناصر وما تولد عنها فهو ایضا من صور الطبیعة) (پس عناصر طبیعتک صورندن برصورتدر یعنی
مرکز ارضدن سماء اولی یه وارنجه ارض وماء وهوا ونار وبونلرک ایچنده متولده اولان صورکرک جسمانیه اولسون
وکرک روحانیه اولسون بونک مجموعی اولان صورت نوعیهٔ کلیه نفس رحمانی مستلزم اولوب طبیعت اوزره افاضه
ایتدیکی صور طبیعتدن برصورتدر وعناصرک فوقنده اولان شیٔ وعناصردن متولد اولان شیئک فوقنده
اولان شیٔ پس اول دخی ینه کذلک صور طبیعتدندر یعنی عناصردن متولده اولان سموات سبعک صوری
فوقنده اولان صور روحانیه دخی صور طبیعتدندر (وهی الارواح العلویة التی فوق السموات السبع) وعناصرک
فوقنده وعناصردن متولده اولان سموات سبعک فوقنده اولان صور سموات سبعک فوقنده اولان ارواح
علویه در پس آنلر دخی عناصر کبی صور طبیعتدن برصورتدر زیرا نفس رحمانی طبیعت اوزره افاضه
ایتدیکی صور طبیعیه در واول ارواح علویه عرش وکرسی کبی وآنلرک ما فوقی اولان عقول ونفوس مجرده کبی
) (واما ارواح السموات واعیانها فهی عنصریة فانها من دخان العناصر المتولد عنها) واما سموات سبعک ارواحی
وآنلرک اعیانی پس آنلر عنصریه در زیرا تحقیق آنلر عناصرک دخانیدر که عناصردن متولددر جاء
فی الحدیث انها خلقت من دخان العناصر وقال تعالی (ثم استوی الی السماء وهی دخان) (وما تکون عن کل سماء
من الملائکة فهو منها فهم عنصریون) (وهر سمادن ملائکه نوعندن متکون اولان نوع پس اول سمادندر وآنک
طبیعتی جنسندندر پس سموات سبعدن متکون اولان جمیع ملائکه عنصریوندر زیرا سموات عنصریه در
بوتقدیر اوزره منها ضمیری عن کل سماء قولنه راجع اولور وعناصره دخی راجع اولمق جائزدر یعنی سموات سبعک
کاینسندن متکون اولان ملائکه برنوع عناصردندر زیرا سموات عنصریه در پس آنلر دخی عنصریوندر
وهر سمادن متکونه اولان ملائکه اول سمانک طبیعتی جنسندن متکونه اولوب آنک عماری وسکانی اولان
ملائکه در شیخ رضی الله عنهک بونده مذهبی بودرکه سموات سبع عنصریه در وهر سمادن متکونه اولان ملائکه
دخی عنصریوندر وملائکهٔ سمواته فنا تطرق ایدر وعناصر وسموانک فوقی صور طبیعیه درعرش وکرسی کبی

وآنلرڭ طبيعتى جنسندن متكونه اولان ملائكه يه فنا وحرق والتيام تطرق ايتمز ومذهب صوفيه واهل
شرع وحكماء اسلاميين وقدماء اشراقيين دن جم غفير بونڭ اوزره در)(ومن فوقهم طبيعيون ولهذا وصفهم
الله بالاختصام اعنى الملأ الاعلى لان الطبيعة المتقابلة)(وعنصر يونڭ فوقنده اولنلر طبيعيوندر كه آنلره
حرق والتيام توجه ايتمز وارواح علويه كه سموات سبعڭ فوقنده در طبيعيون اولدقلرندن اوترى الله تعالى
آنلرى يعنى ملأ اعلايى اختصام ايله وصف ايلدى (ما كان لى من علم بالملأ الاعلى اذ يختصمون) قولنده زيرا
طبيعت متقابله در حرارت وبرودت كبى پس ملأ اعلى بيننده اولان اختصام طبيعتده اولان تقابلدن منتشى
اولور انكيچون آنلرا اختصام ايله وصف اولنديلر وطبيعتده تقابل آنڭ حقايق اربعه سندن لازم كلور زيرا ذات
طبيعت ذات معقوله در حقايق اربعه اولان حرارت وبرودت ويبوست ورطوبتڭ مجموعيدر زيرا طبيعت
الهيه مرتبه سنڭ ظاهريدر كه اركان الوهيت اولان حيات وعلم وارادت وقوتڭ مجموعيدر كه حيات حرارته
ناظردر وعلم برودته ناظردر وارادت يبوسته ناظردر وقوت رطوبته ناظردر پس اگرچه كيم رطوبت برودتدن
ويبوست حرارتدن منتشئه در ولكن حرارت يبوستڭ عينى ويبوست دخى حرارتڭ عينى دكلدر پس طبيعتڭ
نفسى من وجه حقايق متضاده نڭ مجموعيدر وايجاد امرندن اوترى طبيعت حقايقنڭ بعضيسى بعض اوزره
ظاهر وغالبدر * پس بو اعتبار اوزره تقابل طبيعتڭ كندى ذاتنده واقع اولور وطبيعت الوهيتڭ ظاهرى
اولوب الوهيتڭ اركانى اولان آنڭ صفات اربعه سندن دخى تقابل موجوددر وكذلك نفس رحمانى مستلزم
اولديغى جميع اسماء الهيه متقابله رحيم ومنتقم ومعز ومذل كبى طبيعتده ظاهره ومتعينه اولور پس طبيعتده
تقابل اسماء متقابله دن ظاهر اولور)(والتقابل الذى فى الاسماء الالهية التى هى النسب انما اعطاه النفس)(
وشول تقابل كه نسب عدميت اولان اسماء الهيه بيننده واقعدر آنى نفس رحمانى اعطا ايلدى زيرا اسماء
نسب عدميت ومعانى علميه اولديغى اعتبار اوزره آنلرده تقابل يوقدر زيرا حرارت وبرودت وسواد وبياض
عقلده وذهنده مجتمعه در آنلر متقابله دكلدر واسماء بيننده تقابل اسمانڭ صوريله ظاهردر كه نسب اسمائيه نڭ
حقايقى نفس رحمانيله اول صورله متحققه در يعنى نفس رحمانى ينبوع وحدتدن فواعل وقوابلى متضمن
اولديغى حالده حضرت امكانده اولان اعيان معدومه اوزره منبسط اولوب هر عين وهر مرتبه حسبيله متعين
اولدقده مختلف اولور پس نفس رحمانى نسب اسمائيهٔ عدميه يه اعطاء وجود ايتدكده صور اسمائيه بيننده
ظاهر اولان تقابل نفس رحمانى طرفندن واقع اولور زيرا ظهور نفس رحمانى طرفندندر ولكن نفس رحمانيده
فواعل وقوابل بيننده تقابل متعين دكلدر نفس رحمانى فواعل وقوابله هيولى كبى جميع فواعل وقوابل آنده
وحدانى الوصفدر تقابل نسب معدومه اولان مرايا اعيانده نفس رحمانينڭ ظهورى وتعينى حسبيله ظاهر
اولور ولكن نفس رحمانى اعطا ايتديكى تقابل حضرت الهيده اسماء الهيه نڭ نفس رحمانيله تعينى قتنده در
)(الاترى الذات الخارجة عن هذا الحكم كيف جاء فيها المغنى عن العالمين فلهذا خرج العالم على صورة من
اوجدهم وليس الا النفس الالهى)(امدى شويله معلوم اوله كه نفس رحمانى ايچون مراتب حاصله در نته كيم
كتابڭ اولنده ذكر اولنمشدر برمرتبه بودر كه نفس رحمانينڭ قلب تعين اول غيبنده اجمالى واندماجيدر و بونفس
رحمانينڭ لاتعينى واطلاق واحديتى مرتبه سيدر و برمرتبه تعين اولڭ باطنندن انبعاثى وامتداديدر مراتب
غيبيهٔ الهيه دن برمرتبه ايله تعينسزو برمرتبه تعين اول ايله آنڭ تعينى مرتبه سيدر * وبرمرتبه تعين اولده
برزخيتى وهويتى تعين ايله لاتعين بيننى جمعيتيدر زيرا نفس رحمانى تعين ايله لاتعينڭ عينيدر و ظاهر و باطنڭ
عينيدر زيرا تعين اول ايله متعينه اولان عين باطنه در وتعين دخى ظاهردر الف ايله همزه كبى و برمرتبه تعين
اولدن آنڭ امتدادى وسائر مراتب حرفيهٔ غيبيه ايله تعين مرتبه سيدر پس نفس رحمانى تعين اولڭ باطنندن
ممتد اولدقده وحدانى النعت ممتاز اولور حروف وكلمات الهيه نڭ احديتى اولديغى حالده ونفس رحمانى مراتب
الهيه وكونيه اوزره ممتد اولدقجه حروف وكلمات الهيه وكونيه آنده آنكله متعينه اولوب ظاهره اولور * پس
مرتبهٔ اولىده نفس رحمانى ذات احديه نڭ عينيدر زيرا آنده مجمل ومندرجدر ذهنا ووجودا متعين دكلدر *
پس اول مرتبه ده ذات احديه نفس رحمانيدن غنا ايله وصف اولنمز زيرا برشئ كندى نفسندن غنا ايله وصف
اولنمز وسائر مراتبده نفس رحمانيدن ذات احديه غنيه در زيرا كثرت اسمائيه وخلقيه يى متضمندر پس شيخ

رضى الله تعالى عنه ديركه نفس رحمانينڭ بو حكمندن خارجه اولان ذات احديه يى كورمز ميسن كه آنڭ
حقنده عالميندن غنا نيجه وارد اولدى پس عالميندن غنا نفس رحمانيدن غنادر زيرا نفس رحمانى عالمينڭ
اصليدر * پس بوندن اوترى اعيان عالم آنلرڭ موجدى صورتى اوزره چقدى وحال بوكه موجد عالم نفس
رحمانيدن غيرى دكلدر * پس عالم نفس الهى صورتى اوزره فواعل وقوابل جمعيتى اوزره ظاهردر * بو تقديره
اوزره ليس ضميرى من قولنه راجع اولور وعالمه دخى راجع اولمق جائزدر يعنى عالم صورت موجد اوزره چقدى
وحال بوكه عالم نفس الهيدن غيرى دكلدر واوجدهم قولنده ضمير منصوب على طريق التغليب اعيان عالمه
راجعدر (فبما فيه من الحرارة علا نفس الالهى) فواعل وقوابلدن كيفيات متضاده يى جامع اولوب آنلر ايله ظاهر
اولدقده پس شول شيئكه نفس الهيده حرارتدن واقع اوله نفس الهى انكله صور اسمائيهٔ ربانيه فواعلده
عالى اولوب جهت علوده متعين اولور)(وبما فيه من البرودة والرطوبة سفل)(ودخى شول شيئكه نفس الهيده
برودت ورطوبتدن واقع اوله نفس الهى اجزاء عالمدن اولان صور كيانيه ده سافل اولوب ظاهر اولور)(وبما فيه
من اليبوسة ثبت ولم يتزلزل فالرسوب للبرودة والرطوبة الاترى الطبيب اذا اراد سقى دواء لاحد ينظر فى قارورة
مائه فاذا رآه رسب علم ان النضج قد كمل فيسقيه الدواء ليسرع فى النضج وانما يرسب لرطوبته وبرودته الطبيعية)
وشول شيئكه نفس رحمانيده يبوستدن واقع اوله نفس رحمانى انكله ثابت اولدى ومتزلزل اولمدى پس رسوب
برودت ورطوبت ايچون مخصوصدر سن طبيبه نظر ايتمز ميسن كه تحقيق طبيب چنكم بركيمسنه يه دوايى
ايچورمك دياسه آنڭ صويى قاروره سنه نظر ايدر پس چنكم صويى كورسه كه رسوب ايتدى عالم اولور كه
تحقيق نضج كامل اولدى ونضج اطبانڭ قتنده اندفاع ايچون ماده نڭ تهيئ واستعداديدر * واندفاعڭ حصولى
رطوبتله اولان سيلان ايله وبرودت ايله اولان تنزل وتسفل ايله در پس طبيب اول مريضه دوايى ايچورر كه
دوا نضج واندفاعده مسرع اوله يعنى مريضى صحته ظفرده امرع ايده مريض سرعت اوزره صحيح اوله وشخص
مريضڭ مزاجى بارد ورطب اولدقده قاروره سى صوينڭ رسوبى آنڭ رطوبت وبرودت طبيعيه سندندر زيرا
رطوبتله سيلان وبرودتله نزول حاصل اولور پس طبيعت مريضده رطوبت وبرودتله قدر حاجتدن زياده اولان
شيئى دفع ايدر و يبوستله آنڭ لابدى اولان شيئى تثبيت ايدر پس رسوب برودت امكانيه ايچوندر زيرا نفس الهى
مرتبهٔ الوهيتده تعين اولڭ باطنندن نور وجودى وفيض جوديله منبعث اولدقده تعين اول جامع اولديغى اشيايى
حاوى وحضرت امكان جوندنده اولان حقايق فعل انفعالى جامع اولديغى حالده پس عين نفسده اولان قوابل
مظهريه نڭ برودتى آنى تعقيد وتقييد ايدر زيرا عين نفسده فاعل وقابل موجوددر پس فاعل صفت حرارتله
وقابل صفت برودتله ظاهر اولور پس بو بخار معنوى ونوريده صور عمائيه متعقده اولور پس نشئ عمائى ظاهر
اولور * آندنصكره نشئ نفسى ابخار ثلاثه اوزره ممتد اولور برى علوى وبرى سفلى وبرى وسطى وجمعى واحدى
وبرزخيدر وعين نفسده جميع حقايق فعليه وانفعاليه متعينه اولور پس عمائين صورتى يعنى عماء ربله عماء
مربوب صورتى ظاهره اولور پس نفس متعاليده جميع حقايق الهيهٔ مؤثره يى فعالهٔ نوريه متعينه اولور صور
الهيهٔ نوريه وتعينات وجوديهٔ حقانيه ايله پس شيخ رضى الله عنه فبما فيه من الحرارة علا قوليله حقايق الهيهٔ
مؤثرهٔ فعالهٔ نوريه يه اشارت ايدر وسفله ممتد اولان نفسده كه حقايق مظهريهٔ انفعاليه اوزره منطويدر *
جميع حقايق خلقيهٔ متأثرهٔ انفعاليه متعينه اولور صور كيانيه وتعينات وجوديهٔ امكانيه ايله پس نشئ كونى
وعالم خلقى منتشى اولدى وشيخ برزخى عمائين بيننده برزخيتى اعتباريله * حقايق الهيهٔ مؤثرهٔ فعاله يى وحقايق
خلقيهٔ متأثرهٔ انفعاليه يى جامعدر وبو مرتبه ده متعين اولان انسان كاملدر * پس نفس الهى حقايق الهيهٔ
اسمائيه يى وحقايق خلقيهٔ مظهريه يى وسائر صفات متقابله يى مستلزم اولوب الهيت مرتبه سنڭ ظاهرى اولان
طبيعتده ظاهر اولدقده * زيرا بومرتبه ده نفس الهى باطن وطبيعت ظاهر اولور * پس نفس الهيله طبيعت
بيننده ازدواج حاصل اولوب شئ واحد كبى اولورلر زيرا نفس رحمانى مستلزم اولديغى اسماء الهيه وصفات خلقيهٔ
صورى كه متقابله در طبيعتده ظاهر اولور وطبيعت دخى اول صورى نفس الهيده وجه مخصوص اوزره ظاهر
ايلدى)(ثم ان هذا الشخص الانسانى عجن الله تعالى طينته بيديه وهما متقابلتان وان كان كلتا يديه يمينا
فلا خفاء بينهما من الفرقان) يعنى شيخ رضى الله عنه طبيعت متقابله اولديغن واسماء الهيه بيننده اولان تقابل

نفس رحمانیدن اولدیغن ذکر ایتدکدنصکره نفس رحمانی مستلزم اولدیغی فواعل اسمائیه ایله قوابل مظهریه بیننده برزخیتده متعین اولان انسان کامل یدین متقابلتین ایله مخلوق اولدیغن ونفس رحمانی متضمنه اولدیغی تقابل انک خلقنده ظاهر اولدیغن ذکر ایدر یعنی طبیعتده اولان تقابل ایله اسماء بیننده اولان تقابلک تحققندنصکره تحقیق بو شخص انسانی نک طینتنی الله تعالی ایکی یدیله تخمیر ایلدی ان الله خلق آدم علی صورته وخلقه علی صورة العالم) یعنی الله تعالی آدمک طینتنی یدیمنی اولان صورت الهیهٔ اسمائیهٔ فعلیه ایله وید یسری اولان صورت امکانیهٔ مظهریهٔ انفعالیه ایله تخمیر ایلدی وحقک یدانی متقابلتاندر* الهیه وکونیه واسمائیه ومظهریه وفعلیه وانفعالیه اولدیغی اعتباریله وبالجمله صورت حق وصورت عالم اعتباریله متقابلتاندر* قال الشیخ رضی الله عنه فی الحکمة الادمیة فی حق خلقه تعالی آدم بیدیه وماهو الاعین جمعه بین الصورتین صورة العالم وصورة الحق وهما یدا الحق واکرچه کیم ربک ایکی یدی معا یمین واقع اولدیسه پس یدین بیننده فرقاندن اولان شیئده خفا یوقدر یعنی اکرچه کیم ربک یدینی معا یمیندر یدیمنی یمین اولدیغی ظاهردر زیرا یمین قوتدر وصورت الهیهٔ اسمائیهٔ فعلیهٔ مؤثره در ایجاد واظهار ایچون قوت صاحبیدر وید یسری دخی یمیندر زیرا اسماء الهیهٔ فعلیهٔ مؤثره متعینه اولمز الا آنلرک مقابلهسنده اعیان کونیهٔ انفعالیهٔ مؤثره ایله اولان مباشرتدن اوتری یعنی یدی قوابلها کامضافه اولان یدین ایله آنک ایجادنه مباشرت ایتدیکندن اوتریکه اول مباشرت جناب الهی یه لایقه دراول مباشرت اسماء متقابله ایله آنک ایجادنه توجهدر یاخود نفس الهیده مجموله اولان فواعل وقوابل صورتلک جمعیتنک صورتیله آنک ایجادنه توجه ایدوب انی ایجادا تمکدر والله تعالی ادمک ایجادنه یدین ایله مباشرت ایلدی بو نوع انسانی یه واقعه اولان عنایتندن اوتری یعنی یدین ایله خلق ایتدیکی بو نوع انسانی ید واحده ایله مخلوق اولان سائر مخلوقات اوزره تفضیل ایدوب انکا تعظیم وتکریم ایلدی پس یدین ایله مخلوق اولان آدمه سجوددن ابا ایدن کمسنه یه ایتدی سنی نه شی منع ایلدی سجده ایتمکدن شول کمسنه یه که بن انی یدیمله خلق ایتدم وانکا سجده ایتمکی سکا امر ایتدم استکبارمی ایتدک شول کمسنه اوزرینه که سنک مثلکدر یعنی سنک کبی عنصریدر* ویاخود سن عنصردن عالین اولان ملائکه دنمی اولدک که انلر آدمه سجده ایله مأمور اولمدیلر وحالبوکه سن عالیندن دکلسن بلکه آنک کبی عنصریسن انک اوزره استکبار ایدهجک سنده برحال یوقدر پس آدمه عنایتدن اوتری حق تعالی لمن خلقت بیدی قولیله انکا تعظیم وتکریم ایدوب انکا سجده ایتمکدن امتناع ایدن ابلیسی توبیخ ایلدی) (ویعنی بالعالین من علا بذاته عن ان یکون فی نشأته النوریة عنصریا وان کان طبیعیا) وحق تعالینک عالین ایله مرادی شول من دریعنی ملائکه دن شول نوعدرکه اول ذاتیله عالی اولدی نشأت نوریهسنده عنصری اولمقدن واکرچه کیم طبیعی اولدیسه ملائکهٔ عالین سبحات جمال ذاتنده مهیمه اولان ملائکه درکه نشأت نورانیتلرنده احکام وجوب احکام امکان اوزره غالبه اولوب خالقیتلری جهتی حقده فانیه اولملهحقدن غیری کمسنهیی بیلمزلر وآدمک مخلوق اولدیغن وملائکه دخی انکا سجده ایله مأموره اولدقلرن بلمزلر) (فما فضل الانسان علی غیره من الانواع العنصریة الا بکونه بشرا من طین فهو افضل نوع من کل ما خلق من العناصر من غیر مباشرة) (پس انسان انواع عنصریهدن آنک غیری اولان نوع اوزره فاضل اولمدی الا طیندن بشر اولمسیله یعنی طیندن آنک خلق وایجادنه حق تعالی یدین ایله مباشرت ایتدیکندن اوتری پس انسان من غیر مباشرت عناصردن مخلوق اولان نوعک افضلیدر یعنی خلقنه یدین ایله مباشرت ایتمدیکی جمیع کائنات عنصریهدن افضلدر زیرا ید واحد ایله یعنی اسم واحد ایله آنلرک خلقنه مباشردر وانسانک یدین ایله خلقی متقابلات ومتماثلات جمعیله واقعدرکه اسما وصفات الهیهدن ومظاهر کونیه وقوابل امکانیهدن برصفت یوقدر الا آنک مظهریت کلیهسنده متحققهدر) (فالانسان فی الرتبة فوق الملائکة الارضیة والسماویة والملائکة العالون خیر من هذا النوع الانسانی بالنص الالهی) (پس انسان مرتبهده ملائکهٔ ارضیهنک وملائکهٔ سماویهنک فوقندهدر زیرا یدینک مباشرتیله مخلوقدر وملائکهٔ ارضیه وسماویهنک خلقی ید واحدهنک مباشرتیله مخلوقدر وواقعدر وملائکهٔ عالون بو نوع انسانیدن نص الهیله خیرلودر یعنی انسان حیواندن زیرا بو نوعک حقیقی خلقیتده ونوریسی ظلمتده مستهلکهدر وبونلر کندی نفسلریله ظاهرلردر ونص الهی (ام کنت من العالین) قولیدرکه بونلرک خلقیتی حقیتنده مستهلکهدر* پس خلقت وظلمتک حقیت ونوریتده

استهلاکندن

استهلاکندن وحقیتک نشئهلرنده غلبهسندن اوتری ملائکهٔ عالین بو نوع انسانیدن که بونک عکسی اوزره اوله خیرلودر اما مرتبهٔ انسان کامله نسبت ایله که صورت حق اوزرهدر نوع انسانی غلبهٔ خلقیه اعتباریله درجهٔ کمالدن ساقط اولدیغی کبی ملائکهٔ عالین که سبحات وجه حقده مهیمهدر آنلر دخی درجهٔ کمال انسانی الهیهدن ساقطهدر زیرا آنلر جمال ایچره جلالک مظاهریدر صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیهنک مظاهری دکلدر پس مظاهرک اشرف واکرمی صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیهٔ ذاتیهنک مظهری اولان انسان کاملدرکه خالقیت وحقیت انده بری برینه غالبه دکلدر جهتینده آنک ظهوری علی السویهدر طرف واحد ایله آنک ظهوری طرف آخر ایله اولان ظهورندن اولی دکلدر ظهور واظهار وشهود واشهاد ایچون طرفینک حکمی انکله قائم وبرزخیت کبری ایله اول طرفین بیننده دائمدر وطرفینی جامعدر بلکه صفات بشریهده وقالب عنصریده اولان انسانک ملائکهٔ مهیمه کبی خلقیتی حقیتنده مستهلکه اولمغله مظهریتده آنلر دخی خیرلودر زیرا ملائکهده صفات بشریه یوقدر وبونلرک بعضیسی صفات بشریهیی حقیتنده محو ایتدکلرکده جمیع صفات الهیهیه مظهر اولمغله مستعد اولورلر وملائکهٔ مهیمه وادی غیر ذی زرعده آنلره مخصوصه اولان اسمادن غیری یه آنلرک قابلیتلری یوقدر* پس ملائکهٔ عالین انوار جمال ذات حقده مهیمه اولمغله ونشأتلری نوریه وطبیعیه اولمغله نشأت عنصریهٔ آدمیهدن اولی در واما نوع انسانیدن برشخص ملائکهٔ مهیمه کبی سبحات جمال حقده مهیم ومستهلک اولدقدنصکره صورت اسمائیهٔ الهیهیه مظهر جامع اولدقده که اول صورت اول جمعیت اوزره ملائکهٔ مهیمهده ظاهره دکلدر* پس اول شخص اعلی اولور (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم) شیخ رضی الله عنه فتوحاتده یوز طقسان سکزنجی بابده اون برنجی فصلده ملأ اعلانک آدم اوزره اشرفیتی حقنده دیدیکه والسبب الموجب للمشورة کون الحق له وجه خاص فی کل موجود لا یکون بغیر ذلک الموجود فقد یلقی الیه الحق سبحانه فی امر ما لا یلقیه لمن هو اعلی منه طبقة کتعلیم الاسماء لادم مع کون الملأ الاعلی عند الله اشرف منه ومع هذا فکان عند آدم ما لم یکن عندهم وقد ذکرنا فی هذا الکتاب دلیل تفضیل الملأ الاعلی علی اعلی البشر اعطانی ذلک الدلیل رسول الله صلی الله علیه وسلم فی رؤیا رأیتها وقبل تلک الرؤیا ما کنت اذهب فی ذلک الی مذهب جملة واحدة انتهی کلامه) پس شیخ رضی الله عنه بو کلامده ذکر ایتدیکی ملائکهٔ مهیمهنک آدمدن اشرفیتی وجه مذکور اوزره آنلرک خلقیتی حقیتنده مستهلکه اولوب نفوسلری وجه حقده فانیه اولمغله وظلمت طبیعیه وعنصریه وصفات بشریه وخلقیه آدمده ظاهر اولمغلهدر زیرا آدم وقت اولورکه صفات بشریهنک حکمی انده صفات الهیه اوزره غالبه اولمغله حقدن محتجب اولور وملائکهٔ مهیمهده صفات خلقیه مقهورهدر آنلرده احتجاب یوقدر بو اعتبار اوزره اشرف اولورلر مطلقا اشرف دکلدر والا مظهر کل وصورت جمع واصل اولان انسان کامل برزخیهٔ کبری حیثیتیله ومرتبهٔ کمالدن اکملیته رجوعی وعبودیت تامه مقامنه تنزلی وذات حقده استهلاکی حسبیله (ولقد کرمنا بنی آدم) جملهدن اکرم وافضلدر کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) خلقک ایجاد وخلقتنه محبت الهیهٔ ذاتیه توجه ایتدکده خلقدن علت غائیه عالم ومعرفت الهیهٔ ذاتیه ادم ایله حاصلهدر وسائر مخلوقات علویه وسفلیه بالتبع مخلوقهدر* پس محبت الهیهٔ ذاتیه بالاصاله آدمک خلقنه توجه ایدوب معرفت الهیهٔ جمعیه وعبادت ذاتیه انکله حاصله اولوب جلا واستجلاء کمال الهی انکله حاصله اولمغله آدم مکرمدر خصوصا آدمک ذنبی توبهنک وجودی قتنده کماله منضمدر واسماء کثیره ایله حقک تجلیسنی موجبدر) (فمن اراد ان یعرف النفس الالهی فلیعرف العالم فانه من عرف نفسه فقد عرف ربه الذی ظهر فیه ای العالم ظهر فی نفس الرحمن الذی نفس الله تعالی به عن الاسماء الالهیة ما تجده من عدم ظهور آثارها بظهور آثارها) (پس شول کمسنه که نفس الهینک معرفتن دیلسه پس اول کمسنه عالمی بیلسون زیرا هر کمسنه که نفسنی عارف اولسه تحقیق شول ربنی عارف اولورکه عالم انده ظاهر اولدی یعنی عالم شول نفس رحمانده ظاهر اولدی که الله تعالی انکله اسماء الهیهدن تنفیس ایلدی شول کربی که اسماء الهیهیی مشاهده ایدردی آثارینک عدم ظهورندن اسماء الهیه آثارینک ظهوری سببیله یعنی شول کمسنه که نفس رحمانییه عارف اولمق دیلسه پس نفس رحمانیده ظاهر اولان عالمی بیلسون وآنک نفسی عالمندر ونفسنی عارف اولان ربنی عارف اولور یعنی نفس رحمانیده ظاهر اولان عالمی عارف اولسون که حق

تعالى اول نفسك تعين اول باطنندن انبعاثى وامتدادى سببيله اسماء الهيه دن تنفيس ايلدى عدمده اسمانك
ثبوتى حالنده آثارينك عدم ظهورندن انلر مشاهده ايتدكارى ضيق وحرجى وكرب واضطرابى كه اول تنفيس
نفس رحمانيله اسما آثارينك ظهورى سببيله حاصل اولدى * پس صور عالمدن نفس رحمانيده ظاهر اولان شئ
نفس رحمانيله نفس رحمانيده ظاهر اولان صور اسماء الهيه در واسمانك آثاريدر كه نفس رحمانى آنلرى اظهار
ايتمكله اسمادن ضيق وحرجى تنفيس ايلدى پس عالم نفس رحمانيده ظاهره اولان صور اسماء الهيه در ونفس
رحمانينك انده تعينى حسبيله آنك عينيدر وما نجده قولنده اولان ما اسم موصولدر وضمير فاعل اسمايه
راجعدر وبظهور آثارها قولى نفس الله قولنه متعلقدر) (فامتن على نفسه بما اوجده فى نفسه فاول اثر كان
للنفس انما كان فى ذلك الجناب ثم لم يزل الامر ينزل بتنفيس الغموم الى آخر ما اوجد) (پس حق تعالى كندى
نفسى اوزره امتنان ايتدى نفس رحمانيله كندى اسماسى صورلك كندى نفسنده ايجادايتمكله زيرا آنك اسماسى
نفسنك وذاتنك عينيدر پس اسمانك آثارنى اظهار ايتمكله اسماسى اوزره امتنان ايدر نفس رحمانى اولان كندى
نفسيله نفس رحمانينك انبعاثى وصور اسمائيه اولان صور عالمى حقك ايجادى آنك كندى نفسنده در وامتنان
دخى كندى نفسندن كندى نفسى اوزره در زيرا انك وجودندن خارج برشئ يوقدر پس اولكى اثر كه نفس
رحمانى ايچون واقع اولدى اول جناب الهيه ده بعض حضرت الوهيتده واقع اولدى انده بالقوه اولان اسمانك
آثارنى اظهار ايدوب صور اسمائى ايجاد ايتمكله اندنصكره امر زائل اولمدى تنفيس عموم ايله نازل اولديغى
حالده آخركى موجوده وار نجه وحال بوكه اسمانك آثاريله ظهورى ايچون آخر يوقدر وآثارك اسما ايله ظهورى
ايچون دخى آخر يوقدر (شعر) فالكل فى عين النفس * كالضوء فى ذات الغلس) (الغلس ظلمة آخر الليل يعنى
اسماء الهيه وحقايق وجوبيه نك جميعسى واسمانك صورى اولان عوالم واكوان واعيان وآثارك كليسى ذات
نفسده ظاهره ومتعينه در ضوء ذات عكسده يعنى ليلك آخرى ظلمتنده ظاهر ومتعين اولديغى كبى يعنى ليلك
آخرندن ناشى اولان ضوء ليلك آخرنده ظلمتده ظاهر اولديغى كبى جميع اسمانك صور وآثارى وممكناتك صور
وحقايق ذات نفس رحمانيده ظاهره در (والعلم بالبرهان فى * سلخ النهار لمن نعس * فيرى الذى قد قلته * رؤيا تدل
على النفس) (سلخ النهار آخره والنعاس النوم ونفس رحمانينك برهان فكرى وترتيب مقدمات عقليله معرفتى
شول كمسنه يه مخصوصدر كه سلخ نهارده نائم اولدى يعنى ما لا يعنى يه اشتغالى سببيله نهار كشفى ازاله ايدوب آخرنده
نوم حجاب وغفلتده نائم اوله * پس نفس رحمانى حقنده بنم ديديكم قولى رؤيا كوره كه نفس رحمانى يه دلالت ايدر
يعنى بنم قولم اكا نوم غفلتده كورديكى رؤيا اولور كه ماوراء حجابدن انى نفس ايله تعبير ايدر واول تعبيرده كشف
وتعين اوزره دكلدر مثلا نائم نومنده كورديكى رؤيايى برشيئله تعبير ايتدكده وقت اولور كه ماوراء حجابدن تعبيرده
مصيب اولور ووقت اولور كه اصابت ايتمز * پس برهان فكرى اربابنه نفس رحمانى حقنده واقع اولان كلاممز
رؤيا كبى اولور كه انى نفس ايله تعبير ايدر و بزم كلاممزى كشف وتعين اوزره عارف دكلدر تاكيم بزم كلاممزدن نفس
رحمانيى فهم ايليه وتعين اوزره انى تعبير ايليه پس برهان نظرى صاحبنه نفس رحمانى حقنده واقع اولان
كلاممز رؤيا كبيدر آخر نهارده كه انك حقيقتنه كشف وتعين اوزره مطلع دكلدر فكيف كه طريق استدلال ايله
نفس رحمانينك معرفتى اكا حاصل اوله پس نفس رحمانينك كشف وحقيقت اوزره معرفتى حقيقت محمديه
شمسنك طلوعى وتجلى الهى نهارينك ظهورى قتنده حاصل اولور يعنى كشف وعيان وذوق ووجدان ايله
بيلنور دليل وبرهان ايله بلنمز) (فيريحه من كل غم فى تلاوته عبس) (پس برهان عقليله حاصل اولان علم
صاحبنى هر غم وكربدن اراحت ايدر (عبس وتولى) تلاوتنده (اويذكر فتنفعه الذكرى) قولنه مطلع اولوب
امر نجه اولديغن بوقولى يعنى احتجابى وجهلى حالنده (عبس وتولى) تلاوتنده (اويذكر فتنفعه الذكرى)
قولنه مطلع اولوب امر نجه اولديغن تذكر ايتسه وبعد التذكر تفكر ايتسه پس احتجابى ظلمتنده وجدانده
اولان كرب وغمدن تذكر اكا اراحت ايدر (عبس وتولى) تلاوتنده عبوس دنصكره (وجوه يومئذ مسفرة
ضاحكة مستبشرة (قولنك سرى اكا منكشف اولور كه عبس وتولى) دنصكره وجوه يومئذ مسفرة ضاحكة
مستبشرة واقع اولديغى كبى انك احتجابى قتنده تذكر ايتمكله كربدن وعبوس الوجه اولمقدن خلاص اولوب
وجهى مسفر ومستبشر اولور وياخود حجاب وغفلت قتنده كانه حالى عبس وتولى تلاوتنده اولوب تولى وعبوس

وكرب اوزره ايكن برهان ايله حاصل علمله تذكر ايتمكله انك حالى (وجوه يومئذ مسفرة ضاحكة مستبشرة قولنه
منتقل اولوب لسان حال ايله انى تلاوت ايتدكده وجهك اسفرار واستبشارى قتنده عبوسى حالندن مستريح
اولور بوتقدير اوزره فيريحه قولنك فاعلى محذوف اولور فى تلاوته عبس قولى اكا دلالت ايتديكندن اوترى اى
فيريحه اويذكر فتنفعه الذكرى فى تلاوته عبس) (ولقد تجلى للذى * قد جاء فى طلب القبس) (وتحقيق الله تعالى
تجلى ايتدى شول كمسنه يه كه قبس طلبنده دكل ايدى يعنى موسى بن عمران نار طلبنده مجد اولوب كالدكده حق
تعالى انك مطلبى اولان نار صورتنده شجره دن تجلى ايدوب (انى انا الله) ايله عيانا خطاب ايتدى وبو سر
خفينك حقيقتى تجلى ايتدى كه نفس رحمانيله ظاهره اولان صور اسمائيه عين صور عالم اولوب ونفس رحمانى
جميع صور عالمى احاطه ايدوب جمله سنده حاضر اولديغى ظاهر اولدى (فرآه نارا وهو نور * فى الملوك وفى العسس
پس موسى عليه السلام نار صورتنده متجلى اولان حقى نار كوردى وقبل الندا انى نار بلدى وحال بوكه اول
مرئى نور ايديكه ملوك علويين وعسس سفليينده ظاهردر يعنى حقك وجهى نورى صورت شجره ده نار مثالنده
تجلى ايتدكده موسى عليه السلام انى نار ظن ايتدى وحال بوكه اول مرئى نور ايدى * پس موسى عليه السلام
رؤياسنى تعبير ايتمدى ومطلب طبيعيسى صورتندن كورديكى شيئك حقيقتنه عبور ايتمدى اكر عبور ايديدى
عالم اولوردى كه كورديكى شئ شول نوردر كه حقدر كه كملين واصلين اولان ملوكده وسعدا وابراردن اعمال اصحابى
اولان عسسده ظاهر ومتجليدر وياخود آنك نورى اهل كشف وتجلى اولان كمل ملوكده وليل ظلمت طبيعتده
برهان عقليله حاكم اولان ارباب نظر عسسلرنده ظاهردر زيرا شريف رفيع علويده نور تجلينك ظهورى
دنى وضيع سفليده ظهورى كبيدر (ماترى فى خلق الرحمن من تفاوت) ولكن مراتبده تفاوت قوابل حسبيله
كمال ونقصده ظاهردر) (فاذا فهمت مقالتى * تعلم بانك مبتئس) (اذا ان معناسنه در يعنى پس اكرسن بنم
مقالتمى فهم ايتدك ايسه يعنى حق تعالى نفس رحمانيله ونور وجوديله قوابل علويه ومظاهر سفليه ده ظاهر
ومتجلى اولمغله موسانك مطلوبى اولان نار صورتنده متجلى وظاهردر ديديكم قولى اكرسن فهم ايتدك
ايسه وبو كلام حضرات علويه الهيه دن قنغى حضرتدن نزول ايتمشدر بو كلامك علو قدرنى عارف
اولدك ايسه سن عالم اولورسنكه تحقيق سن فقيرسن وبرهان ايله سنده حاصل اولان علم شئ يسيردر وياخود
تعينات علويه واشخاص سفليه ده ظاهر اولان نور الهى ونفس رحمانيدر وسن انجق نار مشاهده ايدرسن
تعين ايله نور متعيندن محتجب سن ديديكم قولى فهم ايتدك ايسه * پس سن عارف اولورسنكه سن فقير ومبتئس
ومتحير ومفلس سن برشيئه مالك دكلسن زيرا سن كندى وجودكله كندى وجودكده موجود دكلسن
سنك وجودك نفس رحمانيله نفس رحمانيده ظاهره ومتعينه اولان صوردن برصورتدر وحقدن غيرى
طلب ايتديكك شئ دخى سنك وجودك كبى وجودوهميله موجوددر سرابك وجودى كبى كسراب بقيعة
يحسبه الظمآن ماء حتى اذا جاءه لم يجده شيئا ووجد الله عنده) (لو كان يطلب غيرذا * لرآه فيه وما نكس) (اكر
موسى عليه السلام ناردن غيرى برشئ طلب ايديدى البته اول مطلوب خاصده حق تعالى اكا تجلى ايدردى
وحق انده كورردى وحق تعالى اول شيئده تجلى ايتمكدن وجهنى تقليب ايتمزدى البته آنك مطلبنده تجلى
ايدردى وياخود موسى حقدن وجهنى تقليب ايتمزدى زيرا انك مطلوبنده متجليدر يعنى وقتا كيم موسى
عليه السلامك طلبنده طاقتى وجهدى غايته بالغ اولديسه حق تعالى انك مطلوب جسمانيسنده اكا تجلى
ايتدى واكر انك مطلوبى اولان ناردن غيرى برشيئده تجلى ايديدى موسى اندن اعراض ايدردى * پس اكر
موسى عليه السلام ناردن غيرى برشئ اولورسه طلب ايديدى حق تعالى اول شيئده اكا تجلى ايدردى واول
دخى اول شيئده حقى مشاهده ايدردى واندن اعراض ايتمزدى مطلوبندن غيرى برشيئده تجلى ايتدكده اندن
اعراض ايتديكى كبى زيرا بونده انك مطلوبنده تجلى ايتدى وموسانك دخى مطلوبندن غيرى شيئه آخره
نظرى يوغيدى پس سن دخى موسى كبى امرك اولنده اكر نور حقدن محتجب اولوب نار تعيينى طلب ايدجك
اولورسك مطلب خاصكده متجلى اولان حقى اندن مشاهده ايله وانك نداسن استماع ايله تاكيم حجاب كايله
حقدن محتجب اولميه سن (فطوبى لمن لا يتوجه بقلبه سوى مولاه ولم يطلب طول عمره شيئا الا اياه) (واما هذه
الكلمة العيسوية لما قام لها الحق فى مقام حتى نعلم ويعلم استفهمها عما نسب اليها هل هو حق اولا مع علمه

الاول بهل وقع ذلك الامر اولا) (واما بو كلمهٔ عيسويه وقتا كيم حق تعالى ايچون قائم اولديسه حتى نعلم نون
ايله ويعلم يا ايله مقامنده يعنى كلمهٔ عيسويه به حق تعالى خطاب ايتديكى حينده وقتا كيم انكچون قائم
اولديسه (حتى نعلم المجاهدين منكم والصابرين قولنده نعلم مقامنده ودخى (ويعلم المعوقين منكم) قولنده يعلم
مقامنده حتى محققة المعنى اولان كلمه ايكن وحق تعالى عالم ايكن على طلب ايتديكى كلمهٔ عيسويه دن استفهام
ايتدى اكا نسبت اولنان شيئدن يعنى اكا نسبت اولنان الوهيتدن كه اول حقميدر يعنى سكا نسبت اولنان امر
الوهيت نفس امرده ثابتميدر وبو قول سندن صادرميدر يوقسه دكلميدر قبل الاستفهام حقك علمى ثابت ايكن وحق
عام ايكن كه اول امر واقعميدر يعنى بو امر عيسادن صادر اولديمى اولمديمى) (فقال له اانت قلت للناس اتخذونى
وامى الهين من دون الله) (پس الله تعالى عيسايه ايتدى ناسه سنمى ديدك كه بنى وبنم امممى سز اللهدن غيرى
الهين اتخاذ ايدك پس (حتى نعلم) مقامنده كندى نفسنى اقامت ايتدى يعنى بز عالم اوله لم كه بو قول سندن
صادر اولديمى مع هذا اندن صادر اولان شيئك معلوميدر) (فلابد فى الادب من الجواب للمستفهم لانه لما تجلى
له فى هذا المقام وهذه الصورة اقتضت الحكمة الجواب فى التفرقة بعين الجمع) (پس عيسى ايچون رعايت ادبده
مستفهم اولان حق ايچون جوابدن لازمدر مقام تفرقه دن استفهام صورتى اوزره زيرا شان بودر كه وقتا كيم
حق تعالى عيسايه بو مقامده يعنى مقام تفرقه ده وصورت استفهامده تجلى ايتديسه عالم ايكن انت قوليله
عيسايى افراد ايدوب عين جمعدن استفهام طريقى اوزره عالم ايكن اكا خطاب ايتمكله حكمت
عيسويه دخى عيسى ايچون واقع اولان تجلى حسبيله عين جمع ايله تفرقه ده جوابى اقتضا ايلدى يعنى حق
عالم اولديغن عيسى عالم ايكن عين جمعده تفرقه صورتنده جواب ايتدى) (فقال وقدم التنزيه سبحانك
فحدد بالكاف التى تقتضى المواجهة والخطاب) (پس عيسى عليه السلام سبحانك ديدى وتنزيهى تقديم ايلدى
پس حقى تحديد ايتدى شول كاف ايله كه مواجهة ايله خطابى اقتضا ايدر وكاف ايله حقى افراد ايتدى حق تعالى
(اانت قلت) قوليله انى افراد ايدوب افرادى تقديم ايتديكى كبى) (ما يكون لى من حيث انا لنفسى دونك ان
اقول ما ليس لى بحق اى ما تقتضيه هويتى ولا ذاتى) (يعنى انانيتم وتعين ايله سندن انفرادم حيثيتيله بنم نفسم
ايچون واقع اولمز كه بن قائل اولم شول قولى كه بنم حقم اولميه يعنى بنم هويتم وذاتم انى اقتضا ايتميه زيرا بنم
ذاتم عبوديتى ووجودده سكا افتقارى اقتضا ايدر زيرا بن كندى نفسمله معدومم وسنك وجودك ايله موجودم
بنده ظاهر ومتعين اولان سنك وجودكدر * پس سنك ذاتك اقتضا ايدوب سكا مختصه اولان الوهيتى ادعا ايتمك
عبوديتى اقتضا ايدن بنم هويتم وذاتم اقتضا ايتمز) (ان كنت قلته فقد علمته لانك انت القائل ومن قال امرا فقد
علم ما قال وانت اللسان الذى اتكلم به كما اخبرنا رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ربه فى الخبر الالهى فقال
كنت لسانه الذى يتكلم به فجعل هويته عين لسان المتكلم ونسب الكلام الى عبده) (اكر بن اول قولى قائل
اولديسم * پس تحقيق سن انى عالمسن زيرا قائل اولان سنسن بنده ظهورك وتعينك جهتيله وبن عدميت
اوزره ثابتم وبر كمسنه كه بر امرى قائل اولسه * پس تحقيق انى عالمدر يعنى اكر بن قائل اولديسم سن عالمسن زيرا
قائل اولان سنسن * پس لانك انت القائل قولى لسان جمعدر قرب فرائض لسانيدر كه عبدك وجود حقده
استهلاكى وصورة عبدده حقك ظهورى اعتباريله حق قائل اولدقده عبد انك لسانيدر (وانت اللسان الذى
اتكلم به لسان فرقدر يعنى وحال بوكه سن بنم شول لسانمسنكه بن انكله تكلم ايدرم نته كيم رسول الله صلى الله
عليه وسلم خبر الهيده يعنى حديث قدسيده ربندن بزه اخبار ايلدى * پس حق تعالى (كنت لسانه الذى
يتكلم به) ديدى يعنى بن عبدمك شول لسانى اولورم كه عبد انكله تكلم ايدر * پس حق تعالى كندى هويتنى
عين لسان متكلم ايلدى ودخى حق تعالى (أأنت قلت) قولى ايله كلامى عبده نسبت ايتدى يعنى عبد متكلمدر
بنم لسانم ايله بن اكا لسان اولديغم حالده) (ثم تمم العبد الصالح الجواب بقوله تعلم ما فى نفسى) (اندنصكره عبد
صالح يعنى عيسى عليه السلام (تعلم ما فى نفسى) قوليله جوابى تتميم ايلدى يعنى تعين اعتباريله بنم نفسمده
سنك هويتكدن وكمالكدن اولان شيئى سن عالمسن زيرا بنم هويتم سنك هويتك غيرى دكلدر وحال بوكه
بو مقام فرقده مظهر عيساده لسان عيسى ايله بو كلام ايله متكلم اولان حقدر كه تعلم قولى ايله مقام جمعه
خطاب ايدر ومتكلم كندى نفسنده اولان شيئى عالمدر (ولا اعلم ما فيها) وبنم نفسم سنك وجودك اولديغى

حيثيتيله بنم نفسمده بالقوه اولان شيئى بن عالم دكلم * وكيف اعرفه وانتم فيه) (فنفى العلم عن هوية عيسى
من حيث هويته لا من حيث انه قائل وذوا اثر) (پس لسان عيسى ايله متكلم اولان حق عيسانك هويتندن
على نفى ايتدى تخصيص اعتباريله انك هويتى اولديغى حيثيتله عيسى قائل وذوا اثر اولديغى حيثيتله نفى ايتمدى
زيرا بو حيثيتله عيسانك هويتى حقك هويتيدر وقائل وذوا اثر اولان هويتيدر قرأنده (ولا اعلم ما فى نفسك)
واقع اولدى وشيخ رضى الله عنه ولا اعلم ما فيها) قولنى ايراد ايتدى انك نفسى حقك نفسنك عينى اولديغنه
تنبيه دن اوترى زيرا (ولا اعلم ما فى نفسك) قولى نفس حقده اولان شيئدن عيسى ايچون علمى نفى ايدر
ولا اعلم ما فيها قولى عيسانك نفسى حقك نفسى اولديغى حيثيتيله انك نفسنده اولان شيئدن دخى انك ايچون
علمى نفى ايدر) (انك انت علام الغيوب فجاء بالفصل والعماد تأكيدا للبيان واعتمادا عليه اذ لا يعلم الغيب
الا هو) (يعنى عيسى عليه السلام انك انت علام الغيوب) قولنده كوفيين قتنده فصل ايچون وبصريين
قتنده عماد ايچون اولان انت قولنى كتوردى عين جمعده فرق بيانى تأكيددن اوترى واكا اعتماددن اوترى
يعنى عين جمعده تفرقه ايله اولان خطابنى فصل وعماد ايله تأكيد ايلدى حقك افرادنى تحقيقدن اوترى اطلاقده
آنك تعينى حيثيتيله وعيسانك تعين شخصى سندن فصلى حيثيتيله تا كيم اطلاق وتقييدده وجمع وفرقده علمك
كا يسى حقه منسوب اولوب اكا مخصوص اوله زيرا الله تعالى دن غيرى بر احد غيبه مطلع دكلدر فانه هو علام
الغيوب فى الجمع والفرق (وفرق) وفى بعض النسخ ففرق) (وجمع ووحد وكثر ووسع وضيق) (وعيسى عليه
السلام سبحانك قولى ايله مخاطبى مخاطبدن تفريق ايلدى ودخى (ان كنت قلته فقد علمته) قوليله جمع ايلدى
يعنى حق تعالى ذاتنده مطلق وغير متعين اولديغى حيثيتيله صورة عيسويه ده متعين اولديغى حيثيتيله جمع ايتدى
دخى حقك احديت ذاتيهٔ مطلقه سى حيثيتيله بو جمع ايله توحيد ايلدى ودخى تكثير ايلدى (تعلم ما فى نفسى
ولا اعلم ما فى نفسك قوليله ودخى انك انت علام الغيوب قوليله توسيع ايلدى زيرا اطلاق وتقييد حيثيتيله اولان
علمى حقه تخصيص ايلدى ودخى تضييق ايلدى علمى كندى نفسندن وغيريدن نفى ايدوب حقه تخصيص
ايتمكله * پس بو تقدير اوزره فرق وجمع ووحد وكثر ووسع وضيق قولى كلام سابقى بيان وتفصيل ايچون واقع
اولور ودخى فجاء بالفصل قولنه معطوف اولمق جائزدر يعنى انك انت قوليله خطاب ايتمكله تفريق وتكثير
ايلدى وعلمى اكا تخصيص ايتمكله جمع وتوحيد وتوسيع ايلدى وعلمى غيردن نفى ايتمكله تضييق ايلدى كلام
سابقده تفريق وجمع وتوحيد وتكثير وتوسيع وتضييق ايتديكى كبى) (ثم قال متمما للجواب ما قلت لهم
الا ما امرتنى به فنفى اولا مشيرا الى انه ما هو ثم اوجب القول ادبا مع المستفهم ولو لم يفعل كذلك لاتصف بعدم
علم الحقايق وحاشاه من ذلك فقال الا ما امرتنى به وانت المتكلم على لسانى فى الجمع وقرب الفرائض وانت لسانى
فى الفرق وقرب النوافل (فانظر الى هذه التنبيه الروحية الالهية ما الطفها وارقها) (اندنصكره عبد صالح
اولان عيسى عليه السلام جوابى تتميم اولديغى حالده ايتدى ما قلت لهم الا ما امرتنى به يعنى بن امتمه ديمدم
الا شول امرى كه انكله سن بكا امر ايلدك * پس (ما قلت لهم) قوليله اولا قولى نفى ايتدى مشير اولديغى
حالده كه اول يعنى عيسى بو قولى قائل اولديغى حالده وجودده دكل ايدى وجود حقده استهلاكده وعدم مقيدده
ايدى اندنصكره عيسى عليه السلام قولى ايجاد يعنى اثبات ايتدى حق مستفهم ايله ادبى رعايتدن اوترى زيرا
أأنت قلت قوليله استفهام ايتدى * پس رعايت ادب ايچون ما قلت قولى ايله جواب ايتدى واكر عيسى عليه
السلام بويله جواب ايتميدى البته حقايق عدم علم ايله متصف اولوردى وحال بوكه عيسى عليه السلام
حقايق عدم علم ايله اتصافدن عاليدر * پس (الا ما امرتنى به) ديدى * پس بو قول ايله ايجاب ايتدى يعنى بن
ديمدم الا شول امرى كه انكله سن بكا امر ايلدك وحال بوكه بنم لسانم اوزره متكلم اولان سنسن وبو عين جمع
وقرب فرايض مقاميدر * پس بنم لسانم ايله قائل اولان سنسن سن بنم لسانمسن وبو عين فرق وقرب نوافل
مقاميدر * پس سن بو تنبيه روحيهٔ الهيه يه نظر ايله كه نه شيئى انى لطيف ايتدى ونه شيئى انى رقيق ايتدى نه
لطيف ورقيقدر وتنبيه تفعيلدندر يعنى روح الله اولان عيسانك انبا واخبارى لطافتنه ورقتنه نظر ايله كه
عبارتى نه لطيفدر واشارتى نه رقيقدر وبعض نسخه ده فانظر الى هذا التنبه الروحى الالهى واقع اولدى
يعنى عيسى عليه السلام (الا ما امرتنى به) ديدى حق انك عينى اولديغنى عارف ايكن وانك كلامى عين جمعدن

ایکن مخاطبدن کنایه اولان تا ایله افراد ایلدی وکندی نفسنی تحدید ایدوب مأموریتی حیثیتیله انی متکلمدن کنایه اولان یا ایله تمییز ایلدی پس تاء خطاب ایله حقک الوهیتن اثبات ایتدی ویاء متکلم ایله کندی عبودیتن اثبات ایتدی جمع وتفریق حیثیتیله بوایسه (الاما امرتنی) قولنده واقعه‌در * پس التنبیه قولی تصحیف اولمق لازم کلمز وبوندن لازم کلمزکه بو حکمت حکمت تثنیه اوله زیرا عیسانک کلامنده تثنیه ظاهره‌در وانک ایچون روحیهٔ الهیه ایله وصف ایلدی) (ان اعبدوا الله فجاء باسم الله لاختلاف العباد فی العبادات واختلاف الشرایع ولم یخص اسما خاصا دون اسم بل جاء بالاسم الجامع للکل) (یعنی انلره (ان اعبدوا الله دیدم زیرا سن بکا بونکله امر ایتدک * پس عیسی علیه السلام قولنده الله اسمنی کتوردی عبادتده عبادک اختلافندن اوتری وشرایعک دخی اختلافندن اوتری واسمادن اسم خاصی تخصیص ایتمدی اسم آخر سز بلکه اسمانک کافه‌سنی جامع اولان الله اسمنی کتوردی یعنی الله اسمنی انکچون کتوردی زیرا اسم الله جمیع اسماء الهیه‌یی وجمیع وجوه عباداتی جامعدر واسم خاصی کتورمدی زیرا عبادک مشاربی وارباب مختلفه‌در هر بریسی رب خاصنه دعوت اولنورر * پس جمیع عبادی رب خاصه دعوت ایتمک مقتضای حکمت دکلدر) (ثم قال ربی وربکم ومعلوم ان نسبته الی موجود ما بالربوبیة لیست عین نسبته الی موجود آخر) (اندنصکره عیسی علیه السلام ربی وربکم دیدی یعنی ان اعبدوا الله قولیله اسم جامع کتوردکدنصکره عبادنی کندی ربنه وامتنک ربنه تخصیص ایتدی وحالبوکه معلوم ومحققدرکه حقک ربوبیت ایله برموجوده نسبتی موجود آخره ربوبیتله آنک نسبتنک عینی دکلدر زیرا الله تعالی هر برموجودی مرتبهٔ الهیه‌ده اولان اسمادن براسم خاص ایله تربیه ایدر * پس هر بر موجودی کندی رب خاصی عبادتنه دعوت ایدر) (فلذلک فصل بقوله ربی وربکم بالکنایتین کنایة المتکلم وکنایة المخاطب الاما امرتنی به فاثبت نفسه مأمورا ولیست سوی عبودیته اذلا یؤمر الامن یتصور منه الامتثال وان لم یفعل) (پس حقک ربوبیتله برموجوده نسبتی موجود آخره انک نسبتنک عینی اولمدیغندن اوتری عیسی علیه السلام ربی وربکم قولیله کنایهٔ متکلم وکنایهٔ مخاطب اولان کنایتین ایله فصل ایلدی که کندی نفسندن کنایه اولان یاء متکلم ایله وقومندن کنایه اولان کم ضمیریله فرق ایدوب کندی نفسنه براسمک ربوبیتن وانک شریعتی اعتباریله جمیع امتی اوزره حاکم اولان اسمک ربوبیتن فصل ایتدی (الاما امرتنی به) دیدی پس کندی نفسنی اثبات ایتدی مأمور اولدیغی حالده وحالبوکه نفسنک مأموریتی انک عبودیتندن غیری دکلدر زیرا مأمور اولمز الا شول کمسنه که اندن امره امتثال تصور اولنورر اوکرچه کیم امتثال ایتمزسه * پس عیسی علیه السلام کندی نفسنی عبودیتله اثبات ایتدی) (ولما کان الامر ینزل بحکم المراتب کذلک ینصبغ کل من ظهر فی مرتبة ما بما تعطیه حقیقة تلک المرتبة فرتبة المأمور لها حکم یظهر فی کل مأمور) (ینصبغ قولی لماک جوابیدر وکلامده تقدیم وتأخیر واردر ای لما کان الامر ینزل بحکم المراتب ینصبغ کذلک کل من ظهر فی مرتبة ما یعنی وقتا کیم امر الهی مراتبک حکمی مقتضاسی اوزره نازل اولدیسه منصبغ اولور اندن اوتری هرکمسنه که مراتب الهیه وکونیه‌دن برمرتبه‌ده ظاهر ومتعین اولدی اول مرتبه‌نک حقیقتی اعطا ایتدیکی شیئله پس مرتبهٔ مأمور ایچون برحکم مخصوصدرکه هرمأمورده ظاهردر علی السویه‌در کرک امر حق اولسون ومأمور خلق وکرک امر خلق اولسون ومأمور حق وکرک مرتبهٔ امریه ومأموریهٔ الهیه اولسون وکرک خلقیه پس مرتبهٔ مأمور ایچون برحکم حاصلدرکه هرمأمورده ظاهر اولور واول حکم امره اجابتدر اکر امر حق ومأمور خلق ایسه پس انک امرنه امتثال وحکمنه انقیاد ایتمکله واکر آمر خلق ومأمور حق ایسه انک دعوتنه اجابت ایدوب اکا انقیاد واطاعت ایتمکله رسول علیه السلامک عمی ابی طالبک ما اطوع لک ربک یا محمد قولنه یاعم ان اطعته اطاعتک قولیله جوابی کبی آمر حق ومأمور خلق اولدقده اول مرتبه‌نک حکمی ایله ظهور وامره امتثال عبودیة وقهرا خلقه واجبدر وآمر خلق ومأمور حق اولدقده رب اغفرلی وربنا اغفرلنا ذنوبنا قولی کبی آمرک امرنه امتثالدن اوتری انکله اتیان حق اوزره واجب دکلدر ولکن حق) (ادعونی استجب لکم) (قولیله اجابتی وعده ایدوب کندی نفسی اوزره آنی ایجاب ایتدی وحق صادق الوعددر وعدینک خلافی ظهور ایتمک امر محالدر ووعیدک وقوعی لازم دکلدر زیرا وعیددن تجاوزی وعده ایتدی (ونتجاوز عن سیئاتهم) (ومرتبة

الامر لها حکم یبدو فی کل آمر) (ومرتبهٔ آمر ایچون دخی برحکم مخصوصدرکه هر آمرده ظاهر اولور واول حکم آمرک مأموره تکلیفیدر وتکلیف ایتدیکی امره انک طرفندن امتثالک طلبیدر * پس هر آمرکه برمرتبه‌نک حکمیله منصبغ اولوب ظاهر اوله آمر دخی اول مرتبه حسبیله اول امره تنزل ایدوب انده ظاهر اولور وکذلک هرمأمورکه برمرتبه‌نک حکمیله منصبغ اولوب ظاهر اوله اول مرتبه حسبیله اول مأموره تنزل ایدوب انده ظاهر اولور (فیقول الحق اقیموا الصلوة فهو الامر والمکلف المأمور ویقول العبد رب اغفرلی فهو الامر والحق المأمور فما یطلبه الحق من العبد بامره هو بعینه ما یطلب العبد من الحق بامره) (پس حق تعالی اقیموا الصلوة دیر پس اول حق آمردر ومکلف دخی مأموردر وعبد دخی رب اغفرلی دیر پس عبد آمردر زیرا امر غفری حقدن طلب ایدر وحق دخی مأموردر * پس نه شییکه حق عبددن طلب ایدر اکا امر ایتمکله اوشیء بعینه شول شیئدرکه عبد آنی حقدن طلب ایدر اکا امر ایتمکله وجانبیندن مطلوب اولان شیء اجابتدر پس اکر امر الهی مراتب الهیه‌دن برمرتبه‌یه نزول ایتسه که اول مرتبه‌ده حق آمر واول مرتبه‌نک حکمیله ظاهر اولسه اول امر دخی اول مرتبه حسبیله ظاهر اولورکه آمر خلق طرفندن مأمور اولان حقدن اجابتی طلب ایدر ومأمور اولان حق اول مرتبه حکمی اولان اجابتله ظاهردر وحق مأمورک اول آمره امتثالی طوعا واجب دکلدر لطفا وکرما کندی نفسی اوزره ایجاب ایدوب وعده ایتمکله واجب اولور زیرا حق کندی نفسی اوزره واجب ایلدی) (ولهذا کان کل دعاء مجابا ولابد وان تأخر) (یعنی حق عبددن طلب ایتدیکی شیء بعینه عبد حقدن طلب ایتدیکی شیء اولدیغندن اوتری هر دعا مجاب اولدی وانک مجاب اولمسی لابددر واکرچه کیم حصول اجابت تأخر ایدرسه زیرا مرتبهٔ مأموریت اجابتی اقتضا ایدر ولکن حقک اجابتی اجابت ایجابیه‌در اجابه اضطراریه دکلدر عبدک اجابتی کبی) (کما یتأخر بعض المکلفین ممن اقیم مخاطبا باقامة الصلوة فلا یصلی فی وقت فیؤخر الامتثال ویصلی فی وقت آخر ان کان متمکنا من ذلک فلابد من الاجابة ولو بالقصد) (نته کیم مکلفینک بعضیسی تأخر ایدرکه اقامت صلوة ایله مخاطبا اقامت اولنانلردندر * پس اقامت صلوة ایله مأمور اولدیغی وقتده اقامت ایتمز * پس امره امتثالی تأخیر ایدر ووقت آخرده اقامت ایدرکه وقت آخرده ایتمکه قادر اولورسه * پس عبد طرفندن اجابتدن لابددر واکرچه کیم قصد امتثالی تأخیر ایدرسه * پس کذلک هر دعا دخی مجابدر اکرچه کیم بعضیسی تأخیر اولنور عبدک حالی اقتضا ایتمکله وتأخیر انک حقنده احسن اولمغله حق تعالی اکا رحمتدن اوتری تأخیر ایدر * ووقت آخرده رحمتدن اوتری اجابت ایدر پس عبد دخی علی کلا الحالتین رحمت ایچنده‌در (امدی) شیخ رضی الله عنه عیسانک (الاما امرتنی) قولنی تحقیق ایدرکن ولما کان الامر ینزل بحکم المراتب قولیله امر الهی مراتب حسبیله نزول ایتدیکی قاعده‌یی بونده ایراد ایلدی اکا اشارتدن اوتری که عیسی مأمور اولدیغی حینده مرتبهٔ مأموریت اقتضا ایتدیکی شیئله یعنی انقیاد وامتثال ایله ظاهر اولدقده امر الهینک اکا ورودی اول امره امتثال وانقیاد ایله ظهوری حیننده‌در * پس آمر محل حسبیله نزول ایدر ومحل دخی اول امری قابلدر امرک مقتضاسی اوزره پس مأمور اولدیغی شیئدن غیری اندن برقول صادر اولمز زیرا عبودیتدن غیری بروصف ایله انک اتصافی یوقدر تا کیم آمر محل حسبیله ومحلک وصف خاصی اقتضا ایتدیکی اوزره نازل اولدقده حقک مرادی صورتندن انی تحویل ایلیه * پس عیسی علیه السلام (ماقلت لهم الاما امرتنی) قولیله دیرکه بنم عبودیت ذاتمدن غیری بروصفم یوقدر وسنک روحکدن غیری بنده وجود وظهور یوقدر * پس سندن نیجه امر صادر اولورسه بندن قول دخی اویلجه صادر اولور) (ثم قال وکنت علیهم ولم یقل علی نفسی معهم کما قال ربی وربکم وکنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) (اندنصکره عیسی علیه السلام (وکنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) دیدی ودیمدی وکنت علی نفسی معهم شهیدا نته کیم ربی وربکم دیدی یعنی بن انلرک بیننده دائم ایکن بن انلر اوزره شهید ایدم یعنی اسم شهیدک مظهری ایدم وبنم مظهریتم ماده‌سنده انلر اوزره سن شهید ورقیب ایدک * پس عیسی علیه السلام بن کندی نفسم اوزره انلرک نفسلریله شهید اولدم دیمدی یعنی کندی نفسنه شهودنی اثبات ایتمدی انلر اوزره شهودنی اثبات ایتدکده ربی وربکم قولنده کندی نفسی ایچون رب خاص وانلرک نفوسی ایچون رب خاص اثبات ایتدیکی کبی) (لان الانبیاء شهداء علی اممهم ماداموا فیهم) (زیرا انبیاء امملری اوزره شهدادرلر مادامکه انلرام

بیننده وجود عنصریله موجودلردر زیرا انبیا حقك مظاهریدر حق انلرك مظاهرنده اسم شهیدك ظهور
وتجلیسیله امم اوزره شهیددر * پس عیسی انكیچون انلرك نفوسی شهودنده كندی نفسنی ادخال ایتدی وانلری
مشاهد اولدیغی كبی كندی نفسنی مشاهد اولدیغن دیمدی زیرا مرتبهٔ شهودده مشاهد تجلی الهیٔ ذاتیده
استهلاك اوزره دراندهٔ آنك وجودی بوقدر تا كیم كندی نفسنی مشاهد اوله وانبیا نبوتلری جهتیله امملری اوزره
انكیچون شهدادر یعنی احوال واستعداداتلرینه وقابلیتلری اقتضا ایتدیكی شیئه شهدا وانلری رقبادر تا كیم
بصیرت اوزره انلری حقه دعوت ایدرلر وانلرك اسمی دخی مظهر رب حقده امتداد بوله لر تا كیم حق انلر ایله
معروف اوله رانبیا امملری اوزره شهدا اولوب انلرك تربیه وارشادلرینه اشتغاللری قتنده عدمیت اوزره ثابته
اولان نفسلرنی مشاهده ایتمكدن محتجبلردر وولایتلری جهتیله كندی نفسلرنی مشاهده ایتمكه توجه ایتسه لر
كندیلرك اعیان ثابته لری مراياسنده وجود حقدن غیری كندی نفسلرنی وشیٔ آخری مشاهده ایده مزلر
زیرا نفسلری عدمیت اوزره در مشاهده اولنان وجود حق متجلیدر واعیانلری اوزره متعینه اولان
وجودات ظاهره اول مشهودده استهلاك اوزره مشاهده اولنور وجود واحد شهودندن غیری انده شهود
یوقدر * پس عیسانك مظهرندن قومنی شهیددرواماربی وربكم قولی پس نفس مرتبه سنده در زیرا معرفت
رب نفس مقامنده در انده استهلاك یوقدر وهر بر شخص بر رب خاصك مظهریدر انده تمیز واثبات وجود
لازمدر اربابك تمیزی حسبیله (فلما توفیتنی ای رفعتنی الیك وحجبتهم عنی وحجبتنی عنهم كنت الرقیب علیهم
فی غیر مادتی بل فی موادهم) پس وقتا كیم سن بنی كندیكه رفع ایدرسن وانلری بندن محجوب ایدرسن كه
صورت روحیتله سنك قتنده ظهورم قتنده انلر بنی مشاهده ایده مزلر زیرا انلر بنی انجق صورت عنصریتله
مشاهده ایدرلر ودخی بنی انلردن محجوب ایدرسن زیرا بن سنك شهودك قتنده انلری مشاهده ایده مم سن
انلر اوزره رقیب اولورسن بنم مادهٔ عنصریتمدن غیری مواددهٔ بلكه انلرك ماده لرنده یعنی انلرك ماده لرنده
ظهورلك اعتباریله انلر اوزره رقیب اولورسن پس بو كلام مقام جمعدندر (اذ كنت بصرهم الذی یقتضی
المراقبة فشهود الانسان نفسه شهود الحق ایاه) زیرا قرب نوافلده سن انلرك شول بصری اولدك كه مراقبه یی
اقتضا ایدر پس انسانك كندی نفسنه شهودی حقك اكا شهودیدر زیرا حقك بصریله مراقبدر وبو كلام مقام
فرقده در) (وجعله بالاسم الرقیب لانه جعل الشهود له) (وفی بعض النسخ (لنفسه وعیسا علیه السلام انلرك
ماده لرنده اولان حقك شهودنی اسم رقیبله ایلدی یعنی كلامنده اسم رقیبی كتوردی زیرا عیسا علیه السلام
شهودی كندی نفسی ایچون ایلدی (وكنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) قولنده بوتقدیر اوزره له ضمیری
عیسایه راجع اولور (فاراد ان یفصل بینه وبین ربه حتی یعلم انه هو لكونه عبدا وان الحق هو الحق لكونه ربا له لجاء
لنفسه بانه شهید وفی الحق بانه رقیب) پس عیسی علیه السلام دیلدیكه كندی نفسی بینیله ربی بیننی فصل
ایلیه حقله ادبی رعایتدن اوتری كه براسمده حقله مشارك اولمیه تا كیم معلوم اوله كه تحقیق عیسی عبددر زیرا
عیسی حق ایچون عبد ومعبود بیله منفرددر ودخی معلوم اوله كه تحقیق حق حقدر زیرا حق عیسی ایچون رب
وخالقدر پس عیسی كندی نفسی ایچون كتوردی كه اول شهیددر (وكنت علیهم شهیدا دیدی وحقك حقنده
كتوردی كه اول رقیبدر (وكنت انت الرقیب) دیدی پس شهیدی كندی نفسی ایچون ورقیبی حق ایچون
اتیان ایتمكله نفسیله ربی بینی فرق ایتدی زیرا حین دعوتده امتی اوزره شهید اولدقده كندی حقیقتی
مشاهده سندن وحقیقتنده ظاهر اولان حقك مشاهده سندن محتجبدر ووجود حسیدن رفع اولنوب حقك
مشاهده سنده اولدقده امتندن محتجب اولور انكیچون (شهیدا مادمت فیهم) دیدی پس شهود احاطه
وشمول اوزره دكلدر ورقیب دوام رقبایی اقتضا ایدر الامكركیم موقت الوجود اولان معین مقید ومضاف اوله
وكذلك شهید دخی دائم الوجود اولان حقه مضاف اولدقده دوام شهودی اقتضا ایدر (وقدمهم فی حق نفسه
فقال علیهم شهیدا مادمت فیهم ایثارا لهم فی التقدم وادبا مع الحق) وعیسی كندی نفسی حقنده امتنی
تقدیم ایلدی پس عیسی (علیهم شهیدا مادمت فیهم) دیدی یعنی علیهم قولنده امتدن عبارت اولان ضمیری
تقدیم ایلدی تقدمده انلره ایثاردن اوتری وحقله ادبی رعایتدن اوتری زیرا (كنت انت الرقیب) قولنده
حقی تقدیم ایلدی پس هم ضمیرنی شهید اسمی اوزره كه كندی نفسیدر تقدیم ایتدی تا كیم تقدمده حقله

مساوات

مساوات لازم كلمیه وكذلك ادبی رعایت ایلدی زیرا حق انلرك نفسلرنده انلر اوزره شهیددر وكذلك تقدیم
معنای تخصیص افاده ایدر ای كنت علیهم خاصة شهیدا دون غیرهم واما انت فكنت انت الرقیب علیهم
وعلی كل شیٔ وانك علی كل شیٔ شهید) (واخرهم فی جانب الحق عن الحق فی قوله الرقیب علیهم لما یستحقه
الرب من التقدم بالرتبة) (وعیسی علیه السلام قومنی جانب حقده حقدن تأخیر ایلدی (كنت انت الرقیب
علیهم) قولنده رقیب دن صكره قومنی ایراد ایتمكله زیرا رب رتبت ربوبیه ایله تقدمه مستحقدر) (ثم اعلم
عیسی علی صیغة الماضی المعلوم معطوف علی قوله فقدمهم واخرهم) (ان للحق الرقیب الاسم الذی جعله
عیسی لنفسه وهو الشهید فی قوله علیهم شهیدا فقال وانت علی كل شیٔ شهید) (اندن صكره عیسی علیه السلام
اعلام ایلدی كه تحقیق حق رقیب ایچون شول اسم ثابتدر كه عیسی انی كندی نفسی ایچون ایراد ایلدی
واول اسم عیسانك علیهم شهیدا قولنده اولان شهیدا اسمیدر پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیٔ شهید
دیدی یعنی شهید اسمنی كندی نفسی ایچون ایراد ایتدكدن صكره (وانت علی كل شیٔ شهید) قولنده حقی
رقیب ایچون اثبات ایلدی وشیخ رضی الله عنهك ان للحق الرقیب الاسم الذی جعله عیسی لنفسه قولندن
متبادر اولان بودر كه اسم شهید اسم رقیبك توابعندندر زیرا رقیب مسمی منزله سنه تنزیل اولندی) (فجاء
بكل للعموم وبشیٔ لكونه انكر النكرات وجاء بالاسم الشهید فهو الشهید علی كل مشهود بحسب ما تقتضیه
حقیقة ذلك المشهود) (پس عیسی علیه السلام عموم ایچون اولان كل كلمه سن كتوردی ودخی شیٔ لفظنی
كتوردی زیرا شیٔ انكر نكراتدر ودخی اسم شهیدی كتوردی * پس حق مشهودك كلیسی اوزره شهیددر اول
مشهودك حقیقتی اقتضا ایتدیكی شیٔ حسبیله * پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیٔ شهید قولیله
كندی شهید اولمسیله حقك شهید اولمسی بینی فصل ایلدی زیرا كندیسی انجق قومی بیننده موجود
اولدیغی حالده انلر اوزره شهیددر وحق هر شیئك ظاهری وباطنی اوزره وعین ثابته سی واستعداد ذاتیسیله
اقتضا ایتدیكی جمیع احوال وصوری اوزره ازلا وابدا علما وعینا شهیددر بلكه عیسی علیه السلام قومی بیننده
موجود اولدیغی حالده قومی اوزره اولان شهادتنی دخی حقه اسناد ایلدی وانت علی كل شیٔ شهید قولیله
انكیچون شیخ رضی الله عنه ایتدی) (فنبه علی انه تعالی هو الشهید علی قوم عیسی حین قال وكنت علیهم شهیدا
مادمت فیهم) (پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیٔ شهید قولیله عیسانك قومی اوزره حقك شهید
اولدیغنه تنبیه ایلدی وكنت علیهم شهیدا مادمت فیهم دیدیكی حینده یعنی عیسی علیه السلام قومی بیننده
موجود اولدیغی حالده قومی اوزره شهید اولدیغن تطبیق ایتدكده آنك ماده سنده اولان شهادت حقك شهادتی
اولدیغنه آنك مظهرنده قومی اوزره حق شهید اولدیغنه تنبیه ایلدی) (فهی شهادة الحق فی مادة عیسویة
كما ثبت) (وفی بعض النسخ لما ثبت) (انه لسانه وسمعه وبصره) (پس كنت علیهم شهیدا قولنده اولان شهادت
مادهٔ عیسویه ده حقك شهادتیدر نته كیم خبرده ثابت اولدیكه تحقیق حق عبدك لسانی وسمعی وبصریدر
) (ثم قال كلمة عیسویة ومحمدیة اما كونها عیسویة فانها قول عیسی باخبار الله عنه فی كتابه واما كونها محمدیة
فلوقعها) مصدر رمیمی وفی كثیر من النسخ فلوقوعها (من محمد صلی الله علیه وسلم بالمكان الذی وقعت منه فقام
بها لیلة كاملة یرددها لم یعدل الی غیرها حتی طلع الفجر) (اندن صكره عیسا علیه السلام كلمهٔ عیسویه یی وكلمهٔ
محمدیه یی دیدی اما اول كلمه نك عیسویه اولمسی زیرا اول كلمه عیسانك قولیدر الله تعالی كتابنده عیسادن
اخبار ایتمكله ثابتدر واما اول كلمه نك محمدیه اولمسی * پس محمد صلی الله علیه وسلمدن واقع اولمغله شول
مكانده كه اول كلمه اندن صادره اولدی * پس محمد علیه السلام اول مكانده اول كلمه ایله لیلهٔ كامله یوتندن قائم
اولدی آنی تردید وتكرار ایتدیكی حالده اول لیلهده اول كلمه دن غیری فجر طلوع ایدنجه بر كلمه یه عدول ایتمدی
واول كلمه) (ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزیز الحكیم) (قولیدر پس بو كلمه عیسویه در
زیرا عیسی كندی قومی حقنده دیمشدر ومحمدیه در زیرا محمد صلی الله علیه وسلمدن لیلهٔ كامله ده صادره اولدی
وهم ضمیر الغائب كما ان هو ضمیر الغائب كما قال هم الذین كفروا بضمیر الغائب ستر الهم عما یراد بالمشهود
الحاضر) (وهم ضمیر غائبدر نته كیم هو ضمیر غائبدر (قل هو الله احد) قولنده وانك امثالنده نته كیم الله تعالی
هم الذین كفروا) دیدی ضمیر غائب ایله یعنی (هم الذین كفروا) قولنده ضمیر غائبی كتوردی وضمیردن كنایه

اولان قومی ستر کایله وصف ایلدی * پس شول غیبکه هم ضمیری اکا دلالت ایدر کافرین ایچون ستر اولدی
مشهود حاضر ایله مراد اولنان شیدن زیرا اهل غیب که حقی غیبه تخصیص ایدوب انده طلب ایدرلر
(وهو علی کل شیٔ شهید) نفس رحمانی وتجلی سجانیله اعیان وجودیه مظاهرنده ظاهر وحاضر اولان حقدن
غیب ایله مستور اوله لر) (فقال ان تعذبهم بضمیر الغائب وهو عین الحجاب الذی هم فیه عن الحق) (پس عیسی
علیه السلام ضمیر غائب ایله (ان تعذبهم) دیدی وحال بوکه ضمیر غائبك مدلولی اولان غیب شول حجابك
عینی اولدی که هم ضمیرندن کنایه اولان قوم اول حجابده حقدن محتجب اولدیلر واول عیسانك تعینی حجابیدر
زیرا انلرانك تعینی صورتی حجابیله محتجب اولدیلر زیرا انلر حقی عیساده حصر ایتدیلر (ان الله هو المسیح
ابن مریم) قوللریله فکفروا یعنی انده متعین اولان حقی ستر ایتدیلر واندن غائب اولدیلر واول حجاب وستر
انلر ایچون غیب اولدی وهو ضمیری (ان تعذبهم) قولنك مدلولی اولان تعذیبه راجع اولمق جائزدر یعنی
اکرسن انلره تعذیب ایدجك اولورسك وحال بوکه اول تعذیب شول حجابك عینی اولدیکه حقدن انلر اول حجابك
ایچندهدر * پس انلرك تعذیبی اول حجاب ایچنده انلرك ابقاسیدر (فذکرهم الله) بالتشدید پس الله تعالی انلری
لسان عیسا ایله ویاخود عیسادن اخبار طریقیله انلری ان تعذبهم قولیله غیبتده ذکر ایتدی وجائزدرکه فذکر
قولنده فاعل ضمیری مستتر اولوب عیسایه راجع اوله یعنی عیسی انلری الله تعالی یه ذکر ایلدی) (قبل
حضورهم) (حقك قتنده حضورلرندن اول یعنی انلر حقله حضور مرتبه سنه واصل اولمزدن اول انلر حجاب
سترده اولدقلری الله تعالی ذکر ایلدی وغیبتده حقك انلری ذکر ایتمسی انلر ایچون خمیره اولدی) (حتی
اذا حضروا) (حتی تا چونکم انلر حقله حضور مرتبه سنه واصل اوله لر یا یوم جمع وفصلده خلایقك قبوردن انبعاثی
وحقك حضورنده حصولی قتنده ویاخود قیامت کبراده خلایقك قبوری اولان ابدان وجثه لرندنکه انلر ایله
مستور اولدیلر انلرك انبعاثی قتنده حقك حضورنده حاصل اولسه لر حقده فانی اولمغله (تکون الخمیرة
قد تحکمت فی العجین فصیرته مثلها) (خمیره عجیننده تحکم ایتمش اولور یعنی غیبتده اللهك انلری ذکری خمیره سنی
حقله انلر حضور مرتبه سنه وارنجه واقعه اولان مراتب غیبیه ده انلرك حقایق واستعدادلری عجیننده تحکم
ایتمش اولورلر * پس خمیره انی کندی مثلی ایلدی وبینلرنده واقع اولان حجاب غیبیه رفع اولنوب انلر صفات حقله
ظاهر اولورلر پس حضور قتنده انلردخی غفر ومغفرتی ذکر ایدرلر) (فانهم عبادك فافرد الخطاب للتوحید الذی
کانوا علیه) (عیسی علیه السلام فانهم عبادك دیدی پس دیمك اولورزیرا انلر سنك عبادكدرهرنه شیئه عبادت
ایدرلرسه سکا عبادت ایدرلر * پس کاف ایله اولان خطابی افراد ایلدی شول توحیددن اوتریکه انلر آنك اوزره
ثابت ایدیلر عین واحده اعتباریله زیرا هر عابدك معبودی مظهرنده حق تعالی برامیله ظاهر ومتجلیدر * پس
جمیع عابدینك عبادتی جمیع اسمائی جامعه اولان عین واحده یه راجعه اولور واکرچه کیم بعض عابدینك اکا
شوری یوقدر قال تعالی (وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه) (ولا ذلة اعظم من ذلة فیهم لانهم لا تصرف لهم فی انفسهم
فهم بحکم ما یریده بهم سیدهم ولا شریك له فیهم فانه قال عبادك فافرد) (وحالبوکه عبیدك ذلتندن اعظم ذلت
یوقدر زیرا انلر ایچون نفسلرنده تصرف یوقدر * پس انلر شول شیئك حکمی اوزره درکه سیدلری انلردن آنی دیلر
وحالبوکه سیدلری ایچون انلرده شریك یوقدر زیرا عیسی لسان حقله ویاخود حق لسان عیسی ایله عبادینه دیدی
پس معبودی افراد ایلدی) (والمراد بالعذاب اذلالهم ولا اذل منهم لکونهم عبادا فذواتهم تقتضی انهم اذلاء
فلا تذلهم فانك لا تذلهم بادون مما هم فیه من کونهم عبیدا) (یعنی (فان تعذبهم) قولنده عذابدن مراد * پس
انلرك ذواتی وعبودیاتی اقتضا ایدرکه انلر اذلادر * پس سن انلری اذلال ایتمزسن زیرا سن انلری شول ذلتدن
ادون اذلال ایله اذلال ایتمزسن که انلر اول ذلت ایچنده درلر انلر عبید اولدقلری حالده یعنی عبودیت ذلتندن
ذلتله انلری اذلال ایتمزسن * پس اندن ادون عذاب ایله دخی عذاب ایتمزسن) (وان تغفر لهم ای تسترهم
عن ایقاع العذاب الذی یستحقونه بمخالفتهم ای تجعل لهم غفرا یسترهم عن ذلك ویمنعهم منه فانك انت
العزیز) (یعنی اکر سن انلری ایقاع عذابدن که مخالفتلری سببیله انلر اکا مستحق اولدیلر ستر ایده جك
اولورسك یعنی انلر ایچون غفر ایده جك اولورسك که ایقاع عذابدن انلری ستر ایلیه وعذابدن انلری منع ایلیه
پس تحقیق سن عزیزسن) (ای المنیع الحمی) (یعنی منیع الحمی سن حامی اولدیغك شیئی اسماء قهریه دن غیری آنك

اوزره مسلط اولوب تجاوزا یتمکدن احدیت ذاتك عزتیله مانع سن * پس منیع فاعل معناسنه دروحمی محمی
اولان شیدر ویاخود مفعول معناسنه درای ممنوع جانبه عن ان یتسلط علیه الغیر * پس انلر حق ایچون حمی
اولدیلر که انوار ذاتیه ایله انلری غفر وصفت غفوریتله ستر ایدوب غفور اسمنك مقابلی اولان اسمانك تسلطندن
حق مانعدر ویاخود حق ممنوع الحمادر * پس حمی حقك ذاتنه نسبت اولندقده احدیت ذاتیه حمی اولور وحق
عزت ذاتیه ایله حمای احدیت اطرافنی تکثر وغیرتدن مانع ورقاب اغیاری سیف عزتله قاطعدر یعنی بو قومك
سکا وصولی سن رب الکل اولدیغك حیثیتله درکه ذاتك کندی نفسنده اقتضا ایتدیکی شیٔ اوزره زیرا سنك
ربوبیتك انلرك عبدانیتلری ونفسلری حسبیله درو انلرك عبدانیتلری مقیده وجزئیه در انلر مقید وجزئی اولمغله *
پس سن کندی ذاتکله مستحق اولدیغك عبادت ذاتیه کلیه ایله انلر سکا قنده عبادت ایدرلر ورب الکل
اولدیغك حیثیتله سکا نجه متصل اولورلر) (وهذا الاسم اذا اعطاه الحق لمن اعطاه من عباده تسمی الحق
بالمعروف والمعطی له هذا الاسم بالعزیز فیکون منیع الحمی عما یرید به المنتقم والمعذب من الانتقام والعذاب)
وبو اسم عزیزی چونکم حق تعالی اعطا ایتسه عبادندن اعطا ایتدیکی کمسنه یه یعنی اسم عزیز ایله اکا تجلی
ایلسه واول دخی اسم عزیز ایله متصف ومتحقق اولسه حق تعالی اسم معز ایله متسمی اولور زیرا عبدنی عزیز
ایلدی وشول عبدکه بو اسم اکا اعطا اولندیغی عزیز ایله متسمی اولور زیرا حقك حقنده عزیز اولدی پس حق
منیع الحمی اولورکه انتقام وعذابدن شول شیدن که منتقم ایله معذب انی مراد ایدر پس اسم عزیز ایله متسمی
اولان عبد حق ایچون حمی اولور زیرا حمی عزیزدرو غیرلك تسلطندن حق حمای منیعدر (وجاء بالفصل والعماد
ایضا تأکید البیان ولتکون الایة علی مساق واحد فی قوله انك انت علام الغیوب وقوله کنت انت الرقیب
علیهم فجاء ایضا انك انت العزیز الحکیم) (وعیسی علیه السلام فصل وعماد ایله کلامی کتوردی بوندن اول
کتوردیکی بیانی تأکیددن اوتری ودخی تا کیم آیت مساق واحد اوزره واقعه اوله الله تعالی ایلك (انت علام
الغیوب) قولنده ودخی (کنت انت الرقیب علیهم) قولنده پس بونه اولکی کبی (انك انت العزیز الحکیم)
کلدی بو قول عیسی علیه السلامك اسرارندن متضمن اولدیغی اسرارك بعضیسنی شیخ رضی الله عنه بیان
ایتدکدنصکره محمد علیه السلامه متعلقه اولان بعض احوالی که متضمندر انلرك بیانته شروع ایدوب ایتدی
(فکان سؤال من النبی والحاحه علی ربه فی المسئلة لیلة کاملة الی طلوع الفجر یرددها طلبا للاجابة فلو سمع
الاجابة فی اول سؤال ما کرر) پس بو قول نبی علیه السلامدن سؤال ایدی ودخی نبی دن ربنه طلوع فجره وارنجه
لیلهٔ کامله سنده مسئله ده الحاح ایدی یعنی لیلهٔ کامله ده سؤالده طلوع فجره وارنجه بو کلمه یی تردید وتکرار
ایدردی سؤالده اجابتی طلب ایتدیکندن اوتری پس اکر سؤالك اولنده اجابتی استماع ایدیدی کلمه یی تکرار
ایتمزدی (فکان الحق یعرض علیه فصول ما استوجبوا به العذاب عرضا مفصلا فیقول له فی کل عرض وعین
ان تعذبهم فانهم عبادك وان لم تغفر لهم فانك انت العزیز الحکیم فلو رأی فی ذلك العرض ما یوجب تقدیم الحق
وایثار جنابه لدعا علیهم لا لهم فما عرض علیه الا ما استحقوا به ما تعطیه هذه الایة من التسلیم لله والتفویض
لعفوه) (کان تخفیف ایله ناقصه اولمق جائزدر ویاخود کانه حق تعالی عرض مفصل ایله عرض ایدردی
وتشدید ایله اخوات اندن اولمق جائزدر پس وجه اول اوزره دیمك اولور پس حق تعالی رسول علیه السلامه
عرض مفصل ایله عرض ایدردی شول ذنبی که آنك امتی او ذنب سببیله عذابه مستوجب اولدیلر یعنی اعیان
عبادن هر براحدی وهر برینك ذنوبنی علی الانفراد تفصیلا عرض ایدردی * پس رسول علیه السلام
حق تعالی یه هر عرضده وهر عینده دیر ایدی (ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزیز
الحکیم) پس اکر رسول علیه السلام اول عرض مفصلده حقك تقدیمنی وآنك جنابی ایثارنی موجب اولان
شیئی مشاهده ایدیدی البته رسول علیه السلام انلر اوزره دعا ایدردی انلر ایچون دعا ایتمزدی وکندی مرادی
اوزره حقك مرادنی تقدیم ایدردی زیرا حق تعالی انلره قهر ایدوب انلردن انتقام اخذ ایتمك استر ورسول علیه
السلام عفوی ومغفرتی رجا ایدر * پس حق تعالی انلرك ذنوب وجرایمی تفاصیلندن اول لیله دن اول عرض
مفصلده عرض ایتمدی الا شول شیئی که آنك سببیله بو آیت الله تعالی یه تسلیم دن وآنك عفونه تفویضدن
اعطا ایتدیکی شیئه انلر مستحق اولدیلر یعنی رسول علیه السلام طرفندن (ان تعذبهم فانهم عبادك) قولیله

امتنك اكا تسليمي وامت اكا عبيد اولدقلري ودخي (وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم) قوليله ذنوبلرينك
عفوه تعريضي موجب اولان شيئی عرض ايتدی انکچون رسول عليه السلامدن بو قول صادر اولدی
والا اكر تفصيل اوزره الله تعالى انلرك ذنوبلری اعيانني وانلردن انتقام ارادتني عرض ايديدی رسول عليه
السلام انلره دعا ايتمزدی انلر اوزره دعا ايدردی وحق تعالى رسول عليه السلامه عرض ايتديكی شيئدن مراد
انلرك ذنوبيدر زيرا ذنب مغفرتی طلب ايدر وما استحقوا قولنده ما يا شيء معناسنه در ويا الذی معناسنه در
وما تعطيه قولنده ما كذلك معناسنه ويا الذی معناسنه در ما استحقوا قولنك مفعوليدر وجائزدركه ما استحقوا
قولنك مفعولی محذوف اوله والتفويض لعفوه قولنك قرينه سی اكا دلالت ايتمكله وما تعطيه قولی
ما استحقوا به قولندن بدل اوله اى ما عرض الحق عليه ذنوبهم على التفصيل الا ما تعطيه هذه الاية من التسليم
والتفويض لعفوه) (وقد ورد ان الحق اذا احب صوت عبده فی دعائه اياه اخر الاجابة عنه بتكرر ذلك منه
حبا فيه لا اعراضا عنه ولذلك جاء بالاسم الحكيم والحكيم هو الذی يضع الاشياء فی مواضعها ولا يعدل بها عما
تقتضيه وتطلبه حقايقها بصفاتها) (وخبرده وارد اولديكه تحقيق حق تعالى چونكم عبدينك اكا دعاسنده
اولان صوتنه محبتی تعليق ايتسه آنك دعاسندن اجابتی تأخير ايدر تا كيم دعاندن مكرر اوله وحقدن
بو تأخر عبدك حقنده محبتدن اوتريدر آندن اعراضدن اوتری دكلدر وبوندن اوتری فانك انت العزيز الحكيم
قولنده حق تعالى اسم حكيمی كتوردی وحكيم شول ذاتدركه اشيايی مواضعنده وضع ايدر واشيا ايله
عدول ايتمز شول شيئدن كه اشيانك حقايقی صفاتيله انی اقتضا ايدر وانی طلب ايدر يعنی هر شيئك حقايقی
وصفاتی اقتضا ايتديكی اوزره انی وضع ايدر اندن عدول ايتمز * پس اجابتده تأخر عبدك حقنده انفع اولدقده
حق تعالى انی تأخير ايدر حكمتی اقتضا ايتديكندن اوتری * پس رسول عليه السلامك ايله كامله دعاسی
حقنده اولان شفاعت ودعاسنك طلوع فجره وارنجه تأخری اكا محبتدن اوتريدر وامتی حقنده اولان صوتنه
آنك حبندن اوتريدر) (فالحكيم العليم بالترتيب) (پس حكيم شول كمسنه دركه ترتيبی عالمدر) (فكان عليه
السلام يتردد هذه الاية على علم عظيم من الله فمن تلا هذه الاية وغيرها فكذا يتلو والا فالسكوت اولى به) (
پس رسول عليه السلام بو آيتك تردادنده وتكرارنده الله تعاليدن علم عظيمی اوزره ايدی يعنی تكرار ايتدكجه
علوم الهيه ومعانئ غيبيه جلوه كر اولوردی زيرا آيتك تلاوتنده حقه خطاب ايدردی وحق دخی اكا رد
جواب ايدردی وحق اكا خطاب ايدردی واول اكا رد جواب ايدردی * پس بر كمسنه كه بو آيتی وبونك
غيريسنی تلاوت ايتمك استسه * پس رسول عليه السلام كبی تلاوت ايتسون والا پس اكا سكوت اوليدر
بوندن مراد حضور قلب ايله معانئ آيتده تدبر وتفكره وآنك حقايقيله تحققنه تحريض وتحريصدر)
(فاذا وفق الله العبد الى نطق بامر ما فما وفقه اليه الا وقد اراد اجابته فيه وقضاء حاجته) (وچونكم الله تعالى بر دعا
ايله بر عبده اموردن بر امر ايله نطق ايتمكه توفيق وتمكين ويرسه پس اول عبده اول نطقه توفيق ويرمدی
الا وحال بوكه اول نطقك انك حقنده اجابتنی وانك حاجتی قضاسنی ارادت ايتدی الا على معناسنه اولمق جائزدر
قال تعالى انزل اليك وانزل عليك) (فلا يستبطئ احد ما يتضمنه ما وفق له) (پس بر احد استبطا ايتمسون شول
شيئی كه انکچون موفق اولان شيء انی متضمن اوله يعنی دعايه موفق اولان كمسنه اجابتی استبطا ايتمسون زيرا دعا
اجابتی متضمندر * پس دعا ايله موفق اولان كمسنه اجابت ايله دخی موفقدر واكرچه كيم متأخر دخی واقع
اولورسه ما يتضمنه قولنده ما موصوله در ياخود شيء معناسنه در يستبطئ قولنك مفعوليدر واجابتدن
عبارتدر وما وفق قولنده ما بنه كذلك موصوله در يتضمن قولنك فاعليدر واول دعادن كنايه در) (وثابر
مثابرة رسول الله صلى الله عليه وسلم على هذه الاية فی جميع احواله حتى يسمع باذنه او بسمعه كيف شئت او كيف
اسمعك الله الاجابة فان جازاك بسؤال اللسان اسمعك باذنك وان جازاك بالمعنی اسمعك بسمعك) (ودعاده جميع
احوالنده مواظبت ايتسون رسول الله صلى الله عليه وسلم بو آيت اوزره مواظبت ايتديكی كبی تا كيم اذنی ايله
سامع اوله كه جسمك سماعی آلتيدر وياخود سمعيله سامع اوله كه قلبك سماعی آلتيدر زيرا سمع روحانيدر پس
كلامده غيبتدن خطابه التفات ايدوب كيف شئت او كيف اسمعك الله ديدی نه كيفيتله ديلرسك يعنی قنغی لسان
ايله سؤال ايدرسك اول سمعله سامع اولورسن وياخود الله تعالى اجابتی سكا نه كيفيتله اشتديررسه پس اكر سكا

لسان سؤال ايله مجازات ايده جك اولورسه اجابتی سكا اذنك ايله اشتديرر واكر سؤال معنی ايله سكا مجازات
ايده جك اولورسه اجابتی سكا سمع قلبكله اشتديرر زيرا مجازات سؤال حسبيله در والحمد لله رب العالمين

فص حكمة رحمانية فی كلمة سليمانية

شويله معلوم اوله كه رحمت اولا ايكی قسم اوزره در بريسی رحمت ذاتيه در وبريسی رحمت صفاتيه در
وبو رحمتيندن هر بريسی دخی ايكی قسم اوزره در بريسی رحمت عامه در وبريسی رحمت خاصه در * پس رحمت
درت اصل اولور كه سائر فروع ايچون امهات واقع اولور اندنصكره بو فصول اربعه دن طقسان التی فرع
متفرع اولور * پس طقسان التی اصول اربعه يه ضرب اولندقده مائه اولور ورسول عليه السلام ان الله مائة
رحمة قوليله اندن اخبار ايلدی وحق تعالى ام كتابده بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين قولنده
رحمتك اصول اربعه سنه تنبيه ايلدی پس بسمله ده اولان رحمتين رحمت ذاتيهٔ عامه در ورحمت ذاتيهٔ خاصه در
وفاتحه ده اولان رحمتين رحمت صفاتيهٔ عامه در ورحمت صفاتيهٔ خاصه در وباقی رحمانك فروعی بونلردن
متفرعه در وسليمان عليه السلامه مخصوصه اولان رحمت رحمت عامهٔ صفاتيه در وبو رحمت اشيانك كافه سنه
واسعه اولان رحمت ذاتيهٔ عامه نك حكميدر اندن اوتری بو رحمت ايچون صفت عموم حاصله در * پس سليمان
عليه السلامك بوندن اوتری عالمده حكمی وتصرفی عام اولدی * پس حق تعالى اكا عالم اعلى واسفلی تسخير
ايلدی وعالم سفلی نك اكا تسخيری جن وانسده ووحش وطيرده وسائر حيوانات بريه وبحريه ده انك تحكمی
سببيله واضحدر حتی انك حكمی حيواناتدن عناصره تعدی ايتدی * پس ريحی كنديسنه تسخير ايتدی
ريح انك امريله جاريه اولدی (تجری بامره رخاء حيث اصاب) ومائی دخی كنديسنه تسخير ايلدی كه شياطين
ناريه انكچون انده غوص ايدرلردی واعظم تسخيراتدندر ناردن اولان شيئی مائله ومادن اولان شيئی نارله جمع
ايتمك مائله نار طبايعنك تضادی حسبيله * پس بوندن اوتری حق تعالى (ومن الشياطين من يغوصون له
ويعملون عملا دون ذلك) قوليله ذكر اولنان شيئه تنبيه ايلدی پس حق تعالى اخبار ايتديكه هر شيئيكه
شياطين سليمان ايچون عمل ايدرلر غوصلری درونده در اضداد بيننده جمعك صعوبتندن اوتری ودار ارضی اكا
تسخير ايلدی (يتبوء منها حيث يشاء) واما حقك اكا عالم علويی تسخير ايتمسی پس مستبصرين قتنده
واضحدر زيرا بو عالمده سليمان عليه السلامه حكم وتصرفدن هر نكه ميسر اولديسه پس حق تعالى اكا عالم
علويی تسخير ايتديكنك آثاريدر وانك اسبابی تصرفاتی حقك اكا تعليميندندر وسليمانك ذكر اولنان تسخيری
رحمت عامه يه مخصوصه اولان حكم عامك آثاريندندر واما رحمت خاصهٔ ذاتيه * پس اول عنايت الهيه دركه
قدم صدق ايله مسميه دركه اول حقك بعض عبيدنه حبی آثاريندندر على التعيين علم وعملدن وياخود بونلرك
غيری اولان اسباب ووسائلدن موجب معلوم ايله دكلدر وبو كا حق تعالى خضر حقنده (آتيناه رحمة من
عندنا وعلمناه من لدنا علما) قوليله اشارت ايلدی واما رحمت صفاتيهٔ خاصه پس سعدايه مختصه در وبونك
حكمی قسمينه منقسم اولور بر قسمی موقت وبر قسمی غير موقتدر * پس موقت اولان سعدايه دنياده
مختصه دركه غالب احوال واوقاتده مراداتلرينه انلرك نيتلری سببيله انلر فائزلردر * پس بوندن اوتری حق
تعالى بزه (وان له عندنا لزلفی وحسن مآب) قوليله تنبيه ايلدی شول شيئله كه سليمانك انلردن استثناسی
اندن فهم اولنور * پس سليمان ايچون سعادتين يعنی جمع ايلدی پس آنك سعادتی ورحمتی دنياده اولان انجق
رحمت موقته دكلدر بلكه ابديهٔ الحكمدر واما رحمت خاصهٔ غير موقته * پس اهل جنته در زيرا انلرك نعيمی
ابديدر قال الله تعالى عطاء غير مجذوذ اى غير منقطع خالص من الانكاد غير مشوب بالامور المنغصة
(كما قال تعالى قل من حرم زينة الله التی اخرج لعباده والطيبات من الرزق قل هی للذين آمنوا فی الحيوة الدنيا
خالصة يوم القيامة) فقوله خالصة يوم القيامة تنبيه على انها وان حصلت لمن حصلت له من المؤمنين هنا فانها
تكون مشوبة بالانكاد والغصص لما تعطيه خواص هذا الموطن والنشأة الامشاجية وانها تخلص للسعداء
فی الجنة فانها فی محل مقدس سليم من كل ما يوجب كدرا ونكدا لانها كما اخبر النبی صلى الله عليه وسلم فی الكرسی
الكريم وسقفها عرش الرحمن المحيط بجميع الصور لاحاطة اسم الرحمن بجميع الموجودات رحمة وعلما وحكما
فافهم پس سليمان عليه السلام رحمت صفاتيهٔ عامه يه ورحمت صفاتيهٔ خاصه يه كه موقته وغير موقته در

اختصاصندن اوتری حکمت رحمانیه انك کلمه سنه مختصه اولدی ولکن وقتا کیم سلیمان علیه السلامه اعطا
اولنان رحمت صفاتیهٔ عامه نك اعظم انواعی بلقیسك سبادن عرش ایله آتیانی ونفس بلقیسك جانب حقدن
اکا اعطاسی اولدیسه شیخ رضی الله عنه حکمت سلیمانیه یی بلقیسك احوالی بیانیله ابتدا ایلدی (امدی)
شویله معلوم اوله که بعضلر ایتدی که بلقیس یعرب بن قحطان نسلندن شراحیلك قزیدر وشراحیل عظیم
الشان برملك ایدی پس جندن برمرأیی تزوج ایتدی که اکا ریحانه بنت السکن دیرلردی * پس شراحیل
ایچون ریحانه دن بلقیس متولده اولدی وبلقیسدن غیری شراحیلك تولدی یوغیدی ورد فی الحدیث (ان احد
ابویها کان جنیا) وبعضلر ایتدی بلقیسك باباسی سبا پادشاهی شراحی بن شراحیلك وزیری ایدی آدی دوسرخ
ابن هدهاد بن ملطاط بن مالك بن سبا ایدی واناسی جن پادشاهی عمیر بن دهملك قزی عمیره بانو ایدی که وزیری
دوسرخ عمیره بانویی باباسندن نکاح ایله آلوب سبا شهرینه کتورمش ایدی پس عمیره بانو دوسرخدن حامله
اولوب اندن بلقیس متولده اولدی وبعد زمان بلقیس سبا پادشاهی اولان شراحی بن شراحیلك باشن کسوب
انك یرینه پادشاه اولدی وشیخ رضی الله عنه ترجمان الاشواقده ایتدی کانت بلقیس متولدة بین الجن والانس
فان امها من الانس واباها من الجن ولو کان ابوها من الانس وامها من الجن لکانت ولادتها عندهم فکانت
تغلب علیها الروحیة ولهذا ظهرت بلقیس عندنا وبلقیس زوجیة محققه دن اول ازلده سلیمانه مخصوصه اولان
محبوبه وحاوحب ولادن اول سلیمان اوزره مودت ثابته ایله محسوبه ایدی * پس ایام مخالفات متمادیه وسنین
مباعدات متطاوله اولدیکه بلقیس کندی رأیی ایله معجبه ایدی وحقدن غیری یه ساجده ایدی * پس سلیمان
وقتا کیم آنك سعادتی آوانی قریب اولدیغن عارف اولدی * پس اکا نفحات رحمانیه ومناسبات حبیهٔ ازلیه ایله
تعرض ایلدی واکا حق ایله ناطق برکتاب یازدی واکا عهود قدیمهٔ ثابته یی ومودت زوجیت مستوره یی خفیه
تذکر ایتدی وکتابی بسمله ایله ابتدا ایتدی وربنه حمد ایتدیکه جمیع محامد اکا راجعه در وبلقیسه رحمتینی رحمت
ذاتیه وجعلیه یی تذکر ایتدی ورحمتینی زوجین بیننده ایقاع ایتدی ورحمتین ایله تشفع ایتدی زیرا محب محبك
رسوم ولوازمیله مرحومدر اندنصکره کتابی خاتمیله ختم ایدوب انفاس رحمانیه ونفحات الهیه ایله مؤید اولان
هدهده تحمیل ایدوب انکله ارسال ایلدی پس بلقیسه کتاب آنك اهل دولتی قتنده مجهول اولان طریقله واصل
اولدقده بلقیس وزرا واهل دولتنه ایتدی انی القی الی کتاب کریم) (انه یعنی الکتاب من سلیمان وانه ای مضمونه
بسم الله الرحمن الرحیم) (کتاب سلیمان بلقیسه القا اولندقده بلقیس قومنه کتابی کوستروب انه من سلیمان دیدی
یعنی تحقیق بو کتاب سلیماندندر وتحقیق آنك مضمونی بسم الله الرحمن الرحیم در * پس شیخ رضی الله عنه
ایدر حق تعالینك انه من سلیمان وانه قولی بلقیسك قومنه قولیدر طی کتابده مکتوبك حکایتی دکلدر
وطی کتابده اولان (بسم الله الرحمن الرحیم الا تعلوا علی وأتونی مسلمین) قولیدر وبو کلامنه دلیل اولان ظاهر
لفظدن بلقیسك (ایها الملأ انی القی الی کتاب کریم) قولیدر پس (انه) یعنی الکتاب قولنك ضمیری مذکور اولان
کتابه راجعدر پس (انه من سلیمان وانه) قولی قول بلقیسدر (یا ایها الملأ انی القی الی کتاب کریم قولنه متصلدر
انه یعنی الکتاب من سلیمان دیدی اندنصکره بلقیس مضمون کتابی بیان ایتمکه متصدیه اولوب انه دیدی
ای مضمونه بسم الله الرحمن الرحیم) پس کتابك اولی بسم اللهدر اسم سلیمان دکلدر) (فاخذ بعض الناس فی تقدیم
اسم سلیمان علی اسم الله ولم یکن کذلك وتکلموا فی ذلك بما لا ینبغی مما لا یلیق بمعرفة سلیمان علیه السلام بربه) (
پس ناسك بعضیسی اسم الله اوزره اسم سلیمانك تقدیمنی اخذ ایلدی یعنی اهل تفسیرك بعضیسی ایتدی
(انه من سلیمان) قولی کتاب سلیماندندر وسلیمان کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایلدی الله اسمنك حرمتندن
اوتری واسم الله اوزره خوفدن اوتری تا کیم بلقیس آنی خرق ایتمیه زیرا اول زمانده جبابره نك عادتی بو ایدی که
مرسله اهانتدن اوتری کتابك اولنی تمزیق ایدرلردی وحال بوکه سلیمان کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایتمدی
وانلر سلیمانك اسمی تقدیمنده لابد اولمیان کلام ایله تکلم ایتدیلر که اول کلام سلیمانك ربنه اولان معرفتنه لایق
دکلدر یعنی سلیمانك کمال معرفتنه لایق دکلدر که الله اسمنك حرمتندن اوتری بلقیس کتابی خرق ایتمسون دیو
کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایلیه زیرا معرفت الهیه ادب وتعظیمی اقتضا ایدر وتعظیم اسم اللهك تقدیمنی
وسلیمانك عظمت ایله عدم ظهورن اقتضا ایدر (مما لا یلیق) قولنده من بما لا ینبغی قولنی بیان ایدر پس شیخ رضی الله

عنه

عنه آنلرك قولنی رد ایدوب ایتدی که (وکیف یلیق ما قالوه وبلقیس تقول فیه انی القی الی کتاب کریم ای یکرم علیها
وسلیمانك کندی اسمی تقدیمنده دیدکاری شیء سلیمانك ربی معرفتنه نیجه لایق اولور وحالبوکه بلقیس کتابك
حقنده دیرکه انی القی الی کتاب کریم ای کرم علیها یعنی بکا برکتاب کریم القا اولندیکه اکا اکرام اولنور وموجبیله
عمل اولنور پس بلقیس کتاب سلیمانی کرم ایله وصف ایلدی وبلقیس من عند الله مؤیده وموفقه ایدی زیرا هدهد
کتاب سلیمانی اکا القا ایتدیکی برله بلقیس انی قلبنده قبول ایتدی واستشاره طریقیله قومی دخی انی قبول ایتسون
دیو انلره عرض ایلدی وکتاب واجب الاکرامدر دیدی پس بسم الله اوزره سلیمانك اسمی تقدیمنده تکلم ایتدکاری
کلام لایق دکلدر وبعضیلر دیرکه بو کلامده سلیمانك اسمی تقدیمنه ذاهب اولنلر حقنده تعریض واردر کانه دیرکه
نیجه لایقدر سلیمان حقنده انلر مسلمین اولدقلری حالده کتابده اسم الله اوزره سلیمانك اسمی تقدیمك سلیمانه اسناد
ایدرلر وصورت مدحده ذم وقدح ایدرلر وحالبوکه بلقیس آنك کتابنی کرم ایله وصف ایلدی واکا اکرام ایلدی
کافره اولدیغی حالده زیرا بلقیس بو قولی قائله اولدیغی حالده اگرچه کیم کتابه وامر سلیمانه منقاده اولمش ایدی *
اما سلیمان حضورینه کلوب (رب انی ظلمت نفسی واسلمت مع سلیمان لله رب العالمین) دیمش ایدی پس سلیمانك
معرفتنه الیق اولان شیخك ذکر ایتدیکی اوزره که انه من سلیمان وانه قولی قول بلقیس اوله پس انه من سلیمان قولی
مرسلی بیان ایچوندر زیرا بلقیس انی القی الی کتاب کریم قولنده کتابك مرسلی اولان سلیمانی ذکر ایتمدی *
اکا تعظیمدن اوتری وتا کیم آنك قومی سلیمانك ذکرندن اعراض ایتمیه لر زیرا احتمالدرکه سلیمانك ذکرندن قومی
اعراض وانقباض اوزره اوله لر زیرا کتاب سلیمانی استماع ایتدکاری برله بیلورلر که سلیمان انلری ربنه دعوت ایدر
پس اکر اطاعت ایدرلرسه ملك سلیمانك اولور وسلطنت آنلرك ایدلرندن چقار وکذلك اطاعت ایتمزلرسه سلیمان ایله
مقاومت اولنمز وسلیمان آنلرك ملکلرینه مالك اولورسه وداخل اولورسه (ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها)
ینه ملکلری فاسد اولور پس بلقیس مرسل کتابك اسمنی ذکر ایتمدی اسمك عظمتندن اوتری وصاحبنه تعظیمدن
اوتری وبعده کتابی کرم ایله وصف ایلدی تا کیم قومی منبسط اوله بعده مرسل کتاب اولان سلیمانی تصریح
ایدوب (انه من سلیمان) دیدی (وانه بسم الله) قولنده انه قولی مضمون کتاب اولان (بسم الله الرحمن الرحیم)
الی آخره قولنی بیان ایدر (وربما حملهم علی ذلك تمزیق کسری کتاب رسول الله صلی الله علیه وسلم) وسلیمانك
اسمی تقدیمنه ذاهب اولان بعض ناسی سلیمانك کندی اسمی تقدیمنك اختیارینه حمل ایتمدی الا کسرانك کتاب
رسول الله صلی الله علیه وسلمی تمزیقی ولکن بو تعلیل غیر صحیحدر زیرا کسری کتاب رسول علیه السلامی
تمزیق ایتمدی رسول اسم الله ایله کندی اسمنی آنك اسمی اوزرینه تقدیم ایتدیکندن اوتری بلکه کتاب کسرانك
دینه مخالف اولان دعوتی متضمن اولدیغندن اوتری بلکه کتاب کسرانك مخالفی ایدی پس شیخ رضی الله عنه
تعلیللرینك عدم صحتنه تعلیل ایدوب (وما مزقه حتی قرأه کله وعرف مضمونه) دیدی یعنی وحالبوکه کسری
کتاب رسولی تمزیق ایتمدی کتابك کلیسنی قراءت ایدوب مضمونینی عارف اولمینجه پس اکر کتابك اولنده اسم
الله ایله اسم رسول اللهی کندی اسمی اوزره مقدم کوردیکی برله ترفعدن اوتری خرق ایدیدی اسم الله ایله اسم
رسول اللهك تقدیمندن اوتری خرق ایتدی دیو حمل اولنوردی ولکن کسری کتابك کلیسنی من اوله الی آخره
قراءت ایدوب مضمون کتاب اولان دعوته مطلع اولدقده که آنك دینه مخالفدر خرق ایتدی پس خرق اسم الله
احتمالندن اوتری کندی اسمنی تقدیم ایتدی دیو حمل ایتمکه مجال قالمدی ومع هذا زمان سلیمان ایله قصهٔ بلقیس
زمان رسول الله ایله امر کسرادن قرون متطاوله ایله اقدمدر (فکذلك کانت تفعل بلقیس لو لم توفق لما وفقت له
فلم یکن یحمی الکتاب عن الخرق بحرمة صاحبه تقدیم اسمه علیه السلام علی اسم الله ولا تأخیره) (پس
کذلك بلقیس دخی کسری کبی کتابی قراءت ایدوب مضمونینی عارفه اولدقدنصکره کتابی خرق ایدردی اکر من
عند الله ازلا موفقه اولمیدی شول اسلام وایمانه که اکا موفقه اولدی پس کتابی احراقدن صاحبنك حرمتندن
اوتری سلیمان علیه السلامك کندی اسمنك اسم الله اوزره تقدیمی ودخی آندن تأخیری حامی اولمدی پس
بو کلامده شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه آنلرك زعمی اوزره سلیمان علیه السلام کندی اسمنی اسم الله اوزره
اسمنك حرمتندن اوتری وکندیسنك عظمت وسلطنتندن اوتری تقدیم ایلدی تا کیم بلقیس کتابی خرق
ایتمیه وسلیمان علیه السلامك معرفت وعبودیتنه لایق دکلدر که کندی حرمتنی حرمة الله اوزره تقدیم ایدوب

اسم اللهك عظمتى قتنده كندى عظمتيله ظاهر اوله ايدى پس آنلرك قوللرينك وجهى يوقدر وتقديم قولى
مرفوعدر لم يكن قولنك اسميدركه خبردن مؤخردر ويحمى الكتاب جملهسى محلا منصوبدر لم يكن قوانك
خبريدر وضمير تقديمه راجعدر پس كلامده تقديم وتأخير اولور * اى لم يكن تقديم اسمه عليه السلام على اسم الله
ولا تأخيره يحمى الكتاب عن الاحراق بحرمة صاحبه) (فاتى سليمان بالرحمتين رحمة الامتنان ورحمة وجوب
اللسان هما الرحمن الرحيم) (پس سليمان عليه السلام كتابنده اسم اللهى تقديم ايتدكدنصكره رحمتينى ايراد
ايلدى يعنى رحمت امتنان ايله رحمت وجوبى ايراد ايلديكه اول رحمتين الرحمن الرحيم قوليدر يعنى اسم اللهده
اولان اسماء الهيه جمعنك احديتنى تفصيل ايلدى الرحمن اسميله كه رحمت امتنانه دلالت ايدر زيرا رحمت
رحمانيه وجودك كابسنه عامه در رحمن عين وجود عام اولديغى حيثيتله پس رحمت رحمانيهٔ ذاتيهٔ امتنانيه
جميع اسماء وحقايقه عامه در پس ورحمتى وسعت كل شئ برشئ اندن خالى دكلدر شيئك كابسنه واسعه در رحمتى
حقك اسماسنه تعالى وتقدس وحقك اسماسى احديتده آنك عين ذاتيدر علمى كبى مثلا قال على لسان الملائكه
(ربنا وسعت كل شئ رحمة وعلما) ودخى الرحيم اسميله كه رحمت وجوبه دلالت ايدر زيرا رحمت رحيميهٔ خاصه در
بعد الوجود استعدادك مقتضاسى حسبيله * پس اعيانك كابسى رحمة رحمانيهٔ امتنانيهٔ ذاتيه ايله مرحومه در
پس رحيمده تعميم تخصيص ايچون مبالغه واردر * پس رحيم ايچون رحماندن تعميم تخصيص واردر
ورحمان ايچون رحيمدن تخصيص تعميم واردر واعيان رحمت رحيميهٔ وجوبيه ايله مرحومه دكلدر الا بعد
الاستعداد يعنى فيض اقدسدن تجلئ ذاتى ونفس رحمانيله پس رحمت رحمانيهنك عمومى حسبيله اعياندن
هرعينه مختصه در اول عينك خصوصيت ذاتيهسى حسبيله * پس سليمان عليه السلام رحمتينى كتورديكه
بريسى رحمت امتناندركه عنايت اولى حسبيله ذاتدن واصله وحاصله در وبو رحمت امتنان ايله تسميه اولندى
زيرا عبدك اعمالندن برعمل مقابلهسنده دكلدر بلكه عبدك حقنده اللهدن منت سابقه وعنايت ذاتيه در
وبريسى رحمت وجوبدر زيرا عمل مقابلهسنده واقعه در وبو رحمت وجوب ايله تسميه اولندى زيرا حق تعالى
آنى كندى نفسى اوزره ايجاب ايلدى كتب على نفسه الرحمة) (فامتن بالرحمن واوجب بالرحيم وهذا الوجوب
من الامتنان فدخل الرحيم فى الرحمن دخول تضمن فانه كتب على نفسه الرحمة سبحانه ليكون ذلك للعبد
بما ذكره الحق من الاعمال التى يأتى بها هذا العبد حقا على الله اوجبه له على نفسه) (پس حق تعالى اسم رحمن ايله
كل اوزره امتنان ايلدى رحمتى تعميم ايتمكله سبقت رحمتى على غضبى قوليله ودخى اسم رحيم ايله ايجاب ايلدى
(فسأكتبها للذين يتقون) قوليله وبو وجوب امتناندندر پس سبقت رحمتى على غضبى قولى كل اوزره امتناندر
رحمتى كل اوزره ايجاب ايتمكله پس رحيم رحمان ايچنه داخل اولدى دخول تضمن ايله زيرا تخصيص احكام
عمومدن برحكمدر آنك فرعيدر پس اسم رحيم اسم رحمانده مندرج اولور ورحيم رحمن ايچون تعميمى
تخصيص ايدر زيرا حق تعالى كندى نفسى اوزره رحمتى كتابت ايتدى تا كيم حقك نفسى اوزره كتابت ايله
ايجاب رحمت عبد ايچون حق تعالى شول اعمالدن كه بو عبد آنلر ايله عمل ايدر ذكر ايتديكى شئ سببيله الله اوزره
حق اوله يعنى اعمال تقوادن حق تعالى ذكر ايتديكى شئله عبد اتيان ايتدكده حق تعالى آنك اوزرينه ايجاب
رحمت حق اوله كه عبد ايچون خاصة حق آنى كندى نفسى اوزره ايجاب ايلدى ذلك قولى يكون قولنك اسميدر
ايجابه اشارت ايچوندر وحقا قولى يكون قولنك خبريدر واوجبه قولنده ضمير فاعل اللهه وضمير مفعول ايجابه
عائددر اوله ضميرى عبده عائددر ونفسه ضميرى دخى اللهه عائددر واوجبه جملهسى محلا منصوبدر حقا قولنك
صفتيدر) (يستحق بها هذه الرحمة الوجوبية) (يستحق قولنك ضميرى عبده عائددر وبها ضميرى اعماله عائددر *
ويستحق جملهسى من الاعمال قولنك صفتيدر يعنى اول اعمال كه عبد آنلرك سببيله بو رحمت وجوبه مستحق اولور *
زيرا حق تعالى اول اعمال مقابلهسنده عبد ايچون كندى نفسى اوزره رحمتى ايجاب ايلدى پس عبد اعمال
سببيله رحمت وجوبه مستحق اولور پس (فسأكتبها للذين يتقون) قولى ودخى سبقت رحمتى على غضبى قولى
كل اوزره امتناندر كندى نفسى اوزره رحمتى ايجاب ايتمكله پس وجوب امتناندر پس فدخل الرحيم فى الرحمن
قولنك معناسى بودر زيرا حقك غضبى سابقه اولان رحمتى حق كندى نفسى اوزره كتابت ايدوب ايجاب ايلدى
وكندى نفسندن كندى نفسى اوزره ايجاب امتناندر بو تقديرا اوزره رحمت امتنان اولور كرك اعمال مقابلهسنده

ايجاب

ايجاب ايتمكله امتنان اولسون وكرك اعمالسز سابقهٔ ازليه ايله امتنان اولسون) (ومن كان من العبيد بهذه
المثابة فانه يعلم من هو العامل منه) وفى نسخة (به) وعبيددن برعبدكه بو مثابهده اولسه يعنى عمل صالح ايله
تقوى سببيله رحمت وجوبه كه رحمت خاصه در مستحق اولسه پس اول عبد عالم اولوركه آندن عامل اولان كيمدر
وياخود اندنكه عامل اولان كيمدر يعنى عالم اولوركه كندى مظهرندن عامل اولان وياخود كندى مظهر يله عامل
اولان حقدر زيرا اول اعمالى عبدك يدى اوزره حق ايجاد ايدر وآنلرى اظهار ايدر پس وجوب دخى امتنان اولور
(والعمل ينقسم على ثمانية اعضاء من الانسان) (وانسانك عملى انساندن سكز اعضا اوزره تقسيم اولنمشدر يعنى
انسانده اعضاء مكلفه سكزدر عين واذن ولسان ويد وبطن وفرج ورجل وقلبدر وهر برعضوا كا مخصوصه اولان
اعمال دينيه واحكام شرعيه ايله مكلفدر پس اعضاء ثمانيهدن هر برعضوك اعمال صالحهسى مقابلهسنده حق
تعالى كندى نفسى اوزره اول عضوك صاحبى ايچون رحمتى ايجاب ايلدى قال الشيخ رضى الله عنه فى مواقع
النجوم فى حق وظائف التكليف فاختصت من الانسان بثمانية اعضاء العين والاذن واللسان واليد والبطن
والفرج والرجل والقلب والعلم بتكليفات هذه الاعضاء هو العلم بالاعمال القائدة الى السعادة اذا عمل بها على حد
ما ذكره فى نجم الولاية) وحديثده وارد اولديكه رسول عليه السلام ايتدى امرت ان اسجد على ثمانية اعظم
اليدين والقدمين والركبتين والجبهة والانف) وبو حديثده ذكر اولنان سكز عضو سجدهيه مخصوصه در انسانك
جميع اعمالنه شامله دكلدر فافهم) (وقد اخبر الحق انه تعالى هويته كل عضو منها فلم يكن العامل غير الحق
والصورة للعبد والهوية مندرجة فيه اى فى اسمه لا غير) (وتحقيق حق تعالى اخبار ايلدى وكنت سمعه وبصره
ويده ورجله قوليله كه تحقيق حق اعضاء ثمانيهدن هر برعضوك هويتيدر پس اعضاء ثمانيه مظاهر يله وياخود
عبد مظهر يله عامل اولان حقدن غيرى اولمدى وحالبوكه اعضايه مشتمله اولان صورت عبد ايچوندر *
وهويت حق عبدده يعنى حقك اسمنده مندرجه در غيرده دكلدر يعنى حق تعالى هر عضوك عينيدر پس اعضادن
عامل اولان حقدر وصورت عبدكدر وعبدده عامل اولان هويت حق عبدده كه حقك اسميدر مندرجه در پس
عبد حقك اسميدر وحقك هويتى كه عبد ايله مسميه در هوية الله در) (لانه تعالى عين ما ظهر وسمى خلقا وبه كان
الاسم الظاهر والاخر للعبد وبكونه لم يكن ثم كان) (زيرا حق تعالى ظاهر اولان وخلق ايله تسميه اولنان شيئك
عينيدر وبو ظهور سببيله وياخود حق تعالى ظاهر اولوب خلق ايله مسمى اولان شيئك عينى اولديغى اعتباريله
اسم ظاهر واسم آخر عبد ايچون واقع اولدى ودخى عبد معدوم ايكن موجود اولمغله يعنى ظهور عبد ايله متحقق
اولوب حق انكله ظاهر اولمغله عبد ظاهر اولدى وعبد موجود دكل ايكن موجود اولمغله عبد آخر اولدى آخريت
انكله متحققه اولمغله آنك مادهسنده حق ظاهر وآخر ايله تسميه اولنور وبو قول هويت حق عبدده مندرجه
اولديغنه تعليلدر) (وبتوقف ظهوره عليه وبتوقف صدور العمل منه عليه كان الاسم الباطن والاول)
وعبدك ظهورى حقه متوقف اولمغله وعملك عبددن صدورى دخى حقه متوقف اولمغله حق ايچون اسم
باطن واسم اول متحقق اولدى يعنى وجود عبد نفس رحمانيله موجود اولمقده حق موجده متوقف اولمغله حق
ايچون اوليت متحققه اولدى وعبددن عملك صدورى عبدك هويتى وباطنى اولان حقه متوقف اولمغله حق
ايچون اسم باطن ثابت اولور زيرا حق عبدده وعبد ايله عاملدر بو تقديرا اوزره ظهوره ضميرى عبده وعليه ضميرى
حقه راجع اولور ومنه ضميرى دخى عبده راجع اولور وعكس اوزره اولمق دخى جائزدر يعنى صورت الهيهٔ جمعيه
ايله حقك ظهورى عبد كامله متوقف اولمغله عبد ايچون اسم باطن متحقق اولدى زيرا حق تجلئ رحمانيله صور
تفصيليهٔ عالمده ظاهر وتجلى اولدقده عبد كامل آنده باطن ايدى * پس حقك صورت جمعيهٔ الهيهسى دخى
باطنه ايدى ظهورده عبد كامله متوقفه ايدى وحقدن عملك صدورى عبده توقف ايتمكله عبد ايچون اسم اول
ثابت اولدى زيرا عبدك وجودى مظهرندن حقدن عملك صدورندن اول عبد وجود حقده ثابته ايدى) (فاذا
رأيت الخلق رأيت الاول والاخر والظاهر والباطن) (پس چنكم سن خلقى كوردك اولى وآخرى وظاهرى
وباطنى كوررسن زيرا اوليت وآخريت وظاهريت وباطنيت خلقله متحققه اولور كرك بو صفات حقه اضافت
اولنسون وكرك خلقه پس ظهورا اكمل واجمع وشهودا اتم واوسع آخر مراتب وجود اولان وجود انسان كاملدركه
ظهور وخالقيتك خاتمهيدر آنك وجودندن اتم واحسن بر وجود يوقدر تا كيم انسان كامل اولدقدنصكره خلق

آخر اوله) (وهذه معرفة لايغيب عنها سليمان عليه السلام بل هي من الملك الذي لا ينبغي لاحد من بعده يعني
الظهور به في عالم الشهادة) (وبو معرفت الهيه دن سليمان غائب دكل ايدي بلكه بو معرفت سليمانه اعطا
اولنان شول ملك دندركه آندنصكره براحد ايچون عالم شهادتده انكله ظهور لايق دكلدر پس معرفت
مذكوره يي شيخ رضي الله عنه ملكدن ايلدي زيرا ملك دولت ظاهره ومعرفت دولت باطنه در ودولت ظاهره
دولت باطنه ايله ومعرفت الهيه ايله آنك روحيدر حاصله اولور زيرا اكر معرفت الهيه روحانيتي اولميدي ملك
اكوانده تصرف ممكن اولمزدي پس معرفت الهيهٔ كليه وعبادت ذاتيهٔ جمعيه ايله متحقق اولان كمل واقطابكه
جميع تصرفات الهيه وكونيه آنلرك قلوب جامعه لرندن وحقايق كامله لرندن متفرعه اولور * وحضرت اسمائيهٔ
الهيه ايله تحققلري وخلافتله ظهورلري حسبيله امر حقله واذن حقله عوالم علوي وسفليده اولان تصرفات
بونلردن ظاهره ايكن سليمان كبي عالم شهادتده تصرفله ظاهر دكلردر وهر بريسي كندي زماننده وسليمان كبي
تصرفده برفرددر ولكن سلطنت ظاهره ظاهر اولوب متصرف اولديغنه آنك تصرفنده اولان جميع اشخاصك
شعوري لازم كلمز زيرا تصرفله مأمور اولان خلائف عبوديتله متصفلردر ومشاهدهٔ عبوديت تصرفه مانعدر
على الخصوص كه خليفه اولان عبد كامل تصرفده حقي استخلاف ايدوب مقام اكمليته توجه ايتدكده عبوديت
محضه ايله واستهلاك كليله متحقق اولور پس ظاهرا تصرفله ظاهر دكلدر اكرچه كيم آنك مظهرنده حق تعالى
جميع تصرفات غير متناهيه يي اظهار ايدر انكيچون رسول عليه السلام عبوديتدن سيادته رفع رأس ايتمدي *
انا سيد ولد آدم ولا فخر لي انا ابن امرأة تأكل القديد ديدي پس اكرچه كيم سليماندن غائبه اولميان معرفت شول
ملكدندر سليماندنصكره عالم شهادتده انكله ظهور هر احد ايچون لايق دكلدر ولكن ملكده تصرفله ظهور
معرفت الهيهٔ كليه دن دكلدر زيرا هر نقدر كيم عارفك همتله تصرفي زياده اولسه آنك معرفتي ناقصه اولور *
ونقدر كيم تصرفي ناقص اولسه آنك معرفتي عاليه اولور ولكن سليمان نبيدر وانبيا حل وعقد اصحابيدر ظاهرده
تصرفله ومعجزه ايله مؤيدلردر پس سليمان حقدن استدعا ايتمكله جن وانسده ووحش وطيرده وبالجمله عالم علوي
وسفليده تصرفي اكا اعطا ايلدي كه اندنصكره برنبي او تصرف ايله ظاهر اولمدي) (فقد اوتي محمد صلى الله عليه
وسلم ما اوتيه سليمان وما ظهر به) (پس تحقيق محمد صلى الله عليه وسلمه تصرفدن اعطا اولندي * شول شيئكه
سليمانه اعطا اولندي وحال بوكه محمد عليه السلام عالم شهادتده انكله ظاهر اولمدي) (فمكنه الله تعالى تمكين
قهر من العفريت الذي جاءه بالليل ليفتك به (وفي بعض النسخ ليضل به) (فهم باخذه وربطه بسارية من سواري
المسجد حتى يصبح فيلعب به ولدان المدينة فذكر دعوة سليمان فرده الله خاسئا) پس الله تعالى محمد عليه السلامه
عفريتدن قهر تمكنله تمكين ايتدي يعني عفريته قهر ايتمكه اكا قدرت اعطا ايلديكه كيجه ايله اكا
كلمش ايدي تا كيم آني قتل ايليه * وفي الصحاح الفتك ان يأتي الرجل صاحبه وهو غار غافل حتى يشد عليه
فيقتله * پس محمد عليه السلام قصد ايتديكه عفريتي اخذ ايده ومسجد عمودلرندن برعموده ربط ايده تا كيم اول
حال ايله صباحه داخل اوله پس مدينه نك ولداني انكله لعب ايده لر پس محمد عليه السلام سليمانك دعوتني ذكر
ايتدي وعفريتك اخذني ترك ايتدي پس الله تعالى عفريتي رد ايتدي رسول اوزره ظفردن خائب وخاسئ
اولديغي حالده خاسئا قولي حالدر فرده الله قولنده عفريته عائد اولان ضميردن) (فلم يظهر عليه السلام بما اقدر
عليه) يظهر على صيغة المجهول) (وظهر بذلك سليمان عليه السلام) پس رسول عليه السلام عموم اوزره ظاهر
اولمدي * شول شيئله كه آنك اوزره اقدار اولندي يعني حق تعالى آنك اوزره اكا قدرت اعطا ايلدي وسليمان
انكله ظاهر اولدي ودعوت ايدوب آني طلب ايتديكندن اوتري) (ثم قوله ملكا فلم نعم فعلمنا انه يريد ملكا خاصا)
آندنصكره سليمان عليه السلامك ملكا قولي پس عام اولمدي پس بز بوندن عالم اولدق كه تحقيق سليمان عليه
السلام املاكك عالمدن برملك خاصي مراد ايدر وآني طلب ايدر جميع املاكي عموما طلب ايتمز) (ورأينا قد شورك
في كل جزء من الملك الذي اعطاه الله فعلمنا انه ما اختص الا بالمجموع من ذلك) (وبز بيلدك كه تحقيق سليمان
عليه السلام مشارك قلندي الله تعالى اكا اعطا ايتديكي ملكك هر برجزئنده يعني سليمانه اعطا اولنان ملكك
هر برجزئنده سليمانه مشارك اولدي اول جزءده متعين اولان برشخص پس سليمان عليه السلام كندي
زماننده ملكده تصرفده مستقل اولمدي وياهر جزئك تصرفنده كه سليمان انكله ظاهر اولمش ايدي اولياء

محمديندن هر برولي تصرفده اكا مشارك اولدي پس برعالم اولدق كه سليمان عليه السلام بونلردن مختص قلنمدي
الا ملكدن مجموعه يعني ملكك مجموع اجزاسنده تصرف ايتمكه مختص قلندي كه تصرف اكا مخصوص قلنمدي
زيرا ملكك هر برجزئنده متعين اولان شخص دخي اول جزءده متصرفدر وياخود سليمان تصرفه مختص قلنمدي
الا ملكدن بر مجموعه يعني ملك خاصه) (وبحديث العفريت انه ما اختص الا بالظهور وقد يختص بالمجموع
والظهور) (وحديث عفريت ايله دخي برعالم اولدق كه سليمان مختص قلنمدي الا ظهوره ورسول عليه السلام
تحقيق مجموعه وظهوره معا مختص قلنور يعني مجموع اجزاده تصرف ايتمكه وتصرف ايله ظهور ايتمكه
مخصوص اولور وبو اعتبار اوزره وقد يختص قولنك ضميري رسول عليه السلامه راجع اوله وجائزدركه سليمانه
راجع اوله يعني وحديث عفريتله برعالم اولدقده كه سليمان ظهوره مختص قلندي رسول عليه السلام حديث
عفريتله كه تصرفله ظاهر اولمدي وواقع اولوركه سليمان مجموع ملكده تصرفده وتصرفله ظهوره مختص قلنور
) (ولولم يقل في حديث العفريت فامكنني الله منه لقلنا انه لما هم باخذه ذكره الله دعوة سليمان عليه السلام ليعلم
رسول الله عليه السلام انه لا يقدره الله) من الاقدار (على اخذه فرد الله العفريت خاسئا فلما قال فامكنني الله منه
علمنا ان الله تعالى قد وهبه التصرف فيه ثم ان الله ذكره فتذكر دعوة سليمان فتادب معه فعلمنا من هذا ان الذي
لا ينبغي لاحد من الخلق بعد سليمان الظهور بذلك في العموم) (واكر رسول عليه السلام حديث عفريتده
فامكنني الله منه ديميدي * يعني الله تعالى عفريت اوزره بكا قدرت اعطا ايلدي ديميدي پس بز يعني اهل
عالم ديرايدك كه تحقيق رسول عليه السلام وقتا كيم عفريتي اخذ ايتمكه همت ايتدي الله تعالى اكا دعوت
سليماني تذكير ايتدي تا كيم رسول عليه السلام عالم اوله كه شان بودركه الله تعالى عفريتك اخذنه اكا قدرت
اعطا ايتمز پس الله تعالى عفريتي خاسئ اولديغي حالده رد ايلدي پس وقتا كيم رسول عليه السلام فامكنني
الله منه ديدي بز يعني اهل عالم عالم اولدقكه تحقيق الله تعالى اكا عفريتده تصرفي وهب ايتدي * آندنصكره
تحقيق الله تعالى آني تذكير ايلدي پس دعوت سليماني تذكر ايتدي پس سليمان ايله متأدب اولدي يعني ادبه
رعايتدن اوتري سليمان اوزره غلبه ايدوب آنك اوزره ظهور ايتمدي پس بز بونده عالم اولدق شول شيئكه
سليماندنصكره خلقدن براحد ايچون لايق دكلدر عموم اوزره تصرفله ظهور ايده) (وليس غرضنا من هذه
المسئلة الا الكلام والتنبيه على الرحمتين اللتين ذكرهما سليمان في الاسمين اللذين تفسيرهما بلسان العرب
الرحمن الرحيم) (وبو مسئله دن بزم غرضمز بوقدر كلام وتنبيهدن غيري شول رحمتينه كه سليمان آنلري شول
اسمين ايله ذكر ايلدي كه اول اسمينك لسان عرب ايله تفسيري الرحمن الرحيمدر شيخك كلامندن معلوم اولان
بودركه شول اسمين كه سليمان رحمتيني آنلرده ذكر ايلدي لسان عرب ايله الرحمن الرحيم اسمي دكلدر * اول
اسمين لسان آخر ايله در لسان عرب ايله آنلرك تفسيري الرحمن الرحيمدر پس وقتا كيم بو مسئله ده شيخ رضي الله
عنهك غرضي حقك ايكي رحمتنه تنبيه اولديسه كه سليمان ايكي اسمده اول ايكي رحمتي ذكر ايلدي پس شيخ
رضي الله تعالى عنه حقك اول ايكي رحمتني تصريح ايدوب بيانه ايتمكه شروع ايتدي) (فقيد رحمة الوجوب
واطلق رحمة الامتنان في قوله ورحمتي وسعت كل شيء حتى الاسماء الالهية اعني حقائق النسب) (پس الله
تعالى رحمت وجوبي تقييد ايلدي فسأكتبها للذين يتقون) قولنده عمل صالح ايله وتقوى ايله اتيان ايتمكله
ورحمت امتناني اطلاق ايلدي كه اعيان ممكنات اوزره افاضهٔ وجوددر (ورحمتي وسعت كل شيء) قولنده
يعني بنم رحمتم شيئك كلسنه واسعه در حتى اسماء الهيه يه يعني نسب ذاتيه حقايقنه يعني شول نسب كه
اسما آنلر ايله بري برندن متميزه اولور زيرا اسمانك ايكي مدلولي واردر بريسي خصوصيت ذاتيه دركه اسم
انكله اسم آخردن ممتازدر وبريسي ذاتدر من حيث هي زيرا احديت اعتباريله هر براسم ذاتك عينيدر
وذات آنك عينيدر پس بو اعتبار اوزره اسم ايچون اطلاق اولنمز كه رحمت امتنان ايله مرحومدر آنك نسبت
عدميه سنه وحقيقت مميزه سنه اطلاق اولنور پس مرحومه اولان ذاتده مستهلكه اولان نسب عدميه
حقايقيدركه نفس رحماني ايله ضيق عدميتدن خلاص اولوب هر بريسنك استعداد ذاتيسي حسبيله وجودده
صورتي ظاهره اولور پس حقايق نسب كل شيء قولنده اولان عموم حكمنده داخله اولور زيرا شيء هر موجود
وهر معدوم ثابته شاملدر (كل شيء هالك الا وجهه) كبي ودخي (انما امرنا لشيء اذا اردناه ان نقول له كن فيكون)

کبی ونسب ایکی وجه اوزره‌در بر وجه بودرکه نسب امور عدمیه وتعینات اعتباریه‌در اعیانده انلرڭ تحققی
یوقدر الاذات حقله زیرا نسب ذاتیه‌در حیوة وعلم وقدرت وسائر معانی صفات کبی که حقه منسوبه‌در وبر وجه
بونسبڭ نسبیدر یعنی هر شیئڭ حقه نسبت اولنور بونسب حیثیتیله حسیه وعالمیه وقادریه کبی که بونلر
نسب مذکوره‌نڭ نسبیدر پس بونسبت عالمیه‌یه رحمت امتنان واسطه اولور (فامتن علیها) (ای علی الاسماء بنا)
قولندن مراد جمیع اعیان غیبیه واعیان وجودیهٔ کونیه‌در وکملڭ وجودی اولمق جائزدر زیرا کرچه کیم
اسمانڭ آثاری اعیان وجودیه ایله ظاهره‌در * ولکن کملادن غیری اولان اعیانده جمعیت الهیهٔ اسمائیه‌نڭ
صورتی وآثاری ظاهره دکلدر هر عینده بر اسمڭ اثری ظاهردر انجق واما کمل انبیا واولیانڭ وجودنده پس
جمیع اسماء الهیه‌نڭ صورتی وآثاری ظاهره‌در وسائر اعیانڭ ظهور واظهارندن علت غائیه اول صورتله حقڭ
ظهوریدر * پس کملڭ وجودی اسماء الهیه ایله ونسب ربانیه واعیان غیبیه واعیان کونیه ووجودیه رحمت
امتنانڭ نتیجه‌سی اولور زیرا اعیان کونیه اکرچه کیم رحمت امتنانڭ نتیجه‌سیدر اسمانڭ انلرده ظهور جزئیله
ظهوری حسبیله ولکن اعیان عالم نتیجهٔ جزئیه‌ده نتیجهٔ کلیه دکلدر زیرا مظاهر اعیانده اول ظهور واسمای
جزئیه‌ده دخی مسرح اعیان کمل اولان ومرتبهٔ انسان کاملی اولان اطلاقه توجهی حسبیله حرج وضیقده‌در
پس اعیان عالمده اولان ظهورات جزئیه وتقیدات وجودیه مرتبهٔ انسان کاملده ظهور کلی وجمعی وبرزخی ایله
ظاهر اولدقده جمیع اسماء الهیه‌نڭ دخی آثار واحکامی علی وجه التفصیل انده ظاهر اولور پس اعیان کمل رحمت
امتنانیه ایچون نتیجهٔ کلیه اولور زیرا انسان کامل مقدمات حقایق الهیه وکونیه نتایجڭ ختمیدر حقدن
غیری برشیء یوقدرکه اکا نتیجه اوله زیرا انسان کامل حق منتجدر آنڭ نتیجه‌سی حقدر پس مرتبهٔ انسان
کاملڭ مافوقی وماقبلی اولان اعیان وجودیه‌دن هر بریسی ماقبلنه نسبتله رحمتڭ نتیجه‌سیدر واما نتایج
اعیانڭ آخری اولان نتیجه که اعیان کملده اولان ظهوردر نتیجهٔ کلیهٔ ختمیه اولدیغی اعتباریله اعیان نتیجهٔ
رحمت امتناندر فافهم پس حق تعالی اسماء اوزره بزم حقایق غیبیهٔ عدمیه‌مزله امتنان ایلدی زیرا اسماء الهیه
ذات حقده استهلاکی اوزره ایدی نفس رحمانی ایله اعیان ثابته‌مز مرایاسنده صور علمیه ایله متعینه وبری برندن
متمیزه اولدی ونفس رحمانی وتجلی وجودی ایله * بزم وجودمزدنصکره دخی اسما اوزره امتنان ایتدی * بزم
وجودات ظاهره‌مزله زیرا اسمانڭ آثاری بزم ظاهرمزده مظاهر حسبیله ظاهر اولور (فنحن نتیجة رحمة
الامتنان بالاسماء الالهیة والنسب الربانیة) (پس علی کلا التقدیرین بز اسماء الهیه ونسب ربانیه اولان رحمت
امتنانڭ نتیجه‌سی بز اعیان ثابته‌مزله ووجودات ظاهره‌مزله زیرا حق تعالی اسمایه رحمت ایتدی * بزم اعیان
ثابته‌مز مرایاسنده آنلرڭ صورتنی اظهار ایتمکله ووجودات ظاهره‌مزله آنلرڭ آثار واحکامنی اظهار ایتمکله
پس بز اسماء الهیه ونسب ربانیه ایچون رحمت امتنانڭ نتیجه‌سی‌یز حق تعالی بزم اعیانمزله انلره رحمت ایدر
) (ثم اوجبها علی نفسه بظهورنا لنا) (اندنصکره حق تعالی رحمتنی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی بزم حقایق
ونفوسمز بزه ظاهره اولمغله وبز نفوسمزی عارف اولمغله زیرا معرفت نفس رحمت رحیمیهٔ وجوبیه‌یی ایجاب ایدن
تقوانڭ نتیجه‌سی وحقیقتیدر پس حق تعالی رحمت رحیمیهٔ وجوبیه ایله بزه رحمت ایتمکی کندی نفسی اوزره
ایجاب ایلدی (واعلمنا انه هویتنا لنعلم انه) ای الحق (ما اوجبها علی نفسه الا لنفسه فما خرجت الرحمة عنه) ودخی
حق بزه اعلام ایلدی کنت سمعه وبصره خبری ایله تحقیق بزم هویتمزدر تا کیم بز عالم اوله‌وزکه تحقیق حق تعالی
رحمتی کندی نفسی اوزره ایجاب ایتمدی الا کندی نفسندن اوتری زیرا آنڭ نفسی بزم هویتمزڭ عینیدر * پس
رحمت حقدن خارجه اولمدی پس حق راحم ومرحومدر حقیقت وتوحید اعتباریله (فعلی من امتن وما ثم
الا هو الا انه لابد من حکم لسان التفصیل لما ظهر من تفاضل الخلق فی العلوم حتی یقال ان هذا اعلم من هذا
مع احدیة العین) (یعنی احدیت حکمنڭ غلبه‌سی قتنده که جمیع وجودات متعینه وجود واحد حقله منصبغه
اولوب وظاهر وباطنده وجود واحد حقدن غیری متعین قالمیوب راحم ومرحوم حق اولدیغی ظاهر اولدقده
پس حق کیمڭ اوزره امتنان ایدر وحال بوکه وجودده آندن غیری برشیء یوقدر الا بوقدر واردرکه لسان تفصیل
حکمندن لابددر زیرا علومده خلقڭ تفاضلی ظاهر اولدی حتی دینلورکه تحقیق بو اعلمدر بوندن احدیت عین
ایله یعنی تعقلده اولان کثرت نسبیه اعتباریله تفصیل لازمدر زیرا اعیان استعداداتده متفاوته‌در * قوت

وضعفده

وضعفده وسعت وضیقده واعتدال حقیقیدن قرب وبعد حسبیله پس استعدادی اقوی اولان بر احد ایچون *
دینلور بو اعلمدر بوندن یعنی استعدادی ازل اولان احددن وحال بوکه حقیقت انسانیه واحده‌در وکذلک حقڭ
احدیتی دخی احدیت ذاتیه‌در ولکن نسب متعقله اولان اعیانڭ استعداداتی حسبیله مختلفة الظهوردر
(ومعناه) ای معنی التفاضل) (معنی نقص تعلق الارادة عن تعلق العلم فهذه مفاضلة فی الصفات الالهیة) (
ومعنای تفاضل عالمڭ تعقلندن ارادت تعلقنڭ نقصی معناسیدر پس بومفاضله صفات الهیه‌ده واقعه‌در زیرا
تعلق ارادت تعلق علمدن ناقصدر وتعلق علم آندن اکمل واعمدر زیرا ارادت علمه تابعدر پس علم متبوع اراده
تابعه‌دن اعم واشملدر زیرا علمڭ معلوماته تعلقی اعمدر ارادتڭ معلوماته تعلقندن زیرا ارادت بعض معلوماته
تعلق ایدر اول بعضه تعلق ایتمکه ارادتی تعیین وتخصیص ایتمکه وجمیع اشیا جمیع ازمانده حقڭ معلومیدر
وحق آنلری عالمدر وحق صفت علمیله متصف اولمقدن زائل دکلدر * وجمیع اشیایه جمیع ازمانده ارادت تعلق
ایتمز وحق آنلری مرید اولمز وهر زمانده آنلر ایچون صفت ارادتله اتصاف لازم دکلدر (اذا اردناه ان نقول له
کن فیکون پس تعلق ارادت تعلق علمدن ناقص اولمغله صفات الهیه بینده مفاضله لازم کلور وصفات الهیه‌ده
مفاضله ثابت اولدقده پس صفات الهیه‌نڭ مظاهری اولان اعیان خلقیه‌ده دخی ظاهر اولور) (ومعنی کمال
تعلق الارادة وفضلها وزیادتها علی تعلق القدرة) (کمال قولی جرایله نقص تعلق الارادة قولنه عطفدر یعنی
تعلق ارادتڭ کمالی وفضلی وزیاده‌لکی معناسیدر تعلق قدرت اوزره زیرا ارادتڭ تعلقی قدرتڭ تعلقندن اعمدر
زیرا مادامکه ارادت قدرتی تخصیص ایتمیه قدرت برشیئه تعلق ایتمز پس علم ارادت اوزره متحکمدر وارادت
قدرت اوزره متحکمدرکه هرنه شیء ایجاد ایتمکه ارادت قدرتی تخصیص ایدرسه قدرت آنی ایجاد ایدر
(وکذلک السمع الالهی والبصر وجمیع الاسماء الالهیة علی درجات فی تفاضل بعضها علی بعض کذلک تفاضل
ماظهر فی الخلق من ان یقال هذا اعلم من هذا مع احدیة العین) (وکذلک سمع الهی وبصر الهی وجمیع اسماء
الهیه درجات اوزره‌در بعضیسی بعض اوزره تفاضلده که نسبت واعتبار ایله بری برندن متفاضلدر خلقده
ظاهر اولان تفاضل که احدیت عین ایکن بو اعلمدر بوندن دینلمکدن ظاهردر اولدخی بو یلجه‌در زیرا تفاضل
اشیانڭ اصولی اولان اسماده ثابت اولدقده اسمانڭ فروعی ومظاهری اولان اشیاده طریق اولی ایله ثابت اولور
اشیانڭ اصولی اولان اسمانڭ تفاضلی وسعت وشمولی حسبیله (وکان کل اسم الهی اذا قدمته سمیته بجمیع
الاسماء ونعته بها) (وتنکم اسماء الهیه‌دن هر براسمی که حکمنده تقدیم ایتسڭ یعنی آنی مسمی موضعنه وضع
ایتسڭ اول اسمی جمیع اسما ایله تسمیه ایدرسن وانی جمیع اسما ایله وصف ایدرسن زیرا احدیت مسمی اعتباریله
جمیع اسما ایله موصوف اولمغه آنده اهلیت واردر زیرا احدیتده اسماء وصفات عین ذات حقدر وتعین وظهورده
هویت حق اسماده مندرجه‌در پس اسمادن هرقنغی اسم تقدیم اولنورسه کرک متبوع کلی اولسون وکرک
تابع جزئی جمیع اسما ایله مسما اولور) (کذلک فیما ظهر من الخلق فیه اهلیة کل ما فوضل به فکل جزء من العالم
مجموع العالم ای هو قابل لحقایق متفرقات العالم کله) (کذلک اول اسمانڭ مظاهری اولوب خلقدن ظاهر
اولان شیئده بویله‌در آنده هر شیئڭ اهلیتی واردرکه اول شیء انکله مفضول قلندی یعنی اکر هر شیء مفضول ایسه
آنڭ قتنده هر شیئڭ اهلیتی واردرکه آنڭ اوزره فاضلدر پس عالمدن هر برجزء مجموع عالمدر یعنی جمیع عالمڭ
حقایق متفرقاتنه قابلدر یعنی عالمڭ کاینسنده متفرقه اولان معانی وخواصڭ آنده ظهورینه قابلدر بعض
نسخه‌ده منفردات واقع اولدی) (ولا یقدح قولنا ان زیدا دون عمرو فی العلم ان تکون هویة الحق عین زید وعمرو
وتکون فی عمرو اکمل واعلم منها فی زید ویتفاضل التعین کما تفاضلت الاسماء الالهیة ولیست غیر الحق) (پس بزم
ان زیدا دون عمرو فی العلم قولمز یعنی زید علمده عمرودن اشغه‌در قولمز قدح ویرمز حقڭ هویتی زید وعمروڭ عینی
اولمسنه وهویت عمروده اکمل واعلم اولمسنه زیدده اولان ظهوردن یعنی قدح ویرمز بزم زید علمده عمرودن ادوندر
قولمز حقڭ هویتی زیدڭ وعمروڭ عینی اولوب عمروده اولان هویت وظهور زیدده اولان هویت وظهوردن
اکمل واعلم اولمسنه زیرا هویت زید ایله عمروده واحده‌در وتفاضل تعین وتشخصیتده طاریدر نته کیم اسماء الهیه
بری برندن متفاضله اولدی عالم ومرید وقادر کبی وحال بوکه اسماء حقڭ غیری دکلدر) (فهو تعالی من حیث
هو عالم اعم فی التعلق من حیث ما هو مرید وقادر وهو هو لیس غیره) (پس حق تعالی عالم اولدیغی حیثیتله

تعلقده احمد ومرید وقادر اولدیغی حیثیتدن وحالبوکه هو هو در عالم ومرید وقادر اولان حقدر آنك غیری دکلدر
(فلا تعلمه هنا یاولی وتجهله هنا وتثبته هنا وتنفیه هنا) ولی فعیلدر فاعل معناسنه کلور ومفعول معناسنه دخی
کلور یعنی ای بنم محجوبم حقی بر مظهرده عالم اولمه مظهر آخرده آنی جاهل اولدیغك حالده دخی بر مظهرده آنی
بر صفتله اثبات ایتمه مظهر آخرده آنی بر وصفله نفی ایتدیکك حالده یعنی سن کندی نفسکدن بر مظهرده
حق عالم ومثبت اولوب آنی اول مظهره تخصیص ایتمه مظهر آخرده آنی نفی وانکار ایتمکله واول مظهری وجه
حقدن عاری بیلمکله بلکه جمیع مظاهرده عالم اولوب اثبات ایله اول محلك قابلیتی حسبیله بو تقدیر اوزره وتجهله
وتنفیه قولنده واو حال ایچون اولور ومع معناسنه اولمق دخی جائزدر ای فلا تعلم الحق منا بالتخصیص مع نفیك
ایامنا (الا ان اثبته بالوجه الذی اثبت نفسه ونفیته عن کذا بالوجه الذی نفی نفسه کالایة الجامعة للنفی والاثبات
فی حقه حین قال لیس کمثله شیء فنفی وهو السمیع البصیر فاثبت بصفة تعم کل سامع بصیر من حیوان وما ثم
الاحیوان) الا مکر کیم حقی اثبات ایده سن شول وجهله که حق کندی نفسنی اول وجهله اثبات ایلدی
ودخی آنی بعض صفاتدن نفی ایده سن شول وجهله که اول کندی نفسنی نفی ایلدی شول آیت کبی که حقك
حقنده نفی واثباتی جامعه درکه حق تعالی کندی نفسنی اثبات ایدوب مثلنی نفی ایتدیکی حینده ایتدی * لیس
کمثله شیء پس مثلنی نفی ایتدی وهو السمیع البصیر پس حقی اثبات ایتدی بر صفت ایله که حیواندن هر سامع
وبصیره عامه در وحالبوکه وجودده حیواندن غیری یوقدر زیرا هویت الهیه نك جمیع موجوداتده سریانی
ایجاب ایلدی حیاة وعلم وقدرت وسمع وبصر کبی وبونلرك غیریسی اولان صفات کلیه وصفات جزئیه کبی
پس هر شیئکه موجود اولدی علم وحیاة وسائر صفات دخی آنده موجوده اولور * ولکن موجوداتك
بعضیسنده ظاهره اولمدی پس محجوب ظن ایدرکه حیوة بعضده معدومه در پس بعضیسنی حیوان ایله
تسمیه ایتدی وبعضیسنی جماد ایله پس شیخ رضی الله عنه تنبیه ایلدی که وجودده برشیء یوقدرکه آنك حیاتی
اولمیه (الا انه بطن فی الدنیا عن ادراك بعض الناس فظهر فی الاخرة لکل الناس فانها الدار الحیوان وکذلك الدنیا
الا ان حیاتها مستورة عن بعض العباد لیظهر الاختصاص والمفاضلة بین عباد الله بما یدرکونه من حقایق
العالم) الا بو قدر وار درکه حیوة دنیاده بعض ناسك ادراکندن باطن اولدی پس جمیع موجودات بالفعل حیدر
واهل الله ایچون حیوة جمیع موجوداتده مدرکه در بوندن اوتری جمادلك نطقی خرق عاده دکلدر استماع نطق
خرق عاده در پس حیوة آخرتده ناسك کلیسنه ظاهر اولور زیرا آخرت دار حیواندر وکذلك دنیا دخی دار
حیواندر الا بو قدر وار درکه دنیانك حیاتی بعض عباددن مستوره در تا کیم عباد الله بیننده اختصاص ومفاضله
ظاهر اوله شول شیء سببیله که حقایق عالمدن آنلر آنی ادراك ایدرلر * یعنی حقایق عالمدن ادراك ایتدکاری
شیئدن اوتری بینلرنده اختصاص ومفاضله ظاهردر زیرا بریسنك ادراکی آخرك ادراکنه مغایردر قال علی
کرم الله وجهه کنا فی سفر نامع رسول الله صلی الله علیه وسلم ما استقبلنا حجر ولا شجر الا سلم علی رسول الله صلی
الله علیه وسلم انه ضمیری حیوانك مدلولی اولان حیاته راجعدر وآنك تذکیری حیوان اعتباریله در وکذلك
بطن قولی دخی بویله در) (فمن عم ادراکه کان الحق فیه اظهر فی الحکم ممن لیس له ذلك العموم) پس خلقدن شول
کمسنه که آنك ادراکی عام اولدی حق تعالی انده حکمده اظهر اولور شول کمسنه دن که انکیچون بو عموم
حاصل اولمدی پس ادراکی عام اولان کمسنه دنیانك دار حیوان اولدیغنی وجمیع اشیانك حی اولدیغنی مشاهده
ایدر) (فلا تحجب) علی صیغة المجهول ولا للنهی (بالتفاضل وتقول) (ای والحال انك تقول) (لا یصح کلام من
یقول ان الخلق هویة الحق بعد ما اریتك التفاضل فی الاسماء الالهیة التی لا تشك انت انها هی الحق ومدلولها
المسمی بها لیس الا الله) (پس سن تفاضل ایله محجوب اولمه قائل اولدیغك حالده شول کمسنه نك کلامی صحیح
دکلدر که قائلدر که تحقیق خلق حقك هویتیدر یعنی هویت خلق هویت حقه مغایر دکلدر آنك عینیدر قائل
اولان کمسنه نك قولی ایچون صحیح دکلدر سن دیمه اسماء الهیه ده بن سکا تفاضلی کوستردکدنصکره که سن شك
ایتمزسن که اسماء الهیه حقدر وانلرك مدلولی که انلر ایله مسمی در اللهدن غیری دکلدر پس اسماء حیطه وشمولده
بعضیسی بعضندن متفاضله در ولکن جمیع اسمانك مدلولی وجود واحد وعین واحده اولان اللهدر پس سن صور
خلقیه نك تکثرندن انلرده ساریه اولان هویت حقك وحدتدن محتجب اولمه وخلق ایچون هویت حقدن

غیری هویت اثراتی اثبات ایتمه تا کیم موحدین فائزیندن اوله سن پس شیخ رضی الله عنه اسما بیننده واسمانك
مظاهری اولان خلق بیننده تفاضلی ذکر ایتدکدنصکره ینه مقصودده شروع ایدوب ایتدی) (ثم انه کیف
یقدم سلیمان اسمه علی اسم الله کما زعموا وهو ای سلیمان من جملة من اوجدته الرحمة فلا بد ان یتقدم الرحمن الرحیم
لیصح استناد المرحوم) (اندنصکره شان بودرکه سلیمان علیه السلام نه کیفیتله کندی اسمنی اسم الله اوزره
تقدیم ایدر تا کیم ناسك بعضیسی زعم ایلدیلر وحالبوکه سلیمان رحمت رحمانیه ایجاد ایتدیکی موجوداتك جمله
سندندر پس رحمت رحمانیه ایله مرحومدر وکذلك کمالاته مختص اولمغله رحمت رحیمیه ایله دخی مرحومدر پس
لابددرکه الرحمن الرحیم اسمی سلیمانك اسمی اوزره تقدم ایلیه تا کیم مرحوم اولان سلیمانك راحم موجده
استنادی صحیح اوله زیرا راحم مرحوم اوزره تقدم ایتمك کرکدر تا کیم مرحوم راحمه مستند اوله والا کامرحوم
اطلاق اولنمز (هذا عکس الحقایق) بو قول که سلیمانك حقنده واقعدر حقایقك عکسیدر (تقدیم من یستحق
التأخیر وتأخیر من یستحق التقدیم فی الموضع الذی یستحقه) (بو قول عکس الحقایق قولنی بیان ایدر وآنی
تفسیر ایدر یعنی تأخیره مستحق اولان کمسنه یی که تقدیم ایتمك وتقدیمه مستحق اولان کمسنه یی که اسم اللهدر
تأخیر ایتمك شول موضعده که تقدیمه مستحقدر عکس مقتضای علوم حقایقدر وتقدیم قولی مبتداء محذوفك
خبری اولمق جائزدر * ای وهو تقدیم من یستحق التأخیر وتأخیر من یستحق التقدیم قولندنصکره فی الموضع
الذی یستحقه انکیچون دیدی زیرا امورك ابتداسنده اسم اللهك تقدیمی لازمدر خصوصا کلامك اولنده
وصدر کتابده وحقه دعوتك افتتاحی قتنده قال صلی الله علیه وسلم کل امر ذی بال لم یبدأ فیه بسم الله فهو
ابتر) (ومن حکمة بلقیس وعلو علمها کونها لم تذکر من التی الیها الکتاب وما عملت ذلك الا تعلم من الاعلام
اصحابها) بالنصب (ان لها اتصالا الی امور لا یعلمون طریقها) (وبلقیسك حکمت ومعرفتندندر وعلمنده آنك
مرتبه سی علوندندرکه آنك (انی القی الی کتاب کریم قولنده اکا کتابی القا ایدن سلیمانی ذکر ایتمسی وبلقیس بونی
عامله اولمدی الا اصحابنه ووزرا وارباب دولتنه اعلام واخبار ایچون که تحقیق انکیچون نیجه امور واسراره
اتصال وار درکه آنك اصحابی اول امورك طریقنی عارف دکللردر پس ملکده تصرفاتلرنده آنلر کندی نفسلری
اوزره خوف ایدرلر) (وهذا من التدبیر الالهی فی الملك لانه اذا جهل طریق الاخبار الواصل للملك خاف
اهل الدولة علی انفسهم فی تصرفاتهم فلا یتصرفون الا فی امر اذا وصل الی سلطانهم عنهم یأمنون غائلة ذلك
التصرف) وبلقیسك طریق اخباری ستر ایتمسی وکتابی القا ایدن کمسنه یی ذکر ایتمسی ملکده تدبیر الهیدندر
زیرا قچنکم ملکه واصل اولان اخبارك طریقی مجهول اولسه اهل دولت تصرفاتلرنده کندی نفسلری اوزره
خوف ایدرلر پس تصرف ایتمزلر الا بر امرده که قچنکم اول امر سلطانلرینه انلردن واصل اولسه یعنی انلر تصرف
ایتدکاری امردن سلطانلرینه بر طریق ایله خبر واصل اولسه اول تصرفك غائله سندن انلر امین اولورلر پس
سلطانه واصل اولان طریق اخبار مجهول اولدقده ولات دولتدن هر بریسی ملکده تصرف ایتدکده کندی
نفسنه خوفدن اوتری عدالت واستقامت اوزره ورعایایه مرحمت وشفقت تصرف ایدرلر تا کیم تصرفلری
خبری سلطانلرینه طریق مجهول ایله واصل اولدقده آنك غائله سندن امین اولورلر پس ملك نظم وانتظام اوزره
قرار بولور) (فلو تعین لهم علی یدی من تصل الاخبار الی ملکهم لصانعوه) (ای اصنعوا فی حقه صنعا جمیلا
وخدموه) (واعظموا له الرشا) جمع رشوه (حتی یفعلوا ما یریدون ولا یصل ذلك الی ملکهم) (پس اکر اهل دولته
متعین اولسه که کیمك واسطه سیله ملکلرینه اخبار واصل اولور آنك حقنده البته بر صنع جمیل ایدرلردی
واکا خدمت ایدرلردی واکا عظیم رشا اعطا ایدرلردی تا کیم ملکده نه استرلرسه اشلیه لر واول فعلك خبری
ملکلرینه واصل اولمیه) (فکان قولها انی ولم تسم من القی الیها سیاسة منها اورثت الحذر منها فی اهل مملکتها
وخواص مدبریها وبهذا استحقت التقدم علیهم) پس بلقیسك انی القی قولی وحالبوکه ملقی کتاب اولان سلیمانی
ذکر ایتمدی بلقیسدن سیاست اولدی که آنك مملکتی اهلنده ومدبرلری خواصنده اول سیاست بلقیسدن
حذری ایراث ایلدی وبو معرفت ایله بلقیس اهل دولتی اوزره تقدمه مستحقه اولدی یعنی حکم وتصرف رجاله
مخصوص ایکن بلقیس بو معرفت ایله موفقه اولمغله رجال اوزره سلطنتده تقدیم اولندی وانلرك بیننده مالکه
اولوب حکم وتصرف ایلدی (واما فضل العالم من الصنف الانسانی) وهو آصف بن برخیا (علی العالم من الجن

وهو القائل من الجن انا آتيك به قبل ان تقوم من مقامك وهو عفريت (باسرار التصرف وخواص الاشياء)
واماصنف انسانیدن اسرار تصرفی وخواص اشیایی عالم اولان آصفك جندن اولان عالمك اوزره فضلی
(فمعلوم بالقدر الزمانی فان رجوع الطرف الی الناظر به اسرع من قیام القائم من مجلسه لان حركة البصر
فی الادراك الی ما یدركه اسرع من حركة الجسم فیما یتحرك منه فان الزمان الذی یتحرك فیه البصر عین الزمان
الذی یتعلق بمبصره مع بعد المسافة بین الناظر والمنظور فان زمان فتح البصر زمان تعلقه بفلك الكواكب
الثابتة وزمان رجوع طرفه الیه عین زمان تعلقه بفلك الكواكب الثابتة وزمان رجوع طرفه الیه عین
زمان عدم ادراكه والقیام من مقام الانسان لیس كذلك ای لیس له هذه السرعة فكان آصف بن برخیاء
اتم فی العمل من الجن فكان عین قول آصف بن برخیاء عین الفعل فی الزمن الواحد فرأی فی ذلك الزمان
بعینه سلیمان علیه السلام عرش بلقیس مستقرا عنده لیلا فتخیل انه ادركه وهو فی مكانه من غیر انتقال)
پس قدر زمانی ایله معلومدر زیرا طرفك رجوعی انكله ناظر اولان كمسنه یه اسرعدر قائمك مجلسندن
قیامندن زیرا عالم جن اولان عفریت سلیمانه ایتدی انا آتیك به قبل ان تقوم من مقامك وعالم انس اولان آصف
ایتدی انا آتیك به قبل ان یرتد الیك طرفك پس طرفك ناظره رجوعی اسرعدر مجلسدن قائمك قیامندن
زیرا بصرك ادراكده ادراك ایتدیكی شیئه حركتی اسرعدر جسمك حركتندن شول مكانده كه جسم
آندن متحرك اولور زیرا شول زمان كه بصر آنده متحرك اولور شول زمانك عینیدر كه بصر مبصره تعلق ایدر
ناظر ومنظور بیننده بعد مسافه متحقق ایكن زیرا بصرك فتحی زمانی بصرك كواكب ثابته فلكنه تعلقنك
زمانیدر وبصر طرفنك ویاخود ناظر طرفنك ناظره رجوعی زمانی بصرك عدم ادراكی زماننك عینیدر
یعنی بصرك مبصر طرفنه فتحنك زمانی مبصره تعلقی زماننك عینیدر وطرف عینك ناظره ارتدادی
ورجوعی زمانی مبصری عدم ادراكی زماننك عینیدر واما انسانك مقامندن قیامی بویله دكلدر یعنی انكچون
بو سرعت یوقدر زیرا جسمك مقامندن قیامی حركتی زمانیدر كه انقسامی قبول ایدر پس حركت ایله نقل دخی
زمانی اولور واما بصرك حركتی آنیدر كه صفرتدن اوتری خارجده انقسامی قبول ایتمز پس آنده نقل دخی آنی
اولور پس آصف بن برخیاء عملده جندن اتم اولدی پس آصف بن برخیاء قولنك عینی زمن واحدده فعلك
عینی اولور * یعنی آصفك انا آتیك به قبل ان یرتد الیك طرفك قولی اتیان عرش فعلنك عینی اولدی یعنی بن
عرشی كتوروروم دیمسی كتورمسنك عینی اولدی پس اول زمانده بعینه سلیمان علیه السلام عرش بلقیسی
كندی قتنده مستقر كوردی یعنی حق تعالی فرآه مستقرا عنده انكچون دیدی تا كیم تخیل اولنمسون كه سلیمان
عرشی ادراك ایلدی من غیر انتقال عرش سباده مكاننده اولدیغی حالده (امدی) شویله معلوم اوله كه آصف
بن برخیاء فنون علوم ایله * من عند الله مؤید ایدی وعالم قدرتدن اذن الهی وتأیید ربانیله معا ایدی الله
تعالی اكا عالم كون وفسادده همت ایله وقوت ملكوتیه تصرف اعطا ایتمش ایدی پس عرش بلقیسده تصرف
ایتدی عرشك صورتنی سباده ماده سندن خلع ایدوب سلیمان قتنده ایجاد ایتمكله پس عرش بلقیسك سلیمان
قتنده حصولی بر مكاندن بر مكانه نقل ایتمكله ومكاننده اولدیغی حالده صورتنك سلیمانه انكشافیله دكلدر پس
اتیان عرش ایچون بر وجه باقی قالمدی الاعالم ایدی وقدرتدن تصرف ایله پس آصفك انا آتیك به قبل ان تقوم
من مقامك قولنك رقتی سباده اعدامی وسلیمان قتنده ایجادی وقتنك عینی اولدی وبو اتیان تصرف كاملك
عیننده ندركه الله تعالی سلیمانه كرامتدن اوتری انی اعطا ایلدی اصحابنك بعضیسنه بر تصرف عظیمی وهب ایتدی
زیرا بو تصرف سلیمان حقنده كندی نفسندن ظهور ایتمكدن اصحابنك بعضیسندن ظهور ایتمك دخی اعظمدر
بو تصرف مراتب تصرفك اعلی مرتبه سیدر كه الله تعالی عبادندن دیلدیكی كمسنه یه آنك اوزره اقدار ایدر *
وبو تصرف خلق جدیده علمك كمالندن ناشی اولور زیرا فیض وجودی ونفس رحمانی جودی اعیان اكوانده
سریان وجریان اوزره در نهرده جاری اولان ماء كبی كه علی الاتصال متجدد اولور جریانی دوام اوزره در كذلك
عالمك صور ونقوشی كه مرآت وجود حقده ظاهر اولدی ویاخود وجود حقك علم قدیمده اعیان ثابته صورنده
اولان تعیناتی دخی علی الاتصال متجدده اولمقدن زائل دكلدر پس وقت اولور كه تعین وجودی اولان تعین اول
بعض اعیاندن منخلع اولور بعض مواضعده وتعین ثانی كه آنی تعقیب ایدر موضع آخرده اكا متصل اولور
وتعین ثانینك اكا اتصالی ذكل الاعین علمینك بو موضعده ظهوری وموضع اولده اختفاسیدر عین علم الهیده

وعالم

وعالم غیبده ثابته ایكن پس وقتا كیم آصف خلق جدید معناسنی عارف وانكله متحقق اولدیسه ومن عند الله
وجود كونده تصرف ایتمكله معین ومخصوص اولدیسه پس الله تعالی آنی سلیمانه صاحب اعطا ایلدی
واكا وزیر ایدوب آنك معاونتیله سلیمانه تقویت ویردی اكا كرامتدن اوتری وجن وانسك وطیرك ووحشك
تسخیرنده نعمتنی اتمامندن اوتری وسلیمانك قدرنی اعلادن اوتری وملكنی اعظامدن اوتری آصف اوزره غیرتی
تسلیط ایتدی پس سلیمان اوزره وآنك ملكی اوزره حق تعالی اعطاء غیرت ایتدی وآصف سلیمانه حقدن غیرت
اعطا اولندی تا كیم جن توهم ایتمسونكه شول تصرف كه الله تعالی آنی آنلره اعطا ایلدی اعلی واتمدر سلیمانك
واصحابنك تصرفندن پس آصف بو تصرفله جنه اعلام ایلدی كه شول ملك وتصرف كه سلیمانك بعض
اصحابنه اعطا اولندی خوارق عاداتدن * اعلی واتمدر اول تصرفدن كه جنا كا مخصوص قیلندی اعمال
شاقه دن كه قوت بشردن خارجه در * وفكر ونظر حسبیله عادت ایچون خارقه در پس آصف صورت
عرشیه یی سباده آنك وجودندن خلع ایدوب سلیمان قتنده زمان واحدده اول عرشك عینی اوزره فی الحال
اول صورتك عینن ایجاد ایلدی * زیرا حق كملك جوارح وقواسنك عینیدر پس قول وفعل دخی حقكدر
وسلیمان علیه السلام نبی ایدی وقطب وقت ایدی كه عالمده خلافتله متصرف ایدی واقطاب وخلفاء عبودیت
تامه لرندن وفقر كاملله اتصافلرندن اوتری كندی نفسلرینه متعلقه اولان اموردن بر امرده تصرف ایتمزلر
اكر آنلرك خلفا ووزراسندن آنلرك نفسلرینه متعلق بر امر خارق صادر اولسه نسنه دیمزلر خلفاسی اعیاننده
ظاهر اولان حقك ادبی مراعاتندن وحقك تصرفنه تسلیملرندن اوتری وحق تعالی سلیمانك ملكنی آصفله
اتمام ایتدیكی كبی وانكله سلیمانه امتنان ایتدیكی كبی اقطابك اصحابی اولان كمل محققین وافراد واصلین
وجودلریله دخی اقطاب اوزره امتنان ایتدیكه آنلری جهلا صحبتنه مبتلا ایتمدی علما وعرفا وصلحا وامنا
صحبتنی آنلره اعطا ایلدی كه آنلردن اثقال واحمالی حمل ایدرلر واوامر واحكاملرینی تنفیذ ایدوب اجرا
ایدرلر پس شویله معلوم اوله كه جن ارواح قویه در اجرام لطیفه ده تجسد ایدرلر كه آنلر اوزره جوهر ناری
وهوایی غالب اولور بزم اوزریمزه جوهر ارضی ومائی غالب اولدیغی كبی زیرا ارض ایله ماء عنصران ثقیلاندر
وآنلرك اجسادی جواهرلرینك لطافتندن وارواحلری قوتندن اوتری حق تعالی آنلره اشكال مختلفه ایله
متشكل اولمغه قدرت ویردی وحركات سریعه دن ملائكه كبی وسع بشردن متجاوزه اولان اعماله
تمكن ویردی الا بو قدر واردر كه ارواح جن ارواح سفلیه وملائكه ارواح علویه در وشیخ رضی الله تعالی عنه
فان الزمان الذی یتحرك فیه البصر عین الزمان الذی یتعلق بمبصره ودخی فان زمان فتح البصر زمان تعلقه بفلك
الكواكب الثابتة وبوندن غیری بو محلده استعمال ایتدیكی زمان آن معناسنه در وآن شول زماندر كه خارجده
انقسامی قبول ایتمز) (ولم یكن عندنا باتحاد الزمان انتقال) (وبزم قتمزده اتحاد زمان ایله انتقال عرش واقع
اولمدی زیرا اتحاد زمان بصر مبصر طرفنه حركتی زمانی مبصره تعلقی زماننك عینیدر وآصف قبل ان یرتد
الیك طرفك دیدی * اتحاد زماندن دخی اسرع اتیان ایدرم دیدی زیرا انتقالدن بر زماندن لابددر كه عرش
بلقیسك سباده وجودیله سلیمانك قتنده حصولنده تخلل ایدر پس انتقاله زمان لازمدر (وان كان اعدام وایجاد
من حیث لا یشعر احد بذلك الا من عرفه وهو) ای عدم شعور الناس بالاعدام والایجاد (قوله تعالی بل هم
فی لبس من خلق جدید) یعنی حضور سلیمانده شول حیثیتله اعدام وایجاد اولدیكه بر احدك اكا شعوری اولمدی
الا شول كمسنه كه آن واحدده اعدام وایجادی عارف اوله وهر آنده خلق جدیدی مشاهده ایلیه وناس ایچون
اعدام وایجاده عدم شعور الله تعالینك بل هم فی لبس من خلق جدید قولیدر (ولا یمضی علیهم وقت لا یرون فیه
ما هم راؤن له) (بو قول تفسیر وبیاندر بل هم فی لبس من خلق جدید قولی ایچون یعنی خلق جدیددن لبس
ایچنده اولنلر اوزره بر وقت مرور ایتمز كه اول وقتده انلر كورمیه لر اول شیئی كه آنی رائیلردر یعنی انلرك نظرلرنده
اولان شیء بر وقت انلردن غائب اولمز تا كیم آنك عدمنی مشاهده ایدرلر وآنك وجودیله عدمی بیننده زمان
تخلل ایلیه بلكه آنك وجودی متصل مشاهده اولنور پس عالمده هر شیئك وجودی خلق جدیدده در
ولكن آنلر خلقین متعاقبین بیننده آنك عدمنی بر وقت احساس ایده مزلر بلكه وجود واحدی برقرار اوزره
مشاهده ایدرلر (واذا كان هذا كما ذكرناه فكان زمان عدمه ای عدم العرش من مكانه عین وجوده عند سلیمان

من تجدید الخلق مع الانفاس ولاعلم لاحد بهذا القدر)(ویخنکم سلیمانک قتنده عرشک حصولی بزم ذکر
ایتدیکمز کبی ایجاد واعدام ایله واقع اولدیسه پس عرشک سباده کندی مکانندن عدمی زمانی سلیمان قتنده
آنک وجودی زمانینک عینی اولدی وبو یعنی عرشک عدمی آنک عین وجودی اولمق انفاس ایله خلقک تجدیدی
قبیلندندر وحال بوکه بر احد ایچون بو مقداره علم یوقدر بو تقدیر اوزره (من تجدید الخلق) قولی مبتدای محذوفک
خبری اولور (ای وهو من تجدید الخلق) وجائزدرکه زمان قولی مبتدا اوله وعین قولی خبر اوله وجمله کانک
اسمی اوله وفی تجدید الخلق قولی کانک خبری اوله یعنی عرشک مکانندن انک عدمی زمانی سلیمان قتنده آنک
وجودی زماننک عینی اولمق انفاس ایله تجدید خلقدن اولدی وجائزدرکه کلامده تقدیم وتأخیر واقع اوله فزمان
عدمه عین زمان وجوده کان من تجدید الخلق)(بل الانسان لایشعر به من نفسه انه فی کل نفس یکون معدوما
ثم یکون موجودا انه فی نفسه لایکون) ثم یکون قولی به من نفسه قولی ایچون تفسیردر یاخود اندن بدلدر بلکه
انسانک کندی نفسندن خلق جدیده شعوری یوقدرکه تحقیق اول هر برنفسده معدوم اولور اندنصکره
موجود اولور زیرا انسانک کندی نفسنه شعوری اولمز یعنی انسانک کندی نفسی سائر اشیادن اکا دخی
اقربدر شعوری یوقدرکه هر نفسده معدومدر کندی نفسیله موجوددر وجوده قله زیرا انسانک امکانی جمیع
اوقاتده علی الدوام آنک عدمنی اقتضا ایدر وتجلی ذاتی دائما آنک وجودن اقتضا ایدر بلکه تجلیات فعالهٔ اسمائیه
علی الاتصال دائما بعد العدم آنک تکوینی اقتضا ایدر زمان واحدده زمانیه اولان قبلیه وبعدیتنه بلکه عقلیه
ومعنویه اولان قبلیه وبعدیتله زیرا عین ممکنه نک اقتضاسی سببیله عبدده عدم مستمر واردر وتجلی ذات احدیه
سببیله وجود دائم ومستمردر وانفاس ایله متعاقبه اولان تعینات وشئون واردر وتجلی اسمائینک اقتضاسی سببیله
زیرا بو وجود معینی معینه اولان مشخصات اناتله متجدده در (ولا تقل ثم تقتضی المدة) یعنی سن دیمه که لایکون
ثم یکون) قولنده کلمهٔ ثم تراخی ایچوندر زمان ومدت اقتضا ایدر وسن دیرسن که انسان هر نفسده وجود
عدمده در وآنک عدمی زمانی وجود زمانینک عینیدر اندهقبلیت وبعدیت یوقدر)(فلیس ذلک بصحیح وانما
ثم تقتضی تقدم الرتبة العلیة عند تقرب فی مواضع مخصوصة)(پس ثم مطلقا مدت اقتضا ایتدیکی صحیح دکلدر
انجق ثم عرب قتنده . واضع مخصوصه ده رتبهٔ علیه نک تقدمنی اقتضا ایدر زیرا (ثم استوی الی السماء وهی دخان
قولنده ودخی (ثم کان من الذین آمنوا) قولنده تقدم ایچون کلور زیرا خلق ارض ایله خلق سما بیننده مهلت
یوقدر واطعام مسکین ایله مطعمک مؤمنیدن اولمسی بیننده دخی مهلت یوقدر کقول الشاعر (کهز الردینی
ثم اضطرب) وزمان الهز عین زمان اضطراب المهزوز بلاشک وقد جاءت ثم ولامهلة)(شاعرک کهز الردینی
ثم اضطرب قولی کبی یمنی رمح ردینینک هزی یعنی تحریکی کبی اندنصکره ردینی مضطرب اولدی وحال بوکه
هزک زمانی مهزوزک اضطرابی زمانینک عینیدر بلاشک زیرا هز مهزوزک اضطرابنه علتدر وعلتک زمانی
معلولک زمانینک عینیدر وتحقیق شاعر تراخی ایچون اولان ثم کلمه سن کتوردی وحال بوکه هز ایله مهزوزک
اضطرابی بیننده مهلت یوقدر هز تحریک معناسنه در وردینی رمحک صفتیدر)(کذلک تجدید الخلق
مع الانفاس زمان العدم زمان الوجود کتجدید الاعراض فی دلیل الاشاعرة)(یعنی قول شاعرده هزک زمانی
مهزوزک اضطرابی زمانینک عینی اولدیغی کبی خلقک انفاس ایله تجدیدی عدمک زمانی وجودک زمانیدر
یعنی انفاس ایله خلقک تجدیدی خلقک عدمی زمانی انک وجودی زماننک عینیدر اشاعره نک دلیلنده اعراضک
تجدیدی کبی زیرا اشاعره نک دلیلنده عرض زمانین باقی دکلدر (تجدید الخلق) قولی مبتدادر زمان العدم
قولی مبتدای ثانیدر وزمان الوجود قولی مبتدای ثانینک خبریدر وجمله مبتدای اولک خبریدر)(فان مسئلة
حصول عرش بلقیس من اشکل المسائل الا من عرف ماذکرناه آنفا فی قصته فلم یکن لاصف من الفضل فی ذلک
الا حصول التجدید فی مجلس سلیمان علیه السلام)(پس تحقیق عرش بلقیسک حضور سلیمان علیه السلامده
حصولی مسئله سی اشکل مسائلدندر عقل معتاد قتنده الا شول کمسنه که بزم آنفا عرشک قصه سنده ذکر
ایتدیکمز شیئی عارف اوله پس اول کمسنه اشکال ایراد ایتمز * پس آصف ایچون عرشک اتیاننده وآنک اعدام
وایجادنده فضل اولمز تجدیدک مجلس سلیمانده حصولندن غیری زیرا جمیع اشیا خلق جدیده دره وتعینات
متعاقبه نک حصولی ووجود واحدک صورت عرش بلقیسده ظهوری ویاخود صورت عرشک وجود حقده

ظهوری

ظهوری ویاخود وجودانک تعاقبی تجلیاتک تعاقبی سببیله در پس بونلرک کلیسی حقه مخصوصدر وآصف
ایچون مجلس سلیمانده حصول تجدیددن غیری یوقدر اول مجلسده قصدا تعیین ایتمکه وبو تجدید دخی کذلک
مادهٔ آصفده حق ایچون ثابتدر لکن لسان ارشاد شیخک رسم ایتدیکی شیئی اقتضا ایدرکه اتیان واعدام وایجاد
بحسب الظاهر آصفه اسناد اولنور)(فما قطع العرش مسافة ولا زویت (ای طویت) له ارض ولا خرقها لمن فهم
ماذکرناه)(شیخ رضی الله عنه بو کلام ایله عرشک حضور سلیمانده حصولی انتقالی اولیوب ایجاد واعدام ایله
اولدیغن تحقیق ایدر یعنی دیمک اولور پس عرش مسافتی قطع ایتمدی ودخی ارض انکیچون دورلمدی ودخی آصف
ارضی خرق ایتمدی وبو فهم شول کمسنه یه مخصوصدر که بزم ذکر ایتدیکمز تحقیقی فهم ایلیه)(وکان ذلک
علی یدی بعض اصحاب سلیمان لیکون اعظم لسلیمان علیه السلام فی نفوس الحاضرین من بلقیس واصحابها)
وبو تصریف اتیان سلیمانک بعض اصحابی یدی اوزره واقع اولدی تاکیم مجلس سلیمانده بلقیسدن وآنک
اصحابندن حاضرین اولان نفوسده سلیمان ایچون دخی اعظم اوله یعنی بویله تصرف قوی وقویم وفعل
جسیم وعظیم سلیمانک بعض حواشی واصحابندن صادر اولدی جانب حقدن سلیمانی اعظام وقدرینی اعلا
ایچون ونفوس حاضرینه اعلام ایچوندرکه سلیمانک شرفی عظیمدر آنک حسناتندن برحسنه اولان کمسنه
ایچون بو اقتدار حاصل اولدقده پس سلیمان کندی نفسیله تصرف ایتسه آنک قدرتی نیجه ظاهر اولوردی
پس بخنکم تلمیذ بو قدرتله ظاهر اولسه پس شیخک قدری معروف اولمز مجهول القدر اولور والهیین حقنده
بو غایت تعظیمدر زیرا عبد برمرتبه یه واصل اولور بخنکم حقله متحقق اولسه اکا اضداد وامثال نسبت اولنور زیرا
اصل کبی اولدخی مجهول الذاتدر وبو مرتبه فرعک اصله لحوقنک غایتیدر قال تعالی (وما قدروا الله حق قدره)
واکر سلیمان کندی نفسیله ظاهر اولوب تصرف واتیانه مباشرت ایتدیدی نفوس حاضرین بلکه توهم
ایدرلردیکه سلیمانک قدری بودر وبو قدرت انک غایتیدر وحال بوکه بویله دکلدر زیرا الهیینک غایتی هر شیئدن عجزدر
وبو کمال معرفتدندر زیرا اهل معرفت استمزکه الوهیته مزاحم اوله ودخی تصرفده اندن شرک واقع اوله وبو کمال
تفرقه دندر وتصرف متوسطیندن ارباب همه مخصوصدر (وما علی الرسول الا البلاغ)(وسبب ذلک) ای
سبب اختصاص سلیمان وصاحبه)(کون سلیمان هبة الله لداود من قوله تعالی ووهبنا لداود سلیمان والهبة
اعطاء الواهب لا بطریق الجزاء الوفاق اوالاستحقاق)(یعنی سلیمان ایچون وانک صاحبی آصف ایچون حاصل
اولان اختصاصک سببی سلیمانک داوده هبة الله اولمسیدر یعنی الله تعالی سلیمانی داوده هبه ایتمشدر وانک
هبه اولدیغندندر وبو الله تعالینک (ووهبنا لداود سلیمان) قولندن مأخوذدر وهبه واهبک اعطاسیدر انعام
طریقیله جزاء وفاق ویاخود استحقاق طریقیله اعطا دکلدر یعنی سلیمانک وجودی داود حقنده عنایت الهیهٔ
سابقه ورحمت رحمانیهٔ امتنانیه اولدی زیرا داود ایله سلیمانک اعیان ثابته لری انی اقتضا ایلدی)(فهو
ای سلیمان) النعمة السابقة (لداود) والحجة البالغة والضربة الدامغة)(پس وجود سلیمان داوده نعمت
سابقه در یعنی نعمت سابقه سی منیه وتتمه اولان نعمتدر ودخی حجت بالغه در اعداسی اوزره وضربه
دامغه در کفار ومخالفین حقنده یعنی سلیمان داود علیهما السلامه نعمتدر زیرا خلافت ظاهرهٔ الهیه داوده
کامله اولدی وانک اکملیتی سلیمانده ظاهر اولدیکه ضربت دامغه ایله کملیته اشارتدر یعنی وجودی تعلقات
کونیه دن صافی اولوب اسماء الهیه وصفات ربانیه سکه سیله مضروب ومقام اکملیتده محسوب ایدیکه من بعد
انک جوهریتی زوال پذیر اولمیه * پس ظاهر اولدیکه سلیمان داوده هبة الله اولدیغندن اوتری سلیمان ایچون
وصاحبی آصف ایچون حاصل اولان اختصاص دخی هبة الله اولدی)(واما علمه علیه السلام فقوله تعالی
ففهمناها سلیمان مع نقیض الحکم) ای حکم سلیمان لحکم داود اوحکم داود لحکم سلیمان) وکلا آتینا حکما
وعلما وفی بعض النسخ آتیناه فکان علم داود علما موتی آتاه الله وعلم سلیمان علم الله فی مسئلة اذ کان هو الحاکم
بلا واسطة فکان سلیمان ترجمان حق فی مقعد صدق)(واما سلیمان علیه السلامک علمه اختصاصی پس
الله تعالینک ففهمناها سلیمان قولیدر یعنی حقک تفهیم وتعلیمنه مختص اولوب آنک علی حقک تفهیم وتعلیمیله
حاصل اولدی * پس حق تعالی دیرکه قصهٔ غنمده واقعه اولان مسئله یی بز سلیمانه تفهیم ایتدک یعنی علی ماهی
علیه انک ادراکنی سلیمانه بز اعطا ایتدک وشیئی علی ما هو علیه عندالله وفی علم الله ادراک ایتمک علم التهیدر زیرا

حق تعالی اشیانك علی ماهی علیه عالمدر وسلیمان داود علیهما السلامه هبه اولدیغی کبی بوفهم وادراك دخی
الهیدن سلیمانه هبه اولدی وسلیمان تعلیم حقله غنمده حکم ایتدی آنك حکمی حکم داوده مناقض ایکن وشیخ
رضی الله عنه مع نقیض الحکم قولیله اشارت ایدرکه داودك حکمنه مناقض اولان حکمی الله تعالی سلیمانه
تفهیم ایدوب حکم داوده مناقض اولان حکمله حکم ایتدی وخلایق اوزره حاکم اولان جمیع حکامه حکمی
وعلمی الله تعالی اعطا ایتدی * پس داودك علمی علم موهوب اولدی که الله تعالی انی داوده اعطا ایلدی زیرا داود
(کلا آتیناه حکما وعلما) قولنده داخلدر ومسئلهٔ غنمده سلیمانك علمی علم الله اوله زیرا مظهر سلیمانده بلا واسطه
حاکم اولان الله ایدی * پس سلیمان مقعد صدق ومظهر بت حقده ترجمانی اولدی وحاکم اولان حق اولدی * پس
داودك علمی حضرت وهاب ومعطیدن علم عطایی اولدی وسلیمانك علمی علم الهی ذاتی اولدی که علم الهیده
اولدیغی کبی حکم ایتدی وشیخ اذ کان هو الحاکم بلا واسطة قولیله اشارت ایدرکه تجلی ذاتی قتنده سلیمانك
بشریتی فانیه ایدی وصورت سلیمانده حاکم اولان حق ایدی سلیمانه تعلیم ایتدیکی کبی نته کیم حق تعالی شجره
صورتنده موسایه تجلی ایدوب اندن اکا ندا ایتدی کذلك مظهر سلیماندن دخی تجلی ایدوب غنم حقنده حکم
ایتدی) (کما ان المجتهد المصیب لحکم الله الذی یحکم به الله فی المسئلة لو تولاها بنفسه او بما یوحی به لرسوله له اجران
والمخطی لهذا الحکم المعین له اجر مع کونه علما وحکما) نته کیم حکم الهیده مصیب اولان مجتهد ایله اولان حکم که الله
تعالی اول حکمله بر مسئلهده حکم ایدرا کرکندی نفسیله ویاخود حقك رسولنه وحی اولنان شیئله اول مسئله یه
متولی اولیدی انکچون اجران حاصلدر بر اجر انك اصابتی مقابلهسندهدر وبر اجر انك جهدی مقابلهسندهدر
وبو حکم معینده مخطی اولان مجتهد ایچون بر اجر حاصلدر واول اجر اجتهاددر مخطینك حکمی (وکلا اتیناه
حکما وعلما) قولنده داخل اولان علمله حکم ایکن که بحسب الشرع انکله عمل واجبدر مخطینك خطاسی
ظهور ایدنجه زیرا مجتهد مخطینك خطاسی حالا ظاهر دکلدر زیرا زمان اجتهاددر وهر مجتهد کندیسنی مصیب
ظن ایدر اما مهدینك شریعت الهیهٔ محمدیه ایله که من غیر اجتهاد رسول اصحابیله اول شریعت اوزره ایدی
ظاهر اولدقده مذاهب مختلفه مرتفعه اولوب مذهب واحد اولورکه من عند الله رسول علیه السلامه انزال
اولندی واول مذهب وحی الهیله مقرردر اجتهاد ایله مقررد کلدر اکرچه کیم مذاهب مختلفه اوزره اولان
شریعت شریفهٔ محمدیهدر ولکن شریعت اجتهادیهدر مجتهدینك اختلافی حسبیله مختلفهدر عموم اوزره
متفق علیه دکلدر زیرا یقین اوزره دکلدر ظن غالب اوزرهدر وشریعت محمدیه که زمان رسولده مخصوصهدر متفق
علیه در انده اختلاف یوقدر) (فاعطیت هذه الامة المحمدیة رتبة سلیمان فی الحکم ورتبة داود فما افضلها من امة)
پس بو امت محمدیهیه یعنی بو امتدن مجتهدین اولنلره حکمده سلیمانك مرتبهسی ویرلدی حکمده سلیمان کبی
اصابتده ورتبهٔ داود اعطا اولندی اجتهادده مخطئه اولوب اجتهادك خلافی واقع اولدقده پس بو امتی نه امتدن
نه شی تفضیل ایلدی وبو امت نه شریف امتدر) (ولما رأت بلقیس عرشها مع علمها ببعد المسافة واستحالة
انتقاله فی تلك المدة عندها قالت کأنه هو) ووقتا کیم بلقیس عرشنی کوردی بعد مسافهیه آنك علمی وار ایکن
واول مدتده عرشك انتقالی آنك قتنده مستحیل ایکن کأنه هو دیدی یعنی وقتا کیم آصف عرشنی کتوردی
پس سلیمان علیه السلام (نکروا لها عرشها) دیدی * پس آنلر دخی عرشنی تنکیر ایتدیلر (اهکذا عرشك) قولیله
استفهام ایتمکله پس بلقیس دخی آنلر اوزره تنکیر ایلدی وصیغهٔ تنکیر ایله کأنه هو صیغهٔ تشبیهله وکلمهٔ
تمثیل ایله ایراد ایلدی وهو هو دیمدی زیرا بعد مسافهیه عالمه ایدی واول مدتده عرشك انتقالنی محال کوردی
پس خلق جدیده عثور واطلاعندن اوتری کاف تشبیه ایله کتوردی یعنی اکا بکزر دیدی واولدر دیمدی وسلیمان
علیه السلام نفسنده امری عالم اولدیغندن اوتری (اهکذا) یعنی بویله میدر دیدی (اهذا عرشك) یعنی عرشك
بومیدر دیمدی پس بلقیس موفقه اولوب امری عارفه اولمغله سلیمانك استفهامی وامرك علی ما هو علیه وقوعی
حسبیله جواب ایتدی) (وصدقت بما ذکرناه من تجدید الخلق بالامثال) وبلقیس قولنده صادقه ومصیبه
اولدی امثال ایله خلقك تجدیدندن بزم ذکر ایتدیکمز شیئك دلیلیله یعنی عرش بحسب الصورة هو هو اولمغله
بلقیس کأنه قولنده صادقه اولدی (وهو هو) وحالبوکه سلیمان قتنده حاصل اولان عرش سبادا اولان عرشدر
حقیقت عرشیه وعین معینهٔ علیه حسبیله وجود متشخص حسبیله دکلدر (وصدق الامر) وحالبوکه امر صادقدر

بلقیسك

بلقیسك کأنه هو قولیله وفی الحقیقه هو هو اولمغله) (کما انك فی زمان التجدید عین ما انت فی الزمن الماضی)
نته کیم سن زمان تجدیدده زمن ماضیده اولدیغنك عینیسن پس بو اعتبار ایله هو هو سن وتجدید خلق اعتبار یله
دکلسن) (ثم انه من کمال علم سلیمان التنبیه الذی ذکره فی الصرح فقیل لها ادخلی الصرح وکان صرحا املس
لا امت فیه من زجاج) (اندنصکره تحقیق شان بودر که سلیمانك کمال علمندندر شول تنبیه که صرحك بیانده ذکر
ایلدی یعنی خلق جدیده تنبیه ایلدی * پس بلقیسه ادخلی الصرح یعنی قصره کیر دینلدی وصرح املس
ایدی انده عوج بوغیدی زجاجدن ایدی یعنی قصر ممرد زجاج ابیض شفافدن ایدی وتحتنده ما ایدی وایچنده
سمك وار ایدی) (فلما رأته حسبته لجة ای ماء وکشفت عن ساقیها حتی لا یصیب الماء ثوبها) (پس وقتا کیم بلقیس
صرحی کوردی آنی ما ظن ایتدی وساقینی کشف ایتدی یعنی ساقیندن ثوبی رفع ایتدی تا کیم ما ثوبنه اصابت
ایتمیه پس مشابهت صوریه حسبیله امر بلقیس اوزره مشتبه اولدی) (فنبهها بذلك علی ان عرشها الذی رأته
من هذا القبیل وهذا غایة الانصاف فانه اعلمها بذلك اصابتها فی قولها کأنه هو) (پس سلیمان علیه السلام
بلقیسه صرح ایله تنبیه ایلدی که تحقیق بلقیسك شول عرشی که حضور سلیمانده اولان عرشك صورتی سباده
اولان عرشك صورتنه مماثل ومشابه اولدیغندن اوتری بلقیس کأنه هو دیمش ایدی پس بلقیس صرحه
دخولدن اول زجاج ابیضدن اولان صرحی ما ظن ایتدی وبعد الدخول مشاهده ایتدیکی ما دکلدر زجاجدر
ولکن اکا مشتبه اولدی * پس سلیمان بلقیسه تنبیه ایتدیکی عرش دخی بو قبیلدندر نته کیم بلقیس دیدی
وبو تنبیه سلیماندن بلقیسك حقنده انصافك غایتیدر زیرا تحقیق سلیمان بو تنبیهله بلقیسه اعلام ایلدی انك کأنه
هو قولنده واقع اولان اصابتنی) (فقالت عند ذلك رب انی ظلمت نفسی بالکفر والشرك او تأخیر الایمان الی ان
تبت عما ظلمت واسلمت مع سلیمان ای اسلام سلیمان لله رب العالمین) (پس بلقیس سلیمانك ذکر اولنان انصافی
قتنده ایتدی یا رب تحقیق بن کندی نفسمه ظلم ایتدم کفر وشرك ایله ویاخود بوآنه کلنجه تأخیر ایمان ایله بن کندی
نفسمه ظلم ایتدیکمدن توبه ایتدم واسلام سلیمان ایله رب العالمین اولان الله تعالی یه مسلمه وامرنه منقاده اولدم
اسلمت صیغهٔ متکلمله بلقیسك بیتنده اولان فعل محذوفه عطفدر واکر ظلمت قولنه عطف اولنورسه معنی
مستقیم اولمز الا مکر کیم ظلمت نفسی قولی اعترفت بظلم نفسی تقدیرنده اوله پس بو تقدیر اوزره جائزدر واکر
صیغهٔ غائبه ایله واسلمت تانك سکونیله تلاوت اولنورسه معنی صحیح اولور واسلمت قولی حق طرفندن اخبار اولور
ای انها قالت رب انی ظلمت نفسی واسلمت) (فما انقادت لسلیمان بل لرب العالمین وسلیمان من العالمین فما تقیدت
فی انقیادها کما لا تتقید الرسل فی اعتقادها فی الله) پس بلقیس سلیمانه منقاده اولمدی بلکه رب العالمینه منقاده
اولدی وحالبوکه سلیمان عالمیندندر پس بلقیس انقیادنده رب سلیمان دیمکله تقیید ایتمدی اطلاق ایتدی رب
العالمین دیمکله زیرا رب مطلقدر نته کیم رسل الله تعالی نك حقنده اولان اعتقادلرنده تقیید ایتمدیلر یعنی رسلك
اعتقادی رب خاصه مخصوص دکلدر آنلرك اعتقادی اطلاق اوزره رب الارباب اولان رب مطلقهدر زیرا آنلر
عارفلردر که الله تعالی رب العالمیندر وهر بر شیئك ربوبیتی بر اسمه مخصوصهدر * پس آنلر اعتقاد وانقیادلرینی
رب خاصه تخصیص ایتمزلر اعتقاد وانقیادلری اطلاق اوزرهدر) (بخلاف فرعون فانه قال رب موسی وهارون
وان کان یلحق بهذا الانقیاد انقیاد بلقیس من وجه ولکن لا یقوی قوته) فرعونك انقیادی وایمانی بلقیسك
انقیادنه وایمانه مخالفدر زیرا فرعون رب موسی وهارون دیدی * پس قید ایتدی بلقیس کبی اسلمت مع سلیمان لله
رب العالمین قولیله اطلاق ایتمدی واکرچه کیم فرعونك انقیاد مقیدی بو انقیاد بلقیسی یه که مطلقدر بر وجهله
لاحق اولور ولکن بلقیسك انقیادی قوتی قدر قوی دکلدر فرعون آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل قولیله
ایمانی قید ایتدی وشیخ دیدیکه فرعون رب موسی وهارون قولیله قید ایتدی وحالبوکه فرعون رب موسی
وهارون دیمدی زیرا بنی اسرائیلك ایمانی موسی ایله هارونك ربنه ایدی پس آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل
دیمك آمنت برب موسی وهارون دیمکدر زیرا فرعون سحرهیی کوردیکه رب موسی وهارون دیدیلر پس اول دخی
آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل قولنده رب موسی وهارون قولنی مراد ایتدی وبو قول ایله ایمانی قید
ایتدی وبلقیس رب العالمین قولیله اطلاق ایتدی اکرچه کیم بر وجهله فرعونك تقییدی بلقیسك اطلاقنه
لاحق اولور زیرا رب موسی ورب هارون رب العالمیندر ولکن بلقیسك اسلامی قوتی قدر قوی اولمز زیرا بلقیسك

اسلامی تصریح ایله تعمیم اوزره‌در وفرعونڭ تضمین ایله تخصیص اوزره‌در) (فکانت افقه من فرعون
فی الانقیاد لله) پس بلقیس فرعوندن الله تعالی‌یه انقیادده افقه واعلم ایدی زیرا رب عالمینه انقیادنی تصریح
ایلدی ارباب اسمادن حضرت ربوبیتده برشیٔ قالمدی الا تضمینا انلره منقاده اولدی وتصریحا انلری جامع اولان
رب الاربابه ورب العالمینه انقیاد ایتدی * پس بلقیس کلڭ انقیادنی تصریح ایتدی وجزؤڭ انقیادنی تضمین
ایتدی وفرعون جزؤڭ انقیادنی تصریح ایتدی وکلڭ انقیادنی تضمین ایتدی * وبو وجهله فرعونڭ ایمانی
ضعیف اولدی پس بلقیس الله تعالی‌یه انقیادده فرعوندن افقه اولدی) (وکان فرعون تحت حکم الوقت
حیث قال آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل تخصص وانما خصص لما رأی السحرة قالوا فی ایمانهم بالله رب
موسی وهارون) (بو کلام فرعون طرفندن تقیید وتخصیص وجهنی بیان ایدر یعنی فرعون وقتڭ حکمی
تحتنده ایدی شول حیثیتله که (آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل) دیدی زیرا اوقت بنی اسرائیلڭ غرقدن نجاتی
وفرعون اوزره غلبه‌لری وقتی ایدی پس فرعون ایمانی قید ایدوب تخصیص ایتدی زیرا سحره‌یی کوردیکه الله
تعالی‌یه ایمانلرنده رب موسی وهارون دیدیلر وایمانی تخصیص ایتدیلر واول ایمان سببیله بنی اسرائیل غرقدن
نجات بولدقلرن فرعون عارف اولدقده (آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل) قولیله تخصیص ایتدی وشول
رب که بنی اسرائیل اکا ایمان کتوردی رب موسی وهاروندر پس فرعون ایمانی تخصیص ایتدی سحره تخصیص
ایتدیکندن اوتری آنلره تقلیدا تمسکله وآنلرڭ خلاصی کبی خلاص رجا تمسکله پس فرعونڭ دولتی مغلوبه
اولوب دولتی بنی اسرائیلده کوردکده آنلره میل ایتدی وایماننده تخصیصی سحره‌نڭ تخصیصنه قیاس ایتدی
وقیاسده خطا ایتدی زیرا سحره‌نڭ ایمانی نبینڭ ایمانیله مقیددر زیرا تابعه واجبدرکه کندی ایمانی نبیسی ایمانیله
تقیید ایلیه وفرعون کندی ایمانی ایمان بنی اسرائیل ایله تقیید ایتدی وکذلك سحره آمنا برب العالمین قوللرنده
تعمیمدن صکره تخصیص ایتدیلر پس ایمان بلقیس ایله ایمان فرعون بیننده بون بعید واردر) (فکان اسلام
بلقیس اسلام سلیمان اذ قالت مع سلیمان فتبعته فما یمر سلیمان بشیء من العقاید الا مرت به معتقدة ذلك) (پس
بلقیسڭ اسلامی سلیمانڭ اسلامی اولدی بلقیس اسلمت مع سلیمان دیدیکی حینده واو تعلیل ایچون اولمق جائزدر
یعنی مع سلیمان دیدیکندن اوتری * پس بلقیس سلیمانه تابعه اولدی مصاحبڭ تبعیتی کبی که صاحبندن منفك
اولمیه واکا موافقت ایتدی رفیقڭ موافقتی کبی که مرافقندن طریقده مفارقه اولمیه پس سلیمان عقایددن
برشیٔ یاننده مرور ایتدی الا بلقیس اول شی یاننده مرور ایتدی اکا معتقده اولدیغی حالده یعنی سلیمان
عقایددن برعقیده‌یی عقد ایتدی الا وحالبوکه بلقیس دخی انی عقد ایتدی بوتقدیر اوزره به ضمیری شیئه راجع
اولور وباء الصاق ایچون اولور وسلیمانه دخی راجع اولمق جائزدر * پس باء مع معناسنه اولور یعنی سلیمان عقایددن
برعقیده‌نڭ یاننده مرور ایدوب انی اعتقاد ایتدی الا بلقیس سلیمان ایله معا انڭ یاننده مرور ایتدی اکا معتقده
اولدیغی حالده زیرا سلیمان بلقیسڭ متبوعیدر * پس برشخصه عقایدده تبعیت ایدن کسنه اکا تابع اولمزالا انڭ
عقایدی اوزره) (کما کنا نحن علی الصراط المستقیم الذی الرب تعالی علیه لکون نواصینا فی یده ویستحیل
مفارقتنا ایاه) نته کیم بز شول صراط مستقیم اوزره مشی ایتمکده‌یز اکا تابعین اولدیغمز حالده زیرا بزم نواصیمز
انڭ یدنده‌در واکا بزم مفارقتمز مستحیلدر یعنی بز بزم صراط مستقیمی اوزره ربمزه متابعت ایدوب نواصیمز انڭ
یدنده اولمغله اندن مفارق اولمدیغمز کبی بلقیس دخی کذلك صراط عقایدده سلیمانه تابعه‌در واندن مفارقه
دکلدر جمیع عقاید سلیمانیه‌یه معتقده‌در * پس کما کنا قولی فتبعته فما یمر الی آخره قولی ایچون تمثیل وتعلیل واقع
اولور وذلك قولی معتقدة قولنڭ مفعولی اولور وشارحینڭ بعضیسی ذلك قولی ایچون ولا یتوهم انه مفعول
لقوله معتقدة دیدی وبو قول اندن وهمدر) (فنحن معه بالتضمین وهو معنا بالتصریح) (پس بز رب ایله
صراط مستقیم اوزره‌یز تضمین ایله زیرا رب صراط مستقیم اوزره اولدیغنڭ ضمننده صراط مستقیم اوزره‌یز
اندن منفك دکلز واول دخی تصریح ایله بزم ایله‌در زیرا بزم نواصیمزی آخذدر پس بز دخی انڭ صراط مستقیم
اوزره اولدیغنڭ ضمننده صراط مستقیم اوزره‌یز اندن منفك دکلز واول دخی تصریح ایله بزم ایله‌در زیرا بزم
نواصیمز آنڭ اخذنده‌در) (فانه قال وهو معکم اینما کنتم ونحن معه بکونه آخذا بنواصینا فهو تعالی مع نفسه
حیث ماشی بنا من صراط) (زیرا تحقیق حق تعالی (وهو معکم اینما کنتم) دیدی وبز حقله معیتده‌یز حق بزم

نواصیمزی آخذ اولمغله پس حق تعالی بزم نواصیمزی آخذ اولوب صراط مستقیمدن بزمله ماشی اولدیغی
حیثیتله کندی نفسیله ماشی وکندی نفسی آخذدر زیرا بزم هویتمزده متعین اولان حقڭ وجودندن غیری
یوقدر) (فما احد من العالم الا علی صراط مستقیم وهو صراط الرب تعالی) پس افراد عالمدن براحد یوقدر الا صراط
مستقیم اوزره‌در واول صراط رب تعالینڭ صراطیدرکه آنڭ اوزره ماشیدر وبزم نواصیمزی آخذدر وجمیع عالم
صراط مستقیم اوزره اولدیغی اربابه نسبتله‌در ورب مطلقه نسبتله‌در) (وکذا علمت بلقیس من سلیمان فقالت
لله رب العالمین وما خصصت عالما من عالم) (وبلقیس سلیماندن دخی بویله عالمه اولدی یعنی عالمه اولدی که
سلیمان بالتضمین وبالتبعیه الله ایله‌در وسلیمان رب ایله صراط مستقیم اوزره‌در ورب دخی کل ایله‌در اسماسیله
پس سلیمان کل ایله اولور زیرا الله ایله‌در جمیع اسماسیله پس بوندن اوتری بلقیس (لله رب العالمین) دیدی وعالمدن
برعالمی تخصیص ایتمدی جمیع عوالمده آنڭ ربوبیتنی مشاهده ایدوب جمیع عوالمده اسماسیله معین عالمه اولمغله
) (واما التسخیر الذی اختص به سلیمان علیه السلام وفضل به غیره وجعله الله له من الملك الذی لا ینبغی لاحد
من بعده فهو کونه عن امره) (واما شول تسخیرکه سلیمان اکا مختص قلندی یعنی سلیمانه مختص اولدی
وسلیمان اول تسخیر سببیله اهل عالمدن انڭ غیریسی اوزره فاضل اولدی والله تعالی انی سلیمان ایچون شول
ملکدن ایلدی که اندن صکره براحد ایچون انکله ظهور لایق اولمیه * پس اول تسخیرڭ سلیمانه اختصاصی آنڭ
امریله اولدیغندن اوتریدر مجرد امر ایله درهمتله وجمعیت قلب ایله وتسلیط وهم ایله دکلدر) (فقال فسخرنا
له الریح تجری بامره فما هو من کونه تسخیرا) (پس حق تعالی (فسخرنا له الریح تجری بامره) دیدی یعنی
بز سلیمانه ریحی تسخیر ایتدك که سلیمانڭ امریله جاریه‌در * پس تسخیرڭ سلیمانه اختصاصی تسخیر مجرد
اولدیغندن اوتریدر غیری دکلدر) (لان الله یقول فی حقنا کلنا من غیر تخصیص وسخر لکم ما فی السموات
وما فی الارض جمیعا منه وقد ذکر تسخیر الریاح والنجوم وغیر ذلك ولکن لا عن امرنا بل عن امر الله فما اختص
سلیمان ان فهمت الا بالامر من غیر جمعیة ولا همة بل بمجرد الامر) زیرا الله تعالی بزم کافه‌مزڭ حقنده من غیر
تخصیص دیرکه (وسخر لکم ما فی السموات وما فی الارض جمیعا منه) وتسخیرڭ تفصیلنده حق تعالی ریاح
ونجومڭ وبوندن غیری مسخراتڭ تسخیرنی ذکر ایتدی که بونلرڭ جمله‌سی بزه مسخره‌در ولکن بزم امریمزله
بزه مسخره دکلدر بلکه امر الهیله مسخره‌در زیرا (وسخر لکم) دیدی * پس سلیمان بزم نبیمزدن مختص
قلنمدی اکر فهم ایتدكسه الا امر ایله جمعیت وهمتسز بلکه مجرد امره مختص قلندی (بل بمجرد الامر) قولی
الا بالامر قولنی تفصیل ایدر) (وانما قلنا ذلك لانا نعرف ان اجرام العالم تنفعل لهمم النفوس اذا اقیمت فی مقام
الجمعیة وقد عاینا ذلك فی هذا الطریق فکان من سلیمان مجرد التلفظ بالامر لمن اراد تسخیره من غیر همة
ولا جمعیة) (وبز ایتدك که سلیمان تسخیره مجرد امر ایله مختص قلندی جمعیت وهمتله تسخیره مختص قلنمدی
زیرا التحقیق بز عارف ایزکه اجرام عالم نفوس کامله‌نڭ همم‌ی ایچون منفعله‌در وقتیکه نفوس کامله مقام جمعیتده
اقامت اولنه وتحقیق بز بو طریق حقده اجرام عالم همم نفوس ایچون منفعله اولدیغنی معاینه ایتدك پس
سلیماندن مجرد امر ایله تلفظ واقع اولدی شول کسنه ایچون که انڭ تسخیرنی مراد ایتدی همت وجمعیتسز پس
جمیع عالم تسخیر الهیله بزه مسخردر وکذلك همت وجمعیت قلب ایله نفوس کامله ایچون اجرام عالم منفعله‌در
امرینده سلیمانڭ بزدن مزیتی یوقدر الا سلیمانڭ تسخیره اختصاصی همت وجمعیتسز امر ایله مجرد تلفظ
ایتمکله‌در (اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون) (واعلم ایدنا الله وایاك بروح منه ان مثل هذا العطاء اذا حصل
للعبد ای عبد کان فانه لا ینقصه ذلك من ملك آخرته ولا یحسب علیه مع کون سلیمان علیه السلام طلبه
من ربه فیقتضی ذوق الطریق) وفی بعض النسخ (ذوق التحقیق) ان یکون قد عجل له ما ادخر لغیره ویحاسب
به اذا اراده فی الآخرة) (ای عارف کامل سن عالم اول که الله تعالی بزی وسنی تأیید ایلسون انڭ طرفندن
روح وتوفیق ایله تحقیق بونڭ کبی عطا یعنی بطریق الانعام واهب حقدن سلیمانه اعطا اولنان عطا کبی که ملك
وتصرفدر تحقیق بر عبد ایچون حاصل اوله قنغی عبد اولورسه کرك سلیمان اولسون وکرك انڭ غیری وکرك عبد
مستحق اولسون وکرك غیر مستحق پس شان وقصه بودرکه اول عطا اول عبدڭ آخرتی ملکندن ناقص اولمز
ودخی انڭ اوزره حساب اولنمز مع هذا سلیمان آنی ربندن طلب ایتدی * پس ذوق طریق اقتضا ایدرکه سلیمان

ایچون تعجیل اولندی شول عطا که غیر ایچون ادخار اولندی اول عطا ایله آخرتده محاسبه اولنور چنانکم انی مراد ایدر یعنی آخرتی ملکنده انی ناقص کوروب انی دلدیکی وقتده انکله محاسب اولور زیرا هر عطا که انسانه واصل اولور کندی نفسندن انی حقدن طلب ایتمکله پس صاحبی آخرتده انکله محاسب اولور واما امر الهیله سؤال ایتسه پس آخرتده اول عطا ایله محاسب اولمز (فقال الله له هذا عطاؤنا ولم یقل لك ولا لغیرك فامنن ای اعط وامسك بغیر حساب ای لست محاسبا علیه فکن آمنا من غائلته فی الدنیا والاخرة) (یعنی دیمك اولور پس الله تعالی سلیمانه ایتدی هذا عطاؤنا یعنی بو بزم عطامزدر حال بوکه لك دیمدی بلکه تعمیم ایلدی * پس سن عطایی غیره اعطا ایت ویاخود نفسك ایچون امساك ایت آخرتده سنك اوزره حساب اولنمز یعنی سنك اوزره بز حساب ایتمز پس انك غائله سندن دنیاده وآخرتده امین اول) (فعلمنا من ذوق الطریق ان سؤاله ذلك کان عن امر ربه والطلب اذا وقع عن الامر الالهی کان للطالب له الاجر التام علی طلبه والباری تعالی ان شاء قضی حاجته فیما طلب منه وان شاء امسك فان العبد قد وفی ما اوجب الله علیه من امتثال امره فیما سأل ربه فیه ولو سأل ذلك من نفسه عن غیر امر ربه له بذلك لحاسبه به) (پس بز طریق ذوقندن عالم اولدق که سلیمانك بو عطایی سؤال ایتمسی آنك ربی امرندن واقع اولدی یعنی ربی امریله سؤال ایتدی وطلب چنانکم امر الهیله واقع اوله طالب ایچون آنك طلبی اوزره اجر تام حاصل اولور امرە امتثالدن وطلبده اجتهادندن اوتری وباری تعالی دیلرسه اول طالبك حاجتنی اقتضا ایدر شول شیئده که اندن طلب ایتدی ودیلرسه امساك ایدر زیرا تحقیق عبد ادا ایتدی شول امری که الله تعالی انك اوزره ایجاب ایلدی انك امره امتثالندن شول شیئده که انك حقنده ربندن سؤال ایتدی پس اکر اول سائل عطایی کندی نفسندن سؤال ایدرسه اول عطایی سؤال ایتمکه ربی اکا امر ایتمدن البته ربی انی اول عطا سببیله آخرتده محاسبه ایدر اکر اول سؤال ایله ربی اکا عطایی اعطا ایدرسه (امدی) شویله معلوم اوله که انعام طریقیله اولان عطا محاسب اولمز زیرا امتنان طریقی اوزره در وسؤال ایله وارد اولان عطا پس اکر سؤال امر الهیله واقع اوله جق اولورسه پس اول دخی محاسب اولمز کرك عطایی اعطا ایتدی وکرك امساك ایتدی واول عطا انك آخرتی ملکنده ناقص اولمز زیرا عبد عبودیت ایچون مخلوقدر رسیدلك امری قتنده واقفدر وسلیمانه اعطا اولنان عطا بو نوعدندر وامر الهیله واقع اولان سؤالك بعضیسی قضا اولنور وبعضیسی قضا اولنمز یعنی قضا سؤال وقتندن تأخیر اولنور واکر سؤال امر الهیله واقع اولمیوب حق تعالی انی قضا ایدرسه البته آخرتده محاسب اولور واخرتی ملکندن ناقص اولور) (وهذا ساری فی جمیع ما یسأل فیه الله تعالی کما قال لنبیه محمد صلی الله علیه وسلم قل رب زدنی علما فامتثل امر ربه فکان یطلب الزیادة من العلم حتی کان اذا سیق له لبن یتأوله علما) (وبو حکم ساریدر جمیع شیئده که الله تعالی انده سؤال اولنور کرك امر الهیله سؤال واقع اولسون وکرك بغیر امر وامر الهیله واقع اولان سؤال الله تعالی نبیسی محمد صلی الله علیه وسلمه (قل رب زدنی علما) دیدیکی کبیدر یعنی حق تعالی رسولنه علمده زیاده یی طلب ایتمکه امر ایتدی * پس رسول دخی سیدی امرینه امتثالدن اوتری علمدن زیاده یی طلب ایدردی (ورب زدنی علما) دیردی وبو کلامی اوچ کره تکرار ایدردی حتی واقع اولدی که چنانکم نومده اکا لبن اعطا اولنسه انی علم ایله تأویل ایدردی علمك زیاده سنی طلب ایتدیکندن اوتری وموطن رؤیایی عارف اولدیغندن اوتری زیرا لبن علم ایله تعبیر اولنور ورؤیاده علم لبن صورتنده ظاهر اولور علم ایله ابنك ارواح ناقصه واجساد اطفال ناقصه نك تربیه وکمالنده مناسبت ومشابهتلرندن اوتری) (کما تأول رؤیاه لما رأی فی النوم انه اتی بقدح لبن فشربه واعطا فضله عمر ابن الخطاب رضی الله عنه قالوا فیم اولته قال بالعلم وکذلك لما اسری به اتاه الملك باناء فیه لبن واناء فیه خمر فشرب اللبن فقال له الملك الفطرة اصاب الله بك امتك) (نته کیم رسول علیه السلام رؤیاسنی تأویل ایلدی وقتا کیم نومنده کوردی که اکا بر قدح لبن اعطا اولندی * پس رسول علیه السلام انی ایچدی وانك فضله سنی عمر بن الخطابه ویردی حضار مجلسدن اصحاب یارسول الله لبنی نه شیء ایله تأویل ایتدیکز دیدیلر رسول علیه السلام علم ایله تأویل ایتدم بیوردی وکذلك لیلهٔ اسراده وقتا کیم رسول علیه السلام اسرا اولندی ملك اکا بر انا کتوردی که ایچنده لبن وار ایدی وبر انا کتوردیکه ایچنده خمر وار ایدی * پس رسول علیه السلام لبنی ایچدی پس ملك اکا ایتدی یارسول الله فطرتی اصابت ایتدك یعنی شول دین که سن آنك اوزره سن

واخود

ویاخود علم الهیده اولان فطرت الهیه یی اصابت ایتدك زیرا سنك فطرتك بونی اقتضا ایدر الله تعالی سنك امتکی سکا اصابت ایتسون زیرا سن اصابت ایتمکله آنلر دخی اصابت ایدرلر وسکا واصل اولورلر وجائزدر باسببیه اوله یعنی سنك اصابتك سببیله الله تعالی سنك امتکه اصابتی اعطا ایدر) (فاللبن متی ظهر فی الرؤیا فهو صورة العلم فهو العلم تمثل فی صورة اللبن کجبرائیل تمثل فی صورة بشر سوی لمریم) (پس چنانکم لبن رؤیاده ظاهر اولسه پس علم صورتیدر * پس اول مرئی اولان علمدرکه لبن صورتنده تمثیل اولندی جبرائیل مریمه بشر سوی صورتنده تمثیل اولندیغی کبی) (ولما قال علیه السلام الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا نبه علی ان کل ما یراه الانسان فی حیاته الدنیا انما هو بمنزلة الرؤیا للنائم خیال) (ووقتا کیم رسول علیه السلام (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) دیدی بو قول ایله تنبیه ایلدی که هر نسنه یی که انسان دنیاسی حیاتنده کورر تحقیق اول شیء نائم ایچون رؤیا منزله سنده در خیالدر یعنی انسان حیات دنیاده کوردیکی صور نائم ایچون رؤیا منزله سنده خیال اولدیغنه تنبیه ایتدی خیال قولی مبتدا ایچون خبر بعد الخبر اولمق جائزدر ومبتدای محذوفك خبری اولمق جائزدر) (فلابد من تأویله) (پس کوردیکی شیئك تأویلندن لازمدر حدیثك مضمونی تصریح ایدرکه تحقیق محسوسات مشهوده نائم ایچون رؤیا کبیدر یعنی منامده کوردیکی صور مرئیه کبی تخییل وتمثیلدر زیرا خیال معنایی تشخیص ایدر وحقایق وارواحی تمثیل وتجسید ایدر وکذلك جسمانیات طبیعیه وعنصریه دن اولان عالم حس دخی مافوقنده اولان عوالم روحانیه ونفسانیه ایچون تمثیلات وتشخیصات صوریدر وبو صور واشکالی الله تعالی آیات اظهار ایلدی وبونلری صور وهیئات معنویه معقوله ازلیه ایچون که حقك شئون واحوال ذاتیه سیدر امثله نصب ایتدی * پس رؤیا منزله سنده اولان صورلك تأویلی لازمدر یعنی حقك حقایقی اولان شئون ذاتیه ایله ویاخود وجود واحد حقله تأویلدن لازمدرکه وجود واحد حق مظاهر حسبیله صور مختلفهٔ متضاده ده ظاهردر نائم ایچون معنای واحد صور مختلفه ده ظاهر اولدیغی کبی پس بو رؤیانك تعبیری لازمدر وحقیقتنه شعور واطلاعدن لابددر تا کیم انسان خیال مرتبه سنده قالمیه فناء کلی واستهلاك جمعی موتی قتنده انتباه حقیقی مرتبه سنه بالغ اوله وجمع صورده ظاهر اولوب صوردن مراد اولان حقی مشاهد اوله واندن محتجب اولمیه (شعر انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقه * تحقیق کون صور واشکالی وسطوح ونقوشی حیثیتیله خیالدرکه وجود حقده ظاهردر وحال بوکه کون حقیقتده حقدر بو صور کونیه ده ظاهر اولان وجود واحد حق اولدیغی حیثیتله زیرا وجود واحد حق اعیان قابله صورنده اعیان حسبیله تجلی وجودی ایله ظاهردر * والذی یفهم هذا حاز اسرار الطریقة * وشول کمسنه که کونك خیال اولدیغن وحقیقت حیثیتیله حق اولدیغن فهم ایتدی وبو صورده متجلی ومتحلی ومتحول اولان حقدن بو صور ایله محتجب اولمدی اسرار طریقته حائز وواقف اولور) (فکان صلی الله علیه وسلم اذا قدم له لبن قال اللهم بارك لنا فیه وزدنا منه لانه کان یراه فی صورة العلم وقد امر بطلب الزیادة من العلم واذا قدم الیه غیر اللبن قال اللهم بارك لنا فیه واطعمنا خیرا منه فمن اعطاه الله ما اعطاه بسؤال عن امر الهی فان الله لا یحاسبه فی الدار الاخرة ومن اعطاه الله ما اعطاه بسؤال عن غیر امر الهی فالامر فیه راجع الی الله ان شاء حاسبه وان شاء لم یحاسبه وارجو من الله فی العلم خاصة ان لا یحاسبه به فان امره لنبیه علیه السلام بطلب الزیادة من العلم عین امره لامته فان الله یقول لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة وای اسوة اعظم من هذا التأسی لمن عقل عن الله) (ورسول علیه السلامك حالی بو ایدی هر چنانکم اکا لبن تقدیم اولنسه (اللهم بارك لنا فیه وزدنا منه) دیر ایدی یعنی علمدن زیاده یی طلب ایدردی زیرا تحقیق رسول علیه السلام لبنی علم صورتنده کوردی وحال بوکه علمدن زیاده نك طلبی ایله مأمور اولدی حق تعالینك (وقل ربی زدنی علما) قولی ایله وچنانکم اکا لبنك غیریسی تقدیم اولنه ایدی (اللهم بارك لنا فیه واطعمنا خیرا منه) دیر ایدی واندن خیرلو اولان لبندر واین علمك صورتیدر پس شول کمسنه یه که الله اعطا ایتدیکی شیئی امر الهیله سؤال سببیله اعطا ایلسه پس تحقیق الله تعالی اول کمسنه یی اول شیء ایله دار آخرتده محاسبه ایتمز وشول کمسنه یه که الله تعالی اعطا ایتدیکی شیئی امر الهیسز کندی نفسندن سؤال سببیله اعطا ایلسه پس آنك حقنده امر الله تعالی یه راجعدر دیلرسه آنی محاسبه ایدر ودیلرسه آنی محاسبه ایتمز وبن الله تعالیدن خاصة علم رجا ایدرم که بر کمسنه که کندی نفسندن علمی طلب ایلسه وحق تعالی اکا علمی

اعطا ایلسه آنی اول علم ایله محاسبه ایتمیه زیرا الله تعالینك نبیسی محمد علیه السلامه علمدن زیاده‌یی طلب
ایتمکه اولان امری آنك امتنه امر ینك عینیدر یعنی نبی‌یه امر آنك امتنه امردر زیرا الله تعالی (لقد كان لكم
فی رسول الله اسوة حسنة) دیر یعنی سزلر ایچون رسول اللهده اسوهٔ حسنه واردر وبو تأسیدن احسن واعظم
قنغی اسوه واردر شول کسنه ایچونکه آنك فهمی اللهدن اوله یعنی الله تعالی اکا تفهیم ایلیه یعنی علمك
زیاده‌لکی طلبنده رسول علیه السلامه اولان امر بزه امردر زیرا بز رسول اللهك وجودنده داخلز بلکه رسول
علیه السلام بزه نسبت ایله بعض اموریله مأمور اولور وحال بوکه انك مرتبه‌سی اندن اعلی‌در) (ولو نبه اعلی
المقام السلیمانی علی تمامه لرأیت امرا یهولك الاطلاع علیه فان اکثر علماء هذا الطریقة جهلوا حالة سلیمان
ومکانته ولیس الامر کما زعموا) (واکر بز مقام سلیمانی‌یه تمامه تنبیه ایده‌جك اولورسق البته سن بر امری
کورردك که آنك اوزره اطلاع سکا هول اعطا ایدردی زیرا طائفهٔ صوفیه‌دن بو طریقت علماسنك اکثری
سلیمان علیه السلامك حالتی ومکانت ومرتبه‌سن بیلمدیلر وحال بوکه امر آنلرك زعمی کبی دکلدر یعنی ظن
ایتدیلرکه سلیمان کندی اسمی اسم اللهٔ اوزره تقدیم ایلدی وملك دنیایی اختیار ایلدی وحقدن طلب ایتدی که
بو ملك غیر ایچون اولمسون وآنك آخرتی ملکندن دنیاده اکا اعطا اولنان ملك ناقص اولور وحال بوکه سلیمان
علیه السلامك عند الله مرتبه‌سی آنك حقنده اولان آنلرك قولندن اعظمدر زیرا سلیمان علیه السلام
مرتبهٔ خلافتك اکملیتنده متحقق ایدی وحق تعالی مظهریت سلیمانده مرتبهٔ خلافتك اکملیتنده صور
رحمانیه‌نك اکملیتی اوزره متجلی وظاهر ایدی مجالیٔ الهیه‌نك اکملندن ایدی ومع هذا کمال عبودیت حقله
قائم ایدی زیرا سلیمان علیه السلام بو کمال اوزره ربنك عین شهودنده واسماء عظماسیله عین ظهورده ایکن
کندی یدیٔ ایله عامل وکندی کسبندن آکل ایدی وفقرا ومساکین ایله مجالست ایدوب آنلرك صحبتیله افتخار
ایدردی ودیرایدی که مسکین جالس مسکینا پس سلیمان علیه السلامك قدری بو طریقه علماسی جهلاسنك
ظنی کبی دکلدر (وما قدروا الله حق قدره)

فص حکمة وجودیة فی کلمة داودیة

حکمت وجودیه‌نك کلمهٔ داودیه‌یه اقترانی وجهی فهرستده سبق ایتدی وحکمت وجودیه‌نك کلمهٔ داودیه‌یه
استنادنده کذلك شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه کمال وجودی ووجود کمالی احدیت جمع جمع انسانیده
خلافت دنیائیهٔ کلیهٔ الهیه ایله حضرت جواد ووهابدن ظهورا ایتمکله واقع اولور وبو کمال وجودی اکرچه کیم
هر عصرده اولان انبیا واولیادن اولان خلفاده ظاهر اولدیسه ولکن داودده آنك ظهوری اتم وابین اولدی زیرا
الله تعالی داود ایچون خلافتین بینی جمع ایتدی یعنی خلافت حقیقیهٔ معنویهٔ الهیه بینیله خلافت صوریهٔ
ملکیه وملکیه بینی جامع اولدیکه اول خلافت عالمده سیف ایله وتحکیم کامی ایله ظاهره درو اکا نبوت وحکمی
وفصل خطابی وملك کاملی وحکم شاملی اعطا ایتدیکه عالمك جمیع انواع واجناسنه شاملدر زیرا بو حکمك
سلیمانده ظهوری کمال اوزره‌در وسلیمان داودك حسناتندن بر حسنه‌در زیرا داوده هبة اللهدر (ووهبنا لداود
سلیمان) پس داودك کمالی ایچون متکملدر وانك فضلی ایچون نعمتدر وداود علیه السلامك جمله کمالات
اختصاصیه‌سندندر که الله تعالی داودی انده تخصیص ایلدیکه اندن غیری اولان خلفا وکملده ظاهر اولمدی
حق تعالینك (یا داود انا جعلناك خلیفة فی الارض فاحکم بین الناس بالحق) قولیله داودك خلافتی اوزره
تنصیص وانی خلافته تخصیص ایتمسی وداودك غیری حقنده نص وارد اولمدی وحق تعالینك (انی جاعل
فی الارض خلیفة) قولنده خلافت آدم ایچون محتملدر زیرا آدم اولکی خلیفه‌در وآنك اولادندن اولان کمله
متناوله‌در ولکن قرینهٔ حال دلالت ایدرکه داود حقنده احتمال اولمق ارجح اوله زیرا آدم علیه السلام افساد
ایتمدی ودمایی سفك ایتمدی زیرا ملائکه‌نك (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء) قوللری حقك (انی جاعل
فی الارض خلیفة) قولی جوابنده‌در * پس ملائکه‌نك حق ایله محاجت ایتدکلری داود حقنده احتمالك
ارجحیتندندر زیرا داود کفره‌دن اعداء اللهٔ کثیرینك دماسنی سفك ایتدی وجالوتی قتل ایدوب انك ملکنی افساد
ایتدی حق تعالی بلقیسدن حکایه طریقی اوزره (ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة)
دیدی پس داوددن کفار حقنده بو نوع فساد ظاهر اولدیکه الله تعالی داوده وسائر اولوا العزم اولان خلفایه انلره

تبعیت

تبعیت ایتمین قومك ملکلری وحاللری افساد ایله امر ایتدی وبو افساد نسبیدر دین وملکك اصلاحیدر پس داود
حقنده ملائکه‌نك قولی صحیح اولدی * پس مراتب وجودیه‌دن بر مرتبه قالمدی الا داودك کمالی وخلافتی انده
ظاهر اولدی) (اعلم انه کما کانت النبوة والرسالة اختصاصا الهیا لیس فیها شیء من الاکتساب اعنی نبوة التشریع
کانت عطایاه تعالی لهم من هذا القبیل مواهب لیست جزاء ولا یطلب علیها منهم جزاء فاعطاؤه ایاهم علی طریق
الانعام والافضال) (سن عالم اول که تحقیق شان بودرکه وقتا کیم نبوت ورسالت اختصاص الهی اولدیسه که
نبوتده یعنی نبوت تشریعده اکتسابدن برشیء یوقدر یعنی اعمال وعبادات ایله مکتسبه دکلدر واعمال
مقابله‌سنده جزا دخی دکلدر الله تعالینك انبیا علیهم السلامه اولان عطایاسی بو قبیلدن یعنی اختصاص الهی
قبیلندن مواهب اولدی که اول عطایا اعمال ایچون جزا دکلدر واول عطایا اوزره حق تعالی آنلردن جزا طلب
ایتمزکه آنلرك مقابله‌سنده جزا وعوض ایچون مخصوصه اولان اعمال ایله اتیان ایدرلر پس حقك آنلره اعطاسی
انعام وافضال طریقی اوزره‌در یعنی نبوت ورسالت اختصاص الهی وتوفیق غیبی ازلیدر نبوت ورسالت کسب
ایله حاصله دکلدر وعمل سابق ایچون دخی جزا دکلدرکه اندن نتیجه اوله وکذلك نبوت ورسالت اوزره عباددن
جزا وعوض طلب اولنمز مجرد انعام وافضال طریقی ایله اعطادر پس بر احد ایچون تعمل وکسب ایله حاصله
دکلدر نته کیم نظر فکری اربابندن بعضیلری وهم ایتدیلر که نبوت ورسالت حاصله اولور شول کسنه ایچون که
علوم واعمالی کامله اوله ونبوت کمال علم وعملدن عبارتدر وهر کسك که علمی وعملی کامل اوله نبیدر دیو زعم ایتدیلر
وبو قول باطلدر والاهر علمی وعملی کامل اولان کسنه نبی اولمق لازم کلوردی که اکا وحی اوله وملك انك اوزره
تشریع ایله نزول ایلیه وبو امر بویله دکلدر زیرا نیجه عالم عامل واردرکه علم وعملده کاملدر وحال بوکه انك اوزره
ملك وحی وتشریع ایله نزول ایتمز * پس ظاهر اولدی که نبوت ورسالت اختصاص الهیدر وعلمله عمل انك
لوازمندندر وانك تحقیقی لوازمنك تحقیقنه متوقف دکلدر زیرا لازمك وجودی تحقق ملزومك وجودی تحقق
ایله‌در عکسی اوزره دکلدر کذلك انبیایه اعطا اولنان سائر عطایای الهیه دخی مواهب الهیه‌در جزا دکلدر
وانلردن جزایی طلب ایتمز انعام وافضال طریقی اوزره‌در * پس وقتا کیم نبوت اختصاص الهی اولدیسه حق
تعالی انبیادن انك اوزره جزا وشکوری طلب ایتمدی واکرچه کیم شکر دائما انلردن واقعدر وانك مقابله‌سنده
اعمال صالحه ایله اتیان ایدرلر ولکن قصد اول ایله اختصاصدن انلردن شکر مطلوب دکلدر وانلر دخی نبوت
مقابله‌سنده عوض ایله مطالب دکللردر) (فقال ووهبنا له اسحق ویعقوب یعنی لابراهیم الخلیل علیه السلام
وقال فی ایوب ووهبنا له اهله ومثلهم معهم وقال فی حق موسی علیه السلام ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون
نبیا الی مثل ذلك فالذی تولاهم اولا هو الذی تولاهم آخرا فی عموم احوالهم او اکثرها ولیس الا اسمه الوهاب وقال
فی حق داود ولقد آتینا داود منا فضلا فلم یقرن به جزاء یطلبه منه ولا اخبر انه اعطاه هذا الذی ذکره جزاء) (پس
حق تعالی ابراهیم خلیل ایچون (ووهبنا له اسحق ویعقوب) دیدی وایوب حقنده (ووهبنا له اهله ومثلهم
معهم) دیدی وموسی حقنده (ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا) دیدی وبونك امثالنه وارنجه پس اسماء
الهیه‌دن شول اسمکه انبیایی اولا تولی ایتدی نعمت نبوتی تفضلا انلره اعطا ایتمکله اول اسم انلری اخرا تولی
ایدر احواللرینك عمومنده ویاخود اکثرنده آنلری حفظ ایتمکله ویاخود اسماء الهیه‌دن شول اسم که اولا
آنلری تولی ایتدی اعیان ثابته‌لرینه افاضه‌لری حالنده شول حیثیتله که بو نعمته مستعده اوله‌لر واکا قابله
وطالبه اوله‌لر اول اسم آخر آنلری تولی ایتدی اول اعیانك مقتضاسی اوزره آنلری ایجاد ایتمکله وحال بوکه اول
اسم الله تعالینك وهاب اسمندن غیری دکلدر وداود حقنده (ولقد آتینا داود منا فضلا) دیدی پس حق تعالی
داوده اعطا ایتدیکی عطایه جزایی یعنی علمی اقتران ایتمدی که انی داوددن طلب ایلیه ودخی حق تعالی اخبار
ایتمدی که تحقیق حق تعالی عطادن بو ذکر ایتدیکی شیئی اکا جزا اعطا ایتدی بر عمل مقابله‌سنده جزادن ارتری
بلکه ذکر ایلدیکه بز داوده فضلا اعطا ایتدك پس (ولقد آتینا داود منا فضلا) قولنده جزا منصوص اولدیغی کبی
وهب اولدیغی دخی منصوص دکلدر بلکه عطاء جزایه که کسبیدر وعطاء وهبه‌که هبه‌در محتملدر واما (ووهبنا
لداود سلیمان) قولنده نص ایتدیکی داوده وهب وفضل ایتدی ووهب تفضلدر بونده جزاء حکمی یوقدر وآز
اولورکه بو آیت دخی آیت اولی‌یه ملحقه اوله زیرا داوددن جزایی طلب ایتمدی بو تقدیر اوزره اعطاه قولنده ضمیر

مفعول اولور (وهذا الذی ذکره) قولی مفعول ثانی اولور وجزاً قولی مفعول له اولور) (ولما طلب الشکر علی ذلك
بالعمل طلبه من آل داود ولم یتعرض لذکر داود لیشکره الاعلی ما انعمه علی داود) (وقتا کیم حق تعالی
بو نعمت اوزره عمل ایله شکری طلب ایتدی عمل آل داوددن طلب ایتدی و داودك ذکرینه تعرض ایتمدی بلکه
انجق آلنی ذکر ایتدی (اعملوا آل داود شکرا) قولیله تا کیم داودك آلی الله تعالی یه شکر ایلیه شول عطا
مقابله سنده که الله تعالی انی داود اوزره انعام ایلدی * پس عمل شکری داوددن طلب ایتمدی زیرا اکا تفضلا
وافضالا اعطا ایتدی واول نعمت سنیه وعطیه علیه داوددن آلنه ارث ایله انتقال ایتدی * پس آنلره تفضلا
اعطا ایتمدی اول نعمت مقابله سنده شکر ایتسونلر زیرا اعطا ایتدی) (فهو فی حق داود عطاء نعمة وافضال
وفی حق آله علی غیر ذلك لطلب المعاوضة فقال تعالی اعملوا آل داود شکرا وقلیل من عبادی الشکور وان کانت
الانبیاء علیهم السلام قد شکروا الله علی ما انعم به علیهم ووهبهم فلم یکن ذلك عن طلب من الله بل تبرعوا بذلك من
نفوسهم کما قام رسول الله صلی الله علیه وسلم حتی تورمت قدماه شکرا لما غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر
فلما قیل له فی ذلك قال افلا اکون عبدا شکورا وقال فی نوح انه کان عبدا شکورا والشکور من عباد الله قلیل)
پس داود علیه السلامه اعطا اولنان عطا عطاء نعمت وافضالدر انده جزا طلبی یوقدر و داودك آلی حقنده بونك
غیری اوزره در زیرا الله تعالی آنلردن معاوضه یی طلب ایتدی * پس الله تعالی (اعملوا آل داود شکرا وقلیل
من عبادی الشکور) دیدی و آل داوددن عمل عوضنی طلب ایتدی واکرچه کیم انبیا علیهم السلام الله تعالی یه
شکر ایتدیلر شول عطایه که الله تعالی انلره انکله انعام ایلدی وانلره وهب ایلدی وانلردن جزا طلب ایتمدی
انبیانك شکری اللهدن انی طلبله واقع اولمدی بلکه انلر اول شیلر ایله کندی نفسلرندن تبرع ایتدیلر نته کیم
رسول الله علیه السلام کیجه ایله قائم اولدی حتی قدمینی متورمه اولدی حق تعالی انك ما تقدم وما تأخر اولان
ذنبنك غفرندن اوتری شکرا تمکله پس وقتا کیم رسول علیه السلامه انك قیامی حقنده دینلدی یعنی الله
تعالی سنك ما تقدم وما تأخر اولان ذنبکی غفر ایتدی وجود شریفکه نیچون تعب وزحمت ویررسن دینلدکده
ایتدی (افلا اکون عبدا شکورا) یعنی بن عبد شکور اولمیه یمی یعنی بن اکا شکر ایدرم وجوبا ونفلا نعمتله
وغیر نعمتله اوزریمه واجب اولان شیله واوزریمه واجب اولمیان شیله ونوح حقنده (انه کان عبدا شکورا)
دیدی وحال بو که عباد اللهدن شکور قلیلدر زیرا حق تعالی (وقلیل من عبادی الشکور) دیدی شکوری
صیغه مبالغه ایله کتوردی تا کیم شکر تکلیفه وشکر تبرعه عام اوله پس شکر تبرع (افلا اکون عبدا شکورا)
قولیدر وشکر تکلیف (واشکر الله واشکروا نعمة الله) قولی کبیدر که شارعدن انکله امر واقع اولدی
وشکرین بیننده فرق شکرین بیننده اولان تفاوت حسبیله درکه شاکر متبرع رسول علیه السلام کبی که
فرضی ادا ایدوب مواهب الهیه مقابله سنده که جزاء وشکر آنلر ایله مطلوب دکلدر تبرعا شکر ایدر وشاکر مکلف
که شکرا تمکله مأمور اولدیغندن اوتری فرضا شاکردر مواهب الهیه یه علی طریق الافضال مظهر اولمدی
وشکر تکلیفدن دخی شکر تبرعه انتقال ایتمدی * پس شاکر متبرع اعلادر وآنلك شکری دخی اکملدر شاکر
غیر متبرعدن) (فاول نعمة انعم الله بها علی داود ان اعطاه اسما لیس فیه حرف من حروف الاتصال فقطعه
عن العالم بذلك اخبارا لنا عنه بمجرد هذا الاسم وهی الدال والالف والواو) (پس اولکی نعمت که الله تعالی
انکله داوده انعام ایلدی اکا بر اسم اعطا ایلدی که انده حروف اتصالدن بر حرف یوقدر * پس داودی الله
تعالی عالمدن قطع ایتدی بو اسمی اکا اعطا ایتمکله مجرد بو اسم ایله داوددن بزه اخبار ایتمکله یعنی مجرد بو
اسمی اکا اعطا ایتمکله بزه اخبار ایتدی که انی عالمدن قطع ایتدی وآنك اسمنده اولان حروف دالدر و واودر
والفدر وبو حروف مابعدنه متصله اولمز * پس عالمدن داودك قطعی اسراری آنك اسمی حروفنده ظاهره
اولدی) (وسمی محمدا بحروف الاتصال والانفصال فوصله به وفصله عن العالم فجمع له بین الحالین فی اسمه
کما جمع لداود بین الحالین من طریق المعنی) (وحق تعالی محمد صلی الله علیه وسلمی حروف اتصال وحروف
انفصال ایله تسمیه ایتدی یعنی حروف اتصال وحروف انفصالدن مرکب اولان اسمله تسمیه ایتدی
پس انی کندی ذاتنه واصل ایتدی وعالمدن انی فصل ایتدی * پس حق تعالی محمد ایچون انك
اسمنده حالین بینی که حقه اتصال وعالمدن انفصالدر جمع ایتدی نته کیم داود ایچون معنی طریقیله حالین

بینی جمع ایتدی یعنی مرتبه ومعنی جهتیله عالمدن قطع ایدوب کندیسنه وصل ایتدی) (ولم یجعل ذلك
فی اسمه) (وداودك اسمنده اتصال وانفصال حروفنی جمع ایتمدی انجق معنی جهتیله جمع ایتدی) (فکان ذلك
اختصاصا لمحمد علی داود اعنی التنبیه علیه باسمه فتم له الامر من جمیع جهاته وکذلك فی اسمه احمد) پس اتصال
وانفصال بینی اسمده جمع ایتمك داود اوزره محمد علیه السلام ایچون اختصاص یعنی حالین بیننده جمعه اسمیله
تنبیه اولدی * پس محمد ایچون امر جمیع جهاتدن تام اولدی یعنی اسمی جهتیله ومعنا وحقیقتی جهتیله
جمع ایتمکله عام اولدی وکذلك محمدك احمد اسمنده دخی حالین بیننده انکیچون جمع ایتدی زیرا احمد اسمی حروف
انفصال ایله که دالدر حروف اتصالی که حا ایله میمدر جمع ایتدی) (فهذا من حکمة الله) (پس داود ایله محمد
علیهما السلام ایچون وجه مذکور اوزره اسمی اتیان ایتمك ویاخود اسمنده اولان تنبیه اسمی حکمت
الهیه دندرکه هر برینك مسماسنه ومرتبه سنه وذاتنه دلالت ایدر) (ثم قال فی حق داود علیه السلام
فیما اعطاه علی طریق الانعام علیه ترجیع الجبال معه والتسبیح) (اندنصکره حق تعالی داود حقنده دیدی علی
طریق الانعام جبالك انکله تسبیح وترجیعنی اکا اعطاسی حقنده یعنی حق تعالی داوده علی طریق الانعام
اعطا ایتدی که جبال انکله تسبیحی ترجیع وتردید ایلیه * پس حق تعالی داوده اعطا ایتدیکی بو اعطا حقنده
(انا سخرنا الجبال معه یسبحن بالعشی والاشراق والطیر محشورة کل له اواب دیدی * پس کلامده مقول
قول محذوفدر وبو تقدیر اوزره (فیما اعطاه قولنده ما مصدریه اولور وضمیر مفعول اولدر داوده راجع اولور وترجیع
قولی منصوبدر مفعول ثانیدر والتسبیح قولی دخی منصوبدر ترجیع قولنك مفعولیدر) (فتسبح لتسبیحه
لیکون له عملها وکذلك الطیر) پس جبال داودك تسبیحیله تسبیح ایدر یعنی هر نه حینده که داود حق تسبیح ایله
ترجیع ایدوب صوتی تردید ایدردی جبال دخی اول تسبیح ایله ترجیع ایدوب اصواتی انکله تردید ایدرلردی
داوده موافقتدن اوتری تا کیم جبالك عملی داوده راجعه اوله وعملك فضیلتی اکا عائده اوله تا کیم عملی اوزره
ایکی کره جزا اولنه بر کره انك تسبیحی مقابله سنده وبر کره صدا سندن اکا راجع اولان شی مقابله سنده بو تقدیر
اوزره لام مع معناسنه اولور وعند معناسنه دخی اولمق جائزدر یعنی جبال داودك تسبیحی قتنده تسبیح ایدر
وکذلك ترجیع طیری اکا اعطا ایتدی بو تقدیرجه الطیر قولی مجرور اولور (ای وکذلك فیما اعطاه ترجیع الطیر معه
التسبیح فیسبح لتسبیحه) ومنصوب اولدقده تقدیر بویله اولور (وکذلك سخر له الطیر یسبح معه) ورفع ایله فعل
محذوفك فاعلی اولمق جائزدر (ای وکذلك یسبح الطیر تسبیحه) ومبتدا اولوب آیتده اولان محشورة قولی محذوفه
خبر اولمق جائزدر (ای والطیر محشورة کل له اواب بتسخیره تعالی) پس داود علیه السلام عالمك کایسنده تحکم
وتصرف ایتدیکنی بو نوعینك اکا انقیادی وموافقتی مظهردر زیرا بو نوعین انسان اوزره ترفع ایدن وقبول
اذعاندن ابا ایدن انواع اکوانك اشدیدر بر نوعده قساوت وبر نوعده خفت غالبه اولمغله زیرا قساوت وخفتدن
هر بریسی انقیادی وقبول تصرفی منع ایدر زیرا جبال طرف کثافتدن اوتری قبولدن قاسیه در وطیر دخی
طرف خفتده وتأثیر وقبول قتنده فاعلك یدی بیننده عدم استقرارنده تفریطده در پس بو نوعیندن هر بریسی
قبول وانقیاددن ترفع وابا اوزره ایکن بونلرك داوده انقیادی وموافقتی دلالت ایدرکه حد اعتداله اقرب اولان
نوع انسانینك اکا انقیادی وموافقتی ضرورت ایله اولی واحریدر وبو ذکر اولنان لسان ظاهردر واما لسان
اشارت بودرکه جبال اعضاء بشریه وقوای جسمانیه ایله رسوخ وتمکن وثبات صوریدرکه کملك ظواهر بنه
مخصوصه در وطیر دخی نشأت انسان کاملده قوا وحقایق روحانیه صوریدر پس وقتا کیم داود علیه السلام
کمال تبتل وانقطاع ایله الله تعالی یه محبت ذاتیه ایله وشدت شوق وهیمان ایله متبتل ومنقطع اولدیسه وجناب
رب عزتی کندی نفسی اوزره وکندی متعلقاتی اوزره ایثار ایدوب آنك ظواهر وبواطنی وقوای جسمانیه وقوای
روحانیه سی اکا تابعه اولوب قلب داودینك تحکم وتصرفنده منقاده اولدیغی حالده داود ایله تسبیحی مراجعه
اولدیسه حق تعالی داودك ظاهری وباطنی اکا تابع اولدیغنك سرنی جبال وطیرك ترجیعی صورتنده داود ایله
تسبیحی مرجعه اولدیغی حالده تمثیل ایدوب اظهار ایلدی زیرا داودك زماننده غالب اولان ظاهرك تجلیسی ایدی
زیرا اسم ظاهره واقعه اولان دعوت موسویه حکمندن زمان داودده باقی ایدی) (واعطاه القوة ونعته بها)
والله تعالی داوده قوت اعطا ایتدی وانی قوت ایله وصف ایتدی واذکر عبدنا داود ذا الاید قولنده ای ذی القوة

وكذلك والنا له الحديد قولنده) (واعطاه الحكمة) (والله تعالى داوده حكمتى اعطا ايتدى يعنى ظاهرده
سياست خلق وتدبير ملكى اعطا ايتدى تاييد الهى وامر شريعله اشيايى مواضعنده وضع ايتمكله وباطننده
حقايق الهيه ومراتب اسمائيه وكونيه علمنى اعطا ايتدى يعنى حقايق اموردن على ما هى عليه افصاحى
وفصل احكامى وعلى التعين قطع قضايايى ارباب وتوقفسز اكا اعطا ايتدى) (ثم المنة الكبرى والمكانة الزلفى
التى خصه الله بها التنصيص على خلافته ولم يفعل ذلك مع احد من ابناء جنسه وان كان فيهم خلفاء فقال يا داود
انا جعلناك خليفة فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى) ما يخطر لك فى حكمك من غير وحى
منى فيضلك عن سبيل الله اى عن الطريق الذى اوحى بها الى الرسل) اندن صكره منت كبرى داوددن الله تعالى يه
عائده در ومكانت زلفى الله تعالى دن داود ايچون حاصله در كه الله تعالى اول مكانته داودى تخصيص ايلدى
داودك خلافتنه تنصيصدر وداودك ابناء جنسى اولان انبيادن برينه بونى ايتمدى يعنى براحدك خلافتنه
تنصيص ايتمدى واگرچه كيم ابناء جنسنده خلفا واقع اولدى پس الله تعالى ايتدى (يا داود انا جعلناك خليفة
فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى) يعنى اى داود تحقيق بزنى ارضده خليفه ايتدك پس ناس
بيننده سن حق وعدل ايله حكم ايله وهوايه اتباع ايتمه يعنى بنم وحيمدن غيرى سنك حكمنده سكا خطور ايدن
شيئه تابع اولمه كه اول شيء سنى سبيل اللهدن اضلال ايليه يعنى شول طريقدن كه بن انكله بنم رسلمه وحى ايدرم
المنة قولى مبتدادر وآنك خبرى التنصيص قوليدر) (ثم تأدب سبحانه معه فقال ان الذين يضلون عن سبيل الله
لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب ولم يقل له فان ضللت عن سبيلى فلك عذاب شديد) اندن صكره حق سبحانه
وتعالى مرتبهٔ خلافتده متعين اولان داود ايله تأدب ايتدى * پس (ان الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب
شديد بما نسوا يوم الحساب) ديدى يعنى شونلر كه سبيل اللهدن دونديلر وسبيل اللهى ياوى قيلديلر طريق
وحى اوزره سلوك ايتمديلر انلر ايچون عذاب شديد حاصلدر يوم حسابى نسيان ايتدكلرندن اوترى وداوده
اى داود اگر سن بنم سبيلمدن دونه جك اولورسك پس سنك ايچون عذاب شديد حاصلدر ديمدى اگرچه كيم كلامدن
مراد داود ايدى ولكن مرتبهٔ خلافتده متعين اولان داودى ضلالته قابليتنك اسنادندن تبرى ايدوب
اكا مراعات ايتدى وحاضردن غائبه التفات ايتدى * پس حق تعالى كندى خلفاسيله مراعات ادب اوزره ايكن
اى مسكين خلفاء حقك آدابى مراعاتندن سن قنده سن) (فان قلت وآدم قد نص على خلافته قلنا ما نص
مثل التنصيص على داود وانما قال للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة ولم يقل انى جاعل آدم فى الارض
خليفة ولو قال لم يكن مثل قوله جعلناك خليفة فى حق داود فان هذا محقق وليس ذلك كذلك) (واگر سن قائل
اوله جق اولورسك كه سن ديدك كه داودك خلافتنه تنصيص اولندى وانك ابناء جنسندن براحدك خلافتنه
تنصيص اولنمدى وحال بوكه آدمك خلافتنه دخى تنصيص اولندى * پس داوده تنصيص نه وجهله مخصوص
اولور بز ديرز آدمك خلافتنه تنصيص اولنمدى داودك خلافتنه تنصيص اولنديغى كبى بلكه حق تعالى
ملائكه يه (انى جاعل فى الارض خليفة) ديدى يعنى تحقيق بن ارضده برخليفه خلق ايدرم ديدى وديمدى كه
(انى جاعل آدم فى الارض خليفة) يعنى تحقيق بن ارضده آدمى خليفه ايدرم ديمدى واگر بويله دخى ديمش
اوليدى بو قول اولمزدى داود حقنده حقك (جعلناك خليفة) قولى كبى زيرا (انا جعلناك) قولى صيغهٔ ماضيله
محققدر (وانى جاعل) قولى محقق دگلدر زيرا حال ايله استقباله دلالت ايدر صيغهٔ اسم فاعل ايله در
(وكذلك انا جعلناك) قولى داوده مواجهة خطاب اوزره وارد اولمشدر (وانى جاعل) قولى على غير التعيين
غائب اوزره وارددر) (وما يدل ذكر آدم فى القصة بعد ذلك على انه عين ذلك الخليفة الذى نص الله عليه) (
بو قول سؤال مقدره جوابدر يعنى (انى جاعل فى الارض خليفة) قولندن صكره قصه ده آدمك ذكرى دلالت
ايدر كه تحقيق آدم اول خليفه نك عينيدر كه الله تعالى آنك اوزره نص ايلدى وسن ديرسن كه (انى جاعل
فى الارض خليفة) قولنده آدمك تنصيصنه تصريح يوقدر پس شيخ رضى الله عنه جواب ايدوب ديركه
وقصه ده (انى جاعل فى الارض خليفة) قولندن صكره آدمك ذكرى دلالت ايتمز كه آدم اول خليفه نك عينى
اوله كه الله تعالى آنك اوزره نص ايلدى * پس داودك خلافتى حقنده تنصيص اولنديغى كبى آدمك حقنده
تنصيص اولنمدى) (فاجعل بالك لاخبارات الحق عن عباده اذا اخبر) (پس سن قلبكى اخبارات حقك ايچون

عبادندن قچنكم اخبار ايليه جمع ايت وحضور قلب ايله نظر ايت) (وكذلك فى حق ابراهيم الخليل قال انى
جاعلك للناس اماما ولم يقل خليفة وان كنا نعلم ان الامامة هنا خلافة ولكن ما هى مثلها لانه ما ذكرها باخص
اسمائها وهى الخلافة) (وكذلك ابراهيم خليل حقنده (انى جاعلك للناس اماما) ديدى وديمدى (انى جاعلك
للناس خليفة) واگرچه كيم بز عالم ايز كه تحقيق بونده امامت خلافتدر ولكن امامت خلافت كبى دگلدر زيرا
تحقيق الله تعالى آنك اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايتمدى بلكه امامت ايله ذكر ايتدى * پس ابراهيم
حقنده دخى داودك تنصيصى كبى مصرحا آنك خلافتنه تنصيص يوقدر (ثم فى داود من الاختصاص بالخلافة
ان جعله خليفة حكم وليس ذلك الا عن الله) اندن صكره داود حقنده خلافت آنك اختصاصندندر كه
الله تعالى انى خليفه حكم ايلدى يعنى حكمده خليفه ايتدى وحال بوكه حكمده خلافت اولمز الا اللهدن
استخلاف طريقيله يعنى حكم مستند اولمز الا جميع اسمايه شامل اولان اسمك حضرتنه واول اسم اللهدر زيرا
حكم الله تعالى يه مخصوصدر وامامت خلافتنه نسبتله ولايت كبيدر نبوته نسبتله نته كيم هر ولى نبى اولمز كذلك
هر امام خليفه اولمز واما هر خليفه امام اولور نته كيم هر نبى ولى در وخليفه وقت اولور كه غيرى كمسنه يه خليفه
اولور پس خلق الله اوزره حكم الهيله خليفه اولمز وداود حكم الهيله خليفه اولدى وبعض نسخه ده ولكن
ما هى مثلها لو ذكرها واقع اولدى يعنى ديمك اولور ولكن خلافت ابراهيم خلافت داود كبى دگلدر اگر خلافتى
الله تعالى اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايديدى يعنى اگر الله تعالى (انى جاعلك للناس خليفة) ديوب
خلافت ابراهيمى خلافتك اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايديدى بنه آنك كبى اولمزدى زيرا خلافت داود
محققدر) (فقال له فاحكم بين الناس بالحق وخلافة آدم قد لا تكون من هذه المرتبة فتكون خلافته ان يخلف
من كان فيها قبل ذلك لا انه نائب عن الله فى خلقه بالحكم الالهى فيهم وان كان الامر كذلك وقع ولكن ليس
كلامنا الا فى التنصيص عليه والتصريح به) (پس الله تعالى داوده (فاحكم بين الناس بالحق) ديدى *
پس داود الله طرفندن حق وعدل ايله حكم ايتمكده خليفه اولدى آدمك خلافتى وقت اولور كه
بو مرتبه دن واقعه اولمز * پس آدمك خلافتى واقعه اولور كه آدم خالف اولور شول كمسنه يى كه اندن اول مرتبهٔ
خلافتده واقع اولدى يعنى توهم اولنور كه آدمك خلافتى مرتبهٔ خلافتده آنى سبق ايدن ملائكه دن وغيرى
مخلوقاتدن خلافتله خليفه اوله يوخسه بويله دگلدر كه آدم اللهدن نائب اوله آنك مخلوقنده آنلرده حكم الهيله
حكم ايتمكله خليفه اوله واگرچه كيم امر بويله واقع اولديسه يعنى اگرچه كيم آدم ارضده خليفة الله اولديسه
واندن نائب اولديسه ولكن بزم كلامز دگلدر الا داود اوزره خلافت ايله تنصيصده وتنصيص ايله تصريحده در
يعنى الله تعالى داودك خلافتنه تنصيص ايتدى وابناء جنسندن براحده ايتمدى ديديگمز كلامدن بزم مرادمز
داودك تنصيصيدر وتنصيص ايله تصريحدر والا) (ولله فى الارض خلائف عن الله وهم الرسل واما الخلافة
اليوم فعن الرسل لا عن الله فانهم ما يحكمون الا بما شرع لهم الرسول لا يخرجون عن ذلك) (والحال بوكه الله
ايچون ارضده خلائف موجوددر اللهدن وظاهرا خليفه اولان رسللردر ورسله متابعت ايدن علمادر كه شرايع
واحكام الهيه يى عالملردر امت محمديه ده ائمهٔ مجتهدين كبى وباطنا اوليادن كمل واقطاب كبى اولان خلفادر
واما بو كون خلافت پس رسللردندر اللهدن دگلدر رسلك واسطه سيسز زيرا بو كون خلفا حكم ايتمزلر
الا شول حكم ايله كه رسول انلره آنى شرع ايتدى اول حكمك حدندن خارج اولمزلر واول حكمدن خارج حكم
آخر ايله حكم ايتمزلر وبونلر دخى خلافت ظاهره ده متعينه اولان خلفادر كه خلفاء رسوللردرلر) (غير ان ههنا
دقيقة لا يعلمها الا امثالنا وذلك فى اخذ ما يحكمون به مما هو شرع للرسول عليه السلام فالخليفة عن الرسول
من يأخذ الحكم بالنقل عنه صلى الله عليه وسلم وبالاجتهاد الذى اصله ايضا منقول عنه صلى الله عليه وسلم
وفينا من يأخذه عن الله فيكون خليفة عن الله بعين ذلك الحكم فتكون المادة له من حيث كانت المادة لرسوله
صلى الله تعالى عليه وسلم فهو فى الظاهر متبع لعدم مخالفته فى الحكم لعيسى عليه السلام اذا نزل فحكم
وكالنبى محمد صلى الله عليه وسلم فى قوله اولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده) (الا بو قدر وارد كه تحقيق
بونده بر دقيقه وارددر بزم امثالمزدن غيرى براحد انى عارف دگلدر وبو كونه خلافتك رسولدن وقوعى
شول حكمك اخذنده در كه خلفا انكله حكم ايدرلر اول حكمدنكه رسول عليه السلام ايچون تشريع اولنان

شرعدن اوله پس رسولدن خلیفه شول کمسنه درکه حکمی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن نقل
ایتمکله اخذ ایدر یعنی رسول علیه السلام اکا نقل ایتمکله ویاخود رسولدن اکا وارد اولان نقل وخبرایله
اخذ ایدر ویاخود اجتهادله اخذ ایدرکه انک اصلی دخی کذلک رسول علیه السلامدن منقولدر پس خلفاء ظاهره
رسول علیه السلام انلره شرع ایتدیکی حکمدن خارج حکم ایتمزلر وبزم بیننزده بعض خلفا واردرکه اول حکمی
الله دن اخذ ایدرلر که رسول علیه السلام انی الله دن اخذ ایدوب ظاهرده خلفایه شرع ایتدی وانلر دخی رسولدن
انی اخذ ایتدیلر * پس بغیر واسطه الله دن اخذ ایدن خلیفة الله اولور واول حکمک عینیله یعنی بعینه اول
حکمی اللهدن اخذ ایتمکله که رسول علیه السلام اللهدن انی اخذ ایدوب انلره شرع ایلدی * پس اول خلیفه
ایچون ماده واقعه اولور رسول الله صلی الله علیه وسلم ایچون ماده واقعه اولدیغی کبی یعنی رسول علیه السلام
حقدن اخذ ایتدیکی کبی اولدخی حقدن اخذ ایدر مأخذ حکم ایکیسنه معا حق اولور * پس اول خلیفه
ظاهرده رسول علیه السلامه متبعدر زیرا حکمده رسوله مخالفتی یوقدر عیسی علیه السلام کبی که حکم نزول
ایدر * پس رسول علیه السلام حکم ایتدیکی کبی حکم ایدر یعنی عیسی علیه السلام باطنده خلیفة اللهدر
ولکن شرع رسوله متبع اولوب آنک حکمنه مخالفتی اولمغله خلیفهٔ رسولدر ونبی کبی که محمد صلی الله علیه
وسلمدر الله تعالینک (اولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده) قولنده یعنی رسل وانبیا علیهم السلام سابقینه
رسولک اقتداسی کبی که رسول علیه السلام شول هدایته اقتدایه مأمور اولدیکه انی سابقین اولان رسل ایله انبیا
اول هدایتله مهتدی اولدیلر رسول علیه السلام انلره اتباع ایله مأمور اولمدی انلرک هدالرینه اقتدایه مأمور
اولدی * پس اللهدن اخذ ایدر انلر اللهدن اخذ ایتدیکی کبی) (وهو في حق ما يعرفه من صورة الاخذ مختص
موافق) (هو مبتدادر اللهدن اخذ ایدن خلیفهیه عائددر مختص قولی خبردر وموافق قولی خبر ثانیدر یعنی
اللهدن اخذ ایدن خلیفه ظاهرده حکمده رسوله متبعدر وحالبوکه اول خلیفه صورت اخذدن عارف
اولدیغی شی حقنده اول اخذه مختصدر انده متبع دکلدر اخذ ایتمکده رسوله موافقدر زیرا حکمده رسوله
مخالفتی یوقدر یعنی اختصاص الهیله اول حکمی اللهدن اخذ ایتمکه مأموردر واللهدن اخذ ایدر رسولک
اخذنه وظاهرده انک حکمنه موافقدر) (وهو فيه) (مبتدا وخبره قوله) (بمنزلة ما قرره النبي صلى الله عليه
وسلم من شرع من تقدم من الرسل بكونه قرره فاتبعناه من حيث تقريره لا من حيث انه شرع لغيره قبله) (
وحقدن اخذ ایتمکه مختص اولوب رسوله موافق اولان خلیفه اول حکمک تقریری حقنده نبی علیه السلام
رسلدن انی تقدم ایدن رسولک شرعندن تقریر ایتدیکی حکمک منزلهسنده در اول حکمی رسول علیه السلام
کندی شرعنده بزه تقریر ایتمکله پس بز اول حکمه متبع اولدق رسول علیه السلامک تقریری حیثیتیله
یعنی رسول علیه السلام کندی شرعنده بزه انی تقریر ایتدیکی حیثیتله یوخسه اول حکم رسولدن غیری
کمسنهنک شرعی اولدیغی حیثیتله اکا تابع اولمدق) (وكذلك اخذ الخليفة عن الله عين ما اخذه منه الرسول) (
وخلیفهنک دخی اللهدن اخذی شول حکمک عینیکه رسول علیه السلام آنی اللهدن اخذ ایتدی بویلهدر *
پس خلیفه اول حکمی اللهدن اخذ ایتمکده مستقلدر واول حکم اخذ رسوله موافق اولمغله ظاهرده اکا
موافقدر) (فنقول فيه بلسان الكشف خليفة الله وبلسان الظاهر خليفة رسول الله ولهذا مات رسول الله
صلى الله عليه وسلم وما نص بخلافة عن ربه فتكون خليفة عن الله تعالى مع الموافقة في الحكم المشروع فلما علم ذلك
صلى الله عليه وسلم لم يحجر الامر) (پس بز خلیفهنک حقنده لسان کشف ایله دیرز خلیفة اللهدر زیرا فی الحقیقه
اللهدن اخذ ایدر ولسان ظاهر ایله دیرز خلیفهٔ رسول اللهدر زیرا ظاهرده اکا موافق ومتبعدر وبزدن بعضیز
خلیفة الله اولدیغندن اوتری رسول علیه السلام عالم برزخه انتقال ایتدی وحالبوکه خلافتله کندیسندن
براحده نص ایتمدی ودخی براحدی تعیین ایتمدی زیرا رسول علیه السلام عالم ایدی که تحقیق کندی امتنده
برکمسنه واردرکه خلافتی ربندن اخذ ایدر * پس الله تعالیدن خلیفه اولور حکم مشروعده رسوله موافقتی
ثبوتیله * پس وقتا کیم رسول الله صلی الله علیه وسلم بو امری عالم اولدی امر خلافتی تحجیر ایتمدی یعنی اللهدن
خلافتی منع ایتمدی وخلافتی کندی خلافتنه حصر ایتمدی بلکه خلافت الهیهیه اشارت ایتدی
) (فلله خلفاء في خلقه يأخذون من معدن الرسول والرسل ما اخذته الرسل عليهم السلام ويعرفون فضل

المتقدم

المتقدم هنالك) (پس الله تعالی ایچون آنک خلقنده خلفا موجوددرکه رسولک ورسلک معدنندن اخذ ایدرلر
رسل اخذ ایتدیکی حکمی وعلی واول اخذده متقدم اولان رسولک فضلنی عارفلردر زیرا خلائف واصل
اولدقاری شیئه رسول سببیله واصل اولدیلر واول اخذ ایتدیکی معدندن اخذ ایتدیلر * پس رسول ایچون انلر
اوزره فضل حاصل اولور (لان الرسول قابل للزيادة وهذا الخليفة ليس بقابل للزيادة التي لو كان الرسول قبلها)
زیرا رسول زیادهیه قابلدر وبو خلیفه شول زیادهیه قابل دکلدرکه اکر خلیفه رسول اولیدی انی قبول ایدردی
یعنی خلیفه شول زیادهیی قبول ایتمزکه اکر رسول اولیدی انی قبول ایدردی کان ضمیری خلیفهیه عائددر
کان ایچون اسمدر والرسول قولی منصوبدر کان ایچون خبردر وقبلها قولی فعل ماضیدر وضمیر تأنیث زیاده
قولنه عائددر) (فلا يعطى من العلم والحكم فيما شرع للرسول خاصة فهو في الظاهر متبع غير مخالف بخلاف
الرسل) (پس بو خلیفه علم وحکمدن اعطا اولنمزکا تشریع اولنان شیئده یعنی حق تعالی اکا اعطا ایتمز
الا خاصة رسوله تشریع اولنان شیئی * پس اول خلیفه ظاهرده رسوله متبعدر مخالف دکلدر رسل بویله مخالفدر
زیرا الله تعالی رسلدن هر برینه بعض احکامی تشریع ایدرکه اول احکامک بعضیسی انی تقدم ایدن رسلک
شریعتنه موافقدر وبعضیسی موافق دکلدر بر حکمی زیاده ایتمکله * پس رسول زیادهیه قابل اولور وخلیفه
قابل اولمز) (الا ترى عيسى عليه السلام لما تخيلت اليهود انه لا يزيد على موسى مثل ما قلناه في الخلافة اليوم مع
الرسول آمنوا به واقروه فلما زاد حكما او نسخ حكما كان قد قرره موسى لكون عيسى رسولا لم يحتملوا ذلك لانه
خالف اعتقادهم فيه وجهلت اليهود الامر على ما هو عليه فطلبت قتله) (پس عیسایی کورمزمیسن که
وقتا کیم یهود متخیله اولدیکه تحقیق عیسی موسی اوزره بر حکمی زیاده ایتمز بوکون رسول ایله خلافت حقنده
یعنی بوکون رسول ایله خلیفهنک اکا تبعیتده وموافقتده اولان حالنی ذکر ایتدیکمز کبی که خلیفه رسوله تابعدر
اکا مخالف بر حکم ایله ظاهر دکلدر عیسایه مؤمن اولدیلر واکا وآنک نبوتنه اقرار ایتدیلر زیرا اندن غیری
شریعت موساده انبیا چوق ایدی پس عیسایی دخی انلردن ظن ایتدیلر * پس وقتا کیم عیسا بر حکمی زیاده
ایتدی موسی اوزره ویاخود بر حکمی نسخ ایتدیکه موسی کندی شریعتنده آنی تقریر ایتمشیدی زیرا عیسی
رسول ایدی ورسول زیادهیی قابلدر یهود عیسانک موسی اوزره زیاده ایتدیکنه تحمل ایتمدیلر زیرا عیسانک
حقنده یهودک اعتقادلرینه مخالف وضع ایله عیسی ظاهر اولدی زیرا انلر انی موسایه تابع ظن ایتدیلردی
وشریعت موسی اوزره اعتقاد ایتدیلردی ویهود امری علی ما هو علیه جاهل اولدیلر بیلمدیلر که عیسی رسولدر
ورسول رسول اولک بعض احکامنی مقرردر وبعضیسنی ناسخدر * پس عیسی موسانک بعض احکامنی تقریر
ایتدکده یهود امری جاهل ایدیلر * پس عیسایی موسانک شریعتی اوزره ظن ایتدیلر بیلمدیلر که عیسی اول
احکامی تقریر ایتدیکی کندیسنه تشریع اولندیغی حیثیتلهدر شریعت موسی اولدیغی حیثیتله دکلدر * پس
عیسانک قتلنی طلب ایتدیلر) (فكان من قصته ما اخبرنا الله تعالى في كتابه العزيز عنه وعنهم فلما كان رسولا قبل
الزيادة اما بنقص حكم قد تقرر او زيادة حكم على ان النقص زيادة حكم بلا شك) (پس عیسی علیه السلامک
قصهسندن واقع اولدی شول امر که الله تعالی کتاب عزیزنده بزه عیسادن ویهوددن اخبار ایلدی یعنی عیسا ایله
یهود بیننده اولان ماجرایی بزه اعلام ایلدی * پس وقتا کیم عیسی علیه السلام رسول اولدی زیادهیی قبول
ایلدی یا مقرر اولان حکمی نقص ایتمکله ویاخود بر حکمی زیاده ایتمکله زیرا نقص بلاشک بر حکمک
زیادهلکیدر زیرا زیاده اولمیان شیئله اتیان ایدر پس بر شریعتده واقع اولان حکمی شریعت اخراده اتیان ایتمک
وانی تنقیص ایتمک شریعت اولی اوزره بر حکمی زیاده ایتمکدر) (والخلافة اليوم ليس لها هذا المنصب
وانما تنقص او تزيد على الشرع الذي قد تقرر بالاجتهاد لا على الشرع الذي شافهه به محمد صلى الله عليه وسلم
فقد يظهر من الخليفة ما يخالف حديثا ما في الحكم فيتخيل انه من الاجتهاد وليس كذلك وانما هذا الامام لم يثبت
عنده من جهة الكشف ذلك الخبر عن النبي ولو ثبت لحكم به وان كان الطريق فيه العدل عن العدل فما هو
معصوم من الوهم ولا من النقل على المعنى فمثل هذا يقع من الخليفة اليوم وكذلك يقع من عيسى عليه السلام فانه
اذا نزل يرفع كثيرا من شرع الاجتهاد المقرر فيبين برفعه صورة الحق المشروع الذي كان عليه عليه السلام ولاسيما
اذا تعارضت احكام الائمة في النازلة الواحدة فيعلم قطعا انه لو نزل وحي انزل باحد الوجوه فذلك هو الحكم الالهي

وماعداه وان قرره الحق فهو شرع تقرير لرفع الحرج عن هذه الامة واتساع الحكم فيها)(ورسالت ونبوتدن
منفرده اولان خلافت ایچون که بو کون واقعه اولان خلافتدر بومنصب ثابت دکلدر تا کیم رسول الله
صلى الله عليه وسلمك شرعى اوزره زياده ايده ويااندن نقص ايده بلكه خليفه برحكمى نقص ايدر وياخود
زياده ايدر رسول شرع اوزره كه ائمه نك اجتهادى ايله مقرر اوله وائمه بيننده انده حكم ايتمكده مخالفت
واقعه اوله يوخسه شول شرع اوزره زياده ايتمزودخى اندن نقص ايتمزكه محمد صلى الله عليه وسلم انكله مشافهة
خطاب اولندى واول شرع اوزره انكيچون نص اولندى * پس بعض خليفه دن ظاهر اولور حكمده برحديثه
مخالف اولان شئ * پس تخيل اولنور يعنى محجوب اولان كمسنه تخيل ايدركه اول حكم مخالف خليفه نك
اجتهادندندر وحالبوكه خليفه نك اجتهادندن دكلدر بلكه بو امام قتنده كشف جهتيله بوخبر نبى عليه
السلامدن ثابت اولمدى * پس انكيچون اول حديث ايله حكم ايتمكده توقف ايتدى واكراول حديث كشف
جهتيله آنك قتنده ثابت اوليدى البته انكله حكم ايدردى واكرچه كيم اول حديث حقنده اولان طريق
عدل اولديسه عدلدن يعنى ظاهرده طريق عدل اوزره ثابت اولوب راويلرى عادلدن عادل واقع اولديسه
رسول عليه السلامه منتهى اولنجه * پس اول عدل وهمدن معصوم دكلدر ودخى معنايه نقلدن معصوم
دكلدر زيرا برمعنايه نقل ايدركه اول معنى شارحك مرادى دكلدر * پس بونك كبى بوكون خليفه دن واقع اولور
وكذلك عيسى عليه السلامدن واقع اولور زيرا تحقيق عيسى عليه السلام نشأت ثانيه ده نزول ايتدكده شرع
اجتهاددنكه مقرردر يعنى اجتهاد ايله مقرر اولان شرعدن احكام كثيره يى رفع ايدر * پس عيسى عليه السلام
احكام كثيره يى رفع ايتمكله تبيين ايدر شول حق مشروع صورتنى كه رسول عليه السلام اول حق اوزره
واول شرع اوزره ايدى خصوصا چنكم ائمه نك احكامى نازله واحده ده متعارضه اولسه * پس قطعا معلوم
اولوركه اگر وحى نزول ايديدى وجوهدن بروجهله نزول ايدردى * پس اول وجه حكم الهى اولوردى وآنك
ماعداسى اكرچه كيم حق انى تقرير ايتديسه ائمه نك اجتهادى حسبيله پس اول شرع تقرير دروحى الهيله
وارد اولان شرع دكلدر بوامتدن حرجى رفع ايچون ودخى بوامتده حكمك اتساعى ايچون مقرردر قال تعالى
(يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم العسر) پس عيسى عليه السلام رسول عليه السلامك نص ايتديكى احكامى
رفع ايتمز بلكه احكام اجتهاديه يى رفع ايدركه انلرده ائمه بيننده اختلاف واقع اولدى وحكم ايدر شول شرع
ايله كه رسول عليه السلام انى تقرير ايدوب آنك اوزره ايدى وعند الله دخى امر آنك اوزره در وبوكون خليفه نك
حالى دخى بويله در)(واما قوله عليه السلام اذا بويع الخليفتان فاقتلوا الاخر وفى رواية الاخر منهما هذا
فى الخلافة الظاهرة التى لها السيف وان اتفقا فلابد من قتل احدهما بخلاف الخلافة المعنوية فانه لاقتل فيها
وانما جاء القتل فى الخلافة الظاهرة وان لم يكن لذلك الخليفة هذا المقام وهو خليفة رسول الله ان عدل فمن حكم
الاصل الذى به تخيل وجود الهين ولو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا)(بوقول اعتراض مقدره جوابدر يعنى نه
كيفيتله فلله خلفاء فى خلقه يأخذون من معدن الرسل دەسنك قولك صحيح اولور وحالبوكه رسول عليه السلام
ديركه اذا بويع الخليفتين فاقتلوا الاخر منهما * پس شيخ رضى الله عنه ديركه واما رسولك اذا بويع الخليفتين
فاقتلوا الاخر منهما قولى خلافت ظاهره حقنده دركه صاحبة السيفدر واكرچه كيم خليفتين حكمده
متفق اولديلرسه البته ايكيسندن بريسنك قتلى لازمدر خلافت معنويه ده قتل يوقدر زيرا خلافت معنويه
وحقيقيه هر عصرده واقعه اولمز الا رجل واحد ايچونكه عصرك كاملى اولان قطبدر وباقى خلفا آنك حكمى
وتصرفى تحتنده در بلكه قتل خلافت ظاهره ده وارد اولدى واكرچه كيم خلافت ظاهره ده متعين اولان
خليفه ايچون بومقام يوقدر يعنى خلافت معنويه مقامى يوغيسه كه اللهدن اخذ ايليه وخليفهٔ حق اوله يعنى
خليفهٔ حق دكل ايسه وحالبوكه اول خليفهٔ رسول الله صلى الله عليه وسلمدر اگر عدالت ايدرسه بوتقدير اوزره
وان لم يكن لذلك الخليفة هذا المقام قولنده خليفه دن مراد خلافت ظاهره ده متعين اولان عدالتله ظاهر
اولان خليفتين اولور يعنى خلافت ظاهره ده متعين اولان خليفتيندن هر بريسى ايچون اگرچه كيم خلافت
معنويهٔ الهيه مرتبه سى يوغيسه ولكن هر بريسى عادل اولمغله خليفهٔ رسول اولور وخليفه اسميله تسميه
اولنور وجائزدركه خليفه دن مراد خليفهٔ آخر اوله * پس خليفتيندن ثانينك قتلى شول اصلك حكمندن

لازم كاوركه انكله الهينك وجودى تخيل اولنور والله تعالى دير (ولو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا) زيرا خليفه
مظهر مرتبهٔ الوهيتدر والوهيت مرتبهٔ واحده در والله اله واحد در * پس خليفتينك وجودندن الهينك
وجودينك جوازى تخيل اولنور پس فمن حكم الاصل قولى وانما جاء القتل فى الخلافة الظاهرة قولى ايچون
تعليلدر اما انك جوابى دكلدر امانك جوابى هذا فى الخلافة الظاهرة قوليدر)(وان اتفقا)(اى وان اتفق الالهان
فهما مختلفان تقديرا)(فنحن نعلم انهما لو اختلفا تقديرا لنفذ حكم احدهما)(واكرچه كيم الهان ظاهرده
وحكمده متفق اولديلرسه * پس ايكيسى تقديرده مختلف اولورلر * پس بز عالمزكه تحقيق الهان اگر تقديرا
مختلف اولەجق اولورسه البته ايكيسندن بريسنك حكمى نافذ اولور)(فالنافذ الحكم هو الاله على الحقيقة
والذى لم ينفذ حكمه ليس باله ومن هنا نعلم ان كل حكم ينفذ اليوم فى العالم انه حكم الله وان خالف الحكم المقرر
فى الظاهر المسمى شرعا اذ لا ينفذ الا حكم الله فى نفس الامر لان الامر الواقع فى العالم انما هو على حكم المشيئة
الالهية لا على حكم الشرع المقرر)(پس الهيندن شول اله كه آنك حكمى نافذدر حقيقت اوزره اول الهدر
وشول اله كه آنك حكمى نافذ اولمدى اله دكلدر وبو مرتبه دن بز عالم اولورزكه تحقيق هر حكم كه بوكون عالمده
نافذ اولور تحقيق اول حكم اللهك حكميدر زيرا اللهٔ واحددن غيرى براحدك حكمى نافذ دكلدر واگرچه كيم
اول حكم نافذ ظاهرده مقرر اولان حكمه كه شرع ايله مسمادر مخالف ايسه يعنى حكم شرع اوزره دكل ايسه زيرا
نفس امرده اللهدن غيرى براحد ايچون حكم نافذ اولمز زيرا عالمده واقع اولان امر مشيت الهيه حكمى اوزره در
شرع مقرر حكمى اوزره دكلدر)(وان كان تقريره من المشيئة وكذلك نفذ تقريره خاصة فان المشيئة ليس لها
فيه الا التقرير لا العمل بما جاء به)(واگرچه كيم شرعك تقريرى دخى مشيت الهيه دن واقع اولديسه وبو اجلدن
اوترى شرعك خاصة تقريرى نافذ اولدى يعنى مشيت الهيله انجق شرع مقرر اولدى شرعك موجبيله
عموما عمل تقرير اولنمدى زيرا مشيت الهيه ايچون شرعده تقريردن غيرى برشى يوقدر شرع كتورديكى شيئله
عموما عمل مشيت ايچون دكلدر يعنى مشيت الهيه انجق شرعى تقرير ايدر شرع ايله عموما عملى ايجاب ايتمز
الامكر كيم عملك صدورنه مشيت الهيه تعلق ايليه ولكن عموم اوزره تعلق ايتمز * پس شرعك تقريرى قتنده
مستعده اولان نفوس زاكيه دن عمل اعمال صالحه صادره اولورنته كيم مشيت الهيه نك تعلقى قتنده اعيان
مستعده وقابله مهتديه اولور * پس عالمده واقعه اولان جميع امور مشيت الهيه اوزره در كرك شرعه موافقه
اولسون وكرك اولمسون وشرعك تقريرى دخى جملهٔ امور عالمدن برامردر (فالمشيئة سلطانها عظيم ولهذا جعلها
ابو طالب المكى عرش الذات لانها لذاتها تقتضى الحكم فلا يقع فى الوجود شئ ولا يرتفع عنه خارجا عن المشيئة)
پس مشيت الهيه نك سلطانى عظيمدر يعنى سلطنتى عظيمه در انكيچون ابو طالب مكى انى عرش ذات ايلدى يعنى
ذات الوهيت ايچون ذات احديهٔ مطلقه ايچون دكل زيرا مشيت لذاتها برحكم اقتضا ايدر * پس وجودده
برشئ واقع اولمزودخى وجوددن مرتفع اولمز مشيت الهيه دن خارج اولديغى حالده يعنى مشيتك حقيقى
لذاتها حكم اقتضا ايدر زيرا مشيت نفس اقتضا ايدر واقتضا دخى علم الهى تعيين ايتديكى شيئك تخصيصنه
حكمدر * پس شول شيئكه مشيت الهيه آنك وقوعنه تعلق ايدر اول شئ واقع اولور زيرا شول امر الهى كه
انكيچون رد يوقدر اول امردركه وجودا وعدما آنك وقوعنه مشيت الهيه متعلقه اولدى * پس مشيت
الهيه اگر برعملك وقوعنه مقترنه اولميدى واكا امر مقترن اولميدى اول عمل واقع اولمزدى واگرچه كيم مشيت
اول عمله انجق امرك اقترانى مقتضيه در زيرا مشيت مأموردن برعملك وقوعنى مقتضيه دكلدر انجق عمل ايچون
امرك وقوعنى مقتضيه در (فان الامر الالهى اذا خولف هنا بالمسمى معصية فليس الا الامر بالواسطة لا الامر
التكوينى فما خالف الله احد قط فى جميع ما يفعله من حيث امر المشيئة فوقعت المخالفة من حيث امر الواسطة
فافهم) پس تحقيق چنكم بودار تكليفده امر الهى يه مخالفت اولنسه يعنى لسان شرع ايله وارد اولان امر الهى يه
براحد مخالفت ايتسه معصيتله مسمى اولان شيئله * پس اول امر واسطه ايله اولان امر الهيدن غيرى دكلدر
يعنى واسطهٔ رسول ايله اولان امر تكليفى وامر شرعيدر امر تكوينى دكلدر * پس براحد الله تعالى يه مخالفت
ايتمدى اصلا امر مشيت حيثيتيله واقع اولان الله تعالينك جميع فعلنده پس مخالفت واقعه اولدى واسطه ايله
اولان امر حيثيتيله مشيت الهيه حيثيتيله امره مخالف واقع اولمدى شويله معلوم اوله كه امر الهى ايكى قسم

اوزره در برقسمی انبیا و اولیا و ائمهٔ مجتهدین واسطه سیله اولان امردر و برقسمی واسطه سزدر و اول امر تکوینیدر که
مشیت الهیه ایله شیئک وقوعنه اولان امردر الله تعالینک (اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون) * پس
امر تکوینده مخالفت ممکن دکلدر کرک شیء معدومک ایجادینه تعلق ایتسون و کرک شیء موجودک اعدامنه
واما واسطهٔ رسول ایله اولان امر شرعیدر * پس مخالفت واقعه اولور انکچون ناسک بعضیسی انبیایه مؤمن
اولور و بعضیسی کافر اولور و مؤمن اولانلرک بعضیسی مأمور اولدیغی اعمال ایله اتیان ایدر و بعضیسی اتیان
ایتمز * پس بر احد الله تعالی یه امر مشیت حیثیتیله آنک جمیع افعالنده مخالفت ایتمدی زیرا مشیت الهیه یه
مخالف بر شیء واقع اولمز * پس عبددن مخالفت واقع اولدقده واسطهٔ رسول ایله اولان امر حیثیتیله واقع اولور
مشیت الهیه حیثیتیله مخالفت یوقدر بلکه امر تکلیفیده واقعه اولان مخالفت دخی امر مشیتدن واقعه در زیرا
مشیت الهیه نه وجه ایله متعلقه اولورسه اول شیئدن ظاهرده امره امتثال اویله واقع اولور پس امر تکلیفی عموم
اوزره در کرک شیء مأمور مستعد اولسون و کرک مستعد اولمسون * پس امر استعداده مقارن اولدقده واقع اولور
واستعداده مقترن اولمدیغی وقتده واقع اولمز و امر تکوینی مکوناته نسبتله عموم اوزره در لکن اشیانک استعداداتی
مختلفه اولمغله هر شیئک قابلیتی حسبیله مختص اولور هدایته قابل اولان اشیا مهتدیه اولور و ضلالته قابل اولان
اشیا ضاله اولور * پس شیئک امر تکوینی یه مخالفتی یوقدر جمیع اشیا اکا امتثال اوزره در شویله فهم اولنه
ماشاء الله كان وما لم يشأ لم يكن) (وعلى الحقيقة فامر المشيئة انما يتوجه على ايجاد عين الفعل لا على من ظهر
على يديه فيستحيل ان لا يكون ولكن في هذا المحل الخاص) پس امر مشیت فی الحقیقه فعلک عینی ایجادینه توجه
ایدر آنک وجودندن مقتضی اولدیغی حالده بو خصوصه توجه ایتمز شول کمسنه نک اوزرینه که فعل آنک یدی اوزره
ظاهر اولور یعنی امر مشیت انجق فعل اوزره وجود ایله حکم ایدر و عین قابلک قوتنده اولان شیئی ایجاد
و اظهار ایتمکیچون اکا تعلق ایدر و فعلک فاعل ظاهریسی اوزره که فعل انک مظهرنده واقع اولور حکم ایتمز *
پس مستحیل اولور که فعلک عینی واقع اولمیه ولکن بو محل خاصده واقع اولور که فعل آنک یدی اوزره ظاهر اولور
پس امر مشیت عین قابلک قابلیتنده اولان فعلک عینی اول محل خاصده ایجاد ایدر انکیچون لا على من ظهر
على يديه قولیله قید ایلدی زیرا امر مشیت فعلک عینی ایجادینه توجه ایتدکده فعلک عینی مقصود بالذات
اولور و انک عدم وقوعی مستحیل اولور واما امر مشیت شول کمسنه نک ایجادینه توجه ایتسه که فعلک عینی انک
یدی اوزره ظاهره اولور * پس اول کمسنه نک ایجادی قتنده وقت اولور و فعلک عینی موجوده اولمق لازم کلمز
پس اکر عین قابلک استعدادی لسان شرع ایله واقع اولان امر تکلیفی یه موافق اوله جق اولورسه
امر تکوینیله فعلک عینی موجوده اولدقده طاعت تسمیه اولنور و اکر عین قابلک استعدادی امر تکلیفی یه
موافق اولمیه جق اولورسه امر تکوینیله فعلک عینی وجوده کلدکده مخالفت و معصیت تسمیه اولنور امر
تکلیفی یه و امر شرعی یه نسبتله انکیچون شیخ رضی الله عنه) (فوقتا يسمى به مخالفة لامر الله ووقتا يسمى
موافقة وطاعة لامر الله) دیدی پس بر وقتده امر تکوینی سببیله ظاهر اولان فعل امر تکوینی نک اکا تعلقی
سببیله امر الهی یه لسان رسول ایله اولان امر تکلیفیدر مخالفت تسمیه اولنور موجود اولان شیء امر تکلیفی
اولان امر الهی یه مخالف ظاهر اولمغله و بر وقتده امر الهی یه موافقت و طاعت تسمیه اولنور فعلک عینی
لسان شرع ایله اولان امر الهی یه موافق ظاهر اولمغله واما مشیت الهیه اولان امر الهی یه نسبتله پس
مخالفت تسمیه اولنمز زیرا مشیت الهیه یه مخالف وجودده بر فعل صادر اولمز هر فعلک عینی عین ثابته نک استعداد
خاصی سببیله متعلقه اولان مشیت الهیه حسبیله واقعه در و کذلک امر مشیت فعلک عینی ایجادینه متوجهدر
اول کمسنه یه متوجه دکلدر که فعل آنک یدی اوزره ظاهردر * پس امر مشیت اعتباریله مخالفت یوقدر
(ويتبعه لسان الحمد والذم على حسب ما يكون) پس فعله لسان حمد و لسان ذم تابع اولور و واقع اولان شیء حسبیله
یعنی ظاهرده فعلک وقوعی حسبی اوزره اکر شرع لسان حمد تابع اولور و طاعتله تسمیه اولنور اکر واسطه ایله
اولان امر شرعه موافق ایسه و کذلک شرعه موافق دکل ایسه پس حمد ایله ذمک فعله تبعیتی واسطهٔ شرع ایله
امر حسبیله در امر مشیت حسبیله حالتینده معاً عبد حقنده مطیعدر (ولما كان الامر في نفسه على ما قررناه لذلك
كان مآل الخلق الى السعادة على اختلاف انواعها فعبر عن هذا المقام بان الرحمة وسعت كل شيء وانها سبقت

الغضب الالهی) وقتا کیم امر حد ذاتنده بزم تقریر و تحقیق ایتدیکمز اوزره اولدیسه که امر مشیت اعتباریله
مخالفت یوقدر انقیاد و امتثالده خلقک مآلی سعادته دربوندن اوتری سعادت انواعنک اختلافی اوزره در زیرا
اعیان حقایقده مختلفه در * پس اعیانک استعداداتی حسبیله خلقک دخی سعادتی اختلاف اوزره ظاهره اولور
پس حق تعالی بو مقامدن تعبیر ایلدی که رحمت شیئک کلیسنه واسعه در و تحقیق رحمت غضب الهی یی
سابقه در یعنی امر مشیته خلق مطیع اولمغله فعل ظاهرلک کرک امر تکلیفی یه موافق اولوب طاعت تسمیه
اولنسون و کرک مخالف اولوب معصیت تسمیه اولنسون وسعت رحمتی کل شیء وسبقت رحمتی علی غضبی قولیله
تعبیر ایلدی زیرا رحمتی جمیع اشیایی واسعه در و امر تکلیفی یه مخالف اولان فعلک مقابله سنده واقع اولان غضب
الهی یی سابقه در زیرا حق تعالی عالمدر که عالمینک کلیسی کندی شاکلتی اوزره عمل ایدر یعنی هر بریسی امر
مشیت اوزره عاملدر و مشیت علم حسبیله تعلق ایدر و علم دخی معلوم حسبیله در (والسابق متقدم) وحال بو که
سابق اولان رحمت متقدمدر غضب عارض اوزره زیرا غضب امر شرعه مخالف اولان فعل مقابله سنده طاری
و عارض اولدی * پس کلک مآلی رحمت سعادته در) (فاذا لحقه هذا الذي حكم عليه المتأخر) (بونده تقدیم
و تأخیر واردر ای اذا لحقه هذا المتأخر الذي حكم عليه المتقدم * پس تحکم متأخر اولان غضب عبده لاحق
اولسه که عبدک امر تکلیفی یه مخالفتی حسبیله آنک اوزره حکم ایلدی آنک اوزره متقدم اولان حکم ایدر و متقدم
اولان رحمت سابقه در) (فنالته الرحمة اذ لم يكن غيرها سابقا) (پس عبده رحمت نائله اولور زیرا رحمتدن غیری
بر شیء سابق اولمدی * پس ثابت اولدی که کلک مآلی رحمته در زیرا بر احدک امر مشیته مخالفتی یوقدر) (فهذا
معنى سبقت رحمته غضبه لتحكم على من وصل اليها فانها في الغاية وقفت والكل سالك الى الغاية فلا بد من
الوصول اليها فلا بد من الوصول الى الرحمة ومفارقة الغضب فيكون الحكم لها في كل واصل اليها بحسب ما تعطيه
حال الواصل اليها) پس بو ذکر ایتدیکمز شیء سبقت رحمته غضبه قولنک معناسیدر یعنی حقک رحمتی غضبنی
سبق ایتدی تاکیم رحمت حکم ایلیه شول کمسنه نک اوزرینه که اول رحمته واصل اولدی زیرا تحقیق رحمت
غایتده واقفه در و حال بو که خلقک کلیسی غایته سالکدر پس غایته وصولدن لابد در و رحمته وصولدن و غضبه
مفارقتدن لابد در زیرا رحمت غایتده واقفه در پس حکم رحمته مختص اولور هر احد حقنده که رحمته واصل اولان
هر احدک حالی اعطا ایتدیکی شیء حسبیله یعنی رحمته واصلینک اختلاف احوالی سببیله رحمت دخی انلرده
حاکمه اولور و رحمتک انواعی اوزره که هر بریسی بر نوعی اقتضا ایدر زیرا بعضیسنک حالی رحمتدن انجق غضب ایله
تعددی و انک مقتضاسی اوزره التذاذی اعطا ایدر حتی جهنم ایله مسمی اولان دار انک حقنده جنت اولور *
پس انک حقنده نعیم و راحت عین جهنم اولور و بعضیسنک حالی غضبدن خلاصی اعطا ایدر منتقمک
اخذندن نصکره و بعضیسنک حالی اثر رضا ذوقنی و روح وجدانی اعطا ایدر و بعضیسنک حالی درجات عالیه یه
بلوغی اعطا ایدر و بالجمله هر بر شخصک عاقبتی رحمت و سعادتدر اکرچه کیم بعضه نسبتله رحمت نسبیه در)
شعر (فمن كان ذا فهم يشاهد ما قلنا * وان لم يكن فهم فيأخذه عنا) پس شول کمسنه که من عند الله فهم و بصیرت
صاحبی اولدی بزم ذکر ایتدیکمز شیئی یعنی کلک مآلی رحمته در دیو ادعا ایتدیکمزی شهود و اعیان ایله مشاهده
ایدر و اکر بر احد فهم و بصیرت صاحبی دکل ایسه پس فهمی و علمی بزدن اخذ ایتسون پس مرتبهٔ اولی مرتبهٔ
شهود و اعیاندر و مرتبهٔ ثانیه مرتبهٔ ایمان و تقلیددر (فما ثم الا ما ذكرناه فاعتمد * عليه وكن بالحال فيه كما كنا)
پس نفس امرده واقع اولان بزم ذکر ایتدیکمز شیئدن غیری دکلدر پس سن بزم قولمزه اعتماد ایله و حال ایله آنک
حقنده اول بزم اولدیغمز کبی یعنی اکر بزم قولمزه اعتماد ایده جک اولورسک شهود و اعیان بزم حالمز اولدیغی کبی
سندخی شهود و اعیان حالیله متصف اولورسن (فمنه الينا ما تلونا عليكمو * ومنا اليكم ما وهبناكم منا) (پس
شول شیئی که بز آنی سزه تلاوت ایتدک و سزه بیان ایتدک حقدن بزه وارد در یعنی وارد الهیدر و بزدن سزه
وارد در کندی نفسمزدن بز سزه وهب ایتدیکمز شیء یعنی مظهریت کلیه مز و سعت و جمعیت قلبیه مز حسبیله
علم الهی و فیض ربانی بزم قلوبمزه نازلدر و بزدخی امانت و خلافتمز حسبیله سزه اعطا ایتدیکمز علمی و فیضی سزلک
قابلیت و استعدادیکز حسبیله اعطا ایدرز * پس سزه علم الهیدن بر شیء واصل اولمز الا علم الهی مخزنی اولان
بزم قلوبمزدن مفاض اولور) (واما تليين الحديد فقلوب قاسية يلينها الزجر والوعيد تليين النار الحديد) (واما داود

عليه السلامك حديدى تليين ايتمسى * پس قلوب قاسيه صورتيدركه انلرى زجر ووعيد تليين ايدرنار حديدى
تليين ايتديكى كبى زيرا خاشيه اولان قلوب قاسيه كه زجر ووعيد ايله متأثره در مستعده در مواعظه واحكام
الهيه وتصرفات روحانيه انلرى تليين ايدر پس داود عليه السلامك حديدى تليين ايتمسى حق تعالينك
داوده انك كلامنى استماع ايدن مؤمنينك قلوبنى تليين ايچون اعطا ايتديكى قوتك صورتيدر * پس قلوبك
تليينى تليين حديدك روحيدر زيرا حديدده لينت واردرنته كيم مؤمنينك قلوبنده انقياد وطاعته قابليت واردر
(وتليين الحديد ماهو صعب وانما الصعب قلوب اشد قسوة من الحجارة فان الحجارة تكسرها وتكلسها النار
ولاتلينها) (وتليين حديد صعب دكلدر بلكه صعب اولان شول قلوبك تليينيدركه حجاره دن قسوت
وصلابت يوندن دخى اشددر زيرا حجاره يى نار كسر ايدر وكلس ايدر يعنى نوره ايدر وانلرى تليين ايتمز
پس اهل حجابك قلوبى اوج قسم اوزره اولور برقسمى قلوبدركه زجر ووعيد انلرى تليين ايدر وبرقسمى بعض
حجاره كبى كه انلردن انهار تفجر ايدر (وان منها لما يتفجر منه الانهار وان منها لما يشقق فيخرج منه الماء) پس
بو قسم قلوب زجر ووعيددن متأثره اولور ومياه علوم معارف وانهار فيوض عوارف انلردن نبع ايدر وبرقسمى
حجاره دن قسوتى اشد اولان قلوبدر وبو قسم قلوب وعظ ونصيحتدن متأثره اولمز * پس حجاره دن قسوتى
اشد اولان قلوب ايله كاملك حالى نيجه در) (ومالان له الحديد الا لعمل الدروع الواقية تنبيها من الله ان لا يتقى
الشئ الا بنفسه فان الدروع يتقى بها السنان والسيف والسكين والنصل فاتقيت الحديد بالحديد) (وحق تعالى
داوده حديدى لين ايتمدى الا دروع واقيه عملندن اوترى يعنى حديددن متخذه اولان آلات حربدن انسانى واقيه
وحافظه اولان دروع عملندن اوترى تاكيم داود دروعى عامل اوله * پس عمل دروعدن اوترى الله تعالى حديدى
اكا تليين ايتدى الله تعاليدن تنبيه دن اوترى كه برشئ وقايه اولنمز يعنى شئ كندى نفسنى حفظ ايتمز الا كندى
نفسيله زيرا تحقيق دروع سببيله سنان وسيف وسكين ونصل اتقا اولنور يعنى دروع ايله سن سنان وسيف
وسكين ونصلدن نفسكى وقايه ايدرسن پس سن نفسكى حديددن حديد ايله اتقا ايدرسن پس الهدن الله ايله
اتقا اولنور) (فجاء الشرع المحمدى باعوذبك منك فافهم) (پس شرع محمدى اعوذبك منك قولن كتوردى
يعنى رسول عليه السلام ايتدى يارب بن سندن سكا صغنورم پس حقدن حقله اتقا اولنور حديددن حديد ايله
اتقا اولنديغى كبى شئ حقدن دروع اتخاذ اولنوب حقدن حقله اتقا اولنديغى انسان ذات وصفاتيله وجود حقده
محو اولوب وجود حق انك ظاهر وباطننى احاطه ايتمكله وجود حقانى آنى (ان بطش ربك لشديد) بطش حقدن
اتقا ايدر * پس حديد ايله حديددن اتقا اولنديغى حقله حقدن اتقا اولنديغنك صورتيدر ولكن بو امر غامض
اولديغندن اوترى فافهم ديدى) (فهذا روح تليين الحديد فهو المنتقم الرحيم والله الموفق) (پس اعوذبك منك
قولندن مفهوم اولان توحيد ذاتى كه حقدن حقله اتقا اولنور حديدك تليينى روحيدر يعنى داود عليه السلامك
حديدى تليين ايتمسى انك روحى واندن غرض توحيد ذاتيدر زيرا حق منتقم ورحيم در * پس اسم منتقمدن
اسم رحيم ايله اتقا اولنور * پس استعاذه الله دن الله ايله واقعه اولور والله تعالى بو استعاذه نك سرنه وبو توفيقه
موفقدر لا رب غيره

فص حكمة نفسية فى كلمة يونسية

اعلم ان هذه النشأة الانسانية بكمالها روحا وجسما ونفسا خلقها الله على صورته فلا يتولى حل نظامها الا من
خلقها اما بيده وليس الا ذلك) (سن عالم اولكه تحقيق بونشأت انسانيه يى كمال ايله روح وجسم ونفس يوندن
الله تعالى كندى صورتى اوزره خلق ايلدى يعنى حضرت الوهيتده اسماء الهيه وصفات ربانيه جمعيتنك
صورتى اوزره خلق ايلدى يعنى حضرت الوهيتده اسماء الهيه وصفات ربانيه جمعيتنك صورتى اوزره خلق
ايتديكه بو جمعيتك صفات كماليه سى انده ظاهر اوله پس صورت حق اوزره مخلوقه اولان بونشأت انسانيه نك
نظامى حلنه متولى اولمز واكا مباشرت ايتمز بونشأتك خالقندن غيرى يعنى بونشأتك خالقى انك نظامى حلنه
متوليدر يا كندى يسنك يدقدرتيله وحالبوكه بنيان الهى اولان نشأت انسانيه نك نظامى حلى اولمز الا انك بديله
الله يتوفى الانفس حين موتها زيرا ارواحك قبضى ضروبك اختلافى اوزره موت وقتل وهدم ايله امر الهى يه
رجوع ايدر وقتل وهدم ايچون موضوعه اولان اسباب حقك قبضه سنده ويدقدرتنده در) (او بامره) (وياخود

امر

امر شرعى اولان قصاص ايله يعنى وياخود بونشأتك نظامى حلنه متوليدر شرعا قصاصه امر ايتمكله)
(ومن تولاها بغير امر الله فقد ظلم نفسه وتعدى حد الله فيها وسعى فى خراب ما امره الله بعمارته) (وبركسنه كه
بونشأت انسانيه نك نظامى حلنه بغير امر الله يعنى امر شرعيسز متولى اولسه وآنى هدم ايتسه * پس تحقيق
كندى نفسنه ظلم ايدر واول نشأتك حقنده الله تعالينك وضع ايتديكى حدى تعدى ايدر وشول كسنه نك
خرابنده سعى ايدركه الله تعالى انك عمارتيله امر ايلدى (ومن يتعد حدود الله فقد ظلم نفسه) (واعلم ان الشفقة
على عباد الله احق بالرعاية من الغيرة فى الله) (سن عالم اول كه تحقيق عباد الله اوزره شفقت رعايته احقدر
فى الله غيريدن يعنى شول عباد الله اوزره شفقه كه شرع انلرك قتلنه حكم ايتدى محاربين اولان كفار ومشركين
كبى وقاتل كبى فى الله غيرت ايچون انلرى قتل ايتمكدن مراعاته احق واولىدر زيرا بونشأتك مراعاتى صورت
الهيه نك مراعاتيدر وظهور واظهار كالى بونشئه يه متوقفدر (ان الله خلق آدم بيديه) حق تعالى آدمك
خلقتنه ايكى يدقدرتيله مباشردر * پس بونشأتك امتدادنده سعى ايتمك حقك صورتى امتدادنده وآنك امرى
وقوعنده سعى ايتمكدر وغيرت امر نسبى وامر عدميدر وانسان عدم غيرت اوزره مؤاخذه اولنمز سيما فى الله
غيرتى موجبه اولان افعالك صدورى حقدن اولديغى مشاهده اولندقده غيرت ايتمكه مجال قالمز زيرا غيرت
غيريتدندر وبونده غيريت يوقدر * پس اكر غيرت ايدرسه غيريتى اثبات ايدر ومع هذا غيرة امر نسبيدر حقايق
ثبوتيه ده آنك اصلى يوقدر مراتب متضاده حسبيله عارضه اولور) (اراد داود عليه السلام بنيان بيت المقدس
فبناه مرارا فكلما فرغ تهدم فشكا ذلك الى الله فاوحى الله اليه ان بيتى هذا لا يقوم على يدى من سفك الدماء
فقال داود يارب الم يكن ذلك فى سبيلك قال بلى ولكنهم اليسوا بعبادى قال يارب فاجعل بنيانه على يدى من هو
منى فاوحى الله اليه ان ابنك سليمان يبنيه) داود عليه السلام بيت مقدسى بنا ايتمك ديلدى پس مرارا انى بنا ايتدى
پس هر قچنكم آنك بناسندن فارغ اولوردى بيت منهدم اولوردى * پس بوندن اوترى الله تعالى يه شكايت ايتدى
پس الله تعالى داوده وحى ايتدى كه تحقيق بنم بو بيتم قائم اولمز الا شول كسنه نك يدى اوزره كه سفك دما ايتدى
پس داود ايتدى يارب بو سفك دماء سنك سبيلكده اولمدىمى وسنك امرك ايله دكلميدر حق تعالى داوده جواب
ايدوب ايتدى بلى بنم سبيلمده در ولكن مقتول اولنلر بنم عبادم دكلميدر داود عليه السلام ايتدى يارب بيت
مقدسك بنيانى ايله شول كسنه نك يدى اوزره كه اول كسنه بندن اوله * پس الله تعالى داوده وحى ايلدى كه
تحقيق سنك اوغلك سليمان انى بنا ايدر) (فالغرض من هذه الحكاية مراعاة هذه النشأة الانسانية وان اقامتها
اولى من هدمها الا ترى عدو الدين قد فرض الله فى حقهم الجزية والصلح ابقاء عليهم وقال وان جنحوا للسلم
فاجنح لها وتوكل على الله) پس بو حكايه دن غرض بونشأت انسانيه نك مراعاتيدر وتحقيق بونشأتك اقامتى
فى الله غيرتدن اوترى آنك هدمندن اولىدر عدو دينى كورمزميسن كه الله تعالى انلرك حقنده جزيه يى وصلحى
فرض ايلدى انلر اوزره حياتى ابقادن اوترى والله تعالى (وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوكل على الله) ديدى
يعنى اكر مشركين سكا ميل ايدرلرسه انقياد ايچون وسنكله صلح ايچون * پس سن دخى سلمه وصلحه ميل ايت
وسندن سؤال ايتدكارى شيئى انلره اعطا ايله والله تعالى يه توكل ايله لها ضميرى للسلم قولنه راجعدر زيرا مؤنث
سماعيدر (الا ترى من وجب عليه القصاص كيف شرع لولى الدم اخذ الفدية او العفو فان ابى فحينئذ يقتل
سن كورمزميسن شول كسنه يى كه آنك اوزره قصاص واجب اولدى كه ولى دم ايچون فديه يى اخذ ايتمك
وياخود عفو ايتمك نيجه شرع اولندى يعنى ولى دم اوزره قصاص واجب قلنمدى بلكه اكا مشروع اولدى ديلرسه
فديه يى اخذ ايتسون وديلرسه عفو ايتسون فديه يى اخذ ايتمكله وياخود عفو ايتمكله عند الله مؤاخذ اولنمز بلكه
قاتلك حياتنى ابقا ايتمكله مأجور اولور (فمن عفا واصلح فاجره على الله) اكر قاتل اعطاء فديه دن ابا ايدرسه پس
بو تقدير اوزره قتل اولنور) (الا تراه سبحانه اذا كان اولياء الدم جماعة فرضى واحد بالدية او عفا وباقى الاولياء
لا يريدون الا القتل كيف يراعى من عفا ويرجح على من لم يعف فلا يقتل قصاصا) حق سبحانه وتعالى كورمزميسن
دم وليلرى برجماعت اولوب پس برى ديته راضى اولسه ياخود عفو ايتسه باقيلر قتلدن غيرى مراد ايتمسه لر نيجه
رعايت ايدر عفو ايدنه وانى عفو ايتمنلره ترجيح ايدر پس قصاص يوندن ده قتل اولنمز برنسعه صاحبى
حقنده دركه اول رسول عليه السلام زماننده بر كسنه قتل اولندى پس آنك وليسى آنك حبلنى برشخصك النده

بولدی پس قاتل بودردیوانی قتل ایتمکه قصد ایتدی پس رسول علیه السلام ایتدی ان قتله کان مثله زیرا آنک
قتنده مجرد حبلک وجودی آنک قتلن موجب دکلدر وشرعا انکله قصاص ثابت اولمز (الا تراه تعالى يقول وجزاء
سيئة سيئة مثلها فجعل القصاص سيئة اى يسوء ذلك الفعل مع كونه مشروعا فمن عفا واصلح فاجره على الله لانه
على صورته فمن عفا عنه ولم يقتله فاجره على من هو على صورته لانه احق به اذ انشأه له) (حق سبحانه وتعالى بی
کورمزمیسن که (وجزاء سيئة سيئة مثلها) دیر یعنی سیئه نک جزاسی آنک کبی بر سیئه در * پس قصاصی حق
تعالى سیئه ایتدی یعنی فعل قصاص فعل سوادر مشروع ایکن * پس برکسنه که عفو ایتسه واصلاح ایتسه
پس اول عفو واصلاحک اجری الله اوزره در زیرا قاتلک جانی اللهک صورتی اوزره در شیخ رضی الله عنه آیتی
تفسیر ایدوب دیرکه برکسنه که قاتلدن انک جرمنی عفو ایتسه وانی قتل ایتمسه پس اول عفوک اجری شول من
اوزره درکه قاتل انک صورتی اوزره در واول حقدر زیرا تحقیق انسانه احقدر زیرا انی کندی نفسی ایچون
انشا ایلدی تا کیم اسما وصفاتی وکمالاتی انکله ظاهر اوله پس حقک صورتی اوزره اولان مخلوقه رعایت ایتمک
حقه رعایت ایتمکدر بو تقدیرا اوزره لانه ضمیری حقه عائد اولور ولانه ضمیری عبده عائد اولمق وبه ضمیری حقه
عائد اولمق دخی جائزدر یعنی دیمک اولور زیرا عبد احقدر زیرا حق خاصة انی کندی نفسی ایچون انشاء
ایلدی) (وما ظهر بالاسم الظاهر الا بوجوده فمن راعاه انما راعى الحق) (وحق تعالى اسم ظاهر ایله ظاهر اولمدی
الا عبدک وجودی ایله پس انسان حقک اسم ظاهریدر * پس برکسنه که انسانه مراعات ایتسه تحقیق حق
تعالى یه مراعات ایدر زیرا آنک صورتی آنک اسم ظاهریدر * پس حکایت مذکوره ایراد اولنان ادله مزبوره نک
کاسی قتل اوزره عفوک رجحانی اعطا ایدر زیرا انسان حقک صورتی اوزره در وحق تعالى آنی کندی نفسی
ایچون انشا ایتدی پس صورة الله اوزره ابقا اولی در * پس وقتا کیم شیخ رضی الله عنه وما ظهر بالاسم الظاهر
الا بوجوده دیدی پس سائل اعتراض ایدوب سؤال ایدرکه انسان حقک صورتی واسم ظاهری اولدقده * پس
انسان ذم اولنمز * پس شیخ رضی الله عنه) (وما يذم الانسان لعينه وانما يذم الفعل منه وفعله ليس عينه وكلامنا
فی عینه) (قولیله جواب ایدر یعنی انسان ذم اولنمز انک عیننده اوتری بلکه اندن صادر اولان فعل ذم اولنور
وحال بوکه انسانک فعلی انک عینی دکلدر وبزم کلامز انسانک عیننده در یعنی انسانک عینی مراعات اولنور زیرا
حقک صورتی واسم ظاهریدر پس انسانک عینی مذمومه دکلدر الا اندن مذموم اولان انک فعلیدر که شرعه
مخالف اندن صادر در وانک فعلی انک عینی وذاتی دکلدر انکیچون عارضیدر پس انسان دخی ذاتیله ذمی مقتضی
دکلدر پس ذم دخی عارضی درکه عارض اوزره عارضدر * پس انسان ذاتیله محموددر) (ولا فعل الا لله ومع هذا
ذم منها ما ذم وحمد منها ما حمد) (وبو قول دخی سؤال مقدره جواب ایدر یعنی انسان فعلندن اوتری ذم اولندقده
فعل انسانک اولمق لازم کلور وحال بوکه جمیع افعال الله تعالى یه مخصوصه در پس شیخ رضی الله عنه دیرکه
وحال بوکه اللهدن غیری بر احد ایچون فعل سابق دکلدر الله تعالى یه مخصوصدر ومع هذا افعالدن ذم اولنان
شیء ذم اولندی وذم اولنور وانلردن حمد اولنان شیء حمد اولندی یعنی نفس بجهه صفاتنک تقاضاسی اوزره عبد
مظهرندن صادر اولان افعال مذمومه در مع هذا نفسک طلبی قتنده انلری موجد اولان حقدر ونفس مسلمه
ومنقاده ومؤمنه دن صادره اولان افعال محموده در کرک اول افعال انسانه اضافت اولنسون اندن صادر اولمغله
وکرک حقه اضافت اولنسون حق انلرک خالقی وموجدی اولمغله) (والسان الذم على جهة الغرض مذموم عند الله)
ولسان ذم دخی غرض جهتیله عند الله مذمومدر یعنی چنکم برکسنه برشیئی ذم ایتسه انک غرضنه موافق
اولمغله پس اول ذم عند الله مذمومدر صاحبی حظ نفسی قتنده واقف اولدیغندن اوتری وصورت الهیه انک
ذمی فاعلنه که اندن ظاهر در راجع اولدیغندن اوتری) (فما مذموم الا ما ذمه الشرع) (پس فی الحقیقه مذموم
یوقدر شول فعلدن غیری که انی شرع ذم ایلدی وشرعک ذمی دخی نسبیدر اندن صادر اولان فعل مقابله سنده در
وشرعک برفعلی ذم ایتدیکنک وجهی بودرکه فاعلک اکا انهماکی واشتغالی سبیله فاعلی حقدن بعید ایدر
وصورت الهیه یه تعدی ایدر * پس اول ذمک فائده سی عبده وصورت الهیه یه عائده وشامله اولور وفاعلک
هواسندن وصورت الهیه نک حمایتندن غیری شارعک غرضی یوقدر) (فان ذم الشرع لحكمة يعلمها الله
او من اعلمه الله) (زیرا شرعک برفعلی ذم ایتمسی برحکمتک اقتضاسندن اوتریدرکه انجق انی الله تعالى اعلمدر

واخود

وياخود شول کسنه که الله تعالى اکا اعلام ایلدی) (كما شرع القصاص للمصلحة ابقاء لهذا النوع وارداعا
للمتعدى حدود الله فيه) (نته کیم قصاص شرع اولندی بر مصلحت ایچون بر نوع انسانیی ابقادن اوتری وبو نوع
انسانی حقنده وحدود اللهی متعدی اولان کسنه یی ارداعدن اوتری) (ولكم في القصاص حياة) (بو آیتک ایکی
وجهی واردر بر نوع بودرکه قصاصک وقوعندن بو نوع ایچون حیات واردرکه بر احد قصاصک مشاهده سی
قتنده آخرک قتلنه جرأة ایتمیه بو تقدیرا اوزره ولکم ضمیری ایله بو نوع انسانی یه خطاب ایدر وبر وجه دخی بودرکه
امر قصاصده سزلک ایچون حیات واردر قاتلک قصاصندن تجاوز ایدوب آنک اوزره حیاتی ابقا ایتمکله وبو تقدیر
اوزره لکم ضمیری ایله اولیاء ذمه خطاب ایدر * پس بو آیت وجه اول اوزره قصاصک مشروع اولدیغنه دلیلدر
وجه ثانی اوزره نوع انسانینک ابقاسی ترجیحنده مذکوره اولان آیاته ملحقه در وبو محلده ایرادی جانبنه
شمول اوزره در) (يا اولى الالباب وهم اهل لب الشيء الذين عثروا على سر النواميس الالهية والحكمية) (یعنی
ای اولی الالباب قصاصده سزلک ایچون حیات واردر واولی الالباب شیئک لبی اهلیدرکه نوامیس الهیه حکمنه
وسرنه مطلع اولدیلر یعنی شرایع الهیه سرنه که آنک واضعی حقدر وانبیا ومرسلیندر وشرایع حکمیه سرنه
مطلع اولدیلرکه حکما وعقلا انلری وضع ایتدیلر * پس لکم ایله مخاطب اولان اولی الالبابدر واولی الالباب
جانبینه شاملدر والحكمية قولی کسر حالیله در) (واذا علمت ان الله راعى هذه النشأة واقامتها فانت اولى
بمراعاتها ولك بذلك السعادة) (پس شیخ رضی الله عنه مدعایه رجوع ایدوب ایتدی چنکم دلائل
مذکوره دن سن عالم اولسک که تحقیق الله تعالى بو نشأتی مراعیدر ودخی آنک اقامتنی * پس سن دخی
بو نشأتک مراعاتنه اولی سن زیرا بو نشأتک مراعاتی سبیله سعادت حاصل اولور وبوندن اعظم انسان ایچون
سعادت حاصل اولورمی که صورت الهیه یه مراعات ایتمکله آنک اجری الله اوزره اوله وانک اجری الله اوله
فافهم) (فانه ما دام الانسان حيا يرجى له تحصيل صفة الكمال الذى خلق له ومن سعى فى هدمه فقد سعى فى منع
وصوله لما خلق له) (زیرا تحقیق شان بودرکه مادامکه انسان حیدر انکیچون رجا اولنور شول کمالک صفتی
تحصیلی که انکیچون اول خلق اولندی وبرکسنه که انسانک هدمی حقنده سعی ایتسه پس تحقیق سعی ایدر
انسانک شول کماله وصولی منعی حقنده که انسان اول کمال ایچون خلق اولندی بو تقدیرا اوزره الذى قولی انسانک
صفتی در وموضعنده خلق قولنک قائم مقام فاعل ضمیری انسانه راجع اولور وله ضمیری کماله راجع اولور وبوکا
دلیل (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) قولیدر والذى قولی کمال ایچون صفت اولمق جائزدر وخلق قولی
قدر معناسنه اوله وانده مستتر اولان ضمیر کماله راجع اوله وله ضمیری انسانه راجع اوله وبوکا دلیل (اعطى كل
شيء خلقه) قولیدر یعنی دیمک اولور انسان مادامکه حیدر انکیچون رجا اولنور شول کمالک صفتی تحصیلی که اول
کمال انسان ایچون علم الهیده تقدیر اولنمش اوله وبرکسنه که انسانک هدمی حقنده سعی ایلسه پس تحقیق
سعی ایدر انسانک شول کماله وصولنک منعی حقنده که اول کمال انسان ایچون ازلده تقدیر اولندی یعنی عین
ثابته سنک اقتضاسی اوزره علم الهیده حق تعالى انی تقدیر ایتمش اوله پس اول کماله انسانک عدم بلوغنه سعی ایدر
وتقدیر الهی یه مقابله ایدر وحقک مرادی اولوب مقدر اولان امرک عدم وقوعنه سعی ایدر وشیخ رضی الله
عنهک بونده ذکر ایتدیکی لسان عموم اوزره در انجق قاتل اولان شخصک مراعاتی حقنده در والا شخص واحده
مراعات ایتمکله وانکیچون مخلوق ومقدر اولان کمالنه وصولی ایچون سعی ایتمکله آنک صلبنده اولان اصلابده
واصلاب اصلابده الى غير النهايه اولان اشخاص انسانیه نشأتنک مراعاتنه وکمالاتنه انلرک بلوغنه سعی لازم
کلور * پس انلردن نیجه افراد کامله نک حیاتنه وکماللرینه وحقک کمالیله انلرده ظهورینه وانلرک مظاهری ایله
حقک معروف ومشهود اولمسنه وبالجمله اول صور الهیه کامله نک حیاتی ابقاسنه باعث اولور وبونک خلاف
اوزره سعی ایدن کسنه نک جزاسی بوکا کوره قیاس اولنور) (وما احسن ما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ألا انبئكم بما هو خير لكم وافضل من ان تلقوا عدوكم فتضربوا رقابهم ويضربوا رقابكم ذكر الله) ورسول الله صلى
الله علیه وسلمک بو قولی نه احسن درکه اصحاب مجاهدینه ایتدی سزه انبا ایده ییمی برشیئ ایله که اول شیئ سزلک ایچون
خیرلودر وافضلدر سز عدوکزه ملاقی اولوب فی سبیل الله انلرک رقابن ضرب ایتمکدن که سز غازی ومجاهد
اوله سز وانلر سزلک رقابکزی ضرب ایتمکدن که سز فی سبیل الله شهید اوله سز اول شیئ ذکر اللهدر یعنی ذکر

الله سزلك ایچون افضلدر فی سبیل الله غزاوجهاددن وفی سبیل الله شهادتدن واکرچه کیم فی سبیل الله غزاده
اعلاء کلمة الله ورفع اعلام الهیه وثواب شهادت حاصلدر اما طرفیندن ربك بنیانی هدمنده اولان شره معادل
دکلدر) (وذلك انه لایعلم قدر هذه النشأة الانسانیة الامن ذکر الله الذکر المطلوب منه فانه تعالی جلیس من ذکره
والجلیس مشهود للذاکر ومتی لم یشاهد الذاکر الحق الذی هو جلیسه فلیس بذاکر) وذکر الله فی سبیل الله غزادن
وشهادتدن افضل اولدیغنك بیانی تحقیق شان بودرکه بونشأت انسانیه نك قدرینی عالم دکلدر الاشول کمسنه که
الله تعالی یی ذکر ایلدی اندن مطلوب اولان ذکر ایله وذاکردن مطلوب اولان ذکر بودرکه ذاکر ذکر ده کندی
نفسندن غائب اوله وآنك مظهرنده حق بنه کندی نفسنی ذاکر اوله وذاکر ومذکور وذکر شیء واحد اوله زیرا
تحقیق الله تعالی انی ذکر ایدن کمسنه نك جلیسیدر وحال بوکه ذاکرك جلیسی اولان حق ذاکرك مشهودیدر
وهر قچنکم ذاکر انك جلیسی اولان حقی مشاهده ایتمیه پس فی الحقیقه اول ذاکر دکلدر زیرا حق تعالی
انا جلیس من ذکرنی دیر وذاکرك جلیسی اولان حق ذاکرك مشهودیدر پس حقی مشاهده ایدن فی الحقیقه
ذاکردر ومشاهده ایتمین ذاکر دکلدر پس جمیع اعضا وقوا سیله حق ذاکر اولوب انك مشاهده سنده اولان وحقك
شهودی لذتنی ذوق ایدن ذاکر ذوقا بونشأتك قدرن عارفدر زیرا حقك مشاهده سی وشهودی بونشأه یه
مخصوصدر پس محل مشاهدهٔ حق اولان بنیان ربك هدمی حقنده سعی ایتمز بلکه ابقاسی حقنده سعی ایدر
(فان ذکر الله ساری فی جمیع العبد لامن ذکره بلسانه خاصة) بوقول ومتی لم یشاهد الذاکر الحق الی آخره قولی
ایچون تعلیل اولمق جائزدر یعنی دیمك اولور عبد جمیع قوا وجوارحیله حقی ذاکر اولوب انك جلیسی اولان
حقی جمیع قوا وجوارحیله مشاهده ایتمك کرکدر تاکیم حقی ذکر مطلوب ایله ذکر ایلیه * زیرا ذکر الله عبدك
جمیع قوا وجوارحنده ساریدر یعنی عبدر وحی ونفسی وقلبیله وجمیع قوای جسمانیه واعضاء بدنیه وقوای
روحانیه ایله حقی ذاکردر وذکر الله بونلرك کلیسنده ساریدر حق لسان ایله خاصة ذاکر اولان کمسنه یه ذکر
مخصوص دکلدر وجائزدرکه فان ذکر الله قولی الامن ذکر الله الذکر المطلوب منه قولنه تعلیل اوله یعنی بونشأتك
قدرنی شول عالمدرکه الله تعالی یی ذکر ایلدی اندن مطلوب اولان ذکر ایله زیرا ذاکر عبدك جمیع قوا سنده ساریدر
پس اندن مطلوب اولان ذکر جمیع قوا واعضاسیله وجمعیت قلبیله اولان ذکردر لسان ایله انی خاصة ذکر اولان
کمسنه نك ذکری دکلدر * پس ذکر الله عبدك جمیع اعضاسنده ساری اولوب عبد جمیع اعضاسیله حقی ذاکر
اولور وجمیع اعضاسیله حقك شهودنده اولور وحقك شهودی قتنده کندی نفسنی فانیة مشاهده ایدر * پس
حقیقة ذکر ایله حقی ذاکر اولوب مشاهد اولان کمسنه بونشأتك قدرنی عالمدر زیرا نشأتك واسطه سیله بوشهوده
واصل اولدی اکر بونشأه سی هدم اولنیدی دولت شهوددن محروم قالوردی وکذلك کمال شهود بونشأه ده
ذکرك حقیقتی قتنده حاصل اولغله وذاکر حقی بونشأه ده مشاهده ایتمکله بونشأتك قدرنی ذاکر مشاهد الحق
عارف اولور) (فان الحق لا یکون فی ذلك الوقت الاجلیسا للسان خاصة فیراه اللسان من حیث لا یراه الانسان
بما هو رأه) (یعنی لسان ایله خاصة حقی ذاکر اولان مطلقا حقی ذاکر ومشاهد دکلدر زیرا انسان لسان ایله ذکر
ایتدیکی وقتده حق خاصة لسانك جلیسی اولور سائر اعضا وجوارحك جلیسی اولمز زیرا حق انا جلیس من
ذکرنی دیر وانی ذکر ایدن لساندر * پس حق خاصة لسانك جلیسی اولور * پس لسان حقی مشاهده ایدر انسان
کاملیتله آنی مشاهده ایتمدیکی حیثیتله رائی اولمدیغی شیء ایله که اول بصردر ویاخود بصر وبصیرت جمعیتیدر
بوتقدیر اوزره بما هو رأه قولی لا یراه الانسان قولنه متعلق اولور ودخی فیراه اللسان قولنه متعلق اولمق جائزدر
یعنی لسان حقی مشاهده ایدر اکا مخصوص اولان بصر ایله ولسانك حق رؤیتی حقك ذکرنده انك اشتغال
واستهلاکیدر شول حیثیتله که ذکر اللهدن غیری اندن برلفظ صادر اولمق ممکن اولمیه زیرا اول وقتده حق
لسانك جلیسی ومشهودی اولور * پس لسان ایله خاصة حقی ذاکر اولان کمسنه بونشأتك قدرنی عارف
دکلدر) (فافهم هذا السر فی ذکر الغافلین) (پس غافلینك ذکری حقنده بوسری سن فهم ایله زیرا غافل
اعضا واجزاسیله کثیردر پس غافلك قنغی عضوی که حقی ذاکردر اول عضوی حقی مشاهددر وقنغی
عضوی که غافلدر پس اول عضوی حقی مشاهد دکلدر پس ذاکر غافل بعض اعضا ایله ذاکردر وبعض
اعضا ایله غافلدر) (فالذاکر من الغافل حاضر بلاشك والمذکور جلیسه فهو یشاهده والغافل من حیث

غفلته لیس بذاکر فما هو جلیس الغافل) (پس جمعیت ایله حقك ذکرندن غافل اولان کمسنه دن عضو ذاکر
بلاشك حاضردر وحقی مشاهددر وحق مذکورانك جلیسیدر پس اول جزء ذاکر حقی مشاهددر وعبددن
جزء غافل غفلتی حیثیتیله حقی ذاکر دکلدر * پس حق جزء غافلك جلیسی دکلدر) (فالانسان کثیر ما هو واحد
العین والحق احد العین کثیر بالاسماء الالهیة کما ان الانسان کثیر بالاجزاء وما یلزمه من ذکر جزء ما ذکر جزء آخر
فالحق جلیس الجزء الذاکر منه والآخر متصف بالغفلة عن الذکر) (زیرا تحقیق انسان قوا واعضا ایله کثیردر
اعضا حیثیتیله احد العین دکلدر زیرا هر عضو ایچون عین واحده حاصله در وحق احد العین واسماء ایله کثیردر
نته کیم تحقیق انسان اجزا ایله کثیردر وعین ایله واحددر واجزادن برجزؤك ذکرندن جزء آخرك ذکری
لازم کلمز پس حق انساندن ذاکر اولان جزؤك جلیسیدر وذاکر اولمین جزء آخر ذکردن غفلتله متصفدر)
(ولابد ان یکون فی الانسان جزء یذکر به یکون الحق جلیس ذلك الجزء فیحفظ باقی الاجزاء بالعنایة) (ولابددرکه
انسانده برجزء واقع اوله که انسان اول جزء ایله حقی ذکر ایلیه که حق اول جزؤك جلیسی اوله پس حق تعالی
اول جزء ذاکر سببیله عنایتله باقی اجزایی حفظ ایدر اجزانك استحقاقی ایله دکل بوتقدیر اوزره فیحفظ ضمیری
حقه راجع اولور وضمیر جزء ذاکره راجع اولمق جائزدر یعنی * پس اول جزء ذاکر باقی اجزایی حفظ ایدر عنایت
الهیه ایله که الله تعالی اول جزء ذاکری سائر اجزانك حفظی ایچون انلره عنایتدن اوتری سبب ایتمش اوله وسائر
اجزا اول جزء ایله محفوظه اوله حقیقة ذکر ایله حقی ذاکر اولان کاملك وجودیله حق تعالی جمیع اجزایی عنایت
الهیه ایله حفظ ایتدیکی کبی * پس انسانك شول جزئی که حقی ذاکر اوله واول جزؤك حق جلیسی اولوب آنك
مشهودی اوله عنایت الهیه ایله اول جزؤ سائر اجزایی حفظ ایدر وسائر اجزا دخی جمیع وجوه ایله غفلت ایله متصفه
اولمز هم قوم لا یشقی جلیسهم (وما یتولی الحق هدم هذه النشأة بالمسمی موتا) بوقول ایله سؤال مقدره جواب ایدر
کانه سائل دیرسن دیرسن که انساندن جزء ذاکر سائر اجزانی حافظدر وحال بوکه اللهدن اماتله بونشأت
محفظه دکلدر فانیه در * پس شیخ رضی الله عنه جواب ایدوب دیرکه وحقك موت ایله مسمی اولان شیء ایله
بونشأتك هدمی تولیتی بوتقدیر اوزره ما مصدریه اولور والذی معناسنه اولمق جائزدر) (فلیس باعدام وانما هو
تفریق) (پس اول تولیتی اعدام دکلدر ویاخود اول شیء اعدام دکلدر بلکه اجزاء مجتمعه یی تفریق ایدر) (فیأخذه
الیه ولیس المراد الا ان یأخذه الحق الیه والیه یرجع الامر کله) (پس حق تعالی انسانك روحنی وحقیقتنی
کندیسنه اخذ ایدر یعنی اجزاء عنصریه دن هر برسی متفرق اولور وهر برجزء کندی اصلنه رجوع ایدر فنا
بولمز الا اجزادن مجتمعه اولان صورت واحده متفرقه اولور وحال بوکه موت ایله مسمی اولان شیء ایله بونشأتك
هدمندن حقك مرادی دکلدر الا حق تعالینك انسانی کندیسنه اخذیدر وامرك کلیسی حقه رجوع ایدر
(فاذا اخذه الیه سوی له مرکبا غیر هذا المرکب من جنس الدار التی ینتقل الیها وهی دار البقاء لوجوده
علی الاعتدال) پس قچنکم حق تعالی انسانی موت ایله مسمی اولان شیء ایله کندیسنه اخذ ایلسه انکچون یعنی
آنك روحی ایچون بومرکبدن غیری برمرکب تسویه ایدر شول دارك جنسندن که انسان اکا منتقل اولور دار اول
دار دار بقادر اعتدالك انده وجودندن اوتری یعنی انسان بونشأت دنیویه ده ومنازل اخرویه والهیه یه آنك
واسطه سیله سائر وسالك ایکن بونشأت موت ایله منحله اولدقده حق تعالی حقیقت انسانیه ایچون وروح انسانی
ایچون مرکب آخر تسویه ایدر اول دارك جنسندن که انسان اکا منتقلدر ولکن اول مرکب مثالینك تسویه سی
انسان منتقلك اخلاق وقوای جسمانیه وروحانیه سی واخلاق وصفات غالبه سی وعقایدی حسبیله بونلرك
روحانیتندن ترکیب اولنور پس اکر انك قوا وحقایق واخلاق وصفاتی حقایق الهیه واخلاق وصفات ربانیه
اوله جق اولورسه پس انك انتقالی دار سروره ودار حضوره در حقله واول دار سرورك جنسندن قوا واخلاق
مذکوره دن انکچون مرکب تسویه اولندقده (ونفخت فیه من روحی) تکرار اول انسانك روحی که روح
الهیدر وروح کاملدر حق تعالی اول بدن مثالی وبرزخی واخروی وروحانی یه نفخ ایدر وانسان اول مرکب ایله
ابد الابدین مراتب اخرویه والهیه ده قطع مراتب ایدرکه انده انحلال یوقدر زیرا دار بقادر اعتدال اوزره در
زیرا اول دارك سکانی جواهردن مرکبه درواکر انتقال ایدن کمسنه بووجهك خلافی اوزره اوله جق اولورسه
دار بواره انتقال ایدر واول دارك جنسندن وکندیسنك اخلاق وقواسی جوهرندن انکچون برمرکب تسمیه

اولنور) (فلا يموت ابدا اى لا تفترق اجزاؤه) (پس نشأت اخرويه ده انسانه موت ابدا طارى اولمز يعنى آنك اجزاسى
متفرقه اولمز زيرا دوام اتصالى مقتضى اولان اعتدال نشأت اخرويه ده موجود در زيرا جواهرك اخلص
وصفاسندن منتشئه در (لا يذوقون فيها الموت الا الموتة الاولى) نوع انسانه افرادندن هر برفرد اگرچه كيم
استعداد مجعولى وصفت غالبه سى حسبيله برنوع دارى وبرجنس مركبى مقتضيدر ولكن حق تعالى بونلرك
مجموعن بعض مناسبات حسبيله اصول ثلثه اوزره ايلدى براصل مقربيندركه انبيا ومرسلين واوليا كاملينددر
وبالجمله اهل اطلاقدر * پس بونلر انتقال ايتدكده برعالمده محبوس ومقيد اولمزلر وبونلره نسبتله بو عالم
عالم آخردن ارلى دكلدر زيرا بونلر اطلاقلرى حسبيله ذواتيله جميع حضرات الهيهٔ اسمائيه يى وعوالم امكانيهٔ
سفليه يى محيطدر وايكنجى اصل اصحاب يميندر وبونلر خواص وعوام اوليادر ومراتب حسبيله جميع اهل
ايماندر پس بونلر اهل تقليد اولمغله بونلردن آخرته انتقال ايدن بعض احكام وحدت احكام كثرت اوزره غالبه
اولديغى حيثيتله زمان قليلده احكام ما به الامتياز احكام ما به الاتحاد تحتنده مضمحل اولور بعضيسنده احكام
وحدت ايله احكام كثرت على السويه اولور * پس اول دخى قسم اولدنصكره زمان كثيرده اثرك قوتى وضعفى
حسبيله انده احكام كثرت اوزره احكام وحدت غالبه اولور وبعضيسنده احكام كثرت احكام وحدت اوزره
غالبه در ولكن احكام وحدت انك ذاتنده خميره كبى اولمغله عاقبت عجين اولان احكام كثرتى كنديسنه تحويل
ايدر وكثرت صبغ وحدت ايله منصبغه اولور بوطريق اوزره ذره قدر قلبنده ايمانى اولان كمسنه منتهى اولنجه
عاقبت بونوع دخى شفاعت رسول ايله ناربعد قطيعتدن خلاص اولور * پس ارباب ايماندن دارجهنمده برفرد
قالمز وبونلرك حقنده رحمت غضبى سبق ايدر واوچنجى اصل اصحاب شمالدركه كفار ومشركيندر * پس اصلين
اولين اربابينك احوالى ظاهر اولمغله وانلر دائما ترقيده اولمغله شيخ رضى الله عنه اصلينك ذكرينه تعرض ايتميوب
اصل ثالثك عاقبتى احوالنى بيان ايتمكه شروع ايدوب ايتدى) (واما اهل النار فمآلهم الى النعيم ولكن فى النار
اذ لا بد لصورة النار بعد انتهاء مدة العقاب ان تكون بردا وسلاما على من فيها) (واما اهل نارك احوالى پس انلرك
مآلى نعيمه منتهى اولور وانلرك عواقبى نعمت ورحمتدر ولكن نار ايچنده در زيرا مدت عقابك انتهاسندنصكره
صورت نار ايچون لابددركه بردوسلام اوله انده حاصل اولنلر اوزره شيخ رضى الله عنه بونده درت امرى ذكر
ايتدى برامر بودركه مخلد فى النار اولان اهل نارك مآلى نعيمه در وبرامر بودركه بونلر نارده مخلددر پس كفارك
مآلى نعيم اولديغندن انلرك مخلد فى النار اولمسنه قدح ويرمز زيرا انلرك نعيمى نارده در وانلر نارده مخلددر ولكن
مواضع متعدده ذكر اولنان وجوه ارتفاعدن بعض وجوه ايله عذاب انلردن مرتفع اولور ياطول مكث ايله
متعود اولمغله وياخود قطع يأس ايتمكله وياخود اسمانك بعضيسى بعضيسندن شفاعت ايتمكله وياخود
رحمتك غضب اوزره سبقتيله وبرامر بودركه مدت عقابك انتهاسى نارده در وبرامر بودركه نارك برد وسلام
اولمسيدر انك سكانى اوزره يعنى اهل نارك مآلى نعيم ورحمتدر نارده اولدقلرى حالده زيرا موت عقابك
انتهاسندنصكره سورت نار ايچون لابددركه انك سكانى اوزره برد وسلام ايله زيرا نارك محرقه اولمسى عقاب
ايچوندر ومدت عقاب منتهيه اولدقده ناردخى بارده اولور ونار بارده اولدقده انك سكانى مولمه اولان انك
حرارتى مرتفعه اولمغله انلرك مآلى نعيم اولور ومدت عقابك منتهيه اولمسى بودركه عذاب خطيئه قدردر
ودنياده عباددن صادره اولان خطايا متناهيه در * پس عذاب منتهى اولدقده ناردخى بارده اولور ونارك بارده
اولديغى بودر زيرا نار عبده مأمور وطائعدر عذاب ايتمكله مأمور اولدقده آنك صفت ذاتيه سى اولان حرارت ايله
احراق ايدر ورفع عذاب ايله مأمور اولدقده آنك صفت عارضه سى اولان بردوسلام ايله ظاهره اولور زيرا عناصرده
دوام استحاله واجبدر * پس حار اولان شئ بارد اولور) (وهذا) (اى كون النار على اهل النار بردا وسلاما) (نعيم)
ونارك اهل نار اوزره بردوسلام اولمسى اهل نارك نعيميدر زيرا انلرى محرقه اولان نار بارد اولدى * پس عذاب
انلردن رفع اولندى) (فنعيم اهل النار بعد استيفاء الحقوق نعيم خليل الله حين القى فى النار) (شيخ رضى الله عنه
بونده اهل نارك نعيمن تمثيل ايدوب ديركه * پس اهل نارك نعيمى حقوق عباد ايله حقوق الهيه استيفا
اولندقدنصكره خليل اللهك نعيمى كبيدر ناره القا اولنديغى حينده واول نعيم نارك بردوسلام اولمسيدر * پس
وقتا كيم شيخ رضى الله عنه نعيم اهل نارى استيفاء حقوقدنصكره خليل اللهك نارينه ونعيمنه تشبيه ايلدى ناره

القا اولنديغى حينده پس انك اوزره اعتراض وارد اولديكه اهل نار خليل الله عليه السلامه نه كيفيتله قياس
اولنور وحال بوكه خليل الله نار ايله معذب اولمدى * پس شيخ رضى الله عنه بو اعتراضدن جواب ايدوب ايتدى)
(فانه عليه السلام تعذب برؤيتها وبما تعود فى علمه وتقرر من انها صورة تؤلم من جاورها من الحيوان) (زيرا ابراهيم
عليه السلام نارك رؤيتيله متعذب اولدى ودخى آنك علمنده متعود ومتقرر اولمغله كه تحقيق نار برصورتدركه
حيوان جنسندن اكا مجاور اولان كمسنه يى مؤلمه در * پس ناره القا اولنمغه مباشرت اولنوب نارك رؤيتى قتنده
متعذب اولدى ولكن آنك عذابى وهمى ايدى واهل جهنمك حسيدر) (وما علم مراد الله فيها ومنها فى حقه)
وحال بوكه ابراهيم عليه السلام ناره القادن اول والقانك قتنده كندى حقنده ناردن الله تعالينك مرادن بيلمدى
يعنى الله تعالى عين عذابده اكا راحت ونعيمى اراءت ايتديكنى بيلمدى (وبعد وجود هذه الالام وجد بردا وسلاما
مع شهود الصورة اللونية النارية فى حقه وهى نار فى عيون الناس) (وابراهيم عليه السلام ناره القا اولندقده
بو الام وهميه نك وجودندنصكره نارى بردوسلام بولدى كندى نفسى حقنده صورت لونيهٔ ناريه يى مشاهد
ايكن پس صورت ناريه انك حقنده بردوسلام اولدى نار محرقه اولمدى وحال بوكه اول صورت لونيه عيون
ناسده نار ايدى وانلر ظن ايتديلركه نار ابراهيمى محرقه در) (فالشئ الواحد يتنوع فى عيون الناظرين) (پس
شئ واحد عيون ناظرينده متنوع اولور ناظرينك احوالى حسبيله مثلا محرور هوايى نار كورور ومبرود هوايى
زمهرير كورور * پس نار خليل عليه السلامه نسبتله بردوسلام ايدى وعيون ناظرينه نسبتله نار اولدى
هذا هو التجلى الالهى فان شئت قلت ان الله تجلى فى مثل هذا الامر وان شئت قلت ان العالم فى النظر اليه وفيه
مثل الحق فى التجلى) (تجلى الهينك حكمى بويله در * پس اگرسن ديلرسك ديرسن كه تحقيق الله تعالى تجلى
ايتدى بو امرك تجليسى كبى واگرسن ديلرسك ديرسن كه تحقيق عالم اكا وانده بصر ايله نظر ايتمكده وبصيرتله
نظر ايتمكده حق كبيدر تجليده يعنى تجليده حق مختلف اولديغى كبى مختلف اولور) (فيتنوع فى عين الناظر
بحسب مزاج الناظر) (پس ناظرك عيننده تجلى قتنده حق تعالى متنوع اولور يعنى حقك تجليسى واحد ايكن
ناظرك مزاجى حسبيله يعنى ناظرك روحانيتى وجسمانيتى وصفات الهيه نك بيننده تقلبى وصفاتك تغلبى حسبيله
واقع اولان مزاج حسبيله تجلى قتنده حق متنوع اولور وبووجه حقك تجليسى وهر محلده ظهورى حسبيله
اولديغى اوزره در زيرا وقت اولوركه ناظر تجلى واحدى انده بروجهله مشاهده ايدر ووقت آخرده وجه آخر ايله
وكذلك ناظريندن هر برفردك مزاج خاصى حسبيله تجلى واحد متنوع اولور وبو وجه اعتبار اول اوزره در وجه
مشروح اوزره فيتنوع قولنك ضميرى تجلى حقه عائد اولور وجائزدركه فيتنوع قولنك ضميرى عالمه عائد اوله
يعنى ديمك اولور پس عالم متنوع اولور عين ناظرده ناظرك مزاجى حسبيله حق تعالى تجلى قتنده متنوع اولديغى
كبى وياخود مزاج ناظر متنوع اولور تجلى متنوع اولمغله) (او يتنوع مزاج الناظر لتنوع التجلى) (وياخود
ناظرك مزاجى متنوع اولور تجلينك متنوع عندن اوترى يعنى قيد مزاجدن خلاص اولان ناظر عارف متنوع
اولور تجليات الهيه نك تنوعى حسبيله زيرا عارف تجلى حسبيله در وتجليات الهيهٔ مختلفه غير متناهيه در
وبو وجه اعتبار ثانى اوزره در) (وكل هذا سائغ فى الحقايق) (واعتبارينك كليسى حقايقده جائزدر يعنى حقك
درمظهرده ظهورى وتجليسى مظهر حسبيله اولمق جائزدر اگر ناظر ايچون حسب معين اوله حق اولورسه وعبد
تجلى حسبيله اولمق جائزدر اگر عبد ايچون حسب معين اولميه حق اولورسه يعنى عبد صفات تقييديه دن بروصف
ايله منصبغ اولميوب اطلاق اوزره ظاهر اوله حق اولورسه پس تجلى انده متنوع اولمز حق اطلاق ذاتى حسبيله
انده تجلى ايدر وكذلك عبد ناظرك مزاجى تجلى حسبيله متنوع اولمق جائزدر عبد كاملك قلبنى حق تعالى تقلب
ايتديكى اعتبار اوزره كه انك قلبى تقليب الهى يه تابع اوله پس ناظرك مزاجى تجلى حسبيله متنوع اولور وقلبى
دخى حقك تجلياتده حقك تقليبيله متقلب اولور وحق ناظر حسبيله متنوع اولمق عارف غير كامله نسبتله در
زيرا حق انك قلبى حسبيله اكا متجليدر) (ولو ان الميت او المقتول اى ميت كان او اى مقتول كان اذا مات او قتل
لا يرجع الى الله تعالى لم يقض الله بموت احد ولا شرع قتله) (واگر ميت وياخود مقتول هرقنغى ميت اولورسه كرك
عبد طائع وياخود عبد عاصى اولسون وياخود هرقنغى مقتول اولورسه كرك ظلما مقتول اولسون وكرك
قصاصا فنكم ميت اولسه وياخود قتل اولنسه الله تعالى يه رجوع ايتميدى الله تعالى براحدك موتنه حكم

ایتمزدی ودخی انك قتلن شرع ایتمزدی ولكن هرمیت وهرمقتول الله تعالی یه رجوع ایدر وموتدنصكره حقك
عبودیتی اوزره باقیدر زیرا حقك ربوبیتی عبدك مربوبیتنه متوقفه‌در وحقك ربوبیتی دائمه‌در * پس عبدك
عبودیتی وحقه انك مربوبیتی دخی دائمه‌در) (فالكل فی قبضته فلا فقدان فی حقه فشرع القتل وحكم بالموت
لعلمه بان عبده لا یفوته فهو راجع الیه) پس میتك كلیسی حقك قبضه سنده‌در * پس میتك حقنده فقدان
یوقدر وموت انی اعدام ایتمز * پس الله تعالی قصاص ایچون قتلی شرع ایتدی وموته حكم ایتدی زیرا
عالمدر كه عبدی انی فوت ایتمز واندن منفك اولمز * پس عبد اكا راجعدر نشأت دنیویه‌دن نشأت اخرویه‌یه
منتقل اولدقده بو تقدیرا اوزره فی حقه ضمیری میته راجع اولور وحقه راجع اولمق دخی جائزدر یعنی حقك حقنده
فقدان یوقدر یعنی عبد حقدن مفقود اولمز زیرا برشیٔ اندن خارج دكلدر زیرا ظاهر وباطنی محیطدر یعنی
عبد رب ظاهرك ربوبیتندن موت ایله ویاخود قتل ایله باطن اولدقده * پس رب باطن آنك اوزره متولی وحاكم
اولور * پس حق تعالی آنی بر نشأتدن بر نشأته وبر موطندن بر موطنه نقل ایدر كه اول موطن اولدن اولی اوله *
پس انی بر ظهور وتجلیدن قبض ایدر وبر ظهور وتجلی‌یه بسط ایدر كه تجلی اولدن اعلی واجلی وانور واصفی اوله
(وللاخرة خیر لك من الاولی واما عبد راجعك هویتی اعتبار اولندقده هویت عبدده ظاهر
ومتجلی اولان حق هویت مطلقه‌یه راجع اولور پس شیخ رضی الله عنه توحیده رجوع ایدوب رجوعی بو معنایه
اخذ ایتدیكنه) (ان فی قوله والیه یرجع الامر كله ایذانا بانه هو عین الامر) قولیله اشارت ایدر یعنی هویت
عبدده متعین اولان حق كندی نفسنه راجع اولدیغی تحقیق الله تعالینك (والیه یرجع الامر كله) قولنده
ایذان واشارت واردر كه تحقیق حقه راجع اولان شیئك حق عینیدر زیرا تجلی شهودیله اعیان فاعله
ومنفعله‌ده ظاهر ومتعیندر انكیچون شیخ رضی الله عنه (والیه یرجع الامر) قولنی (ای فیه یقع التصرف
وهو المتصرف) قولیله تفسیر ایدر یعنی اعیان كونیه حقك عینی اولوب امر اكا رجوع ایدر دیمك تصرف
حقده واقعدر ومتصرف اولان حقدر زیرا حق ظاهردر پس ظاهرده واقعه اولان صور خلقیه انفعالیه‌ده
ظاهر ومتعین اولمغله تصرف انده واقع اولور وحق باطندر پس باطنده واقعه اولان صور الهیه اسمائیه
فعلیه‌ده متعین وظاهر اولمغله متصرفدر) (فما خرج عنه شیٔ لم یكن عینه بل هویته عین ذلك الشیٔ) پس
حقدن برشیٔ خروج ایتمدیكه حقك عینی اولمیه بلكه حقك هویتی اول شیئك عینیدر وكذلك برشیٔ حقه
رجوع ایتمدی كه آنك عینی اولمیه پس اكا رجوع ایدن آنك هویتیدر) (وهو الذی یعطیه الكشف فی قوله
والیه یرجع الامر كله) (بو ذكر اولنان وجه شول شیدر كه الله تعالینك والیه یرجع الامر قولنده كشف الهی
آنی اعطا ایدر زیرا ذات احدیت صور اعیانده متجلیه‌در وصور اعیان حقك كندی ذاتنده اولان علمك عینیدر
اول صور وجود حقی ازره امور زائده دكلدر زیرا حقك صور معلوماتی آنك شئون ذاتیه‌سیدر وحقك وجودی
ایله حقدن ظاهردر علم الهیده انلر اعیان ثابته ایكن حقه عائده‌در كندی ذاتنه انلری قبض ایتمكله
ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا

فص حكمة غیبیة فی كلمة ایوبیة

اعلم ان سر الحیاة سری فی الماء فهو اصل العناصر والاركان ولذلك جعل الله من الماء كل شیٔ حی وما ثم شیٔ الا وهو
حی فانه ما من شیٔ الا وهو یسبح بحمد الله ولكن لا یفقه) (بالیاء مجهولا او بالنون معلوما) (تسبیحه الا بكشف
الهی ولا یسبح الا حی فكل شیٔ حی فكل شیٔ الماء اصله) (وقتا كیم ذات احدیه‌نك عینی اولان ماء حیوة
كالك اصلی اولدیسه الله تعالی مائی حیاتك وعلمك صورتی ایلدی زیرا عین ذات احدیه اولان حیوة ارلا صور
ارواحده متمثل اولدی آندنصكره صور عناصرده وماء دخی عناصرك اعلیدر ومن الماء كل شیٔ حی پس شیخ
رضی الله عنه سر حیاتك ماده‌سریانی بیان ایتمكه شروع ایدوب دیر كه سن عالم اول كه تحقیق حیاتك سری
ماده ساری اولدی * یعنی سر حیات صورت ماده ظاهر اولدی پس ما عناصرك واركانك اصلیدر وبوندن
اوتری الله تعالی حی اولان هرشیئی مادن خلق ایلدی ووجودده برشیٔ یوقدر الا وحالبوكه اول شیٔ حیدر *
زیرا تحقیق وجودده برشیٔ یوقدر الا وحالبوكه تسبیح ایدر الله تعالی یی حمد ایتمكله ولكن انك تسبیحی فهم
اولنمز ویاخود برا آنك تسبیحنی فهم ایده‌منز الا كشف الهیله وحق تسبیح ایتمز الا حی اولان شیٔ پس هرشیٔ

حیدر پس هرشیئك اصلی مادر زیرا هرشیئك اصلی حیاتدر * وحیات ماده ساریه‌در پس حیاتك ماده
سریانی وهرشیئك مادن حیاتی هویت الهیه‌نك نفس رحمانیله ظهوری ونفس رحمانینك جمیع اشیاده
سریانی حسبیله متحقق اولور بو اعتبار اوزره حیات جمیع حقایق وجوبیهٔ اسمائیه‌یه وحقایق امكانیهٔ خلقیه‌یه
شامله اولور ونفس رحمانینك ویاخود هویت حقك ماده تعینی حسبیله مادن متولده اولان اشیانك وعناصر
واركانك كلیسنده ما سریان ایدر وشیخ رضی الله تعالی عنه مائی عناصر واركان ایچون اصل اتخاذ ایتدی
زیرا خبرده وارد اولدی ان الله تعالی خلق درة بیضاء فنظر الیها بنظر الجلال والهیبة فذابت حیاء فصار نصفها
نارا فحصل منها دخان فخلق السموات من دخان والارض من زبدها فكان عرشه علی الماء) (الا تری العرش
كیف كان علی الماء لانه منه تكون فطفا علیه فهو یحفظه من تحته) (یعنی عرش جسمانی اولان فلك اطلسی
سن كورمزمیسن كه ما اوزره نیجه مستقر اولدی زیرا تحقیق عرش مادن یعنی حرارتدن صاعد اولان بخار
مادن متكون اولدی پس صورت عرش ما اوزره ظاهر اولدی پس ما عرشی تحتنده حفظ ایدر بعضلر
ایتدیلر كه درهٔ بیضا كه حق آنی اول خلق ایتدی عقل اولدر كه جمیع اكوان آندن متكونه‌در * وحقك اكا عین
جلال ایله نظر ایتمسی آنك تعینیله حقك احتجابیدر زیرا نظر جمال وجه الهینك كندی نوریله تجلیسیدر *
ونظر جلال وجه الهینك غیریله تستریدر ودره‌نك ذوبانی ماهیت امكانیهٔ عدمیه ایله آنك تلاشیسی قتنده
واشیانك آندن تكونی قتنده صور اشیاده آنك ظهوریدر زیرا اول دره جمیع صور ممكناته هیولی كبیدر وآنك
بر نصفی ناری اولدیغی تعینات نوریه ایله ارواحك آندن تكونیدر كورمزمیسن كه موسی علیه السلام روح قدسه
متصل اولدقده الله تعالی انی نار ایله نیجه تسمیه ایتدی وبورك من فی النار ومن حولها دیدی ودخی (آنس من
جانب الطور نارا) وآنك بر نصفی مائی اولدی كه اجسام اندن متكونه‌در زیرا هیولی بحر مسجوندر یعنی صور
ایله مملودر پس فلك افلاك اولان عرش بو ماء اوزره ظاهر اولدی وما انك تحتنده باطن اولدی صور اجسامك
هیولیده ظهوری سببیله هیولی باطن اولدیغی كبی بو تقدیرا اوزره داود قیصری بونده ایراد ایتدیكی نظر وارد
اولمز زیرا وجوده داخل اولان جمیع اشیا عقل اولدن مخلوقه‌در وعقل اول صور اشیایه هیولی كبیدر پس عقل
اول جمیع اشیا صورنده باطن وساریدر ومحل حسبیله ظاهردر وصور كلنده صور كلیله ظاهردر حالت واحده‌ده بوز
بیلك صورت دخی واقعه اولورسه پس بر بسنك استعدادی كمال اوزره اولدقده ظهور كلیله ظاهر اولور پس عقلك
متلاشی ومضمحل اولمسی لازم كلمز بلكه عقول ونفوس صورنده تفصیلا ظاهر اولور) (كما ان الانسان خلقه
الله عبدا فتكبر علی ربه وعلا علیه وهو سبحانه مع هذا یحفظه من تحته بالنظر الی علو هذا العبد الجاهل بنفسه)
وفی بعض النسخ بربه یعنی عرش مادن متكون اولدی ما اوزره ظاهر اولدی ومرتفع اولدی وما انی تحتندن
حفظ ایدرنته كیم الله تعالی انسانی عبد خلق ایتدی یعنی تكبر وترفعك ضدی اولان صفت عبودیت اوزره
خلق ایتدی پس انسان ربی اوزره ترفع ایتدی وآنك اوزره ظاهر اولدی وحالبوكه حق سبحانه وتعالی انك تكبر
وعلوی وعدم اطاعتی وجودی ایله انی تحتندن حفظ ایدر بو نفسنی جاهل ویاخود ربنی جاهل اولان عبدك علونه
نظرا ایتمكله یعنی عبدك حقیقی حیثیتیله آنك علو رتبتنه وعند الله مكانت زلفاسنه ربوبیتی ادعا ایدر ونفسنه
وبارینه جهلندن اوتری ربی اوزره اول صفت كبریا ایله ظهور ایدر وحق تعالی آنی تحتندن حفظ ایدر * ایتمسه
منعدم اولوردی وحقیقتده عبدك وجودی عبد اوزره متجلی اولان وجود حقك تعینی صورتندن غیری
دكلدر وتعین البته انكله متعین اولان شیٔ اوزره عالی وظاهر اولور ومتعین تعین عبد انی ایله مستور اولان وجود
حقدر واگر عبدك تعینی آنده متعین اولان وجود حق حفظ ایتمسه البته منعدم اولوردی زیرا متعینسز تعینك
تحقق یوقدر زیرا متعینسز تعین هالكدر پس حق تعالی عبدنی تحتندن حفظ ایدر) (وهو قوله علیه السلام
لو دلیتم بحبل لهبط علی الله) یعنی عبدك تحتندن حقك حفظ ایتمسی رسول علیه السلامك لو دلیتم بحبل لهبط
علی الله قولنك معناسیدر (فاشار الی ان نسبة التحت الیه كما نسبة الفوق الیه فی قوله یخافون ربهم من فوقهم
وهو القاهر فوق عباده) (پس رسول علیه السلام بو حدیث ایله اشارت ایتدیكه الله تعالی یه تحتك نسبتی الله
تعالینك یخافون ربهم من فوقهم * وهو القاهر فوق عباده) قولنده واقع اولان فوقك اكا نسبتی كبیدر * یعنی
فوق وتحتك حقه نسبتی علی السویه‌در زیرا حق ظاهر وباطنی وفوق وتحتی محیطدر (وهو معكم اینما كنتم)

فاذادفنتم فی الارض فهومعکم فی ای موطن انتم ظاهرین فیه پس فوقلرندن حقدن خوف ایتدکاری کبی
وحق فوقدن آنلره قهرواصابت ایتدیکی کبی تحتلرندن دخی اویلجه قهرایدر وعدم حفظدن خوف اولنور
کورمزمیسن که تحتکم تعینده اولان تجلی متعینه رجوع ایتسه تعین نیجه فانی اولور کمانسبة الفوق قولنده
مازائده دروبعض نسخه ده کمان نسبة واقع اولدی) (ولهذا ماظهرت الجهات الست الا بالنسبة الی الانسان)
وفی نسخة الا بالانسان) (وهو علی صورة الرحمن) (یعنی فوقیت وتحتیتك الله تعالی یه نسبتی علی السویه
اولدیغندن اوتری جهات ست ظاهره اولمدی الا انسانه نسبتله ویاخود الا انسان ایله وانسان صورت رحمان
اوزره در پس حقك عبدی تحتندن حفظ ایتمسی حقك فوقیتنه منافی دکلدر زیرا حق فوقی وتحتی محیطدر
وانسان صورت رحمان اوزره اولدیغی جمیع اسمائی احاطه ایتدیکیدر زیرا رحمان جمیع جهات متقابله ده در
وجمیع اسمائی مشتملدر (ولامطعم الا الله وقد قال فی حق طائفة ولوانهم اقاموا التوریة والانجیل ثم نکروعمم فقال
وماانزل الیهم من ربهم فدخل فی قوله وماانزل الیهم من ربهم کل حکم منزل علی لسان رسول اوملهم لاکلوامن
فوقهم وهوالمطعم من الفوقیة التی نسبت الیه ومن تحت ارجلهم وهوالمطعم من التحتیة التی نسبها الی نفسه علی
لسان رسوله المترجم عنه صلی الله تعالی علیه وسلم) (ولامطعم قولی الله تعالینك وهو یطعم ولایطعم قولندن
مأخوذدر یعنی وحالبوکه اللهدن غیری مطعم یوقدر وتحقیق الله تعالی ابکی طائفه نك حقنده یعنی قوم موسی
وقوم عیسی حقنده ایتدی (ولوانهم اقاموا التوریة والانجیل) یعنی اکر آنلر توریة وانجیل احکامنی اقامت
ایتسه لر پس بونده تعریف وتخصیص ایتدی آندنصکره تنکیر وتعمیم ایتدی پس (وماانزل الیهم من ربهم)
دیدی یعنی ودخی شول شیئی اقامت ایتسه لرکه رب وخالقلرندن آنلره انزال اولندی وجوه انزالدن هرقنغی وجهله
انزال واقع اولورسه پس هرحکم که لسان رسول اوزره منزل اولدی الله تعالینك وماانزل الیهم من ربهم قولنده
داخل اولدی یعنی رسول واسطه سیله آنلره منزل اوله ویاخود انلرك قلوبنه من عندالله الهام اولمش اوله * قوم
موسی وقوم عیسی فوقلرندن انی اکل ایدرلردی وحالبوکه حق انلری مطعم ومربیدر شول فوقیت جهتندن که
حقه نسبت اولنور وارجللری تحتندن اکل ایدرلردی وحالبوکه انلری مطعم ومربی درشول تحتیت جهتندن که
حق تعالی آنی کندی نفسنه نسبت ایتدی لسان رسول صلی الله علیه وسلم اوزره که اللهدن مترجم دراولدلیتم
بحبل لهبط علی الله قولیله پس فوقیت وتحتیتك حقه نسبتی علی السویه در وحق فوقدن مطعم ومربی
اولدیغی کبی تحتدن دخی مطعم ومربیدروفی الحقیقه فوقدن اطعام حضرات اسمادن تجلیات الهیه واعطیات
ربانیه ایله اطعامدر وتحتدن اطعام طریق حقده ارجل ایله سلوك ایتمکله حاصل اولان واردات الهیه ایله
اطعامدرپس حق تعالی جمیع جهاتی محیط اولوب عبدی جمیع جهاتدن حافظدر وعبدی حفظ ایتمك فوق
وتحتدن اکاطعامی اطعام ایتمکدر که اکر اطعام منقطع اولیدی عبد هلاك اولوردی) (ولولم یکن العرش علی
الماء ماانحفظ وجوده فانه بالحیوة یحفظ وجود الحی الاتری الحی اذامات الموت العرفی تنحل اجزاء نظامه وتنعدم
قواه عن ذلك النظم الخاص) (واکر عرش ما اوزره واقع اولمیدی وماتحتندن انی حفظ ایتمیدی عرشك وجود
جسمانیسی محفوظ اولمزایدی زیرا شان بودرکه حیك وجودی حیات ایله محفوظ اولور حیات حسی ایله حی اولان
کمسنه یی کورمزمیسن که تحتکم موت عرفی ایله میت اولسه آنی تحتندن حافظ اولان تجلی الهیٔ روحانینك
اصلنه رجوعی سببیله اول حیك نظامی اجزاسی منحله ومنفکه اولور وقواسی دخی اول نظم خاصدن منعدمه اولور
زیرا هرشیئك حیاتی مادندر وماصورت حیاتدر پس عرش صورت حیات اولان ما ایله محفوظ اولور ومجدد
جهات اولان عرش تحتندن ما ایله محفوظ اولیجق پس سائر صور عالم وعناصر وارکان دخی تحتندن بطریق
اعلی محفوظه اولور زیرا عرش انلری متضمندر وکذلك لفظ عرش موجوداتدن هر برشیئه شاملدر زیرا هر بر
موجود اسماء الهیه دن براسمك عرشی ومظهریدر * پس جمیع اشیا دخی عروش الهیه در وهرشی تحتندن *
ماصورتنده حافظه اولان حیات الهیه اصلنه راجعه اولدقده اول شیئك نظم خاصی منحل اولور زیرا شول
حرارت غریزیه که حیك حیاتی انکله در رطوبت غریزیه ایله محفوظه اولور پس حرارتك حیاتی صورت مادن
رطوبت ایله حاصله دروا اول رطوبتك فقدانیله موت طاری اولورکه اجزاء انسانك افتراقی آندن لازم کلور پس
شیخ رضی الله عنه ایوبك ذوقنه وشربنه مناسب اولان مقدماتی تمهید ایتدکدنصکره ایوبك حالی بیاننه عدول

ایدوب ایتدی) (قال الله تعالی لایوب ارکض برجلك هذا مغتسل یعنی ماء باردا) (وبعض نسخه ده وشراب واقع
اولدی الرکضة الضربة فی الارض یعنی الله تعالی ایوب علیه السلامه ارکض برجلك دیدی * یعنی ایاغك ایله
بره اوردیدی پس ایوب علیه السلام دخی ایاغیله یره اوردی پس یردن عین حیات منفجره اولدی پس الله تعالی
اکا هذا مغتسل دیدی یعنی ماء بارددردیدی پس ایوب علیه السلام اول ما ایله اغتسال ایدوب آندن ایچدی *
پس الله تعالی ایوبدن اول رکضه ایله آنك نفسنه وبدننه منسوب اولان هردانی ازاله ایتدی) (لما کان علیه
من افراط حرارة الالم فسکنه الله ببرد الماء) (زیرا ایوب علیه السلام اوزره المك حرارتنك افراطی غالب ایدی پس
الله تعالی آنی مانك برودتیله تسکین ایلدی زیرا نار المی شیطانیدی ییل مقداری ایوبك اعضاسنده ایقاد
ایتمش ایدی پس الله تعالی المك حرارتنی مانك برودتیله ازاله ایدوب اکاشفا ویردی) (ولهذا کان الطب نقصا
من الزیادة وزیادة فی النقص) (یعنی الله تعالی ایوبه حرارت المك نقصیله و بردوسلام زیاده لکی ایله علاج ایلدی
بو اجلدن اوتری طب زیاده دن نقص ونقصدن زیاده اولدی یعنی طبابت طبیعتده اعتدالدن زائده اولان شیئی
تنقیص ایتمکدر واعتدالدن ناقص اولان شیئی زیاده ایتمکدر اکر حرارت زائده ایسه آنی تنقیص ایتمکدر
وبرودتی زیاده ایتمکدر (فالمقصود طب الاعتدال ولاسبیل الیه الاانه یقاربه) پس طبدن مقصود اولان طب
واعتدالدروحال بوکه اعتدال حقیقی یه سبیل یوقدر الا بوقدر واردرکه انسانك اعتدالی اعتدال حقیقی یه مقاربدر
(وانما قلنا ولاسبیل الیه اعنی للاعتدال من اجل ان الحقایق والشهود تعطی التکوین مع الانفاس علی الدوام)
ولایکون التکوین الاعن میل یسمی فی الطبیعة انحرافا اوتعفینا وفی حق الحق ارادة وهی میل الی المراد
الخاص دون غیره والاعتدال یؤذن بالسواء فی الجمیع وهذا لیس بواقع ولهذا منعنا من حکم الاعتدال) (وبز
انکچون اعتداله سبیل یوقدردیدك زیرا تحقیق حقایق وشهود علی الدوام انفاس ایله تکوینی اعطا ایدر زیرا
هرانده اشیا خلق جدیده در ومتکوننه درو تکوین واقع اولمز الا میل طریقیله که میل طبیعت حقنده انحراف
ایله ویاخود تعفین ایله تسمیه اولنور وحقك حقنده میل ارادت ایله تسمیه اولنور وارادت مرادخاصه میل
ایتمکدر اندن غیری مراده میل ایتمکدر واعتدال جمیعیسنده سوایی مشعردر یعنی برطرفه میل وانحراف
اولمیه جمیع اطرافه توجه علی السویه اوله وبوامر واقع دکلدر والاعالمده برشیٔ وجوده کلمزدی ووجودده اولان
شیٔ جماد کبی متغیر ومتحول اولمزدی پس بوندن اوتری برعالمده اعتدال حکمندن منع ایتدك زیرا عالم عین
انحرافدن ظاهردروهرانده میل وانحراف اوزره در پس مطلوب اولان اعتدال حقیقی یه قریب اولان اعتدالدر
وجه مشروح اوزره منعنا صیغهٔ معلوم اوزره دروصیغهٔ مجهول اوزره دخی جائزدر یعنی جانب حقدن اعتدال
ایله حکم ایتمکدن منع اولندق) (وقد ورد فی العلم الالهی النبوی اتصاف الحق بالرضی والغضب وبالصفات
المتقابلة والرضی مزیل للغضب والغضب مزیل للرضی عن المرضی عنه والاعتدال ان یتساوی الرضی والغضب
فما غضب الغاضب علی من غضب علیه وهو عنه راض فقد اتصف باحد الحکمین فی حقه وهو میل ومارضی
الراضی عن المرضی عنه وهو میل وتحقیق علم الهیٔ نبویده حقك رضا وغضب ایله وصفات متقابله ایله اتصافی وارد
اولدی وحال بوکه رضا غضبی مزیلدر وغضب دخی مرضی عنه دن رضایی مزیلدر واعتدال رضا ایله غضبك
متساوی اولمسیدر ورضا ایله غضبده تساوی ممکن دکلدر پس غضب ایدیجی غضب ایتمدی شول کمسنه نك
اوزرینه که آنك اوزره غضب ایلدی اول آندن راضی اولدیغی حالده پس غضب ایدیجی اول کمسنه نك حقنده احد
حکمین ایله که اول غضبدر متصف اولدی وحکمیندن برحکم اولان غضب میلدر وراضی راضی اولمدی شول
کمسنه دن که آندن راضی اولدی آنك اوزره غاضب اولدیغی حالده پس تحقیق راضی آنك حقنده احد حکمین
ایله که رضادر متصف اولدی وحکمیندن برحکم اولان رضامیلدر پس شخص واحد حقنده حالت واحده ده
حق رضا وغضب ایله متصف اولمز تاکیم رضا ایله غضب متحد اوله وآنده میل اولمیه وکذلك صفات الهیه ده
دخی بووجه اوزره اعتدال یوقدر) (وانما قلنا هذا من اجل من یری ان اهل النار لایزال غضب الله علیهم دائما
ابدا فی زعمه فمالهم حکم الرضی من الله فصح المقصود) (وبز احد حکمین ایله اتصاف میلدر دیدك شول کمسنه دن
اوتری که ظن ایدر یعنی متکلمدن اوتری که ذاهب اولدی که تحقیق کفاردن اهل نار اوزره غضب الله دائما ابدا
آنك زعمنده زائل دکلدر یعنی اهل نار دائما اللهك غضبنه مظاهردر پس انلر ایچون اللهدن رضانك حکمی

بوقدر پس آنك قولی اوزره مقصود صحیح اولورکه انلرك حقنده احد حكمین اولان غضبله اتصاف میلدروميل
عدم اعتدالدر) (فان كان كما قلنا مآل اهل النار الى ازالة الالام وان سكنوا النار فذلك رضى فزال الغضب لزوال
الالام اذعين الالم عين الغضب ان فهمت فمن غضب فقد تأذى فلا يسعى فى انتقام المغضوب عليه بايلامه الا ليجد
الغاضب الراحة بذلك فينتقل الالم الذى كان عنده الى المغضوب عليه) (پس امر اكر بزم ديديكمز كبی اوله حق
اولورسه كه اهل نارك مآلى رحمته در وازالت آلامه درواكرچه كيم نارده ساكنلردرپس ازالت آلام انلرك حقنده
رضادرپس آلامك زوالندن اوترى غضب زائل اولدى زيرا المك عينى غضبك عينيدر اكرفهم ايدرسك حقدن
فهم ايدرسن زيرا المغضبدن لازم كاورپس شول كمسنه كه غضب ايتدى پس تحقيق كندى نفسنده متأذى
اولدى پس مغضوب عليه اولان كمسنه نك انتقامنده سعى ايتمز اكا ايلام ايتمكله الا اكا ايلام ايتمكله كندى
نفسنده راحت بولمغيچون پس غاضبك قتنده واقع اولان الم مغضوب عليه اولان كمسنه يه منتقل اولور پس
بوتقديراوزره دخى حق احد حكمين اولان رضا ايله متصف اولور واعتدال مرتفع اولور) (والحق اذا افردته عن
العالم يتعالى علوا كبيرا عن هذه الصفة على هذا الحد) وچنكم سن حقى عالمدن افراد ايدرسن علو كبير ايله بوصفتدن
بوحد اوزره متعالى اولوريعنى آنك غضبى مغضوب عليه اولان كمسنه يه انتقال ايتدكده كندى نفسنده راحت
بولمقدن غنيدر) (واذا كان الحق هوية العالم فما ظهرت الاحكام كلها الا فيه ومنه وهو قوله واليه يرجع الامر كله
حقيقة وكشفا فاعبده وتوكل عليه حجابا وسترا) (وچنكم حق عالمك هويتى اولسه يعنى عالمك هويتى اولديغى
اعتبار اولنسه پس احكامك كليسى ظهور ايتمز الا حقده حق عالمك هويتى اولمغله وحقدن عالم اوزره حق واحكامى
ممد اولمغله وحق تعالينك واليه يرجع الامر كله قولندن مراد اولان بودركه عالمك كليسى حقيقة وكشفا حقه
رجوع ايدر وعالمده ظاهر اولان حقك هويتيدر پس حقه عبادت ايله هر قنغى شيئه توجه ايدرسك وحجابا وسترا
آنك اوزره توكل ايله يعنى حجاب وستردها اكا عبادت ايله واكا توكل ايله زيرا عقول قاصره وافهام ضعيفه عالمك
حقيقتى ادراكندن محتجبه درو توكل حالت احتجابده درپس حق سنك نظركدن محتجب ومستور اولديغى حالده
اكا توكل ايدوب رفع حجاب وسترا ايتمكله شهودى ويقينى طلب ايله (واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) (فليس
فى الامكان ابدع من هذا العالم لانه على صورة الرحمان اوجده الله تعالى) پس امكانده بو عالمدن ابدع واجمع عالم
يوقدر زيرا تحقيق شان بودركه الله تعالى آنى صورت رحمان اوزره ايجاد ايلدى پس شيخ رضى الله عنه هويت
عالمى وجود حقك عينى اعتبار ايتدكدنصكره الله تعالى عالمى رحمان صورتى اوزره ايجاد ايتدى ديمكله عالم
وجود آخر فهم اولنمغله وجه ايجادى تفسير ايدر) (اى ظهر وجوده تعالى بظهور العالم) (يعنى الله تعالى عالمى
ايجاد ايتدى يعنى الله تعالينك وجودى عالمك وجوديله ظاهر اولدى پس وجود حقك ظهورى عالم ظهورينك
عينى اولدى يعنى حقك وجودى عالمك صورنده ظاهر اولدى) (كما ظهر الانسان بوجود الصورة الطبيعية) (
نته كيم انسان بدنى وصورنيله وروحانيه وجسمانيله صورت طبيعيه نك وجودى ايله ظاهر اولدى) (فنحن
صورته الظاهرة وهويته روح هذه الصورة المدبرة لها فما كان التدبير الا فيه كما لم يكن الا منه) (پس بزكه اعيان
عالمز حقك صورت ظاهره سى يز و حقك هويتى بو صورت ظاهره نك روحيدركه بو صورتك مدبره سيدر يعنى
باطندن آنى تربيه ايدر پس تدبير واقع اولمدى الا حقك وجودنده كه آنك صورت ظاهره سى اولان صورت
عالمدر نته كيم تدبير واقع اولمدى الا حقدن عالم صورتنك روحى اولان هويت حقدن امداد ايتمكله) (فهو الاول
بالمعنى والاخر بالصورة وهو الظاهر بتغير الاحكام والاحوال والباطن بالتدبير وهو بكل شئ عليم فهو على
كل شئ شهيد ليعلم عن شهود لا عن فكر) (پس حق اولدر معنى اعتباريله زيرا مبدأ دروسابقدر ودخى حق
آخردر * صورت اعتباريله يعنى بزم صورمزده حقك صورتى ظاهر اولمغله ودخى ظاهردر تغير واحكام واحوال
اعتباريله ودخى باطندر تدبير اعتباريله وحق هر شيئى عليمدر پس هر شئ اوزره شهيددر تاكيم هر شئ آنى
شهوددن مستفاد اولان علم ايله عالم اوله فكردن مستفاد اولان علم ايله دكل زيرا شهود وحضورده فكر يوقدر *
وكذلك علم شهودى علم يقينيدر وعلم فكرى علم ظنى وعلم قياسيدر علم يقينى دكلدر بوتقديراوزره ليعلم قولى فاعل
ايچون مبنى اولور وضمير فاعل كل شئ قولنه راجع اولور علم يقينيدر ودخى مبنى اولمق جائزدر وضمير حقه راجع
اولور * يعنى تاكيم حق شهوددن مستفاد اولان علم ايله معلوم اوله قوت فكريه دن مستفاد اولان علم ايله معلوم

اولمق مراد دكلدر پس حقك علمى شهودى واعيانيدر استدلالى دكلدر) (فكذلك علم الاذواق عن شهود لا عن
فكر وهو العلم الصحيح وما عداه فحدس وتخمين ليس بعلم اصلا) (پس كذلك علم اذواق دخى كه انبيا واوليايه طريق
حقده سير وسلوكده ذوق ايله حاصل اولان علمدر پس اول علم دخى شهوددن مستفاددر فكردن مستفاد
دكلدر وشهوددن مستفاد اولان علم علم صحيحدر زيرا ذوقيدر آنك خلافى ظهورا يتمك احتمالى يوقدر وآنك
ماعداسى پس حدس وتخميندر اصلا علم دكلدر زيرا معلوم حقيقى انكله معلوم ومشهود اولمز بلكه واستارك
وراسنده هر احدك قابليتى حسبيله ظن غالب ايله اولان حكمدر معاينت شهود ايله حكم دكلدر والا اكر علم كشف
وشهودك غيرى اولان علم حقيقتده علم اولسيدى اختلاف واقع اولمزدى ومذاهب مختلفه ظاهر اولمزدى علم واحد
ومذهب واحد اولوردى وعلم واحد انجق علم الهيدركه حقايق اشيا انكله واندهٔ معلومه ومشهوده در هر شئ
حضرت علميه ده نه صورت اوزره متعين اولديسه حق انى على ما هو عليه عالمدر وكذلك قيودات وهميه دن
وعقايد ظنيه دن خلاص اولوب علم الهى يه مطلع اولان بلكه اكا مقابل اولان انسان كاملك علمى دخى علم
شهودى وعلم يقينيدر علم الهيده امرى على ما هو عليه مشاهددر (ثم كان لايوب عليه السلام ذلك الماء شرابا
لازالة الم العطش الذى هو من النصب) بفتح النون والصاد وضمهما وضم النون وسكون الصاد لغات والنصب
هو الضر فى البدن) (والعذاب الذى مسه به الشيطان اى البعد عن الحقايق ان يدركها على ما هى عليه فيكون
بادراكها فى محل القرب) (اندنصكره اول ماء ايوب عليه السلام ايچون شراب اولدى انك بدننده نصبدن يعنى
ضردن حاصل اولان عطش المن ودخى شول عذابدن حاصل اولان عطش المنى ازاله ايتمك ايچون كه شيطان ايوبه
انكله مس ايتدى يعنى حقايقى على ما هى عليه ادراك ايتمكدن كه انلرك ادراكيله محل قربده اوله بعيد اولان
اول عذاب ايله اكا مس ايتدى * پس عطش وعذاب المن حق تعالى اول ماء بارد ايله ازاله ايتدى * وشيطان
شطن شطوندن مشتقدر اى بعد پس شيطان حقدن وحقايقك ادراكندن غايت بعيد اولمغله شيطان ايله
تسميه اولندى وصيغهٔ شيطان مبالغه ايچوندر نهايت بعدده اولديغندن اوترى پس شيخ رضى الله عنه
شيطانى بعد ايله تفسير ايتدى وانى مصدر ايله تسميه ايتدى مبالغه دن اوترى نته كيم رجل عادل منزله سنده
رجل عدل ديرلركذلك البعيد عن الحقايق منزله سنده مبالغه ايچون البعد عن الحقايق ديدى) (فكل مشهود
قريب من العين ولو كان بعيدا بالمسافة فان البصر يتصل به من حيث شهوده ولولا ذلك لم يشهده او يتصل
المشهود بالبصر كيف كان فهو قريب من المبصر والبصر) (پس هر مشهود عينه قريبدرواكرچه كيم مسافتله
اندن بعيد ايسه زيرا تحقيق بصر اكا متصل اولور آنك شهودى حيثيتيله واكر بصرك مشهوده اتصالى
اولميدى آنى مشاهده ايتمزدى وياخود مشهود بصره متصل اولور هر نه كيفيتله اتصال واقع اولورسه يعنى كرك
اولكى وجه اوزره اولسون كه شهود اتصالى اعطا ايدر واتصال قربى وبو قرب بصرك شعاعى بصردن خروجى
مذهبى اوزره دروكرك ايكنجى وجه اوزره اولسون كه انطباع مذهبى اوزره در وشيخ رضى الله عنه بونده حكماء
بيننده ابصار حقنده واقع اولان * اختلافه اشارت ايدركه ابصار خروج شعاعله ميدر وياخود انطباع ايله ميدر
كلا الوجهيندن هر نه وجهله قرب واقع اولورسه پس مشهود بصر ايله مبصر بيننده قريبدر پس هر مشهود
قريبدر كرك مسافه قريبه اولسون وكرك بعيده) (ولهذا كنى ايوب فى المس فاضافه الى الشيطان مع قرب
المس فقال البعد قريب منى لحكمة) (وبعيد قريب اولديغندن اوترى ايوب عليه السلام انى مسنى الشيطان
بنصب وعذاب قولنده واقع اولان مسده كنايه ايتدى آنى كنايهٔ متكلم اوزره ايقاع ايتمكله پس مسى شيطانه
مضاف قيلدى مس اكا قريب ايكن وشيطان آندن بعيد ايكن پس كانه ايوب عليه السلام ايتدى * بعد بكا
قريبدر بندن موجوده اولان حكمت اقتضا ايتديكندن اوترى زيرا شيطان بعددر وايوب عليه السلام
نصب عذاب ايله اكا واقع اولان مسى شيطانه اضافت ايتدى ومس اكا قريبدر پس لسان اشارتله ديمك اولوركه
بعيد اولان شيطان بكا قريب اولدى نصب وعذاب ايله بكا مس ايتمكله بنده موجوده اولان حكمت اقتضا
ايتديكندن اوترى واول حكمت تعين ايله حق متعيندن آنك احتجابيدر وتعين حجابنك غلبه سندن حقدن
آنك بعديدر * پس بعد مناسبتندن اوترى حقدن بعيد اولان شيطان اكا قريب اولدى مس نصب وعذاب ايله
وايوبه مسك برحكمتى دخى بودركه آنى حقدن مبعد اولان حجاب تعين ابتلايى ومس عذاب امتحانى طلب

ایتدی تا کیم اول حجاب نار ابتلا وامتحانده واتش عذاب والتهابده محترق اولوب آنڭ مرض معنویسی اولان
بعد واحتجابدن طب الهیله خلاص اوله وآنی عین قربه اتصال ایلیه پس اسم جلالڭ مظهری اولان
شیطانی حق تعالی ایوب اوزره حواله ایلدی تا کیم وجودی بقایاسندن وتعینی لوازمندن اولان حجبی نار
ابتلا ایله احراق ایلیه ومدت ابتلاده عجز وعبودیتله ظاهر اولوب توجه تام ایله نیاز وتضرع اوزره اوله تا کیم
قلبی آینه‌سی زنڭ ریون وتعیندن وعین وصدای تکثر وتعدددن مصقول اولوب تجلی الهیٔ ذاتی‌یه مظهر کامل
اوله پس بو وجه اوزره بعیده اولان شیٔ اکا قریب اولور* وبعدلڭ اکا قربی موجب قرب اولور* پس شیطانڭ
ایوب علیه السلامه عذاب ایله مسی بو معنادن اوتریدر* والان عبادی لیس لك علیهم سلطان قولی سیف
صارمدر وعباد الله اوزره شیاطینڭ تسلطندن انلرڭ رقابنی قاطعدر)(وقد علمت ان القرب والبعد امران
اضافیان فهما نسبتان لا وجود لهما فی العین مع ثبوت احکامهما فی البعید والقریب)(وتحقیق سن بلدڭ که
قرب ایله بعد امران اضافیاندر که قرب اتقایه نسبتله در وبعد عدم اتقایه وانحرافه نسبتله در پس قرب ایله
بعد ایکی نسبتدر که عینده یعنی حقیقتده انلرڭ وجودی یوقدر بعیده وقریبده بعد وقربڭ احکامی ثابته
ایکن یعنی جمیع موجوداته حقڭ نسبتی علی السویه در جناب احدیت قرب وبعددن منزهدر قرب وبعد
عبادڭ اعمال واحوالی حسبیله امران اضافیاندر حقایقده انلرڭ وجودی یوقدر وقرب وبعد ایله متصف
اولان قریب وبعیده انلرڭ احکامی ثابته در پس قرب وبعد امران اضافیان اولدیغی حیثیتله حقدن بعید
اولان شیطان عین قربده اولور حقله موجود اولدیغندن اوتری واسم مضلڭ مظهری اولدیغندن اوتری وایوب
علیه السلام عین قربده ایکن اعتدالدن انحرافی سببیله عین بعدده ایدی پس قرب وبعد امران اضافیاندر
بعد ایچره قربدن وقرب ایچره بعددن محتجب اولمیه‌سن)(واعلم ان سر الله فی ایوب الذی جعله عبرة کتابا
مسطورا حالیا تقرأه هذه الامة المحمدیة تعلیمه لهذه الامة لتعلم ما فیه فتلحق بصاحبه تشریفا لها)(سن عالم اول که
تحقیق الله تعالینڭ ایوبده یعنی ایوبڭ ابتلاسنده سری که انی بزه عبرت ایتدی وکتاب مسطور حالی ایتدی که
بو امت محمدیه انی لسان حال ایله قراءت ایدر الله تعالینڭ بو امته تعلیمیدر تا کیم بو امت بو کتابده مسطور اولان
شیئی عالم اوله پس بو کتابڭ صاحبی اولان ایوبه لاحق اوله انلره تشریفدن اوتری یعنی الله تعالی ایوبی جمیع
احوالیله بزه عبرت ایتدیکه اولا انی بلایه مبتلا ایتدی بعده بلایه انڭ صبری مقابله‌سنده اکا نجات ویردی
وایوبی کتاب مسطور حالی ایتدی انواع ابتلا احوالنی وانڭ صبر وتحملی احکامنی انده تسطیر ایتدی صبرڭ
مقابله‌سنده اولان عافیت ونجاتنی انده جمع ایتمکله تا کیم بو امت محمدیه کتاب ایوبی لسان حال ایله
قراءت ایده‌لر وکتاب ایوبی بو امته انزال ایتمسی انلره انڭ تعلیمیدر تا کیم انده مسطور اولان بلا وصبره وعافیت
ونجاته واقف اوله‌لر وانلره بلا اصابت ایتدکده اکا صبر ایده‌لر وامر امتحان تمام اولدقده اظهار عبودیت ایچون
امر الهی‌یه امتثالا اول بلانڭ رفعی حقدن استدعا ایتدکلرنده انلرڭ مقتداسی واول بلانڭ صاحبی اولان
ایوبڭ رضا وجزاده اولان مقامنه لاحق اوله‌لر وحق تعالی ایوبی بزه عبرت ایدوب بو امت محمدیه ایچون کتاب
مسطور ایتدیکی بو امته تشریف ایچوندر تا کیم ایوبڭ کمالی بونلرده ظاهر اوله وبونلرڭ مرتبه‌سنه وارث اوله‌لر
ویاخود الله تعالی ایوبڭ قصه‌سن قرآنده انزال ایتمکله بزه آنی عبرت ایتدی وانی کتاب مسطور حالی ایتدیکه
بو امت محمدیه انی لسان حال ایله قراءت ایده‌لر پس وجه مشروح اوزره ان نڭ خبری محذوف اولور لتعلم قولی اکا
دلالت ایتمکله پس لتعلم قولی خبر محذوف ایچون تعلیل واقع اولور وجعله قولی ایچون* دخی تعلیل اولمق
جائزدر ولتعلم ضمیری امته راجعدر وفیه ضمیری کتابه راجعدر)(فاثنی الله علیه اعنی علی ایوب بالصبر مع دعائه
فی رفع الضر عنه فعلمنا ان العبد اذا دعا الله فی کشف الضر عنه لا یقدح فی صبره وانه صابر وانه نعم العبد کما قال
انه اواب ای رجاع الی الله لا الی الاسباب والحق یفعل عند ذلك بالسبب لان العبد یستند الیه اذ الاسباب
المزیلة لامر ما کثیرة والمسبب واحد العین فرجوع العبد الی الواحد العین المزیل بالسبب ذلك الالم اولی من
الرجوع الی سبب خاص ربما لا یوافق علم الله فیه فیقول ان الله لم یستجب لی وهو ما دعاه وانما جنح الی سبب
خاص لم یقتضه الزمان ولا الوقت)(پس الله تعالی ایوب علیه السلام اوزره صبر ایله اثنا ایلدی یعنی آنی صبر ایله
مدح ایلدی کندی نفسندن ضررڭ رفعی حقنده (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) قولیله دعاسی

وجودی

وجودی ایله یعنی ضررڭ رفعی حقنده دعا ایتمش ایکن ینه آنی صبر ایله مدح ایلدی پس بز عالم اولدق که تحقیق
بر عبد یختنکم الله تعالی‌یه دعا ایتسه اندن ضررڭ رفعی وکشفی حقنده اول دعا قدح ویرمز اول عبدڭ صبری
حقنده وتحقیق اول عبد صابردر وتحقیق اول نعم العبددر یعنی بو وصف ایله حق طرفندن ممدوح اولمقده قدح
ویرمز نته کیم الله تعالی ایوب حقنده انه اواب دیدی یعنی الله تعالی‌یه مبالغه ایله رجوع ایدیجیدر اسبابه رجوع
ایدیجی دکلدر پس ضررڭ اصابتی قتنده صبر ایله ممدوح اولدیغی کبی رفع ضر ایچون الله تعالی‌یه رجوع ایله دخی
ممدوحدر* پس شیخ رضی الله عنه وقتا کیم لا الی الاسباب دیدی سائل طرفندن اعتراض توجه ایتدیکه
اسباب ایچنده واسباب قتنده فاعل اولان حقدر پس اسبابدن رجوع ایتمك حقدن رجوع ایتمکدر پس
بو اعتراضه جواب ایدوب دیرکه وحالبوکه حق فاعلدر سبب ایله عبدڭ حقه رجوعی قتنده زیرا تحقیق عبد
اکا مستنددر اسبابه مستند دکلدر زیرا اموردن بر امری مزیله اولان اسباب کثیره در ومسبب واحد العیندر
پس عبدڭ واحد العین اولان حقه رجوعیکه اول واحد المی سببیله آندن مزیلدر اولیدر سبب خاصه‌نڭ
رجوعندن که آزا اولور اول سبب خاص اول شیٔ حقنده علم الهی‌یه موافق دکلدر یعنی اول ضرری رفع ایتمکه اول
شیٔ علم الهیده سبب اولدیغی ثابت دکلدر وعلم اللهده ثابت اولمیان شیٔ بونده واقع اولمز ویاخود علم اللهده اکا
سبب اولدیغی ثابتدر ولکن زمان معینده ووقت معینده ثابتدر وعبد دخی وقت آخرده دعا ایدر پس عبد سبب
خاصه رجوع ایدوب آنڭ مطلوبی اولان شیٔ اکا اعطا اولنمدیغی حینده دیرکه الله تعالی بنم ایچون استجابت
ایتمدی یعنی بنم دعامی قبول ایتمدی دیر وحالبوکه اول عبد الله تعالی‌یه دعا ایتمدی یعنی آندن طلب ایتمدی
بلکه سبب خاصه میل ایتدیکه انی زمان اقتضا ایتمدی زیرا سببله ظاهر اولان آثار وقت معینه وزمان معینه‌یه
موقوفه در پس عبد ایچون اولی اولان بودرکه اسبابدن واحد العین اولان حقه رجوع ایده اسبابدن هر قنغی
سببله ازاله‌المی وغیر امری حکمتی اعطا ایدرسه ازاله ایدر واعطا ایدر)(فعمل ایوب بحکمة الله)(وفی نسخة
فعلم حکمة الله)(اذ کان نبیا لما علم ان الصبر هو حبس النفس عن الشکوی عند طائفة)(پس ایوب علیه
السلام حکمت الهیه ایله عامل در حکمت الهیه اقتضا ایتدکده ابتلایه صبر ایدر واقتضا ایتدکده رفع ضر ایچون
دعا ایدر زیرا معلوم اولدیکه تحقیق صبر طائفه قتنده یعنی اهل تصوفدن مشرقیین متقدمین اولان طائفه‌نڭ
قتنده مطلقا شکوادن نفسی حبس ایتمکدر وانلرڭ قتنده صبرڭ حدی الصبر هو حبس النفس عن الشکوی
مطلقا شکوی کرڭ حقه اولسون وکرڭ غیره)(ولیس ذلك بحد للصبر عندنا وانما حده حبس النفس عن الشکوی
لغیر الله لا الی الله)(وحالبوکه بو حد بزم قتمزده یعنی محمدیین قتنده ویاخود مشایخ دیار مغرب قتنده صبر ایچون
حد دکلدر بلکه بزم قتمزده صبرڭ حدی الله تعالینڭ غیری‌نه شکوادن نفسی حبس ایتمکدر الله تعالی‌یه
شکوادن حبس ایتمك دکلدر* زیرا الله تعالی دعوتله امر ایتدی ودعوت الله تعالی‌یه شکوادر پس الله تعالی‌یه
شکوا ایتمك صبره مناقض دکلدر)(فحجب الطائفة نظرهم فی ان الشاکی یقدح بالشکوی فی الرضی بالقضاء ولیس
کذلك فان الرضی بالقضاء لا تقدح فیه الشکوی الی الله ولا الی غیره وانما تقدح فی الرضی بالمقضی ونحن ما خوطبنا
بالرضی بالمقضی والضر هو المقضی ما هو عین القضاء)(پس حقیقت امری بیان ایتمکدن طائفه‌یی محجوب ایتدی
شاکی‌یه آنلرڭ نظریکه تحقیق شاکی شکوی ایتمکله قضایه رضاده قدح ویرر وحالبوکه امر بویله دکلدر
یعنی شاکی شکوی ایتمکله قضایه رضاسنه قدح ویرمز زیرا تحقیق قضایه رضاده الله تعالی‌یه ودخی آنڭ
غیری‌نه شکوی قدح ویرمز بلکه مقضی اولان شیئه رضاده قدح ویرر وحالبوکه بز مقضی اولان شیئه رضا ایله
خطاب اولنمدق وحالبوکه ضرر مقضی اولان شیئدر* ضرر قضانڭ عینی دکلدر پس مقضی اولان ضرردن
شکایت ایتمك وآنڭ رفعنده سعی ایتمك قضایه رضایه قدح ویرمز زیرا مقضی‌یه برامردرکه مقضی علیه اولان
کسنه‌نڭ عینی وآنڭ حالی واستعدادی آنی طلب ایدر* وقضا اول امره حکم اللهدر پس قضا اولان محکوم به
اولان شیئه که مقضی‌یه‌در ورضا لازم کلمز ومحکوم به اولان شیئه که مقضی علیه‌در عدم رضادن حکم اللهه که
قضادر عدم رضا لازم کلمز زیرا بینهماده مغایرت واردر وشیٔ مغایر مفارقدر مغایر آخر اولان شیئدن شول
امر ایله که ایکیسی انکله مغایردر وقضایه رضا بینله مقضی‌یه اولان شیئه رضا بیننده فرق واضح اولمغله
اولیاء الله ایضاح ایچون ضرب مثال ایتدیلر تحقیق مریض یختنکم طبیب اکا دواء کریهی ایچورسلك دیلسه

وياخودكى ايله علاج ايتمك ديلسه پس مريض علم قطعيله عالمدركه تحقيق طبيبك تدبيريله متألم اولور ولكن
عالمدركه تحقيق آنك تدبيرى حكمتك مقتضاسنه موافقدر* ومرضى ازاله ايدر پس اكر طبيبه شكايت
ايتسه وآندن رفق طلب ايتسه علاجى استبدال ايتمكله اسهل اولان شيئله پس مريضدن بوامر طبيبك آنك
اوزره اولان قضاسنه قدح ويرمز بلكه مقتضى اولان علاج اوله رضايه قدح ويرر) (وعلم ايوب ان فى حبس النفس
عن الشكوى الى الله مقاومة القهر الالهى وهو جهل بالشخص اذا ابتلاه بما تتألم منه نفسه فلايدعو الله
فى ازالة ذلك الامر المؤلم) (وايوب عليه السلام ضرك رفعى حقنده بيلديكه تحقيق الله تعالى يه شكوادن نفسك
حبسنده قهر الهى يه مقاومت واردر وقهر الهى يه مقاومت شخصه ملتبس اولان جهلدركه تحكم الله تعالى
آنى برشيئه مبتلا ايتسه كه آنك نفسى آندن متألم اولورسه پس اول امر مؤلمك ازاله سنده الله تعالى يه دعا
ايتمز پس اول شخص امرى على ماهو عليه معرفتندن جهل اوزره اولوركه ابتلادن غرض ندروكنديسندن
ضرك ازاله سى حقنده سعى ايتمك كيمك حقنده سعى ايتمكدر عارف دكلدر (بل ينبغى له عند المحقق ان يتضرع
ويسأل الله فى ازالة ذلك عنه فان ذلك ازالة عن جناب الله عند العارف صاحب الكشف فان الله قد وصف
نفسه بانه يؤذى فقال ان الذين يؤذون الله ورسوله واى اذى اعظم من ان يبتليك ببلاء عند غفلتك عنه او عن
مقام الهى لاتعلمه لترجع اليه بالشكوى فيرفعه عنك فيصح الافتقار الذى هو حقيقتك فيرتفع عن الحق
الاذى بسؤالك اياه فى رفعه عنك اذ انت صورته الظاهرة زانت لاتراجعه فى ازالة ذلك البلاء) (بلكه محقق
قتنده عبد مبتلايه لايق اولان تضرع ايتمكدروكندى نفسندن اول امرك ازاله سنده الله تعالىدن سؤال
ايتمكدر زيرا تحقيق عبد اول امرى كندى نفسندن ازاله ايتمك عارف صاحب كشف قتنده جناب الهيدن
ازاله ايتمكدر* زيرا تحقيق الله تعالى كندى نفسنى وصف ايتديكه تحقيق اول اذا اولنور* پس ايتدى ان
الذين يؤذون الله ورسوله) وحق تعالى ذاتيله اذى كبى صفات خلقيه دن منزهدر بلكه ذات احديت اعتباريله
كندى صفاتندن تنزيه اولنور ولكن عبد كاملك قلبى حق ايچون مظهر كلدر پس عبدك اذى اولنمسى حقك اذى
اولنمسى اولور (پس ان الذين يؤذون الله ورسوله) قولنده رسوله اذا اذاى الهى يى تفسير ايدر وبوندن
اعظم قنغى اذى اولوركه الله تعالى سنى بربلايه مبتلا ايدر آندن سنك غفلتك قتنده يعنى برشيئله اللهدن غفلتك
وجودى قتنده وياخود برمقام الهيدن غفلتك قتنده كه سن اول مقامى عالم دكلسن تاكيم سن شكوى ايله
اكا رجوع ايده سن پس حق دخى اول بلايى سندن رفع ايليه پس بوتقدير اوزره سنك حقيقتك اولان افتقارك
وعبوديت وعجزك صحيح اوله زيرا افتقار عبدك صفت ذاتيه سيدر پس حقدن اذى مرتفع اوله سنك اكا سؤالك
سببيله سندن اول بلايى رفعى حقنده زيرا سن آنك صورت ظاهره سى سن وحالبوكه سن اكا مراجع دكلسن اول
بلانك ازاله سنده يعنى بوندن اعظم اذى اولورمى كه سنك عبوديتك تصحيح ايتمكيچون حق سنى برامره مبتلا
ايدرتاكيم آنك ازاله سنده سن اكا رجوع ايدرسن وحالبوكه اول امرك ازاله سنده سن حقه مراجع دكلسن
پس سن (ان الذين يؤذون الله ورسوله) قولنده اولان اذى ايله حقه اذى ايدرسن ذكر الشيخ رضى الله عنه فى هذا
المعنى حكاية وهى ان سمنون المحب ظن فى نفسه التحقيق بمقام الصبر على الآلام وان لافرق عنده بين النعمة
والنقمة فابتلاه الله تعالى بعسر البول ساعة فضاق صبره عن ذلك فرجع الى الله بالتوبة وتضرع فى كشف الضر
عنه فلما اجاب دعاءه وقبل توبته سمى نفسه بسمنون الكذاب) (كما جاع بعض العارفين فبكى فقال له فى ذلك
من لاذوق له فى هذا الفن معاتبا له فقال العارف انما جوعنى لابكى يقول انما ابتلانى بالضر لاسأله فى رفعه عنى
وذلك لايقدح فى كونى صابرا) (نته كيم عارفينك بعضيسى جايع اولدى پس جوعندن بكا ايتدى پس بوفنده
ذوق اولميان كمسنه عارفك بكاسى حقنده اكا ايتدى اكا معاتب اولديغى حالده پس عارف اكا جواب ايدوب
ايتدى الله تعالى بنى انكيچون جايع ايتدى تاكيم بن بكا ايدم كانه ديركه حق تعالى بنى ضره انكيچون مبتلا ايتدى
تاكيم آندن سؤال ايدم اول ضرى بندن آنك رفعى حقنده وبنم آندن سؤالم قدح ويرمز بنم صابر اولديغمه
يعنى بنم صابرلكمه قدح ويرمز زيرا افتقار عبدك مقتضيات ذاتيه سندندر* پس افتقار وعبوديتى تصحيح
ايتمكيچون عبد مخاصه سؤال ايله اتيان لازمدر) (فعلمنا ان الصبر انما هو حبس النفس عن الشكوى لغير الله) (
پس بزعالم اولدق كه تحقيق صبر نفسى اللهدن غيرى يه شكوادن حبس ايتمكدر پس شيخ رضى الله عنه

وقتا كيم بونده غير الهى ذكر ايلدى قائل اوزره توجه ايتديكه سؤال ايلينه كه سن ديرسن جميع موجودات
حقك صورت ظاهره سيدر وحقك غيرى ايچون وجود يوقدر پس غيره شكوى نيجه تصور اولنور پس جواب
ايدوب ايتدى) (واعنى بالغير وجها خاصا من وجوه الله وقد عين الحق وجها خاصا من وجوه الله وهو المسمى
وجه الهوية فيدعوه من ذلك الوجه فى رفع الضر لا من الوجوه الاخر المسماة اسبابا وليست الا هو من حيث
تفصيل الامر فى نفسه) (وبنم غير الله مرادم وجوه الهيه دن بروجه خاصدر وتحقيق حق تعالى وجوه اللهدن
بروجه خاصى تعيين ايلدى واول وجه خاص وجه هويتله مسمادر يعنى جميع وجوهى جامعه اولان هويت
مطلقه نك وجهيدر واول وجه اسم اللهدر پس عبد رفع ضرى حقنده حق تعالى يه اول وجهله دعا ايده
اسباب ايله تسميه اولنان وجوه اخر ايله دعا ايتمز وحالبوكه وجوه آخر حقك هويتندن غيرى وياخود اول وجهك
هويتندن غيرى دكلدر امرى كندى نفسنده تفصيل ايتمك حيثيتيله يعنى وجه هويت جميع وجوهك عينيدر
وآنك جميع وجوهده تفصيلى كندى نفسنده تفصيليدر پس غير اللهه شكوادن نفسى حبس ايتمك وجوه
الهيه دن بروجه خاصه ميل ايتمكدر) (فالعارف لايحجبه سؤال هوية الحق فى رفع الضر عنه عن ان يكون
جميع اسباب عين حق) پس عارفك كندى نفسندن ضرك رفعى حقنده هويت حقدن سؤالى آنى محجوب ايتمز
اسبابك جميعسى حقك عينى اولمقدن وجميع اسبابدن اول وجه هويتى مشاهده ايتمكدن عارفك نظرنده
مغايرت يوقدر واما عارفك غيريسى پس مغايرت ايله حاكمدر) (وهذا سرلا يلازم طريقته الا الادباء من عباد الله
الامناء على اسرار الله فان لله امناء لايعرفهم الا الله ويعرف بعضهم بعضا) (وبو مذكور برسردركه آنك طريقنه
ملازم ومداوم ومراعى اولمز عباد اللهدن ادبادن غيرى كمسنه لر اسرار الله اوزره امنادرلر زيرا الله ايچون امنا
واردركه اللهدن غيرى كمسنه آنلرى عارف دكلدر وآنلرك بعضلرى بعضسنى عارفدر) (وقد نصحتك فاعمل واياه
سبحانه فاسأل) (وتحقيق بن سكا نصيحت ايتدك پس سن انكله عامل اول والله سبحانه وتعالىدن سؤال ايله تاكيم
افتقار وعبوديتى تصحيح ايدرسن وحاجت طلبنده امر الهى يه امتثال ايدرسن والله تعالى يقول (ادعونى
استجب لكم) (والله يقول الحق وهو يهدى السبيل

فص حكمة جلالية فى كلمة يحياوية

هذه حكمة الاولية فى الاسماء فان الله سماه يحيى اى يحيى به ذكر زكريا) (بوحكمت يحياويه اسماده حكمت
اوليه در زيرا الله تعالى يحيايى يحيى ايله تسميه ايتدى يعنى زكريانك ذكرى انكله حى اولورديمكدر واوليت برشيئك
صفتيدركه شى انكله اول اوله واسماده اوليت براسم اولمكى اسم اولمقدركه انكله تسميه اولنه پس اسم يحيى ايله
الله تعالى برنوع انساندن اول يحيايى تسميه ايتدى وبواسم ايله آنى تسميه ايتمدى الا تاكيم زكريانك ذكرى انكله
حى اوله زيرا زكريا عليه السلام حق تعالىدن (فهب لى من لدنك وليا يرثنى ويرث من آل يعقوب واجعله رب رضيا
قوليله بر ولى وارث طلب ايلدى تاكيم آنك ذكرى انكله حى اوله) (ولم يجعل له من قبل سميا) (الله تعالى ديركه
ومسماى يحيى ايچون بزبوندن اول سمى ايتمدك يعنى اسم يحيى ايله براحدى بوندن اول تسميه ايدوب اكا سمى
ايتمدك پس خلاف عادت اوزره الله تعالى بواسمده علميتله وصفيتى جمع ايلدى زيرا وقتا كيم زكريا الله تعالىدن
بر ولى وارثى طلب ايلدى تاكيم نبوت وعلمده اكا وارث اوله وانكله آنك ذكرى حى اوله خرق عادت اوزره ولم يجعل
له قولى جائزدركه صيغهٔ غائب اوله ولم يجعل له من قبل سميا قولى شيخك كلامى اوله فان الله سماه يحيى قولنه
معطوف اوله الله تعالى آنك دعاسن اجابت ايتدى پس يحيايى اسم يحيا ايله تسميه ايتدى زيرا الله تعالى
يحيايى شيخ فانى وعجوز عاقر بيننده وهب ايتدى پس خلاف عادت اوزره انى اسم يحيا ايله تسميه ايتدى زيرا
بر اسمده عادتا علميت ايله وصفيت جمع اولمز يحيانك وجودى خرق عاده اوزره وقوعنه اشارتدن اوترى ويحيايه
اختصاصدن وزكريايه تبشير يفدن اوترى) (فجمع بين حصول الصفة التى فيمن غبر) (اى مضى) (فيمن ترك
ولدا يحيى به ذكره وبين اسمه بذلك فسماه يحيى) (پس الله تعالى غابر اولان كمسنه ده كه ولدى ترك ايده كه
انكله آنك ذكرى حى اولان صفتك حصولى يعنى بقاسى بيننده ولدك يحيى ايله اسمى يعنى تسميه سى بيننى جمع
ايتدى يعنى الله تعالى يحيايى اسم يحيى ايله تسميه ايتمكده جمع ايتدى زكريانك ذكرى بقاسى بيننده نبوتدن
وآنك غيرندن ترك ايتديكى شيئده ويحيانك بو اسم ايله علميتى بيننده) (فكان اسمه يحيى كالعلم الذوقى) (پس

يحيانك اسمى يحيى علم ذوقى كبى اولدى يحيى ايچون يعنى ذوق ايله معلوم اولوركه اسم يحيى فائدتين مذكورتين كه
صفتله علميدر آفاده ايدر مثلا شول كمسنه كبى كه على استماع ايدر ولكن انك صفتى اولان حلاوت على اكا
حاصل دكلدر آنى ذوق ايتميجه پس يحيى علم ذوقى كبى اولدى زيرا انكله علم حاصل اولدى اسم وصفتله ذكر
اولندقده پس مشتق اولان يحياده معناى مشتق منه كه حياتدر ملاحظه اولندى وبو اعتبار ذوقيدر اهل
عادتك طريقى دكلدركه مشتق منه اولان شيئك معناسى مشتقده ملاحظه ارلنه) (فان آدم حى ذكره بشيث
ونوح حى ذكره بسام وكذلك الانبياء عليهم السلام ولكن ماجمع الله لاحد قبل يحيى بين الاسم العلم منه اى
الصادر منه وبين الصفة الالزكريا عناية منه اذ قال فهب لى من لدنك وليا فقدم الحق على ذكر ولده كما قدمت آسية
ذكر الجار على الدار فى قولها عندك بيتا فى الجنة فاكرمه الله بان قضى حاجته وسماه بصفته حتى يكون اسمه
تذكارا لما طلب منه نبيه زكريا) (زيرا تحقيق آدمك ذكرى شيث ايله حى اولدى ونوحك ذكرى سام ايله حى اولدى
وكذلك انبيا عليهم السلامك ذكرى انلرك خلفاسى اولان اولادلر ايله حى اولدى ولكن الله تعالى انبيادن براحد
ايچون يحيادن اول اسم علم بينيله كه من عند الله صادردر زيرا الله تعالى (انى يبشرك بغلام اسمه يحيى) قولنده
يحيى ايله تسميه ايتدى صفت بيننده جمع ايتمدى الا زكريا ايچون زكريايه اندن صادر اولان عنايتدن اوترى
زيرا زكريا (فهب لى من لدنك وليا) ديدى پس زكريا ولدينك ذكرى اوزره حقى تقديم ايلدى نته كيم آسيه
عندك بيتا فى الجنة قولنده ذكر جارى تقديم ايلدى دار اوزره پس زكريا ولدينك ذكرى اوزره حقك ذكرنى تقديم
ايتديكندن اوترى الله تعالى اكا اكرام ايلدى انك حاجتنى قضا ايتمكله يعنى يحيايى اكا هبه ايتمكله صفتله
علم بيننى جامع اولديغى حالده والله تعالى زكريايه هبه ايتديكى ولدى زكريانك صفتيله كه حياتدر تسميه ايتدى
تاكيم يحيانك اسمى تذكار اوله الله تعاليدن نبيسى زكريا طلب ايتديكى شى ايچون زيرا زكريا ذكرينك حياتنى
طلب ايلدى پس اسم يحيى انى مذكردر وذكر زكريا انكله حيدر وسماه بصفته قولى وجه مشروح اوزره فاكرمه
قولنه معطوف اولور وجائزدركه بان قضى حاجته قولنه معطوف اوله يعنى الله تعالى زكريايه اكرام ايلدى *
انك حاجتنى قضا ايتمكله ويحيايى كندى صفتيله تسميه ايتمكله) (لانه عليه السلام اوتى بقاء ذكر الله فى عقبه
اذ الولد سر ابيه فقال يرثنى ويرث من آل يعقوب وليس ثم موروث فى حق هؤلاء الا مقام ذكر الله والدعوة اليه) (
زيرا زكريا كندى عقبنده بقاء ذكر اللهى ايثار ايلدى وولدى طلب ايلدى زيرا اولد ابانك سريدر * پس زكريا يرثنى
ويرث من آل يعقوب ديدى يعنى ولد بكا وارث اوله ودخى ال يعقوب وارث اوله وحال بوكه بونده انبيا عليهم السلام
حقنده موروث بوقدر ذكر اللهدن وحقه دعوتدن غيرى پس زكريا عليه السلام كندى ذاتنده اولان ذكر اللهك
وحقه دعوتك بقاسندن اوترى آنك سرى اولان ولد صالحى طلب ايلدى تاكيم حقى ذكر ايده وخلقى حقه
دعوت ايده زيرا زكريا عليه السلام مظهر رحمت وكمال ايدى لطف وجمال وقهر وجلالدن حظ وافر اوزره ايدى
لكن حين دعا وسؤالده آنك باطنى اوزره اولياء سوءدن خوف غالب ايدى كه كندى سنده اولان ذكر الله وحقه
دعوت اندنصكره ضايع اوله وانكيچون ولى وارث بوغدى تاكيم انك خانى اوله وامر نبوتله قائم اولوب ذكر
حقيقيله حقى ذاكر اوله وخلقى حقه دعوت ايليه پس انبيادن ولد صالحك طلبى سبب معرفت الهيه وعبادت
ذاتيه اولان كمالك مظاهرى ظهورنده وابقاد وامتدادنده اجتهاد ايتمكدر * زيرا حق تعالينك صورتى مظاهر
كمل ايله ظاهره در ومعرفتى وجودات كامله لر ايله دائمه وباقيه در وكذلك زكريا عليه السلامك باطنى اوزره
هيبت ورقت وخوف وخشوع وحزن ومجاهده وعدم تصرف ودوام ذكر وخلقدن انقطاع وتبتل غالب ايدى
مريمك حالى كبى الله تعالى يه متبتله ومنقطعه اولديغى حالده وولد ايله زكريانك بشارتى قتنده انك آيتى صمت
وذكر ولسانده جلست ايدى ذكر اللهدن غيرى پس انك ولدى يحيانك باطنى وسرى صورتى اوزره دكلدى
انده احكام جلال احكام جمال اوزره غالبه اولديغى حالده حصور ايدى وذكر وخشيت اوزره مداوم ايدى
حتى يحيانك حالى زكريا اوزره حكم ايتدى واعداء حكم قهر وجلال ايله انك اوزره تحكم ايتديلر يحيى اوزره
قهر وجلال ايله تحكم ايتدكارى كبى) (ثم انه بشره بما قدمه بسلامه عليه السلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم
يبعث حيا) (اندنصكره زكريايى تبشير ايتدى يحيايى اقرانى اوزره تقديم ايتمكله يعنى اوليت وآخريتده سلامتله
انى وصف ايتمكله وياخود تبشير ايتدى اقرانى اوزره تقديم ايتمكله والسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث

حيا) قوليله انك اوزره سلام ايتمكله) (لجاء بصفة الحياة وهى اسمه) (وفى بعض النسخ وعلمه بسلامه عليه
وكلامه صدق فهو مقطوع به) (پس الله تعالى صفت حياتى كتوردى يعنى حقك صفت ذاتيه سى اولان *
حياتله انى وصف ايلدى وحيات يحيانك اسميدر يعنى يحيى اسمى حياتدن مشتقدر وياخود حيات اللهك
اسميدر والله تعالى كندى نفسيله يحيى اوزره سلام ايتديكن زكريايه اعلام ايلدى وحقك كلامى صادقدر *
پس كلام حق مقطوع به در نص محكمدر پس يحيى اوزره حقك سلامى آنك اوليتنده ولادتى يومنده وآخريتنده
موتى يومنده وقيامتده بعثى يومنده وياخود طبيعت امتدن سيرت معنويه سى اولان قلبك ولادتى يومنده
ونفسنك موتى يومنده ووجود حقانيله تحققى يومنده كلام حقله ثابتدر وكلام حقله مقطوعدر وياخود يوم ولد
علم الهيده صورت علميه سنك ثبوتى وتعين اول ايله تعينى يومنده كه استعداد ذاتيسى حسبيله فيض اقدسدن
اسم سلام تجليسنه مظهر اولمغله ويوم يموت تعين وجودى سندن خلاص اولديغى يومنده ويوم يبعث حيا *
قيامت كبراده كه وجودنده اولان جميع تعينات ظاهره وباطنه نك هلاكى قتنده بقا بعد الفنادة وجود الهى
ذاتيله موجود اولوب حيات الهيه ذاتيله حيا مبعوث اولديغى يومده پس حق تعالى كندى كلامنده *
يحيايى سلام ايله وصف ايتمسى اهل حجابك واهل كشفك كليسى قتنده اكمل واتمدر بسلامه ضميرى حقه عائددر
وعليه ضميرى يحيايه عائددر) (وان كان قول الروح والسلام على يوم ولدت ويوم اموت ويوم ابعث حيا اكمل
فى الاتحاد) (وبو كلام اعتراض مقدره جوابدركه يحيانك اولا وآخرا سلامه اختصاصى وسلام ايله اقرانى اوزره
تقدمى نيجه تصور اولنور وحال بوكه مظهر عيسويده حق تعالى عيسانك اولا وآخرا سلامتيله اخبار ايلدى *
پس شيخ رضى الله عنه ديركه واكرچه روح الله اولان عيسانك والسلام على يوم ولدت ويوم اموت ويوم ابعث
حيا) قولى اتحادده اكمل ايسه عيسى روح الله وكلمة الله اولمغله الله تعالينك مادهٔ عيسويه ده تعينى حسبيله
الله تعالى كندى نفسى اوزره مسلمدر وبو احديت شهودندن عيسى كمال تمكين اوزره اولديغنه دلالت ايدر *
كندى نفسنى جميع عيوب ونقايصدن آنك تنزيه ايتمسى وبو تنزيه خصايص الهيه دندر) (فهذا اكمل فى الاتحاد
والاعتقاد وارفع للتأويلات) (پس يحيانك سلامى اتحاد واعتقادده اكملدر وتأويلات ايچون دخى ارفعدر *
پس اتحادده اكمل اولديغى بودركه الله تعالى مادهٔ يحياده اولان نفسى اوزره مسلم اوله يحيانك ربى وآنك اوزره
تسليمده وكيلى اولديغى حيثيتله بلكه الله تعالينك (وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا) قولى جميع
وجوه الهيه يه جامعه اولان هويت مطلقهٔ ذاتيه دن خطاب وتسليمدر ومادهٔ عيسويه ده آنك تعينى وكندى
نفسنه سلامى وجوه الهيه دن بر وجه خاص وسبب خاص طريقيله سلاميدر پس جميع وجوهى جامع اولان
وجه هويت مطلقه دن نزول ايدن سلام اتحادده اكملدر اول وجه جامع اولديغى وجوهدن بر وجهدن صادر
اولان سلامدن * ومادهٔ عيسويه وجوه الهيه دن بر وجهدر وجه هويت مطلقه ده جميع وجوه متحده در *
پس آندن نزول ايدر ولكن بو سلام بو احديت شهودندن يحيانك تمكنى كمالنه دلالت ايتمز زيرا مظهر يحيادن
نازل دكلدر وبو يحيى اوزره سلام اعتقادده اكمل وتأويلات ايچون ارفع اولديغى بودركه الله تعالينك يحيى اوزره
سلامى آنك ربى اولديغى حيثيتله در مادهٔ يحياده آنك تعينى حيثيتيله دكلدر بلكه هويت مطلقه سى حيثيتيله در
پس هويت مطلقه دن الله تعالينك يحيى اوزره سلامى اهل حجابك اعتقادنه نسبتله اتم واكملدر * مادهٔ
عيسويه ده متعين اولوب حقك كندى نفسنه سلامندن وياخود عيسانك كندى نفسنه سلامندن زيرا
حقك سلامى ارباب نفوس وعقايد ايچون دخى اقبلدر وتأويلات كليا بونده مرتفعه اولور ومادهٔ عيسويه ده
حقك تعينى اعتباريله واقعه اولان تأويلاته نسبتله والا بونده تأويل يوقدر ارباب عقايد حقك يحيايه سلامى
كلام حقدر ديو اعتقاد ايدر * ويحيى حقنده آيت سلام آيات متشابهه دن دكلدر تاكيم تأويله محتاج اوله واما
عيسانك قولى پس تأويله محتاجدركه قرب نوافل لسانيله لسان حقله كندى نفسى اوزره سلام ايدر وياخود
ان الله ينطق على لسان عبده قرب فرايض لسانيله حق تعالى لسان عيسى ايله كندى نفسنه عيسانك حجابيتنده
تعينى اعتباريله سلام ايدر پس بو كلام تأويل اولمينجه ارباب عقايددن كمسنه تصديق ايتمزكه حق تعالى مادهٔ
عيسويه ده كندى نفسى اوزره سلام ايليه ولكن مظهر عيسويده اولان تسليم ارباب كشف وعرفان قتنده
عيسانك احديت شهودنه وكمال تمكنته نسبتله اكملدر * زيرا يحيانك احديت شهودنه تمكنك كمالنه كندى

نفسنده دلالت بوقدر وجه هو بندن حقك اكا نازل اولان تسليمندن غيرى)(فان الذى انخرقت فيه العادة
فى حق عيسى انما هو النطق فقد تمكن عقله وتكمل فى ذلك الزمان الذى انطقه الله فيه ولا يلزم للمتمكن من
النطق على اى حالة كان الصدق فيما به ينطق بخلاف المشهود له كيحيى فسلام الحق على يحيى من هذا الوجه ارفع
للالتباس الواقع فى العناية الالهية من سلام عيسى على نفسه)(زيرا تحقيق شول شئ كه آنده عيسى حقنده
عادت منخرقه اولدى يعنى عيسانك حقنده خرق عادت واقع اولان شئ مهد ايچنده آنك نطقيدر پس
عيسانك عقلى متمكن ومتكمل اولدى شول زمانده كه الله تعالى عيسايى آنده تنطيق ايتدى ونطقه متمكن اولان
كمسنه يه هرنه حالت اوزره نطق واقع اولورسه صدق لازم دكلدر شول شيئده كه انكله نطق ايدر يعنى نطق ايتمكه
قادر اولان كمسنه يه كرك تنطيق واقدار طريقيله نطق اولنسون وكرك نطقه قدرتى حسبيله نطق ايتديكى شيئده
اكا صدق لازم دكلدر يعنى مجرد بر كلام ايله نطق ايتمك اول كلام من صدقنى مستلزم دكلدر زيرا ممكندر كه
بر كلام ايله تكلم ايليه كه نفس امرده واقعه مطابق اولميه واما يحيى كبى مشهود له بوكا مخالفدر زيرا حق
تعالى انك حقنده (وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا) قوليله شهادت ايتدى پس حقك يحيى اوزره
سلامى بووجه اوزره يحيايه ملتبس اولان عنايت الهيه ده واقع اولان التباس ايچون ارفعدر عيسانك
كندى نفسى اوزره اولان سلامندن (وان كانت قرائن الاحوال تدل على قربه من الله فى ذلك وصدقه اذ نطق
فى معرض الدلالة على براءة امه فى المهد)(واكرچه كيم قرائن احوال عيسانك الله تعالى يه اول نطقده قربنه
ونطقده آنك صدقنه دلالت ايدرسه چونكم عيسى عليه السلام امى مريمك برائتنه دلالت معرضنده مهد
ايچنده نطق ايتدى پس نطقنده امى برائتنه شهادتنده صادقدر) (فهو احد الشاهدين والاخر هزة الجذع اليابس
فسقط رطبا جنيا من غير فحل ولا تذكير كما ولدت مريم عيسى من غير فحل ولا ذكر ولا جماع عرفى معتاد)(پس
مريمك برائتنه شاهدينك بريسى مهد ايچنده عيسانك نطقيدر وياخود عيسادر وشاهد آخر عيسى عليه
السلام مريمك بطننده ايكن الله تعالينك مريمه وهزى اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطبا جنيا) قوليله
اختيارى قتنده مريمك جذع يابسى تحريكيدر پس آندن تمر سقوط ايتدى رطب جنى اولديغى حالده يعنى اندن
تازه وتر خرما دوكلدى فحل وتذكيرسز نته كيم نخلده عادتدر نته كيم مريم عيسايى طغوردى فحل وذكرسز
ودخى معتاد اولان جماع عرفيسز نته كيم نساده ايلاد اولادده عادتدر)(لو قال نبى آيتى ومعجزتى ان ينطق هذا
الحائط فنطق الحائط وقال فى نطقه تكذب ما انت رسول الله لصحت الاية وثبت بها انه رسول الله ولم يلتفت الى
ما نطق به الحائط)(بو كلام بوندن اول ولا يلزم للمتمكن من النطق على اى حالة كان الصدق فيما به ينطق قولى
ايچون استشهاد وسنددر يعنى ديركه اكر بر نبى ديسه كه بنم نبوتمه بنم آيتم ومعجزتم بو حائطك نطقيدر * پس حائط
نطق ايتسه ونطقنده كاذبسن رسول الله دكلسن ديسه البته اول نبينك آيتى صحيحه اولوردى ونطق حائط ايله
رسول الله اولديغى ثابت اولوردى وحائطك سن كاذبسن رسول الله دكلسن نطقنه التفات اولنمزدى * پس
نطقه تمكن واقداردن لازم كلمز كه ناطق اولان شئ نطقنده صادق اوله)(فلما دخل هذا الاحتمال فى كلام عيسى
باشارة امه اليه وهو فى المهد كان سلام يحيى ارفع من هذا الوجه)(پس وقتا كيم جاهل محجوب قتنده بو احتمال
عيسانك كلامنه داخل اولديسه كه امى مريمك اشارتيله اندن صادر اولدى اول مهد ايچنده اولديغى حالده
يحيانك سلامى بو وجهله ارفع اولور زيرا حقك سلامنه بو احتمال داخل اولمز)(فموضع الدلالة انه عبد الله من
اجل ما قيل فيه انه ابن الله وفرغت الدلالة بمجرد النطق فانه عبد الله عند الطائفة الاخرى القائلة بالنبوة وبقى
ما زاد فى حكم الاحتمال فى النظر العقلى حتى ظهر فى المستقبل صدقه فى جميع ما اخبر به فى المهد فتحقق ما اشرنا
اليه) پس عيسى عليه السلام (انى عبد الله) قوليله تحقيق اول عبد الله اولديغنك دلالتى موضعى شول اجلدن
اوتريدركه عيسانك حقنده عيسى ابن الله در دينلدى وحال بوكه دلالت فارغه يعنى تامه وصحيحه اولدى
مجرد نطق ايتمكله زيرا عيسى عبد الله در طائفهٔ اخرى قتنده كه عيسانك هويتنه قائله در يعنى مصدقه در پس
انى عبد الله ديديكى برله عبد الله اولديغنه دلالت تامه اولدى عبد الله اولديغنده احتمال قالمدى وانى عبد الله
قولندن زياده اولان نطق نظر عقلى قتنده احتمال حكمنده باقى قالدى مستقبلده آنك دعوتى زماننده نطقنك
صدقى ظاهر اولنجه جميع شيئده كه مهد ايچنده انكله اخبار ايلدى يعنى نظر عقلينك قتنده انى عبد الله قولندن

زياده اولان نطق حكم احتمالده باقى قالدى مستقبلده آنك بعثنه وارنجه پس مبعوث اولدقده صدقى ظاهر
اولدى واحتمال مندفع اولدى پس سن حقيقت اوزره فهم ايله شول شيئى كه بز اكا اشارت ايتدك يعنى عيسانك
كندى نفسنه سلاميله حقك يحيايه سلامى بيننده اولان فرقدن كه اكا اشارت اولندى وياخود عيسى مهد
ايچنده امى مريمك برائتى حقنده مجرد نطق ايتمكله جميع اخبار ايتديكى شيئك صدقنى عين بصيرتله
مشاهده ايدوب فهم دقيقله فهم ايله ونظر عقلى قتنده حاصل اولان احتماله وجود ويرمه

فص حكمة مالكية فى كلمة زكرياوية

(اعلم ان رحمة الله وسعت كل شئ وجودا وحكما وان وجود الغضب من رحمة الله بالغضب فسبقت رحمته غضبه
اى سبقت نسبة الرحمة اليه نسبة الغضب اليه)(پس عالم اول كه تحقيق رحمت الهيه وجودا وحكما شيئك كايسنه
واسعه اولدى يعنى هرشئ كرك وجود حسيده مشيتله متصف اولسون وكرك ثبوت علميده * رحمت الهيهٔ عامه
جميع وجودات حسيهٔ امكانيه وتعينات علميه ونسب عدميه يه واسعه در وتحقيق غضبك وجودى دخى * الله
تعالينك غضبه اولان رحمتندندر پس حقك رحمتى آنك غضبنى سابقه اولدى يعنى رحمتك اكا نسبتى غضبك
اكا نسبتنى سابقه اولدى شويله معلوم اوله كه رحمت حق ايچون ذاتيه در زيرا حق بالذات جواددر خزائن رحمت
وجود اولان حضرات الهيه دن جودى وخيرى فياضدر پس رحمت حق جميع اعيان وجوديه ونسب عدميه يه
واسعه در وغضب دخى نسب عدميه دندر * پس رحمت غضبه دخى واسعه اولدى زيرا غضبك وجودى دخى
رحمت الهيه دندر ولكن غضبك حقه نسبتى رحمتك اكا نسبتندن متأخره در زيرا غضب رحمته نسبتله عارضدر
ماء ايچون سيلان كبى وماءك سيلاننه نسبتله آنك جمودتى عارضه اولديغى كبى بلكه غضب حكم عدميدر بعض
اعيانك كماليله وجودلنده آثار واحكامى ظهورنه عدم قابليتندن ناشيدر پس اول شيئك رحمته عدم قابليتى
حكمى رحمتك آنده تماما عدم ظهورنى مقتضيدر دنيا وآخرت پس اول شيئك عدم قابليتندن اوترى آنك اوزره
رحمتك عدم فيضانى راحم طرفندن اكا نسبتله غضب وشقاوت وشر تسميه اولنور پس رحمتك حقه نسبتى
غضبك اكا نسبتنى سابقه در پس تجلى رحمانيله اعيان اوزره مفاوضه اولان رحمت نور وجوده عدم قابليتى
اولان اعيانده نسب عدميه دن غيرى برشيئى ايجاد ايتمدى وعدم محضك حقيقتى بوقدر تا كيم رحمت اكا
متعلقه اوله پس حقك رحمتى اعدام نسبيه يه عامه اولدى پس رحمت غضب وآلامى ومحن واسقامى وفقرى
ايجاد ايلدى وبونلره واسعه اولدى زيرا بونلرده شائبهٔ وجود واردر زيرا بونلر سيئه ايله متصفه در * پس غضب
دخى نسبت عدميه اولديغى اعتبار اوزره مرحوم در والا موجود اولمزدى ووجود خير محض ورحمت محضه در
واما عدم محض اولان شر كه امر عدميدر آنك حقيقتى بوقدر تا كيم رحمت اكا متعلقه اوله انكيچون رسول عليه
السلام اللهم ان الخير كله بيديك والشر ليس اليك ديدى پس امر وجود محض خير اولدقده رحمت خير محضى
شر نسبى اولان خيرى اعيانك قابليتى وعدم قابليتى حسبيله ايجاد ايدر پس مجرد ايجاد واظهار اعتباريله خيرك
كايسى حقك يد بيننده در وشر كه عدم محضدر پس حقه آنك نسبتى بوقدر زيرا حق وجوددر وشر عدم محضدر
مقتضاى ظاهر اوزره خيردن مراد هدايت ورحمت اعيان اوزره افاضه اولندقده بعض اعيانك قابليتى حسبيله
رحمت وهدايتى قبول ايتمكدر وبعض اعيانك عدم قابليتى حسبيله عدم قبول شردر * پس بو شر نسبى اعيانه
اسناد اولنور انلرك عدم قابليتى حسبيله حقه اسناد اولنمز وبالجمله امر اوج وجه اوزره در بر وجه وجود محضدر كه
ازلا وابدا عدمى قبول ايتمز وبر وجه امكان محضدر كه ازلا وابدا بر سبب ايله وجودى قبول ايدر و بر وجه عدم
محضدر وعدم محض ازلا وابدا وجودى قبول ايتمز پس وجود محض حقدر غيرى دكلدر وعالمك وجودى وجود
محض ايله عدم محض بيننده در پس شول شيئكه عالم انكله عدمه ناظردر عدمى قبول ايدر وشول شيئكه عالم
انكله وجوده ناظردر وجودى قبول ايدر پس انكيچون عالمك بعضيسى كه ظلمت طبيعتدر وبعضيسى كه نوردر
نفس الهيدر پس نوره نسبتله ظلمت شردر واما وجود وجود اولديغى اعتباريله خيردر وشر عدم محضدر
(ولما كان لكل عين وجود فطلبه من الله لذلك عمت رحمته كل شئ فانه برحمته التى رحم بها قبل رغبته) اى طلبه
(فى وجود عينه فاوجدها) فطلبه قولنده ضمير فاعل عينه راجعدر وضمير مفعول وجوده راجعدر ولذلك قولى
عمت قولنه متعلقدر وعمت قولى ايچون تعليلدر وضمير حقه عائددر وقبل كسر با ايله در وقبل رغبته قولى آنك

خبریدر * ورغبته ضمیری شیئه راجعدر فاوجدها ضمیری دخی عینه راجعدر یعنی وقتا کیم هر عین ایچون
وجود اولدیسه کرك عین وجودی اولسون وکرك عین علمی اولسونکه هر شیئك عین ثابته سیدرکه اول عین
مرتبهٔ الوهیتده متعین اولان الٰهدن وجودنی طلب ایدر حضرات اسمائیه دن اول عینه مخصوص اولان
اسمك خزینه سندن زیرا الله تعالی هر عینك حقی اولان جودی دائما اکا ممدومعطیدر والا هر عین سببیت
ایچون متصفه اولمزدی الله تعالینك رحمتی هر شیئه بوندن اوتری عامه اولدی زیرا الله تعالی شول رحمتیله
که هر شیئه انکله رحمت ایتدی وجود علمیده آنی ایجادا یتمکله اول شیٔ وجود عینیسنده اولان رغبتنی وسنده
اولان رغبتنی وطلبنی انکله قبول ایتدی پس الله تعالی اول شیئك عینینی ایجاد ایلدی یعنی علم الٰهیده رحمت
ذاتیه ایله ثابت اولان شیٔ وجود عینیله * موجود اولمغه راغب اولدقده الله تعالی شول رحمت ذاتیه ایله که
حضرت علمیه ده انکله اکا رحمت ایدوب * آنی ایجاد ایتمش ایدی اول شیئك وجود عینی سنده اولان رغبتنی
قبول ایتدی واول شیئك عینینی انکله ایجاد ایلدی یعنی ذات حقده استهلاکده اولان اعیاندن هر بریسی
حق تعالینك رحمت ذاتیه سیله وتجلیء ذاتیسیله حضرت علمیه ده متعینه اولوب ثبوت علمیله ثابته واعیانده
معدومه اولمغله استعدادات ذاتیه لری ایله وجود عینی یه طالبه اولدقلرنده الله تعالی اول رحمت ذاتیه ایله که
آنلری کرب استهلاکدن اخراج ایدوب انکله آنلره رحمت ایتمش ایدی آنلرك وجود عینی یه رغبت وطلبنی قبول
ایدر وآنلری ایجاد ایدر) (فلذلك قلنا ان رحمة الله وسعت کل شیٔ وجودا وعلما) (پس بوندن اوتری یعنی اعیان
علمیهٔ الٰهیه ده رحمت ذاتیه ایله ثابته اولدقدنصکره وجود عینی یه طالبه اولدقده الله تعالی اول رحمتله آنلری
وجود عینیده ایجاد ایتدیکندن اوتری * بوندن اول برایتدك که تحقیق الله تعالینك رحمتی شیئك کاینسنه
واسعه اولدی وجودا وعلما یعنی شیٔ کرك وجود عینیله موجود اولسون وکرك وجود علمیله زیرا اعیان ثابته ذات
حقده مستهلکه ونفس رحمانیده مجمله ایکن نفس رحمانی ورحمت سبحانیله ضیق عدمیتدن خلاص اولوب
حضرت علمیه ده وجودن برضرب ایله که وجود ثبوتیدر آنلری حق تعالی ایجاد ایدوب تجلیٔ وجودی قابلیتن
آنلره اعطا ایلدی که اول قابلیت واستعداد ذاتیله وجود عینی یه آنلرك رغبتن قبول ایدر واول رحمتله آنلری
وجود عینیده ایجاد ایدر پس رحمت ذاتیه نك اول عینده اولکی اثری وجودی قبول ایتمکیچون اولان
صلاحیتدرکه استعداد ایله تسمیه اولنور پس الله تعالی عینه رحمت ایتدی وجوده آنك استعدادندن اول فیض
اقدسدن که تجلیٔ ذاتیدر عینیدر استعدادی اکا اعطا ایتمکله واول استعداد الله تعالینك علما وحکما اکا رحمتیدر
زیرا وجوده آنك وجودی بوقدر آندنصکره اعیانك طلب استعدادیسیله وغیبده رحمتك سؤالیله اعیانده
انلری وجود عینیله ایجاد ایلدی وبو ایجاد حقك انلر اوزره وجودا رحمتیدر) (والاسماء الالٰهیة من الاشیاء وهی
ترجع الی عین واحدة فاول ما وسعت رحمة الله شیئیة تلك العین الموجدة للرحمة بالرحمة) (واسماء الٰهیه اشیادندر
ذات احدیه یه مغایرتی حیثیتیله وحال بوکه اسماء الٰهیه عین واحده یه راجعه درکه اسم رحمانك حقیقتیدر پس
اولکی شیٔ که رحمت الٰهیه اکا واسعه اولدی اول عینك شیئیتیدرکه رحمت اسمائیه یی موجده در رحمت ذاتیه ایله
زیرا رحمت اسمائیه اول عین ایله متحققه اولور بوتقدیر اوزره الموجدة قولی کسر جیم ایله درشویله معلوم
اوله که وقتا کیم شیخ رضی الله عنه اولا بیان ایتدیسه که رحمت اشیانك کاینسنه واسعه در واسماء الٰهیه
اشیادندر پس رحمت اسمائیه دخی واسعه در واسماء الٰهیه دخی مرحومه در رحمت ذاتیه ایله زیرا اسمانك
حقایقی که اسماء ذاتدن انلر ایله متمیزه در وهر بریسی آخردن انلر ایله منفصل در ذاتدن غیری اشیادر پس
اسمانك اعیانی عین واحده یه راجعه درکه اسم رحمانك حقیقتیدر زیرا اسم رحمانك حقیقتی اولان عین
واحده یه راجعه در زیرا اسم رحمانك حقیقتی اولان واحده جمیع اعیان اسمائیه یی جامعه در پس اولکی
شیئکه رحمت ذاتیه فیض اقدسدن تجلیٔ ذاتیله اکا واسعه اولدی اول عین جامعه نك شیئیتیدرکه اول
عین رحمت انشائیه نك حقیقتیدرکه رحمت اسمائیه اول عیندن مفاضه در واول عین رحمت ذاتیه ایله موجده
ومرحومه در واسماء راحمه اولمغیچون ورحمت اسمائیه یی موجده در رحمت ذاتیه ایله (فاول شیٔ وسعت الرحمة
نفسها ثم الشیئیة المشار الیها ثم شیئیة کل موجود یوجد الی ما لا یتناهی دنیا وآخرة عرضا وجوهرا ومرکبا
وبسیطا) پس اولکی شیٔ که رحمت ذاتیه اکا واسعه اولدی نفس رحمتدر یعنی عین رحمانیه ده ظاهره اولان

رحمتدر زیرا رحمت دخی نسبت عدمیه ده ظاهره اولمزالا برعینده پس وجه اول اوزره رحمت اول عینك شیئیتنه
واسعه اولوب راحمه اولدقده کندی نفسنه اول راحمه اولور زیرا نفس رحمت ظهورده اول عینه متوقعه در پس
رحمت راحمه اولدقده اول کندی نفسنه راحمه اولور اندنصکره مشار الیها اولان شیئیتدر یعنی عین واحده نك
شیئیتیدرکه جمیع اعیانك اولی واصلیدر اندنصکره هر موجودك شیئیتیدرکه (دنیا وآخرة وعرضا وجوهرا
ومرکبا وبسیطا الی غیر النهایه) موجوده اولور یعنی اولا رحمت کندی نفسنه واسعه وراحمه اولور اندنصکره
جمیع اعیان اسمائیه یی جامعه اولان عین واحده یه واسعه اولورکه اسم رحمانك حقیقتیدر پس رحمت اول عین
واحده یه واسعه اولمغله جمیع اعیان اسمائیه اولان اشیایه که علم ازلیده ثابته در راحمه وواسعه اولور اندنصکره
اول اعیان وجود عینینی طلب ایدوب هر بریسی استعداد ذاتیسی حسبیله وجود عینیله موجوده
اولدقدنصکره هر موجودك شیئیتنه واسعه اولورکه موجوده در وشیئیات موجوده دن دخی ظاهره اولوب
(الی ما لا یتناهی دنیا وآخرة وعرضا وجوهرا ومرکبا وبسیطا) ظهور ایده جك هرنه قدر موجوداتك انواعی
وارایسه کاینسنه واسعه در * پس رحمت غیبیه نك اعیان علمیه ده وحقایق الٰهیهٔ اسمائیه ده که آنلر وجود واحد
حقك شئون وتعیناتیدر وجودی رحمت ذاتیهٔ جودیه درکه ذاتك عینیدر واشیانك وجود عینیسی رحمت
رحمانیهٔ الٰهیهٔ اسمائیه دندرکه پس علما وعینا وحکما ووجودا اشیانك کاینسنه رحمت الٰهیه واسعه اولدی حتی
رحمت کندی نفسنه واسعه اولدی زیرا رحمت دخی نسب عدمیه دن بر نسبتدر واشیادن برشیئدر ولکن
ان رحمة الله وسعت کل شیٔ وجودا وعلما قولی اوزره وارد اولورکه بوکلام عموم اوزره نیجه صحیح اولور وحال بوکه
نیجه اشیا مغضوبه مشاهده اولنور واشیانك کایسی مرحومه اولدقده آنلردن بریسی مغضوب اولمق لازم
کلور * پس شیخ رضی الله عنه بو اعتراضه جواب ایدوب دیرکه) (ولا یعتبر فیها اوفی سعة الرحمة) (ای فی الاشیاء
الموجدة (حصول غرض ولا ملایمة طبع) راشیاء موجده ده ویاخود رحمتك سعتنده برغرضك حصولی دخی
طبعك ملایمتی معتبردکلدر یعنی رحمتك جمیع اشیایه شمولنده وتعلقنده اشیاده غرضك حصولی وطبعه ملایم
اولان شیئك وصولی شرط دکلدر تا کیم برشیئك غرضنه مخالف وطبعنه غیر ملایم اولان شیئی اکا وارد اولدقده
اکا رحمتك عدم شمولی لازم کله) (بل الملایم وغیر الملایم کله وسعته الرحمة الالٰهیة وجودا) (بلکه ملایمله غیر
ملایمك کاینسنه رحمت الٰهیه وجودا واسعه در یعنی ملایم وغیر ملایم وقائل وغیر قائل اولان جمیع اشیایه ایجادده
رحمت الٰهیهٔ رحمانیه نك شمولی علی السویه در (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) ولکن هر عینك استعدادی
حسبیله رحمت رحمانیه انی ایجاد ایدر عدم ملایمت ایجاده قدح ویرمز وملایمت دخی ایجادده شرط دکلدر
والاشیاء غیر ملایمه وجوده داخل اولمزدی واسماء الٰهیه دن بعض اسما دخی اعیانده متحققه اولمزدی وعالمده
انلرك آثاری ظاهره اولمزدی وجمیع اعیان رحمت رحمانیهٔ عامه ایله مرحومه اولمقدن لازم کلمزکه جمیع اعیان
رحمت رحیمیهٔ خاصه ایله مرحومه اوله رحمت رحیمیه خاصة کمال استعداد وقابلیته مرهونه در ورحمت رحمانیهٔ
عامه محل حسبیله ایجاد ایدر (بل الملایم) قولی مرفوع اولوب مبتدادر ووسعت جمله سی خبردر) (وقد ذکرنا
فی الفتوحات المکیة ان الاثر لا یکون الا للمعدوم لا للموجود وان کان للموجود فبحکم المعدوم) (وتحقیق
فتوحات مکیه ده برذکر ایتدك که تحقیق اثر واقع اولمزالا معدوم ایچون موجود ایچون واقع اولمز یعنی اثر اعیان
ثابتهٔ معدومه ایچون ثابتدرکه وجود حقده مؤثره در واثر حق ایچون دکلدر حق اوزره لازم اولان انجق افاضهٔ
وجوددر اعیان حسبیله تبدیل اعیان دکلدر واکرچه کیم اثر موجود ایچون ثابتدر پس معدومك حکمی
حسبیله ثابتدر یعنی معدوم موجود اوزره حکم ایتمکله ثابتدر زیرا معدوم عدمیتیله موجود اوزره حکم
ایدرکه اکا اعطاء وجود ایلیه * پس موجود دخی معدومدن متأثر اولوب اکا اعطاء وجود ایتمکه توجه ایدر
پس اثر اولا معدوم ایچون موجودده ظاهر اولور اندنصکره معدومك حکمی وتقاضاسی حسبیله موجود
ایچون ثابت اولور یعنی علم الٰهیده ثابته اولان اعیان که انفسده معدومه در تجلیٔ وجودی ایله آنلر اوزره
منبسطه اولان وجود احد حقده مؤثره در خصوصیات ذاتیه لری حسبیله انی تعیین وتقیید وتکییف وتسمیه
ایتمکله حتی اسماء الٰهیه ونسب ربانیه آنلرك حسبیله ظاهره اولور ونسب الٰهیه نسب اولدیغی حیثیتله
معدومة الاعیاندر آنلرك تحققی یوقدر زیرا آنلرك حقیقتی تعقل اولنمز الا امرین بیننده که وجود وعدمدر

وموجود بونده طرفینك بربیدر واول حقدر واشیانك وجودنده اشیادن غیری مؤثره یوقدر پس آثارك
کلیسی اکر اسماء الهیه دن ایسه اسما نسب عدمیه دروا کر اسما ایله متعینه اولان ذاتدن ایسه پس وجوددندر
بو معدومة الاعیان اولان نسب اعتباریله ونسب حکمنك تعیناتی وتعینات مخصصه نك اقتضاسی اعتباریله
وا کر آثار وجود حقده اعیان ثابته دن ایسه پس اثر معدوم العین اولان شیء ایچوندر وا کوانده دخی بویله در
زیرا هر اثر که بر موجوددن ظاهر اولور * پس اول شیئك وجودنه نسبت اولنمز آنك وجودی اولدیغی حیثیتله
بلکه آنك عین عدمیه سنه نسبت اولنور ویاخود اول نسبت عدمیه ایله متعین اولان آنك وجودنه نسبت
اولنور) (وهو علم غریب ومسئلة نادرة ولا یعلم تحقیقها) (وفی نسخة بحقیقتها) (الا اصحاب الاوهام) (
ای المتجاوزون عن عالم الحس) (فذلك بالذوق عندهم) (شیخ رضی الله تعالی عنه بیورلرکه وبو علم غریبدر
غایت غرابتده ومسئله نادره در غایت ندارتده، وآنك حقیقتنی فهم ایتمز اصحاب اوهامدن غیری که عالم حسدن
متجاوزلردر یعنی معدومك موجودده تأثیری مسئله سنك حقیقتنی فهم ایتمز اصحاب اوهامدن غیری که
کندی وهملرندن بعض اموری توهم ایدرلرکه آنلرك وجودی یوقدر وآنلرك نفوسی اول اموردن منفعله
ومتأثره اولور انفعال عظیم وتأثیر قوی ایله پس بو علم انلرك قتنده ذوق ایله حاصل اولور یعنی تأثیرك منشئنه
نظر ایدرلرکه آنك منشئی امور وهمیه دره پس ذوق ایله انلره علم حاصل اولورکه آنلرده مؤثره اولان امور متوهمه
ومعدومه در) (واما من لا یؤثر فیه الوهم فهو بعید عن هذه المسئلة) (واما شول کمسنه که وهم انده مؤثر اولمیه
وذوق ایله عالم اولمیه که امر عدمی اولان وهم صاحبنك وجودنده نیجه تأثیر ایدر پس اول کمسنه بو مسئله نك
تحقیقندن بعیددر یعنی وهمدن متأثر اولان کمسنه یه اعیان معدومه امر وجودده مؤثره وحاکمه دردیسه لر
پس ذوقا امر وهمك کندی وجودنده تأثیرندن فهم ایدر وانتقال ایدرکه امر معدوم موجودده نه کیفیتله
تأثیر ایدر ووهمدن متأثر اولمیان کمسنه پس فهم ایده مز زیرا وهمك تأثیرینی کندی نفسنده مشاهده ایتمدی *
پس بو مسئله دن آنك حظی یوقدر وبونده بر وجه دخی بودرکه امر عدمی اولان وهم اصحاب اوهامك قوت
خیالیه لرنده ظاهر اولوب قوت خیالیه ده معدومه اولان اشیاء وهمیه یی ایجاد ایدرلر پس امر عدمی اولان
وهم موجود اولان اصحاب اوهامده تأثیر ایدوب قوت خیالیه لرنده معدومه اولان اشیاء وهمیه یی ایجاد
ایدرلر پس اول کمسنه عارفدرکه امور عدمیه اولان اعیان حق موجودده تأثیر ایدوب آنك حضرت
علمیه سنده معدومه اولان صور علمیه یی ایجاد ایدر وشول کمسنه که وهم انده مؤثر اولمیه یعنی وهم آنك قوت
خیالیه سنده صور خیالیه یی ایجادا ایتمیه پس اول کمسنه بو مسئله نك فهمندن بعیددر قال الشیخ رضی الله عنه
وفی الحکمة الحقیة بالوهم یخلق کل انسان فی قوة خیاله مالا وجود له الا فیها) (شعر فرحمة الله فی الاکوان ساریة
وفی الذوات وفی الاعیان جاریة * مکانة الرحمة المثلی اذا علمت * من الشهود مع الافکار عالیة) پس الله تعالینك
رحمتی که مرتبهٔ احدیتده هویت حقك عینیدر ومرتبهٔ واحدیتده آنك غیریدر اکوانده ساریه در اکوانك
صورنده نفس رحمانی تجلی ایدوب آنلری ایجادا ایتمکله علی السویه در مظاهر اکوان کرك ملایمه اولسون وکرك
غیر ملایمه ودخی ذوات غیبیه واعیان علمیه ده جاریه در نفس رحمانی ذاتیله ذوات واعیان علمیهٔ معدومه یی
حضرت علمیه ده ایجادا ایتمکله پس رحمت رحمانیه جمیع اعیان اکوانده ساریه در وهویت حق احدیتده رحمتك
عینیدر پس صور خلقیه واشیاء علمیه ایجاد اولندقدن هویت الهیه انلرده مختفیه اولور ومکانت مرتبهٔ علیه
ومنزلهٔ رفیعه در ومثلی فضلی در فضلك تأنیثیدر افضل معناسنه در قال تعالی (ویذهبا بطریقتکم المثلی) یعنی
رحمت مثلینك مرتبهٔ علیه سی چنکم شهود طریقیله معلومه اولسه افکار اوزره عالیه دریعنی طریق فکر ایله
معلومه اولمقدن عالیه در فکر انی ادراك ایده مز مع علی معناسنه در) (فکل من ذکرته الرحمة فقد سعد وما ثم
الا من ذکرته الرحمة وذکر الرحمة الاشیاء عین ایجادها ایاها فکل موجود مرحوم) پس هر بر کمسنه یی که رحمت
ذاکره اولدی * پس تحقیق اول کمسنه سعید اولدی سعادت وجود ایله وحال بوکه وجودده یوقدر رحمت ذکر
ایتدیکی مندن غیری یعنی وجودده بر کمسنه یوقدرکه رحمت انی ذکرا یتمش اوله ورحمتك اشیایی ذکری
اشیایی ایجادا ایتدیکنك عینیدر پس هر موجود مرحومدر رحمت وجود ایله (فکل موجود مرحوم) قولی
اوزره دنیاده اصحاب بلا ایله وآخرتده اولان عذاب ایله وارد اولان اعتراضك دفعندن اوتری شیخ رضی الله عنه

ایتدی) (ولا تحجب یا ولی عن ادراك ما قلناه بما تراه من اصحاب البلاء وما تؤمن به من آلام الآخرة التی لا تفتر
عمن قامت به) (ای بنم دوستم بزم ذکر ایتدیکمز شیئك ادراکندن محجوب اولمه دنیاده اصحاب بلادن مشاهده
ایتدیکك آلام ایله ودخی آلام آخرتدن شول شیئله محجوب اولمه که اکا مؤمنسن اویله آلام آخره که ناقصه
قلنمز شول کمسنه دن که انکله قائمه اوله یعنی اهل ناره مخصوصه اولان آلام آخره ایله سن محتجب اولمه که حالا
نشأت دنیویه ده سن آنلره مؤمنسن ودیمه که رحمت نه کیفیتله عامه اولمق تصور اولنور وحال بوکه دنیاده
اهل بلا وآخرتده اهل عذاب رحمت ایچنده در) (واعلم اولا ان الرحمة انما هی فی الایجاد عامة فبالرحمة بالآلام
اوجد الآلام ثم ان الرحمة لها الاثر بوجهین اثر بالذات وهو ایجادها کل عین موجودة ولا تنظر الی غرض
ولا الی عدم غرض ولا الی ملایم فانها ناظرة فی عین کل موجود قبل) فعل ماض (وجوده بل تنظر فی عین ثبوته)
سن اولا عالم اول که تحقیق رحمت ایجادده عامه دریعنی رحمتك عمومی اعیان غیبیه واعیان کونیه نك
ایجادنده در وجمله اعیاندن بریسی المدر پس حقك آلامه رحمتندن آلامی ایجاد ایلدی اندنصکره عالم اولکه
تحقیق رحمت ایچون اثر ایکی وجهله در بر وجه بالذات اثر ایتمکدر ورحمتك بالذات اثری رحمتك هر عین
موجوده یی ایجاد ایدر ور رحمت ایجادده غرضه نظر ایتمز ودخی غیر ملایمه نظر ایتمز زیرا رحمت هر موجودك عیننه
ناظره درکه اول موجود وجودنی حقدن قبول ایتدی بلکه رحمت هر موجوده نظر ایدر اول موجودك عینی
ثبوتنده اوج موضعده مذکر ضمیری موجوده عائده در ویاخود عینه راجعدر شیء اعتباریله) (ولهذا رأت
الحق المخلوق فی الاعتقادات عینا ثابتة فی العیون الثابتة فرحمته بنفسها بالایجاد ولذلك قلنا ان الحق المخلوق
فی الاعتقادات اول شیء مرحوم بعد رحمتها بنفسها فی تعلقها بایجاد المرحومین) (یعنی رحمت علم الهیده ثابته
اولان عیننه نظر ایدوب ایجاد ایتدیکندن اوتری اعتقاداتده مخلوق اولان حقی معتقدینك عیون ثابته لرنده
عین ثابته کوردی یعنی رحمت معتقدینك علم الهیده اعیان ثابته لری قوتنده اولان اعتقاداتده مخلوق
وموجود اولان حقی عین ثابته کوردی زیرا حق معتقد اعیان معتقدینك احوالندن بر حالدر پس رحمت حق
مخلوقه رحمت ایتدی اعیانك ایجادنه تعلقده کندی نفسنه رحمت ایتمکله یعنی رحمت اعیان معتقدینك
ایجادنه تعلق ایتمکله کندی نفسنه رحمتی سببیله حق مخلوقه رحمت ایتدی ورحمت اعتقاداتده مخلوق اولان
حق رحمتك مرحومینك ایجادنه تعلقده کندی نفسنه رحمتندنصکره مرحوم اولان شیئك اولیدر زیرا رحمتك
اعیان ثابته ایجادنده تعلقی اعتقاداتده اولان حق مخلوقه تعلقنك عینیدر) (ولها اثر آخر بالسؤال فیسأل
المحجوبون الحق ان یرحمهم فی اعتقادهم واهل الکشف یسألون رحمة الله ان تقوم بهم فیسألونها باسم الله
فیقولون یا الله ارحمنا ولا یرحمهم الا قیام الرحمة بهم) (ورحمت ایچون اثر آخر حاصلدر سؤال سببیله یعنی سؤاله
مترتبدر پس محجوبلر اعتقادلرنده اولان حقدن سؤال ایدرلرکه انلره رحمت ایده واهل کشف پس الله تعالینك
رحمتنی سؤال ایدرلرکه انلر ایله قائمه اوله پس انلر رحمتی الله اسمیله سؤال ایدرلر * پس (یا الله ارحمنا) دیرلر
وانلره رحمت ایتمز رحمتك انلر ایله قیامندن غیری زیرا رحمت انلر ایله قائمه در (فلها الحکم) پس محل ایچون حکم
ثابتدر زیرا هر صفت که بر محل ایله قائمه اوله اول محل انك حکمنده واقع اولور) (لان الحکم انما هو فی الحقیقة
المعنی القائم بالمحل) (زیرا حکم حقیقتده بر محل ایله قائم اولان معنی ایچون ثابتدر اول محل اوزره مثلا روح
کبی که محل اولان بدن ایله قائمدر وبدن اوزره حاکمدر وبدنده قیامی حالنده وبدندن مفارقتندنصکره انده
حکم ایتمز الا مکر روح کامل اوله واولدخی حکم اول کبی انده صورت محسوسه ده ظاهر اولوب حکم ایتمز
(فهو الراحم علی الحقیقة) پس محل ایله قائم اولان معنی حقیقت اوزره راحمدر زیرا شول ذاتکه رحمت انکله قائمه
اولدی راحم ایله تسمیه اولنمز الا شول رحمتله که انکله قائم اولان معنادر پس حقیقتده حاکم اولان معنای
رحمتدر (فلا یرحم الله عباده المعتنی بهم الا بالرحمة فاذا قامت الرحمة بهم وجدوا حکمها ذوقا) وبعض نسخه ده
فاذا قامت بهم الرحمة واقع اولدی پس الله تعالی معتنی بهم اولان عبادنه که ذکر اولنان اهل کشفدر
رحمت ایتمز الا رحمتله یعنی رحمتك آنلر ایله قیامیله پس چنکم رحمت انلر ایله قائمه اولسه رحمتك حکمنی
کندی نفسلرنده انلر ذوقا مشاهده ایدرلر زیرا رحمت انلرك وجودنده ثابته وراسخه در وانلر روح ایچون قالب
کبیدرلر رحمت انلر ایله قائمه اولدیغی حالده انلر دخی رحمتله قائملردر پس انلر کندی وجودلرنده ذوقا مشاهده

ایدرلر که حاکم اولان رحمتدر) (فمن ذکرته الرحمة فقد رحم) (صیغهٔ مجهول اوزره پس شول کمسنه یی که رحمت
رحیمیه ذکر ایلدی انکله قائمه اولمغله پس تحقیق اول کمسنه رحمت اولندی ورحمت انکله قائمه وصیغهٔ معلوم
اوزره دخی جائزدر یعنی شول کمسنه یی که رحمت ذکر ایلدی تحقیق اول کمسنه غیره رحمت ایدرانی ارشاد وا کمال
ایتمکله) (واسم الفاعل هو الرحیم والراحم) (ورحمتدن اسم فاعل رحیمدر وراحمدر یعنی راحم اولان رحمتدر
ورحمتدن اسم فاعل رحیم وراحم ورحیمدر وراحم شول کمسنه درکه رحمت انکله قائمه اولدی) (والحکم
لا یتصف بالحق لانه امر توجبه المعانی لذواتها) (ورحمتک حکمی که انکله قائمه اولان اثردر خلق ایله متصف
اولمز یعنی مخلوق دکلدر زیرا اول حکم بر امردرکه معانی کندی ذواتی ایچون انی ایجاب ایدر یعنی اول حکم
مخلوقیتله متصف اولمز زیرا خارجده انک عینی یوقدر تا کیم مخلوقیتله موصوف اوله بلکه امر معنویدر معانیهٔ
معقولهٔ کلیه نک ذواتی انی مستلزمه درحیات وعلم کبی که انلر باطنه اولدیغی حالده بحسب الحکم وجود عینیدن
زائله دکللردر قال الشیخ رضی الله عنه فی الحکمة الالهیة اعلم ان الامور الکلیة وان لم یکن لها وجود فی عینها
فهی معقولة معلومة بلاشك فی الزمن فهی باطنة لاتزال عن الوجود العینی ولها الحکم والاثر فی کل ماله
وجود عینی بل هو عینها لاغیرها اعنی اعیان الموجودات العینیة ولم تزل عن کونها معقولة فی نفسها فهی
الظاهرة من حیث اعیان الموجودات کما هی الباطنة من حیث معقولیتها فاستناد کل موجود عینی بهذه
الامور الکلیة التی لا یمکن رفعها عن العقل ولا یمکن وجودها فی العین وجودا تزول به عن ان تکون معقولة
) (فالاحوال لاموجودة ولامعدومة ای لاعین لها فی الوجود لانها نسبة ولامعدومة فی الحکم لان الذی
قام به العلم یسمی عالما وهو الحال فعالم ذات موصوفة بالعلم ماهو عین الذات ولاعین العلم وما ثم الا علم وذات قام
بها هذا العلم وکونه عالما حال لهذه الذات باتصافها بهذا المعنی) (پس احوال موجوده دکلدر ودخی معدومه
دکلدر یعنی احوال ایچون وجودده عین ظاهره دکلدر زیرا احوال نسبتدر ونسبت امر عدمیدر وجود
خارجیده انک وجودی یوقدر ودخی احوال حکمده معدومه دکلدر زیرا شول کمسنه که علم انکله قائم اولدی
عالم ایله تسمیه اولنور وانک عالم اولمسی حالدر پس عالم بر ذاتدر که علمله موصوفه در واول عالم ذاتک عینی دکلدر
ودخی علمک عینی دکلدر وحال بوکه واقعده یوقدر علمدن وذاتدن غیری که علم انکله قائم اولدی وعالمک عالم اولمسی
بوذات ایچون حالدر بو معنی ایله یعنی معنای عالمیتله ذاتک اتصافی سببیله) (فحدثت نسبة العلم الیه فهو
المسمی عالما) (پس عالم اولان کمسنه یه علم حادثه اولدی عالمیته توسطیله پس علم ایله متصف اولان کمسنه
عالم ایله مسمادر) (والرحمة علی الحقیقة نسبة من الراحم وهی النسبة الموجبة الحکم فهی الرحمة) (وعلی
الحقیقه رحمت راحم طرفندن بر نسبتدر ورحمت ذات راحم اوزره که رحمتله موصوفه در حکمی موجبه
اولان نسبتدر پس اول رحمتدر) (والذی اوجدها فی المرحوم ما اوجدها لیرحمه بها وانما اوجدها یرحم بها
من قامت به) (وشول موجد که رحمتی مرحومده ایجاد ایلدی اول رحمتی ایجادا یتمدی تا کیم مرحومه انکله
رحمت ایلیه بلکه انی ایجاد ایلدی تا کیم انکله رحمت ایلیه شول کمسنه یه که انکله رحمت قائمه اولدی یعنی
موجد رحمت مرحومده رحمتی ایجادا یتمدی تا کیم اول رحمت ایلیه واول مرحوم انکله مرحوم اوله بلکه
رحمتی ایجاد ایلدی تا کیم کندیسی راحم اوله شول کمسنه یه که رحمت انکله قائمه اولدی زیرا مرحوم موجود
اولدیغی اعتباریله رحمت رحمانیه ایله مرحوم اولدی وا کا لایق اولان کماله وصولی قتنده رحمت رحیمیه ایله
مرحوم اولدی * پس رحمتک اثری ایجادی وبو صفتک اکا اعطاسی وجوددن وکماله وصولدن صکره اولمزالا تا کیم
عبد ربی صفتیله موصوف اوله ومرحوم اولدقدن صکره راحم اوله وبونک سببی بودرکه صفات فعلیه تجلیکم
برکمسنه ده ظاهره اولسه فعلک اندن ظهورن اقتضا ایدر مثلا حق تعالی تجلیکم بر عبدینه صفت قدرتی اعطا
ایلسه وانکله اکا تجلی ایلسه خوارق عادات وکشف وکرامات اندن صادره اولور ورحمت مبدأ جمله صفات
فعلیه در زیرا جمیع صفات فعلیه نک اعیانی رحمتله موجوده اولور) (وهو سبحانه لیس بمحل للحوادث فلیس
بمحل لایجاد الرحمة فیه) (وحق سبحانه وتعالی حوادث ایچون محل دکلدر تا کیم حوادث حقده محدثه اوله
پس حق کندی نفسنده رحمتک ایجادی ایچون محل دکلدر تا کیم رحمت کندی نفسنده موجوده اوله وانک
غیری اوله) (وهو الراحم ولا یکون الراحم راحما الا بقیام الرحمة به فثبت انه عین الرحمة) (وحق تعالی جمیع اسما

وصفات را عیان ومکوناتی موجددر واول راحم راحم اولمزالا رحمتک انکله قیامی سببیله پس ثابت اولدی که
حق رحمتک عینیدر یعنی رحمت ذات حقک عینیدر ذات اوزره زائده دکلدر ورحمت ذاتیه ایله حق رحمت
صفاتیه یه رحمت ایتدی وانی ایجاد ایتدی ودخی رحمتله شول عینه رحمت ایتدی که رحمت انکله قائمه در
تا کیم اول عین اشیانک کافه سنه رحمت ایلیه) (ومن لم یذق هذا الامر ولا کان له فیه قدم ما اجترأ ان یقول
انه عین الرحمة او عین الصفة) (وشول کمسنه که بو امری ذوق ایتمدی یعنی رحمت انکله قائمه اولدیغن ذوق ایلمدی
ودخی بو امرده انک ایچون قدم ثابت اولمدی اول کمسنه حق رحمتک عینیدر ویاخود صفتک عینیدر دیمکه جرأت
ایتمدی واول کمسنه اشعریدر) (فقال ماهو عین الصفة ولا غیرها فصفات الحق عنده لا هی هو ولا هی غیره لانه
لا یقدر علی نفیها ولا یقدر ان یجعلها عینه فعدل الی هذه العبارة وهی عبارة حسنة وغیرها احق بالامر منها
وارفع للاشکال وهو القول بنفی اعیان الصفات وجودا قائما بذات الموصوف وانما هی نسب واضافات بین
الموصوف بها وبین اعیانها المعقولة) (پس بو امری ذوق ایتمین اشعری ایتدی حق نه صفتک عینیدر وانک غیریدر
پس صفات حق اشعری قتنده لا هی هو ولا هی غیره در یعنی نه صفت حقک هو یتیدر ونه صفت حقک
غیریدر دیمکدر زیرا اشعری صفاتک نفینه قادر دکلدر تا کیم صفاتی ذات حقدن نفی ایده وصفات حقک غیریدر
دیه زیرا آنک قتنده صفات موجوده در پس وجود غیر لازم کلوردخی صفاتی حقک عینیدر ایتمکه یعنی ذات
صفاتک عینیدر دیمکه قادر دکلدر زیرا ذاتله صفت بیننده اطلاق وتقییدده مغایرت ثابته در * پس اشعری
بو عبارته که لا هی هو ولا هی غیره عبارتیدر عدول ایتدی وبو عبارت عبارت حسنه در وبو عبارتک غیریسی
اندن امره احقدر واشکال ایچون دخی ارفعدر زیرا ذات صفاتک غیری اولدقده ذات نفسنده ناقصه اولوب
صفات بر صفاتله نفس مستهلکه اولمق لازم کلور وغیر اولمدیغی اعتبار اولندقده ذات صفاتک عینی اولوب ذات
صفات ایله مقیده اولمق لازم کلوروامااکر اشعری بو امری ذوق ایتسه هر نیجه کیم حکم ایدرسه حکمنده نقص
لازم کلمزدی عارفک مشهدی کبی واشکال ایچون ارفع اولان غیر اعیان صفات ذات موصوف ایله قائم وجود
اولدیغی حالده انلرک نفییله اولان قولدر یعنی اعیان صفات ذات حقله قائمه اولوب ذات اوزره وجود زائده ایله
زائد اولوب موجوده دکلدر بلکه انلر نسب واضافاتدرکه ذات حقه لاحقه اولور انلر ایله موصوف اولان ذات
بیننده وانلرک اعیان معقوله سی بیننده زیرا هر صفتک عین خاصه سی وحقیقت معینه سی واردرکه انکله غیردن
متمیزه در وبو قول معتزله نک وا کثر حکمانک قولیدرکه عارف محققک قولنه موافقدر ولکن بو قول انلردن ذوق
اوزره صادر اولمدی واما عارف محقق پس بو امرده انک ذوقی اولمغله ورحمت انکله قائمه اولدیغن مشاهده ایتمکله
بو قوله جرأت ایتدی زیرا اول مرتبه نک حکمی وانک ذوقی انی اعطا ایدر زیرا (ورحمتی وسعت کل شیء) رحمت انک
جمیع وجودنی احاطه ایدوب قوای ظاهره وباطنه سنه واسعه اولمغله انکله قائمه در * پس اول لسان حقله تکلم
ایدر ویاخود حق انک لسانیله تکلم ایدر) (وان کانت الرحمة جامعة فانها بالنسبة الی کل اسم الهی مختلفة
فلهذا یسأل) علی صیغة المجهول (سبحانه ان یرحم) علی صیغة المعلوم) (بکل اسم الهی فرحمه الله والکنایة
هی التی وسعت کل شیء ثم لها شعب کثیرة تتعدد بتعدد الاسماء الالهیة فما ثم بالنسبة الی ذلك الاسم الخاص
الالهی فی قول السائل یارب ارحم وغیر ذلك من الاسماء حتی المنتقم به ان یقول یا منتقم ارحمنی) (واکرچه کیم
رحمت مرتبهٔ جامعه در الوهیت اعتباریله زیرا خزائن رحمات اولان اسما انده مجتمعه در واول مرتبه جمیع اسماء
الهیه یی جامعه در پس رحمت هر اسم الهیه یه نسبتله مختلفه در زیرا هر بر اسم کندی عینی وحقیقتیله اسم
آخردن متمیزدر وا کا مخالفدر پس هر بر اسم الهی بر نوع رحمتک خزینه سیدر آنک مظهری اولوب اندن مستمد
اولان کمسنه یه کندی حقیقتی اعطا ایتدیکی رحمتله رحمت ایدر پس اسماء مختلفه اعتباریله واقعه اولان
رحمتک اختلافاتندن اوتری حق سبحانه وتعالی سؤال اولنور که رحمت ایلیه هر اسم الهیله که سائل اول اسمله
سؤال ایدر * پس الله اول سائله رحمت ایدر (فرحمه الله برحمه الله معناسنه درتا کیم دعاده یرحمه الله موضعنده
رحمه الله دیرلر (ورحمتی وسعت کل شیء قولنده تکلمدن کنایه اولنان ضمیر ودخی (ربنا وسعت کل شیء رحمة
وعلما) قولنده خطابدن کنایه اولنان ضمیر شول رحمت الهیه درکه شیئک کافه سنه واسعه در یعنی متکلم ایله
مخاطبدن کنایه اولان ضمیره مضافه ومستنده اولان رحمت شول رحمت الهیه درکه جمیع اشیاء ثبوتیه

ووجوديه يه واسعه دروجائزدركه ضمير كنايه دن مراد يالكز (ربنا وسعت كل شئ رحمة وعلما) قولنده واقع اولان
تاء خطاب اوله زيرا بوقولده تاء خطاب عين رحمت قلنمشدر مخاطب اولان جمعى عين رحمت ايتمكله وبو رحمت
امتنانيه در عمل مقابله سنده دكلدر وبو رحمت عموما اشياء علميه ووجوديه يه متناوله در اندنصكره بو رحمت
ايچون شعب كثيره حاصله دركه اسماء الهيه تعدديله متعدده اولور * پس سائلك (يارب ارحم) قولنده اولان
اسم خاصه نسبتله رحمت عامه اولمز بلكه رحمت خاصه اولور آنك مخزنى اولان اسم خاص حسبيله ودخى يارب
ارحمدن غيرى اسمادن هر براسمله سائلك قولنده (ياغفور ارحم) قولى كبى كه رحمت خاصه اولان مغفرتى مراد
ايدر حتى اسمادن منتقم اسميله سؤالده سائل ايچون يامنتقم ارحمنى ديمكلك واردر خصمنكم خصم ظالمدن انتقام
رحمتنى مراد ايتسه) (وذلك لان هذه الاسماء تدل على ذات مسماة وتدل بحقايقها على معان مختلفة فهو
يدعو بها فى الرحمة من حيث دلالتها على الذات المسماة بذلك الاسم) (واسماء الهيه دن هر براسم ايله سائل دعا
ايتدكده رحمتك عامه اولمديغنك بيانى بودر زيرا تحقيق بو اسماء الهيه ذات مسماته دلالت ايدر وحقايقيله اسما
معانى مختلفه يه دلالت ايدر خالقيت ورازقيت كبى پس رحمتك طلبى حقنده اسماالله داعى اولان دعا ايدر اسمانك
ذاته دلالتى حيثيتيله كه ذات ذلك الاسم ايله مسميه در يعنى اسمانك ذاته دلالتى حيثيتيله داعى هر براسم ايله
دعا ايدركه ذات انكله مسميه در اول اسمه مختصه اولان رحمتك وصولى حقنده) (لا غير) (يعنى اول اسمك ذاته
دلالتندن غيرى دلالت اخرى حيثيتيله دعا ايتمز ودلالت اخرى اسمك بو معناى خاصه دلالتيدركه اسم اول
معنى ايله اسم آخردن منفصل اولور) (لا بما يعطيه مدلول ذلك الاسم الذى ينفصل به عن غيره ويتميز فانه لا يتميز
عن غيره وهو عنده دليل الذات) (بوقول لاغير قولنى ايضاح ايدر يعنى اسمانك ذات متسميه يه دلالتى حيثيتيله
داعى دعا ايدر اول اسمك مدلولى اعطا ايتديكى شئ حيثيتيله دعا ايتمز اويله مدلول كه اسم انكله اسم آخردن
منفصل اولور واندن متميز اولور زيرا اول اسم انك غيرى اولان اسم آخردن متميز اولمز انك قتنده ذاتك دليلى اولديغى
حالده يعنى اسم اول غيردن متميز اولمز انك ذاته دلالتى حالنده يعنى براسم ايچون ايكى مدلول واردر بريسى
اسمك حقيقتيدركه انكله اسم آخردن متميز اولور وبريسى ذاتدر پس هر براسم ذاته دلالت ايتديكى حيثيتله اسم
آخردن متميز اولمز زيرا ذاتك جميع اسمايه نسبتى على السويه در * پس داعينك براسم خاص ايله حقدن سؤالى
اول اسمك مدلولى كه انك خصوصيت معينه سيدر اعطا ايتديكى شئ دكلدر يعنى انى سؤال ايتمز ذاته انك دلالتى
حسبيله سؤال ايدر زيرا هر براسم ذاته دلالتى حيثيتيله اسم آخردن متميز دكلدر * پس داعى ذاتدن طلب ايدر
جميع اسمانك مدلولاتى انده متحده اولديغى حيثيتله وانك توجه نظرى ذاته در واكرچه كيم ذاتدن مطلوب
ومسؤل اولان شئ ذاتدن صادر اولمز الا اسمادن براسم خاصك خصوصيتى حيثيتيله وجه مذكور اوزره
(وهو عنده دليل الذات) جمله سى لا يتميز قولنده مستتر اولان ضميردن حال واقع اولور يعنى براسم ذاته دلالت
ايتديكى حالده غيردن متميز اولمز وهو وعنده ضميرى اسمه عائددر) (وانما يتميز بنفسه عن غيره لذاته) (بلكه
هر اسم كندى نفسيله غيردن متميز اولور ذاتى يعنى حقيقى اقتضا ايتمكله) (اذ المصطلح عليه باى لفظ كان
حقيقة متميزة بذاتها عن غيرها) (زيرا هر براسم اوزره اصطلاح اولنور هر قنغى لفظ ايله اولورسه كه اول ذاتله
غيردن متميزه اولان برحقيقتدر يعنى هر براسم الهى هر قنغى لفظ ايله اولورسه حقيقة متميزه در طائفه قتنده
رحمن ومنتقم كبى كه رحمن عين رحمتله منتقمدن متميزدر ومنتقم انتقام ايله رحماندن متميزدر وذات الهيه يه
دلالتده بينهماده تميز يوقدر) (وان كان الكل قد سيق ليدل على عين واحدة مسماة فلا خلاف فى انه لكل اسم
حكم ليس للآخر) (واكرچه كيم اسمانك كليسى وضع اولندى كه مسميه اولان حقيقت واحده يه دلالت ايليه
زيرا تميز وصف عنوانى اعتباريله حاصلدر * پس خلاف يوقدر بوشانده هر براسم ايچون حكم خاص واردركه
اول حكم اسم آخرايچون حاصل دكلدر يعنى اكرچه كيم جميع اسما عين واحده يه دلالت ايدركه جميع اسما ايله
مسميه در ولكن اسما حقايقيله واحكاميله متميزه در (فذلك ايضا ينبغى ان يعتبر كما تعتبر دلالتها على الذات المسماة)
(پس حكم تنسيق ايتديكى كبى اعتبار اولنمق لابدر يعنى سائل انى اعتبار ايليه نته كيم جميع اسما ايله
مسميه اولان ذاته اسمانك دلالتى اعتبار اولنور زيرا سائل ايچون برمطلوبدن لابدركه ذاتدن انى براسمله
طلب ايليه كه اول اسمك خصوصيتيله ذات انى اعطا ايليه مثلا مريض خفنكم باالله ويارحمن ايله دعا ايتسه

البته

البته اكا لابدركه شفانى اعتبار ايليه كه حق بدشافى اوزره انى قضا ايليه) (ولهذا قال ابو القاسم بن قسى
فى الاسماء الالهية ان كل اسم على انفراده مسمى بجميع الاسماء الالهية كلها اذا قدمته فى الذكر نعته بجميع
الاسماء وذلك لدلالتها على عين واحدة وان تكثرت الاسماء عليها واختلفت حقايقها اى حقايق تلك الاسماء)
وجميع اسما ذات واحده دلالت ايتديكندن اوترى ابو القاسم بن قسى اسماء الهيه حقنده خلع نعلين ايله مسمى
اولان كتابنده ايتدى تحقيق هر براسم الهى سائر اسمادن انفرادى اوزره اسماء الهيه نك جميعسيله كليسى
مسمادر خفنكم سن ذكرده تقديم ايتسك جميع اسما ايله انى وصف ايدرسن يعنى هر قنغى اسمى ذكرا ايتمكده
مسمى موضعنه وضع ايدوب اسما اوزره انى تقديم ايتسك انى جميع اسما ايله وصف ايدرسن وبونك بيانى بودر زيرا
جميع اسما عين واحده اولان ذاتك جميع اسمايه نسبتى على السويه در * پس هر قنغى اسم مسما موضعنه وضع
اولنسه جميع اسما ايله وصف اولنور) (ثم ان الرحمة تنال على طريقين طريق الوجوب وهو قوله فسأكتبها للذين
يتقون ويؤتون الزكوة وما قيدهم به من الصفات العلمية والعملية) (شيخ رضى الله عنه رحمتك ايكى قسمى كه
برقسمى رحمت خاصه در وبرقسمى رحمت عامه در بيان ايتدكدنصكره ديركه اندنصكره رحمته طريقين اوزره
نيل اولنور يعنى انسان اكا ايكى طريق اوزره نيل ايدر بريسى طريق وجوبدر واول الله تعالينك فسأكتبها
للذين يتقون ويؤتون الزكوة) قوليدر (فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة) قولندن ودخى بوآيتده صفات
علميه وصفات عمليه دن حق تعالى تقييد ووصف ايتديكى شيئدن مستفاددر صلوة وحج كبى وبو رحمت رحمت
وجوبله تسميه اولنوركه آنلرك اعمالى مقابله سنده كندى نفسى اوزره انى ايجاب ايلدى يعنى عبد عملى سببيله
بورحمتى حق اوزره موجبه دكلدر وما قيدهم قولى الزكوة قولنه معطوفدر) (والطريق الاخر الذى تنال به هذه
الرحمة طريق الامتنان الالهى الذى لا يقترن به عمل وهو قوله ورحمتى وسعت كل شئ ومنه قيل ليغفر لك الله
ما تقدم من ذنبك وما تأخر) (وطريق آخركه بورحمته انكله نيل اولنور طريق امتنان الهيدركه برعمل
اكا مقترن دكلدر واول طريق (ورحمتى وسعت كل شئ) قولندن مستفاددر وبو رحمت ذاتيه رحمانيه جميع
اشيايه شامله در اكا عمل مقترن دكلدر وطريق امتناندندر كه رحمت انك اوزره واصله در رسول عليه السلامه
(ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر) دينلدى * پس بوطريق امتنان اوزره اولان رحمت دخى عامه اولور
ورحمتى وسعت كل شئ) قولى كبى وخاصه اولور (ليغفر لك) قولى كبى (ومنها) اى من قبيل هذه الرحمة (قوله اعمل
ما شئت فقد غفرت لك فاعلم ذلك) (وبو رحمت امتنانيه قبيلندندر حقك بعض عبادنه (اعمل ما شئت فقد غفرت
لك) قولى يعنى نه استرسك عمل ايله تحقيق بن سنك ذنوبكى غفر ايتدم ديدى (امدى) رحمت امتنان رحمت
ذاتيه در عمل مقابله سنده دكلدر * پس (ورحمتى وسعت كل شئ) قولنده هر شيئه نائل اولان بو رحمت ذاتيه در
(واعمل ما شئت فقد غفرت لك) قولى بو رحمت امتنانيه قبيلندندر ولكن خاصه در عامه دكلدر وبو رحمتله
خطاب شول كمسنه يه مخصوصدركه صفات بشريه حدودندن تجاوز ايدوب صورت الهيه انده متحكم اولمغله
صفات بشريه يه عودت ايتمك اكا ممكن اولميه يعنى صفات الهيه ايله تحققك حسبيله هرنه عمل ايدرسك
عمل ايله زيرا سنده اولان مشيت بنم مشيتمدر وسنده ظاهر اولان فعل بنم فعلمدر زيرا بن سنى كندى وجودمله
وكندى صفاتمله غفر وستر ايتدم وسنك وجودك بنم وجودمده مستهلك اولدى سندن هرنه عمل صدور ايدرسه
بندن صدور ايدر زيرا سنك هويتكده ظاهر اولان بنم هويتمدر * پس ذكر ايتديكم شيئى عالم اول واندن غافل
اولمه والله ولى التوفيق

فص حكمة ايناسية فى كلمة الياسية

(الياس هو ادريس عليه السلام كان نبيا قبل نوح ورفعه الله مكانا عليا فهو فى قلب الافلاك ساكن وهو فلك
الشمس ثم بعث الى قرية بعلبك) (الياس ادريس عليه السلامدركه نوح عليه السلامدن اول نبى ايدى الله تعالى
انى مكان عليه يه رفع ايتدى پس ادريس قلب افلاكده ساكن ايدى وقلب افلاك فلك شمسدر اندنصكره بعلبك
قريه سنه مبعوث اولدى رسول اولديغى حالده وادريس نوحدن اول اولديغى بودر زيرا ادريس نوحك باباسنك
جديدر نوح بن لمك بن متوشلخ بن اخنوخدر واخنوخ ادريسدر وكتب درسنك كثرتندن اوترى ادريس ايله
تسميه اولندى قال الشيخ رضى الله عنه ان الياس ذو النشأتين لا يؤثر فيه الموت كالخضر وعيسى عليهما السلام

ورفعه الله الى الفلك الرابع قلب الافلاك وهو فلك الشمس ثم نزل كما ينزل عيسى عليه السلام وبعث رسولا ثانيا الى
قرية بعلبك وادريس عليه السلام متروحن ايدى انده شهوت يوغيدى بلكه عقل صرف ايدى كه انكله فلكيات
ورياضيات والهياتدن علومك غوامضن ادراك ايدردى وادريس ايچون بوتدوين وتسطيردن كتب ومجلداتى
وارايدى كه انلرى اهرام مصرده دفن ايتدى طوفان خوفندن اوترى وكتب مجلداتك بقاسنده رغبتندن
اوترى قال وهب بن منبه ادريس رفع الى السماء وعمره ثلثمائة وخمس وستون سنة وهذا من باب الرجعة التى
للكمل وهم الجوارى الكنس الرجع الذين يرجعون الى ربهم بالتجرد والانسلاخ فيرفعهم الله مكانة عالية ومكانا
عليا فلم يؤثر فيهم الموت) ادريس عليه السلامك سمايه رفعى حالى عيسى عليه السلامك حالى كبى ايدى ورياضتده
وعالم قدسه سيرده وعلايق جسددن تجردده مندرج ايدى قيل انه عليه السلام بقى ست عشرة سنة لم ينم ولم يأكل
ولم يشرب على ما نقل فعرج به الى السماء الرابعة التى هى محل القطب ثم نزل بعد مدة ببعلبك كما ينزل عيسى
عليه السلام على ما اخبر عنه نبينا عليه السلام) پس شيخ رضى الله عنه تصريح ايدركه ادريس نوحدن اول
نبى ايدى كثرت رياضتدن اوترى وروحانيتك غلبه سندن اوترى محل قطب اولان فلك رابعه رفع اولندى
وبر مدتدنصكره بعلبكه نزول ايتدى رسول اولديغى حالده پس شخص واحد نشأت اولیده ادريس ايله تسميه
اولندى ونشأت ثانيه ده الياس ايله وفى مصحف عبد الله بن مسعود رضى الله عنه (وان ادريس لمن المرسلين)
وهو قول عكرمة رضى الله عنه وقرأ بمكان الياسين ادريس ذكره البغوى فى معالم التنزيل) (وبعل اسم صنم
وبك هو سلطان تلك القرية وكان هذا الصنم المسمى بعلا مخصوصا بالملك) (وبعل برصنمك اسميدر وبك اول
قريه نك سلطانيدر يعنى آنك اسميدر وبعل ايله مسمى به اولان بوصنم ملكه مخصوص ايدى پس بعل ايله تركيب
اولنوب اول قريه بعلبك ايله تسميه اولندى) (وكان الياس الذى هو ادريس قد مثل له انفلاق الجبل المسمى
لبنان من اللبانة وهى الحاجة عن فرس من نار وجميع الاية من نار) (وشول الياس كه ادريسدر تحقيق لبنان
ايله مسمى اولان جبلك انفلاقى اكا تمثيل اولندى ناردن برفرسدن ولبنان لبانه دن مشتقدر ولبانت حاجت
معناسنه در وآنك جميع آيتى ناردن ايدى وفرس ناريدن جبلك انفلاقى عالم مثالده ايدى زيرا صور حسيه دن
ومعانى غيبيه دن على طريق التمثيل مشاهده اولنان شئ مثالده مشاهده اولنور * پس الياس عليه السلام
عالم مثالده مشاهده ايتدى كه ارض شامده واقع اولان جبل لبنان صورتنده اكا برجبل تمثيل اولندى نار
صورتى اوزره وبرفرس ايله منفلق اولدى واندن فرس خروج ايتدى عن فرس قولى انفلاق قولنه متعلقدر
(فلما رأه ركب عليه فسقطت عنه الشهوة فكان عقلا بلا شهوة فلم يبق له تعلق بما تتعلق به الاغراض النفسية)
پس وقتا كيم الياس ناردن متمثل اولان فرسى كوردى آنك اوزره بندى * پس بقيه شهوت اندن سقوط ايتدى
پس الياس شهوتسز عقل صرف اولدى * پس انكچون تعلق باقى قالمدى شول شيئه كه اغراض نفسانيه
اكا متعلقه اولور شهوت تناكح كبى وسائر صفات نفسانيه كبر وحسد وغضب كبى (امدى) شويله معلوم اوله كه
لبنان ايله مسمى اولان جبل الياسك جسمانيتى صورتيدركه روح انسانى استكمال وتكميل خلقده اكا
محتاجدر ولبانت وحاجتنه انده بالغ اولور وجبلك انفلاقى جسمانيتك قوا وحقايقندن عالى شريف وسافل
سخيف بيننده فرقان عقلى صورتيدر وفرسك صورتى الياسك جسمانيتنده كثرت رياضت ومجاهده ايله قواى
روحانيه دن وصفات واخلاق الهيه دن وعلوم ومعارف وكمالاتدن متحصل اولان روحانيتى صورتيدركه
برازخ علويه الهيه ده ومراتب روحانيه اخرويه ده نفس ناطقه نك مركبيدر ونار صورتنده تمثلى مقامات قدسيه
روحانيه ومراتب نوريه عاليه يه انك حرارت وشوقى وطلبى صورتيدر وانسلاخ وتقييددن مانعه اولان قواى
شهويه بقاياسنك احراق وحرقى صورتيدر قيل لموسى عليه السلام بورك من فى النار وفرسك جبلدن خروجى
نشأت روحانيه سنك كمالى صورتيدر من لم يلد مرتين لم يلج ملكوت السموات كه بطن ام جسمانيتده كامله اولوب
اندن خروج ومفارقتى وانك صفاتندن واحكامندن خلاصى صورتيدر ودخى آنك ناردن اولديغى قوا واخلاق
واستعداديك تكاملى صورتيدر * نفس ناطقه اولان قلب نور قدس اولان عقل ايله انك اوزره استيلا ايتمكله
والياسك اكا ركوبى نفس ناطقه بقاياى قواى شهوانيه واخلاق جسمانيه دن مفارقت ايدوب اول صورت
روحانيه ايله مراتب عروج وانسلاخك مرتبه علياسنه مترقبه اولديغنك صورتيدر يعنى الياسك كثرت

رياضت

رياضت سببيله انك قواى روحانيه سى قواى جسمانيه سى اوزره غالبه ايدى * پس وقتا كيم قواى روحانيه غلبه
كليه ايله غالبه اولدى وقواى نفسانيه بالكليه مغلوبه ومستهلكه اولدى اوانى وتروحن كالى ازمانى كلدى * پس حق
تعالى عالم مثالدن آنك صورت روحانيه سن كشف ايتدى * پس آنك جسمانيتى اكا جبل لبنان صورتنده متمثله
اولدى وصورت روحانيه سى كه جسمانيتنده متحصله اولان صورتدر فرس نارى صورتنده اندن خروج ايتدى
وجبل اندن منفلق اولدى ناقه صالح ايچون حجر منفلق اولديغى كبى پس صورت فرس كه مركب نورانيدر نشأت
روحانيه ده كمال اوزره ظاهره اولمغله والياس عليه السلام كماليله متروحن ومنسلخ اولمغله مستعد اولمغله بالكليه
علايق جسمانيه وعوايق نفسانيه وشهوانيه دن خلاص اولوب مراتب علويه سماويه واطوار روحانيه
نورانيه يه عروج ايتمكيچون اول فرس اوزره ركوبه مأمور اولدى * پس عالم مثالده اكا ركوب ايتدى ونفس
ناطقه سى انده متصوره اولديغى حالده ظاهر اولمغله عالم حسيده وجود حسيسندن آنك شهوتى ساقط اولدى
كنديسى مرتبه شهوت اولان جسمانيتدن عروج ايدوب شهوتى كندى مركزنده ترك ايتمكله كينونة كل شئ
فى شئ انما يكون بحسب محله) پس الياس كمال تجرد وتروحندن صورت روحانيه ده محل حسبيله ظاهر اولوب
جميع قواسى بالكليه قواى روحانيه اولوب وروحانيه آنك وجودنده راسخه اولمغله وجود حسى يه رد اولندقده
صفت روحانيه ايله ظاهر اولدى وعالم مثالده فرس نارى ونورانى ومركب مثالى وروحانيله (كيف يشاء) منطلق
اولديغى حالده مراتب علويه ده عارج ومسافر اولديغى كبى وجود حسيده دخى صفت اطلاقيله ظاهر اولوب
(كيف ما يشاء) منطلق ومنسرح در * پس ملائكه كبى وارواح وعقل مجرده كليه كبى شهواتدن مجرد اولديغى
حالده روح مجرد قالدى * پس ملائكه وارواح وعقول ايچون حاصل اولان معرفت اوزره كه تنزيهدر ظاهر
اولدى) (فكان الحق فيه منزها) (بفتح الزاء) (فكان على النصف من المعرفة بالله فان العقل اذا تجرد لنفسه
من حيث اخذه العلوم عن نظره كانت معرفته بالله على التنزيه لا على التشبيه) (پس الياسده حق اغراض
نفسانيه دن وصفات خلقيه دن منزه اولدى الياس اولان محل احكام جسديه دن وعلايق جسمانيه دن متنزه
اولمغله پس الياس معرفت الهيه دن نصف اوزره ثابت اولدى عقول مجرده * واول معرفت تنزيهدر وكمالات
خلقيه ونفس ايچون حاصله اولان صفات مرضيه انده فوت اولدى وتوكل وصبر وشكر كبى بالجمله صفات
خلقيه ده وصور كونيه ده واقع اولان وجودك معرفتندن ومشاهده سندن محتجب اولدى وبو نصف آخردر يعنى
اسم باطنك احكامى انده كامل اولدى واسم ظاهرك احكامى باقى قالدى زيرا عقل بحكم كندى نفسيله مجرد
اولسه علومى نظر عقليسندن اخذ ايتديكى حيثيله الله تعالى يه آنك معرفتى تنزيه اوزره اولور تشبيه اوزره
اولماز زيرا عقل مجرد صفت تنزيهله متصفدر * پس آنك حقه معرفتى تنزيه اوزره اولور * پس معرفتدن نصف
اوزره واقع اولور زيرا تشبيهدن تنزيه ايدر تشبيهله عارف دكلدر) (واذا اعطاه الله المعرفة بالتجلى كملت معرفته
بالله) (وبحكم الله تعالى عقله معرفتى تجليله اعطا ايلسه كه اطلاق اوزره در نظر عقليله تنزيه اوزره دكلدر
ودخى تشبيه اوزره دكلدر بالله انك معرفتى كامله اولور زيرا صورلك كليسنده سريان حق مشاهده ايدر زيرا تجليله
حاصله اولان معرفت حق مقيده دكلدر) (فنزه فى موضع التنزيه تنزيها حقيقيا لا رسميا وشبه فى موضع التشبيه
تشبيها شهوديا كشفيا ورأى سريان الحق بالوجود فى الصور الطبيعية والعنصرية وما بقيت له صورة الا ويرى
عين الحق عينها) (وفى نسخة ولا يبقى من صورة الا ويرى الحق عينها) پس عقل موضع تنزيهده تنزيه حقيقيله
تنزيه ايدر تنزيه رسميله تنزيه ايتمز ومواضع تشبيهده تشبيه شهودى وكشفيله تشبيه ايدر وصور طبيعيه ده وصور
عنصريه ده حقك سريانى مشاهده ايدر وانكچون برصورت باقيه قالمز الا اول صورتك عينى حقك عينن
كورر پس وجود حقدن خارج برصورتى مشاهده ايتمز تا كيم حقى اندن تنزيه ايليه وحقدن غيرى برشئ ايچون
وجود آخر اثبات ايتمز تا كيم وهميله اكا تشبيه ايليه غاية ما فى الباب كندى نفسيله تنزيه وتشبيه ايتمز حق
كندى نفسنى تنزيه ايتديكى موضعده الحق تنزيه وتشبيه ايتديكى موضعده تشبيه وتنزيه ايدر) (المعرفة التامة
الكاملة التى جاءت بها الشرائع المنزلة من عند الله وحكمت بهذه المعرفة الاوهام كلها) (وبو معرفت شول
معرفت تامه كامله دركه من عند الله منزله اولان شرايع انى كتوردى وبو معرفتله اوهامك كليسى حكم ايلدى
يعنى اهل تقليد ومؤمنيندن قوت وهميه اصحابى بو معرفتله حاكمدر زيرا وهم موجبات افكارلرى ماوراسنه

مستشرفدر وقوت عقليه دن منفعل دكلدر وقوت عقليه نك تقييدى حيثيتيله شول انفعال ايله حق اطلاقدن
اخراج ايليه پس وهم مطلق اوزره تقييد ايله حكم ايدر ومقيد اوزره اطلاق ايله حكم ايدر وبو حكمى محال
كورمز وبر وقتده غائب اوزره شاهد ايله حكم ايدر وبر وقتده شاهد اوزره غائب ايله حكم ايدر وشرايع منزله دخى
تنزيه وتشبيه ايله وارده اوله ولكن تنزيهده افراط وتشبيهده تفريط يوقدر بلكه تنزيه ايجره تشبيه وتشبيه ايجره
تنزيه بجميله شرايع وارده در (فتبارك الله احسن الخالقين) (ولهذا كانت الاوهام اقوى سلطانا فى هذه النشأة
من العقول لان العاقل ولو بلغ فى عقله لم يخل عن حكم الوهم عليه والقصور فيما عقل فالوهم هو السلطان
الاعظم فى هذه الصورة الكاملة الانسانيه وبه جاءت الشرايع المنزلة) (يعنى اوهام تنزيه وتشبيهله حاكمه
اولديغندن اوترى بو نشأت انسانيه ده اوهام سلطنت وقوت بوندن عقولدن اقوى اولدى زيرا تحقيق عاقل
اكرچه كيم عقلى كندى مدركاتنده بالغ اولديغى شيئه بالغ اولديسه آنك اوزره وهمك حكمندن خالى دكلدر
وفهم ايتديكى شيئده قصوردن وياخود تصوردن خالى دكلدر پس وهم بو صورت كامله انسانيه ده سلطان
اعظمدر وشرايع منزله دخى وهمك حكميله وارده اولدى يعنى بو نشأت انسانيه ده وصورت كامله ده وهمك
حاكم اولمسى اوزره شرايع الهيه وارده اولدى بوخسه شرايع وهم اوزره وارده دكلدر) (فشبهت ونزهت شبهت
فى التنزيه بالوهم ونزهت فى التشبيه بالعقل فارتبط الكل فلم يمكن ان يخلو تنزيه عن تشبيه ولا تشبيه عن تنزيه
قال تعالى ليس كمثله شئ فنزه وشبه) (پس شرايع تشبيه ايلدى وتنزيه ايلدى تنزيهده وهم ايله تشبيه ايلدى
يعنى واهمه نك وهمندن اوترى تنزيهده تشبيهى ادخال ايلدى وتشبيهده عقل ايله تنزيه ايلدى زيرا عقل
منزهدر * پس نسب وهميه نك كليسى نسب عقليه نك كليسنه مرتبط اولدى وكذلك عكس اوزره وياخود
تنزيهك كليسى تشبيهك كليسنه وتشبيهك كليسى تنزيهك كليسنه مرتبط اولدى * پس ممكن دكلدر كه
تنزيه تشبيهدن خالى اوله وهمك اقتضاسى اوزره ودخى تشبيه تنزيهدن خالى اوله عقلك حكمى اوزره الله تعالى
(ليس كمثله شئ) ديدى * پس تنزيه ايتدى وتنزيهده تشبيه ايتدى زيرا كاف مثل معناسنه اعتبار اولندقده
ليس مثل مثله شئ ديمك اولور * پس حق ايچون مثل اثبات ايدر زيرا حقك مثلنى تنزيه ايدر مثلده شئ آخر
اكا مماثل اولمقدن * وبو عين تشبيهدر زيرا اثبات مثلدر وآنك مماثلتنى نفى ايتمكدر * پس تنزيه ايدر كه اشيادن
برشئ بو مثل منزهك مثلى اولميه * پس بو تنزيهده تشبيهدر ولكن تشبيه وهميدر پس بو حكم قرار
بولدقدنصكره (ان الله خلق آدم على صورته) صورت الهيه اوزره مخلوق اولان آدمى مثلدن تنزيه ايتمكله
طريق اعلى واولى اوزره حقى مثلدن تنزيه ايدر * پس بونده تنزيهده تشبيه وتشبيهده تنزيه اولور) (وهو السميع
البصير فشبه) (يعنى وهو السميع البصير ديدى پس تشبيه ايلدى * زيرا عبد ايچون ثابته اولان ايكى صفتى كه
سمعيت وبصريتدر وحق ايچون اثبات ايتدى وبو تشبيه عين تنزيهدر زيرا بو ايكى صفتى حقه تخصيص ايتدى
صيغه تركيبيه ايله زيرا لام تعريف ايله معرفه اولان ايكى صفتى كه سمعيت وبصريتدر حقه عائد اولان ضميره
حمل ايتدى وبو حمل افاده ايتدى كه سميع اولان وحدت حقدر اندن غيرى سميع يوقدر وبصير اولان وحدت
حقدر اندن غيرى بصير يوقدر وبو عين تنزيهدر وبو تنزيه عقليدر) (وهى اعظم آية نزلت فى التنزيه ومع ذلك لم يخل
(بتاء التأنيث) عن تشبيه بالكاف) (اى بسبب الكاف التى هى اداة التشبيه) (فهو اعلم العلماء بنفسه وما عبر
عن نفسه الا بما ذكرناه) (وبو آيت تنزيه حقنده نازله اولان آيتك اعظميدر ومع ذلك بو آيت كاف سببيله
تشبيهدن خالى اولمدى * پس الله تعالينك نفسن عالم اولان علمانك الله تعالى اعلميدر وحال بو كه الله تعالى كندى
نفسندن تعبيرا ايتمدى الا تنزيه وتشبيهدن بزم ذكر ايتديكمز شيئله) (ثم قال سبحان ربك رب العزة عما يصفون
وما يصفونه الا بما يعطيه عقولهم) (اندنصكره الله تعالى (سبحان ربك رب العزة عما يصفون) ديدى وخلايقك
وصفندن ربى تنزيه ايتدى وحال بو كه خلايق انى وصف ايتمزلر الا آنلرك عقوللرى اعطا ايتديكى وصفله يعنى
غواشئ بشريه ايله مقيده اولان وقواى نظريه ايله مكدره اولان عقولك وصفندن تنزيه اولنور واما كدورات
هيولانيه وشوائب امكانيه ومزاجيه دن صافيه اولان قلوبك وصفندن كه تجليات الهيه ومواهب ذاتيه
اسمائيه يه قابله در تنزيه اولنمز) (فنزه نفسه عن تنزيههم اذ حددوه بذلك التنزيه) (پس الله تعالى كندى نفسنى
خلايقك تنزيهندن تنزيه ايتدى زيرا انلر اول تنزيه ايله حقى تحديد ايتديلر زيرا انلر حقى تنزيه ايتدكلرنده ديديلر كه

لا يكون جسما ولا جوهرا ولا عرضا ولا كذا وكذا پس بو تنزيه عين تحديددر زيرا بو اشيا ايله محدود اولمقدن
انى تنزيه ايدر وشئ محدوددن متميز اولان اول شيئدن تميز ايله محدود اولور وحقك حقنده تحديد ممتنعدر * پس حق
كندى نفسنى اهل تنزيهك تنزيهندن تنزيه ايتدى وبيان ايتدى كه انلرك تنزيهى عقول مشوبه دن صادردر
(وذلك لقصور العقول عن ادراك مثل هذا) (واهل تنزيهك تنزيهندن حقك كندى نفسنى تنزيه ايتمسى حقك
كندى نفسنى ادراكى مثلندن عقولك قصورندن اوتريدر يعنى حق كندى نفسنده صورت الهيه سندن
نه صورت اوزره در انجق كندى نفسنى عالمدر * پس حق كندى نفسنى عالم اولوب ادراك ايتديكى مثلندن
منزهينك عقولى قاصره اولديغندن اوترى انلرك تنزيهندن كندى نفسنى تنزيه ايدر زيرا بو نشأت انسانيه ده
جمله كمالاتدن معدوده اولان صفاتك بالذات اوصاف حسيه وعقليه ايله اتصافدن منزهه اولان ذاتدن سلبنى
ادراك ايتمكه انلرك عقولنده مكنت يوقدر) (ثم جاءت الشرايع كلها بما تحكم به الاوهام) (اندنصكره شرايعك
كليسى شول شيئله وارده اولدى كه اوهام انكله حكم ايدر واول تنزيه وتشبيهدر) (فلم تخل الحق) (من الاخلاء
ويجوز بالياء اى لم يخل الحق) (عن صفة يظهر فيها) (پس شرايع بر صفتدن حقى خالى قيلمدى كه حق انده ظاهر
اولور بو كلام ايچون ايكى وجه واردر يعنى بالحقيقه كه حق هر صفتله ظاهردر كذلك شرايع دخى آنى بر صفتدن
خالى ايتمدى وياخود شرايع بر صفتله ظهوردن حقى خالى قيلمدى اى لم يخل الحق عن ظهوره بصفة وبو عين
تشبيهدر زيرا شرايع وارده اولمدى الا ذات مراتبده ظهوردن قبول ايتديكى شيئى بيان ايچون وحكم بطون
ايچون مراتب ظهوردن بر مرتبه ظاهره اولمدى الا صفاتدن بر صفتله وشريعت ذاتدن اخبار ايله وارده اولمدى
الا بو صفات ضمننده) (كذا قالت) (اى الشرايع) (وبذا جاءت) (شرايع بويله ديدى وبونى كتوردى يعنى شرايع
اوهام احكامنك موجبى اوزره كلدى وبوندن غرض حقك وضعيفدر اوهامه قريب اولان شيئله كه خيالدن
بر نوع ايله نازل اوله) (فعلمت الامم على ذلك) (اى على مقتضى الوهم) (فاعطاها الحق التجلى) (پس امم وهمك
مقتضاسى اوزره عالمه اولدى * پس حق تعالى آنلره يعنى عبادندن كمل اولان امه تشبيهى موجبه اولان صفاتله
تجليى اعطا ايتدى زيرا آنلر امرى على ما هو عليه كشف وبصيرت اوزره عالم ايديلر) (فلحقت بالرسل وراثة) (اى
من جهة الوراثة) يعنى تنزيه وتشبيه بيننده جامع اولان توحيدده امم وراثت طريقيله رسله لاحقه اولدى
كسب وتعمل طريقيله لاحق اولمديلر) (فنطقت بما نطقت به) (پس امم كامله ناطقه اولدى شول شيئله كه
رسل انكله ناطقه اولدى ورسل شول شيئله ناطقه اولدى كه اوهام انكله حكم ايلدى * پس نطقت قولنك
فاعلى الرسل قولى اولور) (رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالته) (قولى مبتداء محذوفك خبرى اولور اى وهو
قوله رسل الله يعنى شرايع اوهام ايله حاكم اولان شيئله وارده اولديغى وامم رسل نطق ايتديكى شيئله نطق
ايتديكن تمثيل ايدر يعنى شرايع ورسل اوهامك حكميله ناطقه اولمغله امم كامله دخى اوهام اوزره حاكمه در
رسل ايله (الله اعلم حيث يجعل رسالته) قولنده كانه بو قولده تنزيه وتشبيه مندرجدر) (فالله اعلم موجه) (پس الله
اعلم قولى موجه در يعنى انكچون ايكى وجه واردر يقال ثوب موجه اى ذو وجهين) (له وجه بالخبرية الى رسل
الله الله اعلم) (قولى ايچون رسل الله قولنه خبريتله بر وجه ثابتدر يعنى (فاذا جاءتهم آية قالوا لن نؤمن حتى
نؤتى مثل ما اوتى رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالاته) قولنده رسل الله قولى مبتدادر والله اعلم قولى انك
خبريدر زيرا (لن نؤمن حتى نؤتى مثل ما اوتى) قولى كلام تامدر زيرا مثل ما اوتى قولنده مستتر اولوب فاعل
مقامنه اقامت اولنان ضمير مفعول رسوله عائددر (اى لن نؤمن بالآية حتى نؤتى مثل ما اوتى الرسول المبلغ
اياها) پس رسل الله قوليله ابتدا ايتدى اندنصكره الله قولنى اكا حمل ايتدى * پس رسل الله الله جمله اخرى
اولور كه رسل الله قولى مبتدادر والله قولى خبردر واعلم مبتداء محذوفك خبريدر اى وهو اعلم پس الله رسلك
هويتى ورسل الالهك صورتى اولديغى اعتبار اوزره رسل الله اللهدر وبو حيثيتله يعنى حق آنلرك هويتى وآنلر
حقك صورتى اولديغى حيثيتله (هو اعلم حيث يجعل رسالاته) الله تعالى اعلمدر * پس الله تعالى رسلك هويتى
كندى هويتى مكانته وضع ايتدى * پس بو كلام تنزيهده عين تشبيه اولدى وهم ايله وبو وجه غريبدر كه كتب
قراءتك مشاهرنده ائمه دن بر احدانى نقل ايتمدى) (وله وجه بالابتداء الى الله اعلم حيث يجعل رسالاته) (
وانكچون ابتدا ايله وجه آخر ثابت كلامدر * پس الله قولى مبتدادر (واعلم حيث يجعل رسالاته) قولى خبردر

وبو وجه ظاهر ومشهور اولان وجهدر وو وجه اولده صعوبت واردر ولكن نفس امرده كلام حقدر وبو وجهك
حقيقتنه مطلع اولان (من يطع الرسول فقد اطاع الله) وان الذين يبايعونك انما يبايعون الله) وبونلرك امثالى
اولان آياتك حقيقتنه واقف اولور) (وكلا الوجهين حقيقة فيه) (ووجهينك ايكيسى بو قولده حقيقتدر
بروجه حقيقت اوله وبروجه مجاز اوله دكلدر نته كيم اهل ظاهر متابعه واطاعه آيتنده وآنك امثالنده رسولك
بيعتنده اللهك ورسولك اطاعتنده اللهك اطاعتنى مجاز اوزره اخذ ايتديلر وحال بوكه الله تعالى به بيعت
واطاعت حقيقتده رسولك اطاعت وبيعتنده در) (لذلك قلنا بالتشبيه فى التنزيه وبالتنزيه فى التشبيه) (
ووجهينك حقيقتندن اوترى بر تنزيهده تشبيهله وتشبيهده تنزيهله قائل اولدق زيرا جنابكم حقك هويتى
رسل هويتنك عينى اولسه رسلده اولان تشبيه هويت حقده اولان تنزيه ايچون ثابت اولور وهويت حقده
اولان تنزيه رسلده اولان تشبيه ايچون ثابت اولور پس بو كلامده وجهينك حقيقتندن اوترى بز عين تنزيهده
تشبيهله ذاهب اولدق وحقك منزهه اولان هويتى رسلك صورتنده كه مشبههدر ظاهره اولان هويتدر
وصور مشبههده ظاهره اولان هويت شول هويتدر كه مرتبهٔ احديتده منزههدر * پس جنابكم سن الله قولى
رسل الله قولى اوزره خبريتله حمل ايتسك غيرنى نفى ايدرسن ووحدت حقيقيه يى اثبات ايدرسن رسول
عليه السلام (هذه يد الله) ديدى وآنك يمين مباركسنه اشارت ايتدى * پس اهل حجاب بو قولى تاويل ايتديلر
واهل ايمان اكا مؤمن اولديلر وشهود وعيان اهلى كشف ايتديلر كه رسول عليه السلامك يدى الله تعالينك
يد عليا سنك عينيدر (يد الله فوق ايديهم) ورأى اعينده رسول اللهك يدى انلرك يدى فوقنده ايدى ورسول عليه
السلام بونده تشبيهى موهم اولان شيئله نطق ايتدى واما جنابكم الله اعلم قولنى ابتداء كلام ايتسك پس بو تقدير
اوزره جناب الهيده غير ايچون نطق يوقدر تنزيه مجرد اولور) (وبعد ان تقرر هذا فرخى الستور وسدل الحجب
على عين المنتقد والمعتقد) (يعنى تنزيهله تشبيه جمعى قاعدهسنك تقرر برندنصكره پس بز عين منتقده اوزره
ستورى ارخا ايدرز وعين معتقد اوزره حجبى اسدال ايدرز منتقد اهل حجابدن شول محقق عاقل ونظر عقلى
وبرهانيله مستدلدر كه خلاصهٔ مذاهبى منتقددر ونظر صحيحله تنزيه وتشبيه بينى متميزدر ومعتقده مؤمن مقلددر
وستر مانع حسيدر وحجاب مانع عقليدر منتقد ومعتقدلق نشر اوزرهدر (المنتقد لغة هو الذى يخرج الردى
من الجيد) (وان كان من بعض صور ما تجلى فيها الحق) (واكرچه كيم منتقد ايله معتقد شول صورلك
بعضيسندن واقع اولدبلرسه كه حق تعالى اول صورده تجلى ايلدى يعنى واكرچه كيم حق تعالى آنلرده متجلى
وظاهر وشهيد وحاضر ايسه) (ولكن قد امرنا) (بموجب الشرايع المنزلة) (بالستر) (ولكن تحقيق شرايع منزله
موجبى اوزره ستر ايتمكله مأمور اولدق پس انكيچون ارخاء ستور واسدال حجب ايدرز وستر ايله مأمور
اولديغمزك حكمتى بودر) (ليظهر تفاضل استعداد الصور) (تاكيم صورلك استعدادينك تفاضلى ظاهر اوله
يعنى تاكيم تجليات الهيهنك قبولنده هر بر صورتك استعدادى واستعداداتك تفاضلى ظاهر اوله زيرا اسماء
الهيه متميزه اولديغى كبى آنلرك مظاهرى اولان صوردخى متميزهدر واستعداده برى برندن متفاضلهدر
) (وان المتجلى) (وفى بعض النسخ وان التجلى) (فى صورة هو بحكم استعداد تلك الصورة فينسب اليه ما تعطيه
حقيقتها ولوازمها لا بد من ذلك) (ودخى ظاهر اولسون كه بر صورتده متجلى اولان حق اول صورت
استعدادينك حكمى حسبيله ظاهردر كه اول صورت اكا مجليدر * پس تجلى يه نسبت اولنور شول شئ كه اول
صورتك حقيقتى وآنك لوازمى انى اعطا ايدر اندن لابددر يعنى هر صورتده متجلى اولان حق اول صورت
استعدادينك حكمى اوزره ظاهردر * پس اول صورتك حقيقتى ولوازم عارضيهسى حجاب وكشف وتجلى
وستر وعرفان ونكران وصغر وكبر واستطاله واستداره كبى اولان اكا نسبت اولنور * پس منتقد ومعتقدلك
حقيقتنى ستر ايتمكله بزدخى ارخاء ستور ايتدك (مثل ما يرى الحق فى النوم ولا ينكر هذا وانه لاشك الحق عينه)
شول رائى كبى كه نومنده حق كورر وحال بوكه نومده رؤيت حق انكار اولنمز زيرا اسمك تجلياتى اعتباريله
واقعدر وتحقيق شان بودر كه شك يوقدر كه حق اول مكانك عينيدر يعنى نومده بركسنه حق بر صورتده كورسه
شول شئ كه اول صورتك حقيقتى ولوازمى انى اعطا ايدر اول شئ اكا مرئى اولور) (فيتبعه لوازم تلك الصورة
وحقايقها التى تجلى فيها فى النوم ثم بعد ذلك يعبراى يجاوز عنها الى امر آخر يقتضى التنزيه عقلا فان كان الذى

يعبرها ذا كشف او ايمان فلا يجوز عنها) (اى عن الصورة المرئية فى النوم) (الى تنزيه فقط بل يعطيها حقها من
التنزيه) (پس نومده مرئى اولان حقه تابعه ولاحقه اولور اول صورت مرئيهنك لوازمى وحقايقى كه حق تعالى
اول صورتده نومده تجلى ايلدى واول لوازم وحقايق حقه نسبت اولنور وحق آنلردن تنزيه اولنمز اندنصكره
اول صورتدن امر آخره عبور اولنور كه عقلا تنزيه انى اقتضا ايدر * پس اكر اول رؤيايى معبر اولان كمسنه كرك
معبر رائى اولسون وكرك رائيدن غيرى معبر آخر اولسون كشف صاحبى وياخود ايمان صاحبى اوله حق اولورسه
پس نومده مرئيه اولان صورتدن لفظ تنزيهه عبور ايتمز * بلكه اول صورتك تنزيهدن اولان حقنى اعطا ايدر
يعنى اول صورتى جمله صوردن ايدر كه حق تعالى آنلرده تجلى ايدر مظاهرده تجلى ايتدكده ولكن اول صورتله
حقى تقييد ايتمز واول صورته انى حصر ايتمز وجميع صوردن انى تعطيل وتجريد ايتمز) (وبما ظهرت هويته
الالهية فيه التشبيه) يعنى معبر رؤيانك تنزيهدن اولان حقنى اعطا ايدر كه هويت الهيه اول شئ صورتده ظاهره
اولدى واول شئ تشبيهدر * پس آنك حقنى اعطا ايدر كه اول صورتده متجلى اولان حقه اول صورتك لوازمنى
اضافت ايدر ولكن حقى اول احكام ايله تقييد ايتمز زيرا عالمدر كه حق تعالى هرقنغى صورتده ديلرسه تجلى ايدر
* پس اول صورته مضاف اولان شئ حقه اضافت اولنور واكر ديلرسه اصلا بر صورتده ظاهر اولمز وحق تعالى
هر موطن ومقامده وظهور وبطونده بونلرك كايسندن منزههدر تجرد ولا تجرد واطلاق ولا اطلاقله مقيد
دكلدر (فلفظ الله على التحقيق عبارة عن المرتبة الكلية التى هى مرتبة الالوهية الجامعة للجمعية الاسمائية
الالهية الفعالية والجمعية المظهرية الامكانية الانفعالية) (پس لفظ الله على التحقيق شول مرتبهٔ كليهيى
جامعهده كه الوهيتدر متعين اولان ذات موجودهدن عبارتدر كه حقيقت كليه سيله جمعيت اسمائيهٔ الهيهٔ
فعاليهيى وجمعيت مظهريهٔ امكانيهٔ انفعاليهيى جامعدر وصور الهيه وامكانيهدن بر صورتده تجليسى
وظهورى صورت اخراده تجلى وظهورندن اولى دكلدر آنك احاطهٔ كليهسندن خارج بر صورت يوقدر كه اندن
انى تنزيه ايدهسن وآنك وجودندن غيرى بر وجود يوقدر كه اكا تشبيه ايدهسن اول مرتبهٔ كليه تنزيهه وتشبيهى
وظهور وبطونى وحق وخلقى جامعهدر وآنك ذاتى بونلردن غنيهدر * پس جميع صور الهيه وكونيهدن
هر بر صورتده بحسب الاستعداد متجلى وظاهردر واما صورت الهيه ايله متصف اولان واول مرتبهٔ الوهيتده
متحقق اولان انسان كاملكه خليفة اللهدر وخليفهٔ رسول اللهدر * پس سعت كليه ومظهريت جمعيه
حسبيله اول مرتبهده متعين ومتحققدر واول مرتبه دخى انك مظهريتنده ظهور كلى وتفصيلى وجلى ايله
ظاهره ومتعينهدر وانسان كامل اول مرتبهنك ظاهريتيدر واول مرتبهنك هويتيدر * پس اول مرتبهنك
حقيقتى خلائف الهيه اولان رسل وانبياده وكمل اوليا واصفياده ظاهرهدر * پس اول مرتبه ايله متحقق اولوب
الله لفظيله اشارتى فهم ايدن كمسنه عالمدر كه رسل الله الله اعلم قولنده وجه اول اوزره هويت الهيه توجه اوزره
هويت رسل اولور (وان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ومن يطع الرسول فقد اطاع الله)
قولنك حقيقتنه واقف اولور * پس الله عبارتدر اول مرتبهٔ كليهٔ جامعهدن) (لمن فهم الاشارة)
وبو فهم شول كمسنهيه مخصوصدر كه لسان اشارتى فهم ايده پس عارف اولور كه الله اول مرتبهيه اشارت
اولنور والا ذات مطلقه الله اسميله تسميه اولنوب انكله مقيده اولقدن منزههدر) (وروح هذه الحكمة
وفصها ان الامر ينقسم الى مؤثر ومؤثر فيه وهما عبارتان والمؤثر بكل وجه هو الله والمؤثر فيه بكل وجه
وعلى كل حال وفى كل حضرة هو العالم) (وبو حكمت الياسيهنك روحى وفص وخلاصهسى بودر كه تحقيق
امر وجود منقسمدر مؤثره ومؤثر فيهه ومؤثر ايله مؤثر فيه عبارتاندر ومؤثر مرتبهٔ فعليهدن ومؤثر فيه
مرتبهٔ انفعاليهدن والا وجود واحددر اندن غيرى مؤثر فيه يوقدر * پس هر وجهله وهر حال ايله وهر حضرتده
مؤثر اولان اللهدر وهر وجهله وهر حال اوزره وهر حضرتده مؤثر فيه اولان عالمدر يعنى مؤثر اولان حق
وجوه تأثيردن هر بر وجهله تأثير ايدر كرك تأثير واسطه ايله اولسون وكرك واسطهسز وهر حال اوزره مؤثردر
يعنى عالم غيب وشهادت كبى وروح وحس كبى على السويهدر تأثير كرك مظاهر كونيهدن بر مظهردن حاصل
اولسون وكرك اسماء الهيهدن بر اسمدن حاصل اولسون مؤثر اولان ذات الهيهدر اسماسى وصفاتى حسبيله زيرا
اسما وصفات عالمك علتيدر وازلده هرشيئك مبدئيدر ومؤثر فيه اعيان عالمدر زيرا اعيان محل ولايات اسمادر

واسمانك مظاهريدر ومؤثرايله مؤثرفيه امرك انقسامي بوحكمتك روحي اولدى زيرا علتله معلول بيننده مناسبتدن لابددركه بينهماده رابطه اوله واول مناسبت حقله عالم بيننده ثابته اولان مناسبتدر وشيخ اوزره بونده اعتراض وارداولمزكه بوكلامله بوندن اول فتوحاتدن نقل ايتديكي كلام بيننده كه (ان الاثر لا يكون الا للمعدوم لا للموجود وان كان للموجود فبحكم المعدوم) قوليدر مغايرت واردر زيرا بومحلده تأثيردن مراد ايجاد واظهاردر وافاضهٔ وجوددرشئ معدومك حكمي ومقتضاسي اوزره كه (وان كان للموجود فبحكم المعدوم) قولندن مراد اولان تأثيردر ومعدوم ايچون اولان تأثيربوتأثيري سابقدركه شئ معدومك وجوده استعدادى حسبيله حق موجددن وجودى طلب ايتديكي حينده حق طرفندن كن قوالي ايجاب ايدرتأثيردر (فاذا ورد وارد الحق وهوالتأثير (فالحق كل شئ باصله الذى يناسبه) (پس قچنكم وارد حق وارد اولسه ووارد مؤثرك مؤثرفيه ده ظاهر اولان تأثيريدركه تأثير حضرت الهيه دن وارد اولسون وكرك عالم امكاندن پس سن هرشيئي الحاق ايله آنك شول اصلنه كه اكا مناسبدر واندن صادردر * پس اكر وارد حضرت الهيه دن اوله جق اولورسه وجود وعلم وقدرت وبونلرك امثالي اولان كمالات الهيه كبي پس سن اول واردى آنك اصلي اولان حضرت الهيه يه الحاق ايله واكر وارد عالم امكاندن اوله جق اولورسه فقر واحتياج وعجز وبونلرك امثالي اولان نقايض كونيه كبي پس سن آنلرى عالمه اسناد ايله) (فان الوارد ابدا الابدان يكون فرعا عن اصل) (زيرا وارد ابدالابددركه براصلدن فرع اوله زيرا البته واردك منشئ ومحبتي واردركه اندن صادر اولدى * پس وارد محبت الهيه كبيدركه نوافلدن اثردر * پس مثال ايراد ايدوب ديركه) (كانت المحبة الالهية عن السؤال من العبد فهذا اى وارد الحق) (اثر بين مؤثرفيه) يعني محبت الهيه عبددن نوافلدن منبعثه اولوب واقعه اولدى * پس محبت الهيه واردى براثردركه مؤثربينيله كه عبددن صادره اولان نوافلدرومؤثرفيه بيننده كه حقدر حاصل اولان براثرواقعدر) (كان الحق سمع العبد وبصره وقواه عن هذه المحبة الالهية فهذا اثر مقرر لا يقدر على انكاره لثبوته شرعا ان كنت مؤمنا) (يعني بومحبت الهيه مرتبه سندن حق عبدك سمعي وبصرى وسائرقواسي اولدى پس بومحبت براثرمقرردركه سن آنك انكارينه قادردكلسن اكرسن مؤمن ايسك زيرا بواثر شرعا ثابتدريعني شرعا ثابتدركه محبت الهيه نك حصولنده عبدك نوافلي مقتضيه ومؤثره در * پس بواثر انكار اولنمز ولكن مؤثرايله مؤثرفيه وجود واحددن عبارتاندر * پس حق بروجهله مؤثردروبروجهله مؤثرفيه در والله مرتبهٔ الوهيت اعتباريله حقله عالم بيني جامعدر * پس نوافلده محبت الهيه نك تحصيلنده بحسب الظاهر مؤثر اولان عبددر ومؤثرفيه حقدر واما عبدك هويتي حقك هويتي اولديغي اعتبار اوزره مؤثر حقدر ومؤثرفيه عالمدر زيرا محبت الهيه نك حصولي مرتبهٔ الوهيتده آنك حقيقت منفعله سنده در وياخود معني بويله اوله فهذا يعني محبت الهيه نك وجودى براثردرمؤثربينيله كه حقدرومؤثرفيه بيننده كه عبددرواثركنت سمعه وبصره وسائر قواه قوليدر وبوقول مؤثرفيه اولان عبده اثردر براحد بونك انكارينه قادردكلدر زيرا لسان شرع بونكله ناطقدر (واما العقل السليم فهواما صاحب تجلى الهى فى مجلى طبيعى فيعرف ماقلناه واما مؤمن مسلم يؤمن به كما ورد فى الصحيح) (عقل سليم عقايد فاسده دن ساذج اولان قلبدركه فطرة اصليه واطافت ازليه اوزره باقيدر يعني عقل سليم صاحبي اولان شخص يامجلاى طبيعيده تجلى الهى صاحبيدريعني مجلاى طبيعي اولان صورت انسانده تجلى الهى صاحبيدركه حقي ذوقا مجلاى الهيده مشاهده ايليه وحقي اكا مجلاى طبيعيده تجلى ايليه رسول عليه السلام كبي كه ربني شاب امرد صورتنده مشاهده ايتدى (رأيت ربى فى صورة شاب امرد) قولي كبي وحقك موسايه شجره ده تجليسي وموسانك انده مشاهده سي كبي پس برزم ديديكمز قولي ذوقا عارف اولور وياخود مؤمن مسلمدركه بومشهد صاحبي دكلدر ولكن برزم ديديكمز قوله مؤمندرنته كيم حديث صحيحده وارد اولدى پس اكرمجالى طبيعيه ده تجلى صاحبي ايسه برزم ان الامر منقسم الى مؤثر ومؤثرفيه الخ قولمزك حقيقتني شهود وذوقله عارفدر وجميع حضرات الهيه وكونيه ده مؤثرالله اولديغني وبونلرك كامسنده مؤثرفيه اعيان اولديغني مشاهده ايدر * پس حضرت الهيه وكونيه دن صادر اولان شيئي اصلنه الحاق ايدر واما اكرمشاهد كل ايسه اخبار الهيه ايله كان رسله مقلد واولياية وبونلرك كلامنه مؤمن ومعتقد ايسه * پس برزم قولمزه مؤمن اولورنته كيم آخرتده حقك صورده تحولي خبرصحيحده وارد اولدى (ورد فى الصحيح انه يتحول

الحق فى الصور وهذا حديث خرجه مسلم فى صحيحه من حديث ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه وهو حديث طويل الى ان قال فيأتيهم رب العالمين تبارك فى ادنى صورة من التى رأوه فيها فيقول ماذا ترون الى ان يقول لهم الحق انا ربكم فيقولون نعوذ بالله منك لا نشرك بالله شيئا مرتين او ثلاثا حتى يأتى الله بصورة اعتقادهم فيقولون انت ربنا) الحديث پس مؤمن مصدق برزم ذكرايتديكمز قوله مؤمندر) (فلابد من سلطان الوهم ان يحكم على العاقل الباحث فيما جاء به الحق فى هذه الصورة لانه مؤمن بها) (پس وهم سلطاندن لابددركه عاقل اوزره حكم ايليه كه باحثدر شول شيئده يعني شول تجليده كه حق تعالى بوصورتده نومده انكله تجلى ايلدى وبوصورتده اني كوردى زيرا عاقل باحث اول صورت مرتبه يه مؤمندر يعني عاقل باحث نومده ويقظه ده كورديكي صورتك حقيقتيله وهم آنك اوزره حاكمدر مثلا بركسنه بن الله تعالى يي شويله برصورتده كوردم ديسه پس الله تعالى بركونده قچنكم صورت انسانيه ده تجلى ايتسه مؤمن عاقل اول صورتده متجلى اولان حقه مؤمندر وتوهم ايدركه حق جميع صورتجليده مطرددر وياخوددر قچنكم الله تعالى تجلى ايتسه صورت انسانيه ده تجلى ايدر) (واما غير المؤمن فيحكم بالوهم على الوهم) (واما غيرمؤمن كه رسل ايله شرايعه مؤمن دكلدر وهم صرف ايله مشوب اولان عقل صاحبيدر * پس وهم اوزره وهمله حكم ايدر زيرا تصور ايدركه آنك وهمي اني كذبه مؤدى ايدر * پس وهم اوزره كذبله حكم ايدر) (فيتخيل بنظره الفكرى انه قد احال على الله ما اعطاه ذلك التجلى فى الرؤيا) (پس غير مؤمن نظر فكرى ايله تخيل ايدركه تحقيق اول الله تعالى اوزره محال كوردى شول شيئي يعني شول صورتي كه رؤياده اول تجلى اني اكا اعطا ايلدى حق اوزره محال كوردى حقي اندن تنزيه ايتدى ورؤياسنده اصابت ايتدى * پس الله تعالى جميع صور مرتبه ده متجلى وظاهردر وبوواقع اولان وهمك حكمني توهم فاسد ايله ابطال ايدر وصوردن حقي تنزيه ايدرو رسل ايله شرايع الهيه اعطا ايتديكي شيئي رد ايدوب انكار ايدر) (والوهم فى ذلك لا يفارقه من حيث لا يشعر لغفلته عن نفسه) (وحال بوكه بو استحالتده وهم اكا مفارق دكلدر آنك شعورى اولمديغي حيثيتله يعني توهم ايدركه حقي تنزيه ايتدى وحال بوكه اول عين تشبيهده در كندى نفسندن غافل اولديغندن اوترى يعني وهم ايله حقي تنزيه ايدر و وهم كندى نفسنده موجوددر ووهم ايله حق اوزره حكم ايدر * پس اكر كندى نفسني عارف اوليدى وهم صحيحله حكم ايدردى) (ومن ذلك) (اى من قبيل ما ورد فى الشرع موافقا للوهم والعقل) (قوله ادعونى استجب لكم قال تعالى واذا سألك عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان) (يعني شرعده انسانك وهمنه وعقلنه موافق وارد اولان شئ قبيلندندر الله تعالينك (ادعونى استجب لكم) قولي والله تعالى (واذا سألك عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان) ديدى پس داعى توهم ايدركه حقك اكا قربي اشياء جسمانيه نك قربي كبيدر وكندى وجودى جميع وجودايله حقك غيريدرو عقل دخي اكا موافقت ايدر والا مجيب داعيدن ممتاز اولمزدى اكر داعى عين مجيب اوليدى) (اذ لا يكون مجيبا الا اذا كان) اى وجد (من يدعوه) زيرا الله تعالى مجيب اولمز قچنكم حقدن سؤال ايدن كمسنه موجود اولسه بوتقدير اوزره كان وجد معناسنه اولور (وان كان عين الداعى عين المجيب فلا خلاف فى اختلاف الصور فهما صورتان بلا شك وتلك الصور كلها كالاعضاء لزيد) (واكرچه كيم داعى حقيقتده مجيبك عيني اولديسه زيرا عبد داعينك هويتي حق مجيبك هويتيدر پس صورك اختلافاتنده خلاف يوقدر * پس داعيله مجيب ظاهر وباطن اعتباريله وجود واحد ايچون ايكي صورتدر بلاشك كه ظاهر ايله داعى وباطن ايله مجيبدر واول صورك كامسي كه وجود واحد حق اوزره ظاهره وطاريه در حق ايچون اعضا كبيدر زيد ايچون كه زيد اعضاسيله كثيردر وحقيقتيله واحددر (فمعلوم ان زيدا حقيقة واحدة شخصية وان يده ليست صورة رجله ولا رأسه ولا عينه ولا حاجبه فهو الكثير الواحد الكثير بالصور الواحد بالعين) (پس معلومدركه تحقيق زيد حقيقت واحدهٔ شخصيه در يعني شخصا حقيقت واحده در ومعلومدركه تحقيق زيدك يدى رجلينك صورتي دكلدر ودخي انك رأسي وعيني وحاجبي صورتي دكلدر يعني زيد بو اعضادن مجتمعه اولان هيئت اجتماعيه دن غيري دكلدر واعضا زيددن خارجه دكلدر هربرعضو زيدك عينيدر ولكن هربرعضوك صورتي عضو آخر صورتنك عيني دكلدر * پس حق كثير وواحددر صورايله كثيردر عين ايله واحددر يعني وجود واحد حق عين احديتله واحددر وصور تجليات

وظهورات ايله واسما وصفات وشؤون واضافات ايله كثيردر) (وكالانسان بالعين واحد بلاشك) (بوقول
كالاعضاء قوانيه عطفدر ودخى داعيله مجيبك عينى اولان وجود واحد عين ايله واحد وصور ايله كثير اولديغى
انسان كبيدر كه عين ايله واحددر بلاشك يعنى جنس انسان حقيقت انسانيه سيله واحد العيندر كه جميع
افراد نوعيهٔ انسانيه يى جامعدر) (ولانشك ان عمروا ما هو زيد ولا خالد ولا جعفر وان اشخاص هذه العين الواحدة
لاتتناهى وجودا) (وبرشك ايتمزكه تحقيق عمرو زيد دكلدر ودخى خالد دكلدر ودخى جعفر دكلدر يعنى
عمرولك تشخصى بونلرك غيرى اولديغنده شكمز يوقدر ودخى تحقيق برشك ايتمزكه حقيقت انسانيه اولان
بوعين واحدهنك اشخاصى وجودا متناهيه دكلدر يعنى بو عين واحده الى ماتتناهى اشخاص وجوديهٔ بشريه
وافراد عينهٔ انسانيه صورنده حقيقتيله ظاهره ومتعينه در) (فهو وان كان واحدا بالعين فهو كثير بالصور
والاشخاص) (پس انسان حقيقت نوعيهٔ انسانيه اولان عين ايله اگرچه كيم واحددر * پس اول صور
واشخاصله كثيردر) (وقد علمت قطعا ان كنت مؤمنا ان الحق تعالى عينه يتجلى يوم القيمة فى صورة فيعرف ثم
يتحول عنها فى صورة فيعرف وهو هو المتجلى ليس غيره فى كل صورة ومعلوم ان هذه الصورة ما هى تلك الصورة
الاخرى) (تحقيق سن علم قطعيله عالم اولدك حديث نبوىٔ صحيحله اگرسن مؤمن ايسك حديث نبوى يه كه
تحقيق حق تعالينك عينى يوم قيامتده برصورتده تجلى ايدر پس اول صورتده حق معروف اولور اول صورتده
آنى اعتقاد ايدن ارباب عقايد قتنده انلرك عقائدلرى اوزره تجلى ايتمكله اقرار ايدرلر انكار ايتمزلر اندنصكره
حق صورت اخرايه تحول ايدر * پس انكار اولنور يعنى صورت اولادن تحول ايدوب صورت اخراده متجلى
وظاهر اولور * پس اول صورتده انكار اولنور اول صورتده انى عقد ايتمين ارباب عقايد قتنده انلرك عقايدنه
مخالفه اولان صورته تحول ايتمكله اندنصكره اول صورتدن صورت اخرايه تحول ايدر * پس انده معروف
اولور واقرار اولنور وحال بوكه حق هر صورتده متجلى اولان وجود واحددر هر برصورتده اندن غيرى متجلى
يوقدر يعنى برصورتده متجلى اولان حق سائر صورده دخى متجليدر ومعلومدركه تحقيق بوصورت اول صورت
اخرى دكلدر وجميع صورده كرك معروفه اولسون وكرك منكره متجلى اولان وجود واحد حقدر * پس اقرار
وانكار عقايد مختلفه حسبيله امر نسبيدر واما عارف محقق قتنده برصورتده انكار اولنمز اقرار اولنور) (فكان
بتشديد النون) (العين الواحدة قامت مقام المرآة فاذا نظر الناظر فيها) (اى فى العين الواحدة التى هى عين
الحق وهى كالمرآة) (الى صورة معتقده فى الله) (متعلق بمعتقده * پس كانه عين واحده كه عين حقدر مرآت
واحده قائمنده قائمه اولدى * پس قچنكم ناظر معتقد مرآت كبى اولان عين واحده ده كه حقك عينيدر فى الله
كندى معتقدى صورتنه نظر ايتسه (عرفه) اى الناظر الحق (فاقربه) ناظر معتقد حقى عارف اولور واكا اقرار
ايدر (واذا اتفق ان يرى فيها معتقد غيره انكره) (واتفاقا قچنكم واقع اولسه كه ناظر عين حقده غيرك معتقدى
صورتن كورسه حقه انكار ايدر كندى معتقدى صورتنه مخالف تجلى ايتمكله خبر صحيحده وارد اولدى كانه
عين واحدهٔ حق جميع صور اعتقاديه ايچون مرآت واحده دركه جميع صور اعتقاديه آنده متصوره در * پس
قچنكم حق ناظره انك حقنده عقد ايتديكى صورت معتقده ده تجلى ايتسه واول صورتى وجود حقده ناظر
مشاهده ايتسه اكا اقرار واعتراف ايدر وقچنكم ناظر وجود حقده كندى معتقدى صورتنك خلافى اولان
صورتى مشاهده ايتسه پس اكا انكار ايدر) (كما يرى فى المرآة صورته وصورة غيره فالمرآة عين واحدة والصور
كثيرة فى عين الرائى وليس فى المرآة صورة منها جملة واحدة) (نته كيم ناظر مرآت ايچنده كندى صورتن وغيرك
صورتن كورر پس مرآت عين واحده در ورائينك عيننده صور كثيره در وحال بوكه مرآت ايچنده اول صوردن
اصلا برصورت حقيقيه يوقدر يعنى صور مرآتده منطبعه در مرآتده داخله دكلدر) (مع كون المرآة لها اثر
فى الصور بوجه وما لها اثر بوجه) (يعنى مرآتده مرئيه اولان صور مرآت ايچنده داخله دكل ايكن مرآت
ايچنده صورده بروجهله اثر حاصلدر وبروجهله مرآت ايچون صورده اثر يوقدر) (فالاثر الذى لها كونها ترد
الصورة متغيرة الشكل من الصغر والكبر والطول والعرض فلها اثر فى المقادير وذلك راجع اليها وانما كانت هذه
التغيرات منها لاختلاف مقادير المرائى) (پس شول اثر كه مرأت ايچون صورده حاصلدر مرأة ايچنده
صورده ظاهره اولان صورتى مرأتك ردا ايتمسيدر صغر وكبردن وطول وعرضدن صورت متغيرة الشكل

اولديغى حالده يعنى مرايا مختلفه اولدقده مرآتك بعضيسى صغير وبعضيسى كبير وبعضيسى طويل وبعضيسى
عريض كوستركه صورت صاحبى اول شكل اوزره دكلدر * پس ناظر مرآته نظر ايتدكده مرآت مقدار خاص
حسبيله اول صورتك شكلنى تغيير ايدر پس مرآت ايچون مقاديرده اثر حاصلدر وبو اثر مرآته راجعدر ومرآت
ايچنده اولان صورلك تغيراتى مرآتدن انكچون واقعه اولدى زيرا مرائينك مقاديرى مختلفه در هر برمرآتك
مقدار خاصى واردركه صورتى بروجهله كوستركه صورت صاحبى صغر وكبردن وطول وعرضدن انك اوزره
دكلدر ومرآت اخرى دخى انك مقدار خاصى حسبيله اكا مخالف كوسترر وبونك تحققى بودركه مرآت ايچنده
ظاهره اولان صوردن مرآت خاليه ايكن مرآت ايچون انده ظاهره اولان صورتده اثر حاصلدر واول اثر مرأتك
صورتى صغر وكبردن وطول وعرضدن ردا يتمسيدر وصورتك شكلى متغيره اولديغى حالده * پس رائى ايله
مرأتدن هر بريسى بروجهله مؤثر وبروجهله متأثردر * پس كذلك حق ايچون دخى اثر حاصلدر آنك ذاتى
مرآتنده ظاهره اولان صورده كه تجليات غيبيه وشؤون ذاتيه وسائطيله ظاهره در وصور عالم ايچون دخى
وجود حقده اثر حاصلدر اعيانلرينك تفاوتى واستعدادلرينك اختلافى حسبيله كه ارباب عقايدك عقايدى
اختلافنى موجبه در * پس عارفه لازم اولان بودركه اثر الهى يى اصلنه وحضرتنه الحاق ايليه واثر كونيى
دخى كذلك اصلنه وحضرتنه الحاق ايليه) (فانظر فى مثالى) (اى فانظر فى مثال رؤية وجود الواحد
الاحد) (مرآة واحدة من هذه المرايا) (پس مثالده يعنى وجود واحد واحد اولان حقك رؤيتى مثالنده
بو مرايادن مرآت واحده يه نظر ايله يعنى مراياى متعدده ده سن كندى صورتكى صور متكثره ومتعدده ده
ومرآت واحده ده صورت واحده مشاهده ايتديكك كبى حقى دخى مراياى اسماده كثير ومتعدد ومرآت
واحد اولان ذات حقده صورت واحده مشاهده ايدرسن پس اگر وجود واحد حقك صورتنى وحدت اوزره
مشاهده ايتمك استرسك مراياى اسمادن مرآت واحده اولان ذات احديه يه نظر ايله زيرا اسماء الهيه دن هر بر
اسم وجه وحدت ايچون مرآت دكيدر زيرا وجه واحد وجوه متعدده ظاهر اولور) (لاتنظر الجماعة) (
وسن اگر كندى صورتكى وحدت اوزره كورمك استرسك مرايادن جماعته نظر ايتمه يعنى اسماء الهيه يه
نظر ايتمه ذات واحده يه نظر ايله تاكيم وجه وحدتى وحدت اوزره مشاهده ايده سن (وهو) اى نظرك فى المرآة
الواحدة) (نظرك من حيث كونه) (اى الحق) (ذاتا فهو غنى عن العالمين) (يعنى مرآت واحده يه اولان سنك
نظرك حق منظور ذات اولديغى حيثيتله نظركدر زيرا حق ذات حيثيتيله عالميندن غنيدر يعنى ذات اعتباريله
حق صور واشكال تحتنه داخل اولماز ذات حق عالميندن غنيه در عالمك صورتى انده ظاهره اولمز الا ذاتك
اسماسى اعتباريله) (ومن حيث الاسماء الالهية فذلك الوقت يكون كالمرائى فاى اسم الهى نظرت) (بسكون
التاء) (فيه نفسك او من نظر فانما يظهر فى الناظر حقيقة ذلك الاسم) (واسماء الهيه حيثيتيله حقه نظر ايتسك *
پس اول وقتده حق مرائى كبى اولور هر براسم الهى برمرآت اولور * پس اسمادن هر قنغى اسم الهى يه سنك
نفسك نظر ايلسه وياخود هركيم نظر ايدرسه * پس ناظره اول اسمك حقيقتى ظاهر اولوركه اكا مختصه در
اول اسمك مدلولى اولان ذات دكلدر شيخ رضى الله عنه بو كلامده ذات احديه يه توجه ايتمكه تحريص ايدر
هر قيد وحصردن مطلقه اولديغى حالده وبو توجهده اعتقادات جزئيهٔ تحديديهٔ تقييديه يى صورة ومعنى افنا
ايتمكه وفى سبيل الله حقه سالك اولان طالبى اصنام معتقداتك كليسنى كسر ايتمكه تشجيع ايدر تاكيم سالك
طريق حق جميع حجب تعيناتى باسرها رفع ايليه وحق محضى كه شاهد ومشهوددر حقيقت اوزره هر عيننده
مشاهده ايليه انده انكله تعيننده منحصر اولمديغى حالده بلكه مطلق اولان تعينله لاتعين يعنى جامع اوله
نفسك قولى مرفوعدر نظرت قولينك فاعليدر) (فهكذا هو الامر ان فهمت) (پس امر الهى وشان ربانى
ذكر ايتديكمز كبيدر اگرسن فهم ايتدك ايسه هو ضميرى مبهمدر الامر قولى انى تفسير ايدر (فلا تجزع ولا تخف)
(يعنى سنك وجودك ونفسك ذات مرآتنده متعينه اولان عين ثابتك صورتيدر وياخود عين ناسك مرآتنده
متعينه اولان حقك صورتيدر وحقيقتك وذاتك من حيث هى هى تعيندن غنيه در * پس سن جزع ايتمه
وخوف ايتمه كه مراتب وجودده ذاتك ووجودك اوزره طاريه اولان صور وهيأتكدن مفارقت ايتمكله سن
يوغ اوله سن بلى يوغ اولورسن ولى وجود حقله وار اولورسن * پس خوف ايتمه بلكه ذات حقدن سكا حجاب

عظيم اولان وجود متعيني ونفسك صورتني خلع ايتمكده شجيع اول) (فان الله يحب الشجاعة ولو على قتل
حية وليست الحية سوى نفسك) (زيرا الله تعالى شجاعتي سورواكرچه كيم شجاعت حيه نك قتلي اوزره واقعه
اولورسه وحالبوكه حيه سنك نفسكدن غيرى دكلدر يعني شول حيه كه رسول عليه السلام ان الله يحب
الشجاعة ولو على قتل حية قوليله آنك قتلنه تحريص ايتدى سنك نفسكدر وقال عليه السلام اعدى عدوك
نفسك التى بين جنبيك ونفسك قتلنه ووجودك افناسنه تشجيعك حكمتى بودركه تا كيم حيه نفسده اولان
سموم صفات واخلاق ايله نفس قلبى وروحى لدغ ايدوب حيات معنوية الهية ابديه دن انى محروم ايتميه * پس
نفسنك قتلنه شجاعت محبوبه ومحموده در زيرا نفس انسانى مقتوله اولدقده صفات نفسانيه وافعال انسانيه
دخى فانيه اولور پس حيات حقيقية الهية انده ظاهره اولور و وجود انسانى وجود محض حقانيله متحقق اولوب
بقاء ابدى ايله باقى اولور وبر وجه دخى بودركه تا كيم نفس انسانينك مذاهب مختلفه وعقايد متقابله يه ميلى
وسيرنده عوج تعريجى اولميه حيه نك سيرنده عوج وتعريجى كبى كه صراط مستقيم اوزره ذاهبه دكلدر پس
نفسك قتلنه انكچون تحريص اولندى تا كيم مذاهب ومعتقداتك اختلافنه وطرق حضراتك تعاريجنه حيه
كبى ميل ايتميه (افمن يمشى مكبا على وجهه اهدى امن يمشى سويا على صراط مستقيم صراط الله الذى له ما فى
السموات وما فى الارض الا الى الله تصير الامور * پس طرق مختلفه دن وعقايد متغايره دن اجتناب ايدوب (ثم
جعلناك على شريعة من الامر فاتبعها ولا تتبع اهواء الذين لا يعلمون) قولنده اولان طريقت محمديه يه وشريعت
مصطفويه يه تابع اوله) (والحية حية لنفسها بالصورة والحقيقة) (وحالبوكه حيه نفسى وذاتيله حيه در
صورت وحقيقت اعتباريله زيرا صورت ايله حيه در وقتل اولنسه دخى صورتنه حيه دير لر وحقيقتله حيه در
زيرا حقيقتى روح حيوانيدر پس حيه من حيث الصورة قتل اولنسه من حيث الحقيقه مقتوله اولمز
واكرچه كيم صورت ظاهره سى متغيره اولور پس حيه نفس دخى اكرچه كيم صفات نفسانيه يه وتعارج
اعتقاديه يه ميل ايتمكدن مقتوله اولورسه ولكن حيات حقيقية الهيه ايله حيه در زيرا لنفسها حيه در حيات
حقله انك حقيقتنده حقك تعيينى حيثيتيله) (والشئ لا يقتل عن نفسه) (وحالبوكه برشئ كندى نفسندن قتل
اولنمز يعنى بر انسان كندى نفسنى قتل ايتسه اكا قصاص يوقدر يعنى آنك اوزره حكم شرعى ترتب ايتمدى زيرا
نفسك قتلنده موت كلى يوقدر زيرا مقتولك خيالى انى حافظدر وكذلك انسان وجه آخر ايله نفسنى قتل ايتمكله
مأموردر زيرا آنك قتلى قتنده حيات حقيقيه حاصله اولور) (وان فسدت) (على صيغة المجهول) (الصورة
فى الحس فان الحد يضبطها والخيال لا يزيلها) (يعنى انسان كندى نفسندن اوترى نيجه قتل اولنور زيرا
اكرچه كيم حسده صورت افساد اولنديسه ولكن حد آنى ضبط ايدر وخيال دخى انى ازاله ايتمز يعنى حقايق
وذوات اشيا فاسده وباطله اولمز نه حدده ونه خيالده زيرا خيال صورتنى تخيلدن ازاله ايتمز يعنى اكرچه كيم
صورت انسانيه حس ظاهرده فاسده اولديسه ولكن علم الهيده عين ايله وخيالده مثال ايله باقيه در * پس جميع
وجوه ايله انسانك افناسنه طريق يوقدر طريق حقله متحقق اولمقدر) (واذا كان الامر على هذا فهذا هو الامان
على الذوات والعزة والمنعة) (وحينئذكم امر بزم ديديكمز طريق اوزره واقع اولسه كه بحسب الحقيقه برشئ فانى
اولمز اكرچه كيم صورت فانيه اولورسه زيرا حد انى ضبط ايدر وخيال تخيلدن ازاله ايتمز پس حد وخيال ذوات
اوزره امانيدر ودخى عزة ومنعتدر يعنى حرستدر اول صورتى حرس ايدر واكا فساد وهلاك طريانندن انى منع
ايدر) (فانك لا تقدر على افساد الحدود واى عزة اعظم من هذه العزة) (زيرا تحقيق سن حدودك افسادنه قادر
دكلسن يعنى علم الهيده اشيانك صور علميه لرى اولان حقايق وحدودلرى افسادنه ودخى مراتب الهية غيبيه
وروحانيه ومثاليه وخياليه ده متعينه اولان صور الهية غيبيه وصور روحانيه ومثاليه وخياليه نك افسادنه
قادر دكلسن وبو عزتدن اعظم قنغى عزت واردركه سن برشيئى قتل ايتديككده انك حدن وصورت حقيقيه سن
وصورت روحيه سن افنا ايتمكه قادر اولميه سن انجق سن انك صورت حسيه سن افنا ايده سن واول شيئك
حقيقتى جميع عوالمده اولان صورى ايله باقيه اوله) (فتخيل بالوهم انك قتلت) (موضعنده مخاطب معلوم
صيغه سيله پس سن كندى نفسكى قتل ايتديككك زمانده وياخود سن غيرى قتل ايتديككك زمانده وهم ايله سن
تخيل ايدرسن كه تحقيق كندى نفسكى سن قتل ايتدك وياخود غيريسن قتل ايتدك وجائزدركه يتخيل

صيغه سى غائب مجهول اوله وقتلت صيغه سى دخى مفعول ايچون مبنى اوله يعنى پس وهم ايله تخيل اولنوركه
تحقيق سن قتل اولندك سن كندى نفسكى قتل ايتديككك حينده (وبالعقل والوهم لم تزل الصورة موجودة فى الحد
وحالبوكه عقل ووهم ايله صورت حدده موجوده اولديغى حالده زائله اولمدى * يعنى فى الحقيقه قاتل الله در
ومقتول اكرچه كيم حسده مفقوددر ولكن عالم عقليده وعالم مثاليده صورتى حقيقتده موجوده در عقل صحيح
ووهم دركى انى ادراك ايدر) (والدليل على ذلك وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى والعين ما ادركت الا الصورة
المحمدية التى ثبت لها الرمى فى الحس وهى التى نفى الله الرمى عنها اولا ثم اثبت لها وسطا) (بقوله اذ رميت) (ثم عاد
بالاستدراك الى ان الله هو الرامى فى صورة محمدية ولا بد من الايمان بهذا) (وانسان وهم ايله قتلى تخيل ايدوب انك
عدم قتلنه وقاتل الله ايدوكنه دلالت ايدن الله تعالينك (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) قوليدر يعنى
رسول عليه السلام كندى خلقيتيله وجوه كفاره رمى تخيل ايتدكده الله تعالى ايتدى يا محمد سن خلقيتك
حيثيتيله رمى ايتمدك حقيقتك حيثيتيله رمى ايتديككك وقتده ولكن الله رمى ايتدى سنك مظهريتكده آنك
ظهورى اعتباريله وآنك وجودنده سنك استهلاكك حسبيله * پس الله تعالى رمى كندى نفسى ايچون اثبات
ايلدى وحالبوكه رائينك عينى رمى وقتنده صورت محمديه دن غيرى ادراك ايتمدى كه اول صورت ايچون حسده
رمى ثابت اولدى يعنى حسده رمى اول صورتدن ظاهر اولدى واول شول صورتدركه الله تعالى اندن رمى نفى
ايتدى اوله (وما رميت) قوليله اندنصكره انكچون رمى اثبات ايتدى وسطنده اذ رميت قوليله اندنصكره
كلمهٔ لكن ايله استدراك ايتمكله رجوع ايتدى ولكن الله رمى قوليله كه تحقيق صورت محمديه ده رامى اولان الله در
وحالبوكه مؤمنه بو قوله ايماندن لا بد در زيرا كلام حقدر (ومن اصدق من الله قيلا) (فانظر الى هذا المؤثر)
اى الرامى كيف بالغ فى استنزال الحق) (حتى انزل الحق فى صورة محمديه) (پس مؤثره كه رامیدر نظر ايله كه
نه كيفيتله حقك استنزالنده مبالغه ايتدى حتى حق صورت محمديه يه انزال ايلدى وحق صورت محمديه دن رمى
ايتدى شيخ رضى الله عنه اولكى كلامنه عودت ايتدى كه ان الامر ينقسم الى مؤثر ومؤثر فيه بكل وجه وعلى
كل حال وفى كل حضرة هو العالم فاذا ورد فالحق شئ باصله الذى يناسبه فان الوارد ابدا لا بد ان يكون فرعا عن
اصل كانت المحبة الالهية عن النوافل من العبد فهذا اثر بين مؤثر ومؤثر فيه كان الحق سمع العبد وبصره وقواه
عن هذه المحبة فهو اثر مقرر قوليدر يعنى حق طرفندن وارد عبد طرفندن بر اصلدن فرعدر مثلا عبد طرفندن
نوافل حق طرفندن محبة الهيه يى موجبه در وعبد نوافل ايله حقده مؤثردر وعبد طرفندن نوافلدن حق
طرفندن محبة الهيه حاصله اولدى وبو محبتدن حق عبدك سمعى وبصرى وساير قواسى اولدى * پس عبد قرب
نوافل مرتبه سندن قواى الهيه ايله تكرار حقده مؤثر اولوب حق صورت محمديه يه انزال ايلدى وحق دخى
صورت محمديه يه نزول ايتديكى حينده عبدده تأثير ايدوب وعبدك وجودى بقاياسنى كندى وجودنده محو
ايدوب انى قرب فرايض مرتبه سنه ايصال ايلدى * پس شيخ رضى الله عنه بو كلامك تمامنى الله تعالينك
(وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) قوليله بيان ايلدى كه حقك صورت محمديه يه نزولنده تأثير صورت
محمديه ايچون ثابتدر) (واخبر الحق نفسه) بالرفع تأكيد للحق او بالنصب فى موضع الخافض اى اخبر الحق
عن نفسه) (عباده بذلك) (وحقك نفسى اخبار ايتدى وياخود حق كندى نفسندن عبادنه اخبار ايتدى
صورت محمديه ده انك رامى اولمسيله ولكن الله رمى قوليله وياخود حق تعالى صورت محمديه ايچون جناب
الهيده واقع اولان تأثير ايله عبادنه اخبار ايلدى) (فما قال احد منا عنه ذلك بل هو قال عن نفسه وخبره
صدق والايمان به واجب سواء ادركت علم ما قال اولم تدرك) (پس بزدن بر احد حقدن بو قولى ديمدى يعنى اندن
اخبار ايتمدى بلكه الله تعالى كندى نفسندن اخبار ايتدى وحالبوكه آنك خبرى صادقدر وآنك خبرنه سكا
ايمان واجبدر كرك الله تعالى ديديكى شيئك علمنى سن ادراك ايتدك وكرك انى ادراك ايتمدك) (فاما عالم انت
واما مسلم مؤمن) (پس سن الله تعالينك ذكر اولنان قولنى استماع ايتديككك حينده سن يا عالمسن اكر اول
قولك علمنى حقيقت اوزره ادراك ايده جك اولورسك وياخود مسلم مؤمنسن ايمان تقليدى ايله اكر حقيقت
اوزره انى ادراك ايتميه جك اولورسك واما مؤمن اولميان كمسنه * پس وهم ايله وهم لوزره حكم ايدر ونظر فكريله
تخيل ايدر) (ومما يدلك على ضعف النظر العقلى من حيث فكره كون العقل يحكم على العلة انها لا تكون معلولة

لمن هى علة له هذا حكم العقل لا خفاء به) (ونظر عقلینك فكرى حیثیتیله آنك ضعفنه سنى دلالت ایدن شیئدن بعضدر عقلك علت اوزره حكم ایتمسى كه تحقیق علت معلوله اولمز شول معلول ایچونكه علت انكچون علتدر و بو عقلك حكمیدر انده خفا یوقدر كه عقل بو وجهله حكم ایدر یعنى نظر فكر ایله مشوب اولان عقل اشیایى على ماهى علیه ادراك ایده من و بوكا دلالت ایدن بودر كه عقل علت اوزره حاكمدر كه علت كندى معلولى ایچون معلول اولمیه) (وما فى علم التجلى الا هذا وهو ان العلة تكون معلولة لمن هى علة له) (وحال بوكه علم تجلیده یعنى تجلى الهى اعطا ایتدیكى علم الهیده بوندن غیرى یوقدر و علم تجلى اعطا ایتدیكى بودر كه تحقیق علت معلوله اولور شول معلول ایچونكه علت انكچون علتدر زیرا علت ذات احدیه در و معلول عدمده ثابت اولان شیئدر زیرا شیئ ثابتك ایجادنى موجب اولان وجود حقدر و شیئ ثابت وجود حق ایله موجود اولور * پس شیئ ثابتك ایجادنده علت وجود حقدر و شیئ ثابت معلولدر * پس علتك كندى معلولى ایچون معلوله اولمسى بودر كه عین معلول معدوم علم الهیده ثبوتى حالنده عین علتدنكه ذات احدیه در استعداد و قابلیتیله طلب ایدر كه علت انى ایجاد ایلیه و كندیسى ایچون انى معلوله ایلیه نته كیم عین علت معلولنك وجودنى طلب ایدر و جانبین بینده طلب رابطه در پس علت علت اولدیغى حیثیتله معلولى ایچون معلوله در زیرا حق موجد موجودك ایجادنده علتدر و حقك ایجادنه علت موجود استعدادى ایله حق اوزره حكم ایدوب ایجادى اندن طلب ایتمسیدر * پس حق علت اولدیغى حالده آنك معلولى اولان شیئ ایچون معلول اولور و كذلك معلول دخى معلول اولدیغى حیثیتله علت ایچون علت اولور علت اولان حقدن معلول اولان شیئ معدوم كندى ایجادنى طلب ایدوب آنك اوزره ایجاد ایله حكم ایتمكله * پس معلول علت ایچون معلول اولدیغى حیثیتله علت ایچون علت اولور و علت انكچون معلوله اولور) (والذى حكم به العقل صحیح مع التحریر فى النظر) (و شول حكم كه عقل انكله حكم ایلدى نظرده تحریر ایتمكله یعنى محلنك و محل نزاعك تحریرى قتنده صحیحدر زیرا شول حكم كه عقل انكله حكم ایلدى اول حكم بودر كه برشیئ كه آنك اوزره شیئ آخرك وجودى متوقفدر تا كیم انكله متحقق اوله اول شیئ كندى وجودنده انكله متحقق اولان شیئك وجودنه كه اندن متأخردر متوقف دكلدر یعنى شیئ اولك وجودى شیئ ثانینك وجودنه متوقف دكلدر تا كیم شیئ ثانى وجود ایله شیئ اوله علت اوله و شیئ اول شیئ ثانینك معلولى اوله والا دور لازم كاور و بو حكمك صحتى عقل امرینى معناى تضایفدن تجرید ایتدكده ظاهر اولور زیرا علت اولان حقك ذاتى و وجودى علیتدن مجرد اولدیغى حالده معلولك وجودى اوزره سابقدر و اما اگر عقل امرینى اخذ ایتسه * پس البته امرین متضایفین اولدقلرى حیثیتله جانبیندن توقفدن لابددر) (وغایته فى ذلك ان یقول اذا رأى الامر على خلاف ما اعطاه الدلیل النظرى) (عقلك یعنى عاقل مناظرك بو حكمده و یاخود بو تحریرده غایتى انك قولیدر كه قچنكم بر امرى كورسه دلیل نظرى اكا اعطا ایتدیكى شیئك خلافى اوزره یعنى دلیل نظرى اقتضا ایتدیكى شیئك خلافى اوزره امرى رؤیاده تجلى ایله مشاهده ایتدكده دیر كه) (ان العین بعد ان ثبت انها واحدة فى هذا الكثیر فمن حیث هى علة فى صورة من هذه الصور لمعلول فلا تكون معلولة لمعلولها فى كونها علة) (تحقیق عین واحده ثابت اولدقدنصكره كه تحقیق اول عین بو كثیرده یعنى بو صور كثیره ده واحده در پس اول عین بو صوردن بر صورتده علت اولدیغى حیثیتله معلولدن بر معلول ایچون پس اول عین كندى معلولى ایچون معلوله اولمز كندى معلولنه علت اولدیغى حالده یعنى عین واحده كه ذات موجده در بو صور كثیره ده واحده اولدیغى ثابت اولوب تسلیم اولدقدنصكره پس اگرچه كیم علتله معلول حقیقت واحده در پس عین واحده بو صور كثیره دن بر صورتده معلولاتدن بر معلول ایچون علت اولدیغى حیثیتله كندى معلولى ایچون علت اولدیغى حالده بعینها كندى معلولى ایچون معلوله اولمز) (بل ینتقل الحكم بانتقالها فى الصور فتكون معلولة لمعلولها فیصیر معلولها علة لها) (بلكه علت و معلول صورنده سریان ایدن عین واحده صورده انتقال ایتمكله یعنى عین واحده معلول صورتنده ظاهر اولمغله علیت صورتنده اولان انك حكمى معلولیت صورتنده اولان حكمه و معلولیت صورتنده اولان انك حكمى علیت صورتنده اولان حكمه انتقال ایدر یعنى عین واحده بر صورتده بر معلول ایچون علت ایكن و انك اوزره علیتله حكم اولنور ایكن و انك معلولى اوزره دخى معلولیتله حكم اولنور ایكن عین واحده اول صورتده اولان علتك معلولى

صورتنه انتقال ایتمكله انك علیتى حكمى معلولیتى حكمنه انتقال ایدر و انك معلولیتى حكمى دخى انك علیتى حكمنه انتقال ایدر پس علت كندى معلولى ایچون معلوله اولور و انك معلولى دخى انكچون علت اولور) (هذا غایته) (اى هذا الحكم او هذا التحریر غایة العقل) (والعاقل اذا كان قدر الامر على ما هو علیه و لم یقف مع نظره الفكرى) (یعنى بو حكم و یاخود بو تحریر عقلك و عاقلك غایتیدر قچنكم امرى على ما هو علیه تقدیر ایلسه یعنى قچنكم عاقل مناظر امرى تقدیر ایلسه شول شیئ اوزره كه امر عند الله آنك اوزره در و عارف مكاشف قتنده كشف تجلیله دخى او بلجه ثابتدر و كندى نظر فكرى قتنده واقف و ثابت اولمسه و اگر تقدیر ایتمك مرتبه سندن عبور ایدوب تجلى الهیله شهود مرتبه سنه واصل اولیدى وجه مذكور انك غایتى اولمزدى و اذا اذ معناسنه اولمق جائزدر یعنى دیمك اولور زیرا عاقل امرى على ما هو علیه تقدیر ایلدى و نظر فكریسى قتنده ثابت اولمدى (امدى) انسان ذوق ایله بز دیرز كه عین واحده ایچون صورتینده یعنى علیت و معلولیت صورتنده امرینى قبول ایتمك صلاحیتى حاصلدر اعتبارین ایله پس عین واحده علت اولدیغى حالده معلول اولمغه انك صلاحیتى واردر و معلول اولدیغى حالده علت اولمغه دخى انك صلاحیتى واردر پس عین واحده كندى عیننده علیت و معلولیتى و ایكیسینك احكامنى جامعه در * پس عین واحده علتیله علت اولور و معلولیتیله معلوله اولور * پس عین واحده نك عینى حیثیتیله انكچون احوال حسبیله بو اعتبارانك جمیعسى على السویه در) (واذا كان الامر فى العلیة بهذه المثابة) (و قچنكم عقل صحیحك حكمنده علیت حققنده امر بو مثابه ده اولسه یعنى عقل صحیح قتنده علت كندى معلولى ایچون معلوله اولمق جائز اولمیجق بو امر عقل قتنده نوعا ضیق ایكن) (فما ظنك باتساع النظر العقلى فى غیر هذا المضیق) (پس بو مضیقدن غیرى اولان مواضعده كه عقلك مجالى انلرده واسع اوله نظر عقلینك اتساعنه سنك نه ظنك واردر كه قچنكم عقل اوزره تجلى الهیله بر معنى ظاهر اوله) (فلا اعقل من الرسل صلوات الله علیهم و قد جاؤا بما جاؤا به فى الخبر عن الجناب الالهى فاثبتوا ما اثبته العقل و زادوا ما لا یستقل العقل بادراكه و ما یحیله العقل رأسا و یقر به فى التجلى فاذا خلا بعد التجلى بنفسه حار فیما رآه) (پس رسل صلوات الله علیهمدن اعقل بر كسنه یوقدر و تحقیق انلر جناب الهیدن خبرده یعنى اخبارده كتوردیلر شول شیئى كه انى كتوردیلر پس جناب الهى ایچون اثبات ایتدیلر شول شیئى كه عقل انى اثبات ایتدى و زیاده ایتدیلر شول شیئى كه انك ادراكنه عقل مستقل دكلدر تجلى الهیدن اكا انضمامى لازمدر تشبیهى موهمه اولان صفات كبى كه عقل صحیح انلرى محال كورمز و لكن انلرك ادراكنده مستقل دكلدر و دخى شول شیئى زیاده ایتدیلر كه رأسا عقل انى محال كورر دلیل نظریسنه مخالف اولمغله و عقل تجلیده اكا مقر اولور یعنى حسدن اخذ اولنوب اول شیئك حقیقتى اكا تجلى الهیله منكشفه اولدقده اول مشهوده اقرار ایدر زیرا عقل اول مشهد حسبیله منصبغ اولور پس قچنكم عقل تجلیدنصكره كندى نفسیله خالى اولسه و تجلى اندن رفع اولنوب كندى حكمنده قالسه تجلیده كوردیكى شیئده حائر اولور زیرا كوردیكى شیئده شكى یوقدر و لكن محتجب اولمغله متحیر اولور) (فان كان عبد رب رد العقل الیه وان كان عبد نظر رد الحق الى حكمه) (پس اگر عبد متجلى له عبد رب اوله حق اولورسه یعنى وجودنده حاكم اولان رب اوله حق اولورسه عقلى ربنه رد ایدر * پس عقل ربك تجلیسى حسبیله اولور كندى حكمیله اولمز و اگر عبد متجلى له عبد نظر و عبد عقل اوله حق اولورسه یعنى وجودنده حاكم اولان نظر و عقل اوله حق اولورسه حق نظرك حكمى مقتضاسنه رد ایدر یعنى ظاهر اولان حقى كندى حكمنه رد ایدر و كندى زعمى اوزره انى تأویل ایدر مثلا علماء رسوم طور عقلدن خارجه اولان اخبار الهیه و آیات قرآنیه یى استماع ایتدكلرنده انلرى تأویل ایدرلر و انلرى شول حكمه تنزیل ایدرلر كه عقوللرى انكله حكم ایدر و مع هذا مؤمنلردر كه كلام حق معجزدر حقائق قرآنیه و كلمات الهیه نك ادراكندن عقل قاصردر) (وهذا لا یكون الا ما دام فى هذه النشأة الدنیویة محجوبا عن النشأة الاخرویة فى الدنیا) (و بو تحیر و یاخود حقى عقلك حكمنه رد ایتمك انسانده واقع اولمز الا مادامكه انسان بو نشأت دنیویه ده محجوبدر دنیاده انك نشأت اخرویه سندن یعنى انسان دنیاده نشأت دنیویه احكامیله مقید اولوب انلر ایله دنیاده اهل الله ایچون حاصل اولان نشأت اخرویه سندن و نشأت روحانیه باطنه سندن محجوب اولمغله نظر عقلیه مخالف اولان شیئى محال كورر و امر مطلق عقلك تقییدى حسبیله تقیید ایدر و عقل نظرینك مقتضاسى اوزره شول امر كه انى محال كوردى *

پس تجلى قتنده اكا اقرار ايدروتجليدن كندى نفسيله خالى اولدقده كورديكى شيئده حاير اولور پس اكر عبد رب
اوله جق اولورسه حق نظرك حكمنه رد ايدروا كر انسان نشأت دنيويه دن نشأت اخرويه اوزره منتشى اوله جق
اولورسه پس عقلك ادراكندن زياده اولان شيئك ادراكنده متحير اولمز (يوم يكشف عن ساق يوم تبلى السرائر)
زيرا اسرار اكا ظاهره در وهر شيئك اصلى اكا مكشوفدر) (فان العارفين يظهرون فى الدنيا كانهم فى الصورة
الدنيوية لما يجرى عليهم من احكامها والله تعالى قد حولهم فى بواطنهم فى النشأة الاخروية لابد من ذلك) (
زيرا عارفين دنياده ظاهر اولورلر كانهم انلر صورت دنيويه ده درلر يعنى صورت دنيويه ده صفات دنيويه ايله ظاهر
اولورلر كه اهل حجاب انلرى اهل دنيا ظن ايدرلر زيرا بو نشأتك احكامى انلر اوزره جاريه در اكل وشرب ونكاح
ونوم كبى وبعض صفات بشريه كبى انتقام وقتل كبى وحال بوكه الله تعالى انلرى بواطنلرنده نشأت اخرويه يه تحويل
ايلدى وانلر نشأت اخرويه اوزره ظاهر اولديلر انلر ايچون بونده نشأت اخرويه اوزره ظهوردن لابدر والا انلر
عارفين اولمزلردى وبو كلامده شيخ رضى الله عنه اشارت ايدر كه نشأت دنيويه دن عالم برزخه انتقال عارفين
هر تحنكم استرلرايسه وياخود تحنكم برمراد ايچون مشيت الهيه تعلق ايلسه صورت دنيويه ده ظاهر اولورلر
وبو نشأتك احكامى انلر اوزره جاريه اولور وانلرى كورنلر نشأت دنيويه ده موجود اولان اشخاص ظن ايدرلر
پس ممكندر كه الياسك نشأت ثانيه ده نزولى وظهورى بوقبيلدن اوله) (فهم بالصورة مجهولون الالمن كشف
عن بصيرته اغطية فادرك فما من عارف بالله من حيث التجلى الالهى الا وهو على نشأة الاخرة قد حشر فى دنياه
ونشر من قبره فهو يرى مالا يرون ويشهد مالا يشهدون عناية من الله ببعض عباده فى ذلك) (پس عارفين
صورت دنيويه ايله مجهوللردر احكام دنيويه ايله ظهورلرى حيثيتيله انلرك عارفين اولدقلرن كسنه ادراك ايده مز
الا شول كسنه ايچون انلر مجهول دكللردر كه الله تعالى انك بصيرتندن اغطيه يى كشف ايتدى * پس انلرى
ادراك ايلدى اوليائى تحت قبابى لا يعرفهم غيرى واعظم قباب عزة صورت دنيويه در * پس تجلىء الهى
حيثيتيله عارف باللهدن بر عارف يوقدر الا وحال بوكه اول نشأت آخرت اوزره دنياسنده محشور اولدى وقبرندن
منشور اولدى * پس خلق كورمديكى شيئى اول كسنه كوررو انلر مشاهده ايتمديكى شيئى اول مشاهده ايدر الله
تعاليدن بعض عبادنه بو امرك اعطاسنده يعنى دنياده نشأت اخرت اوزره انتشاسنده محشور ومنشور اولمسى
تعهلنده عنايتدن اوترى الله تعالى انلرى بو امره تخصيص ايلدى يعنى تجلىء الهىء ذاتى حيثيتيله الله تعالى يى
عارف اولان عارفيندن براحد يوقدر الا آنك قلبنه تجلىء الهىء ذاتينك ورودى سببيله آنك وجودى تجلىء
الهيده مضمحل ومتلاشى اولوب وجود حقانيده ظاهر اولدقده بقا بعد الفنا ايله متحقق اولمغله نشأت آخرت
اوزره نشأت دنيويه ده محشور اولدى ويوم جمعه كه قيامت كبرى اولان كندى وجودينك هلاكى وجمع جمع
اولان حقك ظهورى يوميدر حقله مجموع اولدى وبدن قبرندن منشور اولوب تجلىء الهى حسبيله عقيدهء
خاصه قيدندن منطلق اولدى وانكيچون ميزان وضع اولندى كه ميزان شرع محمدى اوزره اعمالنى وزن ايتدى
وحكم عدل كه وجود حقانيدر فصل وقضا ايله كندى وجودنده حكم ايتدى وصراط مستقيم اوزره كه صراط
توحيد ذاتيدر عبور ايتدى ودار جنته دخول ايتدى قرب نوافلده كندى نفسنه دخول ايدوب ربنى انده عارف
اولمغله وقرب فرائضده وجود حقانى ده استجان ايدوب انده مستجن ومستور اولمغله وشيخ رضى الله عنه فما من
عارف بالله من حيث التجلى الالهى قوليله تجلىء الهيله الله تعالى يى عارف اولان كسنه ايچون آخرت نشأه سى
اوزردر ديدى زيرا تجلىء الهى حضرت الوهيتدن اولان تجلىء ذاتيدر كه اسماء الهيه واسطه سيله دكلدر
وحضرت الوهيتدن اسماء الهيه جمعيتندن وارد اولان تجلىء الهيله عارف اولان انسان كاملدر * پس وجه
مشروح اوزره محشور اولان انسان كاملدر واما بعض اسما ايله عارف اولان كسنه كه بقاياى وجودى حسبيله
مقيددر پس بو مشهدانك حظى دكلدر) (فمن اراد العثور على هذه الحكمة الالياسية الادريسية التى انشأها
الله تعالى نشأتين بين المنزلتين) (پس بر كسنه كه بو حكمت الياسيهء ادريسيه يه عثور واطلاعى مراد ايتسه كه
الله تعالى انى نشاتينده انشا ايلدى * پس نشأت اوليده نوح عليه السلامدن اول نبى ايدى زيرا ادريس نوحك
باباسنك جدى ايدى اندنصكره سمايه رفع اولندى ورفع اولندقدنصكره نشأت ثانيه ده نزول ايتدى رسول
اولديغى حالده پس الله تعالى انكيچون منزلتين بينى جمع ايتدى بريسى منزلت نبوتدر نوحدن اول نبى وادريس

اولديغى حالده وبريسى منزلت رسالتدر نشأت ثانيه ده رسول والياس اولديغى حالده (فلينزل) جواب لقوله فمن
اراد العثور) (عن حكم عقله الى شهوته وليكن حيوانا مطلقا حتى يكشف ما يكشفه كل دابة ما عدا الثقلين
پس اول كسنه كندى عقلى حكمندن شهوتى مقامنه نزول ايتسون وحيوان مطلق اولسون تاكيم ثقلينندن
غيرى دابه نك كايسى كشف ايتديكى شيئى كشف ايليه يعنى عقلى حكمندن شهوتى مقامنه نزول ايتسون كثرت
رياضتله وتحليل جسمانيه ايله وحيوان مطلق اولسون تاكيم تصرف اشياده عقل اكا مزاحم اولميه ومرتبهء
حيوانده حيات ايله متصف اولوب افكار عقليه واوهام ظنيه قيدندن خلاص اوله تاكيم انس وجندن غيرى
هر دابه كشف ايتديكى شيئى كشف ايده زيرا انسان مادامكه حيوان مطلق مرتبه سنه كه انده تصرف يوقدر
نزول ايتميه وقيود عقليه وعقائد فكريه دن مطلق اولميه مرتبهء حيوانده اولان كشف مرتبه سنه نائل اولمز
انكيچون عقايد عقليه دن مطلقه اولان جميع دواب كشف اصحابيدر) (فحينئذ يعلم) (صيغهء معلوم ايله ومجهول
دخى جائزدر وفى بعض النسخ علم) (انه قد تحقق بحيوانيته) (پس دوابك كايسى كشف ايتديكى شيئى كشف
ايتدكده عالم اولور كه كندى حيوانيتيله متحقق اولدى * پس انسان آخر مراتب نزول اولان خواص
انسانيتدن كندى حيوانيتنه نزول ايتدكده حياتدن غيرى انده خواص انسانيتدن برشيئ قالميه حيوانيت
مطلقه ايله مطلق اولور * پس اول حينده علوم فطريه دن جميع حيوانات عالم اولديغى شيئى عالم اولور وحقيقت
واحده اولان حياتك جميع صورده سريانك مشاهده ايدر * پس عالم اولور كه هويت واحده نه كيفيتله
ادريس ايله الياسده ظاهره اولور) (وعلامته) (اى علامة التحقق بمقام الحيوانية) (علامتان الواحدة هذا
الكشف فيرى من يعذب فى قبره ومن ينعم ويرى الميت حيا والصامت متكلما والقاعد ماشيا) (ومقام حيوانيتله
تحققك علامتى علامتاندر علامت واحده كشف مذكوردر * پس كندى حيوانيتيله متحقق اولان كسنه
مشاهده ايدر كه قبرنده كيم معذب اولور وكيم منعم اولور وميتى حى مشاهده ايدر حيات معنويه ايله وصامتى
متكلم مشاهده ايدر كلمات قلبيه ايله وقاعدى ماشى مشاهده ايدر حركات معنويه ايله) (والعلامة الثانية
الخرس بفتحتين بحيث انه لو اراد ان ينطق بما رآه لم يقدر فحينئذ يتحقق بحيوانيته) (وعلامت ثانيه خرسدر
يعنى دلسزلكدر شول حيثيتله كه اكر اول كسنه كورديكى شيئله نطق ايتمك داسه قادر اولمزدى حيوان
نطق ايتمكه قادر اولمديغى كبى پس بوتقدير اوزره يعنى علامتين مذكورتين انده ظاهر اولدقده حيوانيتيله
متحقق اولور) (وكان لنا تلميذ قد حصل له هذا الكشف غير انه لم يحفظ عليه الخرس فلم يتحقق حيوانية) (وبزم
بر تلميذيمز وار ايدى كه بو كشف اكا حاصل اولمش ايدى الا بو قدر وار در كه خرس انك اوزره حفظ اولنمدى يعنى
خرس ايله محفوظ اولنمدى * پس كورديكى شيئله تكلم ايتدى پس حيوانيتيله متحقق اولمدى) (ولما اقامنى الله
تعالى فى هذا المقام تحققت بحيوانيتى تحققا كليا فكنت ارى واريد النطق بما اشاهده فلا استطيع فكنت لا فرق
بينى وبين الخرس الذين لا يتكلمون) (وقتا كيم الله تعالى بنى بو مقامده اقامت ايلدى بن كندى حيوانيتمله
متحقق اولدم تحقيق كايله پس مشاهده ايدردم وبو مشاهده ايتدكم شيئله نطق ايتمك مراد ايدينوردم * پس
نطق ايتمكه قادر اولمازدم * پس بن فرق ايتمزدم كندى نفسم بينيله شول دلسزلر بينينى كه تكلم ايتمزلر شيخ رضى
الله عنه بو مقامده محفوظ اولديغن نقل ايدر ومقام حيوانيتده كشف ايله لسانى منطلق اولان كسنه
حيوانيتله متحقق اولماز وحيوانيه ايله متحقق اولميان انسانيه ايله متحقق اولمز (امدى) شويله معلوم اوله كه شيخ
رضى الله عنه بوندن اول بر قاعده بسط ايتدى كه عين واحده صور كثيره ده ظاهره اولور كه اول عين واحده اول
صورده صورك عينيدر اول صوردن برشيئده منحصره دكلدر وبرشيئله مقيد دكلدر * پس اول صور كثيره دن
بر صورتده اول عين واحده اوزره صادق اولور كه اول عين صورت اخراده وياخود صور اخراده اولان
عينك عينيدر وبروجه بروجهله صادق اولور كه اول عين عين اخرانك غيريدر صورتين بيننده تغاير حيثيتيله
پس بعلبكه مرسل اولان الياس حقنده دينلور كه اول عين وحقيقت حيثيتيله شول ادريسدر كه نوحدن اول
نبى ايدى واكا وحى اولنوردى وصورت وتعين حيثيتيله الياس ادريسك غيريدر ديمك صادقدر * پس سنك
اوزريكه تعينات ملتبسه اولمسون پس تحقيق شويله بلهسن كه ادريسك عينى وهويتى سماء رابعه ده ادريسك
انيت وصورتنده قائمه ايكن صورت الياسيه ده ظاهره در وانك انيتنده متعينه در * پس ادريس ايله الياس

عين وحقيقت حيثيتيله واحد اولورلر وتعين صوري وظهور شخصي حيثيتيله اثنين وغير اولورلر جبرائيل
وميكائيل وعزرائيل حقايقنك ظهوري كبي كه بونلر آن واحدده صدهزار مكانده صورشتاده ظاهر اولورلركه
صورلك كليسي بوارواح كليهٔ كامله ايله قائمه وموجوده‌در * پس كملك ارواحي وانفسي دخي بويله‌در * پس
حكمت الياسيه وادريسيه‌يه بوني اعطا ايلدي كه عين واحده وذات احديه كه اطلاق ولاتعينله صور
وتعيناتله متكثر اولمقدن منزهه‌در اسماء الهيه تجليات غيرمتناهيه‌ده وصور اسمائيهٔ غيرمحصوره‌ده متجليه‌در
وبروجهله جميع صورلك عينيدر ووجه آخر ايله جميع صورلك غيريدر پس شيخ رضي الله عنه حكمت
الياسيه‌يه اطلاعي بومعني ايله تحققه حواله ايتدي كه سالك كندي حيوانيتيله متحقق اوله وعقلك
مرتبه‌سندن وحكمندن نزول ايدوب حيوان محض اوله تاكيم ادريس عليه السلام كندي روحانيتيله متحقق
اولوب بلاشهوة عقل مجرد باقي قالمش ايكن بعلبكه مرسل اولان الياس صورتنده انك نزولي سرني ذوقا اول
عارف اوله ومنزلتين ايله متحقق اولدقده ملاء اعلاده حقك شهودي وحقك تحقق منزله‌سنه واصل وعالم
اسفلده حقك شهودي وانكله تحقق درجه‌سنه نائل اوله اندنصكره ذوقا حقك عيني وذاتي احديتنده عائر
اولوب اسما وصفاتك كثرتنه مطلع وواقف اوله ووحدت مقامييني بيننده جمع ايله متصف اوله ووحدتده عين
وحدتله جمال وحدتي مشاهده ايليه وكثرتده دخي صفات متقابله واعيان متغايره حسبيله بروجهله كثرتي
مشاهده ايليه وبروجهله دخي وحدتي مشاهده ايليه وكثرت ايله جمال وحدتدن محتجب اولميه) (فاذا
تحقق بماذ كرناه) (اى بمقام الحيوانية) (عند نزوله اليه انتقل الى ان يكون عقلا مجردا في غير مادة طبيعية
فيشهد اموراهي اصول لما يظهر في الصور الطبيعية) (پس تحقق سالك بزم ذكر ايتديكمز مقام حيوانيتله
متحقق اولسه اول مقامه آنك نزولي قتنده انتقال ايدر عقل مجرد اولمق مرتبه‌سنه مادهٔ غيرطبيعيه‌ده اولديغي
حالده يعني قيود طبيعيه‌دن مجرد اولان عقل مرتبه‌سنه انتقال ايدر وانكله متحقق اولور وبوانتقال انتقال
ثانيدر * پس شول اموري مشاهده ايدركه انلر اصولدر وصور طبيعتده وياخود صور طبيعيه‌ده ظاهر اولان
شيئه پس علم ذوقيله عالم اولوركه صور طبيعيه‌ده اولان بوحكم نه مقامدن ظاهر اولدي يعني عالم عقلده
عين واحده اولان عقلي عالم نفسده نفس مشاهده ايدر پس عالم عقلده عقول مجرده‌يي وامور كليه‌يي
مشاهده ايدركه انلر عالم اسفلده اولان صور طبيعيه ايچون اصولدر * پس ذوقا عالم اولوركه صور طبيعيه‌ده
اولان احكام مختلفه معانئ اعيان غيبيه وحقايق عقليهٔ كليه‌دركه صور جزئيهٔ طبيعيه‌ده متنزله اولوب
ظاهره اولدي ودخي عالم اولوركه حقيقت واحده اولان وجود بحت ذات احديتده ذاتك عينيدر واعيان
ومعانيده معقول اولان معناي صرفدر وعالم عقولده عقل مجرددر وعالم نفسده نفسدر وعالم حيوانده حيواندر
ونبات مرتبه‌سنده نباتدر وجماد مرتبه‌سنده جماددر * پس عين واحده مراتبك كليسنده بو صور طبيعيهٔ
عنصريه‌ده ظاهره‌در وحدتنده غناء ذاتي حالي اوزره باقي ايكن * پس اول عين واحده كالك اصلي ومنشئيدر
وجميع امورك مرجعي ومصيريدر (والى الله ترجع الامور * پس اول سالك ذات الهيه‌نك مقام احديتدن
مراتب كونيه‌يه تنزلاتن وعوالم علويه وسفليه‌ده شريف وخسيسده ظهورن مشاهده ايدر * پس حق
جميع مراتب وجودده شهود حاليله مشاهده ايدوب علم ذوقيله عالم اولور * پس سعادت عظمي ومكانت
عليا اولان جمع مرتبه‌سنه كه وحدتله كثرت بيننده اولان جمعدر فائز ونائل اولور) (فان لو كشف على ان
الطبيعة عين النفس فقد اوتي خيرا كثيرا) پس اكر بومرتبهٔ عظمايه فائز اولان سالكه كشف اولنسه كه تحقيق
طبيعت نفس رحمانينك عينيدر پس تحقيقا اكا خير كثير اعطا اولندي شيخ رضي الله عنه بومرتبه‌ده مشارب
مختلفه‌يه اشارت ايدر يعني طبيعت نفس رحمانينك عينيدر وانك عيني اولديغي بعض مشاربه منكشفدر
وبعض مشاربه منكشف دكلدر * پس اكر اكا منكشف اوله حق اولورسه كه نفس رحماني صور طبيعيه‌نك
عينيدر صور طبيعيه‌ده ظهوري جهتيله وصور طبيعيه‌نك دخي نفس رحمانيده ظهوري جهتيله زيرا صور
طبيعيه اعيان قابله حسبيله نفس رحمانيده ظاهره اولان صوردر * پس اكا عقل يقيني وشهودي وحكمت
كليهٔ الهيه اعطا اولنوركه اول علم وحكمت اعيان خلقيه‌يي صور غيرمتناهيه‌سنك كثرتي وجوديله حق
واحد واحده كه انده كثرت بوقدر تقليب ايدر وخير كثير وجود واحد حقدر) (وان اقتصر معه) (اى مع هذا

المقام) (على ماذ كرناه) (اى على الوصف الذى ذكرناه) (فهذا القدر يكفيه من المعرفة الحاكمة على عقله) (واكر
سالك عقل مجرد مقاميله اقتصار ايده جك اولورسه بزم ذكر ايتديكمز وصف اوزره كه صور طبيعيه‌ده ظاهره
اولان شيء ايچون اصول اولان اموري مشاهده ايدوب طبيعت نفس رحمانينك عيني اولديغي اكا منكشف
اولميه جق اولورسه * پس عقل نظريسي اوزره حاكمه اولان معرفتدن بومقدار معرفت اكا كفايت ايدر
وكلامده تقديم وتأخير واردر اى فهذا القدر من المعرفة الحاكمة على عقله يكفيه فيلحق بالعارفين وفي نسخة
فيلحق بالعارفين) (ويعرف عند ذلك ذوقا فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم) (پس بومقامله اقتصار ايدن سالك
عارفين زمره‌سنه لاحق اولور واكا الحوق ووصولي قتنده الله تعالينك (فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم) قولنك
حقيقتني عارف اولور يعني ديمك اولور مشركيني سز قتل ايتمديكز ولكن الله تعالى سزلك صوره‌مواد كزده انلري
قتل ايتدي) (وما قتلهم الا الحديد والضارب والذى خلق هذه الصور فبالمجموع وقع القتل) (في قوله ولكن
الله قتلهم) (والرمي في قوله ولكن الله رمى) يعني وحال بوكه مشركيني قتل ايتمدي الا السيف وسنان ونصلده
اولان حديد ايله ضارب اولان كسنه وبوصورلك خلقنده مستتر اولان وجود واحدكه هويت الهيه‌در * پس
بومجموع ايله قتل واقع اولدي (ولكن الله قتلهم) قولنده وكذلك بومجموع ايله رمي واقع اولدي (ولكن الله رمى
قولنده * پس ضارب وحديد صورتنده حق ظاهر اولوب قتل ايتدي وكذلك صورت محمديه‌ده ظاهر اولوب رمي
ايتدي) (فيشاهد) (معطوف على قوله ويعرف عند ذلك) (الامور باصولها وصورها فيكون تاما فان شهد
النفس) (بفتح الفاء) (كان مع التمام كاملا) (پس اموري اصوليله كه حقايق مجرده‌در وصوريله كه صور
طبيعيه وصور عنصريه‌در مشاهده ايدر * پس معرفتده تام اولور واكر صور طبيعيه‌ده نفس رحمانيي مشاهده
ايده جك اولورسه صفت تماميه ايله كامل المعرفة اولور زيرا نفس رحماني فيض وجودلك عينيدر بلكه طبيعت
نفس رحمانينك عينيدر زيرا نفس رحماني صور طبيعيه‌ده ظاهر ومتعيندر وصور طبيعيه نفس رحمانيده
اعيان قابله حسبيله ظاهره ومتعينه‌در) (فلا يرى الا الله عين ما يرى) (پس كورديكي شيئك عيني كورمز
اللهدن غيري يعني هرشيئده ظاهر ومتعين اولان وجود واحد حقي كورر تعيني كورمز وكلامده تقديم
وتأخير واردر اى فلا يرى عين ما يرى الا الله) (فيرى الرائي عين المرئي وهذا القدر كاف والله الموفق والهادي
پس رائي كه كندي نفسيدر مرئينك عينن كورر * پس رائي ومرئي وشاهد ومشهود شيء واحد اولور
ومعرفتدن بومقدار معرفت سالكك كامل اولمسنده كافيدر وياخود حكمت الياسيه‌ده بومقدار معرفتك
بياني كافيدر وبومرتبه‌يه ساعي اولان طالبي بومحله بلوغ ايچون اكا الله تعالى موفقدر وبومرتبه‌ده متعين
اولان كاملي دخي بونك ما فوقي اولان اكمليت مرتبه‌سنه دخي موفق وهاديدر لارب غيره

فص حكمة احسانية في كلمة لقمانية

شعر) اذا شاء الاله يريد رزقا (فان الكون اجمعه غذاء) وبوندن اول حكمت ابراهيميه‌ده ودخي مواضع متعدده‌ده
ذكر اولندي كه انسان احكام ايله حقك غداسيدر زيرا حق انسانك عيني احكاميله ظاهر اولدي وعين ثابته
انده خفيه اولدي پس حقك شول وجودي كه انسانك عين ثابته‌سنده ظاهر اولدي عين ثابته‌نك حكميله
متغدي اولدي وحق دخي انسان اوزره افاضهٔ وجودا تمكله انك غداسيدر يعني ديمك اولور تحنكم اللهك
مشيتي كندي وجودي ايچون رزق اراداتنه تعلق ايلسه يعني مرتبهٔ الوهيت حسبيله الله اول مرتبه‌نك قوتنده
اولان اسماء الهيه‌نك احكامن اظهار ايدوب اعيان ممكناتده متعين اولان وجود حق اعيان ممكنات مظاهرنده
ظهورا تمكله انكله مرزوق اولمق اراداتنه انك مشيتي تعلق ايلسه * پس كونك اجمعي انك غداسيدر وكونك
كليسنده كون ايله ظاهره ومتعينه اولان احكام الهيه دخي آنك غداسيدر زيرا حق ملابس صفات واسعاده
احكام الهيه وكونيه ايله ظاهردر وكون حقك غداسي اولديغي مظاهرا كوان واعيان عالمده حقك ظهوري
وتعيني حيثيتيله‌در والاهويت الهيه كندي ذاتنك عيني اولديغي حيثيتله عالميندن واسماء الهيه‌نك كليسندن
غنيه‌در ومشيتله ارادت بيننده فرق بودركه مشيت عين ذاتدر وارادت اسم مريدي موجبه اولان صفاتندندر
ووقت اولوركه مشيت اراداتك عيني اولور ووقت اولوركه آنك غيري اولور * پس مشيت بروجهله اراداتدن
اعم اولور واراداته تعلق ايدوب حكم ايدر وآنك نقيضنه دخي تعلق ايدوب حكم ايدر ايجاد واعدام كبي پس

مشيت ايجاده تعلق ايدر (ولوشاء لهداكم) قولى كبى واعدامه دخى تعلق ايدر (ان يشأ يذهبكم ويأت بخلق جديد
قولى كبى وارادت حقايق اسمائيه دندر انجق وجودى اقتضا ايدر زيرا ارادت قرآنده وارده اولديغى مواضعده
معدوم العين اولان معلومى ايجاد ايتمكيچون وارده اولدى (قال تعالى انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن
فيكون (پس ارادت ايجاده تعلق ايدر اعدامه تعلق ايتمز * پس مشيتك حكمى عام اولوب ارادت اوزره حكم
ايتمكله شيخ رضى الله عنه ارادتى مشيته تعلق ايلدى) (وان شاء الاله يريد رزقا * لنا فهو الغذاء كما يشاء)
واكر الله تعالينك مشيتى بزم رزقمز ارادتنه تعلق ايدرسه * پس اولدر بزم غدامز آنك مشيتى اقتضا
ايتديكى كبى يعنى بزم اعيان ممكناتمزى ايجاد ايتمكله بزى مرزوق ايتمك ارادتنه آنك مشيتى تعلق ايلسه * پس
بزى كندى وجوديله ايجاد ايدر مشيتى اقتضا ايتديكى كبى وبزم وجودمزده آنك هويتى مختفيه اولوب بزى
اظهار ايدر غدا متغديده مختفى اولديغى كبى * پس هويت حق بزم غدامزدر زيرا بزم وجودمز نقوش وهيئات
وشئون تعيناتدر بزم وجودمز وتحققمز آنك وجودى ايلهدر * پس بزمله متعين اولان آنك وجوديدر وبزم
مظهرمز اولدر وغدامز ورزقمز آنك وجود مفاضندن حاصلدرتته كيم بز آنك غداسى يز احكام ايله * پس
نته كيم بزم تحققمز وبقامز آنك وجوديلهدر كذلك آنك اسماسى احكامنك بقاسى دخى بزم اعيا نمزله در بو تقدير
اوزره كما يشاء قولى يا ئله غائب ايچون واقع اولور ونون ايله متكلم اولمق دخى جائزدر يعنى اكر الله تعالينك مشيتى
بزم رزقمز ارادتنه تعلق ايدرسه * پس بزم غدامز اولور بزم اعيان غيبيه مزاندن طلب ايدوب ديلديكى اوزره
اول بزه غدا اولور وبعض نسخه ده فهو الغداء موضعنده فهو المشاء واقع اولدى فتح ميم ايله مصدردر يعنى اكر
بزم رزقمز ارادتنه آنك مشيتى تعلق ايدرسه * پس بزم رزقمز ايچون مشاء اولان يعنى مراد اولان اولدر آنك مشيتى
نجه تعلق ايدرسه (مشيته ارادته فقولوا * بها قد شاءها فهى المشاء) مشيت اعدامه وايجاده تعلق ايدروارادت
انجق شئ معدومك ايجادنه تعلق ايدر پس مشيتله ارادت شئ معدومك ايجادنه تعلقده متفق اولمغله متحدلردر
وكذلك مشيت عين ذات اولديغى حيثيتله وهر اسم ذاته دلالت ايدوب آنك عينى اولديغى اعتبار اوزره
مشيت ارادتك عينى اولور * پس بو اعتبار اوزره شيخ رضى الله عنه ديركه حقك مشيتى انك ارادتيدر يعنى
متحداندر فعلده وايجاد تعلقده وذاته دلالتده * پس ايجادى مقتضيه اولوب عين ارادت اولان مشيتله سز
حكم ايدك كه تحقيق اول ارادتى ديلدى * پس ارادة مشيتك مراديدر يعنى مشيتله ارادت بر وجهله متحدان
ايكن وجه آخر ايله مفترقاندر * پس سز مشيتله حكم ايدك كه مشيت ارادتنه تعلق ايتدى وارادت مشيتك
مراديدر بها ضميرى مشيته عائددر وقد شاءها قولنده ضمير فاعل غير قياس اوزره مشيته عائددر وضمير مفعول
ارادته عائددر وهى ضميرى دخى ارادته عائددر * پس مشيتك مفعولى ارادت اولور المشاء قولى فتح ميم ايله اسم
مفعولدر شاء يشاءدن غير قياس اوزره مراد معناسنه در وقياس لغت اوزره آنك اصلى المشئ در لكن غير
مستعملدر (يريد زيادة ويريد نقصا * وليس مشاؤه الا المشاء) موضعنده المشاء قولى فتح ميم ايله مصدر ميميدر
شيخ رضى الله عنه بونده مراد ايديوركه مشيت وقت اولوركه ارادته متعلقه اولور * پس وقت اولوركه زياده نك
ارادتنه كه ايجاددر تعلق ايدر ووقت اولوركه نقصك ارادتنه كه اعدامدر تعلق ايدر يعنى مشيت حق زياده يى
مراد ايدركه ايجاددر ودخى نقصى مراد ايدركه بعد الايجاد اعدامدر وحال بوكه قسمينده مشيت مطلقه دن
غيرى حقك مشيتى يوقدركه ايجاد واعدامه متعلقه در * پس مشيتك تعلقى عامه در وارادت ايجاده متعلقه در
انجق نته كيم ذكر اولندى (فهذا الفرق بينهما فحقق * ومن وجه فعينهما سواء) اى فهذا المذكور هو الفرق بينهما
من وجه يعنى بو مذكور مشيتله ارادت بيننده من وجه واقع اولان فرقدر * پس حقيقت اوزره عالم اول وبر وجهله
* پس ايكيسنك عينى على السويه در يعنى ايكيسنك حقيقتى معا احديه جمعيه اولديغى حيثيتله ايكيسى دخى
عين واحده در بينهماده فرق يوقدر وكذلك بر شيئك ايجادنه تعلقده ايكيسنك عينى على السويه در بينهماده
فرق يوقدر وشيخ رضى الله عنه بو مسئله يى بو حكمتده ايراد ايلدى زيرا بو فص حكمت رزقى متضمندر وهر
رزقك هر مرزوقه ايصالندن لابددر ودخى بو فص تفصيل اوزره رزقك توصيلى كيفيتنى متضمندر) (قال الله
تعالى ولقد آتينا لقمان الحكمة ومن يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا فلقمان بالنص هو ذو الخير الكثير
بشهادة الله له بذلك) (الحكمة معرفة حقايق الاشياء كما هى يعنى الله تعالى لقمان حقنده ايتدى (ولقد آتينا

لقمان

لقمان الحكمة ومن يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا يعنى تحقيق بز لقمانه حكمتى اعطا ايتدك وحكمت
حقايق اشيانك كما هى معرفتيدر * پس حكمت علمدن بر ضرب بدر وشول كمسنه كه اكا حكمت اعطا اولندى
* پس تحقيق اكا خير كثير اعطا اولندى وانسان ايچون بوندن زياده خير واقع اولورمى كه اشيانك على ما هى
عليه معرفتنده معرفت الهيه ايله متصف اوله وهر شيئك حقيقتى اقتضا ايتديكى اوزره انى عارف اوله وموضعنده
وضع ايليه * پس لقمان نص الهيه ايله خير كثير صاحبيدر الله تعالى لقمان ايچون خير كثير ايله شهادت ايتمكله
زيرا اكا خير كثيرا عطا اولندى ديدى) (والحكمة قد تكون متلفظا بها ومسكوتا عنها) (وحكمت وقت
اولوركه متلفظا بها اولور يعنى حال نطقى اعطا ايدر * پس نطق موضعنده حكمتدر وحكمت وقت اولوركه
مسكوت عنها اولور يعنى حال سكوتى اعطا ايدر * پس سكوت دخى موضعنده حكمتدر نته كيم لقمان داودك
سؤالندن سكوت ايتدى داودى صنعت درعده كورديكى حينده * پس داوددن معمولك ندر ديو سؤال ايتمك
مراد ايتدى * پس سكوت ايتدى داود آنى تمام ايدنجه * پس داود عليه السلام انى كيوب نعم لبوس الحرب
هذا ديدى * پس لقمان نعم الخلق الصبر ديدى * پس داود لقمانه الصمت حكمة وقليل فاعلها ديدى) (مثل
قول لقمان لابنه يا بنى انها ان تك مثقال حبة من خردل فتكن فى صخرة او فى السموات او فى الارض يأت بها الله)
متلفظ بها اولان حكمت لقمانك (يا بنى انها ان تك مثقال حبة من خردل) الى آخره قولى كبيدر انها قولنك
ضميرى ارزاق واعمال آدمى يه راجعدر يعنى اى بنم اوغلنجغم تحقيق ارزاق واعمال آدمى اكر خردلدن بر حبه
مثقالى اوله جق اولورسه * پس اول حبه عمل بر صخره جوفنده اوله جق اولورسه ممكندركه صخره دن مراد
ارضك مركزى اولان صخرۀ خضرا اوله كه اكا صماديرلر وياخود سمواتده اوله جق اولورسه سمواتك رفعتى
ووسعتى وجوديله وياخود ارضده بر مكانده پنهان اوله جق اولورسه الله تعالى انى احضار ايدر (والله من ورائهم
محيط وهو معكم اينما كنتم) پس حق تعالى مراتب علويۀ سماويه يى ومراتب سفليۀ ارضيه يى محيطدر ارزاق
واعمالدن واعمالك خيرندن وشرندن هرقنغى مكانده كه بر شئ متعين اوله جق اولورسه الله تعالى انلرى جمع ايدر
ويوم جمعده انلرى اتيان ايدوب انلرك حسبى اوزره محاسبه ايدر بو تقدير اوزره ان تك قولى فعل ناقص اولوراندة
مستتر اولان ضمير آنك اسمى اولوب ارزاق واعماله راجع اولور ومثقال قولى منصوب اولوب آنك خبرى اولور وياينى
قننده انها ضميرى قصه ايچوندر وكان تامه در ومثل قولى مرفوعدر فاعليت اوزره وكان نك تأنيثى مثقال قولى
حبة قولنه مضاف اولمغله در وياخود مثقالدن مراد حسنه وياسيئه اولمغله) (فهذه حكمة منطوق بها وهى
ان جعل الله هو الآتى بها وقرر الله ذلك فى كتابه ولم يرد هذا القول على قائله) (پس بو حكمت منطوق بها اولان
حكمتدر وبو حكمت بودركه لقمان الله تعالى يى اول حبه ايله آتى ايلدى يعنى اول حبه ايله اتيانى الله تعالى يه
اسناد ايلدى والله تعالى لقمانك بو قولنى كندى كتابنده تقرير ايلدى بو قولى آنك قائلى اولان لقمان اوزره رد
ايتمدى وبو قول حكمت منطوق بها اولديغى بودر زيرا احاطت الهيه نك معرفتنده نصكره آنك علمندن خارج
بر شيئك عدم وقوعيله نطق ايتمك لازمدر عموما تخويف ايتمكيچوندر) (واما الحكمة المسكوت عنها وعلمت
بقرينة الحال فكونه سكت عن المؤتى اليه بتلك الحبة) (واما مسكوت عنها اولان حكمت وحال بوكه قرينه
حال ايله اول حكمت معلومه اولدى * پس لقمانك ساكت اولمسيدر شول شخصك ذكرندن كه اول حبه ايله
مؤتى اليهدر يعنى اول حبه اكا اعطا اولنور * پس اول سكوت مسكوت عنها اولان حكمتك عينيدركه قرينه
حال ايله معلومه اولدى وقرينه بودركه الله تعالينك حبه ايله اتياندن لقمان اخبار ايتدى ومؤتى اليه اولان
شخصى تصريح ايتمدى * پس بو قرينه دن معلوم اولدى كه هر كمسنه كه بر عملى عامل اولسه كرك عمل خير
اولسون وكرك عمل شر البته اول عمل اوزره اول كمسنه مجازاته مستحق اولور ولكن عمل خيرده مجازاتك وقوعى
لازمدر وعمل شرده حق تعالى ديلرسه مجازات ايدر وديلرسه اندن تجاوز ايدر) (فما ذكره) (اى ما ذكر لقمان المؤتى
اليه) (وما قال لابنه يأت بها الله اليك او الى غيرك فارسل الاتيان عاما) (پس لقمان مؤتى اليه اولان شخصى
ذكر ايتمدى واوغلنه (يأت بها الله اليك او الى غيرك ديمدى يعنى تصريح ايدوب اوغلنه ديمديكه الله تعالى اول
حبه يى سكا احضار ايدر ودخى سندن غيركه احضار ايدر * پس اتيانى عاما ارسال ايتدى يعنى لقمان مؤتى اليه
اولان شخصى عام ايتدى اليك او الى غيرك قوليله تخصيص ايتدى) (وجعل المؤتى به فى السموات ان كان

اوفی الارض تنبیهاللمنظر الناظر فی قوله وهوالله فی السموات وفی الارض)(ولقمان موئی به اولان شیئی كه
حبه درسمواتده ایلدی اكراول حبه سمواتده ایسه ویاخود انی ارضده ایلدی اكر ارضده ایسه یعنی موئی به
اولان شیئ كرك سماواتده اولسون وكرك ارضده هرقنده واقع اولورسه انكله اتیان ایدردیدی ناظرلیبه تنبیهدن
اوتری تا كیم ناظرالله تعالینك (وهوالله فی السموات وفی الارض) قولنه نظرایلسون وبوقوله انتقال ایلسون
وسماوات وارضده موجوداولوب اعیان اسمائیه وحقایق روحانیهٔ ربانیه سماویاتده وحقایق كونیه واعیان
خلقیهٔ ارضیاتده الله تعالی متعین وحاضراولدیغن عالم اولسون پس حقایق اسمائیه سماواتده اولان فیض
الهیٔ اسمائیله واعیان خلقیهٔ ارضیاتده اولان تجلیء ربانیٔ فیضی رزقیله یأت بهاالله مفهومی اوزره الله تعالی
اتیان ایتدكده پس الله تعالی رزقله مرزوقك عینی اولدیغی حیثیتله اتیان ایدر زیرا الله سموات وارضده اولان
خزائن الهیه وارزاق معنویه نك عینیدر * پس سموات وارضدن مقرر به اولان رزقی ارضده وسمواتده اولان
اقدامه اعطا ایتدكده رزقله مرزوقك عینی اولدیغی حالده اعطا ایدر انكیچون الله تعالی وجودده بزم اعیان
عدمیه مزك غداسی اولدی)(فنبه لقمان بماتكلم به وبماسكت عنه ان الحق عین كل معلوم)(پس لقمان تنبیه
ایلدی شول شیئله كه انكله تكلم ایتدی ودخی شول شیئله كه اندن سكوت ایتدی كه تحقیق الله تعالی
هرمعلومك عینیدر كرك معلوم عینده موجوداولسون وكرك علمده موجوداولسون یعنی لقمان تكلم ایتدیكی
شیئله تنبیه ایلدیكه حق هرموجود خارجینك عینیدر وشول شیئله كه اندن سكوت ایتدی تنبیه ایلدی كه
حق هرمعلوم علمینك عینیدر كه علم غیبیده ثابت وباقیدر ووجود عینیله متصف دكلدر یعنی جهت علویه ده
حقایق اسمائیه در وروحانیه ده كه سموات ایله مسمیه در وجهت سفلیه ده حقایق كونیه واشخاص
جسمانیه ده كه ارض ایله مسمیه در حقك هویتی الوهیت وربوبیتله ظاهردر * پس حق وجود عینیله
موجوداولان هرمعلومك عینی اولور ودخی جمیع جهات علویه وسفلیه حقایقنده ثابت ووجود علمیله
موجود اولان شیئك هویت باطنه سیله عینی اولور)(لان المعلوم اعم من الشیئ فهوانكرالنكرات)(زیرا
شیئدن اعمدر * پس معلوم نكراتك انكریدر معلوم شیئدن اعم اولدیغنك وجهی بودر زیرا معلوم ایچون اوج
مرتبه حاصلدر بر مرتبه مرتبهٔ احدیتدر كه ذاتك عینی اولان حروف غیبیه شئون ذاتیه كه ذاتده بالقوه اولان
نسب ذاتیه معلوماتیدر پس بومرتبه ده نسب ذاتیه اولان حروف غیبیه حقك علمی ذاتك عینی اولدیغی
حیثیتله حقك معلوماتیدر وبومرتبه حقك اطلاق ولاتعینی مرتبه سی وبومرتبه ده معلومات بری برینك
عینیدر وبونده اولان معلوماته اشیا اطلاق اولنمز زیرا بونده وجوهدن بروجهله تمیز یوقدر وبونده عالم ومعلوم
حقدر وبرمرتبه دخی مرتبهٔ واحدیتدر وعلم الهی مرتبه سیدر كه مشیت الهیهٔ ذاتیه ایله جمیع معلومات
علمیه واشیاء غیبیه تعین علمی ایله انده متعینه وثابته در * پس حضرت علمیه ده متعینه اولان اعیان غیبیه یه
معلومات علمیه واشیاء غیبیه اطلاق اولنور وبومرتبه ده اعیان بری برندن متمیزه اولور ومعلومات ایچون
شیئیت بونده عارضه اولور * پس (انماقولنا لشیئ اذا اردناه ان نقول له كن فیكون) فحواسی اوزره مشیت
الهیه برشیئك ایجادنه تعلق ایدوب ارادت الهیه انی ایجاده تخصیص ایتدكده اول شیئ وجود حسی وعینیله
موجوداولور واكاشیئ موجود ومعلوم اطلاق اولنور * پس موجود انكیچون دینلور زیرا وجود حسیله كه
اظهر واجمع جمیع مراتب وجودیه در موجوددر ومعلوم انكیچون دینلور زیرا حقك معلومیدر (وهو
بكل شیئ علیم) وبومرتبه معلوم ایچون اوچنجی مرتبه اولور * پس شیئ ایچون ایكی مرتبه ثابته اولدی برمرتبه
ثبوت علمیده اولان شیئیتدر وبرمرتبه وجود عینیده اولان شیئیتدر (قال الشیخ العارف صدر الملة والدین
القنوی فی كتاب النفحات ان الشیئیة تطلق شرعا وتحقیقا باعتبارین احدهما شیئیة الوجود والاخر شیئیة
الثبوت ومعنی شیئیة الوجود كون الشیئ موجودا بعینه عند نفسه وغیره وهذا القسم معلوم عند الجمهور
قریب التناول والشیئیة بالاعتبار الاخر المسماة بشیئیة الثبوت عبارة عن صورة معلومیة كل شیئ فی علم
الحق ازلا وابدا علی وتیرة واحدة ثابتة غیر متغیرة ولامتبدلة بل متمیزة عن غیرها من المعلومات بخصوصیتها
انتهی كلامه) ومعلوم ایچون اوچ مرتبه ثابته اولدی * پس معلوم ثبوت غیبیء ذاتیء اطلاقی ایله شیئدن
منفرد وممتاز اولدی * پس معلوم شیئدن اعم اولدی وانكر نكرات اولدی مجهوله اولان حقایق غیبیهٔ

اذاتیه

ذاتیه یه شامل اولدیغندن * پس بوندن اوتری (ان الحق عین كل شیئ معلوم) قولیله تعبیر اولندی (ان الحق عین
كل شیئ) قولیله تعبیر اولندی زیرا حق هرشیئك عینیدر دیو تخصیص اولنیدی هویت حق اشیاء علمیه واشیاء
وجودیه یه تخصیص اولنوردی ذات حقك عینی اولوب ذاتك شئونی اولان معلومات غیبیه احاطت ذاتیه دن
خارجه قالوردی وحال بوكه بومرتبه ذكر اولنان ایكی مرتبه دن اقدمدر * پس بوندن اوتری ثانیه یه شامل
اولان لفظله تعبیر اولندی وشارحینك اكثری معلومی شیئدن بووجهله فرق ایتدیلر كه شیئ اولدر كه آنك
وجود عینیسی اوله ومعلوم متناولدر وجود عینیسی اولان شیئله وجود عینیسی اولمیان شیئه * پس شیئله
معلومی وجه آخر ایله فرقا ایتدیلر الاشیئدن شیخك مرادی وجود عینیله موجود اولان شیئدر دیمكله
ومع هذا بووجهله بینهماده فرق یوقدر زیرا معلوم وجود علمی ووجود عینی یه شامل اولدیغی كبی شیئ دخی
وجود علمی یه ووجود عینی یه شاملدر وبوقول شیخك مذهبنه مخالفدر زیرا (انما قولنا لشیئ اذا اردناه ان نقول
له كن فیكون) مفهومی اوزره الله تعالی قول كن ایله اشیایی وجود عینیده ایجادا تمیزدن اول اشیا وجود علمیده
شیئیتله متصفه اولوب شیئیت اوزره ثابته اولدقلری بوكتابده شیخ رضی الله عنه مواضع متعدده ده تصریح
ایلدی نته كیم حكمت صالحیه ده ذات حق وارادت حق وقول حق مقابله سنده ایتدی (ثم ظهرت الفردیة
بالثلاثة ایضا فی ذلك الشیئ وبها من جهته صح تكوینه واتصافه بالوجود وهی شیئیته وسماعه وامتثاله امر
مكونه بالایجاد فقابل ثلثة بثلثة ذاته الثابتة فی حال عدمها فی موازنة ذات موجدها وسماعه فی موازنة ارادة
موجده وقبوله بالامتثال لما امره به من التكوین فی موازنة قوله كن فكان هو) پس بوكلامه نظر ایله كه علم الهیده
حال عدمده شیئك شیئیتنه نیجه اعتبار ایدوب انی اركان ایجاددن ایلدی تأمل اولنه پس بوتقدیر اوزره فهو
ضمیری معلومه عائد اولور وحقه عائده اولمق دخی جائزدر) (ثم تمم الحكمة واستوفاها لتكون النشأة كاملة فیها)
ای لتكون النشأة اللقمانیة كاملة فی الحكمة والمعرفة)(فقال ان الله لطیف فمن لطافته ولطفه انه فی الشیئ
المسمی بكذا) ای باسم ذلك الشیئ المحدود بكذا (ای بحد ذلك الشیئ)(عین ذلك الشیئ)(اندنصكره لقمان
حكمتی تتمیم ایلدی وانی استیفا ایلدی تا كیم نشأت لقمانیه حكمت ومعرفتده كامله اوله پس ان الله لطیف
دیدی پس الله تعالینك لطافتندن ولطفندندر كه تحقیق الله كندی اسمیله مسمی اولان وكندی حدیله
محدود اولان شیئده اول شیئك عینیدر یعنی الله تعالینك غایت لطافتندن ولطفیله سریانندندر كه اسماء
مختلفه ایله مسمیه وحدود خاصه ایله محدوده اولان اشیاء متباینه نك عینی اولدی (حتی لایقال فیه) ای فی ذلك
الشیئ المسمی باسم معین)(الامایدل علیه اسمه بالتواطؤ والاصطلاح)(حتی اول شیئ حقنده كه براسم معین
ایله مسمادر اطلاق اولنمزدو ینلمز الا شول شیئ كه آنك اسمی اكادلالت ایدر تواطؤ وتوافق ایله واصطلاح ایله یعنی
حق احدیت عین حیثیتیله اسامیء متفاوته وحدود مختلفه ایله محدوده اولان اشیاء متباینه یه صادق ایكن
وانلرك عینی ایكن هرشیئك حقنده اطلاق اولنمز الا شول شیئ كه انك اسمی اكا صادقدر توافق واصطلاح ایله)
(فیقال هذا سماء وارض وصخرة وشجرة وحیوان وملك ورزق وطعام والعین واحدة من كل شیئ وفیه)(پس اسم
متعین ایله مسمی اولان شیئ ایچون دینلور كه بوسمادر وارضدر وصخره در وشجره در وحیواندر وملكدر ورزقدر
وطعامدر وحال بوكه عین واحده در شیئك كایسندن وكایسنده یعنی اسامیء مختلفه ایله مسمیه اولان اشیاء
موجوده نك هربریسندن ظاهره ومتجلیه وهربر شیئده ظاهره وموجوده اولان عین عین واحده در)
(كما تقول الاشاعرة ان العالم كله متماثل بالجوهر فهو جوهر واحد فهو عین قولنا العین واحدة)(بوقول
اشاعره نك قولنه مطابقدر یعنی نته كیم اشاعره قائلدر كه تحقیق عالمك كایسی جوهر ایله متماثلدر * پس
عالم جوهر واحددر پس انلرك عالمك كایسی جوهر واحددر دیدكاری قوللری بزم العین واحدة قولمزك
عینیدر یعنی اشیانك كایسنده عین واحده در)(ثم قالت ویختلف بالاعراض وهو قولنا ویختلف ویتكثر
بالصور والنسب حتی یتمیز فیقال هذا لیس هذا من حیث صورته او اعراضه او مزاجه كیف شئت فقل وهذا
عین هذا من حیث جوهره)(اندنصكره اشاعره ایتدیلر وجوهر واحد اولان عالم اعراض ایله مختلف اولور
وبوقول بزم ویختلف ویتكثر بالصور والنسب قولمزدر یعنی بزم قولمزك عینیدر وعین واحده صور مختلفه ونسب
متكثره ایله مختلفه ومتكثره اولور تا كیم صور ونسب بری برندن متمیزه اوله * پس برشیئ ایچون دینلور شیئ

آخره نسبتله بوشیء بوشیئك عینی دكلدر انك صورتی ویاخود عرضی ویاخود مزاجی حیثیتیله نیجه دیلرسك * پس اولادی علی السویه در وبوشیء بوشیئك عینیدر آنك جوهری حیثیتیله یعنی بزم قوللرزده دینلورکه بوشیء مثلا حجر صورت حیثیتیله بوشیئك مثلا مدرلك عینی دكلدر واشاعره نك قوللرنده بوشیء بوشیئك عینی دكلدر انك عرضی ویاخود مزاجی حیثیتیله واشاعره نك قوللرنده بوشیء مثلا حجر بوشیئك مثلا مدرلك عینیدر آنك جوهری حیثیتیله وبزم قوللرزده بوشیء بوشیئك عینیدر عین واحده حسبیله) (ولهذا تؤخذ عین الجوهر فی حد کل صورة ومزاج فنقول نحن انه لیس سوی الحق ویظن المتکلم ان مسمی الجوهر وان کان حقا ما هو عین الحق الذی یطلقه اهل الکشف والتجلی) وجوهریت حیثیتیله برشیء شیء آخرك عینی اولدیغندن اوتری هر صورتك وهر مزاجك حدنده جوهرك عینی اخذ اولنور یعنی موجوداتدن هر موجود حد اولندقده آنك حدنده جوهرك عینی اخذ اولنور * پس بز دیرز که تحقیق جوهر سوای حق دكلدر ومتکلم یعنی اشعری ظن ایدر که تحقیق مسمای جوهر اگرچه کیم حق ایسه اول شول حقك عینی دكلدر که اهل کشف وتجلی انی اطلاق ایدر واول الله تعالی وتقدسدر که هر شیئك خالقی وهر شیئك رازقیدر یعنی اشاعره جمیع عالمك صورنده احدیت جوهرله قائل ایکن عینك اثنینیتنه ذاهبه اولدیلر * پس دیدیلر که عالمده جوهرك عینی حقك غیریدر ولکن امر انلرك قولی کبی دكلدر زیرا حق موجود واحددر واول متعالیدر که وجودده حقیقت انکله غیر موجود اوله پس بز دیرز وجودده حقیقت واحده وعین واحده اولان حقدن غیری یوقدر وموجودده ومشهودده اولان آنك وجودیدر غیری دكلدر ولکن بو حقیقت واحده ایچون مراتب ظهور واردر که ابدا تعین وتشخصده غیر متناهیه در پس اول حقیقت واحده نك اولکی مرتبه سی هر قید واعتباردن آنك اطلاق وعدم انحصار ولاتعینیدر وایکنجی مرتبه سی اول حقیقتك کندی ذاتنده وعیننده تعینیدر بر تعینله که جمیع تعینات فعلیهٔ وجوبیهٔ الهیه یی وتعینات انفعالیهٔ کونیه یی جامعدر واوچنجی مرتبه سی بر مرتبه درکه جمیع تعینات فعلیهٔ مؤثره یی جامعه در وبو مرتبه الوهیت مرتبه سیدر وبو مرتبه ده متعین اولان الله تعالی وتقدسدر اندن صکره مرتبهٔ تفصیلیه در واول مرتبهٔ احدیهٔ الهیه ایچون اول مرتبهٔ اسمادر واسمانك حضراتیدر * اندن صکره جمیع تعینات انفعالیه یی جامعه اولان مرتبه در که تأثر وانفعال وتقیید وانسفال آنك شانندن ولوازمندندر * وبو مرتبهٔ کونیهٔ امکانیهٔ خلقیه در اندن صکره بو مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ کونیه ایچون * مرتبهٔ تفصیلیه واردر واول مرتبهٔ عالمدر اندن صکره اجناس وانواع واصناف واشخاص واعضاء واجزاء واعراض ونسب تفاصلیدر وتعیناتك کثرتی واختلافی وصورلك کثرتی احدیت عیننده قدح ویرمز زیرا عین واحده دن غیری برشیئی کندی ذاتنده متحقق دكلدر پس عین واحده جمیع نفسیء فیضیء وجودیء احدیتیله بو مراتب وحقایقك کلیسنده ساریه در * پس اول جمیع نفسیء رحمانی بو مراتب وحقایقده * هو هی درنته کیم مراتب وحقایق آنده هی هودر کان الله ولم یکن معه شیء) (فهذا حکمة کونه لطیفا) (پس حق اشیاده ساریه اولوب * اشیانك عینی اولدیغی انك لطیف اولمسنك حکمتیدر یعنی جمیع اشیاده حقك سریانندن اوتری لطیف ایله کندی نفسنی تسمیه ایلدی) (ثم نعت فقال خبیرا ای عالما عن اختبار) (اندن صکره لقمان الله تعالی یی نعت ووصف ایلدی پس خبیرا دیدی یعنی (ان الله لطیف خبیر) دیدی یعنی اختباردن حاصل اولان علم ایله عالمدر دیمکدر (وهو) (ای العلم الاختباری) (قوله ولنبلونکم حتی نعلم وهذا هو علم الاذواق) (یعنی علم اختباری الله تعالینك ولنبلونکم حتی نعلم قوللرندن مستفاد اولان علمدر وبو علم اختباری علم اذواقدر وبو علمك حق ایچون ثبوتی وجود عبادك حقیقتی حیثیتیله در یعنی هویت الهیه ایچون ذوق ووجدان ایله حاصل اولان بو علم اختباری مظاهر کلده واصحاب اذواقده ساریه ومتعینه اولان هویت الهیه ایچون انلرده انك تعینی حیثیتیله حاصلدر) (فجعل الحق نفسه مع علمه بما هو الامر علیه مستفیدا علما ولا یقدر علی انکار ما نص الحق علیه فی حق نفسه ففرق تعالی ما بین علم الذوق والعلم المطلق) (پس حق تعالی عالم ایکن شول شیئه که امر انك اوزره در کندی نفسنی مستفید ایلدی بر علمه یعنی کندی نفسنی بر علمی استفاده ایتمکله وصف ایلدی وحالبوکه اقدار اولنمز یعنی قدرت اعطا اولنمز شول شیئك انکارینه که حق تعالی کندی نفسی حقنده انك اوزره نص ایلدی پس الله تعالی علم ذوق بینیله علم مطلق بیننی تفریق ایلدی

حتی نعلم قولی ایله که اسم خبیر حضرتندر که ذوق ایله تقیید ایتمکله اسم علیم حضرتندن متمیزدر زیرا علم صفات ذاتیه در ذات اوزره زائده دكلدر ولا یقدر وجه مشروح اوزره مفعول ایچون مبنی اولور وفاعل ایچون مبنی اولمق جائزدر وبو تقدیر اوزره فاعل محذوف اولور ای لا یقدر پس علیم اسمی که ذاتك عینیدر کندی نسبتنی اظهار ایتمکده شیء آخره متوقف دكلدر کندی ذاتنی کندی ذاتیله عالمدر * واما ظاهر حسبیله ظاهر اولان علم که علم اختباریدر پس بویله دكلدر) (فعلم الذوق مقید بالقوی) (پس علم ذوق قوا ایله مقیددر * یعنی قوانك ذوقیله حاصل اولور * زیرا ذائق علم ذوقی ذوق ایتمز الا قوای روحانیه ایله ویاخود قوای جسمانیه ایله پس حق عبدك قوا واعضاسنك عینی اولوب هر بر قوه ایله وهر بر عضو ایله عبده ذوقا علم حاصل اولمغین عبدك وجودنده حقك تعینی حسبیله اولان حقك وجودی ایچون علم ذوقی ر علم اختباری حاصل اولمز پس حق کندی نفسنی علمیله مستفید قیلدیغی انسان کامل مظهرنده انسانك قواسیله انسانك وجودنده متعین ومتجلی اولان حقك وجودی ایچون * علمك حصولیدر والا ذات حق عالمیندن غنیه در * وکذلك علمی دخی عالمیندن غنیدر وجمیع اشیایی عالمدر ازلا وابدا اشیانك شیئیتیله اتصافندن مقدم) (وقد قال تعالی عن نفسه انه عین قوی عبده فی قوله کنت سمعه وهو قوة من قوی العبد وبصره وهو قوة من قوی العبد ولسانه وهو عضو من اعضاء العبد ورجله ویده فما اقتصر فی التعریف علی القوی فحسب حتی ذکر الاعضاء ولیس العبد بغیر لهذه الاعضاء والقوی فعین مسمی العبد هو الحق لا عین العبد هو السید) (وتحقیق الله تعالی کندی نفسندن اخبار ایلدی که تحقیق اول کندی عبدی قواسنك عینیدر کنت سمعه قولنده وسمع عبدك قواسندن بر قوتدر ودخی بصره قولنده وبصر عبدك قواسندن بر قوتدر ودخی لسانه قولنده ولسان عبدك اعضاسندن بر عضودر ودخی ورجله ویده قولنده اخبار ایلدی پس الله تعالی تعریفده انجق قوی اوزره اقتصار ایتمدی حتی اعضایی معا ذکر ایلدی وحالبوکه عبد بو اعضا ایله قوی ایچون غیری دكلدر یعنی بو اعضا وقوانك غیری دكلدر بونلرك عینیدر پس مسمای عبدك عینی حقدر یعنی عبدك هویتی وحقیقتی حقدر عبودیت نسبتندن مجرد اولدیغی حالده عبدك عینی صفت عبودیتله متصفه اولدیغی حالده سیدك عینی دكلدر سیادت ایله متصفه اولدیغی حالده (فان النسب متمیزة بذواتها ولیس المنسوب الیه متمیزا فانه لیس ثم سوی عینه فی جمیع النسب فهو عین واحدة ذات نسب واضافات وصفات) (زیرا نسب ذواتیله متمیزه در یعنی هر بر نسبت کندی حقیقتیله نسبت اخرادن متمیزه در قوا ایله اعضا متمیزه اولدیغی کبی وحالبوکه منسوب الیه اولان وجود واحد حق متمیز دكلدر زیرا التحقیق شان بودر که وجودده جمیع نسبده آنك عیننده غیری یوقدر پس منسوب الیه عین واحده درکه نسب واضافات وصفات صاحبیدر پس عبودیت نسبتی کندی ذاتیله سیادت نسبتنك عینی دكلدر کندی ذاتیله اولدیغی حالده واگرچه کیم منسوب الیه اولان وجود واحد عبودیت وسیادتده ظاهر ومتعیندر وظهور جهتیله عبودیت وسیادت اکا نسبت اولنور واما عبدده ظاهر اولوب سیادتله متصف اولان وجودك عینی دكلدر زیرا نسب متمایزه در بو تقدیر اوزره فان النسب قولی فعین مسمی العبد هو الحق لا عین العبد هو السید قولنه تعلیل اولور وجائزدر که ولیس العبد بغیر لهذه الاعضاء قولی ایچون تعلیل واقع اوله یعنی کنت سمعه قولنده ضمیر متکلمدن مراد اولان حق که عبدك وجودنده متعیندر وآنك قوای متعدده سنده ظاهردر جمیع قوانك عینی اولدیغی اعتبار اوزره متمیز دكلدر ولکن کنت سمعه وبصره ویده ورجله قولنده حق عبدك قواسی وجوارحی اولوب هر بر قوتده وجارحه ده آنك ظهورندن منتشئه اولان نسب سمعیه وبصریه کبی ذواتیله بری برندن متمیزه در وهر بر نسبت حسبیله وجود عبدده متعین اولان حقه بر علم حاصل اولورکه نسبت اخری ایله اول علم حاصل اولمز پس وجود حق جمیع قوانك عینی اولدیغی اعتبار اوزره متمیز دكلدر زیرا قواده غیر یوقدر ولکن قوانك کلیسنده تعین حسبیله ظهور ایدن نسب بری برندن متمیزه در * پس مسمای عبد اولان وجود واحدی کرك عبد اعتبار ایتدك وکرك حق ذاتیله واحددر وقوای نسبیله کثیردر وکذلك ذات حق دخی ذاتیله واحد واحددر واحدیت ذاتیه ده تمیز یوقدر زیرا آنده غیریت یوقدر * ونسب واضافات وشئون وصفات ایله کثیردر وبونلر بری برندن ذاتی وحقیقتیله متمیزه در) (فمن تمام حکمة لقمان فی تعلیمه ابنه ما جاء به فی هذه الایة من هذین الاسمین الالهیین لطیفا خبیرا سمی بهما الله تعالی فلو جعل ذلك فی الکون

وهو الوجود فقال كان لكان اتم فى الحكمة وابلغ) (پس لقمانك كندى اوغلنه تعليمنده شول شيئكه بو آيتده
لقمان بو اسمين الهيدندن آنى كتوردى اسمين لطيف خبيرا اولدقلرى حالده اوله اسمين كه الله تعالى يى انلر ايله
تسميه ايلدى يعنى لقمان ان الله لطيف خبير قولنده لطيف وخبير اولان اسمينى ايراد ايتديكى اوغلنه تعليمنده
واقعه اولان انك حكمتى تمامندندركه بو اسمين ايله لقمان الله تعالى يى تسميه ايتدى پس اكر لقمان اسمين ايله
اتيان وجود اولان كلمه يى كون صورتنده ايراد ايديدى يعنى كلمهٔ وجوديه اولان كان ايله اسمينى كتوريدى
پس وكان الله لطيفا خبيرا ديبدى لقمان حكمتده اتم اولوردى ورسالت وموعظتده ابلغ اولوردى زيرا
كلمهٔ وجوديه اولان كان دلالت ايدردى كه الله تعالى ازلده بو وصفين ايله موصوفدر وبو وصفين انك ذاتنك
مقتضياتندندر زيرا كان الله لطيفا خبيرا قولى خبرتدن اخبار اولوردى كانه الله تعالى ازلده كندى ذاتنده لطيف
وخبير اولديغى كبى كذلك واقع حالده دخى لطيف وخبيردر * واما بزم لطيف وخبير ديديكمز حيننده پس
بو قول مجرد اخبار اولور خبرت ايله اخبار اولمق محتملدر * زيرا دلالت ايتمزكه حقك وجودى آنى اقتضا ايدر
ومحتملدركه لقماندن انك نظر عقليسنده لاعن خبرة واقع اوله بلكه مجرد اخباردر آنك اعتقادى حسبيله
وياخود شئ آخر سببيله كه الله لطيف وخبيردر خبرته دلالت ايدن قرينه سز واكر لقمان كلمهٔ وجوديه ايله اتيان
ايديدى وكان الله لطيفا خبيرا ديدى پس حكمتده اتم وابلغ اولوردى * زيرا كلمهٔ وجوديه دلالت ايدركه الله
تعالى ازلده لطيف وخبيردر زيرا حقك وجودى بونى اقتضا ايدر ولكن وقتا كيم لقمان واقعده اخبار
صددنده ايدى بو صيغه يى ديدى تحقيق وتأكيدى افاده ايدن كلمه ايله تا كيم لقمانك ابنى نفسنده متمكن
ومتحقق اولسون كه امر واقع بويله متحققدر ولقمان لطيف وخبير اولان اسمينك اثباتنده الله تعالى يى علم مطلق
ايله ومقيد اولان علم اذواق ايله وصف ايلدى زيرا الله تعالى لطيف اولديغى اعتبار ايله عين كلدر وعالم محيطدر
كلى عالم اولديغى حيثيتله وبو علم علم مطلقدر وحق خبير اولديغى حيثيتله علم اذواق ايله عالم اولور * زيرا خبرتدن
علم اذواق حاصل اولور پس لقمان الله تعالى يه منسوب اولان بو اسمينده علمى جمع ايتدى پس وجه مشروح
اوزره ثمّ تمام حكمة قولى مقدم خبردر وتمام قولى حكمته وحكمت لقمانه مضافدر وفى تعليمه قولى حكمته
متعلقدر وضمير لقمانه عائددر وابنه قولى منصوبدر تعليمه قولى ايچون مفعول اولمق اوزره وضمير لقمانه راجعدر
وما جاء قولنده ما موصولدر وصله سيله مبتداء مؤخردر وفاعل ضميرى لقمانه عائددر ومفعول ضميرى ماء موصوله
عائددر وفى هذه الاية قولى جاء قولنه متعلقدر ومن هذين الاسمين قولنده من بيان ايچوندر مانى بيان ايدر *
ولطيفا خبيرا قولى اسميندن حال واقع اولور وسمى بهما جملهسى اسمين ايچون صفت واقعه اولور) (فحكى الله
قول لقمان على المعنى كما قال لم يزد عليه شيأ) (پس الله تعالى قول لقمانى معنى اوزره حكايت ايتدى
لقمانك ديديكى كبى انك اوزره برشيئى زياده ايتمدى پس لطيف وخبير قولى لقمانك لسانى اوزره جاريه اولان
الفاظك مدلولى اولان معنى دركه الله تعالى اول الفاظك مدلولى اولان معنايى لسان عربيله ترجمه ايدوب قرآنده
رسول عليه السلامه اول معنى اوزره حكايه ايلدى پس شيخ رضى الله عنهك بو قولى آنى افاده ايتديكه كلام
حق بالغ ايكن ان الله لطيف خبير كلام حقده واردر وكان الله لطيفا خبيرا قولى آندن دخى اتمدر پس
بو كلام اتم حكمت اوزره نزول ايتمدى وبو وارد اولان سؤالى رفع ايچون فحكى الله قول لقمان على المعنى ديدى
كما قال قولنده مستتر اولان ضمير لقمانه عائددر والله تعالى يه دخى عائد اولمق جائزدر) (وان كان قوله ان الله
لطيف خبير من قول الله) (ان مبالغه ايچوندر واكرچه كيم لقمانك ان الله لطيف خبير قولى قرآنده الله
تعالىنك قولندندر زيرا بو قولى الله تعالى قرآنده ديدى * ولكن بو قول لقمان قولنك ترجمه سيدركه لقمانك
لسانى اوزره جارى اولان لفظك معناسى لسان عربده ان الله لطيف خبير قوليدر پس الله تعالى لقمانك قولنى
بو قول ايله ترجمه ايتدى وان كان قوله ان الله لطيف خبير من قول الله قولى قرب فرائضه وتوحيده اشارت
ايچون اولمق جائزدر يعنى واكرچه كيم لقمانك ان الله لطيف خبير قولى الله تعالىنك قولندندركه الله تعالى
لسان لقمان ايله ديدى ولكن بحسب الظاهر لقمانه اسناد اولنور) (فلما علم الله من لقمان انه لو نطق متمما لتمم
به) (بو قول فحكى الله قول لقمان على المعنى كما قال لم يزد عليه شيئا قولى ايچون تعليلدر يعنى الله تعالى قول
لقمانى انكيچون معنى اوزره نقل ايتدى وآنك اوزره برشيئى زياده ايتمدى زيرا الله تعالى لقماندن عالم اولدى كه

تحقيق لقمان اكر حكمتنى متمم اولديغى حالده لسان عربيله نطق ايديدى البته ان الله لطيف خبير قوليله
تتميم ايدردى وانكله نطق ايدردى پس بوندن اوترى الله تعالى لقمانك قولنى بو قول ايله قرآنده لسان عربيله
ترجمه ايتدى وآنك اوزره زياده ايتمدى پس بو قول لقمانك قولى اولدى انكيچون الله تعالى واذ قال لقمان لابنه
ديدى وقولى لقمانه اسناد ايلدى ولكن لقمان حكمت صاحبيدركه حكمتى محلى حسبيله اعطا ايدر زيرا آنك
ابنى مقام تعليمده در حقايق اشيايه آنك اطلاعى يوقدر پس ابننه شفقت ورأفتدن اوترى آنك فهمنه قريب
اولان قرائن ايله مقام تعليم ونصيحتده قائم اولوب واقعدن اخبار حقيقيله خبرت مقامنده اولان اخبار جازم
ايله اخبار ايتدى تا كيم ابنى كندى نفسنده خبرتدن اولان مقام اخبارده متحقق ومتمكن اوله ولكن وجه اول
اوزره حكمتده اتمام ومبالغه دخى انسب ايدى ولكن لقمان طرفندن بر لسان حكمتله * اعتذار ايدرزكه وجه
اول اوزره حكمتك اعطيتى مال يتيم وملك موروث نبى كريمدندر (ولا تقربوا مال اليتيم) پس اول وجه خصايص
محمديه دندر آنك مقامنه اطلاعدن غيرى ممنوعدر لقمانك حكمى كندى مرتبه سنه وزمانه نسبتله كمال
اوزره در والا سائر انبيا اوزره دخى رسول عليه السلام ملكات كامله وكمالات فاضله ايله مبعوثدر وشيخ رضى
الله عنهك حكمتده ذكر ايتديكى مرتبهٔ كامله ايله اكر لقمان اتيان ايديدى امت محمديه دن اولوردى وحال بوكه
انبيا عليهم السلام مقام محمدى يه اطلاعدن ممنوع اولديلر نبوتلرى مراتبنى حفظ ايتمكيچون واما برازخ
اخرويه ده پس ممنوع دكللردر) (واما قوله ان تك مثقال حبة من خردل لمن هى له غذاء وليس الا الذرة فى قوله
فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره فهى اصغر متغذ والحبة من الخردل اصغر غذاء)
واما لقمانك (ان تك مثقال حبة من خردل) قولنده مذكور اولان حبه شول كمسنه يه مختصه دركه اول حبه
انكيچون غذادر يعنى رزق سموات وارضده اكر حبه مثالى اوله جق اولورسه الله تعالى آنى اعطا ايدر * شول
كمسنه يه كه اول رزق آنك غذاسى اولدى واكا مختصه اولدى * وحال بوكه اول متغذى اولان كمسنه ذره دن
غيرى دكلدر الله تعالىنك (فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره) قولنده پس اول ذره
متغذينك اصغريدر وخردل حبه سى دخى غذانك اصغريدر يعنى اصغر غذا اولان حبه كه اصغر متغذى اولان
ذره يه مختصه در الله تعالى اول غذا اولان حبه يى اول متغذى اولان ذره ايچون كه نملهٔ صغيره در قوت ايتمز *
الا اكا اعطا ايدر وذره اصغر متغذيدر وحبهٔ خردل اصغر غذادر واكر صغرده ذره وحبه دن اصغر برشئ اولايدى
الله تعالى آنى ذكر ايدردى زيرا الله تعالى درجهٔ مبالغه نك انتهى مرتبه سى بياننده * وكذلك حبهٔ خردل
ذره دن اكبر واكثردر پس مبالغه شول متغذيه دركه كندى غذاسندن اصغر اوله انكيچون فهى اصغر متغذ
ديدى) (ولو كان ثم اصغر لجاء به كما جاء بقوله ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة ثم لما علم انه ثم ما هو اصغر
من البعوضة قال فما فوقها يعنى فى الصغر) (واكر متغذى نوعنده ذره دن اصغر برشئ وجود اولايدى * البته
الله تعالى آنى كتوردى نته كيم الله تعالى (ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة) قولنى كتوردى يعنى
بعوضه ايله ضرب مثل ايتدى اندنصكره وقتا كيم الله تعالىنك علمنده ثابت اولدى كه تحقيق شان بودركه
وجودده برشئ واردركه اول شئ بعوضه دن اصغردر الله تعالى (فما فوقها) ديدى يعنى صغرده بعوضه نك
ما فوقى ديمكدر وصغرده بعوضه نك ما فوقى ذره در) (وهذا قول الله والتى فى الزلزلة قول الله ايضا فاعلم ذلك)
يعنى ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها) قولى الله تعالىنك قوليدر وسورهٔ زلزله ده اولان
آيت دخى (فمن يعمل مثقال ذرة) قوليدر يعنى انجلين الله تعالىنك قوليدر يعنى حضرت الوهيتدن نازلدر *
برا حدك قولى وقوالنك مفهومى وترجمه سى دكلدر پس بونى سن حقيقت اوزره عالم اول (فنحن نعلم ان الله تعالى
ما اقتصر على وزن الذرة وثم ما هو اصغر فانه جاء بذلك على المبالغة والله اعلم) (پس بز عالمزكه تحقيق الله تعالى
ذره نك وزنى اوزره اقتصار ايتمدى متغذى نوعنده وياخود وجودده برشئ آندن اصغر اولديغى حالده يعنى
وجودده ذره دن اصغر متغذى يوقدر زيرا تحقيق الله تعالى ذره يى مبالغه اوزره كتوردى والله تعالى بو امرى
اعلمدر دخى هر شيئى) (واما تصغيره اسم ابنه فتصغير رحمة ولهذا اوصاه بما فيه سعادته اذا عمل بذلك) واما لقمانك
تصغيرى كندى ابنى اسمنى پس تصغير رحمتدر انكيچون لقمان اكا توصيه ايتدى شول شيئله كه آنك سعادتى اول
شيئده مندرجدر چنكم انكله عمل ايده يعنى لقمان يا بنى قوليله اوغلنك اسمنى صيغهٔ تصغير ايله كتوروب اكا

خطاب ایتدی اوغلنه رحمتدن اوتری انکیچون کاسعادت ورحمتی موجبه اولان وصایا ایله وصیت ایتدی) (واما حکمة وصیته فی نهیه ایاه ان لا تشرك بالله فان الشرك ظلم عظیم) (واما لقمان ان لا تشرك بالله قولیله اوغلنی شرکدن نهی ایتدیکنده واقعه اولان وصیتك حکمتی زیرا تحقیق شرك ظلم عظیمدر پس وقتا کیم شرك ظلم عظیم اولدیسه پس محتمل اولدیکه ظلم کندی نفسی اوزره واقع اوله وانکیچون نفس ووجود اثبات ایتمك مقام احدیته ظلم اولمغله اول وهمی دفع ایچون مظلومی تصریح ایلدی) (والمظلوم المقام) (دیدی یعنی الله تعالی یه اشراك ایتمك مقام احدیته ظلمدر ومظلوم مقام احدیت اولور) (لانه نعته بالانقسام) (تحقیق مشرك اولان ظالم اول مقامی انقسام ایله وصف ایلدی وحال بوکه اول مقام انقسامی قبول ایتمز وآنده انقسام یوقدر زیرا جمیع وجوهی جامعه اولان مرتبهٔ الوهیت عین واحده در) (وهو عین واحدة) (وحالبوکه اول مقام عین واحده در آنده کثرت وانقسام یوقدر * اول مقام صور واضافاته قابلدر) (فانه لا یشرك معه الاعینه) (زیرا تحقیق مشرك الله تعالی یه آخری اشراك ایتسه پس اکا اشراك ایتمز الا آنك عینی اولان شیئی زیرا عین واحده جمیع صور وجودیه ده ظاهره ومتجلیه در * انك احاطه سندن خارج برصورت یوقدر پس مشرك صور وجودیه دن هرقنغی صورتی حقه اشراك ایدرسه حقك عیننندن غیری برشیئی اشراك ایتمز وجه مشروح اوزره لا یشرك قولی معلومدر ومجهول اولمق دخی جائزدر) (وهذا غایة الجهل) (وحقك عینی اولان شیئی اکا اشراك ایتمك مرتبهٔ الوهیته والله تعالی یه جهلك غایتیدر زیرا مرتبهٔ الوهیت جمیع اشیایی جامعه در اندن خارج وجودده برشئ یوقدر) (وسبب ذلك الاشراك) (ای اشراك الحق عینه) (ان الشخص الذی لا معرفة له الامر علی ما هو علیه ولا بحقیقة الشئ اذا اختلف علیه الصور فی العین الواحدة وهو لا یعرف ان ذلك الاختلاف فی عین واحدة جعل الصورة مشارکة للاخری فی ذلك المقام فجعل لکل صورة جزأ من ذلك المقام) (وحقك عینی اولان شیئله حقه اشراکك سببی تحقیق شول شخص که انکیچون امرك علی ما هو علیه معرفتی حاصل دکلدر یعنی عین واحده اولان وجود حق وآنك لوازمنی علی ما هو علیه عارف دکلدر ودخی شیئك حقیقتنه انك معرفتی یوقدر چنکم انك اوزره عین واحده ده ظاهره اولان صور مختلفه اولسه وحالبوکه اول عارف دکلدرکه تحقیق بو اختلاف عین واحده ایچنده واقعدر اندن خارج برصورت یوقدر اول مقامده اولان برصورتی صورت اخرایه مشارکه ایدر پس هر برصورت ایچون اول مقامدن برجزء ایدر یعنی شول عین واحده که بو صور وجودیه انده ظاهره در وانلری حامله در اول صوردن هر برصورت ایچون عین واحده دن برجزء ایدر وایکی صورت ایچون عین واحده اولان مقامی اثبات ایدوب تقسیم ایدر زیرا اول مقامی برصورته تخصیص ایلسه اول صورته مؤمن اولوردی وصورت اخرایه منکر اولوردی پس مشرك اولمزدی آنده حقی کافر اولوردی پس شرك اول مقامی ایکی صورته تقسیم ایتمکدر) (ومعلوم فی الشریك ان الامر الذی یخصه مما وقعت فیه المشارکة لیس عین الاخر الذی شارکه اذ هو للاخر) (وشریکده معلومدرکه تحقیق شول امرکه اکا مخصوصدر شول شیئدنکه آنده مشارکه واقعه اولدی * شریك آخر اولنك عینی دکلدرکه اول اکا مشارك اولدی * زیرا اول امر مالك آخره مخصوصدر) (فاذن ما ثم شریك علی الحقیقة فان کل واحد علی حظه مما قیل فیه ان بینهما مشارکة فیه وسبب ذلك (مبتدأ) الشرکة المشاعة) خبره پس بو تقدیر اوزره وجودده حقیقت اوزره شریك یوقدر زیرا هر بر احد کندی حظی اوزره در * اول مقامدنکه آنك حقنده دینلدیکه تحقیق شریکین بیننده آنده مشارکه واردر یعنی اول مقامدن هر بریسی برحظ اوزره درکه حظ آخرده آنك حظی یوقدر پس صور ظاهره اعتباریله شریك یوقدر وشریکك وجودینه بو قولك سببی شرکة مشاعه در یعنی عین واحدهٔ غیر منقسمه ده اولان اشتراکدر) (وان کانت مشاعة فان التصریف من احدهما یزیل الاشاعة قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن هذا روح المسئلة) (واکرچه کیم عین واحده مشاعه در شریکین بیننده زیرا تحقیق شریکینك بریسندن تصریف اشاعتی ازاله ایدر روشنك یوقدرکه حق تعالی عالمده مطلق التصرفدر پس اشاعت یوقدر پس شریك یوقدر پس عین واحده ده ومرتبهٔ واحده اولان الوهیتده شریك یوقدر نه صور ظاهره ده ونه حقیقتده پس امر وحدت اوزره قرار بولدی الله تعالی (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن دیدی پس الله ایچون اسماء حسنی جمعیتنك مرتبه سن اثبات ایتدی وکذلك رحمن ایچون پس اول مرتبه ده اهل حجابه

نسبتله وهمدن شرکت مظاهره اولدی زیرا الله رحماندن هر بریسی ایچون اسماء الهیه جمعیتی اثبات ایتدی پس الله ایله رحمان اول مرتبه یی جامعه ده شریك اولدیلر ولکن صور الهیه بیننده شرکت متوهمه در زیرا صور الهیه بالذات واحده دز دعوت صورت الهیه در ویاخود صورت رحمانیه ده ذات واحده یه در * ویاخود صورتینده معا ویاخود صور اسمائیه دن هرقنغی صورتده اولورسه دعوت ذات واحده یه در غیره دکلدر * پس رحمانه داعی اولان بروجهله مختصدر پس آنده شرکه یوقدر وکذلك اللهه داعی اولان دخی بروجهله مختصدر پس آنده دخی شرکت یوقدر وبو وجه صورت ایله محجوبه اولان کمسنه نك حقنده در زیرا آنك مدعونده شرکت یوقدر صورتله احتجابك وجودی ایله پس شهود صاحبی قتنده شرکت نه کیفیتله تصور اولنور پس بطریق اولی واخری شرکت آنك نظرندن وشهودندن مرتفعه در زیرا شهود صاحبی ذات احدیه دعوتنه مختصدر پس آنك مدعونده شرکت یوقدر آنك قتنده جمیع صورده مدعونك احدیتندن اوتری زیرا احدیت ذاتیه جمیع صوری محیطه در صورتیندن هرقنغی صورته دعوت ایدرسه علی السویه در (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن) پس دعوت هویت احدیهٔ غیبیهٔ جمعیه یه درکه صور اسماء حسنی یعنی جامعه دز وجمیع اسمانك مسماسی واحددر * پس انده شرکت یوقدر پس شیخ رضی الله عنه هذا روح المسئلة دیدی * یعنی بو قول ویاخود بو آیت بو شرك متوهم مسئله سنك روحیدر یعنی الله ایله رحماندن هر بریسنه داعی بروجهله مختص اولمغله صورتنده شرك اولمدیغی کبی وکذلك الهیت ورحمانیتده دعوت ذات واحده یه اولدیغی اعتبار اوزره شرك اولمدیغی کبی صور وجودیه ده دخی شرك یوقدر وعین واحده ده مشاعنده دخی شرك یوقدر امر وحدت اوزره در والله اعلم

فص حکمة امامیة فی کلمة هارونیة

اعلم ان وجود هارون علیه السلام کان من حضرة الرحموت بقوله ووهبنا له من رحمتنا یعنی لموسی اخاه هارون نبیا فکانت نبوته من حضرة الرحموت فانه اکبر من موسی سنا وکان موسی اکبر منه نبوة) (سن عالم اولکه تحقیق هارون علیه السلامك وجودی حضرت رحموتدن ایدی یعنی هارونك وجودی حضرت رحمتدن ایدی موسی اوزره رحموت ایله تسمیه اولندی مبالغه ایچون عالم ملائکه ملکوت ایله تسمیه اولندیغی کبی * وبو قول ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا) قولیله ثابتدر یعنی دیمك اولور و بز موسایه بزم رحمت محضه مزدن آنك قرنداشی هارونی وهب ایتدك نبی اولدیغی حالده پس هارونك نبوتی حضرت رحموتدن اولدی پس تحقیق هارون سنا موسادن اکبر ایدی وموسی هاروندن نبوة اکبر ایدی (امدی) شویله معلوم اوله که موسی علیه السلام مظهر جلال ایدی خلقده خشن ودینده صلب ایدی ولساننده لکنت وعقده وار ایدی نطقده فصیح دکل ایدی وهارون علیه السلام مظهر جمال ایدی واخلاق حسنه وصفات مرضیه صاحبی ایدی ونطقده فصیح ایدی پس موسی علیه السلام الله تعالیدن قرنداشی هارونی طلب ایتدی امر نبوتده اکا مشارکه اولدیغی حالده تا کیم موسی ایله معا خلقی دعوت ایلیه وموسایه معین اوله وخلق آنك طاعتنه راغب اوله لر پس موسی علیه السلام ایتدی رب اشرح لی صدری ویسر لی امری واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی واجعل لی وزیرا من اهلی هارون اخی اشدد به ازری واشرکه فی امری کی نسبحك کثیرا ونذکرك کثیرا انك کنت بنا بصیرا) پس الله تعالی موسایه قرنداشی هارونی رحمت محضه دن وهب ایتدی نبی اولدیغی حالده یعنی منصب نبوت ورحمت اخوتله اکا سمیر ووزیر ومشیر وظهیر ایلدی پس هارونك وجودی موسایه الله تعالیدن رحمت اولدی وآنك نبوتی دخی رحمت محضه اولدی زیرا موسی هارونی الله تعالیدن نبوت معیتیله طلب ایتدی وهارون موسادن سن ایله اکبر ایدی واخ کبیر صغیره شفیق ورحیمدر صغر اعتباریله ورحمت اخوت وامومیت اعتباریله زیرا موسی ایله هارون ام واحددن واب واحددن ایدیلر ورحمات طبیعیه نك اتمی رحمت امومیتدر پس هارونك نبوتندن اقدم هارون موسایه رحیم ایدی ولکن هارونك عدم نبوتی سببیله دعوتده اکا معین دکل ایدی انکیچون موسی علیه السلام (واشرکه فی امری) قولیله نبی اولدیغی حالده آنی معین وظهیر طلب ایلدی پس هارونك وجودی امر نبوتله موسایه دعوت خلقده اتم وجوه اوزره رحمت اولدی وآنك نبوتی موسی علیه السلامه حقك رحمتندن اولدی) (ولما کانت نبوة هارون من حضرة الرحمة لذلك قال لاخیه موسی علیهما السلام یا ابن ام فناداه بامه لا بابیه اذ کانت الرحمة للام دون الاب اوفر فی الحکمة ولولا تلك الرحمة) (الطبیعیه

فی الام)(ماصبرت علی مباشرة التربیة ثم قال لاتأخذ بلحیتی ولا برأسی ولاتشمت بی الاعداء فهذا کله نفس
من انفاس الرحمة)(وقتا کیم هارونك نبوتی حضرت رحمتدن واقع اولدیسه هارون قرنداشی موسی علیهما
السلامه یاابن ام دیدی آنك رحمی حضرت رحمتدن اولدیغندن اوتری پس هارون موسایه امی توسطیله ندا
ایتدی ابی توسطیله ندا ایتمدی زیرا رحمت مطلقا ام ایچون حکمده اوفردر اب ایچون دکلدر *پس رحمی اوفر
اولان ام ایله کاندا ایتدی وا کرامده اول رحمت طبیعیه موجوده اولمیدی ام ولدی تربیتنه مباشرته صابره
اولمزدی آندنصکره هارون موسایه (لاتأخذ بلحیتی ولا برأسی ولاتشمت بی الاعداء دیدی یعنی صقالمه
وساچه یاپشمه ودخی بنم اعدامی کلدرمه دیدی پس بونلرك کلیسی انفاس رحمتدن برنفسدر (امدی) شویله
معلوم اوله که هارون موسی علیهما السلامك نائبی ووارثی ایدی امر مناجاتده نعتنده موسانك هاروندن
انفصالندنصکره پس هارون موسانك قومنده نبوت وتصرف ایله وعلم وحالده آنك وارثی ونائبی ایدی پس
هارون موسایه محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك توابی منزله سنده ایدی *بونشأت عنصریه دنیویه‌دن آنك
انفصالندن ورثه رها بندنصکره زیرا رسول علیه السلامك توابی نسبا اخوان وارثین منزله سنده درکه دنیاده
استحقاق اخوته وارث اولدیلر پس انکیچون رسول علیه السلام آنك اخوانی اولان توابنه حنین ایدردی *
اخ غائبك کندی اخنه حنینی کبی نته کیم حدیثده واشوقاه الی لقاء اخوانی وارد اولدی قالوا یارسول الله مانحن
اخوانك قال لهم لابل انتم اصحابی واخوانی الذین یؤمنون بی ولم یرونی) پس رسول علیه السلام آنلر ایچون
اخوتی اثبات ایتدی وحدت مأخذه اشارتدن اوتری زیرا آنلر فیض الهی بی اسوة حسنه ایله که اسوة اخوتدر
معدن واحددن اخذ ایدرلر پس من غیر رویة رسول علیه السلامه مؤمن اولان آنك توابی ابی یزید بسطامی
وشیبان راعی وبونلرك امثالی مشایخ کبی که علوم باطنه حیثیتیله ورثه وتوابدرلر وابی حنیفه ومالك وشافعی وائمة
مجتهدیندن بونلرك امثالی کبی که علوم ظاهره‌ده ورثه وتوابدرلر رضی الله عنهم اجمعین پس بونلر توابدرلر که *
رسول الله علیه السلامه مؤمن اولدیلر وآنی رؤیت حسیه ایله کورمدیلر ورسول علیه السلام بونلره مشتاق
اولدی وبونلر ایچون رسول علیه السلامده اسوة حسنه واردر که نسبت اخوت ایله اکا وارث اولورلر *ورد فی
الحدیث طوبی لمن رآنی وآمن بی وطوبی لمن آمن بی ولم یرنی سبع مرات) رواه البخاری فی تاریخه وابن عاصم
فی السنه وابن حبان فی صحیحه والضیاء المقدسی فی المختار زیرا توابدر اسوة حسنه ایله معبر عنها اولان اخوت
واسطه سیله اخذ ایدرلرنته کیم برقرداش آنك شفیقی اولان قرنداشندن وارث اولور بونشأت عنصریه‌دن آنك
انفصالندنصکره پس هارون موسانك غیبتنده آنك نائبی وخلیفه سی ایدی وبونیابت وخلافت مقیده‌در *
موسی طرفندن اولمغله پس هارون امامت وحکمده موسانك خلیفه سی ایدی انکیچون موسی هارونه عتاب
ایدوب ایتدی زیرا هارون موسانك غیبتنده سامرینك عجلی امرندن اوتری بنی اسرائیل اوزره حکم ایتمدی *
وموسانك مجیئنه صبر ایتدی پس موسی هارونك لحیه ورأسن اخذ ایتدکده هارون موسایه رحمت اولمغله
موسی اوزره غالب اولان غضب کربندن آنی تنفیس ایتمکدن اوتری واعدا محضرنده سنا آندن کبیر اولان
قرنداشنك لحیه ورأسن اخذ ایتدیکی نظر اعداده موسانك نبوتی دعوتنه مخل اولمغله وهارون موسانك نبوتی
اظهارنده من عندالله معین وظهیر اولمغله موسایه رحمتدن اوتری لسان رحمت امویتله ومحبت رحمتله ندا
ایدوب ترحم ایله یاابن ام دیو سؤال ایتدی پس هارون امی توسطیله موسایه ندا ایتدی اب توسطیله ایتمدی *زیرا
املك رحمی ابدن حکمده یعنی عطف شفقتده اوفردر حتی اکر آنك رحمت ذاتیه سی ومحبت طبیعیه سی ولدی
حقنده طبیعتنده مرکوز اولمیدی ولدك تربیه سی مباشرتنه صابره اولمزدی وهارون موسایه رحمتندن اوتری
لاتأخذ بلحیتی ولا برأسی ولاتشمت بی الاعداء) دیدی تاکیم صفت غضب موسادن زائل اوله وشماتت اعدادن
مندفع اوله وهارونك ذکر اولنان کلامنك کلیسی انفاس رحمت رحمانیه‌دن موسی ایچون برنفسدر تاکیم آنی
اول کرب واضطرابدن تنفیس ایلیه وهارونك کلامی موسایه رحمت اولدیغی بوندن مفهومدر زیرا الواحده
مسطور اولان شیئك عینیدر که اکر موسی الواحه نظر ایدیدی اول صفتله هارون اوزره ظاهره اولمزدی پس
الواحده مذکور اولان هدی ورحمت ایدی پس هارون علیه السلام الواحده اولان رحمت ایله موسایه نطق
ایتدی پس کانه هارون لسان حال ایله الواحدن اخذ ایدوب موسایه ترجمه ایتدی پس بوتقدیر اوزره هارونك

موسایه کلامی رحمت اوزره رحمت اولدی)(وسبب ذلك)(ای سبب ظهور الغضب من موسی لاخیه هرون
)(عدم التثبت فی النظر فیما کان فی یدیه من الالواح التی القاها من یدیه فلو نظر فیها نظر تثبت لوجد فیها الهدی
والرحمة)(وموسادن قرنداشی هارون ایچون غضبك ظهورنه سبب موسانك یدینده الواحدن اولان شیئه
نظرده موسانك عدم تثبتی یعنی عدم تعلقیدر اویله الواح که موسی یدینندن آنلری القا ایلدی پس کانه موسی
الواحه نظر ایتمش ایدی ولکن آنك اوزره غضب غالب اولمغله نظر تثبت ایله نظر ایتمدی پس اکر موسی الواحه
نظر تثبتله نظر ایدیدی البته الواحده مسطور اولان هدی ورحمتی آنلرده بولوردی (وکتبناله فی الالواح من کل
شیء موعظة وتفصیلا لکل شیء) وقال (ولما سکت عن موسی الغضب اخذ الالواح وفی نسختها هدی ورحمة
للذین هم لربهم یرهبون)(فالهدی)(المکتوب فیها)(هو بیان ماوقع من الامر الذی اغضبه مما هو هرون بریء
منه)(پس الواحده مسطور اولان *هدی موسایی اغضاب ایدن امردن واقع اولان شیئك بیانی ایدی یعنی
واقع اولان امری بیان ایدیکه موسایی اغضاب ایلدی ومکتوب اولان امر عجلك علمی وسامرینك قومی اضلالی
وهارونك اضلالدن براءتی ایدیکه واقع حالده هارون آندن بری ایدی پس اکر الواحه نظر تثبتله نظر ایدیدی
قرنداشی هارونك براءتنه دلالت ایدن طریقه مهتدی اولوردی وحالبوکه موسی ربی مناجاتنده ایکن الله
تعالی اکا (وما اعجلك عن قومك یاموسی) قولیله خطاب ایتدکده موسی اکا (هم اولاء علی اثری وعجلت الیك
رب لترضی) قولیله جواب ایتدکده الله تعالی اکا (فانا قد فتنا قومك من بعدك واضلهم السامری) دیمش
ایدی پس موسی میقات حقده ایکن سامری بنی اسرائیلی اضلال ایتدیکن الله تعالی موسایه اول محلده وحی
ایتمش ایدی فرجع موسی الی قومه غضبان اسفا)(والرحمة)(المکتوبة فیها هی الرحمة)(باخیه)(والواحده
مکتوبه اولان رحمت قرنداشی هارونه رحمت ایدی والرحمة قولی مبتدادر عطفدر فالهدی قولنه وآنك
خبری محذوفدر قرینه قائمه اولدیغندن اوتری وخبر محذوف هی الرحمة قولیدر)(فکان لایأخذ بلحیته
برأی)(ای بمحضر)(من قومه مع کبره وانه اسن منه فکان ذلك من هرون شفقة علی موسی علیه السلام
لان نبوة هارون من رحمة الله فلا یصدر منه الامثل هذا)(پس بوتقدیر اوزره موسی هارون علیهما السلامك
لحیه سن آنك قومی محضرنده اخذ ایتمزدی هارونك کبری وجودیله وهارون موسادن اسن اولمسیله *پس
بوقول هاروندن موسایه شفقت ورحمت اولدی زیرا هارونك نبوتی رحمة اللهدندر پس هاروندن بونك
کبی شفقت ورحمتی اعطا ایدر قولدن غیری صادر اولمز یعنی هارونك موسایه یاابن ام قولی موسایه شفقت
ورحمت ایدی وآنك غضبی کربندن آنی تنفیس ایدی ونبوتنه تقویت واعانت ایدی زیرا موسی علیه السلام
اهل حجاب قتنده خصوصا اعداء منکرین محضرنده امر نبوتنه مخل اولان *ورحمت هدایته منافی اولان
برامر ایله ظاهر اولدی که آنك وجودی قتنده ضعفاء مؤمنینك اعتقادنه خلل واعدا طرفندن شماتت وجدل
لازم کاور پس الله تعالی هارونی موسایه رحمت اعطا ایتمکله هارون موسایه رحمت وشفقتندن اوتری بوقولی
دیدی زیرا هارونك وجودی رحمت الهیه محضه دندر پس رحمت وشفقتدن غیری برشیء آندن صادر اولمز
ولکن وقتا کیم هارونك (یاابن ام لاتأخذ بلحیتی ولا برأسی ولاتشمت بی الاعداء) قولی وجهینی محتمل اولدی
بروجه بودر که هارون بوقولی کندی نفسنده رحمتدن اوتر یکه محضر اعداده اهانت کربندن واعدانك اکا
شماتتندن مضطرب اولدقده مستشفی ومستشفع اولدیغی حالده قائل اوله که فهم اوله متبادر اولان بووجهدر
وبروجه دخی بودر که موسایه آنك رحمتندن اوتری قائل اوله تاکیم موسانك اعداسی هاروندن اوتری موسایه
شماتت ایتمیه‌لر پس هارون نبوتله موسایه اعطا اولنان رحمت الهیه اولدیغندن اوتری *احتمال اولی دفع
ایتمکیچون شیخ رضی الله عنه فکان ذلك من هارون شفقة علی موسی دیدی (ثم قال هرون لموسی انی خشیت
ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل فتجعلنی سببا فی تفریقهم فان عبادة العجل فرقت بینهم فکان منهم من عبده
اتباعا للسامری وتقلیدا له ومنهم من توقف عن عبادته)(ای علی عبادته فعن هنا بمعنی الاستعلاء کقوله تعالی
فانما یبخل عن نفسه ویجوز ان یکون الظرف)(حتی یرجع موسی الیهم فیسألونه فی ذلك) ای عن ذلك (فخشی
هرون ان ینسب ذلك الفرقان بینهم الیه) یعنی موسی هارونه ما منعك اذ رأیتهم ضلوا الاتتبعنی دیدکده هارون
موسایه (انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل) دیدی یعنی بن خشیت ایتدم که سن بکا دیه سن بنی

اسرائیل بینی سن تفریق ایتدك تفریقنده بنی سبب ایده سن زیرا عجلك عبادتی بنی اسرائیل بینی تفریق ایلدی
پس بنی اسرائیلدن برقسم واقع اولدیکه عجله عبادت ایتدی سامری یه اتباع ایتمکله واکا تقلیدا ایتمکله
وانلردن برقسم واقع اولدی که عجلك عبادتی اوزره توقف ایتدی موسی آنلره رجوع ایدنجه پس موسادن
عجلك عبادتی امرنده سؤال ایدرلر زیرا امری کندی خواصیله عجل ایچون بنی اسرائیل اله موسادر دیو
ظن ایتدکلرندن اوتری اعتقادکلی بی موسانك مجیئنه حواله ایتدیلر وموسی کلنجه ظن اوزره * اکا عبادت
ایتدیلر یعنی هارون بنی اسرائیله (انما فتنتم به وان ربکم الرحمن فاتبعونی واطیعوا امری) دیدکده آنلر ایتدیلر
(لن نبرح علیه عاکفین حتی یرجع الینا موسی) یعنی بز عجل اوزره عاکفین اولدیغمز حالده زائل اولمزز موسی بزه
رجوع ایدنجه وامر عجلی بزه آندن سؤال ایدنجه پس بوقسم سامری یه اتباعا عجله اعتقادا ایتدیلر ولکن موسی
کلنجه اتباع کلیده واعتقادده توقف ایتدیلر وعجلك عبادتندن زائل اولمدیلر وقسم اولکه سامری نك خواصیدر
اتباع کلیله تابع اولدیلر وعجله اعتقادا ایتدیلر موسانك مجیئنه توقف ایتمدیلر * پس عبادت عجل آنلرك بینی
تفریق ایتدی پس هارون علیه السلام خشیت ایتدیکه بنی اسرائیل بیننده اولان فرقان هارونه نسبت اولنه
یعنی کرك موسی طرفندن نسبت اولنسون وکرك قومی طرفندن * بوتقدیر اوزره نسب مجهول اولور ومعلوم
اولمق دخی جائزدر یعنی هارون خشیت ایتدی که موسی بنی اسرائیل بیننده فرقانی هارونه نسبت ایلیه وهارونك
بوقولی دخی موسی ایچون رحمی متضمندر که اخ مؤمنه سوء ظن ابقاعندن واسناد مالم یکندن آنی حفظ ایدر
دیو خوف موسایه نسبتله واقع اولدی وهارونه نسبتله خوفك وقوعنه سبب بودرکه بنی اسرائیلك بعضیسی
سامری یه اتباعا عجله عبادت ایتمکله وبعضیسی عبادت اوزره توقف ایتمکله عجلك عبادتنده بونلرك بیننده
واقع اولان تفریق هارونه اسناد اوله که قسم اولدن الله ایچون اللهدن غیری اله مجعول ومخصوص عبادتنه
وعبادتنده اشرا که هارون سبب اولدی وقسم ثانینك قلوبنه شکك ایقاعی آندن اولدی دیو اسناددن خشیت
ایتدی زیرا اگرچه کیم بونلر اعتقاد ویقین اوزره عجله عبادت ایتدیلر وموسایه انکارا ایتدیلر ولکن موسی کلنجه
شك اوزره اولدیلر پس بینلرنده فرقان واقع اولدی وهارون بوفرقانه اشارت ایدوب (انی خشیت ان تقول فرقت
بین بنی اسرائیل) دیدی پس بنی اسرائیلك کلیسی بیننده عبادتده فرقان واقع اولدی والا مجرد بعضیسی
سامری یه اتباعا عجله عبادت ایتمکله وبعضیسی اسلوب سابق اوزره عبادتده یقین اوزره ثابت اولمغله بینلرنده
واقع اولان تفریق اگر هارونك مرادی اولیدی * بووجهله تعبیرا ایتمزدی بلکه (انی خشیت ان تقول عبدت
بعض بنی اسرائیل العجل) دیردی وهارونك خشیتی بوطرفدن واقع اولوردی ولکن قسم ثانی اگر آنلرك بیننده
موسانك وجودی قتنده موسایه اعتقاددن حاصل اولان یقین اوزره ثابت اولیدیلر موسانك غیبتنده عجله
عبادت ایتمزلردی پس بوتقدیر اوزره بینلرنده فرقان واقع اولدی وبعضلر ایتدیلر که موسانك هارون قتنده
الیقودیغی قوم الی کره یوز بیك کمسنه ایدی پس عبادت عجلدن خلاص اولمدی الا اون ایکی بیك کمسنه پس
بوتقدیر اوزره بنی اسرائیل اوچ قسم اوزره اولور) (وکان موسی علیه السلام اعلم بالامر من هرون) (بو محله
کلنجه کلام بونك اوزره مبنی ایدی که موسی عجله انکار ایدوب هارون عبادت عجلدن نهی ایتمکله بنی اسرائیل
بیننده حکم ایتدیکندن اوتری اکا غضب ایلدی وایتدی (یاهارون مامنعك اذ رأیتهم ضلوا الا تتبعنی افعصیت
امری) پس هارونك لحیه وراسن اخذ ایتدی ومقتضای ظاهر دخی بودر ولکن شیخ رضی الله عنه کلامی
توحید وحقیقته نقل ایدوب بنا ایتدی وایتدی وموسی علیه السلام امری هاروندن اعلم ایدی زیرا موسی
هارونك عجل عبادتنه انکارن مشاهده ایتدکده هارونه غضب ایتدی آندن امری اعلم اولمغله) (لانه علم
ماعبده اصحاب العجل لعلمه بان الله قد قضی الا یعبد الا ایاه وما حکم الله بشیء الا وقع) (زیرا تحقیق موسی
علیه السلام اصحاب عجل که سامری یه اتباع ایدن قومدر نه شیئه عبادت ایتدیلر عالم اولدی زیرا موسی علیه
السلام عالم ایدی که تحقیق الله تعالی قضا وحکم ایتدی که اندن غیری برشیئه عبادت اولنمیه والله تعالی برشیئك
وقوعنه حکم ایتمدی الا اول شیء واقع اولدی پس الله تعالی (وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه) قولیله حکم ایتدی که
اندن غیری برشیئه عبادت اولنمیه * زیرا اندن غیری برشیء یوقدر پس هر قنغی شیئه عبادت ظاهره اولورسه
وبرعابد قنغی شیئك عبادتی اوزره عاکف اولورسه پس تحقیق اول عبادت الله تعالی یه راجعه اولور ولکن

مرجو اولان بودرکه موسانك توحیده انتقالی وبوکا شعوری موسی جناب اللهه مناجاتنده ایکن الله تعالینك
(انا قد فتنا قومك من بعدك واضلهم السامری) قولندندر زیرا الله تعالی موسانك قومنه تفتینی کندی نفسنه
اسناد ایتدی اندنصکره اضلالی سامری یه اضافت ایتدی پس سامری مظهرنده انلری مضل اولان حق
ایدی انکیچون موسی خطاب ایدوب (ان هی الا فتنتك تضل بها من تشاء وتهدی من تشاء) دیدی) (فکان
عتب موسی اخاه هرون لما وقع الامر فی انکاره وعدم اتساعه) (پس موسانك عتبی واقع اولدی قرنداشی
هارونه هارونك انکارنده وعدم اتساعنده واقع اولان امردن اوتری یعنی قوم بنی اسرائیل عجله عبادت
ایتدکلرنده هارونك انلره انکاری وعبادت عجله عدم اتساعی امریدر) (فان العارف من یری الحق فی کل شیء
بل یراه عین کل شیء فکان موسی یربی هرون تربیة علم وان کان اصغر منه فی السن) (زیرا عارف شول
کمسنه درکه حقی هرشیئده مشاهده ایلیه بلکه حقی هرشیئك عینی مشاهده ایلیه * پس موسی علیه السلام
هارونی علم تربیه سیله تربیه ایدردی زیرا موسی آندن اعرف ایدی * واگرچه کیم سنده آندن اصغر ایدی یعنی
مادهٔ موسویده هارون ایچون متعینه اولان تربیهٔ ربانیهٔ علمیه ایله * الله تعالی هارونی تربیه ایدردی زیرا تربیه
واقعه اولمز الا رب مطلقدن نته کیم مادهٔ هارونده الله تعالی موسایی تربیه ایدردی زیرا الله تعالی موسایه
رحمتدن اوتری هارونی نبی ایلدی ونبوتنی انکله تکمیل ایلدی وازرنی انکله شد ایلدی پس موسادن عینك
وقوعی وعدم تثبتله القاء الواح اندن صدوری وهارونك لحیه سن اخذ ایتمسی برامر قویدر موسی کبی
کمسنه دن قرنداشی هارون کبی کمسنه نك حقنده که سنا اندن اکبردر غیر متوقع ایدی لکن جمیع انبیا علیهم
السلام معصوملردر انلرك یدلری اوزره الله تعالی اجرا ایتمز الا طاعت وحکمت اولان شیئی ودخی شول
شیئی که انکله علم ومعرفت زیاده اولور پس موسی علیه السلام هارونه تنبیه ایدروآنی تربیه ایدرکه اولدخی
عجلك عبادتندن واقع اولان شیئك اسرارنه منتبه اوله ودخی عجلك عبادتی سرندن موسی عالم اولوب اکا تقریر
ایتدیکی شیئه مطلع اوله زیرا عبادت عجل سر عظیمدر انبیادن طی اولندی نبوتلری حیثیتیله پس الله تعالی
آنلره تعلیم ایدر آنلرك ولایتی حیثیتیله والله تعالی موسی ایله هارونك تربیه سنده ایدی کرك اول حالده موسی ایله
هارون عالم اولسون وکرك وقوعندنصکره) (ولذلك لما قال له هرون ما قال) (یعنی موسی هارونی مربی اولدیغی
اجلدن اوتری وقتا کیم هارون موسایه آنك غضبی مقابله سنده دیدی اول قولی که آندن صادر اولدیسه
یعنی (یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا براسی انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل ولم ترقب قولی وفی سورة
الاعراف قال یا ابن ام ان القوم استضعفونی وکادوا یقتلوننی فلا تشمت بی الاعداء ولا تجعلنی مع القوم الظالمین)
دیدی پس هارون حقیقت حاله تنبیه ایتدکدنصکره موسی هاروندن ظاهرا وباطنا واقع اولان شیئله متحقق
اولوب رب اغفر لی ولاخی وادخلنا فی رحمتك وانت ارحم الراحمین) دیدی وقومندن صادر اولان خطالری انلره
اعلام ایدوب گوستردی وسامری یه رجوع ایتدی) (رجع الی السامری فقال له ما خطبك) (ای ما شانك
وما امرك) (یا سامری یعنی فیما صنعت ما عدولك الی صورة العجل علی الاختصاص) (موسی سامری طرفنه
رجوع ایتدی واکا خطاب ایدوب (ما خطبك یا سامری) دیدی یعنی اختصاص اوزره عجل صورتنه عدولدن
صنع ایتدیکك شیئده شانك وامرك ندر یعنی اله مطلق عبودیتندن اول صورت عجل عبودیتنه اختصاص اوزره
عدولك اولان صنعکده مرادك وغرضك ندر الوهیت مطلقه یی اول صورته نیچون حصر ایتدك وسائر صوردن
آنی نیچون تخصیص ایتدك (وما خطبك من صنعك هذا الشبح من حلی القوم) وحلی قومدن بوشبحی صنعکدن
سنك مرادك ندر وقومدن مراد قوم موسادر وحلیدن مراد حلی قبطیاندرکه بنی اسرائیل آنلری قبطیاندن
استعاره ایتمشلر ایدی مصردن خروج ایتمکله قصد ایتدکلرنده پس الله تعالینك (واتخذ قوم موسی من بعده
من حلیهم) قولنده حلیلرك قوم موسایه اضافتی آنلرك یدلرنده وآنلرك تصرفلرنده اولدقلرندن اوتریدر) (حتی
اخذت بقلوبهم من اجل اموالهم) (حتی قومك قلوبلرن اخذ ایتدك اموالری اجلندن اوتری یعنی مالرنی
اخذ ایتمکله قلوبلرنی اخذ ایتدك یعنی قومك مالی اولان شیئدن بوشبحی ایجاد ایتدك تا کیم آنلرك قلوبی بوکا
مائل اوله زیرا قلوب بالطبع ماله مائلدر پس آنلرك قلوبن اخذ ایتمکیچون مالرندن بوشبحی احداث ایتدك
(فان عیسی علیه السلام یقول لبنی اسرائیل یا بنی اسرائیل قلب کل انسان حیث ماله فاجعلوا اموالکم

فی السماء تکن قلوبکم فی السماء) (شیخ بو کلام ایله قلوب ماله مائل اولدیغن استشهاد ایدر یعنی دیرکه زیرا تحقیق
عیسی علیه السلام بنی اسرائیله ایتدی ای بنی اسرائیل هر انسانک قلبی مالی اولدیغی مکانده در پس سز
اموالکزی سماده فرض ایدک تا کیم قلوبکز سماده اوله یعنی قلوبکز مالکزه مائل‌در پس مالکزی سماده علووده
فرض ایدک تا کیم قلوبکز علوه مائل اوله و علوده حقه متوجه اوله و سماء حضرات علویهٔ الهیهٔ اسمائیه‌در و مال
خزائن اسمائیه و کنوز صفاتیه‌ده اولان اذواق معنویهٔ روحانیه و تجلیات و فیوض الهیه‌در) (وما سمی المال
مالا الا لکونه) (ای المال) (بالذات یمیل القلوب الیه بالعادة فهو المقصود الاعظم فی القلوب لما فیها من الافتقار
الیه) (و حال بو که مال مال ایله تسمیه اولنمدی الا قلوب بالذات عادت ایله اکا مائل اولدیغندن اوتری پس مال
قلوبده اعظم‌در زیرا قلوبده ماله افتقار حاصل‌در پس قلوب بالذات ماله مائل‌در) (ولیس للصور بقاء فلابد
من ذهاب صورة العجل) (و حال بو که صور ایچون بقا یوقدر زیرا صور طاریه‌در ثابته و باقیه دکلدر پس عجلک
صورتی ذهابندن لابددر زیرا طاریه‌در پس انلر صورت عجلیتدن اوتری اکا عبادت ایتدیلر ما ایتدن اوتری
عبادت ایتدیلر) (لولم یستعجل موسی بحرقه لذهبت الصورة بنفسها) (حرف شرطک جوابی محذوف‌در قرینه
قائمه اولدیغندن اوتری یعنی اگر موسی عجلک صورتی حرقیله استعجال ایتمیدی صورت کندی نفسیله زائله
اولوردی بحرقه قولنده ضمیر تذکیر صورت عجله عائددر عجل اعتباریله و یاخود اله اعتباریله) (فغلبت علیه الغیرة
فحرقه ثم نسف رماد تلک الصورة فی الیم نسفا) (پس موسی علیه السلام اوزره غیرت الهیه غالب اولدی پس
اول صورت عجلی و یاخود اله سامری‌یی نار ایله حرق ایتدی آندنصکره اول صورتک رمادنی یم ایچنه رمی ایتدی
رمی ایتمکله و قتا کیم موسی اوزره تجلی نوری شهودی نار صورتنده یعنی قهر و سلطنت و جلال صورتنده
غالب اولدیسه که واحدک کثیرده کثیر شهودیدر انکیچون موسانک علومی فرقانیه ایدی * قرآنیه دکل ایدی
و نارک شانی تفریق و تفکیکدر پس موسی اوزره فرقان و تمییز و قوت و ظهور و سلطان و قهر غلبه ایتدی پس
بو سردن اوتری موسی شول ناری که آنک صورتنده نور واحد حقی کثرت شجریه‌ده مشاهده ایتدی صورت
عجل اوزره تسلیط ایلدی که اول عجلک صورتنی سامری اله ایلدی اکا عابد اولان کسنه ایچون حق نار اول
صورتی احراق ایتدی و اجزاء متوحده‌یی تفریق ایلدی نته کیم تجلی الهی تفریق ایدر هر کسنه‌یه که الله تعالی
اکا تجلی ایلدی زیرا محدث قدیمک ظهوری قتنده باقی قالماز بلکه اول تجلی‌ده مضمحل و متلاشی اولور پس موسی
علیه السلام انلره صورت عجلک احراقنده سبحات وجه الهی خلقی احراق ایتدیکنک صورتنی کوستردی و عجلک
رمادنی یمه نسف ایتدیکنک صورتنی رب قدیمک تجلیسی قتنده محدثک تلاشیسی صورتیدر فافهم و موسی
صورت عجلی تحریق ایتمزدن اول سامری‌یه خطابا (وانظر الی آلهک الذی ظلت علیه عاکفا لنحرقنه) دیمش
ایدی پس شیخ رضی الله عنه بو قولک حکمن بیان ایدوب ایتدی) (وقال) موسی (له) (ای للسامری) (انظر
الی الهک فسماه الها بطریق التنبیه للتعلیم لما علم انه) (ای العجل) (بعض المجالی الالهیة) (و موسی سامری‌یه
وانظر الی الهک) دیدی یعنی الهکه نظر ایله پس موسی عجلی اله ایله تسمیه ایتدی تنبیه طریقیله تعلیمدن اوتری
یعنی عجلی اله ایله تسمیه ایتدیکنک حکمتی تنبیه طریقیله تعلیم ایدی زیرا موسی عالم ایدی که تحقیق اول عجل
مجالی الهیه‌نک بعضیدر که حق تعالی انده بر وجهله ظاهر و متجلیدر) (لنحرقنه) (ای قال لاحرقنه زیرا لنحرقنه
دیمک لاحرقنه دیمکدر یعنی موسی بن عجلی البته حرق ایدرم دیدی و آنک عجلی تحریق ایتدیکنک حکمتی) (فان
حیوانیة الانسان لها التصرف فی حیوانیة الحیوان لکون الله سخرها للانسان) زیرا انسانک حیوانیتی ایچون
حیوانک حیوانیتنده تصرف واردر زیرا الله تعالی حیوانک حیوانیتنی انسانه تسخیر ایلدی قال تعالی وسخر
لکم ما فی السموات وما فی الارض (ولاسیما واصله لیس من حیوان فکان اعظم فی التسخیر لان غیر الحیوان ماله
ارادة بل هو بحکم من تصرف فیه من غیر ابائة) (ولاسیما حال بو که عجلک اصلی حیواندن دکلدر یعنی حیواندن
مصنوع دکلدر حلی قوم اولان جماددن مصنوعدر پس انسان ایچون تسخیرده عجل حیواندن اعظم‌در زیرا *
تحقیق عجل حیوانک غیریدر حیوان کبی انکیچون ارادت یوقدر بلکه آنده متصرف اولان کسنه‌نک حکمی
حسبی اوزره تابنده‌در ابائت و امتناعسزیعنی حیوان انسان ایچون مسخر ایکن حیوانده نوعا ابائت موجوده‌در
پس حیوانده انقیادده اعظم اولان جمادکه فطرت اصلیه ایله و انقیاد کامله متصف‌در کندی نفسیله آنک اصلا

حرکت و ارادتی یوقدر آنده متصرف اولان وجودلک حکم و تصرفنده و انقیاد و استسلامنده‌در * پس انسان
ایچون تسخیرده عجل حیواندن دخی اعظم اولور پس موسی اول عجلی احراق ایدوب آنک رمادنی یم ایچره *
نسف ایتدی (امدی) شویله معلوم اوله که انبیانک کلیسی صور حقایق الهیهٔ نوریهٔ روحانیه‌در و فراعنه
صور حقایق ظلمانیه و قوای نفسانیهٔ حجابیه‌در پس انکیچون انبیا ایله فراعنه بیننده عداوت و مخالفت دائما
واقعه‌در * نته کیم عقل ایله هوا و روح ایله شیطان بیننده مخالفت دائمه‌در ولکن حق تعالی اول ایله متعین اولان
ظهور احدی ایله بو صور انسانیه‌ده متعدده ظهور ایتدی تجلیسی متنوع اولدیغی حالده * پس تعینات
انسانیه‌ده اختلاف اوزره ظاهر اولدی اسماء الهیه‌نک آنلرده اختلافندن اوتری پس ظهور انسانیه‌نک
کلیسی صور الهیه‌در ولکن اعیان قابلهلری و اعتدالات مزاجیهٔ انسانیه‌لری حسبیله بونلرک نفوسی اخلاق
و اذواقده و ارواحلری علوم و مشاهدات و مشارب و تجلیاتده مختلفه اولدی نته کیم صور و اشکالده و تعینات
شخصیه ایله هیئتده آنلرک صورلری مختلفه‌در وجهتده و معارف حقانیه‌ده و توحیده و اصول دین قسمیده
متحدلر ایکن پس جمیع انبیا و کمل اول مرتبه‌ده نفس واحده کبی طریق واحد اوزره رب واحدک که رب
الاربابدر عبادیدر پس حق تعالی بونلردن هر بریسنده تجلی ایدر آنک اوزره حاکم و غالب اولان اسمک صورتی
اوزره پس آدم ظاهریهٔ الهیه صورتیدر و شیث فیض جودی و وهب نوری صورتیدر وادریس * تقدیس
عقلی صورتیدر و موسی سلطان قهر و قوت صورتیدر انکیچون آنک اوزره احکام قهر و صورت نارده تجلی نوری
شهودی غالب ایدی * پس بونلرک صوری بری برندن ممتازه‌در حال و حکم و نعت و علم حسبیله و هر برنی
خلیفه اوزره حکمت غالبه حسبیله پس عالمده واقعه اولان صورلرک کلیسی اگرچه کیم حق واحد واحد ایچون
مجالیدر * ولکن تجلیات نوعیه مضمحله و متلاشیه اولور تجلی الهی کلدیکی ظهوری قتنده پس وقتا کیم
حقک ظهوری و تجلیسی مجلای موسویده اعظم و اجل اولدیسه مجالی صنمیه‌دن پس آنک سبحات وجهی
عجلک صنمیتی صورتنی حرق ایتدی) (واما الحیوان فهو ذو ارادة و غرض فقد یقع منه الاباءة فی بعض التصریف
فان کان فیه قوة اظهار ذلک ظهر منه الجموح لما یرید منه الانسان وان لم یکن له هذه القوة او یصادف) (غرض
الانسان) (غرض الحیوان انقاد مذللا لما یریده منه کما ینقاد مثله لامر) (واما حیوان پس ارادت و غرض
صاحبیدر پس وقت اولور که بعض تصریفده اندن ابائت واقعه اولور پس اگر حیوانده اول ارادت و غرض
اظهارینک قوتی اوله جق اولورسه اول حیواندن جموح ظاهر اولور شول شیء ایچونکه انسان اندن انی طلب
ایدر یعنی اندن امتناع ظاهر اولور * و اگر اول حیوانده بو قوت حاصله اولمیه‌جق اولورسه و یاخود انسانک غرضی
حیوانک غرضنه مصادف اوله‌جق اولورسه یعنی شول مسخر قتنده که بر امر حیوانیده بر حیوانک تسخیرنی
مراد ایدر حیوانک اغراضندن بر غرض موجود اوله‌جق اولورسه اول حیوان مذلل اولدیغی حالده منقاد اولور
انسان آندن مراد ایتدیکی شیء ایچون نته کیم انسان آنک مثلی اولان انسانه آندن مراد ایتدیکی شیء ایچون
منقاد اولور اغراضندن بر غرض ایچون آندن مالک توقعی کبی و آندن غیری اغراضندن بر غرض ایچون انسان
آنک مثلی انسانه منقاد اولدیغی کبی) (فیما) (متعلق بقوله ینقاد) (رفعه الله) (ای المثل (به) کالعلم والجاه
والمنصب) (من اجل المال) (متعلق بقوله ینقاد) (الذی یرجوه منه) (یعنی انسان آنک مثلی اولان انسانه
اغراضندن بر غرض ایچون منقاد اولور شول شیئده که الله تعالی اول مثلی آنک اوزره اول شیئله رفع ایتدی
علم و جاه و منصب کبی مال اجلندن اوتریکه اول مالی آندن رجا ایدر) (المعبر عنه فی بعض الاحوال بالاجرة) (
اول مال که بعض احوالده آندن اجرت ایله تعبیر اولنور) (فی قوله) (متعلق بقوله رفعه الله ای ورفع الله
الانسان علی بعض) (مبین فی قوله ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات لیتخذ بعضهم بعضا سخریا) (والله تعالی
انسانک بعضیسنی بعض آخر اوزره رفع ایتدیکی الله تعالینک (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات لیتخذ بعضهم
بعضا سخریا) قولنده مبیندر یعنی بز آنلرک بعضیسنی رفع ایتدک غیر بعض اوزره درجات ایله یعنی رزقده که بریسی
غنیدر و بریسی فقیردر و بریسی ازاددر و بریسی بنده‌در و یا فضائل و اخلاقده حقایق سلیمه کتور مشدر که
درجاتک تفاوتی اخلاق حسنه اعتباریله‌در * پس هر کسنه‌نک کیم خلقی ایو رک اوله آنک درجه‌سی بلندرکدر
تا کیم آنلرک بعضیسی بعض آخری سخری اتخاذ ایده‌لر یعنی حوایجلرنده عامل اتخاذ ایده‌لر یعنی آنلردن بر جمع

برچجی ایشجی ایدینه‌لر وآنلره ایش بیورملر* وآنلر دخی اجرتدن اوتری آنلره منقاد اوله‌لر تا کیم انلرک مهماتی ساخته اوله وبونلرک معاشی دخی پرداخته اوله که بریسی عمل ایله غیره مساعد اوله و بریسی مال ایله غیره معاون اوله تا کیم بو صورتله امور دنیویه انتظامنه سبب اوله وامور آخرت انتظامی دخی آندن منتشی اوله وفی الصحاح سخره کمنعه سخریا بالکسر ویضم کلفه مالا یریده وقهره وهو سخرة لی وسخری (فما تسخر) بالتاء فعل ماض من التفعل وفی نسخة مصححة بالیاء فعل مضارع من التفعیل علی البناء للمفعول ویجوز علی البناء للفاعل) (لمن هو مثله الا من حیوانیته لا من انسانیته فان المثلین ضدان پس انسان ایچون متسخر اولمدی شول کمسنه که انک مثلیدر ویاخود انسان ایچون تسخیر اولنمز ویاخود انسان کندی نفسی ایچون تسخیر ایتمز ویاخود انسان ایچون الله تعالی تسخیر ایتمز شول کمسنه‌یی که انک مثلیدر الا اول مثلک حیوانیتندن اوتری انک انسانیتی جهتندن دکلدر زیرا تحقیق مثلین ضداندر جمع اولمدقلری حیثیتیله) (فیسخره الارفع فی المنزلة بالمال او بالجاه بانسانیته ویتسخر له ذلک الاخر اما خوفا او طمعا من حیوانیته لا من انسانیته) (پس انسانی منزلتنده مال ایله ویاخود جاه ایله اندن ارفع اولان انسان انسانیتیله تسخیر ایدر وانکیچون بو انسان آخر متسخر اولور یا خوفدن اوتری ویاخود مال طمعندن اوتری کندی حیوانیتیله متسخر اولدی آنک انسانیتی جهتیله متسخر اولمدی* یعنی انسان آنک مثلی اولان انسان ایچون متسخر اولمز الا اندن خوفی واندن نقصانی جهتیله عبدک سیددن خوفی ونقصانی کبیدر ورعیتک سلطاندن خوفی ونقصانی کبی ویاخود طمعی جهتیله اجیر فقیرک مستأجر غنیدن طمعی کبی پس انسانک خوفی وطمعی آنک حیوانیتی جهتندندر که بشریتی جهتیدر وکمالاتی آنک انسانیتی جهتندندر که ربوبیتی جهتیدر پس تسخیر انسانیت جهتندندر وتسخر حیوانیت طرفندندر) (فما تسخر له من هو مثله فی مرتبة الانسانیة) (پس انسان ایچون متسخر اولمدی شول انسان که انسانیتده انک مثلیدر وبعض نسخه‌ده فما یسخر له واقع اولدی پس مجهول ومعلوم اولمق جائزدر نته کیم سبق ایتدی) (الاتری ما بین البهائم من التحریش لانها امثال فالمثلان ضدان) (یعنی بهائم بیننده تحریشدن واقع اولان شیئی کورمزمیسنکه بری برینه انقیاد ایتمزلر وبری بری ایچون متسخر اولمزلر زیرا بهائم حیوانیتده امثالدر ومثلان ضداندر وضدان جمع اولمزلر وبری بری ایچون متسخر اولمزلر) (ولذلک قال ورفع بعضکم فوق بعض درجات) (یعنی متماثلینک بعضیسی بعض ایچون متسخر اولمدیغندن اوتری الله تعالی انسانه خطاب ایدوب (ورفع بعضکم فوق بعض درجات) دیدی) (فما هو معه فی درجته فوقع التسخیر من اجل الدرجات) (پس متسخر مسخر ایله مسخرک درجه سنده دکلدر بلکه مسخر اندن درجه ایله رفعدر پس تسخیر درجات اجلندن اوتریدر یعنی تسخیر درجاتک تمایزندن واقع اولدی اندنصکره شیخ رضی الله عنه تسخیری ایکی قسم اوزره تقسیم ایلدی برقسمی تسخیر قهریدر* وبرقسمی تسخیر حالیدر پس ایتدی) (والتسخیر علی قسمین تسخیر مراد للمسخر) (اسم فاعل (قاهر فی تسخیره لهذا الشخص المسخر کتسخیر السید لعبده وان کان مثله فی الانسانیة وکتسخیر السلطان لرعایاه وان کانوا امثالا له فسخرهم بالدرجة) (وتسخیر ایکی قسم اوزره‌در برقسمی مسخر ایچون که اسم فاعلدر مراد اولان تسخیردر که بو تسخیر شخص مسخری تسخیرنده قاهردر سیدک عبدی ایچون واقع اولان تسخیری کبی واکرچه کیم عبد انسانیتده سیدک مثلیدر ودخی سلطانک تسخیری کبیدر رعایاسی ایچون واکرچه کیم رعایا سلطانک امثالیدر انسانیتده بو وجهله پس سلطان رعایایی درجه سلطنتله تسخیر ایلدی وبو تسخیر تسخیر قهریدر پس سیدک کندی عبدینه وسلطان کندی رعایاسنه تکلیف ایدر وانلره قهر ایدر شول شی ایله که انلرک مرادی دکلدر) (والقسم الاخر تسخیر بالحال کتسخیر الرعایا الملک القائم بامرهم فی الذب عنهم وحمایتهم وقتال من عاداهم وحفظه اموالهم وانفسهم علیهم وهذا کله تسخیر بالحال من الرعایا یسخرون به فی ذلک ملکهم ویسمی علی الحقیقة تسخیر المرتبة فالمرتبة حکمت علیه بذلک فمن الملوک من سعی لنفسه) (جواب الشرط محذوف) (ومنهم من عرف الامر فعلم انه بالمرتبة فی تسخیر رعایاه فعلم قدرهم وحقهم فاجره) (من باب نصر وضرب فی الصحاح اجره یأجره ویأجره) (بجزاء الله علی ذلک اجرة العلماء بالامر علی ما هو علیه واجر مثل هذا یکون علی الله فی) تعلیل ایچوندر (کون الله فی شؤون عباده) وتسخیردن قسم آخر حال ایله تسخیردر رعایانک ملکلرینه واقع اولان تسخیری کبی که اول ملک انلرک امریله قائمدر انلردن منع ایتمکده وانلرک حمایتلرنده وانلره عداوت ایدن

کمسنه

کمسنه‌نک قتالنده ودخی رعایانک اموالارین وانفسلرین انلر اوزره انک حفظنده وبونک کبیسی رعایادن حال ایله تسخیردر که ملکلرین بونک کبیسنده تسخیر ایدرلر وملکلری انلره انقیاد وخدمت ایدرلر وبو تسخیر حقیقت اوزره تسخیر مرتبه ایله تسمیه اولنور یعنی اکرچه کیم رعایا حال ایله ملکلرین تسخیر ایدوب امورلرنده آنی استخدام ایدرلر* اما حقیقت اوزره بو تسخیر مرتبه‌نک تسخیریدر که اول سلطنت مرتبه‌سیدر مثلا اکر بر سلطان سلطنتندن منعزل اولسه رعایانک تسخیرنده وخدمتنده قائم اولمز پس آنلر ایچون مسخر اولمز پس مرتبه سلطنت ملک اوزره بو امرک کلیسیله حکم ایتدی وملک مرتبه‌نک مسخری اولدی پس ملوکدن شول ملک که کندی نفسی ایچون سعی ایدر یعنی رعایانک حفظ وحمایتنده سعی ایدر کندی نفسندن اوتری تا کیم رعایانک اموال وانفسی محفوظه اولمغله آنلرک اموال وارزاقی اکا مخصوصه اوله وانلرک اموالی ونفسی قوتیله کندی خصمندن نفسنی حفظ ایلیه وکندی نفسیله عظیم الشان بر سلطان اوله که کمسنه آنک مقاومتنه قادر اولمیه وبونک اجری الله تعالی ایچون سعی ایتدیکی قدردر وملوکدن بعض ملک واردر که امری عارف اولدی پس عالم اولدی بلکه تحقیق اول مرتبه سلطنتیله رعایاسی تسخیرنده‌در وآنک اوزره سلطنت مرتبه‌سی سببیله رعایانکدر پس رعایانک قدرلرن وحقلرن عارف اولدی پس الله تعالی بو معرفت اوزره اکا جزا ایدر واجرت اعطا ایدر امری علی ما هو علیه عالم اولان علمانک اجرتی کبی وبونک کبی سلطان عارفک اجری الله اوزره‌در الله تعالی عبادینک شئونی واقعاتنده وصور اعمالنده متجلی اولدیغندن اوتری پس انلرده متجلی اولان حقی مشاهده ایدر وآنک تسخیرنده اولور آنلرک ظاهری حسبیله پس آنک اجری الله اوزره اولور آنک وجودنده الله تعالی ظهوری کلیله ظهورا تمکله آنک شاننده قائم اولمغله) (فالعالم کله یسخر بالحال من لا یمکن ان یطلق علیه اسم مسخر) (اسم مفعول) (قال تعالی کل یوم هو فی شان) (پس عالمک کلیسی حال ایله مسخردر شول وجود واحدیکه آنک اوزره اسم مسخرک اطلاقی ممکن دکلدر زیرا صور عالمدن هر بر صورت جود فیض حقدن هر نه شیئی استدعا ایدرسه حق آنی اجابت ایدر* وهر دعوتک اجابتی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی ولکن الله تعالی کل یوم هو فی شان دیدی پس اول شئونکه الله تعالی هر آنده بر شان ایچنده‌در وبر تجلیده‌در شئون عباددر پس الله تعالی عبادک شئوننده‌در وعبادک شئوننده متجلی اولان حقدر الله تعالی یی تسخیر ایدن* زیرا شئون عبادده من حیث الوجود والحقیقه متجلی اولان حقدر غیری دکلدر تا کیم حق غیر ایچون مسخر اولمق لازم کله واکرچه کیم تعین وتقید حیثیتیله غیر ایله مسمادر پس الله تعالی شئون وتجلیات حسبیله که صور عالمده ظاهردر که کندی نفسنی مسخردر) (فکان عدم قوة ارداع هرون بالفعل ان ینفذ فی اصحاب العجل بالتسلیط علی العجل کما سلط موسی علیه حکمة من الله ظاهرة فی الوجود لیعبد فی کل صورة وان ذهبت تلک الصورة بعد ذلک فما ذهبت الا بعد ما تلبست عند عابدها بالالوهیة) (وفی نسخة بالالوهة پس عجل اوزره موسی تسلیط اولندیغی کبی اصحاب عجل حقنده عجل اوزره تسلیط ایله تنفیذه فعل ایله هارونک منعنک عدم قدرتی وجودده الله‌دن ظاهره بر حکمت اولدی* یعنی هارون بنی اسرائیلی عبادت عجلدن قولیله منع ایتدی وعجل اوزره فعلیله مسلط اولوب اصحاب عجل حقنده حکمتی تنفیذ ایتمکه قوت صاحبی اولمدی موسانک فعل ایله حکمی نافذ اولوب عجل اوزره اول مسلط اولدیغی کبی پس هارونک فعل ایله حکمی تنفیذ ایتمکه عدم قدرتی وجودده بر حکمت ظاهره اولدی که الله تعالی هر صورتده عبادت اولنه واکرچه کیم عبادتدنصکره اول صورت ذاهبه وزائله اوله جق اولورسه پس اول صورت ذاهبه اولمدی الا انک عابدی قتنده الوهیتله متلبسه اولدقدنصکره نته کیم صورت عجلده عبادت اولنوب اول صورت الوهیتله متلبسه اولدقدنصکره موسی انی احراق ایتمکله ذاهبه وزائله اولدی) (ولهذا ما بقی من الانواع) (ای من انواع المخلوقات) (الا وعبد اما عبادة تأله واما عبادة تسخیر) (یعنی الله تعالی هر بر صورتده عبادت اولندیغندن اوتری انواع مخلوقاتدن بر نوع باقی قالمدی الا وحالبوکه اول نوع عبادت اولندی یا عبادت تأله ایله ویا عبادت تسخیر ایله یعنی معبود مطلق اولان حق وقتا کیم نور وجود وتجلی فیض وجود ایله مخلوقات علویه وسفلیه انواعندن هر بر نوعده بلکه هر بر شخصک صورتنده ظاهره اولدیسه لازم اولدی که صور عالمدن هر بر صورتده عبادت اولنه یا عبادت الوهیتله عبده اصنامک شجر وحجر وشمس وقمر وکواکب وعجل عبادتی کبی زیرا الهیت وجود حق ایچون ذاتیه‌در پس هر قنغی صورتده وجود

حق ظاهر ومتجلی اولورسه پس اول صورتده عبادت اولنور ویاخود عبادت تسخیر ایله خلقك امواله واصحاب
جاه ومناصبه عبادتلری كبی وعبادت تسخیر ایچون عرفا اسم یوقدر زیرا عبادت متأله ایچون مخصوصه در
ولكن عبودیت قسمینده متحققه در زیرا شول كمسنه نك كه محبت وسلطنتی سنك قلبكده ظاهر اوله پس سن
انك عبدی سن) (فلابد من ذلك لمن عقل وما عبد شیء من العالم الا بعد التلبس بالرفعة عند العابد والظهور
بالدرجة فی قلبه) (پس هر صورتده حقك معبود اولمسندن لابدر شول كمسنه ایچونكه هر صورتده حقی
فهم ایلیه وحالبوكه عالمدن برشیء عبادت اولنمدی الا عابدك قتنده رفعتله متلبس اولدقدنصكره وعابدك قلبنده
بردرجه ایله ظهوردنصكره) (ولذلك تسمى الحق لنا برفیع الدرجات ولم یقل رفیع الدرجة فكثر الدرجات فی عین
واحدة فانه قضى ان لا یعبد الا ایاه فی درجات كثیرة مختلفة اعطت كل درجة مجلى الهیا عبد فیها واعظم مجلى
عبد فیه واعلاه الهوى كما قال افرأیت من اتخذ الهه هواه فهو اعظم معبود فانه لا یعبد شیء الا به (یعنی عالمدن
عبادت اولنان اشیانك هر بریسی عابدك قلبنده رفعتله متلبس اولوب درجه ایله ظهوردنصكره عبادت
اولنمدیغندن اوتری حق تعالى بزه رفیع الدرجات ایله متسمى اولدی یعنی كندی نفسنی رفیع الدرجات ایله
تسمیه ایلدی ورفیع الدرجه دیمدی زیرا هر درجه ده اولان معبوداتدن برشینك عبدی واردر واول درجه ده
حقیقت اوزره معبود اولان حقدر پس اول درجه ده اولان عابد قتنده حق رفعتله متلبس اولدقدنصكره عابد
اكا عبادت ایدر پس حق رفیع الدرجات اولور پس الله تعالى درجاتی عین واحده ده تكثیر ایلدی زیرا تحقیق
الله تعالى قضا وحكم ایتدیكه درجات كثیرۀ مختلفه ده آندن غیری برشیء عبادت اولنمیه كه هر بردرجه
برمجلای الهیی اعطا ایلدیكه حق اول درجه ده عبادت اولندی ومجلالرك اعظمی واعلاسیكه حق انده
عبادت اولندی هوادر نته كیم الله تعالى (افرأیت من اتخذ الهه هواه) دیدی پس هوا معبودلرك اعظمیدر
زیرا برشیء عبادت اولنمز الا هوا سببیله پس اشیاء معبودده هوا ساری اولوب جمیع اشیانكه عبادت اولنمغله
وجمیع اشیانك عبادتی دخی هوا ایله ظاهر اولمغله هوا اعظم معبوددر) (ولا یعبد هو الا بذاته) (وحالبوكه
هوا عبادت اولنمز الا كندی ذاتیله یعنی الا انه هوا ایله كه عابدك قلبنده معبودك محبتندن منبعث اولور
نته كیم شیخ رضی الله تعالى عنه بونده اشارت ایدركه عبودیت تأله ایله تسخیر بر عابد ایچون واقع اولمز قنغی عابد
اولورسه الا عابدك هواسی سببیله پس هوادن غیری برشیء عبادت اولنمدی وهوا صنم وطاغوتدر شول
كمسنه ایچونكه وجودده حقدن غیری برشیء مشاهده ایده واما عارف قتنده * پس هوا اعظم مجلادركه
حق انده عبادت اولندی وهو ابدا باطندر آنك عینی ظاهر اولمز الا اصنامده واصنامك مراتبی كلیاتنده انواع
معبوده نك عددی حسبیله (وفیه اقول (شعر) وحق الهوى ان الهوى سبب الهوى * فلولا الهوى فی القلب
ما عبد الهوى) (وهوا اعظم معبود اولوب نه كندی ذاتیله معبود اولدیغنك حقنده بن دیرم حقك كندی
ذاتنه اولان حب الهی ومحبت احدی حقیچون تحقیق آنك حب احدیسی اولان هوا هوای جزئینك
سببیدركه صور تعیناتده حقك تنزلاتی سببیله هر متعینده ظاهردر * پس اكر هوای الهی وحب باطنی
معنوی قلبده ثابت اولمیدی نفسده ظاهر اولان هوا عبادت اولنمزدی زیرا هوای ظاهر نفسی اول هوای
باطن معنوینك عینیدركه تعین قلبیدن تعین نفسی یه متنزلدركه هوانك احدیتی معنیتیله قال الشیخ رضی الله
عنه فی الفتوحات (شاهدت الهوى فی بعض المكاشفات ظاهرا بالالوهیة قاعدا على عرشه وجمیع عبدته
حافین علیه واقفین عنده وما شاهدت معبودا فی الصور الكونیة اعظم منه) (الا ترى علم الله بالاشیاء ما اكمله
كیف تمم فی حق من عبد هواه واتخذه الها فقال واضله الله على علم والضلالة الحیرة وذلك) (ای التتمیم
والاضلال) (انه) (الضمیر راجع الى الحق ویجوز ان یكون للشان) (لما رأى هذا العابد ما عبد الا هواه بانقیاده
لطاعته فیما یأمره به من عبادة من عبده من الاشخاص حتى عبادته لله) (وفی بعض النسخ حتى ان عبادته لله
(كانت عن هوى ایضا لانه لو لم یقع له فی ذلك الجناب المقدس هوى وهو الارادة بمحبته ما عبد الله ولا آثره على
غیره) اشیایه اولان علم الهیی سن كورمز میسن كه انی نه شیء اكمل ایتدی علم الهی نه اكملدر الله تعالى علمی
نجه تتمیم ایلدی شول كمسنه نك حقنده كه كندی هواسنه عبادت ایتدی وانی اله اتخاذ ایتدی پس (واضله الله
على علم) دیدی یعنی الله تعالى انی علم اوزره اضلال ایلدی وحالبوكه ضلالت حیرتدر * پس الله تعالى ضلالت

اولان حیرت ایله اتمام واكمال ایلدی وبو تتمیمك ویاخود اضلالك بیانی بودركه وقتا كیم حق تعالى بو عابدی
بیلدی ویاخود شان بودركه وقتا كیم حق تعالى بو عابدی بیلدی كه عبادت ایتمدی الا كندی هواسنه وبو تقدیر
اوزره لما رأى قولنك فاعل ضمیری حقه راجع اولور وهذا العابد قولی رأى قولنك مفعول اولی اولور
وجائزدركه (انه ضمیری من عبد هواه) قولنده من قولنه عائد اوله ورأى قولنك فاعل ضمیری دخی اكا عائد اوله
وهذا العابد قولی مفعولیت اوزره منصوب اوله یعنی وقتا كیم هوایه عابد اولان كمسنه بیلدیكه بو عابد عبادت
ایتمدی الا هواسنه وهواسنك طاعتنه انقیادی سببیله شول شیئده كه هواسی اكا اول شیئله امر ایدر اول شیء
اشخاصدن شول شخصك عبادتندن اولدیغی حالده كه عابد اكا عبادت ایلدی حتى عابدك الله تعالى یه عبادتی
دخی هوا جهتندن واقعه اولدی سائر اشیانك عبادتی كبی زیرا شان بودركه اكر عابد حق ایچون اول جناب
مقدس الهیده هوا واقع اولمیدی وهوا ارادتدر انواع محبتدن برنوع محبتله یا محبت نجات ودرجاتدر ویاخود
نفسك كمالی محبتیدر ویاخود حقك صفاتی محبتیدر ویاخود محبت ذاتیه در عابد الله تعالى یه عبادت ایتمزدی
ودخی انی غیری اوزره ترجیح ایتمزدی) (وكذلك كل من عبد صورة من صور العالم فاتخذها الها ما اتخذها
الا بالهوى فالعابد لا یزال تحت سلطان هواه) (یعنی عابدك الله تعالى یه عبادتی هوادن اولدیغی كبی كه هوا
صور معنویه دن برنوع صورته محبتك ارادتندن عبارتدر كذلك هر كمسنه كه صور عالمدن برصورته عابد
اولدی واول صورتی اله اتخاذ ایتدی انی اله اتخاذ ایتمدی الا هوا ایله پس عابد زائل دكلدر هواسی سلطنتنك
تحتنده محكوم اولمقدن هر قنغی شیئه عبادت ایدرسه هوا ایله عبادت ایدر بعضلر عشق الله تعالى یه اطلاق
ایتدیلر حقیقتنه نظرا ایتمكله زیرا حقیقتده عشق وعاشق ومعشوق وجود واحددر فرق یوقدر الا اعتبار ایله
علم وعالم ومعلوم كبی پس تحكم قاعدۀ توحید مقرر اوله وظاهر وباطنده وجود واحد حقدن غیری ظهور
وتجلی اعتبار یله برشیء موجود اولمز * پس الفاظده مشاهده یوقدر) (ثم رأى المعبودات تتنوع فی العابدین)
(بو قول عطفدر وذلك اذ لما رأى قولنده رأى قولنه) (فكل عابد امرا ما یكفر من یعبد سواه والذی عنده
ادنى تنبه یحار لاتحاد الهوى بل لاحدیة الهوى فانه عین واحدة فی كل عابد) (اندنصكره وقتا كیم الله تعالى
معبودات كونیه واعتقادیه بیلدیكه عابدلرنده مختلفه اولور ویاخود هواسنه عابد اولان كمسنه وقتا كیم
معبوداتی بیلدی كه عابدلرنده متنوعه اولور * پس هر عابدكه اموردن برامره عابد اوله اول امردن غیری امره
عابد اولان كمسنه یی تكفیر ایدر وشول عابد كه آنك قتنده ادنى تنبیه حاصل اوله معبودات متنوعه بیننده حائر
اولور زیرا معبودی سائر معبودات بیننده عبادت ایچون تخصیص ایدەمز جمیع معبوداتده هوا متحد
اولدیغندن اوتری بلكه هوانك احدیتندن اوتری زیرا تحقیق هوا عابدك كلیسنده عین واحده در اتحاد ایله
احدیت بیننده فرق بودركه اتحاد اثنینیتی اقتضا ایدر واحدیت اقتضا ایتمز) (فاضله الله ای حیره على علم بان كل
عابد ما عبد الا هواه ولا استعبده الا هواه سواء صادف الامر المشروع او لم یصادف) (لما انك جوابیدر وجوابده
فائك اثباتی شرط ایله جزا بیننده طول كلامدن اوتریدر وتعلیلك توسطندن اوتریدر یعنی دیمك اولور پس الله
تعالى اول عابدی اضلال ایلدی یعنی انی علم اوزره تحییر ایلدی كه تحقیق هر عابد عبادت ایتمدی الا كندی
هواسنه وعبودیتده انی استعمال ایتمدی الا كندی هواسی على السویه دركه انك هواسی امر مشروعه
مصادف اولسون وكرك مصادف اولمسون بان كل قولی على علم قولنه متعلقدر) (والعارف المكمل من رأى كل
معبود مجلى للحق یعبد فیه) وعارف مكمل شول كمسنه دركه هر معبودی حق ایچون برمجلى مشاهده ایدركه
حق انده عبادت اولنور یعنی عارف مكمل حق ذاتیله صور كثیرتدن غنی مشاهده ایدر وصفات وتجلیاتیله جمیع
مظاهر وجودیه ده معبودات صوریه وحسیه ده ظاهر ومتجلی مشاهده ایدر معبوداتك كثرتی انی تحییر ایتمز
بلكه هر معبودی مجلای الهی مشاهده ایدركه حق انده عبادت اولنور وهر مجلى حسبیله كندی دخی حقی
انده مشاهده ایدر) (ولذلك سموه كلهم الها) (وهر معبود مجلای الهی اولدیغندن اوتری عابدینك كلیسی
معبودی اله ایله تسمیه ایتدیلر یعنی صنمیاتك عابدی اولان عابدینك كلیسی كندی معبودنی اله ایله تسمیه
ایدرلر (مع اسمه الخاص بحجر او شجر او حیوان او انسان او كوكب او ملك) یعنی عابدینك كلیسی شجر وحجردن
اولان معبوداتلرك كلیسنی اله ایله تسمیه ایدرلر واول معبودك اسم خاصی وجود یله كه اول اسم حجره ویاخود

شجره ویاخود حیوانه ویاخود انسانه ویاخود کوکبه ویاخود ملکه مخصوصدر یعنی هر بریسی کندی معبودنی
اله ایله تسمیه ایدروا کر معبودی مثلا حجر اولسه واول حجرندر دیو سؤال اولنسه اول حجرك اسمانی اولان شیئی
حجر ایله تسمیه ایدوب حجردر دیو جواب ایدر وشجر وحیوان وسائر معبودات دخی بونك کبیدر)(هذا اسم
الشخصیة فیه) یعنی هر برعابد مثلا حجر اولان معبودنی حجر ایله تسمیه ایتدیکی بو اسم اول معبودك حقنده آنك
شخصیتی اسمیدر تعین نوعیله اندنصکره تعین شخصیله متعینه اولان ماهیت حسبیله)(والالوهة مرتبة تخیل
العابد له انها مرتبة معبوده وهی علی الحقیقة مجلی الحق لبصر هذا العابد الخاص المعتکف علی هذا المعبود
فی هذا المجلی المختص)(والوهت مرتبهٔ جامعهٔ کلیه درحجردن ویاخود شجردن معبود اتخاذ ایدن عابد تخیل
ایدرکه الوهت شجر وحجردن اولان معبودینك مرتبه سیدر یعنی کندی معبودی اول مرتبه ده متعیندر
وحال بوکه الوهت علی الحقیقه حقك مجلاسیدر بو عابد خاصك بصری ایچون که بو مجلای مختصده بو معبود
اوزره معتکفدر یعنی الوهت مرتبهٔ رفیعهٔ کلیه درکه هر معبودك عابدی تخیل ایدرکه اول مرتبه کندی
معبودینك مرتبه سیدر وکندی معبودی اول مرتبه ده متعیندر واول مرتبه دخی کندی معبودنده متعینه در
وحال بوکه حقیقتده هر معبودده متخیله اولان مرتبهٔ الوهت الوهت مطلقه دکلدر بو مجلای خاصده بو معبود
اوزره معتکف اولان عابد خاصك بصری ایچون حقك مجلاسیدرکه حق انده وجه خاص ایله متجلیدر وعابد
اول وجه خاصی اول مرتبهٔ رفیعه ظن ایدر پس بو عابد مجلای خاصك تعینیله واقع اولان حقك تعینی حکمیله
محتجب اولدی اول مجلای خاصده متعین اولان وجه حقدن زیرا عابد انجق تعینی مشاهده ایتدی آنك نفسی
وتعین شخصی ونوعیسی جزئی اولدیغندن اوتری زیرا عابد قید تعیندن منطلق اولیدی کندی معبودنده
متعین اولان وجه حقی مشاهده ایدردی واکر کندی معبودنده وجه حقی مشاهده ایدیدی معبوداتك
کلیسنده بر وجهله حقك تجلی وظهورن مشاهده ایدردی پس بر مجلای خاصه اول مرتبهٔ رفیعه وحقیقت
جمعیه وکلیه یی حصر ایتمزدی الا مکر اول مجلای خاص مجلای انسان کامل اوله که مظهریت کلیه ایله وقابلیه
وسعت جمعیه ایله اول مرتبهٔ جمعیهٔ الهیه انده ظهور کلیله ظاهره ومتعینه در)(ولهذا قال بعض من عرف
الامر هکذا مقالة جهالة)(وفی بعض النسخ من لم یعرف مقالة جهالة)(وفی بعضها من لم یعرف مقالته جهالة)
یعنی بو اجلدن اوتری امری بویله عارف اولان کمسنه مقالت جهاله کبی یعنی امری جاهل اولان کمسنه نك
قولن دیدی ویاخود مقالتی جهالة عارف اولمیان کمسنه ویاخود جهالت مقالتنی عارف اولمیان کمسنه ایتدی
)(ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی مع تسمیتهم ایاهم الهة)(بر معبودانه عبادت ایتمزلر الا برزی انلر الله تعالی یه
زلفی وقربا تقرب ایده لر مع هذا اول معبوداتی انلر آلهه ایله تسمیه ایتدیلر یعنی حق ایچون وحدتی اثبات
ایدوب کندی معبوداتلرینه عبادت ایتمزلر الوهیت اعتقادی ایله بلکه الله تعالی یه توسل ایچون عبادت ایدرلر
ومعبودلرینی تسمیه ایدیجك الله ایله تسمیه ایدرلر * پس انلرك شعورلری بو قدرکه انلر معبوداتلرینی الله ایله
تسمیه ایتدکاری اوزره اکر معبوداتلرنده الوهیت اولیدی انلر الله تعالینك حقیقتی اولوردی * پس انلر ایله
تقربیده توسلك نه معناسی وار دروحال بوکه انلرك شعورلری اولمدی که الله تعالی یه وسیله اولان شیء اله دکلدر
پس کانهم عابدین فطرت ایله معنای الوهیتی بیلمدیلر وتعینات ایله محتجب اولدیلر * پس صور کثرت قتنده واقف
اولدیلر)(حتی قالوا اجعل الالهة الها واحدا ان هذا الشیء عجاب فما انکروه بل تعجبوا من ذلك فانهم وقفوا مع
کثرة الصور ونسبة الالوهة لها)(حتی صور کونیه نك شجر وحجر کبی مثلا عبادتی اوزره عاکف اولان عابدین
(اجعل الالهة الها واحدا ان هذا الشیء عجاب) دیدیلر یعنی رسول آلههٔ متعدده یی اله واحدی اتخاذ ایتدی
واله واحده می دعوت ایدر تحقیق بو جعل شیء عجابدر پس انلر اله واحده انکارا ایتدیلر یعنی الهك وحدتنه
انکارا ایتدیلر بلکه اله واحده دعوتدن متعجب اولدیلر زیرا انلر کثرت صور قتنده والوهتك اول صورته نسبتی
قتنده ثابت اولدیلر یعنی عابدیندن هر بریسی عبادت ایچون صور کونیه دن بر صورت اتخاذ ایتدیلر والوهیتی
اول صورته نسبت ایتدیلر واول صورت قتنده واقف اولدیلر وعابدینك تعددی حسبیله آلهه نك تعددن اعتبار
ایتدیلر اکرچه کیم بونلردن هر بر عابد عابد آخر معبودینه منکردر زیرا هر بر قوم بر صورتی اتخاذ اله ایتدیلر
وقوم آخر دخی صورت اخرایی اله اتخاذ ایتدکلرن وانك عبودیتی اوزره عاکف اولدقلرن بیلورلر * پس رسول

بونلری اله واحده دعوت ایتدکده انلر بری برینه خطاب ایدوب ایتدیلر عابدینك تعددی حسبیله متعدده
اولان آلهه یی رسول اله واحد ایدوب اکا می دعوت ایدر * پس اله واحدی انکارا ایتدیلر بلکه آلههٔ متعدده یی
اله واحد جعلندن تعجب ایتدیلر زیرا فی الحقیقه آلههٔ متعدده اله واحد اولمز زیرا اله واحد آلههٔ متعدده دن متخذ
دکلدر جناب وحدت حق تعدد وتکثردن متعالیدر آلههٔ متعدده دن اله واحده دعوت ایتمك بونلردن تجاوز
ایدوب مبدأ کل اولان مرتبهٔ الوهیته دعوت ایتمکدر الها قولنده لام الی معناسنه در)(بجاء الرسول فدعاهم
الی اله واحد یعرف ولا یشهد)(علی صیغة المجهول)(بشهادتهم انهم اثبتوه عندهم واعتقدوه فی قولهم
ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی)(یعنی انلر وحدت حقی اثبات ایتدکلرنده پس رسول انلره کلدی وانلری اله
واحده دعوت ایتدیکه انلرك قتنده معروفدر ومشهود دکلدر انلر شهادت ایتمکله انلرك (ما نعبدهم الا لیقربونا
الی الله زلفی) قوللرنده که تحقیق انلر اله واحدی انلرك قتنده اثبات ایتدیلر واکا اعتقاد ایتدیلر واصنام
مشهوده یی وحدت حقه وسائل اتخاذ ایتدیلر پس رسول انلرك حقه اعتقادلرین ووحدت حقه ایمانه قابیلترین
مشاهده ایتدکده انلری اله واحده دعوت ایتدی بشهادتهم قولی یعرف قولنه متعلقدر وفی قولهم قولی
بشهادتهم قولنه متعلقدر (لعلمهم بان تلك الصور حجارة) یعنی حق انلرك قتنده معروفدر غیر مشهوددر زیرا
انلر عالملردرکه اول صور مشهوده حجاره در الوهیتدن برشیئده دکلدر)(ولذلك قامت الحجة علیهم فی منعهم
عن عبادتهم بقوله قل سموهم فما یسمونهم الا بما یعلمون ان تلك الاسماء لهم حقیقة)(واول صورت حجاره
اولان شیئه انلر عالم اولدیغندن اوتری حق طرفندن انلر اوزره حجت قائمه اولدی انلری اول حجاره یه عبادتلرندن
منع ایتمکده الله تعالی (قل سموهم) قولیله یعنی الله تعالی رسوله خطاب ایدوب سن انلره دیکه آلهه کزی
سز تسمیه ایدك چونکه انلره عبادت ایدرسکز زیرا الله اسمیله مسمی اولان وجود واحددن غیری برشیء عبادته
مستحق دکلدر * پس انلر دخی آلهه لرن تسمیه ایتمزلر الا اول اسما ایله که عالملردرکه تحقیق اول اسما حقیقة انلره
مخصوصه در یعنی انلر حجر وشجر وکوکبدن اتخاذ ایتدکاری معبودلرینك اسماسندن سؤال اولندقلرنده
هر معبوده مخصوص اولان اسمله انی تسمیه ایدرلر یعنی حجری حجر ایله وشجری شجر ایله وکوکبی کوکب ایله
تسمیه ایدرلر * پس کندی قوللری ایله لازم اولورلر زیرا حجر وشجر کبی اولان معبودات عبادت اولنمغه لایق
دکلدر)(واما العارفون بالامر علی ما هو علیه فیظهرون بصورة الانکار لما عبد من الصور لان مرتبتهم فی العلم
تعطیهم ان یکونوا بحکم الوقت) تابعین)(لحکم الرسول الذی آمنوا به علیهم)(متعلق بقوله فیظهرون الذی به
سموا مؤمنین واما علم الهی وکشف ربانیله امری علی ما هو علیه عارف اولنلر * پس صور عالمدن عبادت
اولنان شیئه انکار صورتیله عابدین اوزره ظاهر اولورلر زیرا تحقیق علمده آنلرك مرتبه لری انلره اعطا ایدرکه
انلر ظاهرا وقتك مقتضاسی اوزره ورسول وقتك حکمنه که انلر مؤمن اولدیلر رسوله تابع اوله لر اویله رسول که
انك سببیله آنلر مؤمن اولدقلری اعتبار اوزره یعنی اولیای محققین وعرفای کاملین امر وجودی علی ما هو
علیه عارفین ومظاهر کونیه ده وجود واحد حقی مشاهدین وجمیع صور معبوداتده معبود اولان معبود حقیقی
اولدیغن مکاشفین ایکن صور عالمدن متخذه اولان آلههٔ متعدده نك عبادتی اوزره عاکفین اولان عابدین اوزره
صورت انکار ایله ظاهر اولورلر زیرا علم الهیده انلرك مرتبه لری انی اعطا ایدرکه ولی وقت اولان رسولك حکمی
وشرعی مقتضاسی اوزره اوله لر واکا مؤمنین اوله لر اکرچه کیم حقیقتده عرفاء مکاشفیندرلر زیرا انبیا ورسل
حدود شرعیه واحکام دینیه اصحابیدر بونلرك سلطنت ظاهره لری ودولت قاهره لری حقك ظهور واظهارینه
ومعرفت وعبادتنه باعثه اولان نشأت انسانیهٔ کمالیه نك اقتضاسی مقتضیه در * پس بر نبینك نبوتی دورنده
موجودین اولان اولیای عارفین معاملات ظاهره واحکام شرعیه ده ظاهرده اول نبینك حکمنه تابعلردر
وانك شرعیله متشرعلردر واول نبینك دیننه ناصرلردر (ان تنصروا الله ینصرکم) وباطنده واردات الهیه
وتجلیات ربانیه احکامی اوزره درلر * پس انلر باطن وحقیقت اوزره اولیا وعارفین درلر واما ظاهرده انبیایه
مؤمنین تسمیه اولنورلر)(فهم عباد الوقت)(پس عارفین وقتك عبادیدر زیرا هر وقت مجالی الهیه دن
بر مجلیدر که حق تعالی انده بعض صفاتیله تجلی ایلدی انکچون دهر اسماء الهیه دن بر اسمدر قال علیه السلام
(لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) پس حق تعالی هر وقتده بر تجلی ایله متجلیدر * پس هر وقتده ناس اوزره

اول وصفك حكمى غالب اولوركه الله تعالى انكله اول وقته تجلى ايلدى * پس اول وقتده مبعوث اولان رسول
اول وصفك كمالى ايچون مظهر اعظمدركه الله تعالى اول وصف ايله اول رسولك مظاهرندن اول وقته تجلى ايدر
واول رسول اول وقتك روحيدر * پس رسول خلق اول وقتده متجلى اولان حقه دعوت ايدر * پس انك
طاعتى حقك طاعتيدر (من يطع الرسول فقد اطاع الله) پس انكيچون رسوله ايمان وا كا اطاعت لازمدر پس
هر مظهرده حقى عارف اولنلر ا كل وجه اوزره حقى انده مشاهده ايدوب آنك حقنى اعطا ايدرلر وحق اتباع ايله
اكا تابع اولورلر * پس عارفينك حقله معامله لرى وقتك حسبى اوزره دروبو وجوهك بعضيسيدر (مع علمهم
اى العارفين) (بانهم) (اى عبدة الاصنام) (ما عبدوا من تلك الصور اعيانها) (متعلق بقوله فيظهرون يعنى
عارفين صورت انكارايله ظاهر بندر انلر عالم ايكن كه تحقيق عبدهٔ اصنام اول صوردن انلرك اعيانته يعنى
وجودات ظاهره لرينه عبادت ايتمديلر) (وانما عبدوا الله فيها بحكم سلطان التجلى الذى عرفوه منهم) (اى من
المعبودين) بلكه الله تعالى يه اول صورده عبادت ايتديلر سلطان تجلينك حكمى حيثيتيله كه اول تجلى يى انلر
معبودينندن ادراك ايتديلر يعنى عارفينك مشاهده نده ومشاربنده بويله محقق ايكن كه عبدهٔ اصنام صور
اصنامده الله تعالى يه عبادت ايتديلر هر بر صورتده حق تعالى متجلى اولوب بر تجلينك سلطنتى انده حاكمدر پس
معبودينندن ادراك ايتدكارى تجلى سلطانتك حسبى اوزره الله تعالى يه عبادت ايدرلر بو تقديراوزره بحكم قولى
عبدوا الله قولنه متعلق اولوروعرفوه قولنك فاعل ضميرى عابدينه عائد اولور ومفعول ضميرى سلطان التجلى
قولنه عائد اولوروبحكم قولى مع علمهم قولنه متعلق اولمق وعرفوه قولنك فاعل ضميرى عارفينه ومنهم قولنك
ضميرى عابدينه عائد اولمق دخى جائزدر يعنى عارفين عابدين اوزره انكار ايلسه ظهور ايدرلر عابدينده ظاهر
اولان سلطان تجلينك حكمى سببيله اوبله تجلى له عارفين عابدينندن انى عارف اولديلر انلر عالمين ايكن كه عابدين
اول صوردن انلرك اعيانته عبادت ايتمديلر بلكه اول صورده الله تعالى يه عبادت ايتديلر كانه حق تعالى عابدين
مظاهرنده متجلى اولديغن عارفين عالمين ايكن وقتك حاكمى اولان رسولك شرعنه اتباعا وا كا انقيادا اول عابدينه
وآنلرك معبودلرينه انكار ايدرلر) (وجهله المنكر الذى لاعلم له بما تجلى) (وجه اول اوزره ومؤمن منكر كه
مظاهر معبوداتده متجلى اولان حقه آنك علمى بوقدر اول معبوداتده متجلى اولان حقه آنك علمى بوقدر اول
معبوداتده متجلى اولان حق جاهل اولدى وانى فهم ايتمدى) (وستره) (معطوف على قوله وجهله وفى نسخة
صحيحة اويستره وفى البعض ويستره) (العارف المكمل من نبى ورسول ووارث عنهم) (ونبى ورسولدن ودخى
وارثندن اولان عارف مكمل معبوداتك مظاهرنده ظاهر اولان حقى انلردن ستر ايتدى اول معبودات
مظاهرنده انلرك حقه عبادتلرن كوروب انلر اوزره انكار ايله ظاهر اولمغله وعارفك ستر ايتديكنك حكمى
بودر زيرا عارف تعظيم وتكريم واجلالدن اوترى واهل احتجابك مبلغ علمى اولان تعين وتشبيهدن حقى تنزيهدن
اوترى حقى ستر ايدر ودخى امدن سلولنا ايتمكه وتقييددن اطلاقه توجه ايتمكه مستعد اولان كمسنه يى تكميل
ايچون تاكيم صور جزئيه دن اجتناب ايتمكه معناى مطلقه مهتدى اوله لر واطلاق وتقييد بيننى جمع ايده لر
واويستره قولى (فيظهرون بصورة الانكار) قولنه معطوف اولمق جائزدر وعنهم قولى اهل احتجاب اولان
عابدينه راجعدر) (فامرهم بالانتزاح) (اى امر العارف المكمل اهل الاحتجاب الذين يعبدون الاصنام
(عن تلك الصور لما انتزح عنها رسول الوقت اتباعا للرسول طمعا فى محبة الله اياهم بقوله قل ان كنتم تحبون الله
فاتبعونى يحببكم الله) (پس عارف اصنامه عابدين اولان اهل احتجابى اول صوردن اجتناب ايله امر ايتدى
زيرا رسول وقت اول صوردن اجتناب ايتدى واول صورده حقك عبادتن شرع ايتمدى * پس عارف انلره
اول صوردن انتزاح ايله امر ايتدى رسوله اتباعدن اوترى الله تعالينك آنلره محبتنى ازديادنده طمعدن اوترى
ورسولك اتباعنده محبت الهيه نك تحقق الله تعالينك (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله) قوليله
ثابتدركه الله تعالى محبت الهيه يى اتباع رسوله حواله ايتدى وتبعيت رسول ايچون محبت الهيه يى نتيجه
ايتدى * پس عارف رسولك تبعيتنه متوقفه اولان محبت الهيه نك زياده لكندن طمعدن اوترى رسوله تبعيت
ايدوب اول صوردن اجتناب ايله امر ايدر * پس وجه مشروح اوزره امرهم قولى فعل ماضى اولور * پس
ضمير فاعل عارفه راجع اولور وضمير مفعول اهل حجابه راجع اولور وامر قولى رفع ايله مبتدا اولوب ضمير

عارفينه عائد اولمق وبالانتزاح قولى خبر اولمق جائزدر يعنى عارفينك امرى اول صوردن اجتنابه عائددر
رسول عليه السلام انلردن اجتناب ايتديكندن اوترى) (فدعا الى اله يصمد اليه ويعلم من حيث الجملة ولا يشهد
ولا تدركه الابصار بل هو يدرك الابصار للطفه وسريانه فى اعيان الاشياء فلا تدركه الابصار كما انها لا تدرك
ارواحها المدبرة اشباحها وصورها الظاهرة) (پس رسول عليه السلام وجود مطلق اولان الهه دعوت
ايتديكه وجودورزقده ا كا احتياج اولنور وجميع اموردها كا قصد ومراجعت اولنور واول غيره محتاج دكلدر
واجمال واطلاق حيثيتيله معلوم اولور وتقييد وتفصيل حيثيتيله انك ذاتى مشاهده اولنمز ودخى ابصار انى ادراك
ايتمز بلكه اول ابصارى ادراك ايدر اعيان اشياده انك لطفندن وسريانندن اوترى پس ابصار انى ادراك ايتمز
نته كيم ابصار ادراك ايتمز كنديلرن شول ارواحنى كه انلرك اشباحن وصور ظاهره سن مدبره در * پس اشباح
وصورى مدبره اولان ارواحى ابصار ادراك ايتمديك طريق اولويت اوزره ارواحك باطنى اولان حقى انلر ادراك
ايده مز وبعض نسخه ده كما انها لا تدركه ارواحها واقع اولدى * پس انها ضميرى قصه ايچون واقع اولور نته كيم
فانها لا تعمى الابصار) قولنده واقع اولدى وتدركه قولينك فاعلى ارواحها قولى اولور وارواحها ضميرى ابصاره
راجع اولور وابصاره راجع اولان ضمير ارواح انكيچون مضافه قلندى زيرا ابصار دخى متضمنه اولانه ورد
مختصه در صور انلر ايله ادراك ايدر (فهو اللطيف) عن ادراك البصائر والابصار (الخبير بالبواطن والظواهر)
پس حق بصائر وابصارك ادراكندن لطيفدر وبواطن وظواهرى خبيردر) (والخبرة ذوق والذوق تجلى والتجلى
فى الصور فلا بد منها ولا بد منه ولا بد ان يعبد من رآه بهواه) (وخبرت ذوقدر يعنى ذوق ايله حاصل اولور وذوق
تجليدر وتجلى دخى صورده حاصلدر * پس صوردن لابدركه حق انلرده تجلى ايليه ودخى حقدن لابدركه
صورده متجلى اوله پس لابدركه صورده متجلى اولان حق صورده مشاهده ايدن كمسنه كندى هواسيله حقه
عابد اوله زيرا هر رائى كه حقى بر صورتده متجلى كوره هر قنغى صورت اولورسه ا كا ميل ايدر وهواعرفده ميل
نفسيدر پس شهود اولمز الا تجليله وتجلى اولمز الا صورتده * پس حق ايچون عبادت شهوديه اولمز الا ميل
نفسيله * پس صورتده برميلدن لابدركه صورته موافق اوله واول ميل هوادر پس عبادته هوا لازم اولدى
وبرشيء عبادت اولنمدى الا هوا ايله (ان فهمت) اى الامر هكذا ان فهمت ما ذكرنا لك (وعلى الله قصد السبيل)
يعنى امر بويله در ا كر بزم سكا ذكر ايتديكمز شيئى سن فهم وادراك ايتدك ايسه وسبيلك قصدى جميع اسماء الهيه
جمعيتنى جامعه اولان مرتبهٔ الوهيته منتهيدركه سبل متفرقه وطرق مختلفه ا كا راجعه در وا كا منتهيه در
والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة علوية فى كلة موسوية

حكمت علويه نك كلهٔ موسويه يه اختصاصى وجهى فهرستده سبق ايتدى وموسانك سائر حكمى اوزره
قتل ابنا حكمتنى شيخ رضى الله عنه تقديم ايلدى زيرا موسى ايچون قتل اولنان ابنا موسانك قواسى واجزاسى
كبيدروسائر حكم انك لوازمى كبيدر * پس شيخ رضى الله عنه قتل ابنا ايله ابتدا ايدوب ايتدى) (حكمة قتل
الابناء من اجل موسى لتعود اليه بالامداد حياة كل من قتل من اجله) (موسى اجلندن اوترى اطفال
بنى اسرائيلك قتلى حكمتى يعنى اطفال بنى اسرائيل موسادن اوترى انكيچون قتل اولنديلر تاكيم موسى اوزره
امداد ايله عائد اوله هر طفل مقتولك حياتى كه اول طفل موسى اجلندن اوترى قتل اولندى امدى اى موسى
كليم الله كبى طور تجليده رؤيت جماله طالب اولوب انوار سبحات جلال وتجلى جمالده محرق واى كليم وحدت ايله
متستر اولوب درياى وحدت حقده وبحر فيض ذات احديتده مستغرق اولان عارف كامل وعالم مقبل شويله
معلوم اوله كه ذات حق ووجود غيب مطلق اطلاق ولا تعينى اعتباريله حقيقت واحده در نعوت واضافات
واسما وشئون وصفاتدن وتعدد وتكثر تعيناتدن منزهدر بر حكم ايله محكوم وبر وصف ايله موسوم وبر نعت
ايله مرسوم دكلدر ولكن تعين اولده كه جامع جميع تعينات اسمائيهٔ الهيه وحاوى جميع اعيان قوابل امكانيهٔ
وجوديه در ظهور واظهار كالى وشهود واشهاد جمعى وتفصيلى ايچون نفس رحمانى وفيض وتجلى ربانيله آنك
ذاتنده استهلاكده اولان اعيان غيبيه وحقايق ذاتيه اولان اسماء معدومه واعيان قوابل موهومه يى اظهار
ايتمكيچون تنزل ايدوب اعيان غيبيهٔ مجهوله نك استعدادات ذاتيهٔ غير مجعوله لرى حسبيله اسما وصفات

وشئون واضافات متعینه بری برندن تمیز نسبیله متمیزه اولوب تجلیات الهیهٔ ذاتیه وانفاس رحمانیهٔ احدیه
دخی قوابل معدومه واعیان ثابتهٔ موهومه ایله متعینه اولدی ولكن تعینات اسمائیه اعیان معدومه‌نك
استعدادات ذاتیه‌سی حسبیله احاطهٔ وسعتده تعین كلی وجزئیله متعینه اولدی * پس بعض اسما احاطهٔ
كلیه‌سی حسبیله تعین اولدی وحضرت علمیه‌ده ومرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان اسماء الهیه‌نك كلیسی جامعدر
واحكام وآثارنی مشتمل وحاویدر الله كبی ورحمن كبی (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن ایاما تدعوا فله الاسماء
الحسنی) پس هر بر اسم كلینك تحتنده بر اسماء الهیهٔ جزئیهٔ متعینه‌در كه اول اسم كلی آنلره امام وحاكمدر
وانلر دخی اكا امام وخادم كبیدرلر ونشأت انسانیه‌ده قوای روحانیه وجسمانیه واعضا وجوارح كبیدرلر كه
اكر اول اسم كلی كندی احكامندن بر حكمی اظهار ایتمك دیلسه انك خدمه‌سی اولان اسماء جزئیه‌دن اول
حكم قنغی اسمه مخصوص ایسه اكا امر ایدوب آنك مظهریله اظهار ایدر مثلا نشأت برشیئی كورمك دیلسه
پس بصره امر ایدر وبر شیئی اشتمك دیلسه پس سمعه امر ایدر * پس انسان سمع وبصر آلتی واسطه‌سیله شئ
مبصری ابصار ایدر وشئ مسموعی اسماع ایدر پس (اول ما خلق الله العقل (اول ما خلق الله نوری (اول ما خلق
الله القلم) حدیثنك حكمی اوزره مخلوق اول قلم اعلادر كه تعین اولك مظهریدر زیرا تعین اول تعین جمعی ونسبی
وعلمیدر وقلم اعلی تعین جمعی وجملی ووجودی وعینیدر جمیع ارواح مجرده وعقول ونفوس كلیه انده مجمله
ومجموعه‌در وتمیز نسبیله متمیزدر ابو البشر اولان آدم علیه السلامده بنی آدم مجمله ومجموعه اولدیغی كبی وقلم
اعلانك مرتبهٔ ثانیه‌سی اولان لوح محفوظ مرتبه‌سنه كه اكا نفس كل اطلاق ایدرلر قلم اعلا متنزل اولدقده
انده بالقوه اولان ارواح وعقول قلم اعلایه نسبتله انده مفصله اولور وتمیز وجودیله بری برندن متمیزه اولوب
تعین كلی وجزئی ایله متعینه اولور * پس انبیا ورسلك واولیاء كملك ارواحی تعین اولده وعلم الهیده متعینه
اولان اسماء كلیهٔ جمعیه مظاهری اولمغله لوح محفوظ وعالم ارواح مرتبه‌سنه تعین كلیله متعینه‌در زیرا انلر
اسماء كلیه ایچون مظاهر ومرایادر پس ارواح كلیه‌دن هر بر روح حیطهٔ وسعه دائره‌سی وجمعیتی حسبیله
ارواح جزئیه‌یی مشتمل ومتضمندر كه اول ارواح آنك مرتبهٔ كلیه‌سنده متعینه‌در وآنلر نشأت
انسانیه‌ده قوای روحانیه وجسمانیه واعضاء بدنیه كبیدرلر وعالمده خدم وحشم واتباع وامم كبیدرلر
پس اول ارواح جزئیه اول روح كلینك خدم واتباعی وقوا وجوارحی كبیدر كه انلر دخی انك تعینیله
متعینه وانك وجودیله موجوده‌در * پس بو روح كلینك احاطه‌سنده اولان ارواح جزئیه عوالم علویه‌ده
وعالم ارواحده آنك حكمنده اولدقلری كبی واول روح مظهر اولدیغی اسم كلینك سلطنتی تحتنده اولدقلری
كبی (الارواح جنود مجندة) عالم حس وشهادتده ابدان حسیه‌یه متصله اولدقلرنده دخی انك حكمنده‌درلر
انبیا ورسلك امتی واتباعی كبی وملوك وسلاطینك عساكر وجنودی ورعیتی كبی وبرازخ اخرویه‌ده دخی آنك
كبیدر (كل اناس یدعوا باامامهم) پس هر بر نبی امتینك كثرتی وشر یعتنك وسعتی روحینك كلیتی حسبیله‌در
وروحینك كلیتی حقیقت غیبیه‌سی ومظهر اولدیغی اسم الهینك كلیه وجمعیتی حسبیله‌در وهر بر نبینك
نبوتنده ودعوتنده قوتی امتینك استعداداتی وآنلرك كثرتی حسبیله‌در * پس هر عصرك مقتضاسی حسبیله اكا
مخصوص اولان رسولك مبعوث اولمسنه ارادت الهیه تعلق ایتدكده پس بر اعتبار ایله اول نبینك روح كلیسنك
امتی واتباعی وبر اعتبار ایله قوا واعضاسی وروح كلیسنك مظاهری اولان ارواح جزئیه‌نك بعضیسی اول روح
كلینك آنلرده سریانی وآنك عالم ارواحده ومراتب وجودده بقاسی وجودیله اندن اقدم مزاج عنصری
وبدن حسی‌یه تعلق ایدر وبعضیسی اول روح كلینك تعلقی زماننده بعضیسی دخی آنك خلقندن وارد اولور پس
وقتا كه حكیم الله تعالی كلمهٔ موسویه‌نك راباتی وحكم ومعجزاتی اظهار ایتمك دلدی واوضاع فلكیه وحركات
سماویه‌دن اولان اسباب علویه وسفلیه‌یی تقدیر ایلدی كه مواد عالمی وامتزاجات عنصریه‌یی معدوده‌در
وبو ظهور ایچون انلری مهیئه‌در وموسی علیه السلامك ظهوری زمانی قریب اولدی وعلام وعلیم وخبیر
وحكیم عالم ایدی كه موسانك روحنده فرعونك وفرعون اوزره مجتمعه اولان مظاهر جلالیهٔ وقهریه اولان
آلنك كه فرعونك روحی انضمامنده درلر قهرینه مقاومت ایتمكه دخی قدرت ظاهره دكادر وآنك حیطه‌سنده
اولان ارواح دخی اكرچه كیم عالمنده متعینه‌در وتعینات ارواح ایله تسمیه‌دركن مراتب وجودك دخی اكثر

قطع ایتیوب روح نباتی وروح حیوانی وروح انسانی‌یه نسبتله ناقصه‌در وانلرك قوتنده اولان قوت دخی انلرده
بالقوه اولمغله اعانت ونصرتده ضعیفه‌در * پس حكمت حكیم وصنعت علیم اقتضا ایتدی كه موسانك روح
كلیسی حیطتنده اولان ارواحك بعضیسی مراتب وجودی قطع ایدوب هر مرتبه‌ده مخزون اولان مالی
وقدرتی اخذ ایتمكیچون مرتبهٔ نباتده روح نباتی ومرتبهٔ حیوانده روح حیوانی وآخر مراتب وجود اولان
مرتبهٔ انسانده روح انسانی كه نفس ناطقه‌در صورتنده ظهور ایتمكله موسایه امداد ایتمك قوتنی تحصیل
ایده‌لر وموسانك امدادی ایچون ینه عودت ایده‌لر پس موسی علیه السلامك ولادتی زماننده موسی دردیونی
اسرائیل اطفالندن مقتولین اولان اطفال موسی علیه السلامك روحی حیطتنده وآنك امتی واعوانی حكمنده
اولان ارواحدن بر نوع ایدی * پس موسی علیه السلامك مزاج كامل نبویسنك تعیننده اول روح موسویده
اولان حقایق وارواحی قابله اولان امزجه متعینه اولدی وارواح ابدانه متعلقه اولدی وروح موسوی
كلیتی اوزره كندی روحانیتی مقامنده قائم ایكن اول ارواحك مظاهرنده مظاهر حسبیله ظاهر ومتعین اولدی
ولكن اول ارواح كلیه ایله موساسز فرعونه مقاومتده كافیه اولمدیلر كمالات موسویه‌نك ظهوری ایچون انجق
موسایه اعانت ایتمك قدرتنی تحصیل ایتدیلر وحكما وعلماء قبط فرعونه اخبار ایتمشلر ایدی كه اول زمانده
بنی اسرائیلدن بر ولد طوغار كه انك هلاكی وملكنك ذهابی انك یدی اوزره واقع اولور * پس فرعون الله تعالینك
قضا وحكمندن حذر ایتمكله اول زمانده بنی اسرائیلدن مولود اولان اطفالی قتل ایده‌لر دوام ایتدی
وبلدی كه شول كمسنه كه الله تعالی آنك یدی اوزره آنك هلاكنی وملكی ذهابنی تقدیر ایتدی وآنك حیاتی
مراد ایتدی كمسنه انك اوزره ظفر بولمز * پس فرعونك امریله اول زمانده بنی اسرائیلدن مولود اولان
اطفالی قتل ایتدیلر موسی اولمق اوزره یعنی اول مولود اولمق اوزره كه فرعونك وملكنك هلاكی وذهابی آنك ایدی
اوزره‌در * پس فرعون اطفال بنی اسرائیلی قتل ایتمكله انی وملكنی هلاك ایدن مولوده مدد اولدی وكندی
هلاكنده سعی ایتدی زیرا اول اطفال مقتولینك ارواحی روح موسی عالمنه رجوع ایتدی وروح موسی قتنده
مجتمعه اولوب اكا منضمه اولدی پس روح موسی اول ارواح ایله منقوی اولدی واول ارواحك خواصی انده
مجتمعه اولوب انلرك قوالریله معتضد اولدی * پس روح موسی اول ارواحك مجموعی ومجمعی اولدی وبوندن
اول اشارت اولندیغی كبی اول ارواحك موسایه مدد اولدیغنك حكمتی بودر زیرا اول ارواح بر وجهله روح
موسی عالمندن مفارقت ایدوب ظهورده ارواحك منتهای سیری اولان صورت انسانیه‌ده ظاهره اولدی
ومراتب ارواحك آخر مرتبه‌سی اولان روح انسانی مرتبه‌سنه بالغه اولوب صورت الهیه اوزره مخلوقه اولان
انسان صورتنده تجلی وظهور ایتمكله مرتبهٔ انسانه واصله اولنجه مراتب وجودده كمالات زائده‌یی اكتساب
ایتدكلرندن قطع نظر انلرك ذواتنده بالقوه اولان فطرت اصلیه وطهارت ولطافت ازلیه ایله صورت انسانیه‌ده
ظاهره اولوب اغراض نفسیه ایله دخی مدنسه اولمدن كمالات زائده ایله وامدادات فاضله ایله اصلنه رجوع
ایتدیلر كه قبل الامتداد روح موسی مرتبه‌سنده اول كمال انلرده ظاهر دكل ایدی والا روح مذكوره اول واخر
روح موسوینك حیطتنده‌در وجه مذكور اوزره كمالات زائده ایله اكر انلر روح موسویه راجعه اولمسه
اكا امداد ایده‌مزلردی وقبل الامتداد اكر امداد ایتمكه انلرك قدرتلری كافیه اولیدی امداد ایدرلردی * پس
ظاهر اولدی كه اول ارواح ظاهره وانوار قاهره كمالات زائده ایله وحیات فاضله ایله روح موسویه منضمه
اولوب اكا امداد ایتدیلر * پس مزاج موسوی مستوی ومتعین اولدقده الله تعالی اول روح كامل جامع مجموع
موسوی‌یی اكا نفخ ایتدی انكیچون موسی علیه السلامك آیاتی كمال وضوح اوزره ایدی وید بیضا ایله ظاهر
اولدیغی اول ارواحك انده نورانیه ایله ظهورندن ایدی * پس الله تعالینك امر وشانی ظاهر اولدی وبرهان
وسلطانی عالی اولدی وحجة وقوتی غالبه اولدی پس فرعونی وانك آلنی واوان وانصارنی قهر ایتدی امدی
موسی اجلندن اوتری اطفال بنی اسرائیلك قتلنده حكمت الهیه اقتضا ایتدی كه اول اطفالك حیاتی امداد ایله
موسایه عائده اوله زیرا ارواح متفرقه‌نك مزاج واحد كلی ومحیطده ظهوری اجمع واتم وانفع واعمدر متفرقه
اولدقلری حالده اولان ظهوردن انكیچون شرعده مشورت مسنونه اولدی واكر اطفال مقتول اولمسه‌لر اول
الطاف معنویه وحیات روحانیه انلرك تكثری حسبیله متكثره اولوردی * پس اطفال مقتول اولدقلرنده روح

موساده مجتمعه اولدیلر)(لانه قتل علی انه موسی وماثم)(ای فی الحضرة الالهیة (جهل) زیرا تحقیق هر طفل
قتل اولندی موسی اولمق اوزره وحال بوکه حضرت الهیده جهل یوقدر فاعل حقیقی اولان حق علیم
وحکیمدرکه اطفال مقتولین موسانک صورت تفصیلیه سیدر وانلرک قتلی قتنده انلرک روحی وحیاتی موسایه
امداد ایچون عائده در * پس حق علمی حسبیله انلرک قتللری ایچون حکیمدرکه انلرک قتلی ایچون حکم ایدوب
مادۀ فرعونده انلری قتل ایتدی وخبیردرکه اول اطفال مقتوله اولوب انلرک روحی وحیاتی موسایه عائده
اولمیجه وموسایه قوت ویرمیجه موسانک یدی اوزره فرعونک وملکنک هلاکی ظاهر اولمز * پس ملکنده
وحید وحکمنده فرید اولان حق فاعل مطلقدر اجمال وتفصیلده آنک ملکنده هرنه امر صدور ایدرسه حکمتی
اوزره مبنیدر ووجودده هرقنغی فعل ظهور ایدرسه انک علمی ومشیتی اوزره مبتنیدر وماثم جهل قوانی
بنی اسرائیل اطفالندن هر برطفل اوزره موسادر دیو فرعونک حکمنه صرف ایتمک جائزدر یعنی موسادر
دیو فرعون هر برطفلک قتلنه حکم ایتدیکنده جهل یوقدر زیرا انلر موسانک صور تفصیلیه سیدر ولکن
هر برصورته موسویتی حصر ایتمکده وهر برصورتده نه کیفیتله موسی اولدیغنده مقتولینک حیاتی موسایه
عائده اولوب انلرک قتلی موسایه امداد اولدیغنده جهل موجوددر (لانه ضمیری کل ومن) اعتباریله اطفال
مقتولینه عائددر ویاخود مقتوله عائددر)(فلابد ان تعود حیاته علی موسی اعنی حیاة المقتول من اجله وهی
حیاة ظاهرة علی الفطرة لم تدنسها الاغراض النفسیة بل هی علی الفطرة)(پس موسی اجلندن اولتری مقتول
اولان هر طفلک حیاتی علم حکیم مقتضاسی اوزره موسایه عائده اولمق لابددر وموسایه عائده اولان حیات
فطرت اصلیه اوزره ظاهره اولان حیاتدرکه اغراض نفسانیه ایله مدنسه وتلوثات صفات بشریه ایله ملوثه
دکادر بلکه اول حیات بلی فطرتی اوزره ظاهره وثابته در (فطرة الله التی فطر الناس علیها) یعنی اول اطفال
مقتولینک ارواحی صور طبیعیه وامزجۀ عنصریه یه ملاصقه اولمش ایکن صفات بشریه واغراض نفسانیه
انلرک وجودلرنده ظهور ایدوب حکم ایتمدن وصفات حیوانیه ایله دخی انلر متصفه اولمدن (کل مولود یولد
علی فطرة الاسلام) فطرت اسلامیۀ ازلیه وطهارت اصلیۀ روحیۀ نوریه اوزره ظاهره اولدقلری برله قتل
اولندیلر پس اول ارواح ظاهره وانوار قاهره اغراض نفسیه ایله مدنسه اولمغله انلرک اصلی اولان روح موسایه
عائده وواصله اولدیلر * وارواح مقتولینک صورنده روح موسی مفصل اولوب اطفالک قتلی قتنده انلرک حیاتی
موسایه عائده اولدیغنک بروجهی دخی بودرکه بوامرک وقوعی شجرۀ مثمره کبیدرکه شجره اصلنده وجود
واحد ایکن متعدده ومتکثره اولان انک اغصانی صورنده ظاهره اولمغله انک اغصانی کثرتندن اوتری شجره نک
اصلندن وارد اولان فیض که جمیع اغصانه ساریدر ضعف اوزره سریان ایتمکله انک میوه سنده رداءت وبعض
اغصانده سعفه ویبوسه ظاهره اولدقده باغبان حکیم واستاد خبیر وعلیم اول اغصانک کایسنی واغصان
رطبه نک دخی بعضیسنی قطع ایتسه بلکه کلیا اغصانک اطرافنی قطع ایتسه اول اغصان متکثره ده متفرقه
اولان فیض قوت عادت اوزره اغصانده سریان وظهور ایتمکه توجه ایدوب اغصانی مقطوعه بولدقده بینه
اصلنه منقلص اولور وجمیع اغصانده اولان فیض اول شجره ده مجتمعه اولدقده وشجره اول قوت ایله قویه اولدقده
ثمراتی دخی اطول واعلی ومیوه سنی دخی الذ واحلی اخراج ایدوب اعطا ایدر وحق تعالینک قدرتنده عجز
یوقدرکه بوصنع عجیبه دنصکره اعطا ایتدیکی کبی اندن اول دخی اعطا ایدر ولکن حق تعالی ذاتیله عالمیندن
غنیدر وحکمتنک مقتضاسی اوزره محل حسبیله افاضۀ وجود ایدر * پس روح موسوی شجره مثابه سنده در
واطفال مقتولین شجره نک اغصانی مثابه سنده درکه اول اغصان شجره نک وجودیدر وانلرک فیضی شجره دن
واردر * پس روح موسوی یه فیض اقدسدن مخصوص اولان فیض الهی وتجلی ربانی شجره نک اغصانی
مثابه سنده اولان اطفاله سریان ایدوب وانلرک ارواحی منشئ روح موسوی اولمغله انلر فیض الهی یی روح
موسویدن اخذ ایتمکله فیض موسوی دخی انلرده متکثر اولوب سرایت کلیه ایله سرایت ایتمکله روح
موسوینک قوتی ضعف اوزره اولمغله اول حکیم وعلیمک حکمتی کلمۀ موسویه نک کمال اوزره ظهورن اقتضا
ایتمکله اول اطفالی قتل ایتدی پس انلرک وجودنده ساری اولان فیض موسوی دخی کمال اوزره روح موسایه
رجوع ایدوب انده مجتمع اولدی وبووجه اوزره موسایه امداد واقع اولدی امام ربانی وحکیم صمدانی محمد بن علی

ترمذی رضی الله عنه کتاب ختمنده برحدیث روایت ایدرکه ابی عبد الرحمن بن سیره یه رفع ایدر (قال جئت
مبشرا من غزوة مؤتة فلما ذکرت قتل جعفر وزید وابن رواحة بکی اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال
علیه افضل الصلوة والسلام ما یبکیکم فقالوا ومالنا لانبکی وقد قتل خیارنا واشرافنا واهل الفضل منا فقال
علیه السلام لاتبکوا انما مثل امتی کحدیقة قام علیها صاحبها فاحتلب رواکبها وهیئات مسالکها وخلق
سعفها فاطعمت عاما فوجا ثم عاما فوجا فلعل آخرها طعما یکون اجودها قنوانا واطولها اشمراخا والذی
بعثنی بالحق لیجدن ابن مریم من خلفا خیرا من حواریه) وینه کذلک روایت ایدر وسهل بن ربیعه یه رفع ایدر
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان فی اصلاب اصلاب اصلاب رجال من اصحابی رجالا ونساء یدخلون
الجنة بغیر حساب ثم تلا وآخرین منهم لما یلحقوا بهم وهو العزیز الحکیم ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله
ذو الفضل العظیم) وقال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حین قال بعض اصحابه عنده ظفره باصحاب الجمل
وددت لو ان اخی فلانا کان مشاهدنا ولقد شهدنا فی عسکرنا هذا قوم فی اصحاب الرجال وقرارات النساء
وسیرغب بهم الزمان ویقوی بهم الایمان)(فکان موسی مجموع حیاة من قتل علی انه هو فکل ما کان مهیأ
لذلک المقتول مما کان استعداد روحه له کان فی موسی)(پس موسی علیه السلام اطفال بنی اسرائیلدن
موسی اولمق اوزره قتل اولنان اطفال حیاتنک مجموعی اولدی وجمله سنک حیوة معنویه وقوای روحانیه لری
انده مجتمعه اولدی * پس اول مقتول ایچون مواهب الهیه دن هرنه شیئکه احضار اولندیسه که انک
روحنک استعدادی اکا مخصوص ایدی یعنی انک روحی استعدادنده اول مواهب محصله ایدی مواهبدن
اول شیء موساده موجود ایدی زیرا انلر قتل اولنمغله انلر ایچون احضار اولنان شیء انلرده ظاهر اولمدی
پس انلرک ارواحی روح موسایه متضمنه اولمغله مجموعا موساده ظاهر اولدی)(وهذا)(ای قتل الابناء واجتماع
حیاتهم فی موسی)(اختصاص الهی بموسی لم یکن لاحد قبله)(یعنی ابناء بنی اسرائیلک موسی
اجلندن اوتری قتلی وموساده انلرک حیاتلرینک اجتماعی وآنلرک اکا امدادی موسی علیه السلامه
اختصاص الهیدرکه موسادن اول برنبی ایچون واقع اولمدی)(فان حکم موسی کثیرة وانا ان شاء الله تعالی
اسرد منها فی هذا الباب علی قدر ما یقع به الامر الالهی فی خاطری فکان هذا اول ما شوفهت به من
هذا الباب)(زیرا تحقیق موسی علیه السلامک حکمی چوقدر وبن ان شاء الله انلردن بو بابده اولان شیئی
سویلرم شول مقدارکه خاطرمده امر الهی انکله واقع اولدی خاطرمده بن عند الله مأمور اولدیغم قدر پس
بوحکمت که ابناء بنی اسرائیلک موسی اجلندن اوتری قتل اولندقلری حکمتدر بو بابدن یعنی حکم موسادن
مشافهت قلندیغم یعنی مبشرده صورت محمدیه دن مشافهة اخذ ایتدیکم حکمتک اولی اولدی * پس
بووارث کامل روح نبی یه کمال نسبتندن مأمور اولدیغی حدک قتنده واقفدر زیاده ونقصان ایله تکلم ایتمز * پس
اقرار ورواء ایاندن بومحادثه هرنه واقع اولورسه رسول علیه السلامه عائددر)(فما ولد موسی الا وهو مجموع ارواح
کثیرة جمع)(علی البناء للفاعل)(قوی فعالة)(پس موسی علیه السلام طوغمدی الا وحال بوکه اول ارواح
کثیره نک مجموعی ایدی که قوای فعاله یی جمع ایلدی یعنی اول ارواح اکا قوای فعاله مثابه سنده اولدی که نشأت
انسانیه آنلری جامعه در وجمع قولی مصدر اولوب مجموع قولندن مصدریت اوزره منصوب اولمق دخی جائزدر
یعنی الا وحال بوکه موسی ارواح کثیره نک مجموعیدر قوای فعاله یی جمع ایتمکله بوتقدیر اوزره فعالة قولی مجرور
اولور قوی قولندن اضافتله وفعالة قولی جمع قوی قولندن حال اولمق جائزدر وکذلک جمع قولی نزع خافض
اوزره منصوب اولمق دخی جائزدر * پس موساده مجموعه اولان ارواح کثیره قوای فعاله مقامنده واقعه اولدی
وکذلک جمع قولی رفع ایله مجموع قولندن بدل اولمق جائزدر وبعض نسخه ده وجمع قوی فعالة واقع اولدی)(لان
الصغیر یفعل فی الکبیر الاتری الطفل فی الکبیر بالخاصة فینزل الکبیر من ریاسته الیه فیلاعبه ویزقزق له)(
ای یتکلم بلسانه زیرا تحقیق صغیر کبیرده فاعلدر انده تصرف ایتمکله سن طفله نظر ایتمزمیسین که خاصیت
طفولیتله کبیرده فاعل ومؤثردر پس طفل کبیر کندی ریاستی مرتبه سندن طفلک مرتبه سنه نزول ایدر *
پس انکله ملاعبه ایدر وطفلک لسانیله اکا تکلم ایدر الزقزقة ترقیص الطفل)(ویظهر له بعقله فهو تحت
تسخیره وهو لایشعر ثم یشغله بتربیته وحمایته وتفقد مصالحه وتأنیسه حتی لایضیق صدره)(ودخی کبیر طفله

ظاهر اولور انك عقلی حسبیله یعنی عقلك مبلغی اوزره انكله مبالغه ایدر * پس كبیر صغیرك تسخیری
تحتنده در وحال بوكه كبیرك اكا شعوری یوقدر اندنصكره صغیر كبیری كندی تربیتنه وحمایتنه ومصالحی
تفقدنه وانك تأنیسنه اشتغال ایدر یعنی كندویه مشغول ایدر تا كیم صدری ضیق اولمیه) (وهذا كله من فعل
الصغیر بالكبیر وذلك لقوة المقام فان الصغیر حدیث عهد بربه لانه حدیث التكوین والكبیر ابعد فمن كان من
الله اقرب سخر من كان من الله ابعد كخواص الملك المقربین منه یسخرون الابعدین) (وتصرفات مذكوره نك
كایسی صغیرك كبیرده واقع اولان فعلندن وتأثیرندندر وبو فعل وتأثیر صغیرك مقامی قوتندندر زیرا تحقیق
صغیر ربنه حدیث عهددر زیرا تحقیق صغیر حدیث تكویندر یعنی ربندن آنك تكوینی قریبدر وحال بوكه
كبیر تكوینده صغیردن ابعددر پس شول كمسنه كه الله تعالی یه اقرب اوله الله تعالیدن ابعد اولان كمسنه یی
تسخیر ایدر ملك جنسنك خواصی كبی الله تعالی یه قریبلرندن اوتری اللهدن ابعدین اولان ملائكه یی وسائر
مخلوقاتی تسخیر ایدر بو تقدیر اوزره الملك قولی فتح لام ایله در وكسر لام ایله دخی جائزدر یعنی ملكه مقرب اولان
آنك خواصی كبی اكا قربلرندن اوتری اندن ابعد اولنلری تسخیر ایدرلر وزرا وامرا رعایایی تسخیر ایتدكاری كبی
(امدی) شویله معلوم اوله كه قربله بعد قریب وبعید ایچون حقدن ایكی نسبتدر كه مقامین الهیهدن متعینه
اولدیلر كه اول مقامین اوزره سعادت وشقاوت مترتبه اولور پس شول كمسنه كه آنك بینیله آنك موجدی بیننده
وسائط اقل اولدی * پس اول كمسنه اقرب اولور تعین اول كبی زیرا تعین اول غیب مطلقدن ظهور ایدن اولكی
مرتبه در * پس موجدنه تقربندن تسخیر ایدر شول كمسنه یی كه بو قرب صاحبی دكلدر انبیا واولیا امم واتباعنی
تسخیر ایتدكاری كبی وهر كمسنه كه احدیت جمعیهٔ كمالیهٔ الهیه صاحبی اوله پس اقرب اولور شول كمسنه دن كه
احكام كثرت انك اوزره غالبه اوله پس انی تسخیر ایدر واما بو موضعده اولان قرب وبعد پس تجلیٔ حقك حدوثی
وبحسب الزمان طراوتی حسبیله در وتجلیٔ حقك تمادیٔ مدتی وبعد عهدی اعتباریله در * پس موجدنه ظهور
وحدوث ایله اقرب اولان اولاد صغارك مثلا صورنده ظاهر ومتعین اولان حق كندیسنه تسخیر ایدر مدت
مدیده ده تجلیات الهیه نك قبولنده مكثی طویل وعهدی مدید اولان كمسنه یی پس صغیر كبیری تسخیر ایدر
وكبیر اكا خدمت ایدر واما طفلك حقه اولان تقربنه نسبتله غایت قریبده اولان كبیر كه عارف كاملدر صغیر
اولان طفلك مرتبه سنه تنزل ایتدیكه پس اول رحمت عنایت الهیه دندر * پس بو امر اخردر اعتبار اخر ایله
بزم ذكر ایتدیكمز شیئه منافی دكلدر) (كان رسول الله صلی الله علیه وسلم یبرز بنفسه للمطر اذا نزل ویكشف
رأسه حتی یصیب منه ویقول انه حدیث عهد بربه فانظر الی هذه المعرفة بالله من هذا النبی ما اجلها وما اعلاها
واوضحها فقد سخر المطر افضل البشر لقربه من ربه فكان مثل الرسول الذی ینزل بالوحی علیه) (شیخ رضی
الله عنه صغیر كبیرده مؤثر اولدیغنه وحدیث عهد دخی كبیری تسخیر ایتدیكنه تمثیل ایراد ایدوب دیركه رسول
الله صلی الله علیه وسلم وجود شریفنی مطره ابراز ایدردی مطر نزول ایتدكده ودخی مبارك باشنی مطره
كشف ایدردی تا كیم ماء مطردن اكا اصابت ایده وبو حكمتدن سؤال اولندقده تحقیق ربنه آنك عهدی
قریبدر دیردی یعنی ربندن مفارقتده قریب العهددر * پس رسول علیه السلامك بو معرفت كاملیه سنه سن
نظر ایله كه آنی نه شیء اجل واعلی واوضح ایتدی نه اجل واعلی واوضحدر * پس حدیث العهد اولان مطر افضل
بشری تسخیر ایتدی ربنه آنك قربی اولدیغندن اوتری * پس مطر رسول علیه السلامه نسبتله رسول
علیه السلامه وحی ایله نازل اولان رسول كبی یعنی ملك كبی ایدی زیرا رسول علیه السلام مطرده حیات ارواح
اولان علم الهی صورتنی مشاهده ایدردی كه اول علم واسطهٔ رسول ایله اكا نازل اولوردی وعلم مطر صورتنده
ظاهر اولدی زیرا علم ایله مطر بیننده مناسبت ثابته در زیرا علم ارواحك حیاتی موجبدر قال علیه السلام من
صار بالعلم حیا لم یمت ابدا وكذلك ماء اجسادك حیاتی موجبدر ورسول علیه السلامك مطر ایچون بروزی
روح كامل اوزره مفاض اولان فیضه روحك تلقیسنه اشارتدر وآنك كشف رأسی فیض الهینك وعلم ربانینك
نزولی قتنده آنك موانعی رفعنه اشارتدر) (فدعاه) (وفی بعض النسخ) (فیدعوه بالحال بذاته) (پس ملك كبی
وحی الهیله نازل اولان مطر رسول علیه السلامی لسان حاله علم وحیات صورتنده نازله اولان ذاتیله
دعوت ایتدی بذاته ضمیری مطره راجعدر (فیبرز الیه لیصیب منه ما اتاه به من ربه) پس رسول علیه السلام

مطره بروز ایدردی تا كیم مطردن اكا اصابت ایده شول شیء كه مطر ربندن اكا انی كتوردی رسالتی جهتیله
وكتوردیكی شیء شول معنادر كه جمیع اشیا انكله حیدر زیرا مطر اجسامك حیاتیدر * پس مطر حیوة وعلم
وفیض الهی صورتیدر كه ارواحك غداسی وارزاقیدر) (فلولا ما حصلت له منه الفائدة الالهیة بما اصاب منه
ما برز بنفسه الیه فهذه الرسالة رسالة ماء جعل الله منه كل شیء حی فافهم) (پس اگر رسول علیه السلام ایچون
مطردن فائدهٔ الهیه حاصله اولمیدی مطردن اكا اصابت ایدن شیء سببیله رسول علیه السلام كندی نفسیله
اكا بروز ایتمزدی پس بو رسالت رسالت مادر كه الله تعالی حی اولان هر شیئی اندن خلق ایلدی * پس مانك
رسالتی بودر كه مادن جمیع اشیاء حیه حیاتی اخذ ایتدیكی كبی وما حیاتك صورتی اولدیغی كبی ارواح انبیا
واولیانك حیاتی ماء حیات فیض الهیدر پس امطار فیض الهی سماء اسماء الهیه حضراتندن دائما متنازله در
پس اول فیض الهی یی اخذ ایتمكه مانع وحاجب اولان شیئی رفع ایدوب اكا متلقی اول پس بو معنای دقیقی
ادراك فهم ایله پس قوای فعاله كبی اولان ارواح ظاهره كه فطرت نوریه اوزره باقیه در روح موسایه متصله
اولدیلر اول ارواحك مبادیسی اولان اسماء الهیه وارواح كلیهٔ سماویه ایله كه ارواح آنلردن منبعثه اولدی پس
اول ارواح موسادن منفكه اولمدی قوای فعاله نشأت انسانیه ده انسان اندن منفك اولمدیغی كبی واول ارواحك
اصولی اولان اسماء الهیه وارواح كلیه دخی موسایه توجهدن زائله اولمدی زیرا اول ارواحك اصولی اولان
اسماء الهیه دخی موسانك اصلی ومحتدی ومأخذ فیضی وحقیقتی اولان اسم الهیٔ كلینك جمعیتنك حیطتی
تحتنده در پس اغراض نفسیه ایله مدنسه وتلوثات طبیعیه وعنصریه ایله ملوثه اولمیان روح انسانی فطرت
اصلیه وطهارت نوریه وقدسیه ایله اصلنه رجوع ایتدكده كندی اصلندن تجاوز ایده من والا مزیت فرع
علی الاصل لازم كلوردی پس اطفال مقتولینك ارواحی موسانك روحی قتنده مجتمعه اولدقلرینك حكمتی
بودر) (واما حكمة القائه فی التابوت ورمیه فی الیم فالتابوت ناسوته والیم ما حصل له من العلم بوساطة هذا
الجسم بما اعطته القوة النظریة الفكریة والقوی الحسیة والخیالیة التی لا یكون شیء منها ولا من امثالها لهذه
النفس الانسانیة الا بوجود هذا الجسم العنصری فلما حصلت النفس فی هذا الجسم وامرت بالتصرف فیه
وتدبیره جعل الله الیها هذه القوی الات یتوصل بها الی ما اراده الله منها فی تدبیر هذا التابوت الذی فیه سكینة
للرب) (واما ام موسی امر الهیله موسایی تابوت ایچنه القاسنك وتابوتی یم ایچنه رمینك حكمتی پس تابوت
موسانك ناسوتی وصورت بشریه سیدر كه انده روح موسانك جسم ایچنه القاسنك صورتیدر ویم دخی بو جسمك
وساطتیله موسایه علمدن حاصل اولان شیدر یعنی علمك صورتیدر كه اول علمی قوت نظریهٔ فكریه وقوای
حسیه وخیالیه اعطا ایلدیكه بو قوادن ودخی بونلرك امثالی اولان قوادن بر شیء بو نفس انسانیه ایچون حاصله
اولمز الا بو جسم عنصرینك وجودی سببیله پس وقتا كیم نفس انسانیه بو جسم عنصریده حاصله وبو كا واصله
اولدی وجسدده تصرف ایتمكه وجسمی تدبیر ایتمكه مأمور اولدی الله تعالی بو قوای نظریه وفكریه یی
وقوای حسیه وخیالیه یی نفس ایچون آلات ایلدی اویله آلات كه نفس انلر ایله متوصله اولور شول كماله كه الله
تعالی اندن انی مراد ایلدی بو تابوتك تدبیرنده كه انده رب ایچون سكینه حاصله در یعنی سكینهٔ ربی متضمن
اولان تابوتك تدبیرنده نفسدن مراد الهی اولان كماله نفس اول قوی الاتیله متوصله اولور ونفس ایچون اول
كمال اول آلات سببیله حاصل اولور وتابوت جسم عنصریده سكینهٔ رب اولدیغنك حكمتی بودر زیرا جسم
انسانی اخر مراتب ظهوردر واتم واجمع واشمل واوسع مظاهر الهیه در زیرا صورت الهیه اوزره مخلوقدر كمال
ظهور واظهار وشهود واشهاداتك مراتبنده حاصله در وامور كلیه ومعانیٔ غیبیه محبت ذاتیه وارادت
الهیه ایله متنازله ومتحركه اولمقدن وارباب جمیع مراتب وجودیه ده اعیان قابله لری اوزره فیوض وتجلیاتی
اظهار ایدوب ربوبیتله انلره ناظره ومتوجهه اولمقدن زائله دكلدر پس صورت الهیه اوزره مخلوق اولان بو جسم
انسانیه كه جمیع كمالات الهیه وكونیه جمعیتنك قابلیتی اوزره مخلوقدر نفس انسانی وروح انسانی تنزل ایدوب
اكمل مراتب انسان اولان جلا واستجلا مرتبه سنه ظهور كالی وتفصیلیله حقك انده تجلیسی درجه سنه بالغ
اولدقده ارباب اسمایه اول جسمده سكونت واول ظهور كالیٔ الهی وجودنه سكینه حاصله اولور * پس بو تقدیر
اوزره سكینه سكوندن مشتقه اولور ومسكندن مشتقه اولدقده جسم انسانیده محصله اولان قلب كامل

انسانی به اشارت اولورکه مجلای صورت الهی ومأوای تجلیات ربانیدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الرسالة
الغوثیة حاکیا عن خطاب الحق للغوث وهو نفسه قال لی یاغوث قلت لبیك یارب العرش قال ماظهرت فی شیٔ
کظهوری فی الانسان قلت یارب هل لك مکان قال انا مکان المکان ولیس لی مکان سوی الانسان) (فرمی به
فی الیم لیحصل بهذه القوی علی فنون العلم فاعلمه بذلك انه وان کان الروح المدبر له هو الملك فانه لایدبره الا به
فاصحبه هذه القوی المکانیة فی هذا الناسوت الذی عبر عنه بالتابوت فی باب الاشارات والحکم کذلك تدبیر
الحق العالم مادبره الا به او بصورته فمادبره الا به) (پس موسی تابوت ایله یم ایچنه رمی اولندی یعنی موسی تابوتله
یم ایچنه القا اولندیغنك صورتی روح موسی تابوت جسمه القا اولنوب تابوت جسمی دخی یم علومه رمی
اولندیغنك صورتیدر * پس انکیچون موسی تابوت ایله یمه رمی اولندی تاکیم موسی بوقوی ایله فنون علم
اوزره مستعلی اوله یعنی فنون علم اوزره ظاهر اوله یقال حصل فلان علی عرشه اذا استعلی علیه) پس الله تعالی
موسایه اعلام ایلدی موسانك تابوت ایله یمه رمی اولنمسیله که تحقیق شان بودرکه واکرچه جسمی مدبر
اولان روح ملك اولدیسه پس تحقیق اول ملك انی تدبیر ایده مز الا تابوت اولان جسمك واسطه سیله پس
الله تعالی روحه بوناسوتده واقعه اولان قوای مصاحب ایلدیکه اول ناسوت تابوتله تعبیر اولنور حق تعالینك
عالمی تدبیری ینه آنك کبیدرکه حق تعالی عالمی تدبیر ایتمدی الا عالم ایله ویاخود عالمك صورتیله وعالمك صورتی
اسماء حسنادر نته کیم بوندنصکره شیخ رضی الله عنه تفسیر ایلمشدر پس انی تدبیر ایتمدی الا انك نفسیله)
(کتوقف الولد علی ایجاد الوالد والمسببات علی اسبابها والمشروطات علی شروطها والمعلولات علی عللها
والمدلولات علی دلائلها والمحققات) (علی صیغة المفعول) (علی حقایقها وکل ذلك من العالم وهو تدبیر الحق
فیه فمادبره الا به) (یعنی حقك عالمی ینه کندی نفسیله تدبیری ولدك والدك ایجادنه توقفی کبی ومسبباتك
کندی اسبابنه ومشروطاتك کندی شروطنه ومعلولاتك کندی عللنه ومدلولاتك کندی دلائلنه ومحققاتك
کندی حقایقنه توقفی کبی وبوتدبیرلك کلیسی عالمدندر یعنی عالمك بعضسنی بعض آخر اوزره تدبیرده واسطه
وسبب ایتدی وبوتدبیر حقك عالمده واقع اولان تدبیریدر * پس حق عالمی تدبیر ایتمدی الا ینه عالمك وجودیله
مثلا ولدك ایجادی والدك ایجادنه متوقفدر والدك مظهریله ولدی ایجاد ایدر * پس عالمی ینه عالمك مظهریله
تدبیر ایدر) (واما قولنا او بصورته اعنی صورة العالم فاعنی به الاسماء الحسنی والصفات العلی التی تسمی
الحق بها واتصف بها) (واما بزم او بصورته قولمزکه بنم مرادم صورت عالمدر * پس صورت عالم قولیله بنم
مرادم اسماء حسنی وصفات علیادرکه حق تعالی اول اسما ایله متسمی اولدی واول صفتله متصف اولدی یعنی
حق تعالی عالمی عالمك صورتیله تدبیر ایتدی دیدیکمز قولدن بزم مرادیمز اسماء حسنی وصفات علیادر زیرا
صورت عالم اعیان قابله مرایاسنده متجلیه اولان اسماء حسنی وصفات علیانك اعیانده متجلیه ومرئیه اولان
صوریدر اسماء حسنی صورندن غیری عالمك صورتی وهویتی یوقدر * پس عالمك صورتندن مرادانك صورت
حقیقیهٔ باطنه سیدرکه اسما وصفات صورنده وجود واحدك صور متعینه سیدر زیرا اسما وصفات اعیانیله
باقیه وثابته در زیرا انلر معانی وحقایقدر وصور شخصیهٔ حسیه نقوش واشکال وتعیناتدر متبدله در
وصور متعینهٔ باطنه صور حسیهٔ ظاهره ایچون ارواحدر * پس الله تعالی عالمك صورت ظاهره سن تدبیر
ایتمدی الا عالمك صورت باطنه سیله که اول صورت باطنه بو صورت ظاهره ده ظاهره ومتجلیه در وتجلیات
متعاقبه ایله انی مثبته ومدبره در وصورت ظاهره قوتنده اولان صور اخرایی آنلردن مظهره در * پس عالمی
کندی صورتیله تدبیر ایتمك اجزاء عالمدن هربر جزؤك صورت ظاهره سن که تعیندر باطنه اولان صورت
متعینه ایله که اسمانك صورتیدر تدبیر ایدر وعالمی کندی نفسیله تدبیر ایتمك عالمك اجزاسندن بعض اجزا ایله
اجزاء آخرلك بعضیسنی تدبیر ایتمکدر پس تدبیر بن بینده واقع اولان فرق بودر) (فاوصل الینا من اسم
تسمی به الا ووجدنا معنی ذلك الاسم وروحه فی العالم) (پس اسماء الهیه دن براسم بزه واصل اولمدی که حق
تعالی انکله متسمی اولدی الا تحقیق بز اول اسمك معناسنی وروحنی عالمده کوردك یعنی شول اسماء الهیه ایله که
حق تعالی کندی نفسنی آنلر ایله تسمیه ایتدی وآنلری بزه تعلیم ایلدی آنلردن هربر اسمك معناسی وروحی
اول اسمك صفتیدرکه اول اسمی اسم آخردن تمییز ایدر واسماء الهیه نك ارواحی ومعانیسی اولان صفات حیوة

وعلم

وعلم وارادت وقدرت کبی عالمده ثابته وحاصله در * پس ذات احدیت عالمیندن غنیه در واسما وصفات الهیه نك
ذات احدیه دن تمیزی حیثیتیله آنلر عالمیندن غنیه دکلدر زیرا اسما عالمك اعیان قابله سی صورنده متجلیه در
(فمادبر العالم ایضا الا بصورة العالم) (پس الله تعالی عالمی اولکی کبی تدبیر ایتمدی الا صورت عالم ایله یعنی اسماء
الهیه ایله که صورت عالمدر پس الله تعالی عالمی تدبیر ایدر عالمه ولدی والد ایله ومسببی سببله تدبیر ایتدیکی
کبی ویا صورت عالم ایله یعنی اسماء الهیه ایله حی وعالم ومرید وخالق وقادر ورازق کبی که حق تعالی آنلر ایله
کندی نفسنی تسمیه ایتدی حقك حقایق اعتباریله حیوة وعلم وارادت وقدرت وخلق ورزق کبی
وبو صفات ذلك الاسمانك ارواحیدر وبو صفات خود عالمده حی وعالم ومعلوم ومراد ومقدور ومخلوق ومرزوقده
موجوده در پس الله تعالی عالمی تدبیر ایتمدی الا ینه آنك صورتیله که اسماء الهیه دن هیئت اجتماعیه اولان
صورتدر ولذلك قال ای النبی علیه السلام) (فی خلق آدم الذی هو البرنامج) (وفی بعض النسخ هو الانموذج)
(الجامع لنعوت الحضرة الالهیة التی هی الذات والصفات والافعال ان الله خلق آدم علی صورته ولیست صورته
سوی الحضرة الالهیة) (برنامج فارسیدن معربدر وفارسی نمودارنامه در وانموذج دخی نموداردن معربدر
یعنی الله تعالی عالمی عالم ایله تدبیر ایتدیکندن اوتری آدمك حقنده که ذات وصفات وافعال اولان حضرت
الهیه نعوتنی جامع اولان انموذجدر رسول علیه السلام (ان الله خلق آدم علی صورته) دیدی یعنی الله تعالی
آدمی کندی صورتی اوزره خلق ایتدی وحال بوکه الله تعالینك صورتی حضرت الهیه دن غیری دکلدرکه ذات
وصفات وافعال جمعیتیدر) (فاوجد فی هذا المختصر الشریف الذی هو الانسان الکامل جمیع الاسماء الالهیة
وحقائق ماخرج عنه فی العالم الکبیر المنفصل) (پس الله تعالی بو مختصر شریفده که انسان کاملدر جمیع
اسماء الهیه یی ایجاد ایلدی ودخی عالم کبیر منفصلده واقع اولان شیٔلك که انساندن خارجدر حقایقنی
ایجاد ایلدی یعنی عالم کبیر منفصلده مجموعه اولان اشیانك حقایقنی که اول اشیا صورتله انساندن خارجه در
انسانده ایجاد ایتدی زیرا اجزاء عالم سموات وارض وعناصر ومعادن ونبات واصناف حیوان انسانده صوری
واشخاصیله موجوده دکلدر ولکن بونلرك حقایقی انده موجوده درکه حقایق اول صور ایچون ارواح
ونفوس ناطقه کبیدرلرکه آنلر آنلر ایله موجوده در * پس انسان کامل صورتیله عالم کبیرك نتیجه سی وزبده سی
اولدیغی اعتبار اوزره عالم کبیرك جمیع حقایق وصفاتنی جامعدر پس حضرت الهیه ده مجموعه اولان
جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه یی وعالم کبیرده مجموعه اولان جمیع حقایق وخواصی حق تعالی انسان کاملده
جمع ایتدی) (وجعله روحا للعالم فسخر له العلو والسفل لکمال الصورة) (وانسان کاملی الله تعالی عالم ایچون
روح ایلدی نفس ناطقه یی صورت انسانیه ایچون روح ایتدیکی کبی پس اکا علوی وسفلی تسخیر ایلدی صورت
جامعه سنك کمالندن اوتری زیرا انسان کاملك صورتی صورت الهیه یی وصورت عالمی جامعه در پس صورتك
کمالندن وجمعیتندن اوتری سموات وارضی وارواح علویه یی واشخاص سفلیه یی وعالم ارواحی وعالم شهادتی
واسماء الهیهٔ وجوبیهٔ علویه یی ومظاهر کونیهٔ امکانیهٔ سفلیه یی اکا تسخیر ایلدی) (فکما انه لیس شیٔ من العالم
الا وهو یسبح الله بحمده کذلك لیس شیٔ من العالم الا وهو مسخر لهذا الانسان لما تعطیه حقیقة صورته) (پس
نته کیم اجزاء عالمدن برشیٔ یوقدر الا وحال بوکه الله تعالی یی لسان حمد ایله تسبیح ایدر کذلك عالمدن برشیٔ یوقدر
الا وحال بوکه اول شیٔ بو انسان ایچون مسخردر زیرا انسانك صورت جامعه سنك حقیقتی عالمك اکا مسخر
اولمسن اعطا ایدر زیرا انك حقیقتی حقیقت جامعه در انك عالمه نسبتی نشأت انسانیه ده قوای روحانیه
وحسیه یه وجوارح واعضایه روحك نسبتی کبی جمیع اجزا وحقایق عالمده ساریه در پس انك احاطه وشمولندن
اوتری جمیع اجزاء عالم اوزره مفیضه در وعالمك کلیسنده مدد اندن واصل اولور * پس عالم انك تسخیرنده
وعبودیتنده اولور وانسان ایچون عالمك تسخیرنی عالمك حقه تحمید وتسبیحنه تشبیه ایلدی زیرا وان من شیٔ
الا یسبح بحمده) قولیله اشیاء افراد عالم حقك تسبیحی اوزره ثابت اولدیغی مثبتدر وحقی تسبیح ایتمز الا حی
اولان شیٔ وعالمك حیاتی انك روحی اولان انسان کاملك وجودیدر پس جمیع اشیا حقی تسبیح ایتدیکی کبی جمیع
اشیا انسان کاملك تسخیرنده در زیرا انلرك مددی وحیاتی اندن واصلدر بلکه جمیع اشیا انك تسخیرنده اولمغله
انك وجودنده متعین اولان وجود حقه تسبیح ایدرلر) (فقال وسخر لکم ما فی السموات وما فی الارض جمیعا

منه فكل ما فى العالم تحت تسخير الانسان علم ذلك من علمه وهو الانسان الكامل وجهل ذلك من جهله وهو
الانسان الحيوان) (پس عالم انسانك تسخيرنده اولديغندن اوترى الله تعالى (وسخر لكم ما فى السموات
وما فى الارض جميعا منه) ديدى يعنى حق تعالى مرتبۀ كمالده متعينه اولان افراد انسانيه يه خطاب ايدوب
نيركه سموات وارضده اولان مخلوقك كليسنى الله تعالى سزه تسخير ايلدى * پس عالمده موجوده ومخلوقه
اولان اشيانك كليسى علويسى وسفليسى انسانك تسخيرنده در بو تسخيرى عالم اولدى شول كمسنه كه انى
عالم اولدى واول كمسنه انسان كاملدر وبو تسخيرى جاهل اولدى شول كمسنه كه انى جاهل اولدى واول
كمسنه انسان حيواندر زيرا انسان كامل اوليان كمسنه انسان كاملك مرتبه سن وعالمك تسخير وعبوديتنده
اولديغن عارف دكلدر وبونى جاهل اولان انسان دكلدر انسان حيواندر زيرا كمال انسانيدن انده صفت
حيوانيتدن غيرى برشئ يوقدر * پس رتبۀ انسان كاملى عارف اوليان كمسنه درجۀ حيوانيتده در حقى عارف
دكلدر پس حقك صورتى اوزره مخلوق اولوب محسوس ومشهود اولان خليفة اللهى عارف اولمينجه حقى نيجه
عارف اوله بيلور) (فكانت صورة القاء موسى فى التابوت فى اليم صورة هلاك فى الظاهر وفى الباطن كانت
اى تلك الصورة نجاة له من القتل) (پس موسانك تابوت ايچنه القاسنك وتابوتك يم ايچنه القاسنك صورتى
صورت هلاك ايدى ظاهرده وباطنده اول صورت موسى ايچون قتلدن نجات اولدى) (فيحيى كما تحيى
النفوس بالعلم من موت الجهل) (پس موسى ميت حكمنده ايكن بحره القا اولنمغله حى اولدى وآل فرعونك
قتلندن خلاص اولدى نته كيم موت جهل ايله ميته اولان نفوس علم ايله حيه اولور وموت جهلدن خلاص
بولور) (كما قال تعالى او من كان ميتا يعنى بالجهل فاحييناه يعنى بالعلم وجعلناله نورا يمشى به فى الناس
وهو الهدى كمن مثله فى الظلمات وهى الضلال ليس بخارج منها اى لا يهتدى ابدا فان الامر فى نفسه لا غاية له
يوقف عندها فالهدى هو ان يهتدى الانسان الى الحيرة فيعلم ان الامر حيرة) (شيخ رضى الله عنه مدعاء
مزبور ايچون استشهاد ايدوب ديركه نته كيم الله تعالى ايتدى امر بويله دكلميدركه شول كمسنه كه موت
جهل ايله ميت اولدى پس بز انى علم ايله احيا ايلدك ودخى بز علمى اكا نور ايتدك كه ناس بيننده انكله ماشى
وسالكدر واول نور نور هدايتدر ونور علمله ناس بيننده مشى ايدن كمسنه نك مثلى شول كمسنه كبى دركه
ظلماتده واقع وهائمدر وانك حقنده ظلمات ضلالدر ظلماتدن خارج دكلدر يعنى ابدا صراط مستقيمه مهتدى
اولمز زيرا تحقيق امر ايچون نفس امرده غايت يوقدر تا كيم انك قتنده وقوف اولنه پس هدى انسانك
حيرته مهتدى اولمسيدركه حيرت محموده در * پس انسان عارف اولور كه تحقيق امر وجود وشهود حيرتدر
يعنى انسان موت جهل ايله ميت ايكن نور علمله حى اولور ونور علمله ناس بيننده سلوك ايدر وهر شيئده حقك
تجليسن مشاهده ايدر پس مظاهر متكثره ومجالئ متعدده حسبيله تجليات متكثره يه مهتدى اولور
وتجليات بيننده متحير اولور برطرفى طرف آخر اوزره ترجيح ايدوب اكا مائل اولمز * پس ظلمات ضلال وجهلدن
نور علمله مهتدى اولان انسان حيرت وشهودده مهتدى اولور وامر حيرتدر بوندن اوترى رسول عليه السلام
رب زدنى فيك تحيرا ديدى وقرآنده (رب زدنى علما) ديدى علمدن مراد تحير وضلالدر ولكن علمك نتيجه سى اولان
حيرت حيرت محموده در وظلمات جهل حيرتى حيرت مذمومه در) (والحيرة قلق وحركة والحركة حياة
فلا سكون فلا موت) (وحيرت قلق وحركتدر يعنى حيرت اضطرابى وحركتى مقتضيه در وحركت حياتى
مستلزمه در * پس متحرك ايچون سكون يوقدر * پس انكچون موت يوقدر زيرا متحرك حيدر) (ووجود
فلا عدم) (حيرت قولنه معطوفدر وامر وجوددر پس عدم يوقدر يعنى حيات علمله حى اولان حيات ابدى
وبقاء سرمدى ايله مؤبددر آنك حقنده عدم يوقدر * پس وجه مشروح اوزره وحركة قولى قلق قولنه معطوف
اولور ووجود قولى دخى حيرت قولنه معطوف اولور وجائزدركه ووجود قولى حيات قولنه معطوف اوله
زيرا حركت حياتى مستلزمه در (وقال عليه السلام من صار بالعلم حيا لم يمت ابدا) وجائزدركه وحركة ووجود
قولى معا حيرت قولنه معطوف اوله) (وكذلك فى الماء الذى به حيوة الارض وحركتها قوله فاهتزت وحملها قوله
وربت وولادتها قوله وانبتت من كل زوج بهيج اى انها ما ولدت الا من يشبهها اى طبيعيا مثلها فكانت الزوجية
التى هى الشفعية لها بما تولد منها وظهر عنها) (كما قال (او من كان ميتا فاحييناه بالعلم) قولنه عطفدر يعنى حيات

عالمده موجوده اولديغى كبى شول ماده دخى حيات موجوده دركه ارضك حياتى وحركتى انكله حاصلدر
وارضك حياتى وحركتى الله تعالينك فاهتزت قولنده مبيندر * پس فاهتزت قولى ارضك حركتنه اشارتدر يعنى
ارض حركت ايتدى وارض بدن انسانى كبيدر وارضك حملى الله تعالينك وربت قوليدر يعنى اكا اشارتدر
يعنى زياده اولدى ديمكدر انسانك حملى كبى وارضك ولادتى الله تعالينك (وانبتت من كل زوج بهيج) قوليدر
يعنى ارضك ولادتنه اشارتدر يعنى ديمك اولور ارض طوغورمدى الا كا شبيه اولان شيئى يعنى آنك كبى طبيعى
اولان شيئى * پس شفعيه اولان زوجيت ارض ايچون حاصل اولدى شول شيئله كه ارضدن متولد اولدى
واندن ظاهر اولدى * پس وجود واحد اولان ارضده واقعه اولان حركت ونمو وولادتك حصولى وارضك مثلى
اولان شئ طبيعينك ثبوتى وشفعيه اولان زوجيتك حصولى ارضدن خارج دكلدر آندن ظاهر ومتولد اولان
شيئله حاصلدر وجود واحد اولان آدمدن حوانك ظهورى كه انك كبى شئ طبيعى وعنصريدركه آدم ايچون
زوجيت انكله حاصل اولدى وحال بوكه حوا آدم وجودينك غيرى دكلدر وحوادن اولاد آدمك ظهورى
دخى بويله در پس عالمك تدبيرى بنه عالم ايله واقعدر وكثرت وزوجيت بنه وجود واحدده واقعه در واسم عالم
جميع صور كثيره يه شاملدر) (كذلك وجود الحق كانت الكثرة له وتعداد الاسماء انه كذا وكذا بما ظهر عنه من
العالم الذى يطلب بنشأته حقائق الاسماء الالهية) (كذلك وجود واحد اولان حق ايچون كثرت ثابته اولدى
واسمانك تعدادى كه تحقيق حق كذا وكذادر يعنى رحمن ورحيم وخالق ورازق وبونلرك امثالى اسما كبى جنس
عالمدنكه نشأه سيله اسماء الهيه نك حقايقنى طلب ايدر حقدن ظاهر اولان شيئله يعنى وجود واحد حق
ايچون اسماء الهيه نك كثرتى وتعددى حقدن ظاهر اولان عالمله ثابته دركه اول عالم نشأه سيله حقايق اسماء
الهيه يى طالبدر * پس حقك وجودنده كثرت حقدن ظاهر اولان عالمك وجودى ايله عارضه اولدى وعالم دخى
وجود حقك غيرى دكلدر واندن خارج دكلدر * پس حقدن ظاهر اولان عالمك نشأه سى احديت وجود حقى
نفع ايتدى بما ظهر قولى كانت قولنه متعلقدر) (فتثبت به) (پس وجود واحد حق ايچون اسمانك كثرتى عالمله
ثابته اولدى زيرا عالم مألوه ومربوب ومخلوقدركه الهيت وربوبيت وخالقيت وجودنى مقتضيدر * پس عالمك
وجودى ايله اسماء الهيه متحققه وكثرت اسمائيه ثابته اولدى اسماء احكام وآثارنى عالمده مظاهر وجوديه ده
اظهارا تمكله وايجاد عالمدن اول كثرت اسمائيه ذات واحده ده تعقلده ايدى كه اكا كثرت نسبيه واحديه
كثرت ديرلر انكچون) (وتخالفه احدية الكثرة) ديدى يعنى عالمك ايجادى ايله وجود حقده اسماء كثرتنك
ظهورنه احديت كثرت مخالفه در زيرا احديتده متعقله اولان اسمانك صور علميه سى مظاهر حسبيله عالمده
ظاهره ومتجليه در واسمانك قوتده اولان اثرلرك احكام وآثارنى وافعالنى مظاهره ظهوره در واحديت كثرت كه
ذات واحده ده تعينات اعتباريه ونسب واضافيه حسبيله تعقلده اولان كثرتدركه اول كثرت صور ذهنيه در
خارجده انك وجودى يوقدر وانك تعقلى اعيان خارجيه يه متوقف دكلدر بنه علم الهيده اعيان قابله معدومه
مقابله سنده متعقله در وبو مرتبه حضرت واحديت وحضرت الوهيت وعلم الهى مرتبه سيدركه تميز نسبيله
اسما برى برندن متميزه در تميز خارجى وتميز وجودى ايله متميزه دكلدر عالمده واقع اولان تميز كبى زيرا عالمده واقعه
اولان كثرت كثرت حقيقيه در وحضرت علميه ده واقعه اولان كثرت كثرت نسبيه در وتخالفه قولنك فاعلى
احديت الكثرت قوليدر وضمير مفعول حقدن ظاهر اولان عالمك ظهورندن مفهوم اولان اسما كثرتنك ظهورنه
عائددر وبما ظهر عنه قولنده مايه عائد اولمق دخى جائزدر يعنى احديت كثرت جنس عالمدن حقدن ظاهر
اولان شيئه مخالفه در زيرا تعقلده اولان كثرت عالمه متوقفه دكلدر واما كثرت اسمائيه كه عالمله ظاهره در عالمه
متوقفه در) (وقد كان الحق احدى العين من حيث ذاته) (وحال بوكه حق تعالى ذاتى حيثيتيله احدى العين
ايدى يعنى ذاتى احديت العين ايدى وحق احديت ذات واحديت عين اعتباريله كثرت وجوديه وكثرت
نسبيه دن كه احديت كثرتدن منزهدر (قال الشيخ رضى الله عنه فى الحكمة النورية فاحدية الله من حيث
الاسماء الالهية التى تطلبنا احدية الكثرة واحدية الله من حيث الغنى عنا وعن الاسماء احدية العين وكلاهما
يطلق عليه اسم الاحدية انتهى كلامه پس وجود حق ايچون بونده اوچ مرتبه ثابته اولدى بر مرتبه مرتبۀ
احديت محضه دركه احديت عين واحديت ذاتدركه احديت كثرت اولان كثرت نسبيه ودخى كثرت وجوديه

انده تعقلده معتبره دکلدر کثرت وجودیه دن ذات غنیه اولدیغی کبی کثرت اسمائیه دن دخی غنیه در و ایکنجی
مرتبه مرتبهٔ واحدیتدر که کثرت اسمائیه انده متعقله در ولکن اسمانک کثرتی احدیت اوزره در زیرا تعقلده در
مظاهرده احکام و آثارلرینک ظهوری سببیله متمیزه دکلدر انلرک تمیزی تمیز نسبی و اعتباریدر و اوچنجی مرتبه
مرتبهٔ ربوبیتدر که مرتبهٔ ثانیه ده تعقلده اولان اسما مظاهر وجودیه حسبیله انلرده ظاهره در و بری برندن
متمیزه در * پس داود قیصری غفرالله له ودخی انک اعقابی فثبتت به وتخالفه احدیت الکثرة قولنده خطا
ایتمشدر زیرا وتخالفه قولنی وبخالفه قولیله تصحیح ایلدی و ایتدی ای فثبتت بالعالم والحق الذی هو مخالفه
ای بهذا المجموع احدیت الکثرة زیرا شیخ رضی الله عنهک مرادی وجود واحد حق اوزره کثرتک طریانی و تعداد
اسمانک لزومی حقدن عالمک ظهورندن لازم کلدیکنی بیان ایتمکدر * پس وکذلک وجود الحق کانت الکثرة له
وتعداد الاسماء انه کذا وکذا بما ظهر عنه من العالم قولنده وجود حق ایچون کثرتک لزومن وجود حقدن عالمک
ظهورنه تخصیص ایتدی زیرا حقک عالمی خلق ایتمسی عالمک صورنده تجلیء عام ایله آنک ظهوریدر پس
وجود حق ایچون کثرت عالمله و عالمک خالقی اولان حق ایله ثابت اولدی دیمکه احتیاج یوقدر و وجوه
خطادن بر وجه دخی بودر که اسماء الهیه نک کثرتی عالمک حقدن ظهورندن لازم کلدکده اسم خالق دخی عالمک
ظهوری ایله متحقق اولور * پس لازم کلورکه حق تعالی عالمی خلق ایتمزدن اول وصفت خالقیه ایله آنک
اتصافندن اول صفت خالقیت ایله متصف اوله و اسم خالقله مسمی دکل ایکن اسم خالقله مسمی اوله * پس
لازم کلورکه اسم خالق اسم خالقله ثابت اوله و بو باطلدر * پس خالقیت عالمک خلقیله متحققه در و بر وجه دخی
بودر که عالمک ظهوری ایله احدیت کثرت ثابته اولمق لازم کلور و ظهور عالم ایله اسمانک کثرتی دخی احدیت
کثرت اولمق لازم کلور و بونده مراد اولان اسمانک کثرتنی بیان ایتمکدر احدیت کثرت بیانی مراد دکلدر زیرا
احدیت کثرت عالمک ظهوری ایله اوله کثرت دکلدر زیرا احدیت اسما و کثرت اسما حالت واحده ده جمع اولمق
واعتبار اولنمق محالدر و بر وجه دخی بودر که اسم خالقله احدیت کثرت ثابته اولمق لازم کلور و حال بو که صفت
خالقیتدن صادر اولان کثرتدر احدیت دکلدر و بر وجه دخی بودر که ذات حقده تعقلده احدیت اوزره اولان
اسما اسم خالق تحتنده داخل اولمق لازم کلور * پس اسما مخلوقه اولمق لازم کلور بو دخی باطلدر و بر وجه دخی
بودر که مرتبه ده تغلیط لازم کلور و کثرت احدیت مرتبه سنه ظلم لازم کلور محلنده وضع اولنمغله زیرا احدیت
کثرت بو طائفه نک اصطلاحنده ذات حقده بالقوه اولان اسما و صفات کثرتنک احدیتیدر که کاسی وحدتده
توحد اوزره در و کثرت انده امر نسبی و اضافیدر انده متعقله اولان اعیان معدومهٔ قابلیه یه نسبتله و حق ذات
احدیه سی حسبیله احدی العین در کثرت وجودیه و کثرت نسبیه انده معتبره دکلدر جمیع اسما و صفات و نسب
و اضافات انده مستهلکه در * پس حق تعالی ذاتی حیثیتیله احدی العین و اسما و صفاتی حیثیتیله کثیر اولدیغن
تمثیل ایدر) (کالجوهر الهیولانی احدی العین من حیث ذاته کثیر بالصور الظاهرة فیه الذی هو حامل لها
بذاته کذلک الحق بما ظهر عنه من صور التجلی) (یعنی حق جوهر هیولانی کبیدر و جوهر هیولانی احدی
العین در ذاتی حیثیتیله کثیر در انده ظاهر اولان صورلک کثرتی حسبیله اول جوهر هیولانی که بذاته اول صوری
حاملدر یعنی جوهر هیولانی که مراتب وجوددن مرتبهٔ رابعه در طبیعت کبی وجود حسیده آنک وجودی
یوقدر یعنی آنک وجودی معقولدر وجود عینیله موجود دکلدر ذاتیله جمیع صوری حاملدر و جمیع صور آنده
ظاهره در * پس جوهر هیولانی اول وصف ذاتیله احدی العیندر انده کثرت یوقدر انده ظاهره اولان صور
اجسام ایله که بذاته انلری حاملدر و انلر آنک قوتنده در کثیر در صور مختلفه ده ظهوری حسبیله کذلک حق
دخی صور تجلیدن یعنی اسما و صفات تجلیاتندن اندن ظاهر اولان شیئله جوهر هیولانی کبی ذاتی حیثیتیله
احدی العیندر و اندن ظاهره اولان صور تجلیله کثیر در) (فکان الحق مجلی صور العالم مع الاحدیة المعقولة)
پس حق عالم صورینک مجلاسی اولدی احدیت معقولیه احدیت اوزره ثابته ایکن یعنی ذات احدیت قوتنده
احدیتده اولان اسماء الهیه تجلیاتنک صوری ایله حقک ظهوری حسبیله حق کثیر در * پس حقک قوتنده
اولان صور عالمه حق مجلی اولدی یعنی اعیان قابلهٔ معدومه یه حق تجلی ایدوب اعیان معدومه وجود حقه
مرآت اولدقده وجود حق دخی اعیانه مرآت اولور اول تجلیله اعیان وجود حقده ظاهره اولمغله * پس صور

عالم

عالم وجود حقده ظاهره اولور و احدیت حق معقوله قالور * پس حق احدیت ذاتیه و عین معقوله حسبیله
واحددر و انده ظاهره اولان صور عالمله که صور اسمائیه در کثیر در) (فانظر ما احسن هذا التعلیم الالهی
الذی خص الله بالاطلاع علیه من یشاء من عباده) (پس بو تعلیم الهی یه سن نظر ایله نه احسندر و بونی حسن
و بها صاحبی ایدن نه شیدر اول تعلیم الهی که الله تعالی آنک اوزره اطلاع و شعوره تخصیص ایلدی عبادندن
شول فرد کاملی که آنک مشیت الهیهٔ ذاتیه سی اکا متعلقه اولدی و بونده تعلیم الهیدن مراد بودر که الله تعالی
ام موسایی تابوت ایچنه القا ایتمکه و تابوتی دخی یم ایچنه رمی ایتمکه امر ایتدکده ام موسی دخی موسایی تابوت
ایچنه القا ایتدیکن و تابوتی یم ایچنه رمی ایتدیکن لسان قرآن و رسول ایله الله تعالی بزه نقل ایتمکله بزه تعلیم
ایتدیکه اول تعلیم الهی حیات حقیقیه که علم الهیدر و نور وحدت ذاته مؤدیدر و یاخود الله تعالینک
(او من کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس) قولیله و (تری الارض هامدة فاذا انزلنا علیها الماء
اهتزت وربت وانبتت من کل زوج بهیج) قولنده اولان تعلیم الهیدرکه ذات واحده ده ثبوت اوزره اولان
اسماء الهی و اعیان ثابته و اعیان قابلهٔ معدومه یی بری برینه مرآت ایدوب اعیان قابله ده صور اسمائیه یی
و صور اسمائیه ده صور اعیانی اظهار ایدر و صور عالمده اسما و صفات ایله ظهور ایدوب تجلیات مختلفه ایله متجلی
و متکثردر و وحدت ذاتیهٔ معقوله ایله اول تجلیاتک خلفنده و وحدتده مختفی و مستتردر و بو تعلیم الهی یه اطلاع
عباد الله مخلصیندن افراد یسیره و حال قابله مخصوصدر که دیوان علم الهیده مشیت ذاتیه ایله الله تعالی انلری
اول تعلیمه تخصیص ایتدی * پس موسانک یم ایچنه رمینک حکمتنی بیان ایتدکدنصکره آل فرعونک یدینه
واقع اولدقده واقعه اولان حکمته شروع ایتدی) (ولما وجده آل فرعون فی الیم عند الشجر سماه فرعون
موسی والمو هو الماء بالقبطیة والسا هو الشجر فسماه بما وجده عنده فان التابوت وقف عند الشجر فی الیم)
(وقتا کیم فرعونک آلی یعنی آنک خواصی موسایی یم ایچنده شجره قتنده بولدیلر فرعون موسایی موسی ایله
تسمیه ایتدی زیرا مو لغت قبطیه ده مادر و سا دخی شجردر * پس فرعون موسایی تسمیه ایتدی شول شیئک
اسمیله که موسایی آنک قتنده بولدی زیرا تابوت یم ایچنده شجر قتنده واقف اولدی پس آل فرعون موسایی ماء
اولان مو ده شجر اولان سا قتنده بولمغله فرعون ما ایله سایی ترکیب ایدوب موسی ایلدی و موسایی انکله تسمیه
ایتدی) (فاراد قتله فقالت امرأته فی حق موسی وکانت منطقة بالنطق الالهی فیما) (متعلق بقوله منطقة
قالت لفرعون اوکان الله خلقها للکمال کما قال علیه السلام عنها حیث شهد لها ولمریم بنت عمران بالکمال الذی
هو للذکران) (پس فرعون موسایی رسم معهود و عادت غیر محمود اوزره قتل ایتمک مراد ایتدی پس فرعونک
زوجه سی آسیه موسی حقنده ایتدی و آسیه نطق الهیله منطقه ایتدی موسی حقنده فرعونه دیدیکی قولنده
یعنی الله تعالی انی نطق الهی و وارد ربانیله انطاق ایتمش ایدی زیرا الله تعالی انی کمال انسانی ایچون خلق
ایتدی نته کیم رسول علیه السلام آسیه نک کمالندن خبر ویردی آسیه ایچون و مریم بنت عمران ایچون شهادت
ایتدیکی حیثیتله شول کمال ایله که اول کمال ذکران ایچون ثابتدر غالبا زیرا انسانک بعضیسی دخی اول کمال ایله
متصفه اولور یعنی رسول علیه السلام آسیه ایله مریم بنت عمران حقنده قرآنا شهادت ایتدی (وضرب الله مثلا
للذین آمنوا امرأة فرعون اذ قالت رب ابن لی عندک بیتا فی الجنة ونجنی من فرعون وعمله ونجنی من القوم
الظالمین ومریم ابنت عمران التی احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا وصدقت بکلمات ربها وکتبه وکانت
من القانتین) و حدیثا شهادت ایدوب ایتدی کمل من الرجال کثیرون وما کمل من النساء الا مریم بنت عمران
و آسیه امرأة فرعون و فاطمة بنت محمد صلی الله علیه وسلم و خدیجة بنت خویلد پس بو کلامده شیخ رضی الله
عنه آسیه قولنده نطق الهیله منطقه اولدیغن بیان ایدوب فقالت قولیله انک مقولی بیننده کلام طویل
توسط ایتمکله بینه تکرار ایراد ایدوب ایتدی) (فقالت لفرعون فی حق موسی انه قرة عین لی ولک فبه قرة عینها
بالکمال الذی حصل لها کما قلنا وکان قرة عین لفرعون بالایمان الذی اعطاه الله عند الغرق فقبضه طاهرا
مطهرا لیس فیه شیء من الخبث لانه قبضه عند ایمانه قبل ان یکتسب شیئا من الاثام والاسلام یجب ای یقطع
ما قبله وجعله آیة علی عنایته سبحانه بمن شاء حتی لا ییأس احد من رحمة الله فانه لا ییأس من روح الله
الا القوم الکافرون) (پس فرعونک زوجه سی آسیه موسی حقنده فرعونه انه قرة عین لی ولک) دیدی یعنی

ديمك اولور تحقيق موسى بنم ايچون قرة العيندر ودخى سنكيچون قرت العيندر پس موسى ايله آسيه نك عينى
قريره اولدى يعنى نورلى اولدى شول كمال سببيله كه آسيه ايچون حاصل اولدى نته كيم بزذكرا ايتدك واول
كمال ذكران ايچون حاصل اولان كمالدر وموسى فرعون ايچون قرة العين اولدى شول ايمان سببيله كه الله تعالى
آنى فرعونه اعطا ايتدى فرعونك غرقى قتنده پس الله تعالى فرعونى طاهر ومطهر اقبض ايتدى يعنى رب
العالمينه مؤمن اولوب نفسيله ادعاء ربوبيتدن وعقايد فاسده دن طاهر وماء ايمان ايله خاشاك شركدن جانب
حقدن مطهر اولمغله قبض ايتدى حسى ومعنوى ونفسانى وروحانى خباثت جسددن انده برشئ قالمدى زيرا
الله تعالى آنى قبض ايتدى آنك ايمانى قتنده آثامدن برشئ اكتساب ايتمزدن اول وحال بوكه اسلام ماقبلنى قطع
ايدر يعنى اسلامدن اول انك شركى حالنده اكتساب جرايم وآثامى قطع ايدركه حقوق الهيه دن اولا اشراك كبى
وحقه عدم انقياد واطاعت كبى پس فرعون ايمانى قتنده آثامى كسب ايتمدن قبض اولندى وانك آخر كلمه سى
كلمهٔ ايمان اولدى والله تعالى فرعونك ايمانى وياخود بوصفت اوزره فرعونك قبضنى آيت الهيه ايلدى كندى
عنايتنه عبادندن شول كمسنه يه كه انك مشيتى انك عنايتنه متعلقه اولدى تا كيم مجرميندن براحد رحمت
الهيه دن مأيوس اولميه زيرا قوم كافرندن غيرى براحد رحمت الهيه دن مأيوس اولمز)(فلو كان فرعون ممن
ييأس ما بادر الى الايمان فكان موسى عليه السلام كما قالت امرأة فرعون فيه انه قرة عين لى ولك لا تقتلوه عسى
ان ينفعنا وكذلك وقع فان الله نفعهما به عليه السلام وان كانا ما شعرا بانه هو النبى الذى يكون على يديه هلاك
ملك فرعون وهلاك آله)(پس اكر فرعون رحمت الهيه دن مأيوس اولان صنفدن اوليدى ايمانه مبادرت
ايتمزدى پس موسى عليه السلام آسيه ايچون وفرعون ايچون قرة العين اولدى وايكيسى دخى انكله منتفع
اولديلر نته كيم فرعونك زوجه سى آسيه موسانك حقنده تعظيم ايچون صيغهٔ جمع ايله مخاطبه اولديغى وياخود
فرعونه واطفال بنى اسرائيلك قتلنه مباشرين اولان انك آلنه مخاطبه اولديغى حالده انه قرة عين لى ولك
لا تقتلوه عسى ان ينفعنا او نتخذه ولدا) ديدى يعنى تحقيق موسى بنم ايچون ودخى سنكيچون قرة العين اولسون
سز انى قتل ايتمك عن قريب اندن بزه نفع حاصل اولور وآسيه نك قولى كبى انكله نفع واقع اولدى زيرا تحقيق
الله تعالى آسيه ايله فرعونه موسى عليه السلام ايله نفع اعطا ايتدى وانكله منتفع اولديلر واكرچه كيم آسيه ايله
فرعونك شعورى يوغيدى يعنى فرعون موسايى قتل ايتمك مراد ايدوب آسيه اكا قول مذكورى قائله
اولديغى حالده ايكيسنك معا شعورى يوغيدى كه بو مولود شول نبى دركه فرعونك ملكى هلاكى وآلنك ملكى
هلاكى انك يدى اوزره واقع اولور فرعونك عدم شعورى اولديغى ظاهردر واما آسيه نك عدم شعورى پس اول
دخى موسى نبى معهود اولديغنه شعورى موسانك عدم قتلنده سعى ايتديكى موسايه انك اطلاعندن اوترى
دكل ايدى ولكن جميع كلامنده نطق الهيله منطقه ايدى امورى على ما هى عليه عارفه ومكاشفه كبى نطق
ايتدى امدى شيخ رضى الله عنه بو كلامده وبوندن صكره فرعون حقنده واقع اولان كلامنده تصريح ايلدى كه
فرعون متغرغر اولمزدن اول مؤمن اولدى وايمانى قتنده اعتقادى خبثندن رجوع ايدوب طاهر ومطهرا
مقبوض اولدى وايمان ايله حسا ومعنا منتفع اولدى زيرا بعد الايمان انك ايمانى ردنه وياخود عدم قبولنه
دلالت ايدر نص صريح يوقدر شقاسنى مشعره اولان بعض آيات قبل الايمان حكايت طريقى اوزره در
ومسلميندن عامهٔ نفوسده وانلردن غيرى يهود ونصارى نفوسنده دخى مستقردركه فرعون كافردر واهل
ناردندر زيرا نبى الله اولان موسايه انكار ايتدى واكا وبنى اسرائيله معادات ايتدى (انا ربكم الاعلى) قوليله
ودخى ما علمت لكم من اله غيرى قوليله انلرك زعمى اوزره ادعاء ربوبيت ايتدى ولكن قرآن اصدق شاهددر غرق
قتنده متغرغر اولمزدن اول فرعونك ايمانته زيرا ايمان ايله افصاح ايتدى نطقه تمكنى حالنده وايماندن نجاتك
وقوعنه علمى حالنده ✻ پس (آمنت انه لا اله الا الذى آمنت به بنو اسرائيل وانا من المسلمين ديدى وبو قول خبر
صحيح دربونك ردنه دلالت ايدر نص صريح يوقدر وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده ديركه الله تعالى (الآن وقد
عصيت قبل وكنت من المفسدين) قولنده فرعونك ايمانته شهادت ايدر غاية ما فى الباب بو قول فرعوندن بوندن
اول واقع اولان عصيان وافساددن اوترى عتابى مشعردر آنك كفرنه نص دكلدر نته كيم بعضلر اخذ ايتدى
بلكه ايمانته شهادتدر ان شاء الله تعالى بو مسئله بو حكمتك آخرنده تفصيل اوزره ايراد اولنور)(ولما عصمه الله

من فرعون اصبح فؤاد ام موسى فارغا من الهم الذى كان قد اصابها)(وقتا كيم الله تعالى موسايى فرعوندن
عصمت ايتدى وآنى قتلدن حفظ ايتدى فرعون انى قتل ايتمك مراد ايتدكده ام موسانك فؤادى شول هم
وغمدن فارغ اولديغى حالده صباحه داخل اولدى كه ولدينك قتلى خوفندن اول هم اكا اصابت ايتمش ايدى
اكرچه كيم الله تعالى آنك قلبنه الهام ايتمش ايدى واما وهمك غلبه سندن مهمومه ومغمومه ايدى ✻ پس
بشارت الهيه يه موافق على الصباح موسانك عدم قتلندن خبر الدقده آنك همندن قلبى فارغ وخالى قالدى
زيرا بيلدى كه ولدى مصون ومحفوظدر)(ثم ان الله حرم عليه المراضع)(المراضع جمع مرضع وهى التى لها
ولد ترضعه فان ارضعته بالارضاع فعلا قلت مرضعة وهذا مثل حائض وحائضة)(حتى اقبل على ثدى امه
فارضعته ليكمل الله لها سرورها به كذلك علم الشرايع)(يعنى الله تعالى موسايى فرعوندن عصمت ايتديكى
نعمتله ام موسى منعمه اولدقدنصكره الله تعالى مراضع آخرانك ثديى موسايه حرام ايلدى ✻ پس مراضع
آخرانك ثديى قبول ايتمدى تا كيم كندى اميدينه اقبال ايليه ✻ پس امى آنى ارضاع ايلدى تا كيم الله تعالى
امينك سرورنى انى ارضاع ايتمكله تكميل ايليه زيرا اميت ارضاع ايله تامه در علم شرائع دخى بويله در يعنى
موسا اوزره انك امى ثديندن غيرى تحريم مراضع كبيدر علم شرايع زيرا هر برنبى يه شريعت خاصهٔ مخصوصه در
سائر انبيانك شرايعى اكا حرامدر انبيانك شرايعندن آنك شريعتنده مشروع اولان شيئدن غيرى زيرا وقت
اولوركه بر نبينك شريعتى على نبى آخرك امتنه موافق دكلدر نته كيم بعض مراضعك لبنى بعض اطفاله موافق
دكلدر واكرچه كيم البان صورت لبنيتده واحده در ولكن غداء بدندر وعلم غداء روحدر پس بوندن اوترى
هر برنبى علم خاص ايله امت خاصه يه بعث اولنور ✻ پس موسايه مراضعك تحريمى صورتى موسانك نبى
موعود اولديغنك علامتيدر)(كما قال تعالى لكل جعلنا منكم شرعة اى طريقا ومنهاجا)(اى بلسان الاشارة)
(يقول من تلك الطريقة جاء فكان هذا القول اشارة الى الاصل الذى منه جاء فهو غذاؤه)(نته كيم الله تعالى
انبيايه خطاب ايدوب لكل جعلنا منكم شرعة ديدى يعنى سزدن هر بريكز ايچون بزبر شرعه وضع ايتدك يعنى
برطريق وبرمنهاج وضع ايتدك ولسان اشارة ايله منها جاديمك منها جاء ديمكدر كانه منهاجا قولى اوزره وقف
اولدقده كلمتينه مشابه اولور بريسى منهادر وبريسى جاءدر پس كانه همزه اندن محذوفه در يعنى هر بريكز
ايچون برشرعه وضع ايتدك كه اول شرعه وطريقتدن كلمش اوله بو قبول يعنى (لكل جعلنا منكم شرعة
ومنهاجا) قولى اشارت اولدى شول اصله كه هر بريسى اندن كلدى يعنى حضرت الهيه وحقايق وجوبيه دن
شول اصل الهى يه كه انك ربى اولان اسم الهيدر اشارت ايدركه هر برفرد حد امكانه اندن نزول ايتدى پس
اول اصل انك غداسيدر واول اندن متغديدر ✻ پس هر برنبى شريعت علومنى انك امى واصلى اولان حقيقت
واحده دن اخذ ايدر)(كما ان فرع الشجرة لا يتغذى الا من اصله فما كان حراما فى شرع يكون حلالا فى شرع
آخر يعنى فى الصورة اعنى قولى يكون حلالا وفى نفس الامر ما هو عين ما مضى لان الامر خلق جديد
ولا تكرار)(نته كيم برشجره نك فرعى متغذى اولمز الا كندى اصلندن پس شول شيئكه برنبينك شرعنده حرام
اولدى نبى آخرك شرعنده حلال اولور يعنى صورتده يعنى بنم يكون حلالا قولمدن مرادم صورتده اول شئ
حلال اولور ديمكدر وحال بوكه نفس امرده حلال اولان شئ شرع سابقده حرام اولوب سابق اولان شيئك عينى
دكلدر زيرا خلق جديددر ووجود وتجليده تكرار يوقدر ✻ پس برشرعده حرام اولان شئ شرع آخرده حلال
اولان شيئك عينى دكلدر نهايت امثال واشباه صورتده برى برينك عينى كبيدر زيرا امر دائما خلق جديدده در
وابدا تجليده تكرار يوقدر ✻ پس بوندن اوترى فى الصورة قوليله قيد ايتدى)(فلهذا نبهناك)(يعنى برشرعده
حرام اولان شئ شرع آخرده بحسب الصورة حرام اولديغندن اوترى بزسكا تنبيه ايتدك فى الصورة قولمز ايله
يعنى بو اعتبار صورت حسبيله در واما نفس امرده امر بويله دكلدر زيرا امر خلق جديددر وصور امثال
واشباهدر)(فكنى عن هذا فى حق موسى بتحريم المراضع فانه على الحقيقة من ارضعته لا من ولدته فان
ام الولادة حملته على جهة الامانة فتكون فيها وتغذى بدم طمثها من غير ارادة لها فى ذلك حتى لا يكون لها
عليه امتنان فانه ما تغذى الا بما لو لم يتغذ به ولم يخرج عنها ذلك الدم لاهلكها وامرضها فللجنين المنة على امه
بكونه تغذى بذلك الدم فوقاها بنفسه من الضرر الذى كانت تجده لو امتسك ذلك الدم عندها ولا يخرج

ولا يتغذى جنينها) (يعنى هرشئ كندى اصلندن متغذى اولديغندن الله تعالى موسى حقنده تحريم مراضع ايله كنايه ايتدى * پس موسانك امى على الحقيقه شول مرأه دركه انى ارضاع ايلدى انى طغوران مرأه حقيقتده انك امى دكلدر زيرا ام ولادت انى امانت طريقى اوزره حامله اولدى پس اول امنده متكون اولدى وامينك طمثى دمى ايله يعنى انك حيضى قانيله متغذى اولدى انك امده تكوننده وانك طمثى دمى ايله انك تغذى سنده امى طرفندن عدم ارادت ايله يعنى موسى امده متكون اولوب انك دم طمثى ايله متغذى اولديغنه امنك ارادتى وشعورى يوقدر تاكيم ام ايچون انك اوزره امتنان واقع اولميه زيرا التحقيق اول متغذى اولدى الا شول دم ايله كه اكر اول انكله متغذى اولميدى واول دم امدن چقميدى اول دم البته امى هلاك ايدردى وياخود انى امراض ايدردى * پس جنين ايچون انك ام ولادتى اوزره منت ثابتدر اول جنين اول دم ايله متغذى اولمغله پس جنين كندى نفسيله امنى حفظ ايدر شول ضرردن كه امى انى كندى وجودنده مشاهده ايدردى اكر اول دم آنك قننده امتساك اوزره اوليدى واندن چقميدى وآنك جنينى انكله متغذى اولميدى (والمرضعة ليست كذلك فانها قصدت برضاعته حياته وابقاءه) (وحال بوكه ام مرضعه ام ولادت كبى دكلدر زيرا تحقيق مرضعه ولدى ارضاع ايتمكله آنك حياتنى وابقاسنى قصد ايتدى برضاعته قولنده مصدر مفعوله مضافدر) (فجعل الله ذلك لموسى فى ام ولادته فلم يكن لامرأة عليه فضل الا لام ولادته لتقر عينها ايضا بتربيته وتشاهد انتشاءه فى حجرها ولا تحزن) (پس الله تعالى بو فضل امتنانى موسى ايچون ايلدى انك ام ولادتى حقنده يعنى موسانك رضاعتنه انك ام ولادتنى تخصيص ايلدى * پس اول مراضعدن بر امرأه ايچون موسى اوزره انك ام ولادتندن غيرى فضل وامتنان بولنمدى زيرا مراضعدن بريسنك ثديينى قبول ايتمدى وبريسى اكا مرضعه اولمدى تاكيم ام موسانك عينى بنه كذلك موسانك تربيتيله روشن اوله وحجرنده انك انتشاسن مشاهده ايده وانك فراقيله ومرضعه اخرانك حجرنده انى مشاهده ايتمكله محزونه اولميه يعنى الله تعالى موسانك ام ولادتنى اكا مرضعه ايتدى موسايه فضلندن اوترى تاكيم انك ام ولادتندن غيرى انك اوزره بر امرأه نك فضلى اولميه وكذلك موسانك ام ولادتنه فضلندن اوترى تاكيم ام ولادتك انكله عينى قريره اوله وموسى اوزره انك ام ولادتندن غيرى مراضعك تحريمنده اشارت ايدركه موسانك حقيقتى امنك ثديندن وارده اولان انك شريعتى علمندن غيرى اكا حرام قلندى زيرا موسى نبى در * پس اكر انك نبوتنى مقتضيه اولان حقيقتدن غيرى حقايق توحيد وتجريددن واستهلاك وفنادن انك ولايتى مقتضيه اولان حقايقدن تربيه اولندى نبوت ايله ظاهر اولمزدى انكچون خضر ايله صحبت كايداً له مصاحب اولمدى واندن مفارقت ايتدى زيرا موسى عليه السلام نبوت ايله ظاهر ايدى ونبى نبوتى حيننده بعض علوم اوزره دركه ولى انك اوزره دكلدر وولى قربى واستهلاكى حالنده بعض علوم اوزره دركه نبى انك اوزره دكلدر تاكيم نبوته فتور كلميه علم قضا وقدر وعلم اعيان ثابته كبى) (ونجاه الله من غم التابوت فخرق ظلمة الطبيعة بما اعطاه الله من العلم الالهى وان لم يخرج عنها) (والله تعالى موسايى غم تابوتدن خلاص ايتدى وتابوت انك ناسوتيدر پس موسى طبيعت ظلمتنى خرق ايتدى الله تعالى علم الهيدن اكا اعطا ايتديكى شيئله كه علم الهيله طبيعتدن وانك احكامندن خروج ايتديسه زيرا هر قنغى عامده ظهور ايدرسه البته مظاهر طبيعيه ده ظهور ايدر طبيعتدن خارج دكلدر نهايت عالم قدسده طبيعتك اصفى وانوار اولان صورنده ظهور ايدر) (وفتنه فتونا اى اختبره فى مواطن كثيرة ليتحقق فى نفسه صبره على ما ابتلاه الله به فاول ما ابتلاه الله به قتله القبطى بما الهمه الله ووفقه فى سره وان لم يعلم بذلك ولكن لم يجد فى نفسه اكتراثا) (اى مبالاة يقال ما اكترثت به اى ما ابالى به) (بقتله مع كونه ما توقف حتى يأتيه امر ربه بذلك لان النبى معصوم الباطن من حيث لا يشعر حتى ينبأ اى يخبر بذلك) (والله تعالى موسايه مواطن كثيره ده اختبار ايتدى تاكيم كندى نفسنده آنك صبرى متحقق اوله شول شيئه كه الله تعالى انى انكله مبتلا ايتدى وصبرده ثابت قدم اوله زيرا نشأت انسانيه ده مودعه اولان كمالات الهيه نك اكثرى ابتلا وامتحان ايله ظاهر اولور * پس اولكى ابتلا كه الله تعالى موسايى انكله مبتلا ايلدى آنك قبطى قتليدر الله تعالينك اكا الهامى وآنك سرنده قتل قبطى يه اكا توفيقى واقدارى سببيله يعنى موسى قبطى قتل ايتدى سرنده الله تعالينك قتله الهامى واقدارى سببيله واكرچه كيم موسى الله تعالينك امرى ايله

قتل ايتديكن عالم دكل ايدى زيرا دخى مبعوث دكل ايدى ولكن كندى نفسنده آنك قتلى سببيله مبالات بولمدى بونك برله كه موسى انى قتل ايتمكه امر الهينك اكا ورودنه متوقف اولمدى نبى باطنى ايله معصومدر وارد الهيله آنك شعورى اولمديغى حيثيتيله انكاه من عند الله اخبار اولنجه يعنى نبينك باطنى ارتكاب كبائردن معصومدر پس موسى قبطى يى آنك قابنه الهام الهيله قتل ايلدى اكا شعورى اولمديغى حيثيتيله زيرا من عند الله اخبار اولنميجه الهام الهيله قتل ايتديكنه شعورى يوغيدى زيرا اكر شعورى اوليدى ابتلا اولمزدى وفرعوندن فرارا ايتمزدى ولكن عدم شعورى سببيله فرعوندن فرار ايدوب كربت غربته مبتلا اولدى وشعيب عليه السلامه التجا ايتدى وانك تربيه سى سببيله انك قوتنده اولان نبوتك ظهورنه مستعد اولدى (ولهذا) اى لعدم شعور موسى انه قتل القبطى بامر ربه (اراه الخضر قتل الغلام فانكر عليه قتله ولم يتذكر قتله القبطى فقال له الخضر ما فعلته عن امرى ينبهه فى هذا القول على مرتبته وهو انه قتله بالامر الالهى اذ كان نبيا معصوم الحركة فى نفس الامر وان لم يشعر بذلك) (يعنى موسى امر الهيله قبطى يى قتل ايتديكنه انك عدم شعورندن اوترى خضر عليه السلام اكا قتل غلامى كوستردى پس موسى خضر اوزره غلامك قتلنى انكار ايلدى وموسى قبطى يى قتل ايتديكن تذكر ايتمدى واكر موسى انك قتلنه شعورى اوليدى وقلبنه الهام الهيله قتل ايتديكن عالم اوليدى خضره انكارا ايتمزدى ذوق ايله عالم اولوردى كه قتل امر الهيله واقعدر * پس خضر موسى عليهما السلامه ما فعلته عن امرى ديدى يعنى بن كندى امرم ايله بونى قتل ايتمدم ديدى بو قولده خضر موسايه تنبيه ايدر انك مرتبه سنه كه اول دخى امر الهيله قتل ايتدى موسى اخبار اولنمزدن اول كه اول نفس امرده معصوم الحركتدر يعنى حركت وفعلده معصومدر هر نه شيئكه اندن صدور ايدرسه امر الهيله صادر اولور واكرچه كيم موسانك اكا شعورى يوقدر انكچون قتلى شيطانه نسبت ايدوب ايتدى هذا من عمل الشيطان وربنه استغفار ايدوب (رب انى ظلمت نفسى فاغفر لى) ديدى پس خضر غلامى امر رب ايله قتل ايتديكن موسايه اعلام ايتمكده اكا تنبيه ايتدى كه اول دخى قبطى يى قتل ايتمدى الا امر الهيله انك قتلى كندى نفسندن وشيطاندن دكلدر واول امر الهى سز حركتدن معصومدر وقتل قبطى ايله واقع اولان ابتلانك حكمى تمام اولمش ايدى انكچون خضر اكا تنبيه ايلدى تاكيم قتل قبطيدن واقع اولان تأسف وندامت اندن مرتفع اوله) (واراه ايضا خرق السفينة التى ظاهرها هلاك) (وفى بعض النسخ المصححة هلك) (وباطنها نجاة من يد الغاصب جعل له ذلك فى مقابلة التابوت له الذى كان فى اليم مطبقا عليه فظاهره هلاك وباطنه نجاة) (وخضر موسى عليهما السلامه ينه كذلك خرق سفينه يى كوستردى كه انك ظاهرى هلاكدر يعنى هلاك صورتيدر وباطنى نجاتدر يد غاصبدن خضر خرق سفينه يى كندى ايچون ايتدى يعنى كندى سى خرق سفينه ايله ظاهر اولدى موسى ايچون تابوت مقابله سنده كه يمده اول تابوت موسى اوزره مطبق ايدى پس تابوتك ظاهرى موسى ايچون هلاك صورتيدر وباطنى نجاتدر) (وانما فعلت به امه ذلك خوفا من يد الغاصب فرعون) (بدل من الغاصب) (ان يذبحه صبرا) بالصاد والباء الموحدة اى ان يذبحه مصبورا اى محبوسا) (وهى تنظر اليه) (يقال قتله صبرا وصبر الانسان وغيره على القتل ان يحبس ويرمى حتى يموت * پس وجه مشروح اوزره صبرا قولى ان يذبحه قولنده مفعول ضميردن حال واقع اولور وتميز اوزره منصوب اولمق دخى جائزدر يقال قتل صبرا اى حبس على القيد حتى يقتل وفى بعض النسخ بالضاد والياء المنقوطة بنقطتين من تحت اى خوفا من ان يذبحه ذبحا مشتملا على الضرر العظيم لامه والاول اظهر وابين) (مع الوحى) (اى انما فعلت مع الوحى) (الذى الهمها الله به من حيث لا يشعر فوجدت فى نفسها انها ترضعه فاذا خافت عليه القته فى اليم لان فى المثل عين لا ترى قلب لا يفجع فلم تخف عليه خوف مشاهدة عين ولا حزنت عليه حزن رؤية بصر وغلب على ظنها ان الله ربما رده اليها بحسن ظنها به فعاشت بهذا الظن فى نفسها والرجاء يقابل الخوف واليأس وقالت حين الهمت لذلك لعل هذا هو الرسول الذى يهلك فرعون والقبط على يده فعاشت وسرت بهذا التوهم والظن بالنظر اليها وهو علم فى نفس الامر) (وام موسى موسايى تابوت ايچنه القا ايتدى وتابوتى يم ايچنه رمى ايتدى غاصب اولان فرعون يدندن خوفدن اوترى كه موسايى ذبح ايليه مصبور يعنى محبوس اولديغى حالده وحال بوكه امى اكا ناظره اوله يعنى موسانك الرين وايقلرين باغليوب والده سنك كوزنه قارشو فرعون انى ذبح ايتميه دير خوف ايتديكندن اوترى وام موسى شول وحيك

وجودی ایله كه الله تعالی انكله اكا وحی ایتدی آنك شعوری اولمدیغی حیثیتله موسایی تابوت ایچنه وتابوتی
یم ایچنه القا ایتدی پس موسی كندی نفسنده بویله مشاهده ایتدی كه اول موسایی ارضاع ایدر * پس نتكم
ام موسی موسی اوزره خوف ایتدی پس انی یم ایچنه القا ایتدی زیرا امثلده مشهوردر كوز كورمینجه كوكل
صبر ایدر مضطرب اولمز * پس موسی اوزره مشاهدهٔ عین خوفیله خوف ایتدی وآنك اوزره رؤیت بصر حزنی
ایله محزونه اولمدی وآنك ظنی اوزره غالب اولدی كه تحقیق الله تعالی موسایی اكا رد ایدر آنك ربنه حسن ظنی
سببیله پس ام موسی بو ظن ایله كندی نفسنده عاشیه وباقیه اولدی ورجاء خوف ایله بأسه مقابلدر پس
ام موسی بو فعل ایله الهام اولندقده ایتدی رجا اولنور كه بو ولد شول مولود اوله كه فرعون ایله قبط آنك یدی اوزره
هلاك اولور وام موسی عیش وسرور ایچنده اولدی بو توهم ایله واكا نسبت بو ظن ایله وبو توهم وظن نفس امرده
علمدر زیرا عند الله محققدر نهایت ام موسایه نسبتله ظن اولدی زیرا اول یقین اوزره دكل ایدی كه آنك ولدی اول
رسول معهوددر وفرعون وآل فرعون آنك اوزره هلاك اولور) (ثم انه) (ای موسی) (لما وقع علیه الطلب
خرج فارا خوفا فی الظاهر وكان فی المعنی حبا فی النجاة) (اندنصكره وفتناك كیم موسی اوزره قتل قبطیدن
اوتری طلب واقع اولدی مصردن چقدی فرار ایتدیكی ظاهرده خوفدن اوتری وحقیقتده اول فرار نجات
حبندن اوتری ایدی یعنی بحسب الظاهر فهم اولنور كه موسی فرعونك قتلی خوفندن اوتری فرار ایتدی
اما بحسب الحقیقه اویله دكلدر بلكه موسی قتل قبطیده معصوم اولوب آنك شعوری یوغیكن امر الهیله
قتل ایتدیكی كبی كذلك آنك فراری دخی امر الهیله حیات ابدی ونجات سرمدی حبندن اوتری ایدی آنك
اكا شعوری یوغیكن واول نجات بودر كه كندی ذاتنده بالقوه اولان امر نبوت انده بالفعل ظاهر اوله وحیات
الهیهٔ ابدیه اولان صورت الهیه انده متجلیه اوله وكندیسی دخی حد كماله بالغ اولوب صفات نفسانیه بطننده
واخلاق طبیعیه ظلماتندن نجات بوله پس حقك امر فراری موسانك قلبنه الهامندن مرادی انی مرتبهٔ
نبوته ابلاغ ایتمكدر) (فان الحركة ابدا انما هی حبیه ویحجب الناظر فیها باسباب آخر ولیست تلك) (زیرا حركت
ابدا حبیه در یعنی براحد برجهته حركت ایتمز وبر فعله مباشرت ایتمز الا جانب حقدن آنك قلبنه حركتك محبتی
القا اولنغله وحركته ناظر اولان كمسنه اسباب آخر ایله محجوب اولور وظن ایدر كه اسباب ظاهره دن غیری
حركتی موجب بر شیء یوقدر وحال بوكه اول اسباب ظاهره حقیقتده حركته اسباب دكلدر * پس موسانك
حركتنی موجب اولان حقیقتده قتل خوفی دكلدر بلكه آنك حركتی حركت حبیه در (كنت كنزا مخفیا
فاحببت ان اعرف) قولنده اولان حب الهی حركتیدر كه موجب حیات ابدی اولان ظهور واظهار كلیدر
وفی الحقیقه اول حینده موسانك حركتی حدیثده مذكور اولان محبت الهیه حركتی ایدی زیرا حقك
خلقنه متوجه اولان محبت الهیه مرتبهٔ انسان كاملده اولان جلا واستجلا وظهور واظهار كلیله حقك
ظهورینی مقتضیه در پس انسان كامل قبل الكمال اول حب الهی حركتنك حكمی تحتندهدر پس موساده
اول حب الهی حركتی تقاضا ایتدی كه آنك مظهرنده دخی شهود واشهاد كلی وتجلی وعرفان جمعی وكمالی
حاصل اوله وكذلك موساده مودعه اولان امانت الهیه یی كه صورت الهیه در حفظ ایچون وحفظ ایتمك ایچون
وآنك روحنه متضمنه اولان ارواح مظاهر موسوی حسبیله انلر ایچون مؤهله اولان كمالاته انلر نائله اولمغیچون
موسی حركت ایتدی) (وذلك لان الاصل حركة العالم من العدم الذی كان ساكنا فیه الی الوجود ولذلك یقال
ان الامر حركة عن سكون فكان الحركة التی هی وجود العالم حركة حب وقد نبه رسول الله صلی الله علیه وسلم
علی ذلك بقوله كنت كنزا لم اعرف فاحببت ان اعرف فلولا هذه المحبة ما ظهر العالم فی عینه فحركته من العدم
الی الوجود حركة حب الموجود حركة حب للموجد لذلك) (وحركت حبیه اولدیغنك بیانی بودر زیرا تحقیق
ظهورك ووجودك اصلی عالمك شول عدمیدر كه عالم انده ساكن ایدی وجوده حركتیدر وبوندن اوتری دینلور كه
امر وجود حركتدر سكوندن یعنی عدمده سكون اوزره اولان عالمك وجوده حركتیدر زیرا سكون حركتی
سابقدر * پس عالمك وجودی اولان حركت حركت حب اولدی یعنی محبت الهیهٔ ذاتیه دن منبعثه اولان
حركت اولدی وتحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلم بو معنایه تنبیه ایلدی یعنی عالمك عدمدن وجوده حركتی
حركت حبیه در دیو اشارت ایتدی كنت كنزا لم اعرف فاحببت ان اعرف قولیله پس اگر بو محبت الهیهٔ ذاتیه

اولمیدی عالم وجود عینیسنده ظاهر اولمزدی عدمیتده سكون اصلی اوزره باقی قالوردی پس عالمك عدمدن
وجوده حركتی عالمی موجد اولان وجود واحدك حبی حركتیدر كه تا كیم عالمی ایجاد ایتمكله معرفت
الهیه نك حصولی ایچون توجه ایدن حب الهی حركتیدر تا كیم حق معروف اوله وكندی ذاتنی كندی ذاتنده
مشاهده ایلیه وكذلك غیردن دخی مشاهده ایلیه غیرك وجودی اعتبار اولندیغی تقدیر اوزره) (ولان العالم
ایضا یحب شهود نفسه وجودا كما شهدها ثبوتا فكانت بكل وجه حركته من العدم الثبوتی الی الوجود حركة
حب من جانب الحق وجانبه فان الكمال محبوب لذاته وعلمه تعالی بنفسه من حیث هو غنی عن العالمین هو له
وما بقی له تمام مرتبة العلم بالعلم الحادث الذی یكون من هذه الاعیان اعیان العالم اذا وجدت فظهرت صورة
الكمال بالعلم المحدث والقدیم فتكمل مرتبة العلم بالوجهین) (ودخی حركت ابدا انكچون حبیه در زیرا تحقیق
عالم حق كبی وجودا كندی نفسی شهودنه آنك حبی تعلق ایدر تا كیم كندی نفسنی عدمده ثبوتا مشاهده
ایلدی پس عالمك هر وجهله عدم ثبوتیدن وجوده حركتی جانب حقدن وكندی جانبندن حركت حب اولدی
زیرا كمال لذاته محبوبدر گرك حقك كمال ظهوری اعتبار اولنسون وگرك انك انك حصول كمالی وكمال ظاهر اولمزالا
وجود عینیله والله تعالینك كندی نفسنه وذاتنه علمی الله تعالی عالمیندن غنی اولدیغی حیثیتله اول علم اكا
مخصوصدر مخلوقك انده قدمی یوقدر * پس حق تعالی كندی ذاتیله كندی ذاتنی عالمدر ومراتب علمدن حق
ایچون بر مرتبه قالمدی الا علم حادث ایله علم مرتبه سنك تمامی یعنی علم مرتبه سی علم حادث ایله تمام اولمق قالدی
اویله علم حادث كه بو اعیاندن كه اعیان عالمدر حاصل اولور نتكم بو اعیان عالم وجود عینیله موجوده اولسه
پس صورت كمال علم محدث ایله وعلم قدیم ایله ظاهر اولور * پس مرتبهٔ علم وجهین ایله كامله اولور ذاتی جهتیله
واعیان عالمده ظهوری جهتیله وعلمه بنفسه قولی سؤال مقدره جواب اولمق جائزدر كانه سائل سؤال ایدر كه
الله تعالی كندی ذاتنی وكمالاتنی عالمك ایجادندن اول وصور عالمده آنك ظهوریندن اول عالمدر * پس ظهورك
وایجاد عالمك نه فائده سی واردر * پس شیخ رضی الله عنه جواب ایدوب ایتدی والله تعالینك كندی ذاتنه علمی
عالمیندن آنك غناسی حیثیتیله ازلا وابدا انكچون ثابتدر لكن كندی ذاتنده استهلاك كده اولان اعیان قابله ده
آنك ظهوری واول اعیانده آنك شهودی وصفات واسمانك اول اعیانده تجلیسی اعیانك ایجادنه موقوفدر
پس هر شیئه حقك علمی او شیء حسبیله در شیء علم الهیده عدمیت اوزره ثابت ایكن اول شیء عدمیتی صورتی
اوزره حقك معلومیدر وجود عینیده آنك ظهوری اعتباریله صورت عینیه سیله حقك معلومی اولور كه
بو صورت عینیه عینیله اول صورت غیبیه دكلدر الا تعقل اعتباریله پس علم معلومه تابع اولدیغی اعتبار اوزره
معلوم هر آنده تجدد اوزره اولمغله علم دخی هر آنده حدوث اوزره اولور * پس مراتب علم ظهور ایله كامله اولور)
(وكذلك تكمل مراتب الوجود فان الوجود منه ازلی وغیر ازلی وهو الحادث فالازلی وجود الحق لنفسه
وكذلك مراتب وجود دخی اعیان عالمله كامله اولور زیرا وجودك بعضیسی ازلیدر وبعضیسی غیر ازلیدر وغیر
ازلی اولان حادثدر پس وجود ازلی حقك كندی نفسیله وجودیدر كه وجود عینی ذاتیدر) (وغیر الازلی
وجود الحق بصور العالم الثابت) (ووجود غیر ازلی صور عالمده ظاهر اولان حقك وجودیدر كه اول عالم علم
ازلیده عینیله ثابتدر) (فیسمی حدوثا لانه ظهر بعضه لبعضه فظهر لنفسه بصور العالم فكمل الوجود
فكانت حركة العالم حبیة للكمال فافهم) (پس صور عالم ایله ظاهر اولان حقك وجودی حدوث ایله تسمیه
اولنور یعنی حادثدر دینلور زیرا تحقیق شان بودر كه عالمك بعضیسی بعضه ظاهر اولور پس حق كندی نفسنه
ظاهر اولور صور عالمله زیرا حق عالم ایله صورینك عینیدر پس وجود عالم ایله كامل اولدی زیرا ثبوت
علمی وجودك عینی كبی دكلدر پس عالمك عدمدن وجوده حركتی وجودك كمالی حصولی ایچون حركت حبیه
اولدی یعنی حقك كمال ظهور وشهودی ایچون محبت ذاتیه دن منبعثه اولان حركتدر فافهم) (الا تراه كیف
نفس عن الاسماء الالهیة ما كانت تجده من عدم ظهور آثارها فی عین مسمی العالم فكانت الراحة محبوبة
له ولم یوصل الیها الا بالوجود الصوری الاعلی والاسفل فثبت ان الحركة كانت للحب فما ثم) (ای فی الوجود) (حركة
الا وهی حبیة) (فی الكون الا وهی حبیة) (سن الله تعالی یی كورمزمیسن كه اسماء الهیه دن نیجه تنفیس ایلدی
مسمای عالمك عیننده شول كربی واضطرابی كه اسما آثارینك عدم ظهوریندن اسما انی مشاهده ایدردی

یعنی اسماء الهیه نك قوتده اولان آثارلرینك عدم ظهورلرندن اسما ضیق وكربده ایدی پس مسمای عالمده الله
تعالی انلرك آثارینی اظهارا تمكله ضیق وكربی انلردن تنفیس ایلدی بوتقدیر اوزره فی عین مسمی العالم
قولی نفس قولنه متعلق اولور وجائزدركه عدم ظهوره متعلق اوله یعنی سن كورمزمیسن كه الله تعالی اسماء
الهیه دن نیجه تنفیس ایلدی شول كربی واضطرابی كه مسمای عالمك عیننده اسما آثارلرینك عدم ظهورندن
اسماانی مشاهده ایدردی یعنی مسمای عالمك خلقندن اول اسما آثارینك ظهوری ایچون مظهر ومحل اولمغله
اسما آثارلرینك عدم ظهورندن اسماء ضیقده ایدیلر * پس اول ضیق واضطرابی انلردن الله تعالی عالمله تنفیس
ایلدی * پس حق تعالی ایچون راحت محبوبه اولدی اسما جهتیله وحال بوكه راحته واصل اولمدی الا اعلی
واسفل اولان وجود صورینك ایجادی سببیله كربدن مستریحه اولدی زیرا اسما وجود صوریده آثارینی اظهار
ایلدی پس ثابت اولدی كه تحقیق حركت حب ایچون واقعه اولدی پس وجودده برحركت یوقدركه كونده
ظاهره درالا وحال بوكه اول حركت حبیه در زیرا محبت الهیه ذاتیه دن منبعثه دركه اسماء الهیه ذاتیه دن
منبعثه دركه اسماء الهیه قوتده اولان آثار واحكامنك ظهوری ایله انلرك تنفیسی ایچون وكمالات اسمائیه نك
ظهوری ایچون وحقك كمال ظهور وشهودی ایچون متعلقه اولدی)(فمن العلماء من یعلم ذلك ومنهم من یحجبه
السبب الاقرب لحكمه فی الحال واستیلائه علی النفس فكان الخوف لموسی مشهودا له بما وقع من قتله القبطی
والخوف حب النجاة من القتل ففر لما خاف والمعنی ففر لما احب النجاة من فرعون وعمله به فذكر السبب الاقرب
المشهود له فی الوقت الذی هو كصورة الجسم للبشر وحب النجاة مضمن فیه تضمین الجسد للروح المدبر له)(پس
علمادن بعضدر شول عالم كه حركتك حبیه اولدیغن عالمدر وبوعالم ربانیدر پس عالمدركه موسانك فراری حب
نجاتدن اوتریدر وعلمادن بعضدر شول عالم كه سبب اقرب انی محجوب ایدر سبب اقرب فی الحال نفس محجوبه
اوزره حكم ایتدیكندن اوتری ونفس اوزره استیلا ایتدیكندن اوتری * پس موسی ایچون خوف مشهودله
اولدی قبطینك قتلندن واقع اولان شیئله یعنی موسی قبطی یی قتل اتمكله كندی نفسنده خوف مشاهده
ایلدی واول خوف قتلندن نجات حبنی متضمن اولدی پس موسی ظاهرده فرار ایتدی وقتا كیم فرعوندن
وانك اكا عملندن یعنی قتلندن نجاته محبت ایتدی یعنی نجات حبندن اوتری * پس موسی علیه السلام
فرعون ایله ملاقاتی وقتنده (ففررت منكم لما خفتكم) قولنده شول سبب اقربی ذكر ایلدی اول سبب موسی
ایچون مشهودایدی بوتقدیر اوزره فی الوقت قولی فذكر قولنه متعلق اولور وجائزدركه المشهود قولنه متعلق
اوله یعنی موسی سبب اقربی ذكر ایلدی كه اول سبب انك شهودی ایدی فرعوندن فراری وقتنده اوبله سبب كه
بشر ایچون جسم صورتی كبیدر وحب نجات اول فرارده متضمندر جسدی مدبره اولان روحی جسد تضمین
ایتدیكی كبی پس خوف سبب قریبدر وحب نجات سبب بعیددر وحقیقت اعتباریله حركت حب نجاته
مستنددر یعنی موسی علیه السلامك حركتی وفراری اگرچه كیم فرعون قتنده ففررت منكم لما خفتكم
مفهومی اوزره خوف سببیله معللدر ولكن تحقیق اقتضا ایدركه حركت خوفندن اوتری اولمیه زیرا خوف
سكونی اقتضا ایدر حركتی اقتضا ایتمز بلكه برمكروهدن نفرت ایدن كسنه ده حركتی موجب اولان سبب
حب نجات وحب حیاتدر پس وقتاكیم موسی علیه السلام برشیئی مشاهده ایتدی كه آنك محبوبی اولان نجاتك
فوتن ایجاب ایدر پس خوف ایتدی ونجات طلبندن اوتری فرار ایتدی پس فی الحقیقه حركتی وفراری موجب
اولان خوف دكلدر بلكه حب نجاتدر ولكن موسی علیه السلام سبب اقربی ذكر ایتدی كه بشرك صورت
جسمیه سی كبیدر جسدی مدبره اولان روحه نسبتله یعنی سبب قریب اولان خوف سبب بعید اولان حب
نجاته نسبتله جسدی مدبره اولان روحه بشرك صورت جسمیه سنك نسبتی كبیدر وموضعنده لما تشدید لام
ایله در زیرا ففررت منكم لما خفتكم قولنك مفهومیدر وبغیر تشدید لام تعلیل اولمق دخی جائزدر شیخ رضی الله
عنه حبی متضمن اولان خوفی تشبیه ایلدی روحی متضمن اولان شیء ایچون تأثیرك وقوعنده والذی هو
كصورة الجسم للبشر قولی سبب اقرب ایچون صفت واقعدر وبعده شیخ رضی الله عنه اشارت ایلدی كه موسی
علیه السلام نه سببدن اوتری سبب قریبی ذكر ایلدی وسبب بعیدی اخفا ایلدی وحال بوكه موسی عالم ایدی كه
مؤثر اولان سبب بعیددر * پس ایتدی)(والانبیاء لهم لسان الظاهر به یتكلمون العموم)(وانبیا علیهم السلام

ایچون لسان ظاهر واردركه انكله تكلم ایدرلر زیرا خطاب عموم فهومی اوزره در * پس اعم فهوم اولان فهم
ظاهر اوزره خطاب الهی نازلدر وانبیا علیهم السلام اول لسان ایله تكلم ایدرلر پس اگر خطاب الهی فهم
خواص اوزره نازل اولیدی وانلر اول لسان ایله تكلم ایدیدیلر ادنای فهوم اولان فهم ظاهر ایله مقید اولان
ناس خارج قالوردی * پس انبیا لسان ظاهر اوزره تكلم ایدرلر وخلق دخی استعدادات فهمك تفاوتی حسبیله
متفاوت اخذ ایدرلر)(واعتمادهم)(مبتدا)(علی فهم العالم السامع)(خبره یعنی انبیا لسان ظاهر اوزره تكلم
ایدرلر واعتمادلری خواصدن عالم سامعك فهمنه واقعدر یعنی انك فهمنه اعتماد ایدرلر زیرا عالم سامع فهم
خاصی حسبیله اول كلام ظاهردن معنای زائدی فهم ایدركه فهم ظاهر ایله مقید اولان عامی انی فهم ایده مز
(فلا تعتبر الرسل الا العامة لعلمهم بمرتبة اهل الفهم)(پس رسل علیهم السلام خطابده لسان عامه دن غیری
لسانه اعتبار ایتمزلر ولسان آخر ایله تكلم ایتمزلر زیرا انلر اهل فهمك مرتبه سنی عالملردر یعنی بیلورلركه اهل فهم
وادراك استعداد خاصی حسبیله انلرك كلامندن مقصود بالذات اولان معنایی فهم ایدرلر پس انلرك كلامی لسان
ظاهر اوزره در)(كما نبه علیه السلام علی هذه المرتبة فی العطایا فقال انی لاعطی الرجل وغیره احب الی منه
مخافة ان یكبه الله فی النار)(نته كیم رسول علیه السلام بیت المالدن عطایا حقنده بو مرتبه یه تنبیه ایلدی پس
ایتدی تحقیق بن بر رجله اعطا ایده رم وحال بوكه آنك غیریسی بكا اندن دخی احبدر اول رجلی الله تعالی ایلمك
خوفندن اوتری یعنی دیمك اولور عامی وضیع اولان بر رجله بن انعام ایدرم وانعامده انی ترجیح ایدرم شول عالم
شریف اوزره كه بكا اندن دخی احبدر زیرا اگر احب واقرب اولان كسنه یه اعطا ایتسم اول رجل عامی دیركه
قریبنه اعطا ایتدی وبعیدی محروم ایتدی پس شعوری اولمدیغی حیثیت ایله كافر اولور ویاخود مرتد
اولور پس الله تعالی انی ناره ادخال ایدر وعالمه اعطا ایتمكه اندن بوقول صادر اولمز)(فاعتبر الضعیف العقل
والنظر الذی غلب علیه الطمع والطبع)(پس رسول علیه السلام عطایاده عقلی ونظری ضعیف اولان
كسنه یی اعتبار ایتدی كه آنك اوزره طمع وطبع غالب اولدی وانی ترجیح ایلدی طبع بونده سكون با ایله اولمق
اولیدر زیرا حدیث اول رجلدن مراد شول رجل مسلمدر كه هنوز طمع دنیوی وطبع حیوانی بشریدن
خالص دكلدر واعتقاد عقلی دخی ضعف اوزره در وطبع فتح با ایله دین معناسنه دركه (طبع الله علی قلوبهم)
قولنده اولان طبع الهیدركه كفاره مخصوصدر زیرا شول قلوب كه من عند الله مطبوعه ومختومه اوله انلرده
قابلیت ایمان یوقدر فتح با ایله دخی اولمق جائزدركبر وپاس معناسنه)(فهكذا ما جاؤا به من العلوم جاؤا به وعلیه
خلعة ادنی الفهوم لیقف من لا غوص له عند الخلعة)(یعنی رسل لسان ظاهر ایله تكلم ایتدكلری كبی من
عند الله علومدن شول علمی كه انلر كتوردیلر انلر انی كتوردیلر وحال بوكه اوزرنده ادنای فهوم لباسی وار ایدی
یعنی حقدن اخذ ایتدكلری علومی ادنای فهوم لباسیله فهم ظاهردركه اظهار ایدرلر واول علوم ومعانیی انلرك
فهومنه قریب اولان الفاظ ایله تعبیر ایدرلر تاكیم حكم ومعانی ایچون غوصی اولمیان كسنه خلعت قتنده
واقف اوله وخلعت عبارت ظاهره در)(فیقول ما احسن هذه الخلعة ویراها غایة الدرجة)(پس خلعت
ظاهر قتنده واقف اولان ادنای فهوم صاحبی دیركه بوخلعت نه احسندر وانی درجه نك غایتی مشاهده
ایدر واندن احسن برشیئی مشاهده ایتمز)(ویقول صاحب الفهم الدقیق الغائص علی درر الحكم بما استوجب
هذا هذه الخلعة من الملك)(وحكم دررنه غائص فهم دقیق صاحبیدركه مخلوع علیه ملكدن نه شیئله
بوخلعته مستوجب اولدی)(فینظر فی قدر الخلعة وصنفها من الثیاب فیعلم منها قدر من خلعت علیه)(
پس خلعتك قدرنه وثیابدن انك صنفنه نظر ایدر * پس خلعتك قدرندن عالم اولور اول كسنه نك قدرنی كه
اول خلعت اكا كیدرلدی زیرا هر نبینك وهر ولینك علمی خلعتی كه اكا اعطا اولنمشدر كندی استعدادی
قدری حسبیله در * پس غواص درر حكم ومعانی اولان عارف اول كلام صاحبنك قدرنی وعلمده انك
درجه سنی انك كلامندن فهم ایدر)(فیعثر علی علم لم یحصل لغیره ممن لا علم له بمثل هذا)(پس فهم دقیق
صاحبی برعلمه مطلع اولور كه اول علم انك غیریسی ایچون حاصل اولمدیكه اول غیر ایچون علم حاصل اولمیه
بونك كبی حكم دررنه * پس غواص بحر علوم ومعانی اولان عارف اول كلام ایله مخاطب اولان كسنه نك
قدرنی اول كلامندن فهم ایدر * پس رسل وانبیانك كلامی بوندن اوتری فهم ظاهر اوزره در)(ولما علمت

الانبياء والرسل والورثة ان فى العالم وفى اممهم من هو بهذه المثابة عمدوا فى العبارة الى اللسان الظاهر الذى يقع
فيه اشتراك الخاص والعام فيفهم من الخاص فهم العام منه وزيادة مما صح له به اسم انه خاص فيتميز له عن العامى)
(وقتا كيم انبيا ايله رسل وورثه عالم اولديلر تحقيق عالمده وانلرك امتنده موجوددر شول كمسنه كه بو مثابتده در
يعنى برعلمه عثورى واطلاعى واردركه غيرى ايچون اول علم حاصل اولمدى انلر عبارتده لسان ظاهره قصد وميل
ايتديلركه اول لسانده خاص ايله عامك اشتراكى واقع اولور يعنى كلامى لسان خاص اوزره ايراد ايتمديلر لسان
عام اولان ظاهرى اعتبار ايتديلركه خاص ايله عام انده مشتركدر پس خاص اول لساندن فهم ايدر عامه اندن
فهم ايتديكى علمى واندن دخى زياده فهم ايدر اول زياده شول شيئدندركه انك سببيله خاص ايچون اسم
صحيح اولدى كه تحقيق اول خاصدر يعنى اول زياده سببيله خاص ايچون اسم خاص صحيح اولدى پس خاص
اول شيئله عامدن متميز اولور واسم خاص ايله تسميه اولنور مما قولنده من كلمه سى زياده ايچون بيان
واقعه دروله قولنده ضمير خاصه عائددر وبه ده ضمير مايه عائددر وباسببيه در) (فاكتفى المبلغون العلوم بهذا)
اى باللسان الظاهر پس علومى مبلغين اولان انبيا ورسل وورثه لسان ظاهر ايله اكتفا ايتديلر وكلاملرين
لسان ظاهر اوزره ايراد ايدوب قوانين شرعيه واركان دينيه يى لسان ظاهر اوزره وضع ايتديلر پس اول
كلامك قعرنده جواهر حقايق الهيه نك ودرر دقايق معنويه نك بعضيسنى اكر غواص بحر معانى اولان
انبيا ورسل وورثه ساحل دريايه اخراج ايتسه لر دريانك ساحلندن غيرى ولسان ظاهردن غيرى برشيئى فهم
ايتمين ارباب ظواهر اكا انكار ايدرلر ودرياى بى پايان علم الهى يى كندى فهملرينه حصر ايدرلر (قل لوكان البحر
مدادا لكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى ولوجئنا بمثله مددا) العلوم قولى المبلغون قولنك
مفعوليدر) (فهذا حكمة قوله عليه السلام ففررت منكم لما خفتكم ولم يقل ففررت منكم حبا فى السلامة
والعافية) (پس موسى عليه السلام ففررت منكم لما خفتكم قولنك حكمتى بودركه كلامى لسان ظاهر اوزره
ايراد ايلدى وديمدى ففررت منكم حبا فى السلامة والعافية يعنى بن سزدن فرار ايتدم سلامت وعافيت
حبندن اوترى ديمدى وكلامى فهم خاص اوزره ايراد ايتمدى عامه نك فهمى اوزره ايراد ايتديكه انلر سبب
قريبه نظر ايدرلر حقيقتنه نظرا ايتمزلر اندنصكره شيخ رضى الله عنه موسى عليه السلامك مدينه مجيئى حكمتنه
شروع ايتدى) (فجاء مدين فوجد الجاريتين فسقى لهما من غير اجر ثم تولى الى الظل الالهى) (پس موسى
عليه السلام بعد الفرار مدينه كه ديار شعيب دركلدى پس جاريتين معهودتينى كه شعيب عليه السلامك
ايكى قزيدر بربئرك باشنده بولديكه سقايه طلب ايدرلر * پس موسى عليه السلام من غير اجر اول ايكى جاريه
ايچون سقى ايتدى يعنى ايكيسنك مواشيسن صواردى اندنصكره ظل الهى اولان بردرخته التجا ايتدى
كانه ظل شجره انك نظرنده ظل الهى ايدى وياخود ظل الهى اولان كندى نفسنه مظهر الهيدر توجه
والتجا ايتدى وياخود ظل الهى يى طلب ايتدى واكا توجه ايتدى واول مظهر الوهيت اولان انسان
كاملدر انكيچون ظل الهى اولان شعيبك ظلى تحتنه داخل اولدى ونشأت انسانيه ده موسانك آل فرعوندن
فرارى روحك اعراضى نظريدر هواى قواسندن كه آل فرعون نظائرينك صوريدر وموسانك مدين طرفنه
توجهى روحك قوت عقليه وعقدهٔ ايمانيهٔ نقليه مقتضاسى اوزره خصايص قواى روحانيهٔ الهيه بينيله قواى
طبيعيهٔ جسمانيه بينى جامعه اولان هيئت اجتماعيه يه توجهى صورتيدركه اول هيئت حقيقت قلبيه يه
قابليتدركه شعيب آنك مظهريدر زيرا روح انسانينك قواى طبيعيه دن تميز ندنصكره وخيرا يله شر ومحمود
ومذموم بيننده آنك فرقاتندنصكره انكيچون برجزؤ واردركه قواى شهويه وحيوانيه نك قواى عقليه وايمانيه
اوزره غلبه سندن نجات طلب ايدر پس قواى ظاهرهٔ هيكليه يه انبساطدن اعراض ايدوب قواى باطنهٔ
روحانيهٔ قلبيه يه توجه ايدر وماء مدين حيات دنياده عام اولان علم مشروع صورتيدركه قواى قلبيه
وقالبيه دن اهل خصوص وعموم انده مشتركدر وظل الهى وجود الهيدركه روح عقلىء انسانينك
مأواسيدر وشول شجره كه ظل اندن ممتد اولدى جمع جمعىء كمالىء انسانينك احديتيدركه روحانيه وجسمانيه ده
وغضبيه وشهويه ونفسانيه جمعيتيدر * پس اول جمع انسانى كثرت متشاجره جمعينك احديتيدركه
متمازجه ومختلفه در وجاريتين قوت ايمان وقوت همصورتيدركه بونلر قواى قلبيه نك نتايجندندركه خصايص

قواى روحانيه وقواى طبيعيه بينى جامعه در (فقال رب انى لما انزلت الى من خير فقير) پس موسى عليه السلام
ايتدى يارب تحقيق بن فقيرم خيردن شول شيئه كه سن آنى بكا انزال ايتدك يعنى جاريتينك سقيى برخيردركه
سن انى بكا انزال ايتدك * پس سن بكا انزال ايتديكك خيره بن فقيرم ديدى) (فجعل عين عمله السقى عين
الخير الذى انزله الله اليه ووصف نفسه بالفقر الى الله فى الخير الذى عنده) (پس موسى عليه السلام كنديسنك
سقى عملنك عينى شول خيرك عينى ايلديكه الله تعالى انى اكا انزال ايلدى ودخى كندى نفسنى الله تعالى يه
فقر ايله وصف ايلدى شول خيرده كه انك قتنده موجوددر واول خيراندن صادر اولدى پس انك قتنده موجود
اولان خيركه عملى سقيدر كندى نفسنى انك حقنده الله تعالى يه افتقار ايله وصف ايتديكى اشارتدركه ظل الهى
تحتنده حيات ارواح اولان علم الهى يى بترندن مرشد كامل مظهرى ايله روحنك سقين طلب ايتدى واول سقى
حقنده الله تعالى يه افتقار واحتياجن عرض ايتدى كانه كنديسنك روحى ونفسى جاريتينك قواى روحانيه
وقواى نفسانيه حيواناتنى علم الهى يه عطشان مشاهده ايتدكده حيات ارواح اولان علم الهى وفيض ربانى
مظهرندن حقايق روحانيه والهيه يى طلب ايلدى وياخود وقتا كيم موسى عليه السلام كندى نفسندن
حقيقت اوزره فهم ايتدى كه تحقيق الله تعالينك قتنده انكيچون نبوت ورسالت كبى خير موجوددر واكا انزال
اولنور واكا انزال اولنان عمل سقينك خيرى اول خيرك بعضيسيدر پس الله تعالى يه حاجتن عرض ايتدى شول
خيرك حقنده مطلقا الله تعالينك قتنده انكيچون ثابت اولدى اول خير كرك دنيوى واخروى اولسون وكرك
نفسانى وروحانى وكرك علمى وعرفانى اولسون عين قولى منصوبدر جعل قولنك مفعول اوليدر وعمله قولى
مجروردر عين قولى ايچون مضاف اليه در والسقى قولى دخى منصوبدر عمله قولنك مفعوليدر وجر ايله دخى
جائزدر عمله قولندن بدل اولمق اوزره وياخود عطف بيان اولمق اوزره وموضع ثانيده عين قولى دخى منصوبدر
جعل قولى ايچون مفعول ثانيدر وقتا كيم خضر خرق سفينه يى مطبق عليه اولان موسانك تابوتى مقابله سنده
ايتديسه وقتل غلامى دخى موسانك قبطى يى قتلى مقابله سنده پس من غير اجر اقامت جدارى دخى موسانك
من غير اجر سقايتى مقابله سنده ايتمكله شيخ رضى الله عنه امر يبى بيان ايتدكدنصكره امر ثالثك بيانته شروع
ايدوب ايتدى) (فاراه الخضر اقامة الجدار من غير اجر فعتبه على ذلك فذكره بسقايته من غير اجر الى غير ذلك
مما لم يذكر حتى تمنى صلى الله عليه وسلم ان يسكت موسى عليه السلام ولا يعترض حتى يقص الله عليه
من امرهما) (پس خضر موسى عليهما السلامه من غير اجر اقامت جدارى كوستردى موسانك من غير اجر
سقايتى مقابله سنده پس موسى خضره من غير اجر اقامت جدار اوزره عتاب ايتدى (ولو شئت لاتخذت عليه
اجرا قوليله يعنى نيچون اجر طلب ايتمدك ديدى * پس خضر موسايه من غير اجر اقامت جدار ارائتنده
من غير اجر موسانك سقايت ايله ملتبس اولديغن اكا ذكر ايلدى بو تقدير اوزره فذكره قولى تخفيف ايله در
وتشديد ايله دخى جائزدر يعنى خضر موسايه من غير اجر اقامت ايله تذكر ايلدى موسانك من غير اجر سقايتله
ملتبس اولديغن كانه موسى جاريتينك مواشيسن من غير اجر سقايت ايتديكندن اكا نسيان طارى اولمشيدى
پس خضر اقامت جدار اولان انك فعليله اكا تذكير ايلدى وبو تقدير اوزره بسقايته قولنده باملابسه ايچون
اولور وجائزدركه فذكره قولى تخفيف ايله اوله وبا مقابله ايچون اوله يعنى خضر من غير اجر اقامت جدار اولان
فعلنى موسايه ذكر ايلدى من غير اجر موسانك سقايتى مقابله سنده وبوندن غيرى خضر بعض حكم ارائتنه
متصدى اولدى كه انى ذكر ايتمدى موسى عليه السلام صبر ايتمكله بو تقدير اوزره لم يذكر قولى يا ايله صيغهٔ
غائب اولور ونون ايله جمع ايچون اولان متكلم صيغه سى دخى اولمق جائزدر يعنى خضر بوندن غيرى بعض حكم
ارائتنه متصدى اولديكه بو كتابده انلرى ذكر ايتمدك حتى رسول الله صلى الله عليه وسلم تمنى ايلدى موسانك
سكوتن كه نه اوليدى كه موسى ايديدى وخضره اعتراض ايتميدى تاكيم الله موسى ايله خضرك امرنى
انك اوزره انزال ايدوب قرأنده حكايت ايليه روى ان النبى صلى الله عليه وسلم قال ليت اخى موسى صبر
حتى يقص الله علينا من انبائهما وفى رواية رحمة الله علينا وعلى موسى ليته صبر حتى يقص علينا من انبائهما
وفى رواية اخرى متفق على صحتها ايضا لوصبر لرأى العجب ولكن اخذته من صاحبه سأمة الحديث وروى
عن الشيخ رضى الله عنه انه اجتمع بابى العباس الخضر عليه السلام فقال له الخضر كنت اعددت لموسى بن عمران

الف مسئله مماجرى عليه من اول ماولد الى زمان اجتماعه بى فلم يصبر على ثلاثة منها) پس خضر موسى عليهما
السلامه اشارت ايدركه موسا اوزره جاريه اولان وجاريه اوله جق احوالك جميعسى الله تعالينك امرى وارادتى
اوزره وعلميله جاريه‌در زيرا علم اللهك خلافى اولمق محالدر واول احوالك على ولايتك خصايصندندركه رسول
حين دعوتده اندن محتجبدر زيرا علم سرقدردر واكر رسول اول علمه مطلع اوليدى * پس ممكندركه اكا فتور
طارى اوله شول امرك تبليغنده‌كه اول آنك تبليغيله مأموردر زيرا شول كمسنه‌كه آنك شهودنده اكابر علم
حاصل اولدى كه جميع عباد اوزره جارى اولان شئ امر الهيله واقعدركه اكا رد يوقدر پس اول مشاهده بر امره
انكار ايتمك واندن بر كمسنه‌يى نهى ايتمك وآنك خلافنه امر ايتمك اندن صادر اولمز وحال بوكه رسول امرك
تبليغيله مأموردر الله تعاليدن علم اوزره ايكن كه مأموربه بعضدن واقع اولور وآخرندن واقع اولمز ورسوله
تبليغ ايله الله تعالينك امرندن مرادى تبليغدر فقط ماعلى الرسول الا البلاغ * پس سر قدره مطلع اولان
كمسنه وقت اولوركه برحكمك عدم وقوعنه نظر ايدركه آنك تبليغيله مأموردر * پس اقتصار ايتمزكه كنديسى
فقط تبليغيله مأموردر كرك مأموربه اولان شئ واقع اولسون وكرك واقع اولمسون پس اول امرك عدم وقوعنه
نظرا تكلم وقت اولوركه تقاعد ايدر اول امرك تبليغندن كه آنك تبليغيله مأمورد رويا خود دعوتده اكا فتور
طارى اولور اول شيئك عدم وقوعنى مشاهده ايتمكله كه آنك تبليغيله مأموردر وامرينك جمعى آنك اوزره
غايت مشكل اولور * پس الله تعالى انبيادن بو اسراره مشاكل اولان علمى انلره رحمتدن اورتى طى ايتدى وامر
من بور انبيانك نبوانى مراتبنده نقص ايجاب ايتمز وانلره خصيصه اولان كمالاتلرنده قدح ويرمز زيرا انبيانك
اشرفى واكملى كه رسول الله صلى الله عليه وسلمدر بو علومدن مشاهده ايتدى كه غيرى كمسنه انى مشاهده ايتمدى
واول بو ثمره اشارت ايتدى وايتدى شيبتنى سورة هود زيرا سورة هود فاستقم كما امرت قولنى مشتملدر زيرا
رسول عليه السلام دعوتده استقامت ايله مأموردركه اول دعوت كافر قتنده رد اولنور ومؤمن قتنده رد اولنمز
پس امر الهى رد اولنمق آنك اوزره عسير ومشكل اولور ودعوت البته اكا لازمدر زيرا انكله مأموردر * پس
فاستقم كما امرت) امرنه امتثال ايدوب دعوت ايدر دعوتك ردن مشاهده ايدركن پس اسرار قضا وقدر علمى
نبوت ورسالت لوازمندن دكلدر ولايتك خصايصندندر نبى ايله رسول انلرى بلمكله نبوتده ورسالتده اكا نقص
كلمز پس هر حكم انبيا ورسل بو علمه مطلع اولسه‌لر اوليا اولدقلرى جهتله مطلع اولورلر ورسل وانبيا اولدقلرى
جهتله مطلع اولمزلر زيرا دعوتده انلره فتور كلور ولكن بو علمه مطلع اولورلر دعوتدن فارغين اولدقلرى حينده‌كه
نشأت دنيويه‌ده وجود حقده استهلاك كليله دعوتدن غائبين اوله‌لر ودخى نشأت اخرويه‌يه انتقال ايتمكله پس
طر يقين اوزره سر قدره واقفين اولورلر پس نبوت وولايت بيننده بعض امور واحكامده منافات واقعه اولمغله
مظهر نبوت اولان موسى ايله مظهر ولايت اولان خضر بيننده اجتماع كلى ممكن اولمدى الا بعض اموردده زيرا
رسول احكام رسالتله ظاهردر وولى احكام ولايتله (امدى) شويله معلوم اوله‌كه خضر رجال افرادن ايدى
وافراد بر طائفه‌دركه قطبك حكمندن خارجه‌در قطب ايچون آنلرده تصرف يوقدر وانسدن افراد املاكدن
ملائكه مهيمه كبيدركه جمال وجلال اللهده مهيملردر وآنلر ايچون اعداددن ثلاثه ودخى ثلاثه‌نك مافوقى
اولان افراد حاصلدر وثلاثه‌نك مادونندن آنلر ايچون وآنلرك غيرى ايچون قدم يوقدر زيرا احديت كه واحددر
ذات حق ايچوندر واثنان مرتبه ايچوندر واول توحيد الوهيتدر وثلاثه الله تعاليدن كون وجودينك اوليدر
وافراد ايچون حضرات الهيه‌دن حضرت فردانيت مخصوصه‌در وآنلر اول مرتبه ايله متميز اولورلر وآنلر ايچون
اسماء الهيه‌دن فرد اسمى مخصوصدر وآنلرك قلوبى اوزره وارده اولان القاءات الهيه شول مقامدن وارده‌دركه
اول مقامدن املاك مهيمه اوزره وارده‌در وآنلرك مقاملرى مجهول قلنور ودخى علوم احوال واعمال وافعالدن
هرنه شيئله كه ظاهر اولورلرسه انكار اولنورلر موسى عليه السلام خضره انكار ايتديكى كبى خضرك حقنده
الله تعالينك موسايه شهادتى وآنك منزلتنه تعريفى وجوديله قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب
الثلاثين فهذا الباب مختص بالافراد وهى طائفة خارجة عن حكم القطب وحدها ليس للقطب فيهم تصرف
ولهم من الاعداد من الثلاثة الى مافوقها من الافراد ليس لهم ولا لغيرهم مما دون الفرد الاول الذى هو الثلاثة
قدم فان الاحدية وهو الواحد لذات الحق والاثنان للمرتبة وهو توحيد الالوهية والثلاثة اول وجود الكون

من الله فالافراد فى الملائكة المهيمون فى جمال الله وجلاله الخارجون عن الاملاك المسخرة والمدبرة الذين هاموا
فى عالم التدوين والتسطير وهم من القلم والعقل الى مادون ذلك والافراد من الانس مثل المهيمة من الاملاك
فاول الافراد الثلاثة وقد قال صلى الله عليه وسلم (الثلاثة ركب فاول الركب الثلاثة الى مافوق ذلك ولهم
من الحضرات الالهية الحضرة الفردانية وفيها يتميزون ومن الاسماء الالهية الفرد ولهم المواد الواردة على قلوبهم
من المقام الذى يرد منه على الاملاك المهيمة ولهذا يجهل مقامهم وما يأتون به مثل ما انكر موسى عليه السلام
على الخضر مع شهادة الله فيه لموسى وتعريفه بمنزلته وتزكية الله اياه واخذه العهد عليه انتهى كلامه وفتوحاتك
اوتوزنجى بابنده خضرك علمى ومنزلتى حقنده ايتدى وهو اصل الخضر عناية الهية بالرحمة التى آتاه الله وعن تلك
الرحمة كان له هذا العلم الذى طلب موسى ان يعلمه منه فان تفطنت لهذا الامر الذى اوردناه عرفت قدر ولاية
هذه الملة المحمدية والامة ومنزلتها وان ثمرة زهرة فروع اصلها المشروع لها فى العامة هى اصل الخضر الذى امتن
الله تعالى على عبده موسى عليه السلام بلقائه وادبه به فانتج للمحمدى فرع فرع فرع اصله ما هو اصل للخضر
ومثل موسى عليه السلام يطلب منه ان يعلمه مما هو عليه من العلم فانظر منزلة هذا العارف المحمدى اين تميزت
فكيف لك بما ينتجه الاصل الذى ترجع اليه هذه الفروع قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فيما يرويه عن ربه
ان الله يقول ما تقرب الى المتقربون باحب الى من اداء ما افترضته عليهم فهذا هو اصل اداء الفرض ثم قال
ولا يزال يتقرب الى بالنوافل وهو ما زاد على الفرائض ولكن من جنسها حتى تكون الفرايض اصلا لها مثل
نوافل الخيرات من صلاة وزكاة وصوم وحج وذكر فهذا هو الفرع الاقرب الى الاصل ثم ينتج له هذا العمل الذى
هو نافلة محبة الله اياه وهى محبة خاصة جزائية هى محبة الامتنان فان محبة الامتنان اشترك فيها جميع اهل
السعادة عند الله تعالى وهى التى اعطت لهؤلاء التقرب الى الله بنوافل الخيرات ثم ان هذه المحبة وهى الفرع
الثانى الذى هو بمنزلة الزهرة انتجت له ان يكون الحق سمعه وبصره ويده الى غير ذلك وهذا هو الفرع الثالث وهو
بمنزلة الثمرة التى تعقد عند الزهرة فعند ذلك يكون العبد يسمع بالحق وينطق به ويبصر به ويبطش به ويسمع به
ويدرك به وهذا وحى خاص الهى اعطاه هذا المقام ليس للملك فيه وساطة من الله ولهذا قال الخضر لموسى عليهما
السلام (مالم تحط به خبرا) فان وحى الرسل انما هو بالملك بين الله ورسوله فلا خبر له بهذا الذوق فى عين امضاء الحكم
فى عالم الشهادة فما تعود ارسال تشريع الاحكام الالهية فى عالم الشهادة الا بواسطة الروح الذى ينزل به على قلبه
او فى تمثله ولم يعرف الرسول الشريعة الاعلى هذا الوصف لا غير فان الرسول قريب اداء الفرائض والمحبة
عليها من الله وما ينتج له تلك المحبة قرب النوافل ومحبتها وما تعطيه محبتها ولكن من العلم بالله لا من علم التشريع
وامضاء الحكم فى عالم الشهادة فلم تحط به خبرا) من هذا القبيل فهذا القدر هو الذى اختص به الخضر دون موسى
عليهما السلام انتهى كلامه پس بو كلامى وبو تفصيلى فهم ايت تاكيم مقام رسالتى وخضرك مقامنى وعارف
محمدى منزلتنى فهم ايده‌سن وبونلرك ما بيننى فرق وتميز ايده‌سن) (فيعلم بذلك ما وفق اليه موسى من غير علم منه
اذ لو كان عن علم ما انكر مثل ذلك على الخضر الذى قد شهد الله له عند موسى وزكاه وعدله ومع هذا غفل موسى
عن تزكية الله له وعما شرطه عليه فى اتباعه) (پس خضر موسانك اكا انكارى سببيله عالم اولور شول شيئيكه
موسى من عند الله اكا موفق اولدى موسادن علم وشعور سز يعنى قتل غلام اوزره خضره انكار ايتدكده
خضر بيلديكه قتل قبطيدن موسى من عند الله نه شئ اوزره كه موفق اولدى عالم دكل ايدى يعنى امر الهيله قتل
ايتديكن عالم دكل ايدى بو تقدير اوزره فيعلم فاعل ايچون مبنى اولور وضمير فاعل خضره راجع اولور وضمير فاعل
رسوله راجع اولمق دخى جائزدر پس فيعلم قولى حتى يقضى الله قولنه معطوف اولور پس فيعلم قولى منصوب
اولور يعنى ديمك اولور پس رسول عليه السلام حقلك حكايتى سببيله عالم اوله شول شيئيكه موسى اكا موفق
اولدى موسادن اكا علم حاصل دكل ايكن وبعض نسخه‌ده نون ايله واقع اولدى پس مرفوع اولور وقصه‌يه معطوف
اولور اى فنحن نعلم بما اراه الخضر ما وفق اليه من غير علم منه ويعلم صيغه مجهول ايله دخى جائزدر يعنى ديمك
اولور پس موسانك خضره اعتراضى سببيله بيلنوركه نه شيئه موسى موفق قلندى اندن اول شيئه علم حاصل
دكل ايكن زيرا اكر موسانك فعلى عن علم اوليدى بونك كبى فعلى خضر اوزره انكار ايتمزدى اوله خضر كه الله
تعالى انكچون موسى قتنده شهادت ايتدى وآنى تزكيه وتعديل ايتدى (فوجدا عبدا من عبادنا آتيناه رحمة

من عندنا وعلمناه من لدنا علما) قولیله ومع هذا موسی غفلت ایتدی الله تعالینک اکا خضری تزکیه سندن
وآنک حقنده آنک شهادتندن ودخی موسی شول امردن غفلت ایتدی که خضر موسی اوزره آنی شرط ایلدی
خضره آنک اتباعنده واول شرط که خضر موسایه آنی شرط ایتدی (فان اتبعتنی فلا تسئلنی عن شیء حتی احدث
لك منه ذكرا) قولنده اولان عدم سؤالدر وعدم اعتراضدر وموسی خضرك صحبتنه دخولدن اول (هل اتبعك
علی ان تعلمنی مما علمت رشدا) قولیله خضرك كماله وفضلنه اعتراف ایدوب تعلیمدن اوتری اکا تبعیتنه اندن
اذن طلب ایتدی وکذلك (ستجدنی ان شاء الله صابرا ولا اعصی لك امرا) قولنده خضر صحبتنده صبری واکابر
امرده عدم عصیانی وعده ایتدی وعدم عصیان اوزره عهد ایتدی وبعد ذلك اندن دخی غافل اولدی) (رحمة
بنا اذا نسینا امر الله) (یعنی الله تعالینك تزكیه سندن غافل اولدی بزه رحمتدن اوتری كه تحقیقكم بز امر الهی یی
نسیان ایتسك یعنی موسی نسیان سببیله مؤاخذه اولنمدیغی كبی بز دخی نسیانمز سببیله مؤاخذه اولنمیه وز
) (ولو كان موسی عالما بذلك لما قال له الخضر مالم تحط به خبرا) (واكر موسی خضرك علمنی وعلمی عالم اولیدی
خضر اكا مالم تحط به خبرا) دیمزدی یعنی سن نه كیفیتله صبر ایدرسن شول شیئه كه خبر یعنی اختبار وذوق ایله
انی سن احاطه ایتمدك) (ای انی علی علم یحصل لك عن ذوق) (یعنی بن الله تعالینك طرفندن بر علم اوزره یم كه
سكا ذوق ایله اول علم حاصل اولمدی اول علم توحید در وعلم سر قدر در وعلم ولایتدر پس بن اول علم صورتیله سكا
ظاهر اولدیغم حینده رسالت ونبوت احكامنك مقتضاسی اوزره سن نیجه صبر ایدرسن وصبر ایده بیلورسن
) (كما انت علی علم لا اعلمه انا فانصف) (نته كیم سن الله تعالینك طرفندن بر علم اوزره سن كه اول علم تشریعدر وعلم
رسالتدر كه بن انی عالم دكلم پس خضر انصاف ایلدی یعنی علم اختباری وذوقیی موسادن نفی ایدوب تعلیم
الهیله اكا مختص اولدیغنی اشارت ایتدی وعلم تشریعی وعلم رسالتی ووحی الهیله ملكك موسی اوزره نزولنی
موسایه تخصیص ایلدی وعلم تشریع وعلم رسالتی وملكك وحی الهیله انك اوزره نزولنی كندیسندن نفی ایتدی
پس موسی ایچون انصاف ایتدی واكا دیدی كه بن سندن افضلم بلكه موسانك حقنی بیلدی واكا لا بدا اولان
ندروانك امرنه امتثال ایلدی شول شیئده كه موسی انده كندی صحبتندن انی نهی ایلدی موسانك مقامنه
وانك منزلتنه احترامدن اوتری وموسانك مرتبه سی اولان رسالت اعتراض وسؤال اقتضا ایتدیكن خضر
عالم ایدی انكیچون موسانی كندی صحبتنه قبولا ایتمكدن امتناع ایتدی زیرا موسی رسول اولدیغنی عالم ایدی
) (واما حكمة فراقه فلان الرسول یقول الله فیه ما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا فوقف العلماء بالله
الذین یعرفون قدر الرسالة والرسول عند هذا القول وقد علم الخضر ان موسی رسول الله فاخذ یرقب ما یكون
منه لیوفی الادب حقه مع الرسول) (واما خضردن موسانك فراقی حكمتی پس بودر زیرا تحقیق رسول حقنده
الله تعالی دیر كه (ما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا) یعنی دیمك اولور نه شیئیكه رسول رسالتی جهتیله
سزه كتوره سز آنی اخذ ایدلر ونه شیئیكه رسول سزی اندن نهی ایدرپس سز اندن منتهی اولك پس علماء بالله كه
قدر رسالتی ورتبه رسولی عارفلردر بوقولك قتنده واقف اولدیلر وعلماء باللهدن مراد سر قدره وسر توحیده
وولایته واقف اولان اولیاء كاملیندر پس انلر مرتبه جامعه اولان رسالت قدرنی عارف ومظهر كلی اولان
رسولك رتبه سنه واقف اولدقلرندن اوتری لسان رسول ایله وارد اولان امر الهی یی اخذ ایدرلر ورسولك نهی
ایتدیكی امردن منتهی ورسولك حقنی مراعی اولورلر وتحقیق خضر عالم ایدیكه تحقیق موسی رسول اللهدر پس
ادبك حقنی رسول ایله توفیه ایتمكیچون موسادن صادر اولان امره مراقب اولمغه شروع ایتدی یعنی خضر
اموری علی ماهی علیه عارف ومكاشف اولان علماء باللهدن ایكن رسالتك ورسولك علو قدرن عارف اولمغله
موسادن قنغی امر صادر اولور وموسی اكا نه امر ایدر اكا مراقب اولمغه شروع ایتدی قال الشیخ رضی الله عنه
فی الباب الحادی والسبعین بعد المائة من الفتوحات قال شیخنا ابو النجا المعروف بابی مدین ولما علم الخضر قدر
مرتبة موسی وعلو منصبه امتثل ما نهاه عنه طاعة لله ولرسوله قال الله فی حق الرسول (وما نهاكم عنه فانتهوا
فقال له فی الثانیة (ان سألتك عن شیء بعدها فلا تصاحبنی) فقال السمع والطاعة فلما كانت الثالثة رثی موسی
حاله (انی لما انزلت الی من خیر فقیر) وما طلب الاجر علی سقایته مع الحاجة فارقه الخضر بعد ما ابان له علم
ما انكره علیه السلام ثم قال له وما فعلته عن امری لانه كان علی شرعة من الله ومنهاج انتهی كلامه) (فقال له

ان سألتك

ان سألتك عن شیء بعدها فلا تصاحبنی فنهاه عن صحبته فلما وقعت منه الثالثة قال له الخضر هذا فراق بینی
وبینك) (پس موسی خضر علیهما السلام ایتدی اكر بو مسئله دنصكره ویا خود بوكرتدنصكره بر شیئدن سنی
سؤال ایده جك اولورسم بكا مصاحب اولمه پس موسی خضری كندی صحبتندن نهی ایلدی پس وقتا كیم
موسادن مسئله ثالثه واقعه اولدی خضر موسانك نهیی قتنده واقف اولمغله موسایه (هذا فراق بینی وبینك)
دیدی یعنی موسی خضری كندی صحبتندن نهی ایتمكله خضر دخی ادب رسالت حقنی رعایت ایدوب
صحبتندن آنی نهی ایتدیكی نهیدن منتهی اولدی وایتدی سنك نهیك اوزره بو اعتراض بنم بینمله سنك بینكده
فراقه سببدر * پس خضر ادب رسولی رعایت ایدوب موسانك امر ایتدیكی شیئله عامل اولدی قال الشیخ رضی
الله عنه فی الباب الثالث والسبعین من الفتوحات ولا ادری بعد هذا الاجتماع هل نال موسی ذلك المقام ام لا
لا علم لی بذلك فرحم الله عبدا اطلعه الحق علی ان موسی قد احاط بالعلم الذی ناله الخضر بعد ذلك وحصل له
هذا المقام خبرا فالحقه فی هذا الموضع من كتابی هذا وینسبه الی نفسه لا الی انتهی كلامه) (ولم یقل له موسی
لا تفعل ولا طلب الصحبة لعلمه بقدر الرتبة التی هو فیها التی انطقته بالنهی عن ان یصحبه) (وخضر موسایه (هذا
فراق بینی وبینك) دیدكده موسی اكا اولكی كبی مقابله ایتمدی واكا دیدیكه ما بینمزده فرقت وبینونت فعلنه
مباشر اولمه ودخی صحبتی طلب ایتمدی زیرا موسی شول رتبه علیه نك قدرنی عالم ایدیكه موسی اول رتبه ده متعین
ایدی اوله رتبه كه موسانی نهی ایله انطاق ایلدی خضر اكا مصاحب اولمقدن واول رتبه رتبه رسالتدر پس
موسی امر ونهی صاحبی اولان رتبه رسالتك حقنی اعطا ایدوب خضردن صحبتی طلب ایتدی وحالت اولیده
آندن صحبتی طلب ایدوب آنك متابعتنه رغبت ولابتی جهتیله ایدی بو تقدیر اوزره رتبه دن مراد رسالت
ونبوتدر وهو ضمیری موسایه راجع اولور) (فسكت موسی ووقع الفراق) (پس موسی صحبت طلبندن
سكوت ایتدی وبینهما ده فراق واقع اولدی قال الشیخ رضی الله تعالی عنه فی الباب الحادی والستین بعد المائة
من الفتوحات ولا شك عند الانبیاء ان اصحاب الشرایع هم ارفع عباد الله من بنی آدم ومع هذا لا یبعد ان یختص
الله المفضول بعلم لیس عند الفاضل ولا یدل تمیزه عنه بذلك العلم علی انه افضل منه بل قال له یا موسی انا علی علم
علمنیه الله لا تعلمه انت وانت علی علم علمكه الله لا اعلمه انا وما قال له انا افضل منك بل علم حق موسی وما ینبغی له
وامتثل امره فیما نهاه فیه من صحبته احتراما منه لمقام موسی وعلو منزلته وسكوت موسی عنه حین فارقه
ولم یرجع عن نهیه لانه علم ان الخضر ممن سمع نهی موسی علیه السلام ولا سیما وقال له ما فعلته عن امری
فعلم موسی انه ما فارقه الا عن امر ربه فما اعترض علیه فی فراقه ایاه وحصل لموسی مقصوده ومقصود الحق
فی تأدیبه فعلم ان لله عبادا عندهم من العلم ما لیس عنده ولم یكن الاعلم كون من الاكوان من علوم الكشف
وهو من احوال المریدین اصحاب السلوك فكیف لو كان من العلوم المتعلقة بالجناب الالهی اما من العلم المحكم
او المتشابه انتهی كلامه پس خضر اول مرتبه ده متعین اولان موسانك امرنه امتثال ایدوب آنك نهی ایتدیكی
شیئدن منتهی اولیجق پس بطریق احری موسی دخی اول مرتبه نك حكمی تحتنده مؤتمر اولور وكذلك موسی
خضردن بیلدیكه خضر موسانك نهیی كیمدن ایشتدی ودخی خضرك وما فعلته عن امری قولندن موسی
بیلدیكه خضر آنی كندی امری ایله آندن مفارقت ایتمدی پس خضرك اكا اندن فراقنده آنك اوزره اعتراض
ایتمدی پس موسانك مقصودی حاصل اولدی ودخی آنك تأدیبنده حقك مقصودی دخی حاصل اولدی زیرا
موسی بیلدیكه الله تعالی ایچون عباد واردر كه آنلر ایچون علم الهی حاصلدر كه آنك قتنده اول علم حاصل
اولمدی ودخی بیلدیكه جمیع افعال حق تعالینك امریله واقعه در پس موسی ساكت اولدی وآنك حركتی سكونه
منتهیه در) (فانظر الی كمال هذین الرجلین فی العلم وتوفیة الادب الالهی حقه وانصاف الخضر فیما اعترف به
عند موسی حیث قال له انا علی علم علمنیه الله لا تعلمه انت وانت علی علم علمكه الله لا اعلمه انا فكان هذا الاعلام
من الخضر لموسی دواء لما جرحه به فی قوله وكیف تصبر علی ما لم تحط به خبرا مع علمه بعلو مرتبته بالرسالة ولیست
تلك الرتبة للخضر) (پس بو ایكی رجلك علمده كمالنه وادب الهینك حق توفیتنه سن نظر ایله ودخی خضرك
انصافنه نظر ایله شول شیء حقنده كه موسی قتنده اكا اعتراف ایلدی * شول حیثیتله كه موسایه مخاطب
اولدیغی حالده ایتدی بن بر علم اوزره یم كه الله تعالی آنی بكا تعلیم ایلدیكه سن اول علمی عالم دكلسن واول علم

ولايت وعلم توحيددروسن دخى برعلم اوزره سن كه الله تعالى سكا آنى تعليم ايلديكه بن آنى عالم دكلم واول علم
تشريع وعلم رسالتدر پس بواعلام خضردن موسايه دوا اولدى شول كلامك جراحتنه كه موسايى انكله
مجروح ايتمش ايدى (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا) قولنده موسانك رسالتده * علوم تبه سنه خضر
عالم ايكن وحالبوكه اول مرتبه خضر ايچون حاصل دكل ايدى واول مرتبهٔ رسالت ونبوتدر * امدى) شويله
معلوم اوله كه بو كلامك ظاهرى اعطا ايدركه خضر نبى اولميه زيرا خضر كندى نفسى ايچون برعلم افراد ايلديكه
موسى آنى عالم اولميه وموسى ايچون دخى برعلم افراد ايلديكه كنديسى آنى عالم اولميه واول علم رسالت ونبوتدر
وموسى رسول ونبى ايدى وخضر خود كنديسندن اول علمى نفى ايتدى وكنديسى ايچون آنى اثبات ايتمدى
وكذلك موسى ايله خضرك صحبتى حيننده اكر خضر احكام نبوت ايله ظاهر اوليدى موسى اكا انكار
ايتمزدى * زيرا آنك مرتبه سندن ظاهر اولوردى قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب الثلاثين من الفتوحات
ولما علم الخضر ان موسى عليه السلام ليس له ذوق فى المقام الذى هو الخضر عليه كما ان الخضر ليس له ذوق فيما
هو موسى عليه من العلم الذى علمه الله اياه الا ان مقام الخضر لا يعطى الاعتراض على احد من خلق الله لمشاهدة
خاصة هو عليها ومقام موسى والرسل يعطى الاعتراض من حيث هم رسل لا غير فى كل ما يرونه خارجا عما
ارسلوا به ودليل ما ذهبنا اليه فى هذا قول الخضر لموسى عليه السلام (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا)
فلو كان الخضر نبيا لما قال له مالم تحط به خبرا فالذى فعله لم يكن من مقام النبوة وقال له فى انفراد كل واحد منهما
بمقامه الذى هو عليه قال الخضر لموسى عليه السلام انا على علم علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله
لا اعلمه انا فافترقا وتميزا بالانكار فالانكار ليس من شأن الافراد فان لهم الاولية فى الامور فهم ينكر عليهم
ولا ينكرون انتهى كلامه وقال الشيخ العارف صدر الدين القنوى فى الفكوك فى فك فص الختم المحمدى ولعموم
حكم شريعته جعلت الارض كلها مسجدا له ولامته وترابها طهورا واندرجت فى احكام رسالته رسالة من
مضى من الرسل ومن بقى منهم كعيسى والياس عليهما السلام وكذلك الامر فى نبوته التى يدخل فيها ايضا الخضر
عليه السلام هذا وان اختلف قوم محجوبون فى الاعتراف بنبوة الخضر فان اكابر المحققين لا خلاف بينهم فى ذلك
انتهى كلامه پس بحسب الظاهر كلامين بيننده مغايرت واردر وكذلك فتوحاتك يكرمى دردنجى بابنده شيخ
رضى الله عنهك فنبه كل ولى يكون بعد هذا الختم الى يوم القيمة نسبة كل نبى يكون بعد محمد صلى الله تعالى عليه
وسلم فى النبوة كالياس وعيسى والخضر فى هذه الامة قوليله فتوحاتك قرق التنجى بابنده والشرايع كلها علوم
وهبية وممن حصل علوم وهب مما ليس بشرع جماعة قليلة من الاولياء منهم الخضر على التعيين قولى بيننده
دخى مغايرت ظاهره در پس كلامين بيننده توفيقدن لابددر وتوفيق بو وجهله دركه خضر نبوت تشريعله
نبى دكلدر زيرا خضرك موسايه (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا) قولى مقام نبوتدن دكلدر زيرا خبرت
ذوقله حاصل اولان علم الهى بغير واسطة حقدن حاصل وواصلدر نبينك نبوته متعلق اولان علمى واسطهٔ
ملك ايله حاصلدر پس خضر صديقيه ايله نبوت تشريعيه بيننده قربت مقامنده متعيندر كه اول مقام
قطبك دائره سندن خارجين اولان افرادك مقاميدر وافرادك مقامى بر احده اعتراض اقتضا ايتمز * پس
بو تقدير اوزره خضر فرد وولى اولور نبوت تشريعله نبى اولمز نته كيم شيخ رضى الله عنه فتوحاتك يتمش
اوچنجى بابنده ديركه (ولم يكن للخضر نبوة التشريع التى للانبياء عليهم السلام انتهى كلامه) ولكن مقام قربت
نبوت مطلقه مقاميدركه اختصاصا اكا نيل اولنور وقت اولوركه عمل مشروع ايله نيل اولنور ووقت اولوركه
توحيد حقله وذات ايله نيل اولنور * وخضر اكا توحيد حقله نائل اولدى پس بومقامده وحى خاص الهى بغير
واسطة وجه خاصله حقدن اخذ اولنور وبو نبوت سائر حيوانده دخى ساريه در قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب
الخامس والخمسين بعد المائة كما قال فى عبده الخضر آتيناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما وهذه النبوة سارية
فى الحيوان مثل قوله (واوحى ربك الى النحل) وكلهم بهذه المثابة فمن علمه الله بنطق الحيوانات وتسبيح النبات
والجماد وعلم صلاة كل واحد من المخلوقات وتسبيحه علم ان النبوة سارية فى كل موجود يعلم ذلك اهل الكشف
والوجود لكنه لا ينطلق من ذلك اسم نبى ولا رسول على واحد منهم الا الملائكة خاصة الرسل منهم پس بو وجهله
خضر نبوت مطلقه ايله نبى اولور نبوت تشريعله نبى اولمز بلكه خضر موسادن غيرى بر رسوله تابع ايدى

وآنك شرعنده ايدى وآنك حكمى موسانك حكمنه مخالف ايدى پس خضر قتل غلام ايله حكم ايلدى اول
رسولك شرعى اوزره كه اكا تابع ايدى واول حكم موسانك شرعنه مخالف اولمغله موسى اكا انكار ايلدى
پس قتل غلام حقنده خضرك حكمى واقع اولمدى خضر صاحب شرع اولديغى حيثيتله بلكه آنك حقنده
حكمى بزم قتمزده شرع رسول صلى الله عليه وسلم ايله قاضينك حكمى كبيدر يعنى آنك شرعنه تابع اولديغى
حيثيتله * پس خضر نبوت تشريعيه ايله نبى اولمز فافهم) (وظهر ذلك) (التفاضل بالنسبة) (فى الامة المحمدية
فى حديث ابار النخل فقال عليه السلام لاصحابه انتم اعلم بمصالح دنياكم ولا شك ان العلم بالشئ خير من الجهل به
ولهذا مدح الله نفسه بانه بكل شئ عليم فقد اعترف صلى الله عليه وسلم لاصحابه بانهم اعلم بمصالح الدنيا منه لكونه
لا خبرة له بذلك فانه علم ذوق وتجربة ولم يتفرغ عليه السلام لعلم ذلك بل كان شغله بالاهم فالاهم فقد نبهتك على
ادب عظيم تنتفع ان استعملت نفسك به) (وبالنسبه اولان تفاضل امت محمديه ده ظاهره اولدى ابار نخل
حديثنده يعنى رسول عليه السلام برسنه اصحابى كوردى كه نخيلى تلقيح واصلاح ايدرلر يعنى نخيلك ذكرندن
انثى يه اشلارلركه اكا تأبير ديرلر پس رسول عليه السلام انلره ايتدى لو تركتم لا يضركم يعنى اكر تأبيرى سز ترك
ايديدبكز سزه ضرر ويرمزدى ديدى پس انلر رسول عليه السلامك كلاميله ترك ايتديلر پس اول سنه ده ثمرهٔ
نخل از واقع اولدى پس رسول عليه السلام اصحابنه ايتدى انتم اعلم بمصالح دنياكم يعنى دنياكز مصالحنده سز
اعلم سز ديدى وحالبوكه شك يوقدركه تحقيق برشيئه علم آنك جهلندن خيرلودر وبوندن اوترى الله تعالى
كندى نفسنى مدح ايتديكه تحقيق الله تعالى هرشيئى محيطدر انه بكل شئ محيط قوليله پس تحقيق رسول الله
صلى الله عليه وسلم اصحابنه اعتراف ايتديكه تحقيق انلر مصالح دنياده اندن اعلمدر زيرا رسول عليه السلامك
مصالح دنياده خبرتى وتجربه سى يوقدر زيرا تحقيق مصالح دنيانك علمى ذوق وتجربه ايله حاصل اولور ورسول
عليه السلام امور دنيويه علمى قلبيله اشتغال ايتمدى بلكه آنك اشتغالى اهمه ايدى واهم ايچنده اهمه
ايدى يعنى رسول عليه السلامه امور جزئيه نك علمى لازم دكلدر بلكه امور كليه نك علمى لازمدركه امر نبوت
ورسالت آنلره متوقفدر پس تحقيق بن سنى ادب عظيمه واقف ايلدم انكله منتفع اولورسن اكر نفسكى اول
ادب ايله استعمال ايده جك اولورسك (امدى) شويله معلوم اوله كه خضر عليه السلام اسم باطنك صورتيدر *
وآنك مقامى مقام ر وحدر وانكچون علوم ولايت وقرب وعلوم غيب واسرار قدر وعلوم هويت وانيت وعلوم
لدنيه واسرار الهيه حاصله در انكچون خضر ذوقنك اصلى ومحتدى وهب وايتا اولدى قال الله تعالى (فوجدا
عبدا من عبادنا آتيناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما) پس خضر موسى عليهما السلامه سويلديكى كلمات
كاملاتنده علوم مذكوره يه اشارت ايتدى پس فاراد ربك ديدى پس كاف خطاب ايله ربى توحيد ايتدى وانيت
ربوبيتنى تعيين ايتدى وارادت ربانيهٔ باطنه دن اخبار ايتدى ودخى فاردت ديدى پس تعيين وتقييد ايتدى
پس باطننده اولان معلوماتك بعضيسنه ارادتى تخصيصدن اخبار ايتدى ودخى فاردنا ان يبدلهما ربهما خيرا
منه زكاة ديدى پس فاردنا قوليله كلمه ده جمع ايتدى وبو جمع عين توحيددر وارادت وتصرفه ذوق وخبرتدن
علمك احديتيدر پس بونلرك كليسى خضر عليه السلامدن اسرار بطون عينيهٔ واحديت ارادته وعلوم واسرار
ولايته اشارتدر * وكذلك خضر عليه السلام فاردت ان اعيبها قولنده خرق سفينه اولان فعلى كه عرف وعادتده
عيبدر كندى نفسنه اسناد ايتدى جناب عالى يه تنزيهدن اوترى شول فعلك اكا اسنادندن كه ظاهرى ذم
وعيبدر وبتيمنه رحمت اولان اقامت جدارى حقه اسناد ايلدى پس فاراد ربك ديدى وقتل غلام حقنده
فاردنا ان يبدلهما ربهما ديدى پس نون جمع ايله كتوردى زيرا بو مسئله ده موسانك نظرنده عيب واردر زيرا
موسى عليه السلام غلامى نفس زكيه ظن ايتديكه بغير نفس قتل اولندى پس آنك نظرنده قتل منكر وعيب
اولدى وآنك قتلى آنك ابوينه خير اولدى پس خضر نظر موساده وعرف وعادتده عيب اولان شيئى كندى
نفسنه اسناد ايدوب خير ومرحمت اولان شيئى حقه اسناد ايتدى ونون جمع ايله كه رب ايله حضرى جامعدر
اتيان ايتدى واما موسى عليه السلام پس اسم ظاهرك صورتيدر وآنك مقامى مقام قلبدر وانكچون علوم
رسالت ونبوت وعلوم تشريع حاصله در معروف ايله امر ايتمكدن ومنكردن نهى ايتمكدن وظاهرده انكچون
حكم واردر بوندن اوترى موسى عليه السلامك معجزاتى كمال وضوح وظهورده ايدى پس وقتا كيم موسى عليه

السلام عطایای اسم ظاهردن حظ وافر اوزره اولدیسه الله تعالینك ارادتی آنك تكمیلنه تعلق ایتدی اسم
باطن احكامندن برطرفی اكا ارادت ایتمكله وتجلیات ظاهره وباطنه بینی وعلوم نبوت آنك استعداداتنده
علوم ولایتدن اولان شیٔ بینی جمع ایتمكله پس اسم باطنك مظهری اولان خضرك صحبتنه آنی ارسال ایلدی
وتحقیق موسی علیه السلام قومی بیننده دعوی ایله ظاهر اولمش ایدیكه اول اهل ارضك اعلمیدر وبودعوی بنی
اسرائیلدن ملأ عظیم بیننده ایدی پس الله تعالی موسایه وحی ایتدی وایتدی بلكه بزم برعبدمز واردر مجمع
البحرینده یعنی بحر وجوب وبحر امكان ویاخود بحر ظاهر وبحر باطن ویاخود بحر نبوت وبحر ولایت مجمعنده
پس موسی علیه السلام دعواسندن استحیا ایتدی پس الله تعالیدن طلب ایتدیكه بینهماده صحبتی تقدیر ایلیه
وآنك اجتماعنده وطلبنده استیذان ایتدی تاكیم خضر اكا تعلیم ایلیه الله تعالی علومدن اكا تعلیم ایتدیكی
شیٔی پس اگر موسی الله تعالینك صحبتی طرفنده غالب اولیدی وعلم ولایتی الله تعالیدن اخذ ایدیدی الله
تعالی آنی خضرك صحبتندن اغنا ایدردی * پس الله تعالی حضرت خضر یتدن وتجلیات باطنهٔ خفیه دن
متجلی اولان حقك صحبتنی ترجیح ایلدی پس وقتا كیم خضر ایله موسی بیننده اجتماع واقع اولدی پس بینهماده
نزاع ظاهر اولدی زیرا ظهور وبطون ووحدت وكثرت ونبوت وولایت بیننده مباینت ومغایرت واردر وخضرك
صحبتنده واقع اولان علم الهینك موسایه ایصالی حصولندنصكره كه الله تعالی موسایه آنك ایصالنی تقدیر
ایتمشیدی بیان اولندیغی كبی خضر ایله موسی بیننده فراق واقع اولدی واما ظاهر وباطن ونبوت وولایت
بینی جامع اولان محمد صلی الله علیه وسلمك وارث اكملی اولان انسان كامل اكا كمال اتباعدن اوتری ظاهر
وباطن بینی جامعدر وطرفینه علی السویه ناظردر وطرفین ایله متحققدر وموسی خضرك فتنده انكار ایله ظاهر
اولدیغی كبی خضر دخی موسانك فتنده انكار ایله ظاهر اولدی واگرچه كیم خضرك مقامی انكار واعتراض
اقتضا ایتمز زیرا خضر افراددندر وافرادك مرتبه سی براحده انكار واعتراض اقتضا ایتمز ولكن موسی اكا
انكار ایتمكله انكارنی انكار ایتدی مع هذا عالم ایدیكه موسانك مرتبه سی انكار اعطا ایدر ووارث محمدی
برشیئه انكار ایتمز وكتابك اولنده ذكر اولنان اصولده خضر ایله موسانك قصه سی سبق ایتدی وسكا شویله معلوم
اوله كه ذكر اولندیغی كبی فاردت ان اعیبها قولنده جناب الهی یی تنزیهدن اوتری ظاهرا عیب اولان خرق
سفینه یی خضر كندی نفسنه اضافت ایتدی واقامت جداری كه یتیمینه رحمتدر فاراد ربك قولنده حقه
اضافت ایتدی رحمت وخیر اولمغله وقتل غلام حقنده كه نظر موسایه نسبتله عیبدر وابوینه نسبتله خیر ورحمتدر
فاردنا ان یبدلهما ربهما قولنده صیغهٔ جمع ایله ایراد ایلدی پس مسئله ده خیر اولان شیٔی الله تعالی یه اضافت
ایتدی وظاهرده ونظر موساده نكر وعیب اولان شیٔی كندی نفسنه اضافت ایتدی وخضر اولا خرق سفینه ایله
بعده قتل غلام ایله بعده اقامت جدار ایله ظاهر اولدیغی ترتیبك حكمتنی شیخ رضی الله عنه فتوحاتده اوتوز برنجی
بابده بیان ایدوب دیركه خضر بو مسئله یی وواقعه یی وسطده كتوردی سفینه ایله جدار بیننده طرفده كتورمدی
تاكیم بو مسئله ده عیبدن اولان شیٔ سفینه طرفندن اوله وانده خیردن اوله وآنده خیردن اولان شیٔ جدار
طرفندن اوله واگر مسئله غلام طرفنده اولیدی ابتداء وانتهاء حكمت اعطا ایتمزدی كه هر بروجه مخلص
اوله كه اكا خیردن ویا آنك ضدندن برشیئه منسوب اولمیه پس اگر اولده اولیدی وسفینه وسطده اولیدی غلام
مسئله سندن غلام ایچون وابوینی ایچون خیرده اولان شیٔ واصل اولمزدی تاكیم ظاهرا حضرت مغیبه
اوزره كه سفینه درمی ورایده وبوتقدیر اوزره جدارده اولان خیره متصل اوله واگر جدار وسطده اولیدی
وحدیث غلام متأخر اولیدی عیب سفینه متصل اولمزدی عیب غلام اتصالنه تاكیم جدارده اولان
خیردن مرورایده پس بغیر مناسب مرورایده زیرا حضرانك شانندندر كه اعیان اشیایی اعنی صفاتنی تقلیب
ایدر نتكیم اشیاء حضرانك شانندندر كه اعیان اشیانك یانندن مرورایده پس مسئلهٔ غلام وسطده واقعه اولدی
پس وجه عیب سفینه طرفندندر ووجه خیر جدار طرفندندر وبوتقدیر اوزره حكمت الهیه مستقیمه اولدی
فافهم) (وقوله فوهب لی ربی حكما یرید الخلافة وجعلنی من المرسلین یرید الرسالة فما كل رسول خلیفة فالخلیفة
صاحب السیف والعزل والولایة والرسول لیس كذلك انما علیه بلاغ ما ارسل به فان قاتل علیه وحماه بالسیف
فذلك الخلیفة الرسول) (وموسانك فوهب لی ربی حكما قولی یعنی فوهب لی ربی حكما دیدی بوقول ایله موسی

خلافتی مراد ایدر وجعلنی من المرسلین قولیله رسالتی مراد ایدر پس هر رسول خلیفه دكلدر وهر خلیفه
رسولدر زیرا خلیفه صاحب السیفدر وعزل وولایت صاحبیدر وحال بوكه رسول خلیفه كبی دكلدر رسول
اوزره انجق شول شیئك بلاغی لازمدر كه انكله ارسال اولندی * ما علی الرسول الا البلاغ پس اگر رسول اول
امر اوزره كه انكله ارسال اولندی مقاتله ایده جك اولورسه * یعنی امر الهینك ابلاغندنصكره دین الهی یی
احیا واحكام شرعیه یی تنفیذ واجرا ایتمك ایچون كفار ومعاندین ایله مقاتله ایدوب اول امر الهی یی وشرع
ربانی یی وآنك حدنده داخل اولان اهل اعانی سیف ایله حمایه ایده جك اولورسه پس اول رجل خلیفه ورسولدر
پس خلافت رسالتده رتبهٔ زائده در) (فكما انه ما كل نبی رسولا كذلك ما كل رسول خلیفة ای ما اعطی الملك
ولا التحكم فیه) (پس نته كیم هر نبی رسول دكلدر كذلك هر رسول خلیفه دكلدر یعنی اكا ملك اعطا اولنمدی
ودخی ملكده تحكم اعطا اولنمدی پس موسی (فوهب لی ربی حكما وجعلنی من المرسلین) قولیله خلافت
ورسالتیله افصاح ایلدی وبو رتبه خضره اعطا اولنمدی اندنصكره شیخ رضی الله عنه فرعونك ماهیت الهیه دن
سؤالی حكمتنه شروع ایتدی) (واما حكمة سؤال فرعون عن الماهیة الالهیة فلم یكن عن جهل وانما
كان عن اختبار حتی یری جوابه مع دعواه الرسالة عن ربه وقد علم فرعون مرتبة المرسلین فی العلم فیستدل
بجوابه علی صدق دعواه وسأل سؤال ایهام من اجل الحاضرین حتی یعرفهم من حیث لا یشعرون بما شعر
هو فی نفسه فی سؤاله) (واما فرعونك ومارب العالمین قولیله ماهیت الهیه دن سؤالنك حكمتی پس سؤالی
عن جهل اولمدی بلكه عن اختبار اولدی تاكیم ماهیت سؤالندن موسانك جوابنی كوره یعنی نیجه
جواب ایدر ربندن رسالت دعواسنك وجودی ایله یعنی موسانك جوابی ربندن رسالت ادعاسنه موافقمیدر
وفرعون مرسلینك علم الهیده مرتبه سن عالم ایدی زیرا رسل ماهیت حقدن سؤال اولندقده جنس ایله فصلدن
مركب اولان ماهیت حدی ایله جواب ایتمزلر وكذلك ماهیت حقدن وحقیقت احدیتدن جواب ایتمزلر
وآنك اضافاتیله جواب ایدرلر پس فرعون موسانك جوابیله دعواسنك صدقنه استدلال ایلیه وحاضرین
اجلندن اوتری فرعون سؤال ایهام ایله سؤال ایلدی تاكیم حاضرینه سؤالنده تعریف ایلیه * آنلرك
شعوری اولمدیغی حیثیتیله شول شیئه كه فرعون كندی نفسنده اكا مطلع ایدی وسؤال ایهام ایله سؤال ایتدیكی
بودر زیرا فرعونك مجلسنده حاضرین حكما وعقلا وارباب فكر ونظر ایدیلر ماهیتی جنسله فصلدن تركیب
ایدرلردی پس هر شیٔ ایچون جنسله فصلدن برحد تركیب ایدرلردی واول حده ماهیت اطلاق ایدرلردی پس
فرعون انلرك محضرنده ماهیت حقدن سؤال ایتدیكه آنك سؤالی اصطلاح قدما اوزره جنس ایله فصلدن
مركب اولان ماهیته شامل اولدی وحقك حقیقت مطلقه سندن وماهیت كلیه سندن سؤالی موهم اولدی
پس فرعون سؤالنده ماهیت حقه ایهام ایتدیكه جنس ایله فصلدن مركبه دكلدر تاكیم حاضرینه تعریف
ایلیه انلرك عدم شعوری حیثیتیله شول شیئی كه فرعون كندی نفسنده اكا مطلع ایدی یعنی وجوددن غیری
حق ایچون ماهیت وحقیقت واردر دیو كندیسی عارف ایدی وایهام طریقی اوزره تعریف ایتدیكه اول ماهیتك
معرفتی ادعاء نبوت ایدن نبی یه لازمدر ویاخود فرعون عارف ایدیكه حق حد اولنمز پس شیئك ماهیتی معرفتی
طالبه اولان ما ایله سؤال ایتدی وما ایله سؤال ایدن شیئك حقیقتنی طلب ایدر وهر شیئك حقیقتندن لازمدر *
ولكن حقك حقیقتی وماهیتی جنسله فصلدن مركب اولمق لازم دكلدر تاكیم حد ایله آنك معرفتی ممكن اوله
بوتقدیر اوزره بما شعر قولنده ما الذی معناسنه در یعرفهم قولی ایچون مفعول اولور وفی سؤاله قولی یعرفهم
قولنه متعلق اولور پس فرعون سؤالی ایكی وجه اوزره ایراد ایلدی) (فاذا اجابه جواب العلماء بالامر) (پس
نتكیم موسی (رب السموات والارض وما بینهما ان كنتم موقنین) قولیله معرفت الهیه ده حقیقت امری عالم
اولان علمانك جوابیله جواب ایلدی زیرا ما ایله هویتدن سؤال اولنور وهویت الهیه ذاتیهٔ مطلقه در آندن
جواب اولنمز وآنك وصفی وتعریفی ممكن دكلدر الا نسب واضافات واسماء وصفات ایله واسم رب اسماء مضافه دندر
وربوبیت اول قومك معلومی ایدی پس موسی (رب السموات والارض وما بینهما) قولیله سموات علویات وارضین
سفلیاته شامله اولان ارواح علویه وطبیعیه واشخاص عنصریهٔ سفلیه یی مشتمله اولان ربوبیت مطلقه یی كه
جمیع ربوبیات جزئیه یی جامعه در حق تعالی یه اضافت ایدوب انكله وصف ایلدی پس فرعون انا ربكم الاعلی

قولیله آنلر ایچون کندی نفسنه اضافت ایتدیکی ربوبیت عرضیهٔ جزئیه‌یی دخی موسی حقك ربوبیت
مطلقه‌سنه ادخال ایتدی وجمیع مراتب علویه ومظاهر سفلیه‌نك ربوبیتنی اکا تخصیص ایتدی وان کنتم موقنین
قولیله اشارت ایتدیکه حقك حقیقتنی من حیث هی آندن غیری براحد عارف دکلدر نسب ذاتیه واضافات
خارجیه ایله تعریفی بوندن اتم اولمزا کر سز اهل ایقان واذعان ایسه کز پس موسی جوابنی اصطلاح قدما اوزره
جنس ایله فصلدن ترکیب ایتمدی زیرا بیلدیکه ماهیت حقی سؤالدن فرعونك مرادی جنس ایله فصلدن
مرکبه اولان ماهیت دکلدر اکرچه کیم حضار مجلس اولان حکما اویله فهم ایتدیلر * پس موسی جوابنده
اصابت ایتدی وفرعون موسانك جوابنده اصابت ایتدیکن ودعواسنده صادق اولدیغن عارف اولدی ولکن
منصبی ابقاسندن اوتری حاضرین محضرنده موسایی تصدیق ایدوب مؤمن اولمدی (اظهر فرعون ابقاء لمنصبه
ان موسی ما اجابه علی سؤاله) (اذانك جوابیدر یعنی موسی فرعونه ماهیت حقدن جواب ایتدکده امری
عالم اولان علمانك جوابیله فرعون کندی منصبنی ابقا ایتمکدن اوتری اظهار ایتدیکه تحقیق موسانك سؤالنه
اکا جواب ایتمدی یعنی فرعون عارف اولدیکه موسی اکا جواب ایتدی ولکن کندی مملکتی اهلندن خوف
ایتدی تا کیم آنلر موسانك مرتبه‌سنه مطلع اولوب اکا مؤمن اولمسونلر تا کیم ملك وسلطنت آنك یدندن کیتمیه
پس اهل مجلس اولان حکما وعقلا ظن ایتدیلر که فرعون موسایی آنلرك اصطلاحی اوزره جنسله فصلدن
مرکبه حقی ایچون برماهیت اوله وفرعون آندن آنی سؤال ایتمش اوله پس آنلرك اصطلاحی اوزره موسی
جوابی ایتیوب فرعونك معرفتی ومرادی اوزره جواب ایتمکله فرعون آنك جوابنده اولان حکما وعلمایه ایتدی
ایشتمزمیسکز که ما ایله سؤالك حقی اولان حد ایله جواب ویرمدی یعنی بن آکا نه شیدن سؤال ایتدم واول
بکا نه طریق اوزره جواب ویردی دیدی) (فتبین عند الحاضرین لقصور فهمهم ان فرعون اعلم من موسی
ولهذا لما قال له فی الجواب ما ینبغی) (پس حاضرین قتنده ظاهر اولدی آنلرك فهملری قصورندن اوتری که
تحقیق فرعون موسادن اعلمدر بوندن اوتری وقتا کیم موسی فرعونه جوابده ما ینبغی اولان جوابی دیدی
زیرا ماهیت حقدن سؤال اولندقده لایق اولان بودرکه صفات سؤالندن اولان جواب ایله جواب اولنه) (وهو
فی الظاهر غیر جواب علی ما سئل منه) (وحال بوکه موسانك جوابی ظاهرده جواب دکلدر ماهیتدن سؤال
اولندیغی اوزره زیرا سؤال ماهیتدندر وجواب صفاتدندر وجواب سؤاله مطابق دکلدر زیرا حاضرینك قتنده
ماهیتدن سؤاله جنس ایله فصلدن مرکب اولان حد ایله جواب اولنور) (وقد علم فرعون انه لا یجیبه
الا بذلك) (وتحقیق فرعون بیلدی که تحقیق موسی اکا ویاخود سؤاله جواب ایتمز الا بو جواب ایله یعنی حقه
مختصه اولان صفات ایله جواب ایدر) (فقال) (لمانك جوابیدر جملتین بیننده توسط ایتدی) (لاصحابه ان رسولکم
الذی ارسل الیکم لمجنون ای مستور عنه علم ما سألته عنه اذ لا یتصور ان یعلم اصلا) (پس فرعون اصحابنه
ایتدی تحقیق سزك رسولکز که سزه ارسال اولندی البته مجنوندر یعنی اندن مستوردر شول شیئك علمی که بن
اندن آنی سؤال ایتدم زیرا اصلا تصور اولنمز که اول شیء معلوم اوله زیرا حقیقت حق تصور اولنمز که حقدن
غیری براحد انی عارف اوله * پس فرعونك بو کلامی دخی وجهین اوزره درو جه ظاهر بودرکه بو سزلرسولکزکه
سزه ارسال اولندی مجنوندر * یعنی بن آندن سؤال ایتدیکم شیئك علمی آندن مستوردر بن کلامی فهم
ایدهمز پس فرعون آنلرك قتنده موسادن اعلم ظاهر اولدی وبر وجه دخی بودرکه آنلرك قتنده موسانك
رسالتنه شهادتدر یعنی بنم آندن سؤال ایتدیکم شیئك علمی آندن مستوردر زیرا حقیقت حق براحد ایچون
معلوم دکلدر پس رسول رسالتی حیننده حقایق اشیادن واسرار قضا وقدردن محجوب ومستوردر پس آنك
وظیفه‌سی ذات مطلقه‌یه دعوت دکلدر صفات الهیه‌یه دعوت ایدر وذاتدن سؤال اولندقده صفات ایله جواب
ایدر) (فالسؤال صحیح فان السؤال عن الماهیة سؤال عن حقیقة المطلوب ولابد ان یکون علی حقیقة فی نفسه)
(پس فرعونك سؤالی صحیحدر * زیرا تحقیق ماهیتدن سؤال مطلوبك حقیقتندن سؤالدر ولابدر که حق
کندی نفسنده برحقیقت اوزره اوله بو قولده شیخ رضی الله عنه نفوس جمهورده مقرر اولان شیئك بطلاننه
اشارت ایدر که آنلر دیرلر که فرعونك (ومارب العالمین) قولیله آنك سؤالی صحیح دکلدر زیرا ماهیتدن سؤالدر
وماهیت آنلرك زعمنده جنسله فصلدن مرکبه‌در وحال بوکه حق ایچون جنسله فصلدن مرکبه اولان ماهیت

بوقدر

یوقدر پس سؤال صحیح دکلدر دیرلر پس شیخ رضی الله عنه دیرکه ماهیتدن سؤال مطلوبك حقیقتندن سؤالدر
ولابدرکه مطلوب کندی نفسنده برحقیقت اوزره اوله حقیقة الحقایق اولان حق ایچون حقیقت اولمق
لازم کلور وبو باطلدر) (واما الذین جعلوا الحدود مرکبة من جنس وفصل فذلك فی کل ما یقع فیه الاشتراك
ومن لا جنس له لا یلزم ان لا یکون علی حقیقة فی نفسه لا تکون لغیره) (واما شونلر که حدود اشیایی جنسله
فصلدن مرکبه ایتدیلر پس حدودك وصفی هر شیئده واقعدر که آنده جنسیتدن اشتراك واقع اولور * پس اکر
بونك کبی برحد ایله محدود اولان شیئك ماهیتندن سؤال اولنسه آنك ماهیتی اولان حدی ایله جواب
اولنور واما براحد که انکچون جنس اولمیه لازم کلمز که اول کندی نفسنده برحقیقت اوزره اولمیه که اول
حقیقت آنك غیری ایچون ثابته اولمیه پس وجود واحد که انکچون جنس یوقدر وانك حقیقتی جنسله فصلدن
مرکب اولان برحد ایله محدوده دکلدر * پس جنسك عدمیتندن وماهیت موضوعه‌نك اکا عدم اطلاقندن
لازم کلمز که حق برحقیقت اوزره اولمیه وحق اول حقیقت اوزره کندی ذاتنده اولمیه که اول حقیقت اکا
مخصوصه‌در * پس حقیقة الحقایق اولان حقك حقیقتی جنسله فصلك تحتنده داخل دکلدر تا کیم آندن
سؤال ایتمك صحیح اولمیه زیرا حدود اشیایی واضع اولان مخلوقك خلقندن اول ازلا وقدما حقك حقیقتی ثابته‌در
وابدا وسرمدا دائمه وباقیه‌در * پس اندن سؤال ایتمك صحیحدر ولکن جواب ایتمك صحیح دکلدر الا نسب
واضافات ایله) (فالسؤال صحیح علی مذهب اهل الحق والعلم الصحیح والعقل السلیم) (پس ماهیت حقدن
سؤال ایتمك اهل حق مذهبی اوزره وعلم صحیح وعقل سلیم مقتضاسی اوزره صحیحدر اکرچه کیم علوم الهیه‌ده
فهمی ودرایتی اولمیان کمسنه‌نك زعمنده صحیح دکلدر) (والجواب عنه لا یکون الا بما اجاب به موسی) (پس
حقك ماهیتی سؤالندن جواب اولمز الا شول شیئله که موسی انکله اجابت ایلدی یعنی ربوبیت مطلقه صفتیله
جواب ویردی پس موسانك جوابی دخی صحیح اولدی) (وهنا سر کبیر فانه اجاب بالفعل لمن سأل عن الحد
الذاتی فجعل الحد الذاتی عین اضافته الی ما ظهر به من صور العالم او ما ظهر فیه من صور العالم فکانه قال له
فی جواب قوله ومارب العالمین قال الذی یظهر فیه صور العالمین من علو وهو السماء وسفل وهو الارض ان کنتم
موقنین او یظهر هو بها) (وبونده یعنی موسانك جوابنده برسر کبیر واردر زیرا تحقیق موسی حد ذاتیدن سؤال
ایدن کمسنه‌یه فرعوندر حقك فعلی اولان ربوبیتله جواب ویردی پس موسی رب ایچون اولان حد ذاتیی ربك
شول شیئه اضافتی عینی ایتدیکه صور عالمدن رب انکله ظاهر اولدی ویاخود ربك وجودنده صور عالمدن ظاهر
اولان شیئه ربك اضافتی عینی ایلدی یعنی عالمینه ربك عین اضافتنی رب ایچون حد ذاتی ایلدی پس کانه موسی
فرعونه ایتدی انك ومارب العالمین قولی جوابنده شول وجود واحدرکه عالمینك صوری انده ظاهره اولور
عالمك علوندن که اول سمادر وسفلیتندن که اول ارضدر یعنی رب العالمین شول وجود واحدرکه عالمینك صور
علویه‌سی که صور سماویه‌در وصور سفلیه‌یی که صور ارضیه‌در آنده ظاهره اولور اکر سز اهل ایقان ایسه کز
ویاخود شول وجود واحدرکه اول عالمینك صوری ایله ظاهره اولور پس کرك وجود حق عالمك علوی وسفلی
اولان صورنده ربوبیت ظاهره اولوب اعیان عالم وجود واحد حقه مرایا ومجالی اولدی وکرك وجود واحد حق
اعیان عالمه مرآت واحده اولدیکه صور اعیان مربوبیتله مرآت حقده تجلی ایلمه‌سیله ظاهره ومتعینه اولدی
پس علی کلا التقدیرین صور عالم وجود حقله متغذیدر پس رب السموات والارض وما بینهما قولنده ربی
صور عالمینه اضافت ایتمك رب ایچون حد ذاتی ایتمکدر پس جمیع اعیان عالم صورنده حقك ظهوری ووجود
حق مرآتنده صور اعیان عالمك ظهوری ذات حقك ووجود مطلقك حد ذاتیسی اولدی الذی یظهر فیه
قولی فکانه قال قولنده قال‌نك مقولیدر وقال الذی قولنده قال تکرار واقع اولدی * زیرا قال ایله آنك مقولی
بیننده فی جواب قوله ومارب العالمین قولی توسط ایتدی پس طول کلامدن اوتری تکرار ایراد اولندی وبونك
کبی شیخ رضی الله عنهك کلامنده چوق واقع اولور سهو کاتبدن دکلدر) (فلما قال فرعون لاصحابه انه لمجنون
کما قلنا فی معنی کونه مجنونا زاد موسی فی البیان لیعلم فرعون رتبته فی العلم الالهی لعلمه بان فرعون یعلم ذلك فقال
رب المشرق والمغرب فجاء بما یظهر ویستتر وهو الظاهر والباطن وما بینهما وهو قوله بکل شیء علیم (پس وقتا کیم
فرعون موسی ایچون اصحابنه انه لمجنون دیدی تا کیم بز موسانك مجنون اولمسی معناسنده ذکر ایتدك موسی

بیانده زیاده ایتدی تا کیم فرعون علم الهیده آنك مرتبه‌سن عالم اوله زیرا موسی عالم ایدیکه تحقیق فرعون آنك کلامنی فهم ایدر پس موسی رب المشرق والمغرب دیدی یعنی رب مشرق ومغربدر پس موسی علیه السلام جوابده شول مربوبی کتوردیکه ظاهردر واول شئ محل ظهوردر زیرا مشرق محل ظهوردر وعالم ارواح وامردن حق انکله باطن ومستتردر* واول شئ محل استتاردر زیرا مغرب محل استتاردر وحق محل ظهور اولان عالم اجسامده ظاهردر ومحل استتار اولان عالم ارواحده باطندر ودخی رب مشرقدر عالم شهادتده هر ظاهر اولان شیئده تعین وظهوری ایله آنك ربی ومالکیدر وعالم غیبده ظاهر اولان نسبتله باطن ومستتردر ورب مغربدر وغیب الغیبه نسبتله آنده دخی ظاهر ومتعیندر انك ربی ومالکیدر وما بینهما قولی الله تعالینك وهو بکل شئ محیط قولیدر یعنی ظاهر وباطن بیننده ارواح واجسامی جامعه اولان تعینات وشئوندر زیرا مشرق ظهور ایچوندر* ومغرب بطون ایچوندر وحق ظاهر ومتعیندر نوری اشراقیله جمیع ظاهر اولان شیئده وباطن ومتعیندر جمیع باطن اولان شیئده وبعض تعینات که باطندن ظاهره متوجهه‌در وبعضیسی ظاهردن باطنه راجعه‌در پس جمیع اشیانك عالمدر وانلرك مالکیدر کرك ظاهر وباطن اولسون وکرك ظهور وبطون بیننده متعین اولسون) (ان کنتم تعقلون ای ان کنتم اصحاب تقیید فان العقل تقیید) (وفی بعض النسخ تقیید یعنی ان کنتم تعقلون دیمك اکر سز اصحاب تقیید ایسه‌کز دیمکدر زیرا تحقیق عقل تقییددر واهل تقیید وتحدید یا حقی اجسامه تشبیه‌له تقیید ایدرلر ویا جسمیه‌دن انی تنزیه ایدرلر* پس ارواح وعقوله حقی تشبیه‌له تحدید وتقیید ایدرلر پس انلرك تنزیهی وهمیدر زیرا عند التحقیق تشبیهدر) (فالجواب الاول جواب الموقنین وهم اهل الکشف والوجود فقال لهم ان کنتم موقنین ای اهل کشف ووجود فقد اعلمتکم بما تیقنتموه فی شهودکم ووجودکم) (پس جواب اول که رب السموات والارض قولیدر موقنینك جوابیدر وانلر اهل کشف ووجوددر پس انلره ان کنتم موقنین دیدی یعنی دیمك اولور اکر سز اهل کشف ووجود ایسه‌کز تحقیق پس بن سزه اعلام ایتدم شول شیئله که سز شهودکزده ووجودکزده انی تیقن ایتدیکز یعنی اکر سز اهل کشف وشهود ایسه‌کز کشف وشهودکزده تیقن ایتمش سکز که حقیقت حقدن جواب اولمز الا اضافتله پس سز شهودکزده ووجودکزده تیقن ایتدیککز اوزره بن سزه اعلام ایدوب جواب ایتدم پس اکر سز دائرهٔ شهودده ایسه‌کز بنم جوابمی فهم ایدرسکز پس موسانك ماهیت سؤالندن جوابه متصدی اولمقدن اعراضی وفعل ایله جوابی اعلامدرکه حق حقیقی اعتباریله جمیع قیود وحدوددن مطلقدر* وبر جنسك تحتنده داخل دکلدر* وبر فصل ایله آخردن متمیز دکلدرزیرا عین کلدر ومحیط کل شیئدر جمیع اشیا انده مستغرقدر پس حقیقت ربوبیتی بیان ایتمکه عدول ایتدی مضاف الیهی بیان ایتمکله که عالم ارواح علویه واجسام سفلیه‌نك ربوبیتی وما بینهماده متعینه اولان* نسب واضافانك ربوبیتی اکا مختصه‌در وکل ایچون ربوبیتله ظاهردر وکلده هویتیله باطندر* زیرا شهود ووجودده عالمك عینیدر* وبو اشارت وتنبیهدرکه حقك تعریفی ممکن دکلدر الا بو وجهله که اضافت ایتمکله ویاخود بعضه اضافت ایتمکله (ربکم ورب ابائکم الاولین) قولی کبی) (فان لم تکونوا من هذا الصنف فقد اجبتکم فی الجواب الثانی ان کنتم اهل عقل وتقیید وحصرتم الحق فیما تعطیه ادلة عقولکم فظهر موسی بوجهین لیعلم فرعون فضله وصدقه) (پس اکر سز بو صنفدن یعنی اهل کشف ووجود صنفندن دکل ایسه‌کز پس تحقیق بن سزه جواب ثانیده جواب ایتدم که رب المشرق والمغرب وما بینهما قولیدر اکر سز اهل عقل وتقیید ایسه‌کز وحقی حصر ایده جك اولورسکز ادلهٔ عقولکز علم وعقیده‌دن اعطا ایتدیکی شیئده پس موسی وجهین ایله ظاهر اولدی وصنفینك جوابیله جواب ایتدی تا کیم فرعون آنك اوزره علمده آنك فضلنی وکلامنده آنك صدقنی عالم اوله پس اکر آنلر اهل کشف وشهود ایسه جواب اول ایله جواب ایتدی واکر انلر اهل عقول وتقیید ایسه جواب ثانیله جواب ایتدی زیرا رب المشرق والمغرب قولی دخی مقیددر پس اکرچه کیم موسی صیغهٔ جمعله فرعونه ومجلسنده حاضر اولان حکایه خطاب ایدر ولکن موسانك مرادی کندی فضلنی وصدقنی فرعونه اعلام ایتمکدر زیرا موسی فرعونك فهمنی فهم ایتدی انکچون ایتدی) (وعلم موسی ان فرعون علم ذلك او یعلم ذلك) (وموسی بیلدیکه تحقیق فرعون آنك جوابنی فی الحال فهم ایتدی ویاخود فهم ایدر) (لکونه سأل عن الماهیة فعلم انه لیس سؤاله علی اصطلاح القدماء فی السؤال بما) (زیرا فرعون ماهیتدن سؤال ایتدی

پس موسی علیه السلام بیلدی که تحقیق شان بودرکه فرعونك سؤالی ما ایله سؤالده اصطلاح قدما اوزره دکلدر زیرا آنلر سؤالی تجویز ایتمزلر شول وجودلك ماهیتندن که جنس وفصلدن مرکب اولان حد ایله محدود اولمیه) (فلذلك اجاب) (پس موسی فرعونك فهمنی عالم اولدیغندن فرعونه جواب ویردی) (فلو علم منه غیر ذلك لخطاه فی السؤال فلما جعل موسی المسئول عنه عین العالم خاطبه فرعون بهذا اللسان والقوم لا یشعرون) (پس اکر موسی علیه السلام فرعوندن بوندن غیری برشیئی فهم ایدیدی سؤالده آنی تخطئه ایدردی واکا جواب ایتمزدی پس وقتا کیم موسی مسئول عنه اولان حقی عین عالم ایلدی فرعون اکا بو لسان ایله که لسان توحیددر خطاب ایلدی* وحال بوکه قومك موسی ایله فرعونك معامله‌سنه وفرعونك معرفتنه شعورلری یوغیدی) (فقال له لئن اتخذت الها غیری لاجعلنك من المسجونین والسین فی السجن من حروف الزوائد ای لاسترنك فانك اجبت بما ایدتنی ان اقول لك مثل هذا القول) پس موسی حقی عین عالم ایتدکده فرعون دخی عالمدن برصورت اولمغله وحق آنك عینی اولمغله موسایه ایتدی اکر سن بندن غیری برالٰه اتخاذ ایده جك اولورسك البته بن سنی مسجونیندن ایدرم والسجن قولنده اولان سین حروف زوائددندر وحروف زوائد سوینه السمان دن جامعدر پس سین ساقط اولیجق جن باقی قالور وجن ستردر قال تعالی فلما جن علیه اللیل ای ستر یعنی دیمك اولور البته بن سنی ستر ایدرم زیرا تحقیق پس اجابت ایتدك شول جواب ایله که بکا انکله سن تأیید ایتدك که بن بونك کبی قولی سکا سویلیم یعنی (انا ربکم الاعلی) کبی قولك بندن صدورنه سن سبب اولدك وبو قولده سن بنی تأیید ایتدك پس بندخی سنك جوابك اوزره سنك موسویتکی هویت حقله ستر ایدرم دیدی فرعون قبل الایمان توحید علمی صاحبی ایدی ودعواسنده مسرفیندن ایدی واول قومك زمره‌سندن ایدیکه رسول علیه السلام انلرك حقنده شر الناس من قامت القیامة وهو حی دیدی یعنی فی الله موت حقیقیسندن وانیتی فناسندن اول سر توحیده وقیامت کبرایه واقف اوله پس کندی تعینیله الٰهیتی ادعا ایلیه وخلقی کندی نفسنه دعوت ایده توحید علمیسندن اوتری زیرا توحید علمی صاحبی لسان اشارتی فهم ایدر واکر توحید شهودی وذوقی صاحبی اولیدی ادعا ایتمزدی پس وقتا کیم فرعون فهم ایتدیکه موسی موحددر وحقله ناطقدر* پس دعوای الوهیت ایتمکه فرصت بولدی* زیرا بو لسانده حقك وجودندن غیری ممتنع الوجوددر وحق دخی رب وتجلیاتنده ظهوریله واحکامیله مختلفدر* پس صورت فرعونده ظاهر اولان حقك رتبه‌سی ایچون اول مجلسده رتبهٔ موسویه‌ده اولان ظهور اوزره تحکم واردر پس موسی فرعونی لسان توحید ایله تأیید ایلدی وبحسب الرتبه سلطنت وقدرت اظهار ایله دعواسی اوزره اکا تقویت ویردی پس وقتا کیم بو لسان لسان اشارت اولدیسه فرعون کلامنده السجن قولنده‌سینی حروف زوائددن اخذ ایتدی پس جن قالدی که ستردر وجن اکرچه کیم مضاعف دکلدر ولکن لسان اشارتده وضع واشتقاق اعتبار اولنمز وبو لسان اشارتدر لسان عبارت دکلدر پس مشار الیه اولان معنایه دلالتده اول معنایه دلالت ایدن لفظك بعض حروفی کفایت ایدر) (فان قلت لی بلسان الاشارة فقد جهلت یا فرعون بوعیدك ایای والعین واحدة فکیف فرقت) (پس فرعون موسایه دیرکه یا موسی اکر سن بکا لسان اشارت ایله دیجك اولورسك پس تحقیق سن امر توحیدی جاهل اولدك یا فرعون بکا وعیدك سببیله وحال بوکه عین واحده‌در پس سن بو مشهد اوزره نه کیفیتله تفریق ایتدك یعنی لاجعلنك من المسجونین قولنده بکا خطاب ایله وعید ایتدك ووعیدی صیغهٔ متکلم ایله کندی نفسکه تخصیص ایتدك) (فیقول فرعون انما فرقت المراتب العین ما تفرقت العین ولا انقسمت فی ذاتها ومرتبتی الان التحکم فیك یا موسی بالفعل وانا انت بالعین وغیرك بالرتبة فلما فهم ذلك موسی علیه السلام منه اعطاه حقه فی کونه ای فی کونه موسی یقول له لا تقدر علی ذلك) (فان قلت قولنی ایجاب ایدن فرعوندرکه موسایه دیرکه اکر سن بکا سؤال ایده جك اولورسن پس اول سؤالك حقی بنه لسان فرعون ایله نفس متکلم صیغه‌سیله فاقول دیمکدر* ولکن متکلمدن صیغهٔ غائبه عدول اولندی وفعل ظاهرا فرعونه اسناد اولندی معنای توحیده اشارتدن اوتری کانه فرعون کندی نفسنی غائب منزله‌سنه تنزیل ایدر ودیرکه پس فرعون دیرکه عین متفرقه اولمدی بلکه مراتب عینی تفریق ایلدی ودخی عین کندی ذاتنده منقسمه اولمدی* زیرا تفرق وتمیز مراتبده واقعدر انقسام نسبیدر امر حقیقی دکلدر وبنم الان مرتبم یا موسی بالفعل سنده تحکم

ایتمکدر زیرا صورت ظاهره ده بنم مرتبم تحکم صاحبیدر پس بندن وعیدلک صدوری جائزدر وعین الله بنم انا ایتم
سنک ایتمکدر یعنی عین واحده اعتباریله بنم وجودم سنک وجودکدر ورتبه له سنک غیرکدر واول رتبه بالفعل
سنده تحکم رتبه سیدر پس وقتا کیم موسی علیه السلام فرعوندن بونی فهم ایتدی فرعونه آنک حقنی اعطا
ایتدی فرعونه لاتقدر علی ذلک یعنی سن بوکا قادردکلسن قائل اولدیغی حالده زیرا توحیدده فرعونک قدرتی
بوقدر واکا قدرت وفعل اضافت اولنمز وجه مشروح اوزره فان قات قولی فرعون طرفندن اولور * پس فنقول
قولی اکا جواب اولور وجائزدرکه فان قلت قولی موسانک قولی اوله ای فان قات لی هذا القول بهذا اللسان پس
فقد جهلت قولی اکا جواب اولور (والرتبة) (ای رتبة فرعون) (تشهد له بالقدرة علیه واظهار الاثر فیه لان
الحق فی رتبة فرعون من الصورة الظاهرة لها التحکم علی الرتبة التی کان فیها ظهور موسی فی ذلک المجلس) (
وحال بوکه رتبهٔ فرعون فرعون ایچون شاهددر موسی اوزره قدرت ایله وقدرت اثرنی آنده اظهار ایتمکله زیرا
حق رتبهٔ فرعونده متعین اولدیغی حالده صورت ظاهره دن اول رتبت ایچون اول مجلسده تحکم حاصلدر شول
رتبت اوزره که موسانک ظهوری اول رتبه ده واقع اولدی زیرا صورت ظاهره دن رتبهٔ فرعون سیف الله وعموم
اوزره تحکم ایله ظاهره در پس شول مرتبه که موسی آنده ظاهردر آنک صورت ظاهره سندن متأثره در *
واما صورت باطنه ده پس رتبهٔ موساده اولان ظهور رتبت فرعونده اولان ظهوردن اعلادر قال الله تعالی
لاتخف انک انت الاعلی) وکذلک عاقبت امرده فرعون اوزره موسانک غلبه سندن ظاهردر ولکن اول مجلسده
صورت ظاهره ده فرعون موسی اوزره تحکم صاحبی ایدی (فقال له) حال کونه (یظهر له المانع من تعدیته علیه
اولو جئتک بشیء مبین فلم یسع فرعون الا ان یقول له فأت به ان کنت من الصادقین حتی لا یظهر فرعون عند
الضعفاء الرای) وفی بعض النسخ (عند ضعفا الرای من قومه بعدم الانصاف) پس موسی فرعونه ایتدی فرعونک
آنک اوزره تعدیسندن مانع اولان شیئی فرعونه مظهر اولدیغی حالده اولو جئتک بشیء مبین یعنی اکر بن سکا برشیء
مبین وبرهان ظاهر کتوره جک اولورسم بکا تعدی ایده بیلورمیسن کانه موسی من عندالله آیات بینه ومعجزات
ظاهره ایله ظاهر اولمغله اول آیاتک ظهوری قتنده یقین اوزره ایدیکه فرعونک اکا تعدی ایتمکه قدرتی یوقدر
یعنی بن معجزات الهیه ایله مؤید اولوب آنلر ایله ظاهر اولدیغم حینده بکا تعدی ایتمکه قادردکلسن دیمکدر *
پس فرعون مبهوت اولوب فأت به ان کنت من الصادقین قولندن غیری موسایه دیمکه قادر اولمدی اکر دعواده
صادقیدن ایسک پس اول شیء مبینی کتوردیدی وفرعونک بو قولنه سبب بو اولدی تاکیم فرعون کندی
قومندن ضعفای رأی اولنلر قتنده عدم انصاف ایله ملتبس اولدیغی حالده ظاهر اولمیه بعدم الانصاف قولنده
باملابسه ایچوندر وجار مجرور ایله محلا منصوبدر لا یظهر قولنک فاعلندن حال اولمق اوزره) (فکانوا یرتابون
فیه وهی الطائفة التی استخفها فرعون فاطاعوه انهم کانوا قوما فاسقین ای خارجین عما تعطیه العقول الصحیحة
من انکار ما ادعاه فرعون باللسان الظاهر فی العقل) پس ضعفای رأی اولان قوم فرعونک حقنده ارتیاب ایده لر
وانلر شول قومدرکه فرعون انلره اهانت ایتدی پس اکا اطاعت ایتدیلر تحقیق انلر قوم فاسقین ایدیلر یعنی
خارجین ایدیلر شول شیئک حکمندن که عقلده لسان ظاهر ایله فرعون ادعا ایتدیکی شیئک انکارندن عقول
صحیحه انی اعطا ایدر یعنی عقول صحیحه لسان ظاهر ایله فرعونک مدعاسنی منع ایدر واما اهل کشف وعیان
وشهود وایقان منع ایتمز زیرا وجود حقدن غیری برشیئک وجودی یوقدر پس قوم فرعون عقول صحیحه نک
اعطا ایتدیکی انکاردن خارج ایدیلر یعنی لسان ظاهره ده فرعون ایتدیکی شیئه مقر ایدیلر وانکچون ما ادعاه
فرعون باللسان الظاهر فی العقل دیدی زیرا عقلده لسان ظاهردن غیری نسنه ایله فرعون ادعاء ربوبیت ایتمدی
بو تقدیر اوزره باللسان قولی ادعاه قولنه متعلق اولور وفی العقل قولی دخی ادعاه قولنه ویاخود فی الظاهر قولنه
متعلق اولور وجائزدرکه من انکار قولنه متعلق اوله) (فان له) (ای العقل) (حدا یقف عنده اذا جاوزه صاحب
الکشف والیقین) (زیرا تحقیق عقل ایچون حد معین واردرکه آنک قتنده عقل واقف اولور اندن تجاوز ایتمز اهل
کشف ویقین انی تجاوز ایتدکده یعنی عقل ایچون حد معین واردرکه انک قتنده واقفدر وانک وراسندن ظاهر
اولان شیئه منکردر واهل کشف ویقینک حدی یوقدر تاکیم انک قتنده واقف اوله لر * پس هرقنغی صورتدن
حق تجلی ایدرسه اکا اقرار ایدرلر کرک عقل صحیح محال کوردیکی صورت اولسون وکرک تجویز ایتدیکی صورت

اولسون زیرا انلر یقین اوزره درلر قال مظهر العقل جبرائیل علیه السلام لودنوت انملة لاحترقت یقف قولنک
فاعل ضمیری عقله راجعدر * وعنده ضمیری حده راجعدر ویقف جمله سی حدا قولی ایچون صفت واقعدر *
(ولهذا اجاء موسی بالجواب بما یقبله الموقن والعاقل خاصة) (یعنی عقل حد معین قتنده واقف اولدیغندن اوتری
واهل کشف حدی تجاوز اولدیغندن اوتری موسی جواب اولده شول شیئی کتوردیکه انی موقن قبول ایدر
وجواب ثانیده شول شیئی کتوردیکه خاصة عاقل انی قبول ایدر زیرا اول جواب عاقله مخصوصدر واهل یقین
آنک قتنده واقف دکلدر) (فالقی عصاه) (یعنی فرعون فأت به دیدکده پس موسی عصاسنی یدندن القا ایتدی
) (وهی صورة ما عصی به فرعون موسی فی اباینه عن اجابة دعوته) (وحالبوکه عصی شول شیئک صورتیدرکه
فرعون موسایه انکله عاصی اولدی موسانک دعوتی اجابتندن فرعونک اباینده پس عصی عصیاندن
مأخوذه در انکچون فرعونک عملی صورتی آنک اوزره حجت اولدی ودخی فرعونک نفس اماره سی صورتیدر
وعصی موسایه نسبتله حیه در نفس مطمئنه صورتیدر پس شیخ رضی الله عنه موسی ایله فرعون بیننده جاریه
اولان محاجه ومباحثه صورتنی ضرب مثل طریقی اوزره ایراد ایدر پس عصایی ضرب مثل ایتدی نفس مطمئنه
موسویه ایچونکه قلبه اطاعت اوزره درکه نور قدس ایله مؤتلفه در وتأیید حق ایله مؤیده در ونفس اماره
ایهٔ فرعونیه ایچون دخی ضرب مثل ایتدی انکچون وهی صورة ما عصی به فرعون موسی فی اباینه دیدی
پس نفس تحکم مظهر فرعونده حقه منقاده اولمسه نفس ناطقه اولان قلبک مقابلی اولان هوایه اطاعت
ایتسه وشیطان ووهم انک اوزره مستولی اولسه هوا غلبه سندن اوتری نفس اماره ایهٔ مستکبره اولورکه اندن
ابا ایدوب اکا منکره اولور وتحکم مظهر موساده حقه منقاده اولسه ونفس ناطقه اولان قلبه اطاعت ایتسه
ونور روحله منوره اولسه پس عصی اولورکه اعمال وطاعات واخلاق فاضله تحصیلنده وسیر وسلوکنده اکا
اعتماد ایدر ودخی قوای حیوانیهٔ بهیمیه سی غنمی اوزره شجر فکریه دن علوم نافعه اوراقنی اشاغه دوکرومأرب
ومطالبده ساعه در ترکیب حجج ودلائل وتحصیل مقاصد کمالات وفضائل ایتمکله وثعبان مبیندرکه فرعون
نفس ایله آنک قومندن قوای متخیله وهمیهٔ سحرهٔ شبهدن تزویر ایتدیکی شیئی انتقام ایدر ونفسک بوذکر اولنان
کمالاتک کاسبی موسای قلبه وروحه آنک اطاعتی سببیله انکچون حاصله در) (فاذا هی ثعبان مبین ای حیة
ظاهرة فانقلبت المعصیة التی هی السیئة طاعة ای حسنة کما قال یبدل الله سیئاتهم حسنات یعنی فی الحکم) (
پس ناکاه عصی ثعبان مبین اولدی یعنی حیهٔ ظاهره اولدیکه هرکس مشاهدهٔ حیه ایله حیه حکم ایدر پس
سیئه اولان معصیة طاعته یعنی حسنه یه منقلبه اولدی نته کیم الله تعالی (یبدل الله سیئاتهم حسنات
دیدی یعنی دیمک اولور حکمده الله تعالی انلرک سیئاتنی حسناته تبدیل ایدر عصی معصیتدن مأخوذه در
پس عصی شجره ایکن انک حیوانه انقلابی معصیتک طاعته انقلابیدر قال الله تعالی (اولئک یبدل الله سیئاتهم
حسنات) پس نفس انسانیه کندی طبعنده کندی قلبنه وروحنه عصیان اوزره ایکن انک روحی اولان
هواسنی تبع ایدوب اماته ایتمکله طاعتده نفس نباتیه کبی اولدی پس عصایه تشبیه اولندی انقیادده ونفسیله
عدم حرکتده پس مرتبهٔ نباتیه ده متحققه اولوب صفات حیوانیه سندن حیه اولدقده حیوة الهیهٔ روحیه
ایله که قلبدن مفاضه در حیه اولور ووجود بشریسی سیئه سی وجودک ذنب لا یقاس به ذنب وجود حقانی
حسنه سنه منقلب اولور وتبدیل وانقلاب حکمده اولدیغنک حکمتی بودر زیرا معصیت امر نسبیدر حقایق
واعیانده آنک وجودی یوقدر عدم اطاعت سببیله عارضه اولور پس انک منشئی واصلی اولان وجود حقه
رجوع ایتمکله ویاخود انسان فیض الهیه ایله ممتلی وصفات واخلاق ربانیه ایله متحلی اولسه معصیت حکمی
آندن مرتفع اولور زیرا فروع اصوله تابعه در * پس برفعل وبر عملکه امر عارضی اعتباریله معصیت صورتنده
وحکمنده ایدی طاعت صورتنه وحکمنه تبدیل اولنور پس نفس واحده وقت اولورکه عصیان حکمیله
ظاهره اولور ووقت اولورکه طاعت حکمیله ظاهره اولور پس معصیت اولان سیئه امر اعتباری اولمغله
حکمده طاعت اولان حسنه یه تبدیل اولنور یوخسه سیئه نک اعیانده وجودی یوقدر تاکیم سن دیه سن
سیئه حسنه اولمز زیرا عینده تبدیل یوقدر علی الخصوص که توحید افعالده جمیع افعال حقه اسناد اولنور نفس
صفات الهیه ایله متصفه اولدقده نفس کرک قهر وغضب ایله ظاهره اولسون وکرک حکم ولطف ایله پس امر

حقله ظاهره اولور وانك افعالی اكرچه كیم صورت فساده‌ده رخضرك غلامی قتلی كبی ولكن عین صلاحدر زیرا امر الهیله‌در وآنك فاعلی حقدر * ماقطعتم من لینة اوتركتموها قائمة علی اصولها فبأذن الله) (فظهر الحكم هنا عینا (متمیزة) عن نظیرتها) (فی وجود واحد) (پس بو محلده یعنی عصا حیه اولدیغی محلده حكم ظاهر اولدی وجود واحده نظیره‌سندن متمیزه اولان عین بونتدن (فهی العصا) پس عین عصادر بر حكمك صورتنده كه فرعونك عصیانی صورتیدر) (وهی الحیة) (وعین حیه‌در حكم آخر صورتنده كه موسانك امتثالی صورتیدر) (والثعبان الظاهر) (وحكم آخر صورتنده ثعبان ظاهردر پس عصانك شجریتی اولان جوهر واحده‌در فرعونك عصیانی صورتی اولان * عصا اوزره عصالق حكمی عین متمیزا اولدیغی حالده ظاهر اولدی وكذلك جوهر واحدا اولان عصا حیه حكمنده ظاهره اولدقده پس جوهر واحدا یكن حیه‌نك حكمی عین متمیزه اولدی وصورت اخراده ظاهر اولدی پس انقلاب حكمده واقع اولور (فالتقم امثاله من الحیات من كونها حیة والعصی من كونها عصا) (پس ثعبان حیه اولدیغی اعتباریله حیاتدن آنك امثالنی التقام ایتدی ودخی عصی التقام ایتدی عصی اولدیغی اعتباریله پس صورت عصائیه ایله ظاهره اولان عین صورت ثعبانیه اوزره ظاهره اولدی پس حیاتی التقام ایتدی حیه اولدیغی حیثیتله وعصا التقام ایتدی اصلده عصا اولدیغی حیثیتله پس هر نه شیئله فرعون قومی ایله انكله تمسك ایدوب ظاهر اولدیسه موسانك جنسی اولان برهان نیرایله انی ابطال ایلدی) (فظهرت حجة موسی علی حجج فرعون فی صورة عصی وحیات وحبال) (پس موسانك حجتی فرعونك عصی وحیات وحبال صورتنده متخیله اولان حججی اوزره ظاهره وغالبه اولدی) (فكانت للسحرة حبال ولم یكن لموسی حبل) (پس سحره ایچون حبال حاصله ایدی وحال بوكه موسی ایچون بر حبل یوغیدی یعنی حبل ایله ظهور ایتمدی * نشأت انسانیه‌ده سحره قوای نفسانیه صورتیدركه هوا حكمیله منصبغه‌در ودخی شهوت وغضب قوتیدیركه روح طبیعی وحیوانی خصایصنه منحرفه‌در زیرا روح نفسانینك قواسی چنكم غضب وشهوت قوتنی كیفیاتیله متكیفه اولسه صور باطلی صبغ حقده كوستررو حقیقتی اولمیان شیئی تخییل ایدر وحبل رسندر ولكن لغتده حبل تل صغیره‌دیرلر پس شیخ رضی الله عنه موسانك قدرنه نسبتله انلرك مقادیرنه اشارتدن اوتری) (والحبل التل الصغیر ای مقادیرهم بالنسبة الی قدر موسی بمنزلة الحبال من الجبال الشامخة) (وحبل تل صغیردر * پس سحره‌نك حبال ایله ظهورندن انلرك مقادیرنه اشارت اولور یعنی موسانك قدرنه نسبتله سحره‌نك مقادیری جبال شامخه‌دن حبال منزله‌سنده‌در) (فلما رأت السحرة ذلك علموا رتبة موسی فی العلم وان الذی رأوه لیس من مقدور البشر وان كان من مقدور البشر فلا یكون الا ممن له تمیز فی العلم المحقق عن التخیل والایهام فامنوا برب العالمین رب موسی وهارون ای الرب الذی یدعو الیه موسی وهارون لعلمهم بان القوم یعلمون انه ای موسی مادعا لفرعون) (پس وقتا كیم سحره حجج فرعون اوزره موسی حجتنك ظهورن وغلبه‌سن كوردیلر علماده موسانك مرتبه‌سن بلدیلر یعنی موسی انلردن اعلم اولدیغن بیلدیلر ودخی بیلدیلركه تحقیق شول شیئی كه انلر انی موسادن كوردیلر مقدور بشردكلدر واكرچه كیم اول شیء مقدور بشر واقع اولدیسه پس واقع اولمزالا شول عارفدن كه انكیچون علم محققده تمیز حاصل اوله تخییل وایهامدن پس سحره رب العالمینه كه رب موسی وهاروندر مؤمن اولدیلر یعنی شول ربه مؤمن اولدیلركه موسی ایله هارون اكادعوت ایدر زیرا سحره عالم ایدیلركه تحقیق قوم فرعون عالملردركه موسی فرعونه دعوت ایتمز پس بیلدیلركه سحره فرعوندن غیری موسی ایله هارونك ربنه كه الله تعالی‌در مؤمن اولدیلر) (ولما كان فرعون فی منصب التحكم صاحب الوقت وانه الخلیفة بالسیف وان جار فی العرف الناموسی لذلك قال انا ربكم الاعلی وان كان الكل اربابا بنسبة ما فانا الاعلی منهم بما اعطیته فی الظاهر من التحكم فیكم) (ووقتا كیم فرعون منصب تحكمده صاحب الوقت اولدیسه ودخی سیف ایله خلیفهٔ حق اولدیسه واكرچه كیم عرف ناموسیده بنی اسرائیله جبر ایتدیسه بو تقدیرا اوزره فی العرف قولی جار قولنه متعلق اولور یعنی اكرچه كیم عرف ناموسیده كه سلاطین وامرایه مخصوص صدرجابرا اولدیسه كه آنلرك جمیع احواللری حكم شرع اوزره جاریه دكلدر قال علیه السلام (اطیعوا امیركم وان جار ای وان ظلم وجائزدركه عرف ناموسیدن مراد عرف شرع اوله زیرا ناموس جبرائیلدر وعرف شرع اكانسبت اولندی زیرا احكام شرعك اكثری بلكه كلیسی آنك اخباریله حاصله‌در وجائزدركه

فی العرف قولی الخلیفة قولنه متعلق اوله بوندن اوتری فرعون (انا ربكم الاعلی) دیدی یعنی بن سزك ربّ اعلاكزم دیدی واكرچه كیم كل نسبتدن بر نسبتله اربابدر وجودده تصرف حسبیله پس بن اربابك كایسندن اعلایم سزك بینكزده ظاهرده تحكمدن اعطا اولندیغم شیء سببیله یعنی اكرچه كیم جمله كز املاك واموالكزه نسبتله اربابسز وربوبیت عرضیه‌نك ادنی مرتبه‌سی انسانك كندی نفسنك ربوبیتیدر لكن بن سلطنت ظاهره ایله سزك اوزریكزه ظاهرم وسزك بینكزده حكم ایتمك بكا اعطا اولندی * پس وجودده تصرفم سزدن زیاده اولمغله بن رب اعلاكزم دیمك اولور قال لمانك جوابیدر ولذلك قولی قال قولنه متعلقدر (امدی) شویله بلكه رب اسماء اضافیه دندر مربوب اقتضا ایدر لغتده مالك معناسنه كلور یقال رب الدار ورب الثوب ورب الغنم وسید معناسنه دخی كلور یقال رب الدار ورب القوم ورب العبید قال تعالی قال ارجع الی ربك فاسئله مابال النسوة اللاتی قطعن ایدیهن یا صاحبی السجن اما احدكما فیسقی ربه خمرا اذكرنی عند ربك فانساه الشیطان ذكر ربه الی امثال هذا ومربی معناسنه دخی كلور یقال رب الصبی ورب الطفل ورب المتعلم ورب اضافتسز رب العالمیندن غیری‌یه اطلاق اولنمز * پس رب مطلق الله تعالیدر وحده پس معانی ثلاثه ایله انكیچون ربوبیت مطلقه حاصله‌در زیرا جمیع مظاهر ومجالی صورنده عبادنی تربیه ایدر وغیر ایچون ربوبیت عرضیه‌در زیرا غیر ربوبیت مطلقه‌نك مظهر ومجلاسیدر * پس ربوبیت عرضیه عین واحده ایچون كه صور كثیره‌ده ظاهره‌در صفتدر پس هركس كه ربوبیتده ظاهر ومتعین اولدی ربوبیت انكیچون عارضه‌در الله تعالی كندی ملكنده وعبیدنده تصرف وتحكمدن اكا اعطا ایتدیكی قدر مظاهر صفت ربوبیت تجلیسنده مختلفه ومتفاضله‌در پس شول كمسنه آنك تصرفی وتحكمی اكثر اولسه غیره نسبتله پس آنك ربوبیتی اول غیردن اعلی اولور وبعض كمسنه ظاهرده جمیع عالم اوزره خلیفه‌در وبعضیسی باطنده خلیفه‌در وبعضیسی ظاهر وباطنده خلیفه‌در سلیمان علیه السلام كبی پس فرعون وقتاكیم كندی وقتنده سلطنت صاحبی ایدی وقومی بیننده اراده‌سی حسبیله متحكم ایدی كندی قومنه نسبتله انلره خطاب ایدوب (انا ربكم الاعلی) دیدی پس ربوبیتی آنلره اضافت ایتدی اطلاق اوزره انا الرب الاعلی وانا رب الكل وانا رب العالمین قولیله كلامی ارسال ایتمدی) (ولما علمت السحرة صدقه فیما قاله لم ینكروه واقروا له بذلك فقالوا له انما تقضی هذه الحیوة الدنیا فاقض ما انت قاض فالدولة لك فصح قوله انا ربكم الاعلی) وقتاكیم سحره فرعونك قولنده آنك صدقن مشاهده ایتدیلر زیرا انك ربوبیتی انك ملائنده غیرك ربوبیتندن اعلادر فرعونه انكارا یتمدیلر واكا مرتبه ایله اقرار ایتدیلر یعنی تصدیق ایتدیلر پس فرعونه ایتدیلر سن قضا وحكم ایتمزسن الا بو حیات دنیاده كه متناهیه‌در وعن قریب منقطعه‌در پس سن نه قضا ایدرسك قضا ایله زیرا بونده دولت سكا مخصوصه‌در پس فرعونك (انا ربكم الاعلی) قولی صحیح اولدی ربوبیت عرضیهٔ متناهیه اعتباریله وقوم بیننده سیف ایله وتحكمله ظاهر اولدیغی حیثیتله (وان كان عین الحق فالصورة لفرعون) (بوقول سؤال مقدره جوابدر كانه دیركه سن حق جمیع اشیانك عیننی ایتدك پس فرعونك مظاهرنده ظاهره اولان ربوبیتنه ربوبیت مطلقه اطلاق ایتمك صحیح اولور * پس جواب ایدوب دیركه واكرچه كیم توحید وحقیقت اعتباری اوزره فرعون حقك عینی اولدی حق انده متعین وظاهر اولمغله پس صورت تعینیه فرعون ایچوندر ومتعین تعیننك غیریدر * پس صورت فرعونیه‌یه اضافت اولان ربوبیت عرضیهٔ جزئیه‌در حقك ربوبیتنه نسبتله ربوبیت مطلقه دكلدر) (فقطع الایدی والارجل وصلب بعین حق فی صورة باطل) (یعنی سحره فرعونه فاقض ما انت قاض) دیدكلری حینده پس فرعون بغیر حق سحره‌نك اللرن وایاقلرن قطع ایتدی وآنلری صلب ایتدی صورت باطلده عین حقله ملتبس اولدیغی حالده واول صورت فرعونیه فانیه‌در ویاخود حق انلرك اللرن وایقلرن قطع ایتدی وانلری صلب ایتدی صورت باطل فرعونده ظاهره ومتعینه اولان هویت حقله قال الشیخ ابو مدین المغربی لاتنكر الباطل فی صورة * فانه بعض ظهوراته) بعین حق محلا منصوبدر حال اولمق اوزره ویاملابسه ایچوندر) (لنیل مراتب لاتنال الابذلك الفعل) (فرعون صورت باطلده عین حقله ملتبس اولدیغی حالده ویاخود حق صورت باطل فرعونده قطع وصلب ایتدی مقتولینك ومصلوبینك مراتب اخرویه‌یه نیل ووصوللرندن اوتری كه اول مراتبه نیل اولنمز الا بو فعل سببیله پس اطفال بنی اسرائیلی مظاهر آل فرعون ایله الله تعالی قتل ایتدیكی كبی آنلرك حیاتی وامدادی موسایه عائده اولمغیچون

كذلك سحرهبی دخی صورت باطل فرعونده قتل ابتدی مراتب اخرویهٔ شهادیه یه آنلرك بلوغلرندن اوتری كه آنلر اول مراتبه نائل اولمزلر الا بحسب الظاهر ظلما فرعون آنلری قتل ایتمكله بوتقدیراوزره لنبل قولی قطع وصلب قولنه تعلیل اولور وجائزدركه سحره نك فاقض قولنه تعلیل اوله یعنی آنلر بوقولی دیدیلر زیرا آنلرده اولان علملری سببیله آنلر بیلدیلركه فرعون آنلری صلب ایدوب آنلره تعذیب ایتمسی مراتب اخرویهٔ الهیه یه انلرك وصولنی موجبدركه اول مراتبه آنلر واصل اولمزلر الا اول تعذیب وقتل سببیله زیرا درجهٔ شهادته كمسنه نائل اولمز الا ظلما قتل اولنمغله (فان الاسباب لاسبیل الی تعطیلها) (زیرا تحقیق اسبابك تعطیلنه سبیل یوقدر زیرا شول اسباب كه الله تعالی بعض مراتب اخرویه یه ومقامات عالیهٔ الهیه یه انلری وسیله ایتمشدر اول اسبابك تعطیلنه طریق یوقدر تا كیم اول مراتبه اول اسبابسز وصول میسر اوله واسباب معطله اوله) (لان الاعیان الثابتة اقتضتها) (زیرا اعیان ثابته اسبابی اقتضا ایلدی اعیانك احوالی واحكامی وآثاری اسباب ایله ظاهره در (فلا تظهر فی الوجود الا بصورة ما هی علیه فی الثبوت اذ لا تبدیل لكلمات الله ولیست كلمات الله سوی اعیان الموجودات فینسب الیها القدم من حیث ثبوتها وینسب الیها الحدوث من حیث وجودها وظهورها) (ای ظهورها التعینی فان الاعیان لا تظهر ابدا) یعنی دیمك اولور پس اعیان ثابته وجودده ظاهره اولمز الا شول صورتله كه انلر ثبوتده انلر اوزره درلر زیرا كلمات الهیه ایچون تبدیل یوقدر واعیان ثابته وحقایق علمیه كلمات الهیه در وحال بوكه كلمات اعیان موجوداتدن غیری دكلدر زیرا اعیان ثابته صور موجوداتده وجودات حسبیله ظاهره در پس اعیان موجوداته قدم نسبت اولنور علم الهیده انلرك ثبوتی حیثیتیله پس انلره كلمات غیبیه دینلور وانلره حدوث نسبت اولنور انلرك وجودی وظهوری حیثیتیله یعنی اعیان ثابته نك صور وجودیه ده تعینی ونسبی اولان ظهوری حیثیتیله پس بونلره كلمات وجودیه دینلور) (كما تقول حدث الیوم عندنا انسان او ضیف ولا یلزم من حدوثه انه ما كان له وجود قبل هذا الحدوث لذلك قال تعالی فی كلامه العزیز ای فی اتیانه مع قدم كلامه ما یأتیهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم یلعبون وما یأتیهم من ذكر من الرحمن محدث الا كانوا عنه معرضین والرحمة) (ای القرآن) (لا تأتی الا بالرحمة) (نته كیم سن دیرسن كه بو كون بزم قتمزده بر انسان و یا بر ضیف حادث اولدی وحال بوكه انك حدوثندن لازم كلمزكه اول انسان ایچون و یا ضیف ایچون بو حدوثندن اول وجود اولمیه * پس حدوث امر نسبیدر قبل الحدوث انسانك عدمیتنی موجب دكلدر بلكه وجودنی موجبدر زیرا اكر موجود اولمیدی حادث اولمزدی بوندن اوتری الله تعالی كلام عزیزنده یعنی آنك اتیانی حقنده ایتدی آنك كلامی قدیم ایكن (ما یأتیهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم یلعبون وما یأتیهم من ذكر من الرحمن محدث الا كانوا عنه معرضین) پس كلام قدیم صفات ذاتیهٔ الهیه ومعانی وحقایق ربانیه وانفاس رحمانیه ایكن وذات احدیتده حقك عینی ایكن وقدم حقله موصوف ایكن الفاظ وحروفده ظهوری وانبیا وامه نزولی قتنده الله تعالی انی حدوثله وصف ایتدی ورحمان طرفندن محدثه اولان رحمت كه قرآندر كلمز الا رحمتله زیرا رحماندن نازلدر ورحمتدن غیری رحماندن نسنه نازله اولمز (وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة) (ومن اعرض عن الرحمة استقبل العذاب الذی هو عدم الرحمة) (وبر كمسنه كه رحمتدن اعراض ایلسه عدم رحمت اولان عذابه استقبال ایدر زیرا عذاب عدم رحمتدر * پس وقتا كیم شیخ رضی الله عنه فرعون حقنده نازله اولان آیات متضمنه اولدیغی حكم واسراری بیان ایتدیسه كلامك صددی اولان فرعون ایمانینك بیانی تتمیمنه عدول ایتدی (واما قوله فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا سنة الله التی قد خلت فی عباده الا قوم یونس فلم یدل ذلك علی انه لا ینفعهم فی الآخرة بقوله فی الاستثناء الا قوم یونس) (یعنی ایمان فرعون ایمان یأسدر وایمان یأس نافع دكلدر دینلرك قوللری اوزره كه دلیللری قوم یونسدر * پس الله تعالینك (فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا سنة الله التی قد خلت فی عباده الا قوم یونس) قولی دلالت ایتمزكه ناسك رؤیتی قتنده عذاب دنیانك رفعی حقنده دنیاده آنلره ایمان نافع اولمغله آخرتده آنلره ایمان نافع اولمیه الله تعالینك استثناده الا قوم یونس قولی دلیلیله زیرا قوم یونس یأسك رؤیتی قتنده مؤمن اولدقلری حینده الله تعالی آنلردن حیات دنیاده عذاب خزیی رفع ایتدی (الا قوم یونس لما آمنوا كشفنا عنهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا) قولی دلیلیله پس فلم یك ینفعهم ایمانهم) قولی یأسك رؤیتی قتنده مؤمن اولان كمسنه نك ایماننك عدم قبولنه وآخرتده آنك اكا عدم

نفعنه نص اولمز) (فاراد ان ذلك لا یرفع عنهم الاخذ فی الدنیا فلذلك اخذ فرعون مع وجود الایمان منه) (پس الله تعالی بو قول ایله اراده ایتدیكه تحقیق ایمان یأس انلردن دنیاده اخذی وعذابی رفع ایتمز پس قوم یونسدن غیری عذابك رؤیتی قتنده سنة الالهیه ده دنیاده براحددن اخذ رفع اولنمدیغندن اوتری فرعون دنیاده اخذ اولندی اندن ایمانك وجودیله پس دنیاده نازل اولان عذابك رفعی حقنده ایمان یأسك عدم نفعندن آخرتده ایمانك عدم نفعنی ایجاب ایتمز) (هذا ان كان امره امر من تیقن بالانتقال فی تلك الساعة) (یعنی ایمانك وجودیله فرعون اخذ اولنمسی اكر فرعونك امری تلك الساعتده انتقاله متیقن اولان كمسنه نك امری كبی اوله جق اولورسه یعنی فرعون انتقال ایتمكه متیقن اولدیغی حالده مؤمن اولدیغی اعتبار اوزره ایمانله اخذ اولندی پس عدم تیقن اوزره اولدیغی اعتبار اوزره طریق اخری ایله وجود ایمانله اخذ اولنور) (وقرینة الحال تعطی علی انه ما كان علی یقین من الانتقال لانه عاین المؤمنین یمشون فی الطریق الیبس) (بالفتحتین) (الذی ظهر بضرب موسی بعصاه البحر فلم یتیقن فرعون بالهلاك اذ آمن بخلاف المحتضر حتی لا یلحق به) (ای فلا یلحق به حتی فا موضعنده استعمال اولنمق جائزدر یعنی قرینهٔ حال اعطا ایدركه تحقیق فرعون انتقالدن یقین اوزره دكل ایدی زیرا تحقیق مؤمنینی طریق یابسده ماشین مشاهده ایتدی اول طریق كه موسی بحره عصاسیله ضربندن ظاهر اولدی * پس فرعون مؤمن اولدیغی حینده هلاكه متیقن اولمدی بلكه نجاته متیقن اولدی محتضر اكا مخالفدر پس محتضر اولمزز زیرا محتضر الحاق هلاكه متیقندر ایمانی وقتنده وحتی لا یلحق به قولنده لا زائده اولمق جائزدر ای لم یتیقن فرعون بالهلاك وقت الایمان مثل المحتضر حتی یلحق به) پس حتی تعلیل ایچون اولور ویلحق منصوب اولور وجملتین اعتباری اوزره كلام حالی اوزره ترك اولنمق جائزدر * پس كلامده یلحق مقدر اولور لا یلحق قولی اكا دلالت ایتدیكندن اوتری (ای لم یتیقن فرعون بالهلاك وقت الایمان مثل المحتضر حتی یلحق به لا یلحق به) بوتقدیر اوزره یلحق مرفوع اولور) (فآمن بالذی آمنت به بنو اسرائیل علی التیقن بالنجاة لا علی التیقن بالهلاك فكان كما تیقن لكن علی غیر الصورة التی اراد فنجاه الله من عذاب الآخرة من نفسه ونجی بدنه كما قال تعالی (فالیوم ننجیك ببدنك لتكون لمن خلفك آیة) (پس فرعون نجاته تیقن اوزره ایمان كتوردی زیرا مؤمنینی طریق یبس اوزره ماشی مشاهده ایتدی * پس فرعون تیقن ایتدیكی كبی نجات واقع اولدی لكن غیر صورت اوزره نجات واقع اولدی كه فرعون اول صورت اوزره نجاتی ارادت ایتدی * پس الله تعالی اكا كندی نفسی حقنده عذاب آخرتدن نجات ویردی ودنیاده دخی بدننه نجات ویردی * پس فرعونك مرادی بدنیله روحنك نجاتی ایدی پس روح ایله بدننك نجاتی غیری صورت اوزره واقع اولدی زیرا الله تعالی روحنه عذاب آخرتدن نجات ویردی وبدننه دخی نجات ویردی انی ساحله اخراج ایتمكله نته كیم الله تعالی (فالیوم ننجیك ببدنك لتكون لمن خلفك آیة) دیدی یعنی بوكون بدنكله برسكا نجات ویررز انی ساحله القا ایتمكله وروحكی بوكون بدنكدن تنجیه ایدرز و یا بزن انی عذاب آخرتدن تنجیه ایدرز تا كیم سنك خلفكده اولان قومه سن بنم قدرتمه آیت عظیمه اوله سن پس (الیوم ننجیك) قولی الله تعالی طرفندن وعددر و یاخود اخباردركه انی تنجیه ایدر وحقك وعدی حقدر واخباری صدقدر) (لانه لو غاب بصورته ربما قال قومه احتجب) (زیرا تحقیق اكر فرعون صورتیله یعنی بدنیله غائب اولیدی آنك حقنده اله اعتقاد ایدن آنك قومی آزار اولورزدی كه دیه لردی فرعون غرق اولمدی ابصار خلقدن محتجب اولدی پس سمایه ارتقا ایتدی و یاخود نوع آخر ایله غائب اولدی دیرلر) (فظهر بالصورة المعهودة میتا لیعلم انه قد عمته النجاة حسا ومعنی) (پس فرعون صورت معهوده سیله میتا ظاهر اولدی تا كیم اول فرعون اولدیغی معلوم اوله پس نجات فرعونه حسا صورتیله ومعنی روحیله عامه اولدی انك ایقانندن اوتری زیرا ننجیك خطابندن مجموع مراد اولدقده ظاهردر وامام ادروح اولدقده ننجی روحك مع بدنك دیمك اولور) (ومن حقت علیه كلمة العذاب الاخروی لا یؤمن ولو جاءتهم كل آیة حتی یروا العذاب الالیم ای یذوقوا العذاب الاخروی) (وشول كمسنه كه عذاب اخروی كلمه سی آنك اوزره واجبه اولدی یعنی علم الهیده استعدادینك مقتضاسی اوزره شقا اوزره وعذاب اخروی ایله معذب اولمق اوزره حكم اولنوب كتابت اولنده مؤمن اولمز واكرچه كیم جمیع آیات الهیه ومعجزات نبویه اكا وارد اولدیسه آنلر عذاب الیمی ذوق ایتمیجه یعنی آنلر عذاب اخروی‌یی ذوق ایتمیجه یعنی كفر اوزره

اخذ اولنوب عذاب آخرته القا اولنورلر وعذابى ذوق ايدرلر ومؤمن اولمزلر ابوجهل وآنك احزابى كبى زيرا
ابوجهل حال قتلنده قاتلنه ايتدى صاحبكه يعنى محمده دى كه بو حالمده سكا معلوم اولسون كه سنك مخالفتكدن
نادم دكلم ديدى) (فخرج فرعون من هذا الصنف) (پس فرعون عذاب اخروى يه مستحق اولان صنفدن
چقدى زيرا ايمانه مبادرت ايتدى وايمان كتوردى شيخ رضى الله عنهك بو محله كانجه مقتضاى ظاهر قرآن اوزره
ايراد ايتديكى كلام پس فرعونك ايمانى اوزره وارددر وبو امرده شيخ مترددد كلدر نته كيم بعضلر ايتديلر ودخى
مجتهد جازم دكلدر زيرا اجتهاد وجزم طبقۀ اجتهادده ارباب ظنون قتنده دركه ظن غالب اوزره جزم ايدرلر وشيخ
رضى الله عنه وارث كاملدر وامورى على ماهى عليه مشاهد وعارفدر ودرجۀ ظنده دكلدر تا كيم ظن غالبى
اوزره نصوص الهيه ايله استدلال ايده وبر امرده جزم ايله حكم ايده زيرا عارف كامل وعلم رسول وعلم الهيله متحقق
ومعامل اولان كمسنه نك قلبى منبع علوم الهيه ومخزن اسرار ربانيه دركما تنده بر امرك حكمنه نصوص قرآنيه
ايله استدلال ايتديكى شبهه سندن اوترى وبر نص ايله اكا جزم كلديكندن اوترى دكلدر بلكه عرفاء وارثين ظاهر
شرعده مقيد اولان اهل ايمانه كه نصوص الهيه يه ناظرلردر تفهيم ايچون استدلال صورتنده نصوصى ايراد
ايدرلر تا كيم آنلر استدلال طريقى اوزره اول امره اطلاع بولهلر يوخسه اول نصوصله انلر كندى نفسلر ايچون
استدلال ايدوب علمى تحصيل ايتمكيچون ايرادا تنزل ولكن صورت تقرير وتحقيق استدلال صورتنده اولمغله
اهل ايمان مجتهددر ديرلر * پس بو مسئلۀ فرعونيه حقنده وارث رسول وخليفۀ حق اولان صاحب الكتاب
شيخ حضورنه سوء ظن اوزره اولان طاعنينه مرحمت ايدوب خليفة الله حقنده وسوء ظنده آنلرى تخليص
ايتمكيچون شارحينك بعضيسى بو محلى تأويل ايدوب شيخك مرادندن اخراج ايتمشدر وبعضيسى ايتدى كه
شيخ بونده متردددر جازم دكلدر نعم جازم دكلدر ولكن عدم جزم انك فهم ايتديكى صورت اوزره دكلدر
وبعضيسى ايدركه شيخ مالكى اولديغندن اول مذهب اوزره اجتهاد ايتدى وبعضيسى حالت سكرده ديمشدر
وبعضيسى مأموردر ومأمور معذوردر ديو هركس كندى مرتبه سنك نقصنى ايجاب ايدر جوابه متصدى
اولدى ولكن بو اقوالك كايسى شيخك عند الله مرتبۀ عليا ومكانت زلفاسى ايچون منكرلك كلامندن بر وجهله
فرق يوقدر مكر كيم وجه مذكور اوزره خليفة اللهه انكارا تمسكله خطايه ارتكابدن طاعنينى سوء اعتقاددن
منع وعباد الله مخلصين مذمتندن واخوان الهيين لحوملرى اكلندن زجر ودفع ايچون وارد اولمش اوله زيرا
جميع مراتب كونيه والهيه يى قطع ايدوب علما وحالا ورث محمدى ايله متحقق وحضرت علميۀ الهيه يه واقف
ومشاهد واخلاق الهيه ايله ظاهر ومتخلق اولان كمسنه كه انك قلبى مشرع علم الهى ومحتد علم تدلى وتجليدر
وجامع علوم ظواهر وبواطن قرآنيدر بر حكمده تردد ايتمكدن وياخود ظن غالب اوزره اكا جزم ايتمكدن
وبر مذهبه تقليد ايدوب انك ركنى اوزره اجتهاد ايتمكدن انك مرتبه سى عاليه دروارث كامل وخليفۀ مكمل
كلامى سكر اوزره دكلدر زيرا سكران خلافته مستحق وامامته لايق دكلدر زيرا خليفه ها ديدر وسكران ها دى
دكلدر وخليفه صورت الهيه ايله ظاهردر بر حالك مغلوبى دكلدر پس خليفه دن صادر اولان كلام يقين وشهود
اوزره در فهم عامى يه نسبتله مخالف اولمغله مالايعنى اولان كلام سكرانه نسبت ايتمك كلام سكراندر عارف
مشاهد كلامى دكلدر ومأمور معذوردر ديمك خطاء محضدر زيرا مؤمن عند الله ومن عند رسول الله مأمور
اولان كمسنه بر امر منكر اتيانيله مأمور اولمق كركدر تا كيم امر منكر ايله انك ظهورى قتنده اول معذور اوله
وجناب قدس عزت اندن متعاليدر كه خطا ومنكر اولان شيئله امر ايده واول امرعاجز قتنده معذور اوله نعم
مؤمن مجتهد وسالك مجاهد مذاهب اربعه دن هرقنغى مذهبده نشو ونما بولورسه قرآنك حقيقتى ومغزى اولان
دين محمدى وشرع مصطفوى ايله كه رسول عليه السلام انك اوزره ثابت وقائم وايراد ايتديكى امرده بر احدا كا
مخالف ومزاحم دكل ايدى متحقق اولوب دين الهىٔ محمدىٔ كلىٔ جمعى انك وجودنده منطبع وشرع مصطفوىٔ
اصلىٔ الهى يه انك قلبى متسع اولنجه اول مذهب خاص اوزره عابد وطرز خاص اوزره سالك ومجتهددر واما قابليت
ذاتيه وتبعيت كليه ايله رسول عليه السلامه اتباع ايدوب محتد جميع اصول ومذاهب ومشرع جميع اديان
ومشارب اولان دين الهىٔ محمدى يه مظهر وعلم الهى يه منشأ ومصدر اولوب اموره على ماهى عليه واقف
واسمائى اصول اوزره مشاهد وعارف اولان شول شرع محمدى ايله ظاهردركه رسول عليه السلام اكا مشافهه

اولدى كندى زمانده كه اول شرع وحى الهيله مقرردر اجتهاد مجتهدين ايله مقرر دكلدر زيرا مجلس رسول عليه
السلامده اجتهاد حرامدر پس وحى الهيله انك قتنده مقرر اولان شرع اتفاق اوزره در انده اختلاف يوقدر *
پس ابتداده انك منشأى اولان مذهب خاصه عودت ايدوب عقيدۀ خاصه اوزره حتى تقييد ايتمكه وانك اوزره
اجتهاد ايتمكه محتاج دكلدر ووراثتى حكميله خلقه تفهيم ايتمكيچون لسان اجتهاد ايله ظاهردر (امدى) شويله
بيلكم شيخ محيى الدين عربى رضى الله عنه خاتم ولايت محمديه وحائز جميع مراتب الهيه در مظهر روح محمدى
ومصدر فيض اقدسى واحديدر ظاهرا وباطنا علما وحالا رسول عليه السلامه تابع وانك جميع علوم ومعارفنى
جامعدر وحسنات سيد المرسليندن بر حسنه وولايت خاصۀ محمديه دن بر آيت بينه در خلافت الهيۀ
عظمى ايله مكرم وقطبيت كبرى ايله مشرف ومعظمدر وجودى نسخۀ علم سبحانى ونفسى كتاب الهى وقرآنيدر
جميع كلماتى ذوق وعرفان وشهود وايقان اوزره در هر كلامى نص صريح وهر قولى برهان صحيحدر عبوديتى
اعتبار يله اندن صادر اولان كلمات امر الهى وارادت ربانيه له نازله در ووراثت وخلافتى جهتيله اظهار ايتديكى
علوم واسرار اشارت محمدى ايله واقعدر ومظهريت كليه سى اعتبار يله انزال ايتديكى اسرار توحيدى وعلوم
تفريدى وتجريدى محبت الهيۀ ذاتيه وارادت حقانيۀ علميۀ ازليه ايله منزلدر * پس كمل انبيانك ولايت
خاصۀ محمديه يه متعلقه اولان علوم واسرارك خواتمنى بيان ايدن بو كتاب جليل القدرده اول قبلۀ وجود
وصاحب كشف وشهود كتاب علم الهى ومحتد علوم واذواق نبوى اولان رسول الله صلى الله عليه وسلم
مبشره ده شيخ حضورنه حد وتعيين ايتديكندن زائد واندن ناقص اول بر حرفى ايراد ايتمدى وكندى نفسندن
تحكم ايتمدى امر الهى وامر رسول اوزره القاء سبوحى وتأييد الهيله انزال ايتدى نته كيم كتابك
اولنده (فما القى الا ما يلقى الى فى هذا المسطور الا ما ينزل به على) ديدى پس علوم الهيه واسرار ربانيه دن
بونده ايراد اولنان شىء ايچون فهم ظاهر قتنده كرك تصديق واقرار وكرك جحد وانكار واقع اولسون
رسول عليه السلامه عائددر (ما على الرسول الا البلاغ) (امدى) شويله معلوم اوله كه ايمان فرعون امور
مهمه واسرار مكتمه دن دكلدر تا كيم شيخك اوزره انك ايرادى لازم اوله وحضور ومراقبۀ حقدن غيرى
بر نفس مقدارى شىء اخرى خاطره كتورمكه ارتكاب ايتمين كمسنه ادعاء ربوبيتله متهم اولان فرعونك
ايمانه من عند نفسه شهادت ايتمك امر محالدر وبو فعلى اكا اسناد ايتمك ترك ادب وامر وبالدر * پس
شيخ رضى الله عنه ايمان فرعونى رسول عليه السلامك حدى ورسمى اوزره اظهار ايلدى ورسول عليه السلام
رحمة للعالميندر ايمان فرعونى خاتم اولان وارث اكمل مظهرى ايله اظهار ايلدى زيرا الله تعالى فرعونى (اليوم
ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك آية) قوليله رحمت عامه سنه ايت ايتدى تا كيم الى يوم القيام اهل ابتلا اولان
عباد الله روح الهيدن مأيوس اولميه لر * پس كلام رسولى مترجم اولان شيخ رضى الله عنه ديركه فرعونك
ايمانى ايمان يأس دكلدر زيرا مؤمن اولديغى حالده انتقاله متضمن اولمدى * پس ايمانك وجوديله اخذ اولندى
وفرعون حقنده وارد اولان شيخك جميع كلامى تحقيق اوزره در تردد اوزره دكلدر وقرآنك ظاهرى اعطا ايتديكى
اوزره وارددر قرآنك حقايق وبطونى اوزره وارد دكلدر تا كيم رد وطعن ايدنلر معذور اوله لر * پس قرآنك ظاهرى
اعطا ايتديكى شيئه اعتقاد ايتمينلر انك باطننه نه وقت اطلاع بولورلر بو امت محمديه نده اجتهاد امريده
مشروعدر ودليل قطعيسز بر احدك كفرنه سعى ايتمك اجتهاد شرعى دكلدر ذوق وشهود وكشف ووجود اربابى
قتنده مراعات ادب وتصديق وافراد اوليدر على الخصوص كه شيخ رضى الله عنه فتوحاتده يوز طقسان
سكزنجى بابده ديركه الله تعالى فرعونى ايماننده تصديق ايتدى وايماننه شهادت ايتدى (قال ان الله صدق فرعون
فى ايمانه يقول الآن وقد عصيت قبل ودل على اخلاصه فى ايمانه ولو لم يكن مخلصا لقال تعالى فيه كما قال
فى الاعراب قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا ولما يدخل الايمان فى قلوبكم فقد شهد الله لفرعون
بالايمان ولا يشهد الله لاحد بالصدق فى توحيده الا ويجازيه به وبعد ايمانه فما عصى فقبضه الله طاهرا والكافر
اذا اسلم وجب عليه ان يغتسل فكان غرقه غسلا له وتطهيرا حيث اخذه نكال الآخرة والاولى وجعل ذلك عبرة
لمن يخشى وما اشبه ايمانه ايمان من غرغر فان المغرغر موقن موقن بانه مفارق قاطع بذلك وهذا الغرق هنا لم يكن
كذلك لانه رأى البحر يسافى حق المؤمنين فعلم ان ذلك كان لايمانهم فما ايقن بالموت بل غلب على ظنه الحيوة

فليس هو ممن حضر الموت فقال تبت الان ولا هو من الذين يموتون وهم كفار فامره الى الله تعالى) وفتوحاتده
باب مذكورده موضع آخرده دیرکه قال لموسى وهارون فقولا له قولا لينا لعله يتذكر او يخشى والترجى من الله
واقع كما قالوا فى عسى فانهما كلمتا ترجى ولم يقل لعله يتذكر او يخشى فى ذلك المجلس ولابد ولا خلصه للاستقبال
الاخروى فان الكل يخشونه فى ذلك الموطن فجاء بفعل الحال الذى يدخله الاحتمال بين حال الدنيا واستقبال
التأخير للدار الاخرة وذلك لا يكون مخلصا للمستقبل الا بالسين اوسوف فالذى ترجاه من فرعون وقع لان
ترجيه تعالى واقع فامن فرعون كما اخبر الله واثر فيه اين قول موسى وهارون ووقع ترجى الحق كما اخبر فهذا يدلك
على قبول ايمانه لانه لم ينص الاعلى ترجى التذكرة والخشية لا على الزمان الا انه فى زمان الدعوة ووقع ذلك
فى زمان الدعوة وفى الحيوة الدنيا انتهى كلامه) وفرعون ايمانك وجوديله اخذ اولنغله معذب فى النار اولمسن
ايجاب ايتمز (وان منكم الا واردها * ولكن ننجى الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيا) اخلاق بشريه وصفات
نفسانيه نك وجودى قتنده مؤمن قبض اولندقده نار ايله تعذيب وتطهيرى مقتضادر) (هذا هو الظاهر
الذى ورد به القرآن) (يعنى وجه مذكور شول امر ظاهردر كه قرآن انكله وارد اولدى وباطننده مؤل دكلدر
تا كيم انك فهمى متعسر اوله ادنى درايت وادراك اصحابى انى فهم ايدر) (ثم انا نقول بعد ذلك الامر فيه الى الله لما
استقر فى نفوس عامة الخلق من شقائه وما لهم نص فى ذلك يستندون اليه) (يعنى ايمان فرعون قرآنك ظاهرى
ايله ثابت اولدقدنصكره واول نصك ورودندنصكره فرعون حقنده بز ديرز امر الله تعالى يه راجعدر زيرا عامهٔ
خلقك نفوسنده انك شقامى مستقر اولدى وحال بوكه انك شقاء ابديسنه انلرك نصى يوقدر كه انكا اسناد ايدرلر
شيخ رضى الله عنهك بو قولدن مرادى تفهيم ايتمكيچون مقتضاى استدلال اوزره ايراد ايتديكى ايات ونصوص
ايله ايمان فرعونى اثبات ايتدكدنصكره عامهٔ خلقك نفوسنده من غير نص قطعى شقاسنك استقرارندن اوترى
حكمده ترددا يتمكله امر فرعونى الله تعالى يه حواله ايتمك دكلدر زيرا شيخ رضى الله عنه تصريح ايدركه انلرك
حكملرنده نصى يوقدر وايمان طرفنده نصوص ثابتهدر * پس مقتضاى ظاهر اوزره شيخا كر بو امرده اجتهاد ايله
ظاهر اولیدى بنه ترددا يتمزدى زيرا حكمده تردد نصين مختلفين بيننده در وحال بوكه انلرك جانبنده نص يوقدر كه
انده تردد لازم كله وكذلك بعد الحكم حكمده تردد وتوقف اولنمز وبو فصده ذكر اولنان قيود ايمانك صحتنه حكم
اوزره در توقف اوزره وارده دكلدر بلكه شيخ رضى الله عنه ايمان فرعونى قرآن ايله ايضاح ايتدكدنصكره يهود
ونصارادن وعامهٔ مسلميندن خلقك نفوسنده نص قطعيسز شقاء ابديسنك استقرارندن اوترى انك امرنى
الله تعالى يه حواله ايدر زيرا كفرنه حكم ايدنلرك نص صريحلرى يوقدر وايمانه دلالت ايدن نصوصه نظر
ايتمزلر بغير نص كفرنه حكم ايدرلر * پس شيخ رضى الله (وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) قولنده اولان امر
الهى يه امتثال ايدوب ادب الهى يى رعايت ايتمكله جميع اموردن تنزيه ايدوب جميع اشيانك حقيقت اوزره
علمنى الله تعالى يه اضافت ايتمكله فرعونك امرى معرفتنى دخى الله تعالى يه حواله ايدر وبر وجه دخى بودركه
شيخ رضى الله عنه بو كلامده اشارت ايدركه دلائل ظاهره وقرائن بينه ايله مؤمن اولان كمسنه قبض اولندقده
بحسب الظاهر ايمان ايله قبض اولنديغنه حكم اولنور واما ايمان امر عينى اولوب مؤمنك قلبنده انك ثبوتنه
وقبض اولندقده عند الله نه كيفيتله قبض اولنديغنه الله تعالى دن غيرى كمسنه نك معلومى دكلدر ودخى
بونده برلطيفه يه اشارت ايدركه فرعونك امرى الله تعالى يه عائددر وقنغى مؤمن واردركه انك امرى
الله تعالى يه عائد اولميه * پس بو قول حكمده ترددى ايجاب ايتمز على الخصوص كه رسول عليه السلام
حضرتنه قل هذه سبيلى ادعو الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى) قولى نازل اولوب رسولك دعوتى واكا ظاهرا
وباطنا جميع احوالنده تابع اولان ورثه كامليننك دعوتى وكلامى بصيرت اوزره در * پس شيخدن بو كلام
بصيرت اوزره صادردر فرعونك ايمانه نصوصك وجودى قتنده وكفرنه نصوصك عدمى قتنده انك امرنى
حق تعالى يه حواله ايتديكندن اوترى (واما آله فلهم حكم آخر ليس هذا موضعه) واما فرعونك آلى وخواصى
پس آنلر ايچون حكم آخر واردر بو محل انك ذكرى موضعى دكلدر وفرعون انلرك حكمنده داخل دكلدر
وحاق بآل فرعون سوء العذاب النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون
اشد العذاب) پس بو آيت فرعونك آلى وخواصى حقنده در وفرعون بو حكمده داخل دكلدر زيرا آل فرعون

فرعون كبى ايمانه مبادرت ايدوب آمنت بالذى آمنت به بنو اسرائيل وانا من المسلمين) ديمديلر وانلر مظهر
فرعونده ربوبيت جزئيهٔ عرضيه ايله ظاهر اولان رب مقيده ايمان كتورديلر وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه
ولكن هويت حق مطلق انده حصر وقيد ايتمكله كافر اولديلر والله تعالينك يقدم قومه يوم القيامة فاوردهم
النار وبئس الورد المورود واتبعوا فى هذه لعنة (ويوم القيامة هم من المقبوحين) قولنده اولان وعيد وتعذيب
مؤمنيندن اولان فساق ايچون دخى ثابتدر انلرك ايمانى صحيح ايكن) (ثم لتعلم انه ما يقبض الله احدا الا
وهو مؤمن اى مصدق بما جاءت به الاخبار الالهية) (واعنى من المحتضرين اى احدا من المحتضرين
يعنى اندنصكره سن بيل تحقيق شان بودركه الله تعالى محتضر لردن براحدى قبض ايتمزالا اول احد مؤمن
اولديغى حالده يعنى السنهٔ انبيا ايله وارده اولان اخبار الهيه كتورديكى شيئه مصدق اولديغى حالده) (ولهذا
يكره موت الفجأة وقتل الغفلة) (بو امردن اوترى موت فجأت وقتل غفلت مكروه قلنور زيرا فجأة
ميت وغفلة مقتول اولان كمسنه محتضر اولوب انتقال ايتمكه يقين اوزره دكلدر ومحتضر انتقاله متيقن
اوزره احوال آخرتى مشاهددر) (فاما موت الفجأة فحده ان يخرج النفس الداخل ولا يدخل النفس الخارج
فهذا موت الفجأة وهذا غير المحتضر) (واما موت فجأت پس انك حدى بودركه نفس داخل خروج ايده ونفس
خارج دخول ايتميه پس بو موت موت فجأتدر وبو ميت محتضرك غيريدر زيرا فجأة ميت اولان كمسنه انتقاله
شعورا اوزره دكلدر ومحتضر شعورا اوزره در) (وكذلك قتل الغفلة بضرب عنقه من ورائه وهو لا يشعر فيقبض
على ما كان عليه من ايمان او كفر) (وقتل غفلة دخى بويله در مقتولك وراء ظهرندن انك عنقى ضرب اولنور
وحال بوكه انك شعورى يوقدر * پس ايماندن وياخود كفردن نه حال اوزره موجود اولورسه انك اوزره قبض
اولنور) (ولذلك قال عليه السلام ويحشر على ما عليه مات كما انه يقبض على ما كان عليه) (بو امردن اوترى
رسول عليه السلام ايتدى انسان محشور اولور نه حال اوزره ميت اولورسه نته كيم مقبوض اولور نه هيئت
اوزره موجود اولورسه پس موت فجأت ايله ميت اولان وقتل غفلتله مقتول اولان كمسنه كفر وايماندن
نه حال اوزره بولنورسه انك اوزره انتقاله شعورسز مقبوض اولور) (والمحتضر ما يكون الا صاحب شهود
فهو صاحب ايمان ثم فلا يقبض الا على ما كان عليه) (ومحتضر واقع اولمز الا شهود صاحبى يعنى انتقاله شعور
وشهود اوزره در * پس محتضر ايمان صاحبيدر يعنى اول برزخده مشاهده ايتديكى اهوالى واحوالى مصدقدر
پس مقبوض اولمز الا انه شئ اوزره موجود اولديسه) (لان كان حرف وجودى لا ينجر معه الزمان الا بقرائن
الاحوال) (زيرا التحقيق كان حرف وجوديدر يعنى كلمهٔ وجوديه در اكا زمان منجر اولمز يعنى اكا زمان دلالت
ايتمز الا قرائن احوال سببيله يعنى بر صفتك وجودنه دلالت ايدر زمانه دلالت ايتمز (كان الله عليما حكيما)
وكان زيد عالما كبى كه مراد اولان اسم ايچون خبرك ثبوتيدر واسمك اول حال اوزره ثبوتيدر * پس محتضر
احتضار حيننده مشاهده ايتديكى حال اوزره مقبوض اولمغله يقبض على ما كان عليه ديمك صادقدر زيرا اول
حينده اول حال اوزره موجود اولدى وكان كلمهٔ وجوديه ايكن اكا حرف وجودى اطلاقى مجازادر كانه كان
زمان معينه دلالت ايتديكى حيثيتله حرف بسيط كبيدر كه حرف آخر ايله مركب اولوب دخى كلمه اولمشدر
پس كان مطلقا زمانه دلالت ايدر زمان معينه دلالت ايتمز الا قرائن احوال ايله نته كيم زيدك فقرى مشاهده
اولندقده وياخود اندن اخبار اولندقده (كان زيد غنيا) ديلور يعنى زيد ماضيده غنى ايدى فقير اولدى * پس
قرينه نك وجوديله زمان معينه دلالت ايدر) (فيفرق بين الكافر المحتضر فى الموت وبين الكافر المقتول غفلة
والميت فجأة كما قلنا فى حد الفجأة) پس موتده محتضر اولان كافر بيننده وغفلة مقتول وياخود فجأة ميت
اولان كافر بيننده فرق اولنور نته كيم حد فجأتده بز فجأت ميتى ذكر ايتدك يعنى كفار ومشركيندن اولان
اهل حجاب كه موتدن اول احتضارى حالنده ملائكه يى واحوال واهوال آخرتى مشاهده ايتدكده اول مشاهده
ايتديكى شيئك حكمى اوزره مؤمن يعنى مصدق اولور * پس اول كافر بيننده غفلة مقتول اولان ويا فجأة ميت
اولان كافر بيننده فرق اولنور زيرا محتضر موقندر واول حالده مصدقدر وغفلة مقتول اولان ويا فجأة ميت
اولان انتقاله موقن دكلدر الا مكر كيم ندرت اوزره حقك فكرنده وانك تصديق خاطرسنده ايكن مقتول اوله
ويا فجأة ميت اوله امدى شويله معلوم اوله كه بو ايمان بر قيج وجه اوزره در بر وجه بودركه كافر انتقاله متيقن دكل

ایکن مؤمن اوله پس انك ایمانی بالاتفاق مقبولدر وشیخك قتنده فرعونك ایمانی بو قسمدندر وبو ایمان سببیله مؤمن دنیاده وآخرتده منتفع اولور وبر وجه دخی بودر که وقت یأسده ورؤیت عذاب قتنده انتقاله وهلاکه متیقن اولدیغی حالده مؤمن اولان کمسنه نك ایمانیدر وبو دخی اوچ قسم اوزره در برقسمی بودر که بو ایمانله مؤمن اولان کمسنه دنیاده وآخرتده انکله منتفع اولور قوم یونس کبی وبرقسمی دخی بودر که ایمان عذاب دنیایی رفع ایتمز وایمان مقبولدر وآخرتده انکله منتفع اولور زیرا ایمان غرغره واحتضاردن اول حیات دنیاده واقعدر واوچنجی قسمی رؤیت ناس قتنده محتضر اولسه پس اول وقتده ودخی رؤیت ناسدن احتضاری وقتنده مؤمن اولسه پس انده اختلاف واردر برقوم قتنده انك ایمانی مقبولدر زیرا رسول علیه السلام ویحشر علی ما علیه مات کما انه یقبض علی ما علیه کان دیدی * پس انتقاله متیقن اولوب احوال آخرتی وملائکه یی شهود اوزره مؤمن اولدی وایمان قولی اوزره اخذ وقبض اولندی * پس آخر نفسی ایمانله وکلمهٔ حق ایله ختم اولدی (من کان آخر کلمته لا اله الا الله دخل الجنة) وبرقوم قتنده آنك ایمانی مقبول دکلدر زیرا حالت احتضار وغرغره عالم برزخدر محل ایمان اولان حیات دنیویه دن منقطعدر * پس انك ایمانی مقبول دکلدر وبو قول صاحبی احتجاج ایدر الله تعالینك (یوم یأتی بعض آیات ربك لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن آمنت من قبل اوکسبت فی ایمانها خیرا) قولیله ولکن بو آیت وعیددر ووعیددن تجاوز موعوددر برکسنه حالت احتضارده کلمهٔ ایمان ایله ختم اولدقده ایمانله انك عدم انتفاعنه نص دکلدر پس بو محلده رابطهٔ اخری بودر که اکر اول مؤمن قلبیله ایمانه جزم ایدوب قائل اولدیغی حینده خاطرهٔ آخر حلول ایتمدن قلبنده اول خاطره اوزره ختم وقبض اولورسه پس مذهب اول ترجیح اولنور واکر حالت احتضارده مؤمن اولدیغی حینده خاطرهٔ آخر حلول ایدوب انك اوزره ختم وقبض اولورسه پس امر مشکلدر انك امری الله تعالی یه راجعدر ولکن علی ای حال احتضارسز غفلةً مقتول ویاخود فجأةً میت اولان کافر ایله فرق اولنور زیرا غفلةً مقتول ایله موت فجئی ایله میت اولان کمسنه شهود اوزره درنه حالی اوزره بولنور ایسه انك اوزره قبض اولنور پس اکر اتفاقا کفرندن تجاوز ایدوب اعتقاد جازم اوزره کلمهٔ شهادتی قائل اولدیغی حالده ویاخود قائل ایکن اول خاطره اوزره قتل اولنور ایسه ویاخود فجأةً اکا موت اصابت ایدوب جان اولورسه پس انکیچون حکم آخر واردر وکفر اوزره مستمر ومستقر اولان کافر ایله که بغتةً قتل اولنه ویاخود فجأةً میت اوله انکیچون حکم آخر واردر (امدی) سکا شویله معلوم اولسون که ایمان فرعون وایمانات مذکوره وجوهی سنی مغرور ایتمسون حیات دنیویه ده موجود ایکن وجودکده اولان صفات نفسانیه یی قلع واخلاق بشریه وجسمانیه یی خلع ایتمیه وصفات الهیه واخلاق محمدیه وقرآنیه ایله متصف ومتخلق اولمغه جدایله وصورت الهیهٔ جمعیه نك وکمال محمدینك سنده ظهورنه سعی ایله وانزل مراتب ایمان اولان ایمان عوام ایله قناعت ایدوب ایمانك اعلی مرتبه سندن که ایمان کشف وشهوددر قاعد اولمه تا کیم حین انتقالده بصیرت وحضور اوزره ماسوادن قلب سلیم ایله انتقال ایده سن (یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم)

(واما حکمة التجلی والکلام فی صورة النار فلانها کانت بغیة موسی فتجلی له فی مطلوبه لیقبل علیه ولا یعرض عنه فانه لو تجلی له فی غیر صورة مطلوبه اعرض عنه لاجتماع همته علی مطلوب خاص ولو اعرض اعاد علی عمله فاعرض عنه الحق وهو مصطفی مقرب فمن قربه انه تجلی له فی مطلوبه وهو لا یعلم (شعر) کنار موسی رأها عین حاجته * وهو الاله ولکن لیس یدریه) واما موسی علیه السلامه نار صورتنده تجلینك وکلامك حکمتی یعنی الله تعالی اکا نار صورتنده تجلی ایتدی ونار دن خطاب ایتدی زیرا تحقیق نار موسانك حاجتی ایدی پس الله تعالی موسایه کمال رحمتندن انك مطلوبی اولان نار صورتنده تجلی ایلدی تا کیم مطلوبنده حقه اقبال ایده واندن اعراض ایتمیه زیرا اکر الله تعالی اکا انك مطلوبندن غیری صورت اخراده تجلی ایدیدی الله تعالیدن اعراض ایدردی زیرا انك همتی مطلوب خاص اوزره مجتمعدر واکر موسی حقدن اعراض ایدیدی البتة انك عملی اوزره عائد اولوردی * پس الله تعالی اندن اعراض ایدردی (جاء فی الحدیث من اقبل علی الله بکلیته اقبل الله علیه بکلیته ومن اعرض عن الله بکلیته اعرض الله عنه بکلیته) وحالبوکه موسی مصطفا ومجتبا ومقربدر * پس الله تعالینك اکا قربندندر اکا انك مطلوبی صورتنده تجلی ایتمسی وحال بوکه موسانك اکا شعوری یوغیدی پس شیخ رضی الله عنه موسانك مطلوبی اولان نار صورتنده حقك اکا تجلیسنی تمثیل ایدوب دیرکه موسانك

ناری کبی که موسی آنی کندی حاجتنك عینی کوردی وحال بوکه نار صورتنده متجلی اولان اله ایدی ولکن موسی آنی نداد ن اول اله اولدیغن بیلمزدی پس موسی ایچون توفیق الهیدر انك مطلوبی اولان نارك صورتنده اللهك اکا تجلی ایتمسی تا کیم اندن اعراض ایتمیه صورت اخراده اکا تجلی ایتمکله زیرا مطلوبی اولان نار صورتندن غیری صورت اخراده موسایه تجلی ایدوب اندن خطاب ایتسه موسی آندن اعراض ایدردی امدی سن شویله عالم اول که تحقیق موسی علیه السلام مصطفی ومحبوب ایدی الله تعالی آنی کندیسنه جذب ایتدی شعیب علیه السلامك صحبتنه اکا توفیق ویرمکله تا کیم اکا حقی تعریف ایده وآکا آنی سودیره پس موسی اوزره غالب اولان طلب شهود ایدی وشهود واقع اولمز الا بر صورتده وصور عالمك اشرفی ناردر زیرا نار حضرت حقه اجل صفات الهیه اولان قهر ومحبت صفتیله مناسبه اولدی زیرا احراق نارده قهرك اثری ظاهردر زیرا نار برشیئه مس ایتمدی که اول شیء نارك اندنه تأثیرنه قابل اوله الا نار اول شیئی افنا ایدرنته کیم الله تعالی برشیئه تجلی ایتمدی الا انی افنا ایلدی وتجلی اولمز الا متجلی له اولان شیئك قبولی حسبیله ونوریه محبتك اثریدر زیرا نور لذاته محبوبدر پس حقك موسایه کمال عنایتندندر که موسایی نار طلبنه اخراج ایلدی تا کیم همتنی ناره عقد ایده وبالکلیه اکا توجه ایده * پس موسایه نار صورتنده تجلی ایتدی * پس انك ظاهری وباطنی اوزره نار صورتنده تجلیدن ومتجلی فیها اولان ناردن قهر ومحبت صفتی مستولی اولدی زیرا متجلی له ایچون لابددر که متجلینك صفتیله متصف اوله ومتجلی فیه اولان شیئه مناسب اوله وبو شهود ثانیدر که قبل الجمع تفرقه مقامنده واثنینیت مقتضی اولان مکالمه مقامنده اولور واما شهود معنویٔ حقیقی * پس متجلیده متجلی لهك فناسنی اقتضا ایدر (فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا وخر موسی صعقا) پس بونده اثنینیت یوقدر * پس خطاب وکلام دخی یوقدر الا افاقتدنصکره فانی اولوب وجود حقانیله موجود وباقی اولدقدنصکره والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

فص حکمة صمدیة فی کلمة خالدیة

(واما حکمة خالد بن سنان فانه اظهر بدعوته النبوة البرزخیة فانه ما ادعی الاخبار بما هنالك) (ای فی البرزخ والاخرة) (الا بعد الموت) (واما خالد بن سنانك حکمتی پس تحقیق خالد دعواسیله نبوت برزخیه یی اظهار ایلدی یعنی موتدنصکره عالم برزخده احوال برزخی مشاهده ایتدکدنصکره تکرار احیا اولنوب شهود اوزره نبوت برزخیه یی ادعا ایتدی زیرا تحقیق خالد برزخده وآخرتده اولان احوال ایله اخباری ادعا ایتمدی الا موتدنصکره یعنی خالد نبوت برزخیه ایله ظاهر اولمدی ولکن میت اولوب احوال برزخی مشاهده ایتدکدنصکره ینه تکرار امر الهیله حی اولوب نبوت برزخیه ایله ظاهر اوله جغن ادعا ایتدی انکیچون رسول علیه السلام خالدك نبوتنی اعتبار ایتمدی وایتدی (انا اولی الناس بعیسی بن مریم فانه لیس بینی وبینه نبی) (امدی) شویله معلوم اوله که خالد بن سنان فترت زماننده رسول علیه السلام ایله عیسی بیننده ایدی ورسول علیه السلامك بعثتنه قریب ایدی وخالد بلاد عدنده ساکن ایدی * پس وقتا کیم خالد محمد صلی الله علیه وسلمك کالنه مطلع اولدی وبیلدی که (رحمة للعالمین) مبعوثدر * پس تمنی ایتدی که انکیچون انباء عام حاصل اوله وکافهٔ خلق ایچون بعد الموت برزخده اولان شیء ایچون حاصل اولان علمه مستنده اولان نبوتی تمنی ایتدی زیرا عامهٔ خلق انباء انبیا ایچون انقیادا یتمزلر شول کمسنه نك انباسنه انقیاد لری کبی که بعد الموت رأی عیننده حی اولوب برزخده مشاهده ایتدیکی احوالدن انبا ایلیه زیرا بونك کبی انبانك عموما خلقك ایماننده تأثیری ابلغدر * پس خالدقوی الهمت ایدی وانك اوزره احدیت شهودی غالب ایدی واکا مؤمن اولان انك قومی دفع ملمانده اکا قصد ایدرلردی پس انك زماننده بلاد عدنده بر نار عظیمه بر مغاره دن چقوب ظاهر اولدی واول بلادك حرث وزرعنی هلاك ایتدی * پس اکا مؤمن اولان قومی دفع ملمانده معتادلری اوزره خالده قصد ایدوب اول نارك دفعنده اکا مراجعت ایتدیلر * پس وقتا کیم خالد اول ناری کوردی انی عصاسیله خلفندن ضرب ایتمکه شروع ایتدی وبدا ابدا دیرایدی پس ناری تفریق ایدوب نار خالددن هارب اولدیغی حالده رجوع ایتدی وخالد انی ضرب ایدردی حتی انی اول مغاره یه سوردی که اندن چقمش ایدی * پس انی اول مغاره یه ادخال ایتدی آندنصکره اولادنه واکا مؤمن اولان قومنه ایتدی بن بو ناری اطفا ایتمکیچون بو مغاره یه

كيرسم كركدر اماسز اوج كونه دكن صبر ايدك وبنى دعوت ايدوب بكاندا ايتميه سز زيرا اوج كوندن اول بنى
دعوت ايدوب ندا ايده جك اولورسكز بن مغاره دن چقارم ولكن اولورم ديدى واكر صبر ايده جك اولورسكز سالم
چقارم ديو بونلره اخبار ايتمش ايدى پس وقتا كيم خالد مغاره يه كيردى قومى ايكى كون صبر ايتديلر انى دعوت
ايتديلر * پس شيطان انلره القا ايتدى * پس اوج كون صبر ايتديلر ووقت تمام اولمزدن اول صيحه وفرياد
ايتديلر وخالد هلاك اولدى ديوارتياب ايتديلر * پس خالد آنلر اوزره مغاره دن چقدى وميقاتك تماميندن اول
صيحه لرندن اكا اصابت ايدن المدن اللرى باشنده ايدى * پس قومنه ايتدى سز بنى ضايع ايتديكز وبنم قولمى
وعهدمى اضاعت ايتديكز پس كندى موتندن انلره اخبار ايتدى وامر ايلديكه بعد الموت مقبور ايدوب تمام
قرق كون مراقب اوله لر * پس قرق كون تمام اولدقدنصكره انلره بر غنم قطيعى كلوركه انك مقدمنده ذنبى
مقطوع بر حمار اوله پس تحقيق اول حمار انك قبرنه محاذى اوله وواقف اوله پس انك قبرنى نبش ايده لر پس خالد
قائم اوله وبعد الموت شهود رؤيتله جلية امر ايله انلره اخبار ايليه پس خلقك كايسى رسل اخبار ايتدكارى
شيئله يقين اوزره اوله لر وانلرك قتنده اخبارات نبويه نك كايسى صحيحه اوله پس خالد وفات ايدوب برزخه
انتقال ايتدى وانى دفن ايتديلر وقرق كون عبورنه منتظر اولديلر وقرق كوندنصكره قطيع غنم ورودنه دخى
منتظر اولديلر * پس ذكر اولنديغى كبى غنم قطيعى كلدى وانك مقدمنده مقطوع الذنب بر حمار وار ايدى پس
حمار خالدك قبرى حذاسنده واقف اولدى پس خالده مؤمن اولان انك قومى قصد ايتديلركه انك اوزره نبش
ايده لر انلره امر ايتديكى كبى تا كيم انلره انبيانك ونبوانك صدقندن اخبار ايليه پس اولادينك اكابرى ابا
ايتديلر وايتديلر عرب قتنده بزم اوزريمزه عار اولوركه بزم بابامز اوزره نبش ايده لر زيرا بزه اولاد منبوش ديرلر
پس خالدك وصيتنى تضييع ايتديلر وانى اضاعت ايتديلر (فامر ان ينبش عليه ويسأل فيخبر ان الحكم فى البرزخ
على صورة الحياة الدنيا) (پس خالد امر ايتديكه انك اوزره نبش اولنه ودخى سؤال اولنه * پس خالد انلره
اخبار ايده كه برزخده حكم المولرتده وسعادت وشقاوتده حيات دنيا صورتى اوزره در (فيعلم) على صيغة
المجهول) (بذلك صدق الرسل كلهم فيما اخبروا به فى حياتهم الدنيا) (پس خالدك بو اخبارى ايله جميع رسلك
صدقى معلوم اوله شول شيئده كه انلر حيات دنيالرنده انكله اخبار ايتديلر يعنى رسل حيات دنياده امور آخرتدن
اخبار ايتدكارى شيئده انلرك صدقى معلوم اوله زيرا ميت اولوب تكرار حى اولان نبينك امور آخرتدن اخبارى
حيات دنياده ميت اولميوب حى اولان نبينك امور آخرتدن اخبارندن عامه قتنده دخى واقعدر وانك تأثيرى
بوندن ابلغدر) (فكان غرض خالد ايمان العالم كله بما جاءت به الرسل ليكون رحمة للجميع فانه تشرف بقرب نبوته
من نبوة محمد صلى الله عليه وسلم وعلم ان الله ارسله رحمة للعالمين) (پس خالدك غرضى جميع رسل كتورديكى
شرايع واحكامه جميع عالمك ايمانى ايدى تا كيم جميع عالمه رحمت اوله زيرا تحقيق خالد متشرف اولدى انك
نبوتى محمد صلى الله عليه وسلمك نبوتنه قريب اولمغله وخالد عالم ايدى كه الله تعالى محمد عليه السلامى
(رحمة للعالمين) ارسال ايلدى * پس بوندن اوترى انباء عامى تمنى ايتدى) (ولم يكن خالد برسول فاراد ان يحصل
من هذه الرحمة فى الرسالة المحمدية على حظ وافر ولم يؤمر بالتبليغ فاراد ان يحظى بذلك فى البرزخ ليكون اقوى
فى العلم فى حق الخلق فاضاعه قومه) (وخالد رسول دكل ايدى * پس دلدى كه رسالت محمديه ده بو رحمت
عامه دن حظ وافر اوزره حاصل اوله وحالبوكه تبليغ ايله مأمور اولمدى * پس دلديكه برزخده اول رحمت
عامه دن اكا حظ اعطا اولنه تا كيم خلقك حقنده علمده دخى اقوى اوله زيرا اطوار برزخده شهود اوزره
اخبار ايدر * پس انك قومى انى اضاعت ايتدى ذكر اولنديغى كبى نقل ايدرلركه رسول عليه السلامك
بعثندنصكره بنت خالد رسول عليه السلامه كلدكده رسول عليه السلام اكا مرحبا يا بنت نبى اضاعه قومه
ديدى) (ولم يصف النبى قومه بانهم ضاعوا وانما وصفهم بانهم اضاعوا نبيهم حتى لم يبلغوه مراده) (ونبى عليه
السلام قوم خالدى وصف ايتدى كه تحقيق انلر ضايع اولديلر بلكه انلرى وصف ايتديكه تحقيق انلر نبيلرن
اضاعت ايتديلر زيرا آنى مرادنه تبليغ ايتديلر ووصيتنى اجرا ايتديلر واول دخى نبوت برزخيه ايله ظاهر اولمدى
) (فهل بلغه الله اجر امنيته) (ام لا) (فلا شك ولا خلاف ان له اجر امنيته) (پس الله تعالى خالدى انك امنيتى
اجرنه تبليغ ايتديمى ايتمدى * پس شك يوقدر ودخى خلاف يوقدركه تحقيق انكچون بو امنيت حاصلدر

(وانما الشك والخلاف فى اجر المطلوب هل يساوى تمنى وقوعه مع عدم وقوعه بالوجود ام لا) (بلكه شك وخلاف
مطلوبك آخرنده دركه مطلوبك وقوعى تمنيسى مطلوب واقع دكل ايكن اجرده مساوى اولورمى وجودده واقع
اولان شيئه يعنى وجودده واقع اولان شيئك اجرنه مساوى اولمزمى بو تقدير اوزره تمنى قولى مساوى قولنك
فاعلى اولور ووقوعه مجروردر تمنى قولى ايچون مضاف اليه دركه مصدر فاعلنه مضافدر وضمير مطلوبه راجعدر
وبالوجود قولى يساوى قولنه متعلق اولور وجائزدركه يساوى قولنك فاعل ضميرى مستتر اولوب اجره راجع
اوله وتمنى قولى مفعوليت اوزره منصوب اوله وياخود تمنى قولنه مضاف اولان مفعول محذوف اوله وتمنى قولى
انك مقامنه اقامت اولنمغله منصوب اوله وبالوجود قولى ووقوعه قولنه متعلق اوله اى هل يساوى اجر امنية
خالد مع عدم وقوع المطلوب بالوجود اجر تمنى وقوع المطلوب ام لا) يعنى خالدك امنيتى اجرى مساوى اولورمى
وجودده مطلوب اولان دعوتك عدم وقوعى قتنده مطلوبك وقوعى تمنى سنك اجرنه وبعض نسخه ده (هل
يساوى تمنى وقوعه عدم وقوعه بالوجود) واقع اولدى يعنى مطلوبك وقوعى تمنى سنك اجرنه مساوى اولورمى
وجود خارجى ايله مطلوبك عدم وقوعى اجرى وبالوجود قولى موضع ثانيده ووقوعه قولنه متعلق اولور وبعض
نسخه ده نفس وقوعه بالوجود واقع اولدى يعنى مطلوبك وقوعى تمنيسى وجود خارجيله انك وقوعى نفسنه
مساوى اولورمى اولمزمى يعنى اجرلك وقوعنده خلاف يوقدر ولكن نيت وتمنى ايله اولان اجر فعل وجود ايله اولان
اجره مساوى ميدر) (فان فى الشرع ما يؤيد التساوى فى مواضع كثيرة كالاتى للصلوة فى الجماعة فيفوته الجماعة
فله اجر من حضر الجماعة وكالمتمنى مع فقره ما هم عليه اصحاب الثروة والمال من فعل الخيرات فله مثل اجورهم
ولكن مثل اجورهم فى نياتهم او فى عملهم فانهم جمعوا بين العمل والنية) (زيرا تحقيق شرعده مواضع كثيره ده
تساويى مؤيد اولان شئ وارد اولدى جماعتده صلات ايچون آتى كبى كه جماعت اكا فوت اولدى يعنى جماعتله
اداء صلوة ايچون جماعته مبادر اولان كمسنه كبى جماعته اصابت ايتمدى وجماعت اكا فوت اولدى * پس
انكچون شول كمسنه نك اجرى حاصلدركه جماعت حاضر اولدى قال النبى صلى الله عليه وسلم من توضأ
فاحسن وضوءه ثم سعى الى المسجد فوجد الناس قد صلوا اعطى الله تعالى له اجر من صلاها وحضرها) ودخى
فقير اولان متمنى كبى كه فقرى ايله تمنى ايدر فعل خيراتدن شول شيئى كه اصحاب ثروت ومال انك اوزره در * پس
فقير متمنى ايچون آنلرك اجورى مثلى حاصلدر قال النبى صلى الله عليه وسلم (رجل اتاه الله علما ومالا فهو يعمل
بعلمه ويتصدق بماله فيقول رجل لو اتانى الله مثل ما اتاه عملت كما يعمل فهما فى الاجر سواء الحديث) ولكن انلرك
نيالرنده اجورلرى كبيدر وياخود عمللرنده جميع وجوه ايله دكلدر زيرا تحقيق اصحاب خيرات نيت وعمل بيننى
جمع ايتديلر وفقير تمنى ايله نيت بيننى جمع ايتدى * پس ظاهر بودركه جميع وجوه ايله انكچون انلرك اجرى
مثلى يوقدر انكچون رسول عليه السلام خالد ايچون اضاعه قومه ديدى * پس نبوت برزخيه ظاهر اولمدى
وانك قومى انكله كماله بالغ اولمديلر واول دخى ذوقا اول نبوت ايله ظاهر اولمدى وانى اظهار ايتمدى * پس وجه
معهود اوزره خالد نبوتله ظهورن تمنى ايتمكله اول تمنى صورتيله مقام نبوتله مأجور اولدى ما هم عليه قولنده
ماشئ معناسنه در وهم ضميرى مبهمدر اصحاب الثروة قولى انى تفسير ايدر وياخود آندن بدلدر ومن فعل
الخيرات قولنده من مانك بيان ايدر) (ولم ينص النبى) (عليهما) (ولا على واحد منهما) (وحال بوكه
نبى عليه السلام فقير متمنى ايچون نيتله عمل اجرينك حصولى اوزره نص ايتمدى ودخى نيتله عمل اجرندن
بريسنك وصولى اوزره نص ايتمدى بلكه اطلاق اوزره ارسال ايلدى) (والظاهر انه لا تساوى بينهما ولذلك
طلب خالد بن سنان الابلاغ حتى يصح له مقام الجمع بين الامرين فيحصل على الاجرين) (وظاهر اولان بودركه
نيتله عمل اجرى بيننده وياخود فقير متمنيله متصدق بيننده تساوى يوقدر وعدم تساوى اجلندن اوترى
خالد بن سنان ابلاغ نبوتى طلب ايتدى تا كيم انكچون امرين بيننده مقام جمع صحيح اوله پس اجرين اوزره
حاصل اوله واكر بينهماده تساوى اوليدى نيتله اكتفا ايدردى

فص حكمة فردية فى كلمة محمدية

بو حكمت فرديه نك كلمهٔ محمديه يه اختصاصى وجهن شيخ رضى الله عنه ذكر ايدوب ايتدى) (انما كانت حكمته
فردية لانه اكمل موجود فى هذا النوع الانسانى ولهذا بدئ به الامر وختم) (محمد صلى الله عليه وسلمك حكمتى

فرديه اولدی يعنی حکمت فرديه اکا نسبت اولندی زيرا تحقيق محمد عليه السلام بو نوع انسانيده اکمل
موجوددر بوندن اوتری امر وجود انکله بدأ اولندی وانکله ختم اولندی زيرا رسول عليه السلامك حقيقی
وتعينی جامع جميع حقايق الهيه وکونيه در ووجود بشريه عنصريسی دخی مظهريه کليه ذاتيه ده متعيندر
حق ذات وصفاتيله ظهور کلی جمعيله آنده ظاهردر يعنی محمد صلی الله عليه وسلم تعينات الهيه نك تعين
اوليدر که ذات احديه انکله متعينه اولدی جميع تعيناتدن اقدمدر * پس جميع تعيناتك مبدئی ومنشئيدر
وجميع تعيناتی شاملدر * پس وجودده واحد وفرددر انك نظيری يوقدر زيرا مرتبه ده اکا مساوی بر تعين يوقدر
زيرا انك مرتبه سی فوقنده ذات احديه مطلقه دن غيری بر مرتبه يوقدر که هر تعيندن وصفت واسم ورسم
وحد ونعتدن منزهه در * پس مطلقا فرديت اکا مختصه در وتعيناتك کليسنه انك شمولندن اوتری شيخ
رضی الله عنه انك حکمتنی حکمت کليه ايله تسميه ايتدی وفرديه ايله کليه بيننده فرق يوقدر الا اعتبار ايله
زيرا بو تعين اول سائر تعيناته نسبتله کلياتك کليسيدر وسائر انبيانك تعيناتی دخی تعينات کليه در وتعينات
متنازله در تعينات شخصيه يه وارنجه ومراتبده متفاوته در انکچون رسول الله عليه السلام حديث
قيامتده ايتدی يجئ النبي ومعه رهط والنبي ومعه الرجلان والنبي ومعه الرجل الواحد والنبي وليس معه
واحد پس محمد صلی الله عليه وسلم ايچون جمعيت مطلقه وحقيقت کليه حاصله در انکچون انك حقنده
وانك امتی حقنده (وکذلك جعلناكم امة وسطا لتكونوا شهداء على الناس ويكون الرسول عليكم شهيدا
وما ارسلناك الا رحمة للعالمين وما ارسلناك الا كافة للناس) وارد اولدی وشك يوقدر که تعيناتدن هر بر تعينه
حقك بر نسبت خاصه سی واردر که اول نسبت ذات ايله اسماء الهيه دن بر اسمدر که اول شخص متعين اول
اسم ايله الله تعالی يه مرتبط اولور واول اسم انی تربيه ايدر * پس بوندن معلوم اولور که اسم اعظم واقع
اولمز الا بزم نبيمز صلی الله عليه وسلم ايچون نبی اول اسمله متعيندر واسم انکله ظاهردر * پس بو اسم
اکا مخصوصدر انبيادن بر نبی يه مخصوص قلنمدی پس تعينات غيبيه وشهاديه نك کليسی انك تعينی جامع
اولمغله وحق ظهور کامله انك وجودنده ظهور ايدوب اکمل موجود اولمغله حکمتی حکمت فرديه اولدی *
پس امر وجود وامر نبوت انکله بدأ اولنديغندن شيخ رضی الله عنه حديث نبويی تضمين ايدوب بيان ايدر
(فکان نبيا وآدم بين الماء والطين) قوليله يعنی حديثك مفهومی اوزره ديرکه پس محمد صلی الله عليه
وسلم نبی ايدی وحال بوکه آدم ماء ايله طين بيننده ثابت ايدی) (ثم کان بنشأته العنصرية خاتم النبيين)
اندنصکره رسول عليه السلام نشأت عنصريه سيله خاتم النبيين اولدی وبو قول ايله امر نبوت انکله
ختم اولديغنی بيان ايدر (امدی) شويله معلوم اوله که حقيقت محمديه الهيه که آدم انك اوزره مخلوقدر جميع
حضرات الهيه ده مظهريه الاهده قائمه اولمقدن زائله دکلدر حضرت نفسيه رحمانيه عمائيه کبی وحضرت
عمليه اسمائيه نوريه کبی ومظهر اسم مدبرده مرتبه عقل اولده انك وجودندن وظهورندنصکره انك روحی
عوالم امر خصايصنی جامع اولان روح کلی اولدی ارواح بشريه وملکيه يه مبعوث اولوب اختصاص الهی
احدی جعيله من عند الله نبی اولدی نته کيم (اول ما خلق الله نوری) قوليله اشارت ايتدی * پس الله تعالی
بو نور محمديده جميع انوار نبويه يی وارواح اوليايی جمع ايتدی وجود عينيده قبل التفصيل جمع احدی ايله
اندنصکره وقتا کيم ارواح لوح محفوظ مرتبه سنده متعينه اولديلر وبعضيسی بعضيسندن خصايص
وحقايق نورانيه سی مظاهری ايله متميزه اولدی * پس الله تعالی اول حقيقت محمديه روحيه يی انلره نبی بعث
ايتدی که انلره حقيقت احديه جمعيه کماليه دن انبا ايده پس (کنت نبيا وآدم بين الماء والطين) قولی بو بعثته
اشارتدر وجميع نشأت متقدمه ده اولان بعثتنه شاملدر * پس وقتا کيم عرش وکرسيدن اولان صور طبيعيه
علويه کليه موجوده اولدی واول ارواح نبويه نك مظاهری وانوار کماليه سی که خلفا واوليادر موجوده اولدی
اول بعثت محمدی سری ثانيا انلره ظاهره اولدی * پس ارواحدن اکا مؤمن اولدی شول روح که روحانيه
احديه کماليه انسانيه الهيه يه مؤهل اولدی * پس اول نشأتده الله تعالی ذريت آدمی مقام شهودده اقامت
ايتدی عرصه وجودده انلری تعيين ايتدکدنصکره پس (الست بربکم) قوليله انلره خطاب ايتدی * پس
انلر بلی ديديلر * پس وقتا کيم صور عنصريه موجوده اولدی اول ايمانك حکمی نفوس بشريه کملينده ظاهر

اولدی * پس اکا ايمان کتورديلر کنتم خير امة اخرجت للناس) ورسول عليه السلام بو سره اشارت ايتدی
(الارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها اختلف) قوليله پس وقتا کيم بو نشأت عنصريه
انسانيه کماليه جميع نشأتك اکملی واجمعی اولديسه وجميع ظهورات الهيه نشأت عنصريه محمديه ده اکمل وجه
اوزره ظاهره اولوب محمد عليه السلام اکمل موجود واجمع صور وجود اولديسه حکمت الهيه دخی انده محل
حسبيله اکمل واجمع وجه اوزره ظاهره اولدی انکچون (اليوم اکملت لکم دينکم) امر نبوت وامر دين وامر
کمال ظهور انکله ختم اولدی وحکمت فرديه اکا مختصه اولدی) (واول الافراد الثلثة) (والافرادك اولی
ثلاثه در واحد دکلدر زيرا واحد اگرچه کيم عددك اصليدر ولکن عدددن دکلدر واثنان اول ازواجدر * پس
ثلاثه اول افراددر زيرا فرديت اولی شفعی ووتری که اثنين ايله واحددر جامعه در پس اثنين ايله واحدك
جمعندن فرديت ثلاثه مخصوصه اولدی واحد ايله اثنيندن اوتری وثلاثه اول افراد اولدی وفرديت ذات
وارادت وقولدر وجودده انك مظهری اکمل وجوددر وبو فرديته حقايق کبری حقيقتی وبرزخ جامع وآدم
حقيقی ديرلر) (وما زاد على هذه الاولية من الافراد فانه عنها فكان عليه السلام اول دليل على ربه) (وبو اوليت
اوزره که ثلاثه در افراددن زائد اولان شئ خمسه وسبعه کبی پس تحقيق اول بو اوليتده متفرعدر * پس رسول
عليه السلام ربنه اول دليل اولدی زيرا وجود عالمی حقدن مقتضيه اولان فرديت اولينك حقيقتده رسول
عليه السلام مظهريدر وفرديت ذکر اولنديغی کبی ذات وارادت وقولدر وعالم مجموع صورتيله بو فرديتك
مظهريدر وکذلك محمد عليه السلام نفسيله فرديت الهيه دن صادر اولان عالمده موجود اولان جميع صفات
وکمالاتی جامعدر پس ربنه اول دليلدر زيرا فرديت جمعيتك مظهريدر وجميع افراددن متفرعه در انکچون
امر انکله بدأ اولندی واول دخی صورت نوعيه بشريه جمعيه سيله جميع افرادی جامع وخاتمدر) (فانه اوتی
جوامع الکلم التی هی مسميات اسماء آدم) (پس تحقيق رسول عليه السلامه اول جمعيت اعتباريله جوامع
الکلم اعطا اولندی که اول کلم آدم اسماسنك مسمياتيدر يعنی تعليم الهيله آدم عليه السلام عالم اولديغی اسماء
الهيه نك مسمياتيدر وکلمات الهيه اگرچه کيم فروعی اعتباريله غير متناهيه در ولکن انلرك اصولی امهات
ثلاثده منحصره در اولکيسی حقايق واعيان فعليه وجوديه الهيه در وايکنجيسی حقايق انفعاليه امکانيه
مربوبيه در واوچنجيسی حقايق جمعيه کماليه انسانيه در وبونلرك کليسی شئون ذاتيه امهاتيدر وحقيقت
ذاتيه احاطت واطلاق صاحبيدر * پس بو کلم جوامع کلمدرکه رسول عليه السلامه اعطا اولنديلر *
پس رسول عليه السلام انلری برزخيه کبری ايله جمع ايتدی) (فاشبه الدليل فی تثليثه) (پس رسول
عليه السلام دليله مشابه اولدی انده مجموع اولان تثليثده دليله مشابه اولدی يعنی دليل اقترانی اصغر واکبر
وحد اوسط اولان تثليثی مشتمل اولمغله ودليل استثنائی مقدم وتالی ووضع مقدم ويا رفع تالی اولان تثليثی
مشتمل اولمغله رسول عليه السلام اکا مشابه اولدی زيرا انك حقيقتی عين تثليث اولان فرديت اولی مظهريدر
وجمعيتله اکمل موجود نوع انسانی اولمغله کلمات انواع ثلاثه که کلمات الهيه فعليه وجوبيه وکلمات کيانيه
انفعاليه امکانيه وکلمات حقايق جمعيه کماليه انسانيه در اکا اعطا اولندی ووجودی بو کلم جوامعنك جمعی
اولدی * پس رسول عليه السلام کلم اعتباريله تثليثی مشتمل اولدی ولکن دليل بر وجهله مدلولك مغايری
اولمغله رسولك حقه دلالتنده حقله رسول بيننده مغايرت فهم اولنمسون ديو) (والدليل دليل لنفسه) (ديدی
يعنی حقه ادل دليل اولان رسول عليه السلام کندی نفسنه دليلدر يعنی رسولك حقه دلالتی دلالت ذاتيه در
زيرا رسول عليه السلامك حقيقتی ذات مطلقه نك تعين اولی ايله انده متعينيدر ووجودی دخی ذات مطلقه نك
مظهريدر وذات الهيه اندن متعاليه درکه اندن غيری بر شئ اکا دلائل ايليه * پس رسولك حقه دلالتی حقك
کندی ذاتنه دلالتيدر زيرا انك ذات متعينه سی حقك ذات مطلقه سنك عينيدر بينهماده تميز يوقدر الا تعين
اعتباريله وتوحيد ذات اعتباريله هی هی در عين واحده وذات واحده در مرتبه اطلاقده مطلقه در ومرتبه
تقييدده متعينه در) (ولما کانت حقيقته تعطی الفردية الاولى بما هو مثلث النشء) (ووقتا کيم رسول عليه
السلامك حقيقتی فرديه اولايی که ثلاثه در اعطا ايتديسه مثلث النشء اولديغی سببيله وجايزدر که با ملابسه
ايچون واقعه اوله ای ملتبسا بما هو مثلث النشء) زيرا فرديت ذات وارادت وقولدر ورسول عليه السلام

انك صورتيه درکه ذات واقتضا وقبولدر پس صورت اصل اولان تثليث اوزره در وکذلك نشأت عنصريه سيله مثلثدر روحى وجسمى وحقيقت جامعه سى اعتباريله) (كذلك قال فى باب المحبة التى هى اصل الوجود حبب الى من دنياكم ثلاث بما فيه من التثليث) رسول عليه السلام مثلث النشوه اولديغندن اوترى باب محبتده كه وجودك اصليدر رسول عليه السلام (حبب الى من دنياكم ثلاث) ديدى رسول عليه السلامده تثليثك حصولندن اوترى يعنى رسول عليه السلامك حقيقتى تثليثى اعطا ايتديكندن اوترى سزلك دنيا كزدن اوچ نسنه نك محبتى جانب حقدن بنم قلبمه القا اولندى ديدى وحديثك بقيه سى النساء والطيب وجعلت قرة عينى فى الصلوة) قوليدر ثم ذكر النساء والطيب وجعلت قرة عينه فى الصلوة اندنصكره رسول عليه السلام نسايى وطيبى ذكر ايتدى وانك صلاتده قرة العين انكچون مجعوله اولديغن ذكر ايتدى يعنى رسول عليه السلام ايتدى (النساء والطيب وجعلت قرة عينى فى الصلوة) (فابتدأ بذكر النساء واخر الصلوة وذلك لان المرأة جزء من الرجل فى اصل ظهور عينها كما ان الانسان بعض ظهورات الحق والحق اصله ومنشاؤه) (وبو كلام محذوفدر يعنى ديمك اولور * پس رسول عليه السلام ذكر نسا ايله ابتدا ايتدى وصلاتى تأخير ايتدى وبونك بيانى بودر زيرا تحقيق مرأه رجلدن بر جزؤدر مرأه عينينك ظهورى اصلنده زيرا مرأه نك عينى ظهوريتنك اصلى آدمدر زيرا حوا اضلع آدمدن مخلوقه در پس انك جزئيدرنته كيم انسان حقك بعض ظهوراتيدر وحق انك اصلى ومنشئيدر ان الله خلق آدم على صورته وجود مقيد انسانى وجود مطلق الهى ايچون مرتبۀ ثانيه در تعين اول كه حقيقت محمديه در لاتعين ايچون مرتبۀ ثانيه در زيرا تعين نسبيدر وكذلك وجود حق ايچون تعين وجودى اولان عقل اول وقلم اعلى مرتبۀ ثانيه در وكذلك نفس كل عقل كل ايچون ولوح محفوظ ايچون مرتبۀ ثانيه در حوا آدم ايچون مرتبۀ ثانيه اولديغى كبى پس وجود انسانى وجود حق ايچون مرتبۀ ثانيه دركه مرتبۀ اولينك تفصيليدر وانك تنزلى وظاهريدر) (ومعرفة الانسان بنفسه مقدمة على معرفته بربه فان معرفته بربه نتيجة عن معرفته بنفسه) (يعنى ونفخت فيه من روحى) مفهومى اوزره حقك وجودندن جزء كبى اولان انسانك كندى نفسنه معرفتى انك ربى معرفتنه مقدمه در زيرا انسانك ربنه معرفتى انسانك كندى نفسنه معرفتندن نتيجه در يعنى حوا آدمه نسبتله مثلا آدمك رجوليتى وصفت فعليه ايله اتصافى معرفتنه حوا مقدمه در زيرا حوا اولمينجه آدم اول صفتله ظاهر اولمز ودخى انكله متصف ومتحقق اولمز وانسان حقه نسبتله جزء وفرع كبيدر وحق كل واصلدر * پس انسانك كندى انفعالى ومربوبيتله ربك صفات فعليه سى وربوبيتى معرفتنه مقدمه در زيرا انك كندى ربنه معرفتى كندى نفسنه معرفتندن نتيجه در كندى نفسى صفات انفعاليه ايله ومربوبيتله متصفه اولديغن عارف اولمينجه حقك صفات فعليه وربوبيتله اتصافن عارف اولمز بلكه حقك صفات فعليه سى وربوبيتى انك وجودى ايله متحققه اولور پس انسانك وجودندن مرتبۀ ثانيه ده اولان انسانك كندى نفسنه معرفتى ربك معرفتنه اصل ومقدمه اولديغندن اوترى) (كذلك قال عليه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه) (بوندن اوترى رسول عليه السلام بركسنه كندى نفسنى عارف اولسه ربنى عارف اولور ومعرفت نفسى معرفت رب ايچون مقدمه واكا دليل ايتدى ومعرفت ربى معرفت نفس ايچون نتيجه ايتدى زيرا وجودده حق اصلدر وعبد فرعدر ومعرفتده معرفت عبد اصلدر ومعرفت رب فرعدر * پس مرأه رجل ايچون جزءدر ورجل حق ايچون بعض ظهورى ومراتبى تعيناتيدر وهر جزء اصلنه دلالت ايدر * پس مرأه رجله دليلدر ورجل حقه دليلدر ودليل مدلول اوزره مقدمدر وكذلك مرأه رجلك تعينى ونفسى اولمغله كندى وجودى ونفسى اكا اقرب اولمغله نسايى تقديم ايلدى * پس بو تقدير اوزره ومعرفة الانسان بنفسه قولى فابتدأ بذكر النساء واخر الصلوة قولنك تعليلى تتمه سندن اولور) (فان شئت قلت بمنع المعرفة فى هذا الخبر والعجز عن الوصول فانه سائغ فيه وان شئت قلت بثبوت المعرفة) (پس اكر سن ديلرسك بو خبرده منع معرفتله ووصولدن عجز ايله قائل اولورسن زيرا التحقيق بحسب الحقيقه حقك حقنده منع معرفت جائزدر واكر سن ديلرسك ثبوت معرفتله قائل اولورسن يعنى ذات مطلقه اعتباريله حق معروف اولمز وانسان آنك دركندن ومعرفتندن عاجزدر لا يعرف الله غير الله ولكن وجود حقك نفس انسانده تعينى وانكله تقيدى اعتباريله پس حق معروف اولور) (فالاول ان تعرف ان نفسك لا تعرفها فلا تعرف ربك والثانى ان تعرفها فتعرف ربك) (پس

اوالكيسي كه منع معرفتدر بودركه سن عارف اولورسن كه تحقيق سن كندى نفسكى عارف دكلسن نفسك حقيقت غيبيه سى اعتباريله پس ربكى عارف اولمزسن وايكنجيسى كه ثبوت معرفتدر بودركه نفسكى سن صفات كماليه ايله عارف اولورسك سن ربكى عارف اولورسن زيرا نفس وجود حقك ظاهريدر وحق باطندر * پس آنك ظاهرى اولان كمالات وصفاتندن حقك كمالات وصفاتنه استدلال ايدرسن بلكه اول كمالات وصفات حقك كمالات وصفاتيدركه حق باطندن آنك مظهرى اولان نفس انسانيده ظاهر اولمشدر) (فكان محمد صلى الله عليه وسلم اوضح دليل على ربه فان كل جزء من العالم دليل على اصله الذى هو ربه فافهم) (پس محمد صلى الله عليه وسلم ربنه اوضح دليل اولدى زيرا التحقيق عالمدن هر بر جزء آنك اصلى اولان ربنه دليلدر ومحمد صلى الله عليه وسلم حقيقتيله حقايق عالمى وجسم ووجودى ايله جميع اجزاء عالمى جامعدر يعنى تعين اولكه حقيقت محمديه دركه جميع حقايق الهيه وكونيه انده متعينه در وجميع حقايقك مبدأ ومنشئيدر * پس عين محمديه كه تعين اول ايله متعينه در وبرزخيت كبراى جامعه صاحبيدركه ذات احديه دن متميزه دكلدر الا التعين حسبيله جميع حقايق الهيۀ اسمائيۀ وجوبيه يى وجميع حقايق امكانيۀ مظهريۀ انفعاليه يى جامعه در وصورت عنصريۀ محمديه حضرت احديۀ ذاتيه يى وحضرت واحديۀ اسمائيه يى وجميع مراتب امكانيه يى كه عقل اولدن اخر مراتب وجود اولان صورت انسانيه يه منتهى اولنجه متعينه در جامعه در وجميع مراتبك نتيجه سى وزبده سيدر پس حضرت الهيده حقايق الهيه دن برشئ بوقدر ودخى حضرت امكانيه ده روح وقلب ونفس وخيال وجسمدن وعالمك اعيان فاعله وقابله سندن برشئ بوقدر الا صورت محمديۀ مظهريۀ كليۀ جمعيۀ اصليۀ تفصيليه وجمليه ايله جامعه در پس محمد عليه السلام ربنه اتم دليل واوضح سبيلدر زيرا اكمل مظاهر كماليۀ الهيه در وانك دلالتى ربنه كندى نفسنه در * پس سن فهم دقيق ايله فهم ايله) (وانما حبب اليه النساء فحن اليهن لانه من باب حنين الكل الى جزئه) (ومحمد صلى الله عليه وسلمه نسا جانب حقدن انكچون تحبيب اولندى واولدخى انلره حنين يعنى مشتاق اولدى زيرا آنك نسايه حنينى كلك جزئنه حنينيدر زيرا رسول عليه السلام كلدر ومرأه اندن جزءدر * پس آنك حنينى ينه كندى نفسنه در زيرا جزء باعتبار الحقيقة عين كلدر وباعتبار التعين آنك غيريدر وشئ محبت ايتمز الا كندى نفسنه واشتياق دخى واقع اولمز الا بينونتده كه كل جزؤده متعين اولمغله كل ايله جزء بيننده واقعه در واكر كل ايله جزء بيننده بو اعتبار اوزره افتراق وبينونت واقع اولميدى كل كل اولمزدى وجزء دخى جزء اولمزدى وجزء كل اولميدى كلك اكا محبتى وحنينى واقع اولمز) (فابان بذلك الخبر عن الامر فى نفسه من جانب الحق فى قوله فى حق هذه النشأة الانسانية العنصرية ونفخت فيه من روحى) (پس رسول عليه السلام بو خبر ايله جانب حقدن نفس امردن ابانت واظهار ايلدى بو نشأت عنصريه حقنده ونفخت فيه من روحى قولنده يعنى مرأه رجلدن جزء اولمغله رسول عليه السلامك نسايه اشتياقى وحنينى كلك جزئنه اشتياقى وحنينيدر * پس كندى نفسنه محبتن ابانت ايتمكله اظهار ايلدى كه الله تعالى كندى روح كليسندن انسانه نفخ روح ايتمكله روح انسانى روح الهينك كليدن بعض كبى اولدى پس حقك نشأت انسانيه ده تقيدى حسبيله انسانه آنك ميلى واشتياقى كلك بعضنه وياخود جزئنه ميلى واشتياقى كبيدر وآدم حواده كندى نفسنى مشاهده ايدوب مرتبۀ ثانيه ده كندى نفسنه آنك محبتى كبى وجود حق ايچون وجود انسانى مرتبۀ ثانيه اولديكه حق انده متعين اولدى) (ثم وصف نفسه بشدة الشوق الى لقائه يعنى حق كندى روحندن انسانه نفخ روح ايتدكدنصكره كندى نفسنى انسانك لقاسنه شدت شوق ايله وصف ايلدى انسانك مظهرنده ظهورى وتعينى حسبيله * پس حقك اكا اشتياقى كندى نفسنه آنك اشتياقى اولور (فقال للمشتاقين) اى لاجل المشتاقين (يا داود انى اشد شوقا اليهم يعنى للمشتاقين اليه وهو لقاء خاص) (پس الله تعالى اكا مشتاقين اجلندن اوترى ايتدى يا داود انى اشد شوقا اليهم يعنى بنم انلره شوقم دخى اشددر يعنى مشتاقينك الله تعالى يه اشتياقندن الله تعالينك انلره اشتياقى دخى اشددر وحقك انلره شوق واشتياقى لقاء خاصدر بو تقدير اوزره للمشتاقين اليه قولى ايچون تقدير واقع اولور وجائزدركه اليهم قولى بيان ايده ولام الى معناسنه اوله وهو لقاء خاص قولى سؤال مقدره جوابدر كانه سائل سؤال ايدركه حق تعالى هر شيئده حاضردر وهر شيئى مشاهددر اندن برشئ بعيد دكلدر) (وهو معكم

ایتماکیتم) پس عبده آنك اشتیاقی نه وجه اوزره تصور اولنور* پس جواب ایدوب دیرکه حقك مشتاقینه
اشتیاقی لقاء خاصدرکه فناء کلی وموت حقیقیله تعینك رفعی قتنده حق کندی وجهنی ولقاسنی اتم واکمل
وجه اوزره انده مشاهده ایدر زیرا حق مشتاقینك وجودنده متعیندر* پس انلره اشتیاقی کندی نفسنه
اشتیاقیدر* پس حق اطلاقی مرتبه سندن تقییدی مرتبه سنده کندی نفسنه اولان آنك شوقی اشددر
عبد ایله آنك تقییدی مرتبه سندن اطلاقی مرتبه سنه اولان اشتیاقندن زیرا اول اشتیاق کلیدر وبو اشتیاق
جزئیدر الا مکر کیم مظهر محمدیدن حقك کندی نفسنه اشتیاقی اوله* پس اولدخی اشتیاق کلیدر وحقك
مظاهر انسانیهٔ کمالیه یه اشتیاقی که لقاء خاصدر ومشاهدهٔ خاصه بودر زیرا حق کندی ذاتنی کندی ذاتنده
مشاهده ایدر ولکن اسما وصفاتنی وانلرك کمالاتنی مظهر انسانیهٔ کمالیه ده مشاهده ایدرکه انلر حقك ذاتنده
مستهلك ایدیلر* پس انلرك مظاهرنده حقك انلره اشتیاقی انلرك مظاهرنده واقع اولان لقاء خاصنه اشتیاقی اولور
(فانه قال فی حدیث الدجال ان احدکم لن یری ربه حتی یموت فلابد من الشوق لمن هذه صفته) زیرا تحقیق
الله تعالی حدیث دجالده ایتدی تحقیق سزدن بریکز ربنی مشاهده ایتمزمیت اولمینجه وحجاب طبیعت مرتفع
اولمینجه* پس شوقدن لابددر شول کمسنه یه که عدم رؤیت حقله متصف اوله یعنی عبد موتك قتنده حاصل
اولان لقاء خاصه متشوق کرکدر تا کیم حق اشد شوق ایله اکا مشتاق اوله وموته موقوف اولان لقاء خاصدر
موت کرك ارادی اولسون وکرك طبیعی وجائزدرکه فلابد من الشوق لمن هذه صفته قولندن مراد بو یله اوله یعنی
حقك اشتیاقندن لابددر شول کمسنه یه که موتی قتنده حقك لقاسنه مشتاق اوله پس حقك لقاسنه اشتیاقندن
اوتری بدن حجابنی ما بیندن رفع ایدن کمسنه یه حقك اشتیاقی لابددر (فشوق الحق لهؤلاء المقربین مع کونه
براهم فیحب ان یروه ویأبی المقام ذلك) پس حق تعالینك بو مقربینه شوقی ثابت ومحققدر حق تعالی انلری
مشاهد ایکن وانلر حقك مشهودی ایکن پس حق تعالینك محبتی اقتضا وتقاضا ایدرکه مقربین انی بلاحجاب
مشاهده ایده لر عین متعینه دن تعین حجابنی بیندن رفع ایتمکله ومقام دنیوی ونشأت عنصریه شهود حقی
منع ایدر بدن انسانی متضمن اولدیغی بشریه واخلاق طبیعیه وعنصریه جهتندن اوتری پس فناء کلی وموت
ارادی قتنده صفات کونیه وحجب امکانیه نك رفعی قتنده ویاخود موت طبیعیله حجبك رفعی قتنده مشاهده
ایدرا کربدن جانبندن غیری حجب امکانیه دن برحجاب قالمدیسه واما اکر صفات بشریه وحجب امکانیه انك
طبیعتنده ثابته ومستقره اولدیسه موتك قتنده دخی مشاهده میسر دکلدر (من کان فی هذه اعمی فهو
فی الاخرة اعمی) (فاشبه قوله حتی نعلم مع کونه عالما) پس الله تعالینك (یاداود انی اشد شوقا الیهم) قولی الله
تعالینك حتی نعلم قولنه شبیه اولدی الله تعالی علم ازلیسیله جمیع اشیایی عالم ایکن وجمیع اشیانك صوری انك
علمنده ثابته ایکن) (فهو یشتاق لهذه الصفة الخاصة التی لا وجود لها الا عند الموت فیبل بها شوقهم الیه) پس
الله تعالی بو صفت خاصه یه یعنی مشتاقین ایچون رؤیت حق صفتنك حصولنه مشتاق اولورکه اول صفت
ایچون وجود یوقدر الا موت قتنده که عبدك انیتی انده مرتفعه اولور* پس اول صفت خاصه عبید مشتاقینك
الله تعالی یه اولان شوقلری ناری ساکن اولور ویاخود شوقلری کیدن بولقاء خاص ایله نجات بولور وبو اسناد
مجازیدر یقال بل من مرضه وابل واستبل اذا نجا (کما قال تعالی فی حدیث التردد وهو من هذا الباب ماترددت
فی شئ انا فاعله ترددی فی قبض روح عبدی المؤمن یکره الموت وانا اکره مساءته ولابد له من لقائی) نته کیم
الله تعالی حدیث قدسیده حدیث ترددده ایتدی وبو حدیث دخی بعد الموت عبدك لقاء ربی مشاهده سنه
ایتدیکی صفت ربك اشتیاقی ومحبتی بابندندر بن فاعل اولدیغم اشیادن برشیئده ترددایتمدم مؤمن کربه کورن بنم
مؤمن قولمك روحی قبضنده ترددایتدیکم کبی وبن آنك مساءتنی کربه کورورم وحال بوکه آنکچون بنم لقامدن
لابددر یعنی موتنی کربه کورن عبد مؤمنك روحی قبضنده تردد ایتدیکم کبی برشیئده تردد ایتمدم زیرا بنم لقامه
موجب اولان موتی کربه کورروبن آنك مساءتنی که آنك موتی کربه کورمسیدر کربه کورورم دیلزم که آنك
کراهتی حالنده انك روحنی قبض ایدم واول صفتله بکا ملاقی اوله مرادم بودرکه بکا اشتیاقی حالنده انی قبض
ایدم واول بکا اشتیاقی حالنده ملاقی اوله البتة بکا ملاقی اولور* پس بنم لقامه اشتیاقی حالنده بکا ملاقی اولمسن
سورم (فبشره باللقاء وما قال له ولابد له من الموت لئلا یغمه بذکر الموت) پس الله تعالی وانا اکره مساءته

ولابد

ولابد له من لقائی قولنده عبدی لقاء عبدی لقاء خاص ایله تبشیر ایلدی وعبد ایچون ولابد له من الموت دیمدی بلکه
ولابد له من لقائی دیدی تا کیم موتك ذکری ایله عبدی مغموم ایتمیه) (ولما کان العبد لا یلقی الحق الا بعد الموت
کما قال علیه السلام ان احدکم لا یری ربه حتی یموت لذلك قال ولابد له من لقائی) پس وقتا کیم عبد حقه ملاقی
اولمز ایسه الا موتدنصکره نته کیم رسول علیه السلام ایتدی ان احدکم لا یری ربه حتی یموت الله تعالی بوندن
اوتری لابد له من لقائی دیدی قال لمانك جوابیدر ولذلك قولی قال قولنه متعلقدر) (فاشتیاق الحق لوجود هذه
النسبة) پس حقك اشتیاقی بو نسبتك وجودی ایچوندر یعنی موتك وجودی قتنده عبدك حقه ملاقات
ومشاهده سی نسبتنه حق مشتاقدر (امدی) شویله معلوم اوله که شول لقا که موتدنصکره حجاب بدنینك
ارتفاعی قتنده وغواشئ طبیعیه دن تجرد قتنده غیبه مؤمن اولان اهل حجابه نسبتله انلرك معتقدلری صورنده
حاصلدر اول صوریا عالم مثالده ظاهره در ویاخود برازخ نوریهٔ روحیه ده ویاخود هیاکل سماویه ده وصور
فلکیه ده نفسلك صفاسی حسبیله واستعدادلك قوتنده درجاتك تفاوتی حسبیله انلره ظاهره در قال علیه السلام
ارواح الشهداء فی حواصل طیور خضر وبو نلر اجرام سماویه در وحدیث آخرده فی قنادیل معلقة تحت العرش
وبو نلر کواکب دریه درومو قنین دن اهل شهوده نسبتله انك لقاسی دائمدر وبو نلر اول قومدرکه حیات دنیالرنده
انیات وتعیناتلرندن میت اولدیلر وطبایعلری ملابسندن مجرد اولدیلر پس بو نلر حقی مشاهده ایدرلر هیئات
نفسانیه وطبیعیه دن منخلعین اولدقلری حیثیتله که الله تعالی انلری حیات اخرویهٔ الهیه ایله احیا ایلدی پس
بو نلر اطلاق وتقیید اوزره لقاء اللهیه فائز اولدیلر وکلده وجه باقی جمالنی مشاهده ایتدیلر وخوف فراقدن خلاص
اولدیلر* پس فریق اول کبی بو نلرك شوقی یوقدر لکن بو نلر ابدا مشتاقدر زیرا تجلیات الهیه من غیر تکرار
متوالیه در* پس هر وقتده حق بعض تجلیاتله مشاهده ایدرلر وسائر تجلیاتنده دخی انك جمالی نورنه
مشتاقلردر ابو یزید قدس سره بو مقامدن دیرکه (شربت الحب کأسا بعد کأس* فما نفد الشراب ولا رویت*
واهل ایمان ایله اهل ایقان بیننده اهل قلوبدن برطائفه واردرکه حق حسن صفات ملابسنده مشاهده ایدرلر
وانلرك انیاتی باقیه در وبو نلر قرب نوافل اصحابیدرکه (کنت سمعه وبصره) الحدیث قولنده رسول علیه السلام
اشارت ایتدی پس انلر صفات الهیه ایله متصفین اولمغله انلر صفات بشریه لرندن منخلعیندر ولکن ذواتلرندن
فانین اولمغله جمال ذاتدن محتجبلردر* پس بو طائفه شوق ایله اشتیاق بیننی جامعلردر بر وجهله محتجب
وبر وجهله متصل اولدقلرندن اوتری* پس لقا اوچ قسم اوزره اولور وهر بر قسم ایچون موت وبعث وقیامت
واردر* پس لقاء اول موت طبیعیله واقع اولور وانده بعث وقیامت رسول علیه السلامك من مات فقد قامت
قیامته قولیدر ودخی الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا* پس بو قیامت وبعثدنصکره لقا اهل سعادتدن غیبه مؤمن
اولان اهل حجاب ایچون انلرك معتقداتی صورنده حقك رؤیتیدر عالم مثالده ویاخود هیاکل علویهٔ سماویه ده
مؤمنینك درجاتی حسبیله وارباب قلوب ایچون عالم قدسدن برازخ نوریهٔ روحانیه ده احسن وجه اوزره
واقعدر واصحاب شهود ایچون جمیع صور موجوداتنده واقعدر جمع وتفصیل واطلاق وتقیید اوزره کندی
ذواتلرنده فنالری وحقك عینیله حقك شهودنده بقالری سببیله پس اکر تقیید مراد ایدنسه لر الله تعالی انلره
تقیید ایله امر ایدر (وما تشاؤن الا ان یشاء الله) زیرا انلرك ارادتی حقك ارادتیدر* پس انلر ذواتلرنده فانی
اولدقلرنده صفاتلری نه کیفیتله باقیه اولور وبو قیامتده اقوامك کاسی علی السویه در وبو قیامت مرتبه ایله
صغری وشمول ایله کبرادر ولکن صحیح بودرکه قیامت کبری مواطندن بر موطندر انکچون رسول علیه
السلام القبر اول منزل من منازل الاخرة) دیدی واما ارباب قلوبك قیامتی پس ملابس حسدن انخلاع ایله
وبوداردهٔ مرقد بدندن انبعاث ایله واقعدر ودخی عالم قدسه ترقی ایله وزمرهٔ ملکوته انخراط ایله میسردر وبوکا
قیامت وسطی دیرلر وقیامت کبرادن مواطن کلیه نك اوسطیدرکه حیات نفسانیه دن قمع هوا ایله واماتت قوی
ایله وموت ارادیدنصکره واقعه در نته کیم دینلمشدر (مت بالارادة تحی بالطبیعة) واما اهل شهودك قیامتی
پس طامة کبرادر حقده فنادنصکره وفناء خلقدنصکره جلالك حجب نورانیه وظلمانیه سنك ارتفاعی سببیله
وجه باقی جمالنك نوری انلری احراق ایتمکله قال علیه السلام ان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة لو کشفها
لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه وقال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه الحقیقة کشف

سبحات الجلال من غير اشارة وبوفنا موت حقيقيء طبيعيدر كل ايچون وبوفنادنصكره اولان قيامت
فنادنصكره بقادرشول عارف ايچون كه كندى تعيلنى متعين ايچون نسبت ذاتيه وشئون ذاتيه مشاهده ايليه
وانى حقك عينى كوره وحقى انك عينى كوره دائما القاده وكندى ذاتندن فناده وربى ايله بقاده اوله پس مراتب
لقادن هر برمرتبه ايله متحقق اولمزالاموت ايله واندنصكره موتى ذوق ايتمزلايذوقون فيها الموت الا الموتة الاولى
وفناء خلقدنصكره وجه حق باقيدر (شعر) يحن الحبيب الى رؤيتى * وانى اليه اشد حنينا * وتهفو) وفى نسخة
صحيحة وتهوى (النفوس ويابى القضا * فاشكو الانين ويشكو الانينا * انى اشدشوقا اليهم) حديثك مفهومى
اوزره شيخ رضى الله عنه لسان حقله تكلم ايدر وياخود لسان شيخ ايله تكلم ايدوب ديركه بنم حبيبم بنم رؤيتمه
حنين ومشتاقدر وحال بوكه انك لقاسنه بنم حنينم واشتياقم اشددر انك بكا حنين واشتياقندن زيرا عبدك حقه
حنينى عبدك حقه محبتندندر وعبدك حقه محبتى حقك عبده محبتندندر (قال تعالى يحبهم ويحبونه) پس
اكرحقك عبده محبتى اولميدى عبد حقه محبت ايتمزدى * پس عبدك حقه حنينى حقك عبده حنينندندر
ولكن حقك اكا حنينى اشددر زيرا عبدك حقه محبتى وحنينى حقك عبده محبتندن وحنينندن برجزودر وحقك
عبده محبتى وحنينى كلدر وعبدالحق عين متعينه سى وحقيقت ثابته سى حسبيله حنين ايدر وحق ظاهر
وباطن اولان وجودات متعينه وحقايق غيبيه ايله متعين اولمغله واطلاق ولا تعين ايله حنيندر وكذلك عبدك
عيننده حقك تعيينى حسبيله حقك كندى نفسنه حنينندن مرتبهٔ الوهيتده اولان تعين كلى وجمعيسى
اعتباريله ودخى حقك لا تعيينى اعتباريله اولان انك حنينى دخى اشدواحكمدر وتهفو النفوس قولى يعنى
نفوس مشتاقين مضطربه درشوقك شدتندن لقاء ربه وسيله اولان موته حبندن اوترى وقضا منع ايدر يعنى
اجل مسمى كه حق تعالى انى هر براحد ايچون تعيين وتقدير ايتمشدركه انك حلولندن اول موت متصور دكلدر
ولقا ميسر دكلدر * پس قضاء مرسومه ووقت معلومه منتهى اولنجه بن انيندن شكايت ايدرم وحبيب دخى
انيندن شكايت ايدر) (فلما ابان انه نفخ فيه من روحه فما اشتاق الا لنفسه) (پس وقتا كيم حق تعالى (ونفخت
فيه من روحى) قوليله ابانت واظهار ايلدى كه تحقيق ارل مظهر انسانى يه كندى روح كايسندن نفخ ايتدى
پس حق عبد مشتاقنه مشتاق اولمدى الا كندى نفسنه كه عبدك عيننده متعينه در وكندى روحنه كه انك
روحندن عبدك مظهرنده منفوخدر وشيخك بوكلامى بوندن اول اولان كلامنك نتيجه سيدر يعنى حقك
عبد مشتاقه موتك قتنده اشتياقى كندى نفسنه اشتياقيدركه جب كونيه نك ارتفاعى قتنده عبدك مظهرنده
ظهور كلى ايله انك ظهورنه مشتاقدر زيرا كمال معرفت عبدك مظهرنده كمال ظهور ايله حاصلدر زيرا
فاحببت ان اعرف قولنده محبت معرفته متعلقه در * پس حقك محبتى واشتياقى عبد كاملده انك كمال ظهور
واظهارنه در) (الا تراه خلقه على صورته لانه من روحه) (پس سن حقى كورمزميسن كه انسانى كندى
صورتى اوزره كه صورت جمعيهٔ الهيه در خلق ايلدى زيرا تحقيق انسان انك روح كايسدندركه مرتبهٔ الوهيتده
متعين اولان روح الهيدن ونفس رحمانيدن اول مرتبه نك جمعيت خاصه سيله منفوخدر) (ولما كانت نشأته
من هذه الاركان الاربعة المسماة فى جسده اخلاطا) (وقتا كيم انسانك نشأتى بو اركان اربعه دن موجوده
اولديسه كه انسانك جسدنده انلرا خلاط ايله مسميه در واركان اربعه اخلاط ايله تسميه اولنور زيرا اخلاط
اولمغله اعضا اولمز واخلاط اربعه دم وصفرا وسودا وبلغمدر وفى جسده انك ايچون ديدى زيرا بو اخلاط
جسدك خارجنده اركان عناصر ايله تسميه اولنور) (حدث عن نفسه اشتعال بما فى جسده من الرطوبة)
انسانك نفسندن اشتعال حادث اولدى انك جسدنده رطوبتدن واقع اولان شيئله يعنى حرارت غريزيه روح
انسانيدن رطوبت غريزيه ايله مشتعلدر پس حرارت غريزيه نك ماده سى رطوبت غريزيه در يعنى حرارتك
بقاسى رطوبتك بقاسنه موقوفدر * پس رطوبت فانيه اولدقده حرارت دخى فانيه اولور) (فكان روح
الانسان نارا لاجل نشأته) (پس انسانك روح حيوانيسى كه بدنك حيوانى انكله حاصلدر نار اولدى نشأت
جسمانيهٔ عنصريه سى اجلندن اوترى زيرا نشأت جسمانيه سى اركان اربعه يى جامعه در * پس اول نشأتنده
ظاهر اولان روح انسانى محل حسبيله ظاهر اولور يعنى اشتعالى موجبه اولان حرارت غريزيه حسبيله صورت
ناريه ده ظاهر اولور) (ولهذا ما كلم الله موسى الا فى صورة النار وجعل حاجته فيها) (يعنى روح انسانى بدنده

صورت

صورت ناريه ده ظاهر اولديغندن اوترى الله تعالى موسايه تجلى ايدوب خطاب ايتمدى الا نار صورتنده
وموسانك حاجتنى نارده ايتدى يعنى موسانى ناره محتاج ايتدى ونارده اكا تجلى ايلدى زيرا موسانك نشأه سى
عنصريدر اركان اربعه دن مجتمعه واندن مركبه در * پس انك حاجتى اولان نار صورتنده اكا تجلى ايدوب
خطاب ايتدى انك مطلبى نار اولديغندن اوترى ونشأتى نارى مشتمله اولوب نشأتنده صفت جلال وناريه غالبه
اولديغندن اوترى) (فلو كانت نشأته طبيعية لكان روحه نورا) (پس اكر انسانك نشأه سى طبيعيه اوليدى
يعنى سموات سبعك فوقنده اولان ملائكه كبى اكر انك نشأه سى طبيعيهٔ نوريه اوليدى عنصريه اولميدى
انسانك روحى نور اولوردى نار اولمزدى * پس روح انسانى محل حسبيله ظاهردر) (وكنى عنه بالنفخ يشير الى انه
من نفس الرحمن) (والله تعالى روحى انسانه القادن نفخ ايله كنايه ايتدى وياخود روحدن كنايه ايتدى روح نفخ
ايله يعنى (ونفخت فيه من روحى) قوليله اشارت ايدركه تحقيق روح انسانى نفس رحمانيدندر يعنى نفس
رحمانيدن منفوخدر ونفس رحمانى انده ظاهردر) (فانه بهذا النفس الذى هو النفخ ظهر عينه) (زيرا تحقيق
شان بودركه انسانك عينى يعنى وجود خارجيسى نفخهٔ الهيه اولان بو نفس ايله ظاهر اولدى) (وباستعداد
المنفوخ فيه كان الاشتعال نارا لا نورا) (وجسد انسانى نك ماده سى اولان منفوخ فيهك استعدادى
سببيله نشأت انسانيه ده اشتعال نار اولدى نور اولمدى زيرا منفوخ فيه اولان مادهٔ عنصريه روحى قبول
ايتمكه مستعده اولمغله اشتعال انده نارى اولور نورى اولمز زيرا نشأت عنصريه در نوريهٔ طبيعيه دكلدر
فبطن نفس الحق فيما كان به الانسان انسانا) (پس نفس حق باطن اولدى شول محلده كه انسان انك سببيله
انسان اولدى يعنى روح حيوانيده نفس رحمانى باطن اولدى وانسان ظاهر اولدى) (ثم اشتق له) (وفى نسخة
منه) (شخصا على صورته سماه امرأة فظهرت بصورته فحن اليها حنين الشىء الى نفسه وحنت اليه حنين الشىء
الى وطنه) (اندنصكره الله تعالى انسان ايچون كه آدمدر شخص آخرى مشتق ايتدى انك صورتى اوزره كه اكا
امرأة تسميه ايتدى يعنى آدمك ضلع يسراسندن انك صورتى اوزره حوايى خلق ايتدى واكا امرأة تسميه
ايتدى * پس امرأة انسانك كه آدمدر صورتى اوزره ظاهره اولدى نته كيم انسان حقك صورتى اوزره ظاهر
اولدى * پس آدم امرأه يه حنين ومشتاق اولدى شيئك كندى نفسنه حنينى واشتياقى كبى زيرا انك نفسى
مرتبهٔ ثانيه ده امرأه صورتنده ظاهره ومتعينه دردخى امرأه اكا حنينه ومشتاقه اولدى شيئك كندى وطننه
واصلنه حنينى واشتياقى كبى زيرا امرأه اندن خروج ايتدى) (فحبب اليه النساء فان الله احب من خلقه على
صورته واسجدله ملائكته النوريين على عظم قدرهم ومنزلتهم وعلو نشأتهم الطبيعية) (پس انسانه نسا تحبيب
اولندى زيرا تحقيق الله تعالى كندى صورتى اوزره خلق ايتديكى انسانه محبت ايتدى وانكيچون ملائكهٔ نوريينه
سجده ايتدردى يعنى انلره امر ايتدى كه اكا سجده ايده لر وانلر انك امرى ايله اكا سجده ايتديلر انلرك قدرلرى
ومنزلتلرى عظيم ايكن ونشأت طبيعيه لرى عاليه ايكن) (فمن هنالك وقعت المناسبة) (پس صورتده حقله
انسان بيننده مناسبت واقعه اولدى زيرا انسان صورت حق اوزره مخلوقدر امرأه صورت انسان اوزره
مخلوقه اولديغى كبى پس حقك صورتى اوزره مخلوق اولان انسانه حقك اشتياقى وحنينى شيئك كندى نفسنه
اشتياقى وحنينيدر وانسانك حقه اشتياقى وحنينى شيئك كندى اصلنه ووطننه اشتياقى وحنينيدر ورجلك
مرأه يه اشتياقى وحنينى رجلك كندى نفسنه اشتياقى وحنينى اولديغى كبى ومرأه نك رجله اشتياقى وحنينى
شيئك كندى اصلنه اشتياقى وحنينى اولديغى كبى پس جانبيندن حنين صورتده واقعه اولان مناسبتندن
مبتنيدر وانك لازميدر * پس مناسبت صورتده واقعه دركه صورت غيبيهٔ الهيهٔ اسمائيه صورت شهاديهٔ
امكانيهٔ آدميه ده ظاهره در * پس الوهيت صور الهيهٔ اسمائيه يى جامعه اولديغى كبى آدم دخى صور نوعيهٔ
بشريه يى جامعدر وصورت آدميه اول صورت الهيه دن مشتقه در آدمدن حوانك ظهورى واشتياقى
كبى * پس رجلك مرأه يه حنينى حقك رجله اولان حنينى ايچون تمثيلدر) (والصورة اعظم مناسبة واجلها
واكملها) (وحال بوكه صورت انسانيهٔ جمعيه حقله انسان بيننده مناسبت يوتندن اعظمدر ودخى مناسبت
يوتندن اجل واكملدر زيرا صورت انسانيه جميع صور الهيهٔ ازليه يى وصور كونيهٔ امكانيه يى جامعه در
(فانها زوج اى شفعت وجود الحق كما كانت المرأة شفعت بفردها الرجل فصيرته زوجا) (زيرا تحقيق

صورت انسانیه زوجدر یعنی صورت انسانیه وجود حقی شفع ایتدی وجود حق صورت انسانده ظهور
ایتمکله نته کیم مرأه وجودظاهره سیله رجلی شفع ایتدی پس رجل فرد ایکن مرأه‌ نی زوج ایتدی رجلك
وجودی مرتبهٔ ذکوریتده متعین ایکن تعین ثانیله مرأه‌نك وجودنده تعینی سببیله رجل زوج اولدی*
پس رجل ایچون زوجیت اندن منشقه اولان مرأه ایله حاصله اولدی کذلك حقیچون شفعیت دخی وجود
انسانیه ایله ظاهره اولدی)(فظهرت الثلثة حق ورجل وامرأة)(پس ثلاثه که حق ورجل وامرأه‌در ظاهره
اولدی* پس ثلاثه ایله فردیت حاصله اولدی* پس رجل صورت حق اوزره ظاهر اولدی ومرأه دخی صورت
رجل اوزره ظاهره اولدی وحق رجله حنین ومشتاق اولدی ورجل مرأه‌یه حنین ومشتاق اولدی شیئك
کندی نفسنه حنینی واشتیاقی کبی وکذلك حق رجل صورتنده ورجل مرأه صورتنده ظاهر اولدیغی اعتبار
اوزره حق مرتبهٔ ثالثه‌ده مرأه صورتنده ظاهر اولور ونشأت انسانیه‌ده بو فردیتك نظیری روح وقلب
ونفسدر ویاخود حق وروح وجسددرکه روح صورت حق اوزره وجسد صورت روح اوزره‌در وروح واحد
ایکن صورت جسدیه‌ انی شفع ایدوب زوج ایتدی)(لحن الرجل الی ربه الذی هو اصله حنین المراة الیه)(پس
رجل ربنه مشتاق اولدی که رب آنك اصلیدر مرأه‌نك رجله اشتیاقی کبی که رجل انك اصلیدر ورجلك حقه
اشتیاقی ومرأه‌نك رجله اشتیاقی شیئك کندی اصلنه ووطننه اشتیاقی کبیدر)(فحبب الیه ربه النساء کما احب
الله من هو علی صورته)(پس رجله حق تعالی نسایی تحبیب ایتدی نته کیم الله تعالی شول کمسنه‌یه محبت
ایتدی که اول کمسنه انك صورتی اوزره‌در)(فما وقع الحب)(ای حب الرجل)(الا لمن تکون)(هو)(عنه)(
ای عن الرجل وهی المرأة)(وقد کان حبه)(ای حب الرجل)(لمن تکون)(هو)(منه وهو الحق)(پس رجلك
حبی واقع اولمدی الا شول کمسنه‌یه که اندن متکون اولدی واندن متکون اولان مرأه‌در وتحقیق رجلك حبی
واقع اولدی شول وجوده که رجل اندن متکون اولدی واول حقدر یعنی رجل انك اصلی اولان محبت الهیه
اوزره ثابت ایکن انك فرعی اولان مرأه‌یه محبت الهیه ایله محبت ایتدی کندی نفسیله محبت ایتمدی)(فلهذا
قال حبب ولم یقل احببت من نفسه لتعلق حبه بربه الذی هو علی صورته)(پس رجل محبت الهیه اوزره
ثابت اولدیغندن اوتری رسول علیه السلام حبب دیدی کندی نفسندن احببت دیمدی یعنی جانب حقدن
بکا تحبیب اولندی دیدی ودیمدی که بن محبت ایتدم کندی نفسمدن زیرا انك حبی شول رب مطلقه
متعلقدرکه اول انك صورتی اوزره‌در* پس کندیسنك اصلی اولان حقه انك محبتی ذاتیدر واندن متفرعه
اولان نسایه محبتی تحبیب الهیله واقعدر)(حتی فی محبته لامرأته فانه احبها بحب الله ایاه تخلقا الهیا)(حتی
رجلك مرأه‌سنه محبتنده رجلك محبتی ربنه متعلقه‌در زیرا تحقیق رجل مرأه‌یه محبت ایتدی الله تعالینك
اکا حبی واسطه‌سیله تخلق الهیله تخلقدن اوتری زیرا رسول علیه السلام وانك لعلی خلق عظیم نصی اوزره
اخلاق الهیه اوزره ایدی قالت عائشة رضی الله عنها کان خلقه القرآن) یعنی الله تعالی رجلی کندی صورتی
اوزره خلق ایدوب اکا محبت ایتدیکندن اوتری رجل دخی حب الهی خلقیله متخلق اولوب حب الهی انده
ظاهر اولدیغندن اوتری حب الهیله اندن متکونه اولان مرأه‌یه محبت ایتدی* پس رجلك مرأه‌یه محبتی
رجل طرفندن حب الهی اولدیغی بودر زیرا رجل صورتنده ظاهره اولان محبت حب الهیدر ظهور وتخلق
جهتیله ومرأه طرفندن حب الهی اولدیغی بودر زیرا مرأه دخی مظهر الهیدر زیرا صورت حق رجلده
وصورت رجل مرأه‌ده ظاهره‌در پس حقك رجله ورجلك مرأه‌یه حبی حقك کندی نفسنه حبیدر)(ولما
احب الرجل المرأة طلب الوصلة ای غایة الوصلة التی تکون فی المحبة فلم تکن فی صورة النشأة العنصریة اعظم
وصلة من النکاح)(وقتا کیم تحبیب الهیله رجل مرأه‌یه محبت ایتدیسه وصلتی طلب ایتدی یعنی محبتنده
واقعه اولان وصلتك غایتنی طلب ایتدی پس نشأت عنصریه صورتنده نکاحدن یعنی جماعدن اعظم وصلت
واقع اولمدی بو تقدیراوزره تکن قولی افعال تامه‌دن اولور واعظم قولی مرفوع اولور انك فاعلی اولمق اوزره
ووصلة قولی اضافه ایله مجرور اولور وجائزدرکه تکن قولی افعال ناقصه‌دن اوله واعظم قولی منصوب اوله وتکن
ایچون مقدم خبر اولمق ووصلة قولی مرفوع اوله مؤخر اولمق اوزره ای لم تکن فی صورة النشأة العنصریة وصلة
اعظم من النکاح یعنی نشأت عنصریه صورتنده جماعدن اعظم وصلت واقع اولمدی ونکاح قولی مجازدر

مسبب اوزره اسم سببی اطلاق ایتمك بابندندر)(ولهذا تعم الشهوة اجزاءه کلها)(ووصلت نکاحیه‌نك
اعظمیتندن اوتری حین وصلتده شهوت رجلك جمیع اجزاسنه عامه اولور وشهوت رجلك جمیع اجزاسنه
سرایت ایدوب رجل جمیع اجزاسیله انده فانی اولور)(ولذلك امر بالاغتسال منه فعمت الطهارة کما عم الفناء
فیها عند حصول الشهوة)(وشهوت عامه اولدیغندن اوتری رجل مرأه‌یه مباشرتی حالتنده نکاحدن
اغتسال ایله امر اولندی* پس طهارت رجلك اجزاسنه عامه اولدی نته کیم شهوتك حصولی قتنده مرأه‌ده
فنا عام اولدی اجزاسنك بعضیسی حقك اشتغالنده قالمدی* پس نشأت عنصریه صورتنده اعظم وصلت
حین وقاعده شهوتك حصولی قتنده رجلك مرأه‌ده فانی اولمسیدر)(فان الحق غیور علی عبده ان یعتقد
انه یلتذ بغیره فطهره بالغسل لیرجع بالنظر الیه فیمن فنی فیه)(زیرا تحقیق حق تعالی عبدی اوزره غیوردرکه
عبد اعتقاد ایلیه که تحقیق اول غیر حقله ملتذ اولور یعنی مرأه حقك غیری اولدیغی حالده عبد انکله ملتذ
اولور دیو اعتقاد ایتمکدن حق عبد اوزره غیوردر راضی دکلدرکه عبد غیرایله ملتذ اوله وغیرایله التذاذی
اعتقاد ایده پس حق عبدنی غسل ایله تطهیر ایلدی تا کیم حقه رجوع ایلیه اکا ناظرا ایتمکله شول کمسنه‌ده که
انده فانی اولدی یعنی شول مرأه که شهوتك حصولی قتنده انده فانی اولدی انده حقه رجوع ایلیه واندحقه
ناظر اولوب فانی اوله پس حق تعالی عبدنی غیرایله التذاذ ایتمك اعتقادی جنابتندن غسل ایله تطهیر ایلدی
وغسل ایتمکله امر ایتدی وشیخ رضی الله عنهك (ان یعتقد انه یلتذ بغیره) قولی ارباب عقاید ایچوندرکه
مرأه‌یی حقدن تمییز ایدوب غیر اعتقاد ایدرلر واما عارف مشاهد که جمیع صورده حقی مشاهده ایدر* پس
اول اکمل وجه اوزره حقی مرأه‌ده مشاهده ایدر زیرا مرأه رجلك صورتی اوزره ظاهره‌در پس رجله
نسبتله حقك فاعلیتنی ومرأه‌نك صورتنه نسبتله انفعالیتنی مشاهده ایدر)(اذ لا یکون الا ذلك)(زیرا
امروشان طوعا ویا کرها حقه رجوعدن غیری واقع دکلدر* پس رجل نشأت دنیویه‌ده مرأه مظهرنده
حقه رجوع ایدوب حقی انده مشاهده ایتمك اکا لایقدر)(واذا شاهد الرجل الحق فی المرأة کان شهوده
فی منفعل)(پس چنکم رجل حقی مرأه‌ده مشاهده ایلسه وصلت حالتنده حقی حقدن واسطه ایله حقدن
منفعله‌در وحق صورت انفعال ایله انده ظاهردر* پس حقی صورت منفعله‌ده ظهوری اعتباریله مشاهده
ایدر زیرا مرأه محل انفعالدر ودخی مرأه رجلك صورتی اوزره اولوب رجل انده ظاهر اولدیغندن اوتری
فاعلده مشاهده ایدر نته کیم نتیجه‌ده ظاهر اولور)(واذا شاهده فی نفسه من حیث ظهور المرأة عنه
شاهده فی فاعل)(وچنکم رجل حقی کندی نفسنده مشاهده ایلسه مرأه‌نك اندن ظهوری حیثیتیله
حقی فاعلده مشاهده ایدر مرأه‌یه نسبتله زیرا رجلدن مرأه ظاهره اولدیغی حیثیتله مرأه فاعل اولور
پس حقی کندی نفسنده صفت فاعلیتله مشاهده ایدر)(واذا شاهده من نفسه من غیر استحضار صورة
ماتکون عنه کان شهوده فی منفعل عن الحق بلا واسطة)(وچنکم رجل حقی کندی نفسنده مشاهده ایلسه
اندن متکون اولان شیئك صورتنی استحضار ایتمدیکی حیثیتله یعنی اندن متکونه اولان مرأه‌نك صورتنی
استحضار ایتمدیکی حالده رجلك شهودی بلا واسطه حقدن منفعلده واقع اولور* زیرا بلا واسطه انك نفسی
حقدن منفعلدر* پس کندی نفسنده حقك وجه اول اوزره شهودیدر ووجه ثانی اوزره منفعلده شهودیدرکه
نفسی بلا واسطه حقدن منفعله‌در)(فشهوده للحق فی المرأة اتم واکمل لانه یشاهد الحق من حیث هو فاعل
منفعل)(پس رجلك حق ایچون واقع اولان شهودی مرأه‌ده اتم واکملدر زیرا رجل حقی مرأه‌ده مشاهده ایدر
حق فاعل ومنفعل اولدیغی حیثیتله حق رجلده فعله ظاهردر ومرأه‌ده انفعاله* پس رجلك صورتی مرأه‌ده
ظاهره اولدیغی حیثیتله حق انده فاعل اولدیغی حالده ظاهردر پس حق انده فاعل اولدیغی حیثیتله مشاهده
اولنور ومرأه بغیر واسطه رجلدن منفعله اولدیغی حیثیتله وواسطه ایله حقدن منفعله اولدیغی حیثیتله وحق
انده صفت انفعالیه ایله ظاهر اولدیغی اعتباریله حق انده منفعل اولدیغی حیثیتله مشاهده اولنور* پس
مرأه‌ده حقك شهودی فاعل ومنفعلده واقع اولور وبو شهود خاصة فاعلده ویاخود خاصة منفعلده اولان
شهوددن اتم واکملدر)(ومن نفسه من حیث هو منفعل خاصة)(ورجلك کندی نفسندن واقع اولان حقك
شهودی خاصة رجل منفعل اولدیغی حیثیتله* ومرأه‌یه نسبتله کندی نفسنده شهودی خاصة فاعلده واقع

اولور وشيخ رضى الله عنه بونده قسم ثالثك ذكرنى كه حقك فاعلده شهوديدر ترك ايتدى زيرا تقسيم اولده
بوقسمك ذكرى اكا دلالت ايدر)(فلهذا احب عليه السلام النساء لكمال شهود الحق فيهن اذ لا يشاهد الحق
مجردا عن المواد ابدا فان الله بالذات غنى عن العالمين)(پس مرأه ده حقك شهودى اتم واكمل اولديغندن اوترى
رسول عليه السلام تحبيب الهيله نسايه محبت ايتدى نساده حقك كمال شهودندن اوترى ولكن مظاهر
مجرديدن لابددركه اكمل وجه اوزره انلرده حقى مشاهده ايليه زيرا حق موادن مجرد اولديغى حالده ابدا مشاهده
اولنمز * زيرا تحقيق الله تعالى بالذات عالميندن غنيدر پس ذاتيله عالمينده مشاهده اولنمز صفاتيله مواد
عالمينده ظهورى اعتباريله مشاهده اولنور * پس نساده فاعل ومنفعل اولديغى حيثيتله صفت فعليه
وانفعاليه ايله ظهورى اعتباريله اكمل شهود اوزره مشاهده اولنور پس انسان كامل حقى نشأت عنصريه
صورندن صور نساده اكمل وجه اوزره مشاهده ايدر وبو شهود انسانك نظرنده حاصلدر انسان ناقص نظرنده
بو شهود يوقدر وبو شهود انسانك كمالندن لازم اولان شهوددر وانلر كمال اوزره اولوب ظهور كماليله حقك
انلرده ظهورى لازم كلمز * پس انسان كامله ظهور كماليله اولان حقك ظهورى وشهود كماليله حقك انده
شهودى كبى دكلدر غفلت اولنميه الا انجق نظر كاملده كه سائر مظاهر كونيهٔ عنصريه ده حقى هر مظهرده
مظهر حسبيله مشاهده ايدر * پس نساده فعل وانفعال ايله حقك ظهورى حيثيتيله سائر صوردن اكمل وجه
اوزره انلرده انى مشاهده ايدر)(فاذا كان الامر من هذا الوجه ممتنعا ولم تكن الشهادة الا فى مادة فشهود
الحق فى النساء اعظم الشهود واكمل واعظم الوصلة النكاح)(پس چنكم امر شهود بو وجهله ممتنع اولسه
يعنى حق موادن مجرد اولديغى وجهله انك شهودى ممتنع اولسه وشهود حق ماده سز واقع اولمسه حقك
صور طبيعيه وعنصريه موادنده تجلى وظهورى اعتباريله پس حقك نساده شهودى اعظم واكمل شهوددر
واعظم وصلت دخى نكاحدر يعنى وقاعدر وجه مذكور اوزره)(وهو نظير التوجه الالهى على من خلقه
على صورته ليخلقه فيرى فيه نفسه)(وفى بعض النسخ فيرى فيه صورته بل نفسه)(فسواه وعدله ونفخ
فيه من روحه الذى هو نفسه فظاهره خلق وباطنه حق)(ووقاع توجه الهى نظيريدر يعنى حقك محبت الهيهٔ
ذاتيه سندن منبعث اولان انك توجهى نظيريدر رشول كمسنه يه كه حق تعالى انى كندى صورتى اوزره خلق
ايتدى تا كيم اكا خليفه اوله پس حق تعالى انك مظهرنده كندى نفسنى مشاهده ايده پس انى تسويه وتعديل
ايلدى وكندى روحندن كه انك نفسيدر انده نفخ ايتدى (فاذا سويته ونفخت فيه من روحى) پس كندى صورتى
اوزره خلق ايتديكى آدمك ظاهرى خلقدر وباطنى حقدر زيرا روح الهى نفس رحمانيدر پس وقاع توجه
الهى نظيريدركه رجل انك واسطه سيله كندى صورتى مثلنى اظهار ايتمك استر بلكه ابو البشر اولان آدمك
خلقندنصكره اولان خلفانك خلقى ايچون واقع اولان توجه الهينك مظهرى وقاعدر زيرا انلرك صور بشريهٔ
عنصريه لرى انك قتنده متعينه وظاهره اولوركه محبت الهيه ايله ارادت الهيه بر خليفه نك خلقنه توجه
ايتدكده اول محبت بر رجلك مظهرنده ظاهر اولوب خليفهٔ حقى اظهار ايتمكچون وقاعه توجه ايدر)(ولهذا
وصفه بالتدبير لهذا الهيكل فانه تعالى يدبر الامر من السماء وهو العلو الى الارض وهو اسفل السافلين
لانها اسفل الاركان)(وانسانك ظاهرى خلق وباطنى حق اولديغى اجلدن اوترى الله تعالى انسانى بو هيكل
ايچون كه مجموع عالمدر تدبير ايله وصف ايلدى زيرا تحقيق الله تعالى امر وجودى تدبير ايدر سمادن وسما علودر
يعنى اسماء الهيهٔ علويه دن فيض وجودى ارضه استنزال ايتمكله وارض اسفل سافليندر زيرا ارض جميع
اركانك اسفليدر پس سما اسمادن فيض الهيله ارض امكانده اولان صور انفعاليهٔ عالمى تدبير ايدر وحق
انسانك باطنى اولوب انسان انك صورتى اوزره مخلوق اولمغله حقك خليفه سى اولور * پس انسان صورت الهيهٔ
اسمائيهٔ فعليه يى وصورت كونيهٔ امكانيهٔ انفعاليه يى جامع اولمغله حضرات اسمائيه دن فيض الهى يى قوابل
امكان ارضنه استنزال ايتمكله امر وجودى تدبير ايدر ونشأت انسانيه ده سما صورت رجلدركه علودر وارض
صورت مرأه دركه سفلدر * پس حق فيضى علو اولان رجلدن سفل اولان مرأه يه استنزال ايتمكله امر وجود
انسانيى تدبير ايدر وشيخ رضى الله عنه بونده نكاحات خمسهٔ كليهٔ الهيه يه اشارت ايدركه عوالم معنويه
وروحيه ونفسيه ومثاليه وحسيه انتاجى موجبه در زيرا نكاحات خمسه كه آنلره حضرات خمس وعوالم

خمس ديرلر ذات احديه ايچون عالم شهاديه كه فعل وانفعال صورتنده آخر عوالم اولان عالم حسدر تنزلات
الهيه در نكاحه تشبيه اولنمغله نكاحات خمسه ديرلر وحال بوكه حقيقت واحده فعل وانفعال صورتنده
ظاهره در ظاهرى عالم وباطنى حقدر وبو حقيقتك باطنى ظاهرنى تدبير ايدر وفى الحقيقه حق ظاهر وباطندر زيرا
تنزلات الهيه ذات احديه ايچون تعينات وشئوندر صور اسمائيه ده كه صور متأثرهٔ كونيه ده مؤثره در * پس
تنزلاتك اولكيسى اعيان ثابتهٔ غير مجعوله صورنده ذاتك تجليسيدر وايكنجيسى عالم معانيدن تعينات
روحيه يه كه عالم ارواحده اولان تنزلدر واوچنجيسى تعينات نفسيه يه اولان تنزلدركه نفوس ناطقه عالميدر
ودردنجيسى تنزلات مثاليه دركه من غير مادة متجسده ومتشكله ومتمثله در وبو عالم مثالدر وبشنجيسى عالم
اجسام ماديه وعالم حس وشهادتدر وتنزلات اربعه متقدمهٔ مراتب غيبدر انلردن اسفل اولان اعلى ايچون
نتيجه كبيدركه فعل وانفعال ايله حاصله در * پس بوندن اوترى تنزلات الهيه نكاحات ايله تسميه اولنديلر
)(وسماهن بالنساء وهو جمع لا واحد له من لفظه ولذلك قال عليه السلام حبب الى من دنياكم ثلاث النساء
ولم يقل المرأة فراعى تأخرهن فى الوجود عنه فان النساءة هى التأخير قال تعالى انما النسئ زيادة فى الكفر والبيع
بنسئة يقول بتأخير)(ورسول عليه السلام نسايى نسا اسميله تسميه ايتدى ونسا لفظى جمعدركه لفظندن
انك ايچون واحد يوقدر ورسول عليه السلام بوندن اوترى يعنى نسا وجودده رجلدن متأخره اولديغندن
اوترى وياخود بو قول اندن صادر اولمزدن اول نسايى نسا ايله تسميه ايتديكندن اوترى حبب الى من دنياكم
ثلاث النساء) ديدى يعنى سزلك دنيا كزدن اوچ شيئك محبتى جانب حقدن بكا تحبيب اولندى بريسى نسادر
پس رسول عليه السلام نسادر ديدى ومرأه درديمدى پس نسانك وجودده رجالدن تأخرلرن رعايت ايتدى
لسان اشارت ايله زيرا تحقيق نساءت تأخيردر الله تعالى قرآن عظيمده (انما النسئ زيادة فى الكفر) ديدى يعنى
تأخير كفرده زياده در ديمكدر ولذلك البيع بنسئة دينلور يعنى قائل بتأخير دير پس رسول عليه السلام لسان
اشارت ايله تأخير معناسنى رعايت ايتمكله نسائى نسا ايله تسميه ايتدى (فلذلك ذكر النساء) يعنى وجودده
نسانك تأخرى ملاحظه سندن اوترى رسول عليه السلام نسايى ذكر ايلدى)(فاحبهن الا بالمرتبة)(پس
رسول عليه السلام تحبيب الهيله نسايه محبت ايتدى الا مرتبه ايله كه اول مرتبه (وللرجال عليهن درجة)
قولنده اولان درجه دركه مرأه رجلك صورتى اوزره رجلدن مخلوقه در وبر درجه اندن نازله در واول درجه
رجلدن انك انفعالى درجه سيدر (وانهن محل الانفعال) وتحقيق نسا صور نوعيهٔ بشريه ايچون محل انفعالدر
رجلدن نوع بشر انلر ايله ظاهر اولور والله تعالينك محبتى معرفت الهيه يه متعلقه اولدى ومعرفت الهيه نوع
بشر ايله حاصله در پس نوع بشرلك وجودى حب الهيله ظاهردر پس محل انفعال ومحل ظهور نوع بشر اولان
نسايه حب الهى متعلق اولدى ورسول عليه السلامك حبى محل انفعال اولان مرتبه دن اوترى متعلق اولدى
)(فهن له كالطبيعة للحق التى فتح فيها صور العالم بالتوجه الارادى والامر الالهى الذى هو النكاح فى عالم الصور
العنصرية وهمة فى عالم الارواح النورية وترتيب مقدمات فى المعانى للانتاج وكل ذلك نكاح الفردية الاولى
فى كل وجه من هذه الوجوه)(پس نسا رجل ايچون طبيعت كبيدر حق ايچون اوله طبيعت كه الله تعالى توجه
ارادى وامر الهيله صور عالمنى انده فتح ايلدى كه اول توجه الهى وامر الهى صور عنصريه عالمنده نكاحدر
وارواح نوريه عالمنده همتدر وانتاج ايچون معانيده ترتيب مقدماتدر وبونك كليسى فرديت اولينك نكاحيدر
بو وجوهدن هر بر وجهده يعنى نسا رجل ايچون صور بشريه يى انلرده فتح ايتمك ايچون طبيعت كبيدر حق
ايچون زيرا رجل نساده صور بشريه يى فتح ايدر وصور بشريه انلرده ظاهره اولور نته كيم طبيعت حقك
ظاهرى وحق طبيعتك باطنى اولوب حق توجه ارادى وامر الهيله نفس رحمانيله صور عالمى طبيعتده فتح
ايدوب خلق ايدر وتوجه ارادى وامر الهى صور عنصريه عالمنده نكاحدركه عالم عنصرده اولان صور انكله
فتح اولور وارواح نوريه عالمنده همتدر صور عالم ارواح انكله مفتوحه اولور وعالم معانيده انتاج معانيدر زيرا صور
معانى ترتيب مقدمات ايله ظاهره اولور وو وجوه مذكوره دن هر بر وجهده مظاهره اولان صورك كليسى فرديهٔ
اولينك نكاحى يعنى فرديهٔ اولى كه ذات وارادت وقولدر انك اجتماعنه ونكاحنه راجعدر واندن متفرعدركه
ذات وارادت وقول حق اولان فرديهٔ ثلثه ايله ظهور واظهار حاصل اولديغى كبى وجوه مذكوره دن واقع اولان

انتاج اول فرديت اوزره مبتنيدر يعنى صور عنصريه ده نكاح ايله وعالم ارواحده همتله وعالم معانيده ترتيب
مقدمات ايله ظهور تثليث اوزره در) (فمن احب النساء على هذا الحد فهو حب الهى ومن احبهن على جهة
الشهوة الطبيعية خاصة نقص على هذه الشهوة فكان صورة بلا روح عنده وان كانت تلك الصورة فى نفس الامر
ذات روح ولكنها غير مشهودة لمن جاء لامرأته اولانثى حيث كانت لمجرد الالتذاذ) (پس شول كمسنه كه بو حد
اوزره نسايه محبت ايلسه كه رسول عليه السلام اول حد اوزره محبت ايتدى واول حد نسانك محل انفعال
اولدقلريدر ومظهر ظهور حق اولدقلريدر * پس انك حبى حب الهيدر يعنى حقه محبت ايدر وانكله ملتذ اولور
وبر كمسنه كه نسايه خاصة شهوت طبيعيه اوزره محبت ايلسه بو شهوتك على انده ناقص اولور وكنديسى دخى
اول عارده ناقص اولور زيرا اول شهوت ومحبت حب الهى صورتى اولديغن ادراك ايتمدى وكيمك ايله التذاذ
ايتديكن بلمدى پس نسايه انك حبى وآنلر ايله التذاذى آنك قتنده روحسز برصورت اولدى واگرچه كيم اول
صورت نفس امرده ذات روحدر حب الهيله ناظر اولان كمسنه نك نظرنده ولكن اول صورت مشهوده دكلدر
شول كمسنه ايچون كه مرأه سنه ويا مملوكه سى اولان انثى يه مجرد التذاذ ايچون مباشرت ايتسه مرأه ويا خود انثى
نه حيثيت اوزره واقعه اولورسه (نساؤكم حرث لكم فأتوا حرثكم أنى شئتم) وجائزدركه (حيث كانت) قولى انثى
قولنه خاصة متعلق اوله يعنى ديمك اولور مرأه منكوحه سنه مباشرت ايتسه ويا خود مطلقا انثى يه مباشرت
ايتسه گرك انثى انك منكوحه سى اولسون وگرك مملوكه سى اولسون پس مجرد التذاذ ايچون انلره مباشرت
ايتسه بو تقدير اوزره بمجرد قولى جاء قولنه متعلق اولور وكانت قولنه دخى متعلق اولمق جائزدر پس كانت
قولنك ضميرى شهوته راجع اولور يعنى مرأه سنه ويا خود انثى يه مباشرت ايتسه شهوت مجرد التذاذ ايچون
اولديغى حيثيتله (ولكن لا يدرك لمن) (ولكن ادراك ايتمزكه كيمه محبت ايدر وكيمك ايله التذاذ ايدر يعنى اگرچه كيم
اول صورت حب الهى صاحبى نظرنده ذى روحدر ولكن انثى يه مجرد التذاذ ايچون اتيان ايدن كمسنه نك
نظرنده اول ذى روح اولان صورت انك مشهودى دكلدر زيرا انك روحى حب الهى والتذاذ الهيدر پس انك
قتنده صورت بى روح اولور * پس مجرد شهوت طبيعيه ايله التذاذ ايدر وكيمك ايله التذاذ ايدر وكنديسنده
التذاذ ايدن كيمدر ادراك ايتمز واما ارباب حب الهى نظرنده پس صورت ذى روحدر زيرا انلر عرفا دركه انلرك
مظهرنده التذاذ ايدن كيمدر ونسا مظاهرنده كيمك ايله التذاذ ايدرلر) (فجهل من نفسه ما يجهل الغير منه
ما لم يسمه هو بلسانه حتى يعلم) (فجهل قولنده ضمير فاعل لمن جاء) قولنده من قولنه عائددر وما الذى
معناسنه در ومنه ضميرى جهل قولنك فاعلنه عائددر يعنى ديمك اولور على جهة الالتذاذ نسايه مباشرت
ايدن كمسنه كندى نفسندن جاهل اولدى شول شيئى كه غير اندن انى جاهل اولدى يعنى كندى نفسى مظاهر
الهيه دن برمظهر اولديغن بيلمدى وانك صورتى اوزره مخلوقه اولان مرأه يى جاهل اولدى * پس مرأه
مظهرنده التذاذ كيمك ايله واقعدر وملتذ اولان كيمدر بيلمدى وكنديسى كيمك ايله التذاذ ايتديكنى جاهل
اولديغى كبى غير دخى اندن جاهلدر مادامكه اول كندى لسانيله انى تسميه ايتميه تا كيم غيرى عالم اوله
يعنى آنك جماعيله التذاذ ايتديكن غير بيلمز اول جماع ايله تسميه ايتديكن التذاذ ايدوب تسميه ايتميجه زيرا
انك ذوقنده غيرك ذوقى يوقدر پس غير اهل كشف ومعرفت اولدقده آنك نظرنده بونك التذاذى وجهينه
قايلدر اگر حب الهى اربابندن ايسه نسا مظهرنده حقله التذاذ ايدر واگر شهوة طبيعيه اصحابندن ايسه
جماع ايله التذاذ ايدر * پس كيمك ايله التذاذ ايتديكنه غيرك علمى يوقدر اول تسميه ايتميجه پس انك
اعلاميله عالم اولور كه جماع ايله التذاذ ايدر ويا خود جماع ايله التذاذ ايدن كمسنه حب الهى ايله ملتذ اولديغى
فرض اولندقده پس غير انك حب الهيله التذاذ ايتديكن اندن جاهلدر شهوت طبيعيه ايله التذاذ
ايتدى ظن ايدر مادامكه اول كمسنه كندى لسانيله حب الهيله التذاذ ايتديكن اكا تسميه ايتميه تا كيم
انك اعلاميله عالم اوله) (كما قال بعضهم (صح عند الناس انى عاشق * غير ان لم يعرفوا عشقى لمن) (تا كيم
اهل حبك بعضيسى ايتدى ناسك قتنده صحيح اولدى كه تحقيق بن عاشقم وانلر بنم عشقمى بلديلر ولكن
بنم عشقم كيمه در بلمديلر وقائل بو بيتده اشارت ايدركه خلق ظن ايدركه بن مخلوقه عاشقم ولكن بنم عشقم
مخلوق مظهرنده ظاهر ومتجلى اولان حقه در پس انلر بنم عشقم كيمه اولديغن بلمديلر) (كذلك هذا احب

الالتذاذ

الالتذاذ فاحب المحل الذى يكون فيه وهو المرأة ولكن غاب عنه روح المسئلة فلو علمها لعلم بمن التذ ومن التذ
وكان كاملا) (اول غير كبى نسايه شهوت ايله مباشرت ايدن بورجل دخى التذاذه محبت ايتدى پس شول محله
محبت ايتديكه التذاذ انده واقع اولور واول محل مرأه در ولكن مسئله نك روحى اندن غائب اولدى ومسئله اول
رجل مظهر حق اولديغيدر ومرأه دخى انك صورتى اوزره مخلوقه اولوب مظهر حق اولديغنك معرفتيدر
پس بو معرفت اندن غائبه اولدى ومحل التذاذ اولان مرأه يه انجق محبت ايتدى پس اگر مسئله يى عالم اولسيدى
البته عالم اولوردى كه كيمك ايله التذاذ ايدر والتذاذ ايدن كيمدر وعلم وشهودده كامل اولوردى يعنى عالم
اولوردى كه مرأه مظهرنده حقله التذاذ ايدر وكندى مظهرنده التذاذ ايدن حقدر وعلم شهودده كامل اولوردى
زيرا كندى مظهرنده حقى فاعل ومرأه مظهرنده حقى فاعل ومنفعل مشاهده ايدر) (وكما نزلت المرأة عن
درجة الرجل بقوله وللرجال عليهن درجة نزل المخلوق على صورة عن درجة من انشاه على صورته مع كونه
على صورته) (ونته كيم مرأه رجل درجه سندن نازله اولديسه الله تعالينك وللرجال عليهن درجة قوليله يعنى
بو قول ايله مرأه نك رجل درجه سندن نزولى ثابت اولدى صورت اوزره مخلوق اولان انسان نازل اولدى حقك
درجه سندن كه انك كندى صورتى اوزره انشا ايلدى انسان حقك صورتى اوزره مخلوق ايكن يعنى انسان
حقك صورتى اوزره مخلوق ايكن بر درجه آندن نازل اولدى نته كيم مرأه رجلك صورتى اوزره مخلوقه ايكن
رجلدن بر درجه نازله در) (فتلك الدرجة التى تميز الحق بها عنه) (اى عن الرجل) (كان الحق غنيا عن العالمين
وفاعلا اولا) (پس اول درجه كه حق انكله رجلدن متميز اولدى اول درجه ايله حق عالميندن غنى اولدى
وفاعل اول اولدى زيرا حق لا تعين ايله واطلاق ذاتيسيله رجلدن متميز اولدى ورجل تعين ايله ووجودده حقه
افتقاريله حقدن متميز اولدى وحق اطلاق ذاتيسى درجه سيله عالميندن غنى اولدى زيرا اول درجه كثرت
اولان عالمدن منزهدر ودرجهٔ ثانيه كه رجلك حقيقتى اولان لا تعين اول درجه سيدر حقك انده تعينى
حسبيله كثرت نسبيه دن حق تنزيه اولنمز) (فان الصورة فاعل ثان فماله الاولية التى للحق) (زيرا تحقيق
حقيقت كليهٔ انسانيه اولان صورت كه تعين اولدر فاعل ثانيدر پس حق مطلق ايچون اولان اوليت انكيچون
يوقدر زيرا حقك اوليتى اوليت ذاتيه در وحقك صورتى اولان انسانك اوليتى تعين واوليت غيبيهٔ علميه در
وانسان حقك صورتيله وخليفهٔ حق اولمغله عالم فاعل ثانيدر يعنى حقك فعلى ايچون مرتبهٔ ثانيه در * پس
سن بونده فاعليتك وجودنى توهم ايتميه سن زيرا حق غناء ذاتيسندن ذاتيله فاعل اولدركه انسانى كندى
صورتى اوزره خلق ايتدى وانك صورتيله فاعل ثانيدركه انده تعينى حسبيله اسما وصفاتله صور كونيه يى
فاعلدر پس انسان صورت حق اوزره مخلوق اولمغله درجهٔ صورتله حق مطلقدن متميزدر تعينى اعتباريله
انكيچون اوليت ذاتيهٔ وجوديه يوقدر) (فتميزت الاعيان بالمراتب) (پس اعيان غيبيه اولا استعدادات غيبيهٔ
غير مجعوله حسبيله مراتب علميهٔ ذاتيه ايله تعين اولده تميز نسبيله برى برندن متميزه اولدى درجهٔ لا تعين ايله حق
انلردن متميز اولمغله واعيان وجوديهٔ كونيه دخى مراتب غيبيه واعيان ثابته حسبيله برى برندن متميزه
اولدى سعت وقابليتده ومظهريت حقده زيرا حق درجهٔ لا تعين ايله وغناء ذاتله انك صورتى اوزره مخلوق
اولان آدمدن متميز اولدى وآدم دخى اول صورتله اندن متميز اولدى كه اول صورتله اوليت صاحبى دكلدر كذلك
رجل آنك صورتى اوزره مخلوقه اولان مرأه دن بر درجه ايله متميز اولدى ومرأه دخى اول درجه ايله اندن
متميزه اولدى پس وجود واحد حق درجهٔ رجلده ودرجهٔ مرأه ده متعين اولدى ولكن هر برسنك مرتبهٔ
خاصه سى وحقيقت متعينه سى حسبيله متعيندركه درجهٔ رجلده فاعليتى ايله وفاعلى تقديم ايتمكله ودرجهٔ
مرأه ده انفعاليتى ايله ومنفعلى تأخير ايتمكله پس اعيان علميهٔ غيبيه واعيان وجوديهٔ خارجيه اوزره فيض
اقدس وحضرت الوهيتده متعين اولان فيض مقدس على السويه تجلى ايدر ولكن اعيانك قابليتى واستعداد
ومظهريتى حسبيله تجلى ظهور ايدر پس اعيان برى برندن متميزه اولور) (فاعطى كل ذى حق حقه كل عارف
پس هر عارف كه حقايق ومراتبه واقفدر هر ذى حق اولان عينه حقنى اعطا ايدر يعنى حق تعالى هر عينه
انك استعدادى حسبيله انك حقنى اعطا ايتديكى كبى عارف كامل دخى هر شيئك حقنى اعطا ايدر وانك
مظهريتى حسبيله انك اوزره حكم ايدر وبرى برندن انلرى تميز ايدر وهر عين حسبيله انده حق مشاهده

ايدر (فلذا كان حب النساء لمحمد صلى الله عليه وسلم عن تحبيب الهى وان الله اعطى كل شئ خلقه وهو عين حقه
فما اعطاه الا باستحقاق استحقه بمسماه اى بذات ذلك المستحق) (پس عارف محقق هرشيئك حقنى اعطا
ايتديكندن اوترى نسانك حبى محمد صلى الله عليه وسلمه تحبيب الهيله واقع اولدى وتحقيق الله تعالى هرشيئه
انك خلقنى اعطا ايلدى يعنى هرعينه انك مرتبه سى حسبيله حقيقتنى وعينيله مستحقه اولديغى حصهٔ
معينه سنى اعطا ايدر وهرشيئك خلقى كه الله تعالى اكا اعطا ايتدى انك حقيدركه حقيقتى وعين ثابته سيله انى
مقتضيدر * پس الله تعالى هرشيئه انك حقى اولان خلقنى اعطا ايتمدى الا استحقاق جهتيله كه اول شئ
مسماسيله اكا مستحق اولدى يعنى اول شئ مستحق ذاتيله وعينيله اكا مستحق اولدى پس رجلدن منفعله اولان
مرأه يه انفعالده درجهٔ تأخرده ونسانك مظهرنده صفت محبوبيتله تجلى ايدوب جذب قلوب رجالى ورجالك
انلره ميلن انلره اعطا ايلدى وانك صورتى اوزره مخلوق اولان رجله كه فاعل ثانيدر فاعليتنده مرأه اوزره
تقدمده اولان حقنى ومرأه يه محبتى اكا اعطا ايتدى وحقيقت امرى عارف اولان رجله كاده شهود حقى وحقله
التذاذى اعطا ايلدى كه انك خلقى وحقى دزيرا كاده حق مشاهده در پس كاده حقله ملتذ اولور وصور عالمده حق
عارف اولميان رجل جاهله خلقنى اعطا ايتدى كه مجرد محل ايله انك التذاذى صورتيدركه انك قتنده انك روحى
يوقدر پس عارف كل اولان محمد صلى الله عليه وسلمه انك حقى اولان حب نسايى اعطا ايلدى واول دخى تحبيب
الهيله انسانك حقنى اعطا ايدوب انلره محبت ايتدى) (وانما قدم النساء لانهن محل الانفعال كما تقدمت
الطبيعة على من وجد منها بالصورة وليست الطبيعة على الحقيقة الا النفس الرحمانى فانه فيه انفتحت صور العالم
اعلاه واسفله لسريان النفخة فى الجوهر الهيولانى فى عالم الاجرام خاصة) (ورسول عليه السلام حديث
مذكورده نسايى تقديم ايلدى طيب ايله صلوتده قرة العين اوزره زيرا تحقيق نسا محل انفعالدر ومحل انفعال
اولان نسا اصل وجود نوع انسانيدر وطيب ايله صلوتده قرة العين لوازم انسانيه دندر نته كيم طبيعت تقدم
ايتدى صورت معقوله سيله آندن موجوده اولان شئ اوزره وطبيعتدن ظاهره وموجوده اولان صور عالمدر
بوتقدير اوزره بالصورت قولى كما تقدمت قولنه متعلق اولور ووجد قولنه دخى متعلق اولمق جائزدر يعنى
نته كيم طبيعت تقدم ايتدى صورت ايله اندن موجود اولان شئ اوزره زيرا صورت خارجيه ايله طبيعتدن
موجوده اولان اشيا صورت ايله موجوده در وصورتدن قطع نظر ذهنى ايچون ثابته در مثلا اسماء الهيه كبى
ذات حقده ثابته در وحضرت علميه ده متعينه در وانلرك صورى طبيعتده ظاهره در وجميع صور ايچون
طبيعت هيولى كبيدر پس صور اسمائيهٔ الهيه وصور امكانيهٔ وجوديه نفس رحمانيله طبيعتده ظاهره در
وليست الطبيعة قولى يعنى وحال بوكه طبيعت حقيقت اوزره نفس رحمانيدن غيرى دكلدر زيرا تحقيق شان
بودركه نفس رحمانيده عالم اعلانك وعالم اسفلك صورى منفتحه اولدى وانده ظاهره اولدى نفخهٔ رحمانيه جوهر
هيولانيده خاصة عالم اجرام حقنده سريان ايتديكندن اوترى زيرا نفس رحمانى جوهر هيولانيده سريان
ايتديكندن اوترى بر وجهله جوهر هيولانى وساطتيله صور عالم نفس رحمانيده ظاهر اولور وبر وجهله نفس
رحمانى صور عالمى حاملدر وصور عالم جوهر هيولانى اولان طبيعتده ظاهره اولور * پس بحسب الظاهر
اكرچه كيم طبيعت مبدأ وجود اولان عقل اول مرتبه سندن مرتبهٔ ثالثه دره ولكن على الحقيقه طبيعت نفس
رحمانينك عينيدر زيرا امر معقول اولان طبيعتك وجودى نفس رحمانيله موجوددر وطبيعت نفس
رحمانينك ظاهريدر ونفس رحمانى طبيعتك باطنيدر پس طبيعت نفس رحمانى ايچون وصورت حق ايچون
شيئك صورت ظاهره سى كبيدر * پس نفس رحمانى عالم ارواح علويه وعالم اجسام سفليه واسماء الهيه وحقايق
فعليهٔ وجوبيه ومظاهر كونيه وقوابل انفعاليهٔ امكانيه صورنى شاملدر پس نفس رحمانينك ظاهر مرتبه سى
اولان طبيعت مرتبه سنده صور مذكوره نفس رحمانينك عينى اولديغى اعتبار اوزره نفس رحمانيده ظاهره
اولور ووجه آخر اوزره نفس رحمانى صور فعليهٔ الهيه وصور انفعاليهٔ كونيه نك القاسى سببيله صور مذكوره
طبيعتده ظاهره اولور زيرا طبيعت محل انفعالدر رجل ايچون مرأه محل انفعال اولوب صور اولاد انده
ظاهره اولديغى كبى ووجه آخر اوزره صور عالم نفس رحمانيده ظاهره اولور زيرا نفس رحمانى صور عالم ايچون
جوهر هيولانى كبيدر وطبيعت صور الهيه وكونيه ايچون حقيقت فعالهدر نفس رحمانيده فاعليات

اسمائيه

اسمائيه وانفعاليات اعيان قابله صورنى فعاله در پس طبيعت بر وجهله فاعله وبر وجهله منفعله در ولكن عالم
اجرام صورنى خاصة اظهار ايتمكيچون نفخهٔ رحمانيه جوهر هيولانى اولان طبيعت مقيده ده سريان ايدر
وعالم اجرام صورى عين طبيعت اولان نفس رحمانيده ظاهره اولور) (واما سريانها لوجود الارواح النورية
والاعراض فذلك سريان آخر) (واما نفخهٔ الهيه نك ارواح نوريه ايچون واعراض ايچون سريانى پس اول
سريان سريان آخردر زيرا نفخهٔ الهيه جوهر روحانيه اولان طبيعت مطلقه ده هيولانى جسميتدن مجرده
اولديغى حالده سريان ايتمكله ارواح نوريه يى ايجاد ايدر ولكن اعراضك ايجادى نفس رحمانينك مظهرى
اولان طبيعت عرضيه واسطه سيله واقعدر پس وجه مذكور اوزره طبيعت صورت معقوله سيله انده
موجوده اولان صور اوزره تقدم ايتديكى كبى نسا دخى محل انفعال اولمغله صور نوعيهٔ بشريهٔ كماليه ايچون كه
معرفت الهيه وظهور واظهار الهى انلرك ظهورنه موقوفدر رسول عليه السلام انلرى تقديم ايلدى) (ثم انه
عليه السلام غلب فى هذا الخبر التأنيث على التذكير لانه قصد التهمم بالنساء فقال ثلاث ولم يقل ثلاثة بالهاء الذى
هو لعدد الذكران) (يعنى رسول عليه السلام نسايى تقديم ايتدكدنصكره بو خبرده تأنيثى تذكير اوزره تغليب
ايلدى زيرا تحقيق رسول عليه السلام نسايه تهممى قصد ايتدى پس ثلاث ديدى وثلاثه ديمدى شول هاء ايله كه
عدد ذكران ايچون مخصوصدر) (اذ وفيها) (وفى بعض النسخ اذ فيها) (ذكر الطيب وهو مذكر وعادة
العرب تغليب التذكير على التأنيث فتقول الفواطم وزيد خرجوا ولا تقول خرجن فغلبوا التذكير وان كان
واحدا على التأنيث وان كن جماعة وهو عربى) (زيرا ثلاث ده طيبك ذكرى واردر وحال بوكه طيب مذكردر
وعربك عادتى تذكيرى تأنيث اوزره تغليب ايتمكدر * پس عرب الفواطم وزيد خرجوا ديرصيغهٔ تذكير ايله
وديمزكه الفواطم وزيد خرجن صيغه تأنيث ايله پس عرب تذكيرى تغليب ايلدى واكرچه كيم تذكير
واحددر تأنيث اوزره واكرچه كيم نسا جماعت ايسه وحال بوكه رسول عليه السلام عربيدر وافصح فصحاء
عربدر پس قياس بوايدى كه بونده دخى تذكيرى تأنيث اوزره تغليب ايليه) (فراعى النبى صلى الله عليه وسلم
المعنى الذى قصد به فى التحبب اليه ما لم يكن يؤثر حبه) (قصد قولى مفعول ايچون مبنيدر وقائم مقام فاعل
ضميرى نبى يه راجعدر وبه ضميرى معنايه راجع اولور واليه ضميرى نبى يه عائد اولور وما موصوله در التحبب
قولنك مفعوليدر وحبه ضميرى اسم موصوله عائددر ومصدر مفعولنه مضافدر يعنى نبى عليه السلام بغيرها
ثلث قوليله شول معنايى رعايت ايلدى كه اول معنى سببيله نبى عليه السلام جانب حقدن اكا شول شيئك
تحببنده قصد اولنديكه اول شيئك حبنى كندى نفسيله مؤثر اولمدى يعنى شول معنايى رعايت ايتدى كه
اول معنادن اوترى جانب حقدن نسانك اكا تحببنده اول قصد اولندى كه انلره اول حبى رسول عليه السلام
كندى نفسيله مؤثر اولمدى وبو وجه اوزره قصد ضميرى معنايه راجع اولمق وبه ضميرى نبى يه راجع اولمق
جائزدر يعنى رسول عليه السلام شول معنايى رعايت ايلدى كه جانب حقدن اول معنى رسول عليه السلام
ايله قصد اولندى نسانك تحببنده يعنى نسانك رسول عليه السلامه تحببنده ونسانك محبتى انك قلبنه القاسنده
اول معنى قصد اولندى واول معنى بودركه نسا امدروام اصلدر يعنى حقيقة الحقايقدر وقصد قولى فاعل
ايچون مبنى اولوب ضمير نبى يه راجع اولمق وبه قولنده با زائده اولوب ضمير معنايه راجع اولمق جائزدر يعنى نبى
عليه السلام شول معنايى رعايت ايتدى كه حق طرفندن شول شيئك اكا تحببنده اول معنايى قصد ايتديكه
اول شيئك حبنى كندى نفسيله اختيارا ايتمدى يعنى حبب الى قولنده نسانك حقدن اكا تحببنده اول معنايى
قصد ايتديكه نسا انك حبنى كندى نفسيله اختيارا ايتمدى بلكه تحبيب الهيله انلره محبت ايتدى * پس بو تقدير
اوزره رعايت ايتديكى معنى حقدن نسانك اكا تحببى قلبنه حقدن حبنك القاسيدر وجائزدركه ما لم يكن قولنده
ما الذى معناسنه اولوب المعنى قولى ايچون صفت اوله اى راعى المعنى الذى لم يكن النبى يختار حبه لهن بنفسه
بل يحبهن بتحبيب الله اياهن له) (فعلمه الله ما لم يكن يعلم وكان فضل الله عليه عظيما) (پس الله تعالى رسول
عليه السلامه تعليم ايلدى شول شيئى كه رسول عليه السلام انى عالم دكل ايدى يعنى نسايى اكا تحبيب ايتمكله
نسانك اصل وام اولدقلرن ومحل انفعال اولدقلرن اكا تعليم ايلديكه انى عالم دكل ايدى ورسول عليه السلام
اوزره الله تعالينك فضلى عظيم اولدى واول فضل عظيم اولديغى بودر زيرا الله تعالى نسانك حبنى انك قلبنه القا

ایتمکله نسانک اصل وحقیقت اولدیغن عارف اولدی * پس رسول علیه السلام بومعنایه اشارت ایلدی)(
فغلب التأنیث علی التذکیر بقوله ثلاث بغیرهاء فما اعلمه صلی الله علیه وسلم بالحقائق وما اشد رعایته للحقوق) پس
رسول علیه السلام تأنیثی تذکیر اوزره تغلیب ایلدی بغیرهاء ثلث قولیله پس رسول الله صلی الله علیه
وسلم حقایقنه اعلمدر وحقوق ایچون انک رعایتنه اشددر که هرشینک حقنی اعطا ایدر یعنی رسول علیه السلام
اشیانک حقوقی رعایتنده شدید وعلم حقایقده فرید ووحید اولدیغندن اوتری ثلاث قولنی بغیرهاء صیغهٔ
تأنیث ایله ایراد ایتدی زیرا جمیع اشیانک اصلی امدر زیرا امدن فروع متفرعه اولور قال الله تعالی وخلق منها
زوجها وبث منهما رجالا کثیرا ونساء * پس ام مؤنثدر واندن مخلوقه اولان نفس واحده دخی مؤنثه در وکذلک
جمیع اصوللک اصلی که انک فوقنده فوق یوقدر حقیقتله تعبیر اولنور وحقیقت مؤنثدر وکذلک عین واحده
وذات واحده دخی مؤنثدر پس رسول علیه السلامک تغلیبدن مرادی نسا حالنه اعتنادر زیرا انلرده معنای
اصاله حاصلدر طبیعتده بلکه حقیقتده معنای اصاله حاصل اولدیغی کبی زیرا ام اولان حقیقت اگرچه کیم
معنی جهتیله کل ایچون ابدر زیرا فاعل مطلقدر ولکن فعل ایله انفعال بیننی بالذات جامعه اولمغله امدر زیرا
صورت منفعلده عین منفعلدر وصورت فاعلده عین فاعلدر زیرا حقیقتله تعین ایله لاتعین بیننده جمعی
مقتضیه در پس اول حقیقت واحده ذکر وانثی دن هر متعینده متعینه درتنه کیم حقیقتله هر متعیندن منزهه
واول حقیقت واحده تعین اول ایله متعینه اولدیغی حیثیتله پس عین واحده در که فعل وانفعال وظهور
وبطون بیننده استوا واعتدالی مقتضیه در وهرصورتده باطن اولدیغی حیثیتله فاعلدر وظاهر اولدیغی
حیثیتله منفعلدر * پس حقیقت هرقنده سالکه ارلورسه وهرقنغی وجهده ظاهر اولورسه پس انکچون فعل
وانفعال وابوة وامومة حاصلدر * پس تأنیث حقیقتده وعین واحدهده وذاتده وبرزخ جامع اولان آدم
حقیقتیدهکه مؤنثین بیننده مذکردر صحیحدر)(ثم انه جعل الخاتمة نظیرة الاولی فی التأنیث وادرج بینهما المذکر
فبدأ بالنساء وختم بالصلاة وکلتاهما تأنیث والطیب بینهما کهو فی وجوده فان الرجل مدرج بین ذات ظهر
عنها وبین امرأة ظهرت عنه فهو متحقق بین مؤنثین تأنیث ذات وتأنیث حقیقی کذلک النساء تأنیث حقیقی
والصلاة تأنیث غیر حقیقی والطیب مذکر بینهما کادم بین الذات الموجود هو عنها وبین حوا الموجودة عنه
اندنصکره رسول علیه السلام حدیث مذکورده خاتمه یی نظیرهٔ اولی ایلدی تأنیثده وبینهماده مذکری درج
ایلدی پس نسا ایله بدأ ایتدی وصلوة ایله ختم ایتدی ونسا ایله صلوتک ایکیسی دخی تأنیثدر وبینهماده طیب
رسول کبیدر وجودنده زیرا تحقیق رجل مدرجدر ذات بیننده که اندن ظاهر اولدی وامرأه بیننده که اندن
ظاهره اولدی پس رجل مؤنثین بیننده متحققدر بریسی تأنیث ذاتدر یعنی ذاتک مؤنث اولمسیدر وبریسی
تأنیث حقیقیدر کذلک نسا دخی تأنیث حقیقیدر وصلوة تأنیث غیر حقیقیدر وطیب مذکردر بینهماده آدم کبی
شول ذات بیننده که آدم اندن موجود اولدی وحوا بیننده که اندن موجوده در پس تأنیثین بیننده اولان
آدم دخی مؤنث اولدن ظهورا تمکله ومؤنث ثانی دخی اندن صدورا تمکله مؤنثدر وام در واصل جمیع
حقایقدر)(وان شئت قلت الصفة فمؤنثة ایضا وان شئت قلت القدرة فمؤنثة ایضا فکن علی ای مذهب شئت
فانک لاتجد الا التأنیث یتقدم حتی عند اصحاب العلة الذین جعلوا الحق علة فی وجود العالم والعلة مؤنثة)(
واگر بیلرسک سن دیرسنکه شول صفت که انسان اندن موجوددر پس مؤنثه در ذات کبی زیرا ذات منزهه در
برشینک اندن ظهورندن واگر دیلرسک سن دیرسنکه شول قدرت که انسان اندن موجوددر پس مؤنثه در
ذات وصفت کبی ویاخود معنی بویله اوله که صفتله قدرت اشاعره نک مذهبی اوزره وجود وذات اوزره زائده
اولدقده ذات ایله فعل بیننده متوسطه در وصفت مؤنثه در پس سن هرقنغی مذهب اوزره ثابت اولمق استرسک
ثابت اول پس تحقیق سن بولمزسن الا تأنیثی که تقدم ایدر حتی کلاملری علتله معلول اولان اصحاب علت
قتنده دخی بویله در که وجود عالمده حق علت اتخاذ ایتدیلر وحالبوکه علت مؤنثه در ووجود حق وجود عالم
ایچون علت اتخاذ ایدن حکمادر)(واما حکمة الطیب وجعله بعد النساء فلما فی النساء من روائح التکوین)(
واما طیبک جانب حقدن رسوله تحبیب اولندیغنک ورسولک آنی نسادنصکره ذکر ایتدیکنک حکمتی پس
نساده روائح تکوین حاصل اولدیغندن اوتریدر زیرا محل تولد وظهوردر وانتاج فاعل قابل ومحل اوزره متوقفدر

الا بوقدر واردر که فعلک فاعله اضافتی اتمدر آنک قابله اضافتندن پس اضافت ضعیفه دن رائحهٔ تکوین ایله
کنایه ایتدی تاکیم نسا ایله طیب بیننده رائحه حیثیتیله مناسبت حاصله اوله پس نسانی ذکردن مقدم ایلدی
وذکر طیبی انکله ولدم اداولنور تأخیر ایلدی)(فانه اطیب الطیب عناق الحبیب کذا قالوا فی المثل السائر)(
زیرا تحقیق شان بودر که اطیب طیب عناق حبیبدر مثل سائرده بویله دیدیلر پس طیب نسانک لازمی اولمغله
آندن تأخیر اولندی)(ولما خلق الرسول عبدا بالاصالة لم یرفع رأسه قط الی السیادة بل لم یزل ساجدا واقفا
مع کونه منفعلا حتی کون الله عنه ما کون فاعطاه رتبة الفاعلیة والتأثیر فی عالم الانفاس التی هی الانفاس
التی هی الاعراف الطیبة)(وقتاکیم رسول علیه السلام بالاصالة عبد خلق اولندیسه یعنی عبودیت محضه
ایچون واستسلام کلی ایچون وتصرف الهی ایچون انفعال اوزره مخلوق اولدیسه ابدا رأسنی سیادته رفع
ایتمدی واسمائیهٔ وجوبیهٔ الهیهٔ فعاله نک انده ظهوری وخلافت کبری ایله تحقق حسبیله جهت ربوبیت
وتصرفه میل ایتمدی بلکه حضرت الوهیتده ساجد وباب ربوبیتده واقف وعبودیت محضه ایله ربوبیت کبرادن
منفعل اولدیغی حالده زائل اولمدی حتی الله تعالی آندن جمیع مکوناتی تکوین ایلدی پس اعراف طیبه اولان
عالم انفاسده اکا رتبهٔ فاعلیتی وتأثیری اعطا ایلدی یعنی رسول علیه السلام حقیقة الحقایق اولان تعین اول ایله
متعین اولدقده وقتاکیم تعین ایله لاتعین وحقیقتله خالقیت وفعل ایله انفعال بیننی جامعه اولان برزخیتله
عین عین اولان غیب مطلق ولاتعیندن منفعل اولدیسه وجمیع تعینات روحیه ووجودیه نک اصلی اولان
عقل اول مرتبه سنده وجود خالقدن متعین ومنفعل اولوب حدیثده وارد اولدیغی کبی اقبال وادبار ده امر
الهی یه متمثل اولدیسه عالم حس وشهادتده ربوبیت فعالهٔ مؤثره دن منفعل اولان عبودیتله بالاصاله متحقق
اولدیغی حالده ظاهر اولدی وحکم امکانک آنک اوزره غلبه سندن اوتری ربوبیت وسیادته رفع رأس ایتمدی الله
تعالی ایله ادبی مراعی وعبودیتده مرتبه سی حدنی غیر متجاوز اولدی حضرت الوهیتده ساجد اولدیغی
حالده زیرا سجود کمال عظمت حق مقابله سنده غایت تذللدر ولوازم احکام امکاندن اولان قناصورتیدر مقام
انفعالده که ممکنک حقیدر وبالاصالة خاصیتیدر * واقف اولدیغی حالده زیرا ممکنک اصلی علم الهیده ثابته سنک
ثبوتی حیثیتیله عدمدر اندنصکره انفعالدر موجدندن انی ایجاد ایتمکله پس الله تعالی اکا فعلی وتأثیری اعطا
ایلدی زیرا آنک حقیقتی آنی اقتضا ایدر * پس فعل وانفعال طرفینی انده متساویه اولدی ووجوب وامکان
قوسینی متقارب اولدی وعبودیت کاملهٔ کبری وسیادت عامهٔ عظمی اکا اعطا اولندی پس عالم انفاسده
فاعلیتله متحقق اولدی زیرا جوامع الکلم اکا اعطا اولندی وآنلر حقایق حروف ایله هیئت اجتماعیهٔ نفسیه در
وانفاس حقایق نوعیه اوزره که تعینات شخصیه ایله متعینه در وجود آنک فیضانیدر که نفس رحمانیله حقایق
علمیهٔ معدومه متعینه اولدقدنصکره اول حقایق غیبیه دن هبوب ایدن انفاس رحمانیه ایله حقایق وجودیه
وتشخصات حسیهٔ متحققه ومتکونه اولور * پس نسایم تکوین انفاس رحمانیهٔ روحیه در واعراف روائح
طیبه در پس بوندن اوتری رسول علیه السلامه طیب تحبیب اولندی وطیبی نسادن تأخیر ایلدی اشارتدن
اوتریکه نفس اصلده متنفس اولان متأخردر وبو اعتبار ایله ام کتاب ایله مسمیه اولان امدن ظاهر اولان شول
نفس الهیدر که الله تعالی انکله ام کتابک احرف وکلماتی اولان حقایقدن تنفیس ایلدی یعنی ضیق عدمیتدن
اولا علم الهی اتساعنه آنلری اخراج ایلدی وبعده ابداع عوالم اولان عالم شهادته آنلری اظهار ایلدی وآنلر دخی
اول نفس ایله ظاهر اولدیلر پس نفس الهی انکله متنفس اولان کسنه ایله مسبوقدر پس ام اولان متنفس
اصلدر ونفس فرعدر)(فحبب الیه الطیب فلذلک جعله ای الطیب فی الذکر بعد النساء)(پس رسول علیه
السلامه جانب حقدن طیب تحبیب اولدی پس بو اجلدن اوتری رسول علیه السلام طیبی ذکرده نسادنصکره
ایراد ایلدی زیرا نفس ام واصل اولان متنفسه تابعدر * پس طیب نسایه تابعدر)(فراعی الدرجات التی للحق
فی قوله رفیع الدرجات ذو العرش لاستوائه علیه باسمه الرحمن)(پس رسول علیه السلام بو حدیثده درجات
الهیه یی رعایت ایلدیکه اول درجات حق ایچون ثابته در آنک رفیع الدرجات ذو العرش) قولنده یعنی حق رفیع
الدرجاتدر ذو العرشدر زیرا حق اسم رحمان ایله آنک اوزره مستویدر یعنی رسول علیه السلام نسانک
ذکرندنصکره طیبی ذکر ایلدی پس رفیع الدرجات قولنده حق ایچون ثابته اولان درجاتی رعایت ایتدی پس

اسم الله اولان متنفسك درجه‌سن كه عرش اوزره اسم رحمان ايله مستويدر تقديم ايلدى پس الله تعالى اسم
رحمان ايله عرش اوزره استوا ايتديكندن اوترى انى ذو العرش ايله وصف ايلدى وشيخ رضى الله عنه رفيع
الدرجات التى للحق قوليله اشارت ايدركه رسول عليه السلام نسانك تقديمنده وطيبك تأخيرنده اول مرتبهٔ
وجود اولان عقل مرتبه‌سندن اخر مراتب وجود اولان مرتبهٔ جسميهٔ انسانيه‌يه منتهى اولنجه جميع درجات
الهيه ومراتب وجوديه‌نك ترتيبنه رعايت ايتدى زيرا موجود اول عقل اولدركه اكا آدم حقيقى تسميه ايدرلر
اندنصكره نفس كليه‌دركه نفوس ناطقه‌نك كليسى اندن موجوده‌در ونفس كليه حوّا مقابله‌سنده‌دركه انك
واسطه‌سيله اشياده فعل وانفعال ظاهر اولدى اندنصكره هيولاء جسميه‌در اندنصكره جسم كلدر اندنصكره
فلك اطلسدركه عرش كريمدر اندنصكره كرسيدر وبونلر مراتب طبيعيه‌در * اندنصكره سموات وارضدن
اولان عنصرياتدر اندنصكره مواليد ثلثه‌در اندنصكره ملائكه‌در اندنصكره مرتبهٔ جندر آندنصكره درجهٔ
انسانه‌در پس ذكر اولنان درجات الهيه ومراتب رحمانيهٔ وجوديه عقل كلدنصكره نفس كليه سائر درجات
اوزره متقدمه اولدى وانلر اندن متفرعه اولديلر پس حق تعالى عقل اول مرتبه‌سندن كه اول مراتب وجوددر
آخر مراتب وجود اولان مرتبهٔ جسميه‌يه تنزل ايدوب استواى رحمانى حاصل اولدى وآخر درجات الهيهٔ كاملهٔ
انسانيه درجهٔ محمديه‌دركه عرش قلب محمدى اوزره صورت جمعيت الوهيتله الله تعالى تجلى ايدوب استوا ايتدى
پس قلب محمدى عرش الهيدر ومظهر محمدى دن تجلى ايدوب جميع مراتب عالمين اوزره استوا ايتدى پس آنك
وجودى رحمة للعالمين اولدى قال تعالى (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) (فلا يبقى فيمن حوى على العرش من
لا تصيبه الرحمة الالهية وهو قوله تعالى ورحمتى وسعت كل شئ والعرش وسع كل شئ والمستوى الرحمن فبحقيقته
يكون سريان الرحمة فى العالم كما قد بيناه فى غير موضع من هذا الكتاب ومن الفتوح المكى) (پس عرش رحمانى
احاطه ايتديكى شيئك كليسنده برشئ قالمديكه اكا رحمت الهيه اصابت ايتمسه وعرش احاطه ايتديكى جميع
اشيايه رحمتك اصابتى الله تعالينك ورحمتى وسعت كل شئ قولنده مبيندر يعنى بنم رحمتم شيئك كليسنه واسعه‌در
ديمكدر وعرش رحمانى هر شيئه واسع اولدى وعرش اوزره مستوى اسم رحماندر پس عرش اوزره مستوى اولان
اسم رحمانك حقيقت عامه‌سيله وياخود عرشك حقيقتيله عالمده سريان رحمت واقع اولور نته كيم بزانى بيان
ايتدك بو كتابدن وفتوح مكيه‌دن برموضعدن غيرى مواضع متعدده‌ده امدى ظاهر اولديكه عرش جسمانينك
احاطه‌سنده واقع اولان جميع موجوداته عرش اوزره مستوى اولان اسم رحمانك رحمت عامه‌سى مصيبه‌در *
وجميع عالمده انك حقيقتنده انك رحمتى ساريه‌در زيرا عرش انك حكمى تحتنده اولان اشيانك كليسنه واسعدر
زيرا حق تعالى ورحمتى وسعت كل شئ دير پس عرش الهى اولان تعين اولده نفس رحمانى غيبيله اشياء معدومه
اولان جميع اسماء الهيه واعيان قابلهٔ امكانيه انلره متعينه‌در زيرا الا تعين وغيب مطلقك عرشى اولان تعين اولده
رحمت عامهٔ كليهٔ جمعيه انك حيطتى تحتنده اولان جميع اشيايه واسعه‌دركه ضيق عدميتدن صحراى علم الهى يه
انلرى اخراج ايلدى وكذلك جميع حقايق روحانيه وجسمانيه‌يى محيط اولان عقل اول عرشى كه عرش روحانى
ورحمانيدر انك اوزره مستوى اولان اسم رحمانك حيطتى تحتنده واقع اولان حقايق روحانيه وجسمانيه‌دن
جميع اشيايه واسعه‌درحتى عرش جسمانى دخى اول اشيادن برشيئدر وعرش اوزره مستويه اولان اسم رحمانك
حقيقتيدركه اسم رحمان انكله اسم آخردن ممتازدر آنك تحتنده اولان جميع حقايق جنسيه ونوعيه
وشخصيه‌يه كه حقايق عالمدر رحمتك سريانى اعطا ايدر اندنصكره شيخ رضى الله عنه حديثك حكمتى بقيه‌سنه
رجوع ايدوب ايتدى) (وقد جعل الطيب الحق) (تعالى الواقع) (فى هذا الالتحام النكاحى فى براءة عائشة
فقال الخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات والطيبات للطيبين والطيبون للطيبات اولئك مبرؤن مما يقولون
الطيب قولى مفعول اولدر جعل قولى ايچون وفى هذا الالتحام قولى الطيب قولى ايچون صفتدر وفى براءة عايشة
قولى مفعول ثانيدر يعنى تحقيق حق تعالى بو التحام نكاحيده كه رجل ايله مرأه بيننده حاصلدر واقع اولان
طيبى عايشه رضى الله عنهانك براءتى حقنده استعمال ايلدى پس ايتدى خبيثات خبيثينه مخصوصه‌در *
وخبيثون خبيثاته مخصوصيندر وطيبات طيبينه مخصوصه‌در وطيبون دخى طيباته مخصوصيندر وبو التحام
نكاحيده شك يوقدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم اطيب طيبيندر پس بو التحامده اكا مختصه اولان *

عايشه

عائشه وباقى ازواج نبى عليه السلام اطيب طيباتدر * پس حق تعالى عايشه‌نك حقنده طيبه‌در ديو شهادت
ايتدى زيرا طيب اولان رسوله مختصه‌در والخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات قوليله خبثى اندن نفى ايتدى
زيرا زوجهٔ رسولدر ورسول اطيب طيبيندر واولئك مبرؤن مما يقولون قوليله انلردن خبثك نفيينى تأكيد ايلدى
يعنى ازواج نبى مبرؤندر ظالمينك قوللرندن وبو آيت عايشه‌نك براءتى حقنده‌در وسائر ازواجك بونده الحاقنك
وجهى بودر زيرا خاصة عائشه‌نك براءتيله تعبير اولنيدى سائر ازواج حقنده وهم عدم تبرى لازم كلوردى پس
صيغهٔ جمعله وارد اولدى وجمع تذكيرايله اتيانك حكمتى بودر زيرا رسول عليه السلام اكمل افراد انسانيه‌در
زيرا طيبدر وطيب كاملدر پس طيب مختصه اولان ازواج طيبات مرتبهٔ رجالده كاملات اولمغله جمع تذكيرايله
اتيان اولنديلر) (فجعل روائحهم طيبة لان القول نفس وهو عين الرائحة فتخرج بالطيب وبالخبيث على
مايظهر به فى صورة النطق) (پس الله تعالى طيبينك روايحنى طيبه ايلدى (الطيبات للطيبين) قوليله زيرا
تحقيق قول نفسدر ونفس رايحه‌نك عينيدر پس نفس طيب ايله چقار ودخى خبيث ايله چقار شول شئ حسبى
اوزره كه نطق صورتنده نفس انكله ظهور ايدر يعنى طيبينك روايحنى طيبه ايلدى زيرا قول نفس انسانيدركه
محل ومخرج حسبيله ظاهردر وانلرك ذواتى طيبه‌در پس انلرك انفاسى اولان انلرك اقوالى دخى طيبه‌در ونفس
عين رايحه اولديغنك وجهى بودر زيرا نفس انسانى نفسك مبدأى اولان قلبده متعين اولوب جميع مراتبه
مخارج حروفدن عبور ايتدكده آخر مخارج حروف اولان واو مخرجنده كه مرتبهٔ نطقدر متنفسك حالى
حسبيله نطق قتنده متعين اولدقده طيبينك طيبه اولان ذواتى اعطا ايتديكى وصف اوزره نطق صورتنده
بر رايحه ايله ظاهر اولور پس نفس نطقك قتنده متنفسك حالى اعطا ايتديكى رايحه ايله منصبغ اولوب ظاهر اولور
پس نفس رايحه‌نك عينى اولور زيرا نفس طيب ايله خروج ايدر نطق صورتنده متنفسك حالى حسبيله پس اگر
محل طيب ايسه نفس دخى طيب اولور وآنك رايحه‌سى دخى طيبه اولور زيرا اصلى طيبدر وطيبدن خروج
ايتمز طيبدن غيرى واگر محل خبيث ايسه نفس دخى خبيث خروج ايدر (والذى خبث لا يخرج الا نكدا) پس
طيب ايله خبيث صفتان متقابلتاندركه محل حسبيله نفس ايچون عارضتاندر والا نفس فى الحقيقه امر الهى
ونفس رحمانى اولديغى حيثيتله بالذات طيبدر طهارت ولطافت اصليه اوزره اصلدن منبعثدر ولكن محل
خبيث حسبيله انكيچون هيئت خبيثه حاصل اولور پس نفس نطق صورتنده اول هيئت خبيثه ايله ظاهر اولور
وعكس دخى بويله‌دركه محل طيب حسبيله نفس طيب ايچون هيئت طيبه حاصل اولور پس نفس طيب اطيب
اولور ماء طيب محل طيب اولان رودن عبورا ايتمكله اطيب اولديغى كبى) (فمن حيث هو الهى بالاصالة
كله طيب ومن حيث ما يحمد ويذم فهو طيب وخبيث) (پس نفس بالاصالة نفس الهى اولديغى حيثيتله آنك
كليسى طيبدر وكرك بحسب المحل طيب اولسون وكرك خبيث پس نفس اصل اعتبارى اوزره طيبدر ومحل
حسبيله محمود ومذموم اولديغى حيثيتله طيبدر محل طيب اعتباريله وخبيثدر محل خبيث اعتباريله پس
مدح وذمك نفس اوزره ترتبى نطق قتنده هيئت طيبه وهيئت خبيثه حسبيله‌در ونفسى انكيچون نطقه
تخصيص ايدر زيرا اكثر نفوسه نسبتله انسان نطق ايدوب متنفس اولمغله آنك نفسى طيب اولديغى وخبيث
اولديغى ظاهر دكلدر پس بو اعتبار اوزره بغير نطق نائمك نفسى دخى طيب وخبيث خروج ايدر واما نطق قتنده
دخى زياده خروج ايدر) (فقال فى خبث الثوم هى شجرة اكره ريحها ولم يقل اكرهها فالعين لا تكره وانما يكره
مايظهر منها) (پس رسول عليه السلام خبث ثوم حقنده هى شجرة اكره ريحها ديدى يعنى ثوم برشجره‌دركه
بن آنك ريحنى كريه كوريرم ديدى وبر شجره‌در بن آنى كريه كوريرم ديمدى پس عين شجره مكروه قلنمز زيرا عين
حقدر نفس الهيله متعين اولان وجه الهيدر بلكه آندن ظاهر اولان شيئكه ريحدر مكروه قلنور ورايحه عين
اوزره عارضه‌در پس رايحهٔ طيبه اولور وخبيثه اولور وبعض نسخهٔ مصححه‌ده فالعين لا تكره وانما يكره ولا يكره
مايظهر منها واقع اولدى پس عيندن مراد ثومك حقيقتى وعين ثابته‌سيدر يعنى ثومك حقيقتى وعين
ثابته‌سى مكروه قلنمز بلكه آنك ريحى مكروه قلنور وآندن ظاهر اولان نفسكه اول محل حسبيله منصبغدر
مكروه قلنمز زيرا نفس رحمانيدر پس نفس ثومك محلى اعطا ايتديكى رايحه ايله متصف اولوب ريح ايله ظاهر
اولدقده اول ريح مكروه قلنور وبعض نسخه‌ده وانما يكره الريح واقع اولدى) (والكراهة لذلك اما عرفا وبعدم

ملا ثمة طبع اوغرض اوشرع اونقص عن كمال مطلوب) (شو يله معلوم اوله وقتا كيم رسول عليه السلام اكره
ريحها قوليله كراهت ريح نومى نفس شره يغنه اضافت ايتديسه پس كراهت امر نسبى اولوب آخر قتنده كريه
اولمغله شيخ رضى الله عنه سبب كراهتى بيان ايدوب ديركه وكراهت بوندن اوترى يعنى برعيندن صادر اولان شئ
بعض كمسنه يه نسبتله كريه اولديغندن اوترى كراهت واقعه دريا عرف قومده كه عرف قوم آخرده كريه اولميه
وياخود براحدك طبعنه ملايمتله كه طبع آخره وياخود طباع آخره ملايم اوله عسل وسكر وشير كبى مثلا كه
بعض طباعه نسبتله ملايم دكلدر وياخود براحدك غرضنه عدم ملايمتله قول طيبك استماعى كبى كه بعض
كمسنه نك غرضنه موافق دكلدر وبعضيسنك غرضنه موافقدر وياخود شرعه موافق اولمغله كه شرع
آخره موافق اوله وياخود برشيئدن مطلوب اولان كمالدن نقص ايله يعنى برشيئدن مطلوب اولان كمال آنده
ناقص اولسه اول كمالك طالبى قتنده اول شئ كريه اولور مثلا رايحهٔ طيبه صاحبى اولان شيئك رايحه سى
ذاهبه وزائله اولدقده اول شئ اندن مطلوب اولان كمالدن ناقص اولور) (وماثم غير ماذ كرناه) (ووجودده
وجوه كراهتدن بزم ذكر ايتديكمز شيئدن غيرى يوقدر پس برشئ بروجهله محموددر * وبروجهله مذمومدر
وبرنسبتله طيبدر وبرنسبتله خبيثدر) (ولما انقسم الامر الى خبيث وطيب كما قررناه حبب اليه الطيب دون
الخبيث) (وقتا كيم امر وجود خبيث ايله طيبه منقسم اولديسه بزم تقرير ايتديكمز اوزره رسول عليه السلامه
طيب تحبيب اولندى خبيث تحبيب اولنمدى زيرا طيب انك طيبه وطاهره اولان ذاتنه مناسبدر وطيب نساء
طيباتك لوازميدر ونساء طيبات انك نفس طيبه سندن مخلوقه درواندن اجزادر) (ووصف الملائكة بانها تتأذى
بالروائح الخبيثة لما فى هذه النشأة العنصرية من التعفين فانه مخلوق من صلصال من حماء مسنون اى متغير
الريح فتكرهه الملائكة بالذات) (ورسول عليه السلام ملائكه يى وصف ايلديكه تحقيق روائح خبيثه ايله
متأذيه اولورزيرا بونشأت عنصريه ده تعفين موجوددر زيرا تحقيق آدم صلصالدن كه طين يابسدر مخلوقدر اويله
صلصالكه حماء مسنوندن يعنى متغير الريحدن واقعدر يعنى متغير ومنتن اولان طين اسوددن واقع اولان طين
يابسدن مخلوقدر من حماء مسنون قولى صلصال قولى ايچون صفتدر پس ملائكه بالذات بونشئتده اولان
تعفينى كريه كورر زيرا ملائكه نك ذوات مجردهٔ طيبه وطاهره لرى ونشأت نوريه وروحيه لرى بونشأت
عنصريه ده واقعه اولان عفونات وفضلات منتنه يه مغايره در پس ذوات ملائكه يه مناسبتدن اوترى طهارت
جسدونو بدن ودوام وضودن ورايحهٔ طيبه دن لابددر پس طيب وخبيث شيخ رضى الله عنه تقرير ايتديكى
امر نسبى اولمغله انى تمثيل ايدر) (كما ان مزاج الجعل يتضرر برايحة الورد وهى من الروائح الطيبة فليس ريح
الورد عند الجعل بريح طيبة ومن كان على مثل هذا المزاج معنى وصورة اضربه الحق اذا سمعه وسر بالباطل
وهو قوله تعالى والذين آمنوا بالباطل وكفروا بالله ووصفهم بالخسران فقال اولئك هم الخاسرون الذين خسروا
انفسهم فانه من لم يدرك) (اى لم يميز) (الطيب من الخبيث فلا ادراك له) (نته كيم مزاج جعل رايحهٔ ورد ايله
متضرر واندن متأذى ومتنفر اولور وحال بوكه رايحهٔ ورد روائح طيبه دندر پس ريح ورد جعل قتنده ريح
طيبه دن دكلدر پس رايحهٔ ورد جعله نسبتله كريه اولديغى امر نسبيدر وبركمسنه كه جعل كبى معنى وصورة
بومزاج اوزره واقع اولسه حق اكا اضرار ايدر واول حقدن متضرر اولور انى استماع ايتدكده وباطل ايله مسرور
اولور وبومذكور الله تعالينك والذين امنوا بالباطل وكفروا بالله) قولنك مفهوميدر يعنى شونلركه باطله مؤمن
اولديلر والله تعالى يه كافر اولديلر وحق تعالى انلرى خسران ايله وصف ايلدى پس ايتدى (اولئك هم الخاسرون
الذين خسروا انفسهم) يعنى طينت خبيثه لرى حسبيله انلر باطله مؤمن اولديلر وانكله مسرور اولديلر وحقه
كافر اولديلر * واندن متضرر اولديلر پس انلر خاسروندركه كندى نفسلرينه خسرو زيان ايتديلر حقه انكار
ايدوب باطله اقرار ايتمكله زيرا تحقيق شول كمسنه كه طيبى خبيثدن تميز ايتميه ومرآتده حقى باطلدن فرق
ايتميه پس حقايقده آنك ادراكى يوقدر ومرتبهٔ حشراتدن متميز دكلدر امدى حقايق الهيه ومعارف ربانيه كه
نفحات الهيه وانفاس رحمانيه ايله اهل اللهك قلوب كامله لرى اوزره نازله دركه روائح طيبهٔ رحمانيه دن ارواح
سالكين وقلوب طالبين حيات بولورلر افكار نظريه وآراء وهميهٔ سفليه نك قتنده واقف اولان فقها وزهادلك
سمعنه اصابت ايتدكده انلره انكار ايدرلر واصحابنى الحاد وزندقه يه نسبت ايدرلر ومع هذا اسرارمذكوره شرب

محمدى وذوق الهى اوزره حضرات اسمائيه ومراتب الهيه دن طهارت اصليه اوزره نازله اولان اقوال حقه در
) (فما حبب الى رسول الله صلى الله عليه وسلم الا الطيب من كل شئ وماثم الا هو) (پس رسول الله صلى الله عليه
وسلم تحبيب اولنمدى الا هرشيئدن طيب اولان شئ وحال بوكه وجودده طيبدن غيرى يوقدركه اول شيئك
حقيقتيدر واندن ظاهر اولان وجه حقدر وياخود حضرت محمديه ده يعنى انك نظرنده كه اشيايه كماهى عليه نظر
ايدر طيبدن غيرى يوقدر زيرا رسولك طينتى وجسدى اطيب طينة واشرف تربتدر ومزاجى اعدل امزجه دندر
وروحى اصفاى جوهردن وانور نوردندر پس بوندن اوترى هرشيئدن طيب اولان شيئه محبت ايدر امدى
بحسب الحقيقه حقيقتك ظهورى قتنده اعيان عالمدن خبثك ارتفاعى جائزدر ولكن ادراك حسبيله اعيان
عالمدن ارتفاع خبثك عدم جوازنه اشارت ايدوب ايتدى) (وهل يتصور ان يكون فى العالم مزاج لا يجد
الا الطيب من كل شئ اولا يعرف الخبيث ام لا قلنا هذا لا يكون فانا ما وجدناه فى الاصل الذى ظهر العالم منه
وهو الحق فوجدناه يكره ويحب وليس الخبيث الا ما يكره ولا الطيب الا ما يحب) (على البناء للمفعول) (والعالم
على صفة الحق) (وهيچ تصور اولنورمى كه عالمده برمزاج موجود اوله كه هرشيئده طيبدن غيرى شئ كورميه
وخبثيى بيلميه يوخسه تصور اولنمزمى برجواب ايدرزكه بوواقع اولمز زيرا انى كورمدك شول اصلده كه عالم
اندن ظاهر اولدى واول اصل حقدر يعنى عالمك اصلى اولان حقى كورمدك كه عالمدن خبثى فرق ايليه پس برانى
كوردك كه كريه كورر ومحبت ايدر وحال بوكه خبيث يوقدر مكروه قلنان شيئدن غيرى وطيب دخى يوقدر
محبوب قلنان شيئدن غيرى پس حق كريه كورر ومحبت ايدر وحال بوكه الامكركيم مزاج اعتدال صحيحيدن
منحرف اولوب مزاج مرضى يه زائل اوله نته كيم مزاجى منحرف اولان كمسنه نك بعضيسى هرشيئدن مسكك
رايحه سن استشمام ايدر وروائح بيننى فرق ايتمز پس اعتدالدن ساقطدر آنك يننيله هرشيئدن رايحهٔ دخانى
وياخود عفونتى استشمام ايدن كمسنه بيننده ادراك وتميزده فرق يوقدر) (والانسان على الصورتين) (اى صورة
الحق والعالم) (فلا يكون ثم مزاج لا يدرك الا الامر الواحد من كل شئ بل ثم مزاج يدرك الطيب من الخبيث
مع علمه بانه خبيث بالذوق طيب بغير الذوق فيشغله ادراك الطيب منه عن الاحساس بخبثه هذا قد يكون
واما رفع الخبث من العالم اى من الكون فانه لا يصح) (وحال بوكه انسان صورت حقله صورت عالم اوزره
مخلوقدر پس عالمده برمزاج بولنمزكه هرشيئدن ادراك ايتميه الا امر واحدى يعنى طيبى ادراك ايده وياخود
خبثى * بلكه عالمده برمزاج بولنوركه خبيثدن طيبى ادراك ايده وياخود خبثى عالم ايكن كه تحقيق اول مدرك
ذوقله خبيثدر بغير ذوق طيبدر يعنى برمزاج ذوقله خبيث اولان ورؤيت ايله وياخود شم ايله طيب اولان شيئى
طيب ادراك ايدر وذوقله آنك خبثنه نظر ايتمز پس اول شيئدن طيبك ادراكى آنى مشغول ايدر اول شيئك
خبثى ادراكندن وبومزاج عالمده آز واقع اولور واما عالمدن يعنى كوندن خبثك بالكليه رفعى پس تحقيق اول
صحيح دكلدر يعنى عالمدن بالكليه خبثى رفع ايدوب هرشيئدن مطلقا طيبك ادراكى صحيح دكلدر يعنى عالمدن
بالكليه زيرا طبايع مختلفه در وطيب اولدركه مدركك مزاجنه وطبعنه ملايم اوله واكرچه كيم آنك مزاجنه
وطبعنه مغاير اولان مزاجه نسبتله خبيث اولور وخبيث اولدركه مدركك مزاجنه وطبعنه ملايم اولميه
واكرچه كيم انك مزاجنه وطبعنه مخالف اولان مزاجه نسبتله طيبدر پس طيب ايله خبيث بحسب الادراك
امر ان نسبيداندر زيرا مبرود مثلا رايحهٔ كافورى كريه كورور ومحرور آنى طيب كورر وكذلك عسل دخى مبروده
نسبتله نافعدر ومحروره نسبتله ضاردر پس كوندن خبثك رفعى صحيح دكلدر طبايع مختلفه حسبيله وعالمده
مؤثره اولان اسماء متضاده صورتنه نسبتله واما اعيان اشيايه نسبتله واشيانك من حيث هى هى حقايقى
حيثيتيله ووجود حق هرشيئده متعين اولديغى حيثيتله پس عالمده برشئ خبيث دكلدر وبعض امورك حق
قتنده طيب اولديغى وبعضيسى خبيث اولديغى پس اول شيئك وياخود حقك مراتبدن برمرتبه ده تعينى
حسبيله در پس اول شيئدن وياخود اول شئ ايچون طيب كوردر اول مرتبه يه خصيصه اولان حاله وصف ونعته
منشا كل اولان شيئدن وياخود اول شئ ايچون كريه كورر اول مرتبه يه مضار وبحسب الحال اكا مناقض اولان
شيئكه مرتبهٔ اخرايه نسبتله اول شئ طيبدر وامورك كليسى من حيث هو هو الله ايچون والله قتنده وكندى
نفسى قتنده دخى طيبدر وكذلك عارف كل قتنده دخى طيبدر واكرچه كيم بحسب الحال والمرتبه حسنده خبثى

موجود ایسه زیرا کاملك برشیئدن آنك طیبنی حسله ادراکی اول شیئك خبثنی ادراکه تمکندن مشغول ایدر (ورحمة الله فی الخبیث والطیب) (ونسبت اضافتله اولان خبیثده وطیبده الله تعالینك رحمتی ساریه در یعنی الله تعالینك رحمتی جمیع اشیاده ساریه در وجمیع اشیا نسبت واضافتله خبیثدر وطیبدر) (والخبیث عند نفسه طیب والطیب عنده خبیث فانم شیء طیب الا هو من وجه فی حق مزاج ما خبیث وکذلك بالعکس) وخبیث اولان شیء کندی نفسی قتنده طیبدر وطیب اولان شیء آنك قتنده خبیثدر پس کونده شیء طیب یوقدر الا وحال بوکه اول شیء بر وجهله امزجه دن بر مزاج خاص حقنده خبیثدر وعکسله دخی بویله واقعدر یعنی عالمده برشیء خبیث یوقدر الا بر وجهله امزجه دن برمزاج خاص حقنده طیبدر پس امزجهء مختلفه یه نسبتله کونده برشیء یوقدر الا بر وجهله خبیثدر وبرنسبتله طیبدر) (واما الثالث الذی به کملت الفردیة فی الصلاة) (واما حدیث مذکورده ثالث قولنده اولان امر ثالث فردیه انکله کامله اولدی صلوتده یعنی رسول علیه السلام فردیتی صلوة ایله اکمال ایلدی) (فقال وجعلت قرة عینی فی الصلاة لانها مشاهدة وذلك لانها مشاهدة وذلك مناجاة بین الله وبین عبده کما قال فاذکرونی اذکرکم) (پس رسول علیه السلام حدیث مذکورده وجعلت قرة عینی فی الصلوة دیدی وبو قول ایله فردیتی اکمال واتمام ایلدی * زیرا تحقیق صلوة مشاهده در وصلوتك مشاهده اولدیغنك بیانی بودر زیرا تحقیق صلوة الله بینیله عبدی بیننده مناجاتدر نته کیم الله تعالی (فاذکرونی اذکرکم دیدی یعنی عبدینه خطاب ایدوب دیرکه سز صلوتده اولدیغکز حالده بنی ذکر ایدلك یعنی صلوتده حمدی بکا تخصیص ایدلك وبنم حمدم ایله متصف اولك تا کیم بندخی اول وصفله سزی ذکر ایدیم پس عبد صلوتده الحمد لله قولیله ذکر ایتدکده حق تعالی دخی آنی آنك حمدی قولیله ذکر ایدر واما صلوتده رد جواب ایدر * پس عبد صلوتده حقی ذکر ایتدکده حق تعالی آنك جلیسی اولور انا جلیس من ذکرنی وشیئك جلیسی آنك مشهودیدر وکذلك عبد حقی ذکر ایتدکده حق آنك جلیسی اولور وانا جلیس من ذکرنی وشیئك جلیسی آنك مشهودیدر وکذلك عبد حقی ذکر ایتدکده حق آنك جلیسی اولور وانا جلیس من ذکرنی ومناجات مشاهده قتنده صلوتده الله تعالی یه خطاب ایتمك والله تعالی عبدنه خطاب ایتمك مناجاتدر ومناجات مشاهده قتنده واقعه در پس صلوة مشاهدهء حقدر پس الله تعالی صلوتی عین مشاهده ایتدی زیرا صلوتدن مراد مناجاتدر حقله عبد بیننده ومناجات مشاهده حیننده واقعه در پس مصلی مادامکه صلوتده مشاهده ومناجات مقامنه واصل اولمیه بحسب الحقیقة مصلی دکلدر پس صلوتك حقیقتی شهوددر نته کیم الله تعالی فی صلوة دائمون قولیله بو معنایی تصریح ایدر پس صلوة مشاهده اولدیغندن اوتری رسول علیه السلام ایچون صلوة قرة العین قلندی زیرا حبیبك قرة العینی مشاهدهء حبیب ایله حاصلدر) (وهی عبادة مقسومة بین الله وبین عبده بنصفین فنصفها لله ونصفها للعبد کما ورد فی الحدیث الصحیح عن الله تعالی انه قال قسمت الصلاة بینی وبین عبدی نصفین فنصفها لی ونصفها لعبدی ولعبدی ما سأل یقول العبد بسم الله الرحمن الرحیم یقول الله ذکرنی عبدی یقول العبد الحمد لله رب العالمین یقول الله حمدنی عبدی یقول العبد الرحمن الرحیم یقول الله اثنی علی عبدی یقول العبد مالك یوم الدین یقول الله مجدنی عبدی فوض الی عبدی فهذا النصف کله لله تعالی خالص ثم یقول العبد ایاك نعبد وایاك نستعین یقول الله هذا بینی وبین عبدی ولعبدی ما سأل فاوقع الاشتراك فی هذه الآیة یقول العبد اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین یقول الله فهؤلاء لعبدی ولعبدی ما سأل فخلص هؤلاء لعبده کما خلص الاول له تعالی فعلم من هذا وجوب قراءة الحمد لله رب العالمین فمن لم یقرأها فما صلی الصلاة المقسومة بین الله وبین عبده) (وصلوة عبادت مقسومه در الله بینیله عبدی بیننده ایکی نصف اوزره پس صلوتك برنصفی الله تعالی یه مخصوصدر وبرنصفی عبده مخصوصدر نته کیم حدیث صحیحده الله تعالیدن وارد اولدیکه تحقیق الله تعالی ایتدی بن صلوتی بنمله بنم عبدم بیننده قسم ایتدم ایکی نصف اوزره پس آنك برنصفی بکا مخصوصدر وبرنصفی بنم عبدمه مخصوصدر وبنم عبدم ایچون ایتدیکی شیء حاصلدر عبد بسم الله الرحمن الرحیم دیر الله تعالی ذکرنی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنی ذکر ایتدی دیر عبد الحمد لله رب العالمین دیر الله تعالی حمدنی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بکا حمد ایتدی دیر عبد الرحمن الرحیم دیر الله تعالی اثنی علی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنم اوزریمه ثنا ایتدی دیر عبد مالك یوم الدین دیر الله تعالی مجدنی عبدی فوض الی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنی تمجید ایتدی بنم عبدم کندی امرنی بکا تفویض ایتدی دیر پس بو نصفك کلیسی الله تعالی یه خالصدر یعنی عبد طرفندن صادره اولان اوصاف جلیلهء مذکوره الله تعالی یه خالصه در

عبد آنلر ایله متصف دکلدر وبو نصف شطر وجو بدر آندن صکره عبد ایاك نعبد وایاك نستعین دیر الله تعالی هذا بینی وبین عبدی ولعبدی ما سأل دیر یعنی بو آیت بنمله بنم عبدم بیننده در وبنم عبدم ایچون سؤال ایتدیکی شیء حاصلدر پس الله تعالی بو آیتده کندی بینیله عبدی بیننده اشتراکی ایقاع ایتدی وبو آیت برزخدر طرفینی جامعه در ایاك نعبد قولنده عبد طرفندن حقه عبادتدر وحقك معبودیتیدر وایاك نستعین قولنده الله تعالی طرفندن عبده اعانتدر واعانت حقك خصوصیتیدر عبد اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) دیر الله تعالی دیرکه بو صفات بنم عبدمه مخصوصه در وبنم عبدم ایچون سؤال ایتدیکی شیء حاصلدر پس الله تعالی بو صفات مذکوره یی عبد ایچون تخلیص ایلدی نته کیم نصف اولی کندی نفسی ایچون تخلیص ایلدی وبو نصف شطر امکاندر پس بو حدیثدن الحمد لله رب العالمین قراءتنك یعنی فاتحه قراءتنك وجوبی معلوم اولدی پس بر احدکه فاتحه یی صلوتده قراءت ایتمسه پس الله تعالی بینیله عبدی بیننده مقسومه اولان صلوتی ادا ایتمدی شویله معلوم اوله که الله تعالی صلوتك تقسیمنی فاتحه تقسیمنك عینی ایلدی * قسمت صلوة قولیله زیرا فاتحه صلوتك جزء اعظمیدر بلکه صلوتك عینیدر زیرا فاتحه نك هیئتی صلوتدن مراد اولان هیئتدر خصوصا وجه معتاد اوزره صلوته مباشرت اولندقده قال علیه السلام لا صلاة الا بفاتحة الکتاب وبو حدیث صحیحدن معلوم اولدیکه بسمله فاتحه دن جزء اعظمدر زیرا فاتحه صلوة مقسومه در زیرا الله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم قولنی صلوتدن قسم ایلدی والله تعالی محمد صلی الله علیه وسلمه مخصوصه اولان فردیت اولایی اعنی تثلیثی فاتحه ده بیان ایلدی زیرا قسم اول حقه مختصدر وقسم آخر عبده مختصدر وبینهماده برزخ رابع اولان شیء حقله عبد بیننده در پس بو مناسبتدن اوتری انبیادن فاتحه یی الله تعالی رسول علیه السلامه اعطا ایدوب اکا مخصوص ایلدی) (ولما کانت مناجاة فهی ذکر ومن ذکر الحق فقد جالس الحق وجالسه الحق فانه صح فی الخبر الالهی انه تعالی قال انا جلیس من ذکرنی ومن جالس من ذکره وهو ذو بصر رأی جلیسه فهذه مشاهدة ورؤیة فان لم یکن ذا بصر لم یره) (بو حدیث صلوتك مشاهده اولدیغنی بیان ایدر یعنی وقتاکیم حقله عبد بیننده صلوة مناجات اولدیسه پس صلوة ذکردر وبرکسنه حقی ذکر ایلسه پس تحقیق حقه مجالس اولور یعنی حق آنك جلیسی اولور دخی اکا مجالس اولور یعنی اول حقك جلیسی اولور زیرا تحقیق شان بودرکه خبر الهیده صحیح اولدیکه انا جلیس من ذکرنی دیدی یعنی برکسنه که بنی ذکر ایلسه بن آنك جلیسی اولورم دیدی وبرکسنه که کندی ذکر ایتدیکی کسنه یه مجالس اولسه اول ذی بصر اولدیغی حالده کندی جلیسنی مشاهده ایدر پس عبد آنك جلیسی اولان حقی مشاهده ایدر ذا بصر اولدیغی حالده پس صلوة مشاهده در ورؤیتدر پس اکر ذا بصر اولمیه حقی اولورسه حقی مشاهده ایدهمز پس صلوتده قرة العین صاحبی اولمز) (فمن هنا یعلم المصلی رتبته هل یری الحق هذه الرؤیة فی هذه الصلاة ام لا فان لم یره فلیعبده بالایمان کانه یراه) (پس بو مقامدن کندی مصلی مرتبه سنی عارف اولور که حقی صلوتده بو رؤیتله مشاهده ایدرمی مشاهده ایتمزمی یعنی صلوتده اولان حالنه نظر ایتدکده عارف اولورکه صلوتده رؤیت حق مرتبه سنه واصل اولدیمی ورؤیت ومشاهده اکا حاصل اولدیمی ویا اولمدیمی پس اکر صلوتده حقی مشاهده ایتمدیسه پس ایمان غیبیله حقه عبادت ایلسون حتی کورورکبی تخیل وتمثل طریقی اوزره اعبد الله کأنك تراه) (فیتخیله فی قبلته عند مناجاته ویلقی السمع لما یرد به علیه الحق) (پس مصلی صلوتده قبله سنده حقه مناجاتی قتنده انی تخییل وتمثیل ایلسون ودخی سمعی القا ایتسون اول صورت متخیله مظهرندن شول کلام الهی یه که حق اکا آنکله رد جواب ایدر زیرا مصلینك هر کلامی حسبیله حق تعالی صلوتده اکا خطاب ایدوب آنك جوابنی رد ایدر نته کیم حدیث مذکورده سبق ایتدی وجائزدرکه یرد قولی تخفیف ایله اوله یعنی وسمعی القا ایتسون شول وارد الهی یه که حق انکله آنك اوزره وارد اولور) (فان کان اماما لعالمه الخاص به) (پس اکر مصلی صلوتده کندی عالم خاصنه امام ایله حقی اولورسه یعنی اکا مخصوص اولان وجودی عالمنه که آنك جسم وروحی وظاهری وباطنی وجوارح واعضاسی ونفس وقلبی وجمیع قوای روحیه ومعنویه وقوای حسیه افرادنه که کندی وجودی انلری جامعدر امام اوله حقی اولورسه) (وللملائکة المصلین معه) (ودخی انکله صلوتده مجتمعه اولوب انکله مصلین اولان ملائکه یه امام اوله حقی اولورسه (امدی) عالم خاصدن مراد انسانك کندی وجودی

عالمیدر وبعضلروهم ایتدیلر که امامدن مراد ناس ایچون امام اولمقدر ولکن لعالمه الخاص به قولی اول وهمك
احتمالنی دفع ایدر زیرا انزال مراتب امامت ایچونکه انسانك عالم خاصنده واقعه دربوامر ثابت اولدقده
برکسنه نامه امام اولدقده بطریق اعلی انکیچون ثابت اولور)(فان کل مصلی فهو امام بلاشك فان الملائکة
تصلی خلف العبد اذا صلی وحده کما ورد فی الخبر الصحیح)(زیرا تحقیق هر مصلی بلاشك امامدر زیرا تحقیق
ملائکه عبدك خلفنده مصلیه دربحقکم عبد وحده مصلی اولسه نته کیم *خبر صحیحده وارد اولدی
)(فقد حصل له رتبة الرسول فی الصلاة وهی النیابة عن الله تعالی)(بو قول شرطك جوابیدر پس تحقیق مصلی
ایچون صلوتده رتبهٔ رسول حاصل اولور ورتبهٔ رسول الله تعالیدن نیابتدر زیرا رسولك امامتی عباد اللهك
حقوقیله قیامیدر پس امام خلیفة اللهدر یا الکز مصلی اولدقده جمیع جوارح وقواسی وملائکهٔ حفظه دخی
اکا اقتدا ایدر وجمله سنك حقوقیله قائم اولور وامام جماعت ناس دخی بو یلجه در)(اذا قال)(ای الامام)(سمع
الله لمن حمده فیخبر نفسه ومن خلفه بان الله قد سمعه)(یعنی صلوتده امام ایچون رتبهٔ رسول حاصل اولور حالت
رکوعدن منصرف اولوب اکا اقتدا ایدن حامدینك حمدنی استماع ایدوب سمع الله لمن حمده دیدیکی حینده یعنی
الله تعالی حامدینك حمدنی صفت سمعیتله سامعدر دیمکدر پس کندی نفسنه که قوا وجوارح واعضاسیدر*
ودخی ملائکه دن آنك خلفنده اولوب اکا اقتدا ایدن ملائکه یه اکر یالکز مصلی ایسه واکر جماعت ناس ایله
مصلی ایسه کندی نفسنه وخلفنده اکا اقتدا ایدن ملائکه یه وجماعت ناسه اخبار ایدر که الله تعالی حامدینك
حمدنی استماع ایدر پس لسان عبد ایله الله تعالی سمع الله لمن حمده دیدیکی کبی کذلك امام سمع الله لمن حمده قولیله
آنلرك حمدنی سامع اولدیغنی اخبار ایدر والله تعالیدن نیابت مرتبه سنده متحقق اولور زیرا لسان عبد ایله متکلم
اولان حق ایکن عبد بحسب الظاهر حقدن خلافتی حسبیله سمع الله لمن حمده قولنی قائل اولور)(فتقول
الملائکة والحاضرون معه)(من قواه واعضائه والناس المقتدین)(ربنا ولك الحمد فان الله تعالی قال علی
لسان عبده سمع الله لمن حمده)(پس ملائکه وامامکه قوا واعضاسندن وناسدن اکا مقتدی اولان جماعتدن
انکله صلوتده حاضر اولنلر ربنا ولك الحمد دیرلر یعنی ای بزم ربمز بزم حمدمز سکا مخصوصدر پس انلرك ربنا ولك
الحمد قولی حقك سمع الله لمن حمده قولنه جواب اولور زیرا تحقیق الله تعالی عبدی لسانی اوزره سمع الله لمن حمده
دیدی پس قائل اولان الله در)(فانظر علو رتبة الصلاة والی این تنتهی بصاحبها فمن لم یحصل درجة الرؤیة
فی الصلاة فما بلغ غایتها ولا کان له فیها قرة عین لانه لم یر من یناجیه)(پس صلوتك علو رتبه سنه سن نظر ایله وصاحبی
اولان مصلی ایله نه مکانه منتهیه اولور وانی نه مرتبه یه ایصال ایدر واول مرتبه الله تعالیدن خلافت ونیابت
مرتبه سیدر پس شول مصلیکه صلوتده رؤیت حق درجه سنی تحصیل ایتمدی واکا واصل اولمدی پس صلوتك
غایتنه که رتبهٔ نیابتدر بالغ اولمدی ودخی صلوتده انکیچون قرهٔ عین حاصل اولمدی زیرا تحقیق مصلی صلوتده
حقی کورمدیکه اکا مناجیدر پس انکیچون قرة العین حاصل اولمدی بو تقدیر اوزره کان تامه اولور)(فان لم یسمع
ما یرد به)(وفی بعض النسخ ما یرده)(الحق علیه فیها فما هو ممن القی السمع ومن لم یحضر فیها مع ربه مع کونه
لم یسمع ولم یر فلیس هو بمصل اصلا ولا هو ممن القی السمع وهو شهید)(پس اکر مصلی صلوتده استماع ایتمیه جك
اولورسه شول خطابی که الله تعالی انکله اکا رد جواب ایدر پس اول مصلی حقك خطابنه سمعی القا ایدن
مصلی جنسندن دکلدر وشول مصلی که صلوتده ربی ایله حضور مرتبه سنه بالغ اولمسه کلام حقی عدم استماعی
قتنده ووجه حقی عدم رؤیتی قتنده پس اول مصلی اصلا مصلی دکلدر ودخی شهید اولدیغی حالده *کلام حقه
سمعنی القادن مراد اولان قرة العین درجه سنه که شهود حقدر وحقك کلامنه القاء سمع درجه سیدر بالغ
دکلدر (امدی) شویله معلوم اوله که عبد مصلیدن حقك رؤیتی وسماعی وشهودی قوت ایمان ویقین ایله واقع
اولور *حق جلیة یقین آنك ادراکنه بصری وسمعی مثابه سنده اولور ووقت اولور که قلب نور بصیرت وفهم ایله
یعنی قلبه تجلیه اولان صفات الهیه تجلیسی نوری ایله ابصار ایدر ووقت اولور که رؤیت حق رؤیت بصریه ایله
واقع اولور پس حق اکا متمثل اولور اکا متجلی اولوب آنك مشهودی اولدیغی حالده صلوتی کندی بینیله
عبدی بیننده قاسم اولور پس صلوة کندی بینیله عبدی بیننده تقسیم ایدن حق اعتقادانده اولان الله
معتقدر اله مطلق دکلدر وبو وجوهك کلیسنی الله تعالی عبد کامل اوحدیسنده جمع ایدر پس جمیع وجوه ایله

حق مشاهده ایدر)(وما ثم عبادة تمنع من التصرف فی غیرها مادامت)(ای ما بقیت)(سوی الصلاة)(یعنی
عبادات نوعنده بر عبادت یوقدر که آنك غیرنده تصرفدن عابدی منع ایلیه اول عبادت باقیه وثابته ایکن
یعنی عابد اول عبادتده مستقر ایکن شیء آخرده تصرفدن منع ایتمز صلوتدن غیری زیرا صلوة مناجات حقدر
آنده شیء آخره التفات حرامدر یعنی شیء آخره التفات مشاهدهٔ حقدن آنی محروم ایدر واما سائر عبادات
پس صلوة کبی دکلدر)(وذکر الله فیها اکبر ما فیها مما تشتمل علیه من اقوال وافعال)(وذکر الله صلوتده حاصل
شیئك اکبریدر اقوال وافعالدن شول شیئدن اوتریکه صلوة آنی مشتمله در یعنی صلوة مشتمله اولدیغی اقوال
وافعال وحرکات وسکناتك اکبری واعظمی ذکر اللهدر که قلب ایله لسانه منسوبدر وذکر الله قولنده مصدر
مفعولنه مضافدر)(وقد ذکرنا صفة الرجل الکامل فی الصلاة فی الفتوحات المکیة کیف تکون لان الله تعالی
یقول ان الصلاة تنهی عن الفحشاء والمنکر لانه شرع للمصلی ان لا یتصرف فی غیر هذه العبادة ما دام فیها ویقال له
مصل)(وتحقیق بز رجل کاملك صلوتده واقعه اولان صفتنی فتوحات مکیه ده ذکر ایتدك که صلوة نه کیفیتله
واقعه اولور یعنی رجل کاملك صلوتی کیفیتنی ذکر ایتدك زیرا تحقیق الله تعالی (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء
والمنکر)(دیر یعنی عند الله مقبوله اولان صلوة که حضور وشهود اوزره در فحشادن ومنکردن نهی ایدر زیرا
تحقیق الله تعالی مصلی ایچون شرع ایلدیکه مادامکه اول صلوتده در واکا مصلی دینلور بو عبادتدن غیری
بر شیئده تصرف ایتمیه اول شیء آخر کرك عبادت آخری اولسون وکرك شیء آخر اولسون)(ولذکر الله اکبر
یعنی فیها ای الذکر الذی یکون من الله لعبده حین یجیبه فی سؤاله والثناء علیه اکبر من ذکر العبد ربه فیها لان
الکبریاء لله تعالی)(بو موضعده ولذکر الله قولنده مصدر فاعلنه مضافدر یعنی وحال بوکه ذکر الله صلوتده اکبردر
یعنی شول ذکر که الله تعالیدن عبدی ایچون واقع اولور الله تعالی عبدنه اجابت ایتدیکی حینده عبدك اکا
سؤالنده وآنك اوزره آنك ثناسنده اکبردر صلوتده عبدك ربنی ذکرندن زیرا کبریاء الله تعالی یه مخصوصه در
پس صلوتده عبدك حقی ذکرندن حقك عبد ایچون ذکری اکبردر زیرا کبریاء حقه مخصوصه در وذکر ذاکرك
صفتیدر ذاکر حسبیله در پس ذکر الله اکبردر پس بونده اشارت ایدر که صلوتده عبد کامل مظهرنده واقع اولان
ذکر الله که الله تعالی لسان عبد ایله کندی نفسنی ذکر ایدر وکندی نفسنه حمد ایدر اکبردر لسان حقله عبدك
حقی ذکرندن وذکر اول قرب فرایضدر وذکر ثانی قرب نوافلدر)(ولذلك قال والله یعلم ما تصنعون وقال
او القی السمع وهو شهید)(بو اجلدن اوتری الله تعالی والله یعلم ما تصنعون دیدی ودخی او القی السمع وهو شهید
دیدی)(والقاؤه السمع هو لما یکون من ذکر الله ایاه فیها)(وعبد صلوتده القاء سمع ایتمك صلوتده واقع اولان
خطاب الهی یه الله تعالینك صلوتده عبدی ذکرندندر پس ذکر الله اکبردر وآنك حکمی اعظمدر زیرا عبدك
حقی ذکرنی وصلوتده عبدك سؤالی مقابله سنده وارد اولان خطاب الهی یه عبدك القاء سمعی ذکر الله موجبدر
)(ومن ذلك)(ای ومن اسرار الصلاة التی بها حبب الصلاة له صلی الله تعالی علیه وسلم)(ان الوجود لما کان
عن حرکة معقولة نقلت العالم من العدم الی الوجود عمت الصلاة جمیع الحرکات وهی ثلاث حرکة مستقیمة وهی
حال قیام المصلی وحرکة افقیة وهی حال رکوع المصلی وحرکة منکوسة وهی حال سجوده فحرکة الانسان
مستقیمة وحرکة الحیوان افقیة وحرکة النبات منکوسة ولیس للجماد حرکة من ذاته فاذا تحرك حجر فانما یتحرك
بغیره)(یعنی صلوتده واقعه اولان شول اسراردندر که اول اسرار سببیله صلوة رسول علیه السلام یه تحبیب
اولندی تحقیق وجود عالم وقتاکیم حرکت حبیه اولان حرکت معقوله دن واقع اولدیسه که اول حرکت عالمی
عدم ثابتدن وجود اضافی یه نقل ایلدی صلوة حرکاتك جمیعسنه عامه اولدی وعالمك حرکاتی اوچدر بریسی
حرکت مستقیمه در واول حرکت مصلینك صلوتده قیامی حالیدر وبریسی حرکت افقیه در واول حرکت
مصلینك صلوتده رکوعی حالیدر وبریسی حرکت منکوسه در واول حرکت مصلینك صلوتده سجودی حالیدر
پس انسانك حرکتی مستقیمه در وحیوانك حرکتی افقیه در ونباتك حرکتی منکوسه در وحال بوکه جماد ایچون*
کندی ذاتندن حرکت یوقدر زیرا قچنکم حجر متحرك اولسه پس غیر ایله حرکت ایدر کندی ذاتیله حرکت ایتمز*
(امدی) شویله معلوم اوله که وجود کونینی عدم غیبیدن وجود شهودی یه اخراج ایدن حرکت معقوله اوچ نوع
اوزره در بریسی ایجاد عالم سفلی ایچون که کوندر فوقدن تحته حرکت وتنزل وتدلیدر وبو حرکت منکوسه در

الفلك فوقدن تحتنه حركتی كبی وبريسی تحتدن فوقه حركتدر وبو حركت عوالم اسماء الهيه ونسب ربانيه ايچون
اولان حركت مستقيمه‌در الفك تحتدن فوقه حركتی كبی الف حرف آخره متصل اولديغی حالده زيرا عوالم اسما
كونك وجودی ايله موجود اولور وبونلره حركت معراجيه مندرجه اولور ارواح وانفس ايجادی ايچون*
وبريسی جهتين اولان فوق ايله تحتده دكلدر بلكه جهتين بيننده عالم انسانی جمعی ايجادی ايچون افقدن اولان
حركتدر وبو حركت حركت افقيه‌در وبو تثليث وحركات ثلاثه حقه خصيصه اولان صلوتده‌در كه تجلی ايجاديدر
وكذلك مرتبهٔ جمادده ظاهر اولان عالمك حركتی دخی اوچ قسم اوزره‌در برقسمی منكوسه‌در كه نباتك حركتيدر
وبرقسمی افقيه‌در كه حيوانك حركتيدر وبرقسمی مستقيمه‌در كه انسانك حركتيدر پس عالم حركات ثلاثه‌دن
ظاهر اولدی وانسان ايله استقامت بولدی مصلينك صلوتی حركات ثلاثه‌دن حاصله وتامه اولديغی كبی بريسی
آنك قيامی حاليدر كه استقامتيدر وبريسی ركوعی حاليدر وبريسی آنك سجودی حاليدر پس عبد ايچون آنك
صلوتنده كه حقه وصلی وارتباطيدر آنك قالبندن حركات ثلاثه ايله كه قيام وركوع وسجوددر فرديت وتثليث
حاصل اولدی وبو تثليث عبدك افعالنده‌در واقوالنده اولان تثليث صلوتده فاتحه‌ده اولان تثليثدر پس
تثليث ايله حاصل اولان فرديت محمديه وجوه كثيره ايله صلوتده وصلوتك انواعنده متحققه اولديغندن اوتری
صلوة رسول عليه السلامه تحبيب اولندی (امدی) شو بله معلوم اوله كه شيخ رضی الله عنهك فحركة الانسان
مستقيمة وحركة الحيوان افقية وحركة النبات منكوسة قولندن آنك مرادی دكلدر كه مطلقا انسانك حركتی
مستقيمه وحيوانك افقيه ونباتك منكوسه اوله بلكه بعض وجوه اوزره كه بوشانك عالمی اول وجه اوزره ذاهب
اوله بلر زيرا شيخ رضی الله عنه فتوحاتده ديركه نباتده حركات اوچ قسم اوزره‌در زيرا نباتك رأسی حركتی طلب
ايدر پس جهاتدن هرقنغی جهته رأسی توجه ايدرسه اول جهته نسبت اولنور پس اول جهتدن غيری
جهته مقابل اولسه آنك حقنده نكس اولنور آندن صكره علماء وجود انسان ايله جهات اعتبار ايتديلر وآنك
نشأه سنده ورأسی جهتنده آنك حركتنده استقامت اعتبار ايتديلر پس انك حركتنی مستقيمه ايله تسميه ايتديلر
يعنی انسانك حركتی حركت مستقيمه‌در ديديلر وهر نبات رأسی جهتنه حركت ايدر* پس حركت كه انسانك
حركتنه مقابل اوله آنك سمتی اوزره پس اول حركت منكوسه‌در واول حركت اشجاردر وبخنكم حركت مستقيمه
ايله حركت منكوسه بيننده حركت رأسيله افقه متحرك اولان شخصه مقابل اولسه آنك حركتی افقيه اولور*
پس شول نبات كه آنك حسی يوقدر ونموی واردر وآنك كلی حركتی منكوسه‌در وشول نباتكه حس صاحبيدر
ايكی قسم اوزره‌در برقسمی حركت مستقيمه‌در انسان كبی وبرقسمی حركت افقيه‌در حيوان كبی وانسان ايله
حيوان بيننده بعض وسائط واردر كه اولی انسان وآخری حيواندر ولكن انسان قوتيله قوی دكلدر
وحيوان حكمی اوزره دخی باقی دكلدر قرد ونسناس كبی وكذلك حيوان ايله نبات بيننده دخی بر وسط واردر*
نخله كبی وكذلك نبات ايله معدن بيننده بر وسط واردر واول وسط الماتدر پس نباتك حركتی منكوسه‌در پس علماء
نبات اوزره حكم ايتديلر بزم نظر برايتديكمز اوزره كه آنك حركتی حركت منكوسه‌در پس انلر نظرلرك حقنی
ايفا ايتديلر بلكه نباتك حركتی بزم قتمزده مستقيمه‌در زيرا نبات حركت ايتمز الا نموايچون وانسان ايله حيوان
دخی نموايچون اولان حركت ايله حركت ايتمدی الانبات اولمسيله ونبات حقنده دينلمز كه اول نبات اولديغی
حيثيتله مختلفة الحركتدر بلكه آنك حركاتی مختلفه اولور نمودن غيری شیء ايچون واقعه اولورسه جهاتده
اولان حركات كبی وما اجسامده زياده ايچون واقعه اولان حركت پس جسم نبات اولديغندن دركلك اول
حركت حيوانده اولسون وكرك شیء آخرده پس اول حركت حركت واحده‌در كه اصل بدره‌دن واقعه اولان
حركتدر كه جسم اول بدره‌دن حركت نما ايله ظاهر اولور پس جسم جميع جهاتده متسع اولور واول جهتده امداد
اكا اعطا ايتديكی حسب اوزره پس وقت اولور كه جهت عينه اولان حركتی بر نمو اعطا ايدر كه اول نموا قليلدر
جهت فوقه اولان حركتك نموندن وباقی جهات دخی بويله‌در ثم قال وقد اخبر النبی صلی الله عليه وسلم ان
النشأة تقوم علی عجب الذنب فاذا ظهرت الرجلان والساقان والفخذان والمقاعد فعن حركة منكوسة وما ظهر
من عجب الذنب الی وجود الرأس فعن حركة مستقيمة وما ظهر فی الاتساع عن جهة اليمين والشمال والخلف
والامام فعن حركة افقية وكل ذلك عندنا حركة مستقيمة وانما الحركة المنكوسة عندنا كل حركة فی متحرك

بخلاف ما يقتضيه طبعه وذلك لا يكون الا فی الحركة القهرية لا فی الحركة الطبيعية فاذا تحرك كل جسم نحو
اعظمه فتلك حركته الطبيعية المستقيمة كحركة الجسم النارى نحو الاثير وجسم الحجر نحو الارض فاذا تحرك
جسم النار نحو الارض والسفل وتحرك الحجر نحو العلو كانت الحركة منكوسة وهی الحركة القهرية ثم قال
وانظر ما حررناه فی حركة النبات انها ليست بحركة منكوسة وان البذرة تمد فروعها الی جهة الفوق وتمد فروعها
الی جهة التحت وغذاؤها اليس هو اخذ النبات له من الفروع التی فی التحت المسماة اصول الشجرة وانما اخذ النبات
الغذاء من البذرة التی ظهرت عنها هذه الفروع وبهذا يحصل اليبس فی بعض فروع التحت كما يحصل فی الفروع
الظاهرة الحاملة الورق والثمر مع وجود النمو والحياة فی باقی الفروع انتهی كلامه پس شيخ رضی الله عنهك
بو كلامنی بونده ايرادايتمكدن غرض بودر كه متن كتابده ذكر ايتديكی بعض وجوه اوزره وعموم اوزره علماء ذكر
ايتديكی اوزره‌در والا شيخك قتنده ذكر اولنان حركت ثلاثه‌نك كليسی مستقيمه‌در حتی بذره‌نك فروعيكه ارض
ايچنده بذره‌نك تحتنه واسفلنه متوجهه‌در كه شجره‌نك اصوليدر آنلرك حركتی دخی حركت مستقيمه‌در
فكيف كه ارضك وجهنده اولان نباتك حركتی مستقيمه اولميه) (واما قوله وجعلت قرة عينی فی الصلاة ولم
ينسب الجعل الی نفسه فان تجلی الحق للمصلی انما هو راجع اليه لا الی المصلی فانه لو لم يذكر هذه الصفة عن نفسه
لامره بالصلاة علی غير تجل منه له) (واما رسول عليه السلامك وجعلت قرة عينی فی الصلوة قوليكه جعلت
قولنی مجهولا ايراد ايلدی وجعلی الله تعالی يه نسبت ايتدی كندی نفسنه جعلی نسبت ايتمدی زيرا تحقيق
حقك مصلی يه تجليسی حق تعالی يه راجعدر مصلی يه راجع دكلدر زيرا مصلينك قرة العينی حقك شهوديدر
پس شهود حق وتجلی حق حقه راجعدر عبدك مجعولی دكلدر مصلی يه راجع اولان تجلی حقه استعداددر زيرا
تحقيق اگر حق تعالی بو صفتی كندی نفسندن رسول عليه السلامه ذكر ايتميدی حق تعالی رسوله البته
صلوة ايله امر ايدردی اندن رسوله تجليسز يعنی رسولك وجعلت قرة عينی فی الصلوة قولی حقك رسوله
وجعلت قرة عينك فی الصلوة قولنه دلالت ايدر پس ديمك اولور اگر حق تعالی كندی نفسندن امتنان طريقی
اوزره رسوله بو صفتی اولا ذكر ايتميدی اكا صلوة ايله امر ايدردی حقدن اكا تجليسز وحقی انده مشاهده سز
ولكن رؤيت وشهودك حصولی ايچون اكا صلوة ايله امر ايتدی پس حق كندی نفسندن علی طريق
الامتنان صلوتده انكچون قرة العين ايدوب صلوتده كنديسنك رؤيت وشهودن ذكر ايلدی پس تجلی امتنان
الهيدر عبدك آنده مدخلی يوقدر تجلی يه مظهر اولوب رؤيت ايچون استعدادك حصولنه آنك سعيندن غيری
) (فلما كان ذلك منه بطريق الامتنان كانت المشاهدة بطريق الامتنان فقال وجعلت قرة عينی فی الصلاة) (
پس وقتاكيم تجلی حقدن امتنان طريقی اوزره واقع اولديسه رسول عليه السلام طرفندن مشاهده دخی
حقدن امتنان طريقی اوزره واقع اولور* زيرا تجلی مشاهده‌يی موجبدر پس تجلی امتنان طريقی اوزره اولنجق
مشاهده دخی حقدن امتنان طريقی اوزره اولور* پس بوندن اوتری رسول عليه السلام وجعلت قرة عينی
فی الصلوة ديدی يعنی بن ايتدم ديمدی ودخی حق تعالی وجوب طريقی اوزره ايتدی ديمدی بلكه حق تعالی
امتنان طريقی اوزره جعل ايتديكنه دلالت ايدر صيغه‌يی مراد ايلدی) (وليس) (وفی بعض النسخ وليست
قرة عينه) (الا مشاهدة المحبوب التی تقر بها عين المحب من الاستقرار فتستقر العين عند رؤيته فلا تنظر
معه الی شیء غيره فی شیء وفی غير شیء) (وحال بوكه رسولك قرة العينی مشاهدهٔ حق محبوبدن غيری دكلدر كه اول
مشاهده ايله محبك عينی قرير اولور قرة العين استقراردن مأخوذدر پس محبوب اولان حقك رؤيتی قتنده محب
اولان رسولك عينی مستقره اولور پس آنك حقه نظری قتنده وحق آنك منظوری اولديغی حالده اندن غيری
برشيئه نظر ايتمز برشیء موجودده كه مشيت آنك وجودنه متعلقه اولدی وبو كل شیء بشيئية الله ای بمشيته
قوللرندن مأخوذدر ودخی شیء موجودك غيريسنده كه آنك وجودنه مشيت متعلقه اولمدی يعنی حق
مشاهده ايدوب رؤيت حقله عينی مستقره اولور پس عين حقله حقه ناظر اولديغی حالده مشيت الهيه ايله موجود
اولان شيئده ومشيت الهيه‌نك فوقنده اولان نسب الهيه وصور علميه‌ده آندن غيری برشيئه نظر ايتمز پس
شهود حقله قرار وثبات بولور وعينی مستقره اولور وغيره التفات ايتمز وشيخ رضی الله عنه قرة العين استقراردن
يعنی قراردن مأخوذدر ديدی زيرا بركسنه حبيبنی مشاهده ايلسه آنك عينی مستقره اولور يعنی ثابته

اولور وقرار بولور پس محبوبندن غیری برشیئه التفات ایتمزوبوندن اوتری قرالعین مسرور معناسنه استعمال
اولنور زیرا هر مسرورك سروری مطلوبنه وصولیله واقع اولور پس مطلوبندن غیری برشیئه میل ایتمز یقال قر
بقربفتح القاف اذا ابتهج برؤیة مایسره ویقال قر بقر بکسر القاف اذا ثبت پس اولکیسی سرور معناسنه در
وایکنجیسی ثبات وقرار معناسنه در ووجه مشروح اوزره فی شیء وفی غیر شیء قولی فلا تنظر قولنه متعلق اولور
وجائزدرکه رؤیته متعلق اوله وداود قیصریدن عجبدرکه فی شیء قولی رؤیته متعلقدر توهم اولنمسونکه فلا تنظر
معه قولنه متعلق اوله دیدکدنصکره ایتدی ویجوز ان یکون متعلقا بقوله فلا تنظر) (ولذلك نهی) (علی صیغة
المعلوم) (عن الالتفات فی الصلاة فان الالتفات شیء یختلسه الشیطان من صلاة العبد فیحرمه مشاهدة
محبوبه بل لو کان محبوب هذا الملتفت ما التفت فی صلاته الی غیر قبلته بوجهه) (یعنی صلوة مناجات ومشاهده
اولدیغندن اوتری ویاخود صلوتده مشاهدهٔ محبوب حقله محبك عینی مستقره اولدیغندن اوتری وفی الحقیقه
حق آنك قبلهسی اولدیغندن اوتری الله تعالی صلوتده قبلهدن غیری اطرافه التفات ونظردن نهی ایلدی ونهی
قولی صیغهٔ مجهول ایلهدخی جائزدر یعنی مصلی صلوتده قبلهدن غیری جهاته التفاتدن نهی اولندی زیرا صلوتده
قبله جهتندن غیری برجهته التفات برشیدرکه عبدك صلوتندن شیطان اکا فرصت ارار پس جهت اخرایه
التفات محبوب حقیقی اولان حقك مشاهدهسندن عبدی محروم ایدر ویاخود التفات سببیله شیطان عبدی
محروم ایدر انك محبوبی مشاهدهسندن بلکه اکر حق بو ملتفتك محبوبی اولیدی صلوتك شروعنده قبلهسی
ومحبوبی اولان حقدن غیری برشیئه قلبی وجهیله التفات ایتمزدی یعنی عبد مصلی وجه قلب ایله جهت جمال
حقه متوجه اولوب سمع قلبی وارد اولان کلام حقی تلقی ایتمکیچون القا ایدوب مشاهدهٔ جمال حقله عینی مستقر
ایکن شیء آخره التفات ایتدکده اول التفات آنی مشاهدهٔ حقدن محروم ایدر زیرا وجه قلب ایله حقی مشاهده
ایدردی پس وجه قلب شیء آخره التفات ایدوب توجه ایتدیکی حینده حقدن اعراض اوزره اولور (ومن یعش
عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین) بلکه دیدهٔ حقیقتله نظر اولندقده اکر صلوتده حقه متوجه اولان
عبدك حق محبوب حقیقیسی اولیدی وآنی مقصد اصلی ومطلب اعلی اتخاذ ایدیدی صلوتده قبلهسی اولان
حقه متوجه ایکن وجه قلبیله شیء آخره التفات ایتمزدی زیرا قلب برشیئی محبوب وقبله ایدینوب اکا متوجه
ایکن شیء آخره التفات ایدهمز زیرا سلطان حقیقی آنك قلبی اوزره غلبه ایدوب آنده تحکم ایلدی (ما جعل الله
لرجل من قلبین فی جوفه) (والانسان یعلم حاله فی نفسه هل هو بهذه المثابة فی هذه العبادة الخاصة ام لا فان
الانسان علی نفسه بصیرة ولو القی معاذیره) فهو یعرف کذبه من صدقه فی نفسه لان الشیء لا یجهل حاله
فان حاله له ذوقی) (وحال بوکه انسان کندی نفسنده کندی حالنی عالمدرکه اول بو عبادت خاصهده حقك رؤیتیله
بو مثابهده میدر دکلمیدر یعنی بو عبادت خاصهده حقك شهودی ایله ورؤیت حقله استقرار عینی مثابهسنده
میدر دکلمیدر زیرا تحقیق انسان کندی نفسنه بصیرت اوزرهدر واکرچه کیم بحسب الظاهر کندی نفسی
طرفندن معاذیر القا ایدرسه پس کندی نفسنه صدقندن کذبنی عارفدر زیرا تحقیق برشیء کندی حالنی جاهل
دکلدر زیرا اکا کندی حالی ذوقیدر نفسك جمیع احوالنی عارفدر اکرچه کیم نفسنده اولان شیئه مخالف معاذیر
اظهار ایدر * ولکن کندی کذبنی صدقندن عارفدر پس اکر بو عبادت خاصهده شهود وحضور حق مثابهسنده
دکل ایسه اکا سعی واهتمام ایلسون) (ثم ان مسمی الصلاة له قسمة اخری فانه تعالی امرنا ان نصلی له واخبرنا
انه یصلی علینا) (اندنصکره مسمای صلوة ایچون قسمت اخری ثابتهدر زیرا تحقیق الله تعالی بزه امر ایلدیکه
اکا صلوة ایدهوز وبزم حقه صلوتمز دعا وخضوع واستکانت وخشوعدر والله تعالی بزه اخبار ایلدیکه
تحقیق اول بزم اوزریمزه مصلیدر رحمت وحنان وتجلی ولطف وامتنان وعطف ورأفت واحسان وغفران
ورضوان ایله قال تعالی هو الذی یصلی علیکم وملائکته لیخرجکم من الظلمات الی النور وکان بالمؤمنین رحیما)
فالصلاة منا ومنه لیس قسمة اخری ایله صلوة ایکی نوع اوزرهدر برنوعی بزدن حقه راجعدر وبرنوعی حقدن
بزه واصلدر ولغتده مصلی حلبهده سابقدن سابق اولان فرسه تابع اولان فرسه اطلاق ایدرلر) (فاذا کان هو المصلی
فانما یصلی باسم آخر) (پس تحقیق حق مصلی اولسه پس اسم آخر ایله مصلی اولور یعنی استعدادلمز صورنده بزه
متجلی اولور پس متجلی اولمغله اسم آخر ایله مصلی اولور) (فیتأخر عن وجود العبد وهو عین الحق الذی یتخیله

العبد فی قبلته بنظره الفکری او بتقلیده) پس حق وجود عبددن متأخر اولور واول شول حقدرکه عبد قبلهسنده
نظر فکری سببیله ویاخود تقلیدی ایله انی تخیل ایدر) (وهو الاله المعتقد) (بفتح القاف ووجود عبددن متأخر
اولان حق اله معتقددرکه معتقد اعتقادنده انی تخیل ایلدی پس اله معتقد معتقددن متأخردر زیرا آنك
مجعولیدر وبعض نسخهده) (وهو الله المعتقد) (واقع اولدی پس قاف مکسور اولور) (ویتنوع بحسب ما قام
بذلك المحل من الاستعداد کما قال الجنید رحمه الله حین سئل عن المعرفة بالله والعارف فقال لون الماء لون انائه
وهو جواب ساد اخبر عن الامر بما هو علیه) (واله معتقد متنوع اولور استعداددن اول محل ایله قائم اولان
شیء حسبیله یعنی محل اولان معتقدك استعدادی حسبیله حق متنوع اولور زیرا حقك ظهوری وتجلیسی
محل متجلی له اولان شیئك قابلیتی خصوصیتی حسبیله واقع اولور نته کیم جنید بغدادی رحمة الله علیه ایتدی
معرفت باللهدن وعارفدن سؤال اولندیغی حینده پس ایتدی لون الماء لون انائه یعنی مانك لونی اناسی لونیدر
وبو قول جواب سادخبردرکه امردن اخبار ایتدی شول شیئله که امر آنك اوزرهدر یعنی معرفة اللهدن
وعارفدن سؤال اولندقده معرفت الله محدوده وعارفك اوصافی محصوره اولمغله اندن اخبار ایتمدی ولکن
امر نه شیء اوزرهدر انکله اخبار ایلدی * یعنی مانك لونی اولمیوب لون انا ایله متلون ظاهر اولدیغی کبی حق
مطلق ایچون دخی برصورت معینه یوقدرکه عارف اول صورت ایله عارف اوله ولکن حق هر مظهردن مظهر
حسبیله متجلیدر وعقائد جزئیه اصحابندن هر برمعتقدك اعتقادنده انك معتقدی صورتی حسبیله ظاهردر
زیرا حق ذاتیله اوصاف ونعوتدن منزهدر ولکن ذاتیله هر وصفله ظهوری ودخی هر واصف وناعت وعالمك
وصفی ونعتی وعلمی حسبیله قبولی اقتضا ایدر پس معتقد عقیدهٔ جزئیه صاحبی اولدقده انك اعتقادی حسبیله
اکا تجلی ایدر واما شول عارف کاملکه وجودنده منطلق ومنسرح اوله وعلم باللهده عقد معین حسبیله انك
جمعانی اولمیه ومعرفت وشهودنده عقیدهٔ معینه ایله مقید اولمیه پس انك الله تعالی یه علمی ومعرفتی وشهودی
مطلق اوله که برشیئی وبروصفی کورمیه الا حق ایچون آنده بروجه وبرحقیقت کوره که حق تعالی اکا اول
شیئده اول وجهله واول حقیقتله تجلی ایتدی وحقك اطلاقی حسبیله آنك وجه مطلقن کوره نته کیم شیخ
رضی الله عنه ایتدی عقد الخلایق فی الاله عقایدا وانا شهدت جمیع ما اعتقدوا پس بو عارفك لونی یوقدر انك
مظهرنده حقك تجلیسی وحدانی الوصف ظاهر اولور واول دخی جمیع عقائدك صورنده عقائد حسبیله
وجمیع مظاهرده مظاهر حسبیله حقی ظاهر ومتجلی مشاهده ایدر وذاتیله نعوت واوصافدن منزه مشاهده ایدر
(فهذا هو الله الذی یصلی علینا فاذا صلینا نحن کان لنا الاسم الاخر فکنا فیه کما ذکرناه فی حال من له هذا
الاسم فیکون عنده بحسب حالنا فلا ینظر الینا الا بصورة ما جئناه بها فان المصلی هو المتأخر عن السابق
فی الحلبة) (پس معتقدك اعتقادی حسبیله قبلهسنده متخیل اولان حق شول اللهدرکه بزم اوزریمزه مصلیدر
وبزم وجودمزه تابعدر پس تحقیق بز مصلی اولسق اسم آخر بزم ایچون حاصل اولور پس بز اول اسمك مقامنده
متحقق اولورز واول اسم بزم ایچون ثابت اولور نته کیم بز انی ذکر ایتدك شول اله معتقدهٔ متخیلك حالی قتنده که
بو اسم اخر انکیچون ثابت اولدی عبدك وجودنده اعتقاد وتخیلده متأخر اولدیغی حیثیتله پس بز انك قتنده یعنی
آنك وجودی مرآتنده ظاهر اولورز بزم حالمز حسبیله پس حق بزه نظر ایتمز وتجلی ایتمز الا احوالمزدن
واستعدادمزدن شول شیئك صورتیله که بز انی اکا کتوردك یعنی استعدادلمز صورتنده هر قنغی صورتیکه
بز اکا اعطا ایتدك انك وجودی مرآتنده ظاهر اولدیغمزده حق تعالی اول صورت ایله بعینه نظر ایدوب تجلی
ایدر مثلا سطح مرآته ناظر اولان کمسنه قنغی صورت ایله مرآته نظر ایدوب تجلی ایدرسه مرآت دخی بعینه
اول صورتی اظهار ایدوب انکله اکا تجلی ایدر پس بزم وجودمز وجود حقدن متأخردر وبز انك اوزره مصلی یز
واکا تابعز زیرا تحقیق مصلی لغتده حلبهدر یعنی میدان مسابقتده سابق اولان فرسدن متأخر اولان
فرسه دیرلر) (وقوله کل قد علم صلاته وتسبیحه ای رتبته فی التأخر فی عبادته ربه وتسبیحه الذی یعطیه من التنزیه
استعداده فما من شیء الا وهو یسبح بحمد ربه الحلیم الغفور) (والله تعالینك کل قد علم صلوته وتسبیحه قولی یعنی
دیمك اولور هر شیء ربی عبادتنده تأخرده رتبهسنی عالمدر زیرا آنك رتبهسی مظهریت حقده حقك وجودندن
متأخره درو هرشیء تنزیهدن واقع اولان ربی تسبیحنی عالمدرکه آنك استعداد خاصی آنی اعطا ایدر یعنی هرشیء

استعداد خاصی اعطا ایتدیکی ربك تسبیح خاصنی عارفدرکه اول تسبیح اعیاندن هر بر یسنك استعدادی
حسبیله نقایص امکانیه دن ربنی ایچون استعدادی اولان تنزیهیدر پس اعیاندن برشیٔ یوقدر الا وحال بوکه اول
حلیم وغفور اولان ربنه حمدا تمسکله مسبحدر یعنی اکا کمال ثبوتیه ایله حق حمد ایدرکه اول کمالاتی استعدادی
حسبیله رب حلیمدن قبول ایلدی وعین امکانیه سی اقتضا ایتدیکی نقایصدن آنی تنزیه ایدر پس رب حلیم
حمدی ایله تسبیح ایدر زیرا آنك امکانی نقایصنی عقوبتله استعجال ایتمز ورب غفور حمدی ایله تسبیح ایدر زیرا آنك
نقایصنی وظلمات امکانیه سنی ستر ایدر وبو تقدیر اوزره صلوته وتسبیحه قولنك ضمیری کل قولنه عائد اولور وفی
عبادته قولی فی التأخر قولنه متعلقدر ویعطیه قولنك ضمیری تسبیحه قولنه عائدر وفاعلی استعداده قولیدر
(ولذلك لا نفقه تسبیح العالم علی التفصیل واحدا واحدا) وهر شیٔ ایچون تسبیح خاص حاصل اولدیغندن
اوتری جمیع عالم اجزاسنك تسبیحنی واحدا واحدا بز فهم ایتمز زیرا هر شیٔ کندی نفسنه مخصوص اولان
تسبیح ایله تسبیح ایدر وآنی فهم ایدر پس یسبح بحمد ربه الحلیم قولنك مقتضاسی اوزره (وان من شیٔ الا یسبح
بحمده قولنده اولان ضمیر حقه راجع اولور) (وثم مرتبة یعود الضمیر علی العبد المسبح فیها فی قوله وان من شیٔ
الا یسبح بحمده ای بحمد ذلك الشیٔ فالضمیر الذی فی قوله بحمده یعود علی الشیٔ ای بالثناء الذی یکون علیه)
وبو آیتده بر مرتبه واردرکه الله تعالینك وان من شیٔ الا یسبح بحمده قولنده اولان ضمیر اول مرتبه ده مسبح
اولان عبده عائد اولور یعنی برشیٔ یوقدر الا اول شیٔ کندی حمدی ایله تسبیح ایدر پس بحمده قولنده اولان ضمیر
شیئه عائددر یعنی شول ثنا ایله تسبیح ایدرکه اول شیٔ اول ثنا اوزره در (امدی) شویله معلوم اوله که هویت
احدیت مرتبهٔ الهیتده ظاهره ومتعینه اولوب کل ایچون معبوده ومحموده اولدیغی کبی مراتب کونیه دن
هر بر مرتبه ده ظاهره ومتعینه در پس بحمده قولنده ضمیر حقه عائد اولدقده وبر اعتبار ایله هر برشیٔ رب مطلقه
حمد ایدر وبر اعتبار ایله اول شیٔ مرتبه سنده مقید اولان وجود مطلق اول مرتبهٔ مقید ایله مرتبهٔ الوهیته
حامددر وبحمده قولنده ضمیر شیئه عائد اولدیغی اعتبار اوزره هر شیٔ کندی ثناسیله که آنك اوزره ثابتدر
حامددر وکندی نفسنه حامد اولدیغی وجه اوزره در وبر وجه دخی بودرکه هر برشیٔ بر اسم خاصك ظاهریدر
واول اسم آنك رب خاصیدرکه آنك مظهرنده ظاهردر پس اول شیئك کندی نفسنه حمدی ینه آنك رب خاصی
اولان اسمه عائد اولور وبر وجه دخی بودرکه هر شیٔ کندی اعتقادنده مجعول اولان اله معتقدینه حمد ایدر*
واول اله معتقد آنك صنعی وآنك مجعولیدر وشیئك صنعی کندی نفسنه راجعدر پس هر شیئك کندی اله
معتقدینه حمدی کندی نفسنه حمدی اولور وشیخ رضی الله عنهك هر شیئك حمدی کندی نفسنه عائددر*
دیدیکندن مرادی بو وجه درتنه کیم بوندن صکره تصریح ایلدی غفلت اولنمیه) (کما قلنا فی المعتقد انه انما یثنی
علی الاله الذی فی معتقده وربط به نفسه وما کان من عمله فهو راجع الیه فما اثنی الا علی نفسه فانه من مدح
الصنعة فانما مدح الصانع بلا شك فان حسنها وعدم حسنها راجع الی صانعها) (نته کیم بز معتقدك حقنده ذکر
ایتدك که تحقیق معتقد ثنا ایتمز الا شول الهه که آنك معتقدنده ظاهر ومتعین اولدی ومعتقد کندی نفسنی
اکا ربط ایتدی وهر شیئکه معتقدك عملنده واقع اوله پس اول شیٔ اکا راجعدر پس معتقد ثنا ایتمدی الا کندی
نفسنه زیرا تحقیق شان بودرکه برکسنه صنعتی مدح ایلسه پس بلا شك صانعی مدح ایدر زیرا تحقیق صنعتك
حسنی وعدم حسنی آنك صانعنه راجعدر (والاله المعتقد) وفی بعض النسخ (والاله المعتقد مصنوع للناظر فیه
فهو صنعته فثناؤه علی ما اعتقده ثناؤه علی نفسه ولهذا یذم معتقد غیره ولو انصف لم یکن له ذلك) (وحال بوکه
اله معتقد ویاخود معتقدك الهی مصنوعدر اکا ناظر اولان کسنه ایچونکه ذهننده انی احداث ایدوب اکا
توجه ایدر واکا نظر ایدر* پس اله معتقد معتقدك صنعیدر پس معتقدك ثناسی شول معتقدکه آنی اعتقاد
ایلدی که آنك کندی ثناسیدر* زیرا آنك صنعیدر وشیئك صنعی آنك نفسنه راجعدر پس بو اجلدن اوتری
یعنی معتقدك کندی اله معتقدنه ثناسی کندی نفسنه ثناسی اولدیغی اجلدن اوتری معتقد معتقد آخرك
معتقدنی ذم ایدر زیرا اول معتقد آنك صنعی دکلدر واکر معتقد انصاف ایدیدی بو ذم انکچون واقع اولمزدی
یعنی اعتقادات جزئیه اصحابندن هر بر معتقد کندی ذهننده وخیالنده احداث ایتدیکی اله معتقدی مدح
ایدر واکا ثنا ایدر ومعتقد آخرك معتقدنی ذم وقدح ایدر واکر معتقد انصاف ایدیدی یعنی اکر حقیقت اوزره

عارف اولیدی که مانك لونی انانك لونی کبیدر* یعنی انا عند ظن عبدی بی مفهومی اوزره حق تعالی معتقدینك
هر بر معتقده اعتقادی وظنی حسبیله تجلی ایدوب جمیع صور معتقدات معتقدینك عقائدی حسبیله حقك
صوری اولدیغن عارف اولیدی معتقد آخرك معتقدنی ذم ایتمزدی بلکه تام المعرفه اولان عارف کبی جمیع
صور معتقداتده ظاهر اولان حقی عارف اولوردی وآنی مشاهد اولوردی) (الا ان صاحب هذا المعبود الخاص
جاهل بلا شك فی ذلك لاعتراضه علی غیره فیما اعتقده فالله ذلك الغیر اذ لو عرف ما قال الجنید لون الماء لون انائه
لسلم لکل ذی اعتقاد ما اعتقده وعرف الله فی کل صورة وکل معتقد فهو ای صاحب هذا المعبود الخاص ظان
لیس بعالم فلذلك قال انا عند ظن عبدی بی ای لا یظهر له الا فی صورة معتقده فان شاء اطلق وان شاء قید) بو قول
استثنادر فثناؤه علی ما اعتقده ثناؤه علی نفسه قولندن یعنی معتقدك ثناسی آنك اعتقادنده اولان اله معتقده
کندی نفسنه ثناسیدر الا بو قدر واردرکه بو معبود خاص صاحبی اولان معتقد غیرك معتقدی ذمنده بلا شك
جاهلدر اعتراضندن اوتری غیر معتقده شول اعتقادنده که انی اول غیر اعتقاد ایلدی پس معتقد آخر صورتنده
حقی عارف اولمغله جاهل اولور زیرا اکر جنیدك مقولی اولان لون الماء لون انائه قولنی عارف اولیدی یعنی
هر اعتقاد صاحبنك اعتقادی حسبیله حق اکا متجلی اولدیغن عارف اولیدی هر اعتقاد صاحبنه تسلیم
ایدردی شول معتقدی که آنی الله تعالینك حقنده اعتقاد ایلدی والله تعالینی هر صورتنده وهر معتقدده
عارف اولوردی پس بو معبود خاص صاحبی ظاندر یعنی ظن صاحبیدر عالم دکلدر پس بوندن اوتری الله تعالی
انا عند ظن عبدی بی دیدی یعنی بن عبدمك بکا ظنی قتنده موجودم یعنی اکا ظاهر اولمم الا آنك معتقدی
صورتنده پس اکر دیلرسه معتقدنی اطلاق ایتسون واکر دیلرسه تقیید ایتسون یعنی اکر اعتقادنده اطلاق
ایدرسه یعنی جمیع صور معتقداته اعتقاد ایدرسه وعقد خاصی اتخاذ ایتمزسه پس بن اکا اطلاق اوزره تجلی
ایدرم واکر اعتقاد خاص ایله تقیید ایدرسه اکا آنك اعتقاد مقیدی صورتنده تجلی ایدرم لون الماء لون انائه
بو تقدیرجه وکل معتقد قولی جر ایله وقافك فتحیله فی کل صورة قولنه عطف اولنور ودخی فهو ضمیری صاحب
هذا المعبود قولنه راجع اولور وکل قولی رفع ایله مبتدا اولوب ومعتقد قولی کسر قاف ایله اضافه ایله مجرور
اولمق فهو ضمیری مبتداء ثانی اولوب کل قولنه عائد اولمق وظان قولی مبتداء ثانینك خبری اولمق وجمله مبتداء
اولك خبری اولمق جائزدر) (فاول المعتقدات تأخذ الحدود وهو الاله الذی وسعه قلب عبده فان الاله المطلق
لا یسعه شیٔ لانه عین الاشیاء وعین نفسه والشیٔ لا یقال فیه یسع نفسه ولا لا یسعها فافهم) (والله یقول الحق
وهو یهدی السبیل) پس اله معتقدات یعنی معتقدات صورنده متجلی اولان الهی حدود اخذ ایدرکه
اصحاب اعتقاداتدن هر بریسی حقی بر صورتده تخییل ایدوب اعتقاد ایدر واول صورت ایله آنی تحدید ایدوب
صورت اخرادن آنی تمییز ایدر پس نسبتله هر بر معتقدك اعتقادنده اولان اله محدود اولور* ومعتقدات
صورنده اولان اله شول الهدرکه اکا واسع اولدی آنك عبدی اولان مؤمنك قلبی یعنی مؤمنك قلبی اکا
واسعدر واول اله آنك معتقدی اولدیغی اعتباریله کرك معتقد اعتقادنده اطلاق ایتسون وکرك تقیید ایتسون
زیرا تحقیق اله مطلق اشیانك عینی اولدیغی اعتباریله برشیٔ اکا واسع اولمز زیرا تحقیق اول اشیانك عینیدر وکندی
نفسنك عینیدر وحال بوکه برشیٔ حقنده دینلمزکه اول شیٔ کندی نفسنه واسع اولور ودخی واسع اولمزدینلمز
اول شیٔ کندی نفسنه پس بو قولدن مراد بحسب الحس عرفا دینلمزدیکدر زیرا علم حسبیله حق تعالی جمیع
اشیایه واسعدر واشیا وجودینك عینیدر پس کندی نفسنه واسع اولور قال الله تعالی وسع ربی کل شیٔ علما
وقالت الملائکة ربنا وسعت کل شیٔ رحمة وعلما وشول بوندرکه الله تعالی کندی ذاتنی عالمدر پس علما کندی نفسنه
عالم اولور وواسع اولور (امدی) شویله معلوم اوله که حق تعالی (انا عند ظن عبدی) قولی اوزره هر عبد معتقده
عقیده سی حسبیله تجلی ایدر زیرا حق احدیت مطلقه سیله هر شیئی محیطدر پس جمیع صور حسیه وخیالیه
ووهمیه وعقلیه وظنیه وعلمیه یی احاطه ایدر زیرا حق ظاهر وباطندر وبو صورلر کلیسی ظاهره وباطنه اولمقدن
خارجه دکلدر پس صور عقائددن هر قنغی وجه اوزره عبدك ظنی واقع اولورسه آنك اله معتقدی حقنده کرك
تشبیه حسی ویا خیالی ویا وهمی اولسون وکرك تنزیه عقلی اولسون پس الله تعالی اول معتقده آنك معتقدی
صورتی اوزره ظاهر اولوب تجلی ایدر پس حق اکا ظاهر اولمز الا اول صورت ایله کرك اعتقادنده اطلاق ایتسون

وکرك تقييد وحقك اطلاقی عقلك شانندن وآنك مادونی اولان مدرکاتك شانندندکلدر زيرا عقل مقيددر پس
معتقد الهی حدود اخذ ايدر زيرا حدودك بعضيسی بعضيسندن متميزه‌در پس اله معتقد اولوب ايمان غيبيله
مؤمن اولان عبدك قلبی اکا واسع اولور زيرا معتقد قلبده واقع اولور واما اله مطلق که هرشيئك عينيدر پس
برشیء آکا واسع اولمز الا عين کل اولان عارفك قلبی زيرا عارفك قلبی اطلاق وتقييدده حقله متقابلدر زيرا نعت
وتعيندن مجرددر زيرا کندی نفسيله حقده فانی وحقله باقيدر پس عارفك قلبی حقك قلبيدرکه تعين اول ايله
متعيندرکه اول تعينده جميع تعينات مستهلکه‌در پس افراد کاملين ندر واصابنه اعطا اولنان فهم الهيله
بواسراری فهم ايله زيرا حقك کلامی صادقدر وواقعه مطابقدر (ومن اصدق من الله قيلا * والله يقول الحق
وهو يهدی السبيل * والله يهدی من يشاء الی صراط مستقيم

تلخيص وتذييل

شويله معلوم اوله که بوکتاب جليل القدر بکماله صورت جمعيهٔ الهيهٔ کماليهٔ محمديه‌نك صورتيدر وبوکتابده ذکر
اولنان کلم انبيادن هربريسی حقيقت الهيهٔ محمديه مشتمله اولديغی مقامات الهيه ومراتب علميهٔ غيبيه‌دن
هربرمرتبه‌ده متعين اولوب اول مرتبه‌يه خصيصه اولان کمالات الهيه ومعارف ربانيه ايله ظاهردر پس جمعيت
الهيهٔ محمديهٔ کماليه‌يه نسبتله حکم الهيه وکلم نبويه‌دن هربريسی نشأت انسانيه‌ده قوای حسيه وروحيه
مثابه‌سنده‌در وکلمهٔ محمديهٔ فرديه نفس ناطقه وروح کلئ الهی کبيدرکه قوای کلم انبيا مراتبنی جامعه اولان *
نشأت مرتبهٔ محمديه‌يه منفوخه‌در وجميع انبيانك حکم وعلومن ومعارف واذواقن جامعه‌در وحکم فرديه سائر
حکم الهيه ايچون خاتمه اولدی زيرا مرتبهٔ فرديه وجود واحد حقی شفع ايدر مراتب الهيه‌نك اولکی مرتبه‌سيدر
وآنك فوقنده مرتبهٔ الهيه ومرتبهٔ احديتدن غيری يوقدر پس بوکتاب من اوله الی آخره حقيقت محمديهٔ کماليه
وجمعيهٔ الهيهٔ علميه صورتيدر وام کتب الهيه اولان قرآن عظيمك علوم واسراری وحکم ومعارف وکمالاتی
صورتيدر پس بوکتابك علوم وحقايقن ومعانی ودقايقن فهم ايتمك جميع وجوه قلبيه وقوای الهيه وروحيه ايله
وجمعيت قلبيه ايله توجه ونصکره رابطهٔ ذاتيه وسعت قابليت کاميه ايله اطلاع الهی وکشف ربانی‌يه مخصوصدر
قواعد علوم رسميه وانظار فکريه ودلائل عقليه ايله آنلرك فهمی امر محالدر پس ذوق محمدی وکمال الهی
وانسانی تحصيلنه طالب اولوب خلفاء الهيه وورثهٔ محمديه‌نك اذواق وکمالاتی وعلوم ومعارف وحالاتی معرفتنه
بوکتابی توسط ايدن سالکين وطالبينه لابددرکه خواطر کونيه وتعلقات امکانيه‌دن سليمه اولان قلوب صافيه
وقوای روحانيهٔ مجتمعه ايله توجه ايدوب مراجعت ايده‌لر صفات امکانيه واخلاق بشريه ايله متصفه اولان
نفوس که هنوز مراتب سفليهٔ کونيه وامتعهٔ دنيويه‌دنيه‌يه طالبه‌در وآنلره متوجهه‌در بوکتابه نظر ايدوب
مطالعه ايتميه‌لر (لايمسه الا المطهرون) (لاتقربوا الصلوة وانتم سکاری * ولاتقربوا مال اليتيم) بوندن اوتری شيخ
رضی الله عنه بوکتابی کتاب آخر ايله جلد واحده وضع ايتمکدن نهی ايلدی کرك اول کتاب آخرآنك کتابی
اولسون وکرك کبار اوليادن غيری کمسنه‌نك کتابی اولسون زيرا کتاب مشرب محمدی وذوق جمعی واحدی اوزره
نازلدر مخلوقاتك خلقندن علت غائيه اولان معرفت تامه وعبوديت کامله ايله متصف اولوب مرکز جمع
احديده تعيين حقيقيله انسان کامل اولمغه قصد ايدن سالك بونکله منتفع اولور ورسول الله صلی الله عليه
وسلمك بوکتابی خاتم ولايت اولان شيخ محيی الدين عربی رضی الله عنه‌يه ابراز ايله امر ايتمکدن مرادی انتفاع ناسدر
الحاد ناس دکلدر امر الهيله ابراز اولنان کلامده هدايت وارشاد واردر اضلال والحاد يوقدر نته کيم ذوق محمدی
ومشرب احمدی واحدی اوزره اولان وارث کامل ومرشد فاضلك تربيه‌سندن وفيض وهدايتندن عاری
وغريب ومشام قلبی رايحهٔ محبت الهيه‌يی وانفاس رحمت رحمانيه‌يی استشمام ايتميوب علوم الهيه ومعارف
ربانيه‌دن بی‌بهره وبی‌نصيب اولان زاويه‌نشينلردن وکرسی واعظلرندن بعض اشخاص حسدا وجهلا زعم
ايتمشدر زيرا علوم الهيه واسرار وحقايق ربانيه‌نك اظهارنده اهل اللهك غرضی يوقدر ومعرفت الهيه ايچون
وارد اولان امر الهی‌يه امتثالدن غيری پس آنلرك مرادی عباد اللهی علايق دنيويه وعوايق اخرويه‌دن تخليص
ايدوب صراط مستقيم اوزره ارشاد ايدوب محبت الهيه نارنی آنلرك فؤادلرنده ايقاد ومعرفت ربانيه‌يی دخی
آنلرك قلوبلرينه ايراد ايدوب حقه اتصال واتحاد وشهود واشهاددر اهل اللهه سوء ظن اوزره اولان منکرلك

زعمی کبی صراط مستقيمدن الحاد وجناب عزتدن ابعاد دکلدر زيرا اولياء اللهك علومی حضرات الهيه ومراتب
غيبيهٔ علويه‌دن آنلرك قلوبنی اوزره نازله درلوث امکاندن مطهره اولان قلوبلرندن منبعثه وواردة‌در وکلاملری
اظهارنده ارادت الهيه‌دن غيری آنلرك ارادتی يوقدرکه معرفت وعبوديته متعلقه‌در والا قرآن عظيم دخی
عالمينه رحمت ايچون منزلدر ولکن عموم اوزره خلق هدايته قابل اولمغله نفوس زکيه وقلوب مطهره اصحابی
اولان مؤمنين ايچون رحمتدر ونفوس ملوثه واراء مکدره اربابی ايچون خسران وخذلاندر پس نفوس
خبيثه‌نك عدم قبولندن اوتری امسالك اولنمدی بلکه مؤمنيندن هدايت قبوله وقبول هدايته قابله اولان
جماعت قليله‌نك هدايتندن اوتری انزال اولندی (امدی) الحاده قابل اولان نفوس صفات بشريه واوصاف
حيوانيه وبهيميه اصحابی اولان نفوس قاسيه‌در وآنلره کتاب فصوصی قراءت ايتمکه احتياج يوقدر هدايت
ومنزلهٔ رحمت ايچون منزله وموضوعه اولان احکام شرعيه وعلوم ظاهرهٔ دينيه‌يی مناصب دنيويه‌يه وسائل
ووسائط وادخار وجمع مال دنيايه اسباب وروابط ايتمکه معرفت الهيه ايچون وعبوديت وتقرب ايچون
موضوع اولان علمی دنيا متاعنه بيع ايدرلر وطريق حقدن ساقط اولورلر (امدی) ورثهٔ انبيا وخلفاء حق اولان
اوليادن لسان عربيدن غيری السنهٔ مهجوره دکلدر تاکيم لسان عربيدن غيری لسان آخر ايله تکلم ايتميه‌لر
(وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه) مفهومی اوزره هر رسول کندی قومی بيننده مستعمل اولان
لسان ايله واول قومك استعدادی لسانيله ارسال اولنديغی کبی اولياء اللهدن هر وارث کامل دخی لسان عربی
اوزره منزل اولان قرآن عظيمك ظواهر وبواطنندن اخذ ايتديکی احکام واسراری کندی قومی بيننده متداول
اولان لسان ايله وآنلرك استعدادی لسانيله آنلره ترجمه ايدرلر زيرا آنلرك لسانندن غيری لسان آخر ايله آنلره امرك
تفهيمی محالدر نته کيم قرآن عظيمده ذکر اولنان انبيا لسانندن وآنلرك قصه‌لرندن الله تعالی رسول عليه
السلامه لسان عربی ايله ترجمه ايلدی ورسول عليه السلام دخی السنهٔ انبيادن کندی لسانی اولان لسان
عربی‌يه ترجمه ايلدی * پس ممکن غيبدن وحضرت علميه‌دن رسول عليه السلامدن بوکتابك لسان عربی
اولان لسان شيخ رضی الله عنه ايله ناسه ابرازی امری سائر السنه ايله ابرازك امريدر پس باب ربوبيتده
عبوديت تامه ايله متصف اولان خلفاء عظام واولياء کرام امر الهی وامر نبوی‌يه منتظرلردر نظرهٔ اوليده امر
الهی‌يه ناظرلردر خلقك قبولنه وعدم قبولنه ملتفت دکللردر پس امر الهی وارد اولدقده امرك حدی قدر
اسرار الهيه‌يی اظهار ايدرلر وسلفده اولان اولياء اللهك کلامن لسان آخر ايله ترجمه ايدرلر وشرح ايدرلر نته کيم
شيخ رضی الله عنه عارف ربانی وحکيم صمدانی شيخ حکيم ترمذينك سؤالاتن وابن قسينك خلع النعلين نام کتابن
شرح ايتمشدر زيرا هرقرنك اصحابی آنلرك زماننده موجودين اولان اولياء اللهه التفات ايتمزلر وآنلره اعتقاد
ايدوب آنلردن استمداد ايتمزلر وسلفده اولان کمله وآنلرك کلاملرينه اعتقاد ايتدکلری زيرا سابقه وغائبه اعتقاد
نفس اوزره دخی اهوندر موجود وحاضره اولان اعتقاددن بوندن اوتری اولياء الله سلفده واقع اولان کملك
علوم ومعارفلرن کلاملرنده ايراد ايدرلر وآنلری خلقه شرح ايدرلر عباد الله صالحينك ازديادنده طمعدن اوتری
وصورت الهيه اوزره اولان مظاهر کامله‌نك امتدادنده ورحمت الهيه‌نك اتساعنده رجادن اوتری زيرا معرفت
الهيه آنلرك وجودلرينه متوقفه‌در والا قدرت الهيه‌ده عجز يوقدر وتجليات الهيه وواردات ربانيه‌ده دخی تکرار
يوقدر قرون ماضيه مظاهر کمل ايله معموره اولديغی کبی الی يوم القيام جميع ازمان حجة الهيه ايله قائمه اولان
صور کمل ايله معموره اولمقدن خالی اولمز وعلوم الهيه واسرار ربانيه آنلرك قلوبنی اوزره منزله اولمقدن زائله اولمز
قال عليه السلام امتی کالمطر لايدری اولها خير ام آخرها پس اهل اللهك امری کشف وشهود اوزره‌در تقليد
اوزره دکلدر (قل هذه سبيلی ادعوا الی الله علی بصيرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشرکين) وبوکتاب
مراتب الهيه وحکم کماليهٔ انسانيه‌يی جامع اولوب کمال محمدی صورتی اوزره اولديغی بوقصيده‌ده مبيندر

نفس اوردی هو یتدن نه انفاس رحمانی
معارف جوهرین آندی کاره بحر سبحانی

زهی دریای مطلق کیم آ کاتوق قعر ایله غایت
زهی بحر هو الحق کیم آنك یوق حد و پایانی

آنك موج بحارندن جمیع اعیان آلور فیضی
محیطندن کناره کر تموج ایده عمانی

اکر کثرت جهاتندن وارایسه وحدته میلك
طریقك وصفنی دکله سکا تبیان ایدم آنی

چو فتح ایتدی شهود ایچون خزائن قابوسن الله
براندی عالمی اول پس آندن صکره انسانی

ولی نوع بشردن انبیایی اصطفا ایتدی
اولردن هر برینه فضل خاص قیلدی ارزانی

رسلدن هر بری فیض آلور روح محمددن
ولی اسما مخالف اقتضا ایتدی پس ادیانی

ولایت خاتمی عنقای مغرب شیخ اکبر کیم
حقیقت مشرقینك اولدر خورشید رخشانی

کنوز مسند فصوص ایچره کلم اذواقنی جمعا
که عین جمع احمددن اولارك آلدی اعیانی

آنك روحانی نشئه‌دن قوا کیبیدر آنلر
قوابی نیتکم جامع‌دررر بو نشئه جسمانی

قوانك هر بری اولدی کمالك برینه مظهر
کمالاتك ولیکن منشئی اول جمع فردانی

کمال جمع ذاتینك ظهورینه رسل جمعی
مراتبدر اولاری جمع ایدر بو جمع فرقانی

کمال جمع ذاتی یه محمد مظهر کلدر
رتب ایچره او صورتله ظهور ایتمکدر رشانی

محمد روحی جامعدر کلم ارواحنی جمعا
اصولك مبدأی کانی وجودك اصلی بنیانی

بو صورت جمعی جمعینك مقام قاب قوسینك
رسل اذواق اولوبدر شروط و دخی ارکانی

کمالات رسل ایله وجودك ایله کل تکمیل
که تا جمع محمددن آلاسن فیض غفرانی

پس اول آدم آتایه جمیع اسمایی بلمکده
ولی اوغل کبی سن وارث اول ای آتا جانی

پس آندن صکره کرشیثك اولورسك علمنه مصدر
قلوب سینه‌یی شك ایدرسن نفث روحانی

اکر دریای تنزیهك اولورسك نوح سباحی
ایده‌مز اهل تشبیهك ضرر بیل سا که طوفانی

تروحده عروج ایتسك سمایه نته کیم ادریس
اولورسن اوج تقدیسك بوکون سن شمس تابانی

خلیل آسا ایدرسه پرتو وحدت سنی تهییم
امامتچون اور بلور باشکه بر تاج نورانی

حقه تسلیم اولوب کر سعی اولورسك نیتکم اسحق
تقربده سکا ظاهر اولورا سرار قربانی

علیه رتبته سن عروج ایت همچو اسمعیل
که تا ربك حضورنده بوله‌سن عز رضوانی

چو روحیت مقامنده کوزك کورمز اوله غیری
بولورسن ریح رحمانی نته اول پیر کنعانی

چقار جب طبیعتدن عزیزم یوسف قلبی
که مصر عالم نورك قولیکن اوله سلطانی

اکر هود نبی کبی شهودك وحدت اولورسه
صراط مستقیم اوزره کورورسن جمله حیوانی

فتوحیت مقامنه اکر صالح کبی سنده
همم شجانی سوریك کچرسن جمله رکبانی

اولور قلبك مقامنده شعیبك علمنه نائل
عمل ده سالکك اولورسه کرمکیال و میزانی

اکر ضعف طبیعی یه رجوع ایتسك نیته کیم لوط
اولورسن مظهر قدرت اولورسن معرفت کانی

عزیر آسا اولورسن مظهر علم قدر بی شك
ارادتله اکر ذوق ایله سن سن موت ابدانی

ظهور ایدرسه قلبکده مسیحك سر وانفاسی
عروج ایدوب سماواته کچرسن چرخ کیوانی

اکر کیم حکمت رحمت طلوع ایدرسه قلبکده
مسخر اولورا مربکه شها ملك سلیمانی

وجودك حکمی علمنده اولورسك همدم داود
حقایق طیرینك هردم کلور کوشیکه الحانی

طبیعت حوتی بطننده بولورسك یونس انفاس
بولورسن ذوق وجدانی کیده هم غم ظلمانی

دیلرسك حکمت غیبی کوزتکل صبرا یوبی
که صبر ایله نیجه بولدی کوکل دردینه درمانی

جلالیت مقامنه اکر یحیی کبی ایرسك
جمالك تابی حرق ایدر اوزکده قید امکانی

زکریاوش بولورسك مالکیت رتبتینه یول
کورورسن جنب قدرتده دوکونك ملکنی فانی

تروحده اولوسك کرانیس حضرت الیاس
سکا مونس اولور اشخاص روحانی و جسمانی

جمال وحدت حقده بولورسن ذوق احسانی
اکر حکمت شهودنده بوله‌سن ذوق لقمانی

اکر سر امامتده اولورسك محرم هارون
خلافتده جمیع خلقك اولدك روحی ریحانی

کوکل نور تجلیده اولور مستغرق و فانی
قوا اغنامنك موسی کبی اولورسه چوبانی

اکر خالد کبی قلبك اولورسه غیردن خالی
اولورسن ملجای نامك ایدرسن خلقه احسانی

چو فردیت مقامنده وجودك ایده‌سن افنا
طوغه روح محمددن سکا بر سر پنهانی

تعین نقشی محو اوله یوغ اولوب قالمیه عینی
هویتدن تجلی ایده هم اول جمع حقانی

اولورسن مظهر کامل صفات جمله اسمایه
ایررسن حضرت جمعه کانك اولمایه فرقانی

اولورسن برزخ جامع ایکی جمعك اراسنده
بریسی جمع ربانی بریسی جمع عبدانی

بو جمعك مظهریله معرفت امری اولور قائم
که توحیدك آقاراندن فیوض علم و عرفانی

فصوصك صورتی اولدی بو جمعك صورتی کویا
کانکیچون خلق ایدیدر حق تعالی جمله اکوانی

آقار دریای رحمتدن بر دریا اولوب هر فص
حقایقدن چقار هردم انك لؤلؤ مرجانی

انك فیضی بحارندن قلوب اولیا سیراب
انك فضلی زلالی قاندربدر قلب عطشانی

صدف کبی ایچی صافی کرکدر بردل قابل
یاغا فیضی سحابندن چون انك علمی بارانی

حقایق علمی هر فصك اولوبدر نقش ایله رسمی
مقام جمع ذاتیدر هم آنك داخی عنوانی

نفوس اصحابینك فکری بو علمی ایده‌مز ادراك
عقول اربابینك ایرمز نظرله آکه امعانی

ولی قلب مجلاده تجلیله اولور حاصل
ورود ایدر وسائطسز کاچجك کشف ربانی

کرکدر بردل کامل که صورتدن اوله مطلق
عوام ایله خواصك ایرمدی بو علمه اذهانی

حقك لطفی سحابندن یاغار هردم انك فیضی
صدف کبی تعلقدن بری اولان کوکل قانی

عروج ایت عالم علوه بوله‌سن کملك حالن
قیاس ایتمه رجالك حالنه سن حال نسوانی

شهود و معرفتچون ایلدی الله سنی ایجاد
قیله سن عینکی روشن کوره‌سن دلده اول جانی

قویاسن غیری سودایی طلب ایلیه‌سن آنی
اکا مظهر اولان دلدن سوره‌سن نفس و شیطانی

ولی جمله خلایف کیم روابطدر اولا رحقه
که خلق اوزره حقك اولدی اولار رحمتله بردانی

الوهیت جنابنده یاتور کن انلرك باشی
اتارسن انلره طاشی ایدرسك فسق و عدوانی

بو فانی عالمك نقشی ایدیدر چون سنی مغرور
رجاله نسبت ایلرسن جهانده کفر و عصیانی

شولار کیم عالم وحدتده بولدی حقله وصلت
کبی زندیق و ملحددر یانکده کبی نصرانی

شودلکیم صبغة الله رنکی آنی ایلدی همرنك
ایچوب قانن بیلرسن لحم مسمومینه دندانی

اویارسن نفس اغیاره دوشرسن طعن اخیاره
صلارسن کندکی نار ایدوب بو نلره بهتانی

بو سوء ظن ایله قلبك نیجه بولور حقی هیهات
بو کوز ایله سنك جانك کوره مزوجه جانانی

نیجه بولسون اثر حب خدادن اول دل مختوم
عدا و تله احاطه ایده آنی حظ نفسانی

رجال کملك حالی اولیز لهو ایله حاصل
دکلدر لهو نسوانی و یاخود لعب صبیانی

خدادن غیری دنیاده ایدنمدی اولر مقصد
هوس ایتمدیلر عقباده داخی حور و غلمانی

هوای زلف و خال حورله خلوتده در صوفی
او مسکینك نجن مجموع اوله حال پریشانی

کچوب کثرت نقوشندن دیار وحدته انلر
بقا ملکنده انس و قرب حقده طوتدی اوطانی

یانوب نار محبتده اولورلر غیردن خالی
بو درد ایله نیجه سیللر آقار کوزدن جکر قانی

وجود حقده انلارك وجود و ذاتی فانیدر
وجودی بو قدر انلارك همان وصف هیولانی

نظر قیلمز بولار غیره دل و جان ایله اکوانه
وجود حقده انلارك نه آدی وار نه خود صانی

قیانلر باش ایله جانه قبارلر کوی مقصودی
جناب وحدتی حقك طوتلبدر سر له میدانی

طریق حقده انلاره برآمدر ایکی عالم
فرس سوررسه بو میدانك اول ایله چونکه فرسانی

اولور کشف و تجلیله علومی بونلرك حاصل
عقول اربابینك ایرمز اولاره ظن و حسبانی

قلوب ایله مقابلدر اولار چون حضرت علمه
شو سری کشف ایدرلر کاوله حقك اکا فرمانی

ربوبیت جنابنده مقیم اولوب عبودتده   انی اظهار ایدرلر کیم اوله توقیع ربانی
شوکیم وحدت سراینده شهودلذتن الدی   دکشمز ملکت اکوانه عمرندن او برانی
اولان کثرت نقابندن جمال وحدته ناظر   کورمز کوزلری آنك نه اشکالی نه الوانی
تجردده اولورانلر عقول ایرمزاکا شاها   کرك ایسه سنی شاکاقو بو ظلمانی زندانی
بو مخلوقك کوزی آخر نیجه ادراك ایدر حقی   جلالی پرتوی آنك یاقار چون وجه حدثانی
اودرکاهك نه فهم ایتسون عقول قاصره کنهن   که عقلك حرق ایدر پرن چون اول سبحات مثانی
خدا قلب سلیم استرکه علمینه اوله مصدر   جمالینه اولوب مظهر نیجه اکوان وازمانی
اکر وحدت شرابندن دیلرسك جانکی سیراب   ابوقاسم یدندن ایچ شراب ذوق وجدانی
وکر وحدت جمالینه اولورسك جانله ناظر   محمد مظهرنده باق سن اول وجه درخشانی
که اولدر مظهر کل وجه جمع ذات واسمایه   جمالندن صالر پرتو جهانه نور یزدانی
حیات لم یزل بولان بوکون فیض محمددن   نه حضر ایله انیس اولور نه استر آب حیوانی
جمیع کمل اشیکنده قودیلر جانله باشن   جنابنده سلاطین رسل هم قودی پیشانی
اکر وحدت دیارینه اولورسك جانله عازم   اثر قومسه وجودکدن کیدر دلدن بو اوثانی
بو یوله عزم ایدن سالك نظر قلمایه هیچ غیره   کله تا کشف حقانی طوته اول عهد ربانی
دیلرسك عالم علوی تروحله عروج ایله   عناصر مرکزن ترك ایت قو بو ظلمانی ارکانی
عروج استرکو کل صحرای غیب وعالم انسه   معارف اهلنه قوردی او صحراده بو ایوانی
خدانك علمی کنزندن چقاردی بویله بر جوهر   دکلدر لؤلؤ بحری ویا لعل بدخشانی
بوکون شهلر قولاغینه کوپه اولمغه لایقدر   دوکونه بیع ایدن آنی بولور بیعنده خسرانی
اکرکیم حك ایدرسك فص دلدن ماسوا نقشن   نیجه یوزبیك فصوص انده اوره برق ایده لمعانی
یوری نفی وجود ایله کاولاسن حقله باقی   ابد وصلت سراینده کوزلك کورمیه هجرانی
صلوة ایله سلام اول مظهر جمیت ذاته   که اولدر مظهر اول هم اولدر مقصد ثانی
دخی اصحاب وآلینه دخی احباب واتباعه   که دین ومعرفت امری بونلرله بولدی اتقانی
اولاردن بوبکر در برج صدقك مهر رخشانی   عدالت رکننك داخی عمر اولدی نکهبانی
رسولك صاحبی یاری دخی علم وحیا کانی   صلوتکله مشرف قیل خدایا روح عثمانی
سلامکله مکرم قیل ابد آل عبا حقی   ولایت مظهری دلدل سوار وشاه مردانی
حسن ایله حسین وفاطمه ارواحنی جمعا   طیور فیضکله اهل بیت اولان همجله پاکانی

جمالکله دخی شاد ایت جمیع ارواح اقطابی
وصالك آبنه قاندر الهی قلب خاصانی

وکان الفراغ من طبع هذا الکتاب* فی دار الطباعة العامره* الکائنة ببولاق القاهره*
لخمس بقین من ذی القعدة الحرام سنة ثنتین وخمسین ومائتین بعد الالف
من هجرته علیه الصلاة والسلام